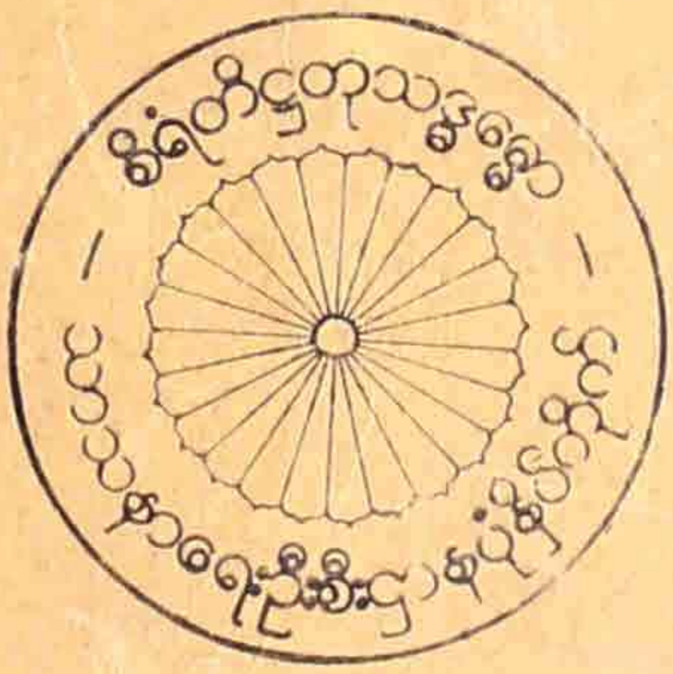
ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိရ အဖွဲ့

အမှတ် (၂)

လူသေလူပြစ်ဝါဒါနုဝါဒ ဝိနိစ္ဆယ

(ဆေရဝါဒ စွယ်စုံကျမ်း)

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်

သာသနာ ၂၅၂၅ ကျော ၁၃၇၃ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉၈၁

၁၅၂၁၁

၂၆၇.၃၁၁ နင၀၁

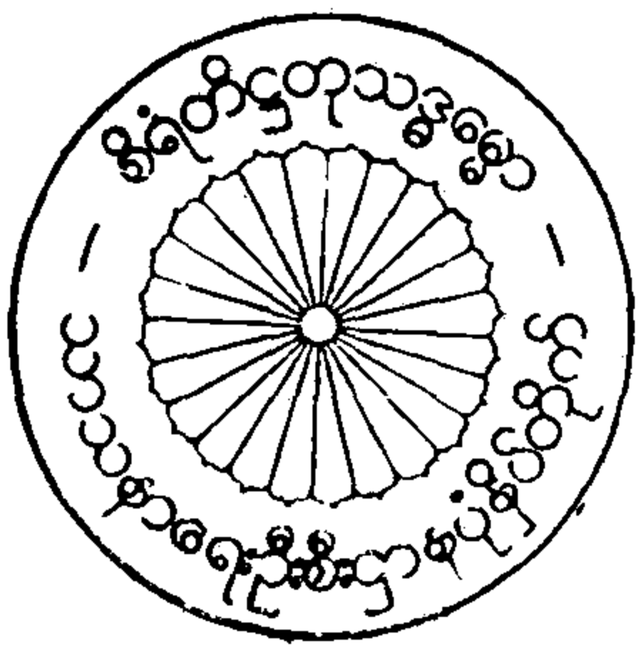
ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဂိုဏ်းအမှတ် (၂)

လူဝေလူဖြစ်ဂါဒါနုဂါဒ

ဝိနိစ္ဆယ

(ထေရဝါဒ ဒွယ်ခုံကျမ်း)

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ ၂၅၂၅ ကျော်ဇော ၁၃၇၃ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉၈၁

ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်တွင်
ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင်
(မှတ်ပုံတင်အမှတ် ဝ၂၄၀၅/ဝ၂၅၂၇) က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ			နှာ
၁။	ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရခြင်းအကြောင်း	....	....	[ဂ]
၂။	ရုံးတော်ဖွင့် အခမ်းအနားအစီအစဉ်	....	....	[ငဆ]
၃။	ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ သဘောထား			[စ]
၄။	နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဖွဲ့စည်းခြင်းအမိန့်			[ဋ]
၅။	အမှတ်(၂) သီးခြား ဝိနည်းဓိရ်အဖွဲ့၏ ရပ်တည်ချက်	....		[ဒ]
၆။	စောဒနာ တင်သွင်းလွှာ	....	....	၁၊
၇။	ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလွှာ	....	....	၁၀၀၊
၈။	သောဓနာကဏ္ဍ (သဘာပတိဆရာတော်၏ မိန့်ကြားချက်)			၂၁၇
၉။	ဦးဆန္ဒာဓိက၏ ချေပလွှာ	....	....	၂၁၉
၁၀။	သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပလွှာ	....	....	၂၃၂
၁၁။	သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ ချေပလွှာ	....	....	၂၈၂
၁၂။	ဝိနိစ္ဆယကဏ္ဍ (အခမ်းအနားအစီအစဉ်)	....	....	၃၆၉
၁၃။	ဥပဒေနှင့်ပတ်သက်သော သဘောထားရှင်းလင်းချက်	....		၃၇၀
၁၄။	သဘာပတိဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒ	....		၃၇၇
၁၅။	လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ နိဒါန်း	....	....	၃၈၆
၁၆။	ရုပ်ဝါဒ ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၄၀၅
၁၇။	လူသေလူဖြစ် ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၄၃၉
၁၈။	ခဝ-ဘုံပယ် ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၅၀၆
၁၉။	ကံ ကံ၏အကျိုးကို ပယ်ခြင်းဝိနိစ္ဆယ	....	....	၅၃၈
၂၀။	အတိတ်အနာဂတ်ဘဝတို့ကို ပယ်ခြင်းဝိနိစ္ဆယ	....		၅၈၈
၂၁။	အဘိဓမ္မာနှင့် သံဃိယနာ ဝိနိစ္ဆယ	....		၆၁၄
၂၂။	သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၆၉၉
၂၃။	သမထဝိပဿနာ ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၇၂၅
၂၄။	ဝိနည်းတရားကို ပစ်ပယ်ခြင်း ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၇၇၂
၂၅။	သံဃာကိုပုတ်ခတ်ခြင်း ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၇၉၁
၂၆။	ပရိတ်ရွတ်ပယ်ခြင်း ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၈၀၇
၂၇။	ဓာတ်တော်မွေတော်စသည် ပယ်ခြင်းဝိနိစ္ဆယ	....		၈၁၈
၂၈။	ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံပယ်ခြင်း ဝိနိစ္ဆယ	....		၈၂၉
၂၉။	ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ကုသိုလ်ရေးလုပ်ငန်းများကိုပယ်ခြင်း ဝိနိစ္ဆယ			၈၅၃

စဉ်	အကြောင်းအရာ			နှာ
၃၀။	ဥပါဒါန်နှင့်စပ်သော ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၈၇၉
၃၁။	အရိယာနှင့်နိဗ္ဗာန် ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၉၈၁
၃၂။	ဓမ္မစက္ကြာလက်သစ် ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၉၉၃
၃၃။	လက်ဖြစ်ပါဠိအမှားမျှားဖြင့် လိမ်ညာရေးသားခြင်း ဝိနိစ္ဆယ			၁၀၀၅
၃၄။	ဗုဒ္ဓဝင်ကိုပြက်ရယ်ပြုခြင်း ဝိနိစ္ဆယ	....	....	၁၀၁၆
၃၅။	ဘုရားဟောပါဠိတော်များကို ဖျက်ဆီးခြင်းဝိနိစ္ဆယ	....		၁၀၅၆
၃၆။	ပေါင်းရုံးသုံးသပ်ချက်နှင့် ဝိနိစ္ဆယချမှတ်ချက်	....		၁၀၆၀
၃၇။	အဓမ္မဝါဒစွန့်လွှတ်ခြင်း အာခံမ်းအနား	....		၁၀၉၂
၃၈။	နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ အလှည့်ကျဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်၏ သြဝါဒ	....	....	၁၀၉၅
၃၉။	အကျိုးဆောင် ဆရာတော်ဦးခမာဝုံ၏ ရှင်းလင်းမိန့်ကြားချက်			၁၀၉၉
၄၀။	ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာ			၁၁၁၁

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရခြင်းအကြောင်း

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်း လူသေလူဖြစ် ဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိဝါဒ, ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းကြီး ဖြစ်ပွားလျက်ရှိရာ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီး၏ ကာဝန်ပေးချက် အရ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့မှ ယင်းဝိဝါဒါဓိကရဏ်းကြီးကို ဆုံးဖြတ် ပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိဋ္ဌာန်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)ကို ၁၃၄၃-ခုနှစ် နယုန်လဆုတ် (၉) ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပေသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိဋ္ဌာန်အဖွဲ့ (၂)သည် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့၏ ဘာဝန်ပေးချက်အရ ၁၃၄၃-ခု၊ နယုန်လဆုတ် (၁၂) ရက် နေ့တွင် စတင်၍ ရုံးဖွင့်စစ်ဆေးခဲ့ပြီး စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်ပြ လျှောက်ထားကြသော စောဒနာ သောဓနာတင်လွှာတို့ကို လေးလကြာမျှ အချိန်ယူ သုံးသပ်စစ်ဆေးလျက် ၁၃၄၃-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ် (၁၁)ရက် နေ့မှစ၍ ၆-ရက်တိုင်တိုင် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်ခဲ့ပေသည်၊ ယင်းဆုံးဖြတ်ချက် ဝိနိစ္ဆယသည် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးသွယ်မှ ပြန့်ကျယ်သော ဗုဒ္ဓဝါဒ ဓမ္မဥဿုံ စုံစုံလင်လင် ရှိလှသဖြင့် "ထေရဝါဒ စွယ်စုံကျမ်း" ဟုပင် ခေါ်ဆိုထိုက် ပေသည်။

သို့ဖြစ်၍—

(က) ဝိနိစ္ဆယကို ၆-ရက်တိုင်တိုင် ချမှတ်ရာ၌ စိတ်ဝင်စားစွာဖြင့် လာရောက် နာယူကြသူများနှင့် ဤဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်များကို အစဉ် ဖတ်ကြား မှတ်သားလိုကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ လိုအင်ဆန္ဒကို ဖြည့်စွမ်းရန်၊

(ခ) ဓမ္မ အဓမ္မ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းများ နောက်ထပ် မပေါ်ပေါက်စေရန်၊

(ဂ) ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းများ ငြိမ်းအေးပပျောက်စေရန်၊

(ဃ) ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော အယူအဆများ ပပျောက် စေရန်၊

(င) ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်နှင့် ညီညွတ်သော အယူအဆများ ထွန်းကား စေရန်၊

(စ) မိစ္ဆာဝါဒ အကုသိုလ် အယူအဆများ ကင်းစင်၍ သမ္မာဝါဒ ကုသိုလ် အယူအဆများ ထွန်းကားစေရန်၊

(ဆ) ဓမ္မ အဓမ္မ ဝိဝါဒကိစ္စ၌ အတူယှဉ်ဖွယ် ဖြတ်ထုံးအဖြစ် သမိုင်းတွင် ကျန်ရစ်စေရန်–

ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်နှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ထားသော ဤ "လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ" ကျမ်းကြီးကို သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ တအုပ်တည်းနှင့်အပြီး စက်တင်ပုံနှိပ်၍ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိ အပ်ပါသတည်း။

သာသနာရေးဦးစီးဌာန

၁၃၄၃-ခုနှစ်၊ နယုန်လဆုတ် (၁၃)ရက်၊ (၃၀-၆-၈၁) ရက်နေ့
ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ အပရဂေါယာန ကျောင်းဆောင်၌
လူသေလူဖြစ်ဝါဒ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒနှင့် ရွှေအဘိဓမ္မာဝါဒတို့ကို
ဓမ္မ-အဓမ္မအဖြစ် ကြားနာစစ်ဆေးရန် ဖွင့်လှစ်အပ်သော
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ရုံးတော်ဖွင့်
အခမ်းအနား အစီအစဉ်

၁။ မေတ္တာသုတ် ပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်၍ ရုံးတော်ကို ဖွင့်လှစ်ရန်၊

၂။ ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ သဘောထားကို လျှောက်ထားရန်၊

၃။ သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)ကို ဖွဲ့စည်းကြောင်း နိုင်ငံတော် သံဃ-မဟာနာယက အဖွဲ့၏ အမိန့် (ကြေငြာချက်)ကို ဖတ်ကြားရန်၊

၄။ လက်မှတ်ထိုးထားသည်မှာ မှန်ကန်မှု ရှိ မရှိ စောဒကနှင့် စုဒ့်တကတို့အား သဘာပတိဆရာတော်က မေးမြန်းရန်၊

၅။ နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) ရုံးတော်၏ ရပ်တည်ချက်ကို ဖတ်ကြားရန်၊

၆။ လူသေလူဖြစ်ဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒနှင့် ရွှေအဘိဓမ္မာဝါဒတို့ကို ဖြန့်ဖြူးရေးသား ဟောပြောနေခြင်းမှာ ဘုရားဟောထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်နှင့် ဆန့်ကျင်၍ အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း စောဒနာတင်သွင်းရန်၊

၇။ စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြန်လည်ချေပခြင်းပြုမပြု စုဒ့်တကများအား မေးမြန်းရန်၊

၈။ ပြန်လည်ချေပခြင်းမပြုသော ဆရာတော်သုံးပါး၏ ဝန်ခံချက်ကို ဖတ်ကြားရန်၊

၉။ ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းရန်အတွက် ရက်ချိန်းပေးရန်။

[အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးကျော်လွင်က ဆောင်ရွက်သည်]

သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွှန့်
လျှောက်ထားအပ်သော ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေး
ဝန်ကြီးဌာန၏ သဘောထား

ရှင်ဥက္ကဋ္ဌရဲ့ လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် အတွက် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က ဖွဲ့စည်းပေးအပ်သော သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) မှ သဘာပတိဆရာတော်ဘုရားကြီး အမှူးထားပြီး တော့ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား—

ဝိနိစ္ဆယအဆုံးအဖြတ်ပေးမည့် ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်ဘုရားများကို တိုင်တည်ပြီးတော့ တပည့်တော်က နှစ်ဘက်သော စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် စုဒိ-တ်က ပုဂ္ဂိုလ်များကို တပည့်တော်တို့ ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန ၏ သဘောထားကို လျှောက်ထားလိုပါတယ်ဘုရား။

တပည့်တော်တို့ ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ သဘောက ဘာလဲဆိုရင် တပည့်တော်များ ယခုလို ဓမ္မ အဓမ္မအမှုတွေကို သီးခြား ဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့ ဖွဲ့ပြီး စစ်ဆေးတဲ့အခါမှာ နှစ်ဘက်သော စောဒကနှင့် စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များကို တပည့်တော်များ အထူးပဲ မေတ္တာရပ်ခံချင်တာက တပည့်တော်တို့သည် ဆရာတော်ကြီးများရဲ့ ဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့ ရှေ့မှာလာပြီး အရှုံးအနိုင်လုတဲ့ သဘောမျိုး မဖြစ်စေချင်ပါဘူးဆိုတာ နှစ်ဘက်သော စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့ သိအောင် ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ သဘောထားကို တင်ပြရင်း အထူးပဲ တောင်းပန်ပါတယ်။

ဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ ဖြစ်စေချင်တဲ့ သဘောထားက ဘာလဲ၊ နှစ်ဘက်သော စောဒကနှင့် စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များအနေနဲ့ ပုထုဇဉ်တို့ရဲ့ သဘာဝအလျောက် အယူအဆရေးရာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ သဘောထားကွဲလွဲမှု ရှိခဲ့ကြတယ်၊ အဲဒီလို ရှိခဲ့ကြတဲ့အတွက် အရှင်ဘုရားများက အမှန်သဘောထားများကို ရှာဖွေပေးသနားတော်မူပါဆိုတဲ့ သဘောမျိုးနဲ့ လာရောက်ပြီးတော့ အရှင်ဘုရားများ၏ အမှန်တရား အဆုံးအဖြတ်ပေးမဲ့ကိစ္စကို နာခံခြင်းဖြင့် တယ်လို့ သဘောထား ကြပါရန် အရှင်ဘုရားများကို တိုင်တည်ပြီး တပည့်တော်က အရှင်ဘုရားများရဲ့ ရှေ့မှောက်မှာ နှစ်ဘက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို မေတ္တာရပ်ခံလိုရင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီမှာ အနည်းငယ် နှစ်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရှင်းလင်းလျှောက်ထားရမယ်ဆိုယင် ယခု သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ကို ဆရာတော်များအားလုံး အသိဖြစ်ပါတယ်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များလဲပဲ အသိဖြစ်ပါတယ်၊ ပြည်သူလူထုတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တဲ့

ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမူခင်းများ ဖြေရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ (၃) အရ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ပုဒ်မ (၃)က ဘယ်လိုဆိုထားသလဲဆိုယင်–

"ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမူခင်းတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ရှိယင် ဖွဲ့စည်းတဲ့ ဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့ (သို့မဟုတ်) သီးခြားဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့များကသာ ဆုံးဖြတ်ရမယ်"

လို့ ဆိုထားပါတယ်။

နောက်တချက်က ပုဒ်မ (၁၃) အရ ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီပုဒ်မ (၁၃) မှာ ဘယ်လိုဆိုထားသလဲဆိုယင် "ဒီလို ဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့တွေက စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို အကောင်အထည်ဖော်တဲ့နေရာမှာ ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနက လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်" လို့ ဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီလို ပုဒ်မ (၂) ခု ရှိပါတယ်၊(၃·နှင့် ၁၃) အဲဒီပုဒ်မ နှစ်ခုသည် ဝိနိစ္ဆယ ဥပဒေရဲ့ အဓိကကျတဲ့ ပုဒ်မ ၂-ခု ဖြစ်ပါတယ်၊ အခု တပည့်တော်လျှောက်ထားခြင်းသည် ပုဒ်မ (၁၃) အရ ဝန်ကြီးဌာနက အရှင်ဘုရားများရဲ့ အဆုံးအဖြတ်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပေးရမဲ့ တာဝန်ဝတ္တရား ရှိသည့်အလျောက် ပုဒ်မ (၁၃) အရ လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဒီမှာ အနည်းငယ်နောက်ကြောင်းပြန်ပြီး လျှောက်ထားမယ်ဆိုယင် တပည့်တော်တို့ ဒီ ဝိနိစ္ဆယနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ အရှင်ဘုရားများ အားလုံးသိပါတယ်၊ လွှတ်လပ်ရေးရပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ ဝိနိစ္ဆယဥပဒေရှိခဲ့ပါတယ်၊ ဝိနိစ္ဆယခုံဥပဒေ စသည်ဖြင့် ရှိခဲ့ပါတယ်၊ ဒီဥပဒေအားလုံးသည် သံဃာများရဲ့ ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းနှင့် မူခင်းများကို ဆုံးဖြတ်ဖြေရှင်းတဲ့နေရာမှာ အေးအေးချမ်းချမ်းနဲ့ သံဃာ့စည်းလုံးညီညွတ်မှုကိုဖြစ်စေရန် မူလကရည်ရွယ်ခဲ့သော်လည်းလက်တွေ့မှာ ဖြစ်မလာဘဲဘူး၊ ဒီလို ဖြစ်မလာတဲ့အတွက် တော်လှန်ရေးကောင်စီဥပဒေပုဒ်မ အမှတ် (၁) နဲ့ ၁၉၆၅-ခုနှစ်မှာ ဖျက်သိမ်းခဲ့ပါတယ်၊ ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ဖြစ်မလာလို့ ဖျက်သိမ်းခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီနောက် ဥပဒေလဲမရှိတဲ့အခါမှာ ဒီလို ဓမ္မ အဓမ္မ အဓိကရဏ်းမူခင်းတွေကိုရော ကျောင်းကန် အဓိကရဏ်းမူခင်းတွေကိုရော တပည့်တော်တို့ သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာနအနေနှင့် ဘာမှ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါဘူး၊ အဲဒီလို မရှိခဲ့တဲ့အတွက် တပည့်တော်တို့ အထူးသဖြင့် ဓမ္မ အဓမ္မ အငြင်းပွားတဲ့ကိစ္စတွေမှာ နယ်တွေမှာ အတော်ကလေး ဂယက်ရိုက်သွားပါတယ်၊ ဥပမာ— တချို့နေရာတွေမှာ တဘက်က တရားဟောတယ်၊ တဘက်က ခဲနဲ့ပေါက်တယ်၊ ဒါ အားလုံးသိပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ တချို့နေရာတွေမှာ ဘုန်းကြီးချင်း

ကွဲတယ်၊ ဘုန်းကြီးကွဲတော့ ရွာကွဲတယ်၊ ရွာကွဲတော့ မြို့ရော နယ်ရောကွဲတယ် စသည်ဖြင့် တပည့်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်မှုထိခိုက်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတဲ့ အဆုံးအမကို အားလုံး လိုက်နာတဲ့နေရာမှာ တဘက်နှင့်တဘက် အယူအဆမတူတာနဲ့ လူတွေ ပဋိပက္ခဖြစ်ပြီးကွဲပြားတယ် ဆိုတာ သာသနာတော်အတွက် အင်မတန် နစ်နာမှုတွေ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီလိုကိစ္စတွေမှာ တပည့်တော်တို့ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ အတတ်နိုင်ဆုံး ဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှခေါ်ပြီးတော့ ဌာနမှာ ညှိနှိုင်းမှုတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်၊ သို့သော်လည်း ပုထုဇဉ် သဘာဝအလျောက် မိမိ၏ အယူအဆကို မှန်ကန်တယ်ဆိုပြီးတော့ ခိုင်မာသော အစွဲအမြဲရှိတဲ့အတွက် မအောင်မြင်ခဲ့ပါဘူး။

ဥပမာ ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်ရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်ပြီးတော့ ပြောဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပါဘူး၊ အရင်တလောကပဲ စတုတ္ထပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် လွန်ကျူးပါတယ် လို့ ဝန်ခံပြီး လူထွက်သွားတဲ့ မိုးအေး ဆရာတော်ကိစ္စဆိုရင် ထင်ရှားပါတယ်၊ မိုးအေး ဘုန်းကြီး ဟောတဲ့တိတ်ခွေ တပည့်တော်တို့ဆီမှာ ရှိပါတယ်၊ သူက နဂါးပြည်သွားပြီး စွယ်တော်ပင့်လာတယ်တဲ့၊ ဒါ သတင်းစာထဲမှာ ပါပါတယ်၊ အဲဒီကိစ္စတွေမှာ သူကိုယ်ပုံကြည့်တဲ့ ဒကာ-ဒကာမတွေထဲမှာ ခေတ်ပညာတတ်တွေလဲ အများကြီး ပါပါတယ်၊ ခေတ်ပညာတတ် အစိုးရ အရာရှိတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေတဲ့ တော်တော်ကြီးကြီးမားမား ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ ပါပါတယ်၊ ဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို တပည့်တော်တို့ သာသနာရေးဌာနအနေနဲ့ ခေါ်ယူပြီးတော့ (မဖြစ်နိုင်တဲ့အကြောင်း)ဆွေးနွေးပါတယ်၊ဘယ်လိုပဲရှင်းပြပြ သူတို့လက်မခံဘူး၊ သူတို့ယုံကြည်တာကိုး၊ ဒီ ယုံကြည်မှုအစွဲဟာ အတော်ကလေး အချုပ်ရခက်ပါတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို အလျဉ်းသင့်တုန်း ပြောကြားထားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အလားတူပါပဲ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌဝါဒနဲ့ ပတ်သက်လို့လဲ ကြိုတင်ပြီးတော့ ခုံရုံးမှာ လျှောက်ထားခြင်း မဟုတ်ပါဘူး၊ အလေးပေးပြီးတော့ ဇလျှောက်ထားခြင်း မဟုတ်ပါဘူး၊ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ခေါ်ယူဆွေးနွေးပါတယ်၊ တပည့်တော်တို့ သာသနာရေးဦးစီးဌာန အနေနဲ့ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တာကို လုပ်ခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်း ဆရာတော်ဘုရားများကို လျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်တဲ့ ဦးကိုကိုလေးကို အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ တပည့်တော်တို့ ခေါ်ယူဆွေးနွေးပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူတို့လဲ တပည့်တော်တို့ သာသနာရေး ဦးစီးဌာန ဆွေးနွေးချက်ကို လက်မခံပါဘူး၊ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့အယူအဆကို စွဲစွဲမြဲမြဲ ယူထားကြတော့ တပည့်တော်တို့ သာသနာရေးဦးစီးဌာန လူပြန်တော်ပညာရှိတွေရဲ့စကားကို သူတို့လက်မခံပါဘူး၊ နားမထောင်ပါဘူး။

အလားတူပဲ တခြား ဓမ္မ အဓမ္မဆိုတာ ရှိပါတယ်၊ဒါကြောင့် ဆရာတော်ကြီးများ မနှစ်က ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီး အောင်မြင်စွာ ကျင်းပတဲ့အခါ ဝိနည်းဓမ္မကံ ဖြေရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို ရေးဆွဲတဲ့နေရာမှာ အဲဒီအချိန်က ဆရာတော်တွေ စဉ်းစားခဲ့တာ (ရေးဆွဲခဲ့တာ) ဟာ အလွန်မှန်ကန်ပါတယ်၊ အင်မတန်လဲ ကောင်းမွန်ပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ဓမ္မ အဓမ္မ အမှုသည် အင်မတန် သိမ်မွေ့နူးညံ့တဲ့ကိစ္စ ဖြစ်သည်၊ အဲဒါကြောင့် ဓမ္မ အဓမ္မအမှုကို ဆုံးဖြတ်တဲ့နေရာမှာ သာမန်ရိုးရိုး မြို့နယ်အဆင့်မှာရှိတဲ့ ဝိနည်းဓိုရ်များက ဆုံးဖြတ်ခြင်းနဲ့စာလျှင် ယခု ဆရာတော်ကြီးများကဲ့သို့ နိုင်ငံတော် ဗဟိုသံဃာဝန်ဆောင် သံဃာအပါး ၃၀၀-ပါဝင်တဲ့ နိုင်ငံတော်အဆင့်ရှိ ဆရာတော်ကြီးများက စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းက ပိုပြီးတော့ မှန်ကန်လိမ့်မယ်လို့ ယူဆပြီးတော့ ဒီဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီးက ဓမ္မ အဓမ္မအငြင်းပွားတဲ့ကိစ္စတွေကိုတော့ မြို့နယ်အဆင့်ရှိတဲ့ ဝိနည်းဓိုရ်များက မစစ်ဆေးနဲ့တော့၊ နိုင်ငံတော်အဆင့်ရှိတဲ့ ဗဟိုဝန်ဆောင်အဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်ကြီးများက စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရမယ်လို့ ဒီလို ဝိနည်းဓမ္မကံအဓိကရဏ် ဖြေရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းမှာ ထည့်သွင်းပြီးတော့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာ ဆရာတော်ကြီးများ အပါအဝင် ဖြစ်ပါတယ်။

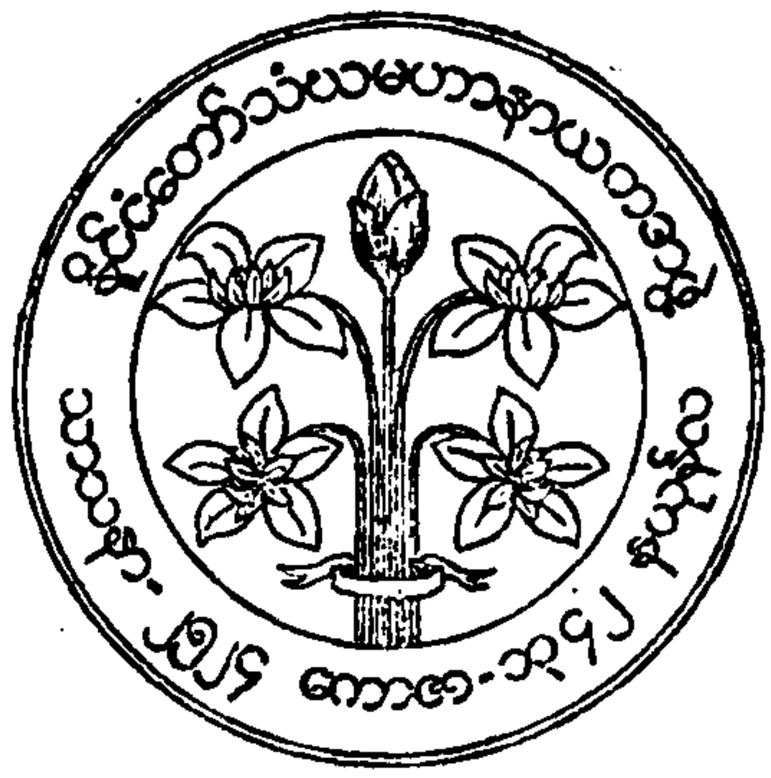
အဲဒီ ဝိနည်းဓမ္မကံ ဖြေရှင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီးက အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါတယ်၊ သို့သော်လဲ အဲဒီ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းတဲ့ ဝိနည်းဓမ္မကံ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် အာဏာစက်အရာ မသက်ရောက်ခဲ့ပါဘူး၊အဲဒါကြောင့် အာဏာစက်အရာ သက်ရောက်ဖို့ အတွက် နိုင်ငံတော်ကနေပြီးတော့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် အဆုံးအစည်းအဝေး ခေါ်ပြီးတော့ "ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုခင်းများ ဖြေရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ"ဆိုပြီးတော့ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့တာ အားလုံးအသိပဲ၊ ဆရာတော်များလဲ အသိပဲ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များလဲ အသိပဲ၊ တနိုင်ငံလုံး အသိပဲ။

ဒါကြောင့် ယနေ့ ဆရာတော်ဘုရားများ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အာဏာစက် ဓမ္မစက် ပူးပေါင်းပြီးတော့ ဆုံးဖြတ်မဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ယင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ကို စောဒကများရော စုဒိတကများရော နှစ်ဘက်စလုံးက လိုက်နာကြဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်၊ လိုက်နာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ တာဝန်လဲ တပည့်တော်တို့ ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနမှာ တာဝန်ရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ ဒီနေရာမှာ တပည့်တော် အစက လျှောက်ထားခဲ့သလို နှစ်ဘက်သော စောဒကပုဂ္ဂိုလ်နှင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဆရာတော်များ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို လိုက်နာကြရမဲ့အတူတူ တပည့်တော် လျှောက်ထားခဲ့သလို

အမှား အမှန် လာပြီးငြင်းတဲ့သဘောမျိုး မထားကြပဲနှင့် အမှန်တရားကို ရှာဖွေတဲ့ နေရာမှာ မိမိတို့တက် သီလ သမာဓိ ပညာ အမျှားကြီး ပို၍ ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်တဲ့ နိုင်ငံတော် ဗဟိုသံဃာဝန်ဆောင် အဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်ကြီးများ ပါဝင်ပြီးတာ့ ဆုံးဖြတ်မဲ့ အဆုံးအဖြတ်ကို အားအားဪးဆေးနဲ့ ကျေကျေနပ်နပ် လက်ခံနိုင်လိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ကြောင်းနဲ့ တပည့်တော်တို့ ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ သဘောထားက ဒီလိုရှိပါတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း နှစ်ဘက်သော စောဒကနှင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များသိအောင် လျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဓိကကတော့ ဒီမှာလာပြီးတာ့ အငြင်းအခုံလုပ်တဲ့သဘောမျိုး မဟုတ်ပါဘူး၊ အမှန်တရားကို ရှာဖွေတဲ့နေရာမှာ သီးခြား ဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့မှ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ကြီးများက အဆုံးအဖြတ် ပေးပါလိမ့်မယ်၊ မိမိဘက်ကလဲ မိမိရဲ့ အယူအဆကို တင်ပြတဲ့နေရာမှာ မိမိကိုယ်တိုင် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဒီလိုယူဆပါတယ် ဒါမှန်သလားဘုရား မှားသလားဘုရား အစစ်ဆေးခံတဲ့ သဘောမျိုး ထားရန် ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီဘက်က စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များကလဲ ဒီလိုပဲ တဘက်က ဟောနေတဲ့ တရားတွေဟာ မှားတယ်လို့ တပည့်တော်တို့ ယူဆပါတယ်၊ အဲဒါ မှားသလားဘုရား မှန်သလားဘုရား စသည်ဖြင့် အမှန်တရားကို ရှာဖွေတဲ့ သဘောမျိုးအနေနဲ့ ဒီအားလုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို လေးလေးစားစား လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြဖို့ မေတ္တာရပ်ခံ လျှောက်ထားယင်း နိဂုံးချုပ်ပါတယ်ဘုရား။

နွေစံ။ ၃၁-၆-၀၁

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ

မြန်မာနိုင်ငံတော်

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့

ဗဟိုဌာနချုပ် ဇမ္ဗုဒီပကျောင်းဆောင်

ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ၊ ရန်ကုန်မြို့

နေ့စွဲ၊ ၁၃၇၃-ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်ကျော် ၉-ရက်

(၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၆-ရက်)

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က ရွေးချယ်သည့် နိုင်ငံတော် ဗဟို သံဃဝန်ဆောင်ဆရာတော်များသာ ပါဝင်သော နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် အဖွဲ့အစည်း (၂) ဖွဲ့စည်းခြင်းအမိန့်

(လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အပိုဒ် ၅၇)

၁။ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့သည် စောဒက-

ဦးစန္ဒိမာ — ဘိုကွသစ်ကျောင်း၊ ဝန်ဇင်းရပ်၊ မိတ္ထိလာမြို့၊ မန္တလေးတိုင်း။

ဦးပညာသီဟ — ရတနာမာန်အောင်ကျောင်းတိုက်၊ မေမြို့၊ မန္တလေးတိုင်း။

ဦးဝိသုဒ္ဓ — လောကမုန်ကင်းကျောင်း၊ မန္တလေး အနောက် မြောက်မြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်း။

ဦးပညာသာမိ — ရေလည်ကျောင်းတိုက်၊ သာစည်မြို့၊ မန္တလေးတိုင်း။

တို့နှင့် စုဒိတက-

ဦးဇဝန — နေရှင်နယ်ကျောင်း၊ တောင်ဇုံးကြီးမြို့။

ဦးဆန္ဒာဓိက — နတ်မှိတောရကျောင်း၊ တောင်တွင်းကြီးမြို့။

ဦးဥဇ္ဇော့တိက — ကွင်းကျောင်း၊ ဒေးဒရဲမြို့။

သခင်မြတ်ဆိုင် — အမှတ် (၄) စိန်ချယ်လမ်း၊ ကျိုက္ကစံရပ်ကွက်၊ ရွှေဂုံတိုင်စာတိုက် ဗဟန်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)

ဦးခင်ဟန် အမှတ် (၉၅၄) မေခလာခန်းမ၊ ၁၆/၁-ရပ်ကွက်၊ ရတနာလမ်း၊ သင်္ကန်းကျွန်း။

ဦးရွှေပြည့် တောင်ကုတ်မြို့၊ ရခိုင်ပြည်နယ်—

တို့၏ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသနဝါဒနှင့် ရှေ့အာဘိဓမ္မာဝါဒတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဓမ္မအဓမ္မအဖြစ် အငြင်းပွားမှုကို ဝိနည်းတရားတော်နှင့် အညီ စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ပေးရန်အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ နိုင်ငံတော် ဗဟို သံဃာ့ဝန်ဆောင် ဆရာတော်ကြီးများသာ ပါဝင်သော နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ပါသည်။

အမှတ်စဉ်	ဘွဲ့တော်	သိက္ခာ	ကျောင်းတိုက်
၁။	ဦးဘဒ္ဒန္တဃောသိတာဘိပံသ	၅၃	ဃောသိတာရာမတိုက်၊ထား၀ယ်
၂။	ဘဒ္ဒန္တဇဝနာဘိဝံသ	၅၁	ဇဝနာဘိဝံသာရုံကျောင်းတိုက်ကြီး၊ ပင်ကောက်။
၃။	ဘဒ္ဒန္တဓမ္မာဘိဝရ	၄၄	ကံတွင်းဆုတောင်းပြည့်ကျောင်းတိုက်၊ ပြည်မြို့။
၄။	ဘဒ္ဒန္တကုမာရ	၃၈	မဟာဝိသုတာရာမတိုက်၊ မကွေး
၅။	ဘဒ္ဒန္တဉာနိက	၃၄	ပဇ္ဇောတာရုံကျောင်းတိုက်၊ မြောင်းမြ။

၂။ အထက်ပါ နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)တွင် သင့်လျော်ရာ တပါးကို သဘာပတိအဖြစ် ဝင်မြောက်၍ ကျန်ဆရာတော်များက အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ဆောင်ရွက်တော်မူကြရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဦးစေ့ခေါ်ဆိုသည်

(ဘဒ္ဒန္တရေဝတာဘိဝံသ-အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော်

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့

စာအမှတ်၊ ၂၀၈/၁/သာ-မဟန

နေ့စွဲ၊ ၁၃၇၃-ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်ကျော် ၉-ရက်၊

(၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၆-ရက်)

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ
မြန်မာနိုင်ငံတော် အမှတ် (၂)
သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့၏ ရပ်တည်ချက်

၁၃၄၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်ကျော် (၁၃)ရက်
(၁၉၈၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃၀-ရက်၊ အင်္ဂါနေ့)

အပရဂေါယာနကျောင်းဆောင် သီးခြား ဝိနိစ္ဆယရုံးတော်

၁။ လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒနှင့် ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒတို့ကို ဓမ္မ-အဓမ္မစစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန် ဥပဒေနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းအပ်သော ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် အမှတ် (၂) သီးခြားဝိနည်း ဓိုရ်အဖွဲ့၏ ရပ်တည်ချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ထုတ်ပြန်ကြေငြာလိုက်သည်။

၂။ ဝိနည်းဓမ္မကံအဓိကရဏ်းမှုခင်းများ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေး ဆိုင်ရာဥပဒေ အခန်း ၂၊ ပုဒ်မ ၃၊ ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုခင်းများ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အခန်း၇၊ အပိုဒ် ၅၇ နှင့်အညီ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က ဖွဲ့ပေးသည့်အတိုင်း ယခုအမှတ်(၂)သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့သည် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒနှင့် ရခိုင်ပြည်၌ ပေါ်ပေါက်နေသော ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒများကို စိစစ်ဆုံးဖြတ်ရန် ယနေ့ ၁၃၄၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်ကျော် ၁၃ ရက်(၃၀-၆-၈၁)နေ့တွင် ဤ သီးခြား ဝိနိစ္ဆယရုံးတော်ကို ဖွင့်လှစ်လိုက်ပြီး ဖြစ်ကြောင်း။

၃။ ဤရုံးတော်၌ အမှတ်(၂)သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့သည် ဘုရားရှင်အဆုံး အမတော် အားလျော်စွာ ဓမ္မဝိနယနှင့်အညီ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်၊ စောဒက, စုဒ်ကပုဂ္ဂိုလ်များသည်လည်း ဓမ္မဝိနယဥပဒေတော်ကို အလေးအနက် ဦးထိပ်ရွက်ပန်ဆင်ကာ စောဒနာ, သောဓနာမှုများကို ပြုကြရမည်။

၄။ ဤနေရာ၌ "ဓမ္မဝိနယ" ဟူသည်မှာ သံဂါယနာ ၆-တန်တင်အပ်ပြီးသော ထေရဝါဒဝိနယပိဋကနှင့်တကွ ပိဋကသုံးသွယ် နိကာယ် ၅-ရပ်ဟူသော ပါဝစနဗုဒ္ဓစကားတော်များကို ဆိုလိုသည်၊ "ထေရဝါဒပိဋက"ဟူသော စကားကို အလေးအနက်ထား၍ဆိုသည်ကား အောက်ပါအကြောင်းရပ်များကြောင့် ဖြစ်သည်။

(က) တတိယသံဂါယနာမတင်မီ သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၀၀-ပတ်ဝန်း ကျင်ကာလမှစ၍ သာသနာတော်၌ မိစ္ဆာဝါဒအညစ်အကြေး များ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရာ ကြီးမားသော သဒ္ဓါသတို့ မြင့်မား သော လုံလ ဥဿာဟ, ထက်မြက်စူးရှသော ဉာဏ်ပညာ အမြော်အမြင်ရှိတော်မူကြသည့် ဆဋ္ဌာဘိည, ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ, သံဃပိတု, သံဃနာယက သက်တော်ရှည်မထေရ်မြတ်ကြီးများ သည် သာသနာတော်၏ ဘေးရန်အန္တရာယ် အသွယ်သွယ်ကို ရှင်သန်သောဉာဏ်မျက်လုံးဖြင့် ရှုကြည့်တော်မူကြ၍ အကာ အကွယ် ပေးလျက် စောင့်ရှောက်တော်မူကြပြီး တတိယ သံဂါယနာတင်ခြင်းကိစ္စ ဆုံးသည်အထိ အရေးတော်ကြီး ပြီးစီးအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ကြခြင်း၊

(ခ) ယင်းသို့ တတိယသံဂါယနာတင်ကြရာတွင် အနာဂတ်သာသနာ ကို အမြော်အမြင်ကြီးစွာဖြင့် ရှုမြော်တော်မူ၍ အညဘာသိတ =အခြားသူများအဆိုကို ဗုဒ္ဓဘာသိတ=ဘုရားဟောဟု ပြော လိုသူများ, ဗုဒ္ဓဘာသိတ=ဘုရားဟောကို အညဘာသိတ =ဘုရားမဟော တခြားပြောဟု လုပ်လိုသူများကို မည်သို့နှိမ် နင်းခြေဖျက်ရမည်ဟူ၍ နည်းလမ်းစနစ် တည်ရစ်စေလိုသော သဘောအားဖြင့် ရှေးသံဂါယနာ နှစ်တန်တွင် မပါဝင်ခဲ့ဖူး သေးသော ကထာဝတ္ထုအမည်ရှိသော ကျမ်းကြီးကို ဗုဒ္ဓရှင် တော်မြတ် ရည်မှတ် ပြည့်နှန်တော်မူခဲ့သည့်အတိုင်း တတိယ သံဂါယနာတင် သံဃာတထောင် အညီအညွတ် သဘောတူ တင်တော်မူခဲ့၍ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းတွင် စာရင်းတင်တော်မူခဲ့ ကြခြင်း၊

(၇) ထိုမှတပါး ပထမနှင့် ဒုတိယသံဂါယနာ နှစ်ရပ်၏ ကြောင်းရာ ထုပ္ပတ် ဖြစ်ရပ်အမှုန်များကို စူဠဝဂ္ဂဝိနယပါဠိတော်တွင် ပဉ္စ သတိကသဒ္ဒါတိက္ခန္ဓက, သတ္တသတိကသဒ္ဒါတိက္ခန္ဓကဟု စာရင်း တင်တော်မူခဲ့ကြခြင်း၊

(ဃ) သမယန္တရအညဝါဒ=အယူတပါး အမှားအယွင်းများကို ဗုဒ္ဓ ဘာသိတပါဝစန=ဘုရားဟောဒေသနာတော် ထဲ၌ ရောနှော မဝင် လွှန်သန့်စင်အောင် အထူးသတိဆောင်တော်မူခဲ့ကြသဖြင့် ပါဠိလိပုတ်ပြည့် အသောကာရုံကျောင်းတော်ကြီးတွင် သတိ

မန္တ ပညဝန္တ သိက္ခာကာမ မထေရ်မြတ်ကြီးများသည် တိတ္ထိတို့နှင့် ရောနှောကာ ဥပုသ်မပြုပဲ (၆) နှစ်တိုင်တိုင် နေတော်မူခဲ့ကြခြင်း၊

(c) ပါဠိတော်များ အခြံအရံအဖွင့် သံဝဏ္ဏနာအဋ္ဌကထာဋီကာကျမ်းဂန်ကြီးများသည် ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ လက်ထက်တော်မှစ၍ ဆင်းသက်လာသော အဓိဝုယ်ရှင်းလင်းချက် အနက် ကောက်ယူနည်းများဖြစ်သော နေတ္တိ ပေဋကောပဒေသ, စူဠနိဒ္ဒေသ, မဟာနိဒ္ဒေသစသော ကျမ်းလာနည်းနိဿရည်းအတိုင်း ခြားပိုင်းကန့်သတ် ချမှတ်စီရင်ခဲ့သော ဖြတ်ထုံး, မှတ်ထုံး, အဆုံးအဖြတ်များကို မတိမ်ကော မပပျောက်ရအောင် ခိုင်ခံ့စွာ မှတ်တမ်းတင်တော်မူခဲ့ကြခြင်း၊

(စ) ယင်းသို့ ဆိုပြီးခဲ့သော ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာကျမ် ကြီးများကို ထိုစဉ်က ဒေသိယဘာသာ(အရပ်သုံး ဝေါဟာရဖြစ်သော)မာဂဓီခေါ် ပါဠိဘာသာဖြင့် သင်ယူချပို့ခဲ့သော သိဿာနုသိဿ ဝါစနာမဂ္ဂအစိအစဉ်အတိုင်း သီဟိုဠ်ကျန်းနှင့် မြန်မာပြည်တို့၌ စတုတ္ထ, ပဉ္စမနှင့် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ အသီးအသီး တင်တော်မူခဲ့ကြခြင်း။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသော အကြောင်းများကြောင့် ထေရဝါဒပိဋကဟူ၍ ဝိသေသနအထူးမ,၍ဆိုရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၅။ ယင်းသို့ သံဂါယနာ (၆)တန် တင်တော်မူခဲ့ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသိတပါဝစနပိဋကတ်တော်များသည်လည်း—

(က) ဓမ္မ–အဓမ္မ၊ ဝိနယ·အဝိနယ အငြင်းပွားမှု ပေါ်ပေါက်လာသော အခါ—

"တေဟာနန္ဒ ဘိက္ခူဟိ သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂေဟိ သန္နိပတိတဗ္ဗံ၊ သန္နိပတိတ္ဝာ ဓမ္မနေတ္တိ သမနုမဇ္ဇိတဗ္ဗာ၊ ဓမ္မနေတ္တိ သမနုမဇ္ဇိတ္ဝာ ယထာ တတ္ထ သမေတိ၊ တထာ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ။"

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ သဗ္ဗေဟေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ၊ ထိုအငြင်းပွားမှုတွင် ပါဝင်ကြသော ရဟန်းတို့သည်။ သမဂ္ဂေဟိ၊ အစုံအညီ တက်ရောက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ သန္နိပတိတဗ္ဗံ၊ စည်းဝေးရမည်။ သန္နိပတိ-

တဋာ၊ စည်းဝေးပြီး၍။ ဓမ္မနေတ္တိ၊ သဘောမှန်အတိုင်း ဆောင်တတ်သော (စည်းကမ်း) တမျဉ်းကြိုးကို။ သမနုမဇ္ဇိ-တဗ္ဗာ၊ သုံးသပ်ဆင်ခြင် (သတ်မှတ်) ရမည်၊ သမနုမဇ္ဇိတဋာ၊ သုံးသပ်ပြီး၍။ တတ္ထ၊ ထိုအငြင်းပွားမှု၌။ ယထာ၊ အကြင်နည်းဖြင့် ပြီးငြိမ်းစေသည်ရှိသော်။ သမေတိ၊ နှစ်သက်ညီညွတ်၏။ တထာ၊ ထိုသို့ ညီညွတ်နိုင်သောနည်းဖြင့်။ တံ အဓိကရဏံ၊ ထို အဓိကရဏ်းမှုခင်းကို။ ဝူပသမေတဗ္ဗံ၊ ငြိမ်းစေရမည်။

ဟူ၍ မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပရိပဏ္ဏာသ သာမဂါမသုတ် (၃၅)၌လာရှိသည့်အတိုင်း သံဃာစုံ ညီညွတ်စွာစည်းဝေး၍ ဓမ္မနေတ္တိ ကြိုးနှင့် ညှိကာ ဓမ္မကို ဓမ္မဟူ၍ လည်းကောင်း အဓမ္မကို အဓမ္မဟူ၍ လည်းကောင်း ဝိနယကို ဝိနယဟူ၍လည်းကောင်း အဝိနယကို အဝိနယဟူ၍လည်းကောင်း ထိမိသေချာ ပြတ်သားစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော တမျဉ်းချည်သဖွယ် ဖြစ်ခြင်း။

(၁) ပဋိပတ်အကျင့်လမ်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လက်တွေ့ ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့အောင် ကိုယ်တိုင်ကျင့်ရန် အတိအကျ အခိုင်အမာ ညွှန်ပြထားသောကြောင့် တောရမ်းပယ်ဖွဲ့ စဉ်းစားဉာဏ် ခွဲရုံမျှဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တစုံတရာနှင့် ညှိနှိုင်းယှဉ်တု သုတေသနပြုရုံမျှဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မရကောင်း မသိကောင်းသော ကိုယ်တိုင်ကျင့်သုံးမှ ကိုယ်တိုင်သိနိုင်သော ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗ ဂုဏ်တော်ရှိသော ဓမ္မဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ဆရာစဉ်ဆက်မပျက် လက်ဆင့်ကမ်း၍ ကျင့်ငြမ်းထူခဲ့ကြသည့်အတိုင်း ပြည်တွင်းပြည်ပ ဌာနအသီးသီးတို့၌ ကျင့်သုံး ဆတ်ဆတ် ရှုမှတ် ပွားများကြရာတွင် လက်တွေ့ပိုင်ပိုင် ရရှိနိုင်သော အကျိုးဖလများကို ခိုင်ခိုင်မာမာ ပြနိုင်လောက်အောင် ရရှိစေခြင်း စသော အကြောင်းများကြောင့် ထေရဝါဒနိုင်ငံ အသီးသီးက ယုံကြည်လက်ခံထားသော ပိဋကများ ဖြစ်ကြပေသည်။

၆။ ယင်းသို့ ခိုင်မာတိကျ အနှစ်သာရရှိသောကြောင့် ပညာရှိမှန်သမျှ အလေးဂရု ပြုအပ်သော ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ, အာဂမ, သဘာဝယုတ္တိတို့ဖြင့် ပက္ခပါတ (ဘက်လိုက်ခြင်း)မရှိ၊ ဘုရားရှင် ဧရှမျက်နှာတော်ကိုသာ ကြည့်၍ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ကြမည် ဖြစ်သည့်၊ ဤသို့ ဓမ္မဝိနယနှင့်အညီ စိစစ်ဆုံးဖြတ်ရာတွင်လည်း—

အနုဿုယာယမာနော သော၊ သမ္မဒညာယ ဘာသတိ၊
သုဘာသိတံ အနုမောဒေယျ၊ ဥဘွဋ္ဌေ နာပသာဒယေ။
ဥပါရမ္ဘံ နု သိက္ခေယျ၊ ခလိတဋ္ဌေ နု ဂါဟယေ၊
နာဘိဟရေ နာဘိမဒ္ဒေ၊ နု ဝါစံ ပယုတံ ဘဏေ။
အာညာတတ္ထံ ပသာဒတ္ထံ၊ သဘံ ဝေ ဟောတိ မန္တနာ၊
ဝေဝံ ခေါ အရိယာ မန္တေန္တိ၊ သော အရိယာန မန္တနာ။

သော၊ ထိုပြောဆို ဆွေးနွေး အဆုံးအဖြတ် ပေးသော သူသည်။ အနုဿုယာယမာနော၊ မာနမပ္ပို မဂ္ဂ။စုပဲ။ သမ္မာဒညာယ၊ ကောင်းစွာသိ၍။ ဘာသတိ၊ ပြောဆို၏။ သုဘာသိတံ၊ ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သော စကားကို။ အနုမောဒေယျ၊ ဝမ်းမြောက်ကြည်သာ လက်ခံရာ၏။ ဥဘွဋ္ဌေ၊ လုံမှား၍ ပြောဆို အပ်သည်ရှိသော်။ နု အပသာဒယေ၊ မခြိမ်းခြောက် မမောင်းမဲရာ။ ဥပါရမ္ဘံ၊ ထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်းကို။ နု သိက္ခေယျ၊ မကျင့်ရာ။ ခလိတဋ္ဌေ၊ အဆိုချွတ်သော စကားကိုလည်း။ နု ဂါဟယေ၊ မယူရာ။ နာဘိဟရေ၊ ဖိနှိပ်၍မဆောင်ရာ။ နု အဘိမဒ္ဒေ၊ မဖိနှိပ်ရာ။ ပယုတံ၊ ဒေါသအာဃာတနှင့် စပ်ယှဉ်သော။ ဝါစံ၊ စကားကို။ နု ဘဏေ၊ မဆိုရာ။ သတံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏။ မန္တနာ၊ ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းသည်။ အာညာတတ္ထံ၊ သိရခြင်းအကျိုးငှာ။ ပသာဒတ္ထံ၊ ကြည်လင်ရခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝေ၊ စင်စစ်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ သာလျှင်။ အရိယာ၊ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ မန္တေန္တိ၊ တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ဧသာ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အခြင်းအရာသည်။ အရိယာနံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏။ မန္တနာ၊ တိုင်ပင်နှီးနှောခြင်း မည်၏။

ဤသို့ အဂ်ုတ္တရနိကာယ်၊ တိကနိပါတ်၊ မဟာဝဂ်၊ ကထာဝတ္ထုသုတ်၌ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ပြည့်နှန်သန်သင်တော်မူသည့်အတိုင်း—

(က) မာန ဒေါသ ရွှေထား၍ မပြောဆိုခြင်း၊
(ခ) အနက်အဓိပ္ပာယ် ရေလည်စွာသိ၍ ပြောဆိုခြင်း၊
(ဂ) စကားကောင်းကို ဝမ်းမြောက်စွာ လက်ခံခြင်း၊
(ဃ) တဘက်က အပြောရိုင်းသော်လည်း မခြိမ်းခြောက် မမောင်းမဲခြင်း၊
(င) အကြောင်းမဲ့ ကဲ့ရဲ့ရွတ်ချမပြုခြင်း၊
(စ) သတိလွတ်၍ အဆိုချွတ်သော စကားကို အရေးမယူခြင်း၊
(ဆ) တဘက်သားကို ဖိနှိပ်၍ မပြောဆိုခြင်း၊
(ဇ) မခံချင်အောင် ထိကပါးရိုက်ပါး မပြောဆိုခြင်း၊
(စျ) သဘောမှန်ကို နားလည်အောင် ပြောပြခြင်း၊
(ည) ကြည်လင်ရှင်လန်းအောင် ပြောဆိုခြင်း၊

ဤ အထက်ပါ ၁၀-ချက်တို့ကို လိုက်နာ၍ တရားသဖြင့် စီစစ်ဆုံးဖြတ်ကြမည် ဖြစ်ကြောင်း ထပ်လောင်း၍ ကြေငြာအပ်ပါကြောင်း။

၇။ ယခု စစ်ဆေးစီရင်မည့် ဓမ္မ, အဓမ္မ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှုသည် သာသနာတော်တရုပ်လုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အထူး အရေးကြီးသော ကိစ္စတရပ်ဖြစ်၍ ခိုင်မြဲသောစာဖြင့်သာ ရေးသား၍ စောဒနာ, သောဓနာပြုကြရမည်၊ ရုံးတော်က နှုတ်မေးခွန်းများ မေးသောအခါ၌သာ နှုတ်ဖြင့် ပြန်လည် ဖြေကြားရမည် ဖြစ်သည်။

၈။ အထူးသတိပေးလိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤ ရုံးတော်သို့ တင်သွင်းသော ဆိုလွှာ, ချေလွှာတို့ကို ပြင်ပသို့ ပို့လွှင့်ပေါက်ကြား ဖြန့်ဝေခြင်းများ မပြုရ၊ ဆုံးဖြတ်စီရင်ပြီးသောအခါ အမှုဖြစ်ရပ် အခြင်းအရာ အဖြာဖြာကို နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲနှင့် သာသနာရေးဦးစီးဌာန တို့ကသာ လိုအပ်သလို စိစစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းရှင်လူများသို့ ဖြန့်ဝေလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

၉။ ဤတားမြစ်ချက်ကို မလိုက်နာပဲ ဆိုလွှာ, ချေလွှာ မိတ္တူများကို ဖြစ်စေ၊ အသံသွင်းကြိုးခွေများကိုဖြစ်စေ၊တိတ်တဆိတ် ဖြန့်ဝေလျှင် ဤ သီးခြား ဝိနိစ္ဆယရုံးတော်ကို မထေမဲ့မြင် ပြုခြင်း၊ ထုတ်ဝေသူမှတ်ပုံတင်မဲ့ ဖြန့်ဝေခြင်း စသည်တို့ကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေဖြင့် အရေးယူမခံရစေရန် မေတ္တာဖြင့် ကြိုတင် သတိပေးအပ်ပါသည်။

၁။ဘဒ္ဒန္တဃောသိတာဘိဝံသ သိက္ခာ(၅၄)
သဘာပတိ
ဃောသိတာရုံမတိုက်၊ ထားဝယ်မြို့။

၂။ ဘဒ္ဒန္တဇဝနာဘိဝံသ သိက္ခာ (၅၂) အဖွဲဝင်
ဇဝနာဘိဝံသာရုံကျောင်းတိုက်၊
ကြိုပင်ကောက်မြို့။

၃။ ဘဒ္ဒန္တဓမ္မာဘိဝရ သိက္ခာ (၄၅) အဖွဲဝင်
ကံတွင်း ဆုတောင်းပြည့်ကျောင်းတိုက်၊
ပြည်မြို့။

၄။ ဘဒ္ဒန္တကုမာရာဘိဝံသ သိက္ခာ(၃၉)အဖွဲဝင်
မဟာဝိသုတာရုံမတိုက်၊ မကွေးမြို့။

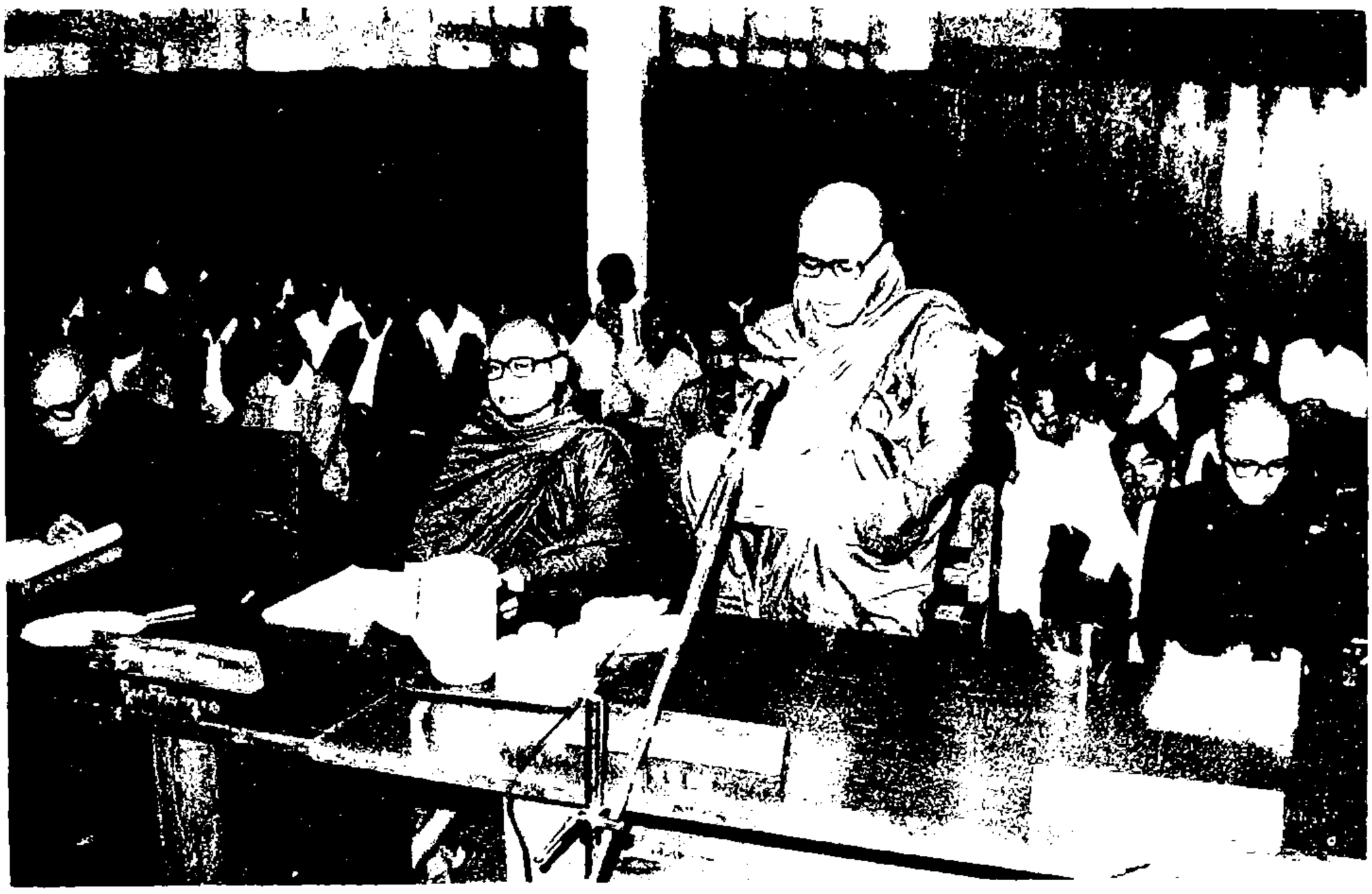
၅။ ဘဒ္ဒန္တဉာနိက သိက္ခာ (၃၅) အဖွဲဝင်
ပဇ္ဇောတာရုံကျောင်းတိုက်၊ မြောင်းမြမြို့။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းစိုရ်အမှဲ အမှတ်(၂)၏
ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို သဘာဝတိ ဆရာတော်က ဖတ်ကြားကြေငြာနေစဉ်

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းစိုရ်အမှဲ အမှတ်(၂)
ဝိနည်းစိုရ် ဆရာတော်ကြီးများ၏ သုံးသပ်ချက် ဖတ်ကြားသည်ကို
စောဒက ဆရာတော်များ နာကြားနေစဉ်

ဆရာတော် ဦးစန္ဒိမာ စောဒနာလွှာ တင်သွင်းနေပုံ

ဆရာတော် ဦးပညာသီဟ စောဒနာလွှာ တင်သွင်းနေပုံ

သဘာပတိဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒကို နာကြားနေသော
စောဒကဆရာတော်များနှင့် ပရိသတ်များ

စောဒကဆရာတော်များ ထင်သွင်းသော စောဒနာကို
စုဒိတက ဆရာတော်များ နာကြားနေပုံ

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)
စောဒကာပုဂ္ဂိုလ် (၄)ပါး

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ရွှေမှော်ဂ်၌
စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များ ဩဝါဒခံယူနေပုံ

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့
အမှတ် (၂)
လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယအတွက် စောဒနာတင်သွင်းလွှာ
၁၃၄၃-ခု နယုန်လပြည့်ကျော် (၁၃) ရက်
(၃၀-၆-၈၁)

နိဒါန်း

အမှတ် (၂) နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ဝင် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၁။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ပြည်ထောင်စုသူ ပြည်ထောင်စုသားတိုင်းသည် မိမိတို့ ကြိုက်နှစ်သက်ရာ ဘာသာကို လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့် ရှိကြပါသည်၊ မည်သည့် ဘာသာကိုမျှ မကိုးကွယ်လိုသူတို့သည်လည်း ဘာသာမဲ့အဖြစ် နေထိုင်ခွင့်ရှိကြပါသည်၊ သို့ရာတွင် တရားသဖြင့် ပေးထားသော "လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်"ကို မတော်မတရား အလွဲသုံးစား မလုပ်ရန် တားမြစ်ချက်ရှိပါသည် ဘုရား။

၂။ ဘာသာမဲ့တို့သည် လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး ထိုထို ဘာသာသာသနာတို့ကို စော်ကားခြင်း, ပုတ်ခတ်ခြင်း, ပြက်ရယ်ပြုခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်း ပြုကြသည်ရှိသော် လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ကို အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်းဟု တပည့်တော်များ ယူဆကြပါသည်၊ ထို့နည်းအတူ မိမိကိုယ်တိုင် ကိုးကွယ်ပါသည် ဆိုသော ဘာသာ သာသနာ၏ အထွတ်မြတ်ဆုံး ရတနာများ ဖြစ်ကြသောဘုရား တရား သံဃာနှင့်စာပေပရိယတ်တို့ကို ထိုဘာသာဝင်ဆိုသူတို့သည် စော်ကားခြင်း, ပုတ်ခတ်ခြင်း, ပြက်ရယ်ပြုခြင်း, ဖျက်ဆီးခြင်းပြုကြသော် လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ကို အလွဲသုံးစားလုပ်ခြင်းပင်ဟု တပည့်တော်များ ယူဆကြပါသည် ဘုရား။

ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၃။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းအသွင် အရဟတ္တဓဇ ဘုရားအရေတော် သက်နှံးကို ဝတ်ဆင်ထားသူဖြစ်ပါလျက် ၁၉၅၈-ခုနှစ်တွင် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်သော "လူသေလူဖြစ်"စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပါ

သည်၊ ထို လူသေလူဖြစ် စာအုပ်၌ ဘုရားဟော ဒေသနာတော်လာ (၃၁) ဘုံ တို့တွင် မျက်မြင် လူ့ ဘုံနှင့် တိရစ္ဆာန်ဘုံ(၂)ဘုံကိုသာ လက်ခံပြီး ကျန်(၂၉)ဘုံ တို့ကို ပယ်ထားပါသည်၊ ကံတရားကို ပယ်ကြသော သာသနာပ တိတ္ထိဆရာ ကြီးများကဲ့သို့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ တို့ကိုလည်း ပယ်ထားပါသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ စစ်မှန်သော ဘုရား တရား သံဃာတို့ကိုလည်း ရက်ရက်စက်စက် ပုတ်ခတ် ဖောက်ထားပါသည်၊ ထို့ကြောင့် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒကို တနိုင်ငံလုံးရှိ စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာသံဃာတော်များက ကန့်ကွက်ရှုတ်ချခဲ့ ကြပါသည်၊ စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဒါယကာဒါယိကာမများကလည်း ကန့်ကွက်ရှုတ်ချခဲ့ကြပါသည် ဘုရား။

ဆရာတော်ကြီးများ ဆုံးဖြတ်ချက်

ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား—

၄။ နိုင်ငံတော် သြဝါဒါစရိယဆရာတော်ကြီးများ, နိုင်ငံတော် ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ကြီးများနှင့် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်များ အဖွဲ့ချုပ်မှ ဆရာတော် ကြီးများသည် စည်းဝေးတော်မူကြပြီး "လူသေလူဖြစ်" စာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပေးရန် (၂၇) ပါးသော ဆရာတော်ကြီးများအား တာဝန် ပေးတော်မူခဲ့ကြပါသည်၊ ထို (၂၇) ပါးသော ဆရာတော်ကြီးတို့သည် ဘုရား ဟော ဒေသနာတော်အရ အသေအချာ ကောက်ချက်ချတော်မူကြပြီး လူသေ လူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့ကို-

(က) ဥက္ခေပနီယကံ ပြုထိုက်သည်၊

(ခ) လူဝတ်လဲပေးလျက် သာသနာတော်မှ နှင်ထုတ်ထိုက်သည်—

ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့ကြပါသည်။

(၅) ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် ကျောင်းထိုင် ဆရာတော်များ အဖွဲ့ချုပ် ဗဟိုဦးစီး အလုပ်အမှုဆောင် ဆရာတော်များ ကလည်း တညီတညွတ်တည်း သဘောတူလက်ခံခဲ့ကြပါသည်၊ မန္တလေးမြို့ နိုင်ငံတော် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်ကြီးများကလည်း လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့ကို-

(က) ဥက္ခေပနီယကံ ပြုထိုက်သည်၊

(ခ) ပကာသနီယကံ ပြုထိုက်သည်၊

(ဂ) လူများကလည်း အပ္ပသာဒပဝေဒနီယကံ ပြုထိုက်သည်—

ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့ကြပါသည် ဘုရား။

ပကဝဿနီယကံ ပြုခြင်း

ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား—

၆။ အထက်ပါ ဆုံးဖြတ်ချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံတဝန်းလုံးမှ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ ဆရာတော်ကြီးများသည် ၁၃၂၅-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၉) ရက် (၁၄-၇-၆၃) နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဇရဂုံတိုင်လမ်း ခြောက်ထပ်ကြီး ဘုရားကြီးကျောင်းတိုက်၌ အစည်းအဝေးပွဲ ကျင်းပတော်မူကြပြီး သက်နှံးအရေခြုံလျက် သာသနာကို ဖျက်ဆီးနေကြသော လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့ကို ပကာသနီယကံ ပြုတော်မူခဲ့ကြပါသည်၊ "ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့ ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် ပြောဆို ပြုလုပ် ရေးသားသမျှသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့်လည်းမဆိုင်, မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်နှင့်လည်း မဆိုင်, ဘုရားတပည့် သံဃာတော်များနှင့်လည်း မဆိုင်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့သည် သူသဘောအတိုင်း သူထင်မြင်ရာ ပြုလုပ်ခြင်း မျှသာ ဖြစ်သည်" ဟု မှတ်ယူကြရန် သံဃသမ္မုတိရ ဝေဠုဝန်ဆရာတော်ဘုရား ကြီးက ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့အား ဘုရားဟော ဒေသနာတော်နှင့် အညီ ကြေငြာ အသိပေးခဲ့ပါသည်။

၇။ ထို့မှ နောက်၌ ပကာသနီယကံ ပြုပုံများ, ပကာသနီယကံကို ထောက်ခံ ပုံများကို မြန်မာတနိုင်ငံလုံး အနှံ့အပြား၌ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့အား လူဝတ်လဲစေလျက် သာသနာတော်မှ နှုတ်ထုတ်သော အလုပ် ကိုမူ အာဏာစက် အကူအညီ မရခဲ့သဖြင့် မပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ကြပါဘုရား။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်နှင့် လှုပ်ရှားမှုများ

ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား—

၈။ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ ခေါင်းဆောင် ဆရာတော်များသည် ဘုရားတရားတော်နှင့်အညီ ပကာသနီယကံပြုကာ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့ကို ဆုံးမခဲ့ကြပါသည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် နည်းအရ အဓရုံးယူကြ ပါသည်၊ သို့ရာတွင် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့သည် ရပ်တန်းက မရပ်ပဲ သက်နှံးများ ဝတ်မြဲဝတ်ကြလျက် ဗုဒ္ဓဘာသာ အရေခြုံထားကြသော ကြောင့် လှုန်စွာ ရိုးသားကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် ၎င်းတို့ကို ဗုဒ္ဓ ဘာသာ ဘုန်းကြီးဟုပင် ထင်ကြပါသည်၊ ၎င်းတို့ဟောချင်ရာ ဟောသော တရားတို့ကိုလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာတရားဟုပင် ထင်ကြပါသည်။

၉။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဦးဝါသဝနှင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏နောက်လိုက် သံယောင် သမားတို့သည်ကား ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်ရေးအတွက် အကွက် ကောင်းကို အမြဲချောင်းနေကြပါသည်၊ လူသေလူဖြစ်စာအုပ် ထုတ်ဝေပြီးနောက်

မကြာမီအချိန်(၁၉၆၃)၌ပင် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် (၃၁)ဘုံပယ်ဝါဒီဌင်း၏ နောက်လိုက်တို့သည် "သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်" ဟူသော သာသနာဖျက် အင်အားစုတခုကို ထူထောင်ခဲ့ကြပါသည်၊ အဖွဲ့တဖွဲ့ ဖွဲ့ခဲ့ကြပါသည်၊ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ထိုအဖွဲ့တွင် သြဝါဒါစရိယအဖြစ် ပါဝင်ပါသည်၊ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဟောပြောချက်များကို လက်ခံကြသူများ တပည့်များသည် ထိုအဖွဲ့ဘွင် ပါဝင်ကြပါသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်၏ အဖွဲ့ခဲ့များကို မြန်မာနိုင်ငံ နေရာ အနှံ့အပြားတွင် ဖွဲ့စည်းကြပါသည်။

၁၀။ သူတို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို သုတေသနပြုလုပ်သည်ဟု အသံကောင်းလွှင့် မျက်နှာဖုံးစွပ်ပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း အလုပ်တို့ကို စနစ်တကျ အကွက်ချပြီး နည်းအမျိုးမျိုး ပုံစံ အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ကျကျနန လုပ်ခဲ့ကြပါသည်၊ လုပ်ပုံများမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်—

(က) သံဂါယနာ ၆-တန်တင်ပြီးသည့် စစ်မှန်သော ထေရဝါဒပိဋကတ် တော်များနှင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို မတော်မတန် ဝေဖန်ရှုတ်ချ ရေးအတွက် ဗဟိုအဖွဲ့ချုပ်မှ တပြည်လုံးရှိ အဖွဲ့ခွဲများသို့ အခါ အားလျော်စွာ သွားရောက် ဟောပြောကြသည်၊ သင်တန်း များ ပို့ချကြသည်၊ ဒူးတိုက်ဆွေးနွေးကြသည်။

(ခ) ဝါဒဖြန့် စာအုပ် စာရွက် စာတမ်းများနှင့် လစဉ်ထုတ်စာစောင် များကို အစိုးရဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး ထုတ်ဝေကြသည်၊ ဖြန့်ချိကြသည်။

(ဂ) လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ အပါအဝင် ဖြစ်သော ခေါင်းဆောင် များ၏ ဟောပြောချက် ကက်ဆက်ကြိုးခွေများကို တပြည်လုံးရှိ အဖွဲ့ခွဲများသို့ ဖြန့်ကြသည်၊ ၎င်းပြင် တေးသချင်းဖေါ် ကက်ဆက် ကြိုးခွေများ, ဘုံကမ္ဘာ ဘုံရှင်းတမ်း ကဲ့သို့သော ပြဇာတ် ဇာတ်လမ်းများ ပေါ်လာအောင် လမ်းပြပေးကြသည်။

(ဃ) ဗဟိုအဖွဲ့ချုပ်၌ အဆင့်မြင့် သင်တန်းအဖြစ် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓ သာသနာတော် ဆန့်ကျင်ရေး စာတမ်းများ ဖတ်ကြသည်၊ ဆွေးနွေးကြသည်။

(င) အဖွဲ့ခွဲများကလည်း ဗဟိုအဖွဲ့ချုပ်မှ ရောက်ရှိလာသော လက် သိပ်ထိုး စာအုပ်စာတမ်းများ, လစဉ်ထုတ် စာစောင်များကို ဖတ်ကြသည်၊ စုပေါင်း ဆွေးနွေးကြသည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ကို စော်ကားသည့် အဓမ္မတရားတိတ်ခွေများကိုလည်း နာကြား ကြသည်၊ အခွင့်ရသည့် သီတင်းပတ်တိုင်း ဤသို့ လုပ်ကြသည်။

(စ) အဖွဲ့ဝင်များ တိုးပွားရေးအတွက် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် စည်းရုံးကြသည်၊ အဖွဲ့ဝင်များရှာပြီး ငွေကြေး ကောက်ခံကြသည်၊ ဝါဒဖြန့်ကြသည်၊ ဒူးတိုက်ဆွေးနွေးကြသည်၊ မသာအသုဘလူမှုရေးကိစ္စ၌ပင် သူတို့၏ အဓမ္မဝါဒပြန့်ပွားရေး အလုပ်များကို လုပ်ကြသည်။

၁၁။ ဤကဲ့သို့ လူအများ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်လျက်ရှိသော ဗုဒ္ဓဓမ္မများကို ဖြောင့်ကျကျ စောဂ်ကားနေမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရဟန်းရှင်လူများက မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်ကြပြီး တိုင်ကြားစာများကို နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးထံသို့ပင် ပို့ကြသည်၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးထံသို့လည်း ပို့ကြသည်၊ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့သို့လည်း ပေးပို့တိုင်ကြားကြသည်။

ရွှေအာဘိဓမ္မာ

၁၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ချုပ်သည် မည်သူတို့က မည်သူကိုပင် တိုင်တိုင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းရှင်လူအများကို ဂရုမစိုက်ပဲ အဓမ္မဝါဒများကို ဆက်လက် ဖြန့်ဝေမြဲ ဖြန့်ဝေကြသည်၊ အမှန်တရားကိုရှာပါသည်ဟု ဆင်ခြေပေးပြီး ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာတော် အားနည်းရေးကိုသာ ဆက်လက်ကြိုးစားနေကြသည်၊ အကွက်ပေါ်လျှင် ပေါ်သလို လှုပ်ရှားနေကြသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ၎င်းတို့ကို မြစ်ဖျားခံပြီး "ရွှေအာဘိဓမ္မာ" ဟူ၍ ပေါ်လာရခြင်း ဖြစ်သည်၊ အမှန်မှာ "ရွှေအာဘိဓမ္မာ" ဟူသည် ရခိုင်ပြည်နယ် တောင်ကုတ်မြို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတေသနအဖွဲ့ခဲ့၏ လှုပ်ရှားမှုတရပ်သာ ဖြစ်သည်။

၁၃။ ထိုအဖွဲ့ခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင် အချင်းချင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ တို့၏ လုပ်ငန်းများကို ဆွေးနွေးကြစဉ် ဗုဒ္ဓသာသနာဖျက် စိတ်အား ထက်သန်လာကြသည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာကို ရိုင်းပြစ်သော စောဂ်ကားသော မေးခွန်းများကို သူသာငါသာ မေးပြကြသည်၊ ထိုမေးခွန်းများကို အဖွဲ့ခဲ့ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အတွင်းရေးမှူး တို့က "လူ့အာဘိဓမ္မာ"ဟု အမည်တပ်လျက် မှတ်တမ်းပြုထားကြသည်၊ ထိုလူ့အာဘိဓမ္မာဆိုသော မှတ်တမ်းကို တောင်ကုတ်မြို့မှ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ခဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ဦးရွှေပြည့်သည် ရန်ကုန်မြို့ရှိ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်သို့ ကိုယ်တိုင်လာပို့သည်၊ အမြင်မှန်ကို ရှာကြသည်ဆိုသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်သည် အလွန်ဝမ်းသာသွားသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာအရေခြုံကာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ဖျက်ဆီးမှုပြုနေကြသော မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းကြီး မည်မျှ အစွမ်းထက်နေသည်ကိုကြည့်ကာ လွန်စွာအားရကြသည်။

၁၄။ မေးခွန်းရှင် တောင်ကုတ်မြို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုံတေသနအဖွဲ့ခွဲက ပေးထား သော "လူ့အဘိဓမ္မာ" ဟူသော နာမည်ကိုပင် ဖျက်လိုက်ပြီး မေခွန်းလွှာလာပို့သူ ဦးရွှေပြည့်ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် "ရွှေအဘိဓမ္မာ" ဟု အမည်ပြောင်းလိုက် ကြသည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာကို ဤသို့ဖျက်ကြလျှင် ဤသို့နာမည်ထွက်အောင် ဒို့က ဂုဏ်ပြုမည်ဟု အလုပ်ဖြင့် ပြလိုက်ကြခြင်း သဘောဖြစ်သည်။

၁၅။ ရွှေအဘိဓမ္မာ၌ မေးခွန်းပေါင်း (၈၀) ပါဝင်သည်၊ အားလုံးလောက် နီးပါး မေးခွန်းများသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို စော်ကားသည့် မေးခွန်းများ, ပြက်ရယ်ပြူသည့် မေးခွန်းများသာ ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ အစဉ်အလာ ယဉ်ကျေးမှုကို ချိုးနှိမ်ပြီး တခြားသူတို့ကို ချီးကျူးသည့် မေးခွန်းမျိုး လည်းပါသည်၊ ဤသို့အားဖြင့် "ရွှေအဘိဓမ္မာ" ဆိုသော လက်ကမ်းစာစောင် ပေါ်ကာ အဓမ္မဝါဒလက်သစ် တခု ထပ်မံပေါ်လာပြန်ပါသည်ဘုရား။

ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၁၆။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ, ရွှေအဘိဓမ္မာဝါဒ ဟူသော အဓမ္မဝါဒ ဓမ္မအန္တရာယ် အတွင်းရန်တို့ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မဆုံးမနိုင် လျှင် လူကောင်းရှင်ကောင်းတို့ ဗုဒ္ဓသာသနာမှန်ကို ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်နိုင်ရေး အတွက် အနှောင့်အယှက်အဆီးအတားကြီး ပိုရှိကြီးမားလာမည်မှာ အမှန်ဖြစ် ပါသည်။

ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၁၇။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အန္တရာယ်မှန်သမျှကို တားဆီးကာကွယ်ရန်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရဟန်းရှင်လူအားလုံး၏ တာဝန်ဖြစ်ပါသည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ၏အတွင်းရန် အပြင်ရန် အန္တရာယ်တို့ကို ရဟန်းရှင်လူများက ထိထိရောက်ရောက် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ကာကွယ်တားဆီးနိုင်ပါမှ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် သန့်ရှင်းတည် တံ့ပြန့်ပွားများမည် ကောန်ဖြစ်ပါသည်။

၁၈။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့်ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒတို့ကို ပယ်ရှားသုတ်သင်ရန် အလို့ငှာလည်းကောင်း, သံဂါယနာခြောက်တန်တင် ထေရဝါဒနိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်ကျမ်းများ၌ လာရှိသော ဘုရားဟော တရားတော်များနှင့်အညီ အမှန်တရားကို ရှာဖွေနိုင်ကြစေရန် အလို့ငှာလည်း ကောင်း ဤကဲ့သို့ ရည်သန်ရိုးရင်း နှလုံးသွင်းရှိကြပါသောကြောင့် တပည့်တော် များသည် ဤစောဒနာလွှာကို တင်သွင်းကြပါသည် ဘုရား။

၁၉။ ဤသို့ စောဒနာတင်သွင်းရာတွင် အဓမ္မဝါဒပိုင်းမှ စုဒိတက(=တရား ပြိုင်) ဖြစ်ရမည့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဦးဝါသဝ ဦးကိုကိုလေးတို့သည် သေဆုံးကုန်ကြရှာ ပါပြီ။

သူတို့သည်—

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း မိစ္ဆာအယူရှိကုန်သည်။ မိစ္ဆာ-ဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ၊ သူတပါးတို့အားလည်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးကြသည်။ (သို့ဖြစ်၍)ကာယသာ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ၊ သေပြီးနောက်။ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ချမ်းသာကင်းသော မကောင်းသောလားရာဖြစ်သော ဖောက်ပြန်ပျက်စီး၍ ကျရာဖြစ်သော ငရဲသို့ ကျရောက်ကြရ၏။

ဟူသော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ ဘုရားဟောဒေသနာတော်အရ မိမိတို့ ပြုမှုးမိခဲ့သော အကုသိုလ်ကံတရားကြောင့် ငရဲသို့ လားနေပြီဟု တွက်ဆနိုင်ပါသည် ဘုရား။

၂၀။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ယခု အသက်မသေ ကျန်ရှိနေသေးသော စုဒိ-တက (=တရားပြိုင်) များသည် ဆရာမှားသူများပီပီ သူတို့၏ဆရာကြီးများသွားရာလမ်းသို့ မလိုက်မပါ မကျူမရောက်ကြပါစေနှင့်၊အဇာတသတ်နှင့် ဒေဝဒတ်သော်မှ အချိန်တန် အမြင်မှန်ရသေးသည်ကို ထောက်ထား၍ သူတို့လည်း အမြင်မှန်ရလာကြပါစေဟု မေတ္တာစေတနာထားပြီး စောဒနာသမ္ဘပြုပါသည် ဘုရား။

ယခု စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များကို ယခင်က မြင်လည်း မမြင်ဖူး သိလည်းမသိဖူး ခဲ့ကြပါ၊ သို့ဖြစ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးနှင့် လုံးဝပတ်သက်ခြင်းမရှိပဲ ဓမ္မရေးရာနှင့်သာ ပတ်သက်၍ စောဒနာခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၂၁။ တခုရှိသည်မှာကား ယခုကိစ္စကြီးသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တရပ်လုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော ဓမ္မ အဓမ္မ ပြဿနာကြီး ဖြစ်နေသဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ မျက်နှာတော်ကိုသာ ထောက်ထားရန်ရှိသည် တချက်, သူတို့၏ စော်ကားမှုများကြောင့် စိတ်နှလုံး မချမ်းမြေ့ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူ တရပ်လုံး၏ ကိုယ်စား တပည့်တော်များက ဆောင်ရွက်ရသည်ဖြစ်၍ ဓမ္မဝါဒီ များရာဆန္ဒကိုသာ လိုက်ရပါမည် တချက် ဤအချက်များကြောင့် သူတို့အား ငဲ့ကွက်ပြီး လျှော့လျှော့ပေါ့ပေါ့ စောဒနာ၍ကား မဖြစ်ပါဘုရား၊ "ဆိုရေးရှိက၊ ဆိုအပ်လှ၏၊ ဆိုစမျှးလျား၊ ထားပချေမိ၊ ငါ့ဝန်ရှိခဲ့" ဆိုသည့်အတိုင်း တာဝန်ကျေအောင် ဆိုရေးရှိသမျှကိုတော့ ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၂၂။ ယင်းသို့ ပြောဆိုတင်ပြ စောဒနာရာတွင် "ရောင်းသူ ဝယ်သူ အသံတူ" ဆိုဘိသကဲ့သို့ သူတို့၏ ဝေဖန်စော်ကား ပြောစကားများနှင့် အသံကိုက် ဟန်ကိုက်အောင် သရုပ်သကောင်ပေါ်အောင် ပြောရသည့် နေရာမျိုး၌ အကယ်၍

ဘုရားသားတော်များ၏ ပင်ကိုယ်ယဉ်ကျေးမှု အလိမ္မာအခြေခံနှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး သူတို့နည်း သူတို့ဟန်ကလေးများ ပါသွားပါလျှင်လည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးများက ခွင့်လွှတ်တော် မူပါမည့်အကြောင်း ကြိုတင်လျှောက်ထား အသနားခံအပ်ပါသည့် ဘုရား။

၁။ ဦးစန္ဒိမာ ပထမကျော်၊ ဓမ္မာစရိယ
ဓမ္မာစရိယကျောင်းတိုက်၊ မိတ္ထီလာမြို့။

၂။ ဦးပညာသီဟ ဓမ္မာစရိယ၊ ပါဠိဋီပါရဂူ
ရတနာမာရ်အောင်ကျောင်းတိုက်၊ မေမြို့။

၃။ ဦးဝိသုဒ္ဓ ဓမ္မာစရိယ၊ ဝိသိဋ္ဌ ဒီဃဘာဏက
လောကမှန်ကင်းကျောင်းတိုက်၊ မန္တလေးမြို့။

၄။ ဦးပညာသာမိ (မာဂဓီ) ဓမ္မာစရိယ၊
ရေလည်ကျောင်းတိုက်၊ သာစည်မြို့။

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အမှဲ
အမှတ် (၂)
လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယအတွက်
စောဒနာတင်သွင်းလွှာ

စောဒနာ အမှတ် (၁)

၁။ **ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့သည် ဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒီများ ဖြစ်ကြောင်း စောဒနာချက်ပါ ဘုရား။**

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် တစုံတခုသောအကျိုး ကို မျှော်မှန်း၍ ရဟန်းပြုကြ ဗုဒ္ဓဝါဒီအမည်ခံကြသော်လည်း ဗုဒ္ဓဝါဒီများ မဟုတ်ပါ၊ အမှန်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ အရေခြုံထားသော ဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒီ ဘာသာဆန့်ကျင်ရေး သမားများသာ ဖြစ်ကြပါသည် ဘုရား။

၂။ ထို့ကို ဘာသာမဲ့ရုပ်ဝါဒီများဖြစ်ကြောင်းကို သူတို့၏ အောက်ပါအပြော အဆို အရေးအသားများအရ ထင်ရှားလှပါသည် ဘုရား။

ဒီနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတဲ့ လူစားတွေမှာ ဘိန်းနဲ့ ဘိန်းစားလို ဖြစ်နေကြ ပြီကိုး၊ဘိန်းဆိုတာ မစားခင်တုန်းကတော့ အလကားဟာပေါ့၊မစဲ့ပါဘူး၊ ဘိန်းမရှိ မစားရလို့ ဘာမျှမဖြစ်သေးပါဘူး၊ အဲ....ဘိန်းကလေး နဲနဲဝင် ပြီး စွဲလာပြီဆိုတော့ ဒီဘိန်းကလဲ့လို့ တခြား ဘာမျှမလိုလဲမလိုချင်ဘူး၊ မကြားလဲ မကြားချင်ဘူး၊ ဘိန်းဆိုတဲ့ ဘိန်းပဲ စွဲတော့တာပဲ၊ သား မယားတောင် ဘိန်းလောက် မမက်တော့ဘူး၊ ဟုတ်ကဲလား—အခုလဲ ဒို့တတွေမှာ ဘိန်းစွဲနေတဲ့ ဘိန်းစားတွေ ဘိန်းဖြတ်ခိုင်းသလို ဖြစ်နေပြီ၊ ဟိုး—ကွန်မြူနစ်များက ဘာသာဟာ ဘိန်းပဲလို့ ပြောတာ သေသေချာ ချာတွေးတော့ ဒီနေရာမှာ တကယ်မှန်တာကိုး ဒကာကြီးရဲ့။

(အတွဲ ၁၊ အမှတ်(၈) သစ္စာဓမ္မရေးရာစာစောင် နှာ ၈-တွင် ဖော်ပြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌဟောသော ဓမ္မစကြာ ဆိုသည်မှ)

၃။ ဤစကားရပ်များဖြင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် ဘာသာမဲ့များ ဖြစ်ကြသည်မှာ ထင်ရှားလှပါသည် ဘုရား၊ သူတို့သည် အခြား ဘာသာမဲ့ များနည်းတူ ရုပ်ဝါဒီများလည်း ဖြစ်ကြကြောင်းကို ဆက်လက်၍ သက်သေခံ သာဓကတင်ပြပါမည် ဘုရား။

(က) အမှန်မှာ ပြုလုပ်သူ (ကာရက)သည် ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲ အစစ်မျှဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ခံစားသူ (ဝေဒက)ကော ဘာသဘော ဖြစ်ရမည်နည်း၊ ၎င်းလည်း ရုပ်သဘာဝပင် ကောင်တဖြစ်ရပေမည်။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊စာမျက်နှာ-၅၆)

(ခ) ရုပ်သည် အခြေခံဖြစ်၍ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့သည် ရုပ်ကိုမှီရာ တည်ရာထား၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးတရား၊ (၀၊) အခိုးသတ္တိ၊ (၀၊) ရုပ်၏ အဟုန်မျှသာ ဖြစ်ပေသည်။

(၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ စာအုပ်-၂၀၂)

(ဂ) တချို့က အရှင်ဘုရားဟာ ရုပ်ကိုသာ ဟောနေတယ် စိတ်ကလေးကို လုပ်အုံးမှပေါ့နဲ့ ပြောနေတယ်၊ ကျုပ်တို့ ဒကာမကြီးတွေက ကောင်းပါပြီ စိတ်ကလေးကို လုပ်ရအောင် ဘယ်မလဲတော့?လို့သာ ပြန်မေးလိုက်ကြရမယ်၊ ။ပ။ အလုပ်လုပ်ဆိုတာ တကယ်ရှိတဲ့ ရုပ်ကို ကောင်းအောင် အလုပ်လုပ်ကြရမှာပဲ၊ စိတ်ကိုကောင်းအောင်လုပ်လို့ မရပါဘူး။

(အိုယောဂီ သင်ဘယ်ဆီသွားမလဲ၊ စာမျက်နှာ ၈၀-၈၁)

(ဃ) နာမ်သည် ဘာလဲဆိုဦး - ဤဘူတခေတ်တို့၏ သတ္တိရုပ်ပင် ဖြစ်နေပြန်သည်၊ အခြောင်းမူကား လေနှင့်တေဇော တို့လျှင် "အား အသက်" ဟူ၍ ဖြစ်သော သတ္တိသည် ရုပ်ဘာဝ၏ပင်ကိုယ်လက္ခဏာခြောင့်ပင် ဖြစ်သည်၊ ထိုဝါယောနှင့် တေဇော တို့သည် မည်သည့်ဒြပ်စင် ပရမာအာကူမြူတွင်မျှ သီးခြားကင်းလွတ်စွာ မရှိ၊ ပ-အာ-ဝါ-တေတို့မှာ အစဉ်တွဲ စပ်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်ရာ ဘူတဒြပ်စင် မူလပရမာအာကူမြူသဘာဝအထိ အဆင့်ဆင့် အကဲခတ် လေ့လာသောအခါ ဤဘူတရုပ်တို့ပင် ရုပ်ဟုလည်းကောင်း၊ နာမ်ဟုလည်းကောင်း စသည်ဖြင့် ဖြစ်နေသောကြောင့် အားလုံးရုပ်ဘာဝ အခြေခံချည်း ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

(သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ၊ ပထမတွဲ ၈၄-၈၅)

(c) ရုပ်နာမ်နှစ်ခုမှာ တခုနှင့်တခု မကွဲပေ၊ ပရမတ်ပထဝီ ပရမတ်အာပေါ ပရမတ်ဝါယော ပရမတ်တေဇောတို့မှာ အမြဲအတူတပြေးတညီတည်း ရုပ်လည်းနာမ် နာမ်သည်ပင် ရုပ်အဖြစ်

ဒွန်တဲ့ကာ အစဉ်အတူ ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို တွေ့မြင်မှုသာ ချက်ချင်း ဖြစ်သည်ကို ဖြစ်မှန်းသိသည်။

(ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ ပထမတဲ့–၁၁၃)

၄။ ဤစကားရပ်များဖြင့် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသူတို့သည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ မှန်ကန်စွာ ဟောကြားထားသော နာမ်တရားမျိုးကို အသိအမှတ်မပြုကြပါ၊ သူတို့၏ ရုပ်ကြမ်းဝါဒီ ဆရာ့ဆရာ ကြီးများ၏အယူအဆ နောက်သို့ ကောက်ကောက်ပါအောင် လိုက်ကာ မြတ်ဗုဒ္ဓ အဘိဓမ္မာသာသနာကို ကြောခိုင်းသော သူများသာ ဖြစ်ကြပါသည့် ဘုရား။

၅။ မြတ်စွာဘုရား၏ ပိဋကတ်တော်များ၌ နာမ်တရား၌ တွေ့ဝေသူအတွက် ရုပ်ကိုအကျဉ်း နာမ်ကို အကျယ်ခွဲ၍ ဟောတော်မူသော ဒေသနာများ၊ ရုပ်၌ တွေ့ဝေသူအတွက် နာမ်ကိုအကျဉ်း ရုပ်ကိုအကျယ်ခွဲ၍ ဟောတော်မူသော ဒေသနာများ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးစုံ၌ တွေ့ဝေသူအတွက် ရုပ်ရော နာမ်ပါ အကျယ်ခွဲ၍ ဟောထားသော ဒေသနာများဟု စနစ်တကျ ရုပ်-နာမ်ခမ္မတို့ကို တဲ့လျက် ဟောထားသော ဒေသနာများကို တွေ့မြင်ရပါသည့် ဘုရား။

၆။ ဧကောက်နုတ်ချက် စကားရပ်များသည် ဘုရားဟောဒေသနာများနှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး ဘုရားဟော နာမ်တရားကို ပယ်ရှား၍ ရုပ်ကိုပင် နာမ်တရားဟု ဆိုထားရကား ပိဋကတ်တော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော အမှားခမ္မာဝါဒများသာ ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် ထိုဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်များသည်လည်း ဗုဒ္ဓဝါဒီများမဟုတ်၊ ရုပ်ကြမ်းဝါဒီများအဖြစ် ထင်ရှားပါကြောင်းကို ရှိသေစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည့် ဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၂)

၂။ လူသေလူဖြစ် ဟူ၍ စိတ်ကူးပေါက်ရာ လိုက်လံဟောပြော ရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါ ဘုရား။

ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား –

၁။ ဤစောဒနာချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် လူသေလူဖြစ် အမည်ရှိစာအုပ် အစရှိသော စာအုပ်စာတမ်းများရေးသားထုတ်ဝေခြင်း, သင်တန်းများပေးခြင်း, ဟောပြောစည်းရုံးခြင်း စသည်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်ဘုရား၊ ယင်းလုပ်ဆောင်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေအထောက်အထားများကို လက်လှမ်းမီသမျှ အနည်းငယ် လျှောက်ထားခွင့်ပြုပါဘုရား။

(က) လူသားဆိုတဲ့ သတ္တဝါ သေဆုံးသွားပြီးတဲ့ နောက်အခါ၌ အကယ်စင်စစ် ဖြစ်ခွင့်ဖြစ်စရာ ဖြစ်ပို့အလားအလာများ ရှိခဲ့သေးလျှင် လူမှတပါး အခြား ဘာမျှဖြစ်စရာလည်း မရှိချေ။
(လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်၊စာမျက်နှာ-၄)

(ခ) လက်ရှိကမ္ဘာလောကတွင် အထူတ်အထိပ်ဖြစ်သော အန္တိမအခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေသော လူသားသည်လည်း နောက်သို့ ပြန်ဆုတ်၍ ဖုတ်နှင့်ပြိုတ္တာ တစ္ဆေနှင့်မှင်စာ ငရဲကောင်နှင့် တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါများ ဖြစ်ရန်အကြောင်း လုံးဝမရှိတော့ချေ။
(လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ-၃၃၁)

(ဂ) လူသားသည် သေပြီးသည့်နောက် ဆက်လက်၍ ဖြစ်နေရဦးမည်ဆိုလျှင် လူမှတပါးအခြားသော သတ္တဝါအဖြစ်သို့မရောက်နိုင်။
(လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်၊ စာမျက်နှာ- ၃၀၆)

၂။ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် သူ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို သံယောဂသုတ်၌ ဘုရားပင်ဟောလေဟန် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံစုပ်စဲ့ထားပါသည်ဘုရား၊ အမှန်မှာ သံယောဂသုတ်၌ အမ သတ္တဝါ အမပြန်ဖြစ်ပုံ, အဗိုသတ္တဝါ အဗိုပြန်ဖြစ်ပုံ, အမသတ္တဝါအမသာတ္တဝါအဖြစ်မှကျော်လွန်ပုံ, အဗိုသတ္တဝါ အဗိုသတ္တဝါအဖြစ်မှ ကျော်လွန်ပုံ လေးချက်ခွဲ၍ ဟောထားပါသည်ဘုရား၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သူလိုရာဆွဲ၍ ဘုရားအားစုပ်စဲ့ထားပုံကို ဆက်လက်နားဆင်တော်မူကြပါဘုရား။

(ဃ) ဘယ်လောက်များ ဂုကျလိုက်သလဲဆိုတော့ ကျုပ်လို လူသေလူဖြစ်ဘုန်းကြီး လာပြီး ဥစ္စာဒဒိဋ္ဌလို့များတောင် ဖိနှိပ်လိုက်ကြသေးတယ်၊ ဒါလဲ ယုံတဲ့လူက ယုံကြမှာပဲ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာကြီး ဦးထိပ်ထားပြီး ဥပါဒါန်မပြတ်တဲ့ လူသေရင်လူပဲလို့ဆိုတာ ကျုပ်ကချည့် ဟောတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဘုရားရှင် ကိုယ်တိုင် သံယောဂသုတ်ကြီးနဲ့ဖွင့်ပြီး ဟောထားတာ အထင်အရှားပါဦးတော်များမှာ ပါရှိတယ်။
(၂၂-၄-၂၃ မော်လမြိုင်ဟော၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ အတဲ့-၁၊ အမှတ်-၁ သစ္စာဓမ္မစာစောင် နှာ-၁၂)

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

၃။ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် သူ၏ လူသေလူဖြစ် ဝါဒကို သဘောကျ လက်ခံလျှင် သောတာပန် အရိယာများ ရရှိသည့် ဂုဏ်အရည်အချင်းများပင် ရလေဟန်

လိမ်ညာရေးသားလျက် အလွယ်တကူ သောတာပန်ဘွဲ့ ယူလိုသော လူအများကို အောက်ပါအတိုင်း စည်းရုံးပြန်ပါသည် ဘုရား။

(c) လူသားသည် လူသေလျှင်လူသာဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်သော သဘာဝ အမှန်ကို သဘောပေါက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်–

(၁) ဒိဋ္ဌဓမ္မ=မျက်မြင်သဘော် ဖြစ်လေတော့၏။

(၂) ပတ္တဓမ္မ=နားကြားသဘော ဖြစ်လေတော့၏။

(၃) ဝိဒိတဓမ္မ=နှာခေါင်းနှင့် လျှာတွေ့သဘော ဖြစ်လေတော့၏။

(၄) ပရိယောဂါဠှဓမ္မ=ကိုယ်ကာယတခုလုံး ပုံ့နှံ့၍ (ဝါ) စိမ့်ထုံ၍ အကျိုးရသော မနတွေ့ (ဝါ) ဟဒယတွေ့ သဘော် ဖြစ်လေတော့၏။

(၅) လူသေလျှင် လူဖြစ်ခြင်းသာလျှင် နိယတ ဖြစ်သည်။

(၆) ယင်းသို့မြဲမှသာ်လျှင် သမ္မော်ဓိပရာယနဘက်သို့ တိုးတက်၍ သွားနိုင်သည်–

ဟူသော ဗုဒ္ဓ၏ အာဘော်ဂနှင့် ကိုက်ညီ၍ ဆိုလျော်မည်။

(လူသေလူဖြစ် စာအုပ်၊ ဒုတိယရိုက်၊ စာမျက်နှာ ၄–၇)

၄။ လူသေ လူဖြစ် စာအုပ်ကို စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သော ဦးဝါသဝကလည်း (၁၇-၄-၂၆) နေ့ည မြောင်းမြတရားပွဲတွင် လုံးဝမဖြစ်နိုင်သော မန်ကျည်းပင်က မန်ကျည်းပင်ပေါက်သည် တမာမဖြစ်ဟူသော ဥပမာပြ၍ သူ့ဆရာ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို အောက်ပါအတိုင်း ထောက်ခံခဲ့ပါသည်ဘုရား။

(ခ) ဟေ့.... လူဟာ ဘာမှဖြစ်စရာ မလိုဘူး၊ လူဟာ လူပဲ ဖြစ်စရာ ရှိတယ်၊ ဖြစ်ခြင်းဖြစ်ရင် မန်ကျည်းပင်သည် မန်ကျည်းပင်ပဲ ပေါက်တယ်၊တမာမဖြစ်ဘူး၊ ခုလဲ လူပုံစံကို ဘာပုံစံနဲ့မှ ပြောင်း လို့မရဘူး။

(မြောင်းမြ တရားပွဲ ဟောပြောချက် ကြိုးခွေ ဘီ-ဘက်မှ)

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

၅။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သာဝကကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်ကလည်း လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ စာမျက်နှာ ၁၆၂–၁၆၃မှာ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ရုပ်ဝါဒနှင့်တွဲလျက် အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပြန်ပါသည် ဘုရား။

(ဆ) ဒီလိုကွ၊ ကိုယ့်ရုပ် ကိုယ့်နာမ်အပေါ်မှာ တကယ်စွဲတဲ့ ရုပ်နာမ် သဏ္ဌာန်အရှိကိုစွဲတဲ့ အတ္တဝါဒုပါဒါန်အတိုင်း လူဟာလူပဲဖြစ်တယ်၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကိစ္စက သူနဲ့မဆိုင်သေးဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ စတဲ့ကိုယ်, နှုတ်, နှလုံးမကောင်းလာတဲ့ ရုပ်ပျက်က ပြန်ပေါ်လာတဲ့ ဘူတရုပ်ဆိုတော့ ရုပ်ဆိုးဖြစ်လာမယ်ဆိုပါတော့ကွာ၊ ခြေတို့ချင်တို့မယ်၊ လက်မပါချင်မပါဘူး၊ မနောကံ ကြပ်ကြပ်ဆိုးတဲ့ရုပ်ကျတော့ တော်တော် အကြည့်တန်တဲ့ ရုပ်ဆိုး ရုပ်ဝါးမျိုးပေါ့ကွာ၊ ဒီဆိုးလာတဲ့ရုပ်ပျက်က ပြန်ပေါင်းစပ်တဲ့ ရုပ်သစ်မှန်ရင် မျက်စေ့ရင် ချိုယွင်းမယ်၊ ပါးစပ်ပြဲ မျက်ပြူးရင် ဖြစ်မယ်၊ ခေါင်းရင် ကြီးမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ်တွင်းက အသည်းတို့ နှလုံးတို့ပါ ညှံဖျင်းလာရင် အသက်ပါတိုမယ်။

(လူသေလူဖြစ် ပြဿနာ ၁၆၂-၁၆၃)

ဖော်ပြပါစကားများအရ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် လူသေလျှင် လူမှတပါး အခြားဖြစ်စရာမရှိ၊ လူသာလျှင်ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုလျက်ရှိကြောင်း ထင်ရှားစွာ သိမြင်ကြရပါသည်။

၆။ သို့ရာတွင် တပည့်တော်များ ပိဋကတ်ကျမ်းစာကို လေ့လာရာတွင် သတ္တဝါတို့သည် မိမိတို့ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံအလျောက် ဂတိငါးပါးတို့တွင် တပါးပါးသို့ လားရောက်နိုင်ကြောင်း သိရှိရပါသည်ဘုရား၊ ကုသိုလ်အကျိုးပေးလျှင် လူဘဝ, နတ်ဘဝဖြစ်ရပြီး အကုသိုလ်အကျိုးပေးလျှင် ငရဲတိရစ္ဆာန်ပြိတ္တာဘဝများသို့ ကျရောက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ တရားဒေသနာတော်အရ လူသေလျှင် လူသော်လည်းကောင်း, နတ်သော်လည်းကောင်း, ငရဲသတ္တဝါသော်လည်းကောင်း, တိရစ္ဆာန်သော်လည်းကောင်း, ပြိတ္တာသော်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

၇။ ဤ "လူသေလူဖြစ်"ဟူသော အချက်ကို သူ့အယူဝါဒ၏ မဏ္ဍိုင်ထားပြီး ၃၁-ဘုံပယ်ခြင်း, ၃၁-ဘုံကို ဟောထားသော ပိဋကတ်သုံးပုံကိုပယ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဝါးလုံးရှည်ဖြင့် ဆက်လက်ရမ်းပုံများကိုလည်း တွေ့ကြရပါသည်ဘုရား။

၈။ ထို့ကြောင့် လူသေလျှင် လူသာဖြစ်ရမည်ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏အယူသည် ဆိုခဲ့ပါ ဂတိငါးပါး တရားဒေသနာနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ဓမ္မဝါဒမဟုတ်၊ အဓမ္မဝါဒ စစ်စစ်သာဖြစ်ပါကြောင်း ဝေဖန်စစ်ဆေး အဆုံးအဖြတ်ပေးတော်မူကြပါဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၃)

၃။ ၃၁-ဘုံကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက လက်မခံဟူ၍ မှားယွင်းစွာ ရေးသား ဟောပြောမှုနှင့်ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဝိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား –

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် သူတို့၏ လူသေလူဖြစ် ဝါဒကို ခိုင်မြဲစေရန် လူ့ဘုံမှတပါး အခြားဘုံတို့ကို မထားလိုကြပါ၊ သို့ပါ၍ ၃၁-ဘုံကို ဘုရားဟောခဲ့ပါလျက် မဟောလေဟန် လုပ်ကြံစွပ်စွဲမှု အမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်၊ သူတို့၏လုပ်ကြံစွဲချက်များမှ သက်သေခံအထောက်အထား များကို အနည်းငယ် လျှောက်ထားပါရစေဘုရား။

(က) လူသားသည် ခန္ဓာပျက်ကြေ သေဆုံးပြီးသည်၏နောက်၌ ငရဲ ကောင်၊ တိရစ္ဆာန်ကောင်၊ ပြိတ္တာကောင်၊ အာသူရကာယ် ကောင်များလည်း မဖြစ်နိုင်တဲ့အပြင် အထက်ကောင်းကင် ဝေဟာဒခွင်မှာ ကျင်လည် ကျက်စား ပြေးလွှား နေကြတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာ ပြောင်ပြောင်လက်လက် ကိုယ်ရောင်ထွက်နေတဲ့ သတ္တဝါတွေလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ပြီ။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊စာမျက်နှာ ၇-မှ)

(ခ) လက်တွေ့ဖြစ်သော လူနှင့်တိရစ္ဆာန်ကို ပဓာနအခြေခံအဖြစ်ဖြင့် မူတည်၍ ထားခဲ့ကြကုန်၏၊ တိရစ္ဆာန်ကိုအခြေပြု၍ ပြိတ္တာ အာသူရကာယ်နှင့် ငရဲသတ္တဝါဟူ၍ ထပ်မံ ခွဲခြားကြပြန်လေသည်၊ ဤသုံးမျိုးကား မျက်တွေ့လက်တွေ့မဟုတ်ပဲ (၀၊) စိတ်ကူးတို့ သာဖြစ်ကြကုန်၏။

(လူသေလူဖြစ်၊ စာမျက်နှာ–၁၁)

(ဂ) ကောင်းကင်ကိုကြည့်တဲ့ မှန်ပြောင်းကြီးများကို တီထွင်အသုံး ပြုလိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ရှေးလူတို့ အမှန်ယုံကြည်ခဲ့ကြသော နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်ဆိုတဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းတွေဟာ နေ ရောင်တွေကြောင့် ဆီးနှင်းပေါက်ကဲ့သို့ တခုပြီးတခု ဆက်ကာ ဆက်ကာ ကွယ်ပျောက်၍ သွားကြရှာလေပြီ။

(လူသေလူဖြစ်၊စာမျက်နှာ ၉၉–၁၀၀)

(ဃ) နတ်ဗြဟ္မာ သိကြားတို့ဟာ မုချအားဖြင့် စိတ်ကူးနယ်ပယ်အတွင်း၌သာ အသက်ဝင်နိုင်သော သတ္တဝါများ ဖြစ်ကြကုန်သတည်း။

(လူသေလူဖြစ်–၁၅၅)

(ဂ) ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆွေးနွေးပဲ့မျှားသည် နေရာနှင့်အနှံ့လည်းကောင်း၊ ထပ်မနားအားဖြင့်လည်းကောင်း ကျင်းပလာသောအခါ ဤအမြဲတစေ ခလုတ်ကန်သင်းပမာ ကန့်လန့်လုပ်၍ လိုက်ပါလေ့ရှိသော ဤ ဥာ-ဘုံပြဿနာကို ရှင်းလင်းသုတ်သင်ပစ်၍မဖြစ်တော့သည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိ၍ လာပါတော့သည်။

(ဥာ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ-၁၄၇)

(စ) လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ-အစဉ်ဥပါဒါန် တရားရှိသူတို့သည် လောကရှိသည်ဟုစဲ့ယူကြ၍ အစဉ်ဥပါဒါန် ကင်းစင်သူတို့အတွက် လောကဖြစ်ကြောင်း မရှိတော့ဟူသည့် ကစ္စာယနဂေါတ္တ မထေရ်အား ဗုဒ္ဓဘုရားသခင်က ဟောပြော ညွှန်ကြားချက် အတိုင်းသာဆိုလျှင် ဤဘဝ ထိုဘဝ နောင်ဘဝ အဆက်ဆက်နှင့်တကွသော နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည် ငရဲပြည် အသူရကာယ်ပြည်တို့သည် ဥပါဒါန်အတွေးနယ်ထဲ စိတ်ကူးယဉ် နယ်ထဲမှာသာ ရှိချေသည်။

(ဥာ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ–၂၁၀)

(ဆ) တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နတ်ဆိုး နတ်ဝါးနှင့် နတ်ကောင်း နတ်မြတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်နှင့် ယမမင်း၏ အင်ပါယာ နိုင်ငံတော်ကြီးများကိုလည်းကောင်း ယုံကြည်မှုသည် လူသား၏ ဦးနှောက်ကို ဖောက်ပြန်ချောက်ချားစေ၍ ဤ ကပ္ပါလောကကြီးကို အရူးထောင် အဖြစ်သို့ ရောက်စေခဲ့သည်။

(အစဲ့ပြုတ် တဲကုတ်ရှေနန်းတော် စာအုပ်–၅၄)

(ဇ) နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရေးအတွက် ဒါနများကို မလုပ်ပါက ငရဲများနှင့် ကြုံတွေ့ရပြီး နစ်နာမှုရှိတတ်သလို့ နတ်ပြည် ငရဲပြည် ဟူ၍ တသီးတခြား မရှိပါပဲနှင့် မရှိသည့်အလုပ်ကို ငွေကုန်ကြေးကျ ပင်ပန်းခံပြီး လုပ်နေပါကလည်း သစ်ခြောက်ပင်ကို ရေလောင်းသည့်ပမာ အသက်ထက်ဆုံး ဒုက္ခနှင့်သာ ကြုံတွေ့သွားနိုင်သည်။

(နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ–၁၀)

၂။ ဤသို့လျှင် တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် ဥာ-ဘုံသည် တကယ်မရှိ၊ စိတ်ကူးယဉ် ဥပါဒါန်အစဲ့မျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည့်အပြင် ဘုရားဟော မဟုတ်သော "လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ"

ဟူသော လက်ဖြစ်ပါဋ္ဌိမှား လက်ဖြစ်အဓိပ္ပာယ်အယူအဆ အမှားတို့ကို ဘုရား ဟောဖြစ်လေဟန်ပင် လိမ်ညာ၍ ဆိုထားကြပါသည်ဘုရား။

၄။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာပိဋကတ်ဒေသနာတို့၌ ထိုထိုကောင်းမကောင်း ကံတို့ကြောင့် ထိုထိုဘုံ၌ ဖြစ်ကြရကြောင်းကို မျှားစွာ ညွှန်ပြထားပါသည်ဘုရား၊ အကုသိုလ်ကံကြောင့် အပါယ်လေးဘုံ, ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံကြောင့် ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ, ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံကြောင့် ရူပ ၁၆-ဘုံ, အရူပါဝစရကုသိုလ်ကံကြောင့် အရူပ ၄-ဘုံတို့၌ ဖြစ်ရကြောင်းကို ထေရဝါဒ ပိဋကစာပေတို့၌ မျှားစွာတွေ့ရပါသည်ဘုရား။

၅။ သို့ပါ၍ ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူသော စကားသည် ဗုဒ္ဓဘုရားကိုလည်း စော်ကားပြီး ပိဋကတ်ဒေသနာနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်သောကြောင့် အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်ကြောင်း ရှိသေစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၄)

၄။ ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေခံဖြစ်သော ကံ-ကံ၏အကျိုး သက်ဝင်ယုံကြည်မှုကို ပျက်စီးအောင် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖျက်ဆီးနေကြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသူတို့သည် ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ (အယူဖောက်ပြန်) တဖက်လွှန်, အဝိဇ္ဇာဗုဒ္ဓက်ကျဿ သဖြင့် သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ (ကိုယ့်အမြင်ကို အမှန်လုပ်ကာ အမှားသုံးသပ်သူ) အာဒါနဂ္ဂါဟီ(ယူမိယူရာ စွဲလမ်းစွာယူသူ) ဟူသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သူတို့၏ အပြောမျိုး အယူမျိုးကို ယူဆပြောဆိုနေကြပါသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဟူ အမည်ခံထားကြပါလျက် ဗုဒ္ဓသဝံသနာတော်၏ အခြေခံမူလဖြစ်သော ကမ္မသကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုပင် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိနှင့် ရောထွေးကာ လွဲမှားစွာ ပြောဆို ယူဆကြပါသည်၊ သူတို့သည် ကံနှင့်ကံ၏အကျိုးကို ပယ်လိုက်လျှင် လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် အံဝင်ဂွင်ကျဖြစ်မည်ဟု တွဲက်ဆ၍ ကံနှင့်ကံ၏အကျိုး တို့ကို ပယ်ရှားသော စကားတို့ကို ပြောမှား ရေးမှားကြပါသည်။

၂။ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် သူ၏လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၄-၌ ကုသိုလ်ကံနှင့်ကောင်းကျိုး အကုသိုလ်ကံနှင့် မကောင်းကျိုးတို့ကို စိတ်ကူးယဉ်ဟု အောက်ပါအတိုင်း စွပ်စွဲတားပါသည်ဘုရား။

(က) ကောင်းမှု ကောင်းတာကို နေ့မကွာ ညမလပ် တရစပ် အား ထုတ်၍ ပြုလုပ်ကြိုးပမ်းသူ လူသားအတွက် အနှစ်သာ အဖိုးတန် အမျိုးမှန် ဆုလာဘ်များနှင့် ဘုံနန်းများကို တခမ်းတနား စီမံ၍ ထားခဲ့ကြကုန်၏၊ ဖန်တီး၍ ထားခဲ့ကြကုန်၏၊ သို့ ရာတွင် မကောင်းမှု ဆိုအပ်တဲ့ ဒုစရိုက် အယုတ်တရားများကို လိုက်မှားကျူးလွန်သော လူသားအတွက်လည်း စူးရှထက်မြက် တကယ်အခံရခက်သည့် ပက်ပက်စက်စက် အပြစ်ဒဏ်များကို အပြင်းအထန် ချမှတ်ခဲ့၍ ထားခဲ့ကြကုန်၏၊ ရက်ရက်စက်စက် အပြစ်ဒဏ် ခတ်ခဲ့ကြကုန်၏၊ စင်စစ် လိုရင်းမှာ စိတ်ကူး သက်သက်ဖြင့် လူသား၏စိတ်ကို ဖြားယောင်း သွေးဆောင် ခဲ့ကြကုန်၏၊ ခြောက်လှန့်ခဲ့ကြကုန်၏။

၃။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်ကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်ကလည်း သူ၏ လူသေလူဖြစ် ပြဿနာ စာမျက်နှာ (၁၅၈ - ၁၅၉) ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဆရာ့သံယောင် လိုက်၍ မှတ်တမ်းတင်ထားလေသည်။

(ခ) အနို့ ဒီဘဝကောင်းစား ချမ်းသာနေတာတွေဟာ ရှေးဘဝက ပရုံပရ ဘဝါဘဝက ကုသိုလ်မဟုတ်ရဘူး ပေါ့။

ဟ ဒါက ဘယ်ရှေးရှေးက ကံမှ မဟုတ်ဘူး၊ အခုဘဝ လိမ်လည် သွေးစုံတ် အမြတ် ထုတ်လို့ရင်လဲ ဖြစ်ရမယ်၊ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး သုံးပါးလုံးက သူ့အခြေအနေနဲ့ အဆင်ပြေအောင် ကောင်းအောင် မှန်အောင်လုပ်နိုင်လို့ရင်လဲ ဖြစ်ရမယ်၊ ဒီ ပစ္စက္ခ အလုပ်ရဲ့ကျေးဇူးသက်သက်ပဲ၊အခုဘဝချမ်းသာတာ ဟိုရှေးရှေး ကကုသိုလ်ကံ အကြောင်းလို့များ ယုံလိုက်ရင် အဲဒါကို ဘုရားက ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌလို့ ဆိုထားတာရှိတယ်၊ဘုရားအလိုကတော့ အဓမ္မတဲ့၊ တရားမဟုတ်လို့ ဆိုတာပဲ”

(ဂ) “ကုသိုလ်အကုသိုလ် အကျိုးတရားဟူသည်ကား အကြောင်း ကြောင့် အကျိုးမပြတ်ဆက်သည်ဟု ကမ္မဿကတလမ်းစဉ်ဂိုဏ်း မှ ယုံကြည်သောတရားဖြစ်၏၊ ထိုတရားသည် ပြာဟ္မဏဝေဒ ဒေသနာမှ မြစ်ဖျားခံ စီးဆင်းလာသော တရားဖြစ်လေရာ သံသရာ လည်နေရေးကိုသာလျှင် အားပေးနေသော တရား ဖြစ်သည်။

(ဗုဒ္ဓဝိပဿနာစာအုပ် ပထမတွဲ-၁၄၆)

(ဃ) ဗုဒ္ဓ၏ မူရင်းဒေသနာမျှားဥ္စ အတိတ်ကံကို အစွဲပြုသော ပရမ္မရာကာမဘဝစရ ကုသိုလ်အကုသိုလ်မျှားအား စွဲယူလက်ခံယုံကြည်ရန် မပါမရှိပေ။

(ဗုဒ္ဓ၏ မိဂဒါဝုန်တဆူး၊ စာမျက်နှာ-၅၇)

(င) အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါန် ကံ သခ်ါရဟူသော အတိတ်ဘဝ အကြောင်း ကံကြောင့် ယခု ပစ္စက္ခဘဝမှာ ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ် သဠာယတန ဖဿ ဝေဒနာဟူသော အကျိုးတရားမျှား လာ၍ဖြစ်ရသည် စသည်ဖြင့် အတိတ်ဘဝက အကြောင်းကြောင့် ယခုဘဝတွင် အကျိုးတရားမျှား လာ၍ဖြစ်ရသည်ဟူသော အယူအဆမျှားမှာ အတ္တလမ်းစဉ် ဝိညာဉ်စွဲ အမှားတရားမျှားသာ ဖြစ်သည်။

(ဝိမုတ္တိရသ အရကောက် ကျမ်း ၂၂-၂၃)

၄။ ဤစကားမျှားဖြင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သံယောင်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသန ဝါဒီ စသူတို့သည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးပြစ်မျှားကို လည်းကောင်း၊ နာနက္ခဏိကသတ္တိရှိသော အတိတ်ကံကို လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ကံကြောင့် အနာဂတ်ရမည့် အကျိုးကိုလည်းကောင်း ပစ်ပယ်ကြပါသည် ဘုရား။

၅။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဒေသနာတော်၌ မျိုးစေ့အလိုက် အသီးဖြစ်သည်ကို ဥပမာထား၍ ဓကောင်းသောကံကြောင့် ကောင်းသောအကျိုး, မကောင်းသောကံကြောင့် မကောင်းသောအကျိုး ရသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အတိတ်ကံကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးရပုံနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ကံကြောင့် အနာဂတ်အကျိုးရပုံမျှားကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဖန်ခဲ့ခြား၍ မျှားစွာ ဟောထားပါသည်ဘုရား။

၆။ သို့ပါ၍ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်တို့၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးပြစ်မျှားကို လည်းကောင်း၊ အတိတ်ကံ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ပစ္စုပ္ပန်ကံ အနာဂတ်အကျိုးမျှားကိုလည်းကောင်း၊ ပယ်ရှားသော စကားသည် ပိဋကတ်ဒေသနာတော်မျှားနှင့် ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒမျှားသာ ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား။

စောဒနာအမှတ်(၅)

၅။ အတိတ်အနာဂတ်ဘဝတို့ကို လုံးလုံးပစ်ပယ်ပြီး ဗုဒ္ဓဝါဒကို ပစ္စုပ္ပန်ဝါဒ ဖြစ်လေဟန် အမျိုးမျိုး လှည့်စားလျက် ရေးသား ဟောပြောမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိရိဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဟုရား—

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏ နောက်ယောင်ခံများသည် အတိတ်ဘဝကိုလည်း လက်မခံ, အနာဂတ်ဘဝကိုလည်း ပယ်လှန်, ပစ္စုပ္ပန်တဘဝကိုသာ မျက်တော့ လုက်တော့ ဖြစ်သည်ဆိုပြီး လက်ခံကြပါသည်၊ အနာဂတ်ဘဝ တပိုင်းတစ လုက်ခံကြသူများကလည်း လူသေလျှင် လူဖြစ်သည်ဟူသော ဘောင် အတွင်း၌သာ လုက်ခံကြပါသည်၊ သူတို့သည် အစစအရာရာ ပစ္စုပ္ပန်တဘဝ ကိုသာ မူသေသား စဉ်းစားလက်ခံကြပါသည်၊ သူတို့ကိုယ်တိုင်ပင် ဤအကြောင်း ကို ထုတ်ဖော်အသိပေးကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။

(က) ကပ္ပါလူသား၏ တခုတည်းသော (၀၊) နှစ်ခုမဖြစ်နိုင်သော အဓိက အလိုဆန္ဒကား ပုဒ်နှင့် ခေါင်းအကြားရှိ ပစ္စုပ္ပန်တိတိ ဖြစ်သော ပစ္စက္ခနယ်အတွင်း၌ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ကေန်ချမ်းသာမှု ရရေးပင်ဖြစ်သည်။
(အနတ္တရောင်ခြည် စာမျက်နှာ-၁၈၆)

ဤစကားရပ်သည် ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာ ကောက်ယူဖော်ပြချက် ဖြစ်ပါသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် "အတိတ် နာနုသောစာမိ" အစရှိသော ဘုရားဟော တေမိဇာတ် တော်လာ စကားကို အကြိမ်များစွာ ကိုးကားလျက် ဗုဒ္ဓကို ပစ္စုပ္ပန်သမား သက်သက်ဖြစ်လေဟန် ဝါဒဖြန့်ခဲ့ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဩဝါဒကို လက်ဆုပ်လက်ကိုင် ရရှိထားကြသော သူတို့ကိုယ်သူတို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဆိုသူတို့က ဤသို့ဆိုထားကြပါသည်။

(ခ) သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဘို့သည် ကောင်းမှု မကောင်းမှု အကြောင်း အကျိုးတို့ကို ပစ္စုပ္ပန်ကျကျ လက်ခံယုံကြည်သည်။

(သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် အယူဝါဒရေးရာဆိုင်ရာ ခံယူချက်သဘော ထား အပိုဒ်-ဂ)

၂။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏ နောက်ယောင်ခံများသည် သမ္မဉ္ဉုဘုရားရှင်ကိုလည်း သူတို့လိုပင် မျက်စေ့တဆုံးသာ ကြည့်နိုင်သည့်

သူလိုငါလို သာမညလူစား ပစ္စုပ္ပန်တဘဝသမား ဖြစ်အောင် ဇွတ်အတင်းပင် ကျိသို့ ပုံသွင်းနေကြပါသည်။

(ဂ) ဗုဒ္ဓသည်–သူသည် ပုခက်နှင့် ခေါင်းအကြား လက်ငင်းဒိဋ္ဌ တွေ့ကြုံနေရသော ပစ္စုပ္ပန်ဘဝကိုသာ တိကျပြတ်သားစွာ ဖော်ထုတ်ခဲ့သဖြင့် ပြောသလိုလုပ်၍ လုပ်သလိုပြောခဲ့သော လက်တွေ့သမား ဖြစ်ခဲ့သည်။

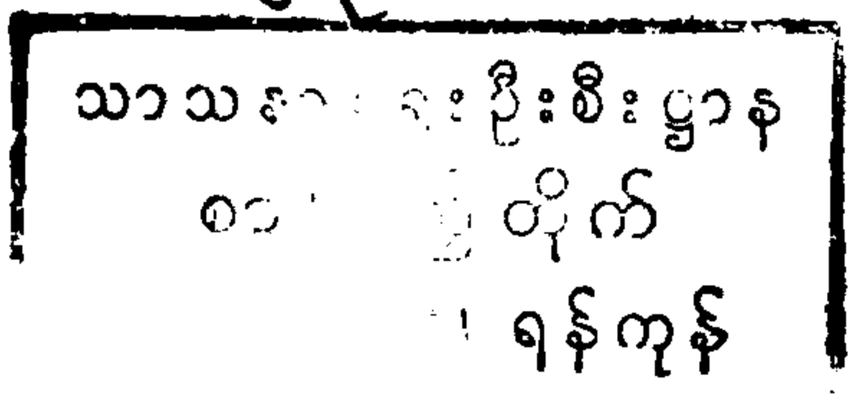
(ဗုဒ္ဓဝါဒအခြေခံသင်တန်း၊ သင်တန်းအမှတ်စဉ် (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်–စာမျက်နှာ-၃၉)

(ဃ) ဗုဒ္ဓရဲ့လမ်းညွှန်ချက်က။ပ။တမလွန်ကိစ္စကျတော့ စဉ်းကိုမစဉ်းစား ကြနဲ့တဲ့၊ မင်းတို့နဲ့ဘာမှမဆိုင်ဘူး၊ အဲဒါတွေ သွားစဉ်းစားနေရင် ဒုက္ခပွားစီးရေးမှတပါး ဘာကျိုးမှ မရှိပါဘူးတဲ့။

(သစ္စာဗိမာန်အတွဲ (၁) အမှတ် (၆) နှာ-၂၅၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်)

၃။ လူသေလူဖြစ် ဦးဉာက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏ နောက်ယောင်ခံ ဗုဒ္ဓဘာသာ အရေခြုံတို့သည် သဗ္ဗညုဘုရားရှင်ကို ပစ္စုပ္ပန်တဘဝကိုသာ လက်ခံသူအဖြစ် လှည့်ကာပတ်ကာ လိမ်ညာပုံဖော်နေကြခြင်းမှာ အတိတ်ဘဝ အကြောင်းအရာ မျိုးစုံကို အကုန်သိတော်မူနိုင်သော ဘုရားရှင်၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်တော် အပါအဝင်ဖြစ်သော ဉာဏ်တော်မျိုးစုံ၊ အနာဂတ်အကြောင်းအရာ သိစရာမှန် သမျှကို ကေန္တ သိတော်မူနိုင်သော အနာဂတံသဉာဏ်တော် အပါအဝင်ဖြစ် သော ဉာဏ်တော်မျိုးစုံ၊ စုဆောင်းတော်မူခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် ပါရမီတော်အဟုန်တို့ ကြောင့် အပြည့်အစုံ ရရှိတော်မူပြီးသော ဉာဏ်တော်ကြီးများ မြတ်ဘုရား၌ မရှိကြပါဟု ပြောနိုင်အောင် ကြိုးစားနေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၄။ ကျိကဲ့သို့ ဉာဏ်နိဉာဏ်နက် ဘက်စုံစွက်ပြီး ဇဟုတ်မဟပ် လုပ်ဇာတ်ခင်း ကာ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်၏ဝါဒကို ပစ္စုပ္ပန်ဝါဒသက်သက် ဖြစ်လေဟန် အလိမ်ဉာဏ် နှောရေးသားပြောဟောနေကြသော လူသေလူဖြစ် ဦးဉာက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏ နောက်ယောင်ခံသမားတို့၏ ဝါဒသည် ဓမ္မဝါဒမဟုတ်၊ အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ် ကြောင်းကို ဘုရားဟော ပိဋကတ်တော်နှင့်အညီ စိစစ်ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူကြ ပါရန် ကျိစောဒနာလွှာကို တပည့်တော်များ တင်သွင်းကြပါသည်ဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၆)

၆။ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟောမဟုတ်လေဟန် အကောက်ဉာဏ်အမျိုးမျိုးဖြင့် အလဲထိုးနေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါ ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား–

၁။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စကားတော်များဖြစ်သော ပိဋကသုံးပုံကို သာသနာနှင့် ခဲ့ပြလျှင်–

(၁) သုတ္တန်ပိဋကတ်သည် သတ္တဝါတို့၏ အလိုစိတ်ကြိုက် စရိုက်စသည် အားလျော်စွာ ဆုံးမရာ ဖြစ်သောကြောင့် ယထာနုလောမ သာသနာ မည်ပါသည်။

(၂) ဝိနယပိဋကတ်သည် အပြစ်အားလျော်စွာ ဆုံးမရာဖြစ်သော ကြောင့် ယထာပရာဓ သာသနာမည်ပါသည်။

(၃) အဘိဓမ္မာပိဋကတ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မျက်နှာမထောက် ဟုတ် တိုင်းမှန်စွာ ဆုံးမရာဖြစ်သောကြောင့် ယထာဓမ္မသာသနာ မည်ပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား–

၂။ တီကောင်သည် ဆားကိုကြောက်သကဲ့သို့ဂင်း၊ မျက်ခမ်းစပ်သည် နေကို ကြောက်သကဲ့သို့ဂင်း၊ မဟုတ်မမှန် အကောက်ဉာဏ်ဖြင့် ပြောဆိုရေးသား ကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသူတို့သည် အဟုတ်အမှန်ကိုဖော်ပြသည့် အဘိဓမ္မာကို ကြောက်ကြသည်မှာ သဘာဝ ကျပါသည် ဘုရား၊ အဘိဓမ္မာကို လက်ခံယုံကြည်လျှင် သူတို့၏ လူသေလူဖြစ် ရုပ်ကြွမ်းဝါဒ ပြောကျဖို့သာရှိပါသည် ဘုရား။

၃။ သို့ပါ၍ သူတို့သည် သူတို့ဆရာကြီးဖြစ်သော "ဂျင်းနင်း၏ ဝေဒန်တစ် က ဗုဒ္ဓစ်ဇင်" အသံသို့ နောက်ရောင်ခံလိုက်ပြီး အဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟော မဟုတ်လေဟန် လုပ်ကြံပြောဆိုကြပါသည် ဘုရား၊ သူတို့၏ စကားများကို သာဓကအဖြစ် ထုတ်ပြလျှောက်ထားပါမည် ဘုရား။

(က) တနည်းကြည့်ပြန်လျှင် ပထမသံဂါယနာတင်တုံင် ဓမ္မနှင့်ဝိနယ ကို အာဂုံ ရွတ်ဆိုကြသည်၊ ဒုတိယ, တတိယတို့သည်လည်း အလားတူပင် အာဂုံရွတ်ဆိုကြသည်၊ အဘိဓမ္မာမပါဝင်သေးပေ၊

၁။ VEDANTIC BUDDHISM by J.G. GENNING

စတုတ္ထ သံဂါယနာတင်၏ နောက်ပိုင်းကျမှ အဘိဓမ္မာ ဟူ၍ ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။

(ဗုဒ္ဓဝါဒအာခြေခံ သင်တန်း၊ စာမျက်နှာ- ၇၀)

(ခ) သီဟိုဠ်ခေတ် စောစောပိုင်းကပင် အဘိဓမ္မာပိဋကတ်မှာ ထင်ရှားပြီးဖြစ်သည်၊ ဤသို့ဖြင့် ထေရဝါဒီတို့၏ အဘိဓမ္မာစာပေစုသည် ပိဋကတ် တဆူအဖြစ် စုစည်း တည်တံ့နေချိန်မှာ တတိယ သံဂါယနာတင်ချိန် (ဘီစီ-၂၄၇) ထက် နောက်မကျနိုင်ချေ၊ သို့စင်လျက် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်သည် ဗုဒ္ဓဘုရားသခင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဝါတွင်းသုံးလတိုင် ဟောကြားခဲ့သော အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို (ဗုဒ္ဓမတည္ဟူ) ဘုရားဉာဏ်ဆောင်၍ ရေးသားသည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံ ထားကြခြင်းမှာ ထားသူတို့၏ သက္ကာယအစွဲမျှသာ ဖြစ်ရချေမည်။

(ဗုဒ္ဓဝါဒအခြေခံသင်တန်း နှာ-၇၈)

(ဂ) အဘိဓမ္မာဒေသနာနှင့် ပတ်သက်၍မူ နိဒါန်းပုဂ္ဂိုလ်ဝတ္ထုများကို-

(၁) ရှင်အာနန္ဒာ၏ ဝန်ခံချက်မပါခြင်း၊

(၂) ဣဒ္ဓိဝိဓ တန်ခိုးပြအခန်းများ ဦးစားပေးလာခြင်း၊

(၃) ဝိမုတ္တိရသကျိုး မပါခြင်း၊

(၄) ယနေ့လောကဓာတ်သိပ္ပံက နားလည်ရန် ခက်ခဲနေခြင်း၊

(ဥပမာ မြင့်မိုရ်တောင် ရှာမရသေးခြင်း) စသည်တို့ကြောင့် အလွန်လေးနက်သော တရားများ အယူအဆများပါသည်ကို အသိအမှတ်ပြုရုံမှတပါး ဗုဒ္ဓဘာသိတဟူ၍ မတည်ပြုရန် ဆက်လက်လေ့လာရန် အများကြီးလိုနေသေးသည်။

(ဒေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်းတိုက် ပဉ္စနိကာယ သုတေသီအဖွဲ့မှ ၁၃၃၀-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၅-ရက် နွေစဲဖြင့် ထုတ်ပြန်သော ဗုဒ္ဓသာသနာသမိုင်း၊ နှာ-၁၀)

(ဃ) ယင်း အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းကို ဗုဒ္ဓဘုရားသခင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဟောသည်ဟူသော အချက်မှာ အဋ္ဌကထာဆရာ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏ ထွင်လုံး ပုံပြင်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပေသည်။

(c) စင်စစ် ပိဋကတ်စာပေများကို စုစည်းခြင်း, အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်း (အဋ္ဌကထာ)များနှင့် အဘိဓမ္မာကျမ်းများကို စုစည်းဖော်ထုတ်ပေးခြင်းအားဖြင့် သီဟိုဠ် ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် အလွန်တရာ ကျေးဇူးကြီးမားလှသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကား မှန်ပေသည်၊ သို့သော် မိမိရှာဖွေ စုစည်းပေးသော အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်း၏ သြဇာထက်မြက်မှုအတွက် ဗုဒ္ဓဟောလုပ်ပစ်ခဲ့ခြင်းမှာ ရှင်မဟာ-ဗုဒ္ဓဃောသသည် ဗုဒ္ဓဂေါတမအပေါ် တွင် သစ္စာဖောက်ရာကျနေပေသည်။

(အာတွဲ-၃၊ အမှတ်-၁၂၊ သစ္စာဓမ္မစာစောင်၊ စာ့မျက်နှာ-၅၊ ၆)

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်ဘို့ ဘုရား –

၄။ လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသူတို့သည် အဘိ-ဓမ္မာကိုပယ်၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်အစွမ်းဖြင့် ဟောကြားအပ်သော သာသနာတော်စက်ကို ချိုးဖျက်နေကြကြောင်း ထင်ရှားပါသည် ဘုရား၊

၅။ ထိုထို ဝိနယပါဠိတော် သုတ္တန္တ ပါဠိတော်များအလို၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လက်ထက်ကပင် အဘိဓမ္မာရှိကြောင်း အထင်အရှားပြဆိုထားသော စကား-များရှိပါသည်၊ သို့ပါ၍ တတိယသံဂါယနာနောက်ပိုင်းမှ အဘိဓမ္မာပေါ်လေ-ဟန် ရေးသားသော စကားများသည် အဓမ္မကထာများသာ ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလျှောက်ထားပါသည် ဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၇)

၇။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိုပါးစေလျက် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း ဟောပြောရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စော-ဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား –

၁။ လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ဝါဒီတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၌ရှိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို မယုံကြည်ကြပါ၊ တရားအား-လုံးကို သိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို တရားတစ်တော်တခေသကိုသာ သိသော ပဒေသ ဉာဏ်အဖြစ်သို့ ရောက်စေကြပါသည်၊ သူတို့သည် သဗ္ဗညု ဗုဒ္ဓကို သာမန်အသိဉာဏ်ထူးရှိသော လူတယောက်ထက် ပို၍အထင်ရောက် ပုံမပေါ်ပါ၊ သာဝကနှင့်ဗုဒ္ဓကို ထူးထူးခြားခြား ကဲပြားအောင် မမြင်တတ်-ကြပါ။

၂။ ဤအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ သူတို့၏ စကားများထဲမှ အနည်းငယ်ကို သက်သေခံအဖြစ် ဆက်လက် လျှောက်ထားပါမည်ဘုရား။....

(က) အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည် ဗုဒ္ဓ၏ ဂုဏ်အကြောင်းအရာများကို ချီးမြှောက် ရေးသားရာ၌ ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ် ရရှိသည်ဆိုသော တိတ္ထိ ဆရာကြီးတို့ကို အညှိမခံလိုသည်က တကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓကို အခြားအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ခဲခြား ထားလိုသောကြောင့် ဗုဒ္ဓသည် ဘာမဆို အကြားအမြင် အသိရှိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရရှိသည်ဟု ပြဆိုကြဟန်တူ၏။

(ခ) ဗုဒ္ဓသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဒေဝဒတ်၏ ရွေအဖြစ်ကို ကြိုတင်မသိမြင်ပါသနည်း၊ နောင်တနေ့တွင် မိမိ၏ အသက်ကို ရန်ရှာမည့်သူတဦးအား အဘယ့်ကြောင့် ရဟန်း ပြုခွင့်ပေးပါသနည်း။

(ဂ) ဗုဒ္ဓသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရသည်ဆိုပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ရဟန်းတို့အား နုတ်ပယ်သင့်သော သေးနုပ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို နုတ်ပယ်ကြလေ့ဟု မိန့်တော်မူရပါသနည်း၊ ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် ပညတ်တော်မူခဲ့သည့် သိက္ခာပုဒ်များ၌ နုတ်ပယ်သင့်သော သိက္ခာပုဒ်များ ပါရှိနိုင်ပါမည်လော။

(ဃ) ဝိဇ္ဇာသုံးပါးသည် ရဟန္တာတိုင်း ရရှိသော အသိဉာဏ်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ဆိုပါမူ ဗုဒ္ဓနှင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် မည်သို့ ခြားနားပါသနည်း။

(င) ဗုဒ္ဓ၏ ရရှိအပ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့ကို ကြွင်းကျန်မရှိ ထိုးထွင်းပြီး သိမြင်ရရှိခဲ့သော ဉာဏ်ဖြစ်၏။

(က) (ခ) (ဂ) (ဃ) (င) ငါးမျိုးလုံး အမှန်တရား သုံတေသနအမှတ်(၁) စာစောင် နှာ.၅-၆-၇-၉-၁၀ အဘိဓမ္မာဆရာစိန်က ဝေဖန်ရေးသားထားပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များဘုရား -

၄။ ဤစကားရပ်များဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိဃည်မဟုတ် ဝိဇ္ဇာသုံးပါး တရား တစိတ်တဒေသလောက်သာ သိသည်ဟု ဆိုရာရောက်ပါသည်ဘုရား။

၄။ ထိုသူတို့၏ စကားသည် သဗ္ဗံ အဘိညာသိ၊ ယဒတ္ထိနေယျံ=သိအပ်သမျှ တရားအားလုံးကို အကုန်အစင်သိမြင်သည်။
(ခု-၂၊ ၂၈၀။ ဒု-၈၊ ၁၇၈။ ခု-၉၊ ၂၂၇)

ကတမံ တထာ ဂတာသေ သဗ္ဗညုတညာဏံ၊သဗ္ဗံ သခ််တ မသခ််တံ အနဝသေသံဇာနာတီတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ=သခ််တ အသခ််တ တရားအားလုံးကို ကြွင်းကျန်မရှိ အကုန်သိသောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်မည်၏ အစရှိသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော် စာမျက်နှာ-၁၂၅ လာစာသားမျှားနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မဝါဒမဟုတ် အဓမ္မဝါဒမျှားသာဖြစ်ကြောင်း စိစစ်ဝေဖန်၍ အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူကြပါဘုရား။

စောဒနာ အမှတ်(၈)

၈။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သမထလမ်းစဉ်နှင့် ဝိပဿနာလမ်းစဉ်တို့ကို ဖျက်ဆီးပြီး သံသရာမှ ထွက်မြောက်ရာလမ်းကို ပိတ်ပင်ဟန့်တား ဖျက်ဆီးနေကြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား -

၁။ လူသေလူဖြစ်ဝါဒီ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ ၎င်း၏ဩဝါဒခံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်များနှင့်တကွ အပေါင်းပါ နောက်လိုက်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သမထလမ်းစဉ်နှင့် ဝိပဿနာလမ်းစဉ်များကို ပျက်စီးအောင် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖျက်ဆီးလျက် ရှိနေကြပါသည်ဘုရား၊ ယင်းသို့ဖျက်ဆီးရာ၌ စာအုပ်စာတမ်းများ ရေးသားထုတ်ဝေ၍ သမထဝိပဿနာကို ပြောင်လှောင် ပျက်ချော် သရော်စောင်ကား ရေးသားခြင်း, ဟောပြောပွဲများတွင် ကြုံလျှင် ကြုံသလို သမထဝိပဿနာ အားထုတ်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား ကဲ့ရဲ့ခြင်း ၎င်းတို့၏ အခြေခံ သင်တန်းတွင် သမထဝိပဿနာ လုပ်ငန်းကို ဗုဒ္ဓဝါဒမဟုတ်ဟု အတိအလင်း ပို့ချခြင်းများပြုလုပ်လျက် ရှိကြပါသည်ဘုရား၊ သမထဝိပဿနာ လမ်းစဉ်ကို ပျက်လိုပျက်စီး ဖျက်ဆီးနေကြသော ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို အမြှက်မျှ တင်ပြပါမည်ဘုရား။

၂။ ဗုဒ္ဓလမ်းစဉ်အမည်ရှိစာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၅-တွင် လူသေလူဖြစ်ဆရာကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌက ရေးသားထားသည်မှာ-

(က) "ဗုဒ္ဓ၏ အစစ်အမှန်ဖြစ်သော လမ်းစဉ်ကား ဥပါဒါန်မနှောင့်ပဲ ဖြောင့်ဖြူးလှ၏၊ သို့ဆိုတွင် သဥပါဒါန ဟိန္ဒူယောဂလမ်းစဉ်

လွှမ်းမိုးခြင်းနေသော ဗမာ့ပဋိပတ္တိ သာသနာဝင်ဦးကား ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင်ထွင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် လျှောက်၍ ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင်ပြောင်မြောက်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓ၏အနုပါဒါနလမ်းစဉ်ကိုရှိသေးသည်ဟူ၍ပင် အသိအမှတ်မပြုနိုင်ခဲ့" ဟူ၍ ရေးသားထားပါသည်။

၃။ ၁၃၄၀-ခုနှစ် (၁၉၇၈) ခုနှစ်၊ ဝါတွင်းကာလတွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်၏ တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း ကျင်းပခဲ့သော ဗုဒ္ဓဝါဒဓမ္မရေးရာ သင်တန်း ပို့ချချက်တွင် သမထဝိပဿနာ လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် မပါဝင် ကြောင်း၊ အတိအလင်း သင်တန်းပေးရုံမျှမက ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာများအမည်ရှိ စာအုပ် စာမျက်နှာ (၁၉-၂၀) တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဘင်းဘင်း ရှင်းရှင်း အတင့်ရဲစွာ ရေးထားပါသည်ဘုရား။

(ခ) တိကျစွာဆိုရမူသော် ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် သမထနှင့် ဝိပဿနာလုပ်ငန်း စဉ်များ မပါဝင်ပါ။

(ဂ) သို့သော် သမထနှင့်ဝိပဿနာကို အလုံးစုံ ခြုံ၍ ပစ်ပယ်ခြင်းမှာ မဖြစ်နိုင်ပါ၊ အကြောင်းမှာမူ ယင်းသမထနှင့် ဝိပဿနာများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာလောကတခုလုံး အရိုးစွဲ၍ အသဲခိုက်လျှက် ရှိကြသောကြောင့် ယင်းတို့ကိုမေ့လျော့ထားခြင်းငှာ မသင့်ပါ၊

ဟူ၍ မောဟသည်းစွာ ရေးသားထားပါသည်ဘုရား။

၄။ ၎င်းတို့၏ ရေးသားချက်များသည် ဗုဒ္ဓ၏ သမထဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်ကို ဟိန္ဒူယောဂဟု အဓမ္မပြောဆိုခြင်း၊ ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် ဟောပြောခဲ့သော သမထဝိပဿနာကျင့်စဉ်များကို ဗုဒ္ဓဝါဒတွင်မပါဝင်ဟု ပြောင်ပြောင် တင်းတင်း ရေးသားထားခြင်းဖြစ်၍ ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ, မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ, ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ, အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် အဘိညာသုတ္တပါဠိ, အသင်္ခတသံယုတ်ပါဠိ တော်များနှင့် ဆန့်ကျင်နေပါသည်ဘုရား၊ သို့ဖြစ်၍ ဘုရားဟောဒေသနာတွင် တိုက်ရိုက်လာရှိသည်ကို မျက်စိမှိတ်၍ "ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် သမထနှင့်ဝိပဿနာ လုပ်ငန်းစဉ်များ မပါဝင်ပါ"ဟု ငြင်းဆိုသောကြောင့် မိစ္ဆာဓမ္မ အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထိုသို့ပြောသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များသည်လည်း အဓမ္မဝါဒီများသာ ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထား၍ စောဒနာအပ်ပါသည်ဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၉)

၉။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်သော ဝိနည်းကျင့်ဝတ် တရားတော်များကို လုံးလုံးလျားလျား ပစ်ပယ်ပြီး သက်နှံးစတ်၍ သာသနာအရေခြုံကာ မသိနားမလည်သူ တို့အား လှည့်ဖြားလိမ်ညာပြီး ဆရာတဆူ လုပ်ခဲ့ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

၁။ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ဖန်တီးသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် လူသေလူဖြစ်စာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသော ဦးဝါသဝတို့သည် ဘုရားသာသနာတော်တွင် နေထိုင်၍ သက်နှံးဝတ်ဆားကြပါသော်လည်း ၎င်းတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကို မစောင့်စည်းရုံမျှမက ၎င်းတို့နှင့် ဝါဒတူ ဆန္ဒတူ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုပါ အဖော်ညှိ၍ ဝိနည်းတရားကို ဥပေက္ခာပြု လျစ်လျူရှုစေခဲ့ကြပါသည်၊ အရိပ်ခိုပြီး အခက်ချိုးသော အလွန်ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသော အလဇ္ဇီ ဒုဿီလကြီးများ ဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား။

၂။ ဝိနည်းကျင့်ဝတ်ကို အလျင်းဂရုမစိုက်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ရေးသားချက်များအနက်မှ အနည်းငယ်ထုတ်နုတ်ပြရပါ၊လျှင် "ဗုဒ္ဓမှတ်ကျောက်" အမည်ရှိ စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၇၅-တွင်—

(က) "ယနေ့ ဘိက္ခုသံဃာလို့ဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ ဘုန်းကြီးတွေ လိုက်နာ ကျင့်သုံးနေကြတဲ့ ဝိနည်းကိုမငဲ့ညှာပဲ လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်လိုက်ရင် ဥပါဒါန် တလုံးတခဲကြီး ဖြစ်ရှိနေတာကို တွေ့ရပြန်တယ်"

ဟူ၍ ရက်ရက်စက်စက် အမနာပ ရေးသားထားတာကို တွေ့ရပါတယ်ဘုရား။

၃။ ဤသို့ ရေးသားခြင်းမျှားသည် ဘုရားသခင်၏ အားထာဒေသနာဖြစ်သော ဝိနည်းတရားကို ဥပါဒါန်နှင့် ကိုင်ပေါက်ခြင်းသဘောမှာ ပေါလောကြီး ပေါ်လွှက်ရှိပါသည်ဘုရား၊ ဤရေးသားချက်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အသက်သဖွယ်ဖြစ်သော ဝိနည်းတရားကို ပယ်ရာရောက်၍ အဝိနယဝါဒီ ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

၄။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အမြီးစားဘက် ခေါင်းစားဘက်ဖြစ်သော ဦးဝါသဝ (လူသေလူဖြစ်ကို ပထမအကြိမ်ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသူ) သည်လည်း သူကိုယ်တိုင် ဝိနည်းတရားကို မကျင့်သုံး မလိုက်နာရုံမျှမက ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးနှင့် စပ်ဆိုင်သော ဝိနည်းဓမ္မကံ စီမံပုံများကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောင်လှောင် ပျက်ချော် သရော်စောင်ကား ပြောခဲ့ပါသည်ဘုရား။

ဥပသမ္မဒကံဆောင်တယ်ဆိုတာ ခင်ဗျားတို့လဲ မြင်မှာပေါ့ဗျာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာအုပ်စု ရဟန်းခံတဲ့အခါကျတော့ ဟိုထိပ်ကထိုင်တာ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၊ ဒီဘက်ကသုံးပါးက ကမ္မဝါစာဆရာ၊ ဘေးကဟာတွေက အရံတွေ၊ ဝမ်းနာတဲ့အခါ ဝမ်းဆွဲတို့ဘာတို့ တောက်တီး တောက်တဲ့တွေ အကုန်ပေါ့၊ ခလေးမွေးမလို့-ခလေးမွေးမလို့-ခလေးမွေးမလို့၊

လူဖို့နဲ့လူမတို့ဆက်ဆံတဲ့ ခလေးမွေးတာက လူသားတို့ရဲ့လမ်းစဉ်အတိုင်း မွေးတာ၊ ဒီဟာက ဟို ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏတို့ဆီက အမွေအနှစ်ယူလာပြီး ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏလမ်းစဉ်က—

(၁) ဗြာဟ္မဘဘုရားကြီးရဲ့ ပါးစပ်ကမွေးတာသည် ဗြာဟ္မဏဇာတ် (အမြတ်ဆုံး)

(၂) ဗြဟ္မဘုရားကြီးရဲ့ ရင်ပတ်က မွေးတာသည် ခတ္တိယဇာတ်၊

(၃) ဗြဟ္မာဘုရားကြီးရဲ့ ဗိုက်ကမွေးတာသည် ဝဿဇာတ်၊

(၄) ဗြဟ္မာဘုရားကြီးရဲ့ ပေါင်ကမွေးတာသည် သုဒ္ဒဇာတ်

၅။ အဲဒီဇာတ် ၄-မျိုးကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးလုပ်ချင်တာနဲ့ ဟိုထိပ်ကထိုင်တဲ့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာက အဖေ၊ ဒီဘက်က ကမ္မဝါစာဖတ်တာက အမေ၊ မိဘ ၂-ပါး မွေးလာတဲ့ စနေသားတင်မောင်ဆိုတဲ့ ကောင်လေးကို ဗြာဟ္မဏဇာတ်ထဲသွင်းချင်တော့ ဟိုတင်ပြင်ခွေကြီးထိုင်တယ်၊ မီးနေသယ်အပြင်ဘက်က အေးအေးနေပြီးတော့ မီန်းမလုပ်တဲ့လူက (လက်သယ်တွေ) ခုခေတ်ဆိုရင်ဖြင့် ဆေးရုံမှာသွားပြီးတော့မွေးတာ၊ ဒီတော့ မိဘ ၂-ပါးမွေးမှ သားဆိုတာဖြစ်တာ။

၆။ ဒီမှာလဲ ဥပသမ္မဒကံဆောင်တော့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာက အဖ၊ ကမ္မဝါစာဆရာက အမိ၊ အဲဒီ ၂-ယောက်စပ်တဲ့ပြီးတော့ ခပ်ကြမ်းကြမ်း (ရော့ရော့လေး မရဘူး) အဟံ ဘန္တေ(ထန်လာတယ်....ထန်လာတယ်) ဗိုက်နာတော့ မအော်ရင်မရဘူး၊ အဲဒီလိုနဲ့ မွေးထုတ်လိုက်တာ ဘာလေးမွေးလာသလဲ စနေသားလေးတင်မောင်ဟာ သော ဘာသေယျ, ဒုတိယမို့ သော ဘာသေယျ, တတိယမို့ သော ဘာသေယျ သုံးခါသာ ဘာပြီးသေးလိုက်ရတယ်၊ ဘာမှမပြောနဲ့တော့ စနေသားတင်မောင်လေးဟာ တေဇကိုဖြစ်ကရော။

ကနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာက လူ့လမ်းစဉ်ကို မပျက် ပျက်အောင် ဖျက်ပစ်တယ်၊ မိဘ ၂-ပါးက မွေးထားမှ တင်မောင် တော်ရောပေါ့၊ မဟုတ်သေးဘူး(တေဇလို့ မှည့်လိုက်ရသေး) အလကားဇာတ် အယုတ်၊ အယုတ်။ —— (ပ)

ဒီက ဟိန္နူပြောဟူဏအတုခိုးပြီး ပါးစပ်ကမွေးချလိုက်လို့ ဒီက ဘာမှမလုပ်ရပဲ နဲ့ဘာသိက္ခာတွေ ဘာသိက္ခာတွေမှ မကျင့်ရပဲနဲ့ သောဘာသေယျဆိုတာနဲ့ တပြိုင်နက်ထဲ ဟို ၂၂၇-သွယ် သိက္ခာပုဒ်တွေ ကိုယ်မှာတည်ပြီး တခါထဲ ပြာဟူဏ ဇာတ်ဖြစ်သွားတာ။

(၁၅-၄-၇၆ နေ့ည မြောင်းမြမြို ၆-လမ်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင် ဦးစစ်တင်နေအိမ်တွင် ဟောကြားသော ဦးဝါသဝ၏ တိတ်ခွေ ဘီ-ဘက် မျက်နှာမှ)

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား –

၇။ အထက်ပါ စကားများကို ရေးသား ဟောပြောနေကြတဲ့ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့ဟာ ဝတ်ကြောင်လုံချည်ကို ဝတ်ထားကြတဲ့ သူတွေမဟုတ်ပါဘုရား၊ ထမီတို့ ဆာရီတို့ ဂါဝန်တို့ကို ဝတ်ထားကြတဲ့ သူတွေမဟုတ်ပါ ဘုရား၊ ဘုရား အရေတော် သင်္ကန်းကို ဝတ်ထားကြတဲ့ လူတွေပါဘုရား၊သူတို့ကို မသိနားမလည် တဲ့သူတွေက "ဆရာတော် အသျှင်"လို့ လက်ခံနေကြတဲ့ လူတွေပါဘုရား။

၈။ ဦးဝါသဝနှင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သည် နဂိုက ရဟန်းဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုရင် ဒီစကား များကို မပြောသင့်ပါဘုရား၊ ရဟန်းဘဝနှင့် ဒီစကားများတွေကို ပြောခြင်းအား ဖြင့် သိက္ခာကျပြီး ရဟန်းမဟုတ်တော့ပါဘုရား၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ, သင်္ဃံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဘုရားကိုပယ်ပါ၏၊ သိက္ခာကိုပယ်ပါ၏ ဆိုလျှင် ရဟန်းသိက္ခာကျပြီး လူဖြစ်ပါ တယ်ဘုရား၊ သူတို့ဟာ ဒီလို ဝိနည်းတရားကို ပစ်ပယ်သောစကားများတွေကို ပြောဆိုခြင်းအားဖြင့် သာသနာနှင့် မထိုက်တန်သော အလင်္ဂီဒုဿီလများဖြစ် ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်ဘုရား၊ သူတို့တစုသည် နဂိုကတည်းက သိက္ခာရှိသော ရဟန်းကောင်းများ မဟုတ်နိုင်ပါဘုရား၊ အစားချောင်လို့ (သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်တွေလို့ လူစားများတွေအပေါ် ဆရာတဆူ လုပ်ရလွယ်အောင်လို့) သင်္ကန်း အရေခြုံပြီး ဝိနည်းပုန်ကန်စကားများတွေ ပြောနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၉။ သက္ကပုတ္တ ဘုရားသားတော်မှန်လျှင် သာသနာတော်၌ ကောင်းသော အကြံ, ကောင်းသောအပြော, ကောင်းသောအပြုအမူများကို ကျင့်သုံးကြရ ပါသည် ဘုရား၊ ယခုမူ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့သည် ဝိနည်းသိက္ခာနှင့် မလျော် ညီသော စကားများကို ပြောဆိုရေးသားပြီး ဝိနည်းကို ပစ်ပယ်နေကြ၍ အဝိနယ ဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်များသာဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များဘုရား–

၁၀။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အမွေသွေးဆိုးကို ဆက်ခံနေရရှာသော သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့သား များကလည်း သူတို့၏ ဆရာကြီးများအတိုင်း ဝိနည်းတရားကို စော်ကားပြောဆို

ကြွပါသည်ဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်ဝေသော ဗုဒ္ဓဝါဒအခြေခံသင်တန်း၊ သင်တန်းအမှတ်စဉ် (၁) သင်တန်းမှတ်စုများ စာအုပ်ကြီး စာမျက်နှာ ၄၇-တွင် သင်တန်းသားများအား အောက်ပါအတိုင်း ပို့ချထားပါသည် ဘုရား။

"ဝိနည်းကို အခိုကထားခြင်းအားဖြင့် ဘိက္ခုနီသာသနာကို ဆိတ်သုဉ်းစေခဲ့သည်မှာ ပထမသံဂါယနာပွဲမှ စတင်ခဲ့လေသည်"

၁၁။ ဤပြောကြားချက်မှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်ကြီးကို ကြိုးကိုင်ခြယ်လှယ်ပြီး သာသနာ ဘာသာဖျက်ဆီးရေး လုပ်ငန်းကို အမြဲတစေ လုပ်ကိုင်နေသော အတွင်းရေးမှူး ဦးကိုကိုလေး၏ သင်တန်းပို့ချချက်ပါ ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား-

၁၂။ ဤလူသေလူဖြစ်ဝါဒီ ရဟန်းဆိုး ရှင်ဆိုးများနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ကဲ့သို့သော ဒုစရိုက်အားပေး အကုသိုလ်သဒ္ဒေးတွေရှိသမျှ သာသနာတော်ကြီး၏ အန္တရာယ်မှာ မသေးလှပါ ဘုရား၊ ၎င်းတို့၏ အပြုအမူ အပြောအဆို အရေးအသားများသည် ဓမ္မဝိနယ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်များသာ ဖြစ်ကြောင်း သံဃဂဖြစ်ဖွယ် စိစစ်ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူကြပါ ဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၁၀)

၁၀။ ဝိနည်းတရားတော်ကို မပစ်ပယ်ပဲ ဘုရားရှင်၏ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်များကို အသက်တမျှ လိုက်နာကျင့်သုံး နေထိုင်ကြသော ရဟန်းကောင်း, ရှင်ကောင်း, သံဃာတော်တို့အား ပက်ပက်စက်စက် စွပ်စွဲပုတ်ခတ်ရေးသားပြီး သံဃာစော်ကားမှု ဖြို့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါ ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား-

၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့သားများ၏ သြဝါဒါစရိယဖြစ်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဆန္ဒတူဖြစ်ကြကုန်သော အလင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်များသည် သာသနာဘောင်မှာ နေလျက် သင်္ကန်းအရေခြုံထားသည့်အပြင် ဘုရားသခင် ပညတ်တော်အတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်ကြံ နေထိုင်ကြကုန်သော သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရှင်ရဟန်းတို့အား ဣဿာအဘိဇ္ဈာ ကြီးမားစွာဖြင့် အမနာပ ဆဲရေးတိုင်းထွာမှုကို အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ပြောဆို ရေးသားခဲ့ကြပါသည်ဘုရား၊ ရာနှင့်ချီ၍ ဆဲရေးထားသော အချက်များထဲမှ အချက်အလက် အနည်းငယ်ကို ဖော်ပြပါမည်ဘုရား၊ လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ဂ၂-တွင်—

(က) ထိုခေတ်သမယကား ဘာသာရေးဝန်ထမ်း ဖြစ်ကြကုန်သော ဘုန်းကြီး ရဟန်းများသည် ရွှေငွေစသော လာဘ်လာဘ၊ ငါးကိုမျှားသူ, ဖမ်းသူတို့ ဖြစ်ကြလေရာ **ဓာတ်တော် အံတော် ဆံတော် တောင်ဝှေးတော် စသည်တို့ကို** ငါးစာအဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုကြကုန်၏။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(ခ) ၎င်းတို့သည် ကောင်းကင်ဘုံနန်းနှင့် ငရဲခန်းတို့၏ သေ့ကိုင်များဖြစ်ကြရာ ဟန်ဆောင်လုပ်ငန်း၌ ပထမတန်း ကျွမ်းကျင်သူများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည် မဟုတ်တုံဖလော၊ ဟန်ဆောင်လုပ်ငန်းသည် သူဘဝ၏ သခင်းစာဖြစ်၍ အကြောက်နှင့် အမျှော်ကို ဆုပေးမှုသည် သူတို့၏ သက်ထိန်းလုပ်ငန်းတရပ် ဖြစ်သည် မဟုတ်တုံလော၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း – လူသား၏စိတ်၌ အကြောက်နှင့် အမျှော် သွေးအေး၍ သွားလေလေ သူတို့၏ ဘဝတည်မြဲရေး ပိုမိုလှုပ်ရှား၍ မဟားတယား အခြေသို့ရောက်၍ သွားတတ်လေလေ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၄-၆၅)

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(ဂ) သူတို့သည် မည်သည့်မူကွဲပါဠိကျမ်းစာကိုမျှ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖတ်ကြား သင်ယူ၍ စဉ်းစားဝေဖန်မှုကို မပြုလုပ်ရဲကြချေ၊ သူတို့သည် ကြက်တူရွေးများကဲ့သို့ သင်ယူခဲ့ကြကုန်၏၊ ကျက်မှတ်၍ထားသော စာတိုပေစများကို အမှားအနည်းဆုံးနှင့် ပြန်လည်ရွတ်ပြနိုင်ကြသော ပြန်လည်ရွတ်ဆို ဟောပြောနိုင်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်ကြကုန်၏။

သူတို့သည် အနှစ် (၂၅၀၀) ကျော်က ဓာတ်ပြားဟောင်းကြီးများကို ယခုတိုင်ဖွင့်လျက် ရှိကြကုန်သေး၏။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၃၁၁)

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(ဃ) လိုရင်းဆိုရသော် သူတို့သည် စားရေး သောက်ရေး ဝတ်ရေး အတွက် ယုတ်တိယုတ္တာ ကင်းမဲ့သော အကြွားအမှားနှင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာများကို ပြောဟော၍ နေကြကုန်၏။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ် ဒုတိယအကြိမ်ရိုက် စာမျက်နှာ ၃၁၄)

ဟူ၍လည်းကောင်း–

(ဂ) သူတို့သည် လက်ထပ်မင်္ဂလာအခမ်းအနားများ၌လည်းကောင်း၊ အိမ်သစ်ရာသစ်တက်သော အခမ်းအနား၌လည်းကောင်း၊ရှင်ပြုနားသမင်္ဂလာများ၌လည်းကောင်း ဦးဆောင်မှုကို ပေးကြကုန်၏၊ အဓိပ္ပါယ်မရှိသော စကားလုံးကို ရွတ်ဆိုကြကုန်၏၊ သေသူအတွက် သင်္ချိုင်းကုန်းသို့ လိုက်ပြီးလျှင် တကယ်ဖြစ်ပျက်ရန် အလားအလာမရှိသော အမြုံဂတိများကို ပေးကြကုန်၏၊ သေ၍ သွားလေပြီးသူများ တမလွန် လောက၌ ကြည်လင်ရွှင်ပျ ချမ်းသာသုခရရေးအတွက် ရည်မှန်း၍ ဆွမ်းသွတ်ကြကုန်၏၊ ပိဏ္ဍာကျွေးကြကုန်၏၊ အမျှအတမ်း ဝေကြစေကုန်၏၊ အေး-သူတို့သည် သူတို့၏ သက်ထိန်းလမ်းကို ထွင်ရာ၌ကား အထူးအခွန် အလွန်ကျမ်းကျင်တော်မူကြကုန်၏။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၃၁၅)

ဟူ၍လည်းကောင်း–

(စ) လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကင်္ဒ၏ တပည့် သာဝက အရင်းခေါက်ခေါက်ကြီး ဖြစ်သော သခင်မြတ်ဆိုင် ဆိုသူကလည်း "ဗုဒ္ဓ၏မိဂဒါဝုန်တရား" အမည်ရှိ စာအုပ် စာမျက်နှာ ၈၁-တွင်–ဒါနအကျိုးကျေးဇူး၊ သီလ အကျိုးကျေးဇူး ဆိုသော တမလွန်တရားကာမာသဝ ဘဝါသဝတွေနှင့် ဆွယ်ကာမြောက်လိုက်၊ ထိုထို ဒါနနှင့် သီလမှ မပါလျှင် သေကာမှ သိလိမ့်ဆိုသော ဒိဋ္ဌာသဝ အဝိဇ္ဇာသဝတွေနှင့် ချောက်လိုက်–စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး အမှောင်တိုက်ကာ အချောင်နှိုက် ခေါင်းပုံဖြတ်နေကြလေပြီ။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

(ဆ) ဘာသာဝန်ဆောင်များကမူ ထိုထိုသို့သော ကောင်းကင်နိမိတ်များက ရည်ညွှန်းသော ဘေးအပေါင်း ရန်အပေါင်း အန္တရာယ်အပေါင်းမှ လုံးဝကင်းကျွတ် ကင်းလွတ်လိုသော လူသားသည် ၎င်းဘာသာဝန်ထမ်း ပုဂ္ဂိုလ်များ၌ အဆုံးအမ ဩဝါဒကို တိကျပြတ်သားစွာ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်၊ ပုတီးကို ကြိုးစား၍ စိပ်ရမည်၊ ဘာသာရေး ဆိုင်ရာတို့၌ အလှူဒါန နှစ်ဆတိုး၍ လှူဒါန်းရမည်ဟူ၍ ဟောပြောလေ့ ရှိကြကုန်၏။

(အစ္စဲပြုတ် တဲကုတ်ရွှေနန်းတော် အမည်ရှိ (စာမျက်နှာ ၁၄)

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၂။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ပြောသမျှကို ဘုရားဟောတမျှ လက်ခံထား ကြကုန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့သားများကလည်း သာသနာတော် ကြီးနှင့် သာသနာ့ဝန်ထမ်းများကို အကွက်ရတိုင်း အပြစ်ပြောလေ့ ရှိကြပါသည် ဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူးသော ပုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်း၊ သင်တန်းအမှတ်စဉ်(၁) စာမျက်နှာ ၄၆-တွင် ရှင်သာရိ-ပုတ္တရာနှင့် ရှင်ဥပါလိတို့လို ဂဟန္တာဝပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကိုပင် မဟုတ်မတရား ဝိဝါဒဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း စွပ်စွဲထားပါသည်ဘုရား။

> "သမိုင်းနှင့် စာပေ အထောက်အထားများတွင် ဗုဒ္ဓရှင် သက်တော် ထင်ရှား ရှိစဉ်ကပင် ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဓမ္မအခြေခံသဘောထားနှင့် ရှင်ဥပါလိ၏ ဝိနည်းအခြေခံသဘောထားများ ရိပ်ရိပ် ကွဲပြားလျက် ရှိသည်များကိုလည်း မေ့လျော့ပစ်ပယ်ထား၍ မဖြစ်နိုင်ပေ"

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၃။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက် ဖြစ်ကြကုန်သော အပေါင်းပါတို့၏ ရေးသားပြောဟော ဝါဒဖြန့်သဘောများသည် သာသနာ့ ဝန်ထမ်း ရဟန်းများကို ဆဲရေးခြင်း, သာသနာတော်ကြီး၏ အသရေကို ညစ်ညူးစေခြင်း အမှန်ပင်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဟုပင် မဆိုထိုက်တော့ပဲ အဝိဇ္ဇာမှောင် ပိတ်ကာနှောင်သည့် မိစ္ဆာကောင်များဟုသာ ဆိုထိုက်ပါတော့ သည် ဘုရား။

၄။ သူတို့သည် အထက်ပါ စကားမျိုးကို ပြောခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆန့်ကျင်ရေးသမား စစ်စစ်တို့သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ အယောင် ဆောင်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာကို အတွင်းကနေ၍ ဖျက်ဆီးနေသူများ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းသံဃာများ၏ သည်းခံနေမှုကို အခွင့်ကောင်းယူကာ နှိမ်ချင်တိုင်း နှိမ်နေသူ အဓမ္မဝါဒသမားများသာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည် ဘုရား။

၅။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ၎င်းတို့၏ သံဃာကို ပုတ်ခတ်ရေးသားခြင်း, မတော်မတရား ဝါဒဖြန့်နေခြင်း အားလုံးကို အဓမ္မဝါဒများအဖြစ် စစ်ကြောသုံးသပ်၍ အဆုံး အဖြတ် ပေးတော်မူပါရန် ရိုသေစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၁၁)

၁၁။ ပရိတ်ဟုခေါ်ဆိုသော ဘုရားဟောပါဠိတော်မျှားကိုမရွတ်ကောင်းဟုဆိုပြီး ပရိတ်ရွတ်မှုကို ဆန့်ကျင်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဆရာစဉ်ဆက် လိုက်နာ ကျင့်သုံးခဲ့သောလမ်းစဉ်ကိုဖျက်ဆီးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍စောဒနာချက်ပါဘုရား။

၁။ လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဦးဆောင်သော မိစ္ဆာဝါဒီတို့သည် ဘုရားသခင်၏ မုခပါဠိတော်ဖြစ်သော ပရိတ်ဒေသနာမျှားကို လက်ခံယုံကြည်ခြင်း မရှိကြပါဘုရား၊ လက်မခံ မယုံကြည်သည့်အပြင် ပရိတ်တရားတော် ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျှားနှင့် ပရိတ်ဒေသနာကို ကြားနာကြသော ပုဂ္ဂိုလ်မျှားကိုပါ အမနာပ ပြောဆိုရေးသား ပြောဟောချက်ကို သာဓကအဖြစ် အနည်းငယ် တင်ပြလိုပါသည်ဘုရား။

တိတ်ခွေအမှတ် ၁၂၊ ဘီ–ဘက်မျက်နှာတွင်–

သက်နိုးအရေခြုံ ဦးဥက္ကဋ္ဌက "ပရိတ်ကြီး ၁၂-သုတ်ကို အရည်းကြီး လက်ကျန်"ဟု အတိအလင်း ဆိုထားပါသည်ဘုရား၊ "နတ်မှိုဥ သီတင်း သုံးနေထိုင်ကြသော ရဟန်းတော်များသည် ပရိတ်မရွတ်ကြပါ"ဟု သခင်မြတ်ဆိုင် ကိုယ်တိုင်က ဝန်ခံထားပါသည်ဘုရား။

၂။ လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၁၄၃-တွင် ပရိတ်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပရိတ်နာပုဂ္ဂိုလ်များအား အောက်ပါအတိုင်း ဆဲရေးတိုင်းထွာမှု ပြုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ပရိတ်ချည်, ပရိတ်ပန်း, ပရိတ်ရေ, ပရိတ်သံများသည်လည်းကောင်း၊ ရဟန္တာတို့၏ ခေတ်တော်မွေတော်သည်လည်းကောင်း၊ ပုတီးစိပ်ခြင်း, ဆုတောင်းပတ္ထနာပြုခြင်း, ကိုးဆူကျွေးခြင်း, မီးပူဇော်ခြင်းများသည်လည်းကောင်း၊ သူတော်စင်တို့၏ အဝတ်စနှင့် ပရိဘောဂ ဥဒ္ဒိဿစေတီပုထိုး အမျိုးမျိုးသည်လည်းကောင်း လူသား၏ ကိုယ်ကာယဒွါ စုံမှိုကပ်ရောက်လာသော ရောဂါအနာ အမျိုးမျိုးကို ကင်းစင်ပပျောက်စေနိုင်သော တန်ခိုးသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်ပြီဟူ၍ ဘုန်းကြီးများကလဲ ဟောပြောခဲ့ကြကုန်၏။

ယင်းသို့ဟောပြောတိုင်းလဲ များစွာသောလူထုက လိုက်လိုက်လဲလဲအသိခိုက်အောင် ယုံကြည်ခဲ့လေပြီ၊ ယထာဘူတ သဘာဝကျသော ကြောင်းကျိုးနှစ်သွယ်တို့၏ မပျက်မကွယ်စကောင်းသော အဆက်အသွယ်တို့အား အနက်ထည်ကြီးနှင့် ဖုံးအုပ်ထားတဲ့အသွင် အနည်းအကျဉ်းမျှပင် မပေါ်လွင် မထင်ရှားနိုင် ဖြစ်ခဲ့လေရာ ဖြစ်ပျက်သော ကိစ္စမှန်သမျှကို

တန်ခိုးပြာဋိဟာန္ဒင့် လျှို့ဝှက်သော အာနုဘော်ကြောင့်သာဟူ၍ မှတ်ရှုခဲ့ကြလေပြီ။

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များက ဉာဏ်နီဉာဏ်နက် အဘက်ဘက်မှ သုံးသပ်လာက်လှုထုက စဉ်းစားဉာဏ်ထုံထိုင်းပြီး ပြောတိုင်းယုံ၊ကြုံတိုင်းလိုက်၊ဆိုက်တိုင်းရသော လူအ,လူရိုး,ကြီးတွေ ဖြစ်ခဲ့ရလေပြီ။

၃။ လူသေလူဖြစ်ဝါဒီ ဆရာကြီးများနှင့် အပေါင်းပါတို့၏ ရေးသားပြောဟောချက်များသည် ဘုရားသခင်ကိုယ်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့သော ရတနသုတ်, ခန္ဓသုတ်, မေတ္တာသုတ်စသော ပရိတ်တော်များကို လက်ခံယုံကြည်ခြင်း အလျှင်း မရှိသောကြောင့် ဘုရားကိုပယ်သော တရားကိုပယ်သော အဗုဒ္ဓဝါဒီ အဓမ္မဝါဒီ များသာဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၁၂)

၁၂။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်တို့ အထွတ်အမြတ်ထား၍ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော ဓာတ်တော် ဓမ္မတော် စေတီပုထိုး ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များကို ပူဇော်သမ္ပူဇောရှာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ သဒ္ဓါတရားပျက်ပြားအောင် မတော်မတရား စော်ကားမော်ကား ရေးသား ပြောဟောခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၁။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ နောက်လိုက်များဖြစ်ကြကုန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်များနှင့်တကွ ဘာသာပုန်ကန် လမ်းစဉ်မမှန်သောသူတို့သည် ဘုရားပုထိုးရှိခိုးခြင်းအမှုကို အပိုအလုပ်ဟု ယူဆကြပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓကိစ္စ ဓမ္မကိစ္စ သံဃကိစ္စတို့၌ လျစ်လျူရှု ဥပေက္ခာပြုရုံမျှမက အမြဲတန်းဆန့်ကျင်ဘက် ပြုမူနေကြပါသည်ဘုရား။

၂။ အရဟတ္တဓဇ ကာသာဝဖြစ်သော သင်္ဃန်းကို လူသားတို့၏ထာဝရပုဆိုးနှင့် စံချိန်ထိုး၍ အရှိန်ညှိုးအောင် ပြောဆိုပါသည်ဘုရား၊ ဘုရားသခင်၏ဆံတော်ကိုလည်း မြင်းမြီးနှင့်နှိုင်း၍ ရိုင်းပြစွာ ပြောဆိုပါသည်ဘုရား၊ ဘုရားသခင်၏ ဓာတ်တော်မွေတော်များကိုလည်း ဘာသာရေး အမှိုက်သရိုက်များအဖြစ် မငဲ့မကွက် ရက်ရက်စက်စက် ရေးသားကြပါသည်ဘုရား။

၃။ လူသေလူဖြစ်စာအုပ် (ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်) စာမျက်နှာ ၈၁-တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ်ရာ အယုတ်တမာစကားတို့ဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ရိုင်းရိုင်းပြပြ ရေးသားထားပါသည်ဘုရား။

ဝတ်ထည်ဖျင်ခင်းကို သက်နှံးဟူ၍မခွဲခြားတော့ပဲ အဝတ်ဟူ၍တသား တည်း မြင်ကြလေပြီ၊ သူတော်ကောင်းတို့ရဲ့ ဆံပင်တည်းဟူသောအမွေး သည် မြင်းမြီးထက်ပို၍ အနာရောဂါကို ပျောက်ဆေးနိုင်သည်ဟူသော ဥပါဒါန်ကိုလည်း ယခုခေတ်၌ တော်လှန်ကြလေပြီ၊ ယခုအခါ၌ မြင့်မြတ် သော ဓာတ်တော် မွေတော် စသည်တို့ကို ဘာသာရေး အမှီကသိုက် များ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ သေချာထင်ထင် သိမြင်ကြကုန်ပြီ။

ဝိနည်းဓိုရိဆရာတော် အရှင်သူမြတ်များဘုရား—

၄။ လူသေလျှင်လူသာဖြစ်ရမည်ဟူသော အတ္တဝါဒ သဿတဒိဋ္ဌိအယူကို ကိုင်စွဲထားသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏အယူအဆကို ထောက်ခံသောအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ သိပ္ပံ ဦးဝါသဝကလည်း "ရှေတိဂုဟာ ဘုရားမဟုတ်ဘူးကွ၊ အမှန်တော့ သခ်ျိုင်းကုန်းကွ" ဟု (၁၆-၄-၇၆ နေ့ည မြောင်းမြမြို့တရားပွဲတွင်) ဂါရဝ ကင်းမဲ့စွာဖြင့် ပက်ပက်စက်စက် ပြောဟောပါသည်ဘုရား။

၅။ ဤကဲ့သို့ ဘုရားရိပ် တရားရိပ်နှင့် ကျောင်းရိပ် ကန်ရိပ်ကိုခိုလှုံပြီး ဘုရား ကျေးဇူး, တရားကျေးဇူး, သံဃာ့ကျေးဇူးများကို မထောက်ထားပဲ အမနာပ ပြောဆိုရေးသားနေခဲ့သည်မှာ မလိုလားအပ်သော ကိစ္စမျိုးဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်ဦးဝါသဝတို့၏ လောင်းရိပ်ကို အမိခံနေကြရသော ရဟန်းရှင်လူများ ကိုလည်း ဤသဘောထားဆိုးမျိုး မကိန်းဝပ်အောင် ထိန်းချုပ်သင့်ပါပြီဘုရား။

၆။ ဓာတ်တော်မွေတော် စေတီပုထိုး ရုပ်ပွားဆင်းတု ကိုးကွယ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အကျိုးတရားများကိုပြဆိုသည့် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များ အထင် အရှားရှိနေသည်ကို သူတို့မျက်ကွယ်ပြုထားကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၇။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဥက္ကဋ္ဌဝါဒီတို့၏ သဘောထားဆိုးများသည် ဗုဒ္ဓသာသနာ တော်ကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုကိုလဲလည်းကောင်း အမြစ်မကျန် တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်သော မိစ္ဆာဝါဒများဖြစ်၍ သာသနာမသန့်ရှင်းအောင် မတည် တံ့အောင် မပြန့်ပွားအောင် လုပ်ဆောင်ချက်များ ဖြစ်ပါသောကြောင့် ဓမ္မဝိနယနှင့်အညီ စိစစ်ပေးတော်မူပါဘုရား။

စောဒနာအမှတ် (၁၃)

၁၃။ ဘာသာသာသနာ၏ တင့်တယ်မှုတခုဟု ဆိုထိုက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဓလေ့ထုံးစံများကို အလိုဆိုးဖြင့် အမြစ်မှ လှန်၍ တူးဖြိုဖျက်ဆီးနေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာပါ ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား-

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဩဝါဒကို ခံယူထားကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များသည် ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော ဓလေ့ထုံးစံများကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးနေကြပါသည် ဘုရား၊ ၎င်းတို့၏ သာသနာဖျက်လုပ်ငန်းကို စာအုပ်စာတမ်းများ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဖြူး၍လည်းကောင်း၊ အာသံသင်း ကြိုးခွေများဖြင့်လည်းကောင်း၊ဆွေးနွေးပွဲ ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်၍လည်းကောင်း ရေးသားခြင်း, ဟောပြောခြင်းများ ပြုလုပ်လျက် ရှိနေကြပါသည်ဘုရား။

၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့သားများ၏ ဆရာ့ဆရာကြီးဖြစ်သော တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ် စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၂၇-တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပတ်သက်သော အပြုအမူများကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ပစ်ပယ်ထားပါသည်ဘုရား။

> ဆီမီးအခိုးတိုင် ထွန်းညှိခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း၊ ဒူးထောက်ရိုကျိုး ရှိခိုးခြင်း၊ ကြေးစည်ခေါင်းလောင်း ထိုးခြင်း၊ ဓမ္မသီချင်းကျူးရင့်ခြင်း၊ ဂုဏ်တော် ရွတ်ဖတ်ခြင်း၊ ဥပုသ်စောင့်ခြင်း၊ ဆုတောင်းပတ္ထနာ ပြုခြင်းဖြင့် ချဉ်းကပ်ရသော နတ်တို့ ဘုရားတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။

၃။ ဤစကားကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သူ၏ ဩဇာခံများဖြစ်ကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့သားများသည် ဆီမီးပူဇော်ခြင်း၊ ရှိခိုးခြင်း၊ ဂုဏ်တော် ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၊ ဥပုသ်စောင့်ခြင်း စသော ဘာသာရေးလုပ်ငန်းများကို ပစ်ပယ်ကြောင်း အတိအလင်း ဝန်ခံထားသည်မှာ ထင်ရှားပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား-

၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ နောက်မြီးဝဲဖြစ်သော ရုပ်ပြည့်နှယ် တောင်ကုတ်မြို့မှ ရွှေအာဘိဓမ္မာအမည်ခံသော လူတစုတို့ကလည်း အရှက်ပေါင်း

(၈) မေးခွန်းထုတ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာနှင့်ဆန့်ကျင်သော ဝါဒများကို ဖြန့်ဝေခဲ့ကြပါသည်ဘုရား၊ အချက်ပေါင်း(၈၀)ထဲမှ ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုလုပ်ထားသော အချက် (၄) ချက်ကို တင်ပြပါမည်ဘုရား။

(က) သြကာသ သြကာသဟု လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးဦးချ အာသနားခံနေကြခြင်းမှာ အပြစ်ရှိနေသော လူသိုက်တို့တရားသူကြီးရှေမှောက် အယူခံ ဝင်ရောက်ကြမည်ဟုဆိုက မှားနိုင်မည်လား။

(ခ) ဗုဒ္ဓက ရှေကိုမကိုင်ရဟု ဆိုထားပါလျက် ဘုရားကို ရှေကပ်ခြင်း၊ ပန်းကပ်ခြင်းလုပ်နေကြသည်မှာ ဗုဒ္ဓဝါဒလား၊ ဟိန္ဒူ မြန်မာတို့၏ နတ်ဝါဒလား၊ ဗြာဟ္မဏဘာသာသမိုင်းကို လေ့လာရန် မလိုဘူးလား။

(ဂ) သီဒ္ဓတ္ထဖြစ်သော ဘုရားမှာ သူခိုး, ဒမြရန်ကို ကာကွယ်ရန်ဟု ဒါရဝမ် တဦးတယောက်မျှ မထားခဲ့ပါပဲနှင့် ရှေတိုက်တို့မဟာမြတ်မုနီတို့တွင် ဒါရဝမ်ထားနေရခြင်းမှာ ဗြာဟ္မဏဝါဒလား၊ ဗုဒ္ဓဝါဒလား။

(ဃ) အတုမရှိသော ဗုဒ္ဓဟု ဆိုထားပါလျက် အုတ်ခဲ ကျောက်ခဲများကို အတုလုပ်ပြီး ရှိခိုးဦးချ ဆုတောင်းနေခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒလား။

၅။ ရှေအဘိဓမ္မာလူတစု၏ ရေးသားဟောပြောမှုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ထုံးဓလေ့များကို ပြောင်လှောင်ပြက်ချော် သရော်စော်ကားထား၍ မိစ္ဆာသဘော သက်ဝင်ပါသည်ဘုရား။

မိစ္ဆာသဘော သက်ဝင်သောကြောင့် ၎င်းသည် "ရှေအဘိဓမ္မာ"မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှု နှစ်မြုပ်စရာ နှံအိုင်ကြီးသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုဏ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

လူသေလူဖြစ်ဝါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်တို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ အမည်ခံယူထားသော်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များကို ပျက်စီးရာပျက်စီးကြောင်းကို အခွင့်ကြုံတိုင်း ပြုမူဖျက်ဆီး နေကြပါသည်ဘုရား။

၆။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသော အတွဲ (၁) အမှတ်စဉ် (၉) သစ္စာ စာစောင်တွင် "ကျန့်ပ်တို့ မကြမ်းပါ မရမ်းပါ" အမည်တပ်၍ ခေါင်းကြီးပိုင်းမဖြစ်နေပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်ကြီး၏ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ဖျက်ဆီးရေးသား ထားပါသည် ဘုရား။

ဤစာကို ရေးချိန်တွင် ပုဂံစေတီပုထိုးများကို ပြင်ဆင်ရေးအတွက် အလှူငွေပေါင်း ၁၆-သိန်းကျော် ရနေပြီဟု သိရသည်၊ ဤသည်မှာ ၂-လကျော်မျှအတွင်းရသော ငွေဖြစ်သည်၊ နောက် မည်မျှရနေဦးမည် မသိနိုင်သေးပေ။

အဘယ်မည်သော လူမှုရေးသည်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးသည် လည်းကောင်း ထိုမျှအချိန်နှင့် ထိုမျှငွေကြေးပမာဏမျိုး ရရှိနိုင်အုံနည်း၊ ဘာသာရေးမှတပါး အခြားမည်သည့် ကိစ္စတွင် ဤမျှ ထည့်ဝင် လှူဒါန်းကြအုံနည်း။

အရင်းစစ်လျှင် ဗမာနိုင်ငံသည်(၈၀) ရာနှုန်းမျှသော လူဦးရေသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေသာဖြစ်သည်၊ ထိုကဲ့သို့သောလူမျိုးကို (နိုင်ငံရေး သည် နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေးသည် ဘာသာရေး၊ သီးခြားကဏ္ဍစီဖြစ် သည်၊ မရောယှက်ထိုက်)ဟု ဆိုသူများအဖို့ စဉ်းစားစရာဖြစ်သည်၊ ယခု ကား ယင်းသို့ ပြောသူများကိုယ်တိုင်က ပါဝင်နေရသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ဂျိုးကပ်နေသော အတွေးအခေါ်ဟူသည် ပြောင်းလဲရန် ခဲယဉ်း ပါဘိတောင်း။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များဘုရား–

၇။ ပုဂံငလျင်ဘေးကြောင့် နှစ်ပေါင်းရာထောင်ချီပြီး တည်တံ့ထွန်းကား ခဲ့သော စေတီပုထိုးများပြိုပျက်၍ (ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှု) မြန်မာ့အမွေအနှစ် များ ဆုံးရှုံးခြင်းကို ကာကွယ်ရန် မကူညီ မလှူဒါန်းသည့်အပြင် လှူဒါန်းသူများ ကို ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ခြင်းမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်တို့၏ အလွန်ယုတ်ညံ့ သော စိတ်သဘောထားကို ပေါ်လွင်စေပါသည်ဘုရား၊ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးက ပင် ကူညီနေပါလျက် ဗမာပြည်မှာနေပြီး ဗမာရေကိုသောက် ဗမာလေကိုရှူ ဗမာမြေကိုနင်းလျက် ဗုဒ္ဓဘာသာအမည်ခံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်များက မကူချင် မလှူချင်ရုံမျှမက အယုတ်တမာ အမနာပ ပြောဆိုရေးသားခြင်းမှာ အလွန်သဘောထား ယုတ်ညံ့ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

၈။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲဝင်တို့သည် ယခုကဲ့သို့ ဘာသာရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယုတ် ညံ့သော စိတ်သဘောထားများ ကိန်းအောင်းရခြင်းမှာ ၎င်းတို့၏ လူသေလူပြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ စိတ်ဓာတ်များ ကူးစက်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၉။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသောအတွဲ(၁) အမှတ် (၅)သစ္စာဓမ္မရေးရာစာစောင်(နှာ-၆)တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်ကြီး၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက အောက်ပါအတိုင်း တူးဖြိုဖျက်ဆီးခဲ့ပါသည်ဘုရား။

> "အခုကြည့်လေ မူလတန်းကျောင်းက ၆-နှစ် ၇ နှစ်အရွယ် လူမမယ် ကလေးငယ်ကစပြီး ဘုရားရှိခိုးကို ကျက်မှတ်ကြ ချပေးကြနဲ့ - လုပ်နေကြတော့ ဒဲဒီမှာ ဘာက စ,သလဲ၊ဩကာသ ဘုရားရှိခိုးကစပြီး ဘာသာရေးဘက် ဆွဲသွင်းကြရတယ်ဆိုတော့ ဗုဒ္ဓဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာဆိုတာ ဘာမှန်းမှ မသိသေးတဲ့ ကလေးတွေကို 'ဟောဒါ ဗုဒ္ဓဘာသာပဲဟော့'လို့ စွဲသွားအောင် လုပ်လိုက်သလို ဖြစ်ကုန်တယ်"။

၁၀။ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် အခြားဘာသာဝင်တို့၏ ကလေးငယ်များကို ငယ်စဉ်တည်းက သူတို့ဘာသာရေး သင်ပေးသိမ်းသွင်းမှုကို ဘာမျှမဝေဖန်ရဲ၊ ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံတို့၌ ကလေးသူငယ်များအား ကွန်မြူနစ်ဝါဒ သွတ်သွင်းပေးခြင်းကို တစုံတရာမပြောပဲ ဆိတ်ဆိတ်နေ၍ ထောက်ခံပေသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကလေးများကျမှ ငယ်ငယ်ထဲက ဗုဒ္ဓဘာသာ သင်ပေးရကောင်းလားဟု ခြိမ်းမဲငေါက်ငမ်းခြင်း ပြုလေသည်၊သည်းခံမှု ကြီးလှသော ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူလူထုအပေါ်ကိုမှ နှိမ်ချင်တိုင်းနှိမ်၍ သွားနိုင်သော တကယ့်အာဏာနည်းကြီး ပါပေတကား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များဘုရား-

၁၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သူ၏ဝါဒမိုင်းကို အမိခံနေရသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့သားများသည့် လည်းကောင်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့၏ လောင်းရိပ်မိ၍ အဆိပ်သင့်ခြင်းကို ခံနေရရှာသော ရဟန်းရှင်လူတို့သည်လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဃဉ်ကျေးမှုနှင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးနေပါ၍ ၎င်းတို့၏ အရေးအသား အပြောအဆို အပြုအမူများသည် တရားမဖက် အမှားသက်သက်သာ ဖြစ်ကြောင်း စိစစ်ဆုံးဖြတ် ပေးတော်မူပါဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၁၄)

၁၄။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ကုသိုလ်ရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်သော သီလခံယူခြင်း ဆုပေးဆုယူပြုခြင်း၊သပိတ်သွတ်ခြင်း စသော ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အမှုကိစ္စများကို အပိုသက်သက်ဖြစ်သယောင် ဟောပြော ရေးသား ဖျက်ဆီးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

၁။ ဗုဒ္ဓဝါဒီအဖြစ်ကို ပြောဆိုရမှာ ဝန်လေးနေကြကုန်သော ဥက္ကဋ္ဌဝါဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်များနှင့် တကွ အပေါင်းပါ နောက်လိုက်တစုတို့သည် သီလခံယူခြင်း ဆုပေးဆုယူ ပြုလုပ်ခြင်း စသော ကုသိုလ်ရေးလုပ်ငန်းများကို မပြုလုပ်ကြသည့်အပြင် ထိုလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ကြသော ရဟန်း ရှင် လူများကိုပင် အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ အမနာပ ပြောဆိုရေးသား ပြောဟော၍ နေကြပါသည်ဘုရား၊ သူတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ ကုသိုလ်ရေးလုပ်ငန်းများကို အမြစ်မှလှန်၍ နုတ်ပစ်နေကြပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းတို့၏ မိစ္ဆာရင်တွင်းမှ ပွင့်အံလာသော ဣဿာ လှိုင်းတံပိုးများကို အနည်းငယ် တင်ပြလိုပါသည်ဘုရား။

၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲချုပ်မှ ထုတ်ပြန်ကြေငြာထားသော အယူဝါဒရေးဆိုင်ရာ သဘောထား ၁၂-ချက်တွင် နံပါတ် ၁၁-၌-

> "ဆုတောင်း ဆုပေးသက်သက်ဖြင့် မည်သည့် အာနိသံသ မျှ အကျိုးတရား ထင်ရှားနိုင်လိမ့်မည်ဟု မယုံကြည်"

ဟူ၍ အတိအလင်း သူတို့ ဝန်ခံထားကြပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းဂန်များတွင် ဆုတောင်း ဆုပေး ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ရရှိသော အာနိသံသ အကျိုးတရားများကို ထင်ရှားတွေ့နိုင်ပါလျက် ဇွတ်မှိတ်ပြီး မျက်ကွယ်ပြုနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအုပ်စုဝင် လူသားများသာမက တောင်တွင်းကြီး နတ်မှဋ္ဌ နေထိုင်ကြသော ဥက္ကဋ္ဌဝါဒီ ရဟန်းတော်များ ကိုယ်တိုင်လည်း "ဆုတောင်း ဆုပေးခြင်း မလုပ်ကြပါ" ဟု သခင်မြတ်ဆိုင်ကိုယ်တိုင်က ဝန်ခံထားပါသည်ဘုရား။

၄။ လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၄၉-တွင် ဆုတောင်းခြင်းကြောင့် ရရှိသော အကျိုးတရားများနှင့် မိုးကုတ်မျော်သည့် ဖားတိရစ္ဆာန်၏ ယုံကြည်ချက်မှားသော ဖြစ်ကြောင်း ဥဒ္ဒါဟရဏ်ပုံက အောက်ပါအတိုင်း အမနာပ ရေးထားပါသည်ဘုရား။

"အမှန်ဆိုရလျှင် ဆုတောင်းပတ္ထနာ ပြုမှုကြောင့် အကျိုးရရှိသည်ဟူသော လူသား၏ ယုံကြည်ချက်ကား သူ၏ ကြွေးကြော် အော်မြည်မှုကြောင့် မိုးဦးကျလာရသည့် ဟူသော ဖားသူငယ်၏ ယုံကြည်မှုမျိုးသာ ဖြစ်လေတော့သည်။"

၅။ လူသေလူဖြစ် ဆရာကြီးသည် ဆုပေးခြင်း၊ ဆုတောင်းခြင်း စသော အပြုအမူများကိုလည်း နည်းနည်းကလေးမျှ မရှုစိမ့်နိုင်ပဲ စာမျက်နှာ ၁၄၇-တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဂရဟာနှောချ ရေးထားပြန်ပါသည်ဘုရား။

"ဘုန်းတော်ကြီးများသည် ဆုတောင်းပတ္ထနာပြုမှုကို မိမိကိုယ်တိုင် ပြုရုံမျှမကမူ၍ လူဒါယကာနှင့် ဒါယိကာမတို့အား ဆုပေးမှုကိုလည်း ပြုကြကုန်သေး၏။"

၆။ လူသေလူဖြစ် ခေါင်းဆောင်ကြီးက ဤသို့စသည်ဖြင့် ကဲ့ရဲ့ရုံမျှမက လူသေလူဖြစ်ဝါဒ၏ အမာခံကျောရိုးဖြစ်သော တပည့်ကြီး သခင်မြတ်ဆိုင် ကလည်း "ဗုဒ္ဓ၏ မိဂဒါဝုန်တရား" အမည်ရှိစာအုပ် စာမျက်နှာ (၅၈) တွင် သူဆရာ၏ လေသံအတိုင်း အတိုအဆိတ်ကလေးဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါသည်ဘုရား။

"ဗုဒ္ဓသည် ယခု လူအများကြီးက လက်ခံယုံကြည်နေသော တမလွန် ဆုတောင်းခြင်း၊ ဆုပေးခြင်း စသော ကမ္မဿကတာ ဒါနသီလ ကုသိုလ်မျိုးကို မပြုလုပ် အားမပေးပြန်ချေ။"

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား။

၇။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သူ၏ နောက်လိုက် နောက်ပါ တပည့်သာဝကတို့၏ အရေးအသား အပြောအဟောများသည် ဘာသာ သာသနာကို ထိပါး ချုပ်ချယ်ရုံမျှမက ပိဋကတ်လာ အဆိုအမိန့်များကို လျစ်လျူရှုရာ ရောက်နေကြပါသည်ဘုရား။

၈။ ဝိနည်းမဟာဝဂ်ပါဠိ၊ ဥဒါန်းပါဠိ၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်နှင့် ဓမ္မပဒ စသော ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များတွင် ဆုပေး ဆုတောင်း သက်သေသာဓက များစွာ လာရှိပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓက လက်မခံဘူးဟု ဥက္ကဋ္ဌဝါဒီတို့၏ ရေးသား ပြောဟောချက်များသည် မသိ နားမလည်သူများ (ဝါ) ပိဋကတ်ကို မကြည့်တတ်သူများအား ဗုဒ္ဓကိုခုတုံးလုပ်ပြီး လိမ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သုမြတ်များဘုရား-

၉။ အတိတ်နှင့် အနာဂတ် ကံတရားများကို လက်မခံကြပဲ ပုဒ်နှင့် ခေါင်း အကြားကိုသာ မျက်မှေးတဆုံးကြည့်၍ ထင်ရာမြင်ရာ စွတ်လုပ်နေကြသော လူသေလူဖြစ်ဝါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အဖွဲ့သားများနှင့် နောက်လိုက် နောက်ပါတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ သေသူကို ရည်မှန်း၍ သပိတ်သုတ် ဆွမ်းကျွေးခြင်းကို အပို အလုပ်ဟု ယူဆထားကြပါသည်ဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့ဝင်တို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် ကလည်း ဆွမ်းသွတ်ခြင်း၊ အမျှဝေခြင်း ကုသိုလ်ကိစ္စ ဘာတခုမျှ မပြုကြပါ ဘုရား။

၁၀။ ၁၉၇၃ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁-ရက်ထုတ် အတွဲ (၁) အမှတ် (၁) သစ္စာဓမ္မ စာစောင်တွင် စာမျက်နှာ-၁၅ ၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ကြီး၏ နာယက ဖြစ်သော ဦးတင်၏ မသာအကြောင်းကို သခင်မြတ်ဆိုင်က အောက်ပါအတိုင်း ရေးပြထားသည်မှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့သားများ၏ ဘာသာမဲ့ အခြေခံ ပုံမှန်သရုပ်ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ပေါ်စေခဲ့ပါသည် ဘုရား။

> ဦးတင်၏မသာကို သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဓမ္မသုတေသီ များကပင် နောက်ဆုံးဂါရဝ ပြုသည့်အနေဖြင့် အစွမ်းကုန်တာဝန်ယူ လိုက်ကြရာ မသာအကြီးစားကြီး စံချိန်ထက် မလျော့ပါချေ၊အလောင်း ကို ကြံတောသုသာန်တွင် မီးရှို့လိုက်ကြ၏။
>
> သမ္မာဒိဋ္ဌိ စည်းကမ်းနှင့်အညီ ဘာရေစက်ချ၊ဘာအမျှဝေ၊ ဘာဆွမ်း သွတ်ုမျှ မပါမရှိ၊ဘုန်းကြီးဟူ၍ တပါးမျှ မပင့်၊ ဖာတွယ်အစဲ့ လွတ်လွတ် ကျွတ်ကျွတ်ကြီးနှင့်ပင် ကိစ္စပြတ်သွား၏။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သုမြတ်များဘုရား-

၁၁။ "စကားစကား ပြောပါများ စကားထဲက ဇာတိပြ" ဆိုသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဖော် မသူတော်ခုနစ်ပါး ဆိုသကဲ့သို့ လည်း ကောင်းအဆက်ပါသခင်မြတ်ဆိုင်၏စကားသည် သူတို့ဟာ ဘယ်လိုလူစားကွဲဟု အဆင်အရှား ပြလျက်ရှိပါသည် ဘုရား၊ ကံကိုမယုံသော လူနုံတို့၏ အလုပ်ကို အဟုတ်ထင်ပြီး လုပ်နေကြသူများ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၁၂။ လူသေလျှင် လူသာဖြစ်ချင်နေသော သဿတဝါဒီဆရာကြီးက ဗုဒ္ဓ-ဘာသာဝင်တို့၏ ကုသိုလ်ကမ္မ ကိစ္စတခုဖြစ်သော ဆွမ်းသွတ်ခြင်း၊ အမျှဝေခြင်း လုပ်ငန်းများကို အောက်ပါအတိုင်း ငေါ့တော့တော့ရေးထားပါသည် ဘုရား။

သေသူအတွက် သခ်ၤဂါင်းကုန်းသို့ လိုက်ပြီးလျှင် တကယ်ဖြစ်ပျက်ရန် အလားအလာမရှိဘဲ အမြဲကတိများကို ပေးကြကုန်၏၊ သေ၍သွား လေပြီးသူများ တမလွန်လောကၦ် ကြည်လင်ရှင်ပျ ချမ်းသာသုခ ရရှိ ရေးအတွက်ရည်မှန်း၍ ဆွမ်းသွတ်ကြကုန်၏၊ ပိဏ္ဍာကျွေးကြကုန်၏၊ အမျှအတန်းဝေကြစေကုန်၏၊ အေး သူတို့သည် သူတို့၏သက်ထိန်းလမ်း ကို ထွင်ရာၦ်ကား အထူးအခဲ့ျန် အလွန်ကျမ်းကျင်တော် မူကြကုန်သည် တကား။

(လူသေလူဖြစ် စာမျက်နှာ–၃၁၅)

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များဘုရား–

၁၃။ လူသေလူဖြစ်ဝါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်များနှင့် နောက်လိုက် နောက်ပါ တစုတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် သပိတ်သွတ်၊ ရေစက်ချ၊ အမျှဝေစသော ကုသိုလ်လုပ်ငန်းများကို ပစ်ပယ်ကြောင်း၊ သူတို့၏ အရေးအသားနှင့် အဟော အပြောများက သက်သေခံလျက်ရှိပါပြီ၊ သူတို့၏ အယူအဆ အတွေးအခေါ် များသည် ဘုရားဟောဒေသနာဖြစ်သော တိရောကုဋ္ဋသုတ်၊ ဇာဏုဿောဏိသုတ် စသော ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များနှင့် အံမဝင်ဂွင်မကျ ဆန့်ကျင်လှပါသောကြောင့် အဓမ္မဝါဒ မိစ္ဆာအယူသာဖြစ်ကြောင်း တင်ပြ လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

စောဒနာ အမှတ် (၁၅)

၁၅။ ဥပါဒါန စသော ဘုရားဟော်ပါဠိတော် ဝေဟာရ စကားလုံးများ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို ပစ်ပယ်ပြီး ကိုယ်ထင်သလို အနက်အဓိပ္ပါယ် ကောက်လျက် ဟောပြော ရေးသားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာ ချက်ပါ ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား–

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသော သူတို့သည် လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ကျားကန်ပေးနိုင်ရန် ပါဠိတော်များကို မဖြစ် အဖြစ်, ကပြစ်ကညစ် ဖြစ်ညှစ်ပြီး ဇွတ်အတင်း အနက်ပေးကြရသလို, ဘုရား ဟောမဟုတ် လက်လုပ်ပါဠိများကို မတရားထည့်သွင်းကြရသလို လူသေလူဖြစ် ဝါဒကို ချေဖျက်မည့် ပါဠိဝေဟာရ စကားလုံးများ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို လည်း ပစ်ပယ်ပြီး ထင်သလိုအဓိပ္ပါယ် ပြန်ဆိုကြပြန်ပါသည်ဘုရား။

၂။ သူတို့၏ ပါဠိဝေဟာရ အဓိပ္ပါယ်ပြန်များတို့ကို ထင်ရှားအောင် စာအုပ် စာစောင် တိတ်ခွေများမှ ကောက်နုတ်တင်ပြပါမည်ဘုရား။

(က) ဥပါဒါန် (၀၂) အစ္စဲဆိုတာဘာလဲ၊ ၎င်းကား အခြားမဟုတ် ။ပ။

* စိတ်ဝိညာဏ် (၀၂) နာမ်သည် ရုပ်တရားကို ဖန်ဆင်း၍ အုပ်စိုးနေ၏ ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် လည်းကောင်း၊

* မက်တာနှင့်ဖို့စ် (၀၂) ဓာတ်သေနှင့် ဓာတ်ရှင် (၀၂) ဂုဏ်နှင့် ဂုဏေး တို့ကို တခုစီ တကွဲစီ တည်နေ၏ ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် လည်းကောင်း၊

* တန်ခိုးပြာဋိဟာရျားး၊ ဂါထာမန္တာန်များ၊ ပရိတ်များ၊ အင်းအိုင် ခလွဲလက်ဖွဲ့များ၊ ကာယသိဒ္ဓိ ပီယသိဒ္ဓိဆေးများ၊ အိပ်မက်ယာမက်၏ အကျိုးအပြစ်များ၊ ဗေဒင်များကို ယုံကြည်မှုသည် လည်းကောင်း၊

* နောက်ဆုံး၌ သဘာဝခံမူထက် ကျော်လွန်နေသော ဖြစ်ရပ်များကို (၀၂) တန်ခိုးပြာဋိဟာများကို ယုံကြည်မှုသည် လည်းကောင်း အစ္စဲအလမ်း (၀၂) ဥပါဒါန် မည်လေတော့၏။

(လူသေလူဖြစ် စာအုပ် စာမျက်နှာ-၇၂)

(ခ) ငရဲစခန်းနှင့် ကောင်းကင်ဘုံနန်းတို့ကို တခမ်းတနား တည်ဆောက် ခဲ့သူ လက်သမားသည်လည်း ထိုသည့် ဥပါဒါန်အစ္စဲဖြစ်သည် ဟူ၍ အကျွန်ုပ်တို့ သိခဲ့ရလေပြီ။

(လူသေလူဖြစ် စာမျက်နှာ-၃၀၃)

(ဂ) အဘယ်ကုသိုလ် ဒါနသည် အဘယ်ဘဝ၌ အကျိုးပေး၍ မွန်မြတ်သော ဘဝသို့ ရောက်နိုင်သည်ဟူသော အယူသည် အစ္စဲဥပါဒါန်သွင်းသော တရားမျိုးသာ ဖြစ်ရာ၏။

(ဗုဒ္ဓ၏ မိဂဒါဝုန်တရားစာအုပ် စာမျက်နှာ-၇၁)

မှတ်ချက်။ အထက်ပါ စကားတို့သည် အဘိဓမ္မာလာ ဥပါဒါန်၏ အဓိပ္ပါယ် မဟုတ်ချေ။

(ဃ) မနောကမ်=(၀၂) ဟဒယဝတ္ထု (သို့မဟုတ်) ဦးနှောက်ရုပ်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်၍ရသောအမှု။

(လူသေလူဖြစ် - ၄၈)

မှတ်ချက်။ ။"မနော"ကို ရုပ်ဟု ဘာသာပြန်ခြင်းဖြစ်သည်။

(င) ဓမ္မစက္က ပဝတ္တန=ဓမ္မ=ဆိုသည်မှာ လေးပါးသော မဟာဘုတ် တရားများ ဖြစ်လေသည်။

စက္ကဆိုသည်မှာ ဖြစ်ပျက်နှင့် ပြောင်းလဲပြီး လည်ချုံဖြစ်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ပဝတ္တန ဆိုသည်မှာ မျက်စိနှင့်မြင်ရသည်ကို ဆိုလေသည်။

သူတို့၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ လူသားတို့၏ ထင်ရှားရှိနေသည့် ခန္ဓာကိုယ်ကာယကို ဆိုသည်။

(အတ္ထဝါဒနှင့် တာဝတိံသာ အဘိဓမ္မာ ၁၀၂-၁၀၃)

မှတ်ချက်။ ။"ဓမ္မ"ကို မဟာဘုတ်ရုပ်ဟုသာ ဘာသာပြန်ခြင်းသည် ဓမ္မစကြာကို ရုပ်ဝါဒတရားဖြစ်အောင် လုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

(စ) ဒိဋ္ဌုပါဒါန်=အယူစွဲ၊ ဤအယူစွဲ ဟူရာ၌ (ဒိဋ္ဌိ+ဥပါဒါန်) ဟူ၍ ဆိုထားရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူ၍ ခွဲခြားခြင်း မရှိသည်ကို သတိပြုအပ်ပေသည်။

(ဉာ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ - ၈၉)

(ဆ) ဝိဘဝတဏှာကတော့ ကိုယ်မှာမရှိတဲ့ ဘဝ လှမ်းပြီးစိတ်ကူးယဉ်လိုတဲ့ တဏှာပေါ့။ (ဘဝစည်းစိမ်စွဲပေါ့)

(အတွဲ-၁၊ အမှတ်-၈၊ သစ္စာ စာစောင်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာမှ)

မှတ်ချက်။ ။အဋ္ဌကထာဖွင့်မျှားနှင့် မညီသော အနက်မှားမျှားပင်ဖြစ်၏။

(ဇ) ကာမဘဝဟူရာ၌ အာရုံငါးပါးတို့၏ ဤန္ဒြေကို မစောင့်စည်းမှုမှုဖြစ်ပေါ်လာသည့် စွဲလမ်းမှု တဏှာ ဥပါဒါန်တို့တရားဖြစ်ပြီး –

*ရူပဘဝဆိုသည်မှာ မိမိ၏ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်တို့ဖြစ်သည်။

*အရူပဘဝဆိုသည်မှာ ဤ ရုပ်တရားကို အကြောင်းရင်းခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တည်းဟူသော နာမ်၏အဖြစ်သဘောတို့သာ ဖြစ်သည်။

(ဉာ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ - ၂၁၁)

မှတ်ချက်။ ။ဤအဓိပ္ပါယ်သည် ဘုရားဟောအဘိဓမ္မာလာ အဓိပ္ပါယ်မဟုတ်။

(ဈ) ဘဝတဏှာ=ဘဝ၏ အဖြစ်ကို တွယ်တာစွဲမက်ခြင်း။
ဝိဘဝတဏှာ=ဘဝ၏ ဂုဏ်ပကာသန စည်းစိမ်ကို လိုလားခုံမင်ခြင်း။

(ဗုဒ္ဓ၏ မိဂဒါဝုန်တရား - ၂၀ - ၂၁)

(ည) မနမှာ နှလုံးအိမ်ဟဒယဝတ္ထုဌ္ဌ လည်ပတ်သော သွေးအစဉ်ကို ကောက်မှ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းစရာရှိပေသည်၊ ဤနှလုံးသွေးသည်သာ သညာကွန်ရာဖြစ်သော ဦးနှောက်၏လုပ်ငန်းကို အားပေး ဆက်သွယ်နေသောကြောင့် မနကိုကောက်ခြင်းဖြစ်သည်။
(သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ ပထမတဲ့ - ၆၀)

မှတ်ချက်။ ။ဤအယူအဆသည် ရုပ်ဝါဒီတဦး၏ အမြင်ပင်ဖြစ်သည်။

(၄) *ဤကိုယ်ကာယသည်ပင် ပဋ္ဌာရုံကာမဂါးမျိုးတို့ ဖြစ်စေသော သဘောလက္ခဏာများ ရှိသည့်အတွက် ကာမဘုံ၊

*ရုပ်ပစ္စည်းတို့အား သူဋ္ဌာနနှင့်သူ အချိုးအစားကိုက်ညီအောင် ဖွဲ့စည်းထားသည့်ကိုယ်အတွက် ရူပဘုံ၊

*အသက်ဇီဝဟူသော ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိနေသည့်အတွက် အရူပဘုံဟု အရှင်းဆုံး ကောက်ယူရန်အလွယ်ဆုံး ဖြစ်ပေသည်။
(ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ ပထမ - ၆၁)

(၅) ကာမဘဝ=မျက်စိ, နား, နှာ, လျာ, ကိုယ်တို့က–အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ ထိတွေ့ဖွယ်ရာတို့၌ တိုက်ဆိုင်သောအခါ တပ်မက်တွယ်တာသော လိုချင်မှု၊

ရူပဘဝ=မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ် ရုပ်တရားအပေါ် (၀၊)ခန္ဓာငါးပါး အပေါ် တွင် မြဲသည်ဟူသောသတ်မှတ်ချက်ဖြင့် မပျက်ချင်သော ရူပဘဝ။

အရူပဘဝ=မအိုချင်၊ မသေချင်၊ မနာချင်သောအဖြစ်၊ အိုမှုအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ နာမှုအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ သေမှုအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း အဖြစ် စိတ်ကူးများစွာဖြင့် ပစ္စက္ခအရေးကိစ္စမှ လွှန်မြောက်သော ဘဝစည်းစိမ်အမျိုးမျိုးတို့ကို စိတ်ကူးနှင့်ကြုံဆ၍ ရနိုင်၏၊ ရောက်နိုင်၏၊ သုံးသပ်ခြင်းမရှိပဲ (အရူပဘဝ) စိတ်ကူးစဲ့အဖြစ်များ။
(ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာ စာမျက်နှာ ၅-၆)

(၃) ဟဒယဝတ္ထုဆိုတဲ့ မနောအကြည်ရုပ်—
(အနတ္တရောင်ခြည် - ၁၀၃)

(၈) မနောခေါ်သော ဦးနှောက်မှာ အမှန်အားဖြင့် သညာကွန်ရာ၏ အဓိကအင်္ဂါပင်ဖြစ်ပါ၏။
(အနတ္တရောင်ခြည် - ၁၄၆)

(ဏ) နာမ်ဆိုသည်မှာ ရုပ်ကိုအမည်ပေးထားသော သဘောသာဖြစ်သည်။

(ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာ - ၃၅)

(တ) စံလမ်းမှူ ဥပါဒါန်အကြောင်းကြောင့် ဘဝတခုသည် ဖြစ်လာ၏။
(ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ=ကျောင်းသားဘဝမှ စာရေးဘဝ၊ စာရေးဘဝမှ အရာရှိဘဝ၊ အိမ်ထောင်သည်ဘဝ စသည်မျှား။)

(ထ) ဘဝဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဇာတိ-အလုပ်တခု တာဝန်တခုဌ် ရောက်ခြင်း။

(ဒ) ဇရာ=လုပ်သက်ရင့်လာခြင်း။

(ဓ) မရဏ=အလုပ်မှ ရပ်နားခြင်း၊ အလုပ်ထုတ်ခံရခြင်း။

(ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ ဒုတိယ၊ ၁၇၆)

မှတ်ချက်။ ။အထက်ပါ အပိုဒ်များဌ် နာမည်တပ်ထားသည်က ဗုဒ္ဓဝါဒ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ, ရေးထားသည်များက အရှုးချီးပန်း ပရမ်းပတာ၊ ဘာသာရေးပြက်လုံးများပင် ဖြစ်ပေသည်တကား။

(နှ) ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်ကား-

ပုဗ္ဗေ=ခြောက်နှစ်ကာလ ခါသမယ။ နိ=ထင်ရှားကေန် အမှန်မရှိသော။ ဝါသ=တပ်မက်စံလမ်းခြင်း၏ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုခံရခြင်းတို့ကို။ ညာဏ=အမှန်ထွင်းဖောက် အသိဉာဏ်ရ ရောက်ခဲ့လေပြီ။

(ပ) ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကား—

စက္ခု=မျက်စိ နှစ်ကွင်းဖြင့် မြင်ခြင်း ဟူသမျှတို့ကို။ ဒိဗ္ဗ = ရှင်းရှင်းလင်းလင်း အစဲကင်းပြီး။ ညာဏ်=အမှန်ထွင်းဖောက် သိမြင်ခြင်းသို့ ရရောက်ခဲ့လေပြီ။

(ဖ) အာသဝက္ခယဉာဏ်-

အာသဝ=တပ်မက်စံလမ်းမှုဖြစ်ခြင်း ဟူသမျှကို။ ခယ=ကုန်ခန်းချုပ်ငြိမ်းမှု အမှန်သို့ ရရှိခြင်းကို။ညာဏ်=အမှန်ထွင်းဖောက် သိမြင်ခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ။

(အမှန်တရား သုတေသန အမှတ်(၁)စာစောင်၊ စာမျက်နှာ-၇ အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်)

ယခု သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ချုပ်ဆိုသည်၏ နာယကကြီးဆိုသူ အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူက ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ, ဒိဗ္ဗစက္ခု, အာသဝက္ခယ အဘိညာဉ်ဟူသော ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့ကို အနက် အဓိပ္ပါယ် ဖော်ပြပုံမှာ လူရွှတ် လူနောက် တယောက်က ခြင်္သေ့ကို မမြင်ဖူးရှာသော ကလေးငယ်တဦးအား ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်နေသော ဖားကလေးတကောင်ကို လက်ညှိုးထိုးပြပြီး "ခြင်္သေ့ဆိုတာ ဒီ အကောင်ပဲ" ဟု ပြသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေသည်။

(၄) အတ္တကိလမထာနုယောဂ=အတ္တ ဟူသော ပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်သရုပ်ကား ဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်၏၊ ကိလမထပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကား ချုပ်ချယ်ထားခြင်းကို ဆို၏၊ အနုယောဂ ပုဒ်၏ သဘောသဘာကား ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း တခုခုကို အစဉ်အားဖြင့် အားထုတ်ကျင့်ကြံနေမှုကို ဆို၏။

(အမှန်တရား သုတေသန အမှတ် (၆) စာမျက်နှာ-၈)

(ဘ) နတ်=နတ်ဆိုသည့် ပါဠိစကားမှာ မြန်မာလို စည်းစိမ်ခံစားခြင်းကိုခေါ်၍ ဤခန္ဓာအတွင်းမှာရှိသော စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မန ဤ (၆) ခုတို့ဖြင့် ခံစားမှုပြုခြင်းကိုပင် စည်းစိမ်ခံစားမှု နတ်ခြောက်ဘုံဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဗုဒ္ဓဟောသော ပါဠိများကို ခန္ဓာနည်း၊ လက်တွေ့နည်းတို့ဖြင့် ပေါင်းစပ်ရှာဖွေပါက မိမိတို့ခန္ဓာဒွါတွင်းရှိသော ဤခြောက်ခုကိုပင် နတ်ဘုံ ခြောက်ဘုံဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစွာ တွေ့ရပါသည်။

(နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ၊ စာမျက်နှာ-၂၃)

(မ) သိန်းဇီဝ=ဇီဝ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ အသက်ကို ခေါ်ပါသည်၊ သိန်း၏အဓိပ္ပါယ်မှာ သေလုနီးပါးဟု ခေါ်ပါသည်၊ နှစ်ခုပေါင်းလိုက်လျှင် သိန်းဇီဝ=သေလုနီးပါးအထိ ပူလောင်ကျမ်းမှုကြီးဖြစ်ရခြင်းဟု ပြဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

(ယ) ကာလာသုတ်=ကြိုးနှင့် တုပ်နှောင်ထားဘိသကဲ့သို့ ရုန်းထွက်၍ မရသလို ပူလောင်မှုဒဏ်ကို ခံနေရခြင်း။

(ရ) သဿတ=သံမီးတောင်ကြီး၏ အပူရှိန်ဖြင့် ဖိကပ်၍ ထားဘိသကဲ့သို့ ပူလောင်ခံနေရခြင်း။

(လ) ရောရုဝ=အသံ အော်ဟစ်လျက် မခံမရပ်နိုင်ပဲ ပူလောင်မှုဒဏ် ခံနေရခြင်း။

(ဝ) မဟာဇောရှဝ=ထျှမနိုင် ထိုင်ျှမရ ဘယ်လို နေရမှန်းမသိ ဖြစ်ရသည်အထိ ပူလောင်ကျွမ်းမှုဒဏ်ကို ခံနေရခြင်း။

(သ) တာပန=အသံမထွက်နိုင်တော့ပဲ ရင်လုံးဆောင့်လျက် ပူဆွေး လောင်ကျွမ်းဒဏ် ခံရခြင်း။

(ဟ) မဟာတာပန = အလွန် ပြင်းထန်စွာ အသံ မထွက်နိုင်တော့ပဲ သတိပင်မရ မေ့မြောကြရသည်အထိ ပူလောင်မှုဒဏ်ကို ခံရခြင်း။

(ဠ) အဝီစိ=တချက်ကလေးမျှ မေ့ပျောက်၍ မရနိုင်လောက်အောင် အေးကွက်စပ်ကြား မရှိပဲ ပူလောင်နေခြင်း တည်းဟူသော ပူလောင်ကျွမ်းမှု အမျိုးမျိုး (ဂ) မျိုး (ဂ) ထပ်တို့၏ နှိပ်စက်မှုဒဏ်များကို ခံနေရသူတို့ကို ငရဲကြီး (ဂ) ထပ်တွင် ကျခံနေရသူများဟု ကျမ်းဂန်၌ ပြဆိုမှု ပြုခြင်း ဖြစ်သည်။

(နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ ၂၄-၂၅)

၃။ အထက်ပါ နတ်နှင့် ငရဲကြီးရှစ်ထပ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ် ဖော်ပြထားချက်များသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်က နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက ထံမှောက်၌ မိမိတို့မှားပါပြီဟု ဝန်ချတောင်းပန်ခဲ့ကြသော နိုင်လင်းနှင့် ရုပ်ရှင်မင်းသားထွန်းဝေ စသူတို့၏ သာသနာစောင်ကားသော ဘုံရှင်းတမ်း ဘုံကမ္ဘာ တိတ်ခဲ့များကို ဖြစ်ပေါ်လာစေသည့် အခြေခံမျိုးစေ့များပင် ဖြစ်ပါသည်၊ အရှက်မရှိဖြောင်ပလီထားသော အနက်အဓိပ္ပါယ် ဖုံဆိုချက်များသာ ဖြစ်၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသန အဖွဲ့ဝင်တို့လောက်သာ အနက်အမှန် ထင်နိုင်စရာရှိသော မုသာဝါဒများ ဖြစ်ကြပေသည်။

(အ) အဟိတ်=ဒီ လောဘ ဒေါသ မောဟတရားကိုမှ မလုပ်ရမနေနိုင် ပါဘူးဆိုတဲ့ အမျိုးက အဟိတ်အစစ်ပဲ။

(အာ) ဒွိဟိတ်=ဒီ တရားစု ငါလုပ်နေရတာ တကယ်တော့ သံသရာလည်တဲ့ ဝဋ်တရားတွေ ငါလုပ်နေရပါကလားလို့ သိသိကြီးနဲ့ မလွှဲသာလို့ လုပ်နေရယင် ဒွိဟိတ်။

(ဣ) တိဟိတ်=ဒီလောဘ ဒေါသ မောဟတရားတွေဟာ ငါ့အဖို့လဲ အကျိုးတကယ်မရှိဘူး၊ လူမှုဘဝအဖို့လဲ ငါ့ကြောင့် စိတ်ဆင်းရဲကိုယ်ဆင်းရဲ ဖြစ်ကုန်ကြရတယ်၊ ဒါတွေ ငါမလုပ်တော့ပါဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်တတ်ယင် တိဟိတ်ပဲ။

(အတွဲ-၁၊ အမှတ် ၅၊ သစ္စာဓမ္မစာစောင် စာမျက်နှာ-၁၀-ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဟောသော တရား-မှ)

(ဤ) သံ ဆိုတာ-ရှိတာ၊ ဃာ ဆိုတာ-ဖိုမ အဲဒီရှိတဲ့ ဖိုမ ၂-ယောက်ကို သံဃာလို့ခေါ်တာ၊ ဒါကြောင့်-

"သံဃံ သရဏံ ဂတ်ချာမိ"

သံ-ရှိတဲ့၊ ဃံ-ယောကျ်ားး မိန်းမ (၂)ယောက်သည်။ သရဏံ၊ ပြေလည်စွာ လက်တွဲကြ၍။ ဂတ်ချာမိ၊ ကမ္ဘာ့ခရီးကို သွားနေကြလေသည်။

ကမ္ဘာမှာရှိတဲ့ ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမ ဖိုမ ၂-ယောက်တို့ ပြေပြေလည်လည် လက်တွဲပြီးတော့ ကမ္ဘာ့ခရီးသွားနေတာကို (သံဃံ သရဏံ ဂတ်ချာမိ)လို့ ဆိုတယ်။

(၁၅-၄-၇၆ နေ့ည မြောင်းမြတရားပွဲ၌ ဦးဝါသဝ ဟောပြော ချက် တိတ်ခွဲ အော-မျက်နှာမှ။)

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များဘုရား—

၄။ ဘုရားဟောပါဠိ ဝေါဟာရများကို ဖော်ပြပါအတိုင်း ထင်ရှုမြင်ရုအဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြချက်များသည် ဩ! လက်စသတ်တော့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန လုပ်နေတယ်ဆိုတဲ့ လူတစုဟာ ဒီလို ပါဠိတော်ဝေါဟာရတွေကို ဖျက်ဆီးပြီး ကျိုးကန်းပက်လက်ပျံတာကိုမှ ကြည့်ချင်တတ်တဲ့ အဆန်းကြိုက်များ၏ ရွှေ့ဆို့တကယ့်ခေတ်မီ သုတေသနကြီး လုပ်ပြနေပါကလားဟူ၍ ပြည်သူလူထုက သိနိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ တနည်းဆိုရသော် ယခုလို သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသန အဖွဲ့ချုပ်နှင့် အသိုင်းအဝိုင်းက လုပ်နေသော သုတေသန လုပ်နည်းမျိုးသည် ယနေ့တိုးတက်သော ကမ္ဘာ၌ မပေါ်သေးပါဘုရား၊ ထို့ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ထိုသူများ၏ ရေးသားချက်များကို ပိဋကတ်တော်နှင့် မညီဟူ၍ ပြောရမှာပင် မစင်ပုံကို လက်ဖြင့်ကိုင်ပြရသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်ဘုရား။

စောဒနာအမှတ်(၁၆)

၁၆။ ဗုဒ္ဓဘာသာလောက၌ အထွတ်အမြတ် ထားအပ်သော ထေရဝါဒ ပိဋကတ်လာ အရိယာနှင့် နီဗ္ဗာန်ကို စိတ်ကူးယဉ် လူသေလူဖြစ် အယူအဆနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြင်ဆင် ဖွင့်ဆိုရေးသားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

၁။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတွင် အရိယာဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ အဆင့်ဆင့် ကိလေသာကိုပယ်၍ ပုထုဇဉ်တို့ထက် မြင့်မြတ်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓဘာသာ

ဝင်တိုင်း သိကြပါသည်ဘုရား၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်များဖြစ်ကြကုန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့ကမူ ဗုဒ္ဓသာသနာ၌ အလေးဂရပြု၍ တန်ဖိုးထားအပ်သော အရိယာကို ပုံပျက်ပန်းပျက်ဖြစ်အောင် ဖျက်ဆီးနေကြပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းတို့၏ ဖျက်ဆီးပုံကို သက်သေအထောက်အထားပြု၍ လျှောက်ထားပါမည်ဘုရား။

၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲမှ ထုတ်ဝေသော အတွဲ-၄ အမှတ် (၈) သစ္စာဓမ္မစာစောင် စာမျက်နှာ ၉-တွင် အရိယာကို ပုံပျက်အောင် ဤသို့ရေးပြထားပါသည်ဘုရား။

> အရိယာဆိုသည်မှာ မြင်တတ် ကြားတတ်သူကို ဆိုသည်၊ အနုတ္တလက္ခဏာ သုတ္တန် အဆုံးတွင် ဗုဒ္ဓက ဤအတိုင်း ဖွင့်ဆိုသည်၊ "ဧဝံပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော" ဤသို့ မြင်တတ်ကြားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ လူမှာ မျက်စိနှင့်နားရှိသည်၊ ထိုမျက်စိနှင့်နားရှိသူသည် မြင်တတ်ရမည်၊ ကြားတတ်ရမည်၊ သို့ဖြစ်၍ လူနှင့်အရိယာ အဓိယာနှင့်လူ အတူတူပင် ဖြစ်သည်။

မျက်စိ, နားရှိလျက်နှင့် မမြင်တတ် မကြားတတ်သူကို ဗုဒ္ဓက အနရိယ ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ အနရိယသည် အရိယ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။

အ သည် =မဟုတ်ဟုသိရသည်။

နရ သည် =လူဟုသိရသည်။

ဣယ သည် =ပိုင်ဆိုင်မှုဟုသိရသည်။

စုပေါင်းသည့်အခါ အနရိယဖြစ်သည်၊အနရိယသည် လူမဟုတ်ဘူးဟု ဆိုသည်၊ လူသည် မြင်တတ်သည် ကြားတတ်သည်၊ လူမဟုတ်သူသည် မမြင်တတ် မကြားတတ်သူဖြစ်သည်၊ (ပ) သို့ဖြစ်၍ လူနှင့် အရိယာသည် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။

၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အဖွဲသားများက ဖျက်ဆီးသည့်နည်းတူ သမ္မာဒိဋ္ဌိတို့၏ ဘိုးတော်ကြီး ဦးဝါသဝကလည်း အလားတူ အရိယာ၏သဘောမှန်ကို ဖျက်ဆီးခဲ့ပါသည်ဘုရား၊ ၁၅-၄-၇၆ နေ့ည မြောင်းမြမြို့၊ ၆-လမ်း ဦးစစ်တင်၏နေအိမ်တွင် ဟောပြောချ၍ အရိယာကို ပုံပျက်အောင် အောက်ပါအတိုင်း ဂုဏ်ဖျက်ခဲ့ပါသည်ဘုရား။

အရိယာဆိုတာ လူလင်မယားကိုခေါ်တာ၊

အရ ဆိုတာ=မိန်းမ၊

ဣယ ဆိုတာ=ယောကျ်ား၊

အဲဒီမိန်းမယောကျ်ား ၂-ယောက်ကို စာအလိုက အရိယလို့ခေါ်တယ်၊

လင်မယား ၂-ယောက်ကို အရိယလို့ခေါ်တယ်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားများနှင့် ၎င်းတို့၏ဘိုးတော်ကြီး ဦးဝါသဝတို့၏ ပြောဆို ရေးသားချက်သည် အရပ်ရပ် နေပြည်တော် ကြားလို့မှ မလျော်ပါဘုရား။

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ စာမျက်နှာ ၂၅၉-တွင် ရေးသားထားသော ဥဏ္ဍာကြီးရှင် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အဆိုအမိန့်ကိုလည်း တင်ပြပါရစေဘုရား။

> ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် လင်ယောကျ်ားနှင့် အနာထပိဏ်သဒ္ဒေးကြီးသည် မယားနှင့် နေကြ၏။ သို့သော် ၎င်းတို့သည် တဏှာနှင့် ဥပါဒါန်မရှိကြတော့ပဲ လင့်ဝတ် ၅-ပါး၊ မယားဝတ် ၅-ပါး ပြုကြရုံမှ တပါး အနုပါဒါန်တရားနှင့် နေထိုင်ကြသဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်၍ သုခ တရားကိုရနေကြ၏။

စဉ်းစားတော်မူကြပါဘုရား၊ သောတာပန်ဖြစ်၍ တဏှာဥပါဒါန်မရှိကြဘူးတဲ့ ဘုရား၊ အတော်လေးနက်တဲ့ ဥဏ္ဍာဇအဘိဓမ္မာပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၅။ ထင်ရာမြင်ရာ စွတ်တွယ်တတ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုဒ္ဓတသနဆိုသူတို့၏ အဲ့လဲ့လဲ့ အချေါ်ချေါ် ထော်လော်ကန့်လန့် လုပ်တတ်ပုံကို ဆက်လက်တင်ပြပါဦးမည်ဘုရား၊ အတွဲ (၁) အမှတ် (၇) မှောင်ခိုထုတ်သော သစ္စာစာစောင်၊ စာမျက်နှာ ၉-တွင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဓိကြောင်းကို အောက်ပါအတိုင်း မှားယွင်းစွာ ဆိုထားပါသည်ဘုရား။

သက်သာသလိုနေ၍ကျင့်ပါ၊ ဉာဏ်လျှင်သူများအဖို့ တလန့်စ်လ အတွင်း အကြောက်နှင့် အမြော် ပျောက်လာပါလိမ့်မည်၊ ယင်းကို သောတာပတ္တိမဂ် ဟုမှတ်ပါ၊ နောက် ဆက်ကာ ဆက်ကာ ကျင့်လျှင်

စိုးရိမ်မှုနှင့် တုန်လှုပ်မှု ပျောက်လာပါလိမ့်မည်၊ ယင်းကို သကဒါဂါမိ ဟု မှတ်ပါ။

ဆက်ကျင့်လျှင် ချစ်ခြင်းနှင့် မုန်းခြင်းတို့ ပျောက်လာပါလိမ့်မည်။ ယင်းကို အနာဂါမိ ဟု မှတ်ပါ။

၎င်းအတိုင်း ဆက်လက်ပွားများပါလျှင် စဲလမ်းခြင်းနှင့် လိုချင်တပ်မက်မှု (တဏှာ–ဥပါဒါန်) အားလုံး ချုပ်ငြိမ်းလာ ပါလိမ့်မည်၊ ယင်းကို အရဟတ္တာမက် ဟု သိပါ။

ဆက်လက်၍ ပွားယင်း အသို့မာန=(ငါတည်းဟူသော) အမှတ်သညာ ကလေး ငွေ့ငွေ့ကျန်ရှိနေသမျှ ပျောက်ကွယ်သွားလျှင် အရဟတ္တဖိုလ် ဆိုက်ပါပြီ။

အဲဒါ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ ကျမ်းပြုဆရာကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်ရဲ့ အရိယာမှတ်တမ်း ကြီးပါဘုရား၊ နားမလည်သူတွေကတော့ အထင်ကြီးကြပါလိမ့်မယ်၊ စာပေ ကျမ်းဂန် လေ့လာဘူးသူများ တွေ့ရင်ဖြင့် ရယ်စရာအတိ ရှက်စရာအတိပါ ဘုရား။

၆။ ဦးဝါသဝ၏ ဗုဒ္ဓသိပ္ပံဝိုင်းတော်သားတို့ ရမ်းကားထားပုံကိုလည်း တင်ပြ ပါရစေဦးဘုရား၊ ဗုဒ္ဓသိပ္ပံ ပရိသတ် တော်လှန်ရေး လူသားတွေအမြှောင် ခေါင်းစဉ် တပ်၍ ထုတ်ဝေသော "ဘာသာစီးပွားရေးနဲ့ လူမှုစီးပွားရေး" အမည်ရှိ မှောင်ခိုစာစောင် စာမျက်နှာ ၂၀-တွင် အရိယာအကြောင်းကို ပုံပျက်ဆင်းအောင် အောက်ပါအတိုင်း ဖျက်ဆီးထားပါသည်ဘုရား။

ဒီလို လူမိုက်လူဖက မွေးတဲ့ လူသားကို ဟိုတုန်းက စာစကားနဲ့ ရေးရရင် "အရိယာ"လို့ ဆိုတယ်၊ အရိယာဆိုတဲ့ စကားကို ပုဒ်ခွဲလိုက်တော့ အရ+ဣယ+အာ ဆိုတဲ့ ပုဒ်သုံးခုကို စပ်ထားတာ ဖြစ်တယ်၊ ဒီသုံးပုဒ်မှာ—

အရ-က = လူအမေ

ဣယ-က = လူအဖေ

အာ =လုပ်ထာ

လူအမေ၊ လူအဖေတွေလုပ်လို့ ဖြစ်ထာလို့ ဆိုလိုတယ်။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များဘုရား–

၇။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့သားများနှင့်တကွ အလှူးတူ အဆိပ်သင့်ခြင်း ခံနေရတဲ့ ဘာသာမဲ့ ရုပ်ကြွမ်းဝါဒသမားများ၏ အရေးအသား အပြောအဆို များသည် စည်းမဲ့ကို ကမ်းမရှိ လွှတ်ချင်တိုင်း လွှတ်နေပါသောကြောင့် အဓမ္မ-ဝါဒီ အဘူတဝါဒီများ ဖြစ်ကြောင်းကို အောက်လီဆန်လှစွာဖြင့်ပင် လျှောက်ထား အပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

၈။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဦးဝါသဝတို့၏ ပြင်ညာသန္ဓေနှင့် ထင်ရှားမာန်တွေ ဝင့်နေ ကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့သားများသည် အရိယာကိုသာ ဖျက်ဆီးလုံမက နိဗ္ဗာန်၏ သဘောတရားကိုလည်း မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ၍ ဆိုထားပါသည်ဘုရား၊ သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် ဗမာနိုင်ငံဆိုသည်မှ ခိုးထုတ်သော ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံ သင်တန်း၊ သင်တန်းအမှတ်စဉ် (၁) သင်တန်းမှတ်စုများစာအုပ် စာမျက်နှာ ၄၁-တွင် နိဗ္ဗာန်ကို ဒီလို သရုပ်ဖျက်ပြလိုက်ပါတယ်ဘုရား။

ဝါန = အကြောက်၊ အလို

နိ = မရှိခြင်း၊ ကင်းခြင်း

နိဝါန= နိဗ္ဗာန = နိဗ္ဗာန် ပါတဲ့ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

၉။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဆိုတဲ့ စကားလုံးကြီးကို မဟာမဟာ ဥပါဒါန် ကြီး ပြင်းစွာနဲ့ ဖက်တွယ်ထားသော အတွင်းရေးမှူးချုပ်ကြီး ဦးကိုကိုလေး၏ နိဗ္ဗာန်အယူအဆကိုလည်း တင်ပြပါရစေဘုရား။

၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ စာအုပ် စာမျက်နှာ-၁၁၄-တွင် နိဗ္ဗာန်ကို ဒီလိုမြင် ပါသတဲ့ဘုရား။

> ဤခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော ရုပ်တရား ရူပက္ခန္ဓာတွင် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏဟူးသော အရူပက္ခန္ဓာ ဂုဏ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဂုဏ် ၂-မျိုး ရှိလေသည်။

ဒီစကားအရ ဥပါဒါန်အစဲ့ ခဲ့ချုတ်ချင်နေသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆရာကြီးတို့၏ နိဗ္ဗာန်မှာ ဥပါဒါန်စက်ကွင်းက မလွှတ်ကင်းနိုင်ပဲ ရုပ်ဝါဒ ဝဲဂယက်မှာ လှဲမထွက် သာအောင် ဖြစ်နေပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များဘုရား—

၁၀။ ဗုဒ္ဓအာဘိဓမ္မာကို ပစ်ပယ်၍ ယုတ်သမျှ အာဘိဓမ္မာကို တရားသေ ကိုင်စွဲထားသော ဝိပဿနာဆရာကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်၏ နိဗ္ဗာန်အမြင်ကို တင်ပြ ပါရစေဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ စာအုပ် ပထမတွဲ စာမျက်နှာ ၄၅-တွင် "နိဗ္ဗာန်ကို တောင့်တ၍ တရားအားထုတ်တာကို ကာမလို့" ဆိုထားပါသည်ဘုရား။

နိဗ္ဗာန်၏ချမ်းသာကို တမင် တောင့်တခံစားလို၍ အားထုတ်ပါက ဤနိဗ္ဗာန်အလိုသည် ကာမနှင့်ယှဉ်သော အလိုသာဖြစ်ရပေမည်။
(ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ၊ ပထမတွဲ-၄၅)

အဲဒါ ပိဋကတ် ကောက်နုတ်ချက်တွေကို ပလူပျံအောင်ဝေနေတဲ့ သခင် မြတ်ဆိုင်ဆိုတဲ့ ဆရာကြီးရဲ့ နိဗ္ဗာန်အလဲ့ ဥပါဒါန်အစွဲကြီးပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များဘုရား—

၁၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်သန တပည့်သာဝကတို့ ယခုလို အမှားဇာတ်တွေ ထပ်ကာထပ်ကာ ကျူးလွန်နေရခြင်း၏ တရားခံလက်သယ်ကို ရှာတဲ့အခါ လူသေ လူဖြစ် ဆရာကြီး ဦးဉာက်ဋ္ဌကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ငြင်းမရအောင် ထင်ရှား နေပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မစကြာ စာအုပ် စာမျက်နှာ ၅၂-၅၃-တွင် ခန္ဓာငါးပါးကို နိဗ္ဗာန်ဟု အောက်ပါအတိုင်း မှားယွင်းစွာ ဆိုဇားပါသည်ဘုရား။

နိဗ္ဗာန်နှင့် ခန္ဓာငါးပါးဟာ တခြားစီ မဟုတ်ရင် ပူးတွဲလျက် ရှိတယ်ဟု ဆိုလိုဒါပါပဲ၊ တဆင့်တက်ကြည့်ရင် ခန္ဓာငါးပါးဟာ နိဗ္ဗာန် ဖြစ်နိုင်တာပေါ့၊ ဘုရားကတော့ အတိအကျ နိဗ္ဗာန်နဲ့ ခန္ဓာ တခြားစီ မဟုတ်ဘူးဟု ဟောထားတာပဲ။

၁၂။ အဲဒါ ဓမ္မစကြာကို ရေလဲနဲ့သုံးနေတဲ့ ဥက္ကဋ္ဌရဲ့ နိဗ္ဗာန် အယူအဆပါပဲ ဘုရား၊ ဤတွင် ဘုရားဟောပါတယ်ဟု ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားဟော လုပ်ပြီး ပြောထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။

အို ယောဂီ သင်ဘယ်ဆီသွားမလဲ ဆိုတဲ့ စာအုပ် စာမျက်နှာ ၈၆-တွင်—

စိတ် စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန်သည် နာမ်၌ ထည့်ထားသောကြောင့် နာမ်သည် ရုပ်တရားတို့၏ ဂုဏ်ဖြစ်ခဲ့မူ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ရုပ်တရား တို့၏ ဂုဏ်ဖြစ်ရမည်။

ဟူ၍ ဦးဉာက်ဋ္ဌက ဆိုထားပါသည်ဘုရား၊ ဒီနေရာမှာ—

"အို ယောဂီ သင်ဘယ်ဆီသွားမလဲ" ဆိုမည့်အစား "အို ဦးဥက္ကဋ္ဌ သင်ဘယ်သွားမလဲ"လို့ ဆိုဘို့ကောင်းနေပါသည်ဘုရား၊ အဖြေကတော့ ရုပ်ဝါဒသို့ သွားနေပါတယ်ဟု ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၁၃။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ခေါင်းတဲ့ကြီးဆဲရာသို့ ဒရွတ်တိုက် တသီတဝန်းကြီး ပါနေကြရကုန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသန အဖွဲ့သားများနှင့်တကွ နောက်လိုက်နောက်ပါတို့၏ အရေးအသား အပြောအဆိုများသည် ထေရဝါဒ ပိဋကတ် ကျမ်းဂန်နှင့် မလျော်ကန် မတော်မမှန်တွေ့ဖြစ်သောကြောင့် အခမ္မဝါဒ များအဖြစ် ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူပါဘုရား။

စောဒနာအမှတ် (၁၇)

၁၇။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့၏ ဩဝါဒပေးဆရာကြီး လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာလက်သစ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၁။ ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရာ၌ လည်းကောင်း, အနက်ကို ပြန်ဆိုရာ၌လည်းကောင်း ကိုယ်ထင်ရာ ငါတကောဖြင့် ပြောချင်တိုင်း ပြောခြင်းအားဖြင့် မူမှန်သောခံယူချက်ကို မရနိုင်ပါဘုရား၊ ဗုဒ္ဓမတည့် ဘုရား အလိုကို သိရှိတော်မူကြသော အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသစသော အဋ္ဌကထာကျမ်းပြု မထေရ်မြတ်ကြီးများသည်ပင်လျှင် ပါဠိတော်များကို ဖွင့်ဆိုရာ၌ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်မှစ၍ ချပို့ရိုး အစဉ်အလာ (ဝါစနာမဂ္ဂ) အတိုင်းသာ ဖွင့်ဆိုရေးသားကြရပါသည်၊ တခါတရံ မိမိထင်မြင်ချက်ကို ဖွင့်လိုလျှင်လည်း ရိုးသားစွာဖြင့် ဤအနက် ဤအဖွင့်များသည် သူ၏ အတ္တနောမတိ မျှသာဖြစ်ကြောင်း မှာကြားလေ့ရှိကြပါသည်ဘုရား၊ အလွန်ရိုးသား ဖြောင့်မတ်တော်မူကြပါသည် ဘုရား။

၂။ တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ ထင်ရာအမြော်ကို ခံယူကြကုန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ဝင် မောင်ရမ်းကား ဦးရမ်းကားတို့သည်ကား ဘုရားဟောပါဠိတော်များကို သူတို့၏ တမိုက် တထွာဉာဏ်မျှဖြင့် ပေါက်တတ်ကရ အဓိပ္ပါယ်မဲ့ ထင်သလို ဘာသာပြန် အနက်ဖော်ကြပါသည်ဘုရား။

၃။ ဤနေရာတွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာ လက်သစ်အကြောင်း လျှောက်ထားစောဒနာခွင့် ပြုတော်မူပါဘုရား၊ မသိနားမလည်သူများက ဦးဥက္ကဋ္ဌဟာ ဓမ္မစကြာ

တရားကို လက်ခံတယ် လေးစားတယ် ဟူ၍ ထင်မှတ်နေကြပါတယ်ဘုရား၊ သို့ရာတွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌမမှစကြာသည်ကား ဘုရားဟောမမှစကြ၁ မဟုတ်ကြောင်းကို မသိကြပါဘုရား၊ စင်စစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ မမှစကြာသည် လူသေလူဖြစ် ဓမ္မစကြာမျှသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ သက်သေခံ ကောက်နုတ်ချက် အပိုဒ်အချို့ကို ဖော်ပြပါရစေဘုရား။

(က) လူသားသည် "လူသေလျှင်လူသာဖြစ်၏" ဟူသော ဘာဝ အမှန်ကို သဘောပေါက်တာနှင့်တပြိုင်နက်—

(၁) ဒိဋ္ဌမမှ—မျက်မြင်သဘော ဖြစ်လေတော့၏။

(၂) ပတ္တမမှ—နားကြားသဘော ဖြစ်လေတော့၏။

(၃) ဇိဒိတမမှ—နှာခေါင်းနှင့် လျှာတွေ့သဘော ဖြစ်လေတော့၏။

(၄) ပရိယောဂါဠှမမှ—ကိုယ်ကာယတခုလုံး ပို့နှံ့၍ (ဝါ)စိမ့်ထုံ၍ အကျိုးရသော မနတွေ့ (ဝါ)ဟဒယတွေ့ သဘော ဖြစ်လေတော့၏။ ယင်းသို့ ပဋ္ဌာရုံအတွေ့ဖြင့် တော့တော့ဆိုင်ဆိုင် မယိုင် မယိမ်း အမှန်ဓမ္မ ဆိုအပ်တဲ့ သဘာဝသို့ ဆိုက်ရောက်တဲ့အခါမှသာလျှင် လူသားသည်—

(၅) တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာ – သံသယဝိစိကိစ္ဆာဆိုတဲ့ သို့လော သို့လော ဖြစ်မှုတွေ့ကို လွန်မြောက်၍ သွားပေလိမ့်မည်။

(၆) ဝိဂတကထံကထော – ဇေဝေဝါနှင့် ဝိုးတိုးဝါးတားတွေ့လည်း ကင်းပျောက်၍ သွားပေလိမ့်မည်။

(၇) ဝေသာရဇ္ဇပတ္တော–အမျော်အကြောက်ကို လွန်မြောက် သွားပြီဖြစ်၍ ရဲရင့်ခြင်းသို့ ရောက်ပေလိမ့်မည်။

(၈) အပရပ္ပစ္စယော – ငရဲရှစ်ထပ်နှင့် ထက်နုတ်ဗြဟ္မာဆိုအပ်တဲ့ တပါးသောဘုံတွေ့ ဘဝတွေ့ကို သွားဖို့ ရောက်ဖို့ အကြောင်း မဖြစ်တော့သည်ကို တိကျစွာ သိမြင်ခြင်းသို့ ရောက်ပေလိမ့်မည်။

(လူသေလူဖြစ် စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၄-၅)

၄။ အထက်ပါ ဒိဋ္ဌဓမ္မော ပတ္တဓမ္မော စသည်တို့မှာ ဓမ္မစကြာ စသည်တို့၌ ပါသော ဘုရားဟော ပါဠိတော်များဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ အနက်မြန်မာပြန်များ

မှာကား ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ် အနက်များသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဘုရားရှင်၏ ကောက်ယူလိုရင်း အနက်အဓိပ္ပါယ်များ မဟုတ်ပါ ဘုရား၊ ဘုရားတပည့်တော်များ၏ ရှင်းလင်းချက်ကို ဒုတိယစောဒနာကျမှ လျှောက်ထားပါမည် ဘုရား၊ အထက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်များအရ ဥက္ကဋ္ဌ ဓမ္မစကြာသည် ဘုရားဟော တရားဓမ္မနှင့် ဆန့်ကျင်သော လူသေလူဖြစ် အဓမ္မများသာဖြစ်ကြောင်း သိသာပါပြီ ဘုရား။

၅။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန်ဆိုသော အသင်းရဲ့ ဆရာကြီးတဆူဖြစ်သော အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်ဆိုသူက ဓမ္မစကြာတရားကိုဝင်ပြီး "ကော"ထားပုံတို့ကို ဆက်ပြီး လျှောက်လိုက်ပါရစေ ဘုရား၊ ဆရာစိန်ဆိုသူ၏ သာသနာဖျက် လက်ရုကား အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

(ခ) ဇာ့တိပိ—ငန်းငန်းတက် စွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်၍ လာခြင်းကြောင့်၊

ဒုက္ခာ —ဆင်းရဲခြင်း အကျိုးတရား ဖြစ်ရချေ၏။

ဇရာပိ —ဆံဖူး သွားကြွေ အသားရေ ယိုယွင်း အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်းတို့ကို စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်၍လာသော အစဉ်ပါဒါန်ကြောင့်၊

ဒုက္ခာ —ပူပန်သောက ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်ရချေ၏၊

ဗျာဓိပိ —အနာရောဂါ ကျင်နာကိုက်ခဲ နူနာဝဲတို့ ဖြစ်၍လာသည်တို့ကို ပူဆွေးကြောင့်ကြခြင်း ဖြစ်၍လာသော အစဉ်ပါဒါန်ကြောင့်၊

ဒုက္ခာ —မချိထန်သဲ အလွန်ပင်ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်ရချေ၏။

မရဏာမိ—အမိအဖ မယား သားသမီး ပစ္စည်းဥစ္စာ ရတနာ ရွှေစင် စသည်တို့နှင့်တကွသော ဆွေညာအပေါင်း တို့အား ပယ်ခွါစွန့်ထားခဲ့၍ သေရမည့်ဘေးကို စိုးရိမ်မကင်း စွဲလမ်းခြင်း ဥပါဒါန်ကြောင့်၊

ဒုက္ခံ —ကြောက်လန့်မျှော်ကိုး ဆင်းရဲခြင်းအကျိုး ဖြစ်ရချေ၏။

အပ္ပိယေဟိ—မနှစ်သက် မလိုလားအပ်ကုန်သော ဇရာ ဗျာဓိ မရဏ စသည်ဉာဏ် ဘေးအပေါင်းစုံတို့နှင့်၊

သမ္မယောဂေါ —လက်ငင်းဒိဋ္ဌ ယခုပက်ပင်းမှာ တွေ့ကြုံ ခံစားနေရ လေခြင်းဟု စွဲလမ်းခြင်းဖြစ်၍နေသော ဥပါဒါန် ကြောင့်၊

ဒုက္ခာ —ပူလောင်ထန်ပြင်း အလွန်ပင် ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်ရချေ၏။

ပိယေဟိ —ချစ်ခင်နှစ်သက် စွဲမက်ကုန်သော မိမိ ဇနီး သားသမီး နှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ ရတနာ ဌေ ဒေ့ အိုးအိမ်တိုက်တာ တို့နှင့်၊

ဝိပ္ပယောဂေါ —ကွေကွင်းကုန်ဆုံး ပျက်ပြိုပြုန်းခဲ့သည်ရှိသော်၊

ဒုက္ခာ —အရွှေးပမာ မျက်ရည်ဖြာ၍ ပူဆွေးသောက ဆင်းရဲ ခြင်းအကျိုး ဖြစ်ရချေ၏။

ယမ္မိစ္ဆံ —မိမိတို့ အလိုရှိအပ် တောင့်တကြသည့်အတိုင်း၊

နလဘတိ —မုချပိုင်ပိုင် မရနိုင်ချေ။

တမ္မိ —ထိုသို့အလိုရှိအပ် တောင့်တကြသည့်အတိုင်း မရခြင်း ကြောင့်

ဒုက္ခံ —ရင်တွင်းလှိုက်ဖို ဆင်းရဲအပို ဖြစ်ရချေ၏။

သံခိတ္တေန —အတိုအကျဉ်း လိုရင်းကိုခြုံ၍ ပြောရပါမူ၊

ပဉ္စ —မျက်စိနားနှာ လျှာကိုယ်တည်းဟူသော ငါးခုတို့တွင်၊

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပိ —စွဲလမ်းခြင်း ဥပါဒါန်နှင့်တကွ ဖြစ်ရှိနေသော ခန္ဓာ ကိုယ်ကာယတို့သည်လည်း၊

ဒုက္ခာ —ဆင်းရဲခြင်းအကျိုး ဖြစ်၍နေလေ၏။

(အဘိဓမ္မာဆရာစိန်၏ "အတ္တဝါဒနှင့် တာဝတိ သာအာဘိဓမ္မာ" စာအုပ်၊ နှာ-၁၀၉၊ ၁၁၀၊ ၁၁၁။)

(ဃ) အယမေဝ သော အရိယော အင်္ဂဂိကော မဂ္ဂေါ။

သော —ထိုကဲ့သို့ ကြံစရာ စီစရာ ပူစရာ ပင်စရာ ဆွေးစရာ အေးစရာ ချုပ်ငြိမ်းစရာ အဖြာဖြာတို့သည်။

အယမေဝ —ယခုပစ္စက္ခ၌ လက်ငင်းဒိဋ္ဌကြုံတွေ့နေရသည့်အခိုက်တွင်

အရိယော —အစဉ်ဥပါဒါန် ချေးညှော်တို့၏ သန့်ရှင်းခြင်းကို အလို ရှိကြကုန်သော လူသားအပေါင်းတို့သည်။

အဋ္ဌကိကော —အင်္ဂါရုစ်ပါးရှိသော။
မဂ္ဂါ —ကျင့်အပ်သောတရားတို့ပေတည်း။
(အဘိဓမ္မာဆရာစိန်၏ "အတ္ထပါဒနှင့်တာဝတိံသာအဘိဓမ္မာ" စာအုပ်၊ နှာ-၁၀၄)

၆။ ဘုရားတပည့်တော်များ ယခုတင်ပြလျှောက်ထားခဲ့သော အချက်များသည် အနည်းငယ် အမြွက်မျှသာဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဤအချက်များကို ထောက်ဆဆင်ခြင်ပါက တောင်တွင်းကြီး ဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ အပေါင်းပါများဖြစ်ကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်များ, ရှေ့အဘိဓမ္မာဝါဒီများသည် မိမိတို့၏ အလိုဆိုးကို အခြေခံ၍ ဘုရားရှင်၏ ပါဠိတော်အချို့ကို အလွဲလွဲ အချော်ချော် အဓိပ္ပါယ်ယူဆပြီး ဘာသာဝင်များ အထင်အမြင်မှားအောင် လှည့်စားကာ ရေးသားဟောပြောလျက် သာသနာတော်ကြီးကို ဖျက်ဆီးနေကြကြောင်း အလွန်ပင်ထင်ရှားပါသည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရေးသားဟောပြောချက်များသည် ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်နှင့် ဆန့်ကျင်နေသောကြောင့် ဓမ္မဝါဒမဟုတ် အဓမ္မဝါဒစစ်စစ်သာဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားပါသည် ဘုရား။

စောဒနာအမှတ်(၁၈)

၁၈။ အတ္တနော မတိ မိမိထင်ရာ ပြောဆိုသည့် လက်ဖြစ်စကားများဖြင့် ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားဟောဖြစ်လေဟန် လိမ်ညာရေးသား ပြောဟောမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ ဘုရား—

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သံယောင်နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ဝါဒီ စသူတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှေးနှုတ်တော်ထုတ်ဖြစ်သည့် အနက်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းဂုဏ်, သဒ္ဒါနှင့်ပြည့်စုံခြင်း ဂုဏ်, ဖြည့်စွက်နှုတ်ပယ်ဖွယ်မရှိ အလုံးစုံ ပြည့်စုံခြင်းဂုဏ်, အလွန်စင်ကြယ်သော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော ပါဠိတော်များကို အလွယ်တကူ ပယ်ရှားရမှာ မကြောက်သလို လိင်မမှန် ဝုစ်မမှန် သဒ္ဒါမမှန် အနက်မမှန် ကလိန်ဉာဏ်ဖြင့် တောက်တီးတောက်တဲ့ ဆိုဃားသော ပါဠိများကို ဘုရားဟော ပါဠိဖြစ်လေဟန် လိမ်ညာ ဖြီးဖြန်းရမှာလည်း မရွံ့ကြပါ ဘုရား။

၂။ သူတို့၏လက်ဖြစ်ပါဠိများကိုသူတို့၏အနက်နှင့်တဲ့ဖက်တင်ပြပါမည် ဘုရား

(က) လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ–ဟူ၍ ဘဒ္ဒေ-
က ရတ္တသုတ်၌ ကစ္စာယနဂေါတ္တမထေရ်ကို ဗုဒ္ဓရှင်ဟောခဲ့သည့်

လောကဟူသည် ရှိသည်ဟု စွဲယူက ရှိ၏၊ မရှိဟု ပြတ်ကလည်း မရှိဟု ဆိုထား၏။

(လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ-၁၇)(၃၁-ဘုံဝါဒဗုဒ္ဓလင်္ကာမခံစာအုပ်အဖွင့်)

မှတ်ချက်။ ။ဤပါဠိသည် ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်၌မရှိ၊ လုပ်ပါဠိသာဖြစ်သည်။

၃။ သီလက္ခန်ပါဠိတော်မှာ ဗုဒ္ဓကို ကစ္စာယန ဂေါတ္တမထေရ်က မေးလျှောက်သည်၊ "သျှင်ဂေါတမ ဤသတ္တဝါသေပြီးမှ တဖန်ပြန်၍ ဖြစ်ပါသေးသလား" ဟု မေးလျှောက်ရာ "ဗုဒ္ဓက ကစ္စာယန လောကသမုဒယဉ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိ" ဟူ၍သာ နောက်တဖန် ဖြစ်သေးသည်ဟု စွဲနေရင် သင့်စိတ်မှာဖြစ်နေသည်၊ မစွဲရင် သင့်စိတ်မှာ ဖြစ်၍မနေဟုသာ အစွဲဥပါဒါန်ကိုပြုလျက် အဖြေပေးခဲ့လေသည်။

(နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ ၂၂)

မှတ်ချက်။ ။ဤအဓိပ္ပါယ်သည် သီလက္ခန်ပါဠိတော်၌မပါ၊ လိမ်ထားသော စကားသာ ဖြစ်သည်။

လောကသမုဒယဉ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိ၊ ပြတ်လျှင်လည်း မရှိဟု သံယုတ်ပါဠိတော် ကစ္စာယနဂေါတ္တမထေရ်ကို ဟောသောတရား၌ အတိအလင်း ဆိုထားချက်အရ ဥပါဒါန်အစွဲသာလျှင်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းနေသည်။

(ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ စာအုပ် ပထမတွဲ-၁၄၆)

မှတ်ချက်။ ။ဤဟောကြားချက်လည်းမပါ၊ "အတိအလင်း" ဟု ရေးခြင်းသည် ရဲရဲကြီးလိမ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

(ခ) ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပိ ဒုက္ခ၊ အနုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ နိရောဓ၊

(ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာများ စာအုပ်-၂၇)

မှတ်ချက်။ ။ဤပါဠိလည်း လုပ်ထည့်သော ပါဠိဖြစ်၏။

(ဂ) နိရယံ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမီတိ တံ သုဏာထ ဘိက္ခဝေ နိရယံ။ သဘာဝေ ဥပ္ပါဒေါ နိရယော။

ဘိက္ခဝေ၊ သံသရာဘေး လာမည့်ရေးကို မျှော်တွေးထောက်ရှုအို ဘိက္ခုတို့။ နိရယံ၊ ငရဲကို။ ဒေသေဿာမိ၊ ဟောပေအံ့။ တုမ္ဟေ၊ သင်တို့သည်။ သုဏာထ၊ နားထောင်ကြကုန်လော။ သဘာဝေ၊ သဘာဝလေးပါး၌။ ဥပ္ပါဒေါ၊ အလွန်အလိုတရာတရားဖွဲ့လမ်းခြင်းသည်။ နိရယော၊ နိရယမည်၏။

(ဃ) အပါယ် ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိတိ တံ သုဏာထ ဘိက္ခဝေ အပါယံ။ သဘာဝေ ဥပ္ပါဒေါ အပါယော။

(င) အဝိစိ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိတိ တံ သုဏာထ ဘိက္ခဝေ အဝိစိ သဘာဝေ ဥပ္ပါဒေါ အဝိစိ။

မှတ်ချက်။ ။ဤ(ဂ)(ဃ)(င)အမှတ်ပါ ပါဠိအားလုံးသည် ဘုရားဟောမဟုတ်ပဲ ဘုရားဟောလုပ်ထည့်ထားသော ပါဠိမျှားသာ ဖြစ်သည်။

(စ) နု တေန သော ဘိက္ခု၊ ယာဝတာ ဘိက္ခဝေ ပရေ။ ဝိသံ ဓမ္မံ သမာဒါယ၊ ဘိက္ခု ဝုစ္စတိ နု တာဝတာ။

(ဆ) ယဿ နတ္ထိ ဂဟိတံ အယံ သဿတော (ဗုဒ္ဓရှင်က ဟောသွားတယ်) ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ နတ္ထိ၊ ပင်ကိုယ်က မရှိတဲ့ တရားတွေကို။ ဂဟိတံ၊ခန္ဓာကိုယ်မှာ အရှိထင်ပြီး စွဲလမ်းခြင်းသည်။ သဿတော၊ သဿတမည်ပါပေ၏။

(ဇ) ယဿ နတ္ထိ မုဋ္ဌိတမ္ဗံ အယံ ဥစ္ဆေဒေါ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ နတ္ထိ၊ မရှိတဲ့သဘော တရားကို။ မုဋ္ဌိတမ္ဗံ၊ ကုန်အောင်လုပ်နေတယ်၊ ထမင်းအငတ်ခံနေတယ်၊ အညောင်းခံနေတယ်၊ အတ္တကိလမထနုယောဂဥစ္ဆေဒလမ်းစဉ်ပဲ။

မှတ်ချက်။ ။အထက်ပါ စကားတို့သည် ဘုရားဟောမဟုတ်ပါ၊ မုသာဝါဒမျှားသာတည်း။

(ဈ) နတ္ထိ ကိလေသေ ပဟာနာတိ၊နတ္ထိ ကိလေသေ၊ပင်ကိုယ်က မရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကို။ ပဟာနာတိ၊ပယ်ကြကုန်လော့။

(ည) အဇာတာ ယေဝ၊ နဇာယန္တိ၊ အဇာတာ ယေဝ၊ ပင်ကိုယ်က မရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကို။ နဇာယန္တိ၊ မဖြစ်အောင်လုပ်ကြ၊ ပင်ကိုယ်ကမရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကို မဖြစ်အောင်နေခြင်းဟာ နိဗ္ဗာန၊ ဒါနိဗ္ဗာန်၊

(ရွှေအာဘိဓမ္မာ ရခိုင်ပြည် တိတ်ခွေ-ဘီ)

မှတ်ချက်။ ။ဤ (စျ) (ည) ပါ စကားသည် အဓမ္မဝါဒ ဖြစ်သော ကျောက်သဇော်ဝါဒမျိုးဖြစ်သည်၊ အနက်လိမ်ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။

(၄) အနိယျာနိကံ သမ္မပ္ပလာပေါ၊
အနိယျာနိကံ၊ သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း မဟုတ်တဲ့ ဇာတ်, အဋ္ဌကထာ, ဗုဒ္ဓဝင်, ဝေဿန္တရာ စသည်ကို ဟောပြောခြင်းသည်။ သမ္မပ္ပလာပေါ နာမ၊ သမ္မပ္ပလာပမည်၏။
(ရခိုင်ဦးကျော်တင့် တိတ်ခွေ)

၄။ အထက်ပါ စကားဌာ ပါရှိသော ပါဠိ အနက်သည် ဘုရားဟောမဟုတ်၊ ပါဠိခုတုံးလုပ်ပြီး ပရိယတ္တိသာသနာကို ပယ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင် ဆိုသူတို့၏ စကားမျိုးသည်သာ သမ္မပ္ပလာပ ဖြစ်ရုံမက မိစ္ဆာစကားများ ဖြစ်လေသည်၊ ဘုရားဟော ပါဠိအဖြစ် ရေးသား ပြောဟောကာ ရိုးသားသော ဘာသာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လိမ်လည်လှည့်ဖြားခဲ့ကြသည်။

၅။ ဤသို့လျှင် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သံယောင်နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသူတို့သည် ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားဟောလုပ်ကာ အရှက်မရှိလိမ်ညာရေးသား ပြောဟောကြပါသည်ဘုရား။

၆။ သူတို့သည် တထာဂတံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခတိ=ဒေသနာအရ ဘုရားရှင်ကို မဟုတ်မမှန်သောအားဖြင့် လုပ်ကြံစွပ်စွဲကြသူများ ဖြစ်ကြရကား အတ္တာနံ ဧဏာတိ၊ ဗဟုံ စ အပုညံ ပသဝတိ=ဒေသနာတော်အရ မိမိကိုယ်ကို တူးဖြိုဖျက်ဆီးပြီး အကုသိုလ် တရားဆိုးများ တိုးပွားစေသူများ ဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား။

၇။ သို့ပါ၍ သူတို့၏ လက်ဖြစ်ပါဠိများသည် ဘုရားဟော ပါဠိမဟုတ်သည့် အပြင် ဘုရားဟောပါဠိနှင့် မလျော်လည်း မလျော်ရကား ဓမ္မမဟုတ် အဓမ္မများသာ ဖြစ်ကြောင်း ရှိသေစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

စောဒနာအမှတ် (၁၉)

၁၉။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသခင် ၄-သခေါနှင့်ကမ္ဘာတသိန်း ဖြည့်ဆည်းခဲ့ဖူးသော ပါရမီတော်များကို လက်မခံရုံမျှမက ကြည်ညိုအားကျဖွယ်ရာကောင်းသော ဗုဒ္ဓ၏အဖြစ်တော်စဉ် ဗုဒ္ဓဝင်များကို မထေမဲ့မြင်ပြု၍ ပြောင်လှောင် ပြက်ချော် သရော်စော်ကား ရေးသားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၁။ ကံတရားကိုပစ်ပယ်ပြီး ၃၁-ဘုံဝါဒကို လက်မခံကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတေသနအဖွဲ့သားများနှင့်တကွ လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ နောက်လိုက်တို့သည်

ဗုဒ္ဓဘုရားသခင်အား သာမန်လူသားတယောက်ထက်ပို၍ ဒေဝဒတ်မကြီးကြပါဘုရား၊ ဗုဒ္ဓကို ဥက္ကဋ္ဌနှင့်တန်းတူထားပြီး လေးသခြေနှင့်ကမ္ဘာ့တသိန်းဖြည့်ဆည်းခဲ့သော ပါရမီတော်များကိုလည်း သူတို့ လက်မခံကြပါဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဘုရားသခင်၏ ကြည်ညို အားကျဖွယ်ရာကောင်းသော ဗုဒ္ဓဝင်အဖြစ်တော်များကိုလည်း သူတို့တတွေ့ လက်မခံကြပါဘုရား၊ လက်မခံရုံမျှမက ဘာသာမဲ့ရုပ်ကြမ်းဝါဒသမားများပီပီ ဗုဒ္ဓဝင်ကို ထော်လော်ကန့်လန့် ဝါဒဖြန့်၍ ပြောင်လှောင် ပြက်ချော် သရော်စော်ကား ပူလုပ်ရေးသားကြပါသည်ဘုရား။

၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ မှောင်ခိုထုတ်ဝေသော အတွဲ-၁၊ အမှတ်-၄ သစ္စာဓမ္မစာစောင်-နှာ ၁၃-တွင် ဘုရားသခင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် စပ်လျဉ်းသော အကြောင်း အရာများကို အချက်ပေါင်းများစွာတို့ဖြင့် စော်စော်ကားကား ရေးသားထားပါသည် ဘုရား၊ သိသာရုံမျှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြပါမည်ဘုရား။

(က) ဗုဒ္ဓဝင်၌ ဗုဒ္ဓလောင်းလျာ သိဒ္ဓတ္ထကုမာရမျှ မမွေးသေးမီကပင် ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့က ဒီဗ္ဗစက္ခုရပြီး ဘုရားလောင်း သေတကေတုနတ်သားရှိရာ တုသိတာနတ်ပြည်တွင်စုဝေး၍ ဘုရားအဖြစ် ပွင့်ရုန် သန္ဓေယူပါမည့်အကြောင်း ဝိုင်းဝန်းတောင်းပန်ကြသည်ဟု ဆိုထား၏၊ ဘုရားလောင်းနတ်သားကိုယ်တိုင်က မသိသော ကိစ္စကို သူတို့ကကြိုတင်ပြီး ဘုရားဖြစ်မည့်သူပါဟု သိန္ဒှင့်ပြီးလိုလို တဆင့်တလုံး တင်စီးထားလိုက်ကြသည်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

မှတ်ချက်။ ။သေတကေတုနတ်သားက မသိ၍မဟုတ်၊ ''မသိသော ကိစ္စ'' ဟု ရေးခြင်းသည် ရမ်းခြင်းသာဖြစ်သည်။

(ခ) ဝိုင်းဝန်း တောင်းပန်ကြသည်ဆိုသော စကားလုံးကား သေးသေး ကွေးကွေးကိစ္စ မဟုတ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေရန် တိုက်တွန်းကြသော အဓိပ္ပါယ်ထွက်၏၊ သေတကေတုနတ်သား ကလေးခမျာ တဘက်ငါးရာနှင့် နတ်စည်းစိမ် ခံစားနေခွင့်ပင်မရ၊ သူတို့တိုက်တွန်းသည့်အတိုင်း လက်ကတီးကြားက ချွေးယိုစီးကာ မြိုင်တွေကျလျက် စုတေခဲ့ရသည် ဆို၏။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားမှာ ရေးသူ၏ မနောဆိုး သဘောဆိုး ပေါ်နေ၏။

(ဂ) တဖန် မယ်တော်မာယာဒေဝီထံ၌ သန္ဓေမှီးမည့်အကြောင်း အိပ်မက်ပေးခန်း ဖွင့်ဆိုရာ၌မူ နတ်သားလေး လှလှပပအဖြစ် အိပ်မက်မပေး၊ အဟိတ်တိရစ္ဆာန် ဆင်ကြီးအဖြစ် အိပ်မက်ပေး၍ ဝင်ရောက်သန္ဓေယူစေသည်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

မှတ်ချက်။ ။လောကရေးမလိမ္မာ၍သာ ဆင်ဖြူတော်ကို ရှုတ်ချ ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။

(ဃ) ဗုဒ္ဓသျှင်တော်၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို အစော်ကားဆုံးကား သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါ နတ်သုတ်ပေါင်းများစွာပင်ဖြစ်သည်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(င) ယင်းသဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် စာမျက်နှာ ၄၆-တွင်ပါသော တာယနသုတ်မှာကား တဏှာကုန်၍ ဘုရားပင် ဖြစ်နေပြီဖြစ်သော ဗုဒ္ဓသျှင်ကိုပင် တဏှာကိုဖြတ်ပါလော့၊ ကိလေသာ ကာမဝတ္ထုတို့ကို ပယ်ပါလော့ စသည်ဖြင့် လာ၍ဆရာလုပ်ပြန်သည်၊ ဘုရားက နတ်၏တရားကို နာလိုက်ရဘိသို့ ဖြစ်ရုံမျှမက ရဟန်းတို့အား ပင် ထိုတာယနနတ်သား၏ဟောပြောချက်ဂါထာကို ပို့ချပြီး သင်ယူစေရသည်ဟု ဆိုထားချေသည်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(စ) မြတ်စွာဘုရားသည် (၇)ဝါမြောက်၌ တာဝတိံသာနတ်ပြည် သို့ကြွ၍ မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့သော သန္တုဿိတနတ်သားကို တဝါတွင်းလုံး တရားဟောတော်မူသည်ဟု ဆိုရာဝယ် မယ်တော်ဖြစ်သော သန္တုဿိတနတ်က သားတော်ဘုရားရှင်အား တကြိမ်တခါမျှ ဆွမ်းကျွေးသည်ဟု မတွေ့ရ။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(ဆ) မြတ်စွာဘုရားသည်သာ တောင်ကျွန်း မြောက်ကျွန်း အနောက်ကျွန်းများသို့ကြွ၍ ဆွမ်းခံဘုဉ်းပေးနေရသည်ဟု တွေ့ရသော အခါ မယ်တော်နတ်သားသည် သားတော်ဘုရားရှင် ဗုဒ္ဓဂေါတမကို တော်တော်ပင် နေအားနေစိမ့် ရှိတော်မူလှပါဘိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (၎င်း-၁၄၊၁၅)

အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ မိစ္ဆာသူပုန်ပီသစွာ အမနာပပြောဆို ဝေဖန်ပုတ်ခတ် ထားပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား—

၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အမည်ကို ခံယူထားသော လူတန်းစားတို့သည် ရိုးဖြောင့်မှန်ကန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာများ မဟုတ်ကြောင်း သူတို့၏ အတွင်းဆိုးဖြင့် ရေးသားထားသောစာများက သက်သေခံလျက် ရှိပါသည်ဘုရား၊ သူတို့၏ အရေးအသား အပြောအဟောများသည် ဇာတ်သိမ်း သွားကြပြီဖြစ်သော ပဲခူးရိုးမပေါ်မှ တောခိုကွန်မြူနစ်များ၏ အပြောအဆိုနှင့် တထပ်တည်း ချွတ်စွပ် တူနေပါသည်ဘုရား၊ သို့ဖြစ်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ဆရာတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပုန်းသတ်စနစ်ဖြင့် ဖျက်ဆီးနေကြသော အဓမ္မဝါဒီများ ဖြစ်ကြောင်း သေချာ ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား-

၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ ကိုယ်ပွား ကိုယ်စားဖြစ်သော ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရွှေအာဘိဓမ္မာအမည်ခံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန လူရမ်းကားတို့ကလည်း သူ၏ဆရာကြီး များနည်းတူ ဗုဒ္ဓဝင်ကို အောက်ပါအတိုင်း ပြက်ရယ်ပြု၍ စော်ကားကြပြန်ပါ သည် ဘုရား။

(၄) ဂေါတမအလောင်းအလျာက ကြီးကျယ်သော အံ့ဖွယ်များကို ပြခဲ့သည်ဟု ဇာတ်တော် ငါးရာငါးဆယ်တွင် ရေးသားထားပါ လျက် ကျန်သေးသည်ဆိုသော အရိမေတ္တေယျအလောင်းမှာ ယနေ့တိုင် မည်သည့်အံ့ဖွယ်ကိုမျှ ပြသည်ဟူ၍ ဤကမ္ဘာပေါ်မှာ မတွေ့ရခြင်းမှာ အရိမေတ္တေယျဟူ၍ မကျန်၍လော၊ ဂေါတမ လောင်း ပြခဲ့သည်ဆိုသော ဇာတ်တော် ငါးရာငါးဆယ်စာမှာ ဒဏ္ဍာရီလော၊ စဉ်းစားဝေဖန်ရန် မလိုဘူးလော။

(ရွှေအာဘိဓမ္မာ ကြေငြာချက် အမှတ်-၅)

(၅) ညောင်တပင်မှာ အမည်မသိသူတဦးက ပေးလိုက်၍ မယ်တော်မာယာတွင် သိဒ္ဓတ္ထကို သန္ဓေရသည်ဟု ဆိုသော ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းစာအရ ဆိုသူလွန်သလား၊ ဗုဒ္ဓဝင်ကိုရေးသူ လွန်သလား။

(ရွှေအာဘိဓမ္မာ ကြေငြာချက်-၄၇)

(ည) ဘုရားလောင်း သေတကေတု နတ်သားအား နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်း တို့က တောင်းပန်၍ မယ်တော်မာယာ၏ ဝမ်းတိုက်ထဲဝင်ရသည် ဟုဆိုသော ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းစာအရ မှန်ပါက သုဒ္ဓါဒနကို ဖခင် အရင်း မဟုတ်ဟုဆိုလျှင် ဆိုသူမှားမည်လား။

(ရွှေအာဘိဓမ္မာ ကြေငြာချက်-၂၅)

(၄) ဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်သောအခါ အကျိုးအကန်းမှစ၍ ဒုက္ခိတအာဒီးလုံး ပကတိအကောင်း ဖြစ်နေကြသည်၊ နတ်ပြည် ငရဲပြည်တို့ကိုပင် ဟင်းလင်းမြင်ကြသည်ဟု ဗုဒ္ဓဝင်မှာပါရှိပါလျက် ဤကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင် မတွေ့မြင်ရခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းက မမှန်၍လော၊ သမိုင်းဆရာတို့က မသိလိုက်ကြ၍လော။

(ရှေ့အဘိဓမ္မာ ကြေငြာချက်-၂၆)

ဝိနည်းမိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား-

၅။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့သား များနှင့် ထိုအဖွဲ့၏လောင်းရိပ်ကို အမိခံနေရသော ဘာသာမဲ့ ရုပ်ကြွမ်းဝါဒသမားတို့၏ အရေးအသား အပြောအဟော များသည် ဗုဒ္ဓဘုရားသခင်၏ ပါရမီတော်များနှင့် ဗုဒ္ဓအဖြစ်တော်များကို မှတ်တမ်းတင်ထားသော ဗုဒ္ဓဝင်ကို ပြောင်လှောင် ပြက်ချင် သရော် စော်ကားထားပါ၍ အဓမ္မဝါဒသက်သက်သာ ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပေးပါရန် လျှောက်ထားအပ်ပါသည်။

စောဒနာအမှတ် (၂၀)

၂၀။ ထေရဝါဒလာ သံဂါယနာ ၆-တန်ကို ပေါ့ပျက် သေးသိမ်အောင် ဟောပြောဆွေးနွေး ရေးသားထိုးနှက်လျက် သာသနာဖျက်လုပ်ရပ်များ လုပ်ကိုင်နေကြမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာပါ ဘုရား။

ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

၁။ ဘုရားတပည့်တော်တို့၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်တွင် ယနေ့အထိ ဆရာစဉ်ဆက် ပုဒ်ပါဠိမပျက်ရအောင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခဲ့ကြသော ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်များကို ဆဋ္ဌဘိည ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ တိပိဋကဓရ ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော အရှင်မဟာကဿပစသော မထေရ်မြတ်ကြီးများကိုယ်တိုင် ကြီးကြပ်သုတ်သင်၍ သံဂါယနာတင်ထားခဲ့ကြပါသည် ဘုရား။

၂။ သံဂါယနာတင်မှုကိစ္စသည် ပုဂ္ဂိုလ်တဦးတယောက်တဖွဲ့အနေဖြင့် ကြိတ်ဝိုင်းလုပ်၍ ရစကောင်းသောကိစ္စ မဟုတ်ပါ ဘုရား၊ သံဂါယနာတင်သမိုင်းကို အပြူသဘောဖြင့် ရိုးရိုးသားသား ကြည့်ကြမည်ဆိုလျှင် ညီညွတ်စုစည်း၍ ပိဋကတ်တယဆောက ပိဋကတ်တယဝိဒူ ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော လက်ရွေးစင် မထေရ်မြတ်ကြီးတို့ ဦးစီးဦးဆောင်ပြု၍ သာသနာပြုမင်းများနှင့် ပြည်သူလူထု၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုကို ရယူကာ လူသိရှင်ကြားပြုလုပ်ခဲ့သော သံဂါယနာ ၆-တန်ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၃။ လူသေလူဖြစ်ဝါဒ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်းဝါဒကို အသက်သွင်းပေးလျက်ရှိကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်များနှင့် သံယောင်နောက်လိုက်တို့၏ သံဂါယနာ ၆-တန်နှင့်ပတ်သက်၍ မမှန်မကန် ဝေဖန်ရေးသားလျက် သာသနာဖျက်ဆီးနေကြပုံကို သက်သေအထောက်အထားအဖြစ် အမြဲတက်မျှ တင်ပြလျှောက်ထားပါမည့် ဘုရား။

လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ (၁၁၈) နှင့် အစဲပြုတ် တဲကုတ် ရှေးနန်းတော်စာအုပ် စာမျက်နှာ (၆၈-၆၉)တို့တွင်—

"သူတို့သည် မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ မုခပါဠ်တော်များကို သံဂါယနာအထပ်ထပ် တင်ခြင်းဖြင့် မှန်းမံပြင်ဆင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ ဒါပေမယ်လို့ ထိုထိုသံဂါယနာတင်ပဲ့တို့ကို အယူသည်း ခေါင်းမာသူ တယူသန် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီးများက ကြီးစိုးလွှမ်းမိုးလျက်နေတဲ့အပြင် အမှားကို ပြင်ဆင်ရန်၊ ထည့်ပါဠ်ကို နုတ်ပယ်ပစ်ရန် (၀၊) ပိုဖျက် လိုစွက်ပြုလုံ့ရန် စွမ်းရည်သတ္တိ သူတို့မှာ အပြည့်အစုံ မရှိခြင်းကြောင့် သူတို့၏ကြိုးပမ်းမှုများသည် စိတ်ကူးအဆင့်၌သာ စုတေခဲ့ကြရလေပြီ"။

ဟူ၍လဲည်းကောင်း၊

အစဲပြုတ် တဲကုတ်ရှေးနန်းတော် စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၃၀-၁၃၉-တွင်-

မည်မျှထူးခြွန်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှန်မျှ ဘုရားစာပေကို ပြင်ဆင် မှန်းမံရန် ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ထပ်မံဖြည့်စွက်ရန်ဖြစ်စေ မစွန့်စားခဲ့ဖူးချေ၊ အကယ်၍ ရဲရဲဝံ့ဝံ့နှင့် စွန့်စား ပြုစုစေကာ အောင်မြင်ရန် လမ်းစကား အမြဲတစေ ပိတ်လျက်သာနေချေမည်၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ဘာသာအသီးသီးဆိုင်ရာ ဘာသာဝန်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့သည် မနည်းသော (၀၊) ကြီးမားလှသော သဒ္ဓါ စေတနာ လုံ့လ ဝီရိယတို့ဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ ဘုရား စာပေများကို မူရင်းမပျက် အဆက်ဆက် တည်မြဲဖြစ်စေရန် အတန်တန်သော သံဂါယနာတင်ခြင်းတို့ဖြင့် စည်းသတ်စောင့်ထိန်းခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်ရာ ဘုရားစာပေတို့သည် ဒုံရင်းအတိုင်းသာ တည်မြဲနေကုန်၏။

ဟူ၍လဲည်းကောင်း ရေးသားထားပါသည် ဘုရား။

ဤအရေးအသားများသည် သံဂါယနာ ၆-တန်ကို အသိအမှတ်မပြုလိုခြင်း၊ ဦးစီးခေါင်းဆောင် မထေရ်ကြီးများအား အယူသည်း ခေါင်းမာသူ တယူသန်

ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဟု စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြစ်၍ သံဂါယနာ ၆-တန်ကို ပြက်ရယ် ပြုကြောင်း ထင်ရှားပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်များဘုရား-

၄။ ၁၃၃၀ခု နတ်တော်လဆန်း ၁၅-ရက်နေ့စွဲဖြင့် ထုတ်ပြန်ထားသော ဒေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်းတိုက် ပဉ္စနိကာယသုတေသီအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူးသော ဗုဒ္ဓသာသနာသမိုင်း စာစောင် စာမျက်နှာ ၁၅-တွင်-

> ဤဆဋ္ဌသံဂါယနာသည်လည်း သံဂါယနာတင်သည်ဟူသော အမည်မျှသာဖြစ်၏၊ အမှန်အားဖြင့် ပဥ္စမသံဂါယနာက စာပေအတိုင်း ပြန်လည်အတည်ပြုခြင်းသာ ဖြစ်လေရာ အတ္ထ အတ္ထနိယနှင့် ဆက်နွယ်ထားသော ဗြာဟ္မဏလက်ရာများကို ပြုပြင်ပယ်ဖျက်ခြင်းကား မဟုတ်ချေ၊ သို့ဖြစ်ရာ ဇာမလွန်မျော် သဿတဝါဒမှာ ဗိုလ်ကျမြဲ ကျနေဆဲပင်ရှိနေသည်။

ဟူ၍ ရေးသားထားပါသည် ဘုရား။

ဤအရေးအသားသည် မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ထေရဝါဒနိုင်ငံများ တညီတညွတ်တည်း စုပေါင်းပြုလုပ်အပ်သော ဆဋ္ဌသံဂါယနာကို အတိအလင်း ပုတ်ခတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဥက္ကဋ္ဌဝါဒီတို့က သူတို့လုပ်ချင်တိုင်း မလုပ်ရ၍ ဆဋ္ဌသံဂါယနာကို အသိအမှတ် မပြုကြောင်း ကြွေးကြော်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

၅။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏အပေါင်းအသင်း နောက်လိုက် နောက်ပါတို့သည် ထေရဝါဒ ဆရာစဉ်ဆက် အခိုင်အမာတင်ခဲ့သော သံဂါယနာ ၆-တန်ကို အသိအမှတ်မပြု လက်ခံမှုမရှိသည့်အပြင် "ပဥ္စနိကာယ ဓမ္မသင်္ဂဟ" အမည်ဖြင့် ဒေးဒရဲမြို့တွင် (၃) ကြိမ်တိုင်တိုင် ဆန့်ကျင်ဘက်များပြုလုပ်လျက် ၎င်းတို့၏ ဝါဒကို ထူထောင်ကြပါသည် ဘုရား။

၆။ ယင်း ဆွေးနွေးပဲ့များကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပြု၍ ဦးဥဇ္ဇော-တိက က လက်ခံကျင်းပပါသည်၊ ၎င်းတို့၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် မကိုက်ညီသော ပိဋကတ်များကို ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏဟူသော စွပ်စွဲချက်ဖြင့် ပယ်ထုတ်ပစ်ပါသည် ဘုရား၊ သံဂါယနာ ၆-တန်ကို အုံတုဖက်ပြိုင်သော အနေဖြင့် ခိုင်မာသော ကျောက်တိုင်ကြီးတခုကိုလည်း ဒေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်းတွင် စိုက်ထူထားပါသည် ဘုရား၊ ၎င်းတို့၏ ဝါဒများကိုလည်း ကျောက်တိုင်တွင် လေးဘက်လေး

တန် ကမ္ပည်းစာတမ်းထိုး၍ ထားပါသည်ဘုရား၊ ယင်း ကျောက်တိုင်ကို လူသေလူဖြစ်ဆရာကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌအား ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ၁၃၄၀-ခု နတ်တော်လဆုတ် (၁၁) ရက်၊ ၁၉၇၈-ခု ဒီဇင်ဘာလ (၂၅) ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ ညနေ (၃) နာရီ တိတိ အချိန်တွင် စိုက်ထူခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုနေ့မှာ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ရုပ်ကလာပ်ကို စျာပန ပြုလုပ်သည့်နေ့နှင့် တိုက်၍ တမင်ပြုလုပ်ကြောင်း သိရပါသည် ဘုရား။ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

၇။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တကွ သူ၏အပေါင်းအသင်း ရောင်းရင်းဖြစ်ကြကုန်သော ဦးဥဇ္ဇောတိက အပါအဝင် ရဟန်းရှင်လူတို့သည် ဧရုံးယခင်က တင်ခဲ့ပြီးသော သံဂါယနာ ၆-တန်အပေါ် အဘယ်မျှ မကျေမနပ်ဖြစ်ပြီး မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ထားပုံကို "နိကာယ်၏ နိကာယ်သမိုင်းကျောက်တိုင်" မှ စာတပုဒ်ကို ထုတ်နုတ်ကြည့်လျှင် သိနိုင်ပါသည် ဘုရား။

တတိယသံဂါယနာတင်ပွဲ၌ ပိဋကတ် သုံးပုံဟူ၍ ဖြစ်လာသည်မှာ ရှင် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်သည် သူရေးသားသော ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို ထည့်လို၍ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းဟု တင်သွင်း သံဂါယနာတင်ခဲ့ကြဟန် ရှိလေသည်။

ဤ တတိယသံဂါယနာ၌ အပြိုင်ဟူ၍ ထင်ရှားတင်ရန် အကြောင်းမပေါ် ပေါက်တော့ချေ၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အသောကမင်းကြီးက အကဲ့ကဲ့သော သံဃာများ၏ အလိုသို့ လိုက်၍ အများကြိုက် ဖြစ်စေရန်စုပေါင်းပြီး တင်လိုက်သောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ပိဋကတ်မှာ ဤသံဂါယနာမှစ၍ ဗြာဟ္မဏဟောနှင့် ဗုဒ္ဓဟောတို့ အတိအလင်း တရားဝင်ရောထွေးလာတော့၏၊ ထေရဝါဒီဂိုဏ်းတို့က မကျေနပ်သော်လည်း မင်း၏အာဏာကို မဆန့်ကျင်လိုသဖြင့် လိုက်လျောခဲ့ရ၏၊ ဤအမှား၏ ဒဏ်ကို အစဉ်အဆက် သာသနာသမိုင်းတလျှောက် အမွေခံခဲ့ရ၏။

(နိကာယ်၏ နိကာယ်သမိုင်း ကျောက်တိုင်ရှိ အနောက်ဘက် မျက်နှာမှ စာ)

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်များ ဘုရား—

၈။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အမွေအနှစ်ကို မြိန်ရည်ယှက်ရည် ခံယူကြကုန်သော ရဟန်းရှင်လူအချို့နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်တို့သည် ၎င်းတို့၏ သဘောနှင့် မတိုက်ဆိုင်သော ပိဋကတ်များကို ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏဝါဒဟု စွပ်စွဲကာ အမျိုးမျိုး ပစ်ပယ်လေ့ ရှိကြပါသည် ဘုရား။

၉။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်များကိုယ်တိုင် ဖွင့်ဆို ရေးသားထားသော ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်လာ သံဂါယနာသမိုင်းကို ပစ်ပယ်၍ နောက်မှပေါ်သော လူမျိုးခြား ဘာသာခြားတို့၏ အင်္ဂလိပ်မှတ်တမ်းများကို ကြည့်ကာ သံဂါယနာတင် သမိုင်းကြောင်းကို အမှားမှား အယွင်းယွင်း ရေးသားဖြန့်ဖြူးလျက်ရှိကြပါသည် ဘုရား၊ ဒေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်းတိုက် ပဉ္စနိကာယ သုတေသီအဖွဲ့မှ ၁၃၇၀-ခု နတ်တော်လဆန်း ၁၅-ရက်နေ့ထုတ်ပြန်သော "ဗုဒ္ဓသာသနာသမိုင်း" နှင့် "နိကာယ်၏ နိကာယ်" စာအုပ်တွင် သံဂါယနာသမိုင်းကြောင်းကို ထေရဝါဒ ပိဋကတ်နှင့် ဆန့်ကျင်စွာ ဖော်ပြထားသည်ကို အတိအလင်းတွေ့ရှိနိုင်ပါသည် ဘုရား။

၁၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်၏ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သော ဦးကိုကိုလေး ကလည်း သံဂါယနာတင် သမိုင်းကြောင်းကို လွဲမှားစွာ ဟောပြောခဲ့ပါသည် ဘုရား။

(၁) ပထမသံဂါယနာတင်။ ။ဓမ္မနဲ့ ဝိနယပဲ တင်တယ်၊ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း မပါဘူး၊ ပါဠိနဲ့လဲ တင်တာမဟုတ်ဘူး၊ ပါဠိလဲမပေါ်သေးဘူး၊ စာနဲ့လဲတင်တာ မဟုတ်ဘူး။

(၂) ဒုတိယသံဂါယနာတင်။ ။ဓမ္မနဲ့ဝိနယပဲ တင်တယ်၊ အာဂုံရွတ်ဆိုကြတယ်၊ စာနဲ့လဲ တင်တာမဟုတ်ဘူး၊ ပါဠိလဲ မပေါ်သေးဘူး၊ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းလဲ မပါသေးဘူး။

အချိန်မကုန်အောင် အနည်းငယ် ကောက်နုတ် ဖော်ပြပါသည် ဘုရား။

(၃) တတိယသံဂါယနာတင်။ ။ဓမ္မနဲ့ ဝိနယပဲ တင်တယ်၊စာနဲ့လဲတင်တာ မဟုတ်ဘူး၊ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းလဲ မပါသေးဘူး၊ ပါဠိလဲ မပေါ်သေးဘူး၊ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်တို့ကြည့်ရမယ်၊ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း၊ ၆-ကျမ်းကတော့ နောက်မှပေါ်တာ၊ ကထာ-ဝတ္ထုနောက်မှ ပေါ်တာ။ (ပ)

(၄) ဘုရားသခင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး ၇၉၇-နှစ်အကြာ သီဟိုဠ်ဒဋ္ဌဂါမဏိမင်း လက်ထက်မှာ စတုတ္ထသံဂါယနာကို သီဟိုဠ်ဘာသာနဲ့ ပေထက်အက္ခရာတင်ပါတယ်၊ အဲဒီအထိ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း မပါသေးဘူး၊ ဓမ္မနဲ့ဝိနယပဲ တင်ပါတယ်၊ ပေထက်အက္ခရာတင်ပါတယ်၊ ပါဠိလဲ မပေါ်သေးဘူး။

(သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်အတွင်းရေးမှူး ဦးကိုကိုလေး ဟောပြောချက် "သံဂါယနာတင်သမိုင်း" တိတ်ခွေအမှတ် ၁၂၊ အေ-ဘက် မျက်နှာမှ)

စတုတ္ထသံဂါယနာ တင်သည်ပင်လျှင် ရှေးဦးစွာ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ပေထက်အက္ခရာတင်၍ "နောက်မှ ပါဠိဘာသာကို ပြန်ဆိုရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

(ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်း၊ သင်တန်းအမှတ်(၁) နှာ.၃၀)

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၁၁။ လူသေလူဖြစ် ဆရာကြီး၏ တပည့်များ ဖြစ်ကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတေသနအဖွဲဝင်များနှင့် ဒေးဒရဲ ပဉ္စနိကာယ ဓမ္မသာကစ္ဆာအမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် တစုတို့သည် အလွန်အာရဲလျှာရဲ နိုင်လှပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် အား (ပါဠိမတတ်) ဟူ၍ ပြောဆိုကြသည့်အပြင် ဗုဒ္ဓမတညူကျမ်းပြုအကျော် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသကိုလည်း အမျိုးမျိုးပင် အမနာပပြော၍ ဝေဖန်ကဲ့ရဲ့ကြ ပါသည်ဘုရား။

၁၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲချုပ် အတွင်းရေးမှူး ဦးကိုကိုလေး၏ ဟောပြောချက်ဖြစ်သော "သံဂါယနာတင်သမိုင်း" တိတ်ခွေအမှတ်-၁၂၊ အေ-ဘက်မျက်နှာတွင်—

"ပါဠိဆိုတဲ့ စကားလုံးလေး ပေါ်တာနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဗုဒ္ဓဘုရား သခင်နဲ့ဟာ နှစ်ပေါင်း (၂၅၄)နှစ် ကွာပါတယ်၊ နို့ဒါဖြင့် ဘုရား ဘာ, ဘာသာနဲ့ ဟောသလဲ၊ မဂဓမ်လို့ခေါ်တဲ့ မာဂဓဘာသာနဲ့ ဟောပါ တယ်၊ (ပ) ဟိန္ဒူရယ်၊ သင်္ကတရယ်၊ ပြာကရိုက်ရယ်၊ မာဂဓရယ် ၄-ခု ပေါင်းပြီး မွေးဖွားလာတဲ့ ဥဇ္ဇေနီပြည်သုံး စကားကနေ ဆန်းသစ် ထားတဲ့ ပါဠို၊ အေဒီ (၈၁) ခု ပေါ်ပါတယ်၊ သီရိကိတ္တိသီရိဇယျမင်း လက်ထက်မှာ ပါဠိပေါ်ပါတယ်၊ ပါဠိတော်ကြီး ဘုရားဟော လုပ်ကြ တယ်၊ အမှန်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ဘုရား ပါဠိမတတ်ပါဘူး" —

ဟူ၍ ဟောပြောပါသည်ဘုရား၊ ဤသို့ ဟောပြောခြင်းမှာ သမ္မညူတဉာဏ်ကို စော်ကားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၁၃။ ဒေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်းတိုက် ပဉ္စနိကာယ သုတေသီအဖွဲမှ ထုတ်ဝေ ဖြန့်ဖြူးသော "ဗုဒ္ဓသာသနာသမိုင်း" စာမျက်နှာ ၉-၁၀-တွင် အရှင်မဟာ-ဗုဒ္ဓဃောသအား အောက်ပါအတိုင်း ဝေဖန်ပုတ်ခတ်ထားပါသည်ဘုရား။

ဗမာပြည် မူလဗုဒ္ဓသာသနာတွင် သီဟိုဠ်ဗုဒ္ဓဃောသတို့၏ အယူအဆများက လွှမ်းမိုးလာလေတော့သည်၊ ထိုမှ နောက်ပိုင်း ဗမာပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာသည် ဗုဒ္ဓဃောသ သာသနာ၏အောက်တွင် မှေးမှိန်သွားခြင်း ခံရလေသည်၊ ဗုဒ္ဓ၏သစ္စာလေးပါးအခြေခံ အနတ္တဝါဒကြီးသည် အတ္တဒေသနာများ၏ အရောအယှက် ခံရ၏၊ ဗုဒ္ဓ၏အနုပါဒါနလမ်းစဉ်သည် ဝဋ်သုံးပါးကို ပြန်လှည့်သော ဥပါဒါန်လမ်းစဉ်အဖြစ်သို့ ပြောင်းပြန် ဦးလှည့်လာတော့၏။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

၁၄။ လူသေလူဖြစ်ဆရာကြီး တပည့်တသိုက်သည် ၎င်းတို့ အလိုဆန္ဒမကိုက်ညီသော ပိဋကတ်ကို မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ် မပြတ်သားပါဟု ပြောဆိုရေးသားကြပြီး ၎င်းတို့စိတ်ကြိုက်တွေ့သော ပိဋကတ်များကိုသာ သန့်ရှင်းသည် စင်ကြယ်သည် ပြတ်သားသည်ဟု အတ္တဒိဋ္ဌိ သမားများပီသစွာ ဟစ်အော်ကြွေးကြော် နေကြပါသည် ဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသော အတွဲ (၁) အမှတ်စဉ် (၅) သစ္စာဓမ္မရေးရာစာစောင် ခေါင်းကြီးပိုင်းတွင်-

ယနေ့ ဗုဒ္ဓဝါဒီလောကသည် မူလ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ဆုံးမချက် သာသနာတော်နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီးဆန့်ကျင်သော အာသဝေါတရား နယ်တွင်း တရားတို့ကိုသာ လေ့လာလိုက်စား နေကြသည်၊ ကံ ကံ၏ အကြောင်းအကျိုး ကွင်းဆက် သံသရာတွင်း၌သာ ပျော်မွေ့နှစ်သိမ့် နေကြလေသည်၊ ဤကား အခြားမဟုတ်၊ ယနေ့ ပိဋကတ်၏ မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ် မပြတ်သားမှုတို့ကြောင့်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ယခုမူ ၁၉၇၅-ခု၊ မတ်လ (၂၈) ရက်နေ့မှစ၍ မေလ (၁၀) ရက် အထိ ရက်ပေါင်း ၄၀-ကျော်မျှဖြင့် နိကာယ်ငါးရပ် တည်းဖြတ်သုတ်သင် တော်မူကြသော ဒေးဒရဲ ပဉ္စနိကာယ ဓမ္မသာကစ္ဆာသဘင် ဆင်ယင်၍ ပြီးမြောက်ပြီဖြစ်လေရာ ရွှေအဖို့ အနာဂတ်သာသနာအတွက် စင်ကြယ် သန့်ရှင်း၍ အာသာဝေါတရားစုမှလွတ်သော ဗုဒ္ဓ၏ အာဘောဂဓမ္မမှန် အတိုင်းသာ လက်ခံကြရတော့မည် ဖြစ်ကြောင်း ကြေငြာလိုက်ရပေသည်။

ဟူ၍ ရေးသားထားပါသည်ဘုရား။

ဒေးဒရဲ ဓမ္မသာကစ္ဆာအဖွဲ့၏ "နိကာယ်၏ နိကာယ်"များမှာ လူသေလူဖြစ် ဆရာကြီးနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ခေါင်းဆောင်ပိုင်းတို့ အလိုကျ ထုတ်ပြန်ထားသော (ဖြုတ် ထုတ် ပယ်) တပိုင်းကြောင် နိကာယ်များ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော်များ ဘုရား-

၁၅။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထေရဝါဒ သာသနာတော်ကြီးကို လူသေလူဖြစ် ဝါဒကို လက်ကိုင်ထားကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်များနှင့် သံယောင် နောက်လိုက်သမားများက စာစောင်၊ စာအုပ်၊ တိတ်ခွေ၊ ဆွေးနွေးပွဲ၊ ဟောပြောပွဲစသော နည်းအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ဖျက်ဆီးလျက် ရှိကြပါသည်ဘုရား။ ၎င်းတို့၏ အပြုအမူ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် သာသနာတော်အတွက် အလွန် အန္တရာယ်ကြီးမားလှပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းတို့၏ အရေးအသား အဟောအပြော အပြုအမူ အားလုံးသည် ဘာသာ သာသနာကို အန္တရာယ်ပေးမည့် အဆိပ်ရေ သင့်သော အဆိပ်ပန်းများ ဓမ္မန္တရာယ်များသာဖြစ်၍ ဓမ္မမမီ အဓမ္မဝါဒ အဓမ္မဝါဒီ များသာ ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်တော်မူနိုင်ရန် ရှိသေစွာ လျှောက်ထားအပ် ပါသည် ဘုရား။

စောဒနာအမှတ် (၂၁)

၂၁။ သံဂါယနာ ဖြစ်တန်တင်ပြီး ဘုရားဟော ပါဠိတော် အမှန်များကို လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် မကိုက်ညီပါက ဘုရားဟောမဟုတ် ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏဝါဒ ဟူ၍လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အမြင်မှားအောင် လှည့်စားလိမ်ညာ၍ ဝါဒဖြန့်ခြင်းနှင့် ပက်သက်သော စောဒနာချက်ပါဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဘုရား-

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သူ၏ နောက်လိုက်များဖြစ်ကြကုန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသော လူတစုတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဝါဒတူဖြစ်ကြကုန်သော ဘက်တော်သား သင်္ကန်းဝတ်များသည်လည်းကောင်း၊ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်မှ ပါဠိတော်များကို သူတို့၏ လူသေလူဖြစ် အဓမ္မ ရုပ်ဝါဒနှင့် မကိုက်ညီသည့်အတွက် ဘုရားဟောမဟုတ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏဝါဒတွေ့ ရောနေသည်ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး စုပ်စဲ့ပြီး ဖြုတ်ထုတ်နုတ်ပယ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို အတင့်ရဲစွာ ပြုလုပ်လျက်ရှိကြပါပြီ ဘုရား။

၂။ လက်တွေ့ မျက်တွေ့ ၎င်းတို့၏ လုပ်ရပ်များကို ယခုတင်ပြပါမည် ဘုရား၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌက မဟာနာယကလုပ်၍ ဒေးဒရဲ့ ဦးဥဇ္ဇောတိက က စူဠနာယကလုပ်ပြီး သူတို့စိတ်ကြိုက် ပြင်ဆင် တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေသော "နိကာယ်၏ နိကာယ်" အမည်ရှိ စာအုပ်တွင် ဘုရားဟောပါဠိတော် များစွာကို အတိအလင်း ထုတ်ပယ်

ထားပါပြီ ဘုရား၊ ယခု ထိုစာအုပ်ကို ဤရုံးတော်သို့ သက်သေခံပစ္စည်းအဖြစ် တပည့်တော်များ ဆက်ကပ်ထားပြီဖြစ်၍ သေချာစွာ စစ်ဆေးတော်မူပါဘုရား။

(က) နိကာယ်၏နိကာယ် စာအုပ်တွင် ဒီဃနိကာယ် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ အပြည့်အစုံ မပြန်ဆိုသည့်အပြင် မူသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်နှင့် ဖရုသဝါစာသိက္ခာပုဒ်များကို တမင်ဖြုတ်၍ ထားခဲ့ပါသည် ဘုရား၊(သီလက္ခန်ပါဠိတော် စာမျက်နှာ ၄-နှင့် နိကာယ်၏ နိကာယ် စာအုပ် စာမျက်နှာ ၎၁-ကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်ပါ ဘုရား)၊ဤသို့ဖြုတ်ထားခြင်းမှာ သဘောရိုးမဟုတ်ပါ ဘုရား။

(ခ) ဒီဃနိကာယ် ဗြဟ္မဇာလသုတ် ကေစ္စသဿတဝါဒကို ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ *ဇေ တတ္ထ ဟောန္တိ မနောမယာ ပီတိဘက္ခာ သယံပဘာ အန္တလိက္ခစရာ သုဘဋ္ဌာယိနော စိရံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ ဟူသော ပါဠိတော်ကို ဖြုတ်ထားခဲ့ပါသည်ဘုရား။ (သီလက္ခန်ပါဠိတော် ဆဋ္ဌမ စာမျက်နှာ ၁၆-နှင့် နိကာယ်၏နိကာယ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၄၄-ကို တိုက်ဆိုင်၍ ကြည့်ပေတော်မူပါဘုရား။)

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

၃။ လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဦးစီး၍ စူဠနာယက ဦးဥဇ္ဇောတိက ခေါင်းဆောင် တည်းဖြတ်သော ဒေးဒရဲပဋ္ဌနိကာယမမ္မသာကစ္ဆာ အဖွဲ့သားများသည် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို ၎င်းတို့၏ ဝါဒနှင့် မကိုက်လျှင် အတုံးလိုက် အတစ်လိုက် ဖြုတ်ပစ်လေ့ ရှိပါသည်ဘုရား၊ ဖြုတ်ပစ်ပါသည်ဘုရား။

(ဂ) နိကာယ်၏ နိကာယ် စာအုပ်တွင် သာမညဖလသုတ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ သီလက္ခန်ပါဠိတော် စာမျက်နှာ ၇၃-မှ ၇၉-အထိ စာမျက်နှာ ၆-မျက်နှာတိတိ လုံးဝဖြုတ်ပယ်၍ ပြန်ဆိုထားပါသည်ဘုရား၊ ထိုဖြုတ်ထားသော စာများ၌ မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်, ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်, ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်, စေတောပရိယဉာဏ်, ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တို့ကို ပြဆိုထားသည့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်တွေ့ တလုံးမကျန် ဖြုတ်ပစ်ပါသည်ဘုရား။ အဘိဉာဏ်ကို သူတို့လက်မခံကြပါ ဘုရား။

---

*ထိုသတ္တဝါတို့သည် အာဘာဿရဘုံ၌ စျာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏၊ ပီတိဟူသော အစာရှိကုန်၏၊ မိမိကိုယ်ပိုင် အဆောင်အလင်း ရှိကုန်၏၊ ကောင်းကင်၌ သွားလာနိုင်ကုန်၏၊တင့်တယ်သော ဥယျာဉ် ဗိမာန် ပဒေသာပင် ရှိကုန်၏၊ မဟာကပ် ရွှစ်ကမ္ဘာ ပတ်လုံး တည်ကုန်၏။

(ဃ) ကေဝဋ္ဋသုတ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌— ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေတိ = ဗြဟ္မာပြည် တိုင်အောင်လည်း ကိုယ်ဖြင့် အလိုကိုဖြစ်စေ၏ ဟူသော ပါဠိကို "နိကာယ်၏ နိကာယ်"စာအုပ်၌ လုံးဝဖြုတ်၍ ဘာသာပြန်ပါသည် ဘုရား၊ (နိကာယ်၏နိကာယ် စာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၆-နှင့် သီလက္ခန်ပါဠိ ကေဝဋ္ဋသုတ် စာမျက်နှာ ၂၀၆-ကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်တော်မူပါဘုရား၊) ဗြဟ္မလောကာ = ဗြဟ္မာပြည် မှ ဟူသော ဝေါဟာရကို မျက်မှန်းကျိုးနေပုံ ရပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဝိုဂ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား–

၄။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နေရာတကာ သုတေသန လုပ်ချင်ကြသော သူ၏နောက်လိုက် သင်္ကန်းဝတ်တစု လူတစုတို့သည် ဗြဟ္မာကိုသာ မှန်းသည် မဟုတ်၊ တာဝတိံသာစသော နတ်များကိုလည်း သူတို့ဝါဒနှင့် မကိုက်၍ ပါဠိတော်ထဲမှ ထုတ်ပယ်လိုက်ကြပါသည် ဘုရား။

(c) နိကာယ်၏ နိကာယ်စာအုပ်တွင် ကေဝဋ္ဋသုတ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ သီလဲက္ခန်ပါဠိတော် စာမျက်နှာ ၂၀၈-မှ ၂၁၃-အထိ ဘူတနိရောဓေသက ဘိက္ခုဝတ္ထု = မဟာဘုတ်ရုပ်တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာကို ရှာသော ရဟန်းဝတ္ထု တပုဒ်လုံးကို တခုမကျန် ဖြုတ်ထားကြပါသည်ဘုရား၊ ယင်းအခန်းတွင် တာဝတိံသာစသော နတ်တို့၏အကြောင်းများ ပါနေ၍ ၃၁-ဘုံပယ်သော ၎င်းတို့၏ ဝါဒနှင့် မကိုက်သောကြောင့် ဖြုတ်ပစ်ကြပါသည် ဘုရား။

(နိကာယ်၏နိကာယ် စာမျက်နှာ ၆၆-၆၇ နှင့် သီလက္ခန်ပါဠိတော် ကေဝဋ္ဋသုတ်ကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်တော်မူပါဘုရား။)

ဝိနည်းဝိုဂ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား–

၅။ ဒေးဒရဲ့ ပဥ္စနိကာယ ဓမ္မသာကစ္ဆာအမည်တပ်ထားသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒီတို့သည် ဘုရားဟောပါဠိတော်များကို ဖြုတ်ချင်တိုင်းဖြုတ် ပယ်ချင်တိုင်း ပယ်နေကြပါသည်ဘုရား။

သမ္မာဒီဋ္ဌိသုံတေသနအဖွဲ့သားများ ကြိုက်လှပါသည်ဆိုသော ကောသမုတို့ သုတ်(ကာလာမသုတ်)ကိုပင် သူတို့လိုချင်ရာကုက်၍ ဘာသာပြန်ဆိုထားပါသည် ဘုရား၊ အပြည့်အစုံပြန်ရမည်ကို သူတို့ အလွန်လက်ရှုံးကြပါသည်ဘုရား။

(စ) နိကာယ်၏ နိကာယ်စာအုပ်တွင် ကေသမုတ္တိသုတ်ကို ဘာသာပြန်ဖော်ပြရာ၌ ဗြဟ္မစိုရ်တရားလေးပါးကို ဖော်ပြသော ပါဠိတော်များကို တပုဒ်လုံးဖြုတ်၍ ဘာသာပြန်ဆိုကြပါသည်ဘုရား။ (နိကာယ်၏ နိကာယ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၀၄-၁၀၅ နှင့် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် တိကနိပါတ်ပါဠိတော် ၁၉၂- ကို တိုက်ဆိုင်၍ ကြည့်တော်မူပါဘုရား။)

၆။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ခန်းခြောက်သူများပီပီ ကေသမုတ္တိသုတ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ, ဥပေက္ခာ ဟု ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မစိုရ်တရား လေးပါးအကြောင်းကိုမှ တမင်ကွက်၍ ချန်လိုက်ခြင်းသည် ရှုပ်ဝါဒီအစစ်များဖြစ်ကြောင်း သူတို့ကိုယ်သူတို့ ဝန်ခံထားခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဘုရား-

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဦးစီး၍ တည်းဖြတ်သုတ်သင်ထားသော "နိကာယ်၏ နိကာယ်" တို့တွင် သူတို့အုပ်စုအလွန် ကြိုက်နှစ်သက်လှပါသည်ဆိုသော ကေသမုတ္တိသုတ်ကိုပင် လိုရာကွက်၍မလိုရာကိုဖျက်ပြီး ဘာသာပြန်ထားသေးရာ အခြားပိဋကတ်တော်များကိုမူ အာဘယ်မျှလောက် ဖြုတ်ထုတ်ပစ်ပယ်ထားမည်ဆိုသည်ကိုစဉ်းစားရန်ပင် မလိုတော့ပါဘုရား၊ ယခု ရှုံးတော်သို့ သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြထားသော နိကာယ်၏နိကာယ် စာအုပ်ကို အပြန်ပြန် အလှန်လှန်သုံးသပ်၍ အမှားအမှန် ဆုံးဖြတ်တော်မူပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား-

၇။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အမွေအနှစ်ကို ဆက်ခံထားသော တောင်တွင်းကြီး နတ်မှိ ဦးဆန္ဒာဓိက၏ ပိဋကတ်ပယ်ပုံ အယူအဆကိုလဲ ထောက်ပြပါရစေဘုရား။

အတွဲ-၁၊ အမှတ်-၅၊ သစ္စာဓမ္မရေးရာ (မျှောင်ခို) စာစောင် နှာ-၂-တွင်-

(ဆ) ထေရဝါဒကို ပထမသံဂါယနာတင်စဉ်က ဝိနယနှင့် ဓမ္မဟူ၍သာ ဖြစ်သည်၊ တနည်းအားဖြင့် ပိဋကတ် ၂-ပုံဟူ၍သာ မှတ်ရ၏။

(ဇ) နိကာယ်လေးရပ်သာလျှင် ပထမ သံဂါယနာတွင် ထင်ရှားစေ၏၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်မှာ ဘုရားနှင့် အလွန်ကွာလှမ်းသော သီဟိုဠ် စတုတ္ထသံဂါယနာတွင်မှ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ဆိုထားခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မာပိဋကတ်အပါအဝင် ခုဒ္ဒကနိကာယ်ကို ဘုရားဟောအဖြစ် လက်မခံခြင်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၈။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသော ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်း၊ သင်တန်းအမှတ်စဉ် (၁) စာမျက်နှာ ၇၂-တွင်—

(စျ) ခုဒ္ဒကနိကာယ်မှာ အထက်ပါ နိကာယ်လေးရပ် ပေါ်ပြီးနောက် ကာလအတန်ကြာပြီးမှ ထွက်ပေါ်လာသော ကျမ်းများကိုစုပေါင်း ထားခြင်းဖြစ်သည်-

ဟု ဆိုထားပါသည်။

ခုဒ္ဒကနိကာယ် ကျမ်းစာရင်း ၂၀-ဟု ပြဆိုထားပြီး ယင်း ၂၀- တွင်—

(၁၉) ဘိက္ခုပါတိမောက်နှင့်

(၂၀) ဘိက္ခုနီတိပါမောက်—

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်၊ ဘိက္ခုပါတိမောက်နှင့် ဘိက္ခုနီပါတိမောက်ကို ဝိနည်းပါဠိတော်၌ ပါဝင်သည် ဆိုတာလောက်ကိုမှ မသိခြင်းမှာ အလွန်ရှက်ဖွယ်၊ ရယ်ဖွယ် ကောင်းလှပါသည်ဘုရား၊ ဦးဆန္ဒာဓိကနှင့်တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ဆိုသူများသည် ခုဒ္ဒကနိကာယ်ကို ပယ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် ဘုရားဟော ပါဠိတော် စာအုပ် ၄၀-ရှိသည့်အနက် နိကာယ်ကြီးလေးရပ်တွင် ပါဝင်သော ပါဠိတော် စာအုပ် ၁၂-အုပ်ကိုသာ ကွက်ယူသလို ဖြစ်နေပါသည်ဘုရား၊ ယင်းနိကာယ်ကြီး ၄-ရပ်ကိုလည်း အားလုံး လက်ခံခြင်းမဟုတ်ပဲ ရပ်ဝါဒနှင့် မကိုက်သော အချို့ ဘုရားဟောပါဠိတော်များကိုဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏဝါဒဟူသော ပုဒ်မတပ်ပြီး ဖယ်ထုတ် ပစ်ကြသည်မှာလည်း ကုန်သလောက်ဖြစ်နေပါပြီဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား—

၉။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သူတို့ဝါဒနှင့် မကိုက်ညီသော ထေရဝါဒပိဋကတ်ရှိ ပါဠိတော်များကို ပထမတွင် နည်းနည်း ဖြုတ်၍ စမ်းကြည့်ကြပါသည်ဘုရား၊ နောက်တဖန် အတင့်ရဲ၍ ပါဠိတော် အများစုကို ဖြုတ်ကြ ထုတ်ကြ ပယ်ကြ ပစ်ကြ ရစရာမရှိအောင် လုပ်ပစ်ကြပါသည်ဘုရား၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်ကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်ကမူ ဓမ္မစကြာ၊ အနတ္တ-လက္ခဏ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-ဤသုတ်သုံးခုကလွဲလျှင် ကျန်ပိဋကတ်များကို မီးရှို့ ပစ်ချင်သည်အထိ မျက်မုန်းကျိုးနေပါသည်ဘုရား။

၁၀။ "လက်ရွေးစင်သီးသန့် ပိဋကတ်တော် ကောက်နှုတ်ချက်များ"အမည် ရှိစာအုပ် စာမျက်နှာ ၃-တွင် သခင်မြတ်ဆိုင်က ဘုရားဟော ပိဋကတ်ပါဠိတော် များကို ဖြုတ်ထုတ်ပစ်ပယ်ရေးအတွက် အောက်ပါအတိုင်း ကြုံးဝါးထားပါ သည်ဘုရား။

(ည) ပိဋကတ်တော်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြရာ၌ စုစုသုတ်အရေအတွက်ပေါင်း (၃၄၈၈၈) ကျော်ရှိသည်၊ ယင်းအထဲ၌ မိုးပေါ် လက်ညှိုးထိုး၍ မြွောက်၊ မြေကြီးထဲကိုညွှန်၍ချောက် စသော သုတ်မျှားတို့ကို အကုန်လုံးမီးလောင်ကုန်ကုန်၊ တသုတ်တလေမျှပင် မကျန်ကျန် ဤယခုသုံးသုတ် (ဓမ္မစကြာ၊ အနတ္တလက္ခဏ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်) ဝဲညှိုး သာလျှင်ကျန်လျှင် ဤသာသနာတော် မည်သည့်အခါမှ မပျက်စီးနိုင်ချေ—

ဟူ၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကြုံးဝါးထားပါပြီဘုရား။

၁၁။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သာဝကများ ဖြစ်ကြကုန်သော သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ဆိုသူတို့သည် ဓမ္မစကြာ, အနတ္တလက္ခဏ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဤသုတ်သုံးမျိုးကိုသာသူတို့ လက်ခံချင်ကြသည်ဆိုသော်လည်း ၎င်းတ်ရားတော် များကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးရန် မဟုတ်ပဲ အသံကောင်း ဟစ်နိုင်ရန်အတွက်သာ နောက်တဆင့် ဖြုတ်ရန်အတွက်သာ ချန်ထားခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်ဘုရား၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့၏ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတို့သည် ထိုဘုရား ဟော သုတ်သုံးသုတ်လာ အဆုံးအမ တည်ရှိသည့် အရိပ်အရောင်မျှပင် မတွေ့ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား ထို့ကြောင့်ပင် ကျန် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို သူတို့၏ ကြမ်းသော ပါးစပ်, ရမ်းသော ကလောင်တို့ဖြင့် မီးရှို့ ဖျက်ဆီးလျက် နေကြပြီကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြရပါပြီဘုရား၊ သာသနာအပေါ် ဤမျှ ငြိုးမာန်ပွားနေသော ရုပ်ကြမ်းဝါဒီ အာဃာတသမား တို့၏ "ပိဋကတ်ပယ် ဝါဒဆိုး" သည် မပြုသင့် မပြုထိုက် မလုပ်သင့် မလုပ်ထိုက် သော ကိစ္စမျိုးဖြစ်၍ အခမ္မဝါဒအစစ် အခမ္မဝါဒီစစ်စစ်ကြီးများသာဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် စောဒနာအပ်ပါသည်ဘုရား။

သက်သေခံပစ္စည်းစာရင်း

အမှတ်(၂) နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ, ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒတို့ကို ဓမ္မ အဓမ္မ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်မည့် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် ၂-ရုံးတော်သို့ စောဒနာတင်သွင်းရာ၌ ကောက်ချက်ထုတ် ဖော်ပြသော သက်သေခံ စာအုပ်, စာတမ်း, စာစောင်, တိတ်ခွေတို့၏ စာရင်းကို သီးသန့်ပြုစုတင်ပြပါသည်ဘုရား။

(ဤစာရင်းတွင် မပါဝင်သေးသော အခြား စာအုပ်, စာတမ်း, စာစောင်, တိတ်ခွေများလည်း အများအပြား ကျန်ရှိပါသေးသည်ဘုရား။)

စာအုပ်စာတမ်းများ

(၁) လူသေလူဖြစ် (သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ)
၁-၉-၁၉၆၃၊ ဒုတိယနှိပ်ခြင်း။
ထုတ်ဝေသူ မောင်စိုးဝင်း၊ ယာယီမှတ်ပုံတင် (၀၅၁၉)
မြန်မာ့ဗျူဟာ စာပုံနှိပ်တိုက်
၁၂ (ခ)၊ နှင်းပန်းလမ်း၊ ရေကျော်၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၂) ဗုဒ္ဓ ဓမ္မစကြာ
(တောင်တွင်းကြီး နတ်မှိတောရ သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ ဟောသည်)
၁၉၆၄-ခု၊ စက်တင်ဘာလ
ထုတ်ဝေသူ ဒေါ်သန်း၊ မှတ်ပုံတင် (ဒီအီး ၀၀၀၇၄၀)
အမှတ် ၁၇၂၊ ၆-လမ်း၊ ပေါင်းတည်မြို့။
ပုံနှိပ်သူ ဒေါ်သန်း၊ သီရိမင်္ဂလာစာပုံနှိပ်တိုက်၊
(မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၀၇) ၆-လမ်း၊ပေါင်းတည်မြို့။

(၃) တောင်တွင်းကြီး ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် အသျှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏"ဗုဒ္ဓအာဘိဓမ္မာ"
စတုတ္ထလက်ဆောင်၊ ၁၃၁၆-ခု။
ရွှေပြည်တန် စာပုံနှိပ်တိုက်၊ တုတ် အင် ဆန်း၊ စန်းပွင့်ကုမ္ပဏီ၊
အမှတ်-၁၂၊ နှင်းပန်းလမ်း၊ ရေကျော်စျေး၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၄) အစဲ့ပြုတ် တဲကုတ်ရွှေနန်းတော် (သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ ရေး)
၁၉၆၃-ခု၊ မေလ (၁) ရက်။
ထုတ်ဝေသူ (၀၅၀၉) ပုံနှိပ်သူ မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၄၄၇)
မြန်မာ့ဗျူဟာစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၂၊ နှင်းပန်းလမ်း၊ ရေကျော်၊
ရန်ကုန်မြို့။

(၅) ဗုဒ္ဓလမ်းစဉ် (သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ)
ဒုတိယနှိပ်ခြင်း၊ ၁၉၆၂-ခု။
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ-မောင်စိုးဝင်း။
မြန်မာ့ဗျူဟာ စာပုံနှိပ်တိုက်တွင် ပုံနှိပ်၍ ရန်ကုန်မြို့ ရေကျော်
နှင်းပန်းလမ်း၊ အမှတ် ၁၂၊ ရွှေပြည်တန်စာအုပ်တိုက်မှ ဖြန့်ဝေ
သည်။

(၆) အနတ္တရောင်ခြည် (သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ ရေး)
ပထမ နှိပ်၊ ၁၃၂၄-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လ။
ရန်ကုန်မြို့၊ အမှတ်(၁)၊ ဆင်းဒဝစ်လမ်း၊ ရွှေ ရှမဝပုံနှိပ်စက်တွင်
ရိုက်နှိပ်၍ ဒေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်းတိုက်ဆရာတော် အရှင်
ဥဇ္ဇောတိက ဆရာတော်က တာဝန်ခံ ထုတ်ဝေသည်။

(၇) အိုံ ယောဂီ သင်ဘယ်ဆီသွားမလဲ (သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ)
ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်း၊ ၁၉၆၂-ခု၊ အောက်တိုဘာလ။
ရန်ကုန်မြို့ ရေကျော်စွေး၊ နှင်းပန်းလမ်း၊ အမှတ် ၁၂ (ခ)
မြန်မာ့ဗျူဟာစာပုံနှိပ်တိုက်တွင် ပုံနှိပ်၍ ရွှေပြည်တန်စာပုံနှိပ်တိုက်
နှင့် စာအုပ်တိုက်မှ ပြည်လုံးကျွတ် ဖြန့်ဝေသည်။

(၈) သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ ပြုစုသော "ဗုဒ္ဓမှတ်ကျောက်"
၁၉၆၃-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ။
ထုတ်ဝေသူ ဦးစိုးဝင်း၊ မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၉၃)၊ မြန်မာ့ဗျူဟာ
စာအုပ်တိုက်၊ ၆၂-ဗိုလ်ချုပ်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖြန့်ဝေသူ - ရွှေပြည်တန်စာပေတိုက်၊ မှတ်ပုံတင် အမှတ် (၉၄)
၁၂၊ နှင်းပန်းလမ်း၊ ရေကျော်၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၉) ဗုဒ္ဓစာချုန်တော် (သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ)
၁၉၆၁-ခု အောက်တိုဘာလ၊ ပထမပုံနှိပ်ခြင်း၊
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ မောင်စိုးဝင်း၊ မြန်မာ့ဗျူဟာစာပုံနှိပ်တိုက်ဘွင်
ရိုက်နှိပ်၍ ရွှေပြည်တန် စာပုံနှိပ်တိုက်နှင့်၊စာအုပ်တိုက် အမှတ်-၁၂၊
နှင်းပန်းလမ်း၊ ရေကျော်စွေး၊ ရန်ကုန်မြို့မှ ဖြန့်ဝေသည်။

(၁၀) အသင်္ကလူသား ဘာမှားနေသလဲ (သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ)
၁၉၆၆-ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁-ရက်။
ထုတ်ဝေသူ ဦးစိုးဝင်း၊ မှတ်ပုံတင်အမှတ် မြဲ (၀၀၉၃) မြန်မာ့
ဗျူဟာ စာအုပ်တိုက်၊ ၁၂ (ခ)၊ နှင်းပန်းလမ်း၊ ရေကျော်၊
ရန်ကုန်မြို့။
ပုံနှိပ်သူ ဦးစိုးဝင်း၊ မှတ်ပုံတင်အမှတ်-မြဲ(၀၁၀၆)မြန်မာ့ဗျူဟာ
စာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၂(ခ)။ နှင်းပန်းလမ်း၊ ရေကျော်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖြန့်ဝေသူ-ရွှေပြည်တန်စာပေတိုက်။ မှတ်ပုံတင် အမှတ်(၀၀၉၄)
၁၂ (က) နှင်းပန်းလမ်း၊ ရေကျော်၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၁၁) ဥာဒ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ (ကိုကိုလေး)
(အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်တည်းဖြတ်သည်)
ထုတ်ဝေသူ ဦးသိန်းရွှေ(ဝ၁၁၇) ပင်းယစာပေတိုက်၊ (၂၈၉)
ဘားလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
ပုံနှိပ်သူ ဦးအောင်ခင်၊ မှတ်ပုံတင်(ဝ၃၄၅)သိန်းသန်း ပုံနှိပ်တိုက်၊
အမှတ်-၇၇၉၊ ၅-ရပ်ကွက်၊ တောင်ဥက္ကလာပ၊ ရန်ကုန်မြို့။
၁၉၆၄-ခု၊ အောက်တိုဘာလ (၁)ရက်

(၁၂) အတ္ထဝါဒနှင့် တာဝတိံသာ အဘိဓမ္မာ (အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်)
(၂၀-၅-၆၅)
ထုတ်ဝေသူ ဦးသိန်းရွှေ (ဝ၁၁၇)မြို့၊ ပင်းယစာပေတိုက်၊ ၂၈၉၊
ဘားလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
ပုံနှိပ်သူ ဦးအောင်ခင်(ဝ၃၄၅) သိန်းသန်းပုံနှိပ်တိုက်၊ ၇၇၉၊
၅-ရပ်ကွက်၊ တောင်ဥက္ကလာပ၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၁၃) လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ(သခင်မြတ်ဆိုင် အမေး၊ သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ အဖြေ)
ပထမပုံနှိပ်ခြင်း ၁၉၆၄-ခု၊ နိုဝင်ဘာလ။
ထုတ်ဝေသူ—ဦးစိုးလှိုင် ဝိဇယစာအုပ်တိုက် (ဝ၁၁၀) ၄၂-အေ၊
အောင်မင်္ဂလာလမ်း၊ ကျောက်မြောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
ပုံနှိပ်သူ ဦးစိုးလှိုင်၊ ဧရာမြို့တော် စာပုံနှိပ်တိုက်၊ (ဝ၁၃၇)
၄၂-အေ၊ အောင်မင်္ဂလာလမ်း၊ ကျောက်မြောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၁၄) ဗုဒ္ဓ၏ မိဂဒါဝုန်တရား (သခင်မြတ်ဆိုင် ဖွင့်သည်။)
ပုံနှိပ်သူ ဦးတင်၊ စံချိန်သစ်ပုံနှိပ်တိုက် (ဝ၄၂၁) အမှတ်-၃၅၊
ဗဟိုလမ်း၊ ဂုတ္တလစ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ထုတ်ဝေသူ—ဦးတင်၊ စိန်တင်စာပေရိပ်မြုံ။ (ဝ၂၉၇) အမှတ်၊
၃၅-ဗဟိုလမ်း၊ ဂုတ္တလစ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖြန့်ချိသူ—ပြည်သူ့အလင်း စာပေဖြန့်ချိရေး၊ ၁၀၇၊ ဗိုလ်ချုပ်
အောင်ဆန်းစျေး၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၁၅) ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ (၁) (သခင်မြတ်ဆိုင်)
ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၆၄-ခု
မှတ်ပုံတင် (၁၀၄၈)ရန်ကုန်မြို့။ ၁၀၇-ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းစျေး
ပြည်သူ့အလင်းစာပေတိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။
မှတ်ပုံတင် (၀၀၄၇) ရန်ကုန်မြို့ အမှတ် ၅၅-အလုံ၊ ကျောင်းလမ်း
ပြည်သူ့အလင်း စာပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်သည်။

(၁၆) ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ (၂) (သခင်မြတ်ဆိုင်)
၁၉၆၇-ခု၊ ဇန္နဝါရီလ၊
ရန်ကုန်မြို့၊ ၁၀၇-ဗိုလ်ချုပ်စျေး၊ ပြည်သူ့အလင်း စာပေတိုက်မှ
ထုတ်ဝေသည်။ မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၀၄၈)
ရန်ကုန်မြို့၊ အလုံ၊ ကျောင်းလမ်း-၅၅၊ ပြည်သူ့အလင်း
စာပုံနှိပ်တိုက်က ရိုက်နှိပ်သည်၊ မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၀၄၇)

(၁၇) သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနနှင့် ရေနံချောင်း အရေးတော်ပုံ၊ သို့မဟုတ်
ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဘဝသံသရာ
(၁၉၆၄-ခု၊ ဩဂုတ်လ)
ထုတ်ဝေသူ-ဦးသိန်းရွှေ (၀၁၁၇) ပင်းယစာပေတိုက်၊ အမှတ်
၂၈၉၊ ဘားလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
ပုံနှိပ်သူ–ဦးစိုးလွိုင်၊ (၀၀၇၀)မျိုးညွှန့်ပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ်-၉၀၊
လှည်းတန်းလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၁၈) ဘဝရေစီး (ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ) ၁၉၆၁-ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၂၂-ရက်၊
ရွှေပြည်တန် စာပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ်(၁၂) နှင်းပန်းလမ်း၊
ရေကျော်၊ ရန်ကုန်မြို့။

(၁၉) ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်း
သင်တန်းအမှတ်စဉ်(၁)သင်တန်း မှတ်စုများ၊
သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသန အဖွဲ့ချုပ်၊ ဗမာနိုင်ငံ (အဖွဲ့ဝင်များသာ)
(ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူပေါ်)

(၂၀) သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသန အဖွဲ့ချုပ်
ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်း၊ သင်တန်းမှတ်စု(သင်တန်းသားများ
အတွက်သာ)
(ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူမပါ)

(၂၁) ဝိမုတ္တိရသအရကောက်ကျမ်း ဦးကိုကိုလေး
(ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူမပါ)

(၂၂) သစ္စာဓမ္မစာစောင်
အတွဲ(၁) အမှတ်(၁)(၂)(၃)(၄)(၅)
အတွဲ(၂) အမှတ်(၂)(၈)(၉)(၁၀)(၁၁)(၁၂)
အတွဲ(၃) အမှတ်(၁)(၂)(၃)(၄)(၁၂)
အတွဲ(၄) အမှတ်(၂)(၈)
စုစုပေါင်း သစ္စာဓမ္မ (၁၈)စောင်

(၂၃) သစ္စာ ဓမ္မရေးရာစာစောင်
အတွဲ(၁) အမှတ်(၅)(၆)(၇)(၈)(၉)
စုစုပေါင်း သစ္စာဓမ္မရေးရာစာစောင်(၅)စောင်

(၂၄) သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်(အဖွဲ့ဝင်များသာ)
သစ္စာဗိမာန်
စည်းရုံးရေးနှင့်အဘိဓမ္မာရေးရာ(ပြန်တမ်း)
အတွဲ(၁) အမှတ်(၃)(၆)
အတွဲ(၂) အမှတ်(၅)
စုစုပေါင်း (၃)စောင်

(၂၅) ဓမ္မအလင်းရောင် (အဖွဲ့ဝင်များအတွက်သာ)
အတွဲ(၂) အမှတ်(၆)(၇)(၈)
အတွဲ(၃) အမှတ်(၂)(၃)(၄)
စုစုပေါင်း ဓမ္မအလင်းရောင်(၆)စောင်

(၂၆) အမှန်တရား သုတေသန စာစောင်
အမှတ်(၁)(၂)(၃)(၄)(၅)(၆)
စုစုပေါင်း စာစောင် (၆)စောင် (အဘိဓမ္မာဆရာစိန်တင်ပြသည်)

(၂၇) လက်ရွေးစင် သီးသန့်
ပိဋကတ်တော် ကောက်နှုတ်ချက်များ
သခင်မြတ်ဆိုင်

(၂၈) နိကာယ်၏ နိကာယ်နှင့် ဒေးဒရဲမြို့ကျောက်တိုင်မှ စာများ (ကွင်းကျောင်းတိုက်)

(၂၉) ဗုဒ္ဓသာသနာသမိုင်း(အကျဉ်း)ပဉ္စနိကာယ ဓမ္မသာကစ္ဆာအဖွဲ့ ၁၃၇၀-ခု၊ နတ္တော်လဆန်း (၁၅)ရက် (ကွင်းကျောင်းတိုက်၊ ဒေးဒရဲမြို့)

(၃၀) အနတ္တဝါဒနှင့် လောက်လာန်းသဖွယ် ဝိညာဉ်တွယ် ဟူသော အတ္တဝါဒ တင်ပြသူ-ဦးရွှေပြည့်၊ တောင်ကုတ်မြို့၊ ရခိုင်ပြည်နယ် (အဖွဲ့ဝင်များအတွက်သာ)

(၃၁) နတ်နှင့် ငရဲ ဘယ်မှာလဲ
တင်ပြသူ-ဦးရွှေပြည့်၊ တောင်ကုတ်မြို့၊ ရခိုင်ပြည်နယ်။
(အဖွဲ့ဝင်များအတွက်သာ)

(၃၂) ဗုဒ္ဓသိပ္ပံ ပရိသတ် တော်လှန်ရေး လူသားတွေအမြင် ဘာသာ စီးပွါးရေးနှင့် လူမှုစီးပွါးရေး

(၃၃) ဧရွှအာဘိဓမ္မာ တောင်ကုတ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၏မေးခွန်းစာစောင်

(၃၄) သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ချုပ် အယူဝါဒရေးရာဆိုင်ရာ ခံယူချက် သဘောထား စာရွက်

(၃၅) တိတ်ခွေ(၁၁)ခွေ စာရင်း-

(က) ဦးဥက္ကဋ္ဌဟော သစ္စာလေးပါး(တောင်တွင်းကြီး နှတ်မှီ တောရ)

(ခ) ဦးကိုကိုလေး ဗုဒ္ဓဝါဒအခြေခံသင်တန်း သခ်ၤာစာ(၁)

(ဂ) သံဂါယနာတင်သမိုင်း(အစ) (ဦးကိုကိုလေး)

(ဃ) ″ (အဆုံး) ″

(င) ရခိုင်သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့ဝင် ပထမနှစ် ပထမခွေ

(စ) ″ ″ ဒုတိယခွေ

(ဆ) ″ ဒုတိယနှစ် ပထမခွေ

(ဇ) ″ ″ ဒုတိယခွေ

(ဈ) ဦးဝါသဝ မြောင်းမြဟော (၁၅-၄-၂၆) နှစ်

(ည) ″ ″ (၁၆-၄-၂၆) နှစ်

(ဋ) ″ ″ (၁၇-၄-၂၆) နှစ်

စုစုပေါင်း စာအုပ်, စာစောင်, စာတမ်းများ

အမျိုးအားဖြင့် ၃၄-မျိုး

အရေအတွက်အားဖြင့် ၆၇-ခုရှိပါသည်။

(၃၆) ယခု သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြခဲ့သော စာအုပ်, စာတမ်း, စာစောင်, စာရွက် အရေအတွက်မှာ အမျိုးအားဖြင့် (၃၄)မျိုး, အရေအတွက်အားဖြင့် (၆၇) ဖြစ်ပါသည်၊ ၆၇-မျိုးတွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူပါသော စာအုပ်စာတမ်းမှာ (၁၉)မျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ကျန် (၄၈)မျိုးကတော့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ မပါပါဘူးများ၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ မပါသော်လည်း ခိုင်မာသော အထောက် အထားအရ သက်သေခံအဖြစ် တပည့်တော်မှား တင်ပြပါသည် ဘုရား။

(၃၇) ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်း သင်တန်းအမှတ်စဉ် (၁) သင်တန်းမှတ်စုများမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် ဗမာ့နိုင်ငံဟု ပါရုံမျှမက သက်သေခံ တိတ်ခဲ့ အမှတ် (ခ) (ဂ) (ဃ) ပါ ဦးကိုကိုလေး ပို့ချသော ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်း ပို့ချချက်များနှင့် လိုရင်းအဓိပ္ပါယ် လုံးဝ တူညီနေပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်က စာအုပ်တွင် ပါသည့်အတိုင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များထံ ဖြန့်ဝေကြောင်း ထင်ရှား၍ သက်သေခံအဖြစ် တင်ပါသည် ဘုရား။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ် ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်း သင်တန်းမှတ်စု (သင်တန်းသားများ အတွက်သာ) စာအုပ်သည်လည်း သင်တန်းအမှတ်စဉ် (၁) စာအုပ်ကြီးနှင့် အကျဉ်းအကျယ်မျှသာ ကွဲခြားရှိလည်းကောင်း သင်တန်းသားများကို ဖြန့်ဝေသောစာအုပ်ငယ် ဖြစ်ရှိလည်းကောင်း ,သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်ကပင် ဖြန့်ဝေသည်ဟု သိနိုင်ပါသည်။

(၃၈) သစ္စာဓမ္မ စာစောင်သည်လည်း လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ နောက်ယောင်ခံများက ဖြန့်ဝေကြောင်း-

(က) စာပေကော်မတီ

(ခ) ပါဝင်ရေးသားသူများ

(ဂ) အတွင်းစာသားနှင့် ထင်ရှားသော အချက်အလက်များက သက်သေပြနေပါသည်၊ သစ္စာဓမ္မ အတွဲ(၄) အမှတ် (၇) စာမျက်နှာ (၁၀) ၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားပါသည်။

အဖွဲ့ချုပ်စာပေကော်မတီ

(၁) ဦးခင်ဟန် (အကြံပေး)
(၂) ဦးလွန်းမောင် (″)
(၃) ဦးအောင်နိုင် (တာဝန်ခံစာတည်း)
(၄) ဦးကိုကိုလေး (″)
(၅) ဦးထွန်းစော (အဖွဲ့ဝင်)
(၆) ဦးမြင့်ဆွေ (″)
(၇) ဦးတင်သိန်း (″)
(၈) ဦးမောင်စိန် (″)

တို့ပါဝင်သော စာပေကော်မတီ ဖွဲ့စည်းလိုက်ပါသည်၊ စာပေရေးရာကိစ္စနှင့် ပတ်သက်လာပါက အဖွဲ့ချုပ် စာပေကော်မတီသို့ ဆက်သွယ်ကြ စေလိုပါသည်၊ ဤသို့ ရေးဆွဲပါသည်၊ ပါဝင်ရေးသားသူများကလည်း လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ, သခင်မြတ်ဆိုင်, ဒဂုန် ဦးလှဖေ, ဦးဘမောင်-ဒေးဒရဲ, ဦးကိုကိုလေး စသူတို့ ဖြစ်ကြပါသည်၊ သက်သေခံတင်ထားသော သစ္စာဓမ္မစာစောင်(၁၈)စောင်တွင် (၁၄)စောင်၌ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ပါဝင်ရေးထားပါသည်၊ သစ္စာဓမ္မ အတွဲ (၂) အမှတ်(၁၀)စာမျက်နှာ (၁၁)၌ ဓမ္မဗိမာန်တည်နိုင်ရေးအတွက် အလှူငွေ ပို့နိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ်—

(၁) ဦးဇဝန ပရဟိတဆရာတော်
နေရှင်နယ်ကျောင်း, တောင်တွင်းကြီးမြို့။

(၂)- ဦးဉာဏ်သိုင်း၊ မေခလာတိုက်၊ အမှတ် (၉၅၄) ၁၆-ရပ်ကွက်၊ ရတနာလမ်း၊ တောင်ဥက္ကလာပ။

(၃) ဦးခင်ဟန် (သစ္စာဓမ္မ) ၃၁၃၊ဗိုလ်ချုပ်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့—

တို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ထို၃-ဦးတွင် ၂-ဦးမှာ ယခု စုဒိတကများ ဖြစ်နေကြပါသည်။

ရေးသော အကြောင်းအရာများကလည်း သစ္စာဓမ္မ အတွဲ(၂)အမှတ်(၁၂) မျက်နှာဖုံး စာမျက်နှာတွင် ကောက်ချက် ချထားသည့်အတိုင်း လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ ကျယ်ပြန့်အောင် ရေးသားနေကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သစ္စာဓမ္မစာစောင်များကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ မပါသော်လည်း သက်သေခံအဖြစ် တပည့်တော်များ တင်ပြကြပါသည်။

(၃၉) သစ္စာဓမ္မရေးရာ စာစောင်များ, သစ္စာဗိမာန် စာစောင်များ, ဓမ္မအလင်းရောင် စာစောင်များ အပါအဝင် ကျွန် စာအုပ် စာတမ်း စာစောင်များသည်လည်း လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဘာသာမဲ့ဝါဒကို အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ အစွမ်းကုန် ထူထောင်နေကြသည့် စာစောင်များသာ ဖြစ်ကြောင်း စေ့စေ့ စပ်စပ် ကြည့်က သိနိုင်ပါသည် ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော စာအုပ် စာတမ်းများနှင့် တိတ်ခွေများကို သက်သေခံအဖြစ် တပည့်တော်များ တင်ပြကြပါသည် ဘုရား။

သာမညစောဒနာတင်အပြီး စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်မျှားကို ရုံးတော်မှ စစ်မေးခြင်း

နေ့စဲ့ (၃၀-၆-၈၁)

သဘာပတိက မေးခြင်း

စောဒနာကိစ္စ ပြီးသွားပါပြီ၊ စောဒက ဆရာတော်များက အခုလို စာအုပ် စာတမ်း စာ့မျက်နှာ အကိုးအကားတွေဖော်ပြပြီး စောဒနာ တင်ထားပါတယ်၊ သက်သေခံဖြစ်တဲ့ စာအုပ် စာတမ်းတွေ တိတ်ခွေတွေကိုလည်း အခု စားပွဲပေါ်မှာ တင်ပြီးထားတယ်၊ အခု တင်ပြထားတဲ့ စာအုပ်စာတမ်းတွေ စာစောင်တွေ အားလုံးဟာ ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ, ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရေးသားတာ အမှန်ဖြစ်ပါသလား၊ မဟုတ်ရင်လဲ ငြင်းပယ်နိုင်ပါတယ်။

ဦးဥဇ္ဇောတိက —တပည့်တော်များ အနေနဲ့ ဒီကိစ္စ လုံးဝမသိပါ ဘုရား။

သဘာပတိ —ကျန်တဲ့ ဆရာတော်များက ယခု သက်သေခံ တင်ပြထားတဲ့ စာအုပ် စာစောင်တွေသည် ဆရာတော်တို့ အရင်တုန်းက သုံးသပ်ဖူးတဲ့ လက်ခံဖူးတဲ့ သဘောတူဖူးတဲ့ စာအုပ်စာတမ်းတွေ ဟုတ်ပါသလားလို့ မေးပါတယ်။

ဦးဇဝန ၂ ပါး —တပည့်တော်များလဲ မသိကြတော့ပါ ဘုရား။

ဦးဆန္ဒာဓိက —တပည့်တော်လဲ မသိတော့ပါ ဘုရား။

သဘာပတိ —ဘယ်သူမှ မသိဘူးပေါ့၊ ဒါဖြင့် နောက်က သခင်မြတ်ဆိုင်တို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ဦးခင်ဟန်တို့ ဖြေပါ။

သခင်မြတ်ဆိုင် —တပည့်တော်နာမည်နဲ့ ရေးတဲ့ဟာတော့ တာဝန်ယူပါတယ် ဘုရား၊ တခြားပုဂ္ဂိုလ်များ ရေးတာတော့ မသိပါဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့ထဲလဲ တပည့်တော်မပါဘူး ဘုရား၊ ရေးတယ်ဆိုတာ ဝန်ခံပါတယ်၊ တပည့်တော်အမည် ပါတာမှန်သမျှ အားလုံးတာဝန်ယူပါတယ် ဘုရား။

ဦးခင်ဟန် —ဘုရားတပည့်တော်များနဲ့ ပတ်သက်တာတော့ တာဝန်ယူပါတယ် ဘုရား။

ဦးဥာနိက (ဝိနည်းဓိုရ်) —ပတ်သက်တယ်ဆိုတာက သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အမည်ပါရင် တာဝန်ယူမယ် ပြောတာ-လား။

ဦးခင်ဟန် —သမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမည်ပါရင် တာဝန်ယူပါမယ် ဘုရား။

သခင်မြတ်ဆိုင် —လျှောက်ထားချင်တာက ရှင်ဝါသဝ စာတွေနဲ့ ရောထွေးပြီးနေတော့ ဒါက ၁၅-နှစ်လောက်ကတဲက တပည့်တော်တို့နဲ့ လုံးဝမတူတဲ့ ကိစ္စဖြစ်နေတယ်၊ ရိုရိုသေသေ လျှောက်ရမည် ဆိုရင်တော့ မတော်မတဲ့ စကားတွေ ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒါ အစေ်ာကြီးကတဲက အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ တပည့်တော်တို့ မဆိုင် တော့ပါဘူး။

ဦးဥာနိက (ဝိနည်းဓိုရ်) —မဆိုင်ဒါတော့ ဟုတ်ပြီ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ပါနေတယ်၊ သူကတာဝန်ခံပြီး ထုတ်ဝေထားတော့ သူက ပါနေတယ်။

သခင်မြတ်ဆိုင် —ဒါကတော့ ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့တော့ ဆိုင်ပါတယ်ဘုရား သမ္မာဒိဋ္ဌိကတော့ မှန်တယ်၊ တပည့်တော်တို့ အနေကတော့ ရှင်ဝါသဝနဲ့ လုံးလုံး မပတ်သက်ပါဘုရား။

ဦးဇဝန (ဝိနည်းဓိုရ်) —လူယေသလူဖြစ် စာအုပ်ကို ဦးဝါသဝက တာဝန်ယူ ထုတ်ဝေထားတယ်မဟုတ်လား။

သခင်မြတ်ဆိုင် —ရှင်ဥက္ကဋ္ဌပါနေတော့ တပည့်တော် တာဝန်ယူရမလိုဖြစ်နေပါတယ်ဘုရား။

သဘာပတိ —သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဘယ်သူက တာဝန်ယူမှာလဲ၊

သခင်မြတ်ဆိုင်။ —အရှင်ဘုရားတို့ ထွေးနေတယ် ထင်တယ်ဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဦးခင်ဟန်က တာဝန်ယူပါလိမ့်မယ် ဘုရား၊ တပည့်တော်က သပ်သပ် တယောက်ထဲပဲ ဘုရား၊ နဂိုကတဲက အဖွဲ့အစည်း မရှိပါဘုရား၊ ဘာလို့လဲဆိုရင် တယောက်ထဲ လုံးချင်းပဲ ကြိုက်တယ်ဘုရား၊ ခံစရာရှိလဲ ကိုယ့်ဟာကိုခံမယ်၊ သေစရာရှိလဲ ကိုယ့်ဟာကိုပဲ သေမယ်၊ အဖော်အပေါင်းနဲ့ ဆိုတော့ ငဲ့ရတာ ကွက်ရတာတွေက ပြဿနာရှုပ်လွန်းလို့ နဂိုထဲက လုံးချင်းပဲဘုရား။

သဘာပတိ —ကောင်းပြီ၊ ကောင်းပြီ။

သခင်မြတ်ဆိုင် —ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ လုပ်ဆောင်ချက် မှန်သမျှ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌအမည် ပါသမျှအား လုံး တာဝန်ယူပါတယ် ဘုရား၊ ဟုတ်ဟုတ် ပဟုတ်ဟုတ် ကိုယ့်ဆရာဘက်က ရပ်ရမှာပဲဘုရား၊ ဒါမှလဲ တပည့်တော် တပည့်ကောင်းဖြစ်မယ် ဘုရား၊ ဒီနေရာမှာ တော့ တပည့်တော် ထုတ်ပြေးလို့ မရတော့ပါဘူး။

လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း ဆရာတော် ၃ ပါးက ဝန်ခံခြင်း

သဘာပတိ —စောဒကဆရာတော်များက တင်ပြစောဒနာထားတဲ့ ၂၁-ချက်အတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပေးရလိမ့်မယ်၊ စုဒိတကများက ဒါကို လက်ခံနိုင်ကြသလား၊ သို့မဟုတ် ချေပ ပြောဆို လိသလား။

ဦးဥဇ္ဇောတိက (ဒေးဓရဲ) —တပည့်တော်များအတွက် လူသေလူဖြစ် စာအုပ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ လျှောက်ထားလိုပါတယ်၊ လူသေလူဖြစ် ကျမ်း စာအုပ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ဓမ္မ အဓမ္မ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဆုံးဖြတ်ပေးဖို့ရာ ဝိနိစ္ဆယအတွက် အရှင်မြတ်များမှာ တာဝန်ရှိပါတယ်၊ စောဒက ဆရာတော်များက လူသေလူဖြစ်ကျမ်းကို အဓမ္မဝါဒလို့ တင်ပြထားတဲ့ အတိုင်း တလုံးတပါဒမျှ ငြင်းဆိုခြင်း ကန့်ကွက်ခြင်း မပြုလိုပါ၊ တပည့်များ ကိုယ်တိုင်က လူသေလူဖြစ်စာအုပ်ကို အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း လွှန်ခဲ့တဲ့ (၇) နှစ်လောက်က စပြီး သူသက်တော်ထင်ရှား ရှိစဉ်ကပင် သူမျက်မှောက်၌ ကန့်ကွက်ပြီး ဖြစ်နေလို့ ဒီစာအုပ်ကို စောဒကအရှင်မြတ်များက အဓမ္မဝါဒလို့ တင်ပြနေချက်အတွက် ကန့်ကွက်ဖို့ ချေပဖို့ လုံးဝမရှိပါ၊ ဤအကြောင်း ဆရာတော်ဘုရားများ တရားဝင်စာနဲ့ တင်သွင်းခွင့် ပြုလျှင်လဲ တင်ဖို့ အဆင်သင့် ရေးပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

သဘာပတိ —တင်နိုင်ပါတယ်၊ တင်ပါ။

ဒေးဒရဲ့ဦးဥဇ္ဇောတိကာ၏ ဝန်ခံချက်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) သို့ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များက စောဒနာတင်သွင်းသော လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒနှင့်ပတ်သက်၍ တင်ပြလျှောက်ထားလွှာပါဘုရား။

နေ့စွဲ။ ၃၀-၆-၈၁။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနဝါဒနှင့် ရှေအဘိဓမ္မာ ဆိုသော ဝါဒတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စောဒကဆရာတော်များက အချက်ပေါင်း (၂၁) ချက် တင်ပြပြီး ထိုဝါဒများသည် ဓမ္မဝါဒမဟုတ် အဓမ္မဝါဒများသာ ဖြစ်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးပါရန် တင်ပြလျှောက်ထားသည်ကို ကြားသိ ရပါသည် ဘုရား၊ ထို စောဒနာသော အချက်များအနက် လူသေလူဖြစ်စာအုပ် နှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်မှန်သမျှကို ဘုရားတပည့်တော်အနေဖြင့် ဆန့်ကျင်လို ခြင်း, ချေပလိုခြင်း, သောဓနာပြုလိုခြင်း မရှိပါဘုရား၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များ ကဲ့သို့ပင် တပည့်တော်ကလည်း ထိုဝါဒများကို အဓမ္မဝါဒအဖြစ် လက်ခံ ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၂။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့်ပတ်သက်၍ တပည့်တော်သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ရှိစဉ်ကပင် လက်ခံမှု ယုံကြည်မှု မရှိခဲ့ပါ၊ ပေါင်းတည်အထက် အင်းမရွာကြီး တရားပွဲ၌ တပည့်တော်သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အတူဆုံခဲ့စဉ်က ဒကာတဦး၏ လူသေ လူဖြစ် တရားကို နာလိုကြောင်း လျှောက်ထားရာတွင် အရှင် ဥဇ္ဇော (ဒေးဒရဲ) ဖြေကြားလိုက်ပါဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ မိန့်ကြားချက်အရ တပည့်တော် ဖြေဆိုရာ၌ "လူသေလူဖြစ်ဝါဒသည် ပုဒ္ဓအလိုတော်ကျသော ဝါဒမဟုတ်ကြောင်း, ပုဒ္ဓပိဋကတော်နှင့် မညီသောဝါဒ ဖြစ်ကြောင်း"ကို တနာရီခန့် အကျယ်ခဲ့၍ ပြောဟော မိန့်ကြားခဲ့ပါသည်၊ အနီးတွင် ငုတ်တုတ်ထိုင်နေသော ဦးဥက္ကဋ္ဌကလည်း ဘာမျှ ပြောဆိုခြင်း မပြုပါ၊ ဒေးဒရဲမှာ နေသမျှ တရားဟောသမျှ အချိန်တိုင်း ဘယ် အခါမှလည်း လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် ပတ်သက်သော တရားများကို မဟောခဲ့ပါ၊ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ယုံကြည်မှု ခံယူမှုမရှိ၍ မဟောခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဒီလို မဟောကြောင်းကို ဒေးဒရဲမြို့နယ် သံဃနာယကအဖွဲ့မှ မြို့နယ် သာသနာရေးမှူး များ ရှေမှောက်၌ လွှန်ခဲ့သော တပေါင်းလဆုတ် ၁၄-ရက်က တရားဝင်ဖြေရှင်း ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၃။ သို့ရာတွင် ယခင်က ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သည် အားလျော်စွာ ကဘက် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များ၏ စောဒနာ၌ ပါရှိသည့်အတိုင်း နိကာယ်၏နိကာယ်

စသော ကိစ္စများကိုမူ လုပ်ဆောင်ခဲ့ဘူးပါသည်၊ယခုအခါတွင်မူ သာသနာတော် သန့်ရှင်းတည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ဆောင်ရွက်လာသည့်အတွက် နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက ယထာဓမ္မ ယထာဝိနယ မကျဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူကြပါက လိုက်နာကျင့်သုံးရန် ဝန်ခံကတိပြုကြောင်း ရှိသေစွာ လျှောက်ထားပါသည် ဘုရား။

၄။ ထိုသို့ ဝန်ခံသည်နှင့်အညီ ယခုအခါ၌ ဓမ္မရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍ တပည့်တော်သည် ဆရာစဉ်ဆက် ထေရဝါဒဂိုဏ်းသားဖြစ်၍ ထေရဝါဒဂိုဏ်းသုံး ဓမ္မများကို လေးစားလျက်ရှိပါသည်၊ သံဂါယနာ ၆-တန် တင်ပြီးသော ပိဋကတော်များကို ယုံယုံကြည်ကြည် လက်ခံလိုက်နာလျက် ရှိပါသည်၊ ဝိနယရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍လည်း သံဂါယနာတင်ပြီး ပိဋကတ်တော်လာ ဝိနည်းတော်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးလျက် ရှိပါသည် ဘုရား။

၅။ အထူး လျှောက်ထားလိုသည်မှာ တပည့်တော် ကျောင်းထဲ၌ ရှိသော ကျောက်တိုင်နှင့် ပတ်သက်၍ သစ္စာလေးပါး, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်, အနတ္တလက္ခဏာထို သုံးသုတ်အရ ကြည်ညိုလေးစား၍ နောင်လာနောင်သား အတွက် ရည်ညွှန်းကာ ကျောက်တိုင်စိုက်ထူထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ သို့သော် ထိုကျောက်တိုင်၌ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ တရားလက်ဝဲများ ရေးထိုးထားပါသည်၊ ယင်း ကျောက်တိုင်ရှိ စာပေများသည် ယထာဓမ္မ ယထာဝိနယ မဖြစ်ဘူးဟူ၍ဆုံးဖြတ်ပါလျှင် ဆုံးဖြတ်သည့် အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ပါမည်ဘုရား။

အရှင်ဥဇ္ဇောတိက
ကွင်းကျောင်း၊ ဒေးဒရဲမြို့။

တောင်တွင်းကြီးဆရာတော် ၂-ပါး၏ဝန်ခံချက်

ဦး

သဘာပတိဆရာတော်

အမှတ် (၂) နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များအဖွဲ့ နေ့စွဲ။ ၃၀-၆-၈၁

၁။ ဦးဇဝန နေရွှင်နယ်ပရဟိတကျောင်း၊ တောင်တွင်းကြီးနှင့်

၂။ ဦးဇဝန ငါးဆင့်ကျောင်း (အနောက်) တောင်တွင်းကြီးတို့မှ စောဒကဆရာတော်များ တင်သွင်းသုံးသော စောဒနာချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်လည်ချေပခြင်းများ မပြုလုပ်ကြပါဘုရား။ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ခံယူလိုက်နာပါမည်ဘုရား။

ယခုစောဒနာတွဲ အချက်တွေကို အဓမ္မဝါဒဟု တပည့်တော် များလည်း ခံယူ (ပယ်စွန့်) ပါမည်ဘုရား။

၁။ အရှင်ဇဝန
နေရွှင်နယ် ပရဟိတကျောင်း
တောင်တွင်းကြီးမြို့။

၂။ ဦးဇဝန
ငါးဆင့် အနောက်ကျောင်း
တောင်တွင်းကြီးမြို့။

လက်မှတ်ထိုးနိုင် မထိုးနိုင်မေးခြင်း

သဘာပတိ —ဆရာတော်တို့ ၃-ပါးအနက် ဒေးဒရဲ့ ဦးဥဇ္ဇောကတော့ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ရှိစဉ်ကတဲ့က လူသေလူဖြစ်အယူကို လက်မခံပါဘူးလို့ ဝန်ခံစာထဲမှာ အတိအလင်း ဖော်ပြထားတယ်၊ တောင်တွင်းကြီးဆရာတော် ဦးဇဝန ၂-ပါးရဲ့စာက လူသေလူဖြစ် အယူကို နကိုကလက်မခံဘူး၊ (သို့မဟုတ်) လက်ခံပြီးသား အယူကို ယခုမှ စွန့်တယ်ဆိုတဲ့ အခိုပွါယ်လားဘုရား၊ ဒီစာထဲမှာမပါဘူး၊ ဆရာတော်တို့စာက မသေချာဘူး။

ဦးဇဝန —တပည့်တော်နဲ့ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ အလုပ်က တခြားစီပါ ဘုရား၊ တပည့်တော်က ပရဟိတ အလုပ်ဆိုတော့ ပရဟိတလုပ်ငန်းပဲ လုပ်ပါတယ် ဘုရား၊ သူ့ရဲ့ လူသေလူဖြစ်ကို သူကိုယ်တိုင် ဟောသံလဲ မကြားဘူးပါဘုရား။

သဘာပတိ —ဟောသံတော့ မကြားဘူး၊ စာအုပ်က ဗမာတပြည်လုံး နှံ့နေတယ်၊ နယ်စွန် နယ်ဖျားအထိ အားလုံး ရောက်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် ဆရာတော်များ နကိုက ဒီစာအုပ်အရ ဦးဥက္ကဋ္ဌရဲ့ လောင်းရိပ်အောက်မှာ မိပြီး ဒီအယူအတိုင်းကို လိုက်ယူနေတာလား။

ဦးဇဝန ၂-ပါး —ဒေးကလဲ မလိုက်ဘူးပါ၊ ယခုလဲ မလိုက်ပါဘုရား။

သဘာပတိ —ဒါဖြင့် ဒီအယူကို လုံးဝမယူဘူးပေါ့၊ နောက်ကိုလဲမယူဘူး၊ ဒီဝါဒကိုလဲ မဖြန့်ဖြူးဘူး၊ ဆရာတော်က ပရဟိတ အလုပ်သမားဖြစ်၍ ပရဟိတအလုပ်ကိုပဲ ဆက်လုပ်မယ်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌရဲ့ ဝါဒကို ဖြန့်ဖြူးဖို့ ဆက်ပြီး ဟောပြောဖို့ မိမိကိုယ်တိုင်ကလဲ မလုပ်တော့ဘူး၊ ဒီလိုလား။

ဦးဇဝန —မှန်ပါဘုရား။

သဘာပတိ —ဦးဥက္ကဋ္ဌအယူကို လက်မခံတဲ့ အကြောင်း ဒီဆရာတော် ၃-ပါးက ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ကို တင်ပြထားတယ်၊ ဒီဆရာတော် ၃-ပါးက နောင်ကို ဒီအယူဝါဒနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဘာမျှ မလုပ်ပါဘူးဆိုတာ ပဋိညာဉ် ဝန်ခံချက်ပေးပြီ၊ ဒါကြောင့်

ဝိနိစ္ဆယချမှတ်တဲ့အခါ ဆရာတော်တို့ ၃-ပါး လက်မှတ်ထိုး ကြရမယ်၊ လက်မှတ်ထိုးနိုင်တယ် မဟုတ်လား။

ဦးဇဝနှ-ပါး —ထိုးနိုင်ပါတယ်ဘုရား။

ဦးဥဇ္ဇောတိက —ထိုးနိုင်ပါတယ်ဘုရား။

သဘာပတိ —အေး၊ လက်မှတ်ထိုးမှု အတည်ဖြစ်မယ်၊ ဒါဖြင့် ဆရာတော်တို့ ၃-ပါးအတွက်ကတော့ နဂိုကလဲ ဟုတ်တိပတ်တိ ယူတာ မဟုတ်ဘူးပေါ့၊ နောက် ဦးဥဇ္ဇောတိက ကတော့ ဦးဥက္ကဋ္ဌ အသက်ထင်ရှားရှိစဉ်ကပင် ဒီအယူကို သူ့ ရွေမှာပဲ ပြောင်ပြင်းခဲ့တယ် ဟုတ်လား။

ဦးဥဇ္ဇောတိက —မှန်ပါ ပြောင်ပြင်းခဲ့ပါတယ်ဘုရား။

သဘာပတိ —အဲဒီလိုဆိုတော့ ဒီ ၃ ပါးအတွက်က မိမိတို့နဂိုက ဦးဥက္ကဋ္ဌ လောင်းရိပ်မိပြီး ယူမိသည်ဖြစ်စေ၊ သဘောကျပြီးသည့် ကာလ လက်ခံသည် ဖြစ်စေ၊ ဆရာတော် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းအသင်းလုပ်ပြီး နေမိသည့်အတွက် အခု ဆရာတော်တို့ အခုလို ဝိနည်းမိုရ်ရုံး ရောက်လာရခြင်း ဖြစ်တယ်၊ အမှန်စင်စစ် အဲဒီလိုဖြစ်တော့ ဆရာတော်တို့ ၃ ပါးဟာ မိမိတို့ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အတူနေမိ ပြောမိ ဆိုမိ လုပ်မိ ကိုင်မိ နဲနဲ ကျဉ်းကျဉ်း ရှိမိတဲ့အတွက် (ဆရာတော် ဦးဥဇ္ဇောတိက ကျောင်းမှာက အစည်းအဝေးတွေလုပ်၊ ကျောက်တိုင်တွေထူဆိုတော့ တသဘောထဲလို ဖြစ်နေတယ်)။

ဦးဥဇ္ဇောတိက —မှန်ပါ၊ အထည်ကိုယ်က ရှိနေတော့ ထင်စရာဖြစ်နေပါတယ် ဘုရား။

သဘာပတိ —မပြေးသော်လည်း ကန်ရာကရှိနေကယ် ဆိုသလိုပဲ၊ အဲဒီလို ရှိနေတဲ့အတွက် ဆရာတော်တို့ ဒီရုံးကို ရောက်လာရခြင်း ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို ရောက်လာတော့ ဒီအယူကို မယူပါဘူး၊ ဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့က ချမှတ်သမျှ အဆုံးအဖြတ် ခံယူပါမယ်လို့ ယခုဝန်ခံတယ်မဟုတ်လား။

ဦးဥဇ္ဇောတိက —မှန်ပါ ဝန်ခံပါပြီ ဘုရား။

ဆရာပတိ —အဲဒီလို ဝန်ချတောင်းပန်တာ အင်မတန်ကောင်းပါတယ်၊ မိမိတို့ လုပ်မိ မှားမိသမျှကို အမှားကို အမှားမှန်းသိရှိပြီး "အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသ္ဝာ ယထာပစ္စယံ ကရောတိ" ဘုရားဟော ဒေသနာမှာ ပါရှိတဲ့အတိုင်း ကုစားခြင်းအမှု ပြုလိုက်တာပဲ၊ အဲဒီလို ကုစားမှုပြုလိုက်တဲ့အတွက် ဘုရား ရှင် သာသနာတော်မှာ သီလ သမာဓိ ပညာ တိုးပွားဖို့ အကြောင်းသာ ရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အရှင်ဘုရားများ ဒီလို ဝန်ချတဲ့အတွက် ဆရာတော်တို့ ဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့မှ ဝိနည်း ဓိုရ် ဆရာတော်များက ငမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လက်ခံပြီး သကာလ၊ ကျေနပ်ပြီးသကာလ၊ သာဓု ခေါ်ပါတယ်။ (သာဓု-သာဓု-သာဓု။)

ဒါကြောင့် ဆရာတော်တို့ ၃-ပါးသည် ဒီစောဒနာများကို ချေပခြင်း သောဓနာခြင်း မပြုလုပ်တဲ့အတွက် ချမ်းချမ်းသာသာ နေနိုင်ပါပြီ၊ ဒါပေမဲ့ ဆရာတော်တို့ စုဒိတကအဖြစ်က မလွတ်သေးဘူး၊ မလွတ်သေးတဲ့အတွက် ဒီရုံးက ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်ချက်ချတဲ့အခါ လာရောက်ပြီး တော့ မျက်မှောက် နာခံရဦးမယ်၊ ဆရာတော်တို့ကို အကြောင်းကြားမယ်၊ အဲဒီအခါ ဒီရုံးကိုလာပြီး ရှေမှောက်မှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို နာခံကြရမယ်။

စုဒိတက ရဟန်းများ—မှန်ပါ နာခံပါမယ်ဘုရား။

သဘာပတိ —ကျန်ဆရာတော် ဦးဆန္ဒာဓိကနှင့် လူစုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များက ချေပပြောဆိုမှာ အမှန်ပဲလား။

ဦးရွှေပြည့် —တပည့်တော် ဦးရွှေပြည့် (နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ) ကိုသာ ချေပပါမည် ဘုရား။

သခင်မြတ်ဆိုင် —တပည့်တော် ချေပပါမည် ဘုရား။

ဦးခင်ဟန် —တပည့်တော် သမာဓိဌိဿဖွဲ့ ကိုယ်စား ချေပပါမည်ဘုရား။

ဦးဆန္ဒာဓိက —ချေပပါမည် ဘုရား။

ဝိဿသစောဒနာ တင်ရန် ရက်ချိန်းပေးခြင်း

သဘာပတိ —စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်တွေ တင်ပြထားတဲ့ စောဒနာများမှာ လဲ အကိုးအကား အစုံအလင် မပါသေးဘူး၊ ပါဠိအင်္ဂ

ကထာ ဋီကာ အကိုးအကား ပြဖို့လိုသေးတယ်၊ သောနော ခေျပမဲ့ ပဋိုလ်တွေ့ စုံစုံလင်လင်သိရအောင် စောဒက ပဋိုလ်များက အကိုးအကား ပါဠို အဋ္ဌကထာ ဋီကာတင် ပြပြီး လျှောက်ထားရဦးမယ်၊ အထူးဝိသေသ စောဒနာ အကျယ် လျှောက်ထားရဦးမယ်၊ အခုဟာက သာမည စောဒနာရှိသေးတယ်၊ ဘယ်ဟာ ဘယ်ဟာဖြင့် ဘယ်ပါဠိတော် ဘယ်အဋ္ဌကထာ ဘယ်ဋီကာ ဘယ်မျက်နှာနှင့် မကိုက်ညီကြောင်း အစုံအလင် ဖော်ပြရဦးမယ်၊ ဒါကြောင့် ဝါဆိုလဆန်း (၃) ရက်နေ့ နံနက် (၈) နာရီမှာ ဝိသေသ စောဒနာတင်ရမယ်။

စောဒကများ —ဆရာတော်များ အမိန့်အာဏာကိုလေးစားသော အားဖြင့် ဝိသေသစောဒနာကို ထပ်၍တင်ပါမည် ဘုရား။

သဘာပတိ —ဦးဆန္ဒာဓိကနှင့်တကွ စုဒိတကပဋိုလ် အားလုံး အဲဒီနေ့ လာကြရမယ်၊ ဦးဇဝန ၂-ပါးနှင့် ဦးဥဇ္ဇောတိကတို့ကတော့ ချမ်းချမ်းသာသာ နေနိုင်ပါပြီ။

ပြည်ထောင်စု ဆိုင်ရာယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းစိုရ်အဖွဲ့
အမှတ်(၂)
လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယအတွက်
ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလွှာ

ဝဂ္ဂုဒ-ခု၊ ဝါဆိုလဆန်း ၃-ရက်၊ စနေနေ့
(၄-၇-၈၁)
ဝိသေသနီဒါန်း

အမှတ်(၂)နိုင်ငံတော်သီးခြားဝိနည်းစိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၁။ ဒဂ္ဂုဒ-ခုနှစ် နယုန်လပြည့်ကျော် (၁၃)ရက် (၃၀-၆-၈၁)နေ့က ဤသီးခြား ဝိနိစ္ဆယရုံးတော်၌ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ ဆမွာဒိဋ္ဌိသုတသန ပါဒ, ဇွန်အဘိဓမ္မာဝါဒဆိုသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ ထိုကားယကံရှင်တို့ ရေးသား ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသော စာအုပ်, စာတမ်း, စာစောင်, တိတ်ခွေတို့ကို သက်သေခံ ပစ္စည်းများအဖြစ် တင်ပြလျက် ယင်း စာအုပ် စာစောင် တိတ်ခွေတို့မှ ဒေးရေး ကြီးသော စာပိုဒ် စကားရပ်တို့ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြပြီး ထိုဝါဒများသည် ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့် ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒများသာဖြစ်ကြောင်း ဤရုံးတော်က အဆုံး အဖြတ်ပေးတော်မူပါရန် အချက်ပေါင်း (၂၁)ချက် တို့ဖြင့် စောဒနာလွှာ တင်သွင်းခဲ့ပါသည် ဘုရား။

ထိုသို့ စောဒနာလွှာ တင်သွင်းခဲ့ရာတွင် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ် (၇) ဦးအနက် ပိဋ္ဌကတ်ကျမ်းဂန်ကို လေ့လာဖူးသော ဆရာတော် ဦးဥဇ္ဇောတိက (ဒေးဒရဲ) တောင်တွင်းကြီးမှ ဆရာတော်ဦးဇဝန (နေရှင်နယ်)နှင့် ဘရာတော် ဦးဇဝန (ငါးဆင့်) တို့က တပည့်တော်များ စောဒနာသည့်အတိုင်း ထိုလူသေလူဖြစ်ဝါဒ စသည်ကို အဓမ္မဝါဒဖြစ်ပါကြောင်း ဤရုံးတော်၌ ဝန်ခံသွားကြပြီး ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ သို့ရာတွင် ကျန်စုဒိတက (၄) ဦးတို့မှာ ဝန်မခံလိုကြသဖြင့် စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြသော တပည့်တော်များက မိမိတို့ စောဒနာချက်များအပေါ် ကျန်ရှိသော စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ ပိုမိုသဘောပေါက်နားလည်ကြစေရန် ပိဋ္ဌကတ် ကျမ်းဂန် သက်သေသာဓကများဖြင့် ထပ်မံ၍ ဝိသေသစောဒနာတင်ရန် ရုံးတော်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ယခု ဝိသေသစောဒနာကို တင်သွင်းကြပါသည်ဘုရား၊

၂။ အမှတ် (၂) နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲဝင် ဆရာတော်အရှင် မြတ်တို့ဘုရား—

"အဓမ္မကို ဓမ္မဟူ၍ ညွှန်ပြကြသော ရဟန်းများ, ဓမ္မကို အဓမ္မဟူ၍ညွှန်ပြ သောရဟန်းများ, မြတ်စွာဘုရားမဟောအပ်သည်ကို မြတ်စွာဘုရားဟောအပ် သည်ဟူ၍ ညွှန်ပြသောရဟန်းများနှင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်သည်ကို မြတ်စွာ ဘုရားမဟောအပ်ဟူ၍ ညွှန်ပြသောရဟန်းများသည် လူရောနတ်ပါ သတ္တဝါ ကို်ခိ်း အစီးအပွားမဲ့ခြင်း ဆင်းရဲခြင်းငှာ ကျင့်ကြသူဘို့ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထို့ရဟန်း ကို်သည် များစွာသော အကုသိုလ်တရားကို်လည်း ဖြစ်ပွားစေကုန်၏၊ ကို်သာသ နာတော်ကို်လည်း ကွယ်ပျောက်စေကုန်၏" ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ "အဓမ္မကို ဓမ္မ ဟူ၍ ညွှန်ပြကြသော ရဟန်းတော်များ, ဓမ္မကို ဓမ္မဟူ၍ ညွှန်ပြကြသော ရဟန်းတော်များ, မြတ်စွာဘုရား မဟောအပ်သည်ကို မြတ်စွာဘုရားမဟောအပ် ဟူ၍ ညွှန်ပြကြသော ရဟန်းတော်များနှင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်သည်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်၏ဟု ညွှန်ပြသော ရဟန်းတော်များသည် လူရောနတ်ပါ သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်ခြင်း ချမ်းသာခြင်းငှာ ကျင့်ကြကုန်၏၊ ထို့ရဟန်း တော်တို့သည် များစွာသော ကုသိုလ်တရားကိုလည်း ဖြစ်ပွားစေကုန်၏၊ ဤ သာသနာတော်ကိုလည်း တည်တံ့စေကုန်၏" ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော် ပထမအုပ် ကေနိပါတ် စာမျက်နှာ (၁၈) (၁၉) တို့၌ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူထားသော ဒေသနာတော်ကို ဦးထိပ်ထားကာ တပည့်တော်များသည် အဓမ္မကို အဓမ္မဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားမဟောဟူ၍လည်းကောင်း ညွှန်ပြကြပါသည်၊ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ကြီး များက လူ့သလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒနှင့် ရွှေအာဘိဓမ္မာ ဝါဒတို့ကို အဓမ္မဝါဒအဖြစ် ဆုံးဖြတ်ခပေးတော်မူကြရန် စောဒနာလွှာ တင်သွင်း ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၃။ တပည့်တော်များ၏ စောဒနာပုံကို အခွ်ိုက သဘောမပေါက်ကြပါ ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် နားလည်သဘောပေါက်အောင် အနည်းငယ် ရှင်းလင်း ပေးလျောက်ထားပါရစေ ဘုရား၊ တပည့်တော်များ စောဒနာကြရာ၌ "အဓမ္မဝါဒ" တည်းဟူသော မူကို်သာ အခြေပြု၍ စောဒနာကြခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ လူ ပုဂ္ဂိုလ်များ စာအုပ် စာတမ်း စာစောင် တိတ်ခွေများကို ထည့်သွင်းပြောကြား ရခြင်းသည် ထို"အဓမ္မဝါဒ"နှင့် သက်ဆိုင်သောကြောင့်သာ မလွဲသာ မရှောင် သာ ပြောရခြင်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၄။ ဥပမာ—"ဥာ-ဘုံဝါဒဗုဒ္ဓလက်မခံ" ဆိုသော ကိစ္စမျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌဖြစ်စေ ဦးဝါသဝဖြစ်စေ သခင်မြတ်ဆိုင်ဖြစ်စေ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေ-

သနအာသင်းသားများဖြစ်စေ ရွှေအာဘိဓမ္မာသမားများဖြစ်စေ ပါဝင်ပတ်သက်သည်သာဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ "ဒို့နှင့်မဆိုင်"ဟူ၍ ခဲထုတ်၍ မရပါ ဘုရား၊ အခြားသော စောဒနာချက်များဦးလည်း ဤနည်းအတူပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ယခု သီးခြား ဝိနိစ္ဆယအမှတ်(၂) ရုံးတော်၌ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ် ထည့်သွင်းထားသူများမှာ တပည့်တော်များ စောဒနာသည့်အချက်များကို ဖြေဆိုနိုင်ကြစေခြင်းငှာသာ ဖြစ်ပါသည်၊ အမှန်စင်စစ် ရုံးတော်က "အဓမ္မဝါဒ"ဟုဆုံးဖြတ်လျှင် ထို "အဓမ္မဝါဒ"နှင့်ပတ်သက်သူအားလုံး "အဓမ္မဝါဒီ"များသာဖြစ်ကြရပါမည် ဘုရား၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဝါဒနှင့်ပတ်သက်သူ မှန်သမျှ တပေါင်းတစည်းတည်း ပါဝင်ပြီး ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၅။ စောဒနာ၏ ခေါင်းစဉ်တင်ရာ၌ ထုံးစံအတိုင်း စကားကျဉ်းစိမ့်သောငှာ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနာဝါဒ ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒ ဟူ၍ သုံးနှုန်းခြင်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဤအထဲက ဘုရားတပည့်တော်များက အချက်ပေါင်း (၂၁) ချက်ကို တင်ပြပြီး "ဓမ္မ" "အဓမ္မ" စောဒနာခြင်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဤစောဒနာသော အချက် (၂၁) ချက်သည်သာလျှင် ဤရုံးတော်၌ တရားဝင် သက်ဆိုင်သော အချက်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။ ဤသဘောကို နားလည်လျှင် မိမိတို့သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒကို အားလုံးလက်ခံသည်မဟုတ်၊ လက်ခံသင့်သည်ကိုသာ လက်ခံသည် စသည်ဖြင့် ပြောဖွယ်မရှိပါဘုရား၊ "ဓမ္မ""အဓမ္မ"ပြဿနာမဖြစ်သော အချက်များ ကျန်ရှိသေးသည်ဆိုက မိမိတို့သဘောအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်၊ တပည့်တော်တို့၏ စောဒနာချက်နှင့် မသက်ဆိုင်ပါဘုရား။

၆။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ စသည်တို့အပေါ် စောဒနာရခြင်း အကြောင်းကိုလည်း ဤနေရာတွင် ရှင်းလင်းလျှောက်ထားပါရစေ ဘုရား၊ ဘုရားတပည့်တော်များ တင်သွင်းခဲ့သော ပထမစောဒနာနိဒါန်း၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်တဦး၏ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်မှုကို မည်သို့မျှ ပြောဖွယ်မလိုပါဘုရား၊ ဝိနိစ္ဆယတင်၍ စောဒနာရန် ဆိုသည်ကား အိပ်မက်ပင် မက်ဖို့ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘုရား၊ ဘို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ တဝန်းလုံးရှိ ရာနှုန်း(၈၀)ကျော်မျှဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပြည်သူလူထုတရပ်လုံးနှင့် တသိန်းကျော် သံဃာတော်တို့၏ အမြတ်တနိုးကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော သံဂါယနာ(၆)တန်တင် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးဆယ်တို့နှင့်တကွ ထို ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းရှင်လူတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံများကို ဘောင်ကျော်၍ ထိပါးပုတ်ခတ်လာခြင်း မိမိထင်ရာ ပြုလုပ်ခြင်းများအတွက်ကိုမူ သက်ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရဟန်းရှင်လူတို့က ခုခံကာကွယ်ကြရမည့် တာဝန်ရှိပါသည်ဘုရား။

၇။ ပို၍ ထင်ရှားစွာ လျှောက်ထားရပါလျှင် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ လူစုက (၃၁)ဘုံကို လက်မခံဟုဆိုလျှင် ဘုရားတပည့်တော်များအနေဖြင့် မည်သို့မျှ ပြောဖွယ်မရှိပါ

ဘုရား၊ ကျန် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များကလည်း မည်သို့မျှ ပြောကြမည် မဟုတ်ပါ ဘုရား၊ သူတို့ဟာသူတို့ (၃၁)ဘုံ မကလို (၃၀၃) ဘုံကိုပင် လက်မခံခံ အနေသာ ကြီးဟု တွက်ဆကြမည် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၈။ သို့သော်.....

၉။ ဤ "သို့သော်ကား" အလွန်အရေးကြီးပါသည်ဘုရား၊ (၃၁) ဘုံကို မိမိ လက်မခံသည်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းရှင်လူများ အမြတ်တနိုး ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သည့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားကို ဆဲဆိုထည့်ပြီး "၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ" ဟူ၍ လုပ်လာသော အခါ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်မှုဘောင်ကို ကျော်လွန်ပြီး နှိုင်ငံစာဝန်းရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်း ရှင်လူများ၏ ယုံကြည်မှုကို ထိပါးစော်ကားလာခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဤကဲ့သို့ မိမိယုံကြည်ရုံတွင်မနေပဲ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကို ခုတုံးလုပ်ပြီး သူတပါးယုံကြည် မှုကို စော်ကားလာခြင်းသည် အခြေခံဥပဒေက ပေးထားသော အခွင့်အရေးကို အလွဲသုံးစား ပြုခြင်းဖြစ်၍ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခြင်းတမျိုးပင် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ထိုနည်းအတူ ဘုရားရှင် မဟောသည်ကို အဟော ဘုရားရှင် ဟောသည်ကို မဟောပြုလုပ်၍ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ကမောက်ကမ ပြောင်းဆန်အောင် လုပ်ခြင်း အစဉ်အလာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ ထုံးစံများကို ပြက်ရယ်လှောင်ပြောင် စော်ကားခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ကြခြင်းသည်လည်း ဘောင်ကျော်၍ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်းတမျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၁၀။ ဤကဲ့သို့ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနလူတစုတို့၏ တိုင်းပြည် အတွက် စီးပွားရေးလည်းမဟုတ်၊ ကြီးပွားရေးလည်းမဟုတ်၊ သက်သက်အပြီ လုပ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဆန့်ကျင်ရေး အလုပ်များကို လုပ်သည့်အတွက်ကြောင့် တနိုင်ငံလုံးရှိ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူများ စိတ်နှလုံး မချမ်းမြေ့ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်၊ တပည့်တော်များလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့နှင့်အတူ ခံစားခဲ့ကြရပါသည် ဘုရား။

၁၁။ သို့ဖြစ်ပါသောကြောင့် နိုင်ငံတော်အတွင်း၌ ရဟန်းရှင်လူပြည်သူလူထု တို့အား ဒုက္ခပေးနေသော ဘေးဆိုးအန္တရာယ်ဆိုးမှ ကင်းဝေးချမ်းသာပါစေဟု ရည်သန်လျက် ဘုရားတပည့်တော်များက အများကိုယ်စား ယခုလို စောဒနာ ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤသို့စောဒနာသည့်အမှုကို ပြုသည့်အတွက် တဘက်က မုန်းတီးခြင်းခံရမှု, လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရသည့်အတွက် ပင်ပန်းမှုများ ရှိလျှင်လည်း "ငါတို့သည် ကိုယ်ကျိုးအတွက်မဟုတ်၊ အများအကျိုးအတွက် သာသနာတော် အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်တကား" ဟူ၍ နှလုံးထားကြမည် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၁၂။ ယခုအချိန်ကစ၍ ဘုရားတပည့်တော်များအား တဘက်စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ ပိုမိုသဘောပေါက်စေရန် ရည်သန်၍ ဝိသေသစောဒနာသမှု အခွင့်ပြုတော်မူပါတော့ ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၁)

၁။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့သည် ဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒီများဖြစ်ကြောင်း နှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာပါ ဘုရား။

ဝိနည်းခိုင်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၁။ အထက်ပါစကားရပ်၌—

(က) ဘာသာသည် ဘိန်းနှင့်တူသည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်၊

(ခ) ကာရက, ဝေဒက=ပြုလုပ်သူ, ခံစားသူသည် ရုပ်ဖြစ်သည်ဟူသော အချက်၊

(ဂ) နာမ်တရားသည် ရုပ်၏ အခိုးသတ္တိ, ရုပ်၏ အဟုန်ဟူသော အချက်၊

(ဃ) ရုပ်လည်း နာမ်, နာမ်လည်း ရုပ် အပြန်အလှန်ဒွန်တွဲနေသည်—

ဟူသော အချက်အားဖြင့် အဓိက အချက်လေးချက် ပါဝင်ပါသည်ဘုရား၊ ထိုအချက် လေးချက်မှာ တရားနှင့် မလျော်သော အဓမ္မဝါဒများသာ ဖြစ်ကြောင်း သာဓကဖြင့် တင်ပြလျှောက်ထားပါမည်ဘုရား။

၂။ ပထမဦးစွာ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ဘိန်းနှင့်မတူပုံကို လျှောက်ထားပါရစေဘုရား။

၃။ ဘာသာသည် ဘိန်းနှင့်တူသည်ဟူသော အချက်၌ ဘိန်းသည် စွဲစေသကဲ့သို့ ဘာသာသည်လည်း စွဲစေသည်၊ ဘိန်းသည် အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေသကဲ့သို့ ဘာသာသည်လည်း အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေသည်၊ ဘိန်းသည် တွေ့ဝေထိုင်းမှိုင်းစေသကဲ့သို့ ဘာသာသည်လည်း တွေ့ဝေထိုင်းမှိုင်းစေသည်ဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌက ဆိုရာရောက်ပါသည်ဘုရား။

၄။ ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာ သုံးပါးအပေါ်၌ စိတ်ရောက်၍ သက်ဝင်ကြည်ညိုမှုသည် တဏှာဖြင့် စွဲယူသကဲ့သို့ စွဲယူမှုမျိုးမဟုတ်ပါ၊ မတုန်မလှုပ်သက်ဝင်ကြည်လင်သော သဒ္ဓါတရားသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုသဒ္ဓါတရားမှာ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်၍

ရင့်ကျက် မြင့်မားလာသောအခါ ခြိမ်းခြောက်ဖျက်ဆီး၍လည်း မရသည်မှာ ဓနဥစ္စာနီဝတ္ထုဖြင့် ထင်ရှားသကဲ့သို့ ဖြားယောင်း၍ မရသည်မှာလည်း သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိဝတ္ထုဖြင့် ထင်ရှားစေပါသည်ဘုရား၊ ဤသို့ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ခြင်းကို ညစ်နွမ်းသော တဏှာပေမအစွဲဟု မခေါ်ရပါ၊ ထက်သန်သောယုံကြည်မှု သန့်ရှင်းသော သဒ္ဓါတရားဟုသာ ခေါ်ဆိုရပါသည်ဘုရား။

၅။ ထိုသို့ သက်ဝင်ယုံကြည်၍လည်း အကျိုးယုတ်စေသည်မဟုတ်ပါ၊ လောကဓာတ်တရပ်လုံးတွင် အမြတ်ဆုံးရတနာများဖြစ်၍ သက်ဝင်ယုံကြည်သူများအား အမြတ်ဆုံးကောင်းကျိုးများ တိုးပွားစေသည်မှာ ရတနာသုံးပါးကို တကယ်ဆည်းကပ်သူများ လက်တွေ့သိရှိကြပါသည်၊ ထို့ပြင်–

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် အဂ္ဂပဿာဒသုတ်(၃၄၃)လာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဒေသနာတော်အရလည်း ထင်ရှားလှပါသည်ဘုရား။

> ယေ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။
>
> ယေ ဘိက္ခဝေ ဝိရာဂေ ဓမ္မေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။
>
> ယေ ဘိက္ခဝေ သံဃေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။[၁]

ရဟန်းတို့ အကြင် သူတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရတနာ၌လည်းကောင်း၊ ရာဂကင်းကြောင်း ကောင်းသော တရား၌လည်းကောင်း၊ သံဃာတော်၌လည်းကောင်း ကြည်ညိုကုန်အံ့၊ ထိုသူတို့သည် လောကဓာတ်တရပ်လုံးတွင် အမြတ်ဆုံး ရတနာပေါ်၌ ကြည်ညိုသူမည်ကုန်၏၊ အမြတ်ဆုံး ဘုရားရတနာ၌ ကြည်ညိုသူတို့အား အမြတ်ဆုံးအကျိုးတရား ဖြစ်၏။

၆။ ဘိန်းသည် ဘေဝဝေထိုင်းမှိုင်းစေသကဲ့သို့ ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို အောက်မေ့မှု ကိုးကွယ်မှုသည် တွေဝေထိုင်းမှိုင်းစေသည် မဟုတ်ပါ၊ အမှန်မှာ ဖြောင့်မတ်ဖွံ့စင် ကြည်လင်ရှင်ပျ သုခချမ်းသာ နှန်းအမတာသို့ပင် ရောက်စေနိုင်ကြောင်း အင်္ဂုတ္တရနိကာယ မဟာနာမသုတ်အရ သိသာလှပါသည် ဘုရား၊ ယခု ထိုသုတ်တော်ကို သာဓကအဖြစ် ထုတ်ဆောင်ပြပါမည်ဘုရား။

> ဣဓ မဟာနာမ အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ ။ပ။
> နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ န ဒေါသပရိ-

၁။ အံ၊ ၁၊ ၃၄၃။

ယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ နော မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ၊ ဥဇုဂတ-
မေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ တထာဂတံ အာရဗ္ဘ။ ဥဇုဂတ-
စိတ္တော ခေါ ပန မဟာနာမ အရိယသာဝကော လဘတိ အတ္ထဝေဒံ၊
လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ၊ လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ၊ ပမုဒိတဿ
ပီတိ ဇာယတိ၊ ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ၊ ပဿဒ္ဓကာယော
သုခံ ဝေဒိယတိ၊ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ မဟာ နာမ
အရိယသာဝကော ဝိသမဂတာယ ပဇာယ သမပ္ပတ္တော ဝိဟရတိ၊
သဗ္ဗာပဇ္ဈာယ ပဇာယ အပ္ပဇ္ဈော ဝိဟရတိ၊ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော
ဗုဒ္ဓါနုဿတိံ ဘာဝေတိ။[၁]

[မှတ်ချက်။ ဓမ္မ သံဃ တို့လည်း နည်းတူပါ ဘုရား။]

မဟာနာမ် ဤသာသနာတော်၌ အရိယာတပည့်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့၏။ပ။

မဟာနာမ် အရိယာတပည့်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ဂုဏ်ကို အောက်မေ့သော အခါ၌ ထိုအရိယာတပည့်အား ရာဂထက္ကသောင်းကျန်းသောစိတ်မဖြစ်၊ ဒေါသ ထက္ကသောင်းကျန်းသောစိတ် မဖြစ်၊ မောဟ ထက္ကသောင်းကျန်းသောစိတ် မဖြစ်၊ ထိုအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကို အာရုံပြု၍ ဖြောင့်မတ်သော စိတ်သာလျှင် ဖြစ်၏။

မဟာနာမ် ဖြောင့်မတ်သော စိတ်ရှိသော အရိယာတပည့်သည်ဂုဏ်တော်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မှီ၍ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်မှုကို ရ၏၊ပါဋိကိုမှီ၍ ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်မှုကို ရ၏၊ တရားနှင့် စပ်သော ဝမ်းမြောက်မှုကိုရ၏ ဝမ်းမြောက်သူအား နှစ်သက်မှု ဖြစ်လာ၏၊ နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသောသူ၏ ကိုယ်သည် ငြိမ်းချမ်း၏၊ ငြိမ်းချမ်းသောကိုယ်ရှိသူသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏၊ ချမ်းသာသောသူ၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။

မဟာနာမ် ဤအရိယာတပည့်ကို မငြိမ်သက်ခြင်းသို့ ရောက်သောသတ္တဝါ အပေါင်းတွင် ငြိမ်သက်ခြင်းသို့ ရောက်လျက်နေသူ၊ ဆင်းရဲခြင်းရှိသော သတ္တဝါ အပေါင်းတွင် ဆင်းရဲခြင်း မရှိသည်ဖြစ်၍ နေသူ(ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော) တရားအယဉ်သို့ ရောက်လျက် မြတ်စွာဘုရား၏ဂုဏ်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်း=ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပွားများသူဟု ဆိုအပ်၏။[၂]

၁။ အံ၊ ၂။ ၂၅၂။ ၂။ အင်၊မြန် ၂။ ၃၂၃။

၃။ ဤဘုရားဟောဖော် ပါဠိတော်မျှားအရ ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာ သုံးပါးကို ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ ပုဒ္ဓဘာသာသည်—

(က) တဏှာပေမစ္စံကို မဖြစ်စေပဲ ကြည်လင်မှုသဒ္ဓါတရားကိုသာ တိုးပွားစေခြင်း၊

(ခ) အကျိုးမဲ့ကို မဖြစ်စေပဲ အကျိုးစီးပွားကိုသာ ဖြစ်စေခြင်း၊

(ဃ) တွေဝေထိုင်းမှိုင်းမှုကို မဖြစ်စေပဲ ကြည်လင်ရှင်ပျမှုကို ဖြစ်စေခြင်း တို့ကြောင့် ပုဒ္ဓဘာသာသည် ဘိန်းနှင့်တူသော အရာမဟုတ်ပေ၊ ပုဒ္ဓဘာသာကို ဘိန်းနှင့်တူသည်ဟု ဆိုပါက သာသနာတော်ကို ဖျက်ဆီးလိုသော ပဒုဋ္ဌစိတ်ထားဖြင့် လူမျိုးခြား ဘာသာခြားတို့၏ 'ရိလီးဂျင့်'ဟူသော စကားကို ပါးစပ်အငှါးထည့်မိရုံမှ ပေါက်ဖွားလာသော အမြေဝါဒသာ ဖြစ်ပါကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဤအချက်ကို ထောက်လျှင် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏တပည့်များသည် သက်နှံးဝတ်၍ ပုဒ္ဓဘာသာ အမည်ခံထားသော်လည်း ဘာသာမဲ့များပင်ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

၈။ ရုပ်ဝါဒီများဖြစ်ပုံ ဆက်လက် လျှောက်ထားပါရစေဘုရား၊ ကာရက, ဝေဒကသည် ရုပ်ဖြစ်သည်ဟူသော အယူအဆမှာ-

> ကမ္မဿ ကာရကော နတ္ထိ၊ ဝိပါကဿ စ ဝေဒကော။
> သုဒ္ဓမ္မာ ပဝတ္တန္တီ၊ ဒေမေတံ သမ္မဒဿနံ။[1]

ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာလာ ဂါထာကို ရုပ်ဝါဒနှင့်ညီအောင် လိုသလို ဆွဲယူထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၉။ ထိုဂါထာ၏ ဆိုလိုရင်းအချက်မှာ "ကမ်းကိုပြုလုပ်သူ အတ္တမရှိ၊အကျိုးကို ခံစားသူ အတ္တလည်းမရှိ၊ အမှန်မှာ ရုပ်-နာမ် ဓမ္မ ပရမတ္ထတရားတို့ သက်သက်သာ (ကြောင်းကျိုးဆက်ကာ)ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဤသို့ ရှုမြင်မှုသည် မှန်ကန်သော အမြင်ဖြစ်၏"ဟူ၍သာ ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ပြုလုပ်သူ ကာရက, ခံစားသူ ဝေဒကသည် ရုပ်တုံးရုပ်ခဲဖြစ်၏ဟု ယူလျှင် ရုပ်တရားကို အတ္တဟု ယူရာရောက်၍ "ရုပံ အတ္တာဟော သမနုပဿတိ=ရုပ်ကို အတ္တဟု ရှုမြင်၏"ဟူသော အတ္တဒိဋ္ဌိ (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ)သာ ဖြစ်ရကား အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၂။ ၂၃၇။

၁၀။ ထို့ပြင် နာမ်တရားသည် ရုပ်၏အခိုးသတ္တိ ရုပ်၏ အဟုန် ဟူသော အချက် ရုပ်လည်းနာမ် နာမ်လည်းရုပ်ဟူသော အချက်သည်လည်း အမှား သက်သက်သာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ပရမတ္ထတရားမှန်သမျှသည် ကြောင်းကျိုး ဆက်သွယ်ရုံမျှ ဆက်သွယ်ပြီး ကိုယ့်သဘာဝ ကိုယ့်သတ္တိ ကိုယ်စီ ရှိနေကြပါသည် ဘုရား၊ နာမ်သည် ရုပ်၏ အခိုးသတ္တိမဟုတ်သလို ရုပ်လည်း နာမ်၏အခိုးသတ္တိ မဟုတ်ကြပါ၊ နာမ်သည် ရုပ်မှ သီးခြား ဖြစ်သကဲ့သို့ ရုပ်လည်း နာမ်မှ တသီးတခြားပင် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။ သို့ပါ၍ နာမ်တရားသည် ရုပ်၏အခိုးသတ္တိ ရုပ်၏အဟုန်ဟူသော ပြောဆိုချက်သည်လည်းကောင်း ရုပ်လည်းနာမ် နာမ်လည်း ရုပ် ဟူသော ပြောဆိုချက်သည်လည်းကောင်း အမှားသက်သက် အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်ပါကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ်လာ စကားဖြင့် ပိုမို ထင်ရှား လှပါသည်သူရှား။

ယထာ စ ဒဏ္ဍာဘိဟတံ ဘေရိံ နိဿာယ သဒ္ဒေ ပဝတ္တမာနေ အညာ ဘေရီ၊ အညော သဒ္ဒေါ၊ ဘေရိသဒ္ဒါ အဿမိုဿာ၊ ဘေရီ သဒ္ဒေန သုညာ၊ သဒ္ဒေါ ဘေရိယာ သုညော၊ ဧဝမေဝံ ဝတ္ထုဒ္ဒါရာရမ္မဏ-သခ်ီတံ ရူပံ နိဿာယ နာမေ ပဝတ္တမာနေ အညံ ရူပံ၊ အညံ နာမံ၊ နာမရူပါ အဿမိုဿာ၊ နာမံ ရူပေန သုညံ၊ ရူပံ နာမေန သုညံ၊ အပိ စ ခေါ ဘေရိံ ပဋ္ဌိစ္စ သဒ္ဒေါ ဝိယ ရူပံ ပဋ္ဌိစ္စ နာမံ ပဝတ္တတိ။[၁]

တုတ်ဖြင့်ခေါက်အပ်သော စည်ကို မှီ၍ အသံဖြစ်ပေါ်ရာ စည်တခြား အသံ တခြား ဖြစ်သကဲ့သို့ စည်နှင့် အသံတို့ သဘာဝချင်း မရောယှက်သကဲ့သို့ စည် သည် အသံမှ ဆိတ်သုဉ်းပြီး အသံသည် စည်မှ ဆိတ်သုဉ်းသကဲ့သို့ ဤအတူ ဝတ္ထု ဒွါရ အာရုံ ရုပ်ကို မှီ၍ နာမ်ဖြစ်ပေါ် လာသော်လည်း ရုပ်တခြား နာမ်တခြား သာ ဖြစ်၏၊ နာမ်နှင့်ရုပ်တို့သည် သဘာဝချင်း မရောယှက်ကြ၊ နာမ်သည် ရုပ်မှ ဆိပ်သုဉ်းခဲ့၏၊ ရုပ်သည် နာမ်မှဆိပ်သုဉ်း၏၊ စင်စစ်ကား စည်ကိုစဲ့၍ အသံဖြစ်သကဲ့သို့ ရုပ်ကိုစဲ့၍ နာမ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။

ရူပံ ပဋ္ဌိစ္စ နာမံ ပဝတ္တတိ (ရုပ်ကို အစဲ့ပြု၍ နာမ်ဖြင့်၏) ဤ အညဝါဒီတို့ ပြောသကဲ့သို့ ရုပ်ကနာမ်ကို ဖြစ်ဓစသည်မဟုတ်ပါ၊ပဋ္ဌိစ္စဟူသော ပါဠိစကားလုံးကို နားလည်လျှင်ကျွတ်ပြဿနာမရှုပ်ပါ၊ပဋ္ဌိစ္စဟူသောပါဠိစကားလုံးကို နားမလည်ရာမှ အမြင်မှားခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ ဝတ္ထုရုပ် ဒွါရရုပ်မျှားသည် နာမ်တရား၏ တည်မှီရာ နိဿယသတ္တိ၊ အာရုံရုပ်မျှားက အာရမ္မဏသတ္တိမျှားဖြင့် နာမ်ဖြစ်လာအောင် ထောက်ပံ့ကူညီ ကျေးဇူးပြုသည်ကိုသာ ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါကြောင်း သိစေအပ်ပါသည်ဘုရား။

၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၂၊ ၂၃၀။

ဤအရာသည်ကား ဆရာတော် သံဃာတော်များထံမှ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းအထိ သေချာစွာ လေ့လာသင်ယူ ဆည်းပူးပြီးမှ နားလည်နိုင်မည့်အရာ၊ သို့မဟုတ် ယင်းသို့လေ့လာဖူးသူတို့က သေသေချာချာ အကျယ်တဝင့် ရေးပြ ပြောပြမှ နားလည်နိုင်မည့်အရာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဤတွင်ကား ရုံးတော်ဖြစ်၍ ရုပ်လည်း နာမ် နာမ်လည်းရုပ်ဟူသော အယူသည် ဓမ္မစည်းမျဉ်းနှင့် မညီကြောင်း သိသာရုံ လိုရင်းကိုသာ အကျဉ်းမျှ လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာအမှတ် (၂)

၂။ လူသေလူဖြစ်ဟူ၍ စိတ်ကူးပေါက်ရာ လိုက်လံဟောပြော ရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာချက်ပါ ဘုရား။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက် နောက်ပါတို့သည် "လူသေလျှင် လူသာဖြစ်သည်"ဟူသော ဝါဒကို ဟောပြော ရေးသားလျက် ဘုရားရှင် သာသနာတော်ကြီးကို ဖျက်ဆီးနေကြကြောင်းကို (၃၀-၆-၈၁) နေ့က ဤသီးခြား ဝိနိစ္ဆယရုံးတော်၌ ဘုရားတပည့်တော်များ သာမညအားဖြင့် စောဒနာ တင်သွင်းခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ယခု ထိုသာမညစောဒနာချက်ကို ပါဠိတော် သာဓကတို့ဖြင့် ဝိသေသ စောဒနာအဖြစ် တင်သွင်း လျှောက်ထားပါရစေဘုရား။

"လူသေလျှင် လူသာဖြစ်သည်"ဟူသော ဝါဒသည် အောက်ပါ မနုဿစုတိ နိရယသုတ်စသော ပါဠိတော်များနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေပါသည် ဘုရား။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ပရိတ္တံ နခသိခါယံ ပံသုံ အာရောပေတ္ဝာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ "တံ ကိံ မညထ ဘိက္ခဝေ၊ ကတမံ နု ခေါ ဗဟုတရံ၊ ယော ဝါယံ မယာ ပရိတ္တော နခသိခါယံ ပံသု အာရောပိတော၊ အယံ ဝါ မဟာပထဝီ"တိ။

ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ အပ္ပကာ တေ သတ္တာ၊ ယေ မနုဿာ စုတာ မနုဿေသု ပစ္စာဇာယန္တိ။ အထခေါ တေဝ ဗဟုတရာ သတ္တာ၊ ယေ

မနုဿာ စုတာ နိရယေ ပစ္စာဇာယန္တိ ။ပ။ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပစ္စာဇာ-ယန္တိ ။ပ။ ပေတ္တိဝိသယေ ပစ္စာဇာယန္တိ ။ပ။ ဒေဝေသု ပစ္စာဇာယန္တိ ။ပ။ နိရယေ ပစ္စာဇာယန္တိ။ပ။ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပစ္စာဇာယန္တိ ။ပ။ ပေတ္တိဝိသယေ ပစ္စာဇာယန္တိ[၁] ။

မြန်မာပြန်

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် လက်သည်းဖျားပေါ်၌ မြေမှုန့် အနည်းငယ်ကို တင်ထား၍ "ရဟန်းတို့ ထိုအရာကို အဘယ်သို့ မှတ်ထင်ကုန်သနည်း၊ လက်သည်းဖျားပေါ်၌ ငါတင်ထားသော မြေမှုန့်နှင့် ဤ(ကမ္ဘာ)မြေကြီးသည် အဘယ်ကပို၍များသနည်း"ဟု ရဟန်းတို့ကို မိန့်တော်မူ၏၊ အရှင်ဘုရား ဤ (ကမ္ဘာ) မြေကြီးကသာ ပို၍များပါ၏၊ လက်သည်းဖျားပေါ်၌ မြတ်စွာဘုရား တင်ထားတော်မူသော မြေမှုန့်သည် အနည်းငယ်သာတည်း၊ (ကမ္ဘာ)မြေကြီးကို ထောက်ဆ၍ လက်သည်းဖျားပေါ်၌ မြတ်စွာဘုရားတင်ထားတော်မူသော မြေမှုန့်သည် မရေမတွက်လောက် မနှိုင်းရဉ့်လောက် အစိတ်အပိုင်းသို့လည်း မရောက်နိုင်ပါဟု (လျှောက်ကုန်၏)၊ ရဟန်းတို့ ဤအတူပင် လူ့ဘဝမှ စုတေ၍ လူ့ဘဝ၌ ပြန်ဖြစ်ကြသော သတ္တဝါတို့သည် နည်းပါးကုန်၏၊ စင်စစ်အားဖြင့် လူ့ဘဝမှ စုတေ၍ ငရဲ၌ဖြစ်ကြသော သတ္တဝါတို့သည်သာ ပို၍များကုန်၏။ပ။ တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်သာ ပို၍များကုန်၏။ ။ပ။ ပြိတ္တာဘဝ၌ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်သာ ပို၍များကုန်၏။[၂]

ဤနည်းအတူ နတ်ဘုံ၊ငရဲဘုံ၊ ပြိတ္တာဘုံ တို့မှ စုတေ၍ လူ့ဘုံ၌ လူလာဖြစ်သူ နည်းပါး၍ ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာဘုံတို့၌ ဖြစ်ကြသူတို့သာ များလှပုံတို့ကိုလည်း မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ပဉ္စာတိပေယျာလာဂ်၌ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူထားပေသည်။

လူသေလူဖြစ် ပြဿနာ စာမျက်နှာ (၁၉၁၊ ၁၉၂) တို့၌ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သဝဏကြီး ဘခင်မြတ်ဆိုင်က "အေး....ဘာသာရေး ဆရာတွေ ပြောသလို လူ့အဖြစ် လူ့ဘဝ ရင်းစားပြန်ရဖို့ဟာတောင် ဘယ်လောက်ခဲယဉ်းသလေး, ဘယ်အကျင့်သီလရှိမှလေး, ဘယ်ဒါန ပါမှဆိုဒါတွေမျိုး မင်းက ယုံချင်သေးသလား၊ ဒါတွေက စားလမ်းပဲ" ဆိုသော စကားသည် ဘုရားရှင် ဒေသနာတော်ကို မည်မျှ ကျူးကျော်စော်ကား ထားသည်ကို အထင်အရှား တွေ့မြင်နိုင်ပါသည် ဘုရား။

၁။ သံ၊ ၃။ ၄၁၂။ ၂။ သံ၊ မြန်၊ ၃။ ၄၁၈။ ၃။ သံ၊ ၃။ ၄၁၂၊ ၄၁၃၊ ၄။

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလ္ဘာ ၁၁၁

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

"ယတော စ ခေါ ဘိက္ခဝေ မာတာပိတရော စ သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ၊ မာတာ စ ဥတုနီ ဟောတိ၊ ဂန္ဓဗ္ဗော စ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌိတော ဟောတိ။ ဧဝံ တိဏ္ဏံ သန္နိပါတာ ဂဗ္ဘဿာဝက္ကန္တိ ဟောတိ"[1]

ဟူသော မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်၌-

(၁) မိဘလောင်း နှစ်ဦး ဆုံဆည်းခြင်း၊
(၂) မိခင်လောင်း ဥတုလာပြီးစ ဖြစ်ခြင်း၊
(၃) ပဋိသန္ဓေ နေမည့် သတ္တဝါက ရှေးရှုတည်ခိုက်ကြုံခြင်း-

ဟူ၍ ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်း၏ အကြောင်းသုံးပါးကို ပြရာပါဠိတော်၌ 'ဂန္ဓဗ္ဗ'၏ အရကိုလည်း လူသေလူဖြစ် ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် ကြံဆောင်၍ လူသေမှ ထွက်လာသော ဥသွေခဒ္ဓတ်ပျက် ဝါယောဓာတ်ဟု ယူပြီး ထို'ဂန္ဓဗ္ဗ ဓာတ်က ၎င်းကို ရှုမိတဲ့ မိဘလောင်းတို့ရဲ့ သွေးနဲ့ ရောစပ်ပြီး လူဖြစ်လာသည်ဟု ရေးသားပုံမျှားသည်လည်း ဘုရားရှင်အာဘော်နှင့် မိုးနှင့် မြေလောက် ကွာနေပါသည့် ဘုရား။

အမှန်မှာ "ဂန္ဓဗ္ဗောတိ တတြုပဂသတ္တော"[2]ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့် အညီ အမိဝမ်းတိုက်သို့ ကပ်ရောက်ထိုက်သော စုတေခါနီး သတ္တဝါကိုသာ ဂန္ဓဗ္ဗအရ ယူရမည်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

နိဒ်ဒံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သည် ဓမ္မစကြာ အနုတ္တလက္ခဏာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်=ဤသုံးမျိုး လောက်သာ ဘုရားဟောဟု ယုံကြည်ချင်သည် ဆိုပေမဲ့ လူသေလူဖြစ်ဝါဒဘက်သို့ ဆွဲငင်၍ ရမည်ထင်သည့် သုတ်တချို့ကိုမူ ဘုရားဟောဆိုပြီး ခပ်တည်တည်ဖြင့် ခုတုံးလုပ်ပြန်ပါသည် ဘုရား၊ ဤတွင် သံယောဂသုတ်ကို အသုံးချထားပုံကို ကြည့်တော်မူပါဘုရား။

သံယောဂသုတ်၌ ဘုရားရှင်ကပင် လူသေလူဖြစ် ဟောလေဟန် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ စွပ်စွဲထားပါသည်ဘုရား၊ သို့သော် သံယောဂသုတ်အမှန်ကို ထင်ရှားသိသာအောင် ပါဠိမှ ထုတ်ဆောင် တင်ပြပါမည်ဘုရား။

ဤထို ဘိက္ခဝေ အဇ္ဈတ္တံ ဤထိုန္ဒြိယံ မနသိ ကရောတိ ဤထိုကုတ္တံ ဤထာကပ္ပံ ဤထိုဝိဓံ ဤထိုစ္ဆန္ဒံ ဤထိုဿရံ ဤထာလက်ံ့ရံ။ သာ

---

၁ မ ၁။ ၃၃၂။ ၂ မဋ္ဌ ၂။ ၁၀၀။

တတ္ထ ရဇ္ဇတိ၊ တဒြာဘိရမတိ၊ သာ တတ္ထ ရတ္တာ တဒြာဘိရတာ ဗဟိဒ္ဓါ ပုရိသိန္ဒြိယံ မနသိကရောတိ ပုရိသကုတ္တံ ပုရိသဝါကပ္ပံ ပုရိသဝိဓံ ပုရိသစ္ဆန္ဒံ ပုရိသဿရံ ပုရိသာလင်္ကာရံ။ သာ တတ္ထ ရဇ္ဇတိ၊ တဒြာဘိရမတိ။ သာ တတ္ထ ရတ္တာ တဒြာဘိရတာ ဗဟိဒ္ဓါသံယောဂံ အာကင်္ခတိ၊ ယဉ္စဿာ သံယောဂပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ၊ တဉ္စ အာကင်္ခတိ။ ဣတ္ထတ္တေ ဘိက္ခဝေ အဘိရတာ သတ္တာ ပုရိသေသု သံယောဂံ ဂတာ။ ဧဝံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဣတ္ထီ ဣတ္ထတ္တံ နာတိဝတ္တတီ"။

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့ မိန်းမသည် မိမိသန္တာန်၌ မိန်းမဣန္ဒြေကို နှလုံးသွင်း၏၊ မိန်းမအမူအရာ၊ မိန်းမအသွင်အပြင်၊ မိန်းမ၏ဟန်၊ မိန်းမ၏အလိုဆန္ဒ၊ မိန်းမ၏အသံ မိန်းမ၏ အဝတ်တန်ဆာကို နှလုံးသွင်း၏၊ ထိုမိန်းမသည် ဣတ္ထိန္ဒြေစသော တရားခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်မက်၏၊ ထိုခုနစ်မျိုးသော တရားတို့၌ မွေလျော်၏၊ ထိုမိန်းမသည် ထိုတရား ခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်နှစ်သက်သည် မွေလျော်သည်ဖြစ်၍ အပသန္တာန်၌ ရှိသော ပုရိသိန္ဒြေကို နှလုံးသွင်း၏၊ ယောကျ်ား အမူအရာ၊ ယောကျ်ား အသွင်အပြင်၊ ယောကျ်း၏ဟန်၊ ယောကျ်း၏ အလိုဆန္ဒ၊ ယောကျ်း၏အသံ၊ယောကျ်း၏ အဝတ်တန်ဆာကို နှလုံးသွင်း၏၊ထိုမိန်းမသည် ပုရိသိန္ဒြေစသော တရားခုနစ်မျိုး တို့၌ တပ်မက်၏၊ ထိုခုနစ်မျိုးသော တရားတို့၌ မွေလျော်၏၊ထိုမိန်းမသည် ထိုတရားခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်နှစ်သက်သည် မွေလျော်သည် ဖြစ်၍ အပသန္တာန်၌ (မထုန်နှင့်) ယှဉ်မှုကို အလိုရှိ၏၊ ထိုမိန်းမအား (မထုန်နှင့်) ယှဉ်မှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော ချမ်းသာမှု ဝမ်းမြောက်မှုကိုလည်း အလိုရှိ၏၊ ရဟန်းတို့ မိန်းမအဖြစ်၌ မွေ့လျော်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ယောကျ်းတို့၌ မထုန်နှင့် ယှဉ်မှုသို့ရောက်၏၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် မိန်းမသည် မိန်းမ၏ အဖြစ်ကို မလွန်မြောက်နိုင်၌။

ထို့ပြင် အမသတ္တဝါသည် အမသတ္တဝါအဖြစ်မှ လွန်မြောက်၍ အဖိုဖြစ်လာပုံ၊ အဖိုသတ္တဝါသည် အဖိုသတ္တဝါအဖြစ်မှ လွန်မြောက်၍ အမဖြစ်သွားပုံကိုလည်း ပြောင်းပြန်အားဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါသည်ဘုရား။

ဤသုတ်သည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် ဘဝတဏှာကိုအခြေခံပြီး အဖို အမဖြစ်တတ်ပုံ အကြမ်းစားကို ဒေသနာအစဉ် ရောက်သည် အားလျော်စွာ ဟောခြင်းဖြစ်သည်၊ ဤသုတ်က အခြားသော သုတ်တို့ကို ခြဖျက်ခြင်းမဟုတ်၊ ဤသုတ်၏

၁။ အံ ၂၊ ၄၄၀။ ၂။ အင်မြန် ၂၊ ၁၅၆။

ဟောကြားချက်သည် "လူသေလျှင် လူသာဖြစ်ရမည်" ဟု ဆိုကာ စိတ်ကူးယဉ် အတွက် သက်သေမခံ၊ ထို့ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌအဖို့ အားကိုးမှားခြင်းသာဖြစ်ပေသည်။

ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က နာမည်ကြီးခဲ့သော သီဟစစ်သူကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာရ၍ သောတာပန်အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးနောက် ဘုရားရှင်ကို ဆွမ်းဘဉ်းပေး ပင့်လျှောက်ခန်း၌—

> အထ ခေါ် သီဟော သေနာပတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မော ပတ္တဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော ပရိယောဂါဠှဓမ္မော တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတကထံကထော ဝေသာ-
> ရဇ္ဇပတ္တော အပရပ္ပစ္စယော သတ္ထုသာသနေ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ[1]-

ဟု အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် သီဟသုတ်ပါဠိတော်၌ လာရှိပါသည် ဘုရား၊ ထို့နှင့် အလားတူ စကားရပ်များ ထိုထိုပါဠိတော်တို့၌ များစွာပင် ရှိပါသည်ဘုရား။

အထက်ပါ ဒိဋ္ဌဓမ္မော၊ ပတ္တဓမ္မော စသော ပါဠိကို ဦးဥက္ကဋ္ဌလို အနက်ပေးလျှင် ဖြင့် ဘုရားလက်ထက်က သီဟစစ်သူကြီးသည် ဤသာသနာ ၂၅၀၀-ကျော်မှ ပေါ်လာသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ် စိတ်ကူးယဉ်ကို ဒိဋ္ဌမြင်၍ သောတာပန် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုစရာဖြစ်နေပါသည်၊ တကယ်တော့ ဦးဥက္ကဋ္ဌပြောစကားများကို စိစစ်ကြည့်လေ ရယ်ဖွယ်ကောင်းလေဖြစ်ကြောင်း တွေ့ကြရပါသည်ဘုရား။

အမှန်စင်စစ် အဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့်အညီ ဒိဋ္ဌဓမ္မော စသော ပုဒ်တို့သည် အရိယသစ္စာတရားကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်ပြီးသော အရိယသစ္စာတရားသို့ ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်ပြီးသော အရိယသစ္စာတရားကို သိပြီးသော အရိယသစ္စာတရားသို့ သက်ဝင်ပြီးသော ဘုရား, တရား, သံဃာ, သိက္ခာသုံးရပ်စသည်တို့၌ ယုံမှားမှုတို့ကို လွှန်မြောက်ပြီးသော သို့လော, သို့လော တွေးတောမှုကင်းပြီးသော ရှုံရှာခြင်းကင်း ရဲတင်းသူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော ဘုရားရှင်သာသနာတော်၌ မိမိမှ တပါး အခြားသူကို အားမကိုးတော့သော သောတာပန် အရိယာ၏ ဂုဏ်ကို ဖော်ပြသောပုဒ်များ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

နိယတော သမ္မောဓိပရာယနော ဟူသော ပုဒ်တို့ကိုလည်း—

> နိယတောတိ ပဌမမဂ္ဂသမ်္ဗါဓေန သမ္မတ္တနိယာမေန နိယတော။
> သမ္မောဓိပရာယနောတိ ဥတ္တရိမဂ္ဂတ္တယသမ်္ဗါဓေ သမ္မောဓိ ပရံ အယနံ

၁။ အံ ၃၊၃၀။

မယ္ဒန္တိ သောဟံ သမ္မောဓိပရာယနော၊ တံ သမ္မောဓိ အဝဿံ အာဘိ-
သမ္မုဇ္ဈနကောတိ အတ္ထော ၁။

သမ္မတ္တနိယာမဟု ဆိုအပ်သော ပဌမမဂ်သည် ခုနစ်ဘဝမှအထက် မဖြစ်ဖို့ရန် သတ်မှတ်အပ်သော(၀၊)ခုနစ်ဘဝမှ အထက်မဖြစ်ခြင်းသဘောအားဖြင့်မြဲသော သစ္စာလေးပါးကို သိပြီးသော သောတာပတ္တိမဂ်မှတပါးသော အထက်မဂ် သုံးပါးဟူသော လည်းလျောင်းရာရှိသော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟုပင် ဖွင့်ပြခဲ့ပါသည်ဘုရား။

ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ထိုသောတာပန် ဂုဏ်ရည်မျှားကို သူ၏လူသေလူဖြစ် ဝါဒဦးတပ်ဆင်၍ ခမ်းခမ်းနားနားကြီး လုပ်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ သို့သော် အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်းကိုမူ ပညာရှိဆရာတော်များက ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူကြပါဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာအမှတ်(၃)

၃။ (၃၁)ဘုံကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား လက်မခံဟူ၍ မှားယွင်းစွာရေးသား ဟောပြောမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များဘုရား—

စောဒနာအမှတ် (၃)တွင်—

(က) လူသေပြီးနောက် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသူရကာယ်မဖြစ်နိုင်ဟူ၍လည်းကောင်း နတ်နှင့်ပြဟ္မာ မဖြစ်နိုင်ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုထားခြင်း၊

(ခ) လူနှင့်တိရစ္ဆာန် (၂)ဘုံကိုသာ လက်ခံခြင်း ပြိတ္တာ အသူရကာယ် ငရဲဘုံတို့ကို မျက်တွေ့လက်တွေ့မဟုတ် စိတ်ကူးယဉ်ဟု ဆိုထားခြင်း၊

(ဂ) ကောင်းကင်ကိုကြည့်တဲ့ မှန်ပြောင်းကြီးမျှားဖြင့် ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ နတ်ပြည်ဗြဟ္မာပြည်တွေဆိုတာ ဘယ်ရောက်ကုန်မှန်းမသိဟု ဆိုထားခြင်း၊

၁။ သံ ၅၊ ၂၊ ၆၈။

(ဃ) နတ်ပြဟ္မာသိကြားဆိုတာ စိတ်ကူးယဉ်သတ္တဝါတွေဟု ဆိုထားခြင်း တို့ကို တားညှိတော်မျှား တောက်ပြခဲ့ပါသည် ဘုရား။

ဤရေးသား ဖွင့်ဆိုချက်များကို ကောက်ချက်ချလိုက်သောအခါ (၃၁)ဘုံကို လက်မခံဟု ပြောလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤနေရာတွင် ဘုရားဟော (၃၁)ဘုံကို သိသာရုံမျှ ထုတ်ပြပါမည်ဘုရား၊

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဘုရား—

(က) လူသေပြီးနောက် လူအဖြစ်နည်းပါး၍ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသူရကာယ်အဖြစ်များပုံ အကြောင်းကို ဘုရားသခင်က အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌ ဤသို့ တိတိကျကျ ဟောထားပါသည် ဘုရား။

> သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ အပ္ပမတ္တကံ ဣမသ္မိံ ဇမ္ဗုဒီပေ အာရာမ-
> ရာမဏေယ္ယကံ ဝနရာမဏေယ္ယကံ ဘူမိရာမဏေယ္ယကံ ပေါက္ခရဏိ-
> ရာမဏေယ္ယကံ။ အထ ခေါ ဇေတဒေဝ ဗဟုတရံ၊ ယဒိဒံ ဥက္ကာ့လ-
> ဝိကူလံ နဒီဝိဒုဂ္ဂံ ခါဏုကဏ္ဋကဒ္ဒာနံ ပဗ္ဗတဝိသမံ။ ဇဝ မေဝံ ခေါ
> ဘိက္ခဝေ အပ္ပကာ တေ သတ္တာ၊ ယေ မနုဿာ စုတာ မနုဿေသု
> ပစ္စာဇာယန္တိ။ အထ ခေါ ဇတေဝ သတ္တာ ဗဟုတရာ၊ ယေ မနုဿာ-
> စုတာ နိရယေ ပစ္စာဇာယန္တိ ။ပ။ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပစ္စာဇာ
> ယန္တိ ။ပ။ ပေတ္တိဝိသယေ ပစ္စာဇာယန္တိ[၁] ။

မြန်မာပြန်

"ရဟန်းတို့ ဤဇမ္ဗုဒိပ်၌ မွေလျော်ဖွယ်ကောင်းသောအရံ၊ မွေလျော်ဖွယ်ကောင်းသောတော၊ မွေလျော်ဖွယ်ကောင်းသော မြေအရပ်၊ မွေလျော်ဖွယ်ကောင်းသော ရေကန်သည် အနည်းငယ်မျှသာ ရှိ၏။ စင်စစ်သော်ကား ချိုင့်ဝှမ်းမြင့်မောက်သောမြေ၊ သွားလာကူးခက်သောမြစ်၊ သစ်ငုတ်ဆူးငြောင့်ရှိသောအရပ်၊ မညီညွတ်သောတောင်တို့သာ များသကဲ့သို့..... ရဟန်းတို့ ဤအတူပင်လျှင် လူ့ပြည်မှစုတေ၍ လူပြည်၌ပင်တဖန် ပြန်ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် နည်းပါးကုန်၏၊ စင်စစ်သော်ကား လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ ငရဲဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော ။ပ။ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော ။ပ။ ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သာ များကုန်၏။"[၂]

၁။ အံ ၁၊၃၉။

၂။ အင် မြန် ၁၊ ၄၈။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဘုရား—

ဤဘုရားဟော တရားတော်များအရ လူသေလျှင် လူပြန်ဖြစ်သူနည်းပါး၍ လူသေလျှင် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အပါယ်ဘုံ၌ အဖြစ်များကြောင်း သိရပါသည်ဘုရား။

ယခုတဖန် လူသေပြီးနောက် နတ်ပြည်၌ အဖြစ်နည်း၍ အပါယ်ဘုံ၌ အဖြစ်များကြောင်း သာဓကကိုလည်း ထုတ်ဆောင်ပြပါမည် ဘုရား။

ဧဝမေဝံ ခေါ ဘိက္ခဝေ အပ္ပကာ တေ သတ္တာ၊ ယေ မနုဿာ စုတာ ဒေဝေသု ပစ္စာဇာယန္တိ။ အထ ခေါ ဧတေဝ သတ္တာ ဗဟုတရာ၊ ယေ မနုဿာစုတာ နိရယေ ပစ္စာဇာယန္တိ၊ တိရိစ္ဆာနယောနိယာ ပစ္စာဇာယန္တိ၊ ပေတ္တိဝိသယေ ပစ္စာဇာယန္တိ[၁]။

မြန်မာပြန်

"ရဟန်းတို့ ဤအတူပင်လျှင် လူ့ပြည်မှစုတေ၍ နတ်ပြည်တို့၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် နည်းပါးကုန်၏၊ စင်စစ်သော်ကား လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ ငရဲဘုံ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သာများကုန်၏"[၂]။

အထက်ဖော်ပြပါ ဘုရားတရားတော် (စကားတော်)အရ လူသေပြီးနောက် နတ်အဖြစ်နည်း၍ အပါယ်ဘုံ အရောက်များကြောင်း သက်သေသာဓကကို တွေ့နိုင်ပါသည် ဘုရား၊ ဤသို့ တွေ့နိုင်သောကြောင့် နတ်ဘုံဗြဟ္မာဘုံနှင့် အပါယ်ဘုံတို့ကို ပယ်ခြင်းသည် ဧရိတိဂုံစေတီကို လက်ဝါးစောင်းခုတ်ပြီး ဖျက်ရန်ကြိုးစားသကဲ့သို့ ဖြစ်ချေသည်။

(ခ) လူနှင့်တိရစ္ဆာန် ၂-ဘုံကိုသာ လက်ခံခြင်း၊ ပြိတ္တာ အသူရကာယ် ငရဲဘုံတို့ကို မျက်တွေ့ လက်တွေ့မဟုတ် စိတ်ကူးယဉ်ဟု ဆိုခြင်းမှာလည်း (ဆိုလတ္တံ့ သော ဝိဘင်းပါဠိတော်အရ) မှားယွင်းသော စကားဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည် ဘုရား။

(ဂ) ပကတိ မှန်ပြောင်းကြီးဖြင့် ကြည့်လို့မမြင်ရတာနှင့် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည်တွေ့ဆိုတာ ဘယ်ရောက်ကုန်မှန်းမသိဘူးဟု ဆိုသောစကားမှာလည်း ၃၁-ဘုံကို မှန်ပြောင်းနှင့် လိုက်ရှာနေသဖြင့် ရယ်ဖွယ်ဖြစ်ပါသည်၊ ရုပ်ဝါဒ

၁။ အံ ၁၊ ၃၉ ။ ၂။ အင် မြန် ၁၊ ၄၁။

သမားတွေအဖို့ ကုသိုလ်ကံ အဆင့်အတန်းမြင့်သော နတ်ဘုံ ဗြဟ္မာဘုံတို့ကို မှန်ပြောင်းဖြင့် ဘယ်သောအခါမှ တွေ့မြင်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ ဘုရား။

(ဃ) နတ် ဗြဟ္မာ သိကြားဆိုတာ စိတ်ကူးယဉ်သတ္တဝါတွေဟု ဆိုထားသော စကားမှာလည်း ဒေဝတာသံယုတ်, ဗြဟ္မာသံယုတ်, သက္ကသံယုတ် ပါဠိတော်မျှားနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်လုပ်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်မျှား ဘုရား—

၃၁-ဘုံဝါဒကို ပုဒ္ဓလက်ခံရုံမျှမက အောက်ပါအတိုင်း ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း ပါဠိတော်၌ ရေတွက်၍ ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။[1]

ကာမဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ကဿ ကောဒသာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ။

ကာမာဝစရာနံ ဒေဝါနံ၊ ပဌမ ကပ္ပိကာနံ မနုဿာနံ၊ ဩပပါတိကာနံ ပေတာနံ၊ ဩပပါတိကာနံ အသုရာနံ၊ ဩပပါတိကာနံ တိရစ္ဆာနဂတာနံ၊ နေရယိကာနံ၊ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ကောဒသာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ။ (ပ)

ကာမဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ဇတေသံ ဣမာနိ ကောဒသာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ[2]။

မြန်မာပြန်

ကာမဘုံ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အာဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား အာယတန (၁၁) ပါး ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အာယတနပြည့်စုံသူ၊ ကာမာဝစရနတ်၊ ကမ္ဘာဦးသူလူ၊ ဥပပတ်ပြိတ္တာ၊ ဥပပတ်အသူရကာယ်၊ ဥပပတ်တိရစ္ဆာန်၊ ငရဲသားတို့အား ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အာယတန (၁၁) ပါး ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ကာမဘုံပဋိသန္ဓေခဏ၌ ထိုသူတို့အား ဤအာယတန (၁၁) ပါးတို့ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။

ဤပါဠိတော်၌ နတ်ပြည် ၆-ထပ် လူ့ဘုံ အပါယ်လေးဘုံတို့ကို တိုက်ရိုက်ဟောပြထား၍ ကာမ (၁၁)ဘုံ ရှိကြောင်း သိရပါသည် ဘုရား။

၁။ အဘိ ၂၊ ၄၂၃။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား—

ရှုပ ၁၆-ဘုံရှိကြောင်း အထောက်အထားသာဓကကို ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိတော်၌ပင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြလိုက်ပါသည် ဘုရား—

> ကတမေ ဓမ္မာ ရူပါဝစရာ ဟေဋ္ဌတော ဩဘာသမဏ္ဍလာ ပရိယန္တံ ကရိတ္ဝာ ဥပရိတော အကနိဋ္ဌေ ဒေဝေ အန္တောကရိတ္ဝာ ယံ တေသံ အန္တရေ ထောဝစရာ ဇေတ္ထ ပရိယာပန္နာ သမာပန္နဿ ဝါ ဥပပန္နဿ ဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရိဿ ဝါ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ရူပါဝစရာ[1]။

မြန်မာပြန်

အဘယ်တရားတို့သည် ရူပါဝစရ မည်ကုန်သနည်း။ အောက်အဖို့အားဖြင့် ဩဘာမဏ္ဍလာဘုံကို အပိုင်းအခြားပြု၍ အထက်အဖို့အားဖြင့် အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာတို့ကို အတွင်းပြု၍ ဤအကြား၌ဖြစ်ကုန်သော အကြုံးဝင်ကုန်သော သမာပတ်ဝင်စားသူ၊ ပဋိသန္ဓေနေသူ၊ မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေလေ့ရှိသူများ၏ စိတ်စေတသိတ်တရားတို့သည် ရူပါဝစရမည်ကုန်၏။

ဤပါဠိတော်၌ ရှုပ ၁၆-ဘုံကို တိုက်ရိုက်ဟောပြထားပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား—

အရှုပ ၄-ဘုံရှိကြောင်း အထောက်အထားသာဓကကိုလည်း ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိတော်၌ အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိသည်ကို ဖော်ပြလိုက်ပါသည် ဘုရား—

> ကတမေ ဓမ္မာ အရူပါဝစရာ ဟေဋ္ဌတော အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂေ ဒေဝေ ပရိယန္တံ ကရိတ္ဝာ ဥပရိတော နေဝသညာနာသညာယတနူပဂေ ဒေဝေ အန္တောကရိတ္ဝာ ယံ တေသံ အန္တရေ ထောဝစရာ ဇေတ္ထ ပရိယာပန္နာ သမာပန္နဿ ဝါ ဥပပန္နဿ ဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရိဿ ဝါ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အရူပါဝစရာ[2]။

မြန်မာပြန်

အဘယ်တရားတို့သည် အရူပါဝစရ မည်ကုန်သနည်း၊ အောက်အဖို့အားဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတနဗြဟ္မာတို့ကို အပိုင်းအခြားပြု၍ အထက်အဖို့အားဖြင့် နေဝသညာနာသညာယတနဗြဟ္မာတို့ကို အတွင်းပြု၍ ဤအကြား၌

၁။ အဘိ ၂၊ ၄၃၆။

ဖြစ်ကုန်သော အကြွေးဝင်ကုန်သော သမာပတ်ဝင်စားသူ၊ ပဋိသန္ဓေနေသူ၊ မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာနေလေ့ရှိသူများ၏ စိတ်စေတသိက်တရားတို့သည် အရူပါဝစရတို့ မည်ကုန်၏

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား—

ဤပါဠိတော်၌ အရူပ ၄-ဘုံကို တိုက်ရိုက်ဟောပြထားပါသည် ဘုရား၊ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း၌ လာရှိသော အဆက်ဖော်ပြပါ စကား(၃)ရပ်ကို ပေါင်းစပ်လိုက်သောအခါ–

(က) ကာမ ၁၁-ဘုံ၊

(ခ) ရူပ ၁၆-ဘုံ။

(ဂ) အရူပ ၄-ဘုံ

အားဖြင့် (၃၁) ဘုံ စစ်စစ်ကြီးဖြစ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး မှတ်သားနိုင်ပါပြီဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များဘုရား —

ဒါနပြု၍ နတ်ပြည်ရောက်ပုံ ဘုရားဟောပါဠိကို ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိတော်မှ ပင် သာဓကအဖြစ် ထုတ်ဆောင်ပြပါမည်ဘုရား။

၁။ ဒါနံ ဒတ္တာ သီလံ သမာဒိယိတ္တာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတ္တာ အပ္ပကစ္စေ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

၂။ အပ္ပကစ္စေ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

၃။ အပ္ပကစ္စေ ယာမာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

၄။ အပ္ပကစ္စေ တုသိတာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

၅။ အပ္ပကစ္စေ နိမ္မာနရတီနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

၆။ အပ္ပကစ္စေ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ[၁]။

မြန်မာပြန်

ဒါနကိုပြု၍၊ သီလကို စောင့်ထိန်း၍၊ ဥပုသ်ဆောက်တည်ခြင်းအမှုကိုပြု၍ အချို့သောသူတို့သည် စာတုမဟာရာဇ် နတ်တို့၏.....တာဝတိံသာ နတ်တို့၏

၁။ အဘိ ၂၊ ၄၃၇။

ယာမာနတ်တို့၏.....တုသိတာနတ်တို့၏.....နိမ္မာနရတိနတ်တို့၏.....ပရနိမ္မိတ-
ဝသဝတ္တီနတ်တို့၏ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။။

ဤဒေသနာတော်အရ ဒါနပြု၍ နတ်ပြည် ၆-ထပ် ရောက်နိုင်ပုံကို သိရသော
ကြောင့် နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ စာအုပ်တွင် ဦးဇင်္ဂလာပြည့် ဖော်ပြသကဲ့သို့
(သစ်ခြောက်ပင်ကို ရေလောင်းခြင်း မဟုတ်ပဲ) ရှင်သန်ဆဲ သစ်ပင်ကို ဖုံ့ဖြိုး
စည်ကားအောင် ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် တူပါသည်ဘုရား။။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဘုရား။။

နည်ပြည်ရှိကြောင်း သာဓကကို ဖော်ပြပြီး၍ ငရဲနှိုးကြောင်းကို သံကိစ္စဇာတ်
ပါဠိတော်မှ သာဓကကိုလည်း ထုတ်ပြပါမည်ဘုရား။။

သဠိဝေါ ကာဠသုတ္တော စ၊ သဃ်ာတော ဇဒ္ဓ စ ရောရုဝါ။
အထာပရော မဟာဝီစိ၊ တာပနော စ ပတာပနော။

လ္ဟစ္စေတေ အဋ္ဌ နိရယာ၊ အက္ခာတာ ဒုရတိက္ကမာ။
အာကိဏ္ဏာ လုဒ္ဒကမ္မေဟိ၊ ပစ္စေကာ သောဋ္ဌသုဿဒါ"။

ဤဇာတ်ပါဠိတော်အရ ငရဲဆိုတာ အထင်အရှားရှိကြောင်း သိနိုင်ပါပြီ
ဘုရား။။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဘုရား–

နတ်နှင့်ငရဲ ထင်ရှားရှိသည်ကို မရှိဟုဆိုသော သူများသည်လည်းကောင်း၊
၃၁-ဘုံကို လက်မခံသောသူတို့သည်လည်းကောင်း စင်စစ် အဓမ္မဝါဒီများဖြစ်၍
(အဓမ္မော နိရယံ နေတိ)ဟူသော သံကိစ္စဇာတ် ပါဠိတော်အရ မလွဲမသွေ ငရဲသို့
ကျရမည်မှာ သေချာပါသည်ဘုရား၊ သို့ဖြစ်၍ ၃၁-ဘုံကို လက်မခံသော
ၵုင်းတို့၏ ဝါဒမှာလည်း ဘုရားဟော ဒေသနာများနှင့် ဆန့်ကျင်ပါသော
ကြောင့် စင်စစ် အဓမ္မဝါဒများဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၄)

၄။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေခံဖြစ်သော ကံ-ကံ၏ အကျိုးတရားဥဒ္ဒေ သက်ဝင်ယုံကြည်မှု ပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးနေကြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာ ချက်ပါဘုရား။

နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား--

၁။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သည် လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်အောင် ဘုရားဟော "ကမ္မဿကတာဝါဒ"ကို ဘုရားမဟောဟု ကံ-ကံ၏ အကျိုးတရားကို ပယ်ရှားလျက် အမှားမှား အယွင်းယွင်း ဟောပြော ရေးသား၍ ဝါဒဖြန့်နေကြပါသည်ဘုရား။

၂။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် စူဠကမ္မဝိဘင်္သုတ်၌—

ကမ္မဿကာ မာဏဝ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ ကမ္မယောနိ ကမ္မဗန္ဓူ၊
ကမ္မပဋိသရဏာ၊ ကမ္မံ သတ္တေ ဝိဘဇတိ ယဒိဒံ ဟီနပဏီတတာယ။

[လူလင်—သတ္တဝါတို့သည် ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကုန်၏၊ ကံ၏အမွေခံတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ကံသာလျှင် အကြောင်းရင်း ရှိကုန်၏၊ ကံသာလျှင် အဆွေအမျိုး ရှိကုန်၏၊ ကံသာလျှင် ကိုးစားထောက်တည်ရာ ရှိကုန်၏၊ ကုသိုလ်ကံအကုသိုလ်ကံသည် သတ္တဝါတို့ကို အယုတ်အမြတ်၏ အဖြစ်ဖြင့် ခွဲခြမ်းဝေဖန်၏] ဟူ၍ အထင်အရှား ဟောထားပါသည်ဘုရား။

၃။ ခုဒ္ဒကနိကာယ် ဣတိဝုတ္တကပါဠိ တာပနီယသုတ်၌လည်း—

ကာယဒုစ္စရိတံ ကတ္ဝာ၊ ဝစီ ဒုစ္စရိတာနိ စ။
မနောဒုစ္စရိတံ ကတ္ဝာ၊ ယဉ္ဇည် ဒေါသ သဥ်ိတံ။

အကတ္ဝာ ကုသလံ ကမ္မံ၊ ကတ္ဝာနာ' ကုသလံဗဟုံ။
ကာယဿ ဘေဒါ ဒုပ္ပညော၊ နိရယံ သောပပဇ္ဇတိ[၂]။

[ပညာမဲ့သူသည် ကာယဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက် မနောဒုစရိုက်တို့ကို ပြုခြင်းကြောင့် ရာဂစသော အပြစ်နှင့်ယှဉ်သော အခြားအမှုတို့ကို ပြုခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ကံကို မပြုပဲ အကုသိုလ်ကံကိုသာ များစွာ ပြုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီးသောအခါ ငရဲသို့ရောက်ရ၏] ဟူ၍ ဟောထားပါသည် ဘုရား။

၁။ မ ၃၊ ၂၄၄။ ၂။ ခု ၁၊ ၂၁၂။

၄။ ခုဒ္ဒကနိကာယ် ဇာတိဝုတ္တကပါဠိ-အတပနီယသုတ် ဦးလည်း

ကာယဒုစ္စရိတံ ဟိတ္ဝာ၊ ဝစီဒုစ္စရိတာနိ စ။
မနောဒုစ္စရိတံ ဟိတ္ဝာ၊ ယဉ္ဇညံ ဒေါသသဉ္ဇိတံ။
အကတ္ဝဲ'ကုသလံ ကမ်ံ၊ ကတ္ဝာန ကုသလံ ဗဟုံ။
ကာယဿ ဘေဒါ သပ္ပညော၊ သဂ္ဂံ သော ဥပပဇ္ဇတိ'။

[ပညာရှိသူသည် ကာယဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက် မနောဒုစရိုက်တို့ကို ပယ်စွန့်ခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရာဂစသော အပြစ်နှင့်ယှဉ်သော အခြားအမှုတို့ကို ပယ်စွန့်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်ကံကို မပြုပဲ ကုသိုလ်ကံကိုသာ များစွာပြုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီးသောအခါ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရ၏] ဟူ၍-ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကြောင့် သတ္တဝါတို့ အယုတ်အမြတ် ကဲ့ပြားရပုံ၊ လူဆင်းရဲ လူချမ်းသာ ကွာခြားရပုံ၊ အရွယ်ဆိုး အကျည်းတန် ပုံဟန် ခြားနားပုံ၊ ဒုက္ခတိ သုဂတိ လားရပုံ စသည်တို့ကို ကျနပိုင်းခြား ဟောကြား တော်မူခဲ့ပါသည်။

၅။ ကံတရား၏ အကျိုးပေးပုံ ကာလအမျိုးမျိုးကိုလည်း ဤသို့ ဟောကြား ထားပါသည် ဘုရား။

ယံ ဘိက္ခဝေ လောဘပကတံ ကမ်ံ လောဘဇံ လောဘနိဒါနံ လောဘသမုဒယံ။ ယတ္ထဿ အတ္တဘာဝေါ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ တတ္ထ တံ ကမ်ံ ဝိပစ္စတိ။ ယတ္ထ တံ ကမ်ံ ဝိပစ္စတိ၊ တတ္ထ တဿ ကမ်ဿ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒေတိ ဒိဋ္ဌေ ဝါ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇ ဝါ၊ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ၂။

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့....အကြင်ကံကို လောဘသည် ပြုအပ်၏၊ လောဘကြောင့်ဖြစ်၏၊ လောဘလျှင် အကြောင်းနိဒါန်းရှိ၏၊ လောဘလျှင် အကြောင်း သမုဒယရှိ၏၊ အကြင်ဘုံဌာ ထိုကံရှိသူ၏ အတ္တဘောသည် ဖြစ်၏။ ထိုဘုံဌာ ထိုကံသည် အကျိုးပေး၏၊ အကြင်ဘုံဌာ ထိုကံသည် အကျိုးပေး၏၊ ထိုဘုံဝယ် မျိုးမျက်မှောက်ဘဝဌာ သော်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယဘဝဌာ ဆော်လည်းကောင်း၊ အဆက်ဆက်သော ဘဝဌာသော်လည်းကောင်း ထိုကံ၏အကျိုးကို ခံစားရ၏[1]။

၆။ ဤဒေဿနာဌာ ကံသည် မျက်မှောက်ဘဝဌာ အကျိုးပေးသောကံ၊ ဒုတိယ ဘဝကျမှ အကျိုးပေးသောကံ၊ တတိယဘဝမှ ဟချိန်ချိန်မှာ အကျိုးပေးဖို့ကံ

၁။ ခု ၁၊ ၂၁၃။ ၂။ အံ ၁၊ ၁၃၃။ ၃။ အင် မြန် ၁၊ ၁၅၁။

ဟူ၍ ကံ၏ သဘာဝဓာတ် ခြင်းရာဇာတ်ကို တပ်အပ်ထင်ထင် သိမြင်အောင် ဟောထားပါသည်ဘုရား။

၇။ သို့သော် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သည် ထုံးအိုးထဲနှိုက်သောလက်သည် ချက်ချင်းဖြူသလို ကတ္တာရူစေးပုန်းထဲ နှိုက်သောလက်သည် ချက်ချင်းနက်သလို ငရုပ်သီးကိုစားလျှင် ချက်ချင်းစပ်သလို ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒသည် ပုဒ်နှင့် ခေါင်း ကြားသာ ဖြစ်လေဟန် ရေးသားကြပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

၈။ ကံ-ကံ၏အကျိုးတရားနှင့် ငရဲဘုံ နတ်ပြဟ္မာဘုံ စသည်တို့ကို ပယ်ရှားသော အယူဝါဒသည် ယခုမှပေါ်လာသော ဝါဒအသစ်အဆန်း မဟုတ်ပါ။ ဘုရားရှင်လက်ထက်၌ ပုရာဏကဿပ တိတ္ထိဆရာကြီးသည် ဦးဥက္ကဋ္ဌကဲ့သို့ပင် ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ပယ်ခဲ့ပါသည် ဘုရား။

တိတ္ထိဆရာကြီး၏ စကားမှာ-

"ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သမ္မဝဇ္ဇေန နတ္ထိပုညံ နတ္ထိပုညဿ အာဂမော"
"ပေးလှူခြင်း ကျင့်ကြံတို့ကို ဆုံးမခြင်း သီလကို စောင့်ရှောက်ခြင်း မှန်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်းဖြင့် ကောင်းမှုမရှိ ကောင်းမှုဖြစ်မလာ"ပါတဲ့ ဘုရား။

၉။ ထို့ပြင် ကမ္ဘာကျော် အဇိတဆရာကြီးကလဲ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်နေသော အဇာတသတ်မင်းနှင့် သူ၏ မင်းချင်းတို့အား ဤကဲ့သို့ ခေတ် မီမီ သုတေသနဆန်ဆန် ဝေဖန်ပြပါသေးသည် ဘုရား။

"နတ္ထိ မဟာရာဇ ဒိန္နံ=မင်းမြတ် ...ပေးလှူကြောင်းဖြစ်သော ဒါနစေတနာ၏ အကျိုးသည် မရှိ။

နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ=ကြီးကျယ်သော ပူဇော်မှု၏အကျိုး မရှိ။

နတ္ထိ ဟုတံ=သေးငယ်သော ပူဇော်မှု၏အကျိုး မရှိ။

နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော=ကောင်းစွာပြုအပ်သော ကုသိုလ်ကံ၊ မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အကုသိုလ်ကံ တို့၏ အကျိုးဆက် အကျိုးရင်း မရှိ။

နတ္ထိ မာတာ=အမိကျေးဇူး မရှိ၊

နတ္ထိ ပိတာ=အဖကျေးဇူး မရှိ၊

[အမိအဖတို့၌ ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှု၏အကျိုး မရှိ]

နတ္ထိသတ္တာ ဩပပါတိကာ=ငရဲမရှိ၊ နတ်မရှိ၊ ဗြဟ္မာမရှိ၊

နတ္ထိလောကေ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ၊ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ပဝေဒေန္တိ[1]—

ဤပစ္စုပ္ပန် လောက တမလွန်လောကကို ကိုယ်တိုင်ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် (အဘိညာဉ်ဖြင့်) မျက်မှောက်ပြု၍ ပြောဟောနိုင်ကြသည့် လမ်းမှန်သူး လမ်းမှန်ကျင့်ကြတဲ့သမဏဗြာဟ္မဏများမရှိ ။ပ။

ဘဿန္တာ အာဟုတိယော=ပေးလှူပူဇော်သမျှနောက်ဆုံး ပြာကျကုန်တာဘဲ။ လှူတာအလကား၊ ဘုန်းကြီးစားတာဘဲ။

ဒတ္တုပညတ္တံ ယဒိဒံဒါနံ=ယင်းဒါနကို လူအ-လူဖျင်းတွေက ပညတ်ကြတာဖြစ်တယ်။

တတ္ထ ကမ္မံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ဝိပါကော ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ၊ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ကမ္မံ ပဋိဗာဟိတံ ဟောတိ၊ ဣတိ သမ္ဗေပေတေ အတ္ထတော ဉာဘယပွဋိဗာဟကာ အဟေတုကဝါဒါ စေဝ အကိရိယဝါဒါ စ နတ္ထိကဝါဒါ စ ဟောန္တိ[2]—

ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့် အညီ အကြောင်းကံကို ပယ်လျှင် အကျိုးဝိပါက်ကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍ အကျိုးဝိပါက်ကို ပယ်လျှင်လည်း အကြောင်းကံကို ပယ်ပြီး ဖြစ်ရကား မကွဲလိုဂါသာလ တိတ္ထိ ဆရာကြီးနှင့်တူပြီး ဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား။

၁၀။ ခေတ်လူတို့သည် ဘုရားလက်ထက်က ပုရာဏကဿပနှင့် အဇိတ ကေသကမ္ဗလအမည်ရှိသော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့၏ အယူဝါဒ အပြောအဟောနှင့် ကမ္ဘာကျော်ဆိုသော ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့၏ ရေးသားပြောဟောချက်များကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ ကြည့်သင့်ကြပေသည်။

၁၁။ ကံ–ကံ၏အကျိုးတရားကို ပိဋကတ်တော်နှင့် အညီ လက်ခံယုံကြည်ပါက တိပိဋကဓရ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသမှအထက် ရှင်အရဟံ ရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ၊ ရှင်မဟာကဿပ စသော ထေရ်မြတ်တို့ ဝါဒကိုလက်ခံရာရောက်ပါသည်၊ ကံ–ကံ၏ အကျိုးကို လက်မခံပါက (ဝါ) ပယ်ပါက ဦးဥက္ကဋ္ဌမှစတင်၍ ပုဂံခေတ် အရည်းကြီးများ ဘုရားလက်ထက် တိတ္ထိကြီးများ၏ ဝါဒကို လက်ခံရာ ရောက်ပါသည်။

၁။ ဒီ ၁၊ ၅၁။ ၂။ ဒီ ဋ္ဌ ၁၊ ၁၅၀။

အချုပ်လျှောက်ထားရပါသော် ကံ-ကံ၏ အကျိုးတရားကိုပယ်သော ဝါဒသည် ဆန်းသစ်သော ဝါဒမဟုတ်ပဲ ဘုရားလက်ထက်က တိတ္ထိဆရာကြီးများက စတင်သွားသော ဝါဒသာဖြစ်၍ ထေရဝါဒ ဓမ္မဝိနယနှင့် မညီသော အဓမ္မ ဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပေးပါရန် လျှောက်ထား ပါသည်ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာအမှတ် (၅)

၅။ အတိတ် အနာဂတ်ဘဝတို့ကို လုံးဝပစ်ပယ်ပြီး ဗုဒ္ဓဝါဒကို ပစ္စုပ္ပန်ဝါဒ ဖြစ်လေဟန် အမျိုးမျိုးလှည့်စားလျက် ရေးသားဟောပြောမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ၃-ပါးနှင့် ယှဉ်၍ ဟော တော်မူသော ဝါဒဖြစ်ပါသည်၊ ရုပ်ဝါဒီတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်တဘက်မြင် ဝါဒဖြစ်ပါသည်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ကောဝလပရိပုဏ္ဏ(ပြည့်စုံသော)ဒေသနာဖြစ်၍ ရုပ်ကြမ်းဝါဒသည် အပရိပုဏ္ဏ(မပြည့်စုံသော)စကားဖြစ်ပါသည်၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်၌ လောကီလောကုတ္တရာပြည့်စုံပါသည်၊ လောကုတ္တရာရေးကို ဟောရာ၌ ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ကိုသာ ဝိပဿနာရှုရမည်-ဟု ဝိပဿနာကို ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူချက် (သန္ဓာယဘာသိတ)ကို နားမလည်၍ (ဝါ)လိုရာကိုကပ်ပြီး ဤဝိပဿနာ စကားတရပ်ဖြင့် ကျန်သမျှ ဗုဒ္ဓဒေသနာအားလုံးကို ပယ်ရန် ကြိုးစားခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။

ဝိပဿနာအရာ၌—

ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒ္ဒါ မနုဗြူဟယေ[၁]။
(ဥပရိပဏ္ဏာသ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်)

ယော၊ အကြင် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ံ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော။ ဓမ္မံ စ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး သဘာဝတရားကိုသာလျှင်။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထိုဖြစ်ပေါ်လာဆဲ ခဏ၌။ ဝိပဿတိ၊ ဝိပဿနာရှု၏။ ဝိဒ္ဒါ၊ ပညာရှိသော။ သော၊ ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တံဓမ္မံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဆတ်ဆတ် ပရမတ်ဖြစ်သော ထိုသဘောကို။ အသံဟီရံ၊ တဏှာယှက်သို့ တွန့်တိုခြင်းမရှိရလေအောင်။ အသံကုပ္ပံ၊ ဒေါသ

၁။ မ ၃၊ ၂၂၆။

မာနမစွက် ပျက်စီးခြင်းမရှိရလေဖအောင်။ အနုပြုဟုယေ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ပွားစေရာ၏။

ဤဂါထာအရ ဝိပဿနာအာရုံ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုသာ ယူရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သူ့ရှေ့နားက ဂါထာဖြစ်တဲ့—

အတီတံ နာန္ဝါဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကခေ် အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပတ္တဉ္စ အနာဂတံ ၁။

ယောဂီ၊ ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အတီတံ၊ အတိတ်အာရုံသို့။ နာန္ဝါဂမေယျ၊ အစဉ်မလိုက်ရာ။ အနာဂတံ၊ အနာဂတ်အာရုံကို။ နပ္ပဋိကခေ်၊ မတောင့်တရာ။ (ကသို့၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း) ယံ-အကြောင်တရားသည်။ အတီတံ၊ လွန်ခဲ့လေပြီ။ တံ၊ ထိုတရားသည်။ ပဟီနံ၊ ကင်းပခဲ့လေပြီ။ ယံ စ၊ အကြောင်တရားသည်ကား။ အနာဂတံ၊ မရောက်လာသေး။ တံ၊ ထိုအနာဂတ်တရားသို့။ အပ္ပတ္တဉ္စ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် မရောက်အပ် မရောက်နိုင်။ တသို့၊ ထို့ကြောင့်ပေတည်း။

ဤစကားအရ အတိတ်အနာဂတ်မှန်သမျှကို ပယ်ရမည်၊ လုံးဝမစဉ်းစားရဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ ဝိပဿနာရှုသောအခါ ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာရှု အတိတ်အနာဂတ်ကိုမရှုရဟူ၍ ဆိုလိုပါသည်၊ အတိတ်အနာဂတ်မရှိ၊ အတိတ်တုင် ဘာမျှ မဖြစ်ခဲ့၊ အနာဂတ်မှာ ဘာမျှ ဖြစ်မည်မဟုတ်ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ် လုံးဝ မထွက်ပါဘုရား။

ထို့ပြင် သာသနာတော်၌ ထင်ရှားသော အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌—

တသ္မာတိဟ ဘိက္ခဝေ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သြဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ရူပံ ။ပ။ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ၂ စသည်။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ၊ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော။ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ၊ အတွင်းသက္ကာယန်၌သော်လည်းဖြစ်သော။ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ အပသက္ကာယန်၌သော်လည်းဖြစ်သော။ သြဠာရိကံ ဝါ၊ ကြမ်းထမ်းသည်လည်းဖြစ်သော။ သုခုမံ ဝါ၊ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသည်သော်လည်းဖြစ်သော။ ဟီနံ ဝါ၊ ယုတ်ညံ့သည် သော်လည်းဖြစ်သော။ ပဏီတံ ဝါ၊ မြတ်သည်သော်လည်း ဖြစ်သော။ ဒူရေ ဝါ၊ ဝေးသည်သော်လည်း ဖြစ်သော။ သန္တိကေ ဝါ၊ နီးသည်သော်လည်း ဖြစ်သော။ ယံရူပံ၊ အကြောင်ရုပ်

၁။ မ ၃၊ ၂၂၆။ ၂။ ဝိ ၃၊ ၂၀။

သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ တံ ရူပံ၊ ထိုရုပ်ကို။ပ။ ဣဉ္ဇ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ပညာဖြင့်။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုမှတ်အပ်၏။

ဤပါဠိတော်မှာ အတိတ်နှင့် အနာဂတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တပြေးညီဟောဆိုထားပါသည်ဘုရား၊ အတိတ်ခန္ဓာ အနာဂတ်ခန္ဓာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာဟူ၍ ကာလသုံးပါး သေချာစွာ ဟောထားပါသည်ဘုရား။

ဤနေရာတွင် သတိချပ်ဖို့လိုသည်မှာ ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒီတို့သည် အနုတ္တလက္ခဏာသုတ်ကို ကြိုက်လှပါသည်ဟုဆို၏၊ တခါ အနုတ္တလက္ခဏာသုတ်၌ ဟောသော အတိတ် အနာဂတ်ကိုမူပယ်ပြန်၏၊ ယင်းတို့၏ စကားမျှားကိုမျက်ခြေမပြတ် ခြေရာခံလိုက်လျှင် ဇာတိရူပ်ကို မြင်နိုင်ကြပေကုန်၏။

သည်မျှမက ငါးပါးသီလအကျိုးအပြစ် ပြတော်မူရာမှာပင်ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ် အကျိုးအပြစ်တို့ကို ပူးတွဲ၍ ပြတော်မူခဲ့ပါသည်။

သာဓကပါဠိတော်မှာ—

> ကုဓ ဂဟပတယော ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော ပမာဒါဓိကရဏံ မဟတိံ ဘောဂဇာနိံ နိဂစ္ဆတိ၊ အယံ ပဌမော အာဒီနဝေါ ဒုဿီလဿ သီလဝိပတ္တိယာ ။ပ။ ပုန စပရံ ဂဟပတယော ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ အယံ ပဉ္စမော အာဒီနဝေါ ဒုဿီလဿ သီလဝိပတ္တိယာ[၁]။ (ဒီဃနိကာယ်၊ မဟာဝဂ္ဂ မဟာပရိနိဗ္ဗာန သုတ်ပါဠိတော် ဖြစ်ပါသည်။)

မြန်မာပြန်

> ဥပါသကာတို့ ဤလောက၌ သီလမရှိသော သီလပျက်သောသူသည် မွေ့လျော်ခြင်းကြောင့် များစွာသောစည်းစိမ် ဆုံးရှုံးခြင်းသို့ရောက်၏။ ဤကား သီလမရှိသူ၏ သီလပျက်ခြင်း၌ ရှေးဦးစွာသော အပြစ်ပေတည်း။ပ။ ပြန်လည်း သီလမရှိသော သီလပျက်သောသူသည် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှနောက်၌ မကောင်းသော လားရာ, ပျက်စီး၍ ကျရောက်ရာ ငရဲ၌ ဖြစ်ရ၏[၂]။ ဤကား သီလမရှိသောသူ၏ သီလပျက်ခြင်း၌ ငါးခုမြောက်အပြစ်ပေတည်း[၃]။

၁။ ဒီ ၃၊ ၂၂။ ၂။ ဒီ မြန် ၂၊၁၄။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ဘုရားရှင်ဒေသနာတော်သည် ဝိပဿနာရှုရန်အတွက်သာ ပစ္စုပ္ပန်ကိုဦးစားပေးရှေးဟောခဲ့၏။ ကျန်သောကိစ္စရပ်များ၌ အတိတ်အနာဂတ်ကို မပယ်သော အတိတ်အနာဂတ်က ရုပ်နာမ်သဘာဝနှင့် အကျိုးအပြစ်ကိုပြသော ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့်အတိတ်နှင့်အနာဂတ်ကို ပယ်သောဝါဒသည် ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့်ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားရပါသည် ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၆)

၆။ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို ဗုဒ္ဓဘာသိတ (ဘုရားဟော) မဟုတ်၊ နောက်အလွန်ကျမှ သာဝကရဟန်းများ တီထွင်ဖေါ်ထုတ်လေဟန် မှားယွင်းစွာ ပြောဆို ဝေဖန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာချက်ပါဘုရား။

- သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များဘုရား—

၁။ လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အသင်းသားတို့သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကိုယ်တိုင် ဟောတော်မူသော အဘိဓမ္မာကို ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသက သီဟိုဠ်ကျမှ ပုံပြင်ကလေးတွေနှင့် တန်ဆာဆင် တီထွင်ခဲ့လေဟန် ပြောဆိုရေး သားဖြန့်ဝေကြပါသည်။

၂။ အာမှန်မှာ ဗုဒ္ဓသက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်ကပင် ရဟန်းတော်များသည် အဘိဓမ္မာကို သင်အံ့လေ့ကျက်ကြ၍ တပါးနှင့်တပါးအချင်းချင်း ဆွေးနွေးကြသံဃာတော်များစုံစုံညီညီ ရှိတဲ့အခါ သံဃာများအလယ်တွင် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို မေးကြ ဖြေကြတဲ့အကြောင်း သုတ္တန်မှာရော ဝိနည်းပိဋကတ်မှာပါ တွေ့ရပါသည်။

၃။ ဝိနည်းဆိုင်ရာ၌ ရှေးဦးစွာလျှောက်ပါရစေဘုရား၊ ရဟန်းတော်များတွင် (၁၀)ဝါလဲရမှ အဘိဓမ္မာရေးရာလဲဆုံးမ သွန်သင်တတ်မှ ဝိနည်းကြောင်းလဲကျမ်းကျင်ပါမှ သာမဏေများ ရဟန်းငယ်များ မွေးမြူပြီး ဥပဇ္ဈာယ်ပေးနိုင်ပါသည်၊ ဝိနည်းမဟာဂါပါဠိတော်၌ ယခုကဲ့သို့အင်္ဂါရပ်နှင့် စပ်၍ ဤသို့ဟောတော်မူပါသည်။

ပဋိပုဂ္ဂလော ဟောတိ အန္တေဝါသိ ဝါ သဒ္ဓိဝိဟာရိ ဝါ အဘိဓမ္မေ ဝိနေတုံ၊ အဘိဝိနယေ ဝိနေတုံ။

၁။ ဝိ ၃၊ ၉၃။

(သော ဘိက္ခု၊ ထို ၁၀-ဝါ ရပြီးသော ရဟန်းသည်) အန္တေဝါသိ ဝါ၊ အတွင်းနေတပည့်ကိုသော်လည်းကောင်း။ သဒ္ဓိဝိဟာရိ ဝါ။ အတူနေတပည့်ကိုသော်လည်းကောင်း။ အဘိဓမ္မေ၊ အဘိဓမ္မာ၌။ ဝါ၊ အဘိဓမ္မာနှင့်ဆိုင်ရာရုပ် နာမ် ဘုံ အထူး ခန္ဓာအထူးစသည်၌။ ဝိနေတုံ၊ ဆုံးမခြင်းငှာ။ ပဋိဗလော၊ စွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဘိဝိနယေ၊ မရောမယှက်သောအားဖြင့် တည်နေသော ဝိနည်း၌။ ဝါ၊ ဝိနည်းကြောင်းဆိုင်ရာ ကံကြီး ကံငယ်အသွယ်သွယ်၌။ ဝိနေတုံ၊ သွန်သင် ဆုံးမ နည်းလမ်းပြခြင်းငှာ။ ပဋိဗလော၊ စွမ်းဆောင်နိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ စသည်ဖြင့် အထူးပြု၍ ဟောတော်မူပါသည်။

၄။ အဘိဓမ္မာသဘောတရားများသည် သိမ်မွေ့နက်နဲ ခက်ခဲသောကြောင့် ဉာဏ်နက်နဲတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များသာ သင်ယူလိုကြပါသည်၊ သင်ယူ၍ သဘောပေါက် နားလည်နိုင်ကြပါသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်က ရဟန်းတော်တိုင်း အဘိဓမ္မာတတ်ကြသည်မဟုတ်ပါ၊ထို့ကြောင့် တခါနိုင်တင် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် အရှင်သာရိပုတ္တြာ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ စသော ရဟန္တာထေရ်ကြီးများနှင့် အတူ အရှင်အာနန္ဒာသည် ဂေါသိင်္ဂအမည်ရှိသော တောကြီးသို့ သွားရောက်ကြစဉ် ဘယ်သို့ ဘယ်ပုံ အခါနိုင်ကုန်စေရရင် ကောင်းပါမည်လဲ ဘယ်သို့နေထိုင်ကြရင် ဤဂေါသိင်္ဂ တောကြီးကို တင့်တယ်စေရာ ရောက်ပါမည်လဲလို့ ထေရ်ကြီးများကို မေးလျှောက်ဘဲ့အခါ အရှင်မဟာကဿပက ခုတင်အကြောင်း ဆွေးနွေးရရင်ကောင်းမည်။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်နှင့်စင်တဲ့ ပရိကမ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာတွေ့ ဆွေးနွေးအခါနိုင်ကုန်စေရလျှင် ဂေါသိင်္ဂတောကြီးကို တန်ဆာဆင်ရာ တင့်တယ်စေရာ ရောက်မည် စသည်ဖြင့် အသီးသီး မိမိသန်ရာဘက်ကို ပြောကြပါသည်။

၅။ သမာဓိကြီးမားတော်မူသော အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ကတော့—

ဣဓာဝုသော သာရိပုတ္တ ဒ္ဝေ ဘိက္ခူ။ အဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တိ၊ တေ အညမညံ ပဉ္ဍံ ပုစ္ဆန္တိ၊ အညမညဿ ပဉ္ဍံ ပုဋ္ဌာ ဝိဿဇ္ဇန္တိ၊ နော စ သံသာရေန္တိ၊ ဓမ္မီ စ နေသံ ကထာပဝတ္တိနီ ဟောတိ၊ ဝေရူပေန ခေါ အာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနော ဂေါသိင်္ဂသာလဝနံ သောဘေယျ[၁]—

အာဝုသော သာရိပုတ္တ၊ ငါ့ရှင်သာရိပုတ္တြာ။ ဣဓ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ ဒ္ဝေ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်း ၂-ပါးတို့သည်။ အဘိဓမ္မကထံ၊ အဘိဓမ္မာနှင့် စပ်သော တရားစကားကို။ ကထေန္တိ၊ ပြောဟောကြကုန်၏။ တေ၊ ထိုရဟန်းတို့သည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ ပဉ္ဍံ ပုစ္ဆန္တိ၊ ပြဿနာမေးကြကုန်၏။ ပဉ္ဍံ ပုဋ္ဌာ၊ အပြန် အလှန် မေးအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ အညမညဿ၊ အချင်းချင်းအား။ ဝိဿဇ္ဇန္တိ၊ ဖြေဆိုကြကုန်၏။ နော စ သံသာရေန္တိ၊ စိတ်ဆုတ်နစ် မသွားစေကြကုန်။ နေသံ၊

၀။ မ၊ ၁၊ ၂၇၅။

ထို့ရဟန်းတို့၏။ ဓမ္မိ ကထာ စ၊ တရားစကားသည်လည်း။ ပဝတ္တိနီ၊ အကြားမလပ် ဆက်စပ်ကာ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အာဝုသော သာရိပုတ္တ၊ တြာ။ ဝေရှပေန၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ ဘိက္ခုနာ၊ ရဟန်းဖြင့်။ ဂေါသိင်္ဂသာလဝနံ၊ ဂေါသိင်္ဂ အင်ကြင်းတောကို။ သောဘေယျ၊ တင့်တယ်စေနိုင်ရာ ပါ၏။

ဤသို့ မူလပဏ္ဏာသ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ် ပါဠိတော်၌ ဖြေဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည် ဘုရား။

၆။ ယင်းအပြင် အခါတပါး မျှားစ့ာသော ရဟန်းတို့သည် ပစ္စာဘတ်အခါ ဆွမ်းခံရာအရပ်မှ ပြန်လာကြပြီး စည်းဝေးညီမူရာ တန်ဆောင်းဝန်းမှာ စုဝေးနေထိုင်ကြကာ အဘိဓမ္မာတရားစကား ပြောဟောနေကြပါသည်၊ ထိုအခါ နောင် ရဟန္တာဖြစ်မည့် စိတ္တဟတ္ထိသာရိပုတ္တမည်သော ရဟန်းတပါးသည် စိတ်မပါလှုပ်ရှားတကြောင်း သဘောမပိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း ကြိုးကြား ကြိုးကြား စကားဝင်၍ပြောပါသည်၊ ထိုအခါ မဟာပေါဒ်ဋ္ဌိက မည်သော ရဟန္တာ မထေရ်ကြီးက–

> မာယသ္မာ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ အဘိ-ဓမ္မကထံ ကထေန္တာနံ အန္တရန္တရာ ကထံ ဆြပါတေသိ၊ ယာဝ ကထာ-ပရိယောသာနံ အာယသ္မာ စိတ္တော အာဂမေတု။[1]

စိတ္တော၊ စိတ္တဟူသော ဘွဲ့အမည်ထူးရှိသော။အာယသ္မာ ဟတ္ထိ သာရိပုတ္တော၊ အရှင် ဟတ္ထိသာရိပုတ္တာသည်။ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ အာဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တာနံ၊ ထေရ်ကြီးရဟန်းတို့ အာဘိဓမ္မာတရားစကားပြောဟောနေကြကုန်စဉ်။အန္တရန္တရာ၊ အကြား အကြား၌။ မာ ကထံ ဆြပါတေသိ၊ စကား ဝင်စွက် မနှောင့်ယှက်ပါလင့်။ ယာဝ ကထာပရိယောသာနံ၊ ကထာတရပ် လက်စသတ် ကုန်ဆုံးသည့်တိုင်အောင်။ အာဂမေတု၊ ဆိုင်းငံ့ပါလော့။

ဤသို့ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တာသုတ် ပါဠိတော်၌ ပြောဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၇။ သံဂါယနာ မှတ်တမ်းများဖြစ်သော စူဠဝဂ္ဂ ပဥ္စသတိကသင်္ဂီတိခန္ဓကနှင့် မဟာသင်္ဂီတိခန္ဓက ၂ ခုမှာ တိုက်ရိုက် အမေးအဖြေ မေးဖြေပုံ မပါသော်လည်း သုတ္တန်ပိဋကအပါအဝင် ခုဒ္ဒကနိကာယ်တွင် အဘိဓမ္မာကိုထည့်သွင်း သံဂါယနာ

၁။ အံ၊ ၂၊ ၃၄၄-၅။

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလွှာ ၁၃၁

တင်ကြောင်းမှာ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ စသော BUDDHIST TRADITION (ခေါ်) ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာ အစဉ်အလာ မှတ်တမ်းများတွင် အခိုင်အခဲ့ ဆိုထားပါသည် ဘုရား။

၈။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သော ပါဠိပညာရှင် အနောက်နိုင်ငံသားတို့၏ စာပေများကို အရမ်းပုံ၍ ယုံကြည်ကာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်အား အာဘိဓမ္မာပင် မတတ်လေဟန် ပြောဆိုရေးသားခြင်းကား အလွန်ယုတ်ညံ့ သိမ်ဖျင်းရာ ရောက်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သူတို့၏ဝါဒသည် အဓမ္မဝါဒသာ စစ်စစ်ဖြစ်ကြောင်း တင်သွင်းလျှောက်ထားရပါသည် ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာအမှတ် (၇)

၇။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိပါးစေလျက် ဗုဒ္ဓသာသနာ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း ဟောပြောရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာချက်ပါ ဘုရား။

ဘုရားရှင်၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် မည်သည့်သာဝကနှင့်မျှမဆိုင်သော အသာဓာရဏဉာဏ်တော်ဖြစ်သည်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ရတော်မူသောကြောင့်သာ ဘုရားဟူသော ဂုဏ်ထူးကို ရတော်မူခဲ့သည်၊ ဤသို့သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရခြင်းသည် ပါရမီတော်ကို အပြည့်အဝ ဖြည့်တော်မူသောကြောင့်သာ ရတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်၊ တခြားအကြောင်းကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရသည်မဟုတ်ပေ၊ ဂေါတမ ဘုရားအလောင်းတော်သည် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကြာအောင် ပါရမီဆော်တရား အစားစားကို အားပါးတရ ဖြည့်တော်မူနိုင်ခဲ့သောကြောင့်သာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ပါရမီတော်ဖြည့်ရာ၌ အသက်ကိုပင် ပဓာနမထား၊ ပါရမီတရားကိုသာ ကြိုးစားဖြည့်ရသည့် ပရမတ္ထပါရမီများလည်း အများအပြား ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် သိစရာမှန်က ကေန္တသိသည့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ထူးကို ဆုတ်ခူးရရှိတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ကြာကြာအသိဉာဏ်ရှာလေ အသိဉာဏ်ပိုမြင့်လေ ကြိုးစားအသိဉာဏ်ရှာလေ အသိဉာဏ်ပိုမြင့်လေ ဖြစ်ရခြင်းသည် သဘာဝတရားပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ထိုသို့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုရအောင် ပါရမီတော်များကို စုဆောင်းတော်မူခြင်းသည် ဘုရားဟူသော ဂုဏ်ထူးဖြင့် အချီးကျူးခံလို၍ မဟုတ်ပါ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုရလျှင် –

၁။ သီစရာတရား အစားစားကို ခွဲခြားပိုင်ပိုင် သိတော်မူနိုင်ခြင်း၊

၂။ ဟောပြစဖွယ် အသွယ်သွယ်သော တရားဆင်နည်းမျိုးစုံကို သိနိုင်ခြင်း၊

၃။ သတ္တဝါအနန္တတို့၏ အလိုဆန္ဒ အစွမ်းသတ္တိစသည်တို့ကို သိနိုင်ခြင်း-

ဟူသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ စွမ်းအားများကို ကောန်ရရှိလာ၍ သတ္တဝါများ ကောင်းကျိုးကို အထွတ်အထိပ်ရောက် ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရအောင် ပါရမီတော်များကို ဖြည့်တော်မူခဲ့ပါသည်၊ ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်နှင့်ဆက်၍ ရှင်းလင်းချက်များကို ဆက်လက် လျှောက်ထားပါမည် ဘုရား။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားသည် ဒေဝဒတ် အကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး သိတော်မူပါသည်၊ မိမိကို သေကြောင်းကြံမည်ကိုလည်းကောင်း သံဃာကို အသင်းခွဲမည်ကိုလည်းကောင်း အတိအကျ သိတော်မူပါသည်၊ သို့ သိပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ဒေဝဒတ်ကို ရဟန်းပြုခွင့်ပေးရသနည်း၊ အဖြေကတော့ ရှင်းပါသည်၊ မဟာကရုဏာတော်သခင် ဘုရားရှင် ဖြစ်တော်မူသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဘုရားရှင်၏ ကရုဏာတော်သည် ကြီးမားလှပါသည်၊ ဘုရားရှင်၏ ကရုဏာတော်နှင့် တူယှဉ်နိုင်သော ကရုဏာတရား လောကတွင် မရှိပါ၊ ထို့ကြောင့်ပင် မိမိကိုသတ်မည့် ရန်သူကိုပင် ရန်သူလိုသဘောမထား ကောင်းကျိုးရအောင် သာ အကျိုးဆောင်တော်မူပါသည်၊ ဒေဝဒတ်သည် ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်လည်း ဘုရားအပေါ် ပြစ်မှားသော ယုတ်မာမှုကြီးကို ကောန်ပြုမည့်သူ ဖြစ်ပါသည်၊ ဒေဝဒတ်သည် လူသားတယောက် အနေဖြင့်ဆိုလျှင် သာသနာတော်၏ အဆုံးအမကို ရရှိဖို့ ခက်လှပါသည်၊ သို့သော် ရဟန်းပြုခွင့် ရသည့်အတွက် ဒေဝဒတ်သည် သမာဓိသာသနာကြီးကို ကြီးမားစွာ ထူထောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်၊ မြေလျှိုးမိုးပျံ တန်ခိုးစွမ်းရရှိခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ သမာဓိသာသနာကို မြင့်မားစွာ ထူထောင်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် သေခါနီးကာလ၌ ဒေဝဒတ် သတိရခဲ့ပါသည်၊ မေးအထိ မြေမြှုပ်ခံရသောအခါ အသက်ပါ ပုံအပ်ကာ ဘုရားကိုးကွယ်ခဲ့ပါသည်၊ အရိုးတို့ဖြင့် ပူဇော်ခဲ့လေသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဒေဝဒတ်သည် နောက်ကမ္ဘာတသိန်းကြာသောအခါ၌ အဋ္ဌိဿရ မည်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ကာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရပေလိမ့်မည်။

ဤအကြောင်းကို သံမြင်တော်မူ၍ ဘုရားရှင်သည် ဒေဝဒတ်ကို ရဟန်းပြုခွင့်ပေးတော်မူခဲ့လေသည်၊ (ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊၉၅) ကရုဏာတရား ကြီးမားတော်

မူလှ၍ မိမိကို သတ်မည့်သူကိုပင်သိလျက် ရဟန်းပြုခွင့် ပေးတော်မူသည့် ဘုရားရှင်၏ ကရုဏာတော်ကြီးကား အံ့အားသင့်စဖွယ် ကြည်ညိုဖွယ်ကြီးပါတကား။

ဤတွင် မိမိကို သတ်မည့်သူမှန်း အတတ်သိလျက်နှင့် ဗိမ္မိသာရမင်းသည် အဇာတသတ်၏ သန္ဓေကို မဖျက်ဆီးခဲ့ပေ၊ ဤသည်ကား သူတော်ကောင်းတို့၏ သဘောတည်း၊ ဘုရားတပည့်သား ဗိမ္မိသာရမင်းသော်မှ ဤသို့ စိတ်ထား နိုင်၏၊ သူ၏ဆရာ ဘုရားရှင်မူကား·ဆိုဖွယ် မရှိပြီ။

ဘုရားရှင်သည် သေးငယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို နုတ်ပယ်ပစ်ကြလော ဟူ၍ တထစ်ချ ခိုင်းတော်မမူခဲ့၊ နုတ်ပယ်လိုက နုတ်ပယ်ကြဟူ၍သာ ခိုင်းတော်မူခဲ့လေသည်။ (ဒီ-ဋ္ဌ-၂၊ ၁၈၄)၊ နုတ်ပယ်လိုက နုတ်ပယ်ကြဟူသော စကားသည် "မနုတ်ပယ်လိုကလည်း မနုတ်ပယ်ကြနှင့်" ဟူ၍လည်း အဓိပ္ပါယ် ရှိလာသည်၊ (ဒီ-ဋီ-၂၊ ၁၈၅)၊ ဤသို့ နှစ်ခွအဓိပ္ပာယ်ရှိသော စကားကို ဘုရားရှင် မိန့်ကြားတော်မူခြင်းသည် ရည်ရွယ်ချက် (၂)မျိုး ရှိပါသည်။

(က) တချို့ ရဟန်းတော်များသည် သေးငယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို မလိုက်နာလိုကြ၊ ထိုရဟန်းများသည် ဘုရားရှင်အပေါ် ၌ အားမလို အားမရ ဖြစ်ကြစရာရှိသည်၊ ဘုရားရှင်က "သေးငယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို သံဃာက ပယ်နုတ်လိုလျှင် ပယ်နုတ်ပါလေ"ဟု လိုက်လျောစကား မိန့်ကြားခဲ့သောကြောင့် ထိုရဟန်းများသည် ဘုရားအပေါ် ၌ ကျေနပ်ကြလိမ့်မည်။

(ခ) နောက်အကြောင်း တမျိုးလည်းရှိသေးသည်၊ သေးငယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို နုတ်ပယ်လိုက နုတ်ပယ်ကြဟူ၍ ဘုရားရှင်က ပယ်နုတ်နိုင်သည့် လမ်းစ ပေးထားပါလျက် ဘုရားသားတော် သံဃာတော်များက မည်သည့် သိက္ခာပုဒ်ကိုမျှ မနုတ်မပယ် ဘုရားရှင် ပညတ်သမျှ သိက္ခာပုဒ်များကို အသေးအကြီး မခဲ့မခြား လေးလေးစားစား လိုက်နာကြသည်၊ အသက်ပမာ မြတ်နိုးစွာ စောင့်ရှောက်ကြသည်၊ သေးငယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို ပယ်နုတ်လိုက ပယ်နုတ်နိုင်သည်ဟု ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် အခွင့်ပြုပါလျက် သိက္ခာပုဒ်တပုဒ်တလေမျှ မပယ်နုတ်ကြ၊ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက်လည်း လေးလေးစားစား လိုက်နာကျင့်ကြံကြပါပေသည် ဟူ၍ ဗုဒ္ဓသာသနာနှင့် စပ်ဆိုင်သူများက အားရကြလိမ့်မည်၊ မဆိုင်သူများကလည်း လေးစားကြလိမ့်မည်။

ဤသို့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် သိမြင်တော်မူသောကြောင့်သာ ဘုရားရှင်သည် သေးငယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို နုတ်လိုပါက နုတ်ပါလေ ဟူသော စကားကို လိမ္မာပါးနပ် ကျွမ်းကျင်စွာ မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ဒီ-ဋီ-၂၊ ၁၈၆)

မိမိကိုယ်တိုင် ကျမ်းစာမနှံ့၍လည်းကောင်း မူလကျမ်းရင်း မကြည့်နိုင်၍ လည်းကောင်း နားမလည်ခြင်းကို သတိမထား၊ ဘုရားရှင်၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကြီးကိုသာ စော်ကားခြင်းမှာ အဓမ္မသမားဖြစ်ကြောင်း သက်သေ ပြနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါ၍ အဓမ္မဝါဒပေါ်လွင်အောင် ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူပါရန် လျှောက်ထားပါသည့် ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (က)

က။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သမထလမ်းစဉ်နှင့် ဝိပဿနာလမ်းစဉ်တို့ကို ဖျက်ဆီးပြီး သံသရာမှ ထွက်မြောက်ရာလမ်းကို ပိတ်ပင်ဟန့်တား ဖျက်ဆီးနေကြပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ကျမ်းဂန်အထောက်အထားများဖြင့် ဝိသေသစောဒနာပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏ ဩဝါဒခံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သမထလမ်းစဉ်၊ ဝိပဿနာလမ်းစဉ်များကို ပျက်စီးအောင် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖျက်ဆီးလျက် စာအုပ်-စာတမ်းများ ရေးသားထုတ်ဝေခြင်း၊ ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ သမထဝိပဿနာ အားထုတ်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ အခြေခံသင်တန်းများတွင် သမထဝိပဿနာလုပ်ငန်းများကို ဗုဒ္ဓဝါဒမဟုတ်ဟု အတိအလင်း သင်ကြားခြင်းများကို လျှောက်ထားခဲ့ပါပြီ ဘုရား။

ယင်းသို့ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ထေရဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒများသာ ဖြစ်ကြောင်းကို တပည့်တော်များ အကိုးသာဓက ထုတ်ဆောင်လျှောက်ထားတင်ပြပါမည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား–

ဘုရားတပည့်တော်များ၏ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် "ဗုဒ္ဓေါ ဟေသံ သဒေ-ဝကေ"[၁] သဒေဝကေ၊ နတ်နှင့်တကွသော လောက၌။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရားသည်။ ဟေသံ၊ ငါဖြစ်အံ့။

"သန္တာရေသံ သဒေဝကံ"[၂] သဒေဝကံ၊ နတ်နှင့်တကွသော လောကကို။ သန္တာရေသံ၊ သံသရာမှ ကယ်တင်ထုတ်ဆောင်အံ့၊ "ဗြဟ္မာလူနတ် ဘုံသုံးရပ်၌

၁-၂။ ခု၊ ၄။ ၃၁၀။

ဘုရားဖြစ်အောင် ငါကျင့်ဆောင်မည်၊ ဘုရားဖြစ်လျှင် ဗြဟ္မာနတ်လူ သုံးဘုံသူတို့ကို သံသရာမှ ကယ်တင်ထုတ်ဆောင်မည်”ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်တော်ကြီးဖြင့် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိတော်မူလာရကား ဟောကြားတော် မူအပ်သော တရားတော်မြတ်အားလုံးသည် သံသရာမှ ထွက်မြောက်ရေး တည်းဟူသော ဝိမုတ္တိရသသို့ချည်းသာ ဦးတည်ကြပါကုန်သည် ဘုရား။

ထို ဝိမုတ္တိရသတည်းဟူသော သံသရာမှထွက်မြောက်ရေးသည်လည်း ကျင့်ကြံအားထုတ်မှု ရှိမှ ရပါမည်၊ ထိုကျင့်ကြံအားထုတ်မှု အတွက်လည်း လမ်းစဉ် ရှိရပါမည်၊ ထိုလမ်းစဉ်ကို ဤသို့ဟောကြားခဲ့ပါသည် ဘုရား။

> ကောယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောက-ပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ[1]။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယဒိဒံ ယေ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ၊ အကြင်သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးတို့သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ အယံ၊ ဤသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးသည်။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ စင်ကြယ်ခြင်းငှာ။ သောကပရိဒေဝါနံ၊ သောကပရိဒေဝတို့ကို။ သမတိက္ကမာယ၊ လွန်မြောက်ခြင်းငှာ။ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ၊ ဒုက္ခ-ဒေါမနဿတို့၏။ အတ္ထင်္ဂမာယ၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှာ။ ဉာယဿ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို။ အဓိဂမာယ၊ ရခြင်းငှာ။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်ကို၊ သစ္ဆိကိရိယာယ၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ။ ဧကာယနော မဂ္ဂေါ၊ တခုတည်းသော လမ်းကြောင်းပေတည်း။

“ချစ်သားတို့ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်သည် သတ္တဝါတွေ့ စင်ကြယ်ဖို့ သောကပရိ-ဒေဝ လွန်မြောက်ဖို့ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ချုပ်ငြိမ်းဖို့ အရဟတ္တဖိုလ်ရဖို့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုဖို့ တခုတည်းသော လမ်းကြောင်းကြီးဖြစ်သည်”– ဤသို့စသည်ဖြင့် နေရာပေါင်းများစွာ ဒေသနာပေါင်းများစွာတို့၌ ဟောကြားတော်မူပါသည်၊ ထိုဟောကြားတော်မူချက်တို့သည် သမထလမ်းစဉ် ဝိပဿနာလမ်းစဉ်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား။

မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် ရထဝိနီတသုတ်၌ အောက်ပါအတိုင်း ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား—

> သီလဝိသုဒ္ဓိ ယာဝဒေဝ စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထာ။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ယာဝဒေဝ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓတ္ထာ။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ယာဝဒေဝ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓတ္ထာ။ ကင်္ခါ-ဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ယာဝဒေဝ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓတ္ထာ။ မဂ္ဂါမဂ္ဂ-

---

၁။ ဒီ၊ ၂။ ၂၁၃။

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ယာဝဒေဝ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓတ္ထာ။ ပဋိပဒါ-ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ယာဝဒေဝ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓတ္ထာ။ ဉာဏဒဿန-ဝိသုဒ္ဓိ ယာဝဒေဝ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာ[၁]။

မြန်မာပြန်

အကျင့်သီလ အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် စိတ်သမာဓိ အထူးစင်ကြယ်ရုံမျှ အကျိုးရှိ၏။ စိတ်သမာဓိ အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် အမြင် အထူးစင်ကြယ်ရုံမျှ အကျိုးရှိ၏။ အမြင် အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် ယုံမှားခြင်းကို လွန်မြောက်မှု (ဉာဏ်) အထူးစင်ကြယ်ရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏၊ ယုံမှားခြင်းကို လွန်မြောက်မှု (ဉာဏ်) အထူး စင်ကြယ်ခြင်းသည် မဂ်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၌ (ဉာဏ်) အမြင် အထူးစင်ကြယ်ရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏။ မဂ်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၌ ဉာဏ်အမြင် အထူး စင်ကြယ်ခြင်းသည် အကျင့် (အနုလုံ) ဉာဏ်အမြင် အထူး စင်ကြယ်ရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏။ အကျင့်(အနုလုံ)ဉာဏ်အမြင် အထူး စင်ကြယ်ခြင်းသည် မဂ်ဉာဏ်အမြင် အထူးစင်ကြယ်ရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏၊ မဂ်ဉာဏ်အမြင် အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးရုံမျှသာ အကျိုးရှိ၏[၂]။

ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ခန်း လမ်းစဉ်တို့တွင် သီလဝိသုဒ္ဓိသည် သီလကျင့်စဉ်၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ သည် သမထကျင့်စဉ်၊ ကျန် ၅-ပါးသော ဝိသုဒ္ဓိတို့သည် ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ၎င်းဝိသုဒ္ဓိတို့သည် နောက်ဆုံး၌ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်အကျိုး ဖြစ်ကြောင်း ဟောကြားတော်မူပါသည်။ ဤသည်ကား ဘုရားသခင် မူလရည် ရွယ်ခဲ့သော သတ္တဝါတို့အား သုံသရာမှ ကယ်တင်လွှတ်မြောက်စေကြောင်း တရားတော်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား။

ထိုမှတပါး စတုက္ကနိပါတ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် ယုဂနဒ္ဓသုတ်၌–

သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝေတိ[၃]။ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊ သမထရွှေသွား ရှိသော။ ဝိပဿနံ၊ ဝိပဿနာကို။ ဘာဝေတိ၊ ပွား၏။

ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ သမထံ ဘာဝေတိ[၄]။ ဝိပဿနာ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊ ဝိပဿနာ ရွှေသွားရှိသော။ သမထံ၊ သမထကို။ ဘာဝေတိ၊ ပွား၏။

သမထဝိပဿနံ ယုဂနဒ္ဓံ ဘာဝေတိ[၅]။ သမထဝိပဿနံ၊ သမထနှင့် ဝိပဿနာကို။ ယုဂနဒ္ဓံ၊ အစုံတွဲ၍။ ဘာဝေတိ၊ ပွား၏။

၁။ မ၊ ၁၊ ၂၀၅။ ၂။ မ မြန်၊ ၁။ ၂၁၀-၁။ ၃။ အံ၊ ၁။ ၄၂၅။

ဤကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ သမထဝိပဿနာ ပွားရမည့် ဩဝါဒနည်း လမ်းများကို ဟောကြားထားခြင်း ရှိပါသည်ဘုရား။

ထို့မှတပါးလည်း ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိတော် ဒသုတ္တရသုတ်၌-

ကတမေ ဒ္ဝေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ သမထော စ ဝိပဿနာ စ၊ ကတမေ ဒ္ဝေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ"။

အဘယ်တရားနှစ်ပါးတို့ကို ပွားစေအပ်ကုန်ပါသနည်း၊ သမထတရားကိုလည်း ကောင်း၊ ဝိပဿနာတရားကိုလည်းကောင်း ဤတရားနှစ်ပါးတို့ကို ပွားစေအပ် ပါကုန်၏ဟု ဟောကြားထားချက် ရှိပါသည်ဘုရား။

ဓမ္မစက္ကာဒေသနာတော်လာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းစဉ်သည်လည်း ဝိပဿနာ လမ်းစဉ်တရားတို့ဖြစ်ကြပါသည်၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ ဟောကြားတော်မူအပ် သော "နေတံ မမ နေသော်ဟမသ္မိ။ န မေသော အတ္တာ" ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့ကိုယ်မဟုတ်-ဟူသော တရားတို့သည်လည်း ဝိပဿနာတရားတော် တို့သာ ဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား။

ဓမ္မစက္ကာကို မြတ်နိုးသည် အနတ္တလက္ခဏာကို အထင်ကြီးသည် ဆိုသော ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့လူစုသည် ဓမ္မစက္ကာနှင့် အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တို့မှာ ပါသော ဝိပဿနာကိုကား ပယ်နုတ်ကြပြန်သည်၊ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် ဘုရားဟောအစစ် ဓမ္မစက္ကာ အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တို့ကို ပြောခြင်းမဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားလေသည်။

ဤကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓပိဋကတ ထေရဝါဒ၌ သမထဝိပဿနာတို့သည် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ပဓာန ရည်ရွယ်ချက်လမ်းစဉ် သံသရာမှ ကယ်တင်ရေးလမ်း စဉ်တို့ဖြစ်ကြပါသည်၊ အလွန်အရေးကြီးသော ပဓာနဖြစ်သော လမ်းစဉ် သမထ ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တို့ကို ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ မပါဝင်ဟု ပြောင်ပြောင် တင်းတင်း ငြင်းပယ်နေကြခြင်းကြောင့် ထိုသူတို့၏ ဝါဒသည် ဗုဒ္ဓပိဋကတ ထေရ ဝါဒနှင့် မညီညွတ်သော အဓမ္မဝါဒများ ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၉)

၉။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်သော ဝိနည်းကျင့်ဝတ်တရားတော်များကို လုံးလုံးလျားလျား ပစ်ပယ်ပြီး သင်္ကန်းဝတ်၍ သာသနာအရေခြုံကာ မသိနားမလည်သောသူတို့အား လှည့်ဖြားလိမ်ညာ၍ ဆရာတဆူလုပ်ခဲ့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ကျမ်းဂန်အထောက်အထားများဖြင့် ထပ်မံစောဒနာသော ဝိသေသစောဒနာပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

ဝိနယော နာမ ဗုဒ္ဓသာသနဿ အာယု၊ ဝိနယေ ဌိတေ သာသနံ ဌိတံ ဟောတိ။[၁]

'ဝိနည်းသည် သာသနာတော်၏ အသက်၊ ဝိနည်းတည်မှ သာသနာတည်မည်'ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်းတော်တို့သည် ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်များကို မကဲ့ရဲ့ရ၊ ကဲ့ရဲ့ပါသော် ပါစိတ်အာပတ်သင့်စေဟု ပညတ်တော်မူထားကြောင်းကို "သိက္ခာပဒ ဝိဝဏ္ဏကေ ပါစိတ္တိယံ" ဟု ပါစိတ်ပါဠိတော်၌ လာရှိပါသည်၊ ဝိနည်းအရေးကြီးသောကြောင့် ဝိနည်းကို ကဲ့ရဲ့လျှင် ပါစိတ်အာပတ် ပညတ်ထားပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

ဝိနည်း တရားတော်သည် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်သည် အထိ အကျိုးကြီးမားကြောင်း ပရိဝါရပါဠိတော်၌ ညွှန်ပြထားတော်မူပုံကို တပည့်တော်များ တင်ပြလျှောက်ထားပါမည် ဘုရား။

ဝိနယော သံဝရတ္ထာယ၂။ ဝိနယော၊ ဝိနည်းသည်။ သံဝရတ္ထာယ၊ စောင့်စည်းခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဝိနည်းသည် စောင့်စည်းဖို့ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။)

သံဝရော အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာယ၂။ သံဝရော၊ စောင့်စည်းခြင်းသည်။ အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာယ၊ နှလုံးစိတ်ဝမ်း အေးချမ်းခြင်း အလို့ငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (စောင့်စည်းခြင်းသည် စိတ်နှလုံးချမ်းသာမှု ဖြစ်ဖို့ပါဘုရား။)

အဝိပ္ပဋိသာရော ပါမုဇ္ဇတ္ထာယ၂။ အဝိပ္ပဋိသာရော၊ နှလုံး မသာယာမှုမဖြစ်ခြင်းသည်။ ပါမုဇ္ဇတ္ထာယ၊ ဝမ်းသာ ဝမ်းမြောက်ဖြစ်ခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (စိတ်နှလုံးမသာယာမှု မဖြစ်ရခြင်းသည် ဝမ်းသာ ဝမ်းမြောက်ဖြစ်ဖို့ပါ ဘုရား။)

၁။ ဝိဘ၊ ၁။ ၁၁။ ၂။ ဝိ၊ ၅။ ၂၀၈။

ပါမုဇ္ဇံ ပီတတ္ထာယ။[၁] ပါမုဇ္ဇံ၊ ဝမ်းသာ ဝမ်းမြောက် ခြင်းသည်။ ပီတတ္ထာယ၊ နှစ်သက်ရွှင်လန်းခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဝမ်းသာ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် နှစ်သက်ရွှင်လန်းဖို့ပါဘုရား။)

ပီတိ သုခတ္ထာယ။[၂] ပီတိ၊ နှစ်သက်ရွှင်လန်းခြင်းသည်။ သုခတ္ထာယ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (နှစ်သက်ရွှင်လန်းခြင်းသည် ချမ်းသာဖို့ပါဘုရား။)

သုခံ သမာဓတ္ထာယ။[၃] သုခံ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်။ သမာဓတ္ထာယ၊ တည်ကြည်ခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ချမ်းသာခြင်းသည် တည်ကြည်ဖို့ပါ ဘုရား။)

သမာဓိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနတ္ထာယ။[၄] သမာဓိ၊ တည်ကြည်ခြင်းသည်။ ယထာဘူတဉာဏဒဿနတ္ထာယ၊ ယထာဘူတဉာဏ်အမြင် အကျိုးငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (တည်ကြည်ခြင်းသည် ယထာဘူတ =ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာကို သိတဲ့ ဉာဏ်အမြင်ဖြစ်ဖို့ပါ ဘုရား။)

ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ နိဗ္ဗိဒတ္ထာယ။[၅] ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ၊ ယထာဘူတ ဉာဏ်အမြင်သည်။ နိဗ္ဗိဒတ္ထာယ၊ သံသရာ၌ ငြီးငွေ့ခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ယထာဘူတ ဉာဏ်အမြင်သည် သံသရာမှာ ငြီးငွေ့ဖို့ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား)

နိဗ္ဗိဒါ ဝိရာဂတ္ထာယ။[၆] နိဗ္ဗိဒါ၊ သံသရာ၌ ငြီးငွေ့ခြင်းသည်။ ဝိရာဂတ္ထာယ၊ တပ်ခြင်းကင်းခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (သံသရာ၌ ငြီးငွေ့ခြင်းသည် တပ်ခြင်းကင်းဖို့ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။)

ဝိရာဂေါ ဝိမုတ္တတ္ထာယ။[၇] ဝိရာဂေါ၊ တပ်ခြင်း ကင်းခြင်းသည်။ ဝိမုတ္တတ္ထာယ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းငှာ (၀၀) အရဟတ္တဖိုလ်အလို့ငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (တပ်ခြင်း ကင်းတယ်ဆိုတာ လွတ်မြောက်ဖို့ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။)

ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနတ္ထာယ။[၈] ဝိမုတ္တိ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း (၀၀) အရဟတ္တဖိုလ်သည်။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနတ္ထာယ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏ် ဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (လွတ်မြောက်ခြင်းသည် ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ဆိုတဲ့ ပေစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်အမြင်ရဖို့ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။)

ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။[၉] ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ဆိုတဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်အမြင်သည်။ အနုပါဒါပရိ-

---

၁။ ဝိ၅။၂၈၈။

နိဗ္ဗာနဋ္ဌာယ၊ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဝိမုတ္တိ-ဉာဏဒဿန ဆိုတဲ့ ဉာဏ်အမြင်သည် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်အကျိုးဖို့ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။)

ဤကဲ့သို့ ဝိနည်းသည် အဆင့်ဆင့် အဆက်ဆက်အားဖြင့် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ဆိုက်ရောက်သည့် အကျိုးကြီးမားလှသော တရားဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ချုပ်ကြည့်လျှင် ဝိနည်းသိက္ခာ လိုက်နာကျင့်သုံးပါမှ ယထာဘူတဉာဏ် ရနိုင်ဖို့အကြောင်းကို သိရပါသည်ဘုရား၊ လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်ကလည်း ၅-ပါးသီလ၊ ၁၀-ပါးသီလ အစရှိသော လူ့ကျင့်ဝတ် ရှိမှ (၀၊) ကိုယ်ကျင့်တရားရှိမှ အမြင်မှန် မြင်နိုင်သည်ဟု သိနိုင်ပါသည်ဘုရား။

ယခု ဝိနည်းသိက္ခာကို ပယ်သော ဦးဉာက္ကဋ္ဌတို့သည် ဤဘုရားဟော ဒေသနာတော် အရ ယထာဘူတဉာဏ် အမြင်မှန်တို့ကို မရနိုင်ကြကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်၊ 'မျက်စိကန်း တစ္ဆေမကြောက်' ဟူသော စကားပုံကဲ့သို့ ဟုတ်လိမ့်နိုးနိုး ဆင်ကန်းတောတိုး ပြောကြ ဟောကြ ဝေဖန်ကြခြင်းတို့သာ ဖြစ်သည်ဟု ဒေသနာတော်နှင့်ညှိ၍ သိနိုင်လောက်ကြပါပြီဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား -

ထိုဝိနည်းတရားတော်ကို ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ် ပညတ်တော်မူတဲ့အခါ အကျိုးမရှိ အကြောင်းမဲ့ ပညတ်တော်မူခဲ့သည် မဟုတ်ပါ၊ ဆယ်ပါးသော အကျိုးတရားနဲ့ စပ်တဲ့ အကြောင်းတရားတို့ကို အစဲပြု၍ ပညတ်တော်မူခြင်း ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်၌--

> တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမိ ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ သံဃသုဋ္ဌုတာယ သံဃဖာသုတာယ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယ အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒါယ ပသန္နာနံ ဘိယ္ယောဘာဝါယ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ[1]။

ဤစကားရပ်တို့ကို ဆင်ခြင်သံဂါယနာ မြန်မာပြန်စကားအတိုင်း လျှောက်ထားပါမည်ဘုရား။

၁။ ဝိ၊ ၁။ ၂၄။

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့ သို့ဖြစ်လျှင်–

(၁) သံဃာတော်၏ ကောင်းပါပြီဟု လွယ်ကူစွာ ကျင့်သုံးရန်၊

(၂) သံဃာတော်များ ချမ်းသာစေရန်၊

(၃) အကျင့်သီလ ဖောက်ဖျက်သူတို့ကို နှိမ်နင်းရန်၊

(၄) အကျင့်သီလကို ချစ်မြတ်နိုးသော ရဟန်းတို့ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်ရန်၊

(၅) မျက်မှောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော ဆင်းရဲအထူးတို့ကို စောင့်စည်းရန်၊

(၆) နောင်ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သော ဆင်းရဲအထူးတို့ကို ပယ်ရှားရန်၊

(၇) မကြည်ညိုသေးသောသူတို့ကို ကြည်ညိုစေရန်၊

(၈) ကြည်ညိုပြီးသောသူတို့ကို တိုး၍ ကြည်ညိုစေရန်၊

(၉) သူတော်ကောင်းတရား သာသနာသုံးရပ် တည်တံ့ရန်၊

(၁၀) ဝိနည်းစည်းမျဉ်းဥပဒေကို ချီးမြှောက်ရန်–

ဟူသော အကျိုး (၁၀)ပါးတို့ကို အစဲပြု၍ ရဟန်းတို့အား သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူမည်ဟု မိန့်တော်မူ၏[၁]။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

ထို့ပြင် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်သည် ပရိနိဗ္ဗာန်ညောင်စောင်း၌ လျောင်းစက်တော်မူစဉ်အခါမှာ ဝိနည်းတရားကို လေးစားဖို့ကို ဟောကြားခဲ့ပါသည်ဘုရား။

ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော၊ သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ[၂]။

(ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်)

အာနန္ဒာ ငါဟောကြားထား ပညတ်ထားသော တရားတော်နှင့် ဝိနည်းတော်သည် ငါကွယ်လွန်သောအခါ၌ သင်တို့၏ ဆရာဘုရားပင် ဖြစ်ပေ၏[၃]။

ဤကဲ့သို့ ဝိနည်းတရားတော်ကို လေးလေးစားစား လိုက်နာရန် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်က ဟောကြား ညွှန်ပြထားတော်မူပါလျက် ဝိနည်းတရားတော်ကို ပစ်ပယ်ရှုတ်ချ ပြောဆိုနေကြသော သူတို့သည် နိဗ္ဗာန်တရားတော်ကို ပယ်မြစ်တားဆီးရာရောက်နေသည်ကိုလဲ သိနားလည်ခြင်း မရှိကြပါကုန်။

၁။ ဝိမြန် ၁၊ ၂၉။ ၂။ ဒီ ၂၊ ၁၂၆-၇။ ၃။ ဒီ မြန် ၂၊ ၁၇၇။

ထို့ပြင် သံဂါယနာခြောက်တန်တင် ဝိနည်းပိဋကတ်တော်၌ ဖြုတ်ပယ်စရာ ထည့်သွင်းစရာ မလိုအပ်၊ 'အပညတ္တံ နပညာပေတဗ္ဗံ၊ ပညတ္တံ နသမုစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ' ဘုရားရှင် မပညတ်သည်ကို ထပ်မံမပညတ်ရ၊ မထည့်သွင်းရ၊ ပညတ်ပြီးရှိပြီး သိက္ခာပုဒ်များကိုလည်း မည်သည့်အကြောင်းပြချက်ဖြင့်မျှ မပယ်ရ။

'ဂရုကလဟုကေသု ဂရုကေ ကာတဗ္ဗံ' သိက္ခာပုဒ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အလေးအပေါ့ ရှိလျှင် အလေးသို့လိုက်ရမည်၊ ဤကဲ့သို့ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့ လိုက်နာ ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်၊ ထို့ကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာ့တော် ၂၅၀၀-ကျော်အထိ တည်တံ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။

ဝိနည်းတစိတ်တဒေသဖြစ်စေ အားလုံးကိုဖြစ်စေ ပစ်ပယ် မလိုက်နာသော်ကား သာသနာကို အသက်ထွက်အောင် လုပ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပေရာ ဘာနဲ့မျှ ဖုံးကွယ်၍ရမည် မဟုတ်ပါပေ။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဝိနည်းပယ် ဝိနည်းဖြတ် လုပ်ရပ်သည် သာသနာတော် သန့်ရှင်းတည်တံ့ရေးအတွက် အန္တရာယ် ကြီးမားလှပါသဖြင့် အဓမ္မဝါဒတံဆိပ် ခပ်နှိပ်ပေးတော်မူကြပါရန် ရိုသေစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိသေသ စောဒနာ အမှတ် (၁၀)

၁၀။ပိနည်းတရားတော်ကို မပစ်ပယ်ပဲ ဘုရားရှင်၏ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်များကို အသက်တမျှ လိုက်နာကျင့်သုံး နေထိုင်ကြသော ရဟန်းကောင်းရှင်ကောင်း သံဃာတော်တို့အား ပက်ပက်စက်စက် စွပ်ဝဲ့ပုတ်ခတ်ရေးသားပြီး သံဃာတော်ကို စော်ကားမှု ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

၁။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မှန်လျှင် ဘုန်းကြီးပင်ဖြစ်စေ၊ လူပင်ဖြစ်စေ သာသနာတော်၏ တာဝန်ကို တကယ်တမ်း ထမ်းဆောင်နေကြသော ရဟန်းကောင်းရှင်ကောင်း သံဃာတော်အပေါင်းကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသောစကား မပြောကြား ဝံ့ကြပါဘုရား၊ မာန ဒေါသအလျှောက် မောက်မောက်မာမာ ပြောမိကြပါလျှင်လဲညီး ဝန်ချတောင်းပန်လေ့ ရှိကြပါသည်ဘုရား၊ သံဃာတော်ကို မစော်ကားခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်မျှား လေးလေးစားစား စောင့်ထိန်း

ထားရမည့် တာဝန် ဝတ္တရားကြီး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ မလေးမစား စော်ကား ကြလျှင်လည်း အပြစ်ကြီးမားလှကြောင်း သူတော်ကောင်းများက ယုံကြည်ကြပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

၂။ သံဃာတော်အား ဆဲရေးစော်ကားမိ၍ ပြိတ္တာဖြစ်ရရှာသော ကျောင်းဒါယကာတယောက်ကို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်က မြင်တွေ့ရ၍ မေးသောအခါ ပြိတ္တာက ပြန်လည်ဖြေကြားပုံကို ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်၌ အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိပါသည်ဘုရား။

တဿာဟံ ဇစနံ သုတ္ဝာ၊ ဘိက္ခဝေါ ပရိဘာသိသံ။
တဿ ကမ္မဝိပါကေန၊ ပေတလောကံ ဂ္ဂတော ဂတော။[၁]

အရှင်ဘုရား- တပည့်တော် ကိုးကွယ်ထားသော ထိုဆရာတော်ကြီး၏ စကားကိုကြားရ၍ သူတော်ကောင်း ရဟန်းတော်တို့ကို တပည့်တော် ဆဲခဲ့မိပါသည်။ ထိုဆဲခဲ့သောကံ၏ အကျိုးအားဖြင့် တပည့်တော်သည် ပြိတ္တာဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရပါသည် ဘုရား။

ဤစကားသည် သံဃာကိုစော်ကားသဖြင့် ပြိတ္တာဘဝသို့ ရောက်ရရှာသော ကျောင်းဒါယကာဟောင်း ပြိတ္တာ၏စကား ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၃။ ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်ကို ယုတ်လျော့စေအောင် ပြုလုပ်သဖြင့် ဗဟုသုတရှင်ရဟန်းကြီးနှင့် အသိုင်းအဝိုင်းများ အဝီစိလားကြရပုံများလည်း ကျမ်းစာများ၌ ပါရှိပါသည်ဘုရား။

သော ပိ ကပိလော ဧဝံ တံ သာသနံ ဩသက္ကာပေတ္ဝာ ကာလ-
ကတော အဝီစိမဟာနိရယေ နိမ္မတ္တိ၊ သာ ပိဿဲ မာတာ စ ဘဂိနီ စ
တဿေဝ ဒိဋ္ဌာနုဂတိ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ ပေသလေ ဘိက္ခူ အက္ကောသမာ-
နာ ပရိဘာသမာနာ ကာလံ ကတ္ဝာ နိရယေ နိမ္မတ္တိ သု၂။

ဗဟုသုတကြီးမား သဒ္ဓါတရားမရှိသော ထိုကပိလ ရဟန်းကြီးသည်လည်း (ဓမ္မဟူ၍လည်းမရှိ၊ ဝိနည်းဟူ၍လည်းမရှိ စသဖြင့်) ဤသို့ပြောဆိုကာ ကဿပ မြတ်စွာဘုရား၏ ထိုသာသနာတော်ကို ဆုတ်ယုတ်စေသောကြောင့် ကွယ်လွန်

၁။ ခု၊၂၊ ၂၁၃။ ၂။ သုတ္တနိပါတ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၄၃။

လေသော် မဟာအဝိစိဝရဲ၌ ဖြစ်ခဲ့ရပြီ၊ ထိုကပိလရဟန်းဆိုး၏ မယ်တော်နှင့် နှမတို့သည်လည်း ထို ကပိလရဟန်းဆိုး၏ ဒိဋ္ဌာနုဂတိသို့လိုက်ကာ သီလမြတ်နိုး ကြသော ရဟန်းကောင်းတို့ကို ဆဲကြမောင်းမဲကြသောကြောင့် သေသော် ငရဲ၌ ဖြစ်ခဲ့ကြပြီ။

ဤကျမ်းစာအရ ဗဟုသုတကြီးသော်လည်း လမ်းမှားလိုက်က နောက်လိုက် များပါ ငရဲလားရပုံကို သတိပြုစရာဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၄။ သံဃာတော်များကို စုပ်စဲ့ကဲ့ရဲ့လျှင် ဘဝသံသရာအဖြာဖြာ၌ ဘေးဒုက္ခ များစွာကြုံလာမည့်အရေးကို သူတော်ကောင်းများသည် တွေးဆကြောက်လန့် ကြပါသည်ဘုရား၊ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၌ ပါရှိသော—

ယော နိန္ဒိယံ ပသံသတိ၊
တံ ဝါ နိန္ဒတိ ယော ပသံသိယော။
ဝိစိနာတိ မုခေန သော ကလိ၊
ကလိနာ တေန သုခံ န ဝိန္ဒတိ။[1]

ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို ချီးမွမ်းသူနှင့် ချီးမွမ်းထိုက်သူကို ကဲ့ရဲ့သူသည် ပါးစပ်ဖြင့် အပြစ်ကို ဆည်းပူးရှာဖွေ၏၊ ထိုအပြစ်ကြောင့် ချမ်းသာကို မရနိုင် ဟူသော ဒေသနာအရ ဓမ္မလမ်းကြောင်းဖြောင့်အောင် အထူးသတိထားကြရပါသည်၊ သူတော်ကောင်းတို့သည် သံဃာဆိုလျှင် ပုထုဇဉ်သံဃာကိုပင် မစုပ်စဲ့လိုကြ ပါ။ အရိယာသံဃာကို စုပ်စဲ့ဖို့အရေးမှာ ဝေးလှပါသည်၊ ပညာအရာ၌ တေဒဂ်ရတော်မူသော လက်ယာတော်ရံ ရဟန္တာအရှင်သာရိပုတ္တြာနှင့် ဝိနည်း အရာ တေဒဂ်ရတော်မူသော ရဟန္တာအရှင် ဥပါလိတို့လို သူတော်ကောင်းကြီး များအပေါ်၌ကား နှုတ်ဖြင့် ထုတ်ဖော်စုပ်စဲ့ရန် မဆိုထားဘိ စိတ်ဖြင့်မပြစ်မှားရဲ ကြပါဘုရား။

၅။ ယော သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အက္ကောသကပရိဘာသကော အရိယူပဝါဒီ သဗြဟ္မစာရီနံ၊ တဿ ပဉ္စ အာဒီနဝါ ပါဋိကင်္ခါ။ ကတမေ ပဉ္စ၊ ပါရာဇိကော ဝါ ဟောတိ ဆိန္နပရိဗန္ဓော၊ အညတရံ ဝါ သံကိလိဋ္ဌံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဗာဠှံ ဝါ ရောဂါတင်္ကံ ဖုသတိ၊ သမ္မူဠှော ကာလံ ကရောတိ၊ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ

၁။ သံ၊ ၁၊ ၁၅၄။

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလှာ ၁၄၅

ဝိနိပါတံ နီရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ယော သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အက္ကောသကပရိဘာသကော အရိယူပဝါဒီ သဗြဟ္မစာရီနံ၊ တဿ ဣမေ ပဉ္စ အာဒီနဝါ ပါဋိကင်္ခါ"။

ရဟန်းတို့ သီတင်းသုံးဖော်တို့ကို ဆဲရေးတတ် ရေရွတ်ကြိမ်းမောင်းတတ် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စွပ်စွဲတတ်သော ရဟန်းသည် အပြစ်ငါးမျိုး တို့ကို မခွတ်ရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်အပ်ကုန်၏။

အဘယ်ငါးမျိုးတို့နည်းဟူမူ—

(၁) လောကုတ္တရာတရားပြတ်၍ လောကုတ္တရာတရားမှ ဆုံးရှုံး၏။

(၂) ညစ်နွမ်းသော အာပတ်တမျိုးမျိုးသို့ မူလည်း ရောက်ကြ၏။

(၃) ပြင်းထန်သော ရောဂါသို့မူလည်း ရောက်၏။

(၄) တွေဝေလျက် သေရ၏။

(၅) ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ ချမ်းသာကင်းသော မကောင်းသော လားရာ ပျက်စီး၍ ကျရောက်ရာ ဖြစ်သောငရဲသို့ ရောက်၏။

ရဟန်းတို့ သီတင်းသုံးဖော်တို့ကို ဆဲရေးဘတ်၊ ရေရွတ်ကြိမ်းမောင်းတတ်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စွပ်စွဲတတ်သော ရဟန်းသည် ဤအပြစ်ငါးမျိုးတို့ကို မခွတ် ရလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်အပ်၏၂။

ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၆။ အရိယာကို ပြစ်မှားလျှင် လောကုတ္တရာ တရားထူးမှ ဆုံးရှုံးရခြင်းစသော ဤအပြစ်ငါးမျိုး ကြုံရသည်ကို သူတော်ကောင်း မှန်သမျှ ဘယ်သူမှ မလိုလားကြပါ။ ကြုံလည်း မကြုံလိုကြပါ။ ဘုရားကိုလည်း မယုံကြည်ကြသော အခမဲ့သမားများ အနေအားဖြင့်ကား အရိယာသံဃာကို စော်ကားရဲခြင်းကိုပင် ဂုဏ်ထူးကြီးတခုဟု ထင်ချင်ထင်ကြပါလိမ့်မည်ဘုရား၊ ထို့ကြောင့်ပင် အရိယာသံဃာကိုပါ စော်ကားကြခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၁။ အံ ၂၊ ၂၂၀။ ၂။ အင် မြန် ၂၊ ၂၇၇။

လူဘာလူဖြစ် ၈၊ ၈၅၊ ၈၈

ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၇။ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်၏ တပည့်ရဟန္တာကြီးများ ဖြစ်ကြသော အရှင်သာရိပုတ္တြာနှင့် အရှင်ဥပါလိတို့ ဓမ္မအခြေခံသဘောထား ဝိနည်းအခြေခံသဘောထားကွဲပြားကြလေဟန် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီတို့ရေးသားကြခြင်းမှာ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်ကြီးများကို စော်ကားခြင်းသက်သက် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဘုရားတရားတော်မှန်လျှင် ဓမ္မအရာ၌ ဖြစ်စေ၊ ဝိနည်းအရာ၌ဖြစ်စေ၊ ရဟန္တာမှန်သမျှ စိတ်တူသဘောတူ အယူသီလ တူမျှကြပါသည်ဘုရား၊ ယုံမှားသံသယ မရှိကြပါအရှင်ဘုရား၊ ဤကဲ့သို့ ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများနှင့်တကွ သံဃာတော်မှန်သမျှကို ရှုတ်ချ စော်ကားခြင်းသည် ဓမ္မလမ်း လိုက်လိုကြသူများ မလုပ်ရဲသော အလုပ်ဖြစ်ပါသည်၊ သာသနာတော်တရပ်လုံးကို စော်ကားသော သူတို့၏ သံဃာစော်ကားခြင်းသည် အဓမ္မသမားတို့၏ အဓမ္မလုပ်ရပ်သာ ဖြစ်ပါသဖြင့် အဓမ္မဝါဒ အဖြစ် စိစစ် ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူကြပါရန် တပည့်တော်များက လျှောက်ထားကြပါသည် ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာအမှတ်(၁၁)

၁၁။ ပရိတ်ဟု ခေါ်ဆိုသော ဘုရားဟောပါဠိတော်များကို မရွတ်ကောင်းဟု ဆိုပြီး ပရိတ်ရွတ်မှုကို ဆန့်ကျင်၍ ဒုဒ္ဓဘာသာ ဆရာစဉ်ဆက် လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့သော လမ်းစဉ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာပါဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

ပထမစောဒနာလွှာတွင် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို မရွတ်ကောင်းဟု ဆိုပြီး ပရိတ်ရွတ်မှုကို ဆန့်ကျင်၍ ဒုဒ္ဓဘာသာ ဆရာစဉ်ဆက် လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့သော လမ်းစဉ်ကို ဖျက်ဆီးနေခြင်းများအပေါ် အဓမ္မဝါဒ ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်၊ ထို လျှောက်ထားချက်ကို ပိုပို ခိုင်ခံ့အောင် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်များ အထောက်အထားဖြင့် ယခု ထပ်မံ၍ တင်ပြ လျှောက်ထားပါရစေ ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

တပည့်တော်မျှားသည် စောဒနာမှုကို ပြုရာတွင် စောဒနာနှစ်ရပ်လုံး၌ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒနှင့် လက်သစ် ရွှေအဘိဓမ္မာဝါဒရှင်တို့၏ ရေးသားဟောပြောချက်မျှား ပေးစာ တိုင်စာ စသည်မျှားကို အခိုင်အမာ အထောက်အထားပြု၍ အလေးအနက် စောဒနာမှု ပြုကြခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ယနေ့ နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် အမှတ် (၂) ရုံးတော်သို့ ဓမ္မ အဓမ္မ စစ်ဆေး အဆုံးအဖြတ်ပေးခံနိုင်ရန် တပည့်တော်မျှား လျှောက်ထား စောဒနာရာဋ္ဌ မခိုင်လုံမတိကျသော အထောက်အထားမျှ ဖြင့် မစောဒနာကြပါဘုရား၊ အရပ်ပြော ရှင်ပြော လူပြောစကားမျှဖြင့် လည်းကောင်း ရိပ်ဖမ်းသံကြား စကားအမြွက်မျှဖြင့် လည်းကောင်း မစောဒနာကြပါ ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်တဦးတယောက်၏ ဓမ္မ အဓမ္မ အတွက်မျှကိုသာ မကြည့်မူပဲ သာသနာတရပ်လုံး၏ ဓမ္မ အဓမ္မ အရေးကိုသာ ဦးတည်၍ စောဒနာကြပါသည် ဘုရား၊ ဘုရားရှင်၏ ရှေမျက်နှာတော် တခုတည်းကိုသာ ထောက်ထား၍ ဖြစ်ပေါ်နေသော သာသနာတော်၏ ဓမ္မန္တရာယ်မျှား ဖယ်ရှားရေး နောင်မပေါ်ပေါက်ရေးတို့ဘက်မှ ရပ်တည်၍ သာသနာ့သမိုင်းပေးတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များဘုရား–

တပည့်တော်မျှား အထက်ပါစကားရပ်မျှားကို လျှောက်ထားနေရခြင်းမှာ ပထမစောဒနာလွှာတင်စဉ်က–

> "နတ်မြို့၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်ကြသော ရဟန်းတော်များသည် ပရိတ်မရွတ်ကြပါ"ဟု သခင်မြတ်ဆိုင် ကိုယ်တိုင်က ဝန်ခံထားပါသည် ဘုရား–

ဟု တပည့်တော်မျှား လျှောက်ထား စောဒနာသွားရာတွင် စုဒိတက ဦးဆန္ဒာဝီက ကိုယ်တိုင်က စောဒနာမျှား၏ စောဒနာလွှာတွင် ပါဝင်သော ၎င်းတို့ပရိတ် မရွတ်ဆိုသောစောဒနာမှုမှာ မဟုတ်ကြောင်း ငြင်းဆိုသွားပါသည်ဘုရား။

တပည့်တော်မျှားသည် အောက်ပါ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ပေးစာအရ စောဒနာရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ပေးစာကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်မျှားနားဆင်တော်မူကြပါဘုရား။

သို့—

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့၊
ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ၊ ရန်ကုန်။

နေ့စွဲ၊ ၂-၁-၈၁

ရှိသေလေးမြတ်စွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည် အရှင်သူမြတ်များဘုရား—

တပည့်တော်သည် ၁-၁ ၈၁ နေ့က တောင်တွင်းကြီး နတ်မြို့တောရသို့ ခေတ္တ ရောက်သွားပါသည်ဘုရား၊ ထိုအခါ နတ်မြို့၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူကြသော ရဟန်းတော်များထံမှ အောက်ပါ အချက်များကို ကြားခဲ့ရပါသည်ဘုရား။

ဂင်းတို့မှာ—

(၁) ဂိုဏ်းဂဏဝါဒစွဲ မထားကြပါ၊
(၂) အတ္တဒီဋ္ဌိယှဉ်သောအချက်များကို ရှောင်ကြဉ်ကြပါသည်၊
(၃) ရေစက်ချ၍ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအပိုင်ယူခြင်းမျိုး မပြုကြပါ၊
(၄) ပရိတ်မရွတ်ကြပါ၊
(၅) တဏှာဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သော ဆုတောင်း ဆုပေးမှု မလုပ်ကြပါ၊
(၆) အတိတ် အနာဂတ်ဆိုင်ရာ ကမ္မဝါဒကို ရှောင်ကြဉ်ကြပါသည်။

သခင်မြတ်ဆိုင်
အမှတ်-၄၊ စိန်ချယ်လမ်း၊ ကျိုက္ကဆံရပ်
ရွှေဂုံတိုင်စာတိုက်၊ ရန်ကုန်။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ ဘုရား—

တပည့်တော်များသည် စုဒိတက ဦးဆန္ဒာဓိကကိုယ်တိုင် ချင့်ချိန်နိုင်ရန် နတ်မြို့ကိုယ်တော်များ ပရိတ်မရွတ်ကြပါ ဆိုသော အထောက်အထားကို တင်ပြ လျှောက်ထားရပါသည်ဘုရား။

ဤကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးဆန္ဒာဓိကသည် ပရိတ်ရွတ် ရေစက်ချ စသည် လုပ်ပါက သခင်မြတ်ဆိုင်က မဟုတ်မမှန် ရေးသားခြင်းသာ ဖြစ်ပါမည်ဘုရား၊ ဦးဆန္ဒာဓိကနှင့် သခင်မြတ်ဆိုင်တို့ အပြင်မှာ ရှင်းကြရန်သာ ရှိပါသည်ဘုရား။

စုဒ္ဒိတက ဦးဆန္နာဓိက ကိုယ်တိုင် ပထမ စောဒနာလွှာတင်သွင်းစဉ်က ကျွန်ုပ်တို့ရုံးတော်ရွှေတွင် ၎င်းတို့ ပရိတ်ရွတ်ကြကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုခြင်းကို တပည့်တော်မျှားက ဝမ်းမြောက်နေမော်သာခုခေါ် ပါကြောင်း လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ ဘုရား-

တပည့်တော်မျှား ဆရာစဉ်ဆက် သင်ယူခဲ့ရသည်မှာ ပရိတ်ကြီး(၁၁) သုတ်သာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ပရိတ်တော်မျှာ်၌ ဘုရားဟော ပါဠိတော်မျှားပါပါသည်ဘုရား၊ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌကမူ ၎င်းဟောသော တိတ်ခွေတွင် ပရိတ်ကြီးမျှားကို မယုံမကြည် ပစ်ပယ်ပုတ်ခတ်ထားပါသည် ဘုရား၊ မယုံကြည်ရုံမျှမက ပရိတ်ကြီး(၁၂)သုတ် ဟူ၍လည်းကောင်း အရီးကြီးလက်ကျန်ဟူ၍လည်းကောင်း အမနာပ ပြော့ဟောထားပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ ဘုရား —

လူတိုင်း၏ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ကျန်းမာမှုသည် ပယောဂ, ဥတု, အာဟာရ, စိတ္တ, ကမ္မ ဟူသော အခြေခံအကြောင်းမျှားပေါ် တွင် တည်ရှိနေပါသည်ဘုရား။

အထက်ဖော်ပြပါ အခြေခံအကြောင်းတရားမျှား မညီမျှ၍ သဘာဝလမ်းကြောင်း ဖောက်ပြန်လျက် ဝေဒနာတခု ဖြစ်ပေါ်လာသော ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်း ရှင် လူတို့သည် ခေတ်မီ ဆေးဆရာဝန်နှင့် ဆေးမျှားကို မှီဝဲကြသည့်နည်းတူ ပရိတ်ချည် ပရိတ်ရေ စသော စိတ်ပြုပြင်နည်း, ကံမြှင့်တင်နည်း, နာမ်ဆေးတို့ဖြင့်လည်း ယထာဘူတ သဘာဝကျကျ ကုစားလျက် ရှိကြပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်မျှား ဘုရား—

မြတ်စွာဘုရားသခင်ကိုယ်တော်တိုင် နှုတ်တော်တွတ်တွတ်ရွတ်၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့သော နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကသုံးသွယ် ပါဠိတော်မျှားမှ အရှည်ကို မြော်မြင်တော်မူကြသော ရှေးခေတ် သာသနာတော်စောင့် မထေရ်မြတ်ကြီးမျှားသည် ထို ပရိတ်တော်မျှားကို တပေါင်းတည်း စုပေါင်း ထုတ်နုတ်၍ ပရိတ်ကြီး ဟူသော အမည်ဖြင့် သီးခြားကျမ်းတစောင်အဖြစ် စီစဉ်ထားခဲ့ကြပါသည်ဘုရား။

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန စဓသော အပေါင်းပါတို့သည် ပရိတ်တော်မျှားကို မယုံကြည် ပုတ်ခတ်ဆဲရေးထားသော်လည်း ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ပရိတ်တော်မျှားကို ခွင့်ပြုခဲ့ကြောင်း ပါဠိအထောက်အထားမျှား ရှိပါသည် ဘုရား။

ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် အာဋာနာဋိယသုတ်ပါဠိတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့အား အောက်ပါအတိုင်း အာဋာနာဋိယ အရံအတားကို သင်ယူလေ့လာ ဆောင်ထားကြရန် တိုက်တွန်းတော်မူထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

> ဥဂ္ဂဏှာထ ဘိက္ခဝေ အာဋာနာဋိယံ ရက္ခ၊ ပရိယာပုဏာထ ဘိက္ခဝေ အာဋာနာဋိယံ ရက္ခ၊ ဓာရေထ ဘိက္ခဝေ အာဋာနာဋိယံ ရက္ခ၊ အတ္ထသံဟိတာ ဘိက္ခဝေ အာဋာနာဋိယာ ရက္ခာ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ ဂုတ္တိယာ ရက္ခာယ အဝိဟိံသာယ ဖာသုဝိဟာရာယာတိ။

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့ အာဋာနာဋိယ မည်သော ပရိတ်အရံအတားကို သင်ယူကြကုန်လော့၊ ရဟန်းတို့ အာဋာနာဋိယ မည်သော ပရိတ်၏ အရံအတားကို အဖန်ဖန် လေ့လာကြကုန်လော့၊ ရဟန်းတို့ အာဋာနာဋိယ မည်သော ပရိတ်အရံအတားကို ဆောင်ကြကုန်လော့၊ ရဟန်းတို့ အာဋာနာဋိယ မည်သော ပရိတ်အရံအတားသည် အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်၏၊ အာဋာနာဋိယ မည်သော ပရိတ်အရံအတားသည် ရဟန်းယောကျ်ား, ရဟန်းမိန်းမ, ဥပါသကာယောကျ်ား, ဥပါသိကာမိန်းမတို့၏ အကာအကွယ် အစောင့်အရောက် ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ မဆင်းရဲ မပင်ပန်းခြင်းငှာ ချမ်းသာစွာနေရခြင်းငှာ ဖြစ်၏[၂]။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ဘုရား-

ဝိနည်းပိဋကဟု ပါစိတ်ပါဠိတော် ဘိက္ခုနီဝိဘင်း တိရစ္ဆာနကထာ သိက္ခာပုဒ် နှစ်ခု၏ အနာပတ္တိဝါရတို့၌လည်း-

> အနာပတ္တိကုတ္တတ္ထာယ၊ ပရိတ္တံ ပရိယာပုဏာတိ။
> အနာပတ္တိကုတ္တတ္ထာယ၊ ပရိတ္တံ ဝါစေတိ[၃]။

ဟု ဘေးရန်မှ လုံခြုံရေးအတွက် ပရိတ်ကို သင်ယူပို့ချသော ရဟန်းမိန်းမအား အာပတ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးသော ပညတ်ချက်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ခွင့်ပြုအပ်သော ပရိတ်ဟူသည်—

ပရိတ္တန္တိ ယက္ခပရိတ္တနာဂမင်္ဂလာဒိဘေဒံ သမ္မမ္မိ ဝဋ္ဋတိ[၄]—

ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ တစ္ဆေသူရဲနိုင် မန္တာန်, မြွေနိုင်မန္တန် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဘုရားဟော မဟုတ်သော ဤမန္တန်မျိုးကိုပင် သင်ယူခွင့်

၁။ ဒီ ၃၊ ၁၂၄။
၂။ ဝိ ၂၊ ၄၀၂-၄၀၃။
၃။ ဒီ မြန်-၃၊ ၁၉၄။
၄။ ဝိ ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၂၁၅။

ပို့ချခွင့် ပြုတော်မူသည်ဆိုလျှင် ဘုရားဟောဖြစ်သည့် ပရိတ်တို့ကိုမူကား အထူးဆိုဖွယ်မရှိ ခွင့်ပြုပြီးပင် ဖြစ်ပါတော့သည်ဘုရား၊ ထို့ပြင် ရဟန်းမိန်းမတို့အား ခွင့်ပြုသည် ဆိုထားသဖြင့် ရဟန်းယောကျ်ားနှင့်တကွ လူဒကာ, ဒကာမတို့အားလည်း ခွင့်ပြုပြီးပင် ဖြစ်ပါတော့သည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ဘုရား—

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူပြီး နောက်၌လည်း ပရိတ်သည် အရေးကြီးသော ဘာသာရေးလုပ်ငန်းတရပ် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်ဘုရား၊ အဋ္ဌကထာဆရာ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသမထေရ် ပေါ်ထွန်းချိန်ဖြစ်သည့် သာသနာနှစ်ကိုးရာကျော် တစ်ထောင်ခန့်၌လည်း ပရိတ်ရွတ်ဖတ်မှုကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့ကြကြောင်း သိရပါသည်ဘုရား။

ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ (၃၊ ၆၇)၌လည်း လူတို့အတွက် ပရိတ်ရွတ်ပေးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ရဟန်းတော်တို့ လိုက်နာစရာများကို ပြဆိုထားပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းသည်လည်း ထိုအခါက လူတို့သည် မိမိတို့ အရေးကိစ္စ ပေါ် ပေါက်လာသော အခါ ရဟန်းတော်တို့ကို ပင့်၍ ပရိတ်တရား နာယူလေ့ရှိပုံ အထောက်အထား တရပ် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ထိုကျမ်း၌ပင် ပရိတ်ရေ, ပရိတ်ချည် အကြောင်းများကိုပါ တပါတည်း ပြဆိုထားသဖြင့် ပရိတ်ရေ, ပရိတ်ချည်တို့ကို ဘေးရန်တားဆီးရန်အတွက် ယုံကြည်စွာ အသုံးပြုခြင်းသည်လည်း ထိုအခါက အသားကျလျက်ရှိသော ဘာသာရေးလုပ်ငန်းတခုဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်ဘုရား။

မြန်မာနိုင်ငံ၌လည်း ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်းကပင် ပရိတ်ရွတ်ဖတ်မှု ရှိခဲ့ကြောင်း ကျောက်စာ အထောက်အထားများအရ သိရှိရပါသည်ဘုရား၊ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် နန်းတော်ဆောက်လုပ်သောအခါ အရှင်အရဟံ အမှူးရှိသော ရဟန်းတော် (၄၁၀၀)ပါးတို့ကို ပရိတ်မင်္ဂလာရွတ်စေခဲ့သည်ဟု ကျန်စစ်သားမင်းတရားကြီး၏ နန်းတော် မွန်ကျောက်စာ မြန်မာပြန်စာမျက်နှာ (၄၇-၄၈) တွင် တွေ့ရှိရပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ဘုရား—

ပရိတ်တော်များသည် အတန်တန်သော ဘေးရန်အန္တရာယ်များကို ကာကွယ်တားဆီးနိုင်သည်ဟု ဆိုသော်လည်း ပရိတ်ရွတ်ဖတ်နာယူနည်း မကျပါက အကျိုးရမည် မဟုတ်ပါဘုရား၊ ပရိတ်ရွတ်ဖတ်နာယူနည်း ကျစေရန် ပရိတ်ရွတ်သူတို့ ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ (၃) ပါးနှင့် ပရိတ်နာယူသူတို့ ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ (၃)ပါးတို့ကို သိထားရပါမည် ဘုရား။

ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် အဋ္ဌကထာ အာဋာနာဋိယသုတ် စာမျက်နှာ(၁၄၉)၌ လာသော ပရိတ်ရွတ်သူတို့ ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ(၃)ပါးမှာ—

(၁) အဲနက်သဒ္ဒါကို သုတ်သင်၍ ကောင်းစွာသင်ယူထားခြင်း။

(၂) ပုဒ်ဗျည်းတို့ကို မယုတ်စေရ၊ ပြည့်စုံအောင် လေ့လာ ကျက်မှတ် ထားခြင်း။

(၃) လာဘ်လာဘကိုမငဲ့၊ မေတ္တာရှေထား၍ ရွတ်ဆိုခြင်း-

တို့ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

မိလိန္ဒပဉှာ(၁၅၅)၌ လာသော ပရိတ်နာသူတို့ ပြည့်စုံရမည့်အင်္ဂါ(၃)ပါးမှာ-

(၁) ပဥ္စာနန္တရိယကံ မရှိခြင်း

(၂) နိယ်တမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မဟုတ်ခြင်း

(၃) ပရိတ်တန်ခိုးကို ယုံကြည်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဤစကားအရ သတိပြုရန်တချက်မှာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က ဗုဒ္ဓဓမ္မအယူမှန်မှ တိမ်းယိမ်းနေသူများဖြစ်ပါက ပရိတ်အာနိသင် ပရိတ်အကျိုး မရနိုင်ပါ ဘုရား၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့က မိမိတို့ မခံစားနိုင်သည့် အရသာဖြစ်၍ 'မြေခွေးက သစ်ပင်ပေါ်က သပျစ်သီး ချဉ်သည်' ဟု ပြောသော ပုံပြင်ကဲ့သို့ ပရိတ်တော်များကို ပယ်လေသလော် စဉ်းစားဖွယ် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ ဘုရား—

တပည့်တော်များ လျှောက်ထားခဲ့သည့် ပရိတ်တော်များသည် ဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ဟော ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဖြစ်ခြင်း ဆရာစဉ်ဆက် လိုက်နာကျင့်သုံး အပ်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရဟန်း ရှင် လူတို့၏ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့် ဘာသာ ရေးအမွေ, ယဉ်ကျေးမှုအမွေကြီး တခု ဖြစ်ခြင်း ပရိတ်တော်များကို ရွတ်သူ နာသူ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အင်္ဂါစုံစုံဖြင့် ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်နာယူက ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ နှစ်ဖြာအကျိုး ပွားတိုးကြောင်း ဖြစ်ခြင်းတို့ကို ထေရဝါဒ ပိဋကတော် အထောက်အထားများဖြင့် လျှောက်ထားတင်ပြပြီး ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုဒေသနာ တော်များအရ ပရိတ်တော်များနှင့် ပရိတ်ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်တော်မူကြသော သံဃာတော်များ ပရိတ်နာသူ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအပေါ် ပုတ်ခတ် စုပ်စဲ့ ပြောဆိုမှုများသည် အဓမ္မဝါဒများသာ ဖြစ်ကြောင်း ထိုအဓမ္မဝါဒကို ရေးသား ပြောဟောနေကြသူများသည်လည်း အဓမ္မဝါဒီများသာဖြစ်ကြောင်း ဝိနိစ္ဆယ ပြုပေးတော်မူကြပါရန် လျှောက်ထားပါသည် ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၁၂)

၁၂။ ပထမစောဒနာလွှာတွင် ပါဝင်သော အမှတ်(၁၂)စောဒနာ (သင်္ကန်းနှင့် ဝတ်ထည် ဆံတော်နှင့် မြင်းမြီး) ကိစ္စကို ထေရဝါဒ ပိဋကတော်လာ သာဓက တို့ဖြင့် ထပ်မံလျှောက်ထားပါရစေ ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရိဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

၁။ ထိုအမှတ် (၁၂) စောဒနာလွှာတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ အထူတ်အမြတ်ထား၍ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော ဓာတ်တော်, မွေတော်, စေတီပုထိုး ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များကို ပူဇော်သမ္ဘူပြုရာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ သဒ္ဓါတရားပျက်ပြားအောင် မတော်မတရား ရေးသား ပြောဟောခြင်းများကို စောဒနာ ထားခဲ့ပါသည် ဘုရား။

၂။ မတော်မတရား ရေးသားထားချက်များအနက်—

(က) သင်္ကန်းနှင့် လူတို့၏ အဝတ်ပုဆိုး ဘာမျှမထူးခြား အတူတူဟု ဆိုထားခြင်း၊

(ခ) ဘုရားရှင်၏ ဆံတော်နှင့် မြင်းမြီး၊ မြင်းမြီးက ပို၍ အသုံးဝင်သည်ဟု ဆိုထားခြင်း၊

(ဂ) ဓာတ်တော်, မွေတော် စသည်တို့ကို အမှိုက်သရိုက်များဟု ဆို ထားခြင်း—

တို့သည် အရဟတ္တဗုဒ္ဓဇသင်္ကန်းနှင့် ဓာတ်တော် မွေတော် စသည်တို့ကို မယုံမကြည် မစ်ပယ်၍ အမနာပ ရေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့၏ ဩဝါဒါစရိယကြီးဖြစ်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌ သည် အသုံးဝင်မှုနှင့် တန်ဖိုးရှိမှုကို ခဲခြား မသိနိုင်ရှာသော်သူ ဖြစ်ပါသည်၊ ရုပ်မျက်လုံးသည် အသုံးဝင်မှုကိုသာ ကြည့်တတ်ပြီး နာမ်မျက်လုံးက တန်ဖိုးကို သိတတ်ပါဆည် ဘုရား၊ သူမှာ ရုပ်မျက်လုံးသာ ရှိပါသည်ဘုရား၊ ဥပမာ— တန်ဖိုးကို သိပ်မသိသော တောသားတယောက်အား စိန်တပွင့်နှင့် ပုဆိုး တထည်ကို ဘယ်ဟာယူမလဲ မေးလျှင် ပုဆိုးကိုပဲ ယူပါလိမ့်မည် ဘုရား။

သို့ဖြစ်၍ တန်ဖိုးကို မသိသူပီပီ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့က တန်ဖိုးထားသော အရဟတ္တဗုဒ္ဓဇသင်္ကန်းနှင့် ဆံတော် စသည်ကို ပုတ်ခတ်ဝေဖန်မိခြင်း ဖြစ်ရှာပါ သည် ဘုရား။

သင်္ကန်းနှင့် ဝတ်ကြောင် ကွာခြားပုံ

၄။ ယင်းသို့ ပုတ်ခတ်ထားချက်များသည် အောက်ပါ ထေရဝါဒ ပိဋကဒေသနာတော်များနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်၍ အဓမ္မဝါဒများသာ ဖြစ်သည့်အပြင် ၎င်း အဓမ္မဝါဒကို ထူထောင်ခဲ့သော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ အပေါင်းပါတို့သည် အဓမ္မဝါဒီများသာဖြစ်ကြောင်း စောဒနာအပ်ပါသည် ဘုရား။

၅။ သင်္ကန်းနှင့်လူဘို့၏ အဝတ်ပုဆိုး၏ခြားနားပုံကို ထေရုပါဒါန်ပါဠိတော်၌ အောက်ပါအတိုင်း ဟောထားပါသည် ဘုရား။

ပန္ဆေ ဒိသွာန ကာသာဝံ၊ ဆဋ္ဍိတံ မိဋ္ဌမက္ခိတံ။
သိရသ္မိံ အဉ္ဇလိံ ကတွာ၊ ဝန္ဒိတမ္ဟံ ဣသိဒ္ဓဇံ[၁]။

အရဟတ္တဓဇခေါ် ရဟန်းသာမဏေတို့၏ သင်္ကန်းကို လမ်းကြိုလမ်းကြား မစင်များအလိမ်းလိမ်း ကပ်ငြိနေသော်သည်း လူတို့ရှိခိုးပူဇော်အပ်၏။ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌—

ပဗ္ဗဇိတပရိဘောဂေါ ဟိ အာဂါရိကာနံ စေတိယင်္ဂဏာနိယော[၂]

ဟု ဖွင့်ဆို၏၊ မှန်၏- ရဟန်းတို့ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော သင်္ကန်းစသည်သည်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စေတီထိုက်၏။

ဤတွင် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များအား မေးလိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်အလံကို လက်နှိုးစုတ်ကဲ့သို့ အသုံးပြုထိုက်ပါသလော၊ ပြုခဲ့ပါသလောဟု မေးလိုပါသည်။

၆။ တပည့်တော်များ၏ မြန်မာနိုင်ငံကို နှစ်ပေါင်းတရာကျော် အင်္ဂလိပ်နယ်ခဲ့လက်အောက်ကျန်သဘောက် ဖြစ်နေရသည့်ဘဝမှ တိုင်းပြည်လွတ်လပ်ရေးရအောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားကြသော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းစသော အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ရှိပါသည်ဘုရား၊ ထိုအာဇာနည်ကြီးများ၏ တိုင်းပြည်အပေါ် ပြုပေးဘူးသော ကျေးဇူးတရားကိုထောက်ထား ဂုဏ်ပြုသည့် အနေဖြင့် ပြည်သူလူထုကအမြဲတန်း အမှတ်တရရှိစေရန် ရုပ်ထုကြီးများ၊ ဓာတ်ပုံ ပန်းချီကား စသည်များထုလုပ် ရေးဆွဲမှတ်တမ်းတင်ကာ ကျေးဇူးဆပ်ဂုဏ်ပြုလျက်ရှိကြပါသည် ဘုရား။

၇။ ထိုနည်းပမာမက ဆံတော်ဓာတ်မြတ်သခင် သုံးလူ့ရှင်သည် သုံးလောကသားများ အိုနာသေ ဝဋ်ဒုက္ခဘေးဆိုးမှ ကယ်တင်တော်မူခဲ့ပါသည် ဘုရား၊ ယခုလည်းမြတ်ဗုဒ္ဓ၏ နည်းမှန်စံနစ်မှန်တို့ဖြင့် ကယ်တင်ဆဲဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊

၁။ ခု ၃၊၅၂။ ၂။ ဝိ ဋ္ဌ ၂၊၆၇။

နောင်ကိုလည်း မြတ်ဗုဒ္ဓသာသနာမကွယ်မခြင်း ကယ်တင်နေဦးမည်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဤသို့သောမနှိုင်းယှဉ်အပ် ကျေးဇူးတော်ဂုဏ်တော် ဗာနန္တအပေါင်းကို အောက်မေ့ယုံကြည်မှုဖြင့် ဆံတော် ဓာတ်တော် မွေတော် စသည်တို့ကို မြတ်နိုးသမှု ရိုသေသမှု ကိုးကွယ်သမှု ပြုနေကြရပါသည် ဘုရား။

၇။ ဆံတော် ဓာတ်တော် မွေတော် စသည်တို့ကို ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်ပွါးတော် အဖြစ် ရိုသေမြတ်နိုး ရိုခိုးပူဇော်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ဓာတ်တော် မွေတော်နှင့် စေတီရုပ်ပွါးတော်များကို ပူဇော်ရာ၌ သက်တော်ထင်ရှားဘုရား၌ ကဲ့သို့ စိတ်ထားနိုင်လျှင် အကျိုးတရားဒုတ္တုတ္တရနိုင်သည်၊ စိတ်ထားမှုသာလျှင် လိုရင်းပဓာနဖြစ်သည်ဟု အောက်ပါအတိုင်း ဘုရားရှင်စော ဟောကြားဆားခဲ့ပါသည် ဘုရား။

ယော စေ ပူဇေယျ သမ္မုဒ္ဓံ၊ တိဋ္ဌန္တံ လောကနာယကံ။
ဓာတုံ သာသပမတ္တာမ္ပိ၊ နိဗ္ဗုတသာပိ ပူဇယေ။

သမေ စိတ္တပ္ပသာဒမ္ပိ၊ သမံ ပုညံ မဟဂ္ဂတံ။
တသ္မာ ထူပံ ကရိတ္ဝာန၊ ပူဇေဟိ ဇိနဓာတုယော[1]။

တိဋ္ဌန္တေ နိဗ္ဗုတေ စာပိ၊ သမေ စိတ္တေ သမံ ဖလံ။
စေတောပဏိဓိဟေတု ဟိ၊ သတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ သုဂ္ဂတိ[2]။

မြန်မာပြန်

လူသုံးပါးတို့၏အကြီးအမှူး နာယကဖြစ်တော်မူသော သက်တော်ထင်ရှားမြတ်ဘုရားကို ပူဇော်သကဲ့သို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်ပြီးသော ဘုရားရှင်၏ မုန်ညင်းစေ့မျှလောက်သော ဓာတ်တော်ကိုလည်း ပူဇော်လေ။

ကြည်ညိုသောစိတ် ယိုဖိတ်တူညီလျှင် ကောင်းမှုကုသိုလ်လည်း တူမျှသည်၊ ထို့ကြောင့် စေတီပုထိုးပြုလုပ်၍ ဘုရားဓာတ်တော်များကို ပူဇော်လေ။

သက်တော်ထင်ရှား ဘုရား၌ဖြစ်စေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူသော ဘုရား၌ ဖြစ်စေ စိတ်ထားမှု တူမျှလျှင် အကျိုးရလည်း တူမျှပေသည်၊ မှန်၏– စိတ်၏ တောင့်တမျှော်လင့်ချက်အရသာလျှင် သတ္တဝါတို့သည် သုဂတိဘုံဘဝသို့ ရောက်ကြရမြဲ ဖြစ်ပေသတည်း။

၉။ စေတီပုထိုး တည်ထားကိုးကွယ်ထိုက်ခဲသော ဘုရားမြတ်စွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဘုရားတပည့်သာဝက စကြဝတေးမင်း ဤလေးပါးတို့ ထူပါရဟထိုက်သည်ကိုလည်း ဘုရားမြတ်စွာ အောက်ပါအတိုင်းမိန့်တော်မူပါသည် ဘုရား။

၁။ ခု ၃၊ ၁၆၈။ ၂။ ခု ၂၊ ၆၆။

စတ္တာရောမေ အာနန္ဒ ထူပါရဟာ။ ကတမေ စတ္တာရော။ တထာ-ဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ထူပါရဟော၊ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ထူပါရဟော၊ တထာဂတဿ သာဝကော ထူပါရဟော၊ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ထူပါရဟောတိ။

မြန်မာပြန်

အနန္ဒာ ဤလေးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို စေတီတည်ထိုက်ကုန်၏၊ အဘယ်လေးပါးတို့နည်းဟူမူ—ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို စေတီတည်ထိုက်၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို စေတီတည်ထိုက်၏၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝကကို စေတီတည်ထိုက်၏၊ စကြဝတေးမင်းကို စေတီတည်ထိုက်၏။(ဤလေးပါးတို့တည်း)[၂]။

၁၀။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဓာတ်တော်, မေ့တော်, ဆံတော်စသော စေတီပုထိုး ရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်များကို လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ရှိခိုးပူဇော်ခြင်းကို ပြုခဲ့ရာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူပြီးသော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် ထပ်တူထပ်မျှ ကြည်လင်သော ပဿန္နသဒ္ဓါဖြစ်မှုခြင်း တူညီလျှင်တူသော အကျိုးအာနိသင်များကို ရှိခိုးပူဇော်သောသူအား ခံစားထိုက်သည်ဟု ဘုရားမြတ်စွာ အောက်ပါဒေသနာတော်ဖြင့် မိန့်တော်မူပါသည်ဘုရား။

ကိဉ္စာနန္ဒ အတ္ထဝသံ ပဋိစ္စ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ထူပါရဟော၊ "အယံ တသ္သ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဿ ထူပေါ"တိ အာနန္ဒ ဗဟုဇနာ စိတ္တံ ပသာဒေန္တိ၊ တေ တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတ္ဝာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ ဣဒံ ခေါ အာနန္ဒ အတ္ထဝသံ ပဋိစ္စ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ထူပါရဟော[၃]။

မြန်မာပြန်

အာနန္ဒာ အဘယ်သို့သော အကျိုးထူးကိုစဉ်၍ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို စေတီတည်ထိုက်သနည်း။

အာနန္ဒာ "ဤ(စေတီ)သည် ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို)ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ စေတီတော်ဟု လူအများတို့သည် စိတ်ဖြင့် ကြည်ညိုကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ထို(စေတီ)

၁။ ဒီ ၂။၁၁၇။ ၂။ ဒီ မြန် ၂။၁၃၆။ ၃။ ဒီ ၂။၁၁၈။

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလွှာ ၁၅၇

၌ စိတ်ဖြင့်ကြည်ညိုပြီးသော် ဓနွာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ ကောင်းသောလားရာ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရကုန်၏။

အာနန္ဒာ"ဤအကျိုးထူးကို စွဲ၍ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို)ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို စေတီတည်ထိုက်၏"။

၁၁။ ကလိင်္ဂမောဓိဇာတ် အဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ(၂၂၉)၌လည်း ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူပြီးနောက် ရူပကာယ ဖြစ်သော ဓနွာဇာတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော သဒ္ဒရီရိကဓာတ်တော်၊ ဘုရားရှင်၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော သပိတ် ပရိက္ခရာစသော ပရိဘောဂ ဘုရားရှင်ကိုရည်မှတ်၍ ထုလုပ်အပ်သော ရွှပ်ပွားဆင်းထုတော်တို့သည် စေတီထိုက်၏ ဟု ဖွင့်ဆို မိန့်တော်မူထားပါသည်ဘုရား။

၁၂။ ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ(၈၁-၈၂) ၌လည်း ဓာတ်တော်တွေ့ရှိနေသမျှ ဘုရားရှင်လည်း သက်တော်ထင်ရှား ရှိသည်မည်ပေ၏ ဟု ပြဆိုထားပါသည် ဘုရား။

၁၃။ ဤသို့စသည်ဖြင့် သက်နှံးတော် ဆံတော် ဓာတ်တော်စသော ပူဇော-ရဟ ပူဇော်ထိုက်သည်တို့ကို ပူဇော်သမ္မာပြုရာ၌ အကျိုးရပုံ အဖုံဖုံကို အမြွက်မျှ လျှောက်ထားပြီးပါပြီဘုရား။

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့၏ ဓာတ်တော်ဓမ္မတော်စသည်များ အပေါ် ကဲ့ရဲ့ရွဲတ်ချ ပုတ်ခတ်ဆဲရေးမှုများသည် ဖော်ပြပါ ဒေသနာတော်များနှင့် လုံးဝ ဆန့်ကျင်နေပါသဖြင့် အဓမ္မဝါဒများသာဖြစ်၍ ထိုအဓမ္မဝါဒများကို လိုက်နာရေးသား ဖြန့်ဖြူးနေသူများသည်လည်း အဓမ္မဝါဒီများသာဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူပါရန် လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။

၁။ ဇီ မြန် ၂။၁၃၇။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၁၃)

၁၃။ ဘာသာသာသနာ၏ တင့်တယ်မှုတခုဟု ဆိုလိုက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဓလေ့ထုံးစံများကို အလိုဆိုးဖြင့် အမြစ်မှလှန်လျက် တူးဖြိုဖျက်ဆီးနေခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာချက်ပါ ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

၁။ ယင်းစောဒနာချက် အမှတ်(၁၃)တွင်–

(က) ဘုရားရှိခိုးခြင်း၊ ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးဖြင့်ပူဇော်ခြင်း၊ ဂုဏ်တော်ပုံးခြင်း၊ ဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ခြင်းစသည်တို့၌ အကျိုးရှိသည်ဟု မယုံကြည်ခြင်း၊

(ခ) စေတီပုထိုးများကို အုတ်ခဲ ကျောက်ခဲများဟုမြင်ခြင်း၊

(ဂ) ပုဂံဘုရားပုထိုးများ ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားခြင်းကို မနှစ်သက်ခြင်း၊

ဟူသော အချက်သုံးချက် တွေ့ရပါမည် ဘုရား။

၂။ ရတနာသုံးပါးကို ပစ်ပယ်ထားကြသည့် လူကြမ်း လူရမ်းတို့ နေထိုင်ရာ အိမ်,ကျေးရွာ,ရပ်ကွက်,မြို့နယ်,တိုင်းပြည်များမှာ အေးချမ်း သာယာမှု မရှိ ဒုက္ခအတိဖြစ်ကြမည်ကို သိမြင်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ မိကောင်းဖခင်များသည် မိမိတို့၏သားသမီးများကို ငယ်စဉ်မှစ၍ သြကာသ သင်ပေးခြင်း၊ ဆီမီးတော်, ဆွမ်းတော်, ပန်းတော် ကပ်လှူစေခြင်း၊ ဂူတိပိ သောဘဝါ စသည့်ဂုဏ်တော်တို့ကို သင်ပေးခြင်းစသည်ဖြင့် လူယဉ်ကျေးကလေးများ ဖြစ်အောင် ပြုပြင်ပေးတတ်ကြပါသည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ကျောင်းဒကာ အနာထပိဏ်လည်း သူ၏သား ကာလကို ကလေးကြိုက် မုန့်ဖိုးပေး၍ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာ သက်ဝင် ယုံကြည်အောင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဆိုသော် ခုရောနောင်ပါ အေးချမ်းသာယာချမ်းသာကြဖို့ပင်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၃။ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကလည်း မိမိစကားကို နားထောင်မည့် စောင့်ရှောက်ထိုက်သူတို့ကို ရတနာသုံးပါး၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ရေး သီလဆောက်တည်ရေးတို့၌ သင်းပေးရမည်ဟု မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် ပဌမမိတ္တာမစ္စသုတ်၌ နည်းညွှန်လမ်းပြထားပါသည် ဘုရား။

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလွှာ ၁၅၉

ယခုနည်းညွှန်ချက်ကို သာဓကအဖြစ် တင်ပြပါမည် ဘုရား။

ယေ တေ ဘိက္ခဝေ အနုကမ္မေယျာထ၊ ယေ စ သောတုံမညေယျုံ၊ မိတ္တာ့ ဝါ အမစ္စာ ဝါ ဉာတီ ဝါ သာလောဟိတာ ဝါ၊ တေ ဘိက္ခဝေ စတူသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေသု သမာဒပေတဗ္ဗာ၊ နိဝေသေတဗ္ဗာ၊ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။

ကတမေသု စတူသု ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေ သမာဒပေတဗ္ဗာ နိဝေသေတဗ္ဗာ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ "ဣတိပိ သော ဘဂဝါ ။ပ။ သတ္ထာဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ"တိ။ ဓမ္မေ။ ပ။ သံဃေ ။ပ။ အရိယကန္တေသု သီလေသု သမာဒပေတဗ္ဗာ နိဝေသေတဗ္ဗာ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ အခဏ္ဍေသု ။ပ။သမာဓိသံဝတ္တနိကေသု။

ယေ တေ ဘိက္ခဝေ အနုကမ္မေယျာထ၊ ယေ စ သောတုံ မညေယျုံ၊ မိတ္တာဝါ အမစ္စာ့ ဝါ ဉာတီ ဝါ သာလော်ဟိတာ ဝါ၊ တေ ဘိက္ခဝေ ဣမေသု စတူသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေသု သမာဒပေတဗ္ဗာ နိဝေသေတဗ္ဗာ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ[၁]။

ပါဠိနားမလည်သူတွေ့အတွက် မြန်မာပြန်ကို ထုတ်နုတ်ဖော်ပြပါမည် ဘုရား။

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့.... အစဉ်သနား (စောင့်ရှောက်) ထိုက်ကုန်သော့ သူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မိမိစကားကို လိုက်နာလိမ့်မည် ဟု မှတ်ထင်ရကုန်သော မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သောတာပန်အင်္ဂါ လေးမျိုးတို့၌ ဆောက်တည်စေအပ်ကုန်၏၊ သွင်းထားအပ်ကုန်၏၊ တည်စေအပ်ကုန်၏၊ အဘယ်လေးပါးတို့နည်း၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း အရဟံ မည်တော်မူ၏ ။ ပ ။ နတ် လူတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း သတ္ထာဒေဝမနုဿာနမည်တော်မူ၏၊ (သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို) သိစေတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏၊ ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဘဂဝါ မည်တော်မူ၏ဟု မြတ်စွာဘုရား၌ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုခြင်း၌ ဆောက်တည်စေအပ်ကုန်၏၊ သွင်းထားအပ်ကုန်၏၊ တည်စေအပ်ကုန်၏၊ တရားတော်၌ ။ပ။ သံဃာတော်၌ ။ပ။ မတုန်မလှုပ်ကြည်ညိုခြင်းနှင့် ပြည့်စုံ၏။ မကျိုးမပေါက် မပြောက်မကျားကုန်သော ။ပ။ တည်ကြည်မှု သမာဓိကို ဖြစ်စေတတ်သော အရိယာတို့ နှစ်သက်အပ်သော သီလတို့၌ ဆောက်တည် စေအပ်ကုန်၏၊ သွင်း

၁။ သံ ၃။ ၄ ၁၇-၃၁၈။

ထားအပ်ကုန်၏၊ တည်စေအပ်ကုန်၏၊ ရဟန်းတို့ အစဉ်သနား စောင့်ရှောက်ထိုက်ကုန်သော သူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မိမိစကားကို လိုက်နာလိမ့်မည်ဟု ထင်မှတ်ရကုန်သော မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွမျိုးသားချင်း တို့ကို လည်းကောင်း သောတာပန်၏ အင်္ဂါလေးမျိုးတို့၌ ဆောက်တည်စေအပ်ကုန်၏၊ သူငယ်ထားအပ်ကုန်၏၊ တည်စေအပ်ကုန်၏[၁]။

၄။ မြန်မာနိုင်ငံတော်၌ စေတီပုထိုးများသည် မြန်မာ့ကျက်သရေကိုဆောင်ကာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ယဉ်ကျေးမှု ဂုဏ်အရောင်ကို ထွန်းပြောင်စေသည့်အပြင် ဖူးမြင်ရသူ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့၏ ရတနာသုံးပါးအပေါ် ကြည်ညိုခြင်းတည်းဟူသော ကောင်းမှုကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားစေသည့်အပြင် ဘုရားစကားတော်ကို လိုက်နာပြုကျင့်ကြသဖြင့် လူ့ရွာ နတ်ထံ နိဗ္ဗာန်တိုင်မြောက်ကောင်းကျိုးရောက်စေနိုင်ပါသည်၊ ဥပမာ အမိအဖခေတ်ပုံကိုမြင်လျှင် မိဘဂုဏ်ကျေးဇူးကိုပြန်လည် အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၊ မိဘ၏ ဆုံးမစကားတို့ကို ပြန်လည် အမှတ်ရ၍လိုက်နာခြင်း စသည်တို့ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

၅။ အညဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ခေတ်ပုံကို ရင်၌ထိုး၍ အမြတ်တနိုးပြုနေကြပါလျက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့၏ ကိုးကွယ်ရာ စေတီပုထိုးကျကာမှ အုတ်ခဲ ကျောက်ခဲများကို အတုလုပ်ထားသည်ဟု စော်စော်ကားကား ပြောရက်ခြင်းမှာ လူယဉ်ကျေးတို့၏ အခြေခံတရားဟုလေးမျှ မရှိရာရောက်နေကြပါသည်။

စေတီပုထိုးကို အုတ်ခဲ ကျောက်ခဲများကို အတုလုပ်ထားသည်ဟူသော စကားသည် ထေရအပါဒါန် ပါဠိတော်၌-

> တံ ပုပ္ပံ ဩစိနိတ္ဝာန၊ သုဂန္ဓံ ဂန္ဓိတံ သုဘံ။
> ထူပံ ကတ္ဝာန ပုလိနေ၊ ဗုဒ္ဓဿ အာဘိရောပယိ'ဘ။

စသည်ဖြင့် သဲပုံစေတီပြုလုပ်ကာ ပုန်းညက်ပန်းကို လှူဒါန်းခဲ့သော ကုသိုလ်ကြောင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ တိုင်အောင် ရောက်ခဲ့သော ပုန္နာဂပုပ္ဖ မထေရ်၏ ဖြစ်တော်စဉ် ဒေသနာနှင့် ဆန့်ကျင်ရကား အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၆။ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့်တကွ ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာလူမျိုးတို့သည် ပုဂံရှိစေတီပုထိုးများကို ကြည်ညိုသဒ္ဓါပွား၍ ဘုရားကိုရည်မှန်းကာ အားသားကိုးကွယ်ရာဟု အသိအမှတ် ပြုကြသည့်အပြင် ရှေးအကျဆုံးသော မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတရပ် အနေဖြင့်လည်း အလွန်မြတ်နိုးကြပါသည်၊ အလွန်နှစ်သက်ကြပါသည်၊ အလွန်ခင်မင်ကြပါသည်၊ အလွန်တန်ဖိုးထားကြပါသည်၊ အလွန်ဂုဏ်ယူကြပါသည်။

၁။ သံ မြန် ၃။ ၃၁၉။ ၂။ ခု၃၊ ၃၀၆။

ထို့ကြောင့် မပျက်မစီးအောင် ထိန်းကြ သိမ်းကြ စောင့်ကြ ရှောက်ကြ ပြုကြ ပြင်ကြနှင့် ဤမျှကာလကြာအောင် တည်စေခဲ့ကြပါသည်။

၈။ ပုဂံဘုရားများ မြေငလျင်ဒဏ်ကြောင့် ပြိုကျပျက်စီးသွားကြောင်း သတင်းကြားရသောအခါ ယဉ်ကျေးသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့သည် ဝမ်းနည်းပက်လက် စိတ်လက်မချမ်းမသာ လွန်စွာနှမြောမှု ဖြစ်ကြရပါသည်၊ ပြုပြင်ပေးမည့်သူကို မှန်းဆ၍ တမ်းတကြသည်၊ နိုင်ငံဝေဘန်အစိုးရက ပုဂံဘုရားများ ပြင်ဆင်ဖို့ အလှူခံလိုက်သည်ဆိုလျှင် တဦးချင်းအနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ တရပ်ကွက်ချင်း အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ တမြို့နယ်ချင်း တသင်းတဖွဲ့ချင်း အနေဖြင့်လည်းကောင်း သူသူငါငါ သဒ္ဓါဖြူဖွေးလျက် အလှူပေးကာ ယဉ်ကျေးမှုမြတ်နိုးသူတို့၏ တာဝန်ကို ကျေပွန်စေခဲ့ကြပါသည်၊ နိုင်ငံရပ်ခြားတိုင်းပြည်များကပင် ပေးကြ ကမ်းကြ ကူကြ လှူကြပါသည်၊ ကိုယ်တိုင်မပေးလှူနိုင်သူတို့ကလည်း သူတပါး ပေးလှူသည်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ကြပါသည်ဘုရား။

၉။ သို့သော် ကိုယ်တိုင် မပေးမလှူသည့်အပြင် ပေးကြလှူကြသူများကို ပင် ငြူစူကြပြီး "ချီးကပ်နေသော အတွေးအခေါ်ဟူသည် ပြောင်းလဲရန် ခဲယဉ်းပါဘိတော်း" ဟု ကဲ့ရဲ့လျက် ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းကို ဖြတ်၍ အရိုင်းဇာတ်သွင်းချင်သူများ အုံနဲ့ ကျင်းနဲ့ အဖွဲနဲ့ အသင်းနဲ့ ရှိနေကြပါတကား၊ ဟု သတိထား၍ ဓမ္မသံဝေဂပွားကြရပါသည် ဘုရား။

၁၀။ သြကာသကန်တော့ခန်းကို အသနားခံနေသည်ဟု ပြောခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာစနစ်ကို နားမလည်ခြင်း တခြားသော ဘာသာအယူများနှင့် ရောထွေးနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်၊ ဘာသာရေးအမြင်မရှိသူတို့၏ ဝေဖန်ချက်မျှ ဖြစ်ပါသည်၊ စင်စစ် သြကာသကန်တော့ခန်းသည် အစဉ်အလာကြီးမားသော ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှုကို ထင်ဟပ်စေလျက် ရှိပါသည်။

၁၁။ ဗုဒ္ဓက ဧရာကိုမကိုင်ရဆိုပါလျက် ဘုရား ဧရာချရကောင်းလား၊ ဟု ပြောခြင်းသည်လည်း မဆီမဆိုင် စကားဖြစ်ဆန်း ပြောခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုသို့ ပြောသူမျိုးအား တရားပြရန် မလွယ်ပါ၊ စကားကောင်း စကားဆိုးကိုပင် ခဲခြားသိနိုင်ရန် လွယ်မည့် လူစားတွေ့မဟုတ်ပါ ဘုရား။

'သီဒ္ဓတ္ထဖြစ်သောဘုရား' ဟု စကားသုံးထားခြင်းသည် "သက်တော်ထင်ရှား သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား" ဟူသော သုံးရိုးသုံးစဉ်ကို ဖျက်၍ (၀၊) မြတ်စွာဘုရားကို လူသာမန်အနေအထားမျိုးရောက်အောင် ပညာသားပါပါ နှိမ်၍ ရေးထားသော စကားဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ထိုသက်ရှိဘုရားမှာ ဒရုဝမ်မထားရပဲ ဧရာတိုက် စေတီကြီးများ ဒရုဝမ်ထားရမလားဟု ငေါ့ထားပါသည်၊ ဤစကားကို အလေး

အနက် မှတ်သားထားသင့်ပါသည်၊ ရွှေတိဂုံမှာ ဒရဝမ်မရှိစေချင်၍ ဖြစ်ဟန် တူပါသည်။ ရွှေတိဂုံမှာက စစ်မှန်သောဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့က လှူဒါန်းထားသည့် ရတနာတွေက ရှိနေပေသကိုးဘုရား။

၁၂။ အားလုံးကို စုပေါင်း၍ ကောက်ချက်ချကြည့်လျှင် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့၏ စေတီပုထိုးဆိုင်ရာ ရှုတ်ချရေးသားမှုများသည် အာဂမယုတ္တိ သဘာဝယုတ္တိ လုံးဝမရှိ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို အနှောင့်အယှက်ပြုသည့် အဓမ္မစကားရပ်များသာဖြစ်ပါသဖြင့် သာသနာတော်အတွက် ထက်မြက်သော အဆုံးအဖြတ်ပေးပါရန် လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၁၄)

၁၄။ ဗုဒ္ဓဘာသာပင်တို့၏ သီလခံယူခြင်း၊ ဆုပေးဆုယူပြုခြင်း၊ သပိတ်သုတ်ခြင်းစသော ဘာသာမှု ကုသိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စများကို အပိုသက်သက် အဖြစ်ဖြင့် ဟောပြောရေးသား ဖျက်ဆီးခြင်း စောဒနာဆိုင်ရာ၌ ဝိသေသ စောဒနာပြုချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

ဥဒ္ဒိဝါဒီတို့သည် သီလခံယူခြင်း ဆုပေး ဆုယူ ပြုလုပ်ခြင်းစသော ကုသိုလ်ရေးလုပ်ငန်းများကို မပြုလုပ်ကြသည့်အပြင် ထိုလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ကြသော ရဟန်း ရှင် လူများကိုပင် အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ အမနာပ ပြောဆိုရေးသား၍ နေကြပါသည်ဘုရား၊ ထိုကဲ့သို့ ပြောဆိုရေးသား ယူဆချက်များသည် ဗုဒ္ဓပိဋကထေရဝါဒနှင့် မကိုက်မညီ ဖီလာဆန်ကျင်နေသော အစမ္မဝါဒများဖြစ်ကြောင်း တပည့်တော်များ တင်ပြလျှောက်ထားလိုပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

တပည့်တော်တို့၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကိုယ်တော်တိုင် လေးသခ္ခဲနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး ဘုရားဖြစ်ရန် ပါရမီတော်တို့ကို ဖြည့်ဆည်းပူးတော်မူတဲ့အခါ ဒါနပါရမီ, သီလပါရမီတို့ကို အစထားပြီး ဖြည့်ဆည်းပူးတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကိုယ်တော်တိုင် ဒါနမှု-သီလမှု စသည်တို့ကို ကျင့်သုံးတော်မူပြီးနောက် သံသရာမှ ကျွတ်လမ်းရှာကြသူတို့အားလည်း ဒါနမှု-သီလမှုစသည်တို့ကို ပြုလုပ်ကြရန်၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်ကြသူတို့ လားရောက်ရမည့် ဂတိတို့ကို ဓမ္မဟဒဟဝိဘင်း၌ ဤသို့ ဟောကြားတော်မူပါသည်။

ဒါနံ ဒတ္တာ သီလံ သမာဒိယိတ္တာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတ္တာ ကတ္ထ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ ဒါနံ ဒတ္တာ သီလံ သမာဒိယိတ္တာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတ္တာ

အပ္ပေကစ္စေ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ ။ပ။
အပ္ပေကစ္စေ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ ။

ဒါနကို ပေးလှူ၍ သီလကို ဆောက်တည်၍ ဥပုသ်သုံးခြင်းအမှုကိုပြု၍ အဘယ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဒါနကို ပေးလှူ၍ သီလကို ဆောက်တည်၍ ဥပုသ်သုံးခြင်းအမှုကိုပြု၍ အချို့တို့သည် ခတ္တိယမဟာသာလ ခေါ် မင်းသခွေးတို့၏ အပေါင်းအဖော်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ အချို့တို့သည် ပြဟ္မဏ-မဟာသာလခေါ် ပုဏ္ဏားသခွေးတို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ အချို့တို့သည် ဂဟပတိမဟာသာလခေါ် သူကြွယ်သခွေး တို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ အချို့တို့သည် စာတုမဟာရာဇ် နတ်တို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊အချို့တို့သည် တာဝတိံသာ နတ်တို့၏ အပေါင်းအဖော်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ အချို့တို့သည် ယာမာနတ်တို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ အချို့တို့သည် တုသိတာနတ်တို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ အချို့တို့သည် နိမ္မာနရတိနတ်တို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်တို့ ရောက်ကုန်၏၊ အချို့တို့သည် ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။

(အပေါင်းအဖော်အဖြစ်ဟူသည် အပါအဝင်ဟု ဆိုလိုသည်။)

ထိုမှကပါးလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတို့၏ အနုပုဗ္ဗီကထာ ဟူသည့် အစဉ်ဖြစ်သော တရားစကား(ဟောကြားရာ)တို့၌လည်း ဒါနကထာ, သီလကထာ, သဂ္ဂကထာ စသည်တို့ကို အဦးမူ၍ ဟောတော်မူလေ့ရှိပါသည်။

ဤဒါနကထာ သီလကထာနှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားတော်မူချက်တို့သည် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်၌ အပြည့်အနှက် ရှိနေပါသည်၊ သို့ပါလျက် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များနှင့်တကွ အပေါင်းပါ နောက်လိုက်တစုတို့က ဒါနမှု သီလခံမှုတို့ကို ဆန့်ကျင် ပြောဆိုနေကြပါသည်၊ ယင်းတို့၏ ထိုသို့ ဆန့်ကျင်ပြောဆိုမှု ယူဆမှုတို့သည် ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကျ ဓမ္မဝါဒီ ဖြစ်နိုင်ပါမည်လား ဘုရား၊ စင်စစ်အားဖြင့် အဓမ္မဝါဒ မိစ္ဆာဝါဒ သာလျှင် ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလျှောက်ထားပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းခိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များနှင့်တကွ အပေါင်းပါ နောက်လိုက်တစုတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဆုတောင်းပတ္ထနာပြုခြင်း၊ ဆုပေးခြင်းများကိုလည်း ဆန့်ကျင်ဘက်ပြု၍ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ ဝေဖန်ပြောဟောကြပါကုန်သည်။

၁။ အဘိ ၂၊ ၄၃၂။

တပည့်တော်မျာ်း၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ကိုယ်တော်တိုင်ပင် ပါရမီဆယ်ပါး၊ စရိယသုံးပါး၊ စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါးတို့ကို ပြုလုပ်ဆည်းပူးတော်မူစဉ်က တိ သနိပါတ် ဆဒ္ဒန္တဇာတ်၌–

"သဗ္ဗညုတညာဏပဋိဝေဓာယ မေ ဣဒံ ပုညံ ပစ္စယော ဟောတူတိ ဒန္တေ ဒတ္ဝာ"

ကျွန်ုပ်၏ကျွဲကောင်းမှသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ထိုးထွင်းသိရှိခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်ပါစေသတည်းဟု အစွယ်တို့ကို လှူ၍–

မဟာနိပါတ် ဝေဿန္တရဇာတ်၌–

"သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပစ္စယော ဟောတူတိ ပတ္ထနံ ကတ္ဝာ ဥဒကံ ပါတေတ္ဝာ"

သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်ပါစေ သတည်းဟု—ဆုတောင်းမှုကိုပြု၍ ရေစက်ချပြီး ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုတော်မူပါသည် ဘုရား။ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်လိုသူတို့အားလည်း မိမိတို့ကုသိုလ် လက်ကိုင်ရှိစဉ်တွင် ဆုတောင်းပတ္ထနာပြုရန် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဇေရသနိပါတဇာတက အကိတ္တိဇာတ်၌ သီကြားမင်းက–

"ဝရံ ကဿပ တေ ဒမ္မိ။ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသိ?"

ကဿပဒသ္သယ်ဖြစ်သော အကိတ္တိ ရသေ့၊ သင်၏စိတ်၌ အလိုရှိရာဆုမျိုးကို ငါပေးမည်ဟု ဆုပေးနိုင်ပုံကိုလည်းကောင်း၊

ဗာလံ န ပဿေ န သုဏေ၊ န စ ဗာလေန သံဝသေ။
ဗာလေနလ္လာပသလ္လာပံ၊ န ကရေ န စ ရောစယေ[၅]။

ဗာလပုဂ္ဂိုလ်ကို ငါမမြင်လို မကြားလို၊ ဗာလပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အတူမနေလို၊ ဗာလပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နှီးနှောပြောဆိုမှုကို ငါမပြုလို၊ ငါမနှစ်သက်လို – ဟူသော ဆုကို အကိတ္တိရသေ့က ဆုတောင်းပုံကိုလည်းကောင်း တွေ့မြင်ရပါသည်။

ဥဒါန်းပါဠိတော် သုပ္ပဝါသာသုတ်၌ သောတာပန်သာဝိကာ ဖြစ်သော သုပ္ပဝါသာသည် ဘုရားရှင်ကိုလည်းကောင်း၊ တရားတော်မြတ် (နိဗ္ဗာန်)ကိုလည်းကောင်း၊ သံဃာတော်တို့ကိုလည်းကောင်း မပြတ်အောက်မေ့ဆင်ခြင်လျက်နှင့်ပင် သားသန္ဓေကို ခုနစ်နှစ်တိုင် လွယ်ထားရခြင်း၊ ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ပဉ္စမဋ္ဌ ဟူသော မွေးဖွားခက် ဝေဒနာကို ခံစားရခြင်း ရှိနေ၏။

၁။ ဇာဘက ၄၊ ၅၊ ၅၃။
၂။ ခု ၅၊ ၂၆၇။
၃။ ဇာတက ၄၊ ၇၊ ၃၂၆။
၄။ ခု ၅၊ ၂၆၇။

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလွှာ ၁၆၅

ထိုအကြောင်းကို ကောလိယမင်းသား သုပ္ပဝါသာ၏ခင်ပွန်းအား လျှောက်စေခိုင်းသောအခါ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်က—

သုခိနီ ဟောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇယတု်—

ဟု မိန့်ကြားလိုက်လေသည်။ (ဆုပေးလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။) ဤသို့ဆုပေးမိန့်ကြားခြင်းစကားနှင့် တပြိုင်နက်ပင် သုပ္ပဝါသာသည် ချမ်းသာလျက် ရောဂါကင်းသွားကာ ရောဂါကင်းသော သားတော်လေးကို ဖွားမြင်နိုင်လေသည်။

ထိုသို့ ဆုပေးခြင်း ဆုခံယူနိုင်ခြင်းတို့မှာ ဆုခံယူလိုသူကလည်း ကုသိုလ်လက်ကိုင် ရှိနေလျက် ရှိသည်၊ သုပ္ပဝါသာ၏ အတိတ်ကံဆိုးကလည်း ကုန်ခန်းချိန် ရောက်နေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်က ဆုပေးလိုက်သည်နှင့် ချမ်းသာခြင်း ရောဂါကင်းခြင်း ဖြစ်ရလေသည်၊ အကယ်၍ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်က ထိုသို့ ဆုမပေးမိပါက သုပ္ပဝါသာအား ထိုနောက်လည်း အထိုက်အလျောက်သော ကာလပတ်လုံး ထိုဆင်းရဲသည် မကျွတ်မလွတ် စွဲမြဲနေဦးမည်ပင် ဖြစ်ကြောင်းကို ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ၌ (အပရေဝါဒ အားဖြင့်) ပြဆိုထားတော်မူခြင်း ရှိပေသည်။

သံဂါယနာတင် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော် မဟာဝါပါဠိ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဓမ္မပဒစသည်၌ ထိုသို့ဆုပေးခြင်း ဆုတောင်းခြင်းတို့ကို မျှားစွာတွေ့မြင်ရပါသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည် သစ္စာလေးပါးကို အကျယ်အားဖြင့် ဟောပြတော်မူခြင်း မရှိကြပဲ "ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယ္ဟံ၊ ခိပ္ပ မေဝ သမိဇ္ဈတု" ဟု ဆုပေးမှုကိုသာ ပြုတော်မူခဲ့ကြပါသည်၊ ပေးအပ်သောသူသည်လည်း ပြည့်စုံစွာ ဆုယူသူ ကုသိုလ်ရှင်အတွက် လိုအပ်သော အကျိုး ရရှိသွားပါသည်။

ဘုရားအလောင်းတော် သုမေဓာသည် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းဝယ် အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံစွာ ဘုရားဆုကို တောင်းတော်မူခဲ့ရာ ဒီပင်္ကရာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကလည်း ဘုရားဖြစ်ဆုကို ပေးသောအားဖြင့် ဗျာဒိတ်စကား မြွက်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်၌ ဆုတောင်းပတ္ထနာပြုခြင်း ဆုပေးခြင်းတို့ကို ဗုဒ္ဓဝါဒလမ်းစဉ် (ကျင့်စဉ်)တခု အဖြစ် ဟောထား ခွင့်ပြုထားပါလျက် ဦးဉာဏဒဝါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များနှင့်တကွ အပေါင်းပါဓနာဂက်လိုက်တစုတို့က ဆန့်ကျင်ဘက်ပြု၍ ကဲ့ရဲ့ရှဘ်ချ ဝေဖန်ပြောကြားခြင်းသည် ဗုဒ္ဓ

ဘာသာ ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒီ မိစ္ဆာဝါဒီတို့ ဖြစ်ကြသောကြောင့်သာတည်း ဟု တပည့်တော်များ တင်ပြလျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား-

ဦးဥက္ကဋ္ဌပါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသန အဖွဲ့သားများနှင့် နောက်လိုက်နောက်ပါတို့သည် သေသူကိုရည်မှန်း၍ သပိတ်သုတ် ဆွမ်းကျွေးခြင်းကို အပိုအလုပ်ဟု ယူဆထားကြပါသည် ဘုရား၊ ရေစက်ချခြင်း အမျှဝေခြင်းတို့ကိုလည်း ပစ်ပယ်ကြပါကုန်သည် ဘုရား။

ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်သည် တိဒၶရာကုန္နသုတ် ပါဠိတော်၌-

ဥန္နမေ ဥဒကံ ဝုဋ္ဌံ၊ ယထာ နိန္နံ ပဝတ္တတိ။
ဧဝမေဝံ ဣတော ဒိန္နံ၊ ပေတာနံ ဥပကပ္ပတိ[1]။

ကုန်းမြင့်၌ ရွာသွန်းအပ်သော မိုးရေသည် ချိုင့်ဝှမ်းရှိရာသို့ စီးဆင်းသကဲ့သို့ ဤအတူပင် ဤမှာဘက်ဘဝက ပေးလှူအပ်သော အလှူ၏ အကျိုးသည် ထိုမှာဘက် ပေတဂတိဌ်ရှိသူ (ဘဝတသွန် ကွယ်လွန်သူ)တို့အား ဖြစ်ပေးသည်ဟု ဟောတော်မူအပ်ပါသည်။

အဂုံတ္တရ ဒသကနိပါတ ဇာနုဿောဏိသုတ်၌-

ဣဓ ပန ဗြာဟ္မဏ ကေစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ။ပ။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ၊ သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပေတ္တိဝိသယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော ပေတ္တိဝေသယိကာနံ သတ္တာနံ အာဟာရော၊ တေန သော တဉ္ဆ ယာပေတိ။ တေန သော တဉ္ဆ တိဋ္ဌတိ။ ယံ ဝါ ပနဿ ဣတော အနုပဝေစ္ဆန္တိ မိတ္တာမစ္စာ ဝါ ဉာတိသာလောဟိတာ ဝါ။ တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ။ တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ၊ ဣဒံ ခေါ ဗြာဟ္မဏ ဌာနံ၊ ယတ္ထ ဋ္ဌိတဿ တံ ဒါနံ ဥပကပ္ပတီတိ[2]။

မြန်မာပြန်

ပဏ္ဍား ဤလောက၌ အခွါသေသူသည် သတ္တဝါအသက်ကို သတ်လေ့ရှိ၏ ။ပ။ မှားယွင်းသော အယူရှိ၏၊ ထိုသူသည် ခန္ဓာပျက်ကြေ သေသည်မှ နောက်၌ ပြိတ္တာဘုံဌာနသို့ ရောက်၏၊ ထိုသူသည် ပြိတ္တာဘုံသားဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏ အစာအာဟာရဖြင့် ထို ပြိတ္တာဘုံ၌ မျှတနေရ၏၊ ထိုပြိတ္တာအစာအာဟာရဖြင့် ထို ပြိတ္တာဘုံဌာန၌ နေထိုင်ရ၏၊ သို့မဟုတ် ထိုသူအတွက် အဆွေခင်ပွန်း အဖော်သဟဲတို့က သော်လည်းကောင်း၊ ဆွမျိုး

၁။ ခု၊ ၁၊ ဂ။ ၂။ အံ၊ ၃၊ ၄၇၉။

သားချင်းတို့ကသော်လည်းကောင်း ဤလူ့ပြည်မှ ပေးလှူအပ်သော အလှူဒါနဖြင့် ထိုပြိတ္တာတည် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ မျှတနေရ၏၊ ထိုအလှူဒါနဖြင့် ထိုပြိတ္တာသည် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ တည်နေရ၏၊ ပုဏ္ဏားဤပြိတ္တာဘုံဌာနသည် ဤလူ့ပြည်မှ အလှူဒါန ရောက်နိုင်သော ဘုံဌာန ဖြစ်၏၊ ယင်းပြိတ္တာဘုံဌာန၌ တည်နေသော ပြိတ္တာအတွက် တိုအလှူဒါနသည် ရောက်၏[၁]။

ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး၏ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့သည် ဤမှာဘက် ဘဝက ပေးလှူလိုက်သောအလှူ၏ ရေစက်ချ အမျှဝေမှုကို သာဓုနုမော် ခေါ်ဆိုကြသည်ဖြစ်၍ ဆင်းရဲလှစွာသော ပေတဂတိမှ လွတ်မြောက်ကြပုံ အထင်အရှား ရှိပါသည်ဘုရား။

ဤကဲ့သို့သော ဘုရားဟော ထေရဝါဒ ပိဋကတော်များအရ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့က သေသူကိုရည်မှန်း၍ ဆွမ်းသွတ်ခြင်း အမျှဝေခြင်း စသည်တို့ ပြုလုပ်နေကြသည်တို့ကို လူသေလူဖြစ်ဆရာကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒီတို့က ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုမူ ဟောပြောနေသည်မှာ အဓမ္မဝါဒ မိစ္ဆာဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာအမှတ် (၁၅)

၁၅။ ဥပါဒါနစသော ဘုရားဟောပါဠိတော် ဝေါဟာရ စကားလုံးများ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို ပစ်ပယ်ပြီး ကိုယ်ထင်သလို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကောက်လျက် ဟောပြောရေးသားခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဥပါဒါန်၏ အဓိပ္ပါယ်မှန်

ဥပါဒါန်ဟူသောစကားကို အလွဲလွဲ အချော်ချော် အဓိပ္ပါယ်ဖော်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းလျှောက်ထားပါမည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

> စတ္တာရိမာနိ အာဝုသော ဥပါဒါနာနိ၊ ကာမုပါဒါနံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ[၂]—

ဟူ၍ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်မှာ ပါသည့်အတိုင်း ဥပါဒါန်ဟူသည်—

၁။ အင် မြန် ၃၊ ၄၆၉။ ၂။ မ ၁၊ ၆၂။

၁။ ကာမုပါဒါန်၊
၂။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊
၃။ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊
၄။ အတ္တဝါဒုပါဒါန်–

ဟူ၍ လေးမျိုးရှိပါသည်ဘုရား။

"ဥပါဒါနန္တိ ဒဋ္ဌဂ္ဂဟဏံ" ဟူ၍ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ(၄၁၅)၌ အဋ္ဌကထာ ဆရာတော် ရှင်းပြထားသည်နှင့်အညီ မစ္ဆန္နိုင် မလ္လတ်နိုင် ခိုင်ခိုင်မာမာ ဆဲကိုင်ထားမှု အစဲစုကို "ဥပါဒါန်" ဟူ၍ ခေါ်ပါသည်ဘုရား၊ ဖား၌ မြွေငန်း မြဲစွာဖမ်းသကဲ့သို့ အလဲအမှားဌာ အစဲတရား အားကြီးခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ အမှားနှင့်အမှန် ဝေဖန်နိုင်သော ဉာဏ်ပေါ်အောင် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ အတန်တန်ဖြင့် အမှန်ဖော်ပေးသည်ကိုလည်း အရေးမစိုက် မိုက်ရသည်ကိုပင် ဂုဏ်ကြီးတခုထင်ကာ အမှားအမိုက်ကို တအားလိုက်နေခြင်းမျိုးသည် ဥပါဒါန်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤဥပါဒါန်လေးမျိုးတွင် ကာမုပါဒါန်၏ အဓိပ္ပါယ်အမှန်ကို ကျမ်းဂန်လာအတိုင်း လျှောက်ထားပါရစေဘုရား။

ကာမုပါဒါန်၏ အဓိပ္ပာယ်

တိပိဋကပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန်အတွဲ (၅) စာမျက်နှာ (၅၆၂)မှာ–လိုချင်ဖွယ် ကာမကို မြဲမြံစွာယူတတ် စွဲလမ်းထင်သောသဘော လိုချင်ဖွယ် ကာမကို ပြင်းထန်စွာယူတတ် စွဲလမ်းတတ်သော သဘောဟု ကာမုပါဒါန=ကာမုပါဒါန်ကို ဘာသာ ပြန်ဆိုထားပါသည်ဘုရား၊ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ (၆၈) ၌ "ကာမဂုဏ်၌ စွဲလမ်းခြင်း ကာမုပါဒါန်" ဟု ဘာသာပြန်ထားပါသည်ဘုရား၊ ထိုသို့ မြန်မာပြန်ဆိုထားခြင်းသည် ကတ္ထ ကတမံ ကာမုပါဒါနံ ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော=ထိုဥပါဒါန်လေးပါးတို့တွင် လိုချင်ဖွယ် ကာမကို ပြင်းစွာယူမှု စွဲလမ်းမှုဟူသည် အဘယ်နည်း၊ လိုချင်ဖွယ် ကာမတို့၌ အကြင် လိုချင် တောင့်တမှု ကာမစ္ဆန္ဒစသည်ဖြင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် စာမျက်နှာ (၂၄၁) စသည်တို့၌ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူခြင်းနှင့် ညီညွတ်မှန်ကန်လှပါသည်ဘုရား။

"ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော=ကာမဂုဏ်တို့၌ လိုချင်တောင့်တမှုကာမစ္ဆန္ဒ" ဟူ၍ ဘုရားရှင် မိန့်ကြားတော်မူခြင်းမှာ အဓိပ္ပါယ် လွန်စွာရှိပါသည်ဘုရား၊ လိုချင်မှု ဆန္ဒသည် ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၌လည်း ရှိပါသည်၊ အကုသိုလ်ဆိုင်ရာ၌လည်း ရှိပါ

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလွှာ ၁၆၉

သည်၊ ကုသိုလ်ဆန္ဒကို ကာမုပါဒါန်ဟူ၍ မခေါ်ရပါ၊ အကုသိုလ်လောဘမူစိတ်နှင့် ယှဉ်သော ဆန္ဒကိုသာ ကာမုပါဒါန်ဟု ခေါ်ရမည်ဟု ဘုရားရှင် ရှင်းပြတော်မူခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ (၄၀၂)၌ "ကာမစ္ဆန္ဒောတိ ကာမ-သခ်ါတော ဆန္ဒော၊ နကတ္တုကမျတာဆန္ဒော၊ နဓမ္မစ္ဆန္ဒော=ကာမစ္ဆန္ဒဟူသည် စွဲမက်လိုလားတတ်သော တဏှာဟုဆိုအပ်သော ဆန္ဒတည်း၊ ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသောဆန္ဒ (ကတ္တုကမျတာဆန္ဒ) မဟုတ်၊ ကောင်းသောတရားကို လိုလားသော (ဓမ္မစ္ဆန္ဒ) မဟုတ်"ဟူ၍ အဋ္ဌကထာဆရာကလည်း ရှင်းပြထားပါသည် ဘုရား။

ကာမုပါဒါန်၏ အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို လိုလားကြသူမှန်သမျှသည် ဘုရားရှင်နှင့် အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ရှင်းပြထားသော ဤစကားမျိုးကို မလေးမစား ဘေးဖယ်ထား၍ မဖြစ်ပါဘုရား၊ မလေးမစား ဘေးဖယ်ထားလျှင် အလွဲလွဲ အချော်ချော် အဓိပ္ပါယ်ဖော်မိကြမှာ ကန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

ကာမဂုဏ်တရားတို့၌ သာယာစွဲလမ်းခြင်းသဘောသည် ကာမုပါဒါန်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ အဘိဓမ္မာတရားကိုယ်အားဖြင့် အကုသိုလ် စစ်စစ်ဖြစ်သော လောဘမူစိတ်နှင့် တွဲယှဉ်ဖြစ်ပေါ်သည့် လောဘစေတသိက်ကို ခေါ်ပါသည် ဘုရား၊ ကုသိုလ်ကိစ္စပြုလုပ်ရန် လိုလားသောဆန္ဒ၊ နိဗ္ဗာန်တရားကို လိုလားသောဆန္ဒမျိုးသည် ကုသိုလ်ဆန္ဒသာ ဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား၊ ကာမုပါဒါန်တရား မဟုတ်ပါ ဘုရား။

"မဟာဝိသယံ ဟိ တံ အဋ္ဌစိတ္တသမာယောဂါ=ထိုကာမုပါဒါန်သည် လောဘ-မူစိတ် ရှစ်ပါးနှင့် တွဲယှဉ်ခြင်းကြောင့် (ကျန် ဥပါဒါန်တရား သုံးပါးထက်) အာရုကျယ်သည်"ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ (၂၀၅) ပါ စကားကို မှေထား၍ မဖြစ်ပါဘုရား၊ မှေထားလျှင် ဖြစ်စေ၊ မသိကြလျှင် ဖြစ်စေ တမျိုးမျိုးဖြစ်နေလျှင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ လိုချင်မှုကိုပင် တဏှာလောဘအဖြစ် ကာမုပါဒါန်အဖြစ် ယူမှားတတ်ကြပါသည်ဘုရား။

ကုသိုလ်ဆန္ဒနှင့် အကုသိုလ်လောဘ-ဤအခြေခံသဘာဝနှစ်မျိုးကိုမှ ကွဲကွဲပြားပြားနားမလည်ကြပဲ အမြင်မှန်သဘာဝကို ရှာဖွေသည်ဆိုလျှင် အမှန်မပေါ် အမှားကိုသာ ဖော်မိကြ၍ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ကြီးသာ ကြီးလာမည်ကောန်ဖြစ်သည်ကို သတိပြုသင့်လှပါသည်ဘုရား။

ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၏ အဓိပ္ပါယ်

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား—

ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ကို ဘုရားဟော ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ယခုအခါ ရှင်းလင်းလျှောက်ထားပါမည် ဘုရား၊ စဲ့စဲ့လမ်းလမ်းယူထားသော အယူမှားသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ (အယူမှားဌ္ဌ စဲ့လမ်းခြင်း ဒိဋ္ဌုပါဒါန်)ဟူ၍ မူလ-ပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ(၆၈)၌ ဘာသာပြန်ထားပါသည် ဘုရား၊ အယူမှားဌ္ဌ စဲ့လမ်းခြင်း–ဆိုသော စကားကို အထူးသတိပြုဖို့ အရေးကြီးပါသည် ဘုရား၊ အယူမှန်ဌ္ဌ စဲ့မြဲခြင်းသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန် မဖြစ်၊ အယူမှား စဲ့လမ်းခြင်းသာ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

"အပ္ပဝိသယာနိ ဂ္ဂတရာနိ စတုစိတ္တာသမာယောဂါ = ကျန် ဒိဋ္ဌုပါဒါန် သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန်တို့သည် အကုသိုလ် လောဘမူဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ်(၄)ပါးနှင့် တွဲယှဉ်ခြင်းကြောင့် ကာမုပါဒါန်လောက် အရာမကျယ် အရာကျဉ်း၏"ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ် စာမျက်နှာ(၂၀၅)၌ အဋ္ဌ-ကထာဆရာက အသေအချာ ရှင်းပြထားပါသည် ဘုရား၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတု-ပါဒါန် အတ္တဝါဒုပါဒါန် သုံးမျိုးလုံးပင် အကုသိုလ်သက်သက် ဖြစ်ရုံမျှမက အမြင်မှားသော ဒိဋ္ဌိစေတသိက် တရားတမျိုးတည်းကိုပင် နာမည်သုံးမျိုးခဲ့ကာ အသီးအခြား ခေါ်ဝေါ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ယူဆနိုင်အောင် မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ပထမအုပ် စာမျက်နှာ (၂၂၃)၌ "သီလဗ္ဗတုပါဒါနအတ္တဝါဒုပါဒါနဝဇ္ဇသ သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဂတဿေတံ အဓိဝစနံ=ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဟူသော ဝေါဟာရသည် သီလဗ္ဗတု-ပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဒိဋ္ဌိနှစ်မျိုးမှတပါး ကျန် မိစ္ဆာအယူမှားအားလုံး၏ ဝေါဟာရ ဖြစ်သည်၊ (ကျန် မိစ္ဆာအယူမှား အားလုံးနှင့် ဆိုင်သော ဝေါဟာရ ဖြစ်သည်)ဟူ၍ ရှင်းပြထားပါသည် ဘုရား။

စဲ့စဲ့လမ်းလမ်း ယူထားသော အယူမှား ဒိဋ္ဌုပါဒါန်နှင့်ပတ်သက်၍ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ရှင်းလင်းဟောကြားထားပုံများကို ဆက်လက်လျှောက်ထားပါမည် ဘုရား။

ဒိဋ္ဌုပါဒါန်

တဋ္ဌ ကတမံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ=ထိ ဥပါဒါန်လေးပါးတို့တွင် ပြင်းစွာ ယူတတ် စဲ့လမ်းတတ်သော အမြင်မှားမှု ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တော်တိုင်ပင် ဤသို့ မေးတော်မူပြီးလျှင် ကိုယ်တော်တိုင်ပင် ပြန်လည် ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။

(၁) နတ္ထိဒိန္နံ=ပေးလှူရခြင်းအကျိုးသည် မရှိ။
(ဤသို့ ယူခြင်းသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန် ဖြစ်ပါသည်)

(၂) နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော=ကောင်းစွာ ပြုအပ် မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှု ကံတို့၏ အကျိုးများ, အကျိုးဆက် ဖလ, အကျိုးရင်း ဝိပါက်သည် မရှိ။

(ဤသို့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ ခုဘဝ နောက်ဘဝ ဖြစ်ရုမည့် အကျိုးတဲရားကို မယုံကြည်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန် ဖြစ်ပါသည်)

(၃) နတ္ထိ ပရော လောကော=တမလွန်လောကသည် မရှိ။

(သတ္တဝါများ သေဆုံးပြီးနောက် ငရောက်ရသော နတ်ဘုံ နှတ်ဘဝကို-မယုံကြည်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံ ဗြဟ္မာ့ဘဝကို မယုံကြည်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ ငရဲဘုံ ငရဲဘဝ ပြိတ္တာဘုံ ပြိတ္တာဘဝကို မယုံကြည်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်)

သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား—

ယခု တပည့်တော်များ လျှောက်ထားခဲ့သော ပါဠိတော်များမှာ ဓမ္မ-သင်္ဂဏီပါဠိတော် စာမျက်နှာ (၂၄၅)၌ ရှိပါသည်ဘုရား၊ ဘိုက်ရိုက် ဘာသာ ပြန်ဆိုချက်များမှာလည်း ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မြန်မာပြန်စာမျက်နှာ (၄၄၄)မှ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

နတ်ဗြဟ္မာနှင့် ငရဲဘုံသည်ဟု ယုံကြည်ခြင်းသည် ကုသိုလ်သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပါ သည် ဘုရား၊ အကုသိုလ်ဖြစ်သော ဥာဝါဒါန်အလွဲအမှား မဟုတ်ပါ၊ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်ဒဘာ်များကို ဖြုတ်ထုတ်ပယ်နုတ်မှု မပြုပဲ ဆဋ္ဌသံဂါယနာအထိ သံဂါယနာ (၆)တန် တင်ထားပြီးသော ပါဠိပိဋကတ်တော်များနှင့် မြန်မာပြန်များကိုမှန်ကန် သောသဒ္ဓါတရားဖြင့် ကြည့်လျှင် အတိအကျပင် သိကြမည် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သတ္တဝါများ သေဆုံးပြီးနောက် ရောက်ရသော နောက်ဘဝ (နတ်ဗြဟ္မာနှင့် ငရဲဘုံဘဝ) တို့ကို ယုံကြည်ခြင်းသည် ကုသိုလ်သဒ္ဓါတရားစစ်စစ် ကောန်ဖြစ်နေ ကြောင်း အတိအကျ တွေ့ရ သိရမည် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သီလဗွတုပါဒါန်၏ အဓိပ္ပါယ်

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

ယခု သီလဗွတုပါဒါန်၏ အကြောင်းကို လျှောက်ထားပါမည်ဘုရား-
တတ္ထ ကတမံ သီလဗွတုပါဒါနံ၊ ဣဓေကစ္စော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သီလေန သုဒ္ဓိဝတေန သုဒ္ဓိ သီလဗွတေန သုဒ္ဓိတိ ယာ ဒေဋ္ဌိပါ ဒိဋ္ဌိ=ထိုဥဒါန် လေးပါးတို့တွင် နှား, ခွေး စသည်တို့၏ အလေ့အကျင့်တို့ကို စင်ကြယ်၏ဟု ပြင်းစွာယူမှု စွဲလမ်းမှု သီလဗွတုပါဒါန်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဤသာသနာတော်မှ အပြင် အပ ဖြစ်ကုန်သော ရဟန်း, ပုဏ္ဏား, သမဏ, ဗြာဟ္မဏတို့၏ နှား, ခွေး စသည်တို့၏ အလေ့သီလဖြင့် ကိလေသာမှ စင်ကြယ်၏၊ နှား, ခွေး စသည်တို့၏ အကျင့်ဝတဖြင့် ကိလေသာမှ စင်ကြယ်၏၊ နှား, ခွေး စသည်တို့၏ အလေ့အကျင့် သီလဗွတဖြင့် ကိလေသာမှ စင်ကြယ်၏ဟု ဤသို့ သဘောရှိသော အမြင်မှားမှု သည် သီလဗွတုပါဒါန် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။ (ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မြန်မာပြန် ၄၇၅)

ဤပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူထားသည့်အတိုင်း နှားလို ခွေးလို လေးဘက်ထောက် သွားခြင်း စသည်ကို ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း အကျင့်ကောင်းအဖြစ် ယုံကြည်ခြင်းမျိုးသည် သီလဗွတုပါဒါန် ဖြစ်ပါသည်။ လွဲလွဲမှားမှား ကျင့်ခြင်းမျိုးဟု သာမညအာဒေးဖြင့် ပြောနိုင်ပါသည်။

ဘုရားရှင် ညွှန်ပြ ဆိုဆုံးမသည့်အတိုင်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ပါရမီကောင်းကို စုဆောင်းခြင်း, ဒါနပြုခြင်း, သီလဆောက်တည်ခြင်း, ဘာဝနာ ပွားများအားထုတ်ခြင်းသည် ကုသိုလ်ပါရမီသာ ဖြစ်ကြောင်းကို သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုသည့် သဒ္ဓါတရား နည်းနည်းပါးပါး ရှိသူပင်လျှင် သဘောပေါက်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

လူ့ဘဝ လူ့စည်းစိမ် နတ်ဘဝ နတ်စည်းစိမ် တောင့်တ၍ ဒါနပြုခြင်း, သီလဆောက်တည်ခြင်းကိုပင် အကုသိုလ်ဟု မဆို၊ ဝဋ္ဋနိဿိတကုသိုလ် (သံသရာဝဋ်ကို မှီသော ကုသိုလ်)ဟုသာ ဆိုပါသည်။

ဝဋ္ဋနိဿိတကုသိုလ် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတကုသိုလ် ဟူသော စကားများမှာ မြန်မာနိုင်ငံ တရားဟော လောကဋ္ဌ မကြာမကြာ ထည့်ဟောထားသော စကားများ ဖြစ်ပါသည်၊ သို့ပါလျက် နတ်စည်းစိမ် နတ်ဘဝ ဗြဟ္မာစည်းစိမ် ဗြဟ္မာဘဝ မှန်းဆ၍ ကုသိုလ်ပြုခြင်းကို အကုသိုလ်ဥပါဒါန် ဖြစ်လေဟန် ဟောပြောရေးသားခြင်းသည် မသိနားမလည်၍ ရမ်းရေးခြင်းလော၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဝန်ထမ်းများအား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက လှုံ့ဒါန်းပေးကမ်းမှု စသည် မပြုအောင်

နည်းပရိယာယ်အားဖြင့် တားဆီးခြင်းလောဟု မေးစရာပင် ဖြစ်နေပါသည် ဘုရား။ လောလောဆယ် သူတို့လူပ်ရှားမှု မျိုးစုံကို ကြည့်လျှင် နည်းပရိယာယ် အားဖြင့် တားဆီးခြင်းဟု ဆိုနိုင်ပါသည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား–

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဓမ္မဝါဒီသမား နောက်လိုက်များတို့သည် ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာမြတ်သုံးပါးနှင့် ဆက်စပ်၍ ယုံကြည်မှုမျှားစွာကို ဥပါဒါန်အစွဲဟုချည်း လဲလဲ မှားမှား အဓိပ္ပါယ်တွေ ဖော်သွားကြခြင်းမှာ တခုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်မှ မြစ်ဖျားခံလာခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ထို တခုတည်းသောရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘုရားဟောပါဠိတော် ဝေဟာရမှန်များကို ဖျက်ဆီးပစ်ရေးပင်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် ဝေဟာရမှန် အတော် များများကို သူတို့တတွေ ကြိုးကြိုးစားစား ဖျက်ဆီးနေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ သူတို့ဖျက်ဆီးထားသော အချို့သော ဝေဟာရများကို တပည့်တော် များ ဆက်လက်လျှောက်ထားလိုပါသည် ဘုရား။

ဘဝတဏှာနှင့် ဝိဘဝတဏှာ

ရူပါရူပဘဝေ တဏှာ ဘဝတဏှာ = ရူပဗြဟ္မာဘဝ အရူပဗြဟ္မာဘဝ၌ တပ်မက်တတ်သော တဏှာသည် ဘဝတဏှာဖြစ်၏။ (အဋ္ဌသာလိနီ၊ ဋ္ဌ။၃၉၈)

ဥစ္ဆေဒသဒ္ဓါတေ ဝိဘဝေ တဏှာ ဝိဘဝတဏှာ=သတ္တဝါသေလျှင် ပြတ်သွားသည်၊ ဘဝဆက်မဖြစ်တော့ဟု ယူဆသောအားဖြင့် ဘဝပြတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဝိဘဝ၌ တပ်မက်သော တဏှာသည် ဝိဘဝတဏှာမည်၏။ (အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌ-ကထာ။ ၁၉၈)

သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော ဟိ ရာဂေ၊ ဘဝတဏှာတိ ဝုစ္စတိ=သဿတဒိဋ္ဌိ (လူသေလူဖြစ်မြဲ၏ စသော အယူမှား)နှင့် အတူတကွဖြစ်သော လောဘကို ဘဝတဏှာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋ္ဌ၊၂။ ၂၀၂)

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ သဟဂတောတိ ရာဂေါ ဝိဘဝတဏှာတိ ဝုစ္စတိ=ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ (သေလျှင်ပြီးရော နောက်ဘဝမရှိဟု ယူသောအယူ)နှင့် အတူတကွဖြစ်သော လော ဘကို ဝိဘဝတဏှာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၀၂)

ကာမဘဝ ရူပဘဝ အရူပဘဝဟူသော ဝေဟာရတို့၏ အနက်မှန်ကို ရှင်းလင်းတင်ပြပါမည် ဘုရား။

ကာမဘဝဟူသည်—

(၁) ကာမဘုံ၌ ဖြစ်စေသောကံ၊

(၂) ကံကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်၊

(၃) ကာမ (၁၁) ဘုံ၊

(၄) ကာမဘုံ၌ အကျုံးဝင်သော စိတ် စေတသိက် ရုပ်မျိုးကို ခေါ်ပါသည် ဘုရား။

သာကေသွင်း၍ ဆက်ရှင်းပါမည် ဘုရား။

တယော့မေ အာဝုသော့ ဘဝါ ကာမဘဝေါ ရူဘဝေါ အရူပဘဝေါ= ငါ့ရှင်တို့ ဘဝတို့သည် ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝဟု သုံးမျိုးတို့တည်း။ (မဇ္ဈိမနိကာ့ယ မူလပဏ္ဏာသပါဠိ။ ၆၂) ကမ္မဇ္ဇ ဥပပတ္တိ စ ဥဘယမေ့တမိစ-ကာ့မဘဝေါတိ ဝုတ္တံ။ သေ နယော့ ရူပါရူပဘဝေသု (မ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၂၂၃) = ဤကံကို လည်းကောင်း၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးကိုလည်းကောင်း နှစ်ပါးစုံကို ကာ့မဘဝဟု ဆိုအပ်၏။

ဤ သာဓကမျှားအရ ကာမဘုံ၌ ဖြစ်စေသောကံနှင့် အကျိုးဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပ်မျှားကို ကာမဘဝဟု ခေါ်ဆိုရပါသည် ဘုရား။

ယခု ကာမ(၁၁)ဘုံနှင့် ကာမဘုံ၌ အကျုံးဝင်သော စိတ် စေတသိက် ရုပ်မျှား ကာမဘဝမည်ကြောင်း သာဓကကို ထုတ်ပြပါမည် ဘုရား။

ကာမဘဝေတိ ကာ့မူပဓာရေ၊ ရူပဘဝေဘိ ရူပါဝစရေ၊ အရူပဘဝေတိ အရူပါဝစရေ။ (မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ။၁၃၇)

ကာမဘဝဟူသည် ကာမ့ဝစရတရား၊ ရူပဘဝဟူသည် ရူပါဝစရတရား၊ အရူပဘဝဟူသည် အရူပါဝစရ တရားတို့တည်း။

ကာမဘဝဆိုတာ ဘာလဲ

"သော စတုန္နံ အပါယာနံ မနုဿာနံ ဆန္နဉ္စ ဒေဝလောကာနံ ဝသေန ကောဒသဝိဓော ပဒေသော ကာမေ ဇေတ္ထ အဝစရတီတိ ကာမာဝစရော။ [အဘိ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၀၄] တတ္ထ ပရိယာ့ပန္နေ ဓမ္မေ သန္ဓာယ သင်္ဂေပို ကာ့မာ-ဝစရာ ဓမ္မာ တိ ဝုတ္တံ။

အပါယ်လေးဘုံ လူ့ဘုံ နတ်ခြောက်ဘုံတို့၏ အစုမ်းအားဖြင့် တဆယ့်တပါး သော အရပ်ကို "ကာမတရား နှစ်ပါး၏ ကျင်လည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ကာ့မာ-ဝစရဟု ဆိုအပ်၏"(ဘုံ=ကာ့မာ့ဝစရ)

ထိုကာမဘုံ၌ အကျုံးဝင်သော စိတ် ၄၈တသိုက် ရှင်တရားတို့ကို ရည်ရွယ်၍ အလုံးစုံသော ကာမာဝစရတရားတို့ဟု ဆိုအပ်၏။ (စိတ်၄၈တသိုက် ၎င်တို့ကို ကာမာဝစရ)

ဤပါဠိအဋ္ဌကထာလာ စကားတို့ကို စစ်ထုတ် ညှိနှိုင်းယူလိုက်သော်အခါ ကာမဘုံ၌ ဖြစ်စေတတ်သော ကံကိုလည်းကောင်း ကံကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပ်ကိုလည်းကောင်း ကာမ(၁၁)ဘုံကိုလည်းကောင်း ထို၌ အကျုံးဝင်သော စိတ်စေတသိုက်ရုပ်မျှားကိုလည်းကောင်း ကာမဘဝဟု၍ ခေါ်ဆိုရပါသည် ဘုရား၊ ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့လည်း ထို့နည်းတူပင် ဖြစ်ပါ၍ အကျယ်သွင်း၍ ရှင်းမပြတော့ပါ ဘုရား။

ပု-ဒိ-အာ

ပုဂ္ဂေ နိဝါသော့တိ၊ ပုဂ္ဂေ အတိတဇာတိသု နိဝုတ္ထက္ခန္ဓေ။ (ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထား၊ပ။ ၁၂၈)

ပုဂ္ဂေ နိဝါသန္တိ သမနုဿရတိတံ ဘဝံ အာဒိံကတ္ဝာ တတ္ထ တတ္ထ နိဝုတ္ထသန္တာနံ။ (ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ ပ။ ၁၂၈)

ဤအဖွင့် သံဝဏ္ဏနာများအရ ရှေးဦးနေဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သော သတိနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်သည် ပုဂ္ဂေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်မည်ပါသည်။

ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ ဒိဗ္ဗံ ။ပ။ ဣဒဉ္ဟိ ဝိရိယဘာဝနာဖလနိဗ္ဗတ္တံ ဉာဏစက္ခု တာဒိသမေဝါတိ ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ ဒိဗ္ဗံ။ (ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ ပ။၁၃၂)

ဤအဖွင့် သံဝဏ္ဏနာများအရ နတ်မျက်စိကဲ့သို့ မြင်စွမ်းနိုင်သော ဉာဏ်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်မည်ပါသည် ဘုရား။

အရဟာတ္တမဂ္ဂေါ ဟိ အာသဝဝိနာသနတော အာသဝါနံ ခယောတိ ဝုစ္စတိ။ (ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ ပ။ ၁၃၆)

အာသဝတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အရဟာတ္တမဂ်ဉာဏ်သည် အာသဝတို့ကို ကုန်စေတတ်သောကြောင့် အာသဝက္ခယဉာဏ် မည်ပါသည်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်ဝေသော 'အမှန်တရားသုတေသန အမှတ် (၁) စာစောင်' စာမျက်နှာ (၇) လာ ပုဗ္ဗေနိဝါသ စသည့် ဖွင့်ဆိုချက်တို့မှာ အမှန်တရားကို ရှောင်ရှား၍ အမှားများကို သုတေသနပြုထားသော စကားများသာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

နတ်နှင့်ငရဲ

နတ်ဆိုသည့်ပါဠိစကားမှာ မြန်မာလိုစည်းစိမ်ခံစား ခြင်းကိုခေါ်၏ဟု စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆိုခြင်းမှာ ကျမ်းဂန်ကို ကျကျနနမသိရှိပဲ ပြောသံကြားနှင့် ဖျန်းတော ရမ်းတော လုပ်ထားခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ်များက သိကြပါသည်၊ "နာဆ" ပါဠိမှ နတ်ဟူသော မြန်မာဝေါဟာရ ရသည်ဟု ဝေါဟာရဗေဒ ပညာရှင်တို့က ဆိုပါသည်၊ "ဒိဗ္ဗ"ဟူသော ပါဠိသည် ကာမဂုဏ်ငါးပါးဖြင့် ထွန်းပခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရှိပါသည်၊ နတ်တို့သည် ဒါနရှင် သီလရှင်များဖြစ်၍ ချမ်းသာစွာနေရသည်ကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

ယခု ငရဲချစ်ထပ် ဒေါဟဉ္ဈမုန်ကို ဇာတကအဋ္ဌကထာ၊ ပဉ္စမအုပ် (၂၇၇) ၌ လာသည့်အတိုင်း ရှင်းပြပါမည် ဘုရား။

(က) ပုနပ္ပုနံ သဋ္ဌိဝန္တိ ဇတ္ထာတိ သဋ္ဌိဝေါ=ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုဒဏ်ကို ခံရသော်လည်း မသေနိုင်ပဲ အဖန်ဖန် အသက်ရှင်သကဲ့သို့ ခံနေရသော ငရဲသည် သဋ္ဌိဝငရဲမည်၏။

(ခ) ဇလိတပထဝိယံ ပတိတေ ဇလိတကဉ်လသုတ္တံ ပါတေတ္ဝာ။ ပ။ ကရောန္တာ ဇတ္ထ တစ္ဆန္တိတိ ကာဠသုတ္တောာ=အလုံ့တောက်သောမြဿဲလဲကျသူတို့ကို သစ်ရွေသမားတို့ မျဉ်းသား၍ ခုတ်သကဲ့သို့ ခုတ်ရွေခြင်း ခံရဟုအရပ်သည် ကာဠသုတ်ငရဲမည်၏။

(ဂ) မဟန္တာ ဇလိတအယပဗ္ဗတာ ဃာတေန္တိ ဇတ္ထာတိ သံဃာတောာ= အလုံ့ပြောင်ပြောင် သံတောင်ကြီးတို့ ဖိညှပ်နှိပ်စက်ရာ အရပ်သည် သံဃာတမည်၏။

(ဃ) ဥဘယတ္ထာပိ ပစ္စန္တာ သတ္တာ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝန္တိတိ ဒွေပိ ရောရု-ဝါတိ ဝုတ္တာ=ဒုက္ခကိုးပေါက်မှ မီးလုံ့များ ဝင်ရောက်လောင်ကျွမ်းသဖြင့် အော်ဟစ်ခံနေရသော အရပ်သည် ဇာလရောရုဝမည်၏။

(င) ဒုက္ခကိုးပေါက်မှ အခံရဆိုးသည့် မီးခိုးများ ဝင်ရောက်မွှေနှောက် သဖြင့် အော်ဟစ်ခံနေရသော အရပ်သည် ဓူမရောရုဝမည်၏။

(စ) နိစ္စလေ သတ္တော တာပေတိတိ တာပနောာ=မတုန်မလှုပ် သံတံကျင်လျှို ထားသော သတ္တဝါတို့ကို ပူလောင်စေရာအရပ်သည် တာပနမည်၏။

(ဆ) အာတိ ဝိယ တာပေတိတိ ပတာပနောာ=အလွန်အကြူး အထူးပူလောင် စေရာအရပ်သည် ပတာပနမည်၏။

(၈) ဇာလာနံ ဝါ ပစ္စနသတ္တာနံ ဝါ တေသံ ဒုက္ခဿ ဝါ ဝီစိ အန္တရံ နတ္ထိ ဇတ္ထာတိ အဝီစိ=ငရဲမီးလျှံတို့၏ လည်းကောင်း ငရဲသားသတ္တဝါတို့၏ လည်းကောင်း ငရဲသားသတ္တဝါတို့၏ ဆင်းရဲ၏ လည်းကောင်း အပေါက် အကြား မရှိခြင်းကြောင့် အဝီစိမည်၏၊ ဤကား ငရဲကြီးရှစ်ထပ်၏ အမှန် အကန် ဝေါဟာရ ဖော်ဆောင်ချက်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဒိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

စုဒ္ဓိတကတို့ ဖျက်ဆီးထားသော ပါဠိဝေါဟာရမျှားမှာ မျှားစွာကျန်ပါသေး သည်၊ ထိုအဖျက်ခံ ဝေါဟာရမျှား၏ မှန်သောအဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ထုတ်ဖို့ လိုအပ် ပါကလည်း သာသနမာမက ဓမ္မမာမက ဖြစ်တော်မူကြသော ဝိနည်းဒိုရ် ဆရာ-တော် အရှင်မြတ်မျှားက စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးတော်မူကြပါရန် လျှောက်ထား အပ်ပါသည် ဘုရား။

အချုပ်အားဖြင့် လျှောက်ထားရပါလျှင် ဥပါဒါန်ဟူသည် အကုသိုလ်ဖြစ် သော လောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိတရားသ ဖြစ်သည်၊ လောဘနှင့် လိုချင်မှု ဒိဋ္ဌိနှင့်အမြင် မှားမှု ဥပါဒါန်ဖြစ်သည်၊ အကုသိုလ်မဟုတ် ကုသိုလ်သာဖြစ်သော (ဝါ) အပြစ် မရှိ ကောင်းသော သဘောသာဖြစ်သော ဆန္ဒ (လိုချင်မှုမျိုး) ကား ဥပါဒါန် မဟုတ်၊ ဤသည်ကား သံဂါယနာ(၄) တန်တင် ပိဋကတ်တော်အရ အနက်မှန် အဓိပ္ပာယ်မှန်ဖြစ်ပါသည်၊ တနည်းအားဖြင့် အဘိဓမ္မာတတ်သူတို့ သိသည့်အသိ ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် တွေ့ကရာ ဥပါဒါန်ဖြစ်နေခြင်းကား အဘိဓမ္မာအခြေခံ မဲ့သော လမ်းပေါ်ကလူမျှား၏ တရားနှင့်ဆန့်ကျင်သော စကားသာဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဤအချက်ကိုပေါ်လွင်အောင် ဆုံးဖြတ်ပေးပါရန် လျှောက်ထားပါသည် ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ်(၁၆)

၁၆။ ထေရဝါဒ ပိဋကလာ အရိယာနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို စိတ်ကူးယဉ် လူသေလူဖြစ် အယူအဆနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြင်ဆင်ဖွင့်ဆိုရေးသားခြင်း စောဒနာ ဆိုင်ရာ ဝိသေသစောဒနာပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်တို့၌ အရိယာ ဟူသောပုဒ်ကို ဤကဲ့သို့ ဖွင့်ဆိုထား ပါသည်—

အရိယ။ (တိ) [(၁) အာရကာသဒ္ဒါကို နိရုတ္တိနည်းဖြင့် အရိယပြု၊ ကိလေသာနံ အာရကတ္တာ အရိယော နိရုတ္တိနယေန။ သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၁၇၀။ (သီ၊ ဋ္ဌီ၊

သစ်၊ ၂၊ ၂၉၀။ ဒီ၊ ဋ္ဌီ၊ ၂၊ ၃၄၂။ မ၊ ဋ္ဌီ၊ ၁၊ ၁၉၆။) ကိလေသေဟိ အာရကာတိ အရိယော ယဒါဒိနာ အာရကာသဒ္ဒဿ အရိယာဒေ-သော။ သူစိ၊ ၃၉။

(၂) အယ+ဏ္ဍရိယ+အ။ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် အရိယပြု။ မ၊ ဋ္ဌီ၊ ၁၊၆၂။ သံ၊ ဋ္ဌီ၊ ၂၊ ၂၀၂-၃၊ မူလ၊ ဋ္ဌီ၊ ၁၊၁၆၂။ ပါရာဇိကဏ် ဂဏ္ဌိသစ်၊ ၁၊ ၃၄-တို့ကြည့်။

(၃) အဒ္ဓိ+ဟန+ကို့။ ကိလေသာရယော ဟနတိတိ အရဟော။ သော ဧဝ အရိယော။ ဓာန်၊ ဋ္ဌီ၊ ၄၃၅။

(၄) အရ+ဏ္ဍ။ အရ ဂမနေ ဝါ။ အရတိ အဓိဂစ္ဆတိ မဂ္ဂဖလဓမ္မေတိ အရိယော။ ဓာန်၊ ဋ္ဌီ၊၄၃၅။ အရ ဂမနေ၊ ဏ္ဍော၊ ဣကာရာဂမော။ ဓာန်၊ ဋ္ဌီ၊ ၆၉၃-၆၊ အာယ်-သံ]

ဤ ပြဆိုလျှောက်ထားချက်မျှားသည် တိပိဋကပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန် အတွဲ ၃၊ စာမျက်နှာ ၅၃၀-မှ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဤအဘိဓာန်အနေအား ဖြင့် အရိယဆိုသောပုဒ်သည်

(၁) အာရကာသဒ္ဓါမှ အရိယဖြစ်လာသည်။

(၂) အယ ပုဒ်+ဏ္ဍရိယ ပုဒ်+အ ပစ္စည်းအား ဖြင့် အရိယဖြစ်လာသည်။

(၃) အရဟ ပုဒ်က အရိယဖြစ်လာသည်။

(၄) အရ ပုဒ် ဏ္ဍပစ္စည်းအား ဖြင့် အရိယဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ဖြစ်လာသော ထိုအရိယသဒ္ဒါ၏ အနက်များကို ထိုတိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်ကျမ်းကြီး၌ ဆက်လက်ပြဆိုထားပါသည်။

အရိယဆိုသည်မှာ

(၁) (က) အပြစ်မရှိ အပြစ်ကင်းသော၊ ကောင်းသော။

(ခ) ကိလေသာတို့မှ ကင်းဝေး-စင်ကြယ်—သော၊ ဖြူစင်သော၊ မြင့်မြတ်သော။

(ဂ) နိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိသောသူတို့သည် သီအပ်-ရောက်အပ်-သော။

(ဃ) မချွတ်မယွင်း-မှန်ကန်-သော။

(င) ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးကြောင်း တရား၌ မဖြစ်တတ်သောသူ။

(စ) သတ္တဝါတို့အား ကောင်းသောကျင့်ဝတ်ကို သင်ယူစေတတ်-သင်ပေးတတ်·သော်သူ။

(၂) အရိယာပုဂ္ဂိုလ်—

(က) ကိလေသာတို့မှ ကင်းဝေးသော အကျိုးစီးပွားမဲ့ကို မဖြစ်စေတတ်သော့-အကျိုးစီးပွားကို ဖြစ်စေတတ်သော သတ္တလောကသည် ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်အပ်သော-ကိလေသာရန်သူကို သတ်တတ်သော့-မင်္ဂိုလ်တရားကို ရသော-ဖြူစင်သန့်ရှင်းသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဋိဝေဓအရိယာပုဂ္ဂိုလ်။

(ခ) ကောင်းသော အကျင့်ရှိသော-အကျင့်ကောင်းသော့-ပုဂ္ဂိုလ်၊ အာစာရ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားပါသည် ဘုရား။

အရိယာဆိုသည်မှာ အာစာရအရိယာ၊ ဒဿနအရိယာ၊ လိင်္ဂအရိယာ၊ ပဋိဝေဓအရိယာ ဟူ၍ လေးမျိုးရှိကြောင်းကို ဇာတကဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ် နှာ-၂၅၆-၌ ဆိုထားပါသည်၊ ပဋိဝေဓအရိယာ့ ဆိုသည်မှာ့ အကျဉ်းအားဖြင့် မဂ္ဂဉာန်လေးယော့က်, ဖလဉာန်လေးယော့က်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ မြင့်မြတ်သော သူတော်စင် အရိယာ့သခင်များကို ဗုဒ္ဓ သာ့သနာတော်၌ အလေးဂရုပြု၍ တန်ဖိုးထားခဲ့ကြပါသည်၊ ဤကဲ့သို့ အလေးဂရုပြု၍ တန်ဖိုးထားအပ်သော့ အရိယာသခင်များကို ပုံပျက်·ပန်းပျက်ဖြစ်အော့င် ကပ်သီးကပ်သပ် ဖျက်ဆီးကြပါသည်ဘုရား၊ "အရိယာဆိုတဲ့ စကားကို ပုဒ်ခဲ့လိုက်တော့ အရ+ဣယ+အာဆိုတဲ့ ပုဒ်သုံးခုကို စပ်ထားတာ ဖြစ်တယ်၊ ဒီသုံးပုဒ်မှာ အရ-က=လူအမေ။ ဣယ-က=လူအဖေ။ အာ့=လုပ်ထာ့၊ လူအမေ၊ လူအဖေတွေ့လုပ်လို့ဖြစ်ထာ အရိယာ့" လို့ ဆိုလိုတယ်ဟု ရေးသားကြသည်မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာအား တရားလွန်စော်ကားခြင်းသာ ဖြစ်ကြော့င်း လျှောက်ထားလိုပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒီ သမ္မာ့ဒိဋ္ဌိအဖွဲ့သား့များသည် အရိယာ့ကိုသာ ဖျက်ဆီးရုံမက နိဗ္ဗာန်၏ သဘောဟရားကိုလည်း မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံဖျက်ဆီး ရေးသား့ထားကြပါသည် ဘုရား၊ နိ+ဝါန အရ နိဗ္ဗာန်ဆိုသော ပုဒ်၌ ဤဘဝနှင့် ထိုဘဝ ချုပ်စပ်တတ်သော ဝါန မည်သောတဏှာ မရှိသော့ကြော့င့် နိဗ္ဗာန်ဟု အမှုန်ဖြစ်ပါသည်၊ "ဝါန"ကို အကြောက်၊ အလို၊ နိ-မရှိခြင်း၊ ကင်းခြင်းဟူသော့ အဓိပ္ပာယ်မှာ့ ငရဲကြောက်ခြင်း၊ နတ်ပြည်ကို လိုချင်ခြင်း မရှိဘာလို့ ဆုံယူထားပါသည်။ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်နဲ့ အလွန်ဆန့်ကျင်တဲ့စကား ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ထို့ပြင်လည်း ဤခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော ရုပ်တရား ရူပက္ခန္ဓာတွင် ဝေဒနာသည့် သခ်ၤါရ ဝိညာဏဟူသော အရူပက္ခန္ဓာဂုဏ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဂုဏ် ၂-မျိုး ရှိလေသည် ဟု ဆိုထားခြင်းသည်လည်း အလွန်မှပင် မဟုတ်တရုတ်နိုင်လှသော စကားများ ဖြစ်ပါသည်၊ ခန္ဓာကိုယ်ဟာ့ ရုပ်တရားချည်းသက်သက် မဟုတ်ပါ၊ ရူပက္ခန္ဓာချည်းသက်သက် မဟုတ်ပါ။ ထို့ရုပ်တရားတွင် ဝေဒနာသည့် သခ်ၤါရ ဝိညာဏနှင့် နိဗ္ဗာန်တည်ရှိသည် ဆိုတာဟာလဲ ထို့နည်းတူ မဟုတ်တရုတ် ဗာလုသုက္က စကားများ ဖြစ်ပါသည်။

ရုပ်တရားနှင့် နာမ်တရားတို့သည် အခြောင်းအားလျော်စွာ သဟဇာတ (အတူဖြစ်ဖက်)များ၊ တည်ဆာမှုရာ(နိဿယ)များ, အားကြိုးသော တည်ရာမှုရာ (ဥပနိဿယ)ဖြစ်ဖက်များတို့ ဖြစ်ကြပါကုန်သည်ဘုရား၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်သည် ရုပ်တရားမှာ တည်နေခြင်းဆိုတာကတော့ လုံးဝထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်နှင့် မကိုက်ညီပါဘုရား၊ နိဗ္ဗာန်သည် သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တဋ္ဌ ရရှိအပ်သော တရားများမဟုတ် အပဋ္ဌသာ ရရှိအပ်သော ဗဟိဒ္ဓတရားများသာ ဖြစ်ကြောင်း ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌"ဗဟိဒ္ဓါ ဓမ္မာ"ဟု ဟောတော်မူထားပါသည် ဘုရား။

သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့သားများသည် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်ကို လုံးဝနားမလည်သူများသာ ဖြစ်ကြပါသည်၊ နားလည်အောင်လည်း သဒ္ဓါတရားဖြင့် သင်ကြားသူများ မဟုတ်ကြပါ၊ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်ပါဠိတော်များကို အနည်းငယ်မျှ လေ့လာဘူးလျှင်လည်း ထိုသို့ လေ့လာကြခြင်းများသည် ချုပ်ချယ်လို၍ တဖက်ကို အပြစ်ရှာလို၍ လေ့လာသင်ကြားခြင်း အလဂဒ္ဓူပမ ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ဖြစ်ကြပါသည်၊ အကြောင်းမှာ နိဗ္ဗာန်၏ ချမ်းသာကို တမင်တောင်းတခံစားလို၍ အားထုတ်ပါက (ဤနိဗ္ဗာန်အလိုသည် ကာမနှင့်ယှဉ်သော အလိုသာ ဖြစ်ရပေမည်) ဟု ဆိုထားကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အဘိဓမ္မာပိဋကဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့သားများသည် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်ကို လုံးဝနားမလည်သူများသာ ဖြစ်ကြပါသည်၊ နားလည်အောင်လည်း သဒ္ဓါတရားဖြင့် သင်ကြားသူများ မဟုတ်ကြပါ၊ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်ပါဠိတော်များကို အနည်းငယ်မျှ လေ့လာဘူးလျှင်လည်း ထိုသို့ လေ့လာကြခြင်းများသည် ချုပ်ချယ်လို၍ တဖက်ကို အပြစ်ရှာလို၍ လေ့လာသင်ကြားခြင်း အလဂဒ္ဓူပမ ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ဖြစ်ကြပါသည်၊ အကြောင်းမှာ နိဗ္ဗာန်၏ ချမ်းသာကို တမင်တောင်းတခံစားလို၍ အားထုတ်ပါက (ဤနိဗ္ဗာန်အလိုသည် ကာမနှင့်ယှဉ်သော အလိုသာ ဖြစ်ရပေမည်) ဟု ဆိုထားကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အဘိဓမ္မာပိဋကဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား နိဗ္ဗာန်ကို အနုပါဒိဏ္ဏ အနုပါဒါနိယဓမ္မဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်၊ တဏှာ-ဒိဋ္ဌိတို့ ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း မယူအပ်၊ ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွါး အာရုံလည်း မဟုတ်သောတရား-ဟု လာရှိပါသည်၊ ကာမဆိုသော တဏှာ၏အလိုဖြင့် ရနိုင်သောနိဗ္ဗာန် မဟုတ်ပါ။

ထိုအဘိဓမ္မာ ဓမ္မသင်္ဂဏိပါဠိတော်၌ပင်—

ကတမေ ဓမ္မာ အနုပါဒိဏ္ဏုပါဒါနိယာ။ အပရိယာပန္နာ မဂ္ဂါ စ မဂ္ဂ-ဖလာနိ စ အသင်္ခတာ စ ဓာတု၊ ဣမေ ဓမ္မာ အနုပါဒိဏ္ဏ အနုပါဒါနိယာ[၁]။

မြန်မာပြန်

အဘယ်တရားတို့သည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ ကပ်ရောက်အပ်သော ကံသည် (အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်) မစဲယူလည်း မစဲယူအပ်ကုန်သည် ဖြစ်၍ လွန်စွာ စဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါန် တရားတို့၏ အစီးအပွား (အာရုံ) လည်း မဟုတ်သော အနုပါဒိဏ္ဏ အနုပါဒါနိယ တရားတို့ ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ (တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ အာရုံပြုအပ်သည့် ကံ၏ အကျိုးလည်းမဟုတ်၊ ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံလည်းမဟုတ်သော တရားများကား အဘယ်နည်း) ဘုံသုံးပါး၌ အကျိုးမဝင်ကုန်သော (လောကုတ္တရာဖြစ်သော) မဂ်တို့သည်လည်းကောင်း ကိလေသာတို့ကို သတ်လျက် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်သော မဂ်၏အကျိုး(ဖိုလ်)တို့သည်လည်းကောင်း (ကံ-စိတ်-ဥတု-အာဟာရ- ဟူသော အကြောင်းတရားတို့) မပြုပြင်အပ်သော သဘော "အသင်္ခတဓာတ်" (နိဗ္ဗာန်) သည်လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် (တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ အာရုံပြုအပ်သည့် ကံ၏အကျိုးလည်း မဟုတ်၊ ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံလည်းမဟုတ်သော) အနုပါဒိဏ္ဏ အနုပါဒါနိယ တရားတို့ ဖြစ်ကုန်၏[၂]။

စတ္တာရော မဂ္ဂါ အပရိယာပန္နာ စတ္တာရိ စ သာမညဖလာနိ နိဗ္ဗာနဉ္စ[၃]။ (ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ) ဘုံသုံးပါး၌ အကျုံးမဝင်ကုန်သော မဂ်လေးပါး ထို့ပြင် ဖိုလ်လေးပါး ထို့ပြင် နိဗ္ဗာန်သည် ရှိ၏၊ ၎င်းဓမ္မသင်္ဂဏိပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူပါသည်ဘုရား။

ထိုမှတပါး နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်တော်ပုဒ်တခုဖြစ်သော "အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန" ဟူသော ပုဒ်ကို တိပိဋကဓရ ပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန်ကျမ်းကြီးက တစုံတခုသော တရားကို တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မယူမူ၍ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း–ချုပ်ငြိမ်းသောတရား၊ ၎နောင်အခါ ပဋိသန္ဓေ၏ အကြောင်းမဖြစ်သော ချုပ်ငြိမ်းခြင်း–ချုပ်ငြိမ်းသော တရားဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုထားပါသည်ဘုရား။

ဤကဲ့သို့ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်မျှားဌ၌ နိဗ္ဗာန်သည် တဏှာ-ဒိဋ္ဌိတို့၏ အာရုံမဟုတ်၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မရအပ်၊ မသိအပ်သော တရားအဖြစ် ဟောကြားတော်မူပါလျက် ကာမနှင့်ယှဉ်သော အလိုသာ ဖြစ်ရပေမည်ဟု ဆိုဆားခြင်းသည် မိစ္ဆာဝါဒီ အဓမ္မဝါဒီတို့၏ မိစ္ဆာဝါဒ အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၁။ အဘိ ၁။ ၂၀၆။ ၂။ အဘိ မြန် ၁၊ ၃၆၉။ ၃။ အဘိ ၁။ ၂၆၇။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၁၇)

၁၇။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့၏ ဩဝါဒပေးဆရာကြီး လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာလက်သစ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဝိသေသစောဒနာချက်ပါ ဘုရား။

သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာလက်သစ်နှင့် ပတ်သက်၍ လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် မဟုတ်မဟတ် လုပ်ဇာတ်ခင်းကာ အနက်ပေးခဲ့ပုံများနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ နာယကကြီး တဦးဖြစ်သူ အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူ၏ ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်ဆွဲ အနက်ပေးထားပုံများကို မူလစောဒနာလွှာ အမှတ်(၁၇)တွင် ဖော်ပြစောဒနာ ထားပြီးခဲ့ပါပြီ ဘုရား။

သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့၏ ဓမ္မစကြာ, အနတ္တ-လက္ခဏသုတ်, ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် တစိတ်တဒေသတို့ကိုသာ ဘုရားဟောဟု ဟောပြော ဖြန့်ဝေထားသော စာအုပ်, စာတမ်း, စာစောင်, တိတ်ခွေ စသည်တို့ကို(စာပေ စိစစ်ရေးသို့ မတင်ကြပဲ တိတ်တဆိတ် ဖြန့်ဝေထားသော လက်ကမ်းစာစောင် စာအုပ်များပါမကျန်)စုဆောင်းရှာဖွေ၍ ဤရုံးတော်သို့ သက်သေခံ အထောက်အထားအဖြစ် တင်ပြပြီး မူလစောဒနာလွှာတွင် တင်ပြလျှောက်ထား စောဒနာပြီးပါပြီဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းအပါတို့ နှစ်သက်လှုပါသည်၊ မြတ်နိုးလှုပါသည် ဆိုသော ဓမ္မစကြာကိုလည်း လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် ဒိဋ္ဌဓမ္မော စသော ပါဠိပုဒ်များကို ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်ဆွဲ အနက်ပေးထားကြကြောင်း လျှောက်ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကျ အနက်ပေးရမည်ကို အာဘယ်ကြောင့် ကြောက်ရွံ့၍ နောက်တွန့်နေကြကြောင်းများကို ၎င်းတို့၏ အဓမ္မဝါဒကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်သောအခါ အထင်းသားပေါ်လာမည် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဤနေရာတွင်—

ဒိဋ္ဌဓမ္မော-စသော ဓမ္မစကြာပါဠိပုဒ်များကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အလိုတော်ကျ ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ အနက်ပေးထားပုံများကို ဆက်လက်လျှောက်ထား ဖော်ပြခွင့် ပြုပါဘုရား။

(၁) ဒိဋ္ဌဓမ္မော၊ မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရား ရှိသည်ဖြစ်၍။

(၂) ပတ္တဓမ္မော၊ ရောက်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရား ရှိသည်ဖြစ်၍၊

(၃) ဝိဒိတဓမ္မော၊ သိအပ်ပြီးသော သစ္စာတရားရှိသည်ဖြစ်၍။

(၄) ပရိယောဂါဠှဓမ္မော၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရား ရှိသည်ဖြစ်၍။

(၅) တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော၊ ကူးမြောက်ပြီးသော တဆယ့်ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်း၊ ရှစ်ပါးသောယုံမှားခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍။

(၆) ဝိဂတကထံကထော၊ သို့လော သို့လော တွေးတောယုံမှားခြင်း ကင်းသည်ဖြစ်၍။

(၇) သတ္ထုသာသနေ၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌။ ဝေသာရဇ္ဇပတော၊ရဲရင့်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍။

(၈) အပရပ္ပစ္စယော၊ ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက် သိမြင်အပ်သောကြောင့် သူတပါးတို့အား ယုံကြည်ခြင်းမဖြစ်မူ၍။

ဤ၌ "သစ္စာတရား"ဟူသည် အထက် ဓမ္မစကြာတရားစာကိုယ်၌ ဟောကြားထားသော ဒု-သ-နိ-မ သစ္စာလေးပါးဖြစ်ပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ဘုရား--

အထက်ဖော်ပြပါ ဒိဋ္ဌဓမ္မောစသော ပုဒ်တို့၏ ဘုရားရှင်အလိုကျ အနက်များကို အောက်ပါ အဋ္ဌကထာဖွင့်နှင့်အညီ ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဒိဋ္ဌော အရိယသစ္စဓမ္မော ဇေတနာတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မော။ သေ နယော သေသပဒေသုပိ။ တိဏ္ဏာ ဝိစိကိစ္ဆာ အနေနာတိ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော။ ဝိဂတာ ကထံကထာ အဿာတိ ဝိဂတကထံကထော။ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တောတိ ဝေသာရဇ္ဇံ ပတ္တော၊ ကတ္ထ သတ္ထုသာသနေ။ နာဿ ပရော ပစ္စယော နု ပရဿ သဒ္ဓါယ ဇတ္ထ ဝတ္တတီတိ အပရပ္ပစ္စယော"။

မြန်မာပြန်

မြင်အပ်ပြီးသော အရိယသစ္စာတရားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သောတာပန်သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မမည်၏၊ ကြွင်းသော ပတ္တဓမ္မ, ဝိဒိတဓမ္မ, ပရိယောဂါဠှဓမ္မ ပုဒ်တို့၌လည်း ဤအစီအရင်အတိုင်း ပင်တည်း၊ လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာ

၁။ မ၊ ဋ၊ ၃၊ ၆၆။

ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သောတာပန်သည် တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာမည်၏၊ ကင်းသော အဘယ်သို့ပါလိမ့်ဟု ပြောဆိုကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သောတာပန်သည် ဝိဂတကထံကထ မည်၏၊ ဝေသာရဇ္ဇပုတ္တ ဟူသည်ကား ကင်းသော ရှုံရှားခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်ပြီ၊ အဘယ်၌ကင်းသော ရှုံရှားခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်သနည်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ကင်းသော ရှုံရှားခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်ပြီ၊ သောတာပန်၏ သူတပါး ဟူသော စွဲ၍ဖြစ်ရာသည် (၀၊) ယုံကြည်ထိုက်သူသည် မရှိ၊ သူတပါးကိုယုံကြည် ခြင်းကြောင့် ဤသာသနာတော်၌ ကျင့်သည်မဟုတ်သောကြောင့် သောတာ ပန်သည် အပရပ္ပစ္စယမည်၏။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ဘုရား-

အထက်ဖော်ပြပါ ပါဠို အဋ္ဌကထာများအရ ဘုရားရှင်သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မော စသော ပုဒ်များကို သစ္စာလေးပါးတရားကို သိမြင်ပြီးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ ကို ရည်ရွယ်၍ ဟောထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်ဘုရား။

ဓမ္မစက္ကြာကို ဘုရားဟောပါဠို၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာနှင့်အညီ ပေးရသော အနက်နှင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌပေးထားသော အနက် ဘယ်လိုကွာခြားနေသည်ကို အမှန် တရား စူးစမ်းလိုသည့်လူငယ်များ နှိုင်ယှဉ်ကြည့်သင့်ပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ဘုရား-

အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူ ရေးသောအတ္ထဝါဒနှင့် တာဝတိ ံသာအဘိဓမ္မာ စာအုပ်တွင် ဓမ္မစက္ကာဒေသနာတော်လာ ဒုက္ခသစ္စာ ဟောပုဒ်များကို သူထင်ရာ မြင်ရာ ပေါက်တတ်ကရ အနက်ပေးထားပုံများကို မူလ စောဒနာလွှာ၌ လျှောက်ထား ဖော်ပြပါပြီဘုရား။

အဘိဓမ္မာဆရာစိန် ရမ်းကားစွာ အနက်ပေးထားသော ဒုက္ခသစ္စာ ဟော်ပုဒ် များကို ဆရာတော် ဦးဇုဓ်က ဘုရားရှင်အလိုတော်ကျ အနက်ပေးထားပုံများကို လျှောက်ထား ဖော်ပြပါရစေဘုရား။

ဇာတိပီ၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်လည်း။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။

ဇရာပီ၊ ဆိုးရွား ဟောင်းမြင်း အိုမင်း ရင့်ရော်ရခြင်းသည်လဲည်း။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။

ဗျာဓိပီ၊ ဖျားနာရခြင်းသည်လည်း။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။

မရဏာမိုဟ်၊ သေရခြင်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်၏။ အပိုယေဟိ၊ မချစ်မနှစ်လိုအပ်သော သတ္တဝါ သဒ်္ဓါရတို့နှင့်။ သမ္ပယောဂေါ၊ အတူတကွ ပေါင်းယှဉ်ရခြင်းသည်လည်း။ ဒုက္ခော၊ ဆင်းရဲ၏။

ပိယေဟိ၊ ချစ်နှစ်လိုအပ်သော သတ္တဝါသဒ်္ဓါရတို့နှင့်။ ဝိပ္ပယောဂေါ၊ ကွဲကွင်း ကင်းကွာ ရှဲခွာ ဖဲကြဉ် မပေါင်းယှဉ်ရခြင်းသည်လည်း။ ဒုက္ခော၊ ဆင်းရဲ၏။

ယံပိစ္ဆံ၊ အကြင် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းစသော သဘောတရား ငါ့အား မဖြစ်ပါမူ ကောင်းလေစွ စသည်ဖြင့် တောင့်တခြင်းကို။ န လဘတိ၊ မရအပ်။ တာမိုဟ်၊ ထို တောင့်တတိုင်း မရခြင်းသည်လည်း။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲ၏။

သံခိတ္တေန၊အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ၊ ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာတို့သည်လည်း။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲကုန်၏။

ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

ဆရာတော် ဦးဗုဒ်၏ ဘုရားအလိုတော်ကျ အနက်များသည် (ဝိနယပိဋကသာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာ၊ မဟာဒန္ဓက၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယကထာ၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ်အဖွင့် စာမျက်နှာ ၁၇၁၊ ၁၇၂၊ ၁၇၃၊ ၁၇၄၊ ၁၇၅)တို့မှ ဖွင့်ဆိုထားချက်များနှင့် အညီ အနက်မြန်မာ ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဤနေရာတွင် ခေတ်လူငယ်များ မြင်သာအောင် အစစ်နှင့် အတု နှိုင်းယှဉ် ပြပါရစေဘုရား။

ဇာတိပိ—ငန်းငန်းတက် စဲလမ်းခြင်းဖြစ်၍လာခြင်းကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲခြင်း အကျိုးတရား ဖြစ်ရချေ၏။ (ဆရာစိန်) (အတု)

ဇာတိပိ—ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း သည်လည်း၊ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။ (ဆရာတော်ဦးဗုဒ်) (အစစ်)

ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော်တို့ဘုရား—

အဘိဓမ္မာဆရာစိန် ဆိုသူသည် သူ၏ အတ္တဝါဒနှင့် တာဝတိံသာ အဘိဓမ္မာ စာအုပ်၌ပင် "အယမေဝ သော အရိယော အင်္ဂီကော မဂ္ဂေါ" ပါဠိကို လိုင်ဝုစ်မမှန် သဒ္ဒါဟန် အနေမကျ အနက်ပေးထားသည်ကိုလည်း မူလ စောဒနာလွှာ၌ တင်ပြလျှောက်ထားခဲ့ပါသည် ဘုရား၊ "အရိယော၊ မြတ်သော၊ အယ မေဝ မဂ္ဂေါ၊ ဤမက်သည်လျှင်၊ အင်္ဂီကော၊ အင်္ဂါခြစ်ပါးနှင့်

ပြည့်စုံ၏”ဟူသော အနက်သည် သဒ္ဒါမှန် ပုဒ်မှန် အနက်မှန် ဖြစ်ပါသည်၊ ခိုင်ခံ့သော ဘာသာစသား မှန်သမျှ စည်းကမ်းရှိပါသည်၊ ပါဠိ, သက္ကတစသော ဘာသာ စကားကြီးများသည် စည်းစနစ်ရှိသော ဘာသာများဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိဘာသာကို သဒ္ဒါမမှန် ပေါက်တတ်ကရ လုပ်ပစ်ပါက အဓိပ္ပာယ်မှန် မရနိုင်တော့ပါ၊ စက်ဘီးစီးတတ်သူသည် လဲအောင် ဘယ်လိုလုပ်လုပ် မလဲပါ၊ ပါဠိတတ်ပညာရှင်များသည်လည်း မှားအောင် တမင်လုပ်တာတောင် မမှားပါ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ ဆရာစိန်တို့မှာကား ပါဠိသဒ္ဒါနှင့် ပါဠိစာပေကို ကောင်းစွာ မတတ်၍ စက်ဘီးမစီးတတ်သော သူကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေသည်။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

လူသေ လူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဘိဓမ္မာဆရာစိန်တို့၏ ဘုရားဟော ဓမ္မစကြာ ဒေသနာ အပေါ် ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို ဆန့်ကျင်လျက် အနက် မြန်မာပြန်ဆိုထားကြပုံသည့် တပည့်တော်များ လျှောက်ထားခဲ့သော ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကျ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်များနှင့် အညီ ရှေးဆရာစဉ်ဆက် အနက်မြန်မာပြန်ဆိုထားကြသော ဓမ္မစကြာ ဒေသနာတော်များနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်နေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ လက်သစ်အနက်ပေးပုံသည် အဓမ္မဝါဒများသာဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား၊ ထို့အဓမ္မဝါဒများကို လိုက်နာနေကြသော သူတို့သည်လည်း အဓမ္မဝါဒီများသာဖြစ်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးတော်မူပါရန် လျှောက်ထားပါသည့် ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၁၈)

၁၈။ အတ္တနောမတိ-မိမိထင်ရာပြောဆိုသည့် လက်ဖြစ်စကားများဖြင့် ဘုရားမဟာသည်ကို ဘုရားဟောဖြစ်လေဟန် လိမ်ညာရေးသား ပြောဟောမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာချက်ပါဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား—

၁။ အတ္တနောမတိ မိမိထင်ရာ ပြောဆိုသည့်လက်ဖြစ်စကားများဖြင့် ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားဟောဖြစ်လေဟန် - လိမ်ညာရေးသား ပြောဟောမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ‘ဘုရာမဟောသည်ကို ဘုရားဟောလုပ်မှုသည်’ ဘာသာဖျက် အပြုအမူမျိုးဖြစ်ကြောင်း သက်သေသာဓကများဖြင့် လျှောက်ထားပါရစေဘုရား။

၂။ ပိဋကသုံးသွယ် နိကာယ် ငါးဖြာ ဒေသနာတော်သည် သူလိုငါလိုသာမန် ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်က တွေးတောကြံစည်ပြီး ဟောထားသော ဒေသနာမဟုတ်၊ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကာလပတ်လုံး ပါရမီတော်များကို ဖြည့်ဆည်း

ပူးပြီးမှ သုံးလောကထွင်ထား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသော တရားအာဒေးလုံး ကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသည့် ဘုရားရှင်က သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော် ကြီးဖြင့် သိမြင်ပြီး ဟောကြားထားသော တရားဒေသနာတော်များ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ထိုတရားဒေသနာတော်များမှာ ဖြည့်ဖွယ် စွက်ဖွယ် ပယ်ဖွယ် နုတ်ဖွယ်မရှိကြောင်းကို သိလက္ခန်ပါဠိတော် သာမည ဖလသုတ်၌ ဤသို့ ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။

သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလ္ယာဏံ မဇ္ဈေကလ္ယာဏံ ပရိ-ယောသာနကလ္ယာဏံ၊ သာတ္ထံ သဗ္ယဉ္ဉနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။

ဤ ပါဠိတော်ကို အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည် ဘုရား—

ကလ္ယာဏကုဏ်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဒေသနာတော်များသည် ပထမ ပါဒဖြင့် အစ၌ ကောင်းခြင်း၊ ဒုတိယ-တတိယ ပါဒဖြင့် အလယ်၌ကောင်းခြင်း၊ စတုတ္ထပါဒဖြင့် အဆုံး၌ ကောင်းခြင်းဂုဏ်။

နိဒါန်းဖြင့် အစ၌ကောင်းခြင်း၊ အလယ်စကားရပ်ဖြင့် အလယ်၌ ကောင်း ခြင်း၊ နိဂုံးစကားရပ်ဖြင့် အဆုံး၌ ကောင်းခြင်းဂုဏ်။

ပထမအနုသန္ဓေဖြင့် အစ၌ကောင်းခြင်း၊ အလယ်အနုသန္ဓေဖြင့် အလယ်၌ ကောင်းခြင်း၊ အဆုံးအနုသန္ဓေဖြင့် အဆုံး၌ ကောင်းခြင်းဂုဏ်။

သီလသမာဓိဖြင့် အစ၌ကောင်းခြင်း၊ ဝိပဿနာမဂ်တို့ဖြင့် အလယ်၌ ကောင်းခြင်း၊ ဖိုလ်-နိဗ္ဗာန်တို့ဖြင့် အဆုံး၌ ကောင်းခြင်းဂုဏ်၊ ဤသို့ အစ-လယ် အဆုံး သုံးပါးလုံးကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဒေသနာတော်များ ဖြစ်ကြ ပါသည် ဘုရား။

သတ္ထကုဏ်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဒေသနာဒေတာ်သည် မျက်မှောက်အကျိုး တမလွန်အကျိုး လောကီအကျိုး လောကုတ္တရာအကျိုးနှင့် ပြည့်စုံပါ၏။

သက်ဝသန = အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အနက်၊

ပကာသန = ရှေးဦးစွာ ပြဆိုအပ်သော အနက်၊

၁။ ဒီ၊ ၁၊ ၅၉။

ဝိဝရဏာ = အကျဉ်းကို အကျယ်ဖွင့်ဆိုအပ်သောအနက်၊

ဝိဘဇန = ပြဆိုအပ်ပြီးသည်ကို တဖန် ဝေဖန်အပ်သော အနက်၊

ဥတ္တာနီကရဏ = ဖွင့်ဆိုပြီးသည်ကို အထူးတလည် အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ဆို အပ်သော အနက်၊

ပညာပန = ဝေဖန်အပ်ပြီးကို (ပေါ်လွင်သည်ထက် ပေါ်လွင် အောင်) ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိစေအပ်သော အနက်။

ဤ ဆိုခဲ့ပြီးသော အကျိုးစီးပွား အနက်များနှင့် ပြည့်စုံကြွယ်ဝသော ဒေသနာတော် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

သဗ္ဗဥ္ဉုဂုဏ်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဒေသနာတော်သည်—

အက္ခရ = တလုံး တလုံးသော အက္ခရာ၊

ပဒ = ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော နာမ်ပုဒ်၊ အာချာတ်ပုဒ်၊ ဥပသဂ္ဂပုဒ်၊ နိပါတ်ပုဒ်၊

ဗျဉ္ဇန = အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြတတ်သော ဝါကျ၊

အာကာရ= ဝါကျကို များစွာသော အပြားတို့ဖြင့် ဝေဖန်မှု ပြုကြောင်းစကား၊

နိရုတ္တိ = အပြားအားဖြင့် ဝေဖန်ပြီးသည်ကို ထုတ်ဆောင်၍ အကျယ်ဆိုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟ အကျဉ်းစကား၊

နိဒ္ဒေသ = အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် ညွှန်ပြအပ်သော ဝိဂ္ဂဟ အကျယ်စကား။

ဤ ဆိုခဲ့ပြီးသော သဒ္ဒါများနှင့် ပြည့်စုံကြွယ်ဝသော ဒေသနာတော် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ကေဝလပရိပုဏ္ဏဂုဏ် စသည်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဒေသနာတော်သည်–

ထည့်သွင်းဖြည့်စွက်ဖွယ်ရာ မလိုအောင် ပြည့်စုံနေသည် ဖြစ်ပါ၍ ကေဝလပရိပုဏ္ဏဂုဏ်။

လူဇသလူဖြစ်ဦဝါဒါနုဝ၊ဒဝိနိစ္ဆယ ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းလ္ဘာ ၁၀၉

အပြစ်မကင်းသဖြင့် တစုံတရာ ထုတ်နုတ်ပယ်ဖျက်ရမည့် တရား မပါရှိ၍ အလွန်သန့်စင်သော ပရိသုဒ္ဓဂုဏ်၊

သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာသုံးအင် မြတ်သော တရားအစဉ်ကို ထင်မြင်အောင် ဖေါ်ပြနိုင်သည့် ဗြဟ္မစရိယ ပကာသနဂုဏ်၊

ဤ ဂုဏ်တော်တို့နှင့် လောက်လုံပြည့်ဝ တင့်တယ်လှသော ဒေသနာတော် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၃။ ဆိုခဲ့ပြီးသော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဒေသနာတော်သည်....

(၁) ပါဋိဝေါဟာရ စကားလုံး အသုံးအနှုန်း၏ နက်နဲခြင်း=ဓမ္မဂမ္ဘီရ၊

(၂) အနက်သဘော၏ နက်နဲခြင်း=အတ္ထဂမ္ဘီရ၊

(၃) ဟောကြားပုံ အစီအစဉ်၏ နက်နဲခြင်း=ဒေသနာဂမ္ဘီရ၊

(၄) ပါဋိအနက်တို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်သော ဉာဏ်၏ နက်နဲခြင်း=ပဋိ-ဝေဓဂမ္ဘီရ—

ဟူသော နက်နဲခြင်း လေးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဒေသနာတော် ဖြစ်ပါသည်၊ သို့ဖြစ်ရကား အစောက်လည်းနက် အပြောလည်းကျယ်သော သမုဒ္ဒရာဝယ် ယုန်သူငယ်သည် ထောက်တည်ရာမရသကဲ့သို့ ဖြည့်ကျင့် ဆည်းပူးအပ်သော ကုသိုလ်အဆောက်အဦမရှိသူတို့ သက်ဝင်ကျက်စားရန် ခက်ခဲပြီး ထောက်မိရန်လည်း မလွယ်သော ဒေသနာတော် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဤမျှလောက် အဖက်ဖက်က ဂုဏ်ပေါင်းစုံနေတဲ့ ဘုရားဟော ပါဋိတော်၌ မည်သူကမျှ မဟုတ်မဟတ် လုပ်ဇာတ်ပါဋိကို ထည့်၍ ဘုရားဟော မလုပ်သင့်ပါ ဘုရား၊ လုပ်ခဲ့လျှင်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက အရိဋ္ဌ ရဟန်း၏ လမ်းသို့သာ မြန်းရဖို့ ရှိပါသည်ဘုရား။

အရိဋ္ဌ ရဟန်း

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ အရိဋ္ဌ မည်သော ဓမ္မကထိက ရဟန်း တပါး ရှိခဲ့ဘူးပါသည်ဘုရား၊ သူက အဘိဓမ္မာပိဋကနှင့် သုတ္တန်ပိဋကကို တတ်ကျွမ်းပြီး ဝိနည်းပိဋကကို နားမလည်ပါ၊ သို့ပါ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဓမ္မဒေသနာ၌ အောက်ပါ လုပ်ပါဋိကို ထည့်လိုက်ပါသည်ဘုရား။

"တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ။ ယထာ ယေ မေ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ၊ တေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယ[1]။

မေထုန ပဋိဝေသေနတရားတို့ကို ဗျာန် မင်္ဂုလ်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်၏ဟု ဘုရားဟောထားသော်လည်း အကြင်နည်းလမ်းဖြင့် မှီဝဲသူအား အန္တရာယ် မဖြစ်နိုင်၊ ဘုရားဟောထားသော ဗျာန် မင်္ဂုလ်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော မေထုနပဋိသေဝန တရားတို့သည် အန္တရာယ်မဖြစ်နိုင်သော နည်းလမ်းကို ငါ သိထားသည်။

ရဟန်းတို့က မဟုတ်မှန်ကြောင်း ဘုရားရှင်က ဤသို့ မဟောကြောင်း ရှင်းလင်းပြသော်လည်း လက်မခံ၊ မှန်မှန်မှားမှား ဆိုပြီးသားစကားကို မစွန့်နိုင်ဟု စွဲစွဲမြဲမြဲ ယူဆနေသည်၊ ဘုရားရှင်က ခေါ်ယူဆုံးမရာ၌-

အထ ဗ ပန တံ မောဃပုရိသ အတ္တနာ ဒုဂ္ဂဟိတေန အမှေ စေဝ အဘ္ဘာစိက္ခသိ၊ အတ္တာနဉ္စ ခနသိ၊ ဗဟုဉ္စ အပုညံ ပသဝသိ။ တံ ဟိ တေ မောဃပုရိသ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ[2]။

(မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ အလဂဒ္ဒူပမသုတ်)

ပြန်မာပြန်

မင်္ဂုလ်မှ အချည်းနှီးဖြစ်သော ယောကျိုး ထိုသို့ ဟောထားပါလျက် သင်သည်, မိမိသည် မကောင်းသော စွဲယူခြင်းဖြင့် ငါတို့ကိုလည်း စွပ်စွဲတိ၏၊ မိမိကိုယ်ကိုလည်း တူးဖြို ဖျက်ဆီးဘိ၏၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကိုလည်း များစွာ ပွားစေဘိ၏၊ မင်္ဂုလ်မှ အချည်းနှီးဖြစ်သော ယောကျိုး သင့်အား ထို ယုတ်ညံ့သော မိစ္ဆာအယူသည် ကာလရှည်မြင့်စွာ အစီးအပွားမဲ့ခြင်း, ဆင်းရဲခြင်းဌာ ဖြစ်လတ္တံ့။

ဤကဲ့သို့ မိန့်ဆိုပြီး ရဟန်းတို့အား အောက်ပါအတိုင်း မေးတော်မူ၏။

'ရဟန်းတို့....ထိုအကြောင်းကို အဘယ်သို့ မှတ်ထင်ကြကုန်သနည်း၊ လင်းတသတ်မျိုးဌ ဖြစ်ဘူးသော ဤအရိဋ္ဌ ရဟန်းသည် သာသနာတော်၌ ဉာဏ်အင်္ဂအသက်မျှ ရှိသေးသလော" ဟု မေးတော်မူ၏။

"မြတ်စွာဘုရား....အဘယ်မှာ ရှိနိုင်ပါအံ့နည်း၊ မရှိနိုင်ပါဘုရား" ဟု ရဟန်းတို့က လျှောက်ထားကြကုန်၏။

ထိုသို့ ဆုံးမသော်လည်း အရိဋ္ဌ ရဟန်းသည် မတုန်မလှုပ် ငုတ်တုတ်ထိုင်ကာ အယူမစွန့်ပဲ ဇွတ်ပေနေပါသည်ဘုရား။

၁။ မ၊ ၁၊ ၁၀၄။ ၂။ မ၊ ၁၊ ၁၀၅။

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုပါဒဝိနိစ္ဆယ ဝိသေသစောဒနာ တာင်သွင်းလ္ဘာ ၁၉၁

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက–

ပညာသိဿတိ ခေါ တုံ မောဃပုရိသ ဧတေန သကေန ပါပကေန ဒိဋ္ဌိဂတေန

မင်္ဂလာမှ အချည်းနှီးဖြစ်သော ယောကျ်ားဣသင်သည် မိမိ ယုတ်ညံ့လှသော ဤအယူဖြင့် ငရဲ စသည်တို့၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။

ဤသို့ မိန့်ဆိုတော်မူပြီး အရိဋ္ဌကို သံဃာ့ဂိုဏ်းမှ နှင်ထုတ်လိုက်ပြီး ရဟန်း ကောင်းတို့အား လည်း အရိဋ္ဌ ရဟန်းကဲ့သို့ မပြုကြရန် အဋ္ဌကထာဆရာ အရှင် မဟာဗုဒ္ဓဃောသက အောက်ပါအတိုင်း သတိပေးပြန်ပါသည်။

အရိဋ္ဌေန ဝိယ နု တုမှေဟိ မယှံ သာသနေ ကလလံ ဝါ ကစဝရံ ဝါ ပက္ခိပိတပ္ပံ။

"ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် အရိဋ္ဌရဟန်းကဲ့သို့ ငါ၏သာသနာတော်၌ ရုံညွန်နှင့် အမှိုက်သရိုက်ကို မထည့်သွင်းရ"ဟု သတိပေးပါသည်။

ကဏ္ဍက သာမဏေ

ထိုသို့ သတိပေးနေသည့်အကြားမှ အရိဋ္ဌရဟန်း၏ သံယောင်နောက်လိုက် အရိဋ္ဌရဟန်း၏ မိစ္ဆာအယူကို အလံထူပေးမည့် ကဏ္ဍကသဝဲမဏေဆိုတဲ့ ကိုရင်ကြီး တဦးပေါ်လာပြန်ပါသည်၊ သူကလည်း မေထုနပဋိသေဝနအမှုသည် စျာန်မင်္ဂဖိုလ်၏ အန္တရာယ်မပြုနိုင်ဟု ဆက်လက်ဟောပြန်သည်၊ သူဝါဒကို လူကြိုက်လည်းများသည်၊ လူသေလူဖြစ်ကဲ့သို့ ဆန်းသစ်တဲ့ အဘိဓမ္မာပဲ ဆိုပြီး အသစ်အဆန်းကြိုက်သူတို့ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေကြသည်၊ ဒီအထဲ သာသနာတော် သမိုင်းမှာ တလျှောက်လုံးရှုပ်လာသော ဆဗ္ဗဂ္ဂိကိုယ်တော်ကြီးတို့က ရှေ့ဆုံးမှ ပါဝင်နေသည်၊ ဒီကိုရင်ကို ကျွေးကြသည်၊ ပေးကြသည့် အတူအိပ် အတူစား နေထိုင်ကာ မသူတော်ချင်း သီတင်းလွှဲလွှဲပေါင်းဖက် မွေ့နေကြသည်၊ ကဏ္ဍကသာမဏေကို အယူမှန်အောင်ဟော၍လည်း မရ။

ထိုအကြောင်း ဘုရားရှင်သိသောအခါ ရဟန်းတို့ကိုခေါ်၍ အောက်ပါ အတိုင်း နှင်ထုတ်ခိုင်းလိုက်သည်။

အဇ္ဇတဂ္ဂေ တေ အာဝုသော ကဏ္ဍက နု စေဝ သော ဘဂဝါ သတ္ထာ အပဒိသိတမ္ပေါ၊ ယံပိ စညေ သမဏဗြာဟ္မဏာ လဘန္တိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဒိရတ္တတိရတ္တံ သဟသေယ္ယံ၊ သာပိ တေ နတ္ထိ၊ စရ ပိရေ ဝိနသ်ိ။

၁။ မ၊ ၁၊ ၁၀၅။ ၂။ မ ဋ၊ ၂၊၁၆၆။ ၃။ ဝိ၊ ၂၊၁၀၂။

ဟေ့ မောင်ကလွှာက သင်သည်ငါတို့ဆရာ ဘုရားမြတ်စွာကို ယနေ့ကစပြီး ဆရာလို့မညွှန်ပြရ၊ အခြားကိုရင်ကောင်းမျှားလို့ အတူ နှစ်ည သုံးည အိပ်ခွင့်လည်း မရတော့၊ သူစိမ်းပြင်ပ ဟေ့ လူအ တော်ရာသွား၍ ပျက်စီးပါလေ။

ဤစကားကိုပြော၍ သာသနာတော်မှ သန့်ရှင်းရေးလုပ် ထုတ်ပစ်ရမည်ဟု ရဟန်းတို့ကို မိန့်တော်မူပါသည် ဘုရား။

အပေါင်းအသင်းလုပ်သော ဆင့်ဂို့ရဟန်းတို့ကိုလည်း ခေါ်၍ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချပြီး နောင်အပေါင်းအသင်းလုပ်လျှင် ပါစိတ်အာပတ်သင့်စေဟု အာဏာတော်မှတ်၍ သိက္ခာပုဒ်ကိုပင် ပညတ်ခဲ့ရပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား -

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မိမိ၏ သာသနာ၌ မဟုတ်မဟတ် လုပ်ဇာတ်ပါဠို မဟုတ် မဘာရား ဝါဒအမှားထည့်သွင်းခြင်းကို ဤမျှပင်ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကိုယ်တော်တိုင် အရေးယူခဲ့ပါသည် ဘုရား။

လူသေသူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်ကြီးသခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌသုတေသီ ဆိုသူတို့သည် ပါဠိအနေအထားမမှန်၍ သဒ္ဒယုတ္တိလည်းမရှိ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ် မမှန်၍ အတ္ထယုတ္တိလည်းမရှိသော -

" လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ " ဟူသောစကားကို ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်၌ ဟောခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း သီလက္ခန်ဒ်၌ဟောခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း၊ သံယုဒ်၌ဟောခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း လိမ်လည်ရေးသား၍ အနက်ဖော်ရာမှာလည်း သူတို့ချင်းပင် မညီညွတ်ကြပါ ဘုရား၊ နိဒါနဝဂ္ဂ-သံယုတ်၊ ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ်၌ ထိုသည့် လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိဆိုတဲ့စကား မပါသည့်အပြင် အနက်အဓိပ္ပါယ်လည်း မပါပါ ဘုရား၊ ယင်း ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ်လာ ပါဠိမှန် အနက်မှန်ကိုတင်ပြ လျှောက်ထားပါမည် ဘုရား။

လောကသမုဒယံ ခေါ် ကစ္စာန ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော ယာ လောကေ နတ္ထိတာ၊ သာ နေ ဟောတိ။ လောကနိရောဓံ ခေါ် ကစ္စာန ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော ယာ လောကေ အတ္ထိတာ၊ သာ နေ ဟောတိ[၁]။

မြန်မာပြန်

(ကစ္စာန) - သခ်ီရလောက၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ(အနုလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်)ကို မှန်သောဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မြင်သောသူ၏

၁။ သံ ၁၊၂၇၇။

(သန္တာန်၌) လောက၌ မရှိသည်၏အဖြစ် ပြတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဥစ္ဆေဒအယူမဖြစ်၊ ကစ္စာန သခ်ၤါရလောက၏ ချုပ်ခြင်း ချုင်ရာပဋိလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မှန်သော ဝိပဿနာပညာ မင်္ကပညာဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မြင်သောသူ၏ (သန္တာန်၌) လောက၌ ရှိသည်၏အဖြစ် မြဲသည်၏အဖြစ်ဟူသော သဿတအယူမဖြစ်။

ဤစကားရပ်များမှာ ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ် မြန်မာပြန် အမှန် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း ထုတ်ပြလိုက်သဖြင့် အများကိုလည်း အမှားဟု သိသာခြားနား ကဲပြားစွာ မြင်စေတတ်ရပါသည်ဘုရား။

ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားဟောဟု လိမ်ရဲ ညာရဲခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍—

ဧကံ ဓမ္မံ အတီတဿ၊ မုသာဝါဒိဿ ဇန္တုနော။
ဝိတိဏ္ဏပရလောကဿ၊ နတ္ထိ ပါပံ အကာရိယံ[1]။

လိမ်ညာရဲပြီး တမလွန်ဘဝကို ပယ်ရှားသူသည် မပြုရဲသော အကုသိုလ်ဒုစရိုက်ဟူ၍မရှိ၊ လိမ်ရဲသူသည် ဘာမဆိုလုပ်ရဲသည်ဟူသော ဓမ္မပဒပါဠိတော်လာ စကားနှင့်အညီ ရတနာသုံးပါးကိုလည်း စော်ကားရဲကြပါသည်ဘုရား။

ထို့ကြောင့် ဘုရားမဟောသည်ကို အဟောလုပ်ပြီး အပြောရှုပ်သည်ကို သဘောဟုတ် ပေါ်လွင်အောင် ဓမ္မခန်နှင့်ညှိ၍ ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူကြပါဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာ အမှတ် (၁၉)

၁၉။ ဗုဒ္ဓ၏ ဖြစ်တော်စဉ် ဗုဇ္ဈဝင်များကို မဆေးမဲ့မြင်ပြု၍ ဇပြောင်လှောင် ပြက်ချော်ဘာရော်စော်ကား ရေးသားခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ဝိသေသစောဒနာချက်ပါဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များဘုရား—

သာမညစောဒနာအမှတ် ၁၉-တွင် စုဒိတကတို့၏ စာအုပ်စာတမ်း စသည်တို့မှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြထားသော စာပိုဒ်အမှတ် (က)မှ (ဃ)အထိ စကားရပ်များသည် ဗုဒ္ဓဘုရားသခင်အား မရိုမသေ ဂါရဝကင်းမဲ့စွာ ပြောင်လှောင် ပြက်ချော် သရော်စော်ကား ရေးသားထားသော စကားများဖြင့်၍ ထိုစကားရပ်

၁။ ခု ၁၂၃၉။ (ဓမ္မပဒ)

များသည် အဂုံတ္တရနိကာယ်၊ ပဥ္စမပဏ္ဏာသက၊ ကိမိလဝဂ် ကိမိလသုတ် ဒေသနာတော်အရ အဂါရဝ ၅-မျိုးတွင် အကျုံးဝင်နေပါသည်ဘုရား၊ သူတော်ကောင်းတရားပျက်စီးအောင် (အရှည်ခိုင်ခံ့ မတည်တံ့အောင်) ဖျက်ဆီးရာ ရောက်နေပါသည်ဘုရား။

အဂါရဝ ၅-မျိုး ဆိုသည်မှာ-

၁။ ဘုရား၌မရိုသေခြင်း၊

၂။ တရား၌ မရိုသေခြင်း၊

၃။ သံဃာ၌ မရိုသေခြင်း၊

၄။ သိက္ခာ၌ မရိုသေခြင်း၊

၅။ အချင်းချင်း မရိုသေခြင်း-

ဤငါးမျိုး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤအဂါရဝ ၅-မျိုးကြောင့် ဘုရားသခင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်ပြီးနောက် သူတော်ကောင်းတရားများ ပျက်စီးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်ကြီး ပျက်စီးရခြင်းမှာလည်း အဂါရဝ ၅-မျိုး ထွန်းကားအောင် လုပ်ဆောင်နေခြင်းပင် အရင်းခံ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

အဂါရဝ ၅-ပါး ပါဠိတော်

ကော နု ခေါ ဘန္တေ ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန တထာဂတော ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော န စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီတိ။

(၁) ဣမ ကိမိလ တထာဂတော ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိယော ဥပါသကာ ဥပါသိကာယော သတ္ထရိ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ။

(၂) ဓမ္မေ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ၊

(၃) သံဃေ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ၊

(၄) သိက္ခာယ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ၊

(၅) အညမညံ အဂါရဝါ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ၊
အယံ ခေါ ကိမိလ ဟေတု အယံ ပစ္စယော ယေန တထာဂတော ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော န စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီတိ။

(ပဉ္စဂ်ုတ္တရပါဠိတော်၊ ကိမိလသုတ်)

၁။ အံ ၂။ ၂၁၆။

အဂါရဝ ၅-ပါး မြန်မာပြန်

"အရှင်ဘုရား မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူသည်ရှိသော် သူတော် ကောင်းတရားကြွာမြင့်စွာ မတည်တံ့နိုင်သောအကြောင်း အထောက်အပံ့ကား အဘယ်ပါနည်း" ဟုလျှောက်၏။

ကိမိလ မြတ်စွာဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူသည်ရှိသော် ဤသာသနာတော် ၌ ရဟန်း ရဟန်းမိန်းမ ဥပါသကာ ဥပါသိကာမတို့သည်—

(၁) မြတ်စွာဘုရား၌ ရိုသေမှု တုပ်ဝပ်မှု မရှိကုန်မူ၍ နေကြကုန်၏။

(၂) တရား၌ ရိုသေမှု တုပ်ဝပ်မှု မရှိကုန်မူ၍ နေကြကုန်၏။

(၃) သံဃာ၌ ရိုသေမှု တုပ်ဝပ်မှု မရှိကုန်မူ၍ နေကြကုန်၏။

(၄) သိလသိက္ခာ၌ ရိုသေမှု တုပ်ဝပ်မှု မရှိကုန်မူ၍ နေကြကုန်၏။

(၅) အချင်းချင်း ရိုသေမှု တုပ်ဝပ်မှု မရှိကုန်မူ၍ နေကြကုန်၏။

ကိမိလ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူသည်ရှိ၁သော် သူတော်ကောင်း တရား ကြွာမြင့်စွာ မတည်တံ့နိုင်သော အကြောင်းအထောက်အပံ့ကား ဤသည် ပင်တည်း[1] ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။

ဤနေရာတွင် ယင်းတို့၏ ဝေဖန်ချက်သည် တရားလမ်းကြောင်း မကျ ကြောင်းကို သာမညစောဒနာ (ပထမစောဒနာ)၌ပါသော ကောက်နုတ်ချက် အစဉ်လိုက် အနည်းငယ်စီ ဖော်ပြပါမည် ဘုရား။

(က) အလောင်းတော်နတ်သားအား စကြဝဠာတိုက်တသောင်းမှ နတ် ပြဟ္မာအပေါင်းတို့က ဘုရားဖြစ်ရန် တောင်းပန်ရသည်မှာ လောက၏ ထုံးတမ်း စဉ်လာအရ ကိစ္စအတိုင်းအတာကြီးလျှင် ကြီးသည့်အလျောက် ပတ်ဝန်းကျင်က တိုက်တွန်းတောင်းပန်ကြခြင်းသည် ဓမ္မတာပင်ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဝင် မူရင်းစကား၌ စကြဝဠာတိုက်တသောင်းမှ နတ်ပြဟ္မာတို့က အသင်ဘုရားဖြစ်မည်ဟု လာပြော သည်မဟုတ်ပါ၊ ဘုရားဖြစ်ရန် လူ့ပြည်သို့ဆင်းပြီး သန္ဓေယူပါဟု တောင်းပန် ခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ ဝေဖန်သူက အလောင်းတော်ကမသိ နတ်ပြဟ္မာတို့က ကြိုတင် သိနှင့်သည်ဟု ဝေဖန်ခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဝင်စာသားကို နားလည်အောင် မဖတ်နိုင်၍ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

(ခ) လူ့ပြည်သို့ဆင်း၍ ဘုရားဖြစ်ရန် တောင်းပန်ခြင်းသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေဖို့ တောင်းပန်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဝေဖန်ချက်မှာလည်း ဗုဒ္ဓဝင်ကို

၁။ အင် မြန် ၂။ ၂၇၁။

ကျကျနန ဖတ်ဖူးသူများအဖို့ ရယ်စရာပြက်လုံးမျှသာ ဖြစ်ပါသည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အလောင်းတော်နတ်သားသည် သူပါရမီအရ သူ့အချိန်အခါကျရောက်၍သာ သေတကေတုနတ်သားဘဝမှ စုတေ၍ မယ်တော်မာယာဝမ်း၌ သန္ဓေယူခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ဤဝေဖန်ချက်သည် ဝေဖန်သူ၌ မှန်ကန်သော သဘောထားမရှိကြောင်း ပေါ်လွင်စေပါသည်။

(ဂ) မယ်တော်မာယာအိပ်မက်ခန်း၌ ဆင်ဖြူတော် အိမ်မက်ပေးသည်ကိုလည်း အဟိတ်တိရစ္ဆာန်ကြီးပေးရမလားဟု ဝေဖန်ပြန်သည်၊ အကယ်၍ ဝေဖန်စာ၌ပါသည့်အတိုင်း နတ်သားလှလှလေးကို အိပ်မက်ပေးပါက ဝေဖန်သူတို့က မယ်တော်မာယာသည် နတ်သားနှင့် အိပ်မက်ထဲမှာဖောက်ပြန်သည်ဟု ဝေဖန်ကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ အကောင်းမမြင်ချင်သူတို့သည် အဘက်ဘက်က အပြစ်ရှာမည်သာဖြစ်ပါသည်။

(ဃ) သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်လာ နတ်သုတ်တွေက ဗုဒ္ဓရှင်တော်အား အစော်ကားဆုံးဟု ဝေဖန်စွပ်စွဲချက်ကို ပိဋကတ်တတ်ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့က ပြုံးတော်မူကြပါသည်။

(င) နတ်၏တရားကို ဘုရားရှင်က လိုက်နာရလေဟန် ဤအမှတ်ပြဝေဖန်ချက်သည်လည်း မဟုတ်ပါ၊ စင်စစ် နတ်ကို အငြိုးကြီးလှစွာဖြင့် အပြစ်ရှာနေခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။

(စ) တာဝတိံသာမှာ အဘိဓမ္မာတရားဟောသော မြတ်စွာဘုရားအား မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော သန္တုဿိတနတ်သားက တကြိမ်မျှ ဆွမ်းမကျွေးရကောင်းလားဟု ဝေဖန်ထားပါသည်။ ဤဝေဖန်ချက်ကား မဆိုးလှပါ၊ တာဝတိံသာမှာ ဘုရားရှင် အဘိဓမ္မာဟောသည်ကို သွယ်ဝိုက်လက်ခံရာရောက်ပါသည်။

(ဆ) ဤအမှတ်ပြစကားရပ်၌ မြတ်စွာဘုရားအဘိဓမ္မာတရား တာဝတိံသာမှာ ဟောတော်မူစဉ် နေ့တိုင်း မြောက်ကျန်းသို့ကြွပြီး ဆွမ်းခံ၍ ဆွမ်းဘဉ်းပေးနေရသည်ကို ကြည့်နေနိုင်ရက်ရန်ကောဟု မယ်တော်မိနတ်သားအား သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့သားများက ရန်တွေ့ထားပါသည်၊ သူတို့သာဆိုလျှင် ဒီလို ကြည့်မနေရက်ပါဘူးဟု ဆိုရာရောက်သဖြင့် ဘယ်ဆိုးလိုတုန်းဟု မှတ်ချက်ပြုလိုပါသည် ဘုရား။

(ဇ) ဦးရွှေပြည့်ကလည်း ယခုအခါမှာ အရိမေတ္တေယျဘုရားအလောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အံ့ဖွယ်သရဲ ထူးကဲသောဖြစ်ရပ်များကို မတွေ့ရ၍ မချင့်မရဲဖြစ်နေကြောင်း သိရပါသည်၊ မတွေ့ဟုဆိုသည်မှာ တိုတောင်းလှတဲ့ လူ့ဘဝကာလ

လေး အတွင်း၌ ဦးရှေ့ပြည့် မတွေ့တာလား၊ ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာရှိတဲ့ လူမျိုးခြား ဘာသာခြားတွေက မတွေ့တာလား၊ အုံဖွယ်သရဲကို တွေ့ရရင်လဲ ဒါ ဘုရားအလောင်းကြောင့်ပဲဟု ဘယ်သူသိနိုင်သလဲ၊ ၅၅၀-ဇာတ်နိပါတ်တော် မြို့ကို ဒဏ္ဍာရီတွေပဲဟု စဲ့လမ်းမှတ်ထင်နေတဲ့ ဥပါဒါန်ကလေးကို ဖြုတ်ပြီး စဉ်းစားလျှင် အမြင်မှန် ပြန်ရပါလိမ့်မယ်ဘုရား။

(ဈ) ညောင်ပင်တပင်မှာ အမည်မသိသူတဦးက မယ်တော်မာယာအား အလောင်းတော်သိဒ္ဓတ္ထ သန္ဓေရအောင် ပေးလိုက်ကြောင်း ဗုဒ္ဓဝင်ကဆိုသတဲ့၊ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဝင် အစောင်စောင်မှာ ဒီလိုမပါပါ ဘုရား။

(ည) အလောင်းတော်နတ်သားသည် နတ်ပြဟ္မာတို့၏ တောင်းပန်ချက်အရ မယ်တော်မာယာဝမ်း၌ သန္ဓေယူခဲ့သည် ဆိုသည့်အတွက် ဖခင် သုဒ္ဓါဒန သည် ဖခင်ရင်းမဟုတ်ဟု ရှေအဘိဓမ္မာက ဆိုပါသည်၊ ဒါ့ကြောင့်လဲ ရှေအဘိ-ဓမ္မာဟု အမြတ်တနိုး နာမည်ပေးကြသည် ထင်ပါ၏ဘုရား။

(ဋ္ဌ) ဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်တုန်းက အကျိုးအကန်းတွေကောင်းသည်၊ နတ်ပြည် ဂရဲပြည် မြင်ရသည်ဆိုတာကို ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာ မပါ၍တဲ့၊ ရှေအဘိဓမ္မာက မကျေနပ်၊ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၆၀၀-က တကယ့်အဖြစ်အပျက်ကို မှတ်တမ်းမတင်နိုင်တဲ့ ကမ္ဘာ့သမိုင်းဆရာများကို ရှေအဘိဓမ္မာဆရာတို့က ဆက်လက်အရေးယူကြရန် တိုက်တွန်းပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား-

ဤ စောဒနာအမှတ် ၁၉-တွင် ဖော်ပြထားသော (က) မှ (ဋ္ဌ) အထိ စကားရပ်များသည် ဘာသာရေးပြက်လုံးများပင် ဖြစ်ကြသော်လည်း ဗုဒ္ဓန့်ဗုဒ္ဓဝံသကို ပြောင်လှောင်ပြက်ချော် သရော်စော်ကား၍ ဂါရဝကင်းမဲ့စွာ ပြုမူထားသောကြောင့် မသိနားမလည်ရှာသူများအနေဖြင့် အထင်အမြင်လွဲမှားပြီး သွားနိုင်ပါသဖြင့် ဘုရားဖျက်, တရားဖျက်, သံဃာဖျက်, သိက္ခာဖျက်, အချင်းချင်း ဖျက်ဆီးသော စကားရပ်များသာ ဖြစ်နေပါသောကြောင့် ဓမ္မလမ်းကြောင်း မစောင်းရအောင် တည့်မတ်ပေးတော်မူပါမည့် အကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိသေသ စောဒနာ အမှတ် (၂၀)

၂၀။ ထေရဝါဒလာ သံဂါယနာ (၆)တန်ကို ပေါ့ပျက်သေးသိမ်အောင် ဟော ပြော ဆွေးနွေးရေးသား ထိုးနှက်လျက် သာသနာဖျက် လုပ်ရပ်မျှားကို လုပ်ကိုင်နေကြမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသေသစောဒနာချက်ပါ ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းခိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား—

၁။ သံဂါယနာ (၆) တန် တင်တော်မူလာခဲ့ကြတဲ့ ရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော ဘုရားသားတော် ထေရ်မြတ်ကြီးများသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ၄၅-ဝါ ကာလ ကြာအောင် ဟောဖော်ညွှန်ပြ ဆုံးမတော်မူခဲ့သော စကားတော်ဒေသနာ အနှစ်များကို မပေါ့ပျက် မသေးသိမ် မတည်ငြိမ် မချောက်ချား ဖောက်ပြား ရွှေလျော၍ မသွားရလေအောင် တပုဒ်စီ ကြွေလင့်နေသောပန်းများကို ဧကာ စဉ်ကာ ကုံးသီထားသကဲ့သို့ စုစည်းကုံးသီ အစီအစဉ်ကျအောင် ကဏ္ဍခြား ပိုင်းကာ ရွတ်ဆိုထားတော်မူခဲ့ကြပါသည် ဘုရား။

၂။ ပထမ သံဂါယနာ သမိုင်းကို နောက်ကြောင်းပြန်၍ ကြည့်လျှင် ခေါင်းဆောင် သံဃထေရ် ဖြစ်တော်မူသော ရှင်မဟာကဿပထေရ်သည် သုဘဒ္ဒ ရဟန်းကြီး၏ ထိတ်လန့်ဖွယ်ကောင်းသော ဝိနည်းတရားမတော်ကို ရွတ်ချကဲ့ရဲ့သည့် စကားကို ကြားရ၍ "ဝိနည်းကျင့်ဝတ်သည် သာသနာတော်၏ ရေသောက်မြစ် ဖြစ်သည်၊ ရေသောက်မြစ်ပုပ်ဆွေးလျှင် သာသနာတော်ပင်မ သွေ့ခြောက် ပျက်စီးတော့မည်ဟု မြင်တော်မူသောကြောင့် ဆန္ဒဝိရိယ ကြီးမားလုစ့ာဖြင့် သံဃာ ၅၀၀-လက်ရွေးစင် ရွေးကောက်တော်မူကာ သံဂါယနာတင်ပွဲကြီးကို ကျင်းပတော်မူခဲ့ပါသည်၊ ယင်းသို့ သံဂါယနာတင်ခြင်း၏ အကျိုးမှာ လွန်စွာ ကြီးမားလှပါသည်၊ ကိလေသာ ဘေးရန်တို့မှ ကင်းငြိမ်းပြီး၍ စျာန်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာဖြင့် အေးအေးလူလူ နေတော်မူ၍ သာသနာတော် သက်ရှည်ရေး အတွက် ဗျာပါရကင်းမဲ့နေသော ရဟန္တာကြီးများကို ကြောင့်ကြတခုပြုကာ သာသနာတည်မြဲရေးအတွက် တာဝန်ယူစေနိုင်ခဲ့ပါသည် ဘုရား။

၃။ ပထမသံဂါယနာ တင်ပြီးသည့်နောက် တာဝန်အသီးသီးပေးထားတော် ခဲ့သည့်အလျောက် ရှင်ဥပါလိသည် ဝိနည်းကို တာဝန်ယူကာ ဖြန့်ဖြူးခဲ့ရပါသည်၊ ရှင်အာနန္ဒာက ဒီဃနိကာယ်ကို တပည့်စဉ်ဆက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါသည်၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်ဖြစ်သော ထေရ်ကြီးများသည် မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို သင်ယူပို့ချ ဖြန့်ဖြူးသောအားဖြင့် တာဝန်ယူ စောင့်ရှောက်တော်မူခဲ့ရပါသည်၊ ရှင်မဟာကဿပသည် သံယုတ္တနိကာယ်ကို မတိမ်ကော မပျောက်ပျက်အောင် တပည့်စဉ်ဆက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါသည်၊ ရှင်အနုရုဒ္ဓါကား အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ကို

အနက်အဓိပ္ပါယ် ပျောက်ကွယ်ဖောက်ပြား အမှားအယွင်း မရှိရလေအောင် ကြပ်မကွပ်ကဲ အမြဲရှုတ်အံ့ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း, ပို့ချခြင်း, ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်းများ ပြုခဲ့ရပါသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုသို့ ပထမသင်္ဂါယနာပွဲက စေ့ဆော် ဖန်ပြုစီစဉ်ခဲ့မှုကြောင့် ယခု တပည့်တော်များ ခေတ်သို့ရောက်အောင် ထေရဝါဒနိုင်ငံများတွင် ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်များ မပျောက်မပျက် တည်ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

သီခြား ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား –

၄။ ဒုတိယနှင့် တတိယ သင်္ဂါယနာပွဲများမှာလည်း ဝိနည်းကြောင်းနှင့် ဓမ္မရေးရာများ၌ ယိမ်းယိုင်ဖောက်ပြား ချောက်ချားမည့် အန္တရာယ်ကို မြင်တော်မူကြ၍ ကျရောက်လာသော ဘေးရန်မှလည်းကင်းစေ၊ နောင် အနာဂတ်အတွက်လည်း ဒိဋ္ဌာနုဂတိရ၍ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်များ ကြောင့်ကြမဲ့မနေ သာသနာ့အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြစေ-ဟူသော မြော်ခေါ် ချက်ဖြင့် ရှင်မဟာယသထေရ် ရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်တို့သည် ပဋိဝေဓဂုဏ်လည်းရှိ ဗဟုသုတဂုဏ်လည်း ပြည့်တော်မူကြသော (၇၀၀-၁၀၀၀) အသီးသီးရှိသော သံဃာတော်များကို ရွေးကောက်၍ ဒုတိယအကြိမ်နှင့် တတိယအကြိမ် သင်္ဂါယနာ တင်တော်မူခဲ့ကြပါသည်ဘုရား။

၅။ ဒုတိယ သင်္ဂါယနာတင်ပွဲကြီး၏ အရှိန်အဝါကြောင့် ဝိနည်းရေးရာ၌ အလေးအနက်မထား ပေါ့လျော့စွာ နေထိုင်ကျင့်ကြံလိုကြသော သူများသည် တဂိုဏ်းခဲ့ တစင်ထောင်၍ ဂိုဏ်းသီးခြားပြုသွားကြပါသည်၊ အရေအတွက် ပို၍များသော သံဃာအစုအဝေးဖြင့် သီးခြားသင်္ဂါယနာတင်ကြပါသည်၊ ယင်းကို မဟာသင်္ဃိတိဂိုဏ်းဟု သမိုင်း တွင်စေခဲ့ပါသည်၊ နည်းသည် များသည် ပဓာန မဟုတ်၊ သန့်ရှင်းခြင်းသည် ကောင်းသည် ဖြူစင်ခြင်းသည် မွန်မြတ်သည် အညစ်အကြေးကင်းသော ဗုဒ္ဓသာသနာကို အစွန်းအထင်း မရှိအောင် ငါတို့ ထိန်းကြမည်ဟု ထေရ်ကြီးများသည် ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့ကြသည်၊ စောင့်ရှောက်တော်မူခဲ့ကြသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ထေရဝါဒဂိုဏ်းဟူ၍ ထိုစဉ်ကစ၍ တွင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၆။ တတိယသင်္ဂါယနာ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်လည်း အလွန်ထူးခြားလှပါသည် ဘုရား၊ မိစ္ဆာဝါဒ မြို့အညစ်တို့ကို ဖြူသစ်အောင် ဆေးကြောပြီး၍ လောကဓာတ်အနှံ့ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဖြန့်ဝေရန် ကိုးတိုင်းကိုးဌာနသို့ သာသနာပြု စေလွှတ်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ တတိယသင်္ဂါယနာ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်ပါသည်၊ ယင်း ဓမ္မဒူတ

လုပ်ငန်းကြီး၏ မှန်ကန်မှု ထက်မြက်မှုကြောင့် ထေရဝါဒနိုင်ငံများဟု ယခု ခေတ်တွင် ထင်ရှားကျော်ကြားလျက်ရှိနေသော မြန်မာ,ယိုဒယား,ကမ္ဘောဒီးယား, သီဟိုဠ်, လာအို စသော ဒေသများတွင် တိပိဋကတ ပုဒ္ဓအဆုံးအမများသည် ပျက်ပြားတိမ်ကောလျက်မသွားပဲ သာသနာနှစ် ၂၅၂၅-ကျော်သည်အထိ ခိုင်ခိုင်ခံ့ခံ့ တည်တံ့နေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

၇။ သို့စဉ်လျက် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့က ဒုတိယ တတိယသံဂါယနာများသည် ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏဝါဒတို့နှင့် ရောနှောစပ်ယှက် အနက်အဓိပ္ပာယ်မမှန် ဖောက်ပြန်နေသည်၊ မဖြူမဖွေးညစ်ထေးနေသည်ဟု မဟုတ်မတရား စွပ်စွဲကြပါသည်၊ ဤသံဂါယနာများသည် မူလကပင် အယူမစင် အမြင်လွဲမှားမှုတို့ အနည်းငယ်မျှ ရောနှောဝင်စွက် သိရှိမပျက်ရအောင် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းခဲ့ခြင်းကြောင့် သူတို့ဆိုသလိုမဟုတ်၊ အလွန်တောက်ပြောင်ထိန်ဝင်း အသရေလင်းခဲ့ပါပေသည်ဘုရား။

၈။ စတုတ္ထသံဂါယနာသမိုင်းကို ကြည့်ပြန်ပါလျှင်လည်း မဟာဝိဟာရဝါသီ ဂိုဏ်းဝင် အရှင်မြတ်တို့သည် အိန္ဒိယမှ ကူးစက်ရွှေလျား ဖောက်ပြားလာသော ဓမ္မရုစိဂိုဏ်း, ဝေတုလ္လဂိုဏ်း အယူအဆ သမယန္တရများ မရောမစွက်ရအောင် အခက်အခဲ အမျိုးမျိုးကြားထဲမှ ဆောင့်ရွောက်ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းနိုင်ကြကြောင်း တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်၊ ယင်းသို့ ဖြူစင်သန့်ရှင်းနေပါလျက် ဘာကို ထုတ်၍ ဘာကိုနုတ်ရမည်ဟု အချည်းနှီး မြည်တမ်းနေခြင်းသည် အဖျက်သဘော သက်သက်သာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၉။ ပေထက်အက္ခရာတင်လိုက်တဲ့အတွက် သီဟိုဠ်သာသနာ အရှည်တည်တံ့ခိုင်ခံ့၍သွားသလို ပဉ္စမသံဂါယနာတင်လိုက်တဲ့အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ သာသနာတော်သည်လည်း ကမ္ဘာက အသိအမှတ်ပြုခြင်း ခံရလောက်အောင် သန့်လည်း သန့် ခန့်လည်းခန့်ခဲ့ပေသည်၊ အနှစ်တရာအတွင်း သခ်ါရစက်ဝှင်းက မလွတ်ကင်းနိုင်သောကြောင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် ကျောက်ထက်အက္ခရာတင်ခဲ့ပြီးသော ပိဋကတ်စာမူများသည် အချို့ပြိုလဲပျက်စီးခဲ့ရပါသည်၊ အစောင့်အရှောက်ကင်းမဲ့သည့်အလျောက် ကာလကြာလျှင် ထိုထက်ပင် ပျက်စီးရတော့မည့်ဘေးကို မြင်ကြ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်သူနှင့် အစိုးရ, သံဃာတော်များနှင့် တကွ တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းကြပြီး ထေရဝါဒနိုင်ငံများမှ အကူအညီ အကြံဉာဏ်များ ရယူကာ ၆-ကြိမ်မြောက် သံဂါယနာတင်ခဲ့ကြပါသည်ဘုရား။

၁၀။ မူအစောင်စောင်နှင့်ညှိနှိုင်း အထပ်ထပ်သုတ်သင် အကြိမ်ကြိမ် ပြင်ဆင်၍ ပီပီပြင်ပြင်တင်ခဲ့သော ဆဋ္ဌသံဂါယနာကို အနိုင်နိုင်ငံက အသိအမှတ်ပြုကြသဖြင့် ဆဋ္ဌမူပိဋကစာပေတို့သည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးများ၏ စာကြည့်တိုက်ကြီးတိုင်း ခန့်ခန့်ညားညား ကြွားကြွားဝဲဝင့် ရှိနေရုံမျှမက ကမ္ဘာ့ပညာရှင်သိုက်ဆရာတို့၏ ပညာသိုက် တူးဖော်ရာဌာနကြီးများဖြစ်လျက် ရှိနေကြပါသည်။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရိဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၁၁။ သံဂါယနာ (၆)တန် တင်ခဲ့သည့် ဘာသာစကားနှင့် ပတ်သက်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့ တင်ပြသလို "ပါဠိနှင့်တင်သည်မဟုတ်၊ ပါဠိလဲမပေါ်သေး" ဟူသောအဆိုမှာ ရယ်ဖွယ်သက်သက်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ နားမလည်သောကြောင့် အမှားမှားအယွင်းယွင်း ရေးသားပြောဆိုကြသည်မှာ သနားဖွယ်ပင် ဖြစ်ပါသည်၊ အမှန်မှာ ယခုအခါ ပြာကရိတ်ဟုထင်ရှားသော ဘာသာစကားကြီး၏ အကိုင်းအခက် (၆)မျိုးအနက် မာဂဓီခေါ်သော ဘာသာစကားရပ်သည်ပင် ဒေသန္တရကူးပြောင်း လူအမျိုးမျိုးတို့ သုံးစွဲ ပြောဆိုရာမှ ဘုရားရှင်၏ စကားတော်အစဉ်ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ညွှန်းကာ (Text)ကို ပါဠိတော်၊ (Text Language)ကို ပါဠိဘာသာစကားဟု ဝေါဟာရ ကူးပြောင်းလာခြင်းမျှ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရိဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

၁၂။ ယခုလျှောက်ထားခဲ့သော စကားအစဉ်ဖြင့် သံဂါယနာ (၆)တန်တင်ခဲ့သော ပိဋကတ်သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တယူသန်များ ပြောဆိုဖြန့်ဝေကြသလို ဟိန္နူပြာဟ္မဏဝါဒလမ်းစဉ်မနှော စင်းလုံးချောသော ပိဋကတ်များဖြစ်ပါသည်၊ ဝိမုတ္တိစခန်းသို့ ဖြောင့်တန်းစွာ ပို့တတ်သော လမ်းစဉ်မှန်များလည်းဖြစ်ပါသည်၊ မိစ္ဆာအယူရှိသော ခေါင်းဆောင် ရှေကသူဌးသဖြင့် နောက်လိုက်ဖြစ်သော ရဟန်းရှင်လူတို့လည်း သနားစဖွယ် မိစ္ဆာအယူမှားနောက်သို့ လိုက်ကြရှာပါသည်၊ သူတို့ကိုယ်တိုင်က ဆရာစဉ်ဥပါဒါန် ကြီးရှာသောကြောင့် အစဉ်မရှိသော အနုပါဒါန ပိဋကတ်ကိုပင် အစဉ်နှင့် ပြည့်နှက်နေဟန် လုပ်ကြံပြောဆိုကြခြင်းသာ ဖြင်ပါသည်၊ သို့ဖြစ်ပါ၍ ထိုအစဉ်ရှင်များကို အစဉ်ပြုတ်အောင် ဖြုတ်ပယ်ရှင်းလင်းပေးတော်မူကြပါရန် လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိသေသစောဒနာအမှတ် (၂၁)

၂၁။ သံဂါယနာ ဖြစ်တန်တင်ပြီး ဘုရားဟော ပါဠိတော် အမှန်များကို လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် မကိုက်ညီပါက ဘုရားဟောမဟုတ်ပါဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဟီန္ဒူပြာဟ္မဏဝါဒဟူ၍လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအမြင်မှားအောင် လှည့်စား လိမ်ညာ၍ ဝါဒဖြန့်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော ဝိသေသစောဒနာချက်ပါဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရိဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

စောဒနာအမှတ် ၂၁-တွင် ဖော်ပြထားသော (က) အမှတ်ပြု စကားရပ်၌ နိကာယ်၏နိကာယ် စာအုပ်တွင် ဒီဃနိကာယ် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ အပြည့်အစုံ မပြန်ဆိုသည့်အပြင် (မုသာဝါဒ)သိက္ခာပုဒ်နှင့် (ဖရုသဝါစာ) သိက္ခာပုဒ်များကို တမင်ဖြုတ်ခဲ့ကြောင်း စောဒနာခဲ့ပါပြီဘုရား။

ယင်းဖြုတ်ထားခဲ့သော သိက္ခာပုဒ် ၂-ခုအနက် မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်နှင့် ဆိုင်သော ဘုရားဟော ပါဠိတော်ကို မူရင်းအတိုင်း ဖော်ပြပါမည်ဘုရား။

မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော သစ္စဝါဒီ သစ္စသန္ဓော ထေတော ပစ္စယိကော အဝိသံဝါဒကော လောကဿာတိ။ ကွတိ ဝါ ဟိ ဘိက္ခဝေ ပုထုဇ္ဇနော တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ဝဒေယျ။

(သီလက္ခန်ပါဠိတော် ဗြဟ္မဇာလသုတ်)

ဒီပါဠိတော်ကတော့ ဦးဥက္ကဋ္ဌဦးစီး၍ ဦးဥဇ္ဇောတိက တာဝန်ယူကျင်းပသော ဒေးဒရဲ ပဉ္စနိကာယ ဓမ္မသင်္ဂဟစာအုပ်တွင် ဖြုတ်ထားခြင်းခံရသော ဘုရားဟောပါဠိတော်ပါဘုရား၊ ယခု ထိုပါဠိကို အနက်မြန်မာ ဖွင့်ဆိုပြပါမည်ဘုရား။

ဂေါတမော = ဂေါတမအနွယ်ရှိသော။ သမဏော၊ ရဟန်းသည်။

မုသာဝါဒံ = မုသာဝါဒကို (ဝါ) ခွဲတ်ယှင်းဖောက်ပြန် မဟုတ်မမှန်သော ကာယပယောဂ, ဝစီပယောဂဖြင့် သိစေကြောင်းဖြစ်သော စေတနာကို။

ပဟာယ = ဆောက်တည်ရာကာလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပယ်တော်မူပြီး၍။

မုသာဝါဒါ = မုသာဝါဒမှု။ (ဝါ) ချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မဟုတ်မမှန်သော ကာယပယောဂ, ဝစီပယောဂဖြင့် သိစေကြောင်း ဖြစ်သော စေတနာမှု။

ပဋိဝိရတော =နောင်အခါ၌ ဝိပရီတဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော လွန်ကျူးအပ်သော ဝတ္ထုနှင့် ပေါင်းဆုံတွေ့ကြုံရာကာလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အသီးသီးကင်းလျက် ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။

သစ္စဝါဒီ =မှန်ကန်သောစကားကိုသာ ပြောဆိုတော်မူတတ်၏။

သစ္စသန္ဓော =မှန်ကန်သော ရွေစကားနှင့် မှန်ကန်သော နောက်စကားကို စေ့စပ်တော်မူတတ်၏။

ထေတော =မြဲမြံတည်တံ့ အရှည်ခံသော စကားရှိတော်မူ၏။

ပစ္စယိကော =သဒ္ဓါဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သောစကား ရှိတော်မူ၏။ (ဝါ) ယုံကြည်အပ် ယုံကြည်သင့် ယုံကြည်ထိုက်သော စကားရှိတော်မူ၏။

လောကဿ =သတ္တလောကကို။ အဝိသံဝါဒကော၊ ချွတ်ယွင်းစေတော်မမူတတ်။

ဣတိ =ဤသို့။ ဝဒေယျ၊ ဆိုရာ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့သော မုသာဝါဒ ဝိရတီဟူသော သီလမျှဖြင့်သော်လည်း။ ပုထုဇ္ဇနော၊ ပုထုဇဉ်သည်။ တထာဂတဿ၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ ဝဏ္ဏံ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို။ ဝဒေယျ၊ ပြောဆိုရာ၏[1]။

ဝိနည်းဋီကာဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား–

နိကာယ်၏ နိကာယ် စာအုပ်တွင် ဖြုတ်ထားခဲ့သော (ဖရုသဝါစာ) သိက္ခာပုဒ်ကိုလည်း သီလကွန်ပါဋ္ဌိတော်မှ ထုတ်နုတ်၍ တင်ပြပါမည်ဘုရား။

"ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ၊ တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ" တိ၊ ဣတိ ဝါ ဟိ ဘိက္ခဝေ ပုထုဇ္ဇနော တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ဝဒေယျ[2]။

(သီလကွန်ပါဋ္ဌိတော်၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ်)

ယခု ထိုပါဋ္ဌိကို အနက်မြန်မာ ပြန်ဆိုပါမည်ဘုရား။

၁။ ပခုက္ကမူ သီလက္ခန်ပါဋ္ဌိတော် နိဿယ၊ နှာ၊ ၄၀။ ၂။ ဒီ ၁။ ၄။

ဂေါတမော =ဂေါတမအနွယ်ရှိသော၊ သမဏော၊ ရဟန်းသည်။

ဖရှသံ =တပါးသောသူကို ပူလောင်စေတတ်သော (ဝါ) မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားကို လွှဲသွားကဲ့သို့ ကြမ်းတမ်းသည်ကို ပြုတတ်သော။

ဝါစံ =စကား(ဝါ)စကားကို ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော စေတနာကို။

ပဟာယ =ဆောက်တည်ရာကာလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပယ်တော်မူပြီး၍။

ဖရှသာယ =တပါးသောသူကို ပူလောင်စေတတ်သော (ဝါ) မိမိသူတပါး နှစ်ဦးသားကို လွှဲသွားကဲ့သို့ ကြမ်းတမ်းသည်ကို ပြုတတ်သော။

ဝါစာယ =စကားမှ (ဝါ) စကားကို ပြောကြောင်းဖြစ်သော စေတနာမှ။

ပဋိဝိရတော =နောင်အခါ၌ အကြောသိတဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော လွန်ကျူးအပ်သောဝတ္ထုနှင့် ပေါင်းဆုံတွေ့ကြုံရာကာလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အသီးသီးကင်းလျက် ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။

နေလာ =အပြစ်မရှိသော။

ကဏ္ဏသုခါ =ကြားနာရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏နားတို့ကို ချမ်းသာစေတတ်သော။

ပေမနီယာ =ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။

ဟဒယင်္ဂမာ =မထိမခိုက် စိုက်စိုက်မတ်မတ် စိတ်နှလုံးသို့ သက်ဝင်တတ်သော။

ပေါရိ =ဂုဏ်၏ ပြည့်သည်၏ အဖြစ်၌ဖြစ်သော။ (ဝါ) မြို့ကြီးသူတို့၏ အခေါ် အဝေါ် အသုံးအနှုန်း အပြောအဆိုဖြစ်သော။

ဗဟုဇနကန္တာ=များစွာသော လူအပေါင်းသည် နှစ်သက်အပ်သော။

ဗဟုဇနမနာပါ=များစွာသော လူအပေါင်း၏စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သော။

ယာ သာ ဝါစာ=အကြင်စကားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တထာရူပီ၊ ထိုသို့သဘော ရှိသော။

ဝါစံ =စကားကို။ ဘာသိတာ၊ ပြောဆိုတော်မူတတ်၏။ ဣတိ ဝေါ၊ ဤသို့။

ဝဒေယျ =ဆိုရာ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့သော ဖရှသ ဝါစာဝိရတိဟူသော သီလမျှဖြင့်သော်လည်း။ ပုထုဇ္ဇနော၊ ပုထုဇဉ်သည်။ တထာဂတဿ၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ ဝဏ္ဏံ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို။ ဝဒမာနော၊ ပြောဆိုလိုသည် ရှိသော်။ ဝဒေယျ၊ ပြောဆိုရာ၏။[၁]

၁။ ပခုဏ္ဏ။မူ သီလက္ခန်ဓပါဠိတော် နိဿယ။ နှာ ၄၃၊ ၄၄။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား--

(ခ)အမှတ်ပြု (ဂ)အမှတ်ပြု (ဃ)အမှတ်ပြု (င) အမှတ်ပြု စကားရပ်များတွင် နိကာယ်၏ နိကာယ်စာအုပ်၌ ဖြုတ်ထားခဲ့သော ဘုရားဟောပါဠိတော်များကို မျက်နှာနှံပါတ်များနှင့်တကွ အတိအကျ ထောက်ပြထားပြီးဖြစ်၍ ဝိသေသစောဒနာပြုနေဖွယ် မလိုတော့ပါဘုရား။

(စ)အမှတ်ပြုစကားရပ်၌ နိကာယ်၏ နိကာယ်စာအုပ်တွင် (ကေသမုတ္တိ) သုတ်ကို ဘာသာပြန်ဖော်ပြရာ၌ ဗြဟ္မစိုရ်တရားလေးပါးကို ဖော်ပြသော ပါဠိတော်များကို တပုဒ်လုံးဖြုတ်၍ ဘာသာပြန်ဆိုကြောင်းကို မူလ စောဒနာတွင် ထောက်ပြထားခဲ့ပါသည်ဘုရား၊ ယခု ဒေးဒရဲ ပဉ္စနိကာယ ဓမ္မသင်္ဂဟအစ္ဆာအဖွဲ့မှ ဖြုတ်ထားခဲ့သော (ကေသမုတ္တိသုတ်)မှ လက်ကျန်ပါဠိကို ဖော်ပြပါမည်ဘုရား။

၁။ သ ခေါ သော ကာလာမာ အရိယာသာဝကော ဧဝံ ဝိဂတာဘိဇ္ဈော၊ ဝိဂတဗျာပါဒေါ အသမ္မူဠ္ဍော သမ္ပဇာနော ပတိဿတော မေတ္တာ-သဟဂတေန စေတသာ ကေံ ဒိသံ ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရတိ။ တထာ ဒုတိယံ။ တထာ တတိယံ။ တထာ စတုတ္ထံ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗမိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရတိ။

၂။ ကရုဏာ သဟဂတေန စေတသာ ။ပ။

၃။ မုဒိတာ သဟဂတေန စေတသာ ။ပ။

၄။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရတိ၊ တထာ ဒုတိယံ၊ တထာ တတိယံ၊ တထာ စတုတ္ထံ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗမိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာ-ပဇ္ဇေန ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရတိ"။

(အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် တိကနိပါတ် ကေသမုတ္တိသုတ်)

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

ယခုထုတ်ပြလိုက်သော ပါဠိတော်ကတော့ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဦးစီးသော ဒေးဒရဲ ပဉ္စနိကာယ ဓမ္မသင်္ဂဟအဖွဲ့မှ ဖြတ်ထုတ် ပစ်ပယ်လိုက်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတို့ အကြိုက် ကေသမုတ္တိသုတ်မှ လက်ကျန် ပါဠိတော်ပါဘုရား၊ ထိုပါဠိတော်ကို

၁။ အံ ၁။ ၁၉၂။

ဗြာဟ္မဏဝါဒကြောင့် ဖြုတ်ပစ်သလော၊ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ ဆိုသော တရားလေးပါးကို လိုက်နာကျင့်သုံးလိုစိတ် ကင်းမဲ့၍ ဖြုတ်ပစ်ခြင်းလော။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

အထက်ပါ ကေသမုတ္တိသုတ်မှ လက်ကျန်ပါဠိကို မြန်မာလို ဖော်ပြပေးလိုက်ပါတယ်ဘုရား။

"ကာလာမမင်းတို့ အရိယာတပည့်တို့သည် ဤသို့မက်မောခြင်း အာဘိဇ္ဈာမှကင်းသည်၊ ပျက်စီးစေလိုခြင်း ဗျာပါဒမှ ကင်းသည်၊ တွေဝေခြင်းမရှိသည်၊ ဆင်ခြင်တုံတရား ရှိသည်၊ သတိနှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ဖြင့် တခုသော အရပ်မျက်နှာကို ပံ့နှံ့စေ၍ နေ၏၊ ထိုအတူ နှစ်ခုမြောက်သော အရပ်မျက်နှာကို သုံးခုမြောက်သော အရပ်မျက်နှာကို လေးခုမြောက်သော အရပ်မျက်နှာကို ပံ့နှံ့စေ၍ နေ၏။

ဤနည်းဖြင့် အထက်အောက်ဖီလာ အလုံးစုံသော အရပ် မျက်နှာတို့၌ သတ္တဝါအားလုံးကို မိမိနှင့်အတူ ပြု၍ သတ္တဝါအားလုံးပါဝင်သော သတ္တလောကကို ပြန့်ပြောသော၊ မြင့်မြတ်သော၊ အတိုင်းအရှည် မရှိသော၊ ရန်မရှိသော၊ ကြောင့်ကြမရှိသော မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ဖြင့် ပံ့နှံ့စေ၍ နေ၏။

သနားခြင်း ကရုဏာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ဖြင့် ပံ့နှံ့စေ၍ နေ၏။ပ။

ဝမ်းမြောက်ခြင်းမုဒိတာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ဖြင့် ပံ့နှံ့စေ၍ နေ၏။ ပ။

လျစ်လျူရှုခြင်း ဥပေက္ခာနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဖြင့် တခုသောအရပ်မျက်နှာကို ပံ့နှံ့စေ၍ နေ၏၊ ထိုအတူ နှစ်ခုမြောက် အရပ်မျက်နှာကို၊ သုံးခုမြောက် အရပ်မျက်နှာကို၊ လေးမုမြောက် အရပ်မျက်နှစ်ကို ပံ့နှံ့စေ၍ နေ၏။

ဤနည်းဖြင့် အထက်အောက်ဖီလာ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့၌ သတ္တဝါအားလုံးကို မိမိနှင့် အတူပြု၍ သတ္တဝါအားလုံး ပါဝင်သော သတ္တလောကကို ပြန့်ပြောသော၊ မြင့်မြတ်သော အတိုင်းအရှည်မရှိသော ရန်မရှိသော ကြောင့်ကြခြင်း မရှိသော၊ လျစ်လျူရှုခြင်း ဥပေက္ခာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ဖြင့် ပံ့နှံ့စေ၍ နေ၏[၁]"

(အင်္ဂုတ္တိုရ် တိကနိပါတ် ကေသမုတ္တိသုတ် မြန်မာပြန်)

၁။ အင် မြန် ၁။ ၂၀၇၊ ၂၀၈။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

ဦးဥက္ကဋ္ဌအပါအဝင် သူ၏ တပည့်သာဝက အားလုံးက ဤကေသမုတ္တိသုတ်ကို လက်ကိုင်ထား၍ ဝါဒမတူသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ စာ, စကား, တရားအားလုံးကို ဝေဖန်ကဲ့ရဲ့လေ့ရှိပါသည် ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓမှတ်ကျောက်ဆိုပြီး အလဲအမိပွာယ်ဖော်ကာ သူတို့သဘောနှင့် မတွေ့တိုင်း ပါဠိတော်တော့ကို အပြတ်ရှင်းရှင်းပစ်ကြပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

မဟာနာယက ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် စူဠနာယက ဦးဥဇ္ဇောတိကတို့ တာဝန်ယူတည်းဖြတ် သုတ်သင်ထားသော "နိကာယ်၏ နိကာယ်" စာအုပ်တွင် ဘုရားဟောပါဠိတော်များကို မြောက်မြားစွာ နုတ်ပယ်ထားပါသည် ဘုရား၊ ယခုတပည့်တော်များက ၎င်းတို့၏ ပိဋကတ်ပယ်ဝါဒကို သိသာရုံမျှ နမူနာအဖြစ် လောက်သာ တင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ဘုရားဟော (ပါဠိတော်)များသည်—

(၁) အနက်အဓိပွာယ် ပြည့်စုံပြီး ဖြစ်သောကြောင့် "သာတ္ထံ" ဆိုသော ဂုဏ်အင်္ဂါမြောက်ပါသည် ဘုရား။

(၂) ပေါ်လွင်ပြပြစ် ကျစ်လစ်ကောင်းမွန်သော သဒ္ဒါနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် "သဗျဉ္ဇနံ" ဆိုသော ဂုဏ်အင်္ဂါလည်း မြောက်ပါသည် ဘုရား။

(၃) ဖြည့်ဖွယ် စွက်ဖွယ်မရှိ အလုံးစုံ ပြည့်စုံသောကြောင့် "ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ" ဂုဏ်အင်္ဂါလည်း မြောက်ပါသည်ဘုရား။

(၄) ပယ်ဖွယ် နုတ်ဖွယ်မရှိ အလုံးစုံ အပြစ်ကင်းသောကြောင့် "ပရိသုဒ္ဓံ" ဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံပါသည် ဘုရား။

(ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ ပထမအုပ် ဆဋ္ဌမူ-၉၉)

အမှတ် (၂၁) စောဒနာတွင် ဖော်ပြထားသော (က)မှ (ည) အထိ စာပိုဒ်များသည် ပါဠိတော်များကို ပယ်ထားသော စာပိုဒ်များ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

အဆက်ဖော်ပြပါ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံဟူသော ဂုဏ်အင်္ဂါမြောက်သည့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို ဖြုတ်ထုတ် လှဉ်ပယ်ထုန့်ဖျက်ဆီး ပျက်စီးအောင် မည်သို့ အကြောင်းပြချက်နှင့်မျှ မလုပ်ရပါဘုရား။

လူတကိုယ် ထင်တလုံးစီရှိ၍ ကိုယ်ထင် ထင်သလို မထင် မထင်သလို လုပ်တမ်းသာ ဆိုပါက တဘက်နှင့်တဘက် ပဋိပက္ခမှုကြီးတွေပေါ်လာပြီး လောကငြိမ်းချမ်းရေး ပျက်စီးသွားမည်သာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ထို့ပြင် ဤသံဂါယနာခြောက်တန်တင် ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာများ သန့်ရှင်းတည်တံ့ပြန့်ပွားအောင် ဘဝကို ပေးအပ်ပြီး နေ့စဉ် သင်အံ ချပို့နေကြသည့် သိန်းကျော် သံဃာတော်များအားလည်း စောင်ကာရာ ရောက်ပါသည်ဘုရား။

ဘုရားဟောကို ဘုရားမဟောဟု ဖြုတ်ပယ်သည့်အတွက် ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှု၏ လက်သည်လည်း ဖြစ်လာပါသည်ဘုရား။

သို့ဖြစ်ပါသောကြောင့် ဤသို့ ဆရာတော်ဘုရားကြီးများပါ မနေရ၊ ညောင်းညာပင်ပန်းတော်မူရခြင်းသည် ငါထင်သလို ငါလုပ်မည် ဘယ်သူမှ မငဲ့ဘူး ဆိုသော အဓမ္မသမားတစုံ၏ အပြုအမူကြောင့် ဖြစ်သဖြင့် အဓမ္မဝါဒနှင့် အဓမ္မဝါဒီများကို ဖော်ထုတ်ပေးပါရန် ရှိသေစွာ လျှောက်ထားပါသည် ဘုရား။

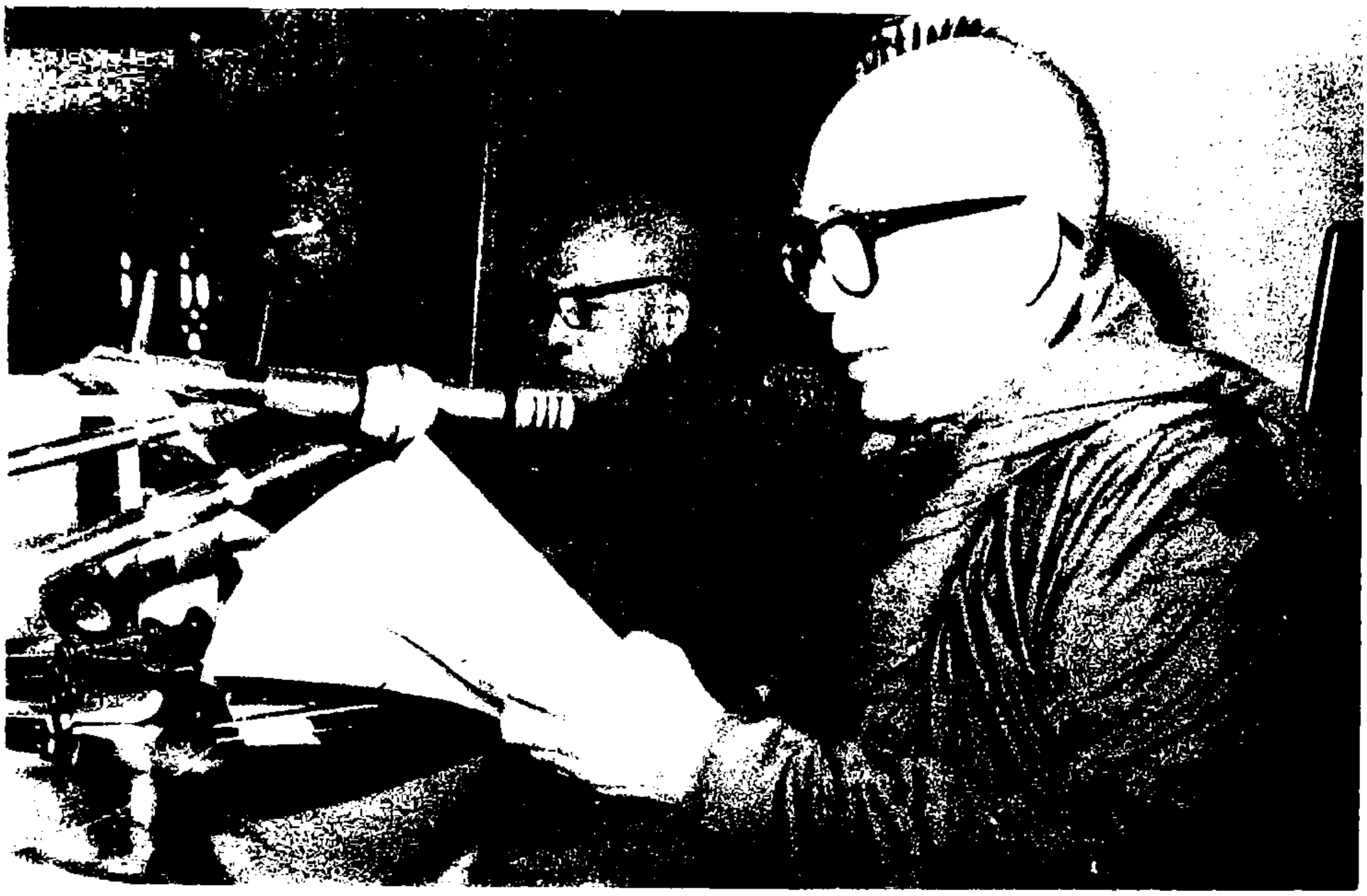
ဝိသေသစောဒနာ ပြီးပါပြီ။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းမိုရ်ဖာ့ခဲ့ အာမုတ်(၂)
ပွဲစည်းရခြင်းအကြောင်းကို စောဒကနှင့်စုဒိုကက နှစ်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်များအား
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွှန့်က
ရှင်းလင်း လျှောက်ထား ပြောကြားနေစဉ်

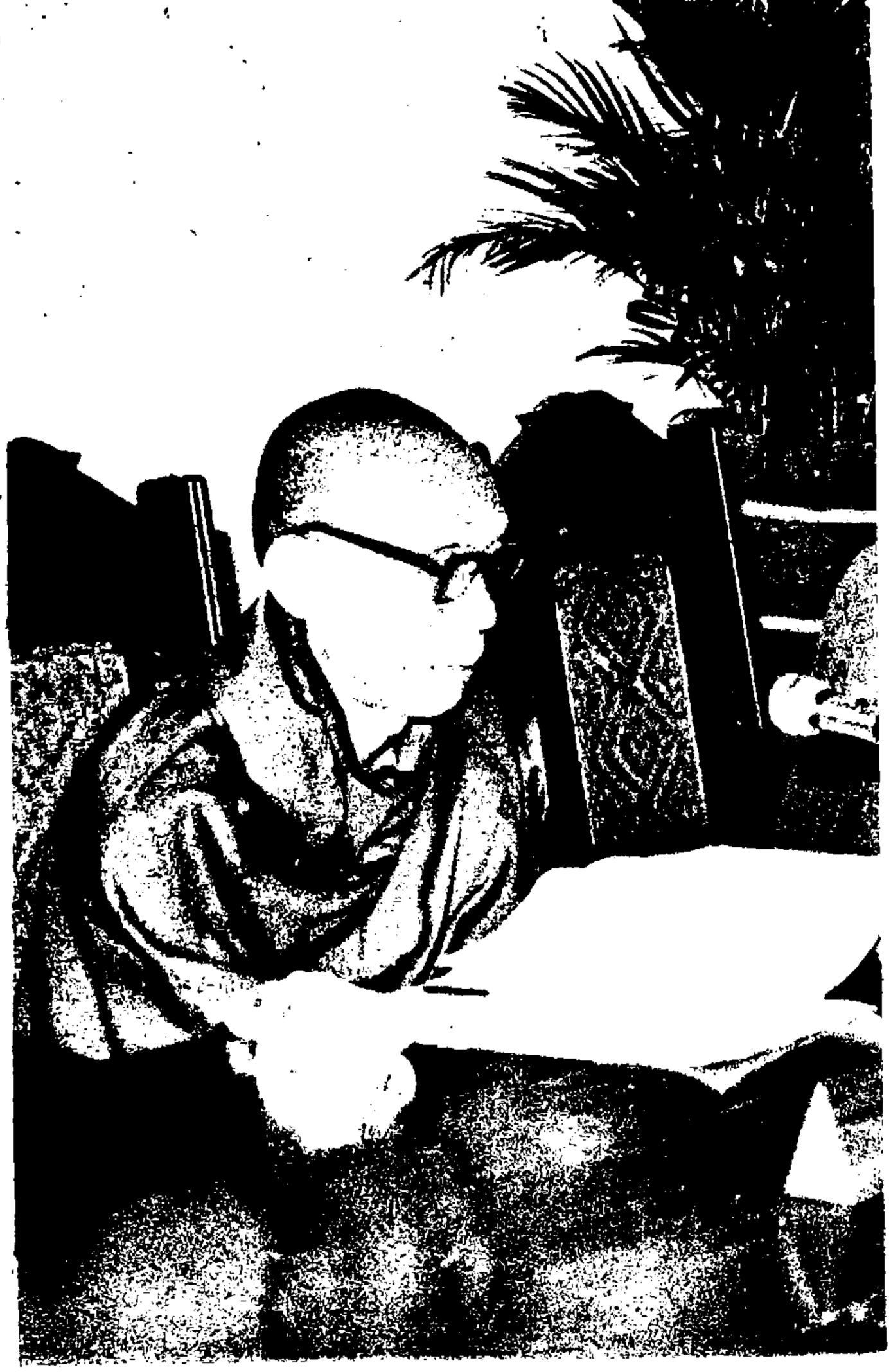
စုဒိုတက လူပုဂ္ဂိုလ်များ

ဘာသန္တရ စွယ်စုံတတ်ကျမ်းတော်မူသော မြောင်းမြမြို့
ပဇ္ဇောတာရုံဆရာတော် ဦးဉာဏိက သုံးသပ်ချက်ကို ဖတ်ကြားနေပုံ

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းစိုရ်အမွဲ့ အမှတ်(၂) အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်
လာရောက်နားထောင်ကြသော ပရိသတ်အချို့

မကွေးမြို့ မဟာဝိသုတာရုမတိုက်
ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် ဦးကုမာရ
သုံးသပ်ချက်ကို ဖတ်ကြားနေပုံ

ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကြေငြာနေစဉ် အပရဂေါယာနကျောင်းဆောင်ရှေ့
လာရောက် နာယူနေကြသော ပရိသတ်အချို့

ဆြဝါဒခံယူပွဲအပြီး၌ စုဒီစာက ပုဂ္ဂိုလ်များကို တွေ့ရပုံ

ဝိုင်စွယ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးနောက် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့၏
ဩဝါဒခံယူရန် စုဒီတက သင်္ဃမြတ်ဆိုင်ရာ့အဖွဲ့အစား
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွှန့်က ဦးဆောင်ခေါ်ယူသွားစဉ်

စောဒနာနိဂုံး

အမှတ်(၂)သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား--

၁။ ဆရာတော်ဘုရားများ ရုံးတော်၌ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ, ရှေ့အဘိဓမ္မာဝါဒတို့မှ အချက်ပေါင်း (၂၁) ချက် ထုတ်ဆောင်၍ "ဓမ္မ အဓမ္မ"ပြဿနာကို အဆုံးအဖြတ်ခံရန် တင်ပြလျှောက်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ယခု နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် ပေါင်းရုံးသုံးသပ်ချက်ကို လျှောက်ထားပါရစေဘုရား။

၂။ ပထမသံဂါယနာမှစ၍ ဆဋ္ဌသံဂါယနာအထိ ရာတောင်မကသော ပညာရှိသူတော်ကောင်း မထေရ်မြတ်ကြီးများက တညီတညွတ်တည်း ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက် အတည်ပြုပေးတော်မူခဲ့ကြသည့်အတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းရှင်လူတို့က ကျေကျေနပ်နပ် လက်ခံထားလျက်ရှိသော နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးဆယ်နှင့် တကွ ထိုပိဋကတ် ကျမ်းဂန်များအရ ကျင့်သုံး လိုက်နာလျက်ရှိသော အစဉ်အလာ တရားဓမ္မ ယဉ်ကျေးမှုများအပေါ် ထောင်လော်ကန့်လန့် လုပ်လာခဲသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တရုံတည်း တခြုံတည်းသားများကို ခြုံ၍ကြည့်ရုတ္တင် ၎င်းတို့ အဓိက ကိုင်စွဲသော လက်နက် (၂)မျိုးကို တွေ့ကြရပါသည်။

ထိုလက်နက် (၂)မျိုးမှာ ရုပ်ဝါဒလက်နက်နှင့် ဥပါဒါန်လက်နက်ပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၃။ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သည် သူတို့ရေးသား ဟောပြောချက်များအရ နာမ်တရား၏ အခန်းကဏ္ဍကို လုံးဝပစ်ပယ်ပြီး ရုပ်ကိုသာ အခြေခံကျကျ ကိုင်စွဲထားသည်ကို တွေ့ကြရပါသည်ဘုရား၊ ရုပ်ဝါဒ၏ အဆောင်အယောင်များမှာ ပကတိမျက်လုံး မှန်ပြောင်းစသည်နှင့် အခြားသော ရုပ်ကရိယာများ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ရုပ်ဝါဒ၏ အကျယ်အဝန်းသည်လည်း သူတို့ပြောသည့် ပုခက်နှင့် ခေါင်းကြားပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ သတ္တဝါတဦး ပုခက်တွင်းသို့ မရောက်မီ (၀၊) သန္ဓေမတည်မီ ရှေ့ပိုင်းနှင့် ခေါင်းထဲရောက်ပြီး နောက်ပိုင်း(၀၊)အနာဂတ်ဘဝပိုင်းသည် ရုပ်ဝါဒ လက်လှမ်းမှီသော အပိုင်းမဟုတ်ပါဘုရား။

၄။ ဗုဒ္ဓဝါဒသည်ကား–"ဝိဘဇ္ဇဝါဒ"ဖြစ်သည် အားလျော်စွာ ရုပ်နာမ်တရား တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ်တို့ကိုလည်းကောင်း ကျယ်ကျယ် ဝန်းဝန်း ရှုမြင်သုံးသပ် ဖော်ပြထားဓသာ ဝါဒဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အဓိကလက်နက်မှာ သီလ သမာဓိကို အခြေခံဓသာ ပညာဉာဏ် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ရုပ်မျက်စိနှင့် မှန်ပြောင်းမဟုတ်ပါဘုရား၊ ဤဗုဒ္ဓဝါဒကို ပိဋကတ် သုံးပုံ၌ သေချာစွာ ဖော်ပြထားပါသည်ဘုရား။

၅။ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့လူစုသည် ၎င်းတို့ဆုပ်ကိုင်ထားသော ရုပ်ဝါဒပေတန်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒကို တိုင်းတာကြည့်သောအခါ ပေမမီ, ဒေါက်မမီဖြစ်နေပါသည်ဘုရား။ နာမ်တရားကိုလည်း တိုင်းမရ၊ အတိတ် အနာဂတ်ကိုလည်း မမှီဖြစ်နေကြပါ သည်ဘုရား၊ ဤတွင် ဥပမာအားဖြင့် ဖော်ပြရပါက ကမ္ဘာကို ရုပ်မှတ်အဖြစ် ထားလျှင် နေသည် ထွက်ဝင်သွားလာနေသည်ဟု ဆိုရပါမည်ဘုရား၊ နေကို ရုပ်မှတ်အဖြစ်ထားလျှင် ကမ္ဘာသည် လည်ပတ်နေသည်ဟု ဆိုရပါသည်ဘုရား၊ ဤဥပမာကဲ့သို့ပင် သူတို့ကိုင်စွဲထားဓသော ရုပ်ဝါဒကိုသာ အမှန်ဟူ၍ သတ်မှတ် ထားလျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒအမှားဖြစ်ရပါမည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဝါဒကို အမှန်ဟူ၍လက်ခံလျှင် သူတို့ဆုပ်ကိုင်ထားဓသော ရုပ်ဝါဒသည် အမှားဖြစ်ရပါမည်ဘုရား၊ ဤသည်ကား ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ လူစုအတွက် ပြဿနာ တက်စေသော အခြေခံ အချက်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၆။ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သည်ကား ရုပ်ဝါဒကိုသာ အမှန်ဟူ၍ အခြေခံအားဖြင့် ဆုပ်ကိုင်ထားကြသူများ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ သို့သော် သူတို့သည် လောကီရေး အားဖြင့် လူလည်လူပါးများဖြစ်ကြသည်အားလျော်စွာ ဤဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒတခုလုံးကို "မှားသည်" ဟူ၍ မပြောကြပဲ ဗုဒ္ဓဝါဒအမှန်ကို ဖော်ပြ နေဓော ပိဋကတ်တော်များကိုသာ ရွှပ်ထွေးအောင်လုပ်ခြင်း ဗုဒ္ဓဝါဒအမှန်ကို ဟောပြောနေကြဓော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ပုတ်ခတ်ခြင်းများပြုကြလျက် ဗုဒ္ဓရှင်တော် ကိုယ်တိုင်က သူတို့ဘက်သားဖြစ်လေဟန် ဝက်န္တဉာဏ်အမျိုးမျိုးဖြင့် အားကြိုး မာန်တက် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၇။ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့လူစု ကိုင်စွဲဓသော အခြားလက်နက်တခုမှာ"ဥပါဒါန်"လက်နက် ပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ မျောက်မြီးနှင့် မျောက်ပြန်တုပ် ဆိုဘိသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဝါဒကို ဖျက်ဆီးရာတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒထဲမှ ထက်မြက်စူးရှဓော စကားတလုံးကို အသုံး ချခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၌ ဗီတိုအာဏာဆိုဓော အရာကဲ့သို့

ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ လူစုကလည်း "ဥပါဒါန်"ကို ဗီတိုအာဏာ အပ်နှင်းထားကြပါသည်ဘုရား၊ ရုပ်ဝါဒအရ မမြင်နိုင်သော နတ် ဗြဟ္မာ ငရဲတို့ကို "ဥပါဒါန်" အစဲ့တွေဟု သမုတ်ကြပါသည်ဘုရား၊ ထိုထို သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိဘဝတို့ကို ရောက်စေနိုင်သည့် ကံ,ကံ၏ အကျိုးဆိုင်ရာ ယုံကြည်မှုများကိုလည်း ဥပါဒါန် လုပ်ပစ်လိုက်ကြပါသည်ဘုရား၊မည်သည့်အရာမဆို သူတို့၏ ရုပ်ဝါဒအခြေခံအမြင်အရ မကြည့်သော အရာမှန်သမျှ "ဥပါဒါန်" ပုဒ်မတပ်၍ ရှုတ်ချပစ်ကြပါသည်ဘုရား၊ သို့သော် ထိုဥပါဒါန်သည် ဗုဒ္ဓဘုရားဟောသော ဥပါဒါန်မဟုတ်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌပြောသော ဥပါဒါန်လက်သစ်သာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၈။ အကြောင်းသိသော သူများအာဘွဲ့ ပြုံးမိသော အချက်တရပ်မှာ "ဥပါဒါန် ဥပါဒါန်" ဟူ၍ တဖွဖွပြောပြီး သူတပါးကို ရှုတ်ချနေသူများက သူတို့ကိုယ်တိုင် ပို၍ ဥပါဒါန်ကြီးနေသည်ကို တွေ့ကြရခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ သူတို့၏ဝါဒအပေါ် ဦဘယ်မျှ အစဲ့အလမ်းကြီးပါသနည်းဆိုသော် ရဟန်း ရှင်လူ ပြည်သူလူထုတို့၏ နှာခေါင်းရှုံ့ခံပြီး ဇွတ်လုပ်နေခြင်းက သက်သေဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၉။ အမှန်စင်စစ် သူတို့ဆုပ်ကိုင်ထားသော ဥပါဒါန်သည်သာလျှင် ဘုရားဟောသော အကုသိုလ် ဥပါဒါန်အစစ်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား၊ သို့ဖြစ်၍ သူတို့၏ ဥပါဒါန်သည် ပို၍ခိုင်မြဲကာ သူတို့ကို သံသရာသစ်ဝတ်၌ တုပ်ချီထားသည့် "ဂန္ထ" ဟူသော တုပ်နှောင်မှုအဆင့်သို့ ရောက်ရှိနေပါသည်ဘုရား။

၁၀။ သို့ရာတွင် မှားယွင်းသောအယူ(မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ)သည် ဘုရားဟော၍သော်မှ မကျွတ်နိုင်သည့်အဆင့်ရောက်မှ မြဲသည်ဟုဆိုနိုင်သည်၊ သို့မဟုတ်ပါက အချိန်မရွေးအမြင်မှန်ရပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာနိုင်သည်ပင်ဖြစ်သည်၊ "အမှီမကောင်းယှဉ်မိပေါင်းက အလောင်းတို့လျက်၊ ကျင့်ကောင်းပျက်၏"ဆိုသကဲ့သို့ အပေါင်းအသင်းမှားရာမှ အယူမှားမှုလည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။

၁၁။ ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော် ကေသမုတ္တိသုတ်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သေးသော ကာလာမအမျိုးသားတို့အား မြတ်စွာဘုရား နည်းပေးထားသော "မာ" ၁၀-ချက်တို့တွင် "မာ သမဏော နော ဂရု" "ငါတို့ရဲ့ဆရာ ကမ္ဘာကျော် အရှင်ကြီးပဲ"ဟူ၍ ဥပါဒါန်ပြင်းစွာမကပ်ပဲ နှလုံးသွင်း လိမ္မာခွင့်လည်းရှိပေသည်။

၁၂။ ဤနေရာ၌ သီလကွန်ပါဋ္ဌိတော် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ပါသော ဗြဟ္မဒတ်လုလင်စိတ်ထားပုံသည် အတူယူစရာကောင်းလှပါသည်။ ဗြဟ္မဒတ်လုလင်သည်

အဓမ္မလမ်းမှားအတိုင်း တန်းတန်းကြီးသွားနေသော ဆရာဖြစ်သူ သုပ်ပိယပရိဗိုဇ်ကိုကြည့်ကာ ဤသို့တွေးနေပါသည်။

အာစရိယေ ခေါ် ပန ဂူထံ ဝါ အင်္ဂိ ဝါ ကဏ္ဍကံ ဝါ ကဏ္ဍသပ္ပံ ဝါ အက်ကမန္တေ သူလံ ဝါ အဘိရူဟန္တေ ဟလ ဟလံ ဝါ ဝိသံ ခါဒန္တေ ခရောဒကံ ဝါ ပက္ခလန္တေ နရကပပါတံ ဝါ ပပတန္တေ နာ အန္တေဝါသိနာ တံ သဗ္ဗမနုကာတဗ္ဗံ ဟောတိ ။ပ။ မဟာ သာဝဇ္ဇော ခေါ် ပနာရိယူပဝါဒေါ် တိ[၁]။

မြန်မာပြန်

ဆရာသည် မစင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဆူးကိုသော်လည်းကောင်း၊ မြွေဟောက်ကိုသော်လည်းကောင်း တက်နင်းသော် တပည့်ရင်းသည် ထိုအားလုံးကို အတုလိုက်၍ မပြုထိုက်ပေ။ ဆရာသည် (မိမိ ကိုယ်ခန္ဓာကို ထိုးဖောက်မည့် တံကျင်ပေါ် သို့ တက်သော်လည်းကောင်း၊ လတ် တလော သေစေတတ်သော အဆိပ်ကို စားသော်လည်းကောင်း၊ ကြမ်းတမ်း သော ရေအယဉ်ထဲသို့ ချော်ကျသော်လည်းကောင်း (နက်လှသော) နရက် ချောက်ထဲသို့ ခုန်ချသော်လည်းကောင်း တပည့်ရင်းသည် ထိုအားလုံးကို အတုလိုက်၍ မပြုထိုက်ပေ။ ပ။ အရိယာတို့ကို စွပ်စွဲခြင်းသည် အပြစ်ကြီးလေးလှ၏။

၁၃။ ဗြဟ္မဒတ်လုလင်သည် ဤသို့တွေးမိပါသည်၊ ဤသို့တွေးကာ အဓမ္မလမ်းကို လိုက်သောဆရာသုပ်ပိယပရိဗိုဇ်နှင့် လမ်းခွဲခွဲပါသည်၊ လမ်းမှန်ရောက်အောင် ကိုယ်တိုင်ပင် ကြိုးစား ပြုပြင်ခဲ့ပါသည်။

၁၄။ တပည့်တော်များမှကား ရုံးတော်၏စည်းကမ်းနှင့်အညီ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ, ရှေ့အဘိဓမ္မာဝါဒဆိုင်ရာအချက်(၂၁)ချက်ကိုထုတ်၍ ဘုရားဟောထေရဝါဒ ပိဋကတ်သုံးပုံ နိကာယ်ငါးရပ်နှင့် ဆန့်ကျင်သည့်အကြောင်း လျှောက်ထားစောဒနာပြီးဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤသို့စောဒနာခွင့်ရခြင်းသည်လည်း ရှေးကုသိုလ်ကံ ထောက်မ၍ သာသနာပြုခွင့်တာဝန်တရပ်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်ပေပြီတကားဟု နှလုံးထားကြမည်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၁၅။ သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ဘုရားများ အနေဖြင့်မူကား တပည့်တော်များ စောဒနာသောအချက် (၂၁) ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်

၁။ ဒီ၊ ၄၊ ၁။ ၃၈။

များ၏ သောဓနာချက်ကို နားဆင်တော်မူကြပြီး တရားသက်ရာ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြရန် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ စာဒက စုဒိတက မည်သူမျက်နှာကိုမျှ မငဲ့ကွက်ပါဘုရားရှင် သာသနာတော်တခုတည်းကိုသာ ကြည့်တော်မူ၍ တိကျပြတ်သားရှင်းလင်းသော အဆုံးအဖြတ်ကို ချမှတ်ပေးတော်မူပါရန် လေးမြတ်ရိုသေစွာ လျှောက်ထားကြပါသည် ဘုရား။

၁။ ဦးစန္ဒိမာ (ပထမကျော်၊ ဓမ္မာစရိယ)
ဓမ္မာစရိယကျောင်းတိုက်၊ မိတ္ထီလာမြို့။

၂။ ဦးပညာသီဟ (ဓမ္မာစရိယ၊ ပါဠိဝါရဂူ)
ရတနာမာရ်အောင်ကျောင်းတိုက်၊ မေမြို့။

၃။ ဦးဝိသုဒ္ဓ (ဓမ္မာစရိယ၊ ဝိသိဋ္ဌဒီဃဘာဏက)
လောကမှန်ကင်းတိုက်၊ မန္တလေးမြို့။

၄။ ဦးပညာသာမိ (မာဂဓီ) (ဓမ္မာစရိယ)
ရေလည်ကျောင်းတိုက်၊ သာစည်မြို့။

ဝိသေသစာဒနာနိဂုံး ပြီးပြည့်စုံပြီ။

ဝိသေသစောဒနာအပြီး၊ စုဒိတကမျှားအားမေးခြင်း

နေ့စဲ့။ ၄-၇-၈၁

သဘာပတိ – အခု စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ ဝိသေသစောဒနာကို ဖတ်ကြားပြီးဆုံးသွားပါပြီ၊ ပြီးဆုံးသွားတော့ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သေခနာတင်သွင်းဖို့ ကျန်ပါတယ်၊

ဦးရွှေပြည့် –- နိုင်ငံတော် သီခြားဝိနည်းဓိုရ် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

၃၀-၆-၈၁-နေ့က နိုင်ငံတော်သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အရှင်သူမြတ်တို့၏ရှေ့မှောက်တွင် ရွှေအာဘိဓမ္မာမေးမှန်းလွှာကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တပည့်တော်အပေါ် ၌ စွပ်စွဲသော ရဟန်းတော်များက အချက်ပေါင်းများစွာတို့ဖြင့် သာသနာတော်ကို ဆန့်ကျင်သူအဖြစ် စွပ်စွဲသွားကြပါသည်ဘုရား၊ ဤသို့စွပ်စွဲထားချက်အပေါ် တပည့်တော်က ကျေနပ်မှုမရပါ၍ ချေပပါသည်ဘုရား-

ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ဆန့်ကျင်သူများဟုပင် ယုံကြည်မိပါသည် ဘုရား ဤသည်ကိုပင် အဓမ္မအမှုဟု ခေါ်ဆိုမှုပြုနိုင်သည်ဟုလည်း တပည့်တော်ယုံကြည်မိပါသည်ဘုရား၊ သာသနာတော်ကို စောင့်ထိန်းသည်ဟုဆိုရာ၌လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဆိုဆုံးမခဲ့သော ယားခဲ့သော သစ္စာလေးပါးတရား အစဲ့ပြုတ်ရေးတရားအရ လိုက်နာကျင့်သုံးလျက် ၃၁-ဘုံဟူသော ဘဝထိုထိုအပေါ်မှာ မစဲ့ယူကြပဲ ကျင့်သုံးနေထိုင်ကြမှုကိုပင် ဗုဒ္ဓ၏သာသနာတော်ကို စောင့်ထိန်းသူများဟု ခေါ်ဆိုခြင်းပြုနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်ဘုရား။

ဦးဇဝန (ဝိနည်းဓိုရ်) –ပြောင်ထားတဲ့ စောဒနာထဲမှာ ဒီသစ္စာလေးပါးတရားတွေ မပါပါဘူး၊ သစ္စာလေးပါးတရားကို သောခနာဖွယ်မလိုဘူး၊ မိမိအထင်ကို လုပ်လားတာကိုသာ ဖြေဆိုပါ။

ဦးရွှေပြည့် –တပည့်တော်ကတော့ ဒီအတိုင်းပဲ သစ္စာလေးပါးနဲ့ ကိုက်ပြီးတော့ပြောချင်ပါတယ်။

ဦးဇဝန –သစ္စာလေးပါးတွေ ဘာတွေမလိုပါဘူး၊ စောဒနာနဲ့ကိုက်မိအောင်သာ ဖြေဆိုဖို့လိုပါတယ်။

ဦးဉာနိက (ဝိနည်းဓိုရ်) –အဓိပ္ပာယ်ကဒီလိုဆိုလိုပါတယ်၊စောဒနာထားတဲ့ ၂၁-ချက်မှာ ပါတဲ့ဟာ.ကိုသာ ဖြေရှင်းရမယ်၊ တခြားအပိုတွေ ဖြေစရာမလိုပါဘူး။

ဦးရွှေပြည့် – ဒီလိုဆိုယင် တပည့်တော်ရဲ့ ချေပလွှာကို သခင်မြတ်ဆိုင်ကိုပဲ လွှဲအပ်ချင်ပါတယ်၊ တပည့်တော်လဲ အချိန်မရလို့ တပည့်တော် ကလဲပြန်ဖို့လိုတယ်၊ ရခိုင်ကဆိုတော့ တာရှည်စောင့်မနေနိုင်လို့ တပည့်တော်ကိုယ်စား သခင်မြတ်ဆိုင်ကို စုဒိတကလုပ်ဖို့ လွှဲအပ်ခဲ့ပါတယ်။

ဦးဥာနိက —ဒါဆိုယင် ငဲ့ညှာတဲ့သဘောဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

မှတ်ချက်။ ။ဤနေရာ၌ ဦးရွှေပြည့် လွှဲစာထည့်ရပါသည်။

၄-၅-၈၁ နေ့စဲ့

တပည့်တော်၏ စုဒိတကအတွက် သခင်မြတ်ဆိုင်အား တပည့်တော်၏ ကိုယ်စား လွှဲအပ်ပါသည်၊ ။လက်ခံတော်မူပါ ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား....။

ဘွဲ့ ဂုဏ်

ရွှေပြည့်

သဘောတူ လက်ခံဆောင်ရွက်ပါမည်။

၂၄/၆

သခင်မြတ်ဆိုင်

သေဒဏ်ခံကြရသူ

စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များအား သေဓနာမတင်မီ သဘာပတိဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကြိုတင်သတိပေး မိန့်ကြားချက်

နေ့စွဲ။ ၈-၇-၈၁။

ယခုအချိန်ကစပြီး သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အမှတ် (၂) ရုံးကို ဖွင့်ပါပြီ။

တနေ့က(၄-၇-၈၁ နေ့)စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များ စောဒနာလွှာတင်သွင်းတဲ့ ကိစ္စပြီးနေပါပြီ၊ ယနေ့စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ သေဓနာလွှာ(ချေပချက်)တင်သွင်းဖို့အချိန်ရောက်ပါပြီ၊အဲဒီ သေဓနာတင်သွင်းတဲ့ နေရာမှာ စောဒနာတင်ထားတဲ့ ၂၁-ချက်နဲ့ မပတ်သက်တဲ့ စကားများပါနေရင် ဒီနေရာမှာထည့်သွင်း လျှောက်ထားခွင့်ရမှာမဟုတ်ပါဘူး၊ စောဒနာ (၂၁)ချက်နှင့် ပတ်သက်တဲ့ချေပလွှာများကိုသာ ဒီရုံးကလက်ခံမယ်လို့ နဂိုကရုပ်တည်ချက်မှာ ကြေငြာပြီးသားဖြစ်ပါတယ်၊ အားလုံးနှလုံးသွင်းဖို့က ဒီကိစ္စဟာ သာသနာတော် တရပ်လုံးနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ကိစ္စဖြစ်လို့ အာဇ်မတန်အရေးကြီးပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အရှုံးအနိုင် ဟူ၍သဘောမထားပဲ အမှားအမှန် (ဓမ္မ အဓမ္မ) ဆုံးဖြတ်ဖို့ ဒို့ခံယူတာပဲလို့ နှလုံးသွင်း ထားကြဖို့ ဘုန်းကြီးက မေတ္တာရပ်ခံ ကြိုတင်သတိပေး ပါတယ်။

ဒါပြီး သေဓနာ (ချေပလွှာ) မှာ ပိဋကတ်တော်မှာမပါပဲနှင့် ပါတယ်လို့ အဲဒီလို တင်ပြလျှောက်ထားလို့ရှိရင်လဲပဲ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးတို့ ဝိနည်းဓိုရ်များအနေနဲ့ ဖတ်ကြားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အနည်းအကျဉ်းပြန်ပြီး မေးရပါလိမ့်မယ်၊ ဘယ်မှာပါတယ်ဆိုတာ (ပြပါလို့) မေးရပါလိမ့်မယ်၊ အာဇ်မတန်အရေးကြီးသကိုး၊ ပိဋကတ်တော်မှာ မပါပဲနှင့် ပါပါတယ် ဒီအတိုင်းကူးယူထားပါတယ်၊ကူးပြီးတော့ သေဓနာလွှာမှာတင်သွင်းထားပါတယ်လို့ မရှိပဲနှင့်အရှိလုပ်ပြီး ထားလို့ရှိရင်လဲ ဘုန်းကြီးတို့က ပြန်ပြီးမေးရလိမ့်မယ်၊မပါပဲနှင့်အပါလုပ်ပြီး လျှောက်ထားချေပခဲ့လျှင် ဘယ်နေရာမှာပါတယ်ဆိုတာ အနည်းအကျဉ်း တခုနှစ်ခု စသည်မေးရလိမ့်မယ်၊ အချို့ အချို့ နေရာတိုင်းမှာလည်း ဘုန်ကြီးတို့ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ကြိုတင်ကြည့်ခွင့်မရဘူး၊ ရှာခွင့်မရဘူး၊ မရတဲ့အတွက်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)
လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ

သောခနာဇာတ်လမ်းများ

ဦးဆန္ဒာဓိက၏ သောဓနာနိဒါန်း

သဘာပတိ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူပြတ်တို့ ဘုရား။ တဘက်သော စောဒကဆရာတော်များက လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ ဟူသော အမည်ဖြင့် တပည့်တော်များ၏ အပေါ်တွင် စွဲချက်တင်ထားခြင်း ကြောင့် ယခု ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ ရောက်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

တပည့်တော်သည် ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌထံတွင် ပညာသင်ကြား သဘော တရား လေ့လာရန် ရောက်ခဲ့သည်မှာ (၁၂)နှစ်ခန့်မျှ ရှိသွားပါပြီဘုရား။

ဆရာတော်ကြီးနှင့် (၁၀)နှစ်ခန့်မျှ အတူ သီတင်းသုံးခဲ့ရ၍ ဆရာတော်ကြီး မှာ ခမာဂုဏ်၊ ဓီတိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်တို့နှင့် ဘယ်၍ဘယ်မျှ ပြည့်စုံကြောင်း ကိုယ်တိုင်သိဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

လူခပမာဏခေါ် ခေါင်းပါးစ္စာ နေထိုင်မှုတွင် မျက်မှောက်ခေတ် သာသနာ ဝင်၌ စံတင်လောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတပါး ဖြစ်ပါသည်၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို ကြည်ညိုရာတွင်လည်း အမျှော်အကြောက် ကင်း၍ သန့်ရှင်းသော လေးစားခြင်း ဖြင့် ကြည်ညိုလေးစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတဦး ဖြစ်ပါသည်၊ထိုဆရာတော်ကြီး သည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ရဟန်းရှင်လူအားလုံးတို့ အသိဖြစ်သော "လူသေလူဖြစ်" ကျမ်းကြီးကို ပြုစုခဲ့ရာ အများပြည်သူများအတွင်း၌ ထိုကျမ်းကြီးကို ကြိုက်သူ ရှိခဲ့သလို မကြိုက်နှစ်သူများလည်း (အထိုက်အလျောက်)ရှိကြောင်း ဆရာတော် များအသိပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့မှာ ထိုကျမ်းကြီးကို ကြည့်ရှု လေ့လာဖူးသော်လည်း လက်ခံနိုင်လောက်အောင် နားလည်သဘောပေါက် ခြင်းမရှိသည်ကတကြောင်း လူသေလူဖြစ်ဆိုသည်မှာ ဒုက္ခသစ္စာနယ်တွင်းမှ မလွတ်ကင်းနိုင်သော သဘောတရားမျိုးဖြစ်သည်က တကြောင်းတို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင် ပေါ်ပေါက်ရှိးဖြစ်သော အတွေးအခေါ်များကဲ့သို့ ဆရာတော် ကြီးသည် သူ၏အတွေးအခေါ်ကို ပညာရှင်များ လေ့လာနိုင်ရန် ရဲဝံ့စွာ တင်ပြ လိုက်သော ဒဿနကျမ်းတစောင် ဖြစ်သည်ဟူ၍သာ သဘောထားခဲ့ပါသည်၊ သို့ရာတွင် ယခုအခါ၌၌ ဤ"လူသေလူဖြစ်"ကျမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ပင် တပည့် တော်များသည် ဆရာတော်ကြီးများ၏ ဇွဲမေ့မောက်သို့ အဆုံးအဖြတ်ခံရန် ရောက် ရှိလာကြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဤသို့ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုမီ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးမှ ပေးအပ်ထားသော စုဒိတက၏ ရေပခွင့်ကို ရိုးသားစွာ အသုံးပြုလျက် လျှောက်ထားပါမည်ဘုရား။

ဤသို့ လျှောက်ထားရာ၌ ရဟန်းငယ်တပါးကား မထေရ်ကြီးများအား မလေးမစားပြုသည်ဟု သဘောမထားပဲ ထေရဝါဒ ပိဋကနှင့်အညီ မှား မှန် ဝေခွဲ၍ ညွှန်ကြားဆုံးမပါရန် လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

စောဒက ဆရာတော်များက ပကာသနိယကံကို တင်ပြ ပြောဆိုကြသဖြင့် တပည့်တော်များ ရှင်းရန် အခွင့်သင့်ကြရပါသည်၊ ဤ သာသနာတော်၌ ပကာသနိယကံ၏ အရသာကို စတင် ခံစားခဲ့ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အရှင်ဒေဝဒတ် ပင် ဖြစ်ပါသည်။ (ဤနေရာအရောက်တွင် သဘာပတိ ဆရာတော်ကြီးက စောဒနာ (၂၁)ချက်နှင့် မပတ်သက်၍ ပကာသနိယကံအကြောင်း တင်သွင်းချက်ကို ဖတ်ခွင့်မပြုကြောင်း မိန့်ကြားသည်။)

သောနာအမှတ် (၅)

[ဦးဆန္ဒာဓိက၏ချေပချက်]

အမှတ် (၅) စောဒနာချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း သောဓနာ အပ်ပါသည်ဘုရား။

အမှတ် (၅) စောဒနာချက် ခေါင်းစဉ်၌ အတိတ် အနာဂတ်ဘဝတို့ကို လုံးလုံးပစ်ပယ်ပြီး ဟူသောစကား ပါရှိပါသည်၊ ဘုရားဟ ပည့်တော်များ အတိတ်ဘဝကို လက်ခံလိုသည် ဆိုပါသော်လည်း လွန်လာခဲ့ပြီဖြစ်၍ လက်မခံနိုင်တော့ပါ၊ ပစ်ပယ်လိုသည် ဆိုပါကလည်း ပစ်ပယ်စရာ အတိတ်ဘဝသည် တပည့်တော်များတွင် မရှိတော့ပါဘုရား၊ စောဒကဆရာတော်များ ဆိုလိုဟန်ရှိသည်မှာ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝဆိုင်ရာ အယူဝါဒသာ ဖြစ်လိမ့်မည် ထင်ပါသည်၊ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ ရှိသည်ဟူသော အယူကို ယူလျှင် မည်သို့သော အကျိုးဖြစ်ထွန်းမည်ကို သိလိုပါသည်၊ ဘုရားတပည့်တော်များသည် ကောင်းကျိုးကို ရလိုသူများ ဖြစ်ကြပါသည်၊ အတိတ်ဘဝကို ပြန်လည်စဉ်းစားနေစဉ် ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာငါးပါးမှ ခွာလျက် အတိတ်ဘဝသို့ ခန္ဓာငါးပါးလုံး တကယ် ရောက်နိုင်ပါသလားဘုရား၊ နာမ်ဘုရားချည်းသက်သက် အတိတ်သို့ ပြန်သွားနိုင်ပါသလားဘုရား၊ ရုပ်တရားချည်းသက်သက် သွား၍ကော ရပါသလားဘုရား၊ အတိတ် အနာဂတ်သည် တပည့်တော်အား သံသယကို ပွားစေပါသည်။

ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု၊ ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ။
ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတိ၊ သဗ္ဗံ တံ ဣတိ ဟီတိဟံ။
သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဇ္ဇုနံ၊ နာဟံ တတ္ထ အဘိရမိ[၁]။

ဂေါတမဘုရား၏ သာသနာမပေါ်သေးမီ ရှေးအခါက အကြင်ဆရာတို့သည် ဤသို့ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဤသို့ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု အကျွန်ုပ်အား မိမိတို့အယူအဆကို ပြောကြားကြပါကုန်၏၊ ထို့သူတို့၏ အလုံးစုံသောစကားသည် ထိုတဆင့်ကြားကာမျှသာတည်း၊ ထိုအလုံးစုံသည် ကာမဝိတက် စသည်ကို ပယ်ဖျောက်စေနိုင်၏၊ အကျွန်ုပ်သည် ထိုအယူတို့၌ မနှစ်သက်နိုင်ပါ။

အထက်ပါ ဟေမကလုလင်၏ စကားကိုထောက်၍ အတိတ်အနာဂတ်ဆိုင်ရာ အယူဝါဒသည် သံသယ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ဖျောက်စေသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်၊ ၎င်းပြင် ဘဒ္ဒကသုတ်၌–

> အဟဉ္ဥတေ ဂါမဏိ အတီတမဒ္ဓါနံ အာရဗ္ဘ ဒုက္ခဿ သမုဒယဥ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ဒေသေယျံ၊ ဧဝံ အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနန္တိ၊ တတြ တေ သိယာ ကင်္ခါ သိယာ ဝိမတိ။ (ပ) ဧဝံ ဘဝိဿတိ အနာဂတမဒ္ဓါနန္တိ၊ တတြာပိ တေ သိယာ ကင်္ခါ သိယာ ဝိမတိ။အပိ စာဟံ ဂါမဏိ ဣဓေဝ နိသိန္နော ဧတ္ထေဝ တေ နိသိန္နဿ ဒုက္ခဿ သမုဒယဥ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ဒေသေဿာမိ[၂]။

ဟု ဆိုထားပြန်ပါသည်။

မြန်မာပြန်

ရှာသူကြီး လွန်လေပြီးသောကာလ၌ ဤသို့ဖြစ်ဖူးပြီဟု ငါသည် သင့်အား အတိတ်ကာလကို အကြောင်းပြု၍ ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို ဟောပြပါမူ ထိုအတိတ်ကာလကို အကြောင်းပြု၍ သင့်အားယုံမှားဖြစ်ရာ၏၊တွေးတောမှုဖြစ်ရာ၏၊ ရှာသူကြီး အနာဂတ်ကာလ၌ ဤသို့ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ငါသည် သင့်အား အနာဂတ်ကာလကို အကြောင်းပြု၍ ဆင်းရဲဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို ဟောခဲ့ပါမူ ထိုအနာဂတ်ကာလ၌လည်း သင့်အားယုံမှားဖြစ်ရာ၏၊ တွေးတောမှုဖြစ်ရာ၏၊ ရှာသူကြီး စင်စစ် ငါသည် ဤနေရာ၌ထိုင်လျက်ပင်လျှင် ဤနေရာ၌ထိုင်လျက်ရှိသော သင့်အား ဆင်းရဲဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကိုဟောပေအံ့။

ဤနေရာ၌လည်း ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် အတိတ်အနာဂတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဆင်းရဲဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကိုဟောလျှင် ယုံမှားခြင်းကင်္ခါနှင့် တွေးတောခြင်း ဝိမတိတို့သာဖြစ်နိုင်ကြောင်း ဟောထားပါသည့် ဘုရား။

၁။ ခု၊ဝ။၄၄၃။ ၂။ သံ၊ ၂။ ၅၁၀-၁။

အတိတံ နာ့နု သောစန္တိ၊ နပ္ပဇပ္ပန္တိ နာဂတံ။
ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေန္တိ၊ တေန ဝဏ္ဏော ပသီဒတိ ၁။

အတိတ်ဖြစ်သောလာဘ်ကိုလည်း မစိုးရိမ်ကြကုန်။ အနာဂတ်ဖြစ်သော(လာဘ်)ကိုလည်း မတောင့်တကြကုန် ။ပစ္စုပ္ပန်ရဆဲ(လာဘ်) ဖြင့်သာ ရောင့်ရဲကြကုန်၏။ ထို့ ကြောင့် အရေအဆင်းသည် ကြည်လင်၏ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်၊ တမလွန်ဖြစ်သောအတိတ်ဘဝနှင့် အနာဂတ်ဘဝတို့ကိုသာမက ယခုမျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အတိတ်အနာဂတ် လာဘ်လာဘမျှားအပေါ် မကြောင့်မကြ မတောင့်မတပဲ ပစ္စုပ္ပန်ရသမျှ လာဘ်လာဘဖြင့် မျှတရောင့်ရဲနိုင်သော ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်အား ကြည်လင်ရှင်ပြချမ်းသာရပုံကို ပြဆိုနေပါသည်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ရိုးသားဖြူစင်စွာ ကျင့်ကြံနေထိုင်သူအား ရရှိနိုင်သော အဿာသတရားလေးပါးကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကာလာမ အမျိုးသားတို့အား ဤသို့ပင် ဟောပြတော်မူခဲ့ပါသည်ဘုရား။

ကာလာမမင်းတို့ ဤသို့ရန်ကင်းသော့စိတ် ကြောင့်ကြကင်းသောစိတ် မညစ်ညူးသောစိတ် စင်ကြယ်သောစိတ် ရှိဒသာ အရိယာတပည့်အား ယခုဘဝ၌ပင် ထောက်တည်ရာ လေးမျိုးတို့ကို ရအပ်ကုန်၏။

(၁) တမလွန်လောကသည် အကယ်၍ ရှိအံ့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးဆက် အကျိုးရင်းသည် အကယ်၍ရှိအံ့၊ ထိုသို့ရှိခဲ့သော် ငါသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှနောက်၌ ကောင်းသောလားရာဖြစ်ဒသာ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရလိမ့်မည်ဟူသော ထောက်တည်ရာကို ရလေ၏၊ ဤကား အရိယာတပည့်အား ရအပ်သော ပထမ ထောက်တည်ရာပေတည်း။

(၂) တမလွန်လောကသည် အကယ်၍ မရှိအံ့၊ ကောင်းသော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးဆက် အကျိုးရင်းသည် အကယ်၍ မရှိအံ့၊ ထိုသို့ မရှိခဲ့သော် ငါသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ရန်မရှိသော ကြောင့်ကြမရှိသော ဆင်းရဲမရှိသော ချမ်းသာခြင်းရှိသော မိမိကိုယ်ကို ဆောင်ရလေ၏ဟူသော ထောက်တည်ရာကို ရလေ၏၊ ဤသည်ကား ထိုအရိယာတပည့်အား၊ ရအပ်သော ဒုတိယ ထောက်တည်ရာပေတည်း။

(၃) မကောင်းမှုကို ပြုခဲ့လျှင် ပြုသည်မည်အံ့။ ငါသည် တစုံတခုသော မကောင်းမှုကို အားမထုတ်ခဲ့၊ (မကောင်းမှု) မပြုသော ငါ့အား အကုသိုလ်ကံသည် အဘယ်မှာ ဆင်းရဲတွေ့ထိနိုင်စေအံ့နည်း ဟူသော

၁။ သံ၊ ၁၊ ၅။

ထောက်တည်ရာကို ရလေ၏၊ ဤသည်ကား ထိုအရိယာတပည့်အား ရအပ်သော တတိယ ထောက်တည်ရာပေတည်း။

(၄) မကောင်းမှုပြုသော်လည်း ပြုသည်မမည့်အံ့၊ ထိုသို့ပြုသည်မမည်သော် ငါသည် (မကောင်းမှုကို မပြုခြင်း၊ ပြုသည် မမည်ခြင်းဟူသော) နှစ်ပါးစုံဖြင့်သာလျှင် စင်ကြယ်သော မိမိကိုယ်ကို ရှုမြင်ရပေ၏ဟူသော ထောက်တည်ရာကို ရလေ၏၊ ဤသည်ကား ထိုအရိယာတပည့်အား ရအပ်သော စတုတ္ထ ဆောက်တည်ရာပေတည်း။

ဤကေသမုတ္တိသုတ်ပါ (အဿာသ) တရားလေးပါးကို ကြည့်ပါက အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝဆိုသည်မှာ လုံးဝအရေးမကြီးဟုဆိုရန် မဖြစ်နိုင်ခဲ့သာရှိကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အတွက် ဤ မျက်မှောက်ဘဝ၌ ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်, မနောဒုစရိုက်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်၍ သဒ္ဓါသီလစသော သူတော်ကောင်းတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံအောင် နေထိုင်သွားပါလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အတွက် တမလွန်ရှိသည်ဖြစ်စေ ရရှိသည်ဖြစ်စေ အရှုံးမရှိ ချမ်းသာခြင်းအမြတ်သာရှိကြောင်း အကုသိုလ်ဒုစရိုက်သမားအတွက်ကား မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ရန်လိုသောစိတ် ကြောင့်ကြသောစိတ် ညစ်ညူးသောစိတ် မစင်ကြယ်သောစိတ်ရှိသည်ဖြင့်၍ ထောက်တည်ရာတရားလေးပါး ကင်းကွာလျက် ဆင်းရဲခြင်းသာ အဖတ်တင်ကြောင်း ပြဆိုထားပါသည် ဘုရား။—

စောဒက ဆရာတော်များက ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်လာ

အတီတံ နာန္ဝါဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ—

ဟူသော ဂါထာကိုရွတ်လျက် လောကုတ္တရာ ဝိပဿနာ ကိစ္စနှင့်သာ သက်ဆိုင်ကြောင်း စောဒက ဆရာတော်များက တင်ပြသွားကြပါသည် ဘုရား။

ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ—

ဟူသော နှစ်ပါဒကို ဂရုပြုတော် မူကြပါဘုရား။

အတိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်မဟုတ်သဖြင့် (သဘာဝအားဖြင့်ပင်) ပယ်အပ်ပြီဟုဆိုလိုပါသည်၊ ပယ်ရမည်ဟု တမင်ခိုင်းနေခြင်း မဟုတ်ပါ၊ အနာဂတ်သည် မရောက်လာသေးဟုဆိုရာ၌ လောကီအနာဂတ်ဖြစ်စေ၊ လောကုတ္တရာအနာဂတ်ဖြစ်စေ၊ ရောက်မလာသေးသည်ကို အနာဂတ်ခေါ်ပါသည်။ လောကီအနာဂတ်

လောကုတ္တရာအနာဂတ်ဟူ၍ တပည့်တော် စကားလုံး၊ ဝေါဟာရ ထွင်နေခြင်း မဟုတ်ပါ ဘုရား၊ စောဒကဆရာတော်များ စကားကို လိုက်၍ဆိုခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။

တပည့်တော်သည် အတိတ်အနာဂတ်ကို အကြောင်းမတန် ငြင်းဆန်နေသည် မဟုတ်ပါ။ သူကာလနှင့် သူအင်အားအလိုက် လက်ခံပါသည်၊ အတိတ်သည် ရှိ၏၊ အနာဂါတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တန်းတူထားနေကြ၍သာ ပြောဆိုနေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ အမှန်မှာ အတိတ်သည် ရှိခဲ့၏၊ ပစ္စုပ္ပန်သည် ရှိ၏၊ အနာဂတ်သည် ရှိလိမ့်မည်ဟု ကာလအလိုက် အနက်နှင့် သဒ္ဒါတိကျအောင် ခဲ့ဝေသုံးကြလျှင် ဤအတိတ် အနာဂတ် ပြဿနာသည် ရှင်းသွားလိမ့်မည် ထင်ပါသည် ဘုရား။

ဖြစ်ရပ်ပေါင်းများစွာတို့သည် ဖြစ်ခဲ့ကြ၍ ဖြစ်ရပ်ပေါင်း များစွာတို့သည် ပျက်ကြလိမ့်မည်ဆိုသော ဖြစ်ပျက်စဉ်ကြီးကို မည်သူမှလည်း မငြင်းနိုင်ပါ၊ သို့ရာတွင် ဖြစ်ဆဲအခြေအနေသည်ကား ယင်း အတိတ် အနာဂတ်တို့ထက် များစွာပင် အရေးကြီးကြောင်း သုတ်ထောက် သုတ်ကိုးဖြင့် တင်ပြရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား–

၃၀-၆-ဂ၁ နေ့က ဤဝိနည်းဓိုရ် ခုံရုံးတွင် တပည့်တော်များ ပရိတ်ရွတ်ကြပါကြောင်း လျှောက်ထားခဲ့ပါသည် ဘုရား။ သို့ရာတွင် အချိန်စေ့ သွားပါသဖြင့် ဆက်လက် လျှောက်တားခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပါဘုရား။ ထိုစဉ်က လျှောက်ထားရန် ကျန်ရှိနေသည်များကို လျှောက်ထားပါရစေ ဘုရား။

တပည့်တော်များ ပရိတ်ရွတ်သည် ဆိုသည်မှာ သံဃာတော်ချင်း သာမဂ္ဂီဖြစ်သည်ကိုပြရန် လည်းကောင်း၊ အခမ်းအနား ယဉ်ကျေးမှုများကို အသိအမှတ်ပြုသည့် အနေဖြင့် လည်းကောင်း၊ နာကြားသူတို့ စိတ်ကြည်နူးစေရန် လည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် ဒုက္ခအေးငြိမ်းရေးကို အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေရန် အတွက် လည်းကောင်း ပရိတ်ရွတ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

တန္တရ, မန္တရ ဆန်ဆန် ဖုတ်,ပြိတ္တာ, တစ္ဆေ, သူရဲတို့၏ဘေးရန်ကို ကာကွယ်ရန်, မိုးရွာစေရန်, မီးတားစေရန်, လာဘ်သပ်ပကာရှင်စေရန် စသောရည်ရွယ်ချက်များ မပါကြပါ ဘုရား၊ ယင်းအချက်များသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို လွဲဖယ်ရာ ကျနိုင်ပါသည် ဘုရား။

ဇရာမရဏာသ ဓေ ဘိက္ခု နိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဓမ္မကထိကော ဘိက္ခူတိ အလံ ဝစနာယ-[၁]

စသော နိဒါန်ဝဂ္ဂသံယုတ် ဓမ္မကထိက သုတ်လာ ဒေသနာတော်အရ ဇရာမရဏာကို ငြီးငွေ့စေရန် ဟောကြားစေလိုကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

ထပ်မံ၍ တပည့်တော်များ တွေ့ဖူးသော ပရိတ်အကျိုးရပုံကို တင်ပြ လျှောက်ထားပါရစေဘုရား။

ယေ ဘိက္ခဝေ သတ္တာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ ကာယေန သုစရိတံ စရန္တိ ။ပ။ ဝါစာယ ။ပ။ မနသာ သုစရိတံ စရန္တိ၊ သုပုဗ္ဗဏှော ဘိက္ခဝေ တေသံ သတ္တာနံ ။ပ။ သုမဇ္ဈန္ဟိကော ဘိက္ခဝေ တေသံ သတ္တာနံ ။ပ။ သုသာယနှော ဘိက္ခဝေ တေသံ သတ္တာနံ[၂]—

ရဟန်းတို့ နံနက်ခင်း၌ ကိုယ်ဖြင့် ကောင်းသောအကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သော နှုတ်ဖြင့် ကောင်းသော အကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သော စိတ်ဖြင့် ကောင်းသော အကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သော သတ္တဝါတို့အား ကောင်းသော နံနက်ခင်း ဖြစ်ပေသည်။

ရဟန်းတို့ နေ့လယ်ခင်း၌ ကိုယ်နှုတ်စိတ် တို့ဖြင့် ကောင်းသော အကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သော သတ္တဝါတို့အား ကောင်းသော နေ့လယ်ခင်းသည် ဖြစ်ပေ၏။

ရဟန်းတို့ ညချမ်းအခါ၌ ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ဖြင့် ကောင်းသောအကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သော သတ္တဝါတို့အား ကောင်းသော ညချမ်းအခါသည် ဖြစ်ပေ၏။

လူတို့သည် မိမိတို့ သတ်မှတ်ထားသော အချိန်တို့ကို ဖြတ်၍ ဖြတ်၍ သွားနေကြရပါသည်။ ရောက်တိုင်း ရောက်တိုင်းသော အချိန်များ၌ လူသားများ အတွက် ကောင်းသောအချိန်ဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

အချိန်တိုင်း အချိန်တိုင်း၌ ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ဖြင့် ကောင်းသောအကျင့်တို့ကို ကျင့်ကြလျှင် ကောင်းသောအချိန်များဖြစ်ကြောင်း ပုဗ္ဗဏှသုတ်က ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

စရန္တိ—ကျင့်ကြကုန်၏ဟု ဆိုထားသည်ကို ဂမျပြုတော်မူကြပါဘုရား။

"ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ" ထိုပရိတ်ကိုရွတ်ကြကုန်အံ့ဟုဆိုသော ရှေးခေတ် သာသနာ့ဝန်ဆောင် မထေရ်ကြီးများ၏ စကားကို မထေမဲ့မြင်ပြုခြင်း မဟုတ်ပါ ဘုရား။

၁။ မ သံ၊ ၁၊ ၂၅၈။ ၂။ အံ၊ ၁၊ ၂၉၀။

"သုစရိတံ စရန္တိ" ကောင်းသောအကျင့်တို့ ကျင့်ကြကုန်၏ဟု ဟောတော်မူသော ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ စကားတော်ကို ဦးထိပ်ထက် ပန်ဆင်နေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

နောက်တချက် လျှောက်ထားလိုသည်မှာ စောဒက ဆရာတော်များက တစ္ဆေ သူရဲနိုင်မန္တန် မြေနိုင်မန္တန် စသည်တို့ကိုပင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်က သင်ယူခွင့်ပြုကြောင်း ဝိသေသစောဒနာတွင် တင်သွင်းဖော်ပြ သွားကြပါသည်၊ အဋ္ဌကထာစကားကို မှားသည်ဟု တပည့်တော်များ မဆိုလိုပါ။

သို့ရာတွင် သီလက္ခန်ပါဠိတော် သာမညဖလသုတ် မဟာသီလခန်း ပထမ အပိုဒ်၌ မြေအတတ် အဆိပ်အတတ် ကင်းမြီးကောက်အတတ်တို့သည် ရဟန်းတော်များ မသင်ကောင်း မလုပ်ကောင်းသော မိစ္ဆာဇီဝတရားများသာ ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ဆိုထားပါသည် ဘုရား။

မဟာသီလခန်း တနေရာတွင်လည်း—

> ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သဒ္ဓါဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ တေ ဧဝရူပါယ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာယ မိစ္ဆာဇီဝေန ဇီဝိတံ ကပ္ပေန္တိ၊ သေယျထိဒံ သန္တိကမ္မံ ပဏိဓိကမ္မံ ဘူတကမ္မံ[1]။

ထို့ကြောင့်လည်း တချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယုံကြည်၍လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် မှားသော အသက်မွေးမှုဖြစ်ကုန်သော ဤသို့သော ဖီလာဖြစ်ကုန်သော အတတ်တို့ဖြင့် အသက်မွေးကြကုန်၏။

ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း၊ နတ်ကိုးခြင်း၊ တောင်းဆုပြု၍ နတ်ပူဇော်ခြင်း၊ ဖုတ်ဘစ္ဆေ အတတ်တို့ကို လေ့ကျင့်ခြင်းဟု ဆိုထားပါသည် ဘုရား၊ မိစ္ဆာဇီဝများကို သမ္မာအာဇီဝ ထင်မှတ်နေကြလျှင် ပရိတ်အကျိုးရမည်ထက် သာသနာတော်၌ လူဖြစ်ကျိုး နွံးမည်ကို ပို၍ ကြောက်သင့်ပါသည် အရှင်သူမြတ်များ ဘုရား။

၁။ ဒီ၊ ၁။ ၆၅၊၆၆။

စောဒနာအမှတ် (၁၄)

[ဦးဆန္ဒာဝိက၏ ဒေျပချက်]

သေယျထာပိ ဝါသေဋ္ဌ အယံ အစိရဝတီ နဒီ ပူရာ ဥဒကဿ သမတိတ္တိကာ ကာကပေယျာ၊ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ပါရတ္ထိကော ပါရဂါမီ ပါရဂဝေသီ ပါရံ တရိတုကာမော၊ သော ဩဂိုရိမေ တီရေ ဌိတော ပါရိမံ တီရံ အဝေ့ယျ "ဧဟိ ပါရုပါရံ ဧဟိ ပါရုပါရန္တိ" ၁။

ဝါဒသဋ္ဌ ဤအစိရဝတီ မြစ်သည် ကမ်းမှာနား၌ ကျီးသောက်နှိုင်လောက် အောင် ကမ်းနှင့်အညီ ရေပြည့်လျက်ရှိ၏။ ထိုအခါ တဘက်ကမ်းသို့ သွားလို ဆိုက်လို ရောက်လို ကူးမြောက်လိုသော ယောကျ်ားသည် လာရာ၏။ ထိုယောကျ်ားသည် ဤမှာဘက်ကမ်း၌ရပ်လျက် "ဟေ.... ဟိုဘက်ကမ်း သည် ဘက်ကမ်းသို့ လာခဲ့လော့"

တံ ကိံ မညသိ ဝါသေဋ္ဌ အပိ နု တဿ ပုရိသဿ အဝှိယန္ဟေဘု ဝါ ပဘ္ဆနဟေဘု ဝါ အဘိနန္ဒနဟေတု ဝါ အစိရဝတိယာ နဒိယာ ပါရိမံ တီရံ ဩဂါရိမံ တီရံ အာဂစ္ဆေယျာတိ။ နော ဟိဒံ ဘော ဂေါတမ ၂။

ဝါသေဋ္ဌ ထိုအရာကို ဘယ်သို့ထင်သနည်း၊ ထို ယောကျ်ား၏ ခေါ်ခြင်း အကြောင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ တောင်းပန်ခြင်း အကြောင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ တောင့်တခြင်း အကြောင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ အလိုရှိခြင်း အကြောင်းကြောင့် လည်းကောင်း အစိရဝတီမြစ်၏ ဟိုမှာဘက်ကမ်းသည် ဤမှာဘက်ကမ်းသို့ လာရာသလော၊ အရှင် ဂေါတမ မလာရာပါ။

အထက်ပါ သီလကွန်ပါဋ္ဌိတော် တဝိဇ္ဇသုတ်လာ ဆုတောင်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပေးထားသော ဥပမာမှာ အလွန်ပြည့်စုံပါသည်ဘုရား၊ မြစ်တဘက်ကမ်းမှ ရပ်လျက် လုံလည်ဩဃာဟကို မထုတ်ပဲ ဟိုဘက်ကမ်းကို လှမ်းခေါ် ချုံဖြင့် မရောက်နိုင်ကြောင်း ဥပမာ ကောင်းကောင်း ပေးထားပါသည်ဘုရား။

စောဒက ဆရာတော်များက ဘုရားတပည့်တော်များ ဆုတောင်းဆုပေး မလုပ်သည်ကိုပင် အပြစ်တခုကဲ့သို့ မြင်နေဟန်တူပါသည်၊ တပည့်တော်များသည် သူတပါး၏ ဆုတောင်းဆုပေးလုပ်သည်ကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း မရှိပါ၊ ဆုတောင်းဆုပေး မလုပ်ခြင်းအတွက် မည်သည့်သိက္ခာပုဒ်နှင့် ငြိစွန်းသည်ဟူ၍ မသိမိပါ။

၁။ ဒီ၊ ၁။ ၂၃၀။

တခါတရံ ဆွမ်းစားပင့်၍ သီလပေးရမည့်အခါနှင့်ကြုံလျှင် "မိမိတို့အလိုရှိအပ် တောင့်တအပ်သော ဆုအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံအောင် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကြိုးစား အားထုတ်နိုင်ကြသည်ဖြစ်စေ"ဟူ၍ ဆုပေးရိုး ရှိပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းဆုပေးနည်း မှားလျှင် ပြုပြင်ပေးတော်မူကြပါဘုရား။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ဇီဝကနှင့် ဝိသာခါတို့အား ဆုပေးသည်ကို ဝိနည်း မဟာဝါဋ္ဌ တွေ့ရပါသည်၊ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ပေးသောဆုမှာ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်များပေးသော ဆုများနှင့် တူမည်ဟု မထင်ပါ၊ ယဉ္စ ဘန္တေ ကပ္ပတိ၊ ယဉ္စ အနဝဇ္ဇံ–ဟူသော စကားအရ "အပ်စပ်သောဆု အပြစ်မရှိသော့ဆု" ဟု ဆိုပါသည်။

ဇီဝက တောင်းသောဆုမှာ ဂဟပတိစီဝရကို ရဟန်းများအား လှူ၌ခွင့်ပြုရန် ဖြစ်သည်၊ ဆုတောင်းသူက ဆုပေးမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ထံတွင် ခွင့်တခုတောင်းခြင်းကို ထောက်၍ ဆုတောင်းခြင်းဆိုသည်မှာ ကာမဂုဏ် အာရုံငါးပါးကို မျှော်လင့် တောင့်တ၍ ကာမငါးမျိုးကို ရလိုကြောင်း တောင်းဆိုခြင်းမဟုတ်သည်ကို တွေ့ ရသည်။

အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ဟူသော အာရုံ ငါးမျိုးကို ရလိုကြောင်း ဆုတောင်းလျှင် အကပ်ပိယသာဝဇ္ဇဆု (၀၊) မအပ်သော အပြစ်ရှိသော ဆုဟု ဆိုနိုင်ကောင်းမည် ထင်ပါသည်၊ အကြောင်းမှာ စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းရန် အခွင့်တောင်းခြင်းကို အပ်သော အပြစ်ကင်းသောဆုဟု ဆိုထားရာ ရယူရန် သိမ်းပိုက်ရန် စွဲယူရန် ဆုတောင်းမှုကို အဘယ်သို့ ဆိုနိုင်မည်ကို ဆက်လက် စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။

သာသနာဝန်ထမ်း ရှင်ရဟန်းတို့သည် အကပ်ပိယသာဝဇ္ဇဆုမျိုးကို မပေးမိရန် အထူးသတိပြုသင့်ကြပါသည်။ "ယော ဘိက္ခဝေ ရူပံ အဘိနန္ဒတိ၊ ဒုက္ခံ သော အဘိနန္ဒတိ" ဟူသော ဒေသနာတော်မှာ ရူပ်ကို နှစ်သက်စွဲလမ်းသူမှာ ဒုက္ခကို နှစ်သက်စွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်၏၊ ထို့အတူ ဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏတို့ကို နှစ်သက်စွဲလမ်းပါကလည်း ဒုက္ခကို နှစ်သက်သည် မည်ပါသည်၊ ဒုက္ခ ကင်း ပြတ်ရေးကို ကျင့်ရမည့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ ဒုက္ခသို့ ပို့တတ်သော ဆုပေးမျိုး ဆုတောင်းမျိုးကို ပေးလိုက် တောင်းလိုက်လုပ်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓအဆုံးအမ တော်နှင့် မဆန့်ကျင်ဟုဆိုရန် ခက်ခဲလှပါသည်ဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၂၁)

[ဦးဆန္ဒာဓိက၏ ခေျပချက်]

သဘာပတိ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား၊ ဘုရားတပည့်တော် လေးမြတ်စွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည်။

စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာချက်များအနက် ဘုရားတပည့်တော်နှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သော စောဒနာချက် အမှတ် (၂၁)ကို လျှောက်ထားဆွေးနွေးခွင့် ပြုပါဘုရား—

ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးအဖွင့်နေ့က "ဓမ္မော သဘာဝေ ပရိယတ္တိ ပညာ" စသည်ဖြင့် ဟောနက်ပေါင်း များစွာရှိသည့် ဓမ္မသဒ္ဒါနှင့် ပတ်သက်၍ သဘာပတိ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ပရိယတ္တိတည်းဟူသော ထေရဝါဒကိုဏ်းသုံး ပါဠိအဋ္ဌကထာစသည်များဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုတော်မူခဲ့ပါသည်ဘုရား၊ ထိုအဖွင့်မိန့်ခွန်း အပိုဒ် (၆)၌ပင် အာဂမသဘာဝယျုတ္တိတို့တွင် သဘာဝယျုတ္တိကို ခွင့်ပြုခြင်းမူသဖြင့် ဘုရားတပည့်တော် အထူးပင် ကျေနပ်အားရမိပါသည် ဘုရား။

ဝိနယပိဋကပါ ကျွန် ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဝင်ကျမ်းများနှင့် ပတ်သက်၍ စတုတ္ထသံဂါယနာအနီးတဝိုက်သို့ တပည့်တော်၏ ထင်မြင်ချက်ကို ပို့ပေးသူမှာ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

အဘိဓမ္မပိဋကနှင့် ပတ်သက်၍ အနုည်းငယ် ရှင်းပါရစေပါဘုရား၊ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာနိဒါန်း၌ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းနှင့် ပတ်သက်သော ငြင်းခုံပွဲတခုကို တွေ့နိုင်ပါသည်၊ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ (၄)။

ယင်း ငြင်းခုံပွဲ၌ ဝိတဏ္ဍဝါဒီများက ကထာဝတ္ထုသည် သာဝကဟော ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာကျမ်းများမှ ပယ်စွန့်ရန် တောင်းဆိုကြပါသည်၊ ကိ ပန ဆပွကရဏာနိ အဘိဓမ္မော=အဘိဓမ္မာသည် ခြောက်ကျမ်းသာ ဖြစ်ရမည်လော ဟု အခြားရဟန်းတော်များက ဆိုကြရာ ဝိတဏ္ဍဝါဒီတို့က မဟာဓမ္မဟဒယ၊ ထို နောက် မဟာဓာတုကထာကျမ်း ခုနစ်ကျမ်းကိုတင်ပြသည်ဟု ဆိုပါသည်၊ သို့ရာတွင် ထိုခုနစ်ကျမ်းတွင် မဟာဓမ္မဟဒယကျမ်းမှာ ခုနစ်ခုသုံးခုမျှသော ပဉ္စဝါဒသာကျန်တော့ခြင်း၊ မဟာဓာတုကထာမှာ အနုည်းငယ်မျှသော အစဉ်လောက်သာ ကျန်တော့ခြင်းတို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာကျမ်းများ စာရင်းတွင် မဝင်နိုင်ခဲ့ကြပါ၊ ထို့ကြောင့် ကထာဝတ္ထုနှဝဝ သဒ္ဒိ သတ္တာဝတိ=ကဿဝဝတ္ထုနှင့်သာ ခုနစ်ကျမ်းဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုအားပါသည်။

ထိုစဉ်က မဟာဓမ္မဟဒယနှင့် မဟာဓာတုကထာ ကျမ်းကြီးများမှ တကျမ်းကျမ်းသာ အပြည့်အစုံ ရှိခဲ့ပါလျှင် ကထာဝတ္ထု၏ အခြေအနေသည် တမျိုးတဖုံ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ဆွေးနွေးရပါသည်ဘုရား။

ထို့အပြင် အဘိဓမ္မာသည် ခုနစ်ကျမ်းရှိရမည်ဟူသော သတ်မှတ်ချက်တရပ် ရှိနေသည်မှာ သဗ္ဗတ္ထိဝါဒဂိုဏ်းသုံး အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းကို အားကျနေခြင်းလား ဟု သံသယဝင်မိပါသည်။

မဟာဓမ္မဟဒယနှင့် မဟာဓာတုကထာကျမ်းတို့မှာ တပိုင်းတစ ကြွင်းကျန်နေကြသေးသည်ကို ထောက်က အာဂုံခေတ် မဟုတ်တော့၊ 'စာပေရေးခေတ်' ထွန်းကားနေပြီကို သိနိုင်ပါသည်။

မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထွေရနေတံ့ ဌပိတံ့၌ ဌပိတံ့ဟူသောပုဒ်သည် ဝ.တိယ သံဂါယနာတင်ပြီးချိန်ကို ညွှန်ပြနေပါသည်။

တပည့်တော်သည် အဘိဓမ္မာ ခုနစ် ကျမ်း အတည်ဖြစ်ချိန်ကိုသာ ဆွေးနွေးနေခြင်းဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာကျမ်းများ၏ လေးနက်မှုကို ပေါ့ပျက်အောင် လုပ်နေခြင်းမဟုတ်ပါ၊ မာတိကာ ဓာတုကထာယမိုက် ပဋ္ဌာန်းတို့ကို သင်ကြားခဲ့ဖူး၍ အဘိဓမ္မာဒေသနာ၏ ဆန်းပြားသော ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်မှုကို ရိပ်စားမိပါသည် ဘုရား။

ခုဒ္ဒကနိကာယ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်လက်တင်ပြပါရစေ ဘုရား။

သီလက္ခန်ဓဝဂ္ဂကဿတ္ထင် ဒီဃနိကာယ် မဇ္ဈိမနိကာယ် သံယုတ္တနိကာယ် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ကြီးတို့ကို သာဝကကြီးများ ခဲ့ဝေ တာဝန်ချထားပြီးနောက် ဓမ္မသင်္ဂဟ ဝိဘင်း ဓာတုကထာ ပုဂ္ဂလပညတ် ကထာဝတ္ထု ယမိုက် ပဋ္ဌာန်းတို့ကို အဘိဓမ္မာဟု ခေါ်ဆိုအပ်ကြောင်း ငါးရာသော ရဟန္တာကြီးများ ရွတ်ဆိုကြကြောင်း ဖွင့်ဆိုပြီး-

တတော ပရံ ဇာတကံ နိဒ္ဒေသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂါ အပဒါနံ သုတ္တနိပါတော ခုဒ္ဒကပါဌော ဓမ္မပဒံ ဥဒါနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထု၊ ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာတိ ဣမံ တန္တိံ သင်္ဂါယိတ္ဝာ "ခုဒ္ဒကဂန္ထော နာမာယ"န္တိ စ ဝတ္ဝာ "အဘိဓမ္မပိဋကသ္မိံ ယော သင်္ဂီဟံ အာရောပယိ သူ"တိ ဒီဃဘာဏကာ ဝဒန္တိ-[1]

ဟု ဆိုသောကြောင့်-

၁။ ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၅။

ဒီဃဘာဏကာ ရဟန်းတော်တို့၏ အလိုအရ ခုဒ္ဒကဂန္ထသည် (၁၃)ကျမ်းရှိ၍ ထို (၁၃)ကျမ်းကို အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌ သွင်းလျက် သံဂါယနာတင်ကြသည်ဆို သဖြင့် အဘိဓမ္မာကျမ်းပေါင်း (၂၀)မျှ ရှိသည်ဟု ဆိုရာရောက်ပါသည်။

မဇ္ဈိမဘာဏကာ ရဟန်းတော်များက အထက်ပါ (၁၃) ကျမ်းတွင် စရိယာ-ပိဋကနှင့် ပုဒ္ဓဝံသတို့ကိုထည့်၍ ခုဒ္ဒကဂန္ထကို (၁၅) ကျမ်းဟု ဆိုကြပါသည်။ ၎င်းတို့က သုတ္တန်ပိဋကသို့ သွင်းကြပါသည်။

ပထမ သံဂါယနာတင် ရဟန္တာမထေရ်ကြီး ငါးရာတို့ကို တဖွဲနှင့်တဖွဲ အယူအဆ မတူကြဟူ၍ စုပ်စုံရန် မဝံသဖြင့် ခုဒ္ဒကဂန္ထများ၏ ပိဋကစာရင်း ဝင်ရန်ခေတ်ကို ပုထုဇဉ် ရဟန်းတော်များခေတ်တွင်သာ သတ်မှတ်သင့်သည် ထင်ပါကြောင်းဘုရား။

သို့ရာတွင် သုတ္တန်ပါတ်ကဲ့သို့သော ကျမ်းများမှာ အခြားသော နိကာယ်ကြီး များနှင့် ခေတ်ချင်းပြိုင်နိုင်လောက်အောင်ပင် ရှေးကျကြောင်း သုတေသီပညာ ရှင်များက ရေးသားကြပါသည် ဘုရား။

နှစ်တရာခန့်က အဖြစ်အပျက်များကိုပင် တိကျစွာဆိုရန် ခဲယဉ်းလှပါသည်။

နှစ်ပေါင်းများစွာက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ပိဋကတော်များနှင့် ပတ်သက်၍ တပည့်တော်၏ ထင်မြင်ချက်များကို မှန်ရမည်ဟု တိကျစွာ မဆိုနိုင်ပါဘုရား၊ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ကြီးများကသာ မှန်သည်မှားသည်ကို အဆုံးအဖြတ် ပြုတော်မူကြပါဘုရား။

အရှင်ဆန္ဒာဝိက
နတ်မှိုတောရ
တောင်တွင်းကြီးမြို့

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ သဲ့ဝနာ ချေပလွှာ

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပလွှာနိဒါန်း

လူသေလူဖြစ် ဓမ္မဝိနယဝိနိစ္ဆယအတွက် သောဓနာ တင်သွင်းလွှာပါ ဘုရား-

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

နိဒါန်းစကားကို တပည့်ခံတော် ရိုသေစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား။ ယခု တပည့်တော် တင်ပြလျှောက်ထားချက်များမှာ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ပါဠိတော် မြန်မာပြန်များမှ တိုက်ရိုက်ကူးယူလျှောက်ထားချက်များသာ ဖြစ်ပါကြောင်းပါ ဘုရား၊ ဤသို့လျှောက်ထားရာ၌ ပိဋကတ်တော် အဆိုအမိန့်များမှလွဲ၍ အပြင်စကားကိုလည်းကောင်း၊ တွေးဆချက်ဟူ၍လည်းကောင်း မပါရှိပါ ဘုရား။ သို့ရာတွင် အချိန်ကန့်သတ်ချက်အရ အချို့သော သုတ်များကို အနည်းငယ်ချုံး၍ လိုရင်းမျှကိုသာ လျှောက်ထားရပါသည်ဘုရား၊ အကျယ်ကိုမူ ဆရာတော်များ သိရှိတော်မူကြပြီး ဖြစ်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည် ဘုရား၊ သံသယရှိလျှင် တပည့်တော် ရည်ညွှန်းလျှောက်ထားချက်ပါ ပိဋကတ်တော် စာမျက်နှာများ၌ ပြန်လည် ရှုမှတ်တော်မူကြရန် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား—

အထူးလျှောက်ထားလိုသည်မှာ တပည့်တော် ဤဓမ္မအဓမ္မဝိနိစ္ဆယရုံးတော်သို့ ဝင်ရောက် လျှောက်ထားရခြင်းမှာ အနိုင်အရှုံးဟူသော သဘောမျိုးဟူ၍ လုံးဝ မရည်ရွယ်ပါ ဘုရား၊ ရည်ရွယ်ရန် သတ္တိရှိသူလည်း မဟုတ်ပါ ဘုရား၊ အရှင်မြတ်တို့ ဖဝါးအောက် ဖုံမှုံ့လောက်မျှ မယှဉ်ဝံ့ပါဘုရား၊ လျှောက်ထားရန် လိုရင်းမှာ "တပည့်တော်၏ဆရာနှင့် အယူအဆပိုင်းဆိုင်ရာတို့၏ အမှားအမှန်ကို သိရန်" ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူရန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ ရှေမှောက်သို့ လာရောက်ခါ သိသမျှတင်ပြအစစ် ခံခြင်းမျှသာဟု သိမှတ်တော်မူကြပါရန် လေးစားစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား။

ဤသို့ တင်ပြလျှောက်ထားရာ၌ ပုထုဇဉ်တို့၌ရှိသော ဒိဋ္ဌိဟစရိုက်အတိုင်း အမှားအမှန်ဟူသော အချက်များ ရောထွေးတတ်သည့်သဘော မကင်းပါ ဘုရား။

ရှေးယခင်က အမ်အာရ်အေ၏ ကျောင်းထိုင်အဖွဲ့ ဦးဆောင်သော အဆုံးအဖြတ်မှာ တဖက်သတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သည့် အလျောက် တပည့်တော်များ မခံယူခဲ့ရပါဘုရား။

ယခုသည်ကား သီလဂုဏ် သမာဓိဂုဏ်နှင့်တကွ ပရိယတ္တိပရိမာမကဂုဏ် ပြည့်စုံတော်မူကြသော ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ ဖြစ်တော်မူကြ၍ တပည့်တော် ဝမ်းမြောက်စွာ ခံယူရမည် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် စုစည်းစောင့်ရှောက်ခဲ့သော နိုင်ငံတော် အစိုးရအားလည်း ကျေးဇူးဥပကာရ တင်ရကြောင်းပါ ဘုရား။

ထို့ကြောင့် တပည့်တော် ဤဝိနိစ္ဆယရုံးတော် ရှေမှောက် လာရောက် လျောက်ထားသမျှကို အနိုင်အရှုံးသဘောဖြင့် ရှုမှတ်တော်မမူကြပဲ အမှားအမှန်ကိုသာ ရှေးရှု သုံးသပ် ပေးတော်မူရန်ကို နာခံမှတ်သားမည်သာ ဖြစ်ကြောင်း ကြိုတင် လျောက်ထားပါသည် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ပြန့်ပွားရေးကို ဦးတည်၍ ရှိသေစွာ နာခံမည် ဖြစ်ကြောင်းပါ ဘုရား။

တပည့်တော် သခင်မြတ်ဆိုင်ပါ ဘုရား။

သောဓနာ အမှတ် (၁)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတင်ပြချက် သောဓနာပါ ဘုရား—

ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

စောဒနာဘက်မှ ရဟန်းတော်များ တင်ပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အမှတ် (၁) ကို ရှင်းလင်းချေပပါသည်၊ အောက်ပါချေပချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ပဋိကတ်တော် ကိုးကားချက်များမှာ ဆင်ခြေမူဖြင့် ရေးသားသော မြန်မာပြန်များ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဘာသာဟူဒသာ စကားနှင့် သာသနာ ဟူသော စကားနှစ်မျိုးရှိရာ၌ သာသနာကိုသာ လက်ခံ၍ ဘာသာကို ပယ်ကြောင်း မှန်ပါသည် ဘုရား၊ ဤစကား နှစ်ရပ်ကို ရှင်းလင်းပါမည်၊ သာသနာမှာ မူလဗုဒ္ဓရှင်၏ ညွှန်ပြချက် သွန်သင်ချက်ကိုသာ ဆိုလိုပါသည်။

ဘာသာဆိုသော စကားမှာ ထာဝရဘုရား အယူမှ ဆင်းသက်လာသော အတ္တဝါဒ အခြေခံဖြစ်၍ သာသနာဝင် အနေဖြင့် လက်မခံပါဘုရား၊ ထိုဘာသာဆိုသော ဝေါဟာရသည်လည်း မြန်မာ့သမိုင်းတွင် ဘကြီးတော်နောက် သာယာဝတီမင်း လက်ထက်မှ ခေါ်ခဲ့သော စကားလုံးဖြစ်သည်ဟု ခရစ်ယံ သာသနာပြု ဆရာ ယုဒသန်ခေါ်( )အဘိဓာန်တွင် တွေ့ရှိရပါသည် ဘုရား။

ယခုလက်ရှိ ဘာသာ ဆိုသည်မှာကား ဗုဒ္ဓဟော ဗြာဟ္မဏဟော ဝေဒဟော—အဟောသုံးမျိုးစုပေါင်းကာ အားလုံး ပိဋကတ်တွင် ပါဝင်နေသော အဆိုအမိန့်များ ဖြစ်ကြပါသည် ဘုရား၊ သံသရာလည်စေတတ်သော တရားများဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေပါသည် ဘုရား။

ထို့ကြောင့် ဘာသာဟူသော အယူလို လက်မခံပါ၊ သာသနာတည်းဟူသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်ရာ ဒုက္ခငြိမ်းရာ ကိလေသာ ကုန်ခမ်းရာ တရားများကိုသာ လက်ခံပါသည် ဘုရား၊ သာဓကအားဖြင့် အောက်ပါ အင်္ဂုတ္တိရ် ကေဒသကနိပါတ်၊ တယောဓမ္မသုတ် (၃၆၈)ကို ကိုးကားတင်ပြပါသည်ဘုရား။

ဤလောကဌ် ဇာတိဇရာမရဏာ ဟူသော ဤတရားသုံးမျိုး ရှိနေ၍သာလျင် ငါသည် ဗုဒ္ဓဟူ၍ ပွင့်ပေါ်ခဲ့ရသည်၊ ဤတရားသုံးမျိုးကို လွန်မြောက်၍သာလျင် ငါ၏ ဓမ္မဝိနယတို့ ထွန်းတောက်ခဲ့ရသည်၊ ဤတရားသုံးမျိုးသာ မရှိပါက ငါသည် ဗုဒ္ဓဟူ၍ လောကဌ် ပွင့်ပေါ်ရန် မဋ္ဌိပေ။

ဤကား သာသနာတော်၏ ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏဟူသော သံသရာမှ လွတ်မြောက်ငြိမ်းရေးအစစ် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

နောက်တဖန် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် သံသရာကို မလည်မိစေရန် နိဗ္ဗာန်အားတိုက်ရိုက်ညွှန်ပြတော်မူပါသည် ဘုရား။

အထောက်အထား သာဓကအားဖြင့် အောက်ပါကိုးကားချက်ကို တင်ပြပါသည် ဘုရား။

မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနသုတ် (၂၅) တွင်–

ရဟန်းတို့ သာသနာအပြင်မှ ပရိဗိုဇ်တို့က သင်တို့အာဘယ်အတွက် ဗုဒ္ဓဂေါတမထံ၌ ကျင့်သုံးကြသနည်းဟု မေးကြသော် ငါ့ရှင်တို့ အကြောင်းကင်းသော နိဗ္ဗာန်အလို့ငှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာထံတော်၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးကြပါသည်ဟု ဖြေကြလော။

ယင်းသုတ်၏ အဆိုကိုထောက်က ဗုဒ္ဓသည် နိဗ္ဗာန်ကို သာ တဲ့တဲ့ညွန်ပြ ကြောင်း ထင်ရှားပါသည် ဘုရား။

ထိုနောက်တဖန် ဤသို့ မိန့်ဆိုပြန်ပါသည် ဘုရား။

မူလပဏ္ဏာသ မဟာသာရောပမသုတ် (၂၅၉)တွင်—

ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်သည် လာဘ်သပ်ပကာရ အကျော်အစောရှိမှု အတွက်မဟုတ်၊ သမာဓိဟူသော အကျိုးရှိမှုအတွက် မဟုတ်၊ သီလဟူသော အကျိုးရှိမှုအတွက်မဟုတ်၊ ဤသာသနာတော်သည် ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်မှု အတွက်သာလျှင် ဖြစ်သည်၊ ဤသည်ပင် အနှစ်အသားတည်း၊ ဤသည်ပင် အဆုံးပန်းတိုင်တည်းဟူ ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် တပည့်တော်များသည် သံသရာတခွင် လည်စေတတ်သော ဘာသာကို ပယ်၍ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရာ ဖြစ်သည့် သာသနာကိုသာ လက်ခံပါသည် ဘုရား။

"ဘာသာ"ကို အယူသဘောဖြင့်သာ တပည့်တော်တို့ သတ်မှတ်ပါသည် ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် အယူကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ပယ်ခဲ့ကြောင်း အောက်ပါသုတ်များအရ-ကောက်နုတ်တင်ပြပါသည် ဘုရား။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် အဂ္ဂိဝစ္ဆသုတ် (၁၆၃)တွင်—

ငါသည် အယူ ဟူသော ဤစကားကို ပယ်ပြီးပြီ၊ ခန္ဓာငါးပါး၏ ချုပ်ခြင်း ချုပ်ကြောင်းကို သိပြီးပြီ၊ ငါ ဟူ၍ ထင်မှတ်စွဲလမ်းခြင်း မရှိ၊ တရား အားလုံးကို လွတ်ပြီးပြီဟု ဟောထားတော်မူ၏။

ထို့နောက် မူလပဏ္ဏာသ သလ္လေခသုတ် (၆၀)တွင်– "အယူမှန်က မိမိ၏ အယူကိုပါ တဖန်ပြန်လည်၍ စွန့်လွှတ်လော့၊ ဤကား အေးငြိမ်းရန် ဖြစ်၏"ဟု ဤသုတ်တွင် (၁၆)ကြိမ်မျှ ပါရှိပါသည်ဘုရား၊

[ဤစာပိုဒ်အရောက်တွင် သံသယရှိ၍ ရုံးတော်မှ အောက်ပါအတိုင်း မေးမြန်းသည်]

သလ္လေခသုတ်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးခြင်း

မှတ်ချက်။ ။သခင်မြတ်ဆိုင်က အမှတ် (၁)စောဒနာကို ရှင်းလင်းချေပရာ၌ မူလပဏ္ဏာသ သလ္လေခသုတ်ကို ကိုးကား၍ တင်ပြရာ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ တင်ပြချက် မှားနေသောကြောင့် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက စာအုပ်ပြု၍ လက်တွေ့မေးမြန်းကြသည်။

ဦးဥာနိက (အဖွဲ့ဝင်) –ဒကာကြီး ကိုးတဲ့ အဲဒီ မြန်မာပြန်ကို ပြစေချင်ပါတယ်၊ အဲဒီ မြန်မာပြန်ဟာ ဒီအတိုင်း ဟုတ်မယ်မထင်၊ ဘုန်းကြီးတို့စိတ်ထဲ သံသယ ရှိနေပါတယ်။

သခင်မြတ်ဆိုင်–တင်ပါ့၊ စာအုပ်ရှိပါသလား ဘုရား။
ဦးဥာဏိက –ရှိပါတယ်၊ ဒကာတယောက် ဒီဘက်လာ၊ စာအုပ်ယူပြီး ပြလိုက်စမ်း။

[ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက မူလပဏ္ဏာသ စာအုပ်ကို ပေး၍ သခင်မြတ်ဆိုင်အား လက်တွေ့ ရှာခိုင်း၏၊ သလ္လေခသုတ်၏ ဆိုလိုချက်သည့် သခင်မြတ်ဆိုင်ကိုးသည့်အတိုင်း မဟုတ်သည်ကို တွေ့ရသောကြောင့် သခင်မြတ်ဆိုင်က အောက်ပါအတိုင်း လျှောက်ထားသည်။]

သခင်မြတ်ဆိုင်–အင်မတန် တိကျအောင်လို့ ကြိုးစားဒါပါပဲဘုရား၊ မျက်စိကလဲ မကောင်းဘူး၊ ယခုလို အမှားကို ထောက်ပြတဲ့အတွက် ကျေးဇူး တင်ကြောင်းပါ ဘုရား။

(၈-၇-၈၁ နေ့ အသံဖမ်းကြိုးခွဲမှ)

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဒီဃနခသုတ် (၁၇၆) တွင်—

အယူအားလုံးကို ငါမနှစ်သက်ဟု ဆိုလေ့ရှိသူ၊ အယူအားလုံးကို နှစ်သက်သူ၊ အယူအချို့ကို နှစ်သက်သူ၊ အချို့ကို မနှစ်သက်သူ-ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိ၏၊ ဤအထဲ၌ အယူအားလုံးကို မနှစ်သက်သူသာလျှင် သံယောဇဉ် ကုန်ရာ၊ တဏှာကုန်ရာ၊ ကိလေသာငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ဟု ဟောသည်၊ ဆိုလိုရင်းကို အတိုချုပ် ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။ အကျယ်ကို မူလသုတ်တွင် ကြည့်ရှုတော်မူပါ ဘုရား။

ဂင်းနောက် ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် သာမဂါမသုတ် (၃၄) တွင်—

"အာနန္ဒာ....အကြင်ရဟန်းသည် ကျေးဇူးကို ချေဖျက်လေ့ရှိ၏၊ ဂုဏ်ပြိုင်လေ့ရှိ၏၊ ဝန်တိုလေ့ရှိ၏၊ တာဝန်ကို ဆောင်တတ်၏၊ လှည့်ပတ်တတ်၏၊ ယုတ်ညံ့သော အလိုဆိုး ရှိ၏၊ မိမိ၏ အယူသာ မှန်၏ဟု စွဲမြဲစွာ ယူလေ့ရှိ၏၊ ထိုအယူကို စွန့်နိုင်ခဲ၏၊ ထိုရဟန်းသည် သိက္ခာသုံးပါးကို မကျင့်သော ရဟန်းတည်း။ ထိုကြောင့် တပည့်တော်များသည် ဘာသာကိုလည်း စွန့်သည်၊ အယူကိုလည်း ပယ်စွန့်ပါသည်ဘုရား၊ တနည်းဆိုသော်–စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြသော ဘာသာမဲ့ ဆိုသည်မှာလည်း ဟုတ်ပါသည်ဘုရား၊ ရုပ်ဝါဒီသမားများ ဆိုသည်မှာလည်း မှန်ပါသည်ဘုရား၊ ရုပ် ဆိုရာတွင် သုံးမျိုးသောရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောကြားထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား၊ ဂင်းတို့မှာ **ဒီဃနိကာယ်၊ ပါထိကဝဂ် သီဂီတိသုတ် (၂၀၂) ၌–**

(၁) မြင်ရ ထိတွေ့ရသောရုပ်၊

(၂) မမြင်ရ မထိစတွေ့ရသောရုပ်၊

(၃) မမြင်ရ ထိတွေ့၍ မရသောရုပ်—ဤသုံးမျိုးတို့ကို ဟောပါသည်။

ဌင်းနောက် အဂံတို့ရှိ၊ ကေနိယါတ်၊ အမတဝဂ်နှင့် ကာယဂတာသတိဝဂ် (၂၄)တို့တွင်— "ရဟန်းတို့....အကြင်သူတို့သည် ဆံ အစရှိသော ရုပ်အပေါင်း၌ အောက်မေ့ခြင်း ကာယဂတာသတိကို သုံးဆောင်ကုန်၏၊ ထိုသူတို့သည် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို သုံးဆောင်သည် မည်ကုန်၏" ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ဌင်းနောက် စာမျက်နှာ(၂၆)တွင်—"ရဟန်းတို့....တခုသော တရားကို ပွားများအပ်၊ အဖန်ဖန် လေ့လာမှု ပြုအပ်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်၏၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်၏၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်၏၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ ဖြစ်၏၊ တခုသော တရားဟူသည် အဘယ်နည်းဟူမူ-ဆံ အစရှိသော ရုပ်ဒြပေါင်း၌ အောက်မေ့ခြင်း ကာယဂတာသတိပင်တည်း" ဟူ၍ ပါရှိပါသည် ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် တပည့်တော်မျှသည် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူသော ရုပ်တရားနှင့်အညီ ဆင်ခြင်မှု မြန်မာပြန် ပိဋကတ်တော်အရသာ ကိုးကွယ်သည့် သူမျှား ဖြစ်ခါ အင်မတန်မှ ယုတ်မာရိုင်းစိုင်းပြီး အဖေနှင့် အမေမှန်း မသိသော ရုပ်ကြမ်းဝါဒသမားမျှား မဟုတ်ရပါဘုရား၊ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်မျှားအား တင်ပြခဲ့သော အမှတ် (၁)မှာ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်အရ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ အပိုစကား ဘေးစကား တလုံးမျှ ခဲ့ကားခြင်း မရှိပါဘုရား။

သေဓနာအမှတ် (၂)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

စောဒနာအမှတ် (၂) ကို ရှင်းလင်းချေပပါမည် ဘုရား—

"ဘာသာနှင့် ဘိန်းအတူတူပင်" ဟူသော စကားမှာ တပည့်တော်မျှားမသုံးစွဲမိပါ၊ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၇၀ ခန့်က နိုင်ငံခြားမှ သုံးစွဲခဲ့သော စကားဖြစ်ဟန်တူပါသည်၊ တပည့်တော်မျှား မသုံးခဲ့ကြောင်းပါဘုရား၊ ထို့ကြောင့် စောဒက ဆရာတော်မျှား စွပ်စွဲခဲ့သော "ဘိန်း" အား မဖြေကြားလိုပါ၊ ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်တွင်းနှင့်လည်း မပတ်သက်၍ အပိုစကားမျှားဖြစ်ကြသဖြင့် မဖြေကြားရခြင်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

လူသေလူဖြစ်နှင့် ပတ်သက်၍ တပည့်တော်များ၏ စိတ်ကူးပေါက်ရာ၌ကိုယ်ပိုင် စကားတလုံးမျှ မပါခြင်းကို တင်ပြအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဆရာတော် သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ် ဒေသနာမှာလည်း မူလအရင်း အားဖြင့် ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင် ထေရဝါဒပိဋကတ်ပါ အင်္ဂုတ္တိုရ် သတ္တကနိပါတ် သံယောဂသုတ်ကို အခြေပြု၍ ဖော်ထုတ်ထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ သို့ရာတွင် ယခု စောဒကဆရာတော်ဘုရားများသည် သင်္ခမြတ်ဆိုင်၏ ရေးသား ချက်မှတဆင့် သိရှိနေကြပြီးဖြစ်၍ အထူးလျှောက်ထားရန် လိုအပ်မည်မထင် တော့ပါဘုရား၊ ယင်းသံယောဂသုတ်နှင့် ပတ်သက်၍ သုတ်၏ သဘောထား အမှန်ကို အနည်းငယ်တင်ပြလိုပါသည်ဘုရား။

သုတ်၏ တိုက်ရိုက်အဆိုမှာ စာမျက်နှာ ၅၅၆-တွင် "ရဟန်းတို့ (မေထုန်နှင့်) ယှဉ်မှုမယှဉ်မှုကို ပြီးစေတတ်သော တရားဒေသနာကို သင်တို့အား ဟောကြား ပေအံ့၊ ထိုတရားကို နာကြကုန်၊ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းကြကုန်၊ ရဟန်းတို့ ထို(မေထုန်နှင့်) ယှဉ်မှု မယှဉ်မှုကို ပြီးစေတတ်သော တရားဒေသနာဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ရဟန်းတို့ မိန်းမသည် မိမိသန္တာန်၌ မိန်းမလက္ခဏာကိုနှလုံးသွင်း၏၊ မိန်းမ၏ အမူအရာ၊ မိန်းမ၏ အသွင်အပြင်၊ မိန်းမ၏မာန်၊ မိန်းမ၏ အလိုဆန္ဒ၊ မိန်းမ၏အသံ၊ မိန်းမ၏ အဝတ်တန်ဆာကို နှလုံးသွင်း၏၊ ထိုမိန်းမသည် ကွတ်တွန်ဖြေစသော တရားခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်မက်၏၊ ထိုခုနစ်မျိုးသော တရားတို့၌ မွေလျော်၏၊ ထိုမိန်းမသည် တရားခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်မက်နှစ်သက်သည် ဖြစ်ရာ အပသန္တာန်၌ရှိသော ပုရိသိန္ဒြေကိုနှလုံးသွင်း၏၊ ယောကျ်ားအမူအရာ၊ ယောကျ်ားအသွင်အပြင်၊ ယောကျ်း၏ မာန်၊ ယောကျ်း၏ အလိုဆန္ဒ၊ ယောကျ်း၏ အသံ၊ ယောကျ်း၏ အဝတ်တန်ဆာကို နှလုံးသွင်း၏၊ ထိုမိန်းမသည် ပုရိသိန္ဒြေစသော တရားခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်မက်၏၊ ထိုခုနစ်မျိုးသော တရားတို့၌ မွေလျော်၏၊ ထိုမိန်းမသည် ထိုတရားခုနစ်မျိုးတို့၌တပ်နှစ်သက်သည် မွေလျော်သည်ဖြစ်၍ အပသန္တာန်၌ (မေထုန်နှင့်) ယှဉ်မှုကို အလိုရှိ၏၊ ထိုမိန်းမ အား (မေထုန်နှင့်) ယှဉ်မှုဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြင့်သော ချမ်းသာမှု ဝမ်းမြောက်မှုကိုလည်း အလိုရှိ၏၊ ရဟန်းတို့ မိန်းမအဖြစ်၌ မွေလျော်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ယောကျ်းတို့၌ (မေထုန်နှင့်) ယှဉ်မှုသို့ ရောက်၏၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် မိန်းမသည် မိန်းမ၏အဖြစ်ကို မလွန်မြောက်နိုင်။

ရဟန်းတို့ ယောကျ်းသည် မိမိသန္တာန်၌ ယောကျ်းလက္ခဏာကို နှလုံးသွင်း၏၊ ယောကျ်း၏အမူအရာ ယောကျ်း၏အသွင်အပြင်၊ ယောကျ်း၏ မာန်၊ ယောကျ်း၏ အလိုဆန္ဒ၊ ယောကျ်း၏အသံ၊ ယောကျ်း၏ အဝတ်တန်ဆာကို နှလုံးသွင်း၏၊ ထိုယောကျ်းသည် ပုရိသိန္ဒြေစသော တရားခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်

မက်၏၊ ထိုခုနစ်မျိုးသော တရားတို့၌ မေ့လျော့၏၊ ထိုယောကျ်ားသည် ထို တရားခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်နှစ်သက်သည် မေ့လျော့သည်ဖြစ်၍ အပသန္တာန်၌ ရှိသော ဣန္ဒြေကို နှလုံးသွင်း၏။

မိန်းမ၏ အမူအရာ၊ မိန်းမ၏ အသွင်အပြင်၊ မိန်းမ၏ မာန်၊ မိန်းမ၏အလိုဆန္ဒ၊ မိန်းမ၏ အသံ၊ မိန်းမ၏ အဝတ်တန်ဆာကို နှလုံးသွင်း၏၊ ထိုယောကျ်ားသည် ဣတ္ထိန္ဒြေစသော တရားခုနစ်မျိုး၌ ဝင်းမက်၏၊ ထိုခုနစ်မျိုးကုန်သော တရားတို့၌ မေ့လျော့၏၊ ထိုယောကျ်ားသည် ထိုတရားခုနစ်မျိုး၌ တပ်နှစ်သက်သည် မေ့လျော့သည်ဖြစ်၍ အပသန္တာန် (မေထုန်နှင့်) ယှဉ်မှုကို အလိုရှိ၏။ ထိုယောကျ်ားအား(မေထုန်နှင့်) ယှဉ်မှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော ချမ်းသာမှု ဝမ်းမြောက်မှုကိုလည်း အလိုရှိ၏။

ရဟန်းတို့ ယောကျ်ားအဖြစ်၌ မေ့လျော့ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် မိန်းမတို့၌(မေထုန်နှင့်) ယှဉ်မှုသို့ရောက်၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် ယောကျ်ားသည် ယောကျ်ား၏ အဖြစ်ကို မလွန်မြောက်နိုင်။

ငင်းသုတ်၏ ကျန်နောက်ပိုင်းတွင်ကား ယောကျ်ားမိန်းမတို့၌ အထက်ဖော်ပြပါ အတိုင်း တွယ်တာကပ်ငြိနေသော တရားခုနစ်မျိုးတို့ကို (မေထုန်နှင့်) ယှဉ်၍ နေကြသမျှ ကာလပတ်လုံး ဤသံသရာမှ မလွတ်နိုင်၊ ထိုတွယ်တာရာတရားခုနစ်မျိုးတို့ကို မေထုန်နှင့် မစပ်မရှင်း ပါယ်စွန့်ကြမှသာလျှင် မိန်းမတို့၏ ဘဝ၊ ယောကျ်ားတို့၏ ဘဝအသီးသီးမှ လွတ်မြောက်ကြပေလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်းဟု ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား၊ ပါဠိတော်စာမျက်နှာ ၅၄၀-တွင် ထိုသံယောဂသုတ်၏ အကျယ်ကို ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်များ ဘုရား—

ဤသံယောဂသုတ်နှင့် ပတ်သက်၍ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုကို ထပ်မံကြည့်ရှုရာတွင် အဋ္ဌကထာဆရာက ဘာမျှ အထူးမရေး "မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူသော ဒေသနာအတိုင်းသာ တင်ပြလိုက်ရပေသတည်း"ဟူ၍သာ တွေ့ရှိရပါသည်ဘုရား၊ ဤသုတ်နှင့် ပတ်သက်၍ အကျယ်တဝင့် ရေးသားကြောင်း မတွေ့ရပါ၊ သို့ရာတွင် စောဒကဆရာတော်ဘုရားများသည် ဤသုတ်အရ လူသေလူဖြစ် မဟုတ်နိုင်လေဟန် အကျယ်တဝင့် တင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပါသည် ဘုရား၊ အဝတ်တန်ဆာ ဆိုသောစကား ဤသုတ်တွင် အထင်အရှားပါရှိလေရာ ယင်းဝေါဟာရမှာ အခြားသတ္တဝါများနှင့် မဆိုင်သော စကားဖြစ်ပါသည်၊ ဤသုတ်ပါ အဆိုအမိန့်အားတိုင်းဆိုပါက ယောကျ်ားသေလျှင် ယောကျ်ားဖြစ်၊

မိန်းမသေလျှင် မိန်းမဖြစ်၏ သဘောမျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ယောကျ်ားမှ မိန်းမ မိန်းမမှယောကျ်ား မဖြစ်နိုင်တော့ပြီလောဟူ၍ စောကြောစရာ ဖြစ်နေပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းအချက်ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက ထည့်ဟောနေစရာပင် မလိုတော့ပါ၊ ထိုယောကျ်ား ထိုမိန်းမတို့၌ ကပ်ငြိစွဲလမ်းသော ဥပါဒါန်၏ အခြေအနေကိုသာ လေ့လာရန် ရှိပါသည်ဘုရား။

မိန်းမကောန် ဖြစ်နေပါလျက် ယောကျ်ားတို့စရိုက် ဝါသနာ၊ ယောကျ်ား၏ အဝတ်တန်ဆာကိုသာ စွဲလမ်းပြုလုပ်နေသူများ၊ တဖန် ယောကျ်ားစင်စစ် ဖြစ်ပါလျက် မိန်းမ၏ စရိုက်ဓလေ့၊ မိန်းမ၏အမူအရာ၊ မိန်းမ၏ အဝတ်တန်ဆာတို့ကိုသာ နှစ်သက်စွဲလမ်းနေကြသူများကို လက်ငင်း ပစ္စက္ခမျက်မှောက်၌ အထင်အရှား တွေ့နိုင်ကြပါသည်ဘုရား၊ ထို့ဥပါဒါန်၏ အစွဲကိုကြည့်ပါက နောက်တဖန် ပြောင်းလဲကြမည့် အရိပ်နိမိတ်များ ဖြစ်သည်ဟူ၍ နားလည်ကြရန်သာ ရှိပါသည်ဘုရား၊ ဤအချက်မှာ သေပြီးမှ မည်သို့မည်ပုံ ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရှင်မြတ် မဟောကြားပါ၊ မသေခင် သက်ရှိထင်ရှားအဖြစ်၌ အစွဲဥပါဒါန်၏ လက္ခဏာကို ကြည့်ရန်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ သတ္တဝါသည် သေပြီးမှ မည်သို့မည်ပုံ ဖြစ်ကြောင်း မဟောဟူသော သုတ်များမှာလည်း များစွာရှိပါသည်ဘုရား။

အထက်ပါအကြောင်းများနှင့်အညီ ဆရာတော် သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ် ဒေသနာမှာ လူတဦးတယောက်သည် မသေခင်၌ ၎င်း၏ အစွဲဥပါဒါန်ကိုသာ ကြည့်၍ ထိုသူ၏ အစွဲအရ သေလျှင် မည်သို့ဖြစ်လိမ့်မည်ဟူ၍ ဟောဖော် ညွှန်ပြတော်မူသော ဒေသနာသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ သေပြီးသော သတ္တဝါမှာကား ခန္ဓာငါးပါး ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်သဖြင့် ၎င်း၏အစွဲ ဥပါဒါန်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မသိနိုင်တော့ပါ၊ သေပြီးသူမှာ ဘယ်ဂတိ ဘယ်အမူအရာ ဘယ်သို့သော မေထုန်သာယာမှုမျှ ကျန်ရှိလိမ့်မည်မဟုတ်ပါဘုရား၊ ဆရာတော် သျှင်ဥက္ကဋ္ဌဆိုလိုသည်မှာလည်း ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ အစွဲဥပါဒါန်အရသာ မသေခင် ကြည့်ရှုဟောကြောင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤသုတ်ပါ အဆိုအမိန့်ကို ကြည့်လျှင် ဘုရားဟောခဲ့သော လူသေလူဖြစ်ဟုပင် ဆိုနိုင်ပါသည်ဘုရား။

သို့သော်လည်း အဘယ်အကြောင်းကို အမှီပြု၍ ဆိုလိုသည်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် ရှိလာပါသည်ဘုရား၊ ဤ၌ ဓမ္မ စက္က ပဝတ္တနသုတ်တွင် "ယာယံ တဏှာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ နန္ဒီရာဂသဟဂတာ၊ တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ၊ သေယျထိဒံ ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာ(=ဘဝကြင်တဏှာသည် ဘဝသစ်ကိုဖြစ်စေ၊ တပ်နှစ်သက်စွဲကပ်မှုနှင့်တကွ ထိုထိုဘဝကို နှစ်သက်တတ်၏၊ အဘယ်သို့နည်း၊ ကာမကို ဆာလောင်ခြင်း, ဘဝကိုဆာလောင်ခြင်း, မရှိသောဘဝကို ဆာလောင်ခြင်း) ဤသို့ ဆာလောင်ခြင်း ဖြစ်နေရာမှ အစွဲဥပါဒါန်အဆင့်သို့

ရောက်ရပြန်၏၊ ထိုမှတဖန် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆက်လက် ကြည့်ရှုသောအခါတွင် ထိုတဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်၊ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာဇာတိ ဟူသော ပုဒ်များနှင့် ဆက်စပ်၍ လူ၏ စဲ့လမ်းတတ်သော ဥပါဒါန်သတ္တိသည်သာလျှင် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်ပေါ် ကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ထိုဥပါဒါန်ဆိုသည်မှာ **ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ် မဟာနိဒါနသုတ်** ၅၄-တွင် "စဲ့လမ်းခြင်း ဥပါဒါန်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ကာမုပါဒါန်=ကာမ ၅-မျိုးဌ် စဲ့လမ်းခြင်း၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်=အယူဌ် စဲ့လမ်းခြင်း၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်=အကျင့်မလေ့ စရိုက်ဌ် စဲ့လမ်းခြင်း၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်=ငါတည်းဟူသော အတ္တဌ် စဲ့လမ်းခြင်း၊ အာနန္ဒာ ဤအဲ့လမ်း အစဲ့တို့သည်သာလျှင် ဖြစ်ကြောင်း ကမ္မဘဝ၏ အကြောင်းရင်း တို့ပေတည်း၊ သမုဒယပေဘည်း၊ သံသရာ၏ အဖေါက်အကူပေတည်း" ဟူ၍ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တွင် တွေ့ရှိရပါသည်ဘုရား၊ထို့နောက် ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဗဟုဓာတုကသုတ် (၁၁၁)တွင် "အာနန္ဒာ အကြင်ရဟန်းသည် ဓာတ်ဌ်လိမ္မာခြင်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဌ် လိမ္မာခြင်း, အာယတနတို့ဌ် လိမ္မာခြင်း-စသော ဤလိမ္မာခြင်း ၃-မျိုးနှင့် ပြည့်စုံသော် ပညာရှိရဟန်းဟု ဆိုခြင်းငှာ ထိုက်၏။

ဤအချက်အရ လူသေလူဖြစ် မည်သို့ဖြစ်ရပုံကို အထက်သုတ်ပါ စကား အတိုင်း ဓာတ်နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာယတန နည်းအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းအရလည်းကောင်း စဉ်းစားရန်သာ ရှိလေတော့ သည်။

ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာသဘောဖြင့် စဉ်းစားခြင်း မပြုတော့ပါဘုရား၊ ဤတွင် ဆရာဟော် သျှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ပထမဦးစွာ ဓာတ်နည်းဖြင့် စတင်စဉ်းစား၏၊ ထေရဝါဒပိဋကတ်ဖြစ်သော-နိဒါနဓာတုသံယုတ်-ဟီနာဓိမုတ္တိကသုတ် ၃၅၂-တွင် "ရဟန်းတို့ သတ္တဝါတို့သည် ဓာတ်အားဖြင့် တူရာတူရာဌ်သာ တပေါင်းတည်း ဖြစ်၏၊ တသားတည်းဖြစ်၏၊ ယုတ်ညံ့သော နှလုံးသွင်း ရှိသူသည် ယုတ်ညံ့သော နှလုံးသွင်းရှိသူနှင့်သာ တပေါင်းတည်းဖြစ်၏၊ တသားတည်း ဖြစ်၏၊ ကောင်း သော နှလုံးသွင်းရှိသူသည် ကောင်းသော နှလုံးသွင်းရှိသူနှင့်သာ တပေါင်းတည်း ဖြစ်၏၊ တသားတည်း ဖြစ်၏၊ အတိတ်ကလည်း ထိုအတိုင်း ဖြစ်ခဲ့၏၊ ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဌ်လည်း ထိုအတိုင်း ဖြစ်နေသည်၊ နောင်အနာဂတ် ကာလဌ်လည်း ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့" ဟုဟော၏။

ဤနောက်ထပ်တဖန် နိဒါနသံယုတ် အဿနွသံဿန္ဒနသုတ် ၃၅၆-တွင်သတ္တဝါ တို့သည် အတိတ်-ပစ္စုပ္ပန်-အနာဂတ်-ကာလအားလုံးဌ် ဓာတ်အားဖြင့်သာလျှင် တူရာတူရာတို့အချင်းချင်း တပေါင်းတည်းဖြစ်၏၊ တသားတည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ မကောင်းသော နှလုံးသွင်းရှိသူသည် မကောင်းသော နှလုံးသွင်း ရှိသူနှင့်သာ

တပေါင်းတည်း ဖြစ်၏၊ တသားတည်းဖြစ်၏၊ ကောင်းသော နှလုံးသွင်း ရှိသူသည် ကောင်းသော နှလုံးသွင်း ရှိသူနှင့်သာလျှင် တပေါင်းတည်းဖြစ်၏၊ တသားတည်း ဖြစ်၏။ ထို့အတူ အကျင့်ဆိုးသူ - အကျင့်ကောင်းသူ - ပညာရှိသူ - ပညာမဲ့သူ စသည်ဖြင့် တူရာတူရာ အချင်းချင်း၌သာလျှင် တပေါင်းတည်း ဖြစ်၏၊ တသားတည်းဖြစ်၏၊ ထိုသဘောသည် အတိတ်-အနာဂတ်-ပစ္စုပ္ပန် ကာလအားလုံး၌ ဤအတိုင်းသာတည်းဟု ဟော၏။

ယခုတင်ပြခဲ့သော ပိဋကတ်တော်များရှိ ဓာတ်ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍအပြင် **ဣတိဝုတ် ဓာတုသောသံသန္ဒနသုတ်-၂၂၇-တွင် "ရဟန်းတို့ သတ္တဝါတို့သည် အစ္ဆာသယဓာတ်အားဖြင့်သာလျှင် နှီးနှောညီညွတ် (ပေါင်းစည်း) ကြကုန်၏။ ယုတ်သောသူ ယုတ်သောသူနှင့် မြတ်သောသူ မြတ်သောသူနှင့် ကောင်းသောသူ ကောင်းသောသူနှင့် နှီးနှောကြ၏၊ တပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြ၏၊ အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ် ရောနှောခြင်းကြောင့် ကိလေသာဖြစ်၏၊ မရောနှောသော် ကိလေသာမဖြစ်၊ ပျင်းရိသူပါလျှင် ကောင်းသော အသက်မွေးခြင်း ရှိသူလည်း ပျက်စီးရ၏၊ သံသရာ၌ နစ်မြုပ်ကြ၏။

ဤအချက်တို့ပါ ဗုဒ္ဓဘုရား၏ အဆိုအမိန့်နှင့်အညီ ဓာတ်များသည် တူရာစုဝေး ကြပုံကို လူသေလူဖြစ်တွင် ဟောဖော်ညွှန်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များဘုရား—

ထေရဝါဒပိဋကတ် နိဒါနဿံယုတ်—ဓာတုနာနတ္တသုတ် ၃၄၃-တွင်—

"ရဟန်းတို့ ဓာတ်အမျိုးမျိုးဟူသည် စက္ခုဓာတ် ရူပဓာတ် စက္ခုဝိညာဏဓာတ် သောတဓာတ် သဒ္ဒဓာတ် သောတဝိညာဏဓာတ် ဃာနဓာတ် ဂန္ဓဓာတ် ဃာန-ဝိညာဏဓာတ် ဇိဝှါဓာတ် ရသဓာတ် ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ်၊ ကာယဓာတ် ဖောဋ္ဌဗ္ဗ-ဓာတ် ကာဝိညာဏဓာတ် မနောဓာတ် ဓမ္မဓာတ် မနောဝိညာဏဓာတ်တို့တည်း။ ရဟန်းတို့ ဤသည်ကို ဓာတ် (၁၈) ပါးဟု ခေါ်ဆိုအပ်" ၏ ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဤအချက်အရ တိရစ္ဆာန်နှင့်လူ ဓာတ်ချင်းမတူကြသည့်အတွက် ပေါင်းစပ်ရန် အကြောင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

သတ္တဝါအားလုံး ဓာတ် (၁၈) ပါးပင် ဖွဲ့စည်းထားသော်လည်း ဓာတ် (၁၈) ပါး ပေါ် ပေါက်ပုံခြင်းမှာ လူနှင့်တိရစ္ဆာန် များစွာ ကွာခြားပါသည်၊ 'လူသည် ပန်းတပွင့်ကို မြင်လျှင် လှသည်ဟု အမှတ်ပြုကြပါသည် ဘုန်း၊ တိရစ္ဆာန်သည်

ထိုပန်းကို မြင်နေ၏၊ သို့ရာတွင် အစာအဟာရအဖြစ်သာ မြင်မည်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ လူသည် ကဗျာ ဂီတ တေးသံသာမျှားကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ခံစား တတ်သော်လည်း တိရစ္ဆာန်များသည် ဤကဲ့သို့ ခံစားတတ်သည် မဟုတ်ပါဘုရား။ ဤသို့ဖြင့် ဓာတ် (၁၈)ပါးချင်း အတူတူ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်တို့မှာကား ခံစားရပုံ ဓာတ်မတူသောကြောင့် သွေးဓာတ်ချင်း မတူကြောင်း ဗတ္ဓရပါသည် ဘုရား။

အထက်ပါ တူရာတူရာ ဓာတ်ကူးသည်ဆိုသည့် အချက် အထောက်အထား ဘုရားဟော ဒေသနာများအရ လူ၌ဖြစ်သော ဓာတ်သည် လူ့အချင်းချင်း ဓာတ်ကူးသည်ဆိုပါက လူသာလျှင်ဖြစ်မည်ဆိုကြောင်း ဗတ္ဓရပါသည်ဘုရား၊ သာဓကအားဖြင့် ဆေးရုံ၌ လူနာတဦး လိုအပ်သောသွေးကို သွေးချင်းတူရာ လူမှသာလျှင် အထောက်အကူပြု၍ လူလူချင်း ဓာတ်ကူးကြပါသည် ဘုရား၊ ဤ တိရစ္ဆာန်သွေးကို လူသွေးအစား အသုံးပြု၍မရပါ ဘုရား ဤပါဠိတော် အထောက်အထားအရ ဆရာတော် သျှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် သွေးဓာတ်တူ ရောနှောမှုကို အတည်ပြုပါသည် ဘုရား။

အာယတနနည်း

ဤအချက်၌လည်း ဆရာတော်သျှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြန်ပါသည် ဘုရား—

ထေရဝါဒပိဋကတ် သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ မြန်မာပြန် ၂၄၈-တွင် "ရဟန်းတို့ အာယတနတို့မည်သည် အလုံးစုံသော ပဋိသန္ဓေနေမှုသဘောရှိ၏၊ ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် အလုံးစုံသော ပဋိသန္ဓေနေမှု သဘောရှိသနည်း၊ မျက်စိသည် အဆင်း စက္ခုဝိညာဏ်၊ စက္ခုသမ္ဖဿသည် ပဋိသန္ဓေနေမှု သဘော ရ၏၊ စက္ခုသမ္ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ခံစားမှု သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာသည်လည်း ပဋိသန္ဓေနေမှုသဘောရှိ၏၊ နားသည် ၎င်းအတိုင်း ပဋိသန္ဓေနေမှု သဘောဖြစ်၏။

လျှာသည် ၎င်းအတိုင်းပင် ပဋိသန္ဓေ နေမှုသဘောရှိ၏။

ကိုယ်သည် ။ ။ ။

စိတ်သည် ။ ။ ။

ဤအချက်ပါအတိုင်း အာယတန နည်းအားဖြင့် တူရာတူရာကို ဆက်၍ ပဋိ-သန္ဓေနေမှုကို ပိဋကတ်တော်တွင် ဗတ္ဓရပါသည် ဘုရား။

ဆက်လက်၍ ဥပရိပဏ္ဏာသ သဋ္ဌာယတနဝဂ် မဟာသဋ္ဌာယတနိကသုတ် ၃၄၃-တွင် "ရဟန်းတို့ စက္ခုနှင့် ရူပါရုံကို ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိကြ၍

စက္ခုဝိညာဏကို ဟုတ်မှန်သောအတိုင်းမသိကြခဲ့၊စက္ခုသမ္ဖဿကို ဟုတ်မှန်သော အတိုင်းမသိမမြင်ကြ၍ ယင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သုခ,ဒုက္ခ, ဥပေက္ခာ ဝေဒနာတို့ကို ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း မသိမမြင်ကြပဲ ထိုဝေဒနာတို့ကို စွဲယူ၏၊ ပြင်းစွာစွဲလမ်းခြင်း ဥပါဒါန်နှင့် ယှဉ်သော ရာဂဖြင့် တွေဝေသော သာယာဖွယ်ကို ရှု၏၊ မုန်းစရာကိုလည်း ကျဿာ၊ အဘိဇ္ဈာနှင့်ယှဉ်သော ဒေါသနှင့် မုန်း၏၊ နား, နှာ, လျှာ, ကိုယ် စိတ်တို့၌လည်း အထက်အတိုင်း ဟောလျက် ငါးပါးသော ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ တို့သည် ဖြစ်ပွားခြင်းသို့ ရောက်စေ၏၊ ထိုအခါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား တဖန်ဘဝသစ်ကို ရောက်စေတတ်သော နှစ်သက်စွဲလမ်းခြင်းသို့ ရောက်စေ၏၊ ထိုအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား တဖန် ဘဝသစ်ကို ရောက်စေတတ်သော နှစ်သက်စွဲလမ်းခြင်း ဥပါဒါန်နှင့်တကွသော တပ်မက်ခြင်းတဏှာသည်လည်း ပွားများခြင်းသို့ ရောက်၏။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား-

အထက်ပါ အာယတနနည်းများကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းတွင် တပေါင်းတည်း ဖွင့်ဆိုတင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား—

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံမှစ၍ ၁၂-ဆက်သော ကွင်းဆက်ရှိသည်၊ သံသရာတွင် ကျင်လည်သမျှ၏ အကြောင်းရင်းများပေတည်း၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏတို့ကို အဖန်တလဲလဲ ဖြစ်ပေါ်စေသော အခြေခံ တရားတို့ပေတည်း။

ဤတွင် လူသေလူဖြစ်ဖွယ် ဇာတိဟာ ဥပါဒါန် ဥပဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ ဟူသော အပိုင်းသာလျှင် လိုရင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ပီဋကတ်တော် ကိုးကားချက်များမှာ—

ရဟန်းတို့ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ သတ္တဝါတို့ တည်တံ့ရေး အထောက်အပံ့ကား အာပ၊ဝရ ၄-မျိုးရှိ၏။ အလုပ်အကျွေးပြု၍ စားရသော ကပဋိကာရအာဟာရ၊ ထိတွေ့မှုဋ္ဌ မှတ်သားသော ဖဿာဟာရ၊ စဉ်းစားတွေးတောသော မနောသဉ္စေ-စ နာအာဟာရ၊ အထူးသိမှုမျှ ဝိညာဏအာဟာရ ဤလေးပါးတို့တည်း၊ ထို အာ ဟာရ လေးပါးတို့ကို ဂပ်ငြိမှုနှင့် နှစ်သက်မှု ကာမရာဂ၊ အထူးသိမှု ဝိညာဏ အာဟာရ၊ နှစ်သက်မှု နန္ဒီ၊ တပ်စွန်းမှု (ငြိတွယ်မှု) တဏှာ-ရိုခဲ့မှု စက္ခုစသော ဝိညာဏ်တည်ခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ထိုအခါ (ပြုစီရင်မှု)သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ပွား၏။

(နိဒါနသံယုတ် အတ္ထိရာပသုတ် ၃၁၁-၃၁၂-မှ အဆိုပါဘုရား)

နိဒါနဝဂ္ဂ နိဒါနသုတ် ၃၀၄-တွင်လည်း—

တိရစ္ဆာန်နှင့်လူသည် ဤအာဟာရ ၄-မျိုးတို့၌ အကြိုက်ချင်းမတူညီသည့် အလျောက် ဥပါဒါန် ဖြစ်ပေါ်ပုံ များစွာ ကဲ့ပြား ခြားနားကြပါသည်ဘုရား။ ဤအာဟာရတို့ကို မှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဥပါဒါန်တို့သည်လည်း မတူညီကြပါဘုရား။

အာနန္ဒာ—တေဘူမကတရား (မြင်တွေ့ကြားသိသမျှ)တို့၌ သာယာဖွယ်ရှိနေသူအား တပ်မက်ခြင်း(ငြိတွယ်မှု တဏှာသည် ပွား၏)၊ တဏှာကြီးပွားသော် ဥပါဒါန်ဖြစ်၏၊ ဥပါဒါန်အကြောင်းကြောင့် ဘဝဟူသည် ဖြစ်ရ၏ ဟု ဟော ထားပါသည်ဘုရား။

ဤသို့ မြင်တွေ့ ကြားသိရသမျှတို့၌ အာဟာရ ကဲ့ပြား ခြားနားနေရသမျှ တိရစ္ဆာန်၏ဥပါဒါန်နှင့် လူဥပါဒါန် ကပ်ငြိပုံခြင်းမတူကြောင်း တင်ပြရပါသည် ဘုရား။

သို့ရာတွင် ဥပါဒါန်လေးမျိုး ရှိသည့်အနက် အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဟူသည်မှာ တိရစ္ဆာန်၏ကိုယ်ကို စွဲလမ်းရာ၌ အဓမ္မအတောင် အမြဲ လေးဘက်ထောက် အဝတ်မပါ ဗဟောကိုယ်တည်း သူပင်ကိုယ်သဘာဝ ကိုယ်ခန္ဓာကိုသာ စွဲကြပါသည်၊ လူက စွဲသော အတ္တဝါဒုပါဒါန်မှာမူ စကားပြောခြင်း၊ နှီးနှောခြင်း၊ ရယ်ခြင်း၊ ငိုခြင်း၊ အတွေးအခေါ်ဝင်ခြင်း၊အဝတ်အဆင်တန်ဆာကို သာလျှင် လူ၏ အတ္တဝါဒုပါဒါန်အဖြစ် စွဲလမ်းကြပါသည်ဘုရား။

ခန္ဓဝဂ် ထေရဝဂ် အာနန္ဒာသုတ် ၈၂-မှ တင်ပြပါသည် ဘုရား။

"အာနန္ဒာ ဥပမာသော်ကား တန်ဆာဆင်ခြင်း သဘောရှိသော ယဉ်ရွယ်နုပျိုသူ မိန်းမငယ်သည်လည်းကောင်း၊ ယောကျ်ားငယ်သည် လည်းကောင်း၊ စင်ကြယ်သော ကြေးမုံပြင်ဖြစ်စေ၊ ရေ၌ ဖြစ်စေ မိမိမျက်နှာရိပ်ကို ကြည့်ရှုသော် ရုပ်ကို အစွဲပြု၍ သာလျှင် ငါတည်းဟု မြင်ရ၏၊ အစွဲမပြုသော်မူ ငါဟူ၍ မသိမမြင်လေရာ၊ ဤအတူငါ့ ရုပ်ကို အစွဲပြု၍သာလျှင် ငါဖြစ်၏ဟူသော ပပဉ္စတရားတို့သည် ဖြစ်ရလေသည် ဟု မိန့်ဆိုထားပါသည်ဘုရား၊

ထို့နောက် ခန္ဓဝဂ္ဂ ခန္ဓသံယုတ်၊ ပိဏ္ဍောပမသုတ် ၇၄-တွင် ငါဟူ၍ စွဲကပ်သော် ရုပ်ကိုသာလျှင် စွဲလမ်းရာ၏၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏတို့ကို စွဲလမ်းရာ၏၊ ထို ငါအား ဤစွဲလမ်းမှု အကြောင်းခံကြောင့် ဘဝဖြစ်ရာ၏၊ ဘဝ အကြောင်းကြောင့် ဇာတိ ဇရာ မရဏတို့ဖြစ်ရာ၏ဟု ဟောထား ပါသည်ဘုရား။ ထို့နောက် ငါဟူ၍စွဲကပ်သော ရုပ်ကိုသာလျှင် စွဲလမ်းရာ၏၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏတို့ကို စွဲလမ်းရာ၏၊ ထို ငါအား ဤ စွဲလမ်းမှု အကြောင်း

ကြောင့် ဘဝဖြစ်ရာ၏၊ ဘဝအကြောင်းကြောင့် ဇာတိ ဇရာ မရဏာတို့ဖြစ်ရ၏၊ ခန္ဓဝဂ္ဂ ခန္ဓသံယုတ် ပိဏ္ဍောပမသုတ် ၂၄-မှပါဘုရား။

ထို့နောက် ဝစ္ဆ ငါဘုရားသည် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ရှိသူအား သာ တဖန် ဘဝသစ် ဖြစ်ရ၏ဟု ဟော၏၊ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်မရှိသူအား မဟော၁ဲ့။

သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ကုလ္လူပမသုတ်၊ ၅၄၄-မှ ပါဘုရား။

ရင်းပြင် ခန္ဓငါးပါး၌ စွဲလမ်းသော် ထို စွဲလမ်းမှုဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်၏၊ ဘဝကြောင့် ဇာတိ ဖြစ်ရ၏။

ခန္ဓဝဂ္ဂ သမာဓိသုတ် ၁၂-မှ ပါဘုရား။

နောက် ကာမဂုဏ်နှင့်ပတ်သက်သော ကာမုပါဒါန်တွင် ဤသို့ ဟောပါသည်ဘုရား၊ ရဟန်းတို့ ကာမဂုဏ်၌ လိုလားသော သူသည် ထို ကာမဂုဏ်နှင့် လျော်သော အတ္တဘောကိုသာ ရရာ၏။

အင်္ဂုတ္တိုရ် ဆက္ကနိပါတ် နိဗ္ဗေဓိကသုတ် ၄၅၂-မှပါ ဘုရား။

[ဤစာပိုဒ်အရောက်တွင် ရုံးတော်မှ နိဗ္ဗေဓိကသုတ် ပြန်ဆိုချက် လွဲမှားနေကြောင်း လက်တွေ့မေးသည်။]

နိဗ္ဗေဓိကသုတ်ကို လက်တွေ့မေးခြင်း

လူသေလူဖြစ် စောဒနာအမှတ်(၂)ကို ချေပရာ၌ သမင်မြတ်ဆိုင်က ကာမဂုဏ်နှင့် ပတ်သက်သော ကာမုပါဒါန်တွင် ဤသို့ဟောပါသည်ဘုရားဟု လျှောက်ထားပြီး .....

"ရဟန်းတို့ ကာမဂုဏ်၌ လိုလားသော သူသည် ထိုကာမဂုဏ်နှင့် လျော်သော အတ္တဘောကိုသာ ရရာ၏—"

ဟု ကိုးကားတင်ပြသောကြောင့် ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များက လွဲမှားကြောင်း သိ၍ အောက်ပါအတိုင်း စိစစ် မေးမြန်းကြသည်။

ဦးဉာနိက (အဖွဲ့ဝင်)	—ဒကာကြီး ကိုးကားတဲ့နေရာမှာ သံသယဖြစ်ဖွယ် တွေ့တွေ့နေရပါတယ်၊ ချုံးတာကို မချုံးရဘူးလို့ မဆိုပါဘူး၊ ဘာသာပြန်တဲ့နေရာမှာ ဟို့မူရင်း မြန်မာပြန်က(သာ)ဆိုတဲ့ စကားလုံးမပါတာကို (သာ)ထည့်ရင် ဒီနေရာမှာ အဓိပ္ပာယ်အများကြီး ကွဲလွဲသွားပါတယ်။
သခင်မြတ်ဆိုင်	—မှန်ပါ သတိပေးပါဘုရား။
ဦးဉာနိက	—ဒကာကြီး မြန်မာပြန်ချက်ကို နဲနဲကလေး ကျမ်းရင်းနဲ့ တိုက်ကြည့်စေချင်ပါတယ်၊ ဒကာတယောက် ဒီဘက်လာ၊ စာအုပ်ရော့၊ ကြည့်စမ်း။

သခင်မြတ်ဆိုင် —ကြည့်ပြီးတော့ အင်္ဂိန်မပျက် ဖတ်သွားပါမယ်ဘုရား၊ နောက်ဆုံးကျ တော့ တပည့်တော်ကို ဆုံးမဒါပေါ့ဘုရား။

[သာသနာရေးဦးစီးဌာန ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးရွှေအောင်က စာအုပ်ကိုယူ၍ သခင် မြတ်ဆိုင်သို့ပေးသည်၊ အတော်နှင့် ရှာမတွေ့၊ ဦးရွှေအောင်က ဖတ်ပြရသည်၊ ၄၅၂-တွင် မတွေ့၊ ၄၅၃-တွင် တွေ့ရ၏၊ ယင်းသို့ တွေ့ရသော်လည်း မူရင်း ဘုရားဟောစကားနှင့် သခင်မြတ်ဆိုင် တင်ပြချက် လွဲနေသည်။ မူရင်းမြန်မာပြန်မှာ အောက်ပါအတိုင်း.....

"ရဟန်းတို့ ကာမဂုဏ်လိုလားသူသည် ကုသိုလ်အဖို့ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်အဖို့ကြောင့် သော်လည်းကောင်း ဖြစ်သော ထိုထို (ကိလေသာကာမ) အားလျော်သော အတ္တဟောကို ဖြစ်စေ၏။"

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ခေျပလ္ဘာတွင် (ကုသိုလ်၊အကုသိုလ်)ဟူသော စကားလုံးကို တမင်ဖြုတ်ထားသည့်အပြင် မူရင်းမြန်မာပြန်၌ မပါသော (သာ)ကိုထည့်၍ (အတ္တဘောကိုသာ)ဟု ပြန်ဆိုထားသောကြောင့် ဝိနည်းဓိရိဆရာတော်များက မေးခြင်းဖြစ်သည်။]

သခင်မြတ်ဆိုင် —နဲ့နဲ့ပါးပါး လွဲတာတော့ ရှိမယ်ဘုရား။

ဦးဥာနိက —နဲ့နဲ့ပါးပါးလွဲတာလို့ မဆိုနိုင်ဘူး၊ (သာ)မရှိတဲ့နေရာမှာ (သာ)ထည့်လိုက်တဲ့အတွက် အဓိပ္ပာယ် ဒေါင်မတန် ကွာခြားသွားပါတယ်။

သခင်မြတ်ဆိုင် —ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ဘုရား၊ တပည့်တော် ဆရာတော်များနှင့်ဆွေးနွေးဖို့ အခွင့်ရလျှင် ပြန်ပြီးဆွေးနွေးပါမယ်ဘုရား၊ ဒါတွေကတော့မှားပါတယ်ဘုရား၊ အင်မတန်ရခဲတဲ့ အခွင့်အရေးမို့ ဆရာတော်ကြီးများကြိုက်သလို ဆုံးဖြတ်ပါဘုရား။

ၵင်းအရ ဒန္ဓောငါးပါး၌ အတ္တ-ငါဟု ရှုမှတ်နေသော် ထို ဖောက်ပြန်တတ်သော ခန္ဓာငါးပါးတိုင်း ကာမဂုဏ်အတိုင်းသာလျှင် ဘဝသစ်ဟူ၍ အစဉ်အလိုက် နေမည်ဖြစ်လေရာ သူ၏ ခေတ္တာအိပ်ပျော်ခြင်းသည် ခေတ္တ သေခြင်းသဘောပင် ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ္တာယာယီ အသေသဘော၌ပင် အိပ်မက် မက်ကြရာတွင် လူ၏ အိပ်မက်သည် လူ့ အဖြစ်ကိုစွန့်၍ ခွေး, ဝက်, ကြွက်,နွားတို့အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းသော အိပ်မက်မျိုးမက်၍ မဖြစ်စကောင်းသည်ကို တောက်ပါသော် ကိုယ့်ဘဝ အဖြစ် ကိုယ်သာလျှင် အစဉ်ဥပါဒါန်များ ကပ်ရောက်ကြောင်း သိသာလောက်ပါသည် ဘုရား။

သို့ဖြစ်ရာ လူဖြစ်ကြရာ၌ မနုဿတ္တဘာဝေါ ဒုလ္လဘော ဆိုသော စကားဖြင့် လူဖြစ်သူတိုင်း ကုသိုလ်ကောင်းသည် မွန်မြတ်လှသော ဘဝကောင်းဖြစ်သည်ဟူ၍ မယူဆနိုင်ပေ။ ဤနေရာ၌ အတ္တတည်းဟူသော ငါအစွဲပြုသမျှ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံကိုဖယ်၍မရ၊ ကံအတိုင်း ဖြစ်ရသည်မှာမှန်၏၊ သို့ရာတွင် ဆရာတော်ကြီးက ပြောဟူကတို့၏ မိုးကျရွှဲကိုယ် ကံကို ဖယ်ပြီး ဗုဒ္ဓ၏ သံသန္ဒိဋ္ဌိက ကံကိုသာ မပယ်ချေ။

ဗုဒ္ဓ၏ကံမှာ ကာယကံ-ဝစီကံ-မနောကံ တို့သာလျှင် ဖြစ်သည်၊ ထိုကံသည်သာလျှင် အကောင်းအဆိုးကို ဖြစ်စေသည်ဟု ယခု လူသေလူဖြစ်တွင် ဆိုလိုပါသည်ဘုရား။

ဤ၌ မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ ဟောပါသည်ဘုရား၊ အစဉ်ဆုံး အချစ်ဆုံးဟူသည် မိမိကိုယ်ကိုသာဇာနည်း၊ အဘယ်အရပ်သို့ လှည့်လည်၍ ရှာဖွေစေကာမူ အဘယ်ရပ်အတွင်းမှ မိမိကိုယ်ထက်ပို၍ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သူကို မတွေ့နိုင်၊ ဤအတိုင်းသာတည်း။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ မလ္လိကာသုတ်-၂၅။)

ဤသို့လျှင် အတ္တဝါဒုပါဒါန်သည် ရှေဆောင်ဥပါဒါန် ဖြစ်နေသည်ဟု ဆရာတော် အသျှင်ဥက္ကဋ္ဌက မိန့်ဆိုပါသည်ဘုရား။

ဤဘုရားဟောတရားကို ကျော်ပြီး တိရစ္ဆာန်နှင့် မိုးပေါ်က နတ်ဗြဟ္မာ ဖြစ်နိုင်သည်ဆိုသော အယူကို ဆရာတော် အသျှင်ဥက္ကဋ္ဌက စဉ်းစားခြင်းမပြုတော့ပါဘုရား။

သတ္တဝါတဦးဦး စွဲကပ်နေသော တဏှာ ဥပါဒါန်သည် သတ္တဝါသေပြီးသည့်နောက်တွင် ရှိမြဲ ရှိလျက်ရှိသည်ဟူ၍ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်က ဟောပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

"ဝစ္ဆ သတ္တဝါသည် ဤကိုယ်ကို ပစ်ချပြီးနောက် တပါးသောကိုယ်ကို မကပ်ရောက်ရသေးစေကာမူ ထိုအခါ၌လည်း သတ္တဝါ၏ တဏှာ ဥပါဒါန်သည် ရှိမြဲရှိ၏ဟု ငါဆို၏။

ဥပမာ-မီးသည် လောင်စာမရှိသော လေကိုပင် စွဲလျက် တည်သကဲ့သို့ ထို တဏှာသည် လေကိုပင် မှီလျက် ဖြစ်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏"။

သဋ္ဌာယတန သံယုတ် ကုတူဟလသုတ် နှာ-၅၅၄-ဟု ပါရှိပါသည်ဘုရား။

နောက်တဖန် ဥပါဒါန်ကို ကံနဲ့တွဲ၍ဖြစ်ကြောင်း ဥပါဒိန္နကံတရားနှင့် ပတ်သက်၍ ဤသို့ဟောပါသည်ဘုရား။

ရာဟုလာ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကြမ်းတမ်းသော ကြမ်းတမ်းခြင်းသို့ရောက်သော အကြင်အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကံတရားသည် ဥပါဒိန္နရုပ်တရားကို အကျိုးပြု၏၊ ဆံပင် မွေးညှင်း, ခြေသည်း လက်သည်း, အရေထူ အရေပါးစသော ၃၂-ဖောငြာသ ရုပ်တို့တည်း၊ ဥပါဒိန္န (အဇ္ဈတ္တရုပ်) တို့သည် ကိုယ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ရုပ်တရားစုတည်း။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ် ၉၁-တွင်ပါဘုရား။

မြတ်စွာဘုရားက ကံဟူသောပုဒ်ကို ဤသို့ ပညတ်ပါသည်ဘုရား။

ငါ့ရှင်ဂေါတမ မကောင်းမှုပြုခြင်းကံကို သင်အာဘယ်မျှဖြင့် ပညတ်ပါသနည်းဟု တပသိနိဂဏ္ဌက မေး၏။ ဗုဒ္ဓက တပသိနိဂဏ္ဌ ငါသည် ကံကို သုံးပါးအားဖြင့် ပညတ်၏။ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံတို့တည်းဟု မိန့်တော်မူ၏။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဥပါလိသုတ် ၄၁-တွင် ပါပါသည်ဘုရား။

ဤသို့ ညွှန်ပြသောအခါ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံတို့ ကောင်းသော် ကံကောင်း၏။ ယင်းတို့ မကောင်းသော် ကံမကောင်း။

(အင်္ဂုတ္တိုရ် ဒသကနိပါတ် စုန္ဒသုတ်–၄၆၆။)

ဤအထက်ပါ သဘောမျှားအရ ဗုဒ္ဓသည် ဗြာဟ္မဏတို့၏ ရွေးဟောင်းကံကို လက်ခံတော်မမူပဲ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံတို့ကိုသာ လက်ခံသည်ဟု ဆရာတော်က ဆိုးဖြတ်ပါသည်၊ ဤနေရာ၌ အတ္တတည်းဟူသော "ငါ" ဒစ္စံဖြင့် ပြုလုပ်နေသမျှ စေတနာရှေ့ပြေးပါသည့်အတိုင်း ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့ဖြစ်ရသည်မှာ မှန်ပါသည်ဘုရား။ သို့ရာတွင် ဆရာတော်သျှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ရွေးမိုးကျရွှေကိုယ် ကံကိုပယ်၍ ဗုဒ္ဓ၏ သန္ဒိဋ္ဌိက ကံကိုသာ ယူပါသည်ဘုရား၊ ထိုကံသည်သာလျှင် ဘဝ၏ အကောင်း အဆိုးကို ဖြစ်စေသည်ဟု လူသေ လူဖြစ်တွင် ဆိုပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ လူသေလူဖြစ် ဒေသနာတွင် လူပင်ဖြစ်သော်လည်း ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ ညံ့ခဲ့သဖြင့် ခြေလက်အင်္ဂါမစုံသူများ၊ ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက် ဖြစ်လာသူများ၊ သန္ဓေကစ၍ ချိုယွင်းခဲ့သူများကို တွေ့နေရပါသည်ဘုရား။ ခြေလက်အင်္ဂါအစုံနှင့် မွေးလာပါလျက် နောင်မှ အကြောင်းတရုံကြောင့် ချွတ်ယွင်းသော်လည်း ယခု ပစ္စက္ခဘဝအဖြစ် ကြုံလွယ်သော အမိအဖတို့၏ ချွတ်ယွင်းမှုကြောင့်လည်းကောင်း ထိုပုံပျက်ပန်းပုံများ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်ဟူ၍ ဆရာတော်က ဆိုပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာတော်သည် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝကိုသာ အာရုံပြုပါသည်ဘုရား၊ ဤ၌ ပိဋကတ်တော်တွင် ကံနှင့်ပတ်သက်၍ ဤသို့ တွေ့ရပါသည်ဘုရား၊ ယခုဘဝချမ်းသာ ဆင်းရဲ ခံစားမှုဟူသမျှသည် ရှေးအတိတ်ကံကြောင့်ချည်းဟု ဆိုကြသော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ကိုယ်တိုင် သိအပ်သည်ကိုလည်း ကျော်လွန်ကုန်၏၊ အမှန်ဟု သမုတ်အပ်သော ပညာရှိတို့၏ စကားကိုလည်း ကျော်လွန်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ စကားကို ဘမှားဟု ငါဆို၏ဟု ဟော၏၊သဋ္ဌာယတန သံယုတ် သီဝကသုတ် ၄၂၃-တွင် ပါပါသည်ဘုရား။

လူသည် တချိန်တခါတွင် နှလုံးသွေးရပ်၍ သေဆုံးပါသည်၊ နှလုံးမီး ဥဿာတေဇော (ကမ္မဇတေဇော) ခေါ် နှလုံးအိမ်စောင့် မီးငြိမ်းသွားသောအခါ သေပြီဟု ခေါ်ရပါသည်ဘုရား၊ ထိုသေသူမှ နောက်ဆုံး နှာခေါင်းမှ ထွက်သော

လေသည် ၎င်း၏ နှလုံးတွင် စုဝေးသော ဓာတ်တို့၏အင်အားနှင့်တကွ အပြင်လောကသို့ ပျံ့လွှင့်လာပါသည်၊ ယင်းလေကို မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်အရ ဥပါဒိန္နဓာတ်ဟု ခေါ်လေသည်၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ် ၉၁-တွင်ပါ ပါသည်ဘုရား။

ထိုဥပါဒိန္နဓာတ်သည် လေထုအတွင်းသို့ အခြားဓာတ်များဖြင့် အရောအစပ်မရှိ သီးခြားလွှင့်ပါတော့သည်၊ ထိုလွှင့်သောဓာတ်သည် မူလတူရာဓာတ်များနှင့် စပ်ရန် သတ္တဝါတို့၏ နှာခေါင်းတွင်းသို့ ရှူလေနှင့်အတူ ပါဝင်သွားကြပါသည်၊ ဓာတ်တူရာ လူသား လွှဲသာလျှင် ၎င်းတို့၏ သွေးနှင့်ရောစပ်ကာ သွေးမှုသုတ်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလိုက်၍ သွားပါသည်၊ ထိုအခါ မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ် ပဋိသန္ဓေပဒခန်းအရ ဂန္ဓဗ္ဗဓာတ်ဟု ခေါ်ပါသည်ဘုရား။ (၃၄၃)

" ဤ၌ အဆင်ပြေပါက ထိုဂန္ဓဗ္ဗဓာတ်သည် ဘဝသစ်ကို တည်ဆောက်ပါသည်၊ အဆင်မပြေလျှင် ထပ်မံ ပျံ့လွှင့်ပါသည်၊ (သာဓကအားဖြင့် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ အသံလွှင့်ရုံနှင့် ရုပ်မြင်သံကြား ဓာတ်တို့သည် ၎င်းတို့ကို ထုတ်လွှင့်ရာ မီတာနှင့်တူရာမီတာတို့၌ ပြန်လည်ထင်ရှား ပေါ်သကဲ့သို့ပါ ဘုရား) အသက်ရှိသောဝိညာဏ်ကို ကူးလျှင် သဿတဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊အသက်မရှိတော့၍ ဘာမျှမကူးစက်ဘူးဆိုလျှင်လည်း ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။ ယခုဓာတ်၏ သဘောကသာ ကူးစက်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဝိညာဏ်လည်းမဟုတ်ပါ၊ကံချည်းသက်သက်ဟူ၍လည်း မဟုတ်ပါ၊ ဥပါဒိန္နဓာတ်၏ ဓာတ်သဘောသက်သက်သာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။ သာဓကအားဖြင့် သံလိုက်သည် သံကို ကပ်သကဲ့သို့ပါ ဘုရား။

ဤလူသေလူဖြစ်တွင် အောက်ပါ ဘုရားဟောဖြင့် နိဂုံးချုပ်ပါသည် ဘုရား။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ဂန္ဒုလပဒွသုတ်- ၁၁၃-တွင် ဗုဒ္ဓရှင်မြတ် ဤသို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါသည်။ "ခန္ဓာငါးပါး၌ "အတ္တ" ငါဟူ၍ ရှုနေသူတို့သည် ချည်တိုင်၌ ကြိုးနှင့်ချည်နှောင် ထားအပ်သော ခွေးပမာ ယင်းချည်တိုင်ကိုသာ လှည့်ပတ်ပြေးနေရသကဲ့သို့–အတ္တ– "ငါ"စဲ့၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကိုသာလျှင် လှည့်ပတ်ပြေးနေကြရ ကုန်လေသည်" ဟူ၍ ဟောတော်မူခဲ့ပါသည် ဘုရား။

ယခုလည်း လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ထိုအတ္တတည်းဟူသော "ငါ"မပြုတ်နိုင်ကြသမျှကာလပတ်လုံး နေကြသူများ ဖြစ်ကြပါလျက် လုပ်ကြသမျှကုသိုလ်အကုသိုလ် လုပ်ငန်းအားလုံး၏ အကျိုးကိုလည်း ငါခံစား ငါစံစားချင်မှုဖြစ်နေကြခြင်းပင်လျှင် "ငါသေငါဖြစ်"သဘော လက်ခံပြီးသား ဖြစ်နေပါသည် ဘုရား။

"ဤဒါသေဝါဖြစ်သည်ပင်လျှင်" လူသေလူဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဆရာတော် သျင်ဥက္ကဋ္ဌက မိန့်ကြားမှုကို ကြားနာခဲ့ရပါသည် ဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၃)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ခေျပချက်]

(၃၁) ဘုံနှင့်ပတ်သက်၍ စောဒနာအမှတ် (၃) ပါ အချက်များအား ထေရဝါဒပိဋကတ်မြန်မာပြန်များနှင့် ပြန်လည်ရှင်းလင်း တင်ပြပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်များ ဘုရား-

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် ဘဝနှင့် ပတ်သက်၍ ပယ်ခိုင်းသည့် အထောက်အထားမှာ အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ဆက္ကနိပါတ် ဘဝသုတ် ၄၈-တွင် "ရဟန်းတို့ ဤဘဝသုံးမျိုးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏၊ အဘယ်ဘဝ သုံးမျိုးတို့ကို ပယ်အပ်သနည်းဟူမူ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ-ဤဘဝ သုံးပါး တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏" ဟု ဆိုထားပါသည် ဘုရား၊ ဤကဲ့သို့ အချက်များနှင့် တူညီသော ဘဝကိုစွဲလမ်း၍ နောင်အနာဂတ်မှာ ဖြစ်ရလိုကြောင်း ဘဝကို တပ်မက်သူသည် ဝဋ်ကို ရှေးသွားပြုသူသာ ဖြစ်ကြောင်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားသည် ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ် ၁၀-တွင် သူကြွယ် ဟာလိဒ္ဒိကာလဋ္ဌ ဤသို့သောရပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ ရှိသူဖြစ်ရလို၏၊ ဤကဲ့သို့ အနာဂတ်ဘဝကို ကြံသူသည် ဝဋ်ကိုရှေသွားပြုသူမည်၏။

ၔင်းနောက် ထေရဝါဒပိဋကတ် အင်္ဂုတ္တိရ် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် သစ္စသံယုတ် အဇ္ဈတ္တိကာယတနသုတ် ၃၇၅-တွင် "ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေသော သမုဒယစစ္စာ ဟူသည် ကာမတဏှာ, ဘဝတဏှာ, ဝိဘဝတဏှာတို့တည်း၊ ထိုတဏှာတို့ကိုပယ်အပ်ကုန်၏၊ မင်္ဂဖြင့်ပယ်လော့" ။

ထို့နောက်တဖန် ဥဒါန်း လောကသုတ် ၁၀၅-တွင် "ဘဝသည် နှိပ်စက်၏၊ ထိုဘဝကိုပင် နှစ်သက်ကြ၏၊ ဘဝဟူသည် ဘေးဖြစ်၏၊ ဇရာ မရဏသည် ဖြစ်၏၊ ဘဝကိုပယ်ခြင်းငှာ ကျင့်ရ၏၊ ဘဝဖြင့် ဘဝမှ မလွတ်၊ ဘဝပြတ်လိုခြင်းဖြင့်လည်း ဘဝမှမလွတ်၊ အလားတူပင် ဘဝကို ဗုဒ္ဓဘုရား လက်မခံကြောင်း သုတ်ပေါင်းများစွာ ရှိနေပါသေးသည် ဘုရား။

ၔင်းမှာ ဒီဃနိကယ် မဟာဝဂ် မဟာနိဒါနသုတ် ၅၄-တွင် "ဥပါဒါန် သည်လျှင် ဖြစ်မှုဘဝ၏ အကြောင်းရင်း ဟိတ်ပေတည်း၊ အခြေခံနိဒါန်းပေတည်း"၊

ၦင်း ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် သဂီတိသုတ် ၂၃၇-၂၃၈ တွင် "သင်္ဃေး၊ သူကြွယ် နတ်ဗြဟ္မာအဖြစ်ကို တောင့်တ၍ ငါသေလျှင် ထိုဘဝတို့ကို ရောက်ရသော် ကောင်းလေစ့ဟု ရည်မှန်း၍ လှူ၏၊ ထိုစိတ်ကို ဆား၍၊ ထိုစိတ်ကိုပွား၏၊ ထိုစိတ်သည် ယုတ်ညံ့သော၊ ကာမဂုဏ်တရားသို့ ညွတ်၏၊ မဂ်ဖိုလ်ကို မပွားစေကုန် စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓသည် ဘဝကိုပယ်ခဲ့ပါသည် ဘုရား။

ၦင်းနောက် ဥဒါန်း ဂဏိကာသုတ် ၁၅၁-တွင် ကာမဂုဏ်နောက် ဘဝကျိုး မျော်ကိုးသူဃည် ရာဂမြူမစင်သူ ဖြစ်၏။

အတ္တကိလမထာနုယောဂနှင့် ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂစသော အယုတ် တရား ၂-ပါးကို ကျင့်ကြံသူ မည်၏၊ ကာမဘဝကို မျော်ကိုးခြင်းသည် တဏှာ အဝိဇ္ဇာကို ပွားစေ၏ဟု ဤသုတ်ကွင် ဘဝကိုမျော်သူသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု ဆိုထား ကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ထေရဝါဒပိဋကတ် သုတ္တနိပါတ် ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာ ၄၁၃-တွင် ပုဏ္ဏက လုလင်၏အမေးကို ဖြေကြားတော်မူရာတွင် "လူနတ် ဗြဟ္မာဘဝကို တောင့်တ၍ လှူဒါန်းသူအား လုံးသည် ဘဝကို တပ်စွန်းလျက် တဏှာဖြင့် လှူသောကြောင့် ဇာတိ ဇရာ မရဏဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်နိုင်"ဟု မြတ်စွာဘုရားက အထက်ပါ အတိုင်း ရှင်းလင်းစွာ ဖြေတော်မူပါသည် ဘုရား။

ဘဝသည် မစင်ကဲ့သို့တည်းဟု ဘုရားဟောကြားပုံမှာ အင်္ဂုတ္တိရ် ကေက နိပါတ် ကေဒသမ တတိယဝဂ် ၎၆-တွင် မကောင်းသော မစင်မှန်က အနည်း ငယ်မျှပင်ဖြစ်စေ မကောင်းသော အနံ့အသက် ရှိသကဲ့သို့ ဘဝဟူသည် အနည်းငယ်သော ဘဝကိုပင်လျှင် ငါမချီးမွမ်း "အယုတ်ဆုံး လက်တဖြစ်စာ အချိန်၌ပင် ထိုဘဝကို မချီးမွမ်း"ဟု ဟောကြားတော်မူပါသည် ဘုရား။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်သာလျှင် ဘဝချုပ်ရာကိုသိနိုင်သော အထောက်အထား များမှာ ဣတိဝုတ် ဒိဋ္ဌိကတသုတ် ၂၀၈-တွင် "ဘဝနှစ်သက်သူအား လုံး ဘဝ ချုပ်ရာဟောလျှင် တွန့်ဆုတ်၏၊ ဘဝမကြိုက်သူကလည်း ဘဝပြတ်ခြင်းကို အလိုရှိ၏၊ သေလျှင်ပြီး၏ဟု ထင်၏၊ စင်စစ်သော်ကား ခန္ဓာ ၅-ပါး၌ စွဲလမ်းမှု (ဥပါဒါန်) ကင်းအောင် ကျင့်သူသာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်ဖြင့် ဘဝချုပ်ရာ၏၊ ၦင်းနောက် ဘဝကြံစည်သူသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြင်းကြောင်း—

သုတ္တနိပါတ်ဒုဋ္ဌကသုတ် ၃၇၉-တွင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူကို ပယ်ပြီးသော ရဟန္တာ သည် ဘဝကြီး ဘဝငယ်တို့၌ ကြံစည်တတ်သော မိစ္ဆာအယူမရှိ၊ ထို့ကြောင့် အဘယ်ဂတိသို့မျှ သွားရန်မရှိပြီ၊ဘဝတဏှာဟူသည် ပယ်ရန်သာဖြစ်ကြောင်းကို—

သုတ္တနိပါတ်ဂုဟဋ္ဌကသုတ် ၃၇၇-တွင် "တဏှာအရင်းခံ တဏှာ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော ဘဝ၌ သာယာမှုဖြင့် ဘဝတဏှာ အချည်နှင်းခံရသူ၊ သတ္တဝါတို့သည် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝတို့၏ ကာမကို လိုလား တောင့်တကုန်လျက် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း မလွတ်လပ်၊ အခြားသူတို့ကိုလည်း မလွတ်မြောက်စေနိုင်ချေ၊ ၎င်းအပြင် နတ်ဘဝကို ကြံစည်မှုကိုလည်း ဗုဒ္ဓဘုရားသည် အားပေးတော်မမူပါဘုရား။

မူလပဏ္ဏာသ စေတောခိလသုတ် ၁၅၁-တွင် " ဤအကျင့် ဤသီလဖြင့် နတ်အမျိုးမျိုးသော် လည်းကောင်း၊ နတ်မင်းသော်လည်းကောင်း ဖြစ်ရအံ့တော့မည် ဟူ၍ နှလုံးသွင်းခြင်း၊ ထိုနတ်ဖြစ်ရတော့အံ့ဟု နတ်စဲ့ဘုံဘဝစဲ့ဖြင့် ကျင့်သော် ဤသာသနာတော်သည် စည်ပင်ပြန့်ပြောခြင်းငှာ မဖြစ်ပြီ" ဤသည်မှာ သာသနာတော် မေ့မျိန်မည်ဟု ဆိုလိုပါသည်ဘုရား။

နတ်အဖြစ်ကို သာယာသော် သာသနာအကျိုး ပျက်အံ့ဟု ဟောကြားထားသည်မှာ အင်္ဂုတ္တိုရ် သတ္တကနိပါတ် မေထုနသုတ် ၅၅၅-တွင် " နတ်အဖြစ်ကို သာယာခြင်း အလိုရှိခြင်းသည်၊ ဤမြတ်သော သာသနာအကျင့်၌ ကျိုးပါက်ခြင်းပင်တည်း၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏမှမလွတ်၊ ဒုက္ခမှ မလွတ်မြောက်နိုင် ဟု ဟောထားပါသည် ဘုရား။

နတ်ဖြစ်ရန် ရှက်လော့၊ စက်ဆုတ်လော့ ဟူ၍ ဟောထားတော်မူကြောင်း အင်္ဂုတ္တိုရ် တိကနိပါတ် ဒေဝလောကသုတ် ၁၃၁-တွင် "တပါးသော အယူရှိကုန်သော ပရိဗိုဇ်က သင်တို့သည် ရဟန်းဂေါတမထံဝယ် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ ဤမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သလောဟု မေးကုန်ငြားအံ့၊ ဤအမေးသည် ရှက်နှိုးကုန်ရာသည် မဟုတ်လော၊ စက်ဆုပ်ကုန်ရာသည် မဟုတ်လော"။

" ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် နတ်ဖြစ်ခြင်း၌ ငြီးငွေ့ကုန်သော် ရှက်နှိုးကုန်သော် စက်ဆုပ်ကုန်သော် နတ်၌ဖြစ်သောအဆင်း နတ်၌ဖြစ်သော ချမ်းသာ ငြီးငွေ့ကုန်သော် ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် ရွေးဦးကပင်လျှင် ကာယ ဝစီ မနော ဒုစရိုက်တို့ကိုပါ ငြီးငွေ့ရာ၏၊ စက်ဆုပ်ရာ၏၊ ရှက်နှိုးရာ၏"ဟု ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား ဤကဲ့သို့သော သုတ္တန်အထောက်အထားများအရ ဗုဒ္ဓဘုရား ရှင်သည် လူ နတ် ဗြဟ္မာ တည်းဟူသော ဘဝတို့ကို အားမပေးခကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်မြတ်များအား ရှင်းလင်းတင်ပြ အပ်ပါသည် ဘုရား။

သောဓနာအမှတ်(၄)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား—

တပည့်တော်တို့သည် စောဒနာအမှတ် (၄) ကံ ကံ၏အကျိုးတရားနှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်လည် ရှင်းလင်း တင်ပြအပ်ပါသည် ဘုရား။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် သင္ဃာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ကမ္မနိရောဓသုတ် ၃၄၀-တွင် "ရဟန်းတို့ နိဗ္ဗာန်သည် ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတို့ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သော အရဟတ္တဖိုလ် အာရုံဖြစ်၏၊ရဟန်းတို့ ဤနိဗ္ဗာန်ကို ကံချုပ်ရာ ဟုဆိုအပ်၏" ဟူ၍ ဟောကြား ထားပါသည်ဘုရား။

ဂုင်းနောက် ကံသည် ပယ်ရန်တရားဖြစ်ကြောင်းကို ဂုင်းကံပျော်သူသည် ဆင်းရဲမှု မလွတ်နိုင်ကြောင်းကို မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် သစ္စသံယုတ် ပပါတသုတ် ၃၉၉-တွင် ရဟန်းတို့ ဇာတိ ဇရာ မရဏာ ဒုက္ခတို့မှ မလွတ်သော ကံသင်္ခါရတို့၌ ပြုလုပ်ပျော်မွေ့ နေကြကုန်သော သူတို့သည် ဆင်းရဲအပေါင်းမှ မလွတ်ဟုဝါဆို၏၊ ဂုင်းတို့သည် သစ္စာ ၄-ပါးကို မသိကြ၍ ကံဖြင့် သင်္ခါရအမှုတို့ကို ပြုလုပ်၍ နေကြသူတို့ ဖြစ်ကြလေရာ ကြီးစွာသော ချောက်ကမ်းပါး အတွင်းသို့ ကျရောက် နေကြသူများကဲ့သို့ သာတည်းဟူ၍ ဟောထားပါသည် ဘုရား။

ဂုင်းနောက် ကံပျော်သူတို့သည် အမှောင်တွင်း ကျနေသူ ဖြစ်ကြောင်းကို မဟာဝဂ္ဂ သစ္စသံယုတ် အန္ဓကာရသုတ် ၄၀၂-တွင်— "ထိုကံပျော်သူ သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ပဋိသန္ဓေ ဇာတိဖြစ်စေတတ်သော ကံသင်္ခါရအမှုတို့ကိုသာ ပြုလုပ်၍၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏတည်းဟူသော အမှောင်နယ်ထဲ၌သာ ကျဉ်လည်ကြလျက် ဆင်းရဲမှု မလွတ်သောသူတို့သာ ဖြစ်ကြကုန်သည်ဟူ၍ ကံအကျိုးတရားကို ရှေးရှုမိပါက သံသရာလည်ရေးကိုသာ အားပေးတတ်ကြောင်း ဖြစ်သဖြင့် တပည့်တော်များ တင်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဂုင်းနောက် ဆက်လက်၍ တင်ပြရန်မှာ အင်္ဂုတ္တိရ် ဧကနိပါတ် ကောဋ္ဌက-သုတ် ၁၈၈-တွင် "ငါ့ရှင် မျက်မှောက်ကံအကျိုး ခံစားရန်, တမလွန်အကျိုး ခံစားရန်,ရင့်ကျက်သော ကံအကျိုး၊ မရင့်ကျက်သောကံအကျိုး၊ အကျိုးများသောကံ အကျိုး၊နည်းသောကံ စသော—များသောကံတို့၏ အကျိုးကို ခံစားရန် ကံတွက်မြတ်စွာဘုရားထံ၌ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပါသလောဟု ကောဋ္ဌကရဟန်းက လျောက်၏၊ သာရိပုတ္တရာက ထိုကဲ့သို့ ကံတို့ကို ခံစားရန် မဟုတ်ပါ၊ မသိ

သေးသော သစ္စာ ၄-ပါးဒ္ဒီလည်းကောင်း၊ ထိုသစ္စာလေးပါးကိုသိပြီး၍ ထိုးထွင်းနားလည် သိရန် လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရားထံ၌ ကျင့်သုံးပါ၏ဟုဖြေ၏" ဟူ၍ ဟောကြား ထားကြောင်းပါ ဘုရား။

ဝိနည်းဓိရ် အရှင်မြတ်များ ဘုရား—

ပညာမဲ့များသာလျှင် ကံကို ယုံ၏ဟု အောက်ပါ သုတ္တန်ပါတ် ဒွယတာနုပဿနာသုတ် ၃၇၀ တွင် "လောက၌ များစွာကုန်သော ဆင်းရဲဒုက္ခဟူသမျှသည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့် ဖြစ်ရကုန်၏၊ ပညာနှံ့သူတို့သည် မသိ နားမလည်သည်ဖြစ်၍ လောကီကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့ကို ပြုရကား ပုထုဇဉ်သည် အဖန်ဖန် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ကပ်ရောက်ရ၏၊ ပိုင်းခြားသိသူသည် ထိုဝဋ္ဋဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့ကို မပြုလုပ်ရာ" ဟု ဟောပါသည် ဘုရား။

ကံပယ်ရေးဆိုင်ရာများကိုလည်း ဟောထားကြောင်း မဟာဝဂ္ဂ ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ် တဏှာသုတ္တယရသုတ် ၁၈၂-တွင် "ဥပေက္ခာသံဗောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများသော် ထို ရဟန်းသည် တပ်မက်မှုတဏှာကို ပယ်၏၊ တပ်မက်မှုတဏှာကို ပယ်ခြင်းကြောင့် ကံကို ပယ်၏၊ ကံကို ပယ်ခြင်းကြောင့် ဝဋ္ဋဆင်းရဲကို ပယ်၏၊ ဥဒါယီ ဤသို့လျှင် တဏှာကုန်ခြင်းကြောင့် ကံကုန်၏၊ ကံကုန်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခ ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်၏" ဟု ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။

ကံနှင့်ဆိုင်ရာ ပညတ်ကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဥပါလိသုတ် ၄၁-တွင် "ငါရှင် ဂေါတမ မကောင်းမှု ပြုခြင်း၌ ထို မကောင်းမှု ပြုခြင်းဖြစ်သောကံကို အဘယ်မျှ ပညတ်ပါသနည်း" ဟု တပသီနိဂဏ္ဌက မေးလျှောက်၏၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်က "တပသီ မကောင်းမှု ပြုခြင်း၊ ကောင်းမှု ပြုခြင်းတို့၌ ကံသုံးပါးကိုသာ ငါဘုရား ပညတ်၏၊ အဘယ်ကံသုံးပါးနည်း ဟူမူ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ တို့တည်း" ဟူ၍ မိန့်တော်မူပါသည် ဘုရား။

မကောင်းမှု အကုသိုလ် ပြုသူတိုင်း အပါယ်သို့ ကျသည် ဆိုသော စကားသည် ကံကို လက်ခံကျင့်သုံးသူနှင့်သာ ဆိုင်ကြောင်းကို သဋ္ဌာယတနသံယုတ် သခ်ၤမမ္မသုတ် ၄၉၉-တွင်— "ဗုဒ္ဓရှင်၏ အလိုကား ထို မကောင်းမှု ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံတို့ကို မစဉ်းစားသော်၊ ပြန်လည် မစဉ်းစားသော် ထို မကောင်းမှုကံမှ လွတ်၏၊ ကာမတို့မှ မှားမှန်းသိ၍ နောင် မပြုလုပ်တော့ဟု ရှောင်ကြဉ်သော် ပယ်စွန့်သော် မကောင်းမှုဟု သိသဖြင့် ထိုကံမှ လွတ်၏၊ သို့ရာတွင် ငါသည် ထို မကောင်းမှုကို ပြုခဲ့မိ၏တကား ဟု စဉ်းလမ်း၍ နှလုံးမသာ ဖြစ်နေသော် ထို မကောင်းမှုကံကို စဉ်းလမ်းခြင်းဖြင့်ပင် ထိုအကုသိုလ် မကောင်းမှုမှ မလွတ်နိုင်ကြောင်း" ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား။

ကံ အားလုံးမှ စွန့်သူသည်သာလျှင် ဆင်းရဲအပေါင်းမှ လွတ်ကြောင်းကို— သုဘူနိပါတ် တကိယသုတ် ၃၇၀-တွင်— "အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆင်းရဲမျိုး ဒုက္ခ တို့ဖြစ်စေတတ်သော အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကံ ဟူသမျှတို့ကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် လွှင့်မှတ်ထုတ်ပစ်၍ လှည့်ပတ်မှု မာယာ၊ မောက်မာမှု မာန၊ အမျက်ထွက်မှု ဒေါသတို့ကို ပိုင်းခြားသိလျက်(ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း ချုပ်ကြောင်း) ရွပ်နာမ်တို့၏ အဆုံးကို ပြုအံ့ဟု ကျင့်သော ပရိဗ္ဗာဇကအဖြစ်သို့ ရောက်၏"၊ ပရိဗ္ဗာဇက ဆိုသည်မှာ ကံကို လွှင့်မှတ်ပစ်သူဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည် ဘုရား။ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဘုရား—

ဖဿကြောင့် ကံမြောက်၏ဟု ဟောကြားထားပုံမှာ အင်္ဂုတ္တိုရ်ဆက္ကနိပါတ် နိဗ္ဗေဓိကသုတ် ၄၅၆-တွင် "ရဟန်းတို့ စေ့ဆော်မှု စေတနာဖြင့် ကိုယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စိတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံတို့ကိုပြုရကား စေတနာကို ကံဟူ၍ ငါဆို၏၊ ရဟန်းတို့ တွေ့ထိမှု ဖဿသည် ကံတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဖဿချုပ်ငြိမ်းမှုသည် ကံချုပ်ငြိမ်းမှု မည်၏၊ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိရာ မဂ်သည် ဖဿချုပ်ငြိမ်းရာ အကျင့်တည်း ဟူ ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။

ကံပြတ်မှ သံသရာပြတ်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓဘုရားသည် သုတ္တနိပါတ် ဒွယတာနုပဿနာသုတ် ၃၇၃-တွင် "ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆင်းရဲဒုက္ခအားလုံးသည် အားထုတ်အပ်သော ကံဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပွားရ၏၊ ဒုက္ခဟူသည် အားထုတ်အပ်သော ကံကြောင့် ဖြစ်ရခြင်းတည်းဟု ဤသို့သိ၍ ကံအားလုံးကို စွန့်ပယ်ပြီးလျှင် ကံကင်းရာနိဗ္ဗာန်၌ လွတ်မြောက်သော ဘဝတဏှာပြတ်ပြီးသော ငြိမ်းအေးသော ရဟန္တာအား သံသရာကုန်ပြီ၊ တဖန်ဘဝသစ်ဖြစ်ရေး မရှိပြီ" ဟူ၍ ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။

ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် ကံအားလုံးကို ပယ်စွန့်ကြောင်း ဥဒါန်း အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနသုတ် ၁၃၉-တွင် "မြတ်စွာဘုရားသည် အတုမဲ့နိဗ္ဗာန်နှင့် အဖန်ဖန် ဘဝဖြစ်မှုတို့ကို နှိုင်းချိန်လျက် ဘဝဖြစ်ရန် ကံကို စွန့်ပယ်ခဲ့လေပြီ၊ အင္ဂါတွင် ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သောသတိဖြင့် မွေ့လျော်ကာ ချုပ်ဝတ်နှင့်တူသော မိမိသန္တာန်မှ ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးပြီးလေပြီ" ဟု ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။

အထက်ပါ သုတ္တန်အသောက်အထားများကြောင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အကြောင်းအကျိုးကို ဆက်ကာမပြတ် ကျင်လည်တတ်သော ဘဝသံသရာ၏ အထောက်အကူ ကံတရားတို့ကို ပယ်စွန့်တော်မူကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည် ဘုရား။

သောဓနာအမှတ် [၅]

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

စောဒနာ အမှတ်(၅)နှင့် ပတ်သက်သော ပစ္စုပ္ပန်ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဒေသနာမျာ းကို တင်ပြအပ်ပါသည်ဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာမျာ းသည် ပစ္စုပ္ပန် သန္ဓိဋ္ဌိကဂုဏ်ဖြစ်ကြောင်းကို အောက်ပါသုတ်မျာ းတွင် တွေ့ရှိရပါသည်ဘုရား။

ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် ပါသာဒိကသုတ် ၁၁၀-တွင်— "ငါဘုရားအစစ်၏ တရားမှန်သည် သန္ဓိဋ္ဌိက အကာလိကဧဟိပဿိက သြပနေယျိက ပစ္စတ္တံဝေဒိ-တဗ္ဗ-စသော တရားဂုဏ်နှင့်ညီသော တရားဖြစ်၏၊ ကိလေသာငြိမ်းမှု တရား လည်း ဖြစ်၏၊မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရှေးရှုသော တရားလည်း ဖြစ်၏၊ ဤ အင်္ဂါ၃-ရပ် နှင့် ကိုက်ညီသော် ငါ၏တရား၊ တရားစစ်ဟု မှတ်ကြလော့" ဟု ဟောကြား ထားပါသည် ဘုရား။

တရား ဒေသနာမျာ းကိုလည်း သန္ဓိဋ္ဌိက အစရှိသော တရားဂုဏ်နှင့် အညီ ဟောကြားရန်ကို နိဒါန ကောသလသံယုတ် စန္ဒူပမသုတ် ၃၉၁ တွင်—

"ရဟန်းတို့ မည်သည့်ရဟန်းမဆို သန္ဓိဋ္ဌိက, အကာလိက, ဟိပဿိက-စသော တရားဂုဏ်နှင့်ညီသော တရားကိုသာ ဟောကြ၊ မဂ်ဖိုလ်အကျိုးကိုလည်း ဖြစ်ကြ စေ၊ တရားမှန်ကိုသိ၍ ကျင့်သုံးနိုင်ကြစေဟု ဟောမှသာလျှင် စင်ကြယ်သော တရား" ဟု ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား။

အတိုချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် တရားဂုဏ်တော်သည်ပင်လျှင် သန္ဓိဋ္ဌိကဂုဏ် ဆောင် တရားဖြစ်ကြောင်းကို "ဣတိပိ သော ဘဂဝါ, သွာက္ခာတ" စသော မိန့်မြွက်ချက်မျာ းဖြင့်ပင် လုံလောက်ပြီထင်ပါသည်ဘုရား။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဝေဓနသသုတ် ၂၄၆-တွင် ကစ္စာနအား "ကစ္စာန ဤအတူ သာလျှင် ဟန်မဆောင် မလှည့်ပတ် ဖြောင့်မတ်သော သဘောရှိသည့် သီနား လည်သော ယောကျ်ားသည် လာပါစေ၊ ငါဆုံးမမည်၊ ငါတရားဟောမည်၊ ငါဆုံ့မသည့်အတိုင်း ကျင့်သုံးသူသည် မကြာမြင့်မီပင် ဤသို့လျှင် အဝိဇ္ဇာ အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်ပြီဟု ကိုယ်တိုင်သာလျှင် သိလိမ့်မည်၊ ကိုယ်တိုင် သာလျှင် မြင်လိမ့်မည်" ဟု ဖြောင့်မတ်သော လူတဦးအား တရားဂုဏ်နှင့်အညီ ချက်ချင်းလက်ငင်း အကျိုးရှိမည် ဖြစ်ကြောင်း ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား။

ဤကဲ့သို့ အထက်ပါ အထောက်အထားများဖြင့် ဗုဒ္ဓရှင်၏ ဒေသနာအစစ်ကား သန္နိဋ္ဌိကာဂုဏ်ဖြင့်သာ ဆောင်ဆောတရားများဖြစ်ကြောင်း တင်ပြပါသည် ဘုရား။

သောဓနာ အမှတ် (၆)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား–

စောဒနာလွှာ အမှတ် (၆) အား ရှင်းလင်းတင်ပြပါမည် ဘုရား။

"အဘိဓမ္မာ" ဟူသော ဝေါဟာရစကားလုံးနှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်ကြားပါမည် ဘုရား။

ယင်း အဘိဓမ္မာစကားလုံးကို ဝေါဟာရအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသည်မှာ မူလဗုဒ္ဓ၏ ပါဝစနအသုံးတွင် မတွေ့ရကြောင်းပါ ဘုရား၊ မတွေ့ရကြောင်းကို အောက်ပါသုတ်ဖြင့် ကိုးကားတင်ပြပါသည် ဘုရား။

အင်္ဂုတ္တိရ် ဇာဒသကနိပါတ် တယောဓမ္မသုတ် ၃၆၈ တွင်– ''ဤလောက၌ ဇာတိ ဇရာ မရဏ ဟူသော ဤတရားသုံးမျိုး ရှိနေ၍ သာလျှင် ငါသည် ဗုဒ္ဓဟူ၍ ပွင့်ပေါ်ခဲ့ရသည်၊ ဤတရား သုံးမျိုးကို လွန်မြောက်ရန် သာလျှင် ငါ၏ ဓမ္မဝိနယတို့ ထွန်းတောက်ခဲ့ရသည်'' ဟူ၍ ဟောကြားထားရာတွင် ငါ၏ ဓမ္မဝိနယဟူသော အသုံးအနှုန်းသာလျှင် တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

အဘိဓမ္မာ ဟူသော ဝေါဟာရ စကားလုံးမျိုး မတွေ့ရပါဘုရား၊ ၎င်း နောက် ပထမသံဂါယနာတင်ရန် အရှင်မဟာကဿပ၏ အဖွင့်ဩဝါဒတွင်လည်း ဓမ္မနှင့်ဝိနယဟူသော ဝေါဟာရမှတပါး အဘိဓမ္မာဟူသော စကားလုံးအသုံးမျိုး မတွေ့ရကြောင်း အောက်ပါ ကိုးကားချက်ဖြင့် တင်ပြပါသည် ဘုရား။

စူဠဝဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓက ၄၇၂-တွင်– ရဟန်းများက အနန္ဒာနှင့်ပတ်သက်၍ အရှင်မဟာကဿပကိုလျှောက်တင်ရာတွင် "အရှင်အာနန္ဒာသည် ဘုရားထံမှ ဓမ္မနှင့်ဝိနယ များစွာကို သင်ခဲ့ပါ၏" ဟု တွေ့ရပါသည် ဘုရား။

၎င်းစူဠဝဂ် ၄၇၂-တွင်ပင်လျှင် မထေရ်ကြီးများက "ငါတို့သည်ရာဇဂြိုဟ်၌ ဝါဆိုကုန်လျက် ဓမ္မနှင့်ဝိနယကို သံဂါယနာတင်ရမူကောင်း၏" ဟူ၍ ဟောကြား

ထားရာတွင်လည်း ဓမ္မနှင့်ဝိနယကိုသာ သင်္ဂါယနာတင်မည် ဖြစ်ကြောင်း ခဲ့ခြားရှိသုံးထားပါသည် ဘုရား။

ဤတွင်လည်း အဘိဓမ္မာဟူသော ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းကို မတွေ့ခဲ့ရပါ ဘုရား၊ ၎င်းပဋ္ဌသတိကက္ခန္ဓက တခုလုံးတွင် ဓမ္မနှင့် ဝိနယဟူသောအသုံး အနှုန်းသည် ပထမသင်္ဂါယနာတင် တလျှောက်၌ တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

တဖန် ဒုတိယ သင်္ဂါယနာတင်အခန်း ၎င်း စူဠဝဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ၅၀၁-တွင် အရှင်ရေဝတနှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြရာ၌လည်း "ဓမ္မဝိနယနှင့် မာတိကာကိုဆောင်၏၊ ကျမ်းကျင်လိမ္မာ၍ နက်နဲသောဉာဏ်ပညာရှိ၏" ဟူသော အသုံးအနှုန်းကိုသာ တွေ့ရပါသည်။

၎င်းပါဠိတော် ၅၀၁-တွင် အရှင်သာဠအား "ဓမ္မနှင့်ဝိနယကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်" ဟူသော အသုံးအနှုန်းမျိုးသာ ပါရှိပါသည် ဘုရား။

ထို့ကြောင့် ပထမနှင့် ဒုတိယ သင်္ဂါယနာတင်ပွဲ နှစ်ရုပ်လုံး၌ပင် ဓမ္မနှင့် ဝိနယဟူသော စကားအသုံးအနှုန်းကိုသာ ထပ်တလဲလဲ တွေ့ရပါသည်ဘုရား၊ အဘိဓမ္မာဟူသော ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းမျိုးကို မတွေ့ရပါ၊ သို့ရာတွင် ပထမဝါဋ္ဌ မြတ်စွာဘုရားဟောခဲ့သော သာမုက္ကံသိက တရားတော်သုံးသုတ်မှ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာသည်ကား နောင် တတိယ သင်္ဂါယနာတင်ပွဲ ရောက်သောအခါ အတွေးအခေါ်များဖြင့်သာ ဆိုင်သောသုတ် ဖြစ်နေသဖြင့် အဘိဓမ္မာဟူသော ဝေါဟာရ နာမပညတ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားလိမ့်မည်ဟူ၍ ယူဆရပါသည် ဘုရား။

ထို့နောက် တတိယသင်္ဂါယနာတင်ပွဲတွင်မူ ဓမ္မဝိနယကို သုတ် ဝိနည်း အဘိဓမ္မာ ဟူ၍ ပိဋကတ်သုံးပုံဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း တွေ့ရပါသည် ဘုရား။

အထက်ပါ အချက်များကြောင့် အဘိဓမ္မာ ဟူသော ဝေါဟာရ စကားလုံးကို မြတ်စွာဘုရား၏ မူလပါဝစနတွင် မတွေ့ရှိကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါ သည် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား။

ဧသာဓနာအမှတ် (၇)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား–

ဧစာဒနာအမှတ် (၇)အား ရှင်းလင်းတင်ပြပါသည် ဘုရား။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်နှင့် ပတ်သက်၍ ကိုယ်တိုင်ရေးသားခဲ့သော ဆရာစိန်နှင့် ဆွေးနွေးကြည့်ရာတွင် အောက်ပါသုတ္တန်အကိုးအကားဖြင့် တင်ပြခြင်းကို တပည့်တော် သခင်မြတ်ဆိုင်မှတဆင့် လျှောက်ကြားခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဤသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်နှင့် ပတ်သက်၍ ထေရဝါဒပိဋကတ် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ် တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ် စာမျက်နှာ ၁၅၇-တွင် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဝစ္ဆ အနွယ်ဖြစ်သော ပရိဗိုဇ်တဦး၏ မေးမြန်းချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား "အရှင်ဘုရား ရဟန်းဂေါတမသည် အလုံးစုံကိုသိ၏၊ အလုံးစုံကိုမြင်၏၊ အမြဲမပြတ် ဉာဏ်အမြင်သည် ရှေးရှုထင်၏ဟု အကြွင်းမဲ့ဉာဏ်အမြင်ကို ဝန်ခံ၏ဟု ကြားဘူးပါသည်၊ ဤကဲ့သို့ပြောဆိုသူများသည် မြတ်စွာဘုရား၏ စကားအရ ပြောဆိုသူများ" ဖြစ်ပါကုန်၏လော၊ ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထား၏၊ ဝစ္ဆ ရဟန်းဂေါတမသည် အလုံးစုံသိ၏ အလုံးစုံမြင်၏၊ ငါသွားနေသည်ဖြစ်စေ ရပ်နေသည်ဖြစ်စေ အမြဲမပြတ် ဉာဏ်အမြင်သည် ရှေးရှုထင်၏ဟု အကြွင်းမဲ့ဉာဏ်အမြင်ကို ဝန်ခံ၏ ဟူ၍ ပြောဆိုသောသူတို့သည် ငါ၏စကားအရ ပြောဆိုသူများမဟုတ်ကုန်၊ ငါ့ကိုမဟုတ်မမှန်သောအားဖြင့်လည်း စွပ်စွဲကြကုန်၏"ဟု ဗုဒ္ဓရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည် ဘုရား။

သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓမှ ဤသို့ ပြန်လည်မိန့်တော်မူပါသည် ဘုရား၊ "ဝစ္ဆ ရဟန်းဂေါတမသည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးရှိ၏ ဟု ပြောဆိုသောသူသည် အမှန်အားဖြင့်ငါ၏စကားအရ ပြောဆိုခြင်းဖြစ်ရာ၏" ဟူ၍ တွေ့ရပါသည် ဘုရား။

ဤမျှဖြင့် ဧစာဒနာလ္ဘာအမှတ်(၇)အား ရှင်းလင်းတင်ပြရပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား

ဧစာဒနာလ္ဘာအမှတ် (၈) သည် သက်ဆိုင်ရာမျှားက ဖြေဆိုရန်သာရှိ၍ တပည့်တော် ဧစာဒနာအမှတ် (၉)ကို ဆက်လက်လျှောက်ထား ပါမည် ဖြစ်ကြောင်းပါဘုရား။

သောဓနာ အမှတ် (၉)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

စောဒနာလွှာ အမှတ် (၉) ကို စောဒနာပြုပါမည် ဘုရား။

စောဒနာလွှာ အမှတ် (၉) နှင့် ပတ်သက်၍ စောဒကရဟန်းများ စုပ်စုံသလို ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ဝိနည်းတော်ကို ပစ်ပယ်ခြင်း သဘောမျိုး မဟုတ်ကြောင်းပါ ဘုရား။

သင်္ကန်းဝတ်၍ သာသနာအရေခြုံကာ မသိနားမလည်သူတို့ကို လိမ်ညာလှည့်ဖြားခြင်းဆိုသည့် အချက်ကိုလည်း တပည့်တော်များ မတွေ့ဖူးကြောင်းပါ ဘုရား၊ သို့ရာတွင် သင်္ကန်းဝတ်အခြို့ အကျင့်မမှန်သူ ရဟန်း အသိုင်းအဝိုင်းတို့၌ ဝိနည်းတော်များနှင့် ဆန့်ကျင်နေသော မှားယွင်းချက်များ ရှိနေသည်ကို အရိပ်နိမိတ်မျှ ထောက်ပြသွားဟန် ရှိပါသည်၊ ဝိနည်းသည် သာသနာ၏အသက် ဖြစ်သည်ကို တပည့်တော်များလည်း လက်ခံပါသည်ဘုရား။

ထို မျှားစ့ဉ်သော အချက်မျှားအနက်မှ အနည်းငယ်ကိုသာ တပည့်တော်များ တင်ပြလိုပါသည်ဘုရား။

ၚင်းမှာ သီလက္ခန္ဓဝဂ် သာမညဖလသုတ် ၇၂၊ ၇၃– သုဘသုတ် ၂၁၄-တွင် "အချို့သော အရှင်သမဏာ ဗြာဟ္မဏတို့သည် လူတို့ယုံကြည်၍ လှူသော သုံးဆောင်ဖွယ်တို့ကို သုံးဆောင်ကြပြီးလျှင် မှားသော အသက်မွေးမှု ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ် မှု ဖီလာဖြစ်သော ဤသို့ အသက်မွေးမှုတို့ကို ပြုကြကုန်၏၊ အဘယ်တို့နည်းဟူမူ သတို့သမီး ထိမ်းမြားပေးခြင်း, စေ့စပ်ပေးခြင်း, ကျက်သရေတိုးစေခြင်း, ကျက်သရေယုတ်စေခြင်း, မန္တန်စုတ်ခြင်း, နတ်သွင်းမေးခြင်း, နတ်ကိုးခြင်း, ဂွိုဟ် နတ် ပူဇော်ခြင်း, ဗေဒင်အတတ် နိမိတ်ဟောအတတ် ဆေးဝါးအတတ်တို့ကို ပြုစီရင်ခြင်း စသည်တို့တည်း" ဟု ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား။

ဤအချက်များကို ကျူးလွန်နေသော ရဟန်းအချို့ရှိသည်ကိုလည်း အရှင်ဘုရားများ သိပြီးဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ထိုကဲ့သို့ ဥပါဒါန်အစဲ့အလမ်း သွင်းသူများကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဥပါဒါန်အစဲ့ရှိသော ရဟန်းအချို့ကိုသာ ဆိုလိုပါသည်ဘုရား။

ၚင်းနောက် ဣတိဝုတ် သတ္တဇဋိလသုတ် ၁၄၁–တွင် "ရဟန်းဟူသည် မကောင်းမှု အလုံးစုံ၌ လုံ့လမပြုရာ၊ သူတပါး၏ အခစား မဖြစ်ရာ၊ သူတပါး၏ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုကိုမြှို၍ အသက်မမွေးရာ၊ လာဘ်အလို့ငှာ ကုန်သွယ်ခြင်းမပြုရာ"

ဟု ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍ အချို့သောသူများသည် ပလ္လင်ဆင်း ငွေချေ၍ တရား ဟောနေသူများကို ဆိုလိုပါသည်ဘုရား။

အချို့နေရာများတွင် ရွှေ့,ငွေကိုအလှူခံသော် ဘုရားသား မဟုတ်ကြောင်း သဋ္ဌာယတန သံယုတ် မဏိစူဠကသုတ် ၅၀၃-တွင် "ရဟန်းသည် ရွှေ့,ငွေကို အပ်စပ်၏ဟု ဆိုလျှင် ကာမဂုဏ် ၅-ပါးကိုလည်း အပ်စပ်၏ ဆိုရာမည်ပေရာ၏၊ အာဘယ်နည်းနှင့်မျှ ရွှေ့,ငွေကို သာယာသင့်၏ဟု ငါ မဟော၊ ရွှေငွေကို အပ်စပ်၏ ဟု ခံယူလျှင် ထိုရဟန်းသည် ငါ ဘုရား၏ သားတပည့်သဘော မရှိပြီ"ဟု ဟော ထားပါသည်ဘုရား၊ ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ထိုအချက်မျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ တခါဖူးမျှ မည်သည့်အကြောင်းနှင့်မျှ အလှူခံဖူးခြင်း မရှိပါဘုရား။

တဖန် နိဒါနသံယုတ် နန္ဒသုတ် ၄၅၇-တွင် ပါသည့် "နန္ဒ လက်လိပ်ထိုး သက်နှံးကို ဝတ်ရုံခြင်း အရောင်ထွက်သော သပိတ်မျိုးကို ကိုင်ဆောင်ခြင်း မျက်ရေးကွင်းခြင်းတို့သည် ရဟန်းအဖို့ မအပ်စပ်ချေ" ဟု ဟောထားပါသည် ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်သည် သက်တော် ၄၀-မှ စ၍ မည်သည့်အခါမျှ သက်နှံးရုံခြင်း မပြုပါ၊ လက်ကန်တော့ဖြင့် သက်နှံးခြုံရုံသာ ခြုံပါသည်ဘုရား။

ဂင်းပြင် သီလက္ခန္ဓဝဂ် ပါဠိတော် မြန်မာပြန် သာမညဖလသုတ် မဇ္ဈိမသီလ ၆၈-တွင် "ပဲကြည့်ခြင်း, ကခြင်း, သီခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း, သဘင်ပဲ့, စာဟောပဲ့ စသော သူတော်ကောင်းတရား၏ဆူးငြောင့်ဖြစ်သော ပဲ့ကြည့်ခြင်းမှရှောင်ကြဉ်၏၊ ဤသည်လည်း ထိုရဟန်း၏ သီလပေတည်း" ဟု ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား၊ ယင်းအမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

မူလပဏ္ဏာသ ဓမ္မဒါယာဒသုတ် ၁၈-တွင် "ရဟန်းတို့ ငါ ဘုရား၏ တရား အမွေခံတို့သာလျှင် ဖြစ်ကြစေလော့၊ ပစ္စည်းအမွေခံတို့ မဖြစ်ကြစေလင့်" ဟူ၍ ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းနောက် အလားတူပင် လျှောက်ထားပါသည် ဘုရား၊ ခန္ဓာ ၅-ပါးသည် သင်တို့ဥစ္စာမဟုတ်၊ သင်တို့ဥစ္စာမဟုတ်သော တရားတို့ကို ပယ်ကြကုန်လော့၊ ယခု ဇေတဝန်ကျောင်း၌ရှိသော ကျောင်း အဆောက်အအုံ, မြက်, သစ်ခက် စသည်တို့ကို လူတို့က ဆောင်ယူကြသော်လည်းကောင်း မီးရှို့ ဖျက်ဆီးကြသော် လည်းကောင်း သင်တို့ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း မဟုတ်သဖြင့် မည်သို့မျှ မဖြစ်ကြကုန်လင့်" ဟု မူလ ပဏ္ဏာသ အလဂဒူပမ-သုတ် ၁၉၉-တွင် ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။

အထက်ပါ သုတ် ၂-ခု အရ ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ကိုယ်ပိုင်သဘောဖြင့် ကျောင်းကန်များ, တန်ဆောင်းများကို ရေစက်ချ၍ မည်သည့်အခါမျှ အပိုင်ယူခြင်းမပြုပါ ဘုရား။

သုတ္တန်ပါတ် သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနိယသုတ် ၃၁၄-တွင် "အကြင်ရဟန်းသည် ငါ့ကို ရှိခိုးကြကုန်၏ ဟူ၍လည်း ဘဝင်မမြင့်ရ၊ စိတ်မတက်ကြွရ၊ ဆဲဆိုသော်လည်း ရန်မဖွဲ့ရ၊ သူတပါးတို့လျှောသော ပစ္စည်းဘောဇဉ်ကို ရ၍လည်း မာန်မယင်ရာ၊ အကြင်ရဟန်းသည် ဒိဋ္ဌ,သုတ စသောမင်္ဂလာတို့ကို လည်းကောင်း ဥပဓိတကျမ်း, အိပ်မက်ကျမ်း, လက္ခဏာကျမ်းတို့၌ ယုံကြည်ခြင်းကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ဖျောက်မှ ထိုရဟန်း လောကုတ္တရာ ရဟန်းမည်၏" ဟူ၍ ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား၊ နောက်တသုတ်တွင် "ရဟန်းတို့ ငါသည် သတ္တဝါတို့ကို ဖျောက်ဖျက်သည်မဟုတ်၊ ဆင်းရဲကိုပယ်၍ ဒုက္ခငြိမ်းရာ ချုပ်ရာကိုသာ ညွှန်ပြ၏၊ ပညတ်၏၊ ထိုသို့ ပညတ်သဖြင့် သူတပါးတို့သည် ငါ့အား ဆဲကြကုန်စေကာ ရေရွတ်ကြကုန်စေကာ ချုပ်ချယ်ကြကုန်စေကာမူ ညှဉ်းဆဲစေကုန်ကာမူလည်း ငါဘုရား၌ အမျက်ထွက်ခြင်း စိတ်ဆိုးခြင်း မနှစ်မြို့ခြင်းတို့ မဖြစ်ပေါ်ပေ၊ ပူဇော်ကြစေကာ-မြတ်နိုးကြစေကာ ချီးကျူးကြစေကာ-အရှိအသေပြုကြစေကာမူလည်း ငါ၌ တက်ကြွခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း နှစ်လိုခြင်းဟူ၍ မဖြစ်ပေ၊ ရဟန်းတို့... သင်တို့သည်လည်း ငါကဲ့သို့ပင် နှလုံးသွင်း၍ ကျင့်သုံးကြကုန်လော့" ဟု မူလပဏ္ဏာသ အလ-ဂဒ္ဒူပမသုတ် ၁၉၉-တွင် ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။

အထက်ပါအထောက်အထားများနှင့်အညီ ဆရာတော်ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် မည်သို့သော အကြောင်းနှင့်မျှ စိတ်ဆိုးခြင်း မာန်တက်ခြင်း မတွေ့ခဲ့ဖူးပါဘုရား။

အင်္ဂုတ္တိရ် ဆက္ကနိပါတ် ဥတ္တရိမနုဿသုတ် ၄၂၃-တွင် "မြောက်ပင့်ခြင်း နှိမ့်ချခြင်း ရွှတ်ချခြင်း ချောက်ခြင်းပြု၍ ဟောပြောသူသည် မင်္ဂိုလ်နှင့်မထိုက်တန်ချေ" ဟူ၍ ဟောကြားထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ကျိုက်သို့ အမြောက် အချောက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ငရဲနှင့်ချောက်ခြင်း နတ်နှင့်မြောက်ခြင်းတို့ကို မပြုလုပ်ကြောင်းပါဘုရား။

ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် ဂိုဏ်းဂဏဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံကြောင်း အင်္ဂုတ္တိရ် ဆက္ကနိပါတ် သင်္ဂီကာရာမသုတ် ၄၆၄-တွင် "အပေါင်းအသင်း ဂိုဏ်းဂဏတို့၌ ပျော်မွေ့သော ရဟန်း ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန် ရနိုင်ရန်မဖြစ်နိုင်၊ နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ မထိုက်" ဟူ၍ ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား။

ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ၎င်းအချက်နှင့်အညီ မည်သည့်ဂိုဏ်းဂဏစွဲငြိမှ ပါဝင်ခြင်း မရှိပါဘုရား။

မူလပဏ္ဏာသ အနုမာနသုတ် ၁၃၉၊၁၄၀၊၁၄၁- တို့တွင် " အပြောခက်အုံ့၊ သည်းမခံအုံ့၊ မိုက်ကိုယ်ကိုမြှင့်တင် သူတပါးကို ရွှတ်ချအုံ့၊ အမျက်ထွက်တတ်အုံ့၊

အမျက်စဲ့ကြီးအံ့၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်အံ့၊ အပြောအဆိုမခံအံ့၊ အမျက်ဖြင့်နီးစပ်သော စကားကို ပြောအံ့၊ စောဒကကိုလည်းကောင်း၊ စောဒနာကိုလည်းကောင်း ခြိမ်းခြောက်အံ့၊ အပြစ်တင်အံ့၊ ကြိမ်းမောင်းအံ့၊ ပြန်လှန်ပြောဆိုအံ့၊ စကားလှီးလွဲအံ့၊ စိတ်ဆိုးခြင်း ပြစ်မှားခြင်းထင်စ့ာပြုအံ့၊ ပြေလည်အောင် မဖြေဆိုအံ့၊ ဂုဏ်ပြိုင်အံ့၊ ကျေးဇူးခချဖျက်အံ့၊ မနာလို ဝန်တိုအံ့၊ စဉ်းလဲအံ့၊ ခက်ထန်အံ့၊ လှည့်ပတ်အံ့၊ မောက်မာအံ့၊ အယူဒဋ္ဌိစွဲလမ်း အယူသီးလွန်းအံ့၊ အယူကိုစွန့်လွှတ်နိုင်ခဲအံ့၊ ထိုရဟန်းမျိုးကို ဆုံးမခြင်းငှာ မထိုက်၊ အကျွမ်းဝင်ခြင်းငှာ မထိုက်၊ ပေါင်းသင်းခြင်းငှာ မထိုက်”ဟု အတိအလင်းဟောကြားထားပါသည်ဘုရား။

ဤအထက်ပါ အဆိုအမိန့်များကို ထောက်ရှု၍ ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ဝိနယဓမ္မကို ပုတ်ခတ်ခြင်းမဟုတ်၊ ဖောက်ဖျက်သောသူ, ဥပါဒါန်စွဲစေသူများနှင့် ဒေသနာတော်ကို ဖောက်ဖျက်နေသည့် သူများကိုသာ ဆိုလိုကြောင်း တင်ပြပါသည်ဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၁၀)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

စောဒနာလွှာ အမှတ် ၁၀-တွင် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်များနှင့်အညီ နေထိုင်ကြသော ရဟန်းကောင်း ရှင်ကောင်း ရဟန်းတို့အား စော်ကားမှု ပြုခြင်းဟူ၍ စောဒနာတင်ထားပါသည်ဘုရား။

ဤယခု တပည့်တော်များ တင်ပြလျှောက်ထားနေသော ပိဋကတ်တော် အကိုးအကား ကောက်နုတ်ချက်များကို ဆရာတော်များ ထောက်ရှုပါက မည်မျှအထိ တပည့်တော်များသည် ရှေးထေရဝါဒအရင်းခံ အရှင်အာနန္ဒာ အရှင်ဥပါလိ စသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၏ သြဝါဒတရားတော်များကို ဦးထိပ်ပန်ဆင် လေးစားကြည်ညိုကြောင်း ထင်ရှားလျက် ရှိနေပါသည်ဘုရား။

ထို့ကြောင့် ဓမ္မဝိနယနှင့်အညီ ကျင့်သုံးလျက်ရှိတော်မူကြသော သံဃာတော် အရှင်မြတ်များကို ယခုလည်း အဓမ္မသဘော မစွပ်စွဲပါ၊ နောင်အနာဂတ်ကာလတွင်လည်း အဓမ္မသဘော မစွပ်စွဲဝံ့ကြောင်း လေးစားစွာ လျှောက်ထားတင်ပြအပ်ပါသည် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား။

ဤအချက်ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့်လည်း တပည့်တော်မျှားကို စော်ကားသည်ဟူ၍ စောဒနာတွင် တင်သွင်းထားခြင်းကိုပင်လျှင် မတွေးတတ်အောင် ဖြစ်ရပါသည် ဘုရား။

ဤမျှဖြင့် အမှတ်(၁၀)ကို ဖြေဆိုပါသည်ဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၁၁)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

စောဒနာလွှာအမှတ် (၁၁) အား ရှင်းလင်းတင်ပြပါသည်ဘုရား။

ယခု ပရိတ်ရွတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းရန် အောက်ပါ သုတ်များကို တင်ပြပါသည်ဘုရား။

အင်္ဂုတ္တိုရ် ပဉ္စကနိပါတ် ဣဋ္ဌသုတ် ၅၂-တွင်—မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အနာထပိဏ်သည်ဧးအား ဆုံးမရာ၌ ရခဲသောအကျိုး ၅ ပါးတို့တွင် အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်း, အခြံအရံများခြင်း, ဘဝကောင်းရခြင်းစသည်တို့ အလို ရှိပါက စိတ်ဖြင့် နှစ်သက်ခံမှုဖြင့်လည်းကောင်း နှုတ်ဖြင့် တောင့်တခံမှုဖြင့်လည်းကောင်း ထို အကျိုး ၅-ပါးတို့ကို မရနိုင်၊ အကယ်၍ ရနိုင်ကုန်အံ့၊ ဤလောက၌ မည်သူမျှ ယုတ်လျော့သူဟူ၍ မရှိနိုင်ရာ၊ ဒါယကာ ထိုအလိုရှိရာတို့သည် ကိုယ်တိုင်ကျင့်သုံးသူသာလျှင် ရရာ၏ဟူ၍ ဟောထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ထို့ကြောင့် ပရိတ်မန္တာန် စသည်တို့အား ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈယ်ခြင်းအားဖြင့် အကျိုး တစုံတရာမရှိနိုင်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ၚင်းနောက် သီလက္ခန္ဓဝဂ် သာမညဖလသုတ် မဟာသီလခန်း ၂၂၊ ၂၃-တွင် မဂ်ဖိုလ်မှ ဖီလာဖြစ်သော ကျက်သရေတိုးစေခြင်း, ကျက်သရေယုတ်စေခြင်း, မန္တန်စုတ်ခြင်း, နတ်ကိုးခြင်း, ဆုတောင်းပြည့်၌ ဂြိုဟ်နတ်ပူဇော်ခြင်း, ဗေဒင်အတတ် နိမိတ်ဟောအတတ် ဆေးဝါးအတတ်တို့ကို ပြုစီရင်ခြင်းတို့ကို စောင့်စည်းရန် (မပြုလုပ်ရန်) မြတ်စွာဘုရား တားမြစ်တော်မူခဲ့ပါသည်ဘုရား။

သုတ္တန်ပါတ် ပရိဗ္ဗာဇနိယသုတ် ၃၁၄-တွင် "အကြင်ရဟန်းသည် ဒိဋ္ဌသုတစသော မင်္ဂလာတို့ကိုလည်းကောင်း ဥပ္ပါတကျမ်း အိပ်မက်ကျမ်း လက္ခဏာ

ကျမ်း, ဗေဒင်ကျမ်းတို့၌ ယုံကြည်ခြင်းကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်မှသာလျှင် လောကုတ္တရာရဟန်း"ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်ဘုရား။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်အနန္ဒာအား ဤသို့ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။

ဒီဃနိကယ် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ၉၀-တွင် "အာနန္ဒာ သင်တို့သည် မိမိမှတပါး အခြား၌ အားထားရာ ကိုးကွယ်ရာဟု မထားမူ၍ မိမိတို့ကိုယ်ကိုသာလျှင် ကိုးကွယ်ရာအဖြစ် သိကြပြီး တရားတော်တို့ကိုသာလျှင် အားထားကာနေကြလော့"ဟူ၍ ဟောထားပါသည် ဘုရား။

၎င်းနောက် ခန္ဓဝဂ္ဂ အတ္တဒီပသုတ် ၃၄-တွင် "ရဟန်းတို့.တရားကို ဆောင်၍ ကိုယ့်အား ကိုယ်ကိုးခြင်းထက် အခြားကိုးကွယ်ရာဟူသည်. ဘယ်မှာ ရှိတော့အုံနည်း"ဟူ၍ ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား။

ဤကဲ့သို့ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးရန် ဘုရားဟောခဲ့သော သုတ်ပေါင်းများစွာရှိပါသည်ဘုရား၊ ယင်းသို့သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်မြတ်များကို မျက်ကွယ်ပြု၍ "သမန္တာ စက္ကဝါဠေသု၊ အတြာဂစ္ဆန္တု ဒေဝတာ"ဆိုသောစကားလုံးမှ စလိုက်ရာ နတ်ကိုးခြင်းကို တားမြစ်ထားသော သာမညဖလသုတ်ပါ အဆိုအမိန့်များကိုလည်းကောင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားကိုးရန်ဟူသော အဆိုအမိန့်ဖြစ်သည့် အတ္တဒီပသုတ်ကိုလည်းကောင်း ဤဒုသုတ်ပါ အချက်များကိုလည်းကောင်း ဆန့်ကျင်၍ ပရိတ်ကြီး (၁၁) သုတ်နီးပါးလုံး သိကြား, ဂဠုန်, နဂါး, နတ်မျိုးစုံ, ဌာဏ်ဆိုးမျိုးစုံတို့အား ဘေးမသီ ရန်မခ တောင်းပန်တိုးလျှိုးနေကြသောကြောင့် ဗုဒ္ဓဘုရား၏ တရားတော်အားလည်းကောင်း သားတော်များဖြစ်သည့် ရဟန်းများကိုလည်းကောင်း ကျော်လွန်၍ ကိုးကွယ်ရာများ နောက်ကို လိုက်ကာ သာသနာယိမ်းယိုင်ခြင်းသို့ ရောက်စေသည် ဖြစ်ပါသောကြောင့် ယင်း ပရိတ်တို့ကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းမပြုပါ ဘုရား။

ပရိတ်ရွတ်ခြင်းသည် ကောင်းကျိုးကေန်မှန်ပါက အဘယ်ကြောင့် ဆေးရုံများ ဆောက်လုပ်နေကြသည်ကို တပည့်တော်များ နားမလည်ပါဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၁၂)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

စောဒနာလွှာအမှတ်(၁၂)ကို ဖြေရှင်းပါမည် ဘုရား။

ဤစေတီ ပုထိုး ရုပ်ပွားတော် ဆံတော် ဓာတ်တော် တို့ကို ဖြေရှင်းရန် ပါဘုရား။

ဤကိစ္စကို ဖြေရှင်းရာ၌ တပည့်တော်မျှား၏ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သုံးစဲ့ပြော ဆိုခြင်းမျိုးမပြုလိုပါဘုရား၊ အောက်ပါဘုရားဟော ဒေသနာတော်မျှား အရသာ လျှင် ကိုးကားရကြောင်းကို ရှိသေစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အဂုံတို့ရှ် ဒသကနိပါတ် ဓောဝနသုတ် ၎၂၄-တွင် ဤသို့ ပါပါသည် ဘုရား။

အရိုးကောက်ပွဲသည် ရှာသူတို့အလုပ် ပုထုဇဉ်တို့၏ အလုပ်သာဖြစ်၍ အရိ-ယာတို့အလုပ်မဟုတ်၊ အကျိုးမဲ့အလုပ်သာ ဖြစ်၏၊ အထူးသိရန် ချုပ်ရန် ငြိမ်းရန် အမှန်သိရန်မဟုတ်၊ တဏှာကုန်ရန်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်အလို့ငှာ မဟုတ်၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခတို့မှ မလွတ်ကင်းကုန်ဟု ဟောထား ပါသည်။ (ဓာတ်တော် မွေတော်သည်သာတည်းဟု သိသာပါပြီ)။

နောက် ဓမ္မပဒ အဂ္ဂိဒတ္တဖြာဟ္မဏသုတ် ၃၉၉-တွင်—

"တောတောင်အရံ ကိုးကွယ်ရာဟူသမျှတို့သည် ဘေးကင်းသော ကိုးကွယ် ခြင်းမဟုတ်၊ မြတ်သော ကိုးကွယ်ခြင်း မဟုတ်၊ ဤသို့ ကိုးကွယ်ရာဟူသမျှကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ခြင်းသည် ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ မလွတ်မြောက်နိုင်"ဟု ဟောပါ သည် ဘုရား။

နောက် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အဘိနန္ဒသုတ် ၃၂၁-၌ အောက်ပါအတိုင်း ဟောပါသည်။

"ဓာတ်လေးပါး အစုသက်သက်သာ ဖြစ်သော အရာတို့ကို နှစ်သက်ခြင်း သည် ဒုက္ခကို နှစ်သက်သည်မည်၏၊ ထိုဓာတ် ၄-ပါးကို မနှစ်သက်သူသည်သာ လျှင် ဒုက္ခမှ လွတ်ငြိမ်းရာ၏"ဟု ဟောပါသည်ဘုရား။

(ဤရုပ်ပစ္စည်းတို့သည် ရုပ်အစုအဝေး သက်သက်တို့သာ ဖြစ်ကြကုန်ပါသည် ဘုရား)။

နောက် ခန္ဓဝဂ္ဂ စက္ကလိသုတ် ၉၃-၌ ဝက္ကလိကို ဘုရားဟောသည်မှာ- "ဝက္ကလိ၊ ငါ၏ ဤ အပုပ်ကောင်တည်းဟူသော ကိုယ်ကို ဖူးမြော်ခြင်းသည် မသင့်လျော်၊ တရားကို သိမြင်သော သူသည်သာ ငါဘုရားကို မြင်သည်မည်၏၊ တရားကို မသိမြင်သူသည် ငါဘုရားကို မြင်လျက်လည်း မသိမြင်ရာ"ဟု ဟော တော်မူပါသည် ဘုရား။

နောက်တဖန် သုတ္တနိပါတ် သုဒ္ဓကသုတ် ၃၈၀-၌ ဤသို့ ဟောပါသည် ဘုရား။

"မြင်ရုံမျှဖြင့် သတ္တဝါအား စင်ကြယ်၏ဟု ဆိုသော် အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို သိရုံမျှဖြင့် ဆင်းရဲကို လွန်မြောက်နိုင်၏ဟု ဆိုသော် ကိလေသာ ဥပဓိနှင့်တကွ သာ ဖြစ်သော ထိုသူသည် အရိယာမဂ်မှတပါး အခြားသော လမ်းစဉ်ဖြင့် စင်ကြယ် နိုင်၏ဟု ဆိုရာသို့ရောက်၏။ ထိုသို့ ပြောဆိုသူကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု ပြောဆို ရာ၏"ဟု ဟောထားပါသည်ဘုရား။

ထိုကြောင့် ဤအပိုဒ် ၁၂-ကို အကျယ် တပည့်တော်များ မလျှောက်ထား လိုတော့ပါ၊ ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်များသည်သာ ဆုံးဖြတ်တော် မူကြပါ ရန် လေးစားစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား။

သောဓနာ အမှတ် (၈၃)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

ယခု သောဓနာလင်္ကာ အမှတ် ၁၃-ကို လျှောက်ကြားပါမည်ဘုရား။

ဤအပိုင်းမှာ လူမျိုး၏ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ ထုံးစံနှင့် ကိုးကွယ်မှု ဆိုင်ရာများ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဤအပိုင်းကို လျှောက်ထားရာ၌လည်း တပည့်တော်အနေနှင့် ရိုးသားစွာ လျှောက်ကြားရလျှင် တပည့်တော်ကိုယ်တိုင်ပင် ဤအခန်း၏ စက်ရိပ်မှ မလွတ် ပါဘုရား၊ တပည့်တော်၏ အိမ်မှာဘုရားစင်လည်း ရှိပါသည်၊ နေ့စဉ်မပြတ် လည်း ရဟန်းတော်များကို ဆွမ်းလောင်းလျက် ရှိပြီး တပည့်တော်၏ သမီး မြေးများကို ပန်း ရေချမ်းကပ် စေခြင်း၊ ဘုရားရှိခိုးစေခြင်း စသည်တို့ကို တိုက် တွန်းညွှန်ကြားပေးလျက်ရှိပါသည် ဘုရား။

ထို့ကြောင့် သူ့နေရာ သူ့အရွယ်အစားအလိုက် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် ဗမာ့ယဉ်ကျေးမှုကို သိမ်းသွင်း နေရသူ ဖြစ်၍ ဤစက်ရိပ်မှ မလွှတ်ဟု လျှောက်ထားရခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

သို့သော် အောက်ပါ ပိဋကတ်တော် အဆိုအမိန့်များဖြင့်သာ လျှောက်ထားပါရစေပါဘုရား။

မူလပဏ္ဏာသ မူလပရိယာယသုတ် စာမျက်နှာ ၁ မှ ၁၀ အထိပါရှိသော အဆို အမိန့်များကို ကြည့်လျှင် သာဓုဇနပုထုဇဉ်မှ ရဟန္တာ ဗုဒ္ဓဘုရားသခင်အထိ ဤသံဒိဋ္ဌလောကကြီးကို ရှုမှတ်ဆင်ခြင်တော်မူပုံ အဆင့်ပေါင်း ၇ ဆင့်မျှဖြင့် ဖွင့်ဆိုဟောသည်ကို ဆရာတော်များသိရှိတော်မူကြပြီးဖြစ်ပါမည်ဟု ယုံကြည်ပြီး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤသည်ပင် အဆုံးဥဒ္ဒေ ရဟန်းတော်များက ကျေနပ်ခြင်းမရှိကြကြောင်း တွေ့ရပါသည် ဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရားသည်ပင်လျှင် မလွယ်သော အခက်အခဲများရှိသည်ဖြစ်ရာ တပည့်တော်အဖို့ မလျှောက်တတ်နိုင်တော့ပါဘုရား၊ သို့သော် တတ်စွမ်းသမျှ တင်ပြရပါမည်ဘုရား။

အင်္ဂုတ္တိရ် စတုက္က နိပါတ် ရူပသုတ် ၃၉-တွင် အဆင်းနှင့် အသံကို ထိုးဖောက်မကြည့်နိုင်လျှင် ဓမ္မကို မမြင်နိုင်ဟု၍ ဤသို့ ဟောပါသည်ဘုရား။

"အကြင်သူတို့သည် အဆင်းနှင့် သဏ္ဌာန်ကိုသာ ပမာဏပြုကြကုန်၏၊ အကြင်သူတို့ကား အသံဠ်သာ ပမာဏပြုကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့သည် အလိုဆန္ဒဠ်လည်းကောင်း၊ တပ်စဲခြင်း ရာဂဠ်လည်းကောင်း ဆန္ဒရာဂအလိုသို့ လိုက်ပါကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘုရား တရား သံဃာ တို့၏ ဂုဏ်အစစ်အမှန် မသိနိုင်ကြကုန်၊ စင်စစ် ထိုသူတို့သည် ချိုးမှမ်းသံဠ်သားလျှင် နစ်မျောကြရ၏၊ ဘုရား, တရား, သံဃာတို့၏ ဂုဏ်အစစ်ကို သိသူတို့သည် နိဗ္ဗာန်ကိုသာရှေ့ရှုသည်ဖြစ်၍ ချိုးမှမ်း သံဠ် မမျောပါတော့ချေ"ဟု ဟောပါသည်ဘုရား၊ သာသနာယဉ်ကျေးမှု အစ ပိုင်းတွင် ထိုအဆင်း အသံတို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော လူအများစု၏ အလိုဆန္ဒ အလျောက် ဆဲဆောင် ကြရသည်မှာ တနည်းအားဖြင့် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုပင် ဖြစ်ရခြင်းပါဘုရား၊ သာသနာ၏ ဆိုလိုရင်းနှင့်ကား တခြားစီသာ ရှိကြောင်းပါဘုရား။

ဂုင်းနောက် သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် သုန္ဒရိကသုတ် ၁၆၁-တွင် မီးပူဇော်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မြတ်စွာဘုရားအလိုမရှိကြောင်းကိုဤသို့ဟောပါသည်ဘုရား-"ပုဏ္ဏား ထင်းကို မီးရှို့သော သင်သည် မီးရှို့ကာမျှဖြင့် စင်ကြယ်၏ဟု မအောက်မေ့လင့်၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ထိုထင်းကို မီးရှို့ခြင်းသည် အပဋ္ဌသာ ဖြစ်သည်၊ ထိုစကားသည်မှန်၏၊ အကြင်သူသည် အပဖြစ်သော မီးရှို့ခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်

ခြင်းကို အလိုရှိ၏၊ ထိုသူကို ထိုမီးရှို့ခြင်းကြောင့် စင်ကြယ်၏ဟု ပညာရှိတို့ မဆိုကုန်”။

ဤတွင် ရှေးခေတ် ထင်းမီးပူဇော်မှုတို့နေရာတွင် ယခုခေတ် ဆီမီး ဖယောင်းတိုင်တို့ဖြင့် အကျုံးဝင်ပါသည်ဘုရား။

နောက်တသုတ် ဒီဃနိကာယ မဟာဝဂ် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ၁၃၂-တွင် မြတ်စွာဘုရား၌ အမြတ်ဆုံး ပူဇော်မှု ဟူသည်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားတော် အတိုင်း ကျင့်သုံးခြင်း သည်သာလျှင် “ပူဇော်သက္ကာတို့၏ အထွတ်အထိပ်” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား မိန့်မြွက်တော်မူပါသည်၊ “ပန်း,နံ့သာ, အမွှေ့အကြိုင်တို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းကို လည်းကောင်း တူရိယာဂီတဖြင့် ပူဇော်ခြင်း ကိုလည်းကောင်း ထိုပူဇော်ခြင်းမျိုးတို့ထက် လောကုတ္တရာတရားအားလျော်စွာ ကျင့်သုံးခြင်းသည်သာလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို အမြတ်ဆုံးပူဇော်သက္ကာမည်ပေသည်”ဟု အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်ကြီးအား မိန့်တော်မူထားခဲ့ပါသည်ဘုရား။

ထို့ကြောင့် ဆီမီး ပန်း အမွှေးတိုင်တို့ကို ပူဇော်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပိဋကတ်တော်ဒေသနာများအတိုင်းသာ တင်ပြလိုက်ရကြောင်းပါဘုရား။

သောဓနာအမှတ်(၁၄)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

ယခုစောဒနာလွှာ အမှတ် (၁၄)နှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းချေပချက်ပါဘုရား။

ပုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်မှာ သံသရာတွင် ကျင်လည်စေသော ဆုပေးနည်းမျိုးကို မည်သည့်အခါမျှ မပြုလုပ်ကြောင်း အောက်ပါ အထောက်အထားများဖြင့် တင်ပြပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းမဟာဝါ စီဇရခန္ဓကဝဏ် ၃၉၅-တွင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်အား ဇီဝကဆရာက အဝတ်ပုဆိုးတို့ကို သင်္ကန်းအဖြစ်သုံးရန် လှူဒါန်းသည်၌ ဇီဝကကဆုပေးရန် လျှောက်ထားပါသည်၊ ထိုအခါမြတ်စွာဘုရားက“ဇီဝက မြတ်စွာဘုရားတို့ မည်သည် ဆုပေးခြင်းမှ လွန်မြောက်ကြပြီးဖြစ်ရာကုန်၏”(ဆုမပေးဟူ၍ ဆိုလိုသည်)။

ထိုနောက် ဇီဝကက အပ်စပ်သည်ဆိုသောအခါမှ ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ နောက်တဖန် ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးကလည်း အင်အားချို့တဲ့နေသော ရဟန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဆုရစ်ပါးခွင့်ပြုပါရန် လျှောက်ထားသည်တွင် အထက်ပါ ဇီဝက

အား မိန့်မှာသည့်အတိုင်းပင် မြတ်စွာဘုရားတို့မည်သည် ဆုပေးခြင်းမှ လွန်မြောက်ပြီး ဖြစ်ကြကုန်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဝိသာခါကအပ်စပ်သောဆုဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားသောအခါမှသာ ခွင့်ပြုတော်မူပါသည်ဘုရား၊ ဤအပ်စပ်သည် ဆိုသော စကား၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ အတ္တကိလမထနှင့် ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ အစွန်းနှစ်ပါးနှင့်သော် လည်းကောင်း၊ အာသဝေါတရားတို့ဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဘဝကို ကျင်လည်ရာ တဏှာနယ်မှသော်လည်းကောင်း ကင်းလွတ်သော ဆုမျိုးကိုသာ ခွင့်ပြုတော်မူကြောင်းပါ ဘုရား။

အကြောင်းမှာ ဓမ္မစကြာ၏ အစပိုင်းမှာပင် အတ္တကိလမထနှင့် ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအယုတ်တရား အစွန်းနှစ်ပါးကို ပယ်စွန့်ရန် ဟောတော်မူခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာ စသော တဏှာသုံးမျိုးတို့ကိုလည်းပယ်စွန့်ရန်ဟောခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ အာသဝေါ တရားတည်း ဟူသော ကာမာသဝ, ဘဝါသဝ-အဝိဇ္ဇာသဝတို့ကိုလည်း ပယ်စွန့်ရန် ဒေသနာအရပ်ရပ်တွင် ဟောဆိုပြီးဖြစ်ပါသည်၊ ယင်းသို့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်က ဒေသနာတော်အရပ်ရပ်တွင်ပယ်စွန့်ရန် ဟောထားပါလျက် ထိုသို့ပယ်စွန့်ရမည်ဖြစ်သော တရားတို့နှင့် မကင်းလွတ်သော ဆုမျိုးကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဆုအဖြစ် မည်သည့်အခါမျှ ခွင့်ပြုလိမ့်မည်မဟုတ်ပါဘုရား။

သပိတ်သွတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါသုတ္တန်များကို ကိုးကားပါသည်ဘုရား။

သဋ္ဌာယတနသံယုတ် အသိဗန္ဓကပုတ္တသုတ်မှာပါ ဘုရား၊ ၇၉၃-တွင်– မကောင်းမှုတို့အား ပြုသူသော် လည်းကောင်း၊ ကောင်းမှု ပြုသော်လည်းကောင်း ခန္ဓာပျက်ကြေ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ မကောင်းသူကား ကောင်းသူဖြစ်စေရန်လည်းကောင်း ကောင်းသူအား မကောင်းသူဖြစ်ရန်လည်းကောင်း မည်သို့ပင် ထိုထိုဘဝတို့၌ ဖြစ်ပါစေဟူ၍ တောင်းပန်ကြစေကာမူ ချီးမွမ်းကြစေကာမူ လက်အုပ်ချီကာ အဖန်တလဲလဲ ဆုတောင်းကြစေကာမူ ခန္ဓာပျက်ကြေသေပြီးသည်မှ နောက်၌ကား ၎င်းတို့ကဲ့သို့လ် အကုသိုလ်အတိုင်းသာ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု အသိဗန္ဓကပုတ္တ ရှာသူကြီးအား ဟောတော်မူပါသည်ဘုရား။

ဤအချက်မှာ ဆုမ်းသွတ်ခြင်းကို တိုက်ရိုက်ပြောဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤမျှလောက်ဖြင့် ဤအခန်းကဏ္ဍအား ပြန်လည်လျှောက်ထားရန် ပြည့်စုံပြီဟု ယူဆကြောင်းပါဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၁၅)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

စောဒနာလွှာအမှတ်(၁၅)အား ပြန်လည်ချေပရှင်းလင်းလိုပါသည် ဘုရား။

ဥပါဒါန်နှင့် ပတ်သက်၍ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာမှ ဆရာတော်ကြီးများ၏ ရှင်းလင်းချက်ကို မသိပါ၊ ပိဋကတ်တော်တွင်ပါသော မူအားဖြင့် ပြန်ဆိုချက်ကိုသာ သိပါသည်၊ အထောက်အထား ပြရသော် ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ် မဟာနိဒါနသုတ် ၅၄-တွင် ဥပါဒါန်လေးမျိုးတို့၏ ပြန်ဆိုချက်မှာ ကာမဂုဏ်၌ စွဲလမ်းခြင်း ကာမုပါဒါန်၊ အယူ၌ စွဲလမ်းခြင်း ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ အလေ့အကျင့်၌ စွဲလမ်းခြင်း သီလဗ္ဗတုပါဒန် အတ္တဟူသော ဝါဒ၌ စွဲလမ်းခြင်း အတ္တဝါဒုပါဒါန်တို့ပေတည်း။

ဤ ပိဋကတ်မြန်မာပြန်ကျမ်းများကို ကြည့်သောအခါ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ကို မြန်မာပြန်ဆိုရာတွင် အလေ့အကျင့်စွဲကိုသာ ဆိုလိုကြောင်းတွေ့ရပြီးလျှင် ခွန့်နားတို့၏ အကျင့်ဟူ၍ မတွေ့ရကြောင်းပါဘုရား၊ ကာမုပါဒါန်တွင်လည်း ကာမဂုဏ်ငါးမျိုးတို့၌ စွဲလမ်းခြင်းဟူ၍သာ တွေ့ရပါသည်၊ ဥပါဒါန်တွင် အကုသိုလ်,ကုသိုလ်ဟူ၍ မခွဲခြားကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

အစွဲဝင်လာလျှင် ကုသိုလ်ကို စွဲသည်ဖြစ်စေ အကုသိုလ်ကိုစွဲသည်ဖြစ်စေ အစွဲမှန်လျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍သာ ပြန်ဆိုထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

သာဓကအားဖြင့် ဥပရိပဏ္ဏာသ အာနဉ္ဇသပ္ပါယသုတ် ၅၅-တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ကံဟူ၍ မရှိပေ၊ထိုကံ၏ အကျိုးဖြစ်သော ဤခန္ဓာပဉ္စကကို ပယ်စွန့်သော စိတ်ဖြင့် လျစ်လျူရှုမှု၌ နှစ်သက်၏၊ ကောင်း၏ဟု စွဲ၏၊ ဆိုဝိညာဉ်သည် ဝိပဿနာကို မှီ၏၊ သို့သော် စွဲလမ်းမှုပင်မည်၏။

အာနန္ဒာ ...စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်မကုန်သော ရဟန်းသည် ပရိနိဗ္ဗာန် မပြုနိုင်ဟု ဟော၏။ ဝိဝဋနာကို မီ၍ စွဲသောဝိညာဏ်သည် ကောင်းသောကုသိုလ် ဝိညာဉ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်၊ သို့ရာတွင် စွဲလမ်းလျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍ပင် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ညီတော်အာနန္ဒာအား ဟောကြားချက်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်းအရ အကုသိုလ်စွဲလျှင် ဥပါဒါန် ကုသိုလ်စွဲလျှင် ဥပါဒါန် မဟုတ် ဖြစ်ကြောင်း စောဒနာဆရာတော်များ တင်ပြချက်မှာ တပည့်တော် တွေ့သည့် အောက်ပါသုတ်တို့ဖြင့် ကွာခြားနေပြန်ပါသည်ဘုရား။

အင်္ဂုတ္တိုရ် နဝကနိပါတ် သဉ္ဇပါဒိသေသသုတ် ၁၀၅-တွင်—

မြတ်စွာဘုရားသည် ရှင်သာရိပုတ္တရာအား သာရိပုတ္တရာ ဤသာသနာတော်၌ သီလ၌သာ ပြည့်စုံစွာ ကျင့်လျက် သမာဓိကောင်းစွာ မတည်စေဦး၊ ပညာ၌ကောင်းစွာ မတည်စေဦး၊ ထို သူသည် သံယောဇဉ်သုံးပါးကုန်သော် စံလမ်းမှူ ဥပါဒါန်ကျန်စေကာမူ ဒုဂ္ဂတိသို့ မလားပြီ၊ တဘဝမှ တဘဝသို့ ဖြစ်ပြီးနောက် ဒုက္ခ၏ အဆုံးကို ပြုလတ္တံ့။

ဤအချက်၌လည်း သောတာပန်ပင်လျှင် စံလမ်းမှူကျန်နေလျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍ သုံးနှုန်းထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်၊ ထိုနောက်တဖန် အနာဂါမ်ဆိုက်သော သူတော်ကောင်းသည်ပင်လျှင် ဥပါဒါန်မကုန်ကြောင်း အောက်ပါ အထောက်အထားအရ တွေ့ရပါသည် ဘုရား။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ကိဋာဂီရိသုတ် ၁၅၆-တွင်—

ရဟန်းတို့ ဤယုံကြည်၍ ယောကျ်ားတို့၏ လုံ့လဝီရိယဖြင့် အရိုးကြေကြေအရေခန်းခန်း အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်က မလျှော့ဟု ပြင်းစွာ ကျင့်သုံးသော် မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း ဥပါဒါန်ကြွင်းကျန်သော် အနာဂါမ်ဟူ၍လည်းကောင်း ဤအကျိုးနှစ်ပါးတွင် တပါးပါး ကောန်ဖြစ်ရမည်ဟု ဟောထားပါသည်ဘုရား။

ဤအချက်၌လည်း ကုသိုလ်တရားရှိနေသူပင်လျှင် ဥပါဒါန်ကျန်နိုင်သည်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များဘုရား—

စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြချက်ဖြစ်သော ကာမုပါဒါန်သည် အကုသိုလ်လောဘမူစိတ်နှင့် တွဲယှဉ်ဖြစ်ပေါ်သည့် လောဘစေတသိက်ဟူ၍ တွေ့ရပါသည် ဘုရား။

အထောက်အထားအဖြစ် ဥပရိပဏ္ဏာသ ပဉ္စတ္တယသုတ် ၂၀-ကို ကိုးကား တင်ပြပါသည်ဘုရား၊ စျာန်တို့အား "ငါသည် ငြိမ်သက်လှ၏၊ ငြိမ်းလှ၏ စံလမ်းမှူ ကင်း၏ ဟု ဤသို့ထင်မှတ်သော် ဤသို့ရှုသော် ဥပါဒါန်ပင်မည်၏" ဟု ဟောတော်မူပါသည်ဘုရား။

နောက် ဥပါဒါန် အစဲအလမ်း ရှိရုံမျှနှင့် အပါယ်မကျနိုင်ဟု ဟောတော်မူပါသည်ဘုရား၊ နောက် ဥပါဒါန်အစဲအလမ်း ရှိရုံလောက်နှင့် အပါယ်မကျနိုင်ဟု အင်္ဂုတ္တိုရ် ဒသကနိပါတ် သဉ္ဇပါဒိသေသသုတ် ၁၀၆-၌ ဤသို့ဟောပါသည်ဘုရား။

အညီအညွတ် စုပေါင်းထိုင်နေကြသော ပရိဗိုဇ်တို့က ရှင်သာရိပုတ္တရာသို့ "ငါ့ရှင် မည်သူမဆို စွဲလမ်းမှု အကြွင်းအကျန်ရှိလျက် သေရသော် ထိုသူအား လုံးသည်ငရဲမှ မလွတ်၊ တိရစ္ဆာန်မှ မလွတ်၊ ပြိတ္တာမှ မလွတ်"ဟု ပြောကြပါသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသို့ ထိုအကြောင်း လျှောက်ထားသောအခါ ဘုရားရှင်က ရှင်သာရိပုတ္တရာကို ဤသို့ မိန့်တော်မူပါသည်။

"သာရိပုတ္တရာ အယူတမျိုးရှိသော မိုက်ကုန်မလိမ္မာကုန်သော ပရိဗိုဇ်တို့ သည်ကား အဘယ်သူတို့နည်း၊ စွဲလမ်းမှု အကြွင်းအကျန်ရှိ, မရှိကို အသို့လျှင် သိကုန်ကြဘိနည်း။

သာရိပုတ္တရာ ဤပုဂ္ဂိုလ် ၉-မျိုးတို့သည် စွဲလမ်းမှု အကြွင်းကျန်ရှိပါလျက် ဖေသလွန်သောအခါ ငရဲမှလည်းကောင်း တိရစ္ဆာန်အဖြစ်မှလည်းကောင်း လွတ်ကြကုန်၏"ဟု ဟောတော်မူပြီးလျှင် ပုဂ္ဂိုလ် ၉-မျိုးကို ထုတ်ဖော် ဟောပြတော်မူပါသည်ဘုရား။

ဤအထဲ၌ သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်, သောတာပန်စသည်တို့ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

သို့ဖြစ်ရာ ဤအခန်း (၁၅)၌ စောဒကဆရာတော်များ၏ နိဂုံးပိုင်းတွင် ဥပါဒါန်ဟူသည် အကုသိုလ်ဖြစ်၍ လောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိတရားသာဖြစ်သည် အကုသိုလ်သာဖြစ်သည်၊အမြင်မှားမှု ဥပါဒါန်သာဖြစ်သည် ကုသိုလ်လိုချင်မှုမှာ ဥပါဒါန်မဟုတ်၊ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌတို့သည် ပိဋကတ်တော်၏အနက်ကိုမျှ မှန်ကန်စွာမသိ လမ်းပေါ်ကလူများ၏ တရားဟုဆိုသော အချက်ကို တိကျသော ဆင္ခမူပိဋကတ် တော်မှ ကောက်နုတ်ရှင်းလင်းအပ်ပါသည် ဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၁၆)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

စောဒနာလွှာအမှတ် (၁၆) နှင့်ပတ်သက်၍ ချေပလွှာ လျှောက်ထားချက်ပါ ဘုရား—

တဘက်စောဒကဆရာတော်များက နိဗ္ဗာန်သည် သတ္တဝါတို့၏ အစ္ဆတ္တာ၌ ရရှိအပ်သော တရားမျိုးမဟုတ်၊အပဋ္ဌသာ ရရှိအပ်သော ဗဟိဒ္ဓတရားမျိုးသာဖြစ် ကြောင်းဟူ၍ အထက်ပါအတိုင်း ဝိသေသစောဒနာပြုထားပါသည်ဘုရား။

ဤဘဲ့ နိဗ္ဗာန်သည် အတ္တင်းအစ္ဆတ္တာဘဲ့ဖြစ်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်က သုတ္တ-နိပါတ် မာဂဏ္ဍိယသုတ် ၃၈၆-တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဟောထားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်ဘုရား၊ ဆဋ္ဌမူ ထေရဝါဒပိဋကတ်တော် အမှန်မှ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

"ထိုအခါဘဲ့ မာဂဏ္ဍိယ ထိုင်ဘုရားအား (ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး) ဒိဋ္ဌိတရား တို့ဘဲ့ ဆုံးဖြတ်၍ (ဤ ငါ၏အယူသာမှန်၏၊အခြားသူတို့၏အယူကား အချည်းနှီး သာတည်းဟု) ဤစကားကိုဆိုမည်ဟု စွဲမြဲယူဆမှုမရှိပေ၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး သော ဒိဋ္ဌိအယူတို့ဘဲ့ အပြစ်ကိုမြင်သည်ဖြစ်၍ (တစုံတခုသော ဒိဋ္ဌိအယူကိုမျှ) မယူပဲ (သစ္စာလေးပါးတို့ကို) ရွေးချယ်စိစစ်လျက် အစ္ဆတ္တာဘဲ့ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်ကို မြင်ပြီ" ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် အတိ အလင်း အတ္တင်းဘဲ့ဟု ဟောကြားထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ဤမျှနှင့်မကသေးပါဘုရား၊ ၎င်းသုတ္တနိပါတ် မာဂဏ္ဍိယသုတ် ၃၈၇-တွင် လည်း နိဗ္ဗာန်ကို နောက်ထပ်ဖွင့်ဆို ဟောပြတော်မူပြန်ပါသည်ဘုရား။

"လောကဘဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အကြင်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစသောအယူတို့မှ ကင်း ဆိတ်သည်ဖြစ်၍ ကျင့်၏၊ ထိုအယူတို့ကိုလည်း ယူ၍မပြောဆို၊ ရေဘဲ့ပေါက်သော အဆူးရှိသော ပဒုမာကြာသည် ရေဖြင့်လည်းကောင်း ညွှန်ဖြင့်လည်းကောင်း မလိမ်းကျံမကပ်ငြိဘိသကဲ့သို့ ဤအတူ အစ္ဆတ္တာသန္တာန်ဘဲ့ (ကိလေသာ) ငြိမ်း အေးရာနိဗ္ဗာန်ကို ပြောဆိုသောရဟန္တာသည် ကာမဘဲ့လည်းကောင်း လောကဘဲ့ လည်းကောင်း မတပ်မက် မလိမ်းကျံ မကပ်ငြိတော့ပြီ" ဟူ၍ ဟောကြားထား သည်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

ဤအထက်ပါအတိုင်း အစ္ဆတ္တာသန္တာန်ဘဲ့ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ကြောင်း ခိုင်လုံသော ပိဋကတ်တော် အကိုးအကားများရှိပါလျက် ဗုဒ္ဓဟောကို မျက်ကွယ်ပြုပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန်သည် အပြင်ဘဲ့သာရှိလေဟန်ဆိုသော စာပေများကိုသာ ကိုးကားထား သည်ကိုထောက်က ပိဋကတ်တော်ဘဲ့ အင်အားနည်းပါးနေကြောင်း ထင်ရှား နေပါသည်ဘုရား။

ဤမျှဖြင့် နိဗ္ဗာန်တရားသည် ကိုယ်တွင်းဘဲ့သာ ငြိမ်းအေးစွာဖြစ်ပေါ်လာ သော တရားဖြစ်ကြောင်း အသိလုံလောက်ပြီထင်ပါသည်ဘုရား၊ ဤသို့လျှောက် ထားရာဘဲ့ နိဗ္ဗာန်သည် ကိုယ်တွင်းဘဲ့မူလကတည်းကရှိပြီးသား တရားဆိုသော ဝါဒ များကိုတော့ တပည့်တော်လက်မခံပါ၊ ဤယခုတည်ဆဲ အစဉ်ခန္ဓာငါးပါးတွင် စဉ်ကပ်နေသော ဥပါဒါန်တဏှာအာသဝတရားတို့ကို လက္ခဏာဉာဏ်တည်းဟူသော အနိစ္စအသိဖြင့် ရှုမှတ်ဆင်ခြင်နိုင်သူများဘဲ့သာ နိဗ္ဗာန်တရားကိုမျက်မှောက်ပြု၍ ဤခန္ဓာနှင့်တကွ အပြင် သခါရလောကကြီးတခုလုံးပါ အနတ္တအဖြစ် သိမြင် လှမ်း

ခြုံအလင်းပေါက် ဒုသိရောက်သွားကာ အာလောကော ဥဒပါဒိဂုဏ်ကို ဆိုက်ရောက်နိုင်သည်ဟုသာ ခံယူထားပါသည်ဘုရား။

ဤမျှဖြင့် ယခုအပိုင်း (၁၆) ကို တင်ပြလျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။

သောဠနာအမှတ် (၁၇)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

စောဒနာလွှာအမှတ် (၁၇) ကို ပြန်လည် ရှင်းလင်း တင်လျှောက်ပါသည် ဘုရား။

ဤအပိုင်း၌ စောဒကဆရာတော်မျိုးဘက်မှ ဆရာတော်ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ဟော ပြောခဲ့သော စမ္မစကြာဒေသနာကို မေ့စကြာလက်သစ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပါဠိကို လူသေလူဖြစ်နှင့် အံဝင်အောင် အဓိပ္ပာယ်တလဲ့ ဖွင့်ဆိုသည်ဟုလည်း ကောင်း အမည်တပ်ကာ စွပ်စွဲဝေဖန်ခဲ့ပါသည်ဘုရား။

ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လိုရင်းဖြင့်သော စကားလုံးများကိုသာ ထောက်ပြရှင်း လင်းပါတော့မည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မမှာ ကို စောဒကဘက်မှ မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာ တရားဟိသည်ဖြစ်၍ ဟု ဆရာတော်ဦးဇုဇ်ပြန်ဆိုချက်ကို ကိုးကားခဲ့ပါသည်၊ ထို ပြန်ဆိုချက်ကို မဟုတ်ဟုလည်းကောင်း ဟုတ်၏ဟုလည်းကောင်း ဝေဖန်တော် မချေပလိုပါ၊ ပါဠိတော်အတိုင်း အနက်ကိုသာ ဆရာကော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ဖွင့်ဆို သည့်အတိုင်းသာ တင်ပြလိုပါသည်ဘုရား။

ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ 'ဒိဋ္ဌဓမ္မော' ဆိုသောစကား၏ ပင်ကိုယ်အဓိပ္ပာယ်မှာ 'မျက်မြင် သဘောဖြစ်လေတော့၏' ဟု ဆိုပါသည်ဘုရား။

လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ပရမတ္ထဒီပနီအဖွင့်မှာ 'မြင်အပ်သောသစ္စာတရား' ဟု တွေ့ရပါသည်၊ 'ပြီးသော' ဆိုသော အတိတ်ကာလ သဘောမပါ - ပါ ဘုရား၊ တဖန် အရှင်ကောဏ္ဍည၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဓမ္မစကြာအရ ကြည့်သော အခါ ထိုအချိန်၌ သောတာပန်အဆင့်သို့ ရောက်ရုံသာရှိသေးကြောင်း ပြီးသောဟူ၍ မဟုတ်သေးကြောင်း တွေ့ရပါသည်၊ အကယ်၍ ထိုအချိန်က အရှင်ကောဏ္ဍညသည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ တချက်တည်း တန်းဆိုက်သွားပြီဆိုပါက 'မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရား' ဟု ပြောခြင်းငှာ ထိုက်တန်ပါသည်ဘုရား၊ အရဟတ္တဖိုလ်သည်သာလျှင် မြင်အပ်ပြီးဆုံးသော စကားနှင့်အညီ ကိစ္စငါးလုံး ပြီးမြောက်သူဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကြပါသည်ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် 'ဒိဋ္ဌဓမ္မော'

ဆိုသော အဓိပ္ပာယ်ကို 'မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရား' ဟု ဤနေရာတွင် ဖွင့်ဆိုခြင်းငှာ မသင့်၊ 'မြင်အပ်သော သစ္စာတရား'ဟုသာ ပြန်ဆိုခြင်းငှာ သင့်ကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ထို့ကြောင့် ပတ္တဓမ္မော= ရောက်အပ်ပြီးသောသစ္စာတရား၊ ဝိဒိတဓမ္မော= သိအပ်ပြီးသော သစ္စာတရား၊ ပရိယောဂါဠှဓမ္မော=ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရား စသော စကားလုံးများမှ 'ပြီးသော' ဆိုသော စကားလုံးကို မသုံးသင့်၊ အရှင်ကောဏ္ဍညမှာ ဤဒိဋ္ဌဓမ္မေဘာရ မြင်ခဲ့ မြင်ဆဲ မြင်နေဦး လတ္တံ့ဆိုသော ကာလသုံးပါး အကျုံးဝင်သည့် လုပ်ငန်း တန်းလန်းဖြစ်ဆဲ အဓိပ္ပာယ်ရပါ၍ 'ပြီးသော' အတိတ်စကားကို လက်မခံနိုင်ကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဤဓမ္မစကြာကို "ပြန်ဆိုကြရာ၌ မူလပါဠိသက်သက်ကိုသာ စေတနာအလျောက် ကိုယ်ခံဘာသာစကားကို ကိုယ်ကျွမ်းကျင်သမျှဖြင့် ပြန်ဆိုကြခြင်းသာ ဖြစ်၍ အသုံးကဲ့ပြားနေကြစေကာမူ မူရင်းအဓိပ္ပာယ် ကွာခြားချက်မရှိပါဘုရား။

ယခုနေရာ ဘွင်လည်း ဆရာဘာသာအရှင်ဥက္ကဋ္ဌပြန်ဆိုချက်သည် မူလဒိဋ္ဌဓမ္မော, ဝိဒိတဓမ္မော, ပရိယောဂါဠှဓမ္မော, တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော စသော စကားတို့၏ မျက်မြင်သဘောအနက် မူလဓမ္မစကြာပါ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောင်းလဲစေသည်ဟူ၍ တာဉာဏ်တော်မတွေ့ရကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓအရှင်၏ ဟောချက်နှင့် ဆန့်ကျင်သည်ဟု မတွေ့ရကြောင်းပါဘုရား၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မစကြာလက်သစ်မဟုတ်ပါ၊ အစဉ်မပြတ် ထွန်းတောက်နေမည့် အမြဲတမ်း ပစ္စုပ္ပန်ဌာသာတည့်တည့် ဘာသာပြန်ဆိုချက်ဖြစ်ကြောင်း ပြန်လည်တင်ပြအပ်ပါသည်ဘုရား။

သောဓနာ အမှတ် (၁၈)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဂိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား-

စောဒနာလွှာ အမှတ် (၁၈) အား ရှင်းလင်းလျှောက်ထားပါမည် ဘုရား။

ဤအခန်းတွင် ဘုရားတပည့်တော် ရေးခဲ့သော ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ (၁) တွင် ဘုရားတပည့်တော်က 'လောကသမုဒယဉ္စ အတ္ထိ လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိ' ဟူသောပုဒ်ကို ရေးခဲ့သည်မှန်ပါသည်၊ ယင်းပါဠိကိုနိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ် ၂၅၇-မှ တိုက်ရိုက်ကူးယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ယင်းသုတ်တွင် တပည့်တော် ရေးခဲ့သောအဘိုင်း ကန်ပါနေသော စကားအတိုင်း ထိုပါဠိတော်တွင် ရှာဖွေ

ကြည့်ပါရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည် ဘုရား၊ စာ၏အဓိပ္ပာယ်အဆိုမှာ 'ပြတ်လျှင် မရှိ မပြတ်လျှင်ရှိ၏' ဟူသောအယူကို တင်ပြခဲ့ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။

ယခုစောဒကဘက်မှ ဆရာတော်များက 'ယင်းပါဠိတော်သည် မည်သည့် ပါဠိတော်တွင်မှ ရှာဖွေ၍မတွေ့ရသဖြင့်-အတိအလင်းရဲရဲကြီး လိမ်ညာခြင်း ဖြစ်သည်'ဟု စွပ်စွဲထားပါသည်ဘုရား [ဤစာပိုဒ်အဆောက်တွင် လက်ဖြစ်ပါဠိမှားအကြောင်းကို ရုံးတော်မှအောက်ပါအတိုင်း မေးသည်]

လက်ဖြစ်ပါဠိမှားကို ဘုရားဟောဆို၍ စစ်မေးခြင်း

ရုံးတော်မှ အောက်ပါအတိုင်း မေးသည်

ဦးကုမာရ (ဝိနည်းဓိုရ်) —"လောကသမုဒယဉ္စ အတ္ထာ၊ လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိ" ဆိုသော ပါဠိသည် နိဒါနပဂ္ဂသံယုတ် ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ်၊နှာ၊ ၂၄၂-မှာ တိုက်ရိုက်ပါတယ် ဆိုရင် စုဒိတကဖြစ်တဲ့ ဒကာကြီးက အဲဒီပါဠိကို ရှာပြစေချင်ပါတယ်။

သခင်မြတ်ဆိုင် —နိဒါနဂဂ္ဂသံယုတ် စာအုပ်ရှိပါသလားဘုရား။

ဦးဥာနိက —ဒီမှာစာအုပ်ရှိပါတယ်၊ ဦးမွေးအောင် ဒီဘက်လာရှာပေးလိုက်ပါ၊

ဦးကုမာရ —နှာ၊ ၂၄၂-မှာ ရှိရင် အဲဒီပါဠိကိုရှာပြပါ။

သခင်မြတ်ဆိုင် —တပည့်တော် မြန်မာပြန်ကယူပါတယ်ဘုရား။

ဦးကုမာရ —ဒကာကြီးက ဒီပါဠိဟာ ဒီအတိုင်းပဲ ဒီသုတ်မှာပါတယ်လို့ ဆိုတယ် မဟုတ်လား။

သခင်မြတ်ဆိုင် —ပါဠိရဲ့အဓိပ္ပါယ်ပါဘုရား။

ဦးကုမာရ —ပါဠိမှန် အနက်မှန်ကို သူတို့ကတင်ပြထားတယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ် အာဟာရဝဂ် ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ်မှာ ပါတယ်လို့ စောဒကဆရာတော်တွေက ထောက်ပြထားတယ်။

သခင်မြတ်ဆိုင် —အဲဒီလို ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်ဘုရား။

ဦးကုမာရ —စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြထားတဲ့ ပါဠိအမှန်က.....
"လောကသမုဒယံ ဧဝါ ကစ္စာန ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော ယာ လောကေ နတ္ထိတာ၊ သာ နု ဟောတိ၊ လောကနိရောဓံ ဧဝါ ကစ္စာန ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော ယာ လောကေ အတ္ထိတာ၊ သာ နု ဟောတိ၊" လို့သာရှိတယ်၊ ဒကာကြီးတင်ပြသလိုမရှိဘူး။

သခင်မြတ်ဆိုင် —တိုက်ဆိုက်မဟုတ်၊ ဒါဖြင့်ဝန်ခံပါတယ်ဘုရား။

ဦးကုမာရ —ငန်ခံရင် သူတို့က မရှိဘူးလို့ စွပ်စွဲထားတယ်၊ မရှိတာကို ဒကာကြီးက၊ ရှိပါတယ်လို့ပြန်ချေပနေရင် မဟုတ်ကာကို ပြန်ပြီးချေပရာရောက်တယ်၊ မဟုတ်ကြောင်း ဝန်ခံရာရောက်တယ်၊ အရှိကိုအရှိအတိုင်း၊ မရှိတာကို မရှိတဲ့အတိုင်း ချေပဖို့ ဝန်ခံဖို့လိုပါတယ်။

သခင်မြတ်ဆိုင် —မှန်ပါဘုရား၊ ဆုံးမပါဘုရား။

ဦးကုမာရ —ပန်ခံရင် ပြီးဒါပါပဲ။

သခင်မြတ်ဆိုင် —တပည့်တော် အစကတဲက အမှင်ဘုရားတို့၏ ခြေမှုန့်လောက်မှ ဘရည့် အချင်း မမှီပါဘူးလို့ ငန်ခံပြီးသားပါဘုရား၊ ဆုံးမရာကို နာခံဖို့အသင့်ပါဘုရား။

ဦးကုမာရ —ပကာကြီးကမှီတယ်၊ သူတို့ကမမှီဘူးလို့ ထောက်ပြတယ်၊ အခုသူတို့ ထောက်ပြတဲ့အတိုင်း ဒီပါဠိကိုစုံစမ်းရင် ဂေါတ္တသုတ်မှာ မမှီတာမှန်နေတယ် မဟုတ်လား။

သခင်မြတ်ဆိုင် —မှန်နေပါတယ်ဘုရား၊ အဓိပ္ပာယ်တော့ ပါတယ်ထင်ပါတယ်ဘုရား။

ဦးကုမာရ —အဓိပ္ပါယ်လဲ မတူပဲဖြစ်နေလိမ့်မယ်။

သခင်မြတ်ဆိုင် —ဒီအဒိပ္ပါယ်ရသလားလို့ဘုရား။

ဦးညာနိက —ပါဠိဇောတ်ရဲ့ အနက်က ဒကာကြီးတင်ပြသလို မဟုတ်ဘူး၊ ဒီမှာတင်ပြပြီးသားရှိပါတယ်။

သခင်မြတ်ဆိုင် —ဆုံးမတော်မူပါဘုရား၊ တပည့်တော် ဆရာတော်တို့တပည့်ပဲ၊ ဘယ်လို လုပ်လုပ် ရပါဘယ်ဘုရား။

ဦးကုမာရ —မှားမှုင်မှားကြောင်း ဝန်ခံလိုက်ပါ။

သခင်မြတ်ဆိုင် —မှားကြောင်း ဝန်ခံပါဘယ်ဘုရား။

ဦးကုမာရ —ဒကာကြီးဝန်ခံရင် ဘုန်းကြီးတို့ အတည်ပြုပြီ။

သဘာပတိ —အမှတ် (၁၈) ချေပလွှာက ဟုတ်မှမဟုတ်ပဲ၊ ဒါကိုကျော်လိုက်တော့။

သခင်မြတ်ဆိုင် —မှန်ပါ၊ ကျော်ဖတ်ပါမယ်ဘုရား။

[ဂ-၇-ဂ၁-နေ့၊ အသံဖမ်းကြိုးခွေမှ]

သောဓနာအမှတ် (၁၉)

[သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်]

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

ယခု တပည့်တော် စောဒကဆရာတော်များ၏ စွပ်စွဲချက်အမှတ်စဉ် ၁၉-ကို ပြန်လည် ရှင်းလင်းပါတော့မည်ဘုရား။

စောဒက ဆရာတော်များက လေးသခ္ခါနှင့် ကမ္မာတသိန်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဖြည့်ဆည်းခဲ့သော ပါရမီတော်များကို စော်ကားမော်ကားပြုသည်ဟူသော စွပ်စွဲချက် ဖြစ်ပါသည်။

ဤဝိနိစ္ဆယခုံရုံးတော်၏ တပည့်တော်တို့အပေါ် ကန့်သတ်ချက်စည်းကမ်းမှာ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်နှင့် အံဝင်ဂွင်ကျတရားတော်များ၏ ဘောင်အတွင်းဌာသာ ဖြေကြားရမည်ဟု တိကျစွာ ကြွပ်မတ်ထားသည်ဖြစ်၍ တပည့်တော်များ

မည်သည့် ကမ္ဘာ့စာပေကိုမျှစောင်းငဲ့၍မျှ မကြည့်ပဲ ဖြေကြားနေရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုလည်း ထေရဝါဒဖြစ်သော ဆဋ္ဌမူရင်း ပိဋကတ်တော်အရ ဖြေကြားလျှောက်ထားရသော်—

ဤလေးသခေါ်နှင့် ကမ္ဘာတသိန်းစသော စကားမျိုးကို ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဟောတော်မူရန် မဆိုထားဘိ တကမ္ဘာ၏ ကာလသက်တမ်းကိုပင် ဟောတော် မမူကြောင်းကို အောက်ပါပိဋကတ် အကိုးအကားဖြင့် လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။

နိဒါနသံယုတ် အနမတဂ္ဂ သံယုတ်ပိုင်း ပဗ္ဗတသုတ် ၃၂၇-တွင် ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူချက်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား။

"ရဟန်းတပါးက ဤကမ္ဘာ၏ အသက်သည် အဘယ်မျှ ရှိပါပြီနည်း"ဟု ဗုဒ္ဓရှင်တော်သို့ လျှောက်ထားသည်တွင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်က "ရဟန်း ကမ္ဘာသည် ရှည်လျားလှ၏၊ကမ္ဘာကို ဤမျှသော နှစ်ပေါင်းတရာ နှစ်ပေါင်းတထောင် နှစ်ပေါင်းတသိန်း တသန်း ဟူ၍ ရေတွက်ခြင်းငှာ မလွယ်ချေ၊ ဥပမာအားဖြင့် အလျားအနံ တယူဇနာစီ ထုထည်ရှိသော မြေစိုင်ခဲကြီးမှ နှစ်တရာလျှင် တကြိမ်တကြိမ်လျှင် မုန်ညင်းစေ့ တစေ့စာမျှ ယူသဖြင့် ထိုမြေစိုင်ခဲကြီးသည် ကုန်သော်သာ ကုန်သွားမည် ဤကမ္ဘာ၏ ကုန်ခြင်းသို့ကား မရောက်သေး၊ ရဟန်း ဤကမ္ဘာသည် ဤသို့ ရှည်လျားလှ၏၊ ထို့ကြောင့် တခုသော ကမ္ဘာဟု လည်းကောင်း နှစ်ခုသောကမ္ဘာဟု လည်းကောင်း ကမ္ဘာတဆယ် ဟူ၍ လည်းကောင်း ကမ္ဘာတရာဟူ၍ လည်းကောင်း ကမ္ဘာတထောင် ဟူ၍ လည်းကောင်း ကမ္ဘာတသိန်းဟု လည်းကောင်း ကမ္ဘာတသန်း ဟု လည်းကောင်းမပြောဆိုအပ်၊ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ရဟန်း ဤကမ္ဘာ၏ လည်းကောင်း၊ ဤသံသရာ၏ လည်းကောင်း၊ အစအဆုံးသည် မထင်နိုင်၊ လွတ်မြောက်ခြင်းငှာသာလျှင် သင့်လှပသတည်း"ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဤတသုတ်သာ မဟုတ်သေးပါဘုရား၊ အလားတူ အဒဟာအမိန့်မျှားဌ အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပါသည် ဘုရား။

နိဒါန	အနမတဂ္ဂသံယုတ်	ပဗ္ဗတသုတ်		၃၂၇။
။	။	။	သာသပသုတ်	၃၂၇-၃၂၈။
။	။	။	သာဝကသုတ်	၃၂၈။
။	။	။	ဂင်္ဂါသုတ်	၃၂၈-၃၂၉—

စသည်တို့၌လည်း တွေ့ရပါသေးသည်၊ သို့ဖြစ်ရာ ယခုအခန်း၌ စောဒကဆရာတော်များ တင်သွင်းသော လေးအသခေါ်နှင့်ကမ္ဘာတသိန်း စသောစကားမျိုးကို ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဟောခဲ့တော်မူသော စကားမဟုတ်ကြောင်း တင်ပြလျှောက်

ထားပါသည်ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ပါသော နောက်ဆုံး "ဓမ္မ-ဟဒယဝိဘင်း" ၌ပါသော ဗြဟ္မာတို့၏အသက် ကမ္ဘာရှစ်သောင်းလေးထောင်ဆိုသော နေဝသညာနာသညာ ဗြဟ္မာတို့၏ အသက် အရေအတွက်စသည် တို့သည်လည်း ဗုဒ္ဓဟောနှင့် မဆိုင်ပါဘုရား။

ပါရမီဖြည့်တော်မူခြင်းကိုမူ တပည့်တော်ငြင်းဆိုခြင်းမပြုပါ၊ ဤမျှဖြင့် ဤအခန်း ၁၉ ကို လျှောက်တားပါကြောင်းပါဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၂၀-၂၁) မချေပလို

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

ယခု စောဒက ဆရာတော်များဘက်မှ တင်ထားသော အခန်း(၂၀–၂၁) နှင့် ပတ်သက်၍ တပည့်တော် ဖြေကြားရန် ဆန္ဒရှိပါသော်လည်း ဤအခန်းများ၌ ပါသော သံဂါယနာတင်သမိုင်းများမှာ မြန်မာလိုရော အင်္ဂလိပ်တိုင်းစာပေများမှ စာအုပ်ကျမ်းစာ ဖြစ်နေ၍ ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်ကျမ်းများ၌ မတွေ့ရပါသောကြောင့် တပည့်တော်ဖြေကြားရန် မဝံ့ဖြစ်နေပါသည် ဘုရား။

ထို့ကြောင့် နောက်ဆုံးအခန်းများကို ဘုရားတပည့်တော်အား ခွင့်လွှတ်တော်မူရန် လေးမြတ်စွာ တောင်းပန်ရပါသည် ဘုရား၊

နောက်ဆုံးအနေနှင့် တပည့်တော် လေးစားစွာ လျှောက်ကြားလိုသည်မှာ ယခု တပည့်တော် ဤဝိနိစ္ဆယခုံရုံးတော်သို့ တပည့်တော်အနေနှင့် ဖြေကြားသမျှသည် မူလစေတနာအားဖြင့် သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေး ဟူသော နိုင်ငံတော်၏ လုပ်ငန်းကြီးတွင် တစုံတခုသော အတိုင်းအတာထိ ကူညီရာ ရောက်လျှင် ကျေနပ်ပြီဟူသော သဘောမျှသာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

အနိုင်အရှုံးထားခြင်းသဘော မဟုတ်ကြောင်း စကားဦးလျှောက်ထားခဲ့ကြ အတိုင်းသာဖြစ်ပါ၍ ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ ဆရာတော်များ၏ အခွင့်အရေးမျှသာဖြစ်ပါသောကြောင့် တပည့်တော် မလျှောက်ထားလိုပါ ဘုရား။

နိဂုံးအားဖြင့် ဤဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံးတော်ရှိ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များအားလည်းကောင်း တင်ပြတော်မူကြသော စောဒက ဆရာတော်များအားလည်းကောင်း စီစဉ်တော်မူကြသော သင်္ဃဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များအားလည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင် ဝမ်းမြောက်ကြောင်း လေးစားစွာ လျှောက်ကြားအပ်ပါသည် ဘုရား။

သခင်မြတ်ဆိုင် ချေပချက်ပြီး၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်မှ တင်သွင်းသော နိဒါန်း

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် (ဗဟို)
အမှတ် (၉၅၄) မေခလာခန်းမ
၁၆/၁-ရပ်ကွက်၊ ရတနာလမ်း
သဃ်ိန်းကျွန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
နေ့စဲ့။ ၁၉၈၁-ခု၊ ဇူလိုင်လ (၈) ရက်။

သို့

သဘာပတိဆရာတော်
ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ခုံအဖွဲ့ အမှတ် (၂)
အပရဂေါယာနကျောင်းဆောင်
ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ၊ ရန်ကုန်မြို့။

နိဒါန်းလွှာပါဘုရား –

လဒ္ဓီပေသလ သိက္ခာကာမ သီလဝန္တာ ပိဋ္ဌကတ္တယပါရဂူ ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ခုံရုံး အမှတ် (၂) သဘာပတိ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် အဖွဲဝင် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား။

တပည့်တော်များ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်မှ စုဒိတကဒါယကာ အပေါင်းတို့က ဆရာတော်ကြီးများ၏ ခြေတော်စုံကို ဦးခိုက်၍ ရိုသေလေးစားစွာ လျှောက်ထားလွှာ တင်သွင်းအပ်ပါသည်ဘုရား။

ယခု တပည့်တော်တို့ တင်သွင်းလျှောက်ထားသည့် တင်သွင်းလွှာသည် စောဒကရဟန်းတော် အရှင်သူမြတ်များ တင်သွင်းစောဒနာသည့် အချက်အလက်များကို သောဓနာပြုရာ၌ အခြေနိဒါန်းဖြစ်ပါသည်၊ သီးခြားတင်သွင်းလွှာ မဟုတ်ကြောင်း ရှေးဦးစွာ အသိအမှတ်ပြုပါရန် လျှောက်ထားလိုပါသည်ဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ ဗုဒ္ဓဝါဒီပဂ္ဂိုလ်များအား တင်ပြဖြန့်ဖြူးသည့် ဗုဒ္ဓဝါဒ ဓမ္မဒေသနာတော်များအပေါ် ဓမ္မ-အဓမ္မ စိစစ်ရာ၌ အပြည့်အစုံ

တင်ပြပါမှ ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်မှု ရှိပါလိမ့်မည်၊ ဤကိစ္စသည် မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာ့သမိုင်းတွင် အလွန်အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်ဖြစ်ပါသောကြောင့် သာမန်အားဖြင့် လျှောက်ထား၍ မဖြစ်ပါ၊ ပေါ့ပေါ့တန်တန် သဘောမျိုးဖြင့် တင်ပြ၍မဖြစ်ပါ၊ အလေးအနက်ထား၍ အရှိကို အရှိအတိုင်း အဖြစ်ကို အဖြစ်အတိုင်း မှန်ကန်စွာ တင်ပြပါမူ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွက် ကြီးစွာသော အထောက်အကူ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် တဦးတယောက်ပိုင် မဟုတ်ပါ၊တသင်း တဖဲ့ပိုင် မဟုတ်ပါ၊ တဂိုဏ်းပိုင် မဟုတ်ပါ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအား ရှင်အာနန္ဒာမထေရ် မြတ်ကြီးက "ရဟန်းသံဃာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တစုံတရာကို မြွက်ကြားတော် မမူရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူလိမ့်မည် မဟုတ်ဟု အောက်မေ့မိသောကြောင့် သက်သာခွင့်ရပါတော့သည် အရှင်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားသည့်အခါတွင် မြတ်စွာဘုရားသခင်က ဤသို့ မိန့်ကြားတော်မူသည်ကို မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်တွင် တွေ့ရှိရပါသည်ဘုရား။

"အာနန္ဒာ ရဟန်းသံဃာသည် ငါ့ထံမှ အဘယ်အရာကိုမျှား မျှော်လင့်နေသေးသနည်း၊ အာနန္ဒာ ငါသည် အတွင်းအပြင်မထားပဲ တရားကို ဟောခဲ့ပြီးပြီ၊ အာနန္ဒာ တထာဂတကား တရား၌ ဆရာစား ချန်ထားသော လျှို့ဝှက်ချက် မရှိချေ" ။

"အာနန္ဒာ ရဟန်းသံဃာကို ငါသာလျှင် သိမ်းယူထားအုံဟူ၍ လည်းကောင်း ရဟန်းသံဃာသည် ငါ့ကိုသာလျှင် အားကိုးခြင်း ရှိနေစေဟူ၍ လည်းကောင်း လိုလားခြင်းရှိသောသူသည်သာလျှင် ရဟန်းသံဃာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြွက်ဆိုရာ၏၊ အာနန္ဒာ တထာဂတမူကား ထိုသို့မဟုတ်ပေ၊ အာနန္ဒာ ထိုသို့ လိုလားခြင်း မရှိသော တထာဂတသည် ရဟန်းသံဃာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တစုံတရာ မှာထားချက်ကို အဘယ်မှာ မြွက်ကြားတော့အုံနည်း။"

ဤ အထောက်အထားအရ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မိမိ သာသနာတော်ကို မည်သူအား မျှ မအပ်နှင်းခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသာသနာတော်သည် တဦးတယောက် တသင်းတဖဲ့ တဂိုဏ်းပိုင် မဟုတ်ပဲ ဗုဒ္ဓကို ကြည်ညိုလေးစားသူအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည် ဘုရား။

ထိုကြောင့် ယခု တပည့်တော်တို့ ရင်ဆိုင်ရမည့်ကိစ္စသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဓမ္မစေးရောကိစ္စဖြစ်သောကြောင့် အလွန်ဝန်လေးလှပါသည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူပြီးနောက် တပည့်သာဝကများအတွင်း ဂိုဏ်းအမျိုးမျိုးကွဲပြား၍ အယူအဆဖရားရာ ကွဲလွဲလာကြသည်မှာ ယနေ့တိုင် ဖြစ်ပါတော့သည် ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓကို ကြည်ညိုသူ အချင်းချင်း ကိုယ့်အမြင်နှင့်ကိုယ် နေခဲ့ကြပါသည်၊ ယခုသော်

စောဒကများနှင့် ရင်ဆိုင်ရတော့မည် ဖြစ်သောကြောင့် ဝိနည်းဓိုရ်ခုံရုံးအဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်ကြီးများ အပြည့်အစုံသိသင့်သည်ဟု ယူဆပါသောကြောင့် တပည့်တော်များအား ပြည့်စုံစွာ လျှောက်ထားခွင့်ပြုတော်မူပါရန် ရိုသေလေးစားစွာ ခွင့်ပန်ကြားအပ်ပါသည်ဘုရား။

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက ဆရာတော် ဘုရားကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံစဉ်ကပင် လျှင် တပည့်တော်များ၏ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့နှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်ရပ် အမှန်ကို အသေးစိတ်တင်ပြ လျှောက်ထားခဲ့ ပြီးပါပြီ၊ ဆရာတော် ဘုရားကြီး များ၏ စိတ်ဘင် သံသယကင်းရှင်း သွားစေရန် ရည်သန်၍ လျှောက်ထားခဲ့ ခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ သည်ထက် ပို၍ ရှင်းစေရန် အတွက်လည်း လက်ရှိသမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေနအဖွဲ့၏ အခြေအနေသဘောထား စသည်တို့ကို ဖော်ပြလျက် စာတမ်း လျှောက်သွားကို နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ဗဟိုဌာနချုပ်သို့(၁၆-၃-၈၁) နေ့စွဲဖြင့် တင်သွင်း၍ အောက်ပါအတိုင်း လျှောက်ထားခဲ့ပါသည် ဘုရား။

[မှတ်ချက်။ ။စောဒနာ (၂၁) ချက်နှင့် မပတ်သက်၍ နိုင်ငံတော် သံဃမ-
ဟာနာယအဖွဲ့သို့ ပေးပို့သောစာကို ဤရုံးတော်က ဖတ်ကြား
ခွင့်မပြုပါ]

အထက်ဖော်ပြပါ စာတမ်းဝင် တပည့်တော်များ တင်ပြလျှောက်ထားချက် များမှာ ရိုးသားဖြူစင်စွာ လျှောက်ထားသည့် အချက်များ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ တပည့်တော်များ၏ ခံယူချက်နှင့် သဘောထား အစစ်အမှန်များ ဖြစ်ကြပါသည် ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ တရားရှာသည်မှာ ဓမ္မ-အဓမ္မ အငြင်းပွားရန်အတွက် မဟုတ်ပါ ဘုရား၊ ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးအတွက်သာ တရားရှာကြခြင်းဖြစ်ပါသည် ဟူ၍ လျှောက်ထားခဲ့သည်မှာ ရိုးသားစွာ လျှောက်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ "အေးစေလိုလို့တရားနာ-ပူဇော်စနှင့်တွေ့" ဟူသောအဖြစ်မျိုးကို တပည့် တော်များ လုံးဝမလိုလားသည်မှာ အမှန်တကယ်ပင်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ "တရား မရှာမိလျှင် အကောင်းသား" ဟူသော သဘောထားမျိုးလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် များအတွင်း ပြန့်ပွား မသွားစေလိုပါဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အချင်းချင်း ဗုဒ္ဓကို ကြည်ညိုသူအချင်းချင်း "လို-ဖြည့်၊ ပို-ဖြုတ်" သဘောထား ကြီးကြီးထား၍ ညီနှိုင်းလိုက်လျှင် အေးငြိမ်း ပြီးပြေသွားလိမ့်မည်ဟူ၍ လည်းကောင်း တပည့် တော်တို့ ခံယူကျင့်သုံးချက် ဟောပြောချက်များတွင် မဟာနာယက ဆရာတော် ဘုရားကြီးများ မနှစ်သက်သော အချက်အလက်များ ပါရှိပါလျှင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးများက မေတ္တာရပ်ခံ ဆိုဆုံးမသည်ကို နာယူခြင်းအားဖြင့် အေးငြိမ်း ပြီးပြေသွားမည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ရိုးသားစွာပင် ယုံကြည်ခဲ့ပါသည် ဘုရား။

သို့ရာတွင် တပည့်တော်များယုံကြည် မျှော်လင့်သည့်အတိုင်း လက်တွေ့တွင် ဖြစ်မလာခဲ့ပါ။ တပည့်တော်တို့မမျှော်လင့်သည့် တပည့်တော်များ မလုပ်လိုသည့် နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းခိုရ်ခုံရုံးသို့ အတင်ခံရပြီး ပြန်လှန်ချေပရမည့် အဆင့်သို့ ရောက်လာခဲ့ရပါသည် ဘုရား။

ထို့ကြောင့်—

ဘုရားလူ့ဘ၊ မုနိန္ဒလျက်၊ မိန်းမယောကျ်ားငယ်၊ လူ့စကားဖြင့်၊ မကြားစတောင်း၊ မဆိုကောင်းကို၊ အကြောင်းဆောင်သွေး၊ ဆိုတုံသေးရှင့်၊ ဆိုရေးရှိက၊ ဆိုအပ်လှ၏၊ ဆိုစမျှားလျှဉ်း၊ ထားပခြေမိ၊ ငါ့ဝန်ရှိခဲ့—

ဟူ၍ အင်းဝခေတ်စာဆိုတော်ရှင်-ရှင်မဟာဒဋ္ဌသာရ မိန့်ကြားစပ်ဆိုသကဲ့သို့ပင် ဆိုခွင့်ဆိုရာ ရောက်လာ၍သာ လျှောက်ထားရပါသည် ဘုရား၊ ဆိုသင့်ဆိုရာကို မလျှောက်ထားပြန်လျှင်လည်း တပည့်တော်များတွင် စာဝန်မကျေ ဖြစ်ရပါတော့မည်၊ ဤသို့တာဝန်မကျေ ဖြစ်မည့်တာကြောင့်သာ လျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဆရာတော်ကြီးများအား မဋ္ဌမသေမလေးမစား၍ မဟုတ်ပါဘုရား၊ ပင်းယခေတ် စာပေပညာရှင်ကြီးဖြစ်သော အဘိဓာန်ဋီကာကျမ်းပြု ဆရာကြီး စတုရင်္ဂလအမတ်ကြီးက ဆူးတွင်းပစ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား အဘိဓမ္မာရေးရာနှင့်ပတ်သက်၍ ပုစ္ဆာမေးလျှောက်ရာ၌—

"ရွှေဘဝါးတော်အောက်၊ ကျွန်၏လျှောက်ဖြင့်၊ မလျှောက်ဝံ့ဝံ့၊ လျှောက်ဝံ့ဝံ့နှင့်၊ ရွံ့ကြောက်လျက်ပင်၊ စက်ဆွေစင်ကို၊ ထိပ်ပြင်ပန်းနှယ်၊ ဆင်ဇံပယ်လျက်"—

ဟူသော ထုံးကို နှလုံးမူ၍ တပည့်တော်တို့မှာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးမျှား၏ ပညာဂုဏ် သီလဂုဏ် သမာဓိဂုဏ်တို့ကို အလွန်လေးစားလှသဖြင့် မလျှောက်ဝံ့ဖြင့် လျှောက်ထားရခြင်းဖြစ်ပါသည် အရှင် ဘုရား၊ မကြောက်ရွံ့သောစိတ် ယှဉ်ပြိုင်လိုသောစိတ်ဖြင့် လျှောက်ထားခြင်းမျိုး မဟုတ်ကြောင်းကို ရိုးသားစွာ တင်ပြ လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

သျှင်ဥက္ကဋ္ဌဝါဒဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍

သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒဆိုသည်ကို တကယ်ပင် မကြားဖူးကြသောကြောင့် တပည့်တော်တို့ ရိုးသားစွာ ငြင်းပယ်ခြင်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ အမှန်တကယ်လည်း ဆရာတော်ကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် တပည့်တော်တို့အား နိကာယ်များတွင် လာရှိသည့် ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မဒေသနာများကိုသာ ဟောကြားခဲ့ပါသည်၊ တမင်တိုက်ဆိုင်၍ အသစ်အဆန်း ဘာဘာသာကိုမျှ မဟောကြားခဲ့ပါ ဘုရား၊ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌဟောကြားသည့် ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မဒေသနာများကိုသာ "ရှင်ဥက္ကဋ္ဌဝါဒ"ဟု အမည်တပ်မည်ဆိုလျှင်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဓမ္မကထိကပေါင်းစုံ ဟောသောတရားများနှင့် ဝိပဿနာဂိုဏ်း မျိုးစုံတို့က မိမိတို့၏အမြင်နှင့် မိမိတို့ဟောပြောနေသည့် တရားများကိုလည်း ထိုဓမ္မကထိကများ ထိုဝိပဿနာဂိုဏ်းဝင် ရဟန်းတော်များ၏ ဘွဲ့အမည်နှင့် ဂိုဏ်းအမည်များ တွဲဖက်၍ ဦးဇဋိလဝါဒ, ဦးဉာဏိဿရဝါဒ, မဟာစည်ဝါဒ, စွန်းလွန်းဝါဒ, မိုးညှင်းဝါဒ, ဉာဏစာဂီဝါဒ စသည်အားဖြင့် အမည်တပ်ဆင်ရပါလိမ့်မည် ဘုရား၊ ဤသို့ဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာလောကတွင် ဝါဒပေါင်း ရာနှင့်ထောင်နှင့်ချီ၍ ပေါ်ပေါက်နေပြီဟု ဆိုရပါလိမ့်မည်၊ "ရှင်ဥက္ကဋ္ဌဝါဒ" ကို ဓမ္မ-အဓမ္မ စိစစ်သျှင် အခြားဆရာတော်များ၏ တရားများနှင့် ဝိပဿနာဂိုဏ်းမျိုးစုံတို့၏ တရားများကိုလည်း ဓမ္မ-အဓမ္မဟု စိစစ်ရပါလိမ့်မည်၊ ဤသို့ဆိုလျှင် သာသနာရေးအခြေအနေမှာ တမျိုးတဖုံ ပြောင်းလဲသွားနိုင်ပါသည် ဘုရား။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ

ယခုတဖန် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌကြီးထံသို့(၁၉-၅-၈၁)နေ့စွဲဖြင့် ပေးပို့သည့် စာအမှတ် ၂၀၈/၃/သာ-မဟန-တွင် "သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ" ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို တပည့်တော်တို့ အတိအလင်း ငြင်းဆိုပါသည်၊ သီးခြားအသစ်အဆန်း မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဝါဒဆိုသည်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးတယောက်က မိမိဘာသာ တီထွင်၍ အသစ်အဆန်းတခုဖြစ်သည့် အယူအဆရေးရာတခု (ဝါ) တီထွင်ဖန်တီးသည့် အယူအဆသစ်တရပ်ဟု တပည့်တော်တို့ သဘောပေါက်နားလည်ပါသည် ဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုးတသနအဖွဲ့တွင် အယူအဆရေးရာ သဘောထားခံယူချက် (၁၂) ချက်ရှိပါသည်ဘုရား၊ ထိုခံယူချက် (၁၂) ချက်သည်လည်း တပည့်တော်များက အသစ်အဆန်းအဖြစ် တီထွင်ဖန်တီးထားချက်များ မဟုတ်ပါ ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မဒေသနာတော်များကို လေ့လာကျင့်သုံး၍ရရှိသော ဗုဒ္ဓဝါဒအနှစ်သာရများကို ကောက်နှုတ်ပြီး တပည့်တော်တို့၏ ခံယူချက်အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဝါဒတခုအဖြစ် ဖန်တီးထားခြင်းမဟုတ်ပါ ဘုရား။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဆိုသည်မှာ အမြင်မှန်ရရှိရေးအတွက် လေ့လာရှာဖွေမည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို တပည့်တော်များ ရည်ညွှန်းထားပါသည် ဘုရား၊ မည်သည့်ကိစ္စအတွက် အမြင်မှန်ရစေရန် လိုအပ်ပါသနည်း၊ ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးကို ပို့ဆောင်နိုင်သည့် အကျင့်လမ်းစဉ်အတွက်သာ အမြင်မှန်ရရှိရန် လိုအပ်ပါသည်၊ အမြင်မမှန်လျှင် အကျင့်လမ်းစဉ်လည်း မှန်ကန်နိုင်မည် မဟုတ်ပါဘုရား၊ အကျင့်လမ်းစဉ်မမှန်ကန်လျှင် ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကျ ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးနှင့် ကင်းဝေး၍ ဘေးသို့သာ ချော်ထွက်သွားပါမည် ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓလောင်းလျာ သိဒ္ဓတ္ထသည် ဥရုဝေလတောတွင် (၆)နှစ်တာပတ်လုံး ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်

မှားကြီးကို မသေရဏ်အခြေအနေထိ မှားယွင်းစွာ ကျင့်သုံးမိခဲ့သည်မှာ မှန်ကန်သောအမြင်ဖြစ်သည့် "အရိယာပညာ" ကို မရရှိခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု မဇ္ဈိမနိကာယ်မြန်မာပြန် မဟာသီဟနာဒသုတ် စာမျက်နှာ (၁၂၂)တွင် တွေ့မြင်ဖတ်ရှုရပါသည့် ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် အမြင်မှန်ရရှိရေးကို အထောက်အကူပြုသည့် သမ္မာသင်္ကပ္ပဖြစ်နိုင်ရန်အတွက် တပည့်တော်တို့ လေ့လာကြရပါမည်၊ ရှာဖွေကြရပါမည်၊ ဆည်းပူးကြရပါမည် ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့်ပတ်သက်သော စာပေမျိုးစုံကို ဖတ်ရှုကြရပါမည်၊ မိမိတို့ရှာဖွေရရှိသမျှ လေ့လာရရှိသမျှ ဖတ်ရှုရရှိသမျှ ဓမ္မမိတ်ဆွေအချင်းချင်း စုဝေး၍ တင်ပြကြရပါမည်၊ ဆွေးနွေးကြရပါမည်၊ ဝေဖန်သုံးသပ်ကြရပါမည်၊ ဝိဘဇ္ဇဝါဒီဖြစ်တော်မူသော ဗုဒ္ဓ၏ လမ်းစဉ်အတိုင်း ဆန်းစစ်သုံးသပ်ကြရပါမည်၊ ရရှိသမျှ ဗုဒ္ဓဝါဒအနှစ်သာရများကို လက်တွေ့ လိုက်နာကျင့်သုံးကြရပါမည်၊ ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးမှန်လျှင် လက်ခံကြရန်သာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤသို့ တပည့်တော်တို့ ခံယူဆုံးဖြတ်၍ ကိုယ်တိုင်လည်း လက်တွေ့ လုပ်ကိုင်ကြပါသည် ကျင့်သုံးကြပါသည် ဘုရား။

တပည့်တော်တို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်ရရှိရေးအတွက်သာ အဓိကအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျမ်းပြုဆရာတော်အသီးသီးတို့၏ ကျမ်းစာအမျိုးမျိုးကို လည်းကောင်း လူပညာရှိမျှားရေးသားသည့် ကျမ်းစာအမျိုးမျိုးကို လည်းကောင်း ဖတ်ရှုလေ့လာကြပါသည်၊ ထို့ပြင် အနောက်တိုင်း ပါဠိပညာရှင်များ အိန္ဒိယ သီဟိုဠ် ပါဠိပညာရှင်များ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာ ပညာရှင်များ ရေးသားပြုစုသည့် ဗုဒ္ဓဝါဒဆိုင်ရာ ကျမ်းစာအမျိုးမျိုး သုတေသနစာတမ်းအမျိုးမျိုးကိုလဲ ဖတ်ရှုလေ့လာကြပါသည်၊ ပိဋကတ်မြန်မာပြန် ကျမ်းများကိုလည်း ဖတ်ရှုလေ့လာကြပါသည်၊ ကမ္ဘာ့သမိုင်း, အိန္ဒိယနိုင်ငံသမိုင်း, သာသနာ့သမိုင်းလမ်းကြောင်း သံဂါယနာတင်ပုံများ စင်ပြိုင်သင်္ဂါယနာတင်ပုံများ အိန္ဒိယဒဿနများနှင့် အိန္ဒိယစာပေသမိုင်း စသည်တို့ကိုလည်း လေ့လာကြပါသည် ဘုရား။

ဤသို့ လေ့လာဆည်းပူးရာ၌ "ကေသမုတ္တိသုတ္တန်" တွင် ပါဝင်သောအချက် (၁၀)ချက်ဖြင့် ဘောင်ခတ်ပြီး ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အနတ္တ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒတို့ကို အခြေခံထား၍ လေ့လာကြပါသည် ဘုရား၊ ရရှိသမျှ ဓမ္မသာကစ္ဆာပုံများ ကျင်းပ၍ တင်ပြပြီး ဝေဖန်ဆွေးနွေးကြပါသည် ဘုရား၊ မရှင်းလင်းသည့် အချက်အလက်များ သံသယဖြစ်သည့်အချက်အလက်များ အယူအဆရေးရာနှင့် ပတ်သက်သည့် သဘောတရားများ စသည်တို့ကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဥက္ကဋ္ဌအား မေးမြန်းလျှောက်ထားကြပါသည် ဘုရား၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ရှင်းလင်းချက်များ တရားဒေသနာများကိုလည်း နာကြားကြပါသည်၊ရရှိသမျှတင်ပြဆွေးနွေး၍ တပည့်တော်တို့၏ ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးအတွက် လက်တွေ့အသုံးချကြပါသည်၊ လိုက်နာကျင့်သုံးကြပါသည် ဘုရား၊ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဓမ္မဂုဏ်တော်များနှင့်

ညီညွတ်သည့် တရားတော်များကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးကြပါသည် ဘုရား၊ နီးစပ်သည့် ဓမ္မမိတ်ဆွေများကိုလည်း လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့ပါသည်၊ အလုံးစုံ ဒုက္ခမငြိမ်းအေးသည့်တိုင်အောင် အေးငြိမ်းနိုင်သမျှ အေးငြိမ်းနှိုင်ကြပါစေ..... ဟူသော သန့်စင်သည့် စေတနာဖြင့် ဒုက္ခငြိမ်းအေးစေရန် အဓိကထား၍ လက်ဆင့်ကမ်းခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

တပည့်တော်များ ဤသို့ လက်တွေ့ကျင့်သုံးခြင်း လက်ဆင့်ကမ်းခြင်းတို့မှာ ဝါဒသစ်တရပ်ကို ထူထောင်၍ အသစ်အဆန်း တီထွင်ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်ပါ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ အနှစ်သာရဘောင်အတွင်းတွင် ပြုလုပ်ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်၊ ကောသမုတ္တိသုတ္တန်လာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သြဝါဒဒေသနာနှင့်အညီသာ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓဝါဒကိုလေ့လာ၍ သဘောပေါက်လေလေ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ကြည်ညိုလေလေ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ပြန့်ပွားစေလိုသည့် စေတနာလမ်း ပေါ်ပေါက်လေလေ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဤစေတနာဖြင့်သာ တပည့်တော်များသည် ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မဒေသနာတော်များကို ဖြန့်ဖြူးခဲ့ကြပါသည် ဘုရား။

ဤသို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင်မှန်ရရေးအတွက် ဗုဒ္ဓဝါဒဆိုင်ရာ ကျမ်းစာများကို ဘက်စုံဒေါင့်စုံဖြင့် လေ့လာရှာမှီးခြင်း သုတေသနပြုခြင်း ဓမ္မသဘာကစ္ဆာပြုခြင်း ဖြန့်ဖြူးခြင်းစသည်တို့ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သည်ကို "သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ" ဟု အမည်တပ်ဆင်၍ စွဲချက်တင်ခြင်းသည် တပည့်တော်တို့အနေဖြင့် အမျိုးမျိုးတွေးထင်စရာ သံသယဝင်လာစရာများ ဖြစ်လာပါသည် ဘုရား။

မြန်မာနိုင်ငံဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပတ်သက်၍ ရဟန်းတော်များတွင် မူလဂိုဏ်းအမျိုးမျိုး ကွဲပြားခဲ့သည့်အပြင် ယခုတူရာ စုစည်းလိုက်သည့်အခါတွင်ပင် ဂိုဏ်းကြီး (၉)ဂိုဏ်း ကျန်ရှိနေပါသေးသည်၊ ယခုလက်ရှိ ဝိပဿနာဂိုဏ်းမျိုးစုံနှင့် ဘာသာရေး အဖွဲ့အစည်းမျိုးစုံပါ ထည့်ပေါင်းလိုက်လျှင် ဂိုဏ်းအဖွဲ့အစည်းများစွာရှိနေပါသေးသည်၊ ထိုသို့ ရဟန်းဂိုဏ်းများ ဝိပဿနာဂိုဏ်းများနှင့် ဘာသာရေး အဖွဲ့အစည်းများစွာတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဓမ္မဒေသနာများအပေါ်တွင် မိမိတို့ရှုမြင်မိသည့် သဘောပေါက်မိသည့် အမြင်ဖြင့်ကြည့်၍ ဟောပြော ဖြန့်ဖြူးနေကြပါသည် ဘုရား၊ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော် တည်ဘုံခိုင်မြဲရန်နှင့် ပြန့်ပွားရန်သာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ထိုသာသနာပြု အဖွဲ့အစည်းများတွင် တပည့်တော်များ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့သည်လည်း အဖွဲ့တဖွဲ့အနေဖြင့် ပါဝင်နေပါသည် ဘုရား။

ဓမ္မအဓမ္မ အငြင်းပွားမှု

ဤကဲ့သို့သော အခြေခြအနေမျိုးတွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့သည် မည်သူ နှင့် မျှ ဓမ္မ-အဓမ္မ အငြင်းမပွားလိုပါ၊ မူလကပင်လျှင် မိမိတို့ ငြိမ်းအေးရေး အတွက်သာ တရားရှာမှီးလေ့လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ လူသားဓမ္မမိတ်ဆွေ များ စုပေါင်းထားသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက ပေးအပ်ထားသော အခွင့်အရေးအရ လွတ်လပ်စွာ လေ့လာရှာမှီးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ကေသမုတ္တိသုတ္တန်လာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဒေသနာမိန့်မှာချက် များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အား အလွန်တရာ တရားမျှတသည့် လွတ်လပ်ခွင့်ကို ပေးထားပါသည် ဘုရား၊ ဤအခွင့်အရေးမျိုးကို အခြားမည်သည့်ဘာသာတွင်မှ ပေးထားသည်ကို မတွေ့ရပါဘုရား။

ဗုဒ္ဓ၏ဝါဒသည် ဝိဘဇ္ဇဝါဒဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ ဖြစ်တော် မူသည် ဟူသောအချက်ကို ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်များလည်း အတည် ပြု လက်ခံပြီး ဖြစ်တော်မူပါသည်၊ ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ ဖြစ်တော်မူသော ဗုဒ္ဓ၏ တပည့် သာဝကများ ဖြစ်ကြသည့် တပည့်တော်တို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်ရရှိရေးတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်ရန်အတွက်သာ (ဝါ) ဒုက္ခငြိမ်းရေးအတွက်သာ လေ့လာ ရှာမှီး၍ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ပြီး လက်ခံကျင့်သုံးကြသည်မှာ အပြစ်မရှိပေဟူ၍ ရှိုးသားစွာပင် ယုံကြည်ကြပါသည် ဘုရား၊ လေ့လာရှာမှီးခြင်း, ဝေဖန်ဆန်းစစ် ခြင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သြဝါဒတော်နှင့်အညီသာ ဖြစ်သည်ဟု ခံယူကြပါ သည် ဘုရား။

ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် အပြစ်ရှာခြင်းတို့မှာ အလွန်ခြားနားကြောင်းကို လည်း တပည့်တော်များ နားလည်သဘောပေါက်ကြပါသည် ဘုရား၊ မိမိ ဘာသာဝင် အချင်းချင်း ဓမ္မသုတသီ မိတ်ဆွေအချင်ချင်း တင်ပြခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ မေးမြန်းခြင်း၊ ဖြေကြားခြင်းတို့ကို ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးအတွက် ရှိုးသားစွာ လုပ်ဆောင်သင့်သည်ဟု ယူဆပါသည်ဘုရား၊ ဝါဒန္တရ ဘာသာခြား တို့က ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ ဓမ္မဒေသနာများကို ထိပါးလာသည့် အခါမျိုးတွင် ချေပ ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းမှာ တခန်းတကဏ္ဍ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

တပည့်တော်များ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ဓမ္မမိတ်ဆွေများသည် လူ ဒါယကာ ဒါယိကာမများသာ ဖြစ်ကြသောကြောင့် လောကဝတ်အရ သားသမီး, မယား ဇနီး စသူတို့၏ စားဝတ်နေရေး ဖူလုံရန်အတွက် သမ္မပ္ပဓါန် တရားလေးပါးနှင့် အညီ စီးပွားဥစ္စာ ရှာဖွေကြရပါသည်၊ သာသနာ့ဝန်ထမ်းများ မဟုတ်ကြသော ကြောင့် အချိန်ပြည့် ဓမ္မဇရေးရာများကို လေ့လာနိုင်ခြင်းမရှိကြပါ၊ "ဆေးတဘိုး ကျမ်း–ကွမ်းတရာညက်" ဆိုသလို ရသလောက် အချိန်တိုကလေးကို အရအမိယူ၍

လေ့လာကြရပါသည်ဘုရား၊ ရဟန်းတော်များကဲ့သို့ စာပေပရိယတ္တိကို အခြေခံမှ စ၍ မသင်ယူခဲ့ဖူးသောကြောင့် ရရှိသမျှ အချိန်ကလေးများကို အကျိုးရှိအောင် အသုံးချရပါသည်ဘုရား။

တပည့်တော်တို့မှာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးများနှင့် စောဒက အရှင်မြတ်များကဲ့သို့ ပိဋကတ်အတွက် အခြေခံဖြစ်သော သဒ္ဒါကြီး, ရူပသိဒ္ဓိ, ဗာလာဝတာရ, နျာသ, သဒ္ဒါဇယ် ဆယ့်လေးစောင်, သဒ္ဒနီတိ, (သုတ္တမာလာ၊ ဓာတုမာလာ၊ ပဒမာလာ) အာဘိဓာန်, အလင်္ကာ, ဆန်းကျမ်း စသည်တို့ကို မသင်ယူခဲ့ဖူးပါ၊ ပုဒ်စစ်, ရုပ်စစ်, သဒ္ဒါစစ်, ဉာဿကောက်, နည်းလေးဆယ်, သံဝဏ္ဏနာ, ဥပစာဆယ်ပါး စသည်တို့ကိုလည်း ဆိုရိုးနှင့်တကွ မသင်ကြားခဲ့ဖူးပါ၊ နိယံရှစ်ကျမ်းနှင့် စံကျောင်းနိယံ စသည်တို့ကိုလည်း မကျက်မှတ်ခဲ့ဖူးပါ၊ အတက်, အထွက်, စုဒ်, စောဒနာ, နေတ္တိနည်း စသည်တို့ဖြင့် အဋ္ဌကထာကျမ်းများကိုလည်း မတက်ယူခဲ့ဖူးပါ၊ သင်္ဂြိဟ်, ဋီကာကျော်, ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ, နာမရူပပရိစ္ဆေဒ, အာဘိဓမ္မာဝတာရ, မဏိသာရမဉ္ဇူသာ ဋီကာကျမ်းများကိုလည်း မကျက်ခဲ့ဖူးပါ၊ ဝိထိလက်ရိုးလည်း မဆိုခဲ့ဖူးပါ၊ ဘုံပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ ဆိုသည်ကိုလည်း သရုပ်မခွဲခဲ့ဖူးပါ၊ မာတိကာ, ဓာတုကထာ, ညဝါအရကောက်များ, ယမိုက်ဆယ်ကျမ်းအရကောက်များကိုလည်း မလိုက်ခဲ့ရဖူးပါ၊ ပဋ္ဌာန်းအရကောက် တောင်မြို့နည်း, စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးနည်း, ပဋ္ဌာန်းသိပ်ပံနည်း, မစိုးရိမ်နည်း စသည်တို့ကိုလည်း မလေ့ကျက်ခဲ့ဖူးပါ၊ ဒဋ္ဌမာတိကာ (ဘိက္ခုနှင့် ဘိက္ခုနီ ပါတိမောက်) ခုဒ္ဒသိက္ခာ, မူလသိက္ခာဟူသော ဝိနည်းငယ် လေးစောင်ပါဠို၊ ကခ်ဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာ၊ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာ စသော ဝိနည်းကျမ်းများကိုလည်း ပါဠိဘာသာဖြင့် မလေ့လာခဲ့ဖူးပါ၊ ကျမ်းကြီးဖောက်နည်းဖြင့် ပါဠိတော် နိကာယ်ကြီးများကိုလည်း မဖောက်ခဲ့ဖူးပါဘုရား။

ထို့ကြောင့် တပည့်တော်တို့မှာ သရုပ်သကန်အရကောက်များထက် သဘောပေါက်ရေးကိုသာ အဓိကထား၍ လေ့လာကြရပါသည်ဘုရား၊ ပိဋကတ်မြန်မာပြန်များ၊ မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသည့် ကျမ်းစာများနှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် လေ့လာထားသည့် ကျမ်းစာများကိုသာ အားကိုးအားထားပြု၍ လေ့လာလိုက်စားကြရပါသည် ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် တပည့်တော်တို့မှာ စာပေပရိယတ္တိ မဘတ်ကျမ်းကြောင်း ရိုးသားစွာ လျှောက်ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ အငြင်းပွားရန်အတွက် တရားရှာခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် ဓမ္မ-အဓမ္မကိစ္စတွင် စုဒိတက မလုပ်လိုခြင်း ဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။

သို့ရာတွင် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က (၁၉-၅-၈၁) ရက် နေ့စဉ်ဖြင့် အမိန့်စာထုတ်ဆင့်၍ စုဒိတကလုပ်ရမည်ဟု ညွှန်ကြားလာပါသောကြောင့် တပည့်တော်တို့မှာ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏

အမိန့်တော်ကို အလွန်လေးစား၍ လွန်ဆန်ဝံ့ခြင်းငှာ မတတ်စွမ်းနိုင်ပါသဖြင့် စောဒကတင်လွှာ၏ စောဒနာကို တတ်စွမ်းသမျှသော အသေးအမွှားဉာဏ်ကလေးဖြင့် သောဓနာပြုရပါတော့မည့် အခြေသို့ ရောက်ရှိခဲ့ရပါတော့သည် ဘုရား၊ ဤသို့ သောဓနာပြုရာတွင်—

(၁) နိုင်ငံတော် သီခြား ဝိနည်းဓိုရ်ခုံရုံးအဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ သိက္ခာဂုဏ်တို့ကို လေးစားခြင်း၊

(၂) ဘုရားမျက်နှာတော်ကိုသာ ထောက်ထားမည်ဟူသော စကားကို အမှန်တကယ် ယုံကြည်ခြင်း၊

(၃) အမှုစစ် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ(၅)ချက်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဟု ယုံကြည်ခြင်း၊

(၄) ပညာရှိ ဝိနည်းဓိုရ်၏ အင်္ဂါ(၅)ပါးနှင့် ပြည့်စုံသည်ဟု ယုံကြည်ခြင်း၊

(၅) အဓိကရဏ်း ငြိမ်းအေးမှုဌ္ဌ လိုက်နာရန်အင်္ဂါ(၅)တန်နှင့် အမှန်ပြည့်စုံလိမ့်မည်ဟု စိတ်ချယုံကြည်ခြင်းတို့ကြောင့်—

ဘုရားတပည့်တော်တို့သည်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တပည့်သားအစစ်ဖြစ်တော်မူတော်မူသော ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်များပီသစွာ—

(၁) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မျက်နှာတော်တခုတည်းကိုသာ ထောက်ထား၍—

(၂) အမျက်အာဃာတစိတ် လုံးဝမဖက်ပဲ သန့်စင်စွာ—

(၃) အမှန်စကားကိုသာ သဘာဝယုတ္တိ, အာဂမယုတ္တိတို့ဖြင့် ရှုံးသားစွာ သောဓနာပြုပါတော့မည် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

အထူးလျှောက်ထားချက်

ဤသို့ သောဓနာပြုရာ၌ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်မဖက်ပဲ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်သက်သက်ဖြင့်သာ သောဓနာပြုရာတွင် ပုတ်ခတ်ထိပါးရန် လုံးဝ မရည်ရွယ်ရှိုးအမှန်ပါ၊ ဤပွဲကို စကားရည်လုပွဲကဲ့သို့ စကားနိုင် စကားပြိုင်စစ်ပွဲဟုလည်း တပည့်တော်များ မယူဆပါ၊ "သူတပါးကို အောင်နိုင်လိုသောသူသည် မိမိအား သူတပါး အနိုင်ခံရ၏၊ သူတပါးကို ဆဲရေးတတ်သောသူသည်လည်း မိမိအား သူတပါး ဆဲရေးခြင်းကို ခံရ၏၊ သူတပါးကို ချုပ်ချယ်တတ်သောသူသည် မိမိအား သူတပါး၏ ချုပ်ချယ်ခြင်းကို ခံရ၏" ဟူသော သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် ကောသလသံယုတ် စာမျက်နှာ (၅)၊ ဒုတိယသင်္ဂါမသုတ် စာမျက်နှာ (၈၄)တွင် ပါရှိသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဩဝါဒကို ယုံကြည်ပါသဖြင့် တပည့်တော်များ အနိုင်ရယူရန် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက် လုံးဝ မပါရှိပါဘုရား၊ ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မစစ်ဓမ္မမှန် ဖော်ထုတ်ရေး

ပဲ့သဘင်ဟုသာ ရည်ရွယ်ပါသည်ဘုရား၊ အမှန်ဓမ္မဆိုသည်မှာ အများလက်ခံသည် အနည်းငယ်မျှသာ လက်ခံသည်နှင့် မသက်ဆိုင်ပါ၊ အမှန်ဓမ္မသည် အမှန်ဓမ္မသာ ဖြစ်၍ဖျေဖျက်၍ ရစကောင်းသော အရာမဟုတ်ဟု တပည့်တော်များ ခံယူပါသည် ဘုရား၊ တပည့်တော်များ၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အများနှင့် ဆန့်ကျင်သည့် အမှန်ဓမ္မ အနတ္တကို ဖော်ထုတ်လမ်းညွှန်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တပည့်သားမြေးများ ဖြစ်ကြသည့် တပည့်တော်များသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မျက်နှာတော် တခုတည်းကိုသာ (၀၀) အမှန်ဓမ္မ တခုတည်းကိုသာ ထောက်ထား၍ လျှောက်ထားတင်ပြ လျှောက်ထားမည် ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် သီလဝန္တ သီကွာကာမ ပိဋကတ္တယပါရဂူ ဖြစ်တော်မူကြသည့် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့အား အတိဂါရဝ စေတနာအမှန် ရှေသွားဖြင့် လျှောက်ထားအပ်ပါသည် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်အပေါင်းတို့ ဘုရား။

ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်အပေါင်းတို့၏ ခြေတော်အစုံကို ဦးခိုက်လျက်–

စောဒနာ ၂၁-ချက်နှင့် မသက်ဆိုင်၍
နိဒါန်းသောဓနာကို ဖတ်ကြားခွင့် မပြု

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်မှ "စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိဒါန်းကို သောဓနာပြုချက် ပါဘုဆုး"ဟု ခေါင်းစီးတပ်၍ လက်နှိပ်စက်စာမူ ၉-မျက်နှာတိတိ ပါမှိနေရာ စုံချက်(၂၁) ချက်နှင့် မည်သို့မျှမသက်ဆိုင်၍ ရုံးဟော်ကာ ဖတ်ကြားတင်သွင်းခွင့်မပြုကြောင်း အောက်ပါ အတိုင်း မိန့်ကြားသည်။

သဘာပတိ —ဒီမှာ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိဒါန်းကို သောဓနာပြုချက်ပါဘုရားဆိုပြီး ရွတ်ဖတ်ရမဲ့ အိုင်ဒင်္ဂိုနေတယ်၊ အဲဒီဖတ်ချက်ဘို့ဟာလဲဘဲ ဆရာတော်တို့ တနေ့က ဒီရုံးတော်ရဲ့ ရုပ်တည်ချက်ကို ဖတ်ကြားထားပြီးဖြစ်ဟယ်၊ စောဒ-က ဆရာတော်များ တင်ထားတဲ့အတိုင်း ၂၁-ချက်ကိုသာ ပြန်ပြီး သောဓနာပါ (ခွေ့ပပါ)လို့ ပြောထားတယ်၊ အခုဒီမှာ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ နိဒါန်းကို သောဓနာ ပြုစရာမလိုပါဘူး၊ သူတို့စောဒနာ ထားတဲ့ ၂၁-ချက်ကိုသာလျှင် သောဓနာခွင့် ရှိပါတယ်၊ သောဓနာ ဖို့လိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိဒါန်းကို သောဓနာ ပြုချက်ပါဆိုတဲ့ စကားတွေ အားလုံးကို ဒီမှာတင်သွင်းဖို့ရာ ဆရာ တော်တို့ လက်မခံဘူး၊ မဆိုင်တဲ့ အတွက် လက်မခံဘူး၊ အကယ် တန္တုဆိုင်လို့ရှိရင် ဘုန်းကြီးတို့ခွင့်ပြုမှာပါ၊ ဟိုက စောဒနာထားတာ (၂၁)ချက် စောဒနာထားတယ်၊ နိဒါန်းကို သောဓနာပြုဖို့ မလိုဘူး၊ နိဒါန်းက သူတို့စောဒနာထားတာ မဟုတ်ဘူး။

ဦးမြင့်ဆု —မှန်ပါ သဘာပတိ ဆရာတော်ကြီး မိန့်ကြားတဲ့အတိုင်း ၂၁-ချက် ထဲကပဲ သောဓနာပါမယ်ဘုရား။

သဒ္ဓနာအမှတ် (၁)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ခေျပချက်]

အမှတ်(၁) စောဒနာလ္ဘာကို သောဓနာပြုချက်လ္ဘာပါဘုရား

စောဒက ရဟန်းတော်များ၏ စောဒနာ အမှတ် (၁) တွင် "ဘာသာသည် ဘိန်းနှင့်တူသည်"ဟူသော စောဒနာကို အောက်ပါအတိုင်း သောဓနာ ပြုအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

စောဒကရဟန်းတော်များသည် ဘာသာဟူသော ဝေါဟာရနှင့် သာသနာဟူသော ဝေါဟာရတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မကွဲပြားကြသောကြောင့်သာ ဤစကားရပ်အတွက် ဆပ်ဆပ်ခါ နာကျည်းခြင်းဖြစ်ကြဟန် တူပါသည်ဘုရား၊ အမှန်မှာ မြန်မာဝေါဟာရတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ ယခင်က ဘာသာဟူသော အသုံးအနှုန်း မရှိခဲ့ပါ၊ သာသနာဟူ၍သာ သုံးလေ့သုံးထရှိခဲ့ပါသည်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ် ဘကြီးတော်မင်းလက်ထက်ထွင် ခရစ်ယာန်သာသနာပြုဆရာ ဒေါက်တာကျပ်ဆင် ရောက်ရှိလာပြီးနောက် (Religion)ကို ဘာသာဟု အဓိပ္ပါယ်ပြန်ရာမှ စတင်၍ ဗုဒ္ဓဟူသော ပုဒ်နှင့် တွဲဖက်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဟူသော အသုံးအနှုန်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဘာသာဟူသော ဝေါဟာရ၏ မူရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာ ပြောဆိုသုံးနှုန်းသော ဘာသာစကား ဓလေ့ထုံးစံဟူ၍သာ အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်၊ ယာခုအခါတွင် အယူဝါဒ ကိုးကွယ်မှုဟူသော အဓိပ္ပါယ်တို့ဖြင့် သုံးနှုန်းနေကြပါသည် ဘုရား။

ဤ၌ ဘာသာဟူသည် (Religion)ပင် ဖြစ်ပါသည်၊ ဤစကားကို စောဒက ဆရာတော်များ ဖော်ပြချက်အရ သိရှိရပါသည်၊ ထို(Religion)ကို အနက်အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုခဲ့သော်–(Religion means one of the prevalent systems of faith and worship) ဟု အဓိပ္ပါယ် ရပါသည် ဘုရား၊ ယုံကြည်ခြင်း၊ ဂုဏ်ကိုးကွယ်ခြင်း ထုံးတမ်းစဉ်လာသည်သာလျှင် ဘာသာဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဘာသာဟူသော ဝေါဟာရတွင် ဖန်ဆင်းရှင် ထာဝရဘုရားသခင်ကို ယုံကြည်ခြင်း ထာဝရဘုရား၏ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ယုံကြည်ခြင်း ကိုးကွယ်ဝတ်ပြုခြင်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်မျိုး ပါဝင်နေပါသည်၊ ထို့ပြင် ကမ္ဘာ့ပညာရှင်တို့ကလည်း "ဘာသာ"၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဤသို့ဖွင့်ဆိုကြပါသည်။

(၁) စိန့်သောမတ်စ်အက်ကွိုနက်၏အလို–

ထာဝရဘုရား၏ အလိုဆန္ဒတော်အတိုင်း ၎င်း၏အမှုတော်ကို ကျေပွန်အောင် ထမ်းရွက်ခြင်း (၀၂)ထာဝရ၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်ကို အောက်မေ့ဆင်ခြင်ခြင်းသည် "ဘာသာ"မည်၏။

(၂) ဆာဂျန်ဆီလီ၏ အလို–

မျက်မြင်ကမ္ဘာလောကအတွင်း၌ ထင်ရှားရှိ၍ရှိခိုးထိုက်၊ ရိုသေထိုက်ပူဇော်ထိုက် ဖူးမြော်ကန်တော့ထိုက်သော အရာဟူသမျှကိုရှိခိုး ပူဇော်ခြင်း ချီးမွမ်းထိုက် ထောပနာထိုက်သော အရာတို့ကို ချီမွမ်းထောပနာပြုခြင်းသည်"ဘာသာ"မည်၏။

(၃) ဖရက်ဒရစ်ဟာရစ်ဆံ၏ အလို–

သဝိညာဏက-အဝိညာဏက (၀၁) သက်ရှိသက်မဲ့ ကမ္ဘာလောကစောတ်ကို စီစဉ်ပေးနေသော (၀၁) လွှမ်းမိုးကြီးစိုး၍ အုပ်ချုပ်နေသော (၀၁) ကမ္ဘာ၏ ကောင်းမှု ဆိုးမှု တက်မှု ကျမှု ဟူသမျှတို့ကို စီမံနေသော တန်ခိုး ပါဝါသည်ရှိခဲ့၏၊ ၎င်းကို ရိုသေကိုင်းရှိုင်းခြင်းသည်"ဘာသာ" မည်၏။

(၄) ဆီဆီရို၏အလို–

အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ဤကမ္ဘာလောက၏ ဖန်ဆင်းရှင်ဖြစ်သော ထာဝရဘုရားကို ကြည်ညိုရိုသေလှစွာ ရိုခိုးပူဇော်ခြင်း ခစား ဆည်းကပ်ခြင်းသည်သာလျှင် "ဘာသာ" မည်၏။

(၅) ဂျိမ်းစ်ကာဒ်၏ အလို–

ရှုပ်ထွေးများပြားလှသော လောကမှုဝေါဝန်ဝတ္ထုရားတွေ့ မျှားမြောင်လှစေကာမူ ထာဝရဘုရား၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်တို့ကို မေ့လျော့ခြင်းမရှိပဲ အမြဲတစေ တ-သ အောက်မေ့လျက် ချီးကျူးထောပနာပြုခြင်းသည်သာလျှင် မုချအားဖြင့် "ဘာသာ" မည်ချေ၏

(၆) ဆနက်၏ အလို–

ဘာသာဆိုသည်ကား အဝတ်တန်ဆာခွေသော်လည်းကောင်း ဓမ္မသီချင်း ကျူးရင့် သီဆိုခြင်းခွေလည်းကောင်း ဆုတောင်းမေတ္တာပတ္ထနာကို ပြုခြင်းခွေသော်လည်းကောင်း အထူးထူးသော မင်္ဂလာအခမ်းအနားများကို ပြုလုပ်ခြင်းခွေသော်လည်းကောင်း တည်ရှိနိုင်သော အရာမဟုတ်၊ အဟုတ်သော်တမူကား သန့်ရှင်း စင်ကြယ်၍ တည်ငြိမ်သော စိတ်ခွေသာလျှင် တည်ရှိဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အရာဖြစ်သတည်း။

(ဂ) မသျှူး အာနိုးလ်၏ အလို—

တစုံတယောက်သော လူသား၏အတွင်းစိတ်ခေါတ်၌ ထိထိမိမိ လက်တွေ့သိရှိ ထင်မြင်လာသောအချက်ကို ဖော်ပြခြင်း (ဝါ) ဒယာသံယုတသမ္မာစာရ (ဝါ) ကြင်နာစိတ်နှင့်ယှဉ်သော အကျင့်သည် "ဘာသာ" မည်၏။

(အရှင် ဥက္ကဋ္ဌ၏ ကပ္ပပြဿနာ ၃-၄)

ဤ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် ဘာသာ အယူဝါဒနှင့် မဆိုင်ပါ၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကလည်း ဤကဲ့သို့သော ဘာသာအယူဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ အဂုံတွရပါဋိတော် မဟာဝဂ် တိတ္ထာယနသုတ် (ဆဋ္ဌမမြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၁၉၂ ပုဒ်ရေ ၆၂-၌) ရဟန်းတို့ မှားသော အယူတို့သည် ဤသုံးမျိုးတို့တည်း၊ ယင်းအယူတို့ကို ပညာရှိတို့က မေးမြန်းစိစစ် စစ်ဆေးအပ်ကုန်သော် ထို့ထက် လွန်၍ပင်လည်း မပြုခြင်း အကိရိယမျှဋ္ဌသာ တည်ကုန်၏၊ ဓာဘယ်သုံးမျိုးတို့နည်းဟူမူ—

(၁) ရဟန်းတို့ ဤသတ္တဝါသည် အလုံးစုံသော ချမ်းသာခြင်း သုခကိုလည်းကောင်း ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခကိုလည်းကောင်း ချမ်းသာ ဆင်းရဲမဟုတ်သော လျစ်လျူရှုခြင်းသဘော ဥပေက္ခာကိုလည်းကောင်း ခံစား၏၊ ထိုခံစားမှု အားလုံးသည် ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ လျှင်ဖြစ်၏ဟု ပြောလေ့ ယူလေ့ရှိသော သမဏ ဗြာဟ္မဏ အချို့တို့သည် ရှိကုန်၏။

(၂) ရဟန်းတို့ ဤသတ္တဝါသည် အလုံးစုံသော ချမ်းသာခြင်းသုခကိုလည်းကောင်း ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခကိုလည်းကောင်း ချမ်းသာဆင်းရဲ မဟုတ်ကုန်သော လျစ်လျူရှုခြင်းသဘော ဥပေက္ခာကိုလည်းကောင်း ခံစား၏၊ ထို ခံစားမှုအားလုံးသည် လောကကို အစိုးရသူ ဖန်ဆင်းမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပြောလေ့ယူလေ့ရှိသော သမဏ ဗြာဟ္မဏ အချို့တို့ရှိကုန်၏။

(၃) ရဟန်းတို့ ဤသတ္တဝါသည် အလုံးစုံသော ချမ်းသာခြင်းသုခကိုလည်းကောင်း ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခကိုလည်းကောင်း ချမ်းသာ ဆင်းရဲမဟုတ်သော လျစ်လျူရှုခြင်းသဘော ဥပေက္ခာကိုလည်းကောင်း ခံစား၏၊ ထိုခံစားမှုအားလုံးသည် အကြောင်းမရှိ အထောက်အပံ့မရှိမူ၍ ဖြစ်၏ဟု ပြောလေ့ ယူလေ့ရှိသော သမဏ ဗြာဟ္မဏ အချို့တို့သည်ရှိကုန်၏၊ ဤသည်တို့ကို ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား အမှားလမ်းစဉ် မှားသော အယူဝါဒဟု ဆိုတော်မူ၏။

ဤသို့သော အမှားလမ်းစဉ် ဘာသာကိုသာ ဘိန်းနှင့်တူသည်ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ဟန်တူပါသည် ဘုရား။

ထိုဘာသာကိုးကွယ်မှုမှာလည်း ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု ဖြစ်ပါသည်၊ "ကိုးကွယ်" ဟူသော စကားနှစ်လုံးတွင် "ကိုး" ဟူသည်ကား အားကိုးခြင်းပင် ဖြစ်သည်၊ အားကိုးခြင်းသည် လိုချင်မှုကြောင့်ဖြစ်သည်၊ လိုခြင်မှုဟူသည် အမျော်လောဘဖြစ်သည်။ အမျော်လောဘသည် အကုသလဓမ္မဖြစ်သည်။

"ကွယ်" ဟူသောစကား၌ ကွယ်ဟူသည် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်ဖြစ်သည်၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းသည် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းသည် ဒေါသဖြစ်သည်၊ ဒေါသသည် အကုသလဓမ္မဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ လောဘ ဒေါသ အကုသလဓမ္မဖြစ်ခြင်းသည်၊ အခြေအနေအဖြစ်မှန်ကို ပိတ်ဖုံးမှုမောဟကြောင့် ဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ ကမ္ဘာ့ ဘာသာကြီးများတွင် အကြောက်အမျော်နှင့် ယှဉ်တွဲလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည် ဘုရား၊ ဤသို့သော အကြောက်အမျော်နှင့် ယှဉ်တွဲလျက်ရှိသော ဘာသာကို စွဲစွဲလမ်းလမ်း ယုံကြည်သက်ဝင်ခြင်းသည် ဘိန်းနှင့်တူသည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူပါသည် ဘုရား။

သာသနာဆိုသည်မှာ ဘာသာနှင့် လွန်စွာ ကွဲပြားခြားနားပါသည်ဘုရား၊ သာသနာဟူသည် အဆုံးဒုမသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာဟုဆိုလျှင်၊ ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမဖြစ်ပါသည်၊ ဗုဒ္ဓသည် ဝါဂေတာ် (၂၀) ၌ ရဟန်းတို့အား အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးမခဲ့ပါသည်ဘုရား—

သပ္မပါပဿ အကရဏံ၊ ကုသလဿုပသမ္ပဒါ။
သစိတ္တပရိယောဒပနံ၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓါနသာသနံ။

ဟု–သာသနာဟူသော ပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်သဘောကို ဖော်ထုတ် ဟောကြားဆုံးမတော်မူခဲ့ပါသည်ဘုရား။

"သပ္မပါပဿ၊အလုံးစုံသော မကောင်းမှုတို့ကို။ အကရဏံ၊ မပြုလုပ်ခြင်း။ ကုသလဿ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို။ ဥပသမ္ပဒါ၊ ပြည့်စုံစေခြင်း။ သစိတ္တပရိယော-ဒပနံ၊ မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်း။ ဧတံ၊ ဤသုံးမျိုးသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတို့၏။ သာသနံ၊ အဆုံးအမဖြစ်သည်။

ဤဩဝါဒပါတိမောက်တွင်ပင် သုတ်-ဝိနည်း အဘိဓမ္မာ-ဓမ္မကွန္ဒာ ရှင်သောင်းလေးထောင် အကျုံးဝင်လျက် ရှိနေသဖြင့် ဤသာည်ပင် ဗုဒ္ဓသာသနာဖြစ်သည်ဟု

တပည့်တော်များ သိရှိမှတ်သားခဲ့ရပါသည်ဘုရား၊ ဘာသာပြန်မှုတွင် တပည့်တော်များ ပါဠိတွင် ကျမ်းကျင်မှုမရှိပါ၍ ဘာသာပြန်မှားယွင်းခဲ့သော် ပြင်ဆင်၍ ဖတ်ရှုပါရန် လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား။

ဘာသာယုံကြည်ကို့ကွယ်မှုတွင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည်၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုပြုနေသူ ဝက္ကလိဒေးား နှင်ထုတ်ခဲ့ဖူး၏၊ နှင်ထုတ်သောစကားရပ်တွင် "အလံ-ဝက္ကလိ-ကိ ရူပေ ရမသေ၊ ဗာလ နန္ဒိတေ" ဝက္ကလိ အိုဝက္ကလိ၊ အလံ-တော်ပြီ၊ ဗာလနန္ဒိတေ-လူမိုက်ဟို့သာ မပစ်ရက်အောင် စုံမက်၍နေသော၊ ရူပေ-သဝိညာဏကရုဏ်ကာယဌ်၊ ကိ ရမသေ - အာဘယ်ကြောင့် မွေ့လျော်၍ နေဘိသနည်း။ ထိုအခါ ဝက္ကလိသည် ဗုဒ္ဓထံမှခွဲသွား၏၊ ဗုဒ္ဓသည် ဝက္ကလိကို ပြန်လည်ခေါ်ယူ၍ ဆုံးမထုတွင် -

ယော ဟိ ပဿတိ သဒ္ဓမ္မံ၊ သော မံ ပဿတိ ပဏ္ဍိတော။
အပ္ပဿမာနော သဒ္ဓမ္မံ၊ မံ ပဿမွိ န ပဿတိ။

ယော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟိ၊ ကုန်။ သဒ္ဓမ္မံ၊ ဟောကြားသော တရားကို။ ပဿတိ၊ ရှု၏ ြင်၏ ကြည့်၏။ သော ပဏ္ဍိတော၊ ထိုပညာရှိသည်။ မံ၊ ငါ့ကို။ ပဿတိ၊ ကြည့်သူ ရှုသူ မြင်သူမည်၏။ သဒ္ဓမ္မံ၊ ဟောကြားသည့် တရားကို။ အပ္ပဿမာနော၊ မရှုမမြင်မကြည့်သော သူသည်။ မံ၊ ငါ့ကို။ ပဿမွိ၊ ရှုမြင်ကြည့်၍ နေပါသော်လည်း။ န ပဿတိ၊ ငါ့အား မျက်ဝါးထင်ထင် မတွေ့မြင်ရချေ။ ဤသို့ ဝက္ကလိသုတ္တန်တွင် ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု ဘာသာကို လက်ခံမှုမပြုသည်မှာ ထင်ရှားလှပါသည်ဘုရား။

ၸင်းပြင် ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည့် ဒေါက်တာဝါလ်ပိုလာရာဟုလာအရှင်သူမြတ်ရေးသားပြုစုသော မြတ်ဗုဒ္ဓဒေသနာ စာအုပ်တွင် စာမျက်နှာ ၁၇-မှ စ၍ တွေ့ရှိရသည်မှာ "ဘာသာဝါဒတိုင်းလိုပင် ယုံကြည်မှု (မျက်စိမှိတ်ယုံကြည်မှု) ပေါ်တွင် အခြေတည်ကြလေသည်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒမှာမူ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုပေါ်တွင် အခြေမပြုပဲ မြင်မှု သိမှု နားလည်မှုပေါ်ကွင်သာ အခြေခံလေသည်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ စာပေများတွင် တွေ့ရှိသော သဒ္ဓါဟူသော စကားလုံးကို အများအားဖြင့် "သက်ဝင်မှု၊ ယုံကြည်မှု" ဟု ဘာသာပြန်လေ့ရှိကြသည်၊ သို့ရာတွင် "သဒ္ဓါ" ဆိုသည်မှာ "ယုံကြည်မှု"မည်ကာမျှ မတွေ့မဟုတ်၊ ကိုယ်တိုင် ကျေကျေနပ်နပ် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းကြီး သိရှိနားလည်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော "စိတ်ချယုံကြည်"မှုမျိုးဖြစ်ပေသည်၊ အများနားလည်သော ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ကျမ်းစာများတွင် သာမန်ရေးသားသုံးစွဲရာ၌ သဒ္ဓါဆိုသည်မှာ ဘုရား တရား သံဃာတို့အား ကိုးကွယ်ယုံကြည်သည် ဆိုသော အဓိပ္ပါယ်မျိုးရှိသည်ကိုမူ ၎ခံရပေမည်"။

ယင်းစာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၈-စာကြောင်းရေ ၁၀-အောက်တွင် "အခြား ဘာသာဝင်တို့နားလည်ကြသော "သက်ဝင်မှု" သို့မဟုတ် "ယုံကြည်မှု" စသည်တို့ သည် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ပတ်သက်ခြင်းမရှိပေ၊ ယုံကြည်ခြင်း ဟူသော ကိစ္စသည် သိမြင်မှု (အပြည့်အစုံ သိရှိနားလည်မှု) မရှိမှ ဖြစ်ပေါ် ပေသည်၊ သိမြင်နားလည် သည်နှင့် တပြိုင်နက် ယုံကြည်ခြင်း ဟူသော ပြဿနာသည် မရှိနိုင်တော့ချေ၊ လက်ထဲတွင် ကျောက်မျက်ရွဲတလုံးကို ဆုပ်ဝှက်ထားသည်ဟု ပြောပါမူ ကိုယ် တိုင် မျက်စိဖြင့် မမြင်ရ၍ ယုံကြည်ရသော ကိစ္စမျှသာ ဖြစ်ပေသည်၊ လက် ဝါးကို ဖြန့်၍ ကျောက်မျက်ရွဲကို ထုတ်ပြပါလျှင် မျက်စိဖြင့် ကိုယ်တိုင် မြင် ရပြီဖြစ်၍ ယုံကြည်ရုံကိစ္စ မဟုတ်တော့ပေ၊ ဤသည်ကို ရည်၍ ရှေးကျသော ဗုဒ္ဓကျမ်းစာမျှားတွင် "ကျောက်မျက်ရွဲ၊ သို့မဟုတ်(ဖန်ခါးသီး)ကို လက်ဝါးပြင် တွင် မြင်ရသကဲ့သို့ သဘောပေါက်နားလည်သည်" ဟူသော အသုံးအနှုန်းမျှားကို ဖော်ပြလေ့ ရှိပါသည်။

ယင်းစာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၉၊ စာကြောင်းရေ(၇)အောက်တွင် "သိခြင်းမြင် ခြင်းသာလျှင် ပဓာနဖြစ်၍ ယုံကြည်ခြင်းမှာ အရေးမဟုတ်ပါချေ၊ ဗုဒ္ဓ၏ ဒေသနာတော်မျှားတွင် "ဧဟိ ပဿိက" ဟုပါရှိရာ "လာ၍ ရှုလှည့်လော့" ဟုသာ ဖိတ်ခေါ်ပေသည်၊ "လာ၍ယုံကြည်" လက်ခံပါဟု မဆိုပေ၊ စာမျက်နှာ(၇၈) တွင်လည်း—

"ဗုဒ္ဓဘာသာထွန်းကားသော တိုင်းပြည်မျှား၌ ဘာသာရေးနှင့် ပတ်သက် သော အခါကြီးရက်ကြီးမျှားတွင် စိတ်ကြည်နူးဖွယ် ကောင်းသော ရိုးရာဓလေ့ အခမ်းအနားပွဲမျှား ပြုလုပ်လေ့ ရှိကြသော်လည်း ၎င်းတို့သည် နိဗ္ဗာန်သို့ ပို့ဆောင်သော မဂ်လမ်းအစစ်အမှန်နှင့် မည်သို့မှ မသက်ဆိုင်ပေ၊ သို့သော် မရင့်သန်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဘာသာတရား ကြည်ညိုစိတ်ကို ဖြည့်စွမ်း ထက်သန်စေ၍ မဂ်လမ်းသို့ တဖြည်းဖြည်း ရောက်စေသော အကူအညီ အထောက်အပံ့အဖြစ်ဖြင့်မူ ၎င်းတို့သည် တန်ဖိုးရှိသင့်သလောက် ရှိပေသည်" ဟူ၍ ပါရှိပါသည်။

အထက် ဖော်ပြပါ အချက်မျှားကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဘာသာနှင့် သာသနာ ကွဲပြားကာ ဘာသာသည် ဘိန်းနှင့်တူသည်ဟူ၍ ပြောဆိုဟန်သာ ရှိပါသည် ဘုရား။

မင်္ဂလာနိကာယ်တွင် ဤသို့ တွေ့ရှိရပါသေးသည် ဘုရား။

ပုဏ္ဏား ဤအတူသာလျှင် နိဗ္ဗာန်သည် တည်ရှိသည်သာတည်း၊ နိဗ္ဗာန်သွား ကြောင်းလမ်းခရီးသည် တည်ရှိ၏၊ နိဗ္ဗာန်သို့ညွှန်ပြနှိုးဆော်သူ ငါသည်တည်ရှိ၏၊ သို့ပါလျက် ငါ၏ တပည့်တို့သည် ငါ့ဤသို့ ပြောဆိုဆုံးမသော် အချို့သော

ရဟန်းတို့သည် ပျက်စီးခြင်းကို လွန်မြောက်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ပြီးစီးစေနိုင်ကုန်၏၊ အခ္ခါသော ရဟန်းတို့ သည်ကား မပြီးစီးစေနိုင်ကုန်၊ ပုဏ္ဏား ဤအရာ၌ ငါသည် အဘယ်သို့ ပြုနိုင်အံ့နည်း၊ ပုဏ္ဏား မြတ်စွာဘုရားသည် နိဗ္ဗာန်လမ်းခရီးကို ညွှန်ကြားသူသာဖြစ်၏ဟု (မိန့်တော်မူ၏)

(ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်-ဂဏကမောဂ္ဂလာနသုတ္တ၊ နှာ-၆၀)

ဤသုတ်၏ မိန့်ဆိုချက်အရ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် နိဗ္ဗာန်လမ်းခရီးကို ညွှန်ကြားသူသာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားနေပါသည်၊ "ငါသည် အဘယ်သို့ ပြုနိုင်အံ့နည်း" ဟူသော ဗုဒ္ဓမိန့်ကြားတော်မူချက်သည် ဖန်ဆင်းရှင်ဘုရား ကယ်တင်ရှင်ဘုရားတို့ကဲ့သို့ ကိုးကွယ်ခံဘုရား မဟုတ်ကြောင်း သဘောပေါက် နိုင်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကိုးကွယ်ပူဇော်မှုထက် ကျင့်ကြံအားထုတ်မှုကိုသာ အဓိကထားကြောင်း အောက်ပါ မိန့်မှာတော်မူချက် များက သက်သေခံနေပါသည် ဘုရား။

"အာနန္ဒာ ဤမျှလောက် (ပူဇော်မှု)ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို အရိုအသေပြုသည်မမည်သေး၊ အလေးပြုသည်မမည်သေး၊ မြတ်နိုးသည် မမည်သေး၊ ပူဇော်သည်မမည်သေး၊ ပသသည်မမည်သေး၊ အာနန္ဒာ အကြင်ရဟန်း ဖြစ်စေ ရဟန်းမိန်းမဖြစ်စေ၊ ဥပါသကာ ဖြစ်စေ ဥပါသိကာမဖြစ်စေ (လောကုတ္တရာ) တရားနှင့် လျော်သော တရားကို ကျင့်လျက် နေ၏၊ လျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်လျက်နေ၏၊ တရားနှင့် လျော်စွာ ကျင့်လျက်နေ၏၊ ထိုသူသည် အမြတ်ဆုံး ပူဇော်ခြင်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို အရိုအသေပြုသည်မည်၏၊ အလေးအမြတ်ပြုသည်မည်၏၊ မြတ်နိုးသည်မည်၏၊ ပူဇော်သည်မည်၏၊ ပသသည်မည်၏။

အာနန္ဒာ ထို့ကြောင့် ဤ(သာသနာတော်)၌ (လောကုတ္တရာ) တရားနှင့် လျော်သော တရားကိုကျင့်လျက်နေကုန်အံ့၊ လျော်သော အကျင့်ကိုကျင့်လျက် နေကုန်အံ့၊ တရားနှင့်လျော်စွာကျင့်လျက် နေကုန်အံ့ဟု ဤသို့ နှလုံးသွင်းလျက် သင်တို့ကျင့်ကြံအားထုတ်ရမည် အာနန္ဒာဟု မိန့်တော်မူ၏။

(မဟာဝဂ်ပါဠိတော်၊ မြန်မာပြန်၊ ဆဋ္ဌမ စာမျက်နှာ ၁၃၂-၁၃၃)

"အာနန္ဒာ မြတ်စွာဘုရား၏ အလောင်းတော်ကို ပူဇော်မှု၌ သင်တို့ကြောင့်ကြမစိုက်ကုန်လင့်၊ အာနန္ဒာ ငါတို့က်တွန်း၏၊ မြတ်သောအကျင့်၌သာ

အားထုတ်ကြကုန်လော့၊ မြတ်သောအကျင့်၌ မမေ့မလျော့ ပြင်းစွာ အားထုတ်လျက် (နိဗ္ဗာန်သို့) စိတ်ကို စေလွှတ်၍ နေကြကုန်လော့”

(မဟာဝဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ဆဋ္ဌမ၊ စာမျက်နှာ- ၁၃၅)

ဗုဒ္ဓသာသနကောင်စီ ကမ္ဘာအေး ရန်ကုန်က ပုံနှိပ်သော နာရဒထေရရေး Buddhim in a Nutshell စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၅-မှာ အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (Is it a Religion Chapter (3)

A Buddhist does not seek refuge in the Buddha with the hope that he will be saved by His personal purification. The Buddha gives no such guarantee. It is not within the power of the Buddha to wash away the impurities of others. One could neither purify nor defile another. The Buddha, as teacher, instructs us, but we ourselves are directly responsible for our purification.

ယင်းအပိုဒ်၏ အလိုအရဆိုလျှင် “ဗုဒ္ဓဘာသာတယောက်သည် မျှော်လင့်ချက်နှင့် ကိုးကွယ်အားကိုးမှု ပြုသည်မဟုတ်၊ မိမိစင်ကြွယ်ဖို့အတွက် မိမိဘာသာ အားထုတ်မှ ရမည်ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘာအာမခံချက်မျှ မပေးပါ၊ ဗုဒ္ဓသည် တပါးသူတို့၏ မစင်ကြွယ်မှု အကုသိုလ်မှုတို့ကို ပယ်ဖျောက် သန့်စင်ပေးနိုင်သော တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ရှိသူလည်း မဟုတ်ပါ၊ တယောက်၏ အကုသိုလ်ကို တယောက်က သန့်စင်မပေးနိုင်ပါ၊ လူသားတို့၏ စင်ကြွယ်မှုအတွက် လူသားတို့က မိမိဘာသာ လုပ်ရမည်ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် လူသားတို့၏ အာစရိယ တထာဂတဘုရားရှင်အဖြစ် ညွှန်ပြဆုံးမ သြဝါဒသာ ပေးနိုင်သူဖြစ်သည်” ဟု ဆိုထားပါသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် ဗုဒ္ဓ၏ အဓိက အဆုံးအမတော်ဖြစ်သည့် မင်္ဂိုလ်ဆိုက်ရောက်ရေး သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြုတ်ရေး နိဗ္ဗာနအခြေဆိုက်ရောက်ရေး အတွက်ကင်းစင်ရေးတို့ထက် ကိုးကွယ်မှုနှင့် အခမ်းအနားတို့ကိုသာ အဓိကထား၍ စုံစုံလမ်းလမ်း လုပ်ကိုင်နေကြသည်မှာ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ပင် ဖြစ်ပါသည်၊ အနှစ်သာရထက် အကာကိုသာ ဦးစားပေးနေကြပါသည်၊ အနှစ်မှာ ထိုအကာအဓံ၏ အောက်တွင် နစ်မြုပ်နေပါတော့သည်ဘုရား။

ဘာသာရေးဆိုသည်မှာ ကိုးကွယ်မှု ဝတ်ပြုမှု ဆုတောင်းမှု အခမ်းအနားများကိုသာ အဓိကထားသောအရာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော်သည် ကိုးကွယ်မှုထက် ကျင့်ကြံအားထုတ်မှုကိုသာ အဓိကထားပါသည်ဘုရား။

သို့ဖြစ်ပါ၍ ဘာသာသည် ဥပါဒါန်အမှောင်ထုထဲတွင် ကျရောက်နေသဖြင့် ဘိန်းနှင့်တူသည်ဟု ပြောဆိုမှုသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာနှင့် သာသနာတော်ကို မထိခိုက်နိုင်ပါ၊ သာသနာဟူသော ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ အဆုံးအမ လင်းရောင်ခြည် အောက်တွင် မားမားမတ်မတ် ရပ်တည် ရင်ကော့လျက် ဓောဒကရဟန်းတော် များ ဆရာစဉ်ဆက် မပျက်ရလေအောင် စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်း၍ သာသနာ ပြုနိုင်ရန် သောဓနာပြုအပ်ပါသည် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

မှတ်ချက်။ ။အမှတ် (၂) စောဒနာကို သောဓနာခြင်း မပြုပေ။

သောဓနာ အမှတ် (၃)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ချေပချက်]

အမှတ် (၃) စောဒနာလွှာကို သောဓနာပြုချက်ပါဘုရား

ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား–

ဤစောဒနာကို သောဓနာပြုရာ၌ ဇာပည့်တော်များ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်အနေဖြင့် တာဝန်ရှိသော (ဆ)အမှတ်ပါ စာပိုဒ်နှင့်ပတ်သက်၍ သောဓနာပြုပါသည်ဘုရား။

ဤစောဒနာချက်တွင် စောဒကအရှင်မြတ်တို့က ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌက (၃၁)ဘုံ လက်မခံကြောင်း တင်ပြလို၍ အထောက်အထားဖြင့် အစဲပြုတ်တဲကုတ်ရွှေနန်းတော် စာအုပ်မှ မိမိလိုရာ စာပိုဒ်ကို ဆွဲထုတ်ပြီး မှားယွင်းစွာ စောဒနာထားခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တင်ပြဒသာ စာပိုဒ်၏ ရှေ့ဆက် နောက်ဆက် စာပိုဒ်များကို တင်ပြခွင့် ပြုတော်မူပါဘုရား။

(အစဲပြုတ် တဲကုတ်ရွှေနန်းတော်၊ စာမျက်နှာ - ၅၂)

၁။ အမှန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် တကယ်မရှိသော အရာကို (ဝါ) ကျွန်ုပ်တို့ မသိသေးသောအရာကို (ဝါ)ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အတွေးနှင့်အာဏာကို အာဘယ် ကြောင့် ဦးနှိမ်ရှိကျိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးနေရမည်နည်း၊ အကယ်တစေ အဲဒီ နတ်ဘုရားများဟာ ထင်ရှားရှိပါသည်ဟု ဆိုလာခဲ့သော် ထိုသည့် နတ်ဘုရားများဟာ အဆိုးအဝါးတွေမဟုတ်ပါ၊ အကောင်းစား တွေ ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ ကန်တိုင် ကန်မ မည်သူက ပြောနိုင်မည်နည်း၊ ဝန်ခံနိုင်မည်နည်း၊ ထိုထို နတ်ဘုရားတို့သည် တကျော်ကျော် ဟစ်အော် နေကြသော လူသားတို့၏ ဆုတောင်းပတ္ထနာတို့ကို ဂရုပြု နားထောင်

ဖူးပါသလော၊ ၎င်းတို့သည် ကောင်းသူကယ်၍ မကောင်းသူကို ဘုယ်ကြတယ်ဆိုတာကော ဟုတ်စရာရှိပါ၏လော။

၂။ ယင်းသို့ လူကောင်းမျာ်းကို ကယ်မမှုနှင့် လူဆိုးတို့ကို တုယ်ချမှုတို့အတွက် အထောက်အထား သက်သေသာဓက ရှင်းပြနိုင်ပါမည်လော၊ လူတို့သည် ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ကိစ္စတခုခု အောင်မြင်သွားခဲ့လျှင် တာဝဇာတုရားသခင်ကို ကျေးဇူးတင်ကြကုန်၏။

အဲဒီလုပ်ထုံး အဆင်ပြေစေလိုလျှင် လူတို့သည် သူတို့ရဲ့ ဆုံးရှုံးမှု (၀၊) မအောင်မြင်မှုအတွက်လဲ ထိုသည့်ဘုရားသခင်ကိုပင် ထောပနာ ပြုသင့်ကြကုန်ရာ၏။

အဘယ်ကြောင့်နည်း–

သူသည် အကောင်းနှင့်အဆိုး (၀၊) အောင်မြင်မှုရော ဆုံးရှုံးခြင်းကိုပါ အကြုံးဝင်လျက်ရှိသော ဤကပ္ပါကြီး၏ ဖန်ဆင်းရှင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသောကြောင့်ပင်တည်း။

၃။ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်ကြီးပွားရ၍ အဘက်ဘက်၌ ကြီးထွားတိုးတက်နေကြသောလူမျိုးတို့သည် ဘုရားသခင်ကိုအမြဲတစေ ချီးကျူးနေကြသလိုပင် မလွတ်မြောက်ပဲ ကျွန်သဘောက်ဘဝတွင် နင်းပြားဖြစ်၍ နေသော လူမျိုးတို့ကလဲ ၎င်းကိုပင် ကျေးဇူးတင်၍ နေရချေမည်။

၄။ စင်စစ်သော်ဘုမ္မကား ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နတ်ဆိုး နတ်ဝါး နတ်မိစ္ဆာများနှင့် သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်း နတ်မွန်များသည် လူသား၏ ပဉ္စာရုံအပြင်အပ၌ တည်ရှိကြကုန်၏၊ လူသား၏ လက်တွေ့နယ်ကိုကျော်လွန်၍ နေသဖြင့် လူသား၏ အနုမာနစက်ဝိုင်းအတွင်းသို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သူများဖြစ်ကြကုန်၏။

၅။ ထို့ကြောင့် လူသားသည် ဇတ္ထုတောဆင်ခြင်ရပေမည်၊ အပြန်အလှန် စစ်ဆေးဝေဖန်ရပေမည်၊ စ·သ·ဃ·ဇ-က ဆိုတဲ့ သူ၏ ပဿာဒရုပ်ငါးခုကို အမြဲမပြတ် အသုံးပြု၍ နေရပေမည်၊ သူမြင်သမျှ ကြားသမျှ နံသမျှ လျက်သမျှ ထိသမျှတို့ကို အမြဲတစေ ဝေဖန်စစ်ဆေး၍ နေရပေမည်၊ ဆင်ခြင်မှု တွေးတောမှုမှ ကင်းသောသူသည် လူစဉ်မမီသူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ဆွေးနွေးဝေဖန်ခြင်း မရှိသူသည် မိမိကိုယ်ကို မိမိ သစ္စာဖောက်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏၊ ဝေဖန်ဆွေးနွေးရန် စစ်ဆေးတွေးတောရန် ကြောက်ရွံ့နေသူသည် ဉပါဒါန်အစဉ်၏ အိမ်တော်ပါ ကျေးကျွန်ဖြစ်လေတော့သတည်း။

၆။ အစ္ဆဲဆိုတဲ့ဥပါဒါန်သည် မည်ကဲ့သို့သော အပြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်ပါသနည်း။

ဒဏ္ဍာရီနှင့် ရှေးပုံပြင်များကို ယုံကြည်ခြင်းကြောင့် လူသားမှာ မည်သို့သော နစ်နာဆုံးရှုံးမှုများ ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်ပါသနည်း၊ တိတ်နိုင်တ်နှင့် အံ့သြဖွယ်တို့ကို လည်းကောင်း ဂါထာမန္တရားနှင့် ပီယသိဒ္ဓိ ကာယသိဒ္ဓိစသော ဆေးဝါးတို့ကို လည်းကောင်း၊ အင်းအိုင်ခလုံ၊ လက်ဖွဲနှင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကို လည်းကောင်း နတ်ဆိုး နတ်ဝါးနှင့် နတ်ကောင်း နတ်မြတ်တို့ကိုလည်းကောင်း နတ်ပြည်၊ ငြဟ္မာပြည်နှင့်ယမမင်း၏ အင်ပိုင်ယာ နိုင်ငံတော်ကြီးများကို လည်းကောင်း ယုံကြည်မှုသည် လူသား၏ဦးနှောက်ကို ဖောက်ပြန်ချောက်ချားစေ၍ ဤကပ္ပါလောကကြီးကို အရူးထောင်အဖြစ်သို့ ရောက်စေခဲ့သည်။

၇။ ဤယုံကြည်မှုသည် လူသား၏ စိတ်ချမှုနှင့် ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးမှုကို ချေမှုန်းခဲ့ပစ်ခဲ့သည်၊ လူသား၏ လက်တွေ့ကို မာယာအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ခဲ့သည်။

၈။ အထက်ပါ တင်ပြသည့် စာပိုဒ် အပြည့်အစုံကို ဆက်စပ်ဖတ်ရှုကြည့်လျှင် ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ရေးသားဖော်ပြသော တန်ခိုးပြာဋိဟာနှင့် အထက်အောက်ဘုံတို့သည် ကာဝရဘုရားသခင်၏ တန်ခိုးပြာဋိဟာနှင့် အထက်အောက် ဘုံတို့သာဖြစ်ကြောင်း အကွင်းအကွင်း မုန့်တီဟင်း ကဲ့သို့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းကြီး ပေါ် လွင်နေပါသည်ဘုရား။

ထို့ကြောင့် မိမိတို့၏ မသန့်စင် မရိုးသားသော စေတနာအကျိုးပေးသည် ထာဝရဘုရားဘက်က ခုခံကာကွယ်ပေးမိနေသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သားတော်များ ဖြစ်ကြသည့် စောဒကရေဟန်းတော်တို့၏ စောဒနာမှာ မှားယွင်းနေပါကြောင်း လျှောက်ထား၍ သောဓနာခြင်းဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။

မှတ်ချက်။ ။အမှတ်(၄) စောဒနာကို သောဓနာခြင်း မပြုပေ။

သောဓနာ အမှတ် (၅)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ခေျပချက်]

အမှတ်[၅] စောဒနာလွှာကို သောဓနာပြုပါသည်ဘုရား။

"အတိတ်အနာဂတ်ဘဝတို့ကို လုံးဝပစ်ပယ်ပြီး ဗုဒ္ဓဝါဒကို ပစ္စုပ္ပန်ဝါဒဖြစ်လေဟန် အမျိုးမျိုးလှည့်စားလျက် ရေးသား ဟောပြောမှု" ဟူသော စောဒက ဆရာတော်များ၏ စောဒနာချက်ကို သောဓနာပြုအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

စောဒနာ အမှတ်(၅)တွင် "ဗုဒ္ဓဝါဒသည် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ၃-ပါးနှင့် ယှဉ်၍ ဟောတော်မူသော ဝါဒဖြစ်ပါသည်"ဟု စောဒကဆရာတော်များက ဝန်ခံထားပါသည်ဘုရား။

ထို့ပြင် "လောကုတ္တရာရေးကို ဟောရာ၌ ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ကိုသာ ဝိပဿနာရှုရမည်ဟု ဝိပဿနာကို ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူခြင်း သန္ဓေယျ ဘာသိတကို နားမလည်၍" ဟု ဆိုထားရာ စောဒက ဆရာတော်များသည် သန္ဓေယျဘာသိတကို နားလည်သော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံထားရာ ရောက်နေပါသည်ဘုရား၊ "တပည့်တော်များအား ဤဝိပဿနာ စကားတရပ် ဖြင့် ကျန်သမျှ ဗုဒ္ဓဒေသနာအားလုံးကို ပယ်ရန် ကြိုးစားနေသူများ" ဟူ၍ စွပ်စွဲထားပါသည်၊ တပည့်တော်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်၍ စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်များကို ကြိုဆိုလျက် ပြာဟ္မဏဒေသနာများနှင့် ရောထွေးနေသော အတုအယောင် ကျမ်းဂန်များကို လက်ခံခြင်းမပြုမိရန် ဂရုစိုက်နေသူများ ဖြစ်ပါသည်၊ စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြသော 'ဝိပဿနာ အရာ၌" ဟူသော တင်ပြချက်ကို ဥပရိပဏ္ဏာသ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်ကို ရှေ့နောက် ညီညွတ်စွာ တင်ပြထားခြင်းကို မတွေ့ရပဲ ဒုတိယစာပိုဒ်ကို ပထမဒုရာ၌ လည်းကောင်း ပထမစာပိုဒ်ကို ဒုတိယနေရာ၌ လည်းကောင်း တင်ပြပြီး၊ ထိုဂါထာ၏ တတိယစာပိုဒ်ကို ချန်လှပ်ထားခြင်းသည် မရိုးသားသော စောဒက ဆရာတော်များ၏ စိတ်နေသဘောထားကို ဖော်ပြထားသလို ဖြစ်နေပါသည်ဘုရား။

ထိုသုတ္တန်၏ အစဉ်အတိုင်းမှာ—

(က) အတီတံ နာန္ဝါဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ၊
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

(ခ) ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ၊
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒ္ဒါမနုဗြူဟယေ။

(ဂ) အဇ္ဇေဝ ကိစ္စံ အာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ၊
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

(ဘာသာပြန်ချက်)

ယံ အတီတံ၊ အကြင်အတိတ်ကာလသည်။ ပဟီနံ၊ ပျောက်ပျက်ကုန်ဆုံးခဲ့လေပြီ။ တံ အတီတဉ္စ၊ ထိုပျောက်ပျက်ကုန်ဆုံးပြီးသော အတိတ်ကာလကို လည်း။ နာန္ဝါဂမေယျ၊ ပြန်လည်အောက်မေ့သတိရ၍ မနေရာ။ ယံ အနာဂတံ၊ အကြင်အနာဂတ် ကာလသည် ။ အပ္ပတ္တံ၊ မရောက်လာသေး၊ တံ အနာဂတဉ္စ၊

ထိုမရောက်လာသေးသော အနာဂတ်ကာလကိုလည်း။ နပ္ပဋိကခေ်၊ မျော်လင့်တောင့်တမနေရာ။

ပစ္စုန္နံ၊ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော။ဓမ္မံ၊သဘောတရားကို။တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုဖြစ်ဆဲခဏ၌ သာလျှင်။ ယော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိပဿတိ၊ အထူးရှု၏၊ အထူးကြည့်၏၊ အထူးမြင်၏။ အသုံဟီရံ၊ တုန့်တိုခြင်း မရှိသော။ အသံကုပ္ပံ၊ ပျက်စီးခြင်းမရှိသော။ တံ၊ ထိုအထူးရှုမှု ကြည့်မှု မြင်မှုကို။ ဝိဒွါ၊ ပညာရှင်သည်။ အနုဗြူဟယေ၊ အဖန်ဖန်ပွားများရာ၏။

ကော၊ အဘယ်သူသည်။ သုဝေ၊ နက်ဖြန်၌။ မရဏံ၊ သေရမည်ကို။ ဇညာ၊ သိနိုင်အံ့နည်း။ အဇ္ဇေဝ၊ ယနေ့ကပင်လျှင်။ ကိစ္စံ၊ ပြုလုပ်သင့်သော ကိစ္စကို။ အာတပ်ပံ၊ ပြုလုပ်သင့်၏။ နော၊ ငါတို့မှာ။ မဟာသေနေန၊ များသော စစ်သည်ရှိသော။ တေန မစ္စုနာ၊ ထိုသေခြင်း သဘောတရားနှင့်။ သင်္ဂံရံ၊ ချိန်းချက်ထားမှုသည်။ န ဟိ၊ မရှိသည်သာတည်း။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

ဤမမ္မစဉ်အရ ဝိပဿနာရှုရာ၌ အတိတ် အနာဂတ်မပါဝင်ပဲ ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်သာ ရှုမြင်ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အမှုကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရာ၌လည်း ပုခက်နှင့် အသုဘခေါင်း ကြားကာလ၊ သို့မဟုတ် ဖွားသေကာလအတွင်း ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကြောင်းကို အဇ္ဇေဝ ကိစ္စံ အာတပ်ပံ ဟူသော ဂါထာဖြင့် ညွှန်ပြလျက်ရှိနေပါသည်ဘုရား၊ သို့ပါ၍ ဝိပဿနာရှုရာ၌ ဖြစ်စေ အမှုကိစ္စ ပြုလုပ်ရာ၌ဖြစ်စေ ပစ္စုပ္ပန်သည်သာ အရေးကြီးကြောင်း ညွှန်းပြလျက်ရှိပါသည်ဘုရား။

ၵင်းပြင် သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် ရှစ်ခုမြောက် ဂါမဏိသံယုတ် ၁၁-ခု မြောက် ဘဒ္ဒြကသုတ်တွင်—

> "အဟဥ္ဥေ တေ ဂါမဏိ အတီတမဒ္ဓါနံ အာရဗ္ဘ ဒုက္ခဿ သမုဒယဥ္စ အတ္ထင်္ဂမဥ္စ ဒေသေယျ" ဧဝံ အဟောသိ၊ အတီတမဒ္ဓါနန္တိ ဝါတြ တေ သိယာ ကင်္ခါ သိယာ ဝိမတိ။ အဟဥ္ဥေ တေ ဂါမဏိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ အာရဗ္ဘ ဒုက္ခဿ သမုဒယဥ္စ အတ္ထင်္ဂမဥ္စ ဒေသေယျံ၊ ဧဝံ ဘဝိဿတိ အနာဂတမဒ္ဓါနန္တိ၊ တြာပိ တေ သိယာ ကင်္ခါ သိယာ ဝိမတိ အပိ စာဟံ ဂါမဏိ ဣဓေဝ နိသိန္နော ဧတ္တဝေ တေ နိသိန္နဿ ဒုက္ခဿ သမုဒယဥ္စ အတ္ထင်္ဂမဥ္စ ဒေသေဿာမိ။

(ဘာသာပြန်ချက်)

ဂါမဏိ၊ ရွာသူကြီး။ အတီတ မဒ္ဓါနံ၊ လွန်လေပြီးသော အတိတ်ကာလကို။ အာရဗ္ဘ၊ အကြောင်းပြု၍။ တေ၊ သင့်အား။ စေ၊ အကယ်၍။ အဟံ၊ ငါသည်။

ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခဆင်းရဲ၏။။ သမုဒယဥ္စ၊ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ အတ္ထင်္ဂမဥ္စ၊ ချုပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဒေသေယျံ၊ ဟောခဲ့ငြားအံ့။ အတီတမဒ္ဓါနံ၊ အတိတ်ကာလသည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အဟောသိ၊ ဖြစ်လေပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တတ္ထ၊ ထိုအတိတ်ကာလ၌။ တေ၊ သင့်အား။ ကင်္ခါ၊ ယုံမှားသံသယသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဝိမတိ၊ တွေးတောမှုသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

ဂါမဏိ၊ ရွာသူကြီး။ အနာဂတမဒ္ဓါနံ၊ လာလတ္တံ့သော အနာဂတ်ကာလကို။ ။ပ။ ဝိမတိ၊ တွေးတောမှုသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဂါမဏိ၊ ရွာသူကြီး။ အပိ စ၊ စင်စစ်သော်ကား။ ဣဓေဝ၊ ဤနေရာ၌သာလျှင်။ နိသိန္နော၊ ထိုင်လျက်ရှိသော။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤနေရာ၌သာလျှင်။ နိသိန္နဿ၊ ထိုင်လျက်ရှိသော။ တေ၊ သင့်အား။ ဒုက္ခဿ၊ ဆင်းရဲ၏။။ သမုဒယဥ္စ၊ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ အတ္ထင်္ဂမဥ္စ၊ ချုပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဒေသေဿာမိ၊ ဟောကြားပေအံ့။

ဤဘဒ္ဒကသုတ္တန့်ဝယ် အတိတ်ဟူ၍လည်းကောင်း အနာဂတ်ဟူ၍လည်းကောင်း ဝိပဿနာရှုဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍လည်းကောင်း လုံးဝ ပါဝင်ခြင်းမရှိပဲ သန္ဓိဋ္ဌိက, အကာလိကအနေနှင့် မျက်မှောက် ပစ္စက္ခကိုသာ ဟောဖော်ညွှန်ပြထားပါသည်ဘုရား။

စောဒက ဆရာတော်များ ကိုးကားထားသော အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ အတိတ်နှင့် အနာဂတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တပြေးညီ ဟောဆိုချက်သည် လည်းကောင်း၊ အတိတ်ခန္ဓာ အနာဂတ်ခန္ဓာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာဟူ၍ ကာလ ၃-ပါး ဒဲ့ဒေးရောယှက်တင် ဟောဆိုထားချက်သည် လည်းကောင်း မမှန်မကန်သော စကားဖြင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို ကာလ ၃-ပါးဖြင့် ဆက်စပ်ဟောကြားသော နာဠပုတ္တနိဂဏ္ဌနှင့် တတန်းစားတည်း ထားရှိ စွပ်စွဲထားသည်ကို တွေ့ရှိရ၍ လူဒါယကာများအဖို့ မထောင်းတာသော်လည်း စောဒကဆရာတော်များမှာ ရဟန်းတော်များ ဖြစ်နေပါ၍ "ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံဘာသတိ၊ဓမ္မဿ အဝဏ္ဏံဘာသတိ" တို့ဖြင့် ငြိစွန်းသွားမည်ကို လွန်စွာ စိုးရိမ်မိသောကြောင့် အချိန်မီ တားမြစ်ဟန့်တားပေးပါရန် လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား–

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်၏ "တသ္မာတိဟ ဘိက္ခဝေ၊ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ပ။ သဗ္ဗံ ရူပံ။ ပ။ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ" ဟု ဖော်ပြထားရာ ရူပ်များကို အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ် တပြေးညီ ဆိုထားခြင်း မဟုတ်ပဲ အတိတ်ရူပ်

ဖြစ်စေ အနာဂတ်ရုပ်ဖြစ်စေ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဖြစ်စေ ရုပ်ဟူသမျှ အားလုံးကို မှန်ကန်သောအသိ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ရှုအပ်၏ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤနေရာ၌ သမ္မံ ရှုပံ ဆိုသည်မှာ အတိတ်ခန္ဓာရှုပ, အနာဂတ်ခန္ဓာရှုပနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာရှုပကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ၊ အနုတ္တလက္ခဏသုတ်တွင် ဖော်ပြထား သော ၁၁-ချက်သော ရှုပကိုသာ ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

စောဒကဆရာတော်များ၏ တင်ပြချက်တွင် "အနုတ္တလက္ခဏသုတ်၌ ဟော သော အတိတ်အနာဂတ်ကို ပယ်ပြန်၏"ဟူသော စွဲချက်သည် မှားယွင်းစွာစွပ်စွဲ နေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုသုတ်ပါ အတိတ်အနာဂတ်သည် ပယ်ရန်လည်း မဟုတ် တွယ်ရန်လည်း မဟုတ်ပါဘုရား၊ စောဒကဆရာတော်များ၏ အကောက် အယူ မှားနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

ယခု စုဒိတကဖြစ်သည့် တပည့်တော်များ အထက်ပါကိစ္စများကို ဖော်ပြနေ ခြင်းမှာ စောဒကဆရာတော်များ၏စွဲချက် ၅-တွင် "အတိတ်မှ ပစ္စုပ္ပန် ပစ္စုပ္ပန်မှအနာဂတ်ဟူသော ကာလ ၃-ပါးကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် တပြေးညီ ဟောဆိုထားပါသည်" ဟု ဖော်ပြထားပါသည်၊ ဤဖော်ပြချက်သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်၏ ဓမ္မဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးရာ ရောက်နေပါသည်ဘုရား၊ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ဓမ္မဂုဏ်တွင် အတိတ်ဟူ၍လည်းကောင်း အနာဂတ်ဟူ၍လည်းကောင်း ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍လည်း ကောင်း ဟောဖော်ညွှန်ပြခြင်း မရှိပဲ သန္ဒိဋ္ဌိက, အကာလိကအနေနှင့်သာလျှင် ညွှန်ပြလေ့ ညွှန်ပြထရှိပါသည်ဘုရား။

စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြထားသော ထိုမဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်၏ မြန်မာ ပြန်မှာ "အနာဂတ်ကိုသာလျှင် ညွှန်း၍ ပြဆိုနေသဖြင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်အား အနာဂတ်ညွှန်ကြား ဘုရားအဖြစ်သို့ တွန်းပို့နေသဖြင့် စောဒက ဆရာတော် များ၏ မြန်မာပြန်ဆိုမှုသည် အနာဂတ် ညွှန်ဘုရားအဖြစ်သို့ တွန်းပို့နေသော တွန်းအားကြီးဝာဒ ဖြစ်နေပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

စောဒကဆရာတော်များအား ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ်ဟူသော ကာလ၃-ပါးသည် သံသယဝိစိကိစ္ဆာနယ်ပယ်တွင် ကျရောက်

နေသဖြင့် နှလုံးမသွင်းသင့်သောတရားဟု ဖော်ပြထားသော မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မူလပရိယာယဝဂ် သဘာဝသုတ် ပုဒ်ရေ(၁၈) (နှာ-၁၀) ကို တင်ပြလျှောက်ထားပါရစေ ဘုရား။

သော ဧဝံ အယောနိသော မနသိကာရောတိ၊ အဟောသိ နုခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါနံ နနု ခေါ အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ၊ ကိံ နု ခေါ အဟောသိ၊ အတီတမဒ္ဓါနံ ကထံ နုခေါ အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ကိံ ဟုတ္ဝာ ကိံအဟောသိံ နုခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါနံ ကိံဟုတ္ဝာ ကိံ အဟောသိံ နုခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါနံ ဘဝိဿာမိ နုခေါ အဟံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ၊ နနု ခေါ ဘဝိဿာမိ၊ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿာမိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ကထံ နု ခေါ ဘဝိဿာမိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ကိံ ဟုတ္ဝာကိံ ဘဝိဿာမိ နုခေါ အဟံ အနာဂတမဒ္ဓါနန္တိ၊ တေရဟိ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နမဒ္ဓါနံ အဇ္ဈတ္တံ ကထံကထီ ဟောတိ အဟံ နုခေါ သ္မိ နော နုခေါ သ္မိ ကိံ နုခေါသ္မိ ကထံ နုခေါ သ္မိ အယံ နုခေါ သတ္တော ကုတော အာဂတော၊ သော ကုဟိံ ဂါမီ ဘဝိဿတီတိ။

ဟူသော ပါဠိတော်ကို မဖတ်စဘူး မတွေ့စဘူး မမြင်ဘူး မမှတ်သားဘူး၍ သာလျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို အနာဂတ်ညွှန် ဘုရားဟူ၍ စွဲပ်စွဲသမုတ်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ စောဒကဆရာတော်အတွက် ပိုမို၍ အခြေအနေဆိုးနေမည်ဖြစ်ပါ၍ တပည့်တော်များ မြန်မာမပြန်တော့ပါ၊ ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မဂုဏ်များများကို ဆက်လက်၍ လျှောက်ထားပါရစေဘုရား။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် တပည့်ဝေနေယျတို့အား ဟောကြားရာတွင် လောဘ လျှံနဲ့ရေး ဒေါသ လျှံနဲ့ရေး မောဟ လျှံနဲ့ရေး အတွက်သာလျှင် ဟောကြား ဆိုဆုံးမသဖြင့် (သု အက္ခာတ) (သွာက္ခာတ)ဂုဏ်နှင့် ညီညွတ်နေပါသည်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ ဟောကြားသော တရားတော်သည် သန္ဒိဋ္ဌိက (သံ+ဒိသ+ကက) မျက်မှောက် ကိုယ်တွေ့ကိုယ်ကြုံ မျက်တွေ့မျက်မြင် ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ ဟောကြားသော တရားတော်သည် အကာလိက (အ+ကာလ+ကက) ကာလ ၃-ပါး၌ အကျွမ်းမဝင်ပဲ လက်တွေ့လက်ငင်းသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်သည် ဧဟိပဿိက (ဧဟိ+ပဿ+ကက) လာ၍ ယုံကြည်ပါဟု အဓိပ္ပာယ်မရပဲ လာ၍ ရှုလော့ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖော်ပြနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်သည် သြပနေယျိက (ဥပ+အာနေယျ+ဏက) ဓမ္မသဘာဝတို့သည် အားလုံးပင် အသစ်တို့သာလျှင် ဖြစ်ပါသည်၊ (ဝါ) မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဆောင်ယူထားထိုက်၏၊အဟောင်း မဟုတ်ပါဘုရား။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်သည် "ပစ္စတ္တံ-ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ" ပညာရှိတို့သာ ကိုယ်စီကိုယ်င သိမြင်နိုင်သော တရားဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဤသို့သာလျှင် ဓမ္မ၏ဂုဏ်သည် စောဒကဆရာတော်များ ဆိုထားသကဲ့သို့ မဟုတ်ပဲ ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေး အတွက်သာလျှင်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလျှောက်ထား အပ်ပါသည်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ဝိပဿနာရှုရန်အတွက်သာ ပစ္စုပ္ပန်ကို ဦးစားပေး၍ ဟောနေခြင်းမဟုတ်၊ ကျန်သောကိစ္စရပ်များ၌လည်း အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ်ကို ဦးစားမပေးပါဘုရား၊ပုဓက်နှင့်အသုဘခေါင်းကြား ကာလ ၌သာဖြစ်သော ပစ္စက္ခဖြစ်သော မျက်မှောက်ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာလျှင် ဓမ္မဂုဏ်များနှင့် အညီ ဟောကြားခဲ့သည့်အတိုင်း တပည့်တော်များလည်း ဤအတိုင်းသာလျှင် ကျင့်သုံးလျက် ရှိပါသည်ဘုရား၊ စောဒကအရှင်များကဲ့သို့ အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ်ကာလ ၃-ပါးကို ခွဲထွင်၍ တဖွဖွဟောကြားလျက်ရှိသော မဟာဝိရ နာဠပုတ္တနိဂဏ္ဌဘုရားကြီး၏ ကျောက်ကင်းမှ အလွတ်ရုံး၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာ အတွင်း အမြန်ဆုံး ချင်းနင်းဝင်ရောက်ရန် မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည် ဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၆)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ချေပချက်]

အမှတ်(၆) ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟောမဟုတ်လေဟန် အကောက်ညှာ် အမျိုးမျိုးဖြင့် အလဲထိုးနေခြင်း....ဟူသော စောဒနာလွှာကို သောဓနာပြုချက် ပါ ဘုရား....။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား-

ထိုစောဒနာချက် အပိုဒ်(၂)တွင်-

"တီကောင်သည် ဆားကို ကြောက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း မျက်ခမ်း စပ်သည် နေကို ကြောက်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း မဟုတ်မမှန် အကောက်

ဉာဏ်ဖြင့် ပြောဆိုရေးသားကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသူတို့သည် အဟုတ်အမှန်ကို ဖော်ပြသည့် အဘိဓမ္မာကို ကြောက်ကြသည်မှာ သဘာဝကျပါသည်ဘုရား၊ အဘိဓမ္မာကို လက်ခံယုံကြည်လျှင် သူတို့၏လူသေလူဖြစ် ရှုပ်ကြမ်းဝါဒ ပြာကျဖို့သာ ရှိပါသည်ဘုရား...."ဟု စောဒနာထားပါသည်။

တပည့်တော်တို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့သည် အဘိဓမ္မာကိုမကြောက်ကြပါ၊ အဘိဓမ္မာကိုသာ စွဲကိုင်ကြပါသည်၊ တပည့်တော်တို့ အဖွဲချုပ်တွင် ကိုင်စွဲသည့် အဘိဓမ္မာမူရှိပါသည်၊ တပည့်တော်တို့လမ်းညွှန် ကျင့်သုံးနည်း၊ ခံယူချက် သဘောထားအတွက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ၏ ခံယူကိုင်စွဲချက် အဘိဓမ္မာသရုပ်ကို ၁၃၃၃-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့် (ဗုဒ္ဓဟူးနေ့) ၁၉၇၁-ခုနှစ်၊ မေလတွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကျင်းပသော မြန်မာပြည်လုံးဆိုင်ရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ များ၏ မျက်နှာစုံညီ ဓမ္မသဘင်မှ အညီအညွတ် ဤသို့ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။

[မှတ်ချက်။ ။သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ခံယူစွဲကိုင်ချက် ၉-ချက်သည် အဘိဓမ္မာကို ပယ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသော စောဒနာကို သောဓနာခြင်း မဟုတ်မူ၍ ယင်း အချက်များသည် အဖွဲ့၏ ခံယူချက်ကို ဖြန့်ဝေခြင်းမျှသာ ဖြစ်သော ကြောင့် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဖြုတ်ပယ်စေခဲ့သည်။]

အပိုဒ် (၃) စောဒနာချက်တွင် "အဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟော မဟုတ် လေဟန် လုပ်ကြံပြောဆိုကြပါသည် ဘုရား"ဟူ၍ စောဒက ရဟန်းတော်တို့က စောဒနာပြုထားပါသည်၊ ဤစောဒနာချက်အတွက် တပည့်တော်တို့ စောဒနာပြုရမည်ကို အလွန်ပင်ဝန်လေး၍ တွန့်ဆုတ်မိပါသော်လည်း အဘိဓမ္မာ (၇) ကျမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ တပည့်တော်တို့ လေ့လာခြင်းဖြင့် တွေ့ရှိရသော အချက် အလက်တို့ကို တင်ပြလျှောက်ထား ခွင့်ပြုတော်မူကြပါဘုရား၊

တပည့်တော်တို့ လေ့လာ၍ တွေ့ရှိချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ထေရဝါဒီတို့၏ ခံယူချက်

ပါဠိပိဋကကို လက်ခံထားကြသည့် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် ဤအဘိဓမ္မာပိဋကတွင် ပါဝင်သောကျမ်းများကို (ကထာဝတ္ထုမှ လွဲလျှင်) ဗုဒ္ဓ

သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူခဲ့ချိန်တွင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော်ဟောကြား တော်မူခဲ့သည်ဟု ခံယူကြသည်၊ ယုံကြည်ကြသည်၊ ဟောပြောကြသည်၊ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာ (၇) ကျမ်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒဖြစ်သည်ဟု ယူဆကာသည်၊ အလွန် လေးစားကြသည်၊ ဤကျမ်းများကို ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် မည်သို့ဟောကြားခဲ့သည်၊ မည်သည့်နည်းဖြင့် ပြန့်ပွါးဆင်းသက်ခဲ့သည်စသော အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပါဠိကျမ်းဂန်များ အထူးသဖြင့် အဘိဓမ္မာနယ်သောကျမ်းများ၌ အကျယ်တဝင့် တင်ပြထားကြသည်၊ တင်ပြချက် (၃)ချက် သုံးမျိုးကို ဤသို့တွေ့ရ၏။

၁။ ဗုဒ္ဓသည် ဗောဓိပင်ရင်း၌ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို ရရှိပြီးနောက် ဗောဓိပင် အနီးတဝိုက်တွင် သတ္တသတ္တာဟ (ခုနစ်ရက်ခုနစ်လီ)သီတင်း သုံးတော်မူစဉ် စတုတ္ထသတ္တာဟ (ရတနာဃရသတ္တာဟ)တွင် အဘိ-ဓမ္မာ (၇) ကျမ်းကို အစဉ်အတိုင်း သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ ကိုယ်တော်မှ အံ့ဩဖွယ် ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ် ကွန့်မြူးတော်မူသည်။

၂။ ဗုဒ္ဓသည် (၇) ဝါမြောက်တွင် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်တွင် ပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်းရှိ ပဏ္ဍုကမွှေလာ မြကျောက်ဖျာထက်၌ စကြဝဠာတသောင်းမှ စည်းဝေးလာရောက်ကြကုန်သော နတ်အပေါင်းတို့အလယ် သီတင်းသုံး နေတော်မူ၏၊ ထိုစဉ် မယ်တော်မိနတ်သား ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက်ပြု၍ ကုသလာဓမ္မာ အစချီသော အဘိဓမ္မာ ပိဋကတော်ကို ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး ဟောတော်မူသည်။

၃။ ထိုသုံးလအတွင်း ဆွမ်းခံချိန်တွင် ဗုဒ္ဓသည် ကိုယ်တော်နှင့် တထပ်တည်း တူညီသော နိမ္မိတရုပ်ပွါးတော်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၍ "ဤမျသောတရား တို့ကို ဟောကြား ရွတ်ဆိုစေသတည်း"ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြုကာ ကိုယ်စား ထားတော်မူခဲ့ပြီးမှ အနောတတ္တရေအိုင်သို့ ကြွမြန်းတော်မူသည်၊ ထိုတွင် ကိုယ်လက် သန့်စင်တော်မူပြီးမှ ဥတ္တရကုရုကျွန်း (မြောက်ကျွန်း) သို့ ဆွမ်းခံကြွတော်မူသည်၊ ထိုနောက် အနောတတ္တရေအိုင်သို့ ပြန်လည် ကြွမြန်းကာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးလျှင် စန္ဒကူးတော်၌ နေ့သန့်စင်တော် မူသည်။

ဓမ္မသေနာပတိ ရှင်သာရိပုတ္တရာသည် စန္ဒကူးတော်သို့ နေ့စဉ်လာလတ်၍ ဗုဒ္ဓကို ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ပြုတော်မူသည်၊ ဗုဒ္ဓသည် ရှင်သာရိပုတ္တရာအား

နတ်ပြည်၌ ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် အဘိဓမ္မာဒေသနာအစဉ်ကို နည်းပေး တော်မူသည်၊ မထေရ်မြတ်လည်း ကောင်းစွာမှတ်သား၍ ဗုဒ္ဓဥာန်ပြတော်မူ သော နည်းအထောင်အသိန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် မိမိတပည့်ရဟန်း(၅၀၀) တို့အား ပြန်လည် ဟောကြားတော်မူသည်၊ ဤသို့ဖြင့် နတ်တို့အား ဗုဒ္ဓကိုယ်တော် တိုင် ဟောကြားတော်မူသော အဘိဓမ္မာဒေသနာ ပြီးဆုံးချိန်နှင့် ရှင်သာရိ-ပုတ္တရာ ပြန်လည် ဟောကြားတော်မူသော အဘိဓမ္မာဒေသနာ ပြီးဆုံးချိန် နှစ်ရပ်တို့သည် တပြိုင်နက်တည်း ဖြစ်လေသည်။

ပါဠိကျမ်းဂန်တို့၌ ဖော်ပြအပ်သော အဘိဓမ္မာ ပိဋကပေါ်ပေါက်လာပုံ သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်မှာ ဤမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

စတင်ထုတ်ဖော်တင်ပြသူ

ဤအဘိဓမ္မာသမိုင်းနှင့် ပတ်သက်သော နိဒါန်း အကြောင်းကို အစောဆုံး တင်ပြဖော်ထုတ်သူမှာ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ဖြစ်သည်၊ ဖော်ထုတ်ချိန်မှာ ခရစ် နှစ် ၄၀၀-စုအဆုံး ၅၀၀-စုအစ (ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနှစ် ၉၀၀-ကျော်)တွင် ဖြစ်သည်၊ အပြည့်အစုံဆုံး ဖော်ပြသောကျမ်းမှာ ထိုမထေရ်စီရင်သော အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာကျမ်းဖြစ်သည်၊ နှောင်းခေတ်ခေါ် ထေရဝါဒ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ အဆိုအမိန့်ကိုပင် အတည်ပြုလိုက်နာ၍ စီရင်ကြသဖြင့် အဘိဓမ္မာသမိုင်းကြောင်းနှင့် ပတ်သက်သော နိဒါန်းမျှားသည် ပါဠိစာပေနယ် တွင် တထပ်တသားတည်း ဖြစ်နေတော့သည်၊ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသသည် ပါဠို တော်မျှားကို အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုရာ၌ နာမည်ရ၍ သြဇာလွှမ်းမိုးလှသဖြင့် "ဗုဒ္ဓ မတည္ဟူ" ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ပင် အခေါ်ခံရသည်၊ ဗုဒ္ဓအလိုအာဘော်ကို သိသူဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်၊ သင့်မသင့် ဆုံးဖြတ်ကြပါကုန်။

ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မစစ်မှတ်ကျောက်

ဗုဒ္ဓ၏ အဓိကကျသော ဓမ္မသည် "အနတ္တဖြစ်သည်၊ အနတ္တ၏အမှတ်အသား သည် အနိစ္စဖြစ်၏၊ အနိစ္စဆိုသည်မှာ နေရာဌာန အချိန်ကာလ ဓမ္မသဘာဝ အားဖြင့် တသဘောတည်း မရှိခြင်းဖြစ်သည်၊ မရပ်မနား လှုပ်ရှားပြောင်းလဲ နေခြင်းသည် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်၍ ဖြစ်ပျက်နေသော ဖြစ်ပျက်အစဉ်၏ အနှစ်သာရဖြစ်သော အနတ္တပင်ဖြစ်သည်" ဤကား ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မစစ် မေမှန်ဖြစ်သည် ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မသည် သဘာဝအပြင်ဘက်သို့ ထွက်ခြင်းမရှိပေ၊ ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မသည်

ထင်လုံးမဟုတ် အရှိကိုအရှိအတိုင်း ဖော်ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မသည် မှတ်ကျောက်တင်ခံနိုင်ခြင်း ရှိသည်၊ ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မသည် သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရေး အတွက် လုံလောက်ပေသည်။

သို့ပါလျက် (၁) ဓမ္မအပြင် အဘိဓမ္မာဟူသောသဘော ထပ်ဆင့်ပေါ်ထွက် လာရခြင်း (၂) ဓမ္မနှင့် ထို့ဓမ္မကို လိုက်နာထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ဝိနယများ ကို ဗုဒ္ဓကပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါလျက် ဗုဒ္ဓ၏ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်ချိန်မှစ၍ သံဃာချင်း ဂိုဏ်းကွဲကာ အယူအဆများ ကွဲပြားရ၍ ခဲ့ထွင် ပြန့်ပွားလာခြင်း၊

(၃) အဘိဓမ္မာအယူအဆ အခဲ့အထွင် များပြား ကျယ်ပြန့်လာသည်နှင့် အမျှ မူရင်းဓမ္မနှင့် ဝိနယတို့အပေါ် တွင် ခံယူကျင့်သုံးချက် အားနည်းလာခြင်း တို့မှာ မျက်မှောက်ခေတ် လူသားတို့အား စဉ်းစားဝေဖန်ရန် တိုက်တွန်းနေပါ တော့သည်။

သံသယ သံသရာ

အထူးသဖြင့် ဤအဘိဓမ္မာပိဋကတ်၏ ဖွဲ့ရာဇာတိနှင့် ဖွဲ့မြင်လာပုံတို့သည် ကမ္ဘာ့ သုတေသီများနှင့်တကွ တိုးတက်သော ပညာရှင်တို့၏ မျက်လုံးတွင် သံသယ အရိပ်အယောင်များ သန်းလျက်ရှိစေပါသည်၊ ဤအချက်ကို ဖုံးကွယ် ထားလျှင် ရှက်ဖွယ်ရာသာ ရှိချိမ့်မည်။

ယနေ့ ကမ္ဘာ့ပညာရှင်တို့သည် ကမ္ဘာကို ပတ်နိုင်ကြပြီ၊ လဗဟာန်သို့ တက်နိုင်ကြပြီ၊ အင်္ဂါဂြိုဟ်သို့ ဂြိုဟ်တုကို ပစ်လွှတ်နိုင်ကြပြီ၊ အာကာသတွင် ယာဉ်ချင်း ချိတ်ဆက်ရပ်တည်လျက် ရက် လ ရှည်ကြာစွာ တွေ့နေကြပါလျက် အနောတတ္တာအိုင်နှင့် မြင်းမိုရ်တောင်ကို မတွေ့ကြရသောကြောင့် မြင်းမိုရ်တောင် ထိပ်ရှိ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူသည် ဆိုသောအချက်ကို သံသယဖြစ်ကြသည်ဆိုသည်မှာ ဆန်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။

စဉ်းစားရန်

(၁) ပထမနှင့် ဒုတိယ သံဂါယနာတင်ပွဲများတွင် အဘိဓမ္မာပိဋက ပါဝင် သည်ဟူ၍ မဟာဝင်, ဒီပဝင်နှင့် ဝိနည်း စူဠဝါပါဠိတော်တို့တွင် မတွေ့ကြရခြင်း။

(၂) ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ရေးသားသည့် ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာကျမ်း တွင် ပထမသံဂါယနာတင်စဉ်က ဝိနယပိဋကနှင့် နိကာယ်ကြီး ၄-ရပ်တို့ကို အာဂုံဆောင်၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်အတွက် ရှင်ဥပါလိ, ရှင်အာနန္ဒာ, ရှင်မဟာကဿပ, ရှင်သာရိပုတ္တရာ, ရှင်အနုရုဒ္ဓါတို့၏ တပည့်များအား ပို့ချပေး

ရန် တာဝန်လွှဲအပ်ကြကုန်သည်၊ အဘိဓမ္မာပိဋကကို မည်သူ့အား တာဝန်လွှဲ အပ်သည်ဆိုသောအချက် လုံးဝမပါခြင်း။

(၃) အဋ္ဌသာလိနီအစရှိသော အဋ္ဌကထာကျမ်းများနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဘာသာရပ်နှင့် ဆန်ခြိုးရပ်များတွင် ရှိသည့် ရှေးဟောင်းကျောက်စာများတွင် လည်း "ဒီဃဘာဏက, မဇ္ဈိမဘာဏက" စသော စကားများကို တွေ့ရှိရ သော်လည်း "အဘိဓမ္မာဘာဏက"ဟူသော ဝေါဟာရကို လုံးဝမတွေ့ရခြင်း။

(၄) သမ္မတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်းတွင်လည်း အဘိဓမ္မာ (၇)ကျမ်းရှိသည်၊ ထို (၇) ကျမ်းတွင် ပါဝင်သော တရားများကို ရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် တို့ဟောခဲ့သည်ဟု ဆိုခြင်း။

(၅) သမ္မတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်းတွင်ရှိသော အဘိဓမ္မာ (၇)ကျမ်းမှာ အရေအတွက် သာဟူ၍ ကျမ်းအမည်များနှင့် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများမှာ ထေရဝါဒ ဂိုဏ်းရှိ အဘိဓမ္မာကျမ်းများနှင့် မတူ ကွဲပြားခြားနားခြင်းဟူသော အချက်များ မှာ စဉ်းစားစရာများရှိ၍ အထက်ပါအချက်များကို ထောက်ဆလျှင် အဘိဓမ္မာ ကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓဝါဒတို့အတွင်း ဂိုဏ်းများ ကွဲပြားပြီးမှ တသီးတခြားစီ ပေါ် ပေါက်လာကြသည်ဟု ယူဆရန်သာ ရှိပါတော့သည်။

ရှုထောင့်အထွေထွေ

(၁) တတိယ သံဂါယနာကို ဆောင်ရွက်တော်မူကြသော ရဟန္တာတထောင် တို့သည် ဓမ္မကို ဦးစီးခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြရာ၌ "တေပိဋကာ"ဟူသော အသုံးအနှုန်း ကို တွေ့ရသည်၊ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလိတိဿမထေရ်သည် မိမိတို့၏ အယူဝါဒ သန့်ရှင်း စေခြင်းငှာလည်းကောင်း သာသနာတော် အဋ္ဌန်ရှည်စွာ တည်တံ့ခြင်းငှာ လည်းကောင်း "အဘိဓမ္မာ"မည်သော ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို စီရင်ခဲ့သည်ဟု မဟာဝံသကျမ်းတွင် ဖော်ပြထား၏။

(၂) တိဘက်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထားသော သမ္မတ္ထိဝါဒဝိနယကျမ်း၌ ပါရှိ သော ပထမသံဂါယနာတင် မှတ်တမ်းတွင် အဘိဓမ္မာနှင့် ပတ်သက်သော အဆို သည် ပါဠိဘာသာ မှတ်တမ်းများထက် တိုကျလှသည်။

ထို့နောက် ရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် ဣသိ ဆင်ခြင်တော်မူ၏၊ နောင် အခါ ပညာကို လိုလားကြသော ပုဒ်ပါဠိတို့ကို ရှိရင်းအတိုင်း လိုက်နာကြသော တရားတော်တို့၏ အဆီအနှစ်ကို မေ့လျော့လိုကြသော သူတို့သည် ရှိကုန်အံ့၊ ထိုသူအပေါင်းတို့၏ အကျိုးငှာ သုတ္တန့် ဝိနယတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မူရင်းအတိုင်း

ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ငါသည် ကိုယ်တိုင်သာလျှင် မာတိကာအစဉ် (အဘိဓမ္မာ) ကို ဟောကြားစေအံ့၊ ထို့ကြောင့် မထေရ်သည် တရားပလ္လင်ထက်သို့ တက်တော်မူ၍ ရဟန်းအပေါင်းတို့အား ဤသို့ ဆို၏—"အိုအရှင်မြတ်တို့ မာတိကာအစဉ်၌ မည်သို့သော တရားမျိုး ပါဝင်သနည်း၊ ထိုအရှင်တို့ကလည်း ဤသို့ပြောကြကုန်၏၊ မာတိကာ (အဘိဓမ္မာ)ဟူသည် သိအပ် သိထိုက်သော တရားတို့၏ ခြားနားသော ဝိသေသတို့ကို ထင်ရှားအောင် ပြတတ်သောတရားတည်း၊ သို့ဖြစ်၍ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး, စွန့်ကြဲခြင်းငါးပါး, ဣဒ္ဓိလေးပါး, ဣန္ဒြေငါးပါး, ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး, ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါး, သီလအကျိုး လေးပါး, ဓမ္မလေးပါး, ကိလေသာကုန်ခန်းခြင်း, အလိုရှိအပ်သော တရားတို့ကိုသိခြင်း, ပါရမီ, သုညတာ, သမာဓိ, ပညာဝိမုတ္တိ, ဉာဏနိဗ္ဗာန်ဒိဗ္ဗစက္ခုနှင့် အလုံးစုံသော တရားအပေါင်းတို့အား မှန်ကန်စွာ စုပေါင်းတတ်ခြင်းတို့သည် မာတိကာအစဉ် (အဘိဓမ္မာ)၌ ပါဝင်ကြကုန်ပြီ၊

(၃) ကဏ္ဍ ဘုရင်လက်ထက် သံဂါယနာတင်ပဲ့သည် သဗ္ဗတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်း၏ သမိုင်းတွင် ထင်ရှားသော ဖြစ်ရပ်တခု ဖြစ်၏၊ ဤသံဂါယနာတင်ပွဲကြီး၏နောက်တွင် ဂိုဏ်းအတွင်း ကဲ့ပြားမှုများ စတင်လာသည်၊ အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာဖြစ်သော ဝေဘာသ ကျမ်းတို့ကို အလေးပေး လက်ခံထားသော အုပ်စုနှင့် ဤအဖွဲ့ကျမ်းတို့ကို ပယ်၍ မူလသုတ္တန် အဆိုအမိန့်များကို လက်ခံသော အုပ်စုတို့သည် ဝေဘာဟိတဂိုဏ်း သုတ္တန္တိကဂိုဏ်းဟူ၍ စတင်ကွဲသည်၊ ထို့ကြောင့် မြောက်ပိုင်းဂိုဏ်းများတွင် ဤသံဂါယနာတင်ပွဲအပြီး (ထေရဝါဒတို့ လက်ခံသော သီဟိုဠ်စတုတ္ထသံဂါယနာမတိုင်မီကပင် သုတ္တ, အဘိဓမ္မ, ဝိနယ မည်သော ပိဋကသုံးပုံပေါ် ပေါက်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်)၊ ဤသို့ဆိုလျှင် အဘိဓမ္မာဟူသော အဆို အမိန့်နှင့် အယူအဆများ ကျမ်းများသည် ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ မတိုင်မီ နှစ်ပေါင်း နှစ်ရာကျော်ကပင် ပေါ် ပေါက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ခိုင်မာစွာ တွေ့ရှိရသည်။

(၄) ပထမနှင့် ဒုတိယသံဂါယနာတင်တို့၌ ဝိနယနှင့်ဓမ္မမှတပါး အဘိဓမ္မာကျမ်းများသည် ပိဋကအဖြစ် ပါဝင်သည်ဟူ၍ ရှေးအကျဆုံး ဖော်ပြသော မှတ်တမ်းများသည် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ အဋ္ဌကထာ နိဒါန်းများသာ ဖြစ်သည်၊ သူ၏ခေတ်ဆက် စောသော ခေတ်ဦးအမှတ်အသားတို့၌ ဤအကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တစုံတရာ မတွေ့ရချေ၊ သက္ကတကျမ်းများက မာတိကာ (အဘိဓမ္မာ) ကို ဦးစီးခဲ့သည်ဟုဆိုသည်၊ သို့သော် ဟောကြားသူမှာ ဗုဒ္ဓမဟုတ်၊ ရှင်မဟာကဿပ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ အဆိုသည် ရှေးမှတ်တမ်းများနှင့် အခြားနားကြီး ခြားနားလျက် ရှိသည်၊ ထေရဂါဒဂိုဏ်း

သားတို့အနက် ပိဋ္ဌက ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုကို အပြည့်အစုံဆုံး အခိုင်အမာဆုံး တင်ပြသူတို့တွင် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသသည် အစောဆုံးဟု တွေ့ရှိရပြီးဖြစ်သည်၊ သို့သော် ပထမသံဂါယနာတင် ခေတ်နှင့် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ပေါ်ထွန်းသော ခေတ်တို့သည် နှစ်ပေါင်း(၉၀၀)ကျော်မျှ ကွာဟနေသည်၊ ဤမျှရှည်လျားသော ကာလအတွင်းတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံတဝန်းလုံး၌ တရွေ့ရွေ့ကဲ့ပြားပြောင်းလဲနေသည်၊ ထိုအခြေအနေတွင် သံဃာ့သမိုင်း ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ စာပေလှုပ်ရှားမှုများ အရွေ့အနောက် အတွေးအခေါ်တို့ ပေါင်းကူးရောယှက်လာမှုများ ဟိန္ဒူပြာဟ္မဏတို့၏ အတွေအယူဝါဒဖြင့် ထိုးနှက်ချက်များအားလုံးကိုလည်း ထည့်သွင်းအကဲဖြတ်သင့်၏။

(၅) တတိယသံဂါယနာတင် အာသောကမင်းလက်ထက် ရေးထိုးခဲ့သော ကျောက်စာများ၌ "ဓမ္မကထိက" ပေဋ္ဌကသုတ္တန္တိက– ပဉ္စနေကာယိကစသော ရဟန်း–ရဟန်းမတို့ အပ်နှင်းသောဘွဲ့ထူးများ ပါဝင်ပေသည်၊ ဤအချက်အရ ခရစ်ကြို သုံးရာစုနှစ်များအတွင်းကပင် ထေရဝါဒစာပေတို့၌ ပိဋ္ဌကသုတ္တန္တ ပဉ္စနိကာယ ဟူသော ဝေါဟာရများ ထွန်းကားနေသည်ဟု ယူဆရပေသည်။

အဘိဓမ္မာစာပေကို ပိဋ္ဌကတဆူအနေဖြင့် သတ်မှတ်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သော အစောဆုံး အထောက်အထားမှာ သီဟိုဠ်ကျွန်း မဟိန္ဒလေဘုရားကျောင်း ကျောက်စာဖြစ်သည်၊ ထိုကျောင်းတွင် သီတင်းသုံးသော သံဃာတို့အတွက် လိုဏ်ဂူများ ခဲ့ခြားထားရာ၌ သုတ္တန္တပိဋ္ဌကဆောင် ရဟန်းတို့အတွက် ဂူ (၇) လုံး၊ ဝိနယပိဋ္ဌကဆောင် ရဟန်းတို့အတွက် ဂူ (၅) လုံး၊ အဘိဓမ္မာပိဋ္ဌကဆောင်ရဟန်းတို့အဟွက် ဂူ (၁၂) လုံး စသည်ဖြင့် အတိအကျ ရေးထိုးထားပေ၏၊ သီဟိုဠ်တွင် စောစောပိုင်းကပင် အဘိဓမ္မာထင်ရှားနေပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

ဤသို့ဖြင့် ထေရဝါဒီတို့၏ အဘိဓမ္မာစာပေစုသည် ပိဋ္ဌကတဆူအဖြစ် စုစည်းတည်နေချိန်မှာ တတိယသံဂါယနာတင်ချိန် ဘီစီ ၂၄၄-ထက် နောက်မကျနိုင်ပါ၊ သို့ပါလျက် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဟောသည်ဟုယူဆလျှင် ယူဆသူတို့၏ အစွဲအလမ်းတရပ်သာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ဇာတ်လမ်း ဘယ်ကရသလဲ

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်း ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ဇာတ်လမ်းသည် မျက်မှောက်ခေတ် သုတေသီတို့အား သံသယပွားစေသည်၊ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃော-သသည် မဇ္ဈိမဒေသမှ သီဟိုဠ်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ ပိဋ္ဌကတော်ကို လေ့လာ

ခွင့် ကူးယူခွင့်ရရန်အတွက် မဟာဝိဟာရဝါသီသံဃာတို့ထံတွင် ခွင့်ပန်သည့်အခါ မဟာဝိဟာရဝါသီတို့က ပိဋကဘဏ္ဍာစုံမ်း ကျမ်းပြုခိုင်းသည်ဆို၏၊ ဤတွင် ဝိသုဒ္ဓိ-မဂ္ဂအဋ္ဌကထာကျမ်းကို စီရင်သည်။ သိကြားမင်းက ယူပြီး ဝှက်ထား၍ ဒုတိယ အကြိမ် ပြန်ရေးရပြန်သည်၊ သိကြားမင်းက ယူပြီးဝှက်ပြန်သည်၊ ပြန်ရေးရပြန် သည်၊ တတိယအကြိမ် ရေးပြီးသောအခါမှ ပထမ ဒုတိယအကြိမ်ရေးသော ကျမ်းစာမူ နှစ်စောင်ကို ပြန်ရသည်ဆိုသည်၊ ကျမ်းစာမူများ ၃-ခုကို တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရာ မခြားတူညီနေသည်ကို တွေ့ရသည်ဆို၏။

သို့သော် သုတေသီတို့က ရှာဖွေလေ့လာသောအခါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းမပေါ်မီ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀-ခန့်က မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာ ဂိုဏ်းများအတွင်း၌ "ဝိမုတ္တိမဂ္ဂ" ဟူသော ကျမ်းတကျမ်း ပေါ်ပေါက်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့ရှိရသည်၊ ထိုကျမ်းကို သင်္ကတဘာသာမှ တရုပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထားသည်။

ဝိမုတ္တိမဂ်ကျမ်းပါ အဆိုအမိန့်များသည် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကျမ်းပါ အဆိုအမိန့်များနှင့် ဆင်တူယိုးမှား ရှိနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်၊ အမည်ရော အကြောင်းပါ ဆင်တူယိုးမှား ဖြစ်နေပါသည်။

ဤသို့လျှင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သည် ဝိမုတ္တိမဂ်ကို မှီငြမ်းပြု နည်းယူရမည်မှာ သေချာ လှသည်၊ သိကြားဝှက်ဇာတ်လမ်းသည် ထွင်လုံးသာဖြစ်သည်ဆိုလျှင် လွန်နိုင် ကောင်းသလော၊ ဆိုလိုသည်မှာ တာဝတိံသာဇာတ်လမ်းကိုလည်း မှီငြမ်းပြု စရာ တခုခုမှယူ၍ ထွင်လျှင် ဆင်လျှင် မဖြစ်နိုင်ပါသလော၊ ဤကား သုတေသီ တို့၏ သံသယပင် ဖြစ်ပါသည်။

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မပေါ်ပေါက်မီ ရာစုတခုကျော်က မြောက်ပိုင်း မဟာယာနသာသနာတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားသော အဘိဓမ္မာပုဂ္ဂိုလ် အရှင် အသင်္ဘသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ အပြန်တွင် "ယောဂါဝစရဘူမိ" ကျမ်း ကြီးကို ရေးသားခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ရှင်အသင်္ဘ၏ ဤဇာတ်လမ်းသည် သီဟိုဠ်အဘယဂိရိဂိုဏ်းတွင် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မရောက်မီကပင်လျှင် စိမ့်ဝင် ဩဇာညောင်းလျက် ရှိ၏၊ ဤဇာတ်လမ်းသည် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသကို တာဝတိံသာဇာတ်လမ်းအတွက် အထောက်အကူပြုမည်မှာ ယုံမှားဖွယ်ရာ မရှိပါချေ။

တဖန် ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာတွင် ပါရှိသည့် "ဗုဒ္ဓသည် ဗောဓိပင်ရင်း၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိပြီးနောက် (သတ္တ-သတ္တာဟ) သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် စတုတ္ထမြောက် (ရတနာဃရသတ္တာဟ)၌ အဘိဓမ္မာ(၇)ကျမ်းကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူသည်" ဟု ပါရှိသည်၊ ဝိနယပိဋကကို မဟာဝဂ္ဂကျမ်း၌ ဗောဓိပင်အနီး ဗုဒ္ဓသီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သော သတ္တာဟကို

ဖော်ပြရာ၌ (ပဥ္စသတ္တာဟ)ကိုသာ တွေ့ရှိရသည်၊ (၇)ရက် (၇)လီ မဟုတ်ပဲ (၇)ရက် (၅)လီသာ ဖြစ်နေပါသည်၊ ရတနာဃရသတ္တာဟလည်း မပါဝင်ချေ၊ မဟာဝဂ္ဂကျမ်းသည် ပါဠိတော်ဝင်အဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသည့်အပြင် ကျမ်းပေါ်ပေါက်ရာ ခေတ်အနေနှင့် ကြည့်လျှင်လည်း အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာထက်လည်းကောင်း အခြားပိဋကတ် စာပေအများစုထက်လည်းကောင်း များစွာစောနေသည်၊ ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဤမဟာဝဂ္ဂရှိ အကြောင်းအရာတို့မှာ အစောဆုံး မှတ်တမ်းများ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပဥ္စသတ္တာဟ အစဉ်အလာသည် သတ္တသတ္တာဟ အစဉ်အလာထက် ခိုင်မာသည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်၊ ပါဋိတော် အဆိုနှင့် အဋ္ဌကထာအဆို နှစ်ခုယှဉ်လာလျှင် မည်သည့်အဆိုကို ယူရမည်နည်း၊ ရှင်းနေပါသည်။

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓသည် အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို မယ်တော်မိနတ်သား အမှူးရှိ နတ်ပရိသတ်တို့အား တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ နွှတ်တော်ဖြင့် ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏ဟု အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ ကျမ်းဦး နိဒါန်း၌ ဂါထာဖြင့်လည်းကောင်း၊ စကားပြေဖြင့်လည်းကောင်း ဖော်ပြထားသည် မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် မည်သည့်အချိန်တွင် တာဝတိံသဿို ကြွရောက်ဟောကြားကြောင်း အဆက်အစပ် မဖော်ပြချေ၊ ဤအကြောင်းရပ် ဇာတ်လမ်းအပြည့်အစုံကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဒေဝါရောဟဏဝတ္ထုတွင်မှ တွေ့ရှိရပါသည်၊ ဇာတ်လမ်းကျဉ်းမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သား သဒ္ဒေးတဉီးသည် ဂင်္ဂါမြစ်အတွင်းမှ စန္ဒကူးပန်းကုံးတခုကို ရရှိသည်၊ ယင်းကို သပိတ်အတွင်း၌ အတောင်ခြောက်ဆယ်ရှိသော တိုင်ထိပ်တွင် ဆဲ့ထားပြီး လောက၌ ရဟန္တာရှိသည်ဆိုလျှင် ကောင်းကင်ရှိုးဖြင့် ကြွ၍ ဤသပိတ်ကို ယူဆောင်လေ့ဟုကြေငြာသည်၊ နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တကပရိယာယ်ပြု၍ လာရောက်တောင်းသော်လည်းမရချေ၊ (၇)ရက် မြောက်သောနေ့တွင် ဗုဒ္ဓ၏သာဝက ရှင်ပိဏ္ဍောလသည် ရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်၏ တိုက်တွန်းချက်အရ မိမိ၏တန်ခိုး ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ထင်ရှားပြတော်မူ၍ သပိတ်ကို ယူသည်၊ ထိုအကြောင်းကို ဗုဒ္ဓသိတော်မူလျှင် အပြစ်တင်တော်မူ၍ သပိတ်ကို ခဲ့ပစ်စေသည်၊ တိတ္ထိတို့လည်း ဤအချက်ကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ သံဃာ့အဖွဲ့ကို နှိမ်ချပုတ်ခတ်ကြသည်၊ ဤတွင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး လျှောက်ထား တောင်းပန်သည်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓက မိမိကိုယ်တိုင် တန်ခိုးပြာဋိဟာပြရန် မိန့်တော်မူသည်။

သာဝတ္ထိပြည်မင်းဥယျာဉ်မှူး ကဏ္ဍသည် ပျိုးအပ်သော သရက်ဖြူပင်ရင်း၌ ဗုဒ္ဓသည် ဝါဆိုလပြည့်နေ့တွင် ယမိုက်ပြာဋိဟာကို အထူးထူး ပြတော်မူပြီးနောက် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ နှစ်လှမ်းသုံးဖဝါးဖြင့် ကြွတော်မူ၍ ပင်လယ်ကသစ်

ပင်ရင်း ခင်းထားအပ်သော ပဏ္ဏာကမ္မလာ ကျောက်ဖျာအထက်တွင် သီတင်းသုံးတော်မူလျက် နတ်အပေါင်းတို့အား ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး အာဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူသည်၊ ဒေသနာတော်အဆုံး၌ မယ်တော်မိနတ်သား သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်သည်၊ ကုဋ္ဌေရှစ်သောင်းမျှသော နတ်တို့ အဖို့လည်း ကြီးစွာသော ဓမ္မသဘင် ဖြစ်တော်မူသည်၊ ဝါကျွတ်သည့်နေ့တွင် မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်၌ ရပ်တည်လျက် တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြတော်မူသည်၊ ထိုနောက် နတ်ပြဟ္မာအပေါင်း ခြံရုံလျက် နတ်တို့ဖန်ဆင်းသော စောင်းတန်းသုံးသွယ်အနက် ပတ္တမြားစောင်းတန်းဖြင့် သက်ဿနဂိုရ်မြို့တံခါးသို့ ဆင်းသက်တော်မူသည်။

ဤဒေဝါရောဟဏဝတ္ထုတွင်ပါရှိသော အာဘိဓမ္မာနိဒါန်းသည် အဋ္ဌသာလိနီနိဒါန်းထက် ပို၍ ပြည့်စုံသည်၊ ဗုဒ္ဓ၏ တာဝတိံသာခရီးစဉ်ကို ဖော်ပြသော အဋ္ဌသာလိနီ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဆရာနှစ်ဦးလုံးသည် ပါဠိပိဋကတ်တွင် ပါရှိသော ဂါထာအချို့ကို ထုတ်ခဆောင်ကိုးကား၍ ထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ပါဠိပိဋကတ်တွင် ပါရှိသော ပေတဝတ္ထု သုတ္တန္တပိဋက ခုဒ္ဒကနိကာယ အကံ်ရပေတာဝတ္ထုတွင် ဤသို့ ပါရှိပါသည်။

တရံတခါတွင် ဗုဒ္ဓသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည် ပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်း၌ ပဏ္ဏာကမ္မလာ ကျောက်ဖျာထက် သီတင်းသုံးတော်မူပြီး ဤသို့မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို စကြဝဠာတိုက်တသောင်းမှ နတ်အပေါင်းတို့သည် စည်းဝေးရောက်လာကြ၍ ဆည်းကပ်လုပ်ကျွေးကြကုန်၏၊ တစုံတယောက်သောနတ်၏ အလင်းရောင်သည် ဗုဒ္ဓ၏အဆင်းအရောင်ကို ဖုံးလွှမ်းမထွန်းပနိုင်၊ ဗုဒ္ဓ၏ကိုယ်တော် အဆင်းအရောင်သည် အလုံးစုံသော နတ်တို့၏ အဆင်းအရောင်ထက် သာလွန်ထွန်းပ၏ ဟူသော အကြောင်းပါဝင်သည့် ဂါထာသုံးရပ်ပါဝင်သည်။ ဤဂါထာမျှားသည် ဗုဒ္ဓ၏တာဝတိံသာခရီးကို ညွှန်ပြသည့် အစောဆုံး ပိဋကတ်စာပေ အထောက်အထားဟု ယူဆနိုင်ပါသည်၊ ဤဇာတ်လမ်းတွင် အကံ်ရနတ်သားနှင့် ဣန္ဒကနတ်သားနှစ်ဦးတို့၏ ရှေးဦးပြုခဲ့ဘူးသော ဒါနမှုန့်မျိုး အကျိုးပေးနှစ်ရပ် မတူညီပုံကို ဗုဒ္ဓဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် ဒါနနှင့်စပ်သည့် ဒေသနာမျှကိုသာ တွေ့ရသည်၊မယ်တော်မိနတ်သား အကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ အာဘိဓမ္မာဒေသနာတော် အကြောင်းကို လည်းကောင်း တစ်ခွန်းတစမျှ မတွေ့ရှိရပါ။

ဤသို့ဆိုလျှင် အာဘိဓမ္မာနိဒါန်း အကြောင်း၌ ဆက်စပ်ပါဝင်နေသော စာပေအဆင့်သုံးဆင့်တို့ကို ကွင်းဆက်အဖြစ် မြင်နိုင်သည်၊ ဗုဒ္ဓသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူ၍ အကံ်ရပေတဝတ္ထုသည် အစောဆုံးဖြစ်သည်၊

ပေတဝတ္ထုနှင့် ဝိမာနဝတ္ထုတို့မှာ အသောကခေတ် ရှင်မဟိန္ဒတို့ သီဟိုဠ်သို့သွားစဉ်က သယ်ဆောင်သွားသော ကျမ်းတို့တွင် အပါအဝင်ကျမ်းများ ဖြစ်ကြသည်၊ ဤ တာဝတိံသာဌ် ဗုဒ္ဓသီတင်းသုံးခဲ့သည့်အချိန်ကို ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသက အဘိဓမ္မာတရားဦး ဟောသောအချိန်အဖြစ် ဖော်ပြပါ၍ အထက်ပါ သုံးဂါထာတို့ကို ကိုးကားသုံးစွဲ၍ ရှင်းပြခဲ့သည်၊ တဖန် ဤဂါထာများကိုပင် မူတည်၍ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ အဆိုနည်းတူ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာဆရာက ဒေဝါရောဟဏ ဝတ္ထုကို ဇာတ်အိမ်ဖွဲ့၍ ရေးသားပြန်သည်။

ဤသုံးချက်ကို စိစစ်ကြည့်လျှင် အဘိဓမ္မာနိဒါန်း ဖြစ်ပေါ်ရာကို ပိုင်းခြားကြည့်ပါက ပေတဝတ္ထုသည် ပထမ, အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာသည် ဒုတိယ, ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာသည် တတိယ ဖြစ်နေသည်ကို စာပေ ပေါ်ပေါက်ရာခေတ်အရ သိရှိရသည်။

သို့သော် အကုန်ရပေတ ဝတ္ထုကို ဖွင့်ဆိုခဲ့သူ အဋ္ဌကထာဆရာ ရှင်ဓမ္မပါလ (ခရစ်နှစ် ၁၀-ရာစုခန့်) ကမူ အထက်ပါ သုံးဂါထာတို့သည် ပိဋကတ်အတွင်း၌ ပင် ရှိနေခဲ့သော်လည်း ဗုဒ္ဓဟော မဟုတ်၊ သံဂါယနာတင် ပူဂ္ဂိုလ်တို့ ထည့်သွင်းထားသော ဂါထာများ ဖြစ်ကြသည်ဟု အတိအလင်း မိန့်ကြားခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ထေရဝါဒ ဂိုဏ်းခဲ့တခုဖြစ်သော သုတ္တန္တိကဂိုဏ်းဝင်တို့က ဤ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ကို စောစောကပင်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ် လက်မခံခဲ့ကြပါ၊ စင်စစ် အဘိဓမ္မာကျမ်းများ၏ မူလရည်ရွယ်ချက်သည် သုတ္တန်ကျမ်းက တရားခေါင်းစဉ်များကို အကျယ်ဖွင့်ဆိုရန်မှတပါး အခြား မဖြစ်နိုင်ပါ၊ သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာတို့၏ ဆက်စပ်မှုများကို ရှာဖွေသောအခါ သုတ္တန်တွင် နေရာပေါင်း များစွာတို့၌ တွေ့ရပါသည်။

ဒီဃနိကာယ် မဟာနိဒါနသံယုတ်မှ သုတ်အတော်များများသည် အဘိဓမ္မာကျမ်းများ၏ အခြေခံဖြစ်နေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်၊ ထို့ပြင် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်မှ ယောဓဇီဝသုတ်သည် အဘိဓမ္မာ ပိဋက ပုဂ္ဂလပညတ်၏ အခြေခံဖြစ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်၊ ယောဓဇီဝသုတ်ကပင်လျှင် ပုဂ္ဂလပညတ်ထက် ပို၍အဘိဓမ္မာ ဆန်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဒီဃနိကာယ်၏ နောက်ဆုံးသုတ်ဖြစ်သော သင်္ဂီတိသုတ်နှင့် ဒသုတ္တရသုတ် တို့သည် အဘိဓမ္မာ (၇) ကျမ်းအနက် ပထမကျမ်းဖြစ်သော ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၏ မူရင်း အခြေခံများပင် ဖြစ်သည်၊ ဤနှစ်သုတ်ကို ဟောသူမှာ ရှင်သာရိပုတ္တရာ ဖြစ်၏၊ ဤသာည်ကို သဲလွန်စယူပြီး ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် ယခုလက်ရှိ အဘိဓမ္မာ

ကျမ်းများကို အကျယ်နည်းအားဖြင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာ ကတဆင့် ဟောကြားခဲ့သည်ဟု မိမိ၏ အယူအဆ ဖြည့်သွင်းပြီး တာဝတိံသာဇာတ်လမ်းကို ဖန်တီးခဲ့လေသလောဟု တွေးဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။

အဘိဓမ္မာ ဝေါဟာရ

ဓမ္မာတိရေက မမ္မဝိသေသဋ္ဌေန အဘိဓမ္မော ဟူ၍ **လည်းကောင်း**၊ အဘိဝိသိဋ္ဌော ဓမ္မော အဘိဓမ္မောဟူ၍ လည်းကောင်း အဘိဓမ္မ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားချက်ကို အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ စသောကျမ်းများတွင် သုတ္တဝိနယတို့ထက် ထူးကဲစွာ မြတ်သောတရားဟု ဆိုလိုပါသည်၊ သို့ရာတွင် သုတ္တဝိနယတို့ထက် ထူးကဲလွန်မြတ်သည် ဆိုသော အဘိဓမ္မာကို ခုဒ္ဒက နိကာယ (အတိုအထွာ ထည့်စရာ) (၀၊) အသေးငယ်ဆုံးသော နိကာယ်တွင် ထည့်သွင်းရသည်မှာ အသဲနာစရာ ရှက်စရာကောင်းလှပါသည်၊

အဘိဓမ္မာဟူသော ဝေါဟာရကို ပိဋကတ်တော်အတွင်း၌ အနည်းဆုံး ဝေါဟာရအဖြစ် တွေ့ရှိရသည်၊ မူလပဏ္ဏာသ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်၌ "မဟာမောဂ္ဂလာနော မံ တေဒဝေါစ အာဝုသော သာရိပုတ္တ ဒေ ဘိက္ခူ။ အဘိဓမ္မာ ကထေန္တီ" ဟု ပါရှိသည်၊ သို့သော် ထိုသုတ်ကို လေ့လာကြည့်သောအခါ သာဝကဘာသိတ (သာဝက ဟော) အပိုင်းက မျှားနေသည်။

(ဧဝံ မေ သုတံ) ဟု ရှင်အာနန္ဒာက ပြောဟန်ဖြင့် စဖွင့်ပြီး (ဒါယသ္မတာ အာနန္ဒေန) စသည်ဖြင့် ရှင်အာနန္ဒာသည် ဗုဒ္ဓ၏ ဥပဋ္ဌက (လုပ်ကျွေးပြုစုသူ) ဖြစ်၍ ဗဟုသုတကြွယ်ဝကြောင်း ဖော်ပြထားပြန်ပါသည်။

ရဟန်းတို့ ထိုမှတပါး အင်္ဂါ (၅) ပါးနှင့် မပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် ပဋ္ဌင်းခံ မပေးရ၊ နိဿရဏ်းမပေးရ၊ သာမဏေကို မလုပ်ကျွေးစေရ၊ ငါးပါးဟူသည်ကား-

(၁) အနီးနေတပည့် အတူနေတပည့်တို့ကို မြင့်မြတ်သောကျင့်ဝတ်သိက္ခာ၌ ကျင့်စေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်။

(၂) အကျင့်မြတ်၏ အစဖြစ်သော သိက္ခာ၌ ဆုံးမခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်။

(၃) အဘိဓမ္မာ၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်။

(၄) အဘိဝိနယ၌ ဆုံးမခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်။

(၅) ဖြစ်ပေါ်လာသော အယူမှားကို တရားသဖြင့် ဖြေခွါတ်စေသောငှာ မစွမ်းနိုင်။

ဟူ၍ ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂ ဗဟာခန္ဓက ဥပသမ္ပာဒေတပ္ပ ပဋ္ဌကကထာ၌ ပါရှိပြန်သည်၊ ဒီဃနိကာယ် သင်္ဂီတိသုတ်နှင့် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဒသကနိပါတ်တွင်လည်း အဘိဓမ္မာဟု တွေ့ရပြန်သည်၊ သို့သော် အဘိဝိနယဟူသော အသုံးနှုန်

တဲ့၍ သုံးထားကြောင်း သတိပြုရပါမည်၊ ဤ၌ အဘိဓမ္မာဆိုသည်မှာ အဘိဓမ္မာ (၇)ကျမ်း ဟုဆိုလိုရင်း ဟုတ်ဟန်မတူပါ၊ ပါဠိပိဋကတ်အတွင်း၌ အဘိဝိနယဟူ၍ သီးခြားခေါ်ဆိုထားသော သိက္ခာပုဒ်များ မရှိခဲ့၊ အဘိဝိနယကျမ်း မရှိပါပဲ အဘိဓမ္မာကျမ်း(၇)ကျမ်းကို ရည်ညွှန်းသည်ဆိုလျှင် ယုတ္တိကင်းမဲ့ရာ ကျပါသည်။

ထို့ပြင် ကိန္နိသုတ္တတွင် ဓမ္မကို အသေးစိတ်ခဲ့ခြင်းဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် အဘိဓမ္မဝေါဟာရ သုံးထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ အဂုံတွာရနိကာယ်တွင် ရှိသော အဘိဓမ္မာကထာဟူသော ဝေါဟာရ၌ ဓမ္မကို ရှင်းလင်းပြတတ်သော စာပေဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်နှစ်ခုသည် သင့်တန်သောယုတ္တိကို ဆောင်သည်ဟု ယူဆပါသည်။

အထက်တွင် တင်ပြခဲ့သော အကြောင်းအရာများအရ အဘိဓမ္မာကျမ်းများသည် သုတ္တတွင် ပါဝင်သော ဓမ္မကို (၀၊) နိကာယ်ကြီးတွင် ပါဝင်သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဓမ္မများကို အဓိသေးစိတ် ရှုထောင့်စုံဖြင့် တင်ပြသော ကျမ်းများသာ ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် တိုက်ရိုက်ဟောသော ကျမ်းများမဟုတ်ဟု တပည့်တော်တို့ ရိုးသားစွာပင် ယူဆကြပါသည်ဘုရား၊ ဤသို့ယူဆခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ ဂုဏ်တော်ကို မြှုမွှန်မှု ထိခိုက်မည် မဟုတ်ပါ၊ ဝိမုတ္တိရသကျိုးကို မုချရရှိနိုင်သည့် ဗုဒ္ဓဟောတော်မူသော တရားတော်များသည် နိကာယ်ကြီးများတွင် အပြည့်အစုံ ပါဝင်ပြီးဖြစ်နေသည်သာမက ပိုလှုံ၍ပင် နေပါသေးသည်ဘုရား။

ရရှိသောအခွင့် အလွန် တိုဟောင်းလှသဖြင့် တင်ပြစရာ အချက်အလက်များ အများပင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်ကို ခွင့်ပြုတော်မူကြပါဘုရား။

မှတ်ချက်။ ။စောဒနာအမှတ် (၇) ကို သောဓနာခြင်းမပြု။

သောဓနာ အမှတ် (၈)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်သနအဖွဲ့မှ ချေပချက်]

အမှတ် (၈) စောဒနာလွှာကို သောဓနာပြုချက်ပါ ဘုရား။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သမထလမ်းစဉ်နှင့် ဝိပဿနာလမ်းစဉ်တို့ကို ဖျက်ဆီးပြီး သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရာ လမ်းကြောင်းကို ပိတ်ပင်ဟန့်တား ဖျက်ဆီးနေကြပါသည်ဟု စောဒနာချက်နှင့် ပတ်သက်၍ သောဓနာပြုအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်များဘုရား—

တပည့်တော်များသည် ပရိယတ်စာပေကို ကျမ်းကျင်သူများ မဟုတ်ပါကြောင်း ရှေပိုင်းတွင် တင်ပြ လျှောက်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၁။ စောဒကဆရာတော်များ၏ 'ဗုဒ္ဓေါ ဟေဿံ သဒေဝကေ၊ သံသာရေဿံ သဒေဝကံ' (သဒေဝကေ၊ နတ်နှင့်တကွသော လောက၌။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရားသည်။ ဟေဿံ၊ ငါဖြစ်အံ့။ သဒေဝကံ၊ နတ်နှင့်တကွသော လောကကို။ သံသာ-ရေဿံ၊ သံသရာမှ ကယ်တင်ထုတ်ဆောင်အံ့)ဟု ပါဠိနှင့် အနက်ပြန်ထားချက်ကို တွေ့ရှိရရာ ၎င်းပါဠိများ၏ သုတ္တန်အညွှန်းများ အပိုဒ်များ စာမျက်နှာများ မဖော်ပြသဖြင့် လုပ်ကြံထားသော ပါဠိများပင် ဖြစ်လေရော့သလားဟု သံသယဝင်လျက် ရှိနေပါသည်ဘုရား။ [ဤနေရာအရောက်တွင် ရုံးတော်က မေးခွန်းမေးသည်။]

စုဒိတကတို့၏ သံသယကြောင့် စောဒက ရဟန်းတော်များကို မေးစစ်ခြင်း

ဦးကုမာရ (ဝိနည်းဓိုရ်) —စုဒိတက ဒကာများက အမှတ် (၇) ဝိသေသစောဒနာထဲမှာပါသော "ဗုဒ္ဓေါ ဟေဿံ သဒေဝကေ" "သန္တာရေဿံ သဒေဝကံ" ဆိုတဲ့ ပါဠိနှင့် အနက်ပြန်ခြင်းကို သံသယရှိနေပါတယ်တဲ့၊ စောဒကရဟန်းတော်များက ဤအချက်ကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းပြလိုက်ပါ။

ဦးဝိသုဒ္ဓ (စောဒက) —စုဒိတက ဒကာများက သံသယဖြစ်တာကို ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော်များ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ အတိအကျ ညွှန်ပြပြီး လျှောက်ထားပါမယ်ဘုရား၊ "ဗုဒ္ဓေါ ဟေဿံ သဒေဝကေ"ဟူသော ပါဠိသည် ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော် စာမျက်နှာ-၃၁၀၊ ဂါထာနံပါတ် ၅၅-တွင် ပါရှိပါသည် ဘုရား၊ "သန္တာရေဿံ သဒေဝကံ"ဟူသော ပါဠိသည်လည်း ဇုဒ္ဓဝံသပါဠိတော် စာမျက်နှာ-၃၁၀၊ဂါထာနံပါတ်-၅၆-တွင် အတိအကျပါရှိပါသည်ဘုရား။

ဦးကုမာရ —စုဒိတက ဒကာများ ကျေနပ်ကြပြီလား။

စုဒိတကများ —ကျေနပ်ကြပါပြီဘုရား။

၂။ တပည့်တော်များ နားလည်ထားသည်မှာ သစ္စာလေးပါးကို သိ၍ သာလျှင် ဘုရားဖြစ်ပါသည်၊ လောကဟူသောပုဒ်မှာလည်း စောဒကဆရာတော်များ ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ သဒေဝက လောက ဟုတ်မည်မထင်ပါ၊ ဒီဃနိကာယ် သီလက္ခန္ဓဝဂ် သာမညဖလသုတ် စာမျက်နှာ ၅၇ အပိုဒ်-၁၉၀ ဆဋ္ဌမုတ္တင်လည်း တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဟုသာ ပါရှိပြီး သဒေဝကေ ဟူသော ဝိသေသနပုဒ် မပါရှိခဲ့ပါဘုရား။

၃။ တပည့်တော်များ ဤသို့ လျှောက်ထားရခြင်းမှာလည်း သံယုတ္တနိကာယ် (၅)ခုမြောက် ဂဟပတိဝဂ် လေးခုမြောက် လောကသုတ္တ စာမျက်နှာ-၃၀၁ ဆဋ္ဌမု အပိုဒ် ၄၄-တွင်–

"သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ လောကဿ ဘိက္ခဝေ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ဒေသေဿာမိ၊ တံ သုဏာထ သာဓုကံ မနသိကရောထ ဘာသိဿာ-

မိတိ၊ ။ပ။ ကတမော စ ဘိက္ခဝေ လောကဿ သမုဒယော စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ စက္ခုဝိညာဏံ ။ပ။ လောကသမုဒယော"–

ဟု အတိအလင်း ပါရှိသဖြင့် ထိုလောကသည် ကာမလောကတခုလုံးကိုသာ ရည်ညွှန်းချက်ရှိနေကြောင်း သဘောပေါက်နိုင်ပါသည်ဘုရား။

အကယ်၍ နတ်လောက ဗြဟ္မာလောကများ ပါဝင်နေလျှင် သဒေဝကေ သဗြဟ္မကေ ဟူသော ပါဠိများလည်း ပါရှိနေသင့်သည်ဟု တပည့်တော်များ ယူဆမိပါသည်ဘုရား။

၄။ စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာချက် အမှတ်(၈) စာမျက်နှာ (၁)တွင်လည်း "ဝိမုတ္တိရသ တည်းဟူသော သံသရာမှ ထွက်မြောက်ရေးလည်း ကျင့်ကြံအားထုတ်မှုရှိမှ ရပါမည်၊ ထိုကျင့်ကြံအားထုတ်မှုအတွက်လည်း လမ်းစဉ် ရှိရပါမည်"ဟု ဖော်ပြထားပါသည်ဘုရား။

တပည့်တော်မှာမူလည်း ဝိမုတ္တိရသ ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကျင့်ကြံ အားထုတ်မှုလမ်းစဉ် ရှိပါသည်ဘုရား။

စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြသော အထောက်အထား ပါဠိတော်မှာ "ကောယနော ဘိက္ခဝေ အယံ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ" အစရှိသဖြင့် ဖော်ပြရာ၌ ပါဠိအထားအသိုမှာ ဆဋ္ဌမူနှင့် လဲချော်နေပါသည် ဘုရား။

ဆဋ္ဌမူ မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသ မူလပရိယာယဝဂ် (၁၀)ခုမြောက် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် စာမျက်နှာ (၇၁) ပုဒ်ရေ (၁၀၆)တွင်–

"ကောယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ" –

ဟု တွေ့ရှိရပါသည်ဘုရား၊ စောဒက ဆရာတော်များ ဖော်ပြထားသော ပါဠိ အထားအသိုက မှန်ကန်ပါသည်ဟု ယူဆလျှင် ဆဋ္ဌမူကို ဖျက်ပေးပါရန်၊ သို့မဟုတ် ဆဋ္ဌမူက မှန်ပါသည်ဟု ယူဆလျှင် စောဒကဆရာတော်များ နောင်အခါ ဤပဲ့ မျိုးနှင့် ကြုံကြိုက်လာပါက ဤကဲ့သို့သော ပါဠိအထားအသို လဲမှားမှုမျိုး မဖြစ် စေရန် သတိထား၍ ဆောင်ရွက်တော်မူနိုင်ကြရန် လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား။ [ဤနေရာအရောက်တွင် ရုံးတော်က မေးခွန်းမေးသည်။]

ဘိက္ခဝေ အယံနှင့် အယံ ဘိက္ခဝေကို မေးခြင်း

ဦးကုမာရ (ဝိနည်းဓိုရ်) –ဝိသေသစောဒနာအမှတ် (၁)တွင် ပါသောပါဠိများ လဲမှားနေတယ်လို့ စုဒိတကများကခေျပထားတယ်၊ စောဒကဆရာတော်များက ဒါကိုရော ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်လျှင် ဖြေရှင်းပြပါ။

ဦးဝိသုဒ္ဓ (စောဒက) —တပည့်တော်ဝိသုဒ္ဓသည် ဒီ "ကောယနော ဘိက္ခဝေ" အဖဖ္ဂိုသော ပါဠိအပါအဝင် ဗီဃနိကာယ်ကြီးတခုလုံးကို နှုတ်တက်ရွရွ အလွတ်အာဂုံ ဆောင်ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်ဘုရား၊ ဒီလို ဒီဃနိကာယ်ကြီး တခုလုံးကို နှုတ်တက်ရွရွ အာဂုံဆောင်ခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ယခု "ကောယနော အယံ ဘိက္ခဝေ" စသော ပါဠိကိုပဲ ဒီနေ့ဒီအခါိန်အထိ တပည့်တော်များ နှုတ်တက်ရွရွ အာဂုံရနေဆဲရှိပါသေးတယ်ဘုရား၊ ဒါကြောင့် တပည့်တော်များ အခါိန်မရတဲ့အတွက် လက်နှိပ်စက် မူကြမ်းအမှားကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ပြီး ဝိသေသစောဒနာ တင်သွင်းတဲ့အခါိန်မှာ တပည့်တော် ကိုယ်တိုင် ဘုရားဟောပါဠိ အတိုင်း အမှားကိုပြင်ဆင်၍ အမှန် အတိုင်း တင်သွင်းခဲ့ပါတယ်ဘုရား၊ တင်သွင်းခဲ့တဲ့ ပုံစံက—

"ကောယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ၊ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ—"

လို့ ဘုရားဟော ဒီဃနိကာယ် သုတ်မဟာဝါ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ဆဋ္ဌမုအတိုင်း တင်သွင်းခဲ့ပါတယ်ဘုရား၊ အလွတ်ရနေသော ပါဠိဖြစ်၍ လက်နှိပ်စက် ရိုက်ထားသော စာမူအမှားကို ဖျက်ပြီး အမှန်အတိုင်း တင်သွင်းခဲ့ပုံကို ဝါဆိုလဆန်း (၇) ရက် နံနက်ပိုင်း ဒီသေသစောဒနာ တင်သွင်းခဲ့ချိန်မှာ ဤရုံးတော်မှ အသံဖမ်းယူထားသော ကက်ဆက် ခွေကို နားထောင်ကြည့်ရင် အမှန်အတိုင်းအတိအကျ တင်သွင်းထား သော ဝိသေသစောဒနာ ဖြစ်ကြောင်း စုဒိတကများ နှုတ်သွားပါလိမ့် မယ်ဘုရား။

ဦးကုမာရ —စုဒိတကဒကာများ ကျေနပ်ကြပြီလား။

စုဒိတကများ —ကျေနပ်ပါပြီဘုရား။

၅။ တပည့်တော်များလည်း ဝိမုတ္တိရသ ရရှိရေးအတွက် ကျင့်ကြံ အားထုတ်မှု လမ်းစဉ်ရှိပါကြောင်း အထက်တွင် လျှောက်ထားခဲ့ပြီးပါပြီဘုရား၊ တပည့်တော်များ၏ လမ်းစဉ်မှာ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်တော်အရ "ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ၊ အကြင်သတိပဋ္ဌာန် တရားလေးပါး တို့သည်။ အတ္ထိ သန္တိ၊ ရှိကြကုန်၏။ အယံ၊ ဤသတိပဋ္ဌာန် လေးပါးသည်ကား။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ စင်ကြယ်ခြင်းငှာ။ သောကပရိဒေဝါနံ၊ သောကပရိဒေဝတို့ကို။ သမတိက္ကမာယ၊လွန်မြောက်ခြင်းငှာ။ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ၊ ဒုက္ခဒေါမနဿတို့၏။ အတ္ထင်္ဂမာယ၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှာ၊ ဉာယဿ၊ မဂ်ဉာဏ်ကို။ အဓိဂမာယ၊ ရခြင်းငှာ။ နိဗ္ဗာနဿ၊ တဏှာအစေးကင်းကွာမှုကို။ သစ္ဆိကိရိ-ယာယ၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ။ ကောယနော၊ တခုတည်းသော တည်ရာမှီရာ အားကိုးရာသည်။ မဒ္ဂဂါ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်မြတ်တရားတို့ပေတည်း" ဟူသော

တရားပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားတော်၌ ဝိပဿနာသမထသည်လည်း ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏပင်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

အဘိဓမ္မာပိဋကသမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ (၄-သစ္စဝိဘင်္ဂ)၊ ၁-သုတ္တန္တိကဘဇနီယ၊ ၄-မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ(နှာ-၁၁၄)တွင် "သော ခေါ ပနေသ မဂ္ဂေါ သမ္မာဒိဋ္ဌိသက်ပွာနံ ဝိဇ္ဇာယ သေသမ္မာနံ စရဏေန သင်္ကိတတ္တာ ဝိဇ္ဇာ စရဏ၌၊ တထာ တေသံ ဒ္ဝိန္နံ ဝိပဿနာယာနေန၊ ဣတရေသံ သမထယာနေန၊ သင်္ကိတတ္တာ၊ သမထော စရဏ ဝိပဿနာ စ"ဟူ၍ ပါရှိပါသည်။

ဝိဇ္ဇာ၊ သို့မဟုတ် ဝိပဿနာဉာဏသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပဖြစ်ပါသည်၊ စရဏ၊ သို့မဟုတ် သမထသည် သမ္မာဝါစာ သမ္မာသမာဓိဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ မဂ္ဂင်ထိုက်သော ဝိပဿနာကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် သမထဖြစ်သော (သို့)စရဏဖြစ်သော ငြိမ်းအေးမှုအကျင့်သည်လည်း ပြည့်စုံပြီးဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ သို့ပါ၍ တပည့်တော်မျှားအတွက် ဝိပဿနာအလုပ်ကို လုပ်ယင်းဖြင့်ပင် သမထအလုပ်မျှားလည်း အလိုအလျောက် ပါဝင်နေပြီးဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၆။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည်ပင် ပညာဓိကဗုဒ္ဓဖြစ်၍ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင်လည်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ(၀၊) ပညာသည်ပင် နံပါတ် ၁-နေရာတွင် ထားရှိ ဟောပြောတော်မူခဲ့ရာ တပည့်တော်မျှားကလည်း ပညာစခန်းဖြစ်သော ဝိပဿနာကိုသာ ရှေဆုံးမှ ထား၍ ပြောဆိုရေးသားနေရခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် ပညာစခန်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသည် အမြင်မှန်ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ထို"အမြင်မှန်"ကို "အမှန်မြင်"မှ ရရှိပါသည်၊ အမှန်မြင်ဆိုသည်မှာ သင်္ကိသင်္ကမဲ့ဖြစ်ပါသည်၊ ဤ သင်္ကိသင်္ကမဲ့သည် သန္ဓိဋ္ဌိက အကာလိက စသော ဓမ္မဂုဏ်နှင့်လည်း ကိုက်ညီပါသည်ဘုရား၊ သင်္ကိရှိလူသားသည် သင်္ကမဲ့အစာ,ရေ,လေတို့ကြောင့် ဖြစ်ရသည်၊ ထိုအစာ ရေ လေတို့သည် ဗဟိဒ္ဓလောကဌ ရှိသည်၊ ဗဟိဒ္ဓသည် အဇ္ဈတ္တ ဖြစ်လာသည်၊ ထိုအဇ္ဈတ္တသည် သင်္ကိရှိဖြစ်သည်၊ ထိုသင်္ကိရှိသည်ပင်လျှင် မကြာမြင့်မီ ဗဟိဒ္ဓပြင်ပသို့ ကူးပြောင်းသွားသည်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အစာ လေ ရေတို့သည် ပင်လျှင် ရှေ့လျားမတည်ငြိမ် ပုံစံတခုမှ ပုံစံတခုသို့ ပြောင်းလဲနေသည်၊ ဥပမာ စပါးမှ ဆန်၊ ဆန်မှ ထမင်း၊ ထမင်းမှ လူ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

မတည်မြဲသော ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ဖြင့်တည်ဆောက်ထားသော ဤရုပ်ကာယ-ဝတ္ထုသည်လည်း မတည်မြဲပေ၊ ထိုသို့သိလာသောအခါ ထိုသင်္ကိရှိရုပ်ကာယပေါ်၌ "အမြင်မှန်" ရရှိလာပါသည်၊ ထိုအမြင်မှန်သည်ပင်လျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ

ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိသည်ပင်လျှင် ပညာဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ပညာဟူသည် "ပကာရေန ဉာဏော" အရ ခဲခြားစိတ်ဖြာ၍ သိသောအသိဉာဏ်ပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။ [ဤနေရာအရောက်တွင် ရုံးတော်က မေးခွန်းမေးသည်]

ပကာရေန ဉာဏော ပါဠိအမှားကို မေးခြင်း

ဦးကုမာရ (ဝိနည်းဓိုရ်) —စောဒနာအမှတ် (၇)ကို ဖြေကြားသော သောနော်ဠ် "ပကာရေန ဉာဏော"ဟူသောပါဠိသည် ကျမ်းတကျမ်းက ယူပြီး ထည့်ထားသော ပါဠိလား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ဒကာတို့ရဲ့ လက်ဖြစ်ပါဠိလား။

ဖတ်ကြားသူ —ဒါက တပည့်တော်တို့ ဝိသေသဝစနတ္ထသဘော သက်ရောက်တဲ့ ပါဠိတခုခုကို တပည့်တော်များ ရှာရင်း ဖွေရင်း ဖတ်ရင်း ကဟုသုတကြားဖူးတဲ့အနေနဲ့ ထည့်ထားတာပါဘုရား။

ဦးဇဝန (ဝိနည်းဓိုရ်) —သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးခင်ဟန်မှာ တာဝန်ရှိပါတယ်၊ ဦးခင်ဟန်ကိုမေးပါ။

ဦးကုမာရ —ဒကာဦးခင်ဟန် ဒီပါဠိ သဒ္ဒါကျမ်းကလား၊ တခြားကျမ်းကလား၊ ဘယ်ကရတယ်ဆိုတာ ဖြေပါ။

ဦးခင်ဟန် —ဘုရားတပည့်တော်မျှားကို ယခုလိုမေးစမ်းနေတဲ့အတွက် အခွင့်လဲကုန်သွားပါပြီ ဘုရား၊တပည့်တော်တို့ရဲ့ခွက်ယှင်းမှုတွေကို အရှင်ဘုရားမျှားဆုံးဖြတ်တဲ့အခါ ထည့်သွင်းဆုံးဖြတ်ပါ! ဘုရား။

ဦးကုမာရ —တကာကြီးတို့ လုပ်ပြီးထည့်ဘာလား၊ ကိုယ်တိုင်ဝိုင်္ဂြိဟ်လုပ်ထားတာ ဆိုရင်လဲ ကိုယ်တိုင်လုပ်ထားကြောင်းဖြေရင် ပြီးဒါပါပဲ။

ဦးမင်ဟန် —တပည့်တော်တို့လဲ ဆရာသမားနဲ့ လုပ်ရတာပါဘုရား၊ ကိုယ်တိုင်မသိပါဘုရား။

ဦးကုမာရ —ကိုင်း ကိုင်း ကိုယ်တိုင်မသိဘူးဆိုထားတော့ ဟုတ်ပြီ၊ ရှင်းနေပြီ။

ဦးခင်ဟန် —တပည့်တော်တို့ဟာ ဒီမျှင်တော်ဗုဒ္ဓ အာဘိဓမ္မာကို သိရေးတတ်ရေး အတွက် ယသသတို့သားနဲ့ ဘုရားတပည့်တော်တို့ဟာ သိပ်ပြီးတော့ မထူးကြပါဘူး၊ သူမသာ ကိုယ်မသာ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ဦးဇဝန (ဝိနည်းဓိုရ်) —ဒီယသ သတို့သားတွေ ဘာတွေဖြေနေစရာ မလိုပါဘူး၊ ပကာရေန ဉာဏောကိုသာ ဖြေပါ၊ အပိုတွေပြောမနေပါနဲ့။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန (အဖွဲ့ဝင်တဦး) —ဥက္ကဋ္ဌကြီးကိုယ်စား တပည့်တော်များ ဖြေခွင့်ပြုပါဘုရား၊ ပကာရေန ဉာဏော ဆိုတဲ့ပါဠိက အားလုံးတပည့်တော်များ တသာသနာလုံး ပထမငယ်တန်းကစပြီး ဖြေတဲ့ ဦးပဉ္စင်းငယ်များ ရှင်သာမဏေငယ်များမလောက်က စပြီးတော့ သိကြပါတယ်ဘုရား၊ ဒီပါဠိက ပါဠိတော်တွေထဲမှာ မရှိသော်လဲပဲ အဋ္ဌကထာဋီကာတွေထဲမှာ အများဆုံးတွေ့နိုင်တဲ့ ပါဠို အမျိုးအစား ဖြစ်ကြောင်းပါဘုရား။

ဦးဥာနိက —ဒီပါဠိကို ဘုန်ကြီးတို့မေးရတာက တခြားကြောင့်မဟုတ်ဘူး၊ "ပကာရေန ဉာဏော"မှာ ဉာဓော်ဆိုတာ လွဲနေတယ်. လိုင်လွဲနေတယ်၊ဗကဝံ များ ဘုရားဟောပါဠိကို ဂရုစိုက် မစိုက် ပါဠိသင်ဘူး မသင်ဘူး လက်တွေ့သိရအောင် ဘုန်ကြီးတို့က မေးရခြင်းဖြစ်တယ်၊ သဒ္ဒါ စည်းကမ်းအရ ပြောရလျှင် "ပကာရေန ဉာဏံ"သာ ဖြစ်စရာ ရှိတယ်၊ "ပကာရေန ဉာဏော"လို ဘယ်နည်းနဲ့မှ မနေနိုင်ဘူး၊ ပါဠိ စည်းမျဉ်းနဲ့မညီ ပါဠိထုံးတမ်းစဉ်လာလွဲနေတယ်၊ ဘယ်အဋ္ဌကထာ ဋီကာမှာမှ မတွေ့နိုင်ဘူး၊ အဲဒါကြောင့် ပါဠိမတတ်ပဲ တယောက် ယောက်ကများပင်ပြီး ရေးထားတာလားလို့ မေးတာ၊ ဒါမှမဟုတ် ဦးဥက္ကဋ္ဌလို ထွင်လိုက်တာလားလို့ ဘုန်းကြီးတို့ကမေးတာ။

ဦးကုမာရ —ပကာရေန ဇာနာတီတိ ပညာ — ဒီလိုရင် ယို့ရမှာကိုး၊ ပကာရေန ဉာဏ်ဆိုရင်လဲ ပရိယာယ်ပုဒ်တော့ ဖြစ်ပါတယ်၊ အခု ဒီအမှတ် (၈) သောဓနာမှာ "ပကာရေန ဉာဏော"လို့ ရေးထားလို့ ဒါဘယ်လို သဘောလဲ။

ဦးခင်ဟန် —မှန်ပါ၊ လိုင်လွဲနေတဲ့သဘောပါဘုရား။

ဦးကုမာရ —လိုင်လွဲနေခြင်းဖြစ်တယ်။

ဦးခင်ဟန် —မှန်ပါ၊ လိုင်လွဲကြောင်း ဝန်ခံပါတယ်ဘုရား။

ဦးကုမာရ —လွဲကြောင်း ဝန်ခံယင် တော်ပြီ၊ ရှေ့ဆက်ဖတ်ပေတော့။

မမြဲသောရုပ်ကို မမြဲသောရုပ်ဟူ၍ အပိုင်သိခြင်းသည်ပင် "အမြင်မှန်" ဖြစ်ပါသည်။

"အနိစ္စံယေဝ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု စက္ခုံ အနိစ္စန္တိ ပဿတိ၊ သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ" (ခန္ဓဝဂ္ဂ သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ္တပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ-နန္ဒိက္ခယသုတ္တ စာ-၁၅၆။)

"အနိစ္စေယော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ရူပေ အနိစ္စာတိ ပဿတိ၊သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ" (ခန္ဓဝဂ္ဂ သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ္တပါဠိ၊ ဗာဟိရ-နန္ဒိက္ခယသုတ္တ၊ စာ-၅၇။)

၇။ ထိုသို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သမ္မာသင်္ကပ္ပ အတွေးအခေါ် မှန် ကြံစည်မှုမှန် ဖြစ်ပါသည်၊ ထို အတွေးမှန် ကြံစည်မှုမှန်သည် ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့၌ ကြံစည်မှု ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု ကြံစည်တွေးခေါ်မှု ကြောင့်ကြ စိုက်မှု ဇောင့်တပူပန်မှုတို့၌ မကြံစည်တော့ပဲ ကျိုယုတ်ညံ့သော ကြံစည်မှု များမှ ရှောင်ကြဉ်၍ "မမြဲသော ရုပ်တို့မှ လွတ်မြောက်မှုကိုသာ ကြံစည်ခြင်း မညှဉ်းဆဲတော့ခြင်း ကြောင့်ကြမှု ဝေဒနာတမှုတို့မှ ကင်းဝေးခြင်းများ ဖြစ်လာပါသည်၊ ဤသည်ပင်လျှင် သမ္မာသင်္ကပ္ပ အတွေးအခေါ်မှန် ဖြစ်ပါသည်

ဘုရား၊ ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပဟူသော အမြင်မှန် အတွေးမှန်တို့သည်ပင် လျှင် ပညာဖြစ်သည်၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်သည်၊ ဝိပဿနာ ဖြစ်ပါတော့သည် ဘုရား။

၈။ ထိုအမြင်မှန် အတွေးမှန် ဝိပဿနာနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မမှန်သော ပြောမှုကို ရှောင်ကြဉ်၍ အပြောမှန်မှသို့ အလိုအလျောက် ရောက်ရှိလာပါတော့သည်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဝစီဒုစရိုက် လေးပါးကို အမြင်မှန် အတွေးမှန်ဖြင့် ပယ်လိုက်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၉။ ဤသို့ဖြင့် စောင့်စည်းခြင်းသီလ ကျင့်ကြံခြင်း စရဏတို့ ဖြစ်လာပါသည်၊ ပညာ (သို့) ဝိဇ္ဇာ(သို့) ဝိပဿနာနှင့် ပြည့်စုံပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် "မမှန်သောအလုပ်" ဖြစ်သော အသက်သတ်ခြင်း ခိုးယူဘိုက်ခိုက်ခြင်း ကာမတို့၌ လွန်ကျူးခြင်းတို့ကို ဝေရမဏီ=ရှောင်ကြဉ်ခြင်း အဝိတိဏ္ဏမ=မလွန်ကျူးခြင်းတို့ဖြင့်လည်း ကျင့်သုံးပါသည် ဘုရား။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ အမြင်မှန် အတွေးမှန် ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ညစ်ညူးပူပန်စေမှုကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းတရားများ ဖြစ်၍ ထိုသုံးပါးကို မကျင့်သုံးပဲ ပဟာနသီလ အဖြစ်ဖြင့်လည်း ဖယ်ရှားထားပြီး ဖြစ်ပါသည်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထို(၃)ပါးသည် မိမိအလုပ် မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုပဟာနသည်ပင်လျှင် သမ္မာကမ္မန္တ "အလုပ်မှန်" ဖြစ်ပါသည်၊ ဤအတိုင်း စောင့်စည်းသည်၊ ဤအတိုင်း ကျင့်ပါသည်ဘုရား။

၁၀။ သမ္မာကမ္မန္တမြောက်သော လုပ်ကိုင်ရှာဖွေမှုဖြင့် ရအပ်သောပစ္စည်းတို့ကို သုံးဆောင်၍ မျှတစွာ သက်ဓမ္မဒါယ်ကျေင်းရှိခြင်းဖြင့် သမ္မာအာဇီဝ မဂ္ဂင်ကို ကျင့်သုံးသည် မည်ပါသည်ဘုရား။

၁၁။ ဝါယာမဟူသည် လုံ့လဥဿာဟပြုခြင်းဖြစ်သည်၊ အမှန်လုံ့လဥဿာဟပြုခြင်းဆိုသည်မှာ မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်များ မဖြစ်အောင် ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်များကိုပယ်ရန် အားထုတ်ခြင်း မဖြစ်ရသေးသော ကုသိုလ်များ ဖြစ်လာအောင် လုံ့လဥဿာဟပြုခြင်းနှင့် ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်တရားများကို ပွားများအောင် လုံ့လဥဿာဟပြုခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်၊ ဤမဂ္ဂင်ကိုလည်း စွမ်းအားရှိသူများ ကျင့်သုံးကြပါသည်။

၁၂။ သတိ=ဂရုစိုက်မှု မှတ်သားမှုဆိုသည်မှာ အမှန်ဂရုစိုက်မှုဖြစ်သည့် ရှေ့သို့ကြည့်ရာ တူရွေကြည့်ရာ တစောင်းကြည့်ရာတို့၌လည်းကောင်း ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်းတို့၌လည်းကောင်း ခွက်ယောက်ကိုင်ခြင်း အဝတ်ကိုင်ခြင်း တို့၌လည်းကောင်း စားခြင်း သောက်ခြင်း မျိုခြင်း ခဲခြင်းတို့၌လည်းကောင်း အလေးသွာခြင်း အပေါ့သွားခြင်းတို့၌လည်းကောင်း သွားခြင်း, ရပ်ခြင်း,

ထိုင်ခြင်း, လျောင်းခြင်း, နိုးကြားခြင်း, ပြောဆိုခြင်း, ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းတို့၌ လည်းကောင်း ဤသည်တို့သည် အမှန်ဂရုစိုက်မှု ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၁၃။ သမ္မာသမာဓိ=တည်ကြည်မှုမှန် ဆိုသည်မှာ အမြင်မှန်, အတွေးမှန်, အပြောမှန်, အလုပ်မှန်, သက်ထိန်းမှန်, လုံ့လဥဿာဟပြုမှုမှန်, ဂရုစိုက်မှုမှန် ဟူသော သတ္တဂိုကမဂ်ပေါ်၌ တည်ကြည်ခြင်းသည်သာလျှင် သမ္မာသမာဓိ= တည်ကြည်မှုမှန် ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ဤအတိုင်းသာလျှင် တည်ကြည်၏၊ ဤအတိုင်းသာလျှင် ကျင့်၏။

၁၄။ ဤသို့ သန့်ရှင်းစင်ကြယ် မှန်မြတ် လွတ်လပ်သည့် တခုတည်းသော တည်ရာ မှီရာ လမ်းစဉ်၌ အသိ၏ ပြည့်စုံခြင်း အသိဉာဏ်ရောက်ခြင်းဖြစ်လျှင် မျက်စိလည်ပျောက်၏၊ အသိဉာဏ်ရောက်၏၊ မျက်စိလည် ပျောက်သည်ဟု ဆိုရာ၌ မမေ့ဖျားမီ အတိတ်ကာလနှင့် သေပြီးနောက် အနာဂတ်တို့အပေါ် မျက်စိမလည်ခြင်းဖြစ်၍ သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မ အပေါ်၌ အသိဉာဏ် ရောက်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ ထိုအခါ အကြောက်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အမျောက်ဟူ၍လည်းကောင်း ကင်းပကာ ဒုက္ခငြိမ်းရေးကို စိတ်ချရပြီ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဤသို့သာလျှင် ထပ်ဖန်တလဲလဲ ဘာဝနာပွားများခြင်းဖြင့် တဏှာသုံးရပ်ကို အပြီးအပိုင် ဖယ်ရှားနိုင်ရေးအတွက် ကျင့်သုံးလျက်ရှိပါသည်ဘုရား။

၁၅။ တပည့်တော်များသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မ, ပတ္တဓမ္မ, ဝိဒိတဓမ္မ, ပရိယောဂါဠှဓမ္မ အပေါ်၌သာလျှင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိပါသည်၊ သံသယများ လွန်မြောက်ပြီ သို့လော သို့လောမဖြစ်ပြီ ပြောရဲ ဆိုရဲပြီ တပါးသူနှင့် မဆိုင်ပြီဟူသော ဤသို့သော ဝိပဿနာမျိုး ဤသို့သော သမထမျိုးကိုသာလျှင် တပည့်တော်များ ကျင့်သုံးမိပါသည်ဘုရား။

၁၆။ စောဒက ဆရာတော်များ ဆိုလိုသော ယောဂလမ်းစဉ် သာသနာပ သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ လမ်းစဉ်မျိုး၌ အကျုံးဝင်သည့် သမထဝိပဿနာမျိုးကို တပည့်တော်များ မကျင့်သုံးကြပါဘုရား၊ သာသနာပလမ်းစဉ်မျိုးသည် ဗုဒ္ဓ၏ အနတ္တအဘိဓမ္မာ ဓမ္မဒေသနာစစ်၌ မပါဝင်ဟု တပည့်တော်များ ရိုးသား စွာပင် ယုံကြည်ပါသည်ဘုရား။

၁၇။ စောဒနာချက် (ဂ)တွင် စောဒကဆရာတော်များက မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် သြပမ္မဝဂ် ရထဝိနီတသုတ် စာမျက်နှာ ၂၀၄-နှင့် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ-၂၁၀၊ ၂၁၁-တို့တွင် တင်ပြထားသည့် သုတ္တန်မှာ ပြည့်စုံလုံလောက် ခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်ဘုရား၊ ထိုသုတ္တန်တွင် အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် မန္တာဏီ၏သား အရှင်ပုဏ္ဏတို့ တဦးနှင့်တဦး ဆွေးနွေး၍ ရထားဥပမာ ပုံဆောင် ခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ ဆွေးနွေးချက်မှာ—

‘ငါ့ရှင် မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသလော”ဟုမေး၏။

“ငါ့ရှင် မှန်ပါ၏”ဟု ဆို၏။

“ငါ့ရှင် အကျင့်သီလစင်ကြယ်ခြင်း အကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးသလော”ဟု မေး၏။

“ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါ”ဟု ဆို၏။

“ငါ့ရှင် စိတ်သမာဓိ အထူးစင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသလော”ဟု မေး၏။

“ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါ”ဟု ဆို၏။

“ငါ့ရှင် အမြင် အထူးစင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးသလော”ဟု မေး၏။

“ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါ”ဟု ဆို၏။

“ငါ့ရှင် ယုံမှားခြင်းကို လွန်မြောက်မှုဉာဏ် အထူးစင်ကြယ်ခြင်း အကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသလော”ဟု မေး၏။

“ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါ”ဟု ဆို၏။

“ငါ့ရှင် မဂ်ဉာဏ်သည် မဟုတ်သည်၌ ဉာဏ်အမြင် အထူးစင်ကြယ်ခြင်း အကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသလော”ဟု မေး၏။

“ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါ”ဟု ဆို၏။

“ငါ့ရှင် အကျင့်သီလ အထူးစင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးသလော”ဟု မေး၏။

“ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါ”ဟု ဆို၏။

“ငါ့ရှင် အကျင့်သီလ အထူးစင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးပါသလော”ဟု မေးသော်—

“ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါ”ဟု ဖြေဆို၏။

"ငါ့ရှင် စိတ်သမာဓိ အထူးစင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်မသောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသလော"ဟု မေးသော်-

"ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါ"ဟု ဖြေဆို၏။

"ငါ့ရှင် အမြင်အထူးစင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ပ။ ငါ့ရှင် အမြင် အထူးစင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသလော"ဟု မေးသော်-

"ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါ"ဟု ဖြေဆို၏။

"ငါ့ရှင် အဂ္ဃယ်၍ ဤအကျိုးငှာ မကျင့်သုံးသော် အဘယ်အကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသနည်း"ဟု မေး၏။

"ငါ့ရှင် စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းအကျိုးငှာသာလျှင် မြတ်စွာဘုရားထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပါ၏"ဟု ဆို၏။

ငါ့ရှင် အကျင့်သီလ အထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းလောဟု မေး၏၊ ငါ့ရှင်မဟုတ်ပါဟု ဆို၏။ ။ပ။ ငါ့ရှင် စိတ်သမာဓိအထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းလောဟု မေးသော် ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါဟု ဖြေဆို၏၊ ငါ့ရှင် အမြင်ထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းလောဟု ။ပ။ ငါ့ရှင် မင်္ဂဏ်အမြင်ထူးစင်ကြယ်ခြင်းသည် စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းလောဟု မေးသော် ငါ့ရှင် မဟုတ်ပါဟု ဖြေဆို၏။

ငါ့ရှင် ဤတရားတို့ထို ကြဉ်၍ စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းသည် ဖြစ်သလောဟု မေးသော် ငါ့ရှင် မဖြစ်ပါဟု ဖြေဆို၏။

ငါ့ရှင် ဤတရားတို့ကို ကြဉ်၍ စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းသည် ဖြစ်သလောဟု မေးသော် ငါ့ရှင် မဖြစ်ပါဟု ဖြေဆို၏။

ငါ့ရှင် အဘယ်သို့လျှင် ဤဖြေဆိုသော စကား၏ အနက်ကို မှတ်သင့်သနည်းဟု မေး၏။

ငါ့ရှင် အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် အကျင့်သီလ အထူး စင်ကြယ်ခြင်းကို စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းဟု ပညတ်ငြားအံ့၊ စွဲယူမှုနှင့် တကွသာလျှင် ဖြစ်သောတရားတို့ကို စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းဟု ပညတ်သည် မည်ရာ၏။ ။ပ။ ငါ့ရှင် အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် မင်္ဂဏ်၏အမြင် အထူးစင်ကြယ်ခြင်းကို စွဲယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းဟု ပညတ်ငြားအံ့၊ စွဲယူမှုနှင့် တကွသာလျှင် ဖြစ်သော တရားကို

စဲ့ယူမူမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်းဟု ပညတ်သည်မည်ရာ၏၊ ငါ့ရှင် အကယ်၍ ဤတရားတို့ကို ကြဉ်၍ စဲ့ယူမူမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်း သည် ဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့ ပုထုဇဉ်သည် ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးရာ၏။

ငါ့ရှင် မှန်၏၊ ပုထုဇဉ်သည် ဤတရားတို့ကို ကြဉ်၍ဖြစ်၏။ ငါ့ရှင် ဤလောက၌ ဥပမာအားဖြင့် အခွါကုန်သော ပညာရှိ ယောကျ်ားတို့သည် ပြောဆိုသောစကား၏ အနက်တို့ကို သိကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သင့်အား ဥပမာ ပြအံ့။

ဝိနည်းခို၌ ဆရာတော် အရှင် သူမြတ်များဘုရား–

ဆဋ္ဌမူ မြန်မာပြန်အတိုင်း ဆက်လက်လျှောက်ထားနေပါက အခြိန်မလေ်ာက် မည်ဖြစ်ပါ၍ အကျဉ်းချုပ် လျှောက်ထားပါမည်ဘုရား။

၁၈။ ပဿေနဒီ ကောသလမင်းသည် သာဝတ္ထိမြို့မှ သာကေတမြို့သို့ သွား၏၊ လမ်းတွင် ရထားခုနစ်စီး စီစဉ်ထား၏၊ နောက်ဆုံး နံပါတ်ခုနစ် ရထားဖြင့် သာကေတမြို့သို့ရောက်သည့် ဥပမာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဤဥပမာ၌ ပဿေနဒီ ကောသလမင်းသည် သာကေတမြို့သို့ ရောက်ရှိရေး သည်သာ အဓိကဖြစ်ပါသည်၊ ဤသုတ္တန်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ရှင်သာရိ ပုတ္တရာ၏ အမေး အရှင်ပုဏ္ဏ၏ အဖြေတွင် စဲ့ယူမူမရှိသော ထက်ဝန်းကျင်ငြိမ်း အေးခြင်း "အနုပါဒပရိနိဗ္ဗာန်" အတွက်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ခန်း လမ်းစဉ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိတို့သည် သမထကျင့်စဉ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျန် (၅)ပါးဖြစ်သည့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ တို့သည် ဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာ အမှတ်၈/၁ တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ၊ထို့သုတ္တန်အတွက် စောဒကဆရာတော်များ၏ အတွေးနောမတိမျှသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်၊ သုတ္တန်ဓမ္မ များကို လေ့လာရာတွင် အရှိကိုအရှိအတိုင်းသာ စောဒနာသင့်ပါသည်ဘုရား၊ ဓမ္မကို အဓမ္မ ဖြစ်အောင် ဝိနယကို အဝိနယဖြစ်အောင် ကိုယ်လိုရာကိုယ်ဆဲ့၍ ရေးသားစောဒနာမှုပြုလျှင် 'မယံ အာပဇ္ဇတီတိ အာပတ္တိ'ဟူသော ဝစနတ္ထ အရ စောဒကဆရာတော်များတွင် အာပတ်သင့်၍ အပါယ်သို့လားမည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်မိကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား၊ အာပတ်သင့်သော ရဟန်းများကိုလည်း ဘုရားရှင်က မောဃပုရိသ "မင်္ဂဖိုလ်မှ အချည်းနှီးသော ယောကျ်ား" ဟု ဆိုလေ့ရှိကြောင်းကို ပညာရှင်များ ပြောပြချက်အရ တပည့်

တော်များ မှတ်သားထားဖူးပါသည်၊ မှန်သည် မမှန်သည်ကတော့ တပည့်တော်များ မသိပါဘုရား။

ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

၁၉။ "စဲ့ယူမှုမရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းအေးခြင်း" "အနုပါဒပရိနိဗ္ဗာန" အတွက် အလဂဒ္ဒူပမသုတ်၊ ဖောင် ဥပမာ (ကူလ္လူပမ)တွင် "ရဟန်းတို့ သိမ်းပိုက်ထားရန် မဟုတ်ပဲ ကူးမြောက်ဖို့ရန် အကျိုးငှာသာလျှင် ဖောင်ကိုဖွဲ့၏" ဟူသော ဖောင်ဥပမာရှိသော တရားတော်ကို ဟောကြားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(မူလပဏ္ဏာသ မြန်မာပြန် စာမျက် နှာ-၁၉၁၊ ပုဒ်ရေ-၂၄၀)

ထိုကူလ္လူပမသုတ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ တပည့်တော်များ အထက်မှ တင်ပြထားသည့် ရထဝိနီတသုတ်နှင့် တထပ်တည်း တထေရာတည်း ဖြစ်နေပါသည်၊ ကူလ္လူပမသုတ်၏ အကျဉ်းချုပ်ကို လျှောက်ထားရပါလျှင်—

ရေပြင်ကို ဖြတ်၍ တဘက်ကမ်းသို့ သွားလိုသော ယောကျ်ားသည် သစ်ဝါး မြက်တို့ကို စုရုံးဖောင်ဖွဲ့ကာ လက်ခြေတို့ဖြင့် ကြိုးစားလှော်ခတ်၍ တဘက်ကမ်းသို့ အရောက်ကူးသွားပြီးနောက် ထိုတဘက်ကမ်းသို့ရောက်သောအခါ ဖောင်သည် ငါ့အတွက် အလွန် ကျေးဇူးများသည် ဆိုကာ ကျောကုန်းဖြင့် ပိုး၍ သယ်မသိမ်းဆည်းထားဖွယ်မလိုပေ၊ အကယ်၍ ထိုသို့ကျောပိုး ထမ်းရွက်ရန် ကြိုးစားခဲ့သော် မလုပ်သင့်သည်ကို ပြုလုပ်ခြင်းသာ ဖြစ်ပေမည်။

ထို့အတူ ငါဟောကြားသော တရားတော်သည်လည်း သံသရာတည်းဟူသော ရေအပြင်ကို ဖြတ်၍ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော တဘက်ကမ်းသို့ အရောက် ကူးခတ်ရန်သာ ဖြစ်၏၊ စဲ့ယူသိမ်းပိုက်ထားရန် မဟုတ်ပေ၊ ဤသို့သော အဓိပ္ပာယ်ကို သိမြင်သူတို့သည် ဓမ္မတရားတည်းဟူသော ဖောင်ကိုသော်လည်း စွန့်ပယ်ခဲ့ရမည်၊ တရားနှင့်ဆန့်ကျင်သော သံသရာနစ်မွန်းကြောင်းဖြစ်သည့် အဓမ္မမှုတို့ကိုကား ဆိုဖွယ်ရာပင် မရှိတော့ပြီ၊ တစိုးတစိမကျန် အကုန် ပယ်လှန်ပစ်ရမည်ဟု ဟောတော်မူပေသည်။

၂၀။ အထက်ဖော်ပြပါ သုတ္တန် ၂-ခုတွင် ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်ကို ကိုးကွယ်စရာအဖြစ်သာ စဲ့ယူထားကြ၍ ဓမ္မ အဓမ္မဟူသော အစဲ့အားလုံး ကုန်ဆုံးကွာကျအောင် မကြိုးစားကြသူများ၊ လူစည်ရာမှာ ငါသိလုပ်၍ ကြွားလုံးထုတ်ကာ အငြင်းသန်ကြသူများ၊ ကိုယ့်အမှားကိုယ်မမြင်ပဲ သူတပါးအမှားရှိလျှင် တရားသိလုပ်ကာ နှိမ့်ချတတ်သူများအစွက် အထူးသတိပေးထားသော

သုတ္တန်ဖြစ်ကြောင်း စောဒကဆရာတော်များအား အသိပေး လျှောက်ကြား ပါရစေပါဘုရား။

၂၁။ ဤစောဒနာဌာန ခြုံ၍ လျှောက်ထားရပါလျှင် စောဒကဆရာတော် များသည် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး မဖြစ်သရွေ့ နိဗ္ဗာန်နှင့် မနီးစပ်နိုင်ပုံကို ဖိ၍ ဆိုထားပါသည်၊ ပဋ္ဌာစာရိကဲ့သို့သော အရွှေးမ ကိသာဂေါတမီလို အန္ဓ အမ္မပါလီလို ပြည့်တန်ဆာမ၊ အင်္ဂုလိမာလကဲ့သို့သော လူဆိုးကြီးများသည် အသိနှင့်အကျင့် ထပ်မံသည့် တခဏအတွင်း၌ အမှန်တရားကို ထိုးထွင်း သဘောပေါက်နိုင်ခဲ့သော အထောက်အထားများသည် ထိုဝိသုဒ္ဓိ (၇)ပါး အောက်တွင် ဇသးသိမ် မှေးမှိန်၍ ငုတ်လျှိုးနေရပါတော့သည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်များ ဘုရား—

၂၂။ စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာချက် အမှတ် (၈)တွင် "စတုက္က-နိပါတ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ ပဋိပဒါဝဂ် ယုဂနဒ္ဓသုတ် (နှာ-၄၅၇)၌ ဆိုထားချက်ကို ဖော်ပြထား၍ သမထဝိပဿနာ ပွားရမည့် ဩဝါဒနည်းလမ်းဟု စွဲချက်တင်ထား ပါသည် ဘုရား။

ထိုအဆိုမှာလည်း ကိုယ်လိုရာကိုယ်ဆွဲ၍ စောဒနာခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဆိုယုဂနဒ္ဓသုတ်တွင် အရှင်အာနန္ဒာက အပေါင်းအသင်း ရဟန်းတော်များအား ဟောကြားသော သုတ်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုသုတ်ကိုလည်း စောဒကဆရာ တော်များက တဝက်တပျက် ကိုယ်လိုချင်သည့် အချက်အလက်လောက်ကိုသာ ကောက်ယူထုတ်နုတ် ပြသထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည့်ဘုရား။ သုတ်တခုလုံး၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ကို စောဒကဆရာတော်များ လေ့လာသုံးသပ်မိပါလျှင် ဤ ကဲ့သို့ တပည့်တော်များအပေါ် စွဲချက် တင်ဖြစ်မှ တင်မိမည့် ထင်ပါသည် ဘုရား၊ဤသုတ်သည် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောသောသုတ် မဟုတ်ပါဘုရား၊ အရှင်အာနန္ဒာက အပေါင်းအသင်း ရဟန်းတော်များအား ဟောကြားသော သုတ်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဤသုတ်၏ ဆိုလိုရင်း အကျဉ်းချုပ်မှာ သမထနှင့် ဝိပဿနာ ပွားများရမည်ဟု ဆိုလိုရင်းမဟုတ်ပါ၊ သမထရှေသွားရှိသော ဝိပဿနာဖြင့် ဖြစ်စေ ဝိပဿနာရှေသွားရှိသော သမထဖြင့် ဖြစ်စေ သမထ ဝိပဿနာ ၂-ပါးစုံ ရှေသွား၍ဖြစ်စေ ပွားများအားထုတ်ပါက သံယောဇဉ် ပျောက်၍ အနုသယကင်းစင်သည်ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၂၃။ ၎င်းပြင် "ကတမေ ဒ္ဒေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ သမထော စ ဝိပဿနာ စ ကတမေ ဒ္ဒေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ"ဟု ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ စာမျက်နှာ ၂၂၂-ကို ညွှန်း ထားသဖြင့် တပည့်တော်များ ရှာဖွေကြည့်ရာ ထိုစောဒကဆရာတော်များ ညွှန်း ထားသော အထက်ပါပါဠိကို မတွေ့ရှိသဖြင့် တပည့်တော်များ စဉ်းစားမိသည်မှာ

စောဒကဆရာတော်များက သတ္တမသင်္ဂါယနာအတွက် ကြိုတင်ပြုစုထားသော ပါဠိများပင် ဖြစ်လေသလောဟု စဉ်းစားမိပါသည် ဘုရား။ [ဤနေရာအရောက်တွင် ရုံးတော်က မေးခွန်းမေးသည်။]

(၂) ဂဏန်းနှင့် (ဂ) ဂဏန်း စက်ရိုက်မှားသည်ကို မေးခြင်း

ဦးကုပဒရ (ဝိနည်းဓိုရ်) —စုဒ်တက ဒကာများက ပါထိုကင္ဂ(နှာ၊ ၂၂၂)၌ သမထဝိပဿနာ ပါဠိမတွေ့ဟူးဆိုပါလား၊ စောဒက ဆရာတော်များက စုဒ်တကဒကာများ သံသယရှင်းအောင် ပြောရှင်းပေးလိုက်ပါ။

ဦးဝိသုဒ္ဓ (စောဒက) —ဒီကိုဇ္ဈဟာ လက်ဒိုပ်စက်ရိုက်စဉ်က ပါသွားတဲ့ အမှားပါဘုရား၊ (၂၂၂)မှာမဟုတ်ပဲ (၂၂ဂ)မှာကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ဘုရားဟော ပါဠိတော် အမှန်အတိုင်း အတိအကျတွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

သဘာပတိ —ကဲ ဒကာတို့ စာအုပ်လှန်ပြဖို့ရှင်းရဦးမှာလား။

စုဒ်တကများ —မလိုတော့ပါဘုရား၊ ယုံပါပြီဘုရား၊ တပည့်တော်များ စာမျက်နှာ သိရလျှင် တော်ပါပြီဘုရာ။

[၉-၇-ဂ၁ နေ့ အသံဖမ်းကြိုးခွဲမှု]

၂၄။ စောဒက ဆရာတော်များ၏ စောဒနာချက် (ဂ) တွင်လည်း "ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်လာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းစဉ်သည်လည်း ဝိပဿနာလမ်းစဉ်တရားတို့ ဖြစ်ကြပါသည်၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားတို့သည်လည်း ဝိပဿနာ တရားတို့သာ ဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား" ဟု ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များအား တင်ပြချက်ကို တွေ့ရှိရရာ တပည့်တော်များသည် အဘိနန္ဒန်တို့ အလွန်အမင်း နှစ်လိုဝမ်းမြောက်မှု ရှိလှပါသဖြင့် သာဓု သာဓု ဟု အနုမောဒနာ ပြုမိပါသည် ဘုရား၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် တပည့်တော်များ ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော စစ်မှန်သည့် ဝိပဿနာနှင့် တထပ်တည်း ကျရောက်နေသည့်အတွက် သာဓုခေါ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ပြာဟ္မဏဝါဒီများ ကျင့်သုံးသည့် သမထဝိပဿနာနှင့် လုံးဝကဲပြား ခြားနားနေပါသဖြင့် စောဒက ဆရာတော်များ မည္သည့်ပြမီရှေးယခင်ကတည်းက ဗုဒ္ဓ၏ ဝိပဿနာဖြစ်သည့် ဓမ္မစကြာနှင့် အနတ္တလက္ခဏဒေသနာအတိုင်း တပည့်တော်များသည် ယခင်ကလည်း ကျင့်သုံးခဲ့ပြီး ယခုလည်း ကျင့်သုံးဆဲ ဖြစ်နေသည့်အပြင် နောင်ကိုလည်း ဆက်လက် ကျင့်သုံးနေမည်သာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်များဘုရား–

၂၅။ စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာခွက် အမှတ် ၈- ၏ အောက်ဆုံး စာကြောင်း ၄-ကြောင်းတွင် [1] တောင်တွင်းကြီး နတ်မြို့တော်ရဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌကို လေးစားကြည်ညိုနေကြသည့် ရဟန်းရှင်လူပြည်သူတို့အား ယုံမှားသံသယဝင်လာအောင် ရေးသားဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်ဘုရား၊ ဤအရေးအသားမျိုးသည် ဝိနည်းတော်၏အောက်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော အရှင်တို့အတွက် ဝန်လေးလုပါသည်ဘုရား၊ ဆရာတော်ရှင်ဥက္ကဋ္ဌကို ကြည်ညိုလေးစားနေသူတို့အား အကြည်ညိုမဲ့အောင် လုပ်ဆောင်ချက်မျိုးဖြစ်နေပါ၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ အဆိုအမိန့်နှင့် လွဲချော်နေပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်များဘုရား—

၂၆။ စောဒကဆရာတော်များ၏ ဝိသေသစောဒနာ (ဂ) တွင် "ဤကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓပိဋကထေရဝါဒ၌ သမဃဝိပဿနာတို့သည် ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်၏ ပဓာနရည်ရွယ်ချက်လမ်းစဉ်သံသရာမှ ကယ်တင်ရေးလမ်းစဉ်များဖြစ်ကြပါသည်၊ အလွန်အရေးကြီးသော ပဓာနဖြစ်သောလမ်းစဉ် သမထဝိပဿနာကျင့်စဉ်တို့ကို ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ မပါဝင်ဟု ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ငြင်းပယ်နေကြခြင်းကြောင့် ထိုသူတို့၏ဝါဒသည် ဗုဒ္ဓပိဋကထေရဝါဒနှင့် မညီညွတ်သော အဓမ္မဝါဒီများဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား" ဟု ဖော်ပြပါရှိရာ စောဒက ဆရာတော်များသည် ထေရဝါဒ၌ သမထဝိပဿနာတရားများပါဝင်လျက်ရှိသည်ဆိုသည်ကို တပည့်တော်များ အငြင်းမပွားလိုပါ၊ သို့သော် စောဒကဆရာတော်များ ကိုယ်တိုင်ပင် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ စစ်မှန်သော ဝိပဿနာသည် ဓမ္မစကြာနှင့် အနတ္တလက္ခဏသုတ်ဖြစ်ကြောင်း ရှေတွင် အခိုင်အမာဆိုထားသဖြင့် တပည့်တော်များပင် သာဓု အနုမောဒနာ ပြုခဲ့သည်ကို ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ အသိပင်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ထို့ကြောင့် တပည့်တော်များ လက်ခံကျင့်သုံးနေသော သမထဝိပဿနာသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သြဝါဒတော်အစစ် ဖြစ်တော်မူသော ဓမ္မစကြာပဝတ္တနသုတ်, အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်များနှင့် ညီညွတ်နေပါသောကြောင့် မမှဝါဒ ဝိပဿနာသာဖြစ်ကြောင်း သောနာပြုအပ်ပါသည် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား။

၁။ ဤကျမ်း၊ နှာ၊ ၁၃၇၊ ကြောင်းရေ (၁၄-၁၇) စာပိုဒ်ကိုဆိုလိုသည်။

ဧသာဓနာအမှတ် (၉)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ချေပချက်]

အမှတ် (၉) စောဒနာလွှာကို သောဓနာပြုပါသည်အရှင်ဘုရား—

"ဤတွင် ဝိနည်းကျင့်ဝတ်ကို အလျဉ်းကရုမစိုက်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌ" ဟု သုံးနှုန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်၊ မိမိကိုယ်တိုင် ခရာတော်ဘုရားကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌကို မဖူးတွေ့ မဆက်ဆံဘူးပါပဲနှင့် အသားလွှတ် စုပ်စဲ့ ပြောဆိုကြခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ တပည့်တော်မျှားကိုယ်တိုင် အကြိမ်ကြိမ် ဖူးတွေ့ ဆက်ဆံရသော ဆရာတော်ကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဝိနယဂရုက ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်ပါသည်၊ တပည့်ရင်း တကာရင်းမျှားကိုသော်မှ စတင်ပြီး နှုတ်ဆက်လေ့မရှိပါ၊ တကြိမ်တခါမျှ မတွေ့ကြုံဖူးသူအချို့သည် ဆရာတော်ကြီးအား အထင်မှားတတ်ကြပါသည်၊ မည်သူ့ထံမှ မည်သည့်ပစ္စည်းကိုမျှ အလှူခံသည်ကို မတွေ့ရဖူးပါ၊ အလှူခံတရားလည်း တကြိမ်တခါမျှ မဟောဖူးပါ၊ တဆင့်ကြားမဟုတ် ကိုယ်တိုင် အသိအမြင်ကို တင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

(က) ယနေ့ ဘိက္ခုသံဃာဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ ဘုန်းတော်ကြီးတွေ လုံကန်ကျင့်သုံးနေကြတဲ့ ဝိနည်းကို မငဲ့မညှာပဲ လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်လိုက်ယင် ဥပါဒါန် တလုံးတခဲကြီးဖြစ်ရှိနေတာကို တွေ့ရပြန်ပါတယ်" ဟူသော စကား၏ အာဘောဂကို သဘောမပေါက်ကြသောကြောင့် "ရက်ရက်စက်စက် အမနာပရေးသားထားတာကို တွေ့ရပါတယ် ဘုရား"

ဟု စောဒနာကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁။ စာပေအရေးအသားတခုကို ဝေဖန်စုပ်စဲ့မည်ဆိုလျှင် စာရေးသူ၏ ရည်ရွယ်ရိုးရင်း နှလုံးသွင်း အာဘောဂကို သဘောပေါက်ဖို့လိုအပ်ပါသည်၊ အာဘော်ကို သဘောပေါက်နားလည်ရန်အတွက် စာတအုပ်လုံးကို ဖတ်ရှုရပါမည်၊ အပြစ်ရှာလိုသော စေတနာဖြင့် ကိုယ်လိုရာဆွဲပြီးပြောခြင်း စုပ်စဲ့ခြင်းသည် သူတော်ကောင်းတို့၏ အလုပ်မဟုတ်ပါ၊ မနောမမှန်သူတို့၏ လုပ်ရပ်မျိုးသာဖြစ်ကြောင်း စောဒကအရှင်မြတ်မျှား သတိလစ်သွားဟန် တူပါသည်ဘုရား။

၂။ ဤစာပိုဒ်တွင် ဆရာတော်ကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဝိနည်းတခုတည်းကို အလေးထားလွန်းပြီး ဥပါဒါန်မကပ်မိကြဖို့ ဖြစ်ပါသည်၊ ဝိနည်းကံတခုတည်းကိုသာ အလေးထားလွန်းလျှင် သံသယစိတ်ပွါး၍ ဥပါဒါန်ဖြစ်လျှင် ကျင့်သုံးရမည့် အခြားရဟန်းတရားတွင် လျော့ပါးသွားနိုင်ပါသည်၊ အကျဉ်းအားဖြင့် (၂၂၇)ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည် အကျယ်ပွါးပါက ကုဋ္ဌေခုနစ်ထောင်ကျော်

ရှိသည်ဟူသော အဆိုအမိန့်မျိုးသည် သံသယနှင့် ဥပါဒါန်ကို ဖြစ်စေတတ်ပါသည်ဘုရား။

၃။ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တို့တွင် ပါလေ့ရှိသော "သဉ္ဇေတနိကာယ" ဟူသော မိန့်ဆိုချက်သည် အလွန်လျော်ကန်လှပါသည်ဘုရား၊ ကျွန်းလွန်လိုသည့် စေတနာ မရှိလျှင် မည်သည့်ပြစ်ချက်မှ မသက်ရောက်နိုင်ပါ၊ စက္ခုပါလထေရဝတ္ထုတွင် မျက်စိမမြင်သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီး ဖြစ်တော်မူသည့် စက္ခုပါလမထေရ်ကြီးသည် စင်္ကြံဦးဌိ ပိုးပုရွက်တို့ကို မမြင်သောကြောင့် နင်းမိလေရာ မျှားစွာသောကြေ ပျက်စီးသွားပါသည်၊ ဇနပုဒ်ရဟန်းတို့က အထင်မှားပြီး မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားရာ မြတ်စွာဘုရားက "ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် စက္ခုပါလမထေရ် ပိုးပုရွက်တို့ကို နင်းသည်ကို မြင်ကြသလော" ဟု မေးတော်မူပါသည်၊ မမြင်ကြပါဘုရားဟု ရဟန်းများက လျှောက်ထားကြသောအခါ စက္ခုပါလမထေရ် ပိုးပုရွက်တို့ကို နင်းသည်ကို သင်တို့ မမြင်ကြဘိသကဲ့သို့ စက္ခုပါလမထေရ်သည်လည်း စင်္ကြံဦး ပိုးပုရွက်တို့ ရှိနေသည်ကို မမြင်" ဟူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မိန့်ကြားတော်မူချက်သည် စေတနာပဓာန ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်ပြနေပါသည်ဘုရား။

၄။ သိက္ခာပုဒ်တွေ များခြင်းကြောင့် လူထွက်မည်ဟု ကြံစည်သော ရဟန်းငယ်၏ ဖြစ်ပေါ်သည်လည်း ဝိနည်းဌ ဥပါဒါန်ထားလွန်းသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ လုံခြုံလျှင် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလလည်း လုံခြုံပါတော့သည်၊ ဆွမ်းခံသွားယင်း လေနာရောဂါထလာ၍ ရောက်ရှိရာအရပ်တွင် ထိုင်ပြီး သပိတ်တွင်းမှ ဆွမ်းကိုဘဉ်းပေးမိသည့် ရဟန္တာမြတ်ကြီးအား အပြစ်ဆိုသည့် ရဟန်းကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဆုံးမတော်မူသည့် အတ္ထုပ္ပတ္တိသည် ထင်ရှားသော သာဓကဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ အနုပါဒါနဖြစ်တော်မူသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးသည် ဝိနည်းကံကို လေးစားလိုက်နာသော်လည်း ဥပါဒါန် မထားကြောင်း သိမြင်နိုင်ပါသည်ဘုရား။

၅။ "သေးငယ်သော အာပတ်သည်လည်း စျာန်မဂ်ဖိုလ် အန္တရာယ်ကို ပြုနိုင်သည်" ဟူသော မိန့်ဆိုချက်သည် ဥပါဒါန်ကြောင့်သာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်၊ သို့မှသာ "ဥပ္ပန္နဒုံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဝါယာမော" ဟူသော သမ္မပ္ပဓာန်တရားတော်နှင့် ကိုက်ညီပါမည်ဘုရား။

၆။ ဝိနည်းတော်တွင် အရေအတွက် အကြောင်းအရာ အမျှားဆုံးပါဝင်နေသည့် ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒက သိက္ခာပုဒ်တော်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသား ဟောပြောခြင်းဖြစ်ကြောင်း တပည့်တော်တို့ကိုယ်တိုင် မေးလျှောက်ဖူး၍ သိရှိရပါသည်ဘုရား။

ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် စောဒက အရှင်မြတ်များ စွပ်စွဲသကဲ့သို့ အဝိနယဝါဒီမဟုတ်ပဲ ဝိနယဝါဒီကြီး စစ်စစ်သာဖြစ်ကြောင်း သောနာပြုပါသည်ဘုရား။

၇။ ထို့ပြင် အပိုဒ်(၇)၌ ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌအား ဝတ်ကြောင်လုံချည်ကို ဝတ်ဆားကြတဲ့ လူတွေမဟုတ်ပါဘုရား၊ ထဘီ(ထမိန်)တို့ ဆာရီတို့ ဂါဝန်တို့ကို ဝတ်ထားကြတဲ့ သူတွေမဟုတ်ပါဘုရား၊ ဘုရားအရေတော်သင်္ကန်းကို ဝတ်ထားကြတဲ့ သူတွေပါဘုရား၊ သူတို့ကို မသိနားမလည်တဲ့ သူတွေက ဆရာတော်အရှင် လို့လက်ခံနေကြတဲ့ လူတွေပါဘုရားဟူ၍ ဆဲရေးပုတ်ခတ်ထားပါသည်၊ "သူတွေပါဘုရား" ဟုမသုံးနှုန်းပဲ"လူတွေပါဘုရား"ဟု သုံးနှုန်း၍ စွပ်စွဲထားပါသည်၊ ဤစကားတို့ဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ရဟန်းမဟုတ် လူဖြစ်နေပြီဟု စွပ်စွဲထားပါသည်၊ တပည့်တော်တို့သည် ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်တော်များကို အသေးစိတ် နားမလည်သော်လည်း ရဟန်းတော်တပါးသည် အခြား ရဟန်းတော်တပါးအား ပါရာဇိက (၄) ပါးကို ကျူးလွန်ခြင်းမရှိပါပဲလျက် "လူ" ဟူ၍ မစွပ်စွဲကောင်းဟု နားလည်ထားပါသည်၊ မိမိကိုယ်တိုင် မသိမမြင် ဆုံးဖြတ်ချက်မရှိပါပဲ စွပ်စွဲပြောဆိုလျှင် ထိုရဟန်းတွင် အာပတ်သင့်သည်ဟု သိရပါသည်ဘုရား၊ ဟုတ်,မဟုတ် မှန်,မမှန် ထိုစောဒက ရဟန်းတော်တို့၏ ပြောဆိုချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်ကို (၀၂) အပြစ်ရှိ,မရှိကို ဝိနည်းဓိုရ် ခုံရုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ ကိုယ်တိုင် အဆုံးအဖြတ်ပေးပါရန် လျှောက်ထားအပ်ပါသည်ဘုရား။

၈။ အပိုဒ် (၈) ၌လည်း "ဒီစကားမျိုးတွေကို ပြောခြင်းအားဖြင့်၊ သိက္ခာကျပြီး ရဟန်း မဟုတ်တော့ပါဘုရား" ဟူ၍ ပြောင်ပြောင် တင်းတင်း အတိအလင်းပင် စွပ်စွဲထားပါသည်၊ ဝိနည်းတရားတော်ကို ကဲ့ရဲ့သောကြောင့် သိက္ခာကျပြီး လူဖြစ်သွားပြီဟု ဆိုထားပါသည်ဘုရား။

၉။ သို့ရာတွင် ထိုအရှင်မြတ်တို့ နောက်ထပ်တင်သွင်းသော ဝိသေသစောဒနာလွှာတွင်–"ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များကို မကဲ့ရဲ့ရ ကဲ့ရဲ့ပါသော် ပါစိတ်အာပတ်သင့်စေဟု ပညတ်တော်မူထားကြောင်းကို "သိက္ခာပဒဝိဝဏ္ဏကေ ပါစိတ္တိယံ" ဟုပါစိတ်ပါဠိတော်၌ လာရှိပါသည်၊ ဝိနည်းအရေးကြီးသောကြောင့် ဝိနည်းကံကိုကဲ့ရဲ့လျှင် ပါစိတ်အာပတ် ပညတ်ထားပါသည်" ဟုတင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်၊ ရှေးစကားနှင့် နောက်စကား မညီကြောင်း အလွန်ထင်ရှားနေပါသည်။

၁၀။ ထို့ပြင် "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာမိ"ဘုရားကိုပယ်ပါ၏၊ သိက္ခာကို ပယ်ပါ၏ ဆိုလျှင် ရဟန်းသိက္ခာကျပြီး လူဖြစ်ပါတယ်ဘုရားဟူ၍ ဝိနည်းဓိုရ်

ခုံရုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီးမျှားကိုပင် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ပြလိုက်ပါသေးသည်၊ ဤစကားရပ်တွင် "ပစ္စက္ခာမိ" ဟူသောကြိယာသည်–အမှုယောဂ ပစ္စုပ္ပန် ဝတ္တမာန် ကေဝုစ်ဝိဘတ် သက်ထားသော ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်၊ အပြည့်အစုံဆိုလျှင် "အဟံ" (ကျွန်ုပ်သည်) ဟူသော ကတ္တားပုဒ်ကို ထည့်ရပါမည်၊ ကျွန်ုပ်သည် ဘုရားကို စွန့်ပယ်ပါ၏၊ ကျွန်ုပ်သည် သိက္ခာပုဒ်ကို စွန့်ပယ်ပါ၏ဟု အဓိပ္ပာယ် ရပါသည်ဘုရား၊ ထိုစကားမျိုးကိုလည်း ကာယကံရှင် ကိုယ်တိုင်က ဆိုပါမှ သိက္ခာကျပါသည်၊ လူဖြစ်ပါသည်၊ ဤသို့တပည့်တော်မျှား နားလည်ထားပါသည် ဘုရား။

[ဤနေရာ၌ ရုံးတော်က မေးခွန်း မေးသည်]

အမှတ်(၉) သောဓနာနှင့်ပတ်သက်၍ ညွှန်ကြားချက်

ဦးဇဝန (ဝိနည်းဓိုရ်) —ဘုန်ကြီးနဲ့နဲ့ ပြောမျှင်တယ်၊ ဒီသောဓနာအမှတ် ၉- မှာ ၁၁-နံပါတ် စာပိုဒ်မှစ၍ ၁၈-နံပါတ်စာပိုဒ်အဆုံးအထိ ဒကာများ သောဓနာပြုထားသော စကားများသည် ဆရာတော် ဦးဥက္ကဋ္ဌကို ဝိနယဂရုက ဖြစ်ပုံကို ပြဒသာစကားများ မဟုတ်ပါ၊ ဒါကြောင့် ဒီရုံးတော်က ဒါကို လက်မခံနိုင်ဘူး၊ ခုအားလုံး ဘုန်းကြီးများကို စွပ်စွဲမယ်၊ အပြစ်ပြောမယ်၊ ဒီအပြစ်မှ ပရူပဝါဒ လုတ်စေခြင်းအကျိုးငှါ ဒကာတွေက ဆုံးအောင်ဖတ်တာကို ဘုန်းကြီးများ မှတ်ထားမယ်၊ နားထောင်မယ်၊ ဒါပေမဲ့ ၁၁-အမှတ် စာပိုဒ်မှစ၍ ၁၈-အမှတ် စာပိုဒ်ထိအောင်သော စကားတို့သည် နောင်အခါ တရားဝင်အဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားလိမ့်မည်မဟုတ်။

ဦးကျော်တင့် —ဆရာတော်ဘုရားများရဲ့ ဆန္ဒတော်အတိုင်းပါ ဘုရား။

ဦးဇဝန (ဝိနည်းဓိုရ်) —ဖတ်လိုက ဖတ်နိုင်သည်၊ မဖတ်လိုက ကျော်နိုင်သည်။

ဦးဥာနိက (ဝိနည်းဓိုရ်) —ဒီအမှတ် ၉-သောဓနာမှာ စာပိုဒ်အမှတ် ၁၁-မှစပြီး ၁၉-ဆုံးသည် အထိ ပါဝင်သောစကားရပ်များသည် သောဓနာအရာ မသက်ရောက်ပါဘူး၊ သောဓနာဘောင်က ကျော်လွန်နေပါပြီ၊ အချိန်တွေလဲ အလွန်ကုန်နေပါပြီ၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တွေလဲ ဒီအကြောင်းကို သိပြီး ဖြစ်ကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒါတွေကိုကျော်ပြီး စာပိုဒ်အမှတ် ၂၀-ကိုသာ ဆက်ဖတ်ပါတော့။

၂၀။ စာပိုဒ်(၁၀) စောဒနာချက်၌ စောဒက ရဟန်းတော်များကောက်နုတ် ဖော်ပြထားသော ဆရာဦးကိုကိုလေး၏ သင်တန်းပို့ချချက်တွင် ပါရှိသည့် 'ဝိနည်းကို ဇာဓိကထားခြင်းအားဖြင့် ဘိက္ခုနီသာသနာကို ဆိတ်သုဉ်းစေခဲ့သည်မှာ ပထမသံဂါယနာပွဲမှ စတင်ခဲ့လေသည်" ဟူသော စာသားမှာ ပစ္စေ

သံဂါယနာပွဲအပြီးတွင် မထေရ်တို့က အရှင်အာနန္ဒာအား အပြစ်တင်တော်မူကြရာ၌ အမျိုးသမီးတို့အား အခွင့်အရေးပေးသည့်အတွက် အပြစ်တင်တော်မူကြခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ ဆရာဦးကိုကိုလေး ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ အလောင်းတော်ကို လာရောက်ဖူးမြော်ကြသည့် အမျိုးသမီးများ အိမ်အပြန် မိုးမချုပ်စေရန်အတွက် အရှင်အာနန္ဒာက ပထမဦးစွာ ဖူးမြော်စေသည်၊ အမျိုးသမီးများ၏ ငိုကြွေးမှုကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အလောင်းတော်ပေါ် သို့ မျက်ရည်များကျ၍ စိုစွတ်သွားသည်၊ ဤဖြစ်ရပ်အတွက် ရှင်အာနန္ဒာကို အပြစ်တင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဓမ္မ ဝိနယသာသနာတော်၌ အမျိုးသမီးများအား ရဟန်းပြုခွင့်ရအောင် (၀၊) ဘိက္ခုနီသာသနာဖြစ်ပေါ်လာအောင် မိထွေးတော် ဂေါတမီနှင့်ပတ်သက်၍ မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားပေးသည့် အတွက် မထေရ်ကြီးတို့က ရှင်အာနန္ဒာကို အပြစ်တင်တော်မူကြသည်။

ဤအချက်နှစ်ချက်ကို အကြောင်းပြု၍ ဆရာဦးကိုကိုလေးက အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော စာပိုဒ်ကို ရေးသားခြင်းဖြစ်ဘန်ရောပါသည်ဘုရား။

သောဓနာ အမှတ် (၁၀)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ချေပချက်]

အမှတ် (၁၀) စောဒနာကို **သောဓနာပြုချက်**ပါဘုရား—

ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်ကို အသက်တမျှ ကျင့်သုံးလိုက်နာ နေထိုင်ကြသော ရဟန်းကောင်း ရှင်ကောင်း သံဃာတော်တို့အား ပက်ပက်စက်စက် စွပ်စွဲပုတ်ခတ် ရေးသားပြီး သံဃာတော်ကို စော်ကားမှု ပြုခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော စောဒနာ ချက်ကို သောဓနာပြုအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းမိုရ် ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

စောဒကဆရာတော်များ စွပ်စွဲချက် (၁၀-ခ)နှင့် ပတ်သက်၍ သောဓနာပြုအပ်ပါသည်ဘုရား။

"အစ္စဲပြုတ် တဲကုတ်ရွှေနန်းတော်စာအုပ်၏ စာမျက်နှာ(၁၄)ကို ညွှန်းလျက် ဘာသာဝန်ဆောင် ဟူသောစကားသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ သမ္မုတိသံဃာ ပရမတ္ထသံဃာတို့ကို ရည်ညွှန်းသည်မဟုတ်ပဲ ဘာသာဝန်ဆောင်ထားသော ထာဝရနှင့် ဓမ္မဆရာ (၀၊) တရားလမ်းညွှန်ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည့်

ဘုရား၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်ဥပါလိတို့သည် ဘာသာဇန်ဆောင်မျှား မဟုတ်ပါ၊ သာသနာ့ဝန်ထမ်းမျှားသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

စောဒက ဆရာတော်မျှားအား အကြံပေးလိုသည်မှာ တောင်တွင်းကြီး နတ်မြို့တောရ ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌရေးသားသည့် စာအုပ်မျှားရှိ စကား အသုံးအနှုန်း ဝေါဟာရမျှားကို လေ့လာလိုက်စား မှတ်သားပြီးမှသာလျှင် စွပ်စွဲသင့်ပါသည်ဘုရား၊ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ဗုဒ္ဓနှင့် ဘုရားကို လည်းကောင်း ဓမ္မနှင့် တရားကို လည်းကောင်း သံဃာနှင့် ပုန်းကြီးကိုလဲည်းကောင်း ဘာသာဟူသော စကားနှင့် သာသနာဟူသော စကားကိုလည်းကောင်း တိကျပြတ်သားစွာ ခွဲခြားပြီး နေရာတကျ သုံးစွဲတတ်၍ စကားပရိယာယ်ကြွယ်ဝသော ဆရာတော်တပါး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဆရာတော်အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ရေးသားသော စာပေကျမ်းဂန်မျှားသည် ဓမ္မအကြောင်းသက်သက်သာဖြစ်၍ တပါးသူမျှား ထိခိုက်ခြင်း နစ်နာစေခြင်း မရှိခဲ့ပါ၊ ဘုန်းကြီးဟူသော ဝေါဟာရသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ တဦးတည်းသာ ပိုင်ဆိုင်သော ပုဂ္ဂလိက အသုံးပစ္စည်းမဟုတ်ပါ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာအတွက် ပုဂ္ဂလိက အသုံးပစ္စည်းမှာ ရဟန်းဟူ၍လည်းကောင်း သံဃာဟူ၍လည်းကောင်း ပဉ္စင်းဟူ၍လည်းကောင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ဆရာတော်သည် လူသားထု တရပ်လုံး၏ အစဉ်ပါဒါန်ကင်းရေးကိုသာလျှင် ရည်ရွယ်ချက် အစွဲပြုတ်တဲကုတ် ရွှေနန်းတော်ဟူသော ကျမ်းကို ပြုစုသဖြင့် ရဟန်းသံဃာ အများစုကပင် သာဓုအနုမောဒနာ ပြုရန် ထိုက်ပါသည်ဘုရား ဤသို့သော လဇ္ဇီပေဿလ သိက္ခာကာမနှင့် ပြည့်စုံသော ဆရာတော်ကို ဤစွဲချက် (၁၀-ဆ)မှာပင် "သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့သားများ၏ ဩဝါဒါစရိယဖြစ်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဆန္ဒတူ ဖြစ်ကြကုန်သော အလင်္ကီပဂ္ဂိုလ်များသည် သာသနာ့ဘောင်မှာနေလျက် သင်္ဃန်းအရေခွံထားသည့်အပြင် ဘုရားသခင် ပညတ်တော်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံ နေထိုင်ကြကုန်သော သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရှင်ရဟန်းတို့အား ဣဿာအဘိဇ္ဈာ ကြီးမားစွာဖြင့် ပြောဆို ရေးသားခဲ့ကြပါသည်ဘုရား" ဟု ဖော်ပြပါရှိနေရာ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက အချိန်မီ ဆုံးမပေးပါရန် ရှိသေစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆရာတော်အရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ကမ္ဘာကပင်လေးစားမှု ခံယူထားသော ဆရာတော်တပါး ဖြစ်၍ မြန်မာပြည်သာမက ကမ္ဘာကပင် ထိုစောဒကတို့အား ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် ရှုတ်ချမည်ကို စိုးရိမ်မိသည်သာမက အရှင်တို့အတွက် နောင်အနာဂတ်တွင် အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော် ဒုတိယအုပ် (အံ၊ ၂-၂၂၀)၌ "ယော သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အက္ကောသက ။ပ။ ပဋ္ဌအာဒီနဝါ ပါဋိကင်္ခါ"

ဟူသော ပါဠိတော်အရ အပြစ်ငါးမျိုးတို့ကို မချုတ်ရရှိလိမ့်မည်ဟု တပည့်တော် မျှားက တထစ်ချ စိုးရိမ်နေမိပါသည်၊ ထိုအပြစ်ငါးမျိုးကား....

(၁) လောကုတ္တရာတရားဖြစ်၍ လောကုတ္တရာဘရားမှ ဆုံးရှုံး၏၊
(၂) ငြစ်နှမ်းသော အာပတ်ကမျိုးမျိုးသို့မူလည်း ရောက်၏၊
(၃) ပြင်းထန်သော ရောဂါသို့မူလည်း ရောက်၏၊
(၄) တွေဝေလျက် သေရ၏၊
(၅) ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ ချမ်းသာကင်းသော မကောင်းသော လားရာ ပျက်စီး၍ ကျရောက်ရာဖြစ်သော ငရဲသို့ ရောက်၏။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

စောဒက ဆရာတော်များ၏ စွပ်စွဲချက်(၁၀) သည် ထိုအရှင်များအတွက် ရင်လေးဖွယ်ရာ ဖြစ်နေပါ၍လည်းကောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ အနေဖြင့်လည်း သာသနာ အဓွန့်ရှည်ကြာ တည်တံ့ရေးကို ရှေးရှုသဖြင့်လည်းကောင်း အချိန်မီ တားမြစ်ပေးပါရန် မေတ္တာရှေထား လေးစားစွာဖြင့် လျှောက်ထား အပ်ပါသည် ဘုရား။ ။

မှတ်ချက်။ ။စောဒနာအမှတ် (၁၁)နှင့်(၁၂)တို့ကို သောဓနာခြင်းမပြုပေ။

သောဓနာ အမှတ်(၁၃)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ ခေျပချက်]

အမှတ်(၁၃) ဝိသေသစောဒနာလွှာ အပိုဒ်(၇)ကို သောဓနာပြုလွှာပါဘုရား ဝိနည်းမိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်မျှားဘုရား-

ဤစောဒနာလွှာတွင် အညဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓာတ်ပုံကို ရင်၌ထိုး၍ အမြတ်တနိုးပြုနေကြပါလျက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့၏ ကိုးကွယ်ရာ စေတီပုထိုးကျကာမှ-အုတ်ခဲကျောက်ခဲများကို အတုလုပ်သားသည်ဟု စော်စော်ကားကား ပြောရက်ခြင်းမှာ လူယဉ်ကျေးတို့၏ အခြေခံတရားကလေးမျှပင် မရှိရာ ရောက်ဖနကြပါသည်ဟု စောဒနာစွဲချက် တင်ထားပါသည်။

၁။ တပည့်တော်များသည် စေတီပုထိုးများကို အုတ်ခဲကျောက်ခဲများကို အတုလုပ်ထားသည်ဟု မဟောခဲ့ကြပါ၊ မရေးသားခဲ့ကြပါ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူ့အဘိ-ဓမ္မာမေးခွန်းလွှာ စာစောင်ငယ်တွင် ပါရှိသော မေးခွန်းကိုကြည့်၍ တပည့်တော်များအား အလွှတ်မဲ့စွာ ရမ်းကားစွပ်စွဲခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ မေးခွန်း

သည့် မေးခွန်းမျှသာဖြစ်၍ အဖြေမဟုတ်ကြောင်းကို စောဒကရဟန်းတော်များ ကဲ့ပြုံးစွာ သိသင့်ပါသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်က ဟောပြောကြောင်း ရေးသားကြောင်း မည်သည့်အထောက်အထားမှ မပြနိုင်ပါပဲလျက် အမှန်းမဲ့ စွပ်စွဲခြင်းမျိုးသည် မသင့်တော်ပါ၊ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရှေးဟောင်း ကမ္ဘာ့သမိုင်း "စာမျက်နှာ ၁၅၃"၌ ပါရှိသည့် အောက်ပါစာပိုဒ်ကို ဖတ်ရှုစေလိုပါသည်ဘုရား-

"ဗုဒ္ဓ ရုပ်ပွားတော်များကို စတင်ထုလုပ်ရာ ဒေသမှာ ကုရုန်မင်းဆက် ထွန်းကားခဲ့သော ဂန္ဓာရနှင့် မထုရာဒေသများပင် ဖြစ်ပါသည်၊အိန္ဒိယပြည်သား သမိုင်းပညာရှင် အများကပင် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များသည် မထုရာဒေသ၌ စတင် ထွန်းကားခဲ့သည်ဟု ယူဆကြပါသည်၊ အနောက်တိုင်းသားသမိုင်းပညာရှင်များကမူ ထိုရုပ်ပွားတော်များသည် ဂန္ဓာရဒေသ၌ စတင်ထွန်းကားခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ကြပါသည်၊ မထုရာလက်ရာပုံများသည် ဘီစီ-တစ်ရာစုအကုန်ကပင် စတင် ထွန်းကားလာခဲ့သည်၊ မထုရာဒေသက ပန်းပုဆရာတို့သည် ဒေသန္တရနယ်မြေ ထုက် သဲကျောက်များဖြင့် ရုပ်တုများကို ရာပေါင်းများစွာကြာမျှ ထုလုပ်ခဲ့ကြ ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် မထုရာလက်ရာပုံများသည် ခရီးနှီးဝေး ပြန့်နှံ့ခဲ့၍ နှောင်း ခေတ် ပန်းပုပညာရှင်များတွင်လည်း များစွာလွှမ်းမိုးခဲ့လေသည်၊ မူလကပင် ဂျိန်းအယူဝါဒဆိုင်ရာ ရဟန်းတော်များ ကမ္ဘာဌာန်းစီးဖြန်းနေဟန်များကို အများ အပြား ထုလုပ်ခဲ့ကြသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက ထိုပုံများကို အတုယူကာ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များကို ထုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။"

၂။ ဤသမိုင်းအထောက်အထားများအရ ရုပ်ပွားတော်များသည် ဘီစီ-တစ်ရာစု ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး နှစ်ပေါင်း (၅၀၀)ကျော်မှ စတင် ပေါ်ပေါက်လာ ကြောင်း ထင်ရှားနေပါသည်၊ သမိုင်းပညာရှင်များသည် ဘက်စုံဒေါင့်စုံကို လေ့လာ၍ တူးဖော်ရရှိသော သက်သေခံ အထောက်အထားများဖြင့် တင်ပြ ထားခြင်းဖြစ်၍ ခိုင်လုံပါသည်ဘုရား။

စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်များ အကိုးအကားပြုသော ထေရအပါဒါန်ကျမ်းသည် ခုဒ္ဒကနိကာယ်တွင် အလွန်နောက်ကျမှ ပေါ်ပေါက်လာသော ကျမ်းတကျမ်း သာ ဖြစ်၍ ခိုင်လုံမှု မရှိပါချေ၊ ယခုတင်ပြချက် မှန်ကန်ကြောင်းကိုဗုဒ္ဓတကွသိုလ် ကြီး ပေါ်ပေါက်လာသည့်အခါတွင် အရှင်ဘုရားများ သိရပါလိမ့်မည်ပါဘုရား။

၃။ တပည့်တော်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဗုဒ္ဓဝါဒီများ ဖြစ်ကြသော ကြောင့် ဗုဒ္ဓကို ပစ်ပယ်ခြင်းမပြုကြပါ၊ စောဒကရဟန်းတော်များ ကိုယ်တိုင် ကြွရောက်နိုင်ပါလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲဝင်များ၏ အိမ်တွင် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွား

တော်များကို အမှန်တကယ် တွေ့ရပါလိမ့်မည်၊ တပည့်တော်များ ဒုက္ခ ငြိမ်းအေးရေးအတွက် တရားဓမ္မများ ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ကြည်ညိုလေးစားသည့်နည်းတူ ဗုဒ္ဓကိုယ်စား တပည့်တော်များအား ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးလမ်းကို ဟောဖော်ညွှန်ကြား ဆုံးမတော်မူသော ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌကိုလဲ- တပည့်တော်များ ကြည်ညိုလေးစားကြပါသည်၊ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို အရှင်ဘုရားတို့က အုပ္ပြုတ်နှံပစ်မည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ကို သိရှိရသောကြောင့် တပည့်တော်တို့သည် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်အစစ် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ကြောင်း သိသာရန် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ပုံတော်ပါသည့် တံဆိပ်ငယ်ကို တပ်ဆင်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဥပါဒါန် မရှိကြကြောင်းပါဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၁၄)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့မှချပချက်]

အမှတ် (၁၄) စောဒနာလွှာကို သောဓနာပြုချက်ပါဘုရား-

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သီလခံယူခြင်း ဆုပေးဆုယူပြုခြင်း သပိတ်သွတ်ခြင်းစသော ဘာသာမှု ကုသိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စများကို အပိုသက်သက် အဖြစ်ဖြင့် ပေးတော်မူခြင်းသာ ဖျက်ဆီးခြင်းဆိုင်ရာ စောဒနာချက်ကို သောဓနာပြုအပ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား—

ဆုပေးဆုယူကိစ္စတွင် စောဒကဆရာတော်များ ဟောပြဆိုထားသော စောဒနာချက် (၁၄)တွင် ဖော်ပြထားသည့် အကိုးအကားမှာ ဆုပေးဆုယူကိစ္စနှင့်မည်သို့မှ မသက်ဆိုင်ပါ၊ ဒါနသီလ စသော ပါရမီ(၁၀)ပါးကိုသာ ဖော်ပြရေတွက်ထားသော ပါဠိ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ထို့ပါဠိနှင့် ဆုပေးဆုယူကိစ္စသည်မည်သို့မှ မသက်ဆိုင်သည်ကို သက်ဆိုင်သယောင်ယောင် ဖော်ပြ၍ တပည့်တော်များ၏ ပါဠိအားနည်းချက်ကို အကွက်ကောင်းဟုထင်ကာ အနိုင်ကျင့်၍ အလဲထိုးပါသော်လည်း စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ဓမ္မမှန်က တပည့်တော်များဘက်မှ အကာအကွယ်ပေးလျက် ရှိနေပါသည်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် သည်ပင်လျှင် ဆုပေးဆုယူကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဆဋ္ဌမူဝိနည်းပိဋကတ် မဟာဝါ ပါဠိတော်မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ (၃၉၅) စီငရက္ခန္ဓကပုဒ်ရေ (၃၃၇) တွင် ဇီဝကသည် မြတ်စွာဘုရားကို "အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားအား တခုတည်းသောဆုကို တောင်းလိုပါသည်ဟု-

လျှောက်၏၊ ဇီဝက မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ဆုပေးခြင်းမှ လွတ်မြောက်ကုန်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။"

ဂင်းအပြင် ယင်းမြန်မာပြန် ဝိသာခါဝတ္ထု စာမျက်နှာ (၄၀၉) စာကြောင်း ရေ (၁၄) တွင် "အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားအား ရှစ်ပါးသော ဆုတို့ကို တောင်းဆိုပါ၏ဟု လျှောက်၏၊ ဝိသာခါ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ဆုပေးခြင်းမှ လွှန်မြောက်ကုန်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏" ဤနေရာ၌ ဇီဝကနှင့် ဝိသာခါတို့ တောင်းဆိုသောဆုများမှာ တမလွန်အကျိုးမျှော်မှား ဖြစ်သည်ထင်၍ ဆုပေးခြင်းမှ လွှန်မြောက်၏ဟု ဆို၏၊ ဇီဝကနှင့် ဝိသာခါတို့ တောင်းသည့်ဆုသည် အပ်လည်းအပ်ပါ၏ အပြစ်လည်း မရှိပါဟု လျှောက်ထားမှ ခွင့်ပြုခဲ့၏၊ ဇီဝက တောင်းသောဆုမှာ သင်္ကန်းလှူခွင့်ပြုရန် ဖြစ်ပြီး ဝိသာခါတောင်းသောဆုမှာ-

(၁) သံဃာတော်အား အသက်ထက်ဆုံး မိုးရေခံ သင်္ကန်းကို လှူလိုခြင်း၊

(၂) ည့ဉ်သည် အာဂန္တုအား ဆွမ်းလှူလိုခြင်း၊

(၃) ခရီးသွား ရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူလိုခြင်း၊

(၄) သူနာရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူလိုခြင်း၊

(၅) သူနာပြု ရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူလိုခြင်း၊

(၆) သူနာရဟန်းတို့အား ဆေးလှူလိုခြင်း၊

(၇) အမြဲယာဂု လှူလိုခြင်း၊

(၈) ဘိက္ခုနီသံဃာအား ရေသန့်တ်ကို လှူလိုခြင်း၊

ဟူသော ရှစ်မျိုးသော ဆုပင် ဖြစ်ပါသည်၊ တမလွန်အကျိုး မျှော်၍ တောင်းဆိုသော ဆုမျိုးမဟုတ်ပါ၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည်ပင် တမလွန်အကျိုးမျှော်ဆုမျိုးမပေးလျှင် တပည့်သာဝကများအတွက်မှာ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိတော့ပါ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာလည်း အတ္တသဿတဝါဒလည်းမဟုတ် အတ္တဥစ္ဆေဒဝါဒလည်းမဟုတ် စင်စစ် အနတ္တသာသနာသာဖြစ်ပါသည်၊ နိဗ္ဗာန် မရမီစပ်ကြားတဘာမှ တဘဝသို့ ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ် အနေနှင့် လှည့်လည်နေသည့် သဘော အယူအဆသည် ဗုဒ္ဓ၏ အနတ္တဒေသနာနှင့် လုံးဝ ဆန့်ကျင်သော အတ္တသဿတဝါဒ၏ မှားယွင်းသော အယူအဆသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

စောဒက ဆရာတော်များသည် မိမိတို့ သဘောကျသော သီလခံယူခြင်း ဆုပေးခြင်း ဆုယူခြင်း သပိတ်သွတ်ခြင်းတို့ကို ဇာတ္တသဿတဝါဒနှင့် ဆက်နွယ်၍ ပုဒ္ဓမပ္ပင့်မီ သာသနာပကာလ ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ဗြာဟ္မဏဝါဒကို အမြစ်တွယ်နိုင်သည်ထက် တွယ်နိုင်အောင် ကျားကန်ပေးနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဘဂဝဂ္ဂိတာကျမ်းတွင် အတ္တခိုင်မာပုံကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇာယတေ မိယတေ ဝါ ကုဒါစိပိ၊
နာယံ ဘုတ္ဝာ ဘဝိတာ ဝါ န ဘူယော။
အဇော နိစ္စော သဿတော ယံ ပုရာဏော၊
န ဟညတေ ဟညမာနေ သရီရေ။

အယံ၊ ဤအတ္တသည်။ ကုဒါစိပိ၊ တရံတဆစ်မျှလည်း။ နဇာယတေ၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေ ဖွားမြင်ခြင်းမရှိ။ (ဝါ) ထိုမှတပါး၊ နမိယတေ။ သေလည်းမသေ။ (ဝါ) ထိုအပြင်။အယံ၊ဤအတ္တသည်။ ဘုတ္ဝာ၊ ဖြစ်ပြီး၍။ ဘူယော၊ တဖန်။ န ဘာဝိတာ။ ဖြစ်ဦးမည့်အရာ မဟုတ်ချေ။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ အဇော၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်းဆိုတဲ့ အဖြစ်သဘောမရှိ။ နိစ္စော၊ မြဲ၏။ သဿတော၊ တမျိုးတည်းတည်နေ၏။ ပုရာဏော၊ အမြဲတစေ အဟောင်းချည်းဖြစ်၍နေ၏။ သရီရေ၊ ကိုယ်ကာယသည်။ ဟညမာနေ၊ သေ၍ သွားသော်လည်း။ အယံ၊ ဤအတ္တသည်။ န ဟညတေ၊ မသေ။

ဤသို့သာလျှင် အတ္တ၏ ခိုင်မြဲပုံကို ဖော်ပြပြီးနောက် သေဆုံးသည့်အခါ၌လည်း ထိုအတ္တသည် ကာယကိုစွန့်၍ အခြားဘဝသို့ ကူးပြောင်းသည်ဟု ထိုကျမ်း၌ပင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဝတ္ထာနိ ဇိဏ္ဏာနိ ယထာ ဝိဟာယ၊
နဝါနိ ဂဏှာတိ နရော ပရာနိ။
တထာ သရီရာနိ ဝိဟာယ ဇိဏ္ဏာနိ၊
အညာနိ သယာနိ နဝါနိ ဒေဟီ။

နရော၊ လူသတ္တဝါသည်။ ဇိဏ္ဏာနိ၊ ဟောင်းနွမ်းကုန်သော။ ဝတ္ထာနိ၊ အဝတ်တန်းဆာတို့ကို။ ဝိဟာယ၊ စွန့်ပစ်၍။ အပရာနိ၊ တပါးကုန်သော။ နဝါနိ၊ အဝတ်တန်းဆာအသစ်တို့ကို။ ဂဏှာတိ ယထာ၊ ယူလေဝတ်လေသကဲ့သို့။ တထာ၊ ထိုနည်းတူစွာ။ ဒေဟီ၊ အတ္တသည်။ ဇိဏ္ဏာနိ၊ ဟောင်းနွမ်းကုန်သော။ သရီရာနိ၊ ကိုယ်ကာယတို့ကို။ ဝိဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ အညာနိ၊ ကပါးကုန်သော။ နဝါနိ၊ အသစ်ဖြစ်သော ကိုယ်ကာယတို့ကို။ သယာနိ၊ ရယူလေသတည်း။

ယင်းသို့အားဖြင့် မြဲသောအတ္တ (ဝါ) ယခုဘဝ၌ ပြုသမျှသော ကုသလနှင့် အကုသလဟု ဆိုအပ်သည့် ကောင်းမှု ဆိုးမှုတို့၏ အကျိုးအပြစ်အမွေအနှစ်ကို ခံယူကာ ထုက်သွားသောအတ္တကို တကယ်ရှိ အဟုတ်ရှိ အနေအားဖြင့် ယုံကြည်မှု အမြစ်တွယ်၍ ပင်စည်ကြီးမား ထွားကြိုင်း၍ လာခဲ့လေသည်၊ ထိုအခါ ထိုသစ်ပင်စည်မှာ–

(၁) ဘုံဘဝဟူသော အယူအဆ (၂) ပိတ္တာပေးခြင်းဆိုသည့် ကိုင်းတက်ကြီး နှစ်ခုထိုးထုက်၍ လာခဲ့လေသည်။

ဤသို့သာလျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် မပွင့်မီ ရှေးပုရာဏ်ခေတ်မှာပင် ရေပန်းစားလျက်ရှိသော ထိုအတ္တ၏ လှည့်လည် ကျက်စား သွားလာရေးအတွက် ဆုပေးခြင်း ဆုယူခြင်း သင်္ကေတ်သတ်ခြင်းစသော ဘာသာမှု ကုသိုလ်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ပေါ်ပေါက်လာသော ခေတ်တွင် ထိုဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏအတ္တဝါဒကို ဖယ်ရှင်းကာ အနတ္တဟူကြွေးကြော်ခဲ့သည့်အချိန်မှ စ၍ အတ္တဝါဒသည် ခေါင်းမပြူနိုင်ပဲ ငုပ်လျှိုးနေခဲ့ရ ပေသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား–

ထိုသို့ ဗုဒ္ဓခေတ်တွင် အတ္တဝါဒ မှေးမှိန်နေရာမှ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည့်အချိန်မှစ၍ ပြန်လည်အညှန့်ထုက်ခဲ့ရာ ယခုအခါ အကိုင်းအခက်များဝေဆာစည်ပင်လျက်ရှိနေပါသည် ဘုရား၊ ဤတွင် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၏ ပြန်လည်ရှုက်သင်းမှုကို ရိပ်စားလာမိသော တပည့်တော်များသည် အတ္တဝါဒ မထွန်းကားရေးအတွက် စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓ၏ သာဝကရဟန်းများနှင့်အတူ တွန်းလှန်နေရခြင်းသာဖြစ်ပါသည်၊ အနာရှိသောလက်ပေါ်သို့ ဆားတင်မိသည့်အခါ မနေနိုင် မထိုင်နိုင်ဖြစ်သွားသကဲ့သို့ အတ္တ၏ အယူအဆများကို ဖယ်ရှားသောအခါ အတ္တဝါဒကို မြေတောင်မြောက် ရေလောင်း၍ ရှင်သန်အောင် ကြိုးစားနေသူများအဖို့ မခံမရပ်နိုင်အောင် ဖြစ်ရမည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား....

တပည့်တော်များဆက်လက်၍ လျှောက်တင်ပါရစေဘုရား၊ တပည့်တော်များသည် ကေသမုတ္တိသုတ္တန် သာဠ္ဟသုတ္တန်များတွင် တပြေးညီ ဖော်ပြထားသော အချက်ဖြစ်သည့် ဗုဒ္ဓ၏ အာဘောဂများကို လွန်စွာ နှစ်သက်မြတ်နိုးသူများဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ထိုသုတ္တန်များတွင်–

(၁) ပြောသံကြားကာမျှနှင့် ဟုတ်ပြီ မှန်ပြီဟု မယူကုန်လင့်ဦး၊

(၂) အစဉ်အဆက် စကားများဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊

(၃) ဤသို့ဖြစ်ဘူးသတတ်စကားမျှဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
(၄) ပိဋကတ်စာပေနှင့် ညီညွတ်ပေသည်ဟူ၍လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
(၅) ကြံဆတွေးတော၍ယူခြင်းမျှဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
(၆) မိမိယူခြင်းမျှဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
(၇) အခြင်းအရာကို ကြံစည်သောအားဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
(၈) (ငါတို့) ကြံစည်၍ နှစ်သက်၍ယူထားသော အယူနှင့် တူညီပေသည်ဟူ၍လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
(၉) ယူထိုက်သော သဘောမျှဖြင့်လည်း မယူကုန်လင့်ဦး၊
(၁၀) (ငါတို့) လေးစားသောရဟန်းတို့၏ စကားဟူ၍လည်းမယူကုန်လင့်ဦး၊

ဤသို့ဖော်ပြထားချက်၏ အနှစ်သာရသည် မျက်ကန်းယုံဝါဒကိုပယ်ရှားရှင်းလင်းပြီး စစ်မှန်သော ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးကို မိမိကိုယ်ပိုင်အသိဖြင့် ရှာဖွေယူရမည်ဟု ထိုသုတ်၏ညွှန်ကြားချက်မှာ အလွန်မှ နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ဤတရားတို့ကား အကုသိုလ်တရားဘို့တည်း၊ ဤတရားတို့ကား အပြစ်ရှိသောတရားတို့တည်း၊ ဤတရားတို့ကား ပညာရှိတို့ကဲ့ရဲ့အပ်သောတရားတို့တည်း၊ ဤတရားတို့ကို ပြည့်စုံစေအပ် ဆောက်တည်အပ်ကုန်သည်ရှိသော် စီးပွားမရှိခြင်းငှာ ဆင်းရဲခြင်းငှာ ဖြစ်ကုန်၏ဟု သင်တို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ပင် သိသောအခါ၌မူ စွန့်ပယ်ကုန်ရာ၏။

ဤတရားတို့ကား ကုသိုလ်တရားတို့တည်း၊ ဤတရားတို့ကား အပြစ်မရှိသောတရားတို့တည်း၊ ဤတရားတို့ကား ပညာရှိတို့ချီးမွမ်းအပ်သောတရားဘို့တည်း၊ ဤတရားတို့ကို ပြည့်စုံစေအပ်ကုန်သော အကျိုးစီးပွါးရှိခြင်းငှာ ချမ်းသာခြင်းငှာ ဖြစ်ကုန်၏ဟု သင်တို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ပင် သိသောအခါ၌ ပြည့်စုံစေ၍ နေကုန်ရာ၏။

ဤသို့ ဆုံးမသွန်သင် ညွှန်ကြားချက်မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ အမိုးအောက်တွင် ရောက်နေသူမှန်သမျှ လိုက်နာသင့်သော အချက်မျှားပင် ဖြစ်ပါသည်၊ ဤသုတ္တန်သည် လူသား၏ ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးအတွက် ကျင့်သုံးရမည့် တရားပင် ဖြစ်သည်ဟု တပည့်တော်မျှား နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား....

စောဒကဆရာတော်မျှား မည်သို့ပင် ကျမ်းကိုးကျမ်းကား အခိုင်အလုံအပြည့်အစုံတင်ပြသော်လည်း "ကသမုတ္တိသုတ္တန် သာဠ္ဟသုတ္တန်တို့၏ ညွှန်ကြားချက်ကို

နာခံ၍ ဓမ္မသဘာဝဘောင်နှင့် ကိုက်မကိုက်၊ သစ္စာလေးပါးမူနှင့် ညီမညီ အနုတ္တနှင့် အံဝင်ဂွင်ကျဖြစ်မဖြစ် စိစစ်ပြီးမှ အတိတ် အနာဂတ် အညီအဟောက် လူသား၏ အကြောက်အမျှော် မပါမှသာလျှင် တပည့်တော်များ လက်ခံကျင့်သုံးပါသည်" ယခင်ကလည်း ကျင့်သုံးပါသည်၊ ယခုလည်း ကျင့်သုံးဆဲဖြစ်ပါသည်၊ နောင်တွင်လည်း ဤသို့သာလျှင် ကျင့်သုံးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား—

တပည့်တော်များသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်တွင် ဒါနမှု သီလမှု ဘာဝနာမှုများကို မပြတ်ပြုလုပ်လျက်ရှိသူများဖြစ်ပါသည်၊ ဒါနမှုပြုရာ၌ တစုံတရာသော တံစိုးလက်ဆောင်ပေး၍ တဘက်ကဖြားယောင်းသွေးဆောင် မျက်စေ့မှိတ်ခါးပိုက်နှိုက်မှုကိုမူ မခံရအောင် ဒါနမှုပြုပါသည်၊ ထိုဒါနသည် သမုဒ္ဒရာထဲ၌ မိုးကောင်းနေမှုကို အားမပေးပါ၊ မိုးခေါင်သည့်နေရာ၌ မိုးစွတ်စိုအောင် စိမ်းလမ်းစိုပြေအောင် ထိုဒါနမှုကို ပြုပါသည်၊ဆုပေးဆုယူဟူသော လေပေးမှု လေယူမှုကို ဝါသနာမပါသော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့်၍ ဤဝါသနာများကို တပည့်တော်တို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေးနှလုံးသားတွင် ဝင်ရောက်ခိုနား အမြစ်တွယ်မည်ကို စိုးရိမ်သူများဖြစ်ပါသည်၊ သဟာယသမဂ္ဂများကိုလည်း ဤသို့သာလျှင် တင်ပြဆွေးနွေးကြပါသည်ဘုရား၊ တပည့်တော်များ၏ ဒါနမှုသည် အစဉ်သဖြင့် တဏှာပေမဖြင့် ကိုက်ညီမှုကို အားမပေးပဲ ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာဘောင်တွင်းဌိပင် မြတ်နိုးတွယ်တာ စုံမက်မှုတဏှာပေမကို စာဂ, ပဋိနိဿဂ္ဂ, မုတ္တိအနာလယဖြင့်သာ သစ္စိကာတဗ္ဗ မျက်စိအောက်တွင် ရောက်နေသကဲ့သို့ မျက်မှောက်ပြုလျက် ရှိပါသည် ဘုရား။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ ဘုရား—

တပည့်တော်များသည် သီလမှုကိုပြုရာ၌လည်း သမဏဗြာဟ္မဏများ ခြိမ်းခြောက်ထားသည့် အပါယဒုဂ္ဂတိနှင့် မစားရဝခမန်း မြောက်ထိုးပင့်ကော် ပြုလုပ်ထားသော ဒေဝသုဂတိ, ဗြဟ္မသုဂတိတို့ကို မျှော်လင့်တောင့်တနေကြသူများမဟုတ်သဖြင့် စစ်မှန်သော မဂ္ဂင်သီလဖြစ်သည့် သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝတို့ကို ကျင့်သုံးဆောက်တည်လျက် ရှိပါသည်၊ ထိုစင်မှန်သော သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခြင်းသည်သာ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ မြောက်ထိုးပင့်ကော်လုပ်မှုကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ပါသည်၊ တပည့်တော်များသည် စာပေမန္ဒံစပ်၍ သက်သေအထောက်အထား မပြနိုင်သော်လည်း ငယ်စဉ်က လူကြီးသူမများသင်ပေးလိုက်သော စာပိုဒ်တခုကို ယနေ့တိုင် သတိရမှတ်မိနေပါသည်ဘုရား၊ ပါဠိတော်ထဲကဟု ပြောပါသည်၊ မည်သည့်ပါဠိတော်ထဲကဟု မသိရပါ၊ လုပ်ပါဠိတ်

တော့ဟုတ်ဟန် မတူပါ၊ ပိဋကတ်ကျမ်းကျင်လျှင် တွေ့နိုင်သည့် ပါဠိတော်ဟု ပြောပါသည်၊ ရရှိထားသည့်ပါဠိတော်မှာ–

ဘောန္တော သမဏာပြာဟ္မဏာ ဥဒ္ဒံသရံ အာသတ္တိယော၀ အာဘိဝဒ္ဓိန္တိ ဣတိ ပစ္စာဘ၀ိဿာမ ဣတိပစ္စာဘ၀ိဿာမာတိ သေယျထာပိ နာမ ၀ါဏိဇဿ ၀ါဏိဇ္ဇာယ ဂစ္ဆတော ဧ၀ံ ဟောတိ ဣဂေတာ မေ ဣဒံ ဘ၀ိဿတိ၊ ဣမိနာ ဣဒံ လစ္ဆာမီတိ ဧ၀မေ၀ံမ ဘောန္တော သမဏာပြဟ္မဏာ ၀ါဏိဇူပမာ မညေ ပဋိဘဉ္ဇတိ။

အနက်။ ။ဘောန္တော သမဏာ ပြဟ္မဏာ၊ အရှင်သမဏာပြဟ္မဏာတို့သည်။ ဣတိ-ပစ္စာဘ၀ိဿာမ ဣတိ ပစ္စာဘ၀ိဿာမ၊ နောင်ဘ၀၌ ဖြစ်ရကုန်တော့အံ့၊ နောင်ဘ၀၌ ဖြစ်ရကုန်တော့အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဥဒ္ဒံသရံ၊ သေသည်မှ နောက်ကာလ အထက်ဘုံ၌ ကျင်လည်ခြင်းကို။ အာသတ္တိယော၀၊ ကပ်ငြိလျက် သာလျှင်။ အာဘိဝဒ္ဓိန္တိ၊ အထူးပြောဆိုကြကုန်၏။

သေယျာထာပိ နာမ၊ ဥပမာပြုရသော်ကား။၀ါဏိဇ္ဇာယ၊ ကုန်သွယ်ဖို့ရန်။ ဂစ္ဆ-တော၊ သွားသော။ ၀ါဏိဇဿ၊ ကုန်သည်အား။ ဣတော၊ ဤအရပ်မှ။ မေ၊ ငါ့အား။ ဣဒံ၊ ဤမျှလောက်သော အမြတ်သည်။ ဘ၀ိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဣမိနာ၊ ဤမျှလောက်သော အမြတ်ငွေဖြင့်။ လစ္ဆာမိ၊ ရပေတော့အံ့။ ဣတိ ဧ၀ံ၊ ဤသို့သော အကြံသည်။ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ဧ၀မေ၀၊ ဤအတူသာလျှင်။ ဣဂေ၊ ဤလောက၌။ ဘောန္တော သမဏာပြာဟ္မဏာ၊ အရှင်သမဏာပြာဟ္မဏာ တို့သည်။ ၀ါဏိဇူပမာ မညေ၊ ကုန်သည်ပမာ အောက်မေ့ကြကုန်လျက်။ ပဋိပဇ္ဇတိ၊ ကျင့်ကြကုန်၏။

ဤသို့အထက်ဘုံများကို အသားပေး၍ ဖော်ပြနေချက်ကို တပည့်တော်များသည် အာသာငမ်းငမ်းမဖြစ်ပဲ မျှော်မှုကြောက်မှုကို လုံး၀အလေးမထားခဲ့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆုဇ၀တ်မှုမပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဇနှင့်တွေ့သည့်အခါ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်မှု မဖြစ်သလို ကိုယ့်အား၊ကိုကိုး၍ သက်ထိန်းလုပ်ငန်းကို လူ့လောကနယ်ပယ်တွင် ရှာဖွေစားသောက်နေထိုင်သဖြင့် လက်မောင်းကြောမတင်းပဲ အချောင်စားနေရသော ပဒေသာပင်ပေါက်နေသည်ဆိုသည့် ထိုနတ်ဘုံ ဗြဟ္မာဘုံတို့ကိုလည်း မမျှော်ခဲ့ပါ၊ သို့ဖြစ်၍လည်း တပည့်တော်များ စောင့်ထိန်းကျင့်ကြံသော သီလသည် ဒုက္ခဇြိမ်းရေးဖြစ်သည့် သီလဖြစ်သဖြင့် ယခင်ကလည်း ဤသို့ကျင့်သုံးစောင့်ထိန်းခဲ့၏၊ယခုလည်း ဤသို့ပင် ကျင့်သုံးစောင့်ထိန်း၏။ နောင်တွင်လည်း ဤသို့ပင်ကျင့်မည် စောင့်ထိန်းမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား-

တပည့်တော်များသည် ဘာဝနာမှုပြုရာတွင်လည်း ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်မပ္ပင့်မီ သာသနာပ ကျသိဖြာဟွဏများ ကျင့်သုံးသည့် အစာငတ်ခံခြင်း ခြိုးခြံစွာနေခြင်း အတ္တစိတ်ကို ချက်တိုင်တခုတွင် တုတ်နှောင်ချည်ထားခြင်း မဆုံးနိုင်သည့် ပျက်မှုနောက်လိုက်ခြင်း ရုပ်တရားနာမ်တရားများ၏ မပြေမလည်ဖြစ်နေမှုကို သည်းခံလျက် ဇိမ်ခံနေခြင်း မျက်စိမှိတ် နားပိတ်ကာ ကာယအတွင်း၌ မွေးရာပါကံလေသာ တဏှာ အာသယထို တရကြမ်း မောင်းနှင်ထုတ်နေခြင်း ဗဟိဒ္ဓရုပများကို စိုးရွံ့ကြောက်လန့်၍ တရကြမ်း ရှောင်ရှားနေခြင်းဟူသော ကိလေသာခေါင်းပါးရန် ကာယနိပ်စက်ရေးလမ်းစဉ်မျိုးကို မကျင့်သုံးကြပဲ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ ဒုက္ခမဖြစ်ပေါ် ရေးအတွက် ကျင့်သုံးသည့် လမ်းစဉ်ဖြစ်သည့် အမြင်မှန် အတွေးမှန် အပြောမှန် အလုပ်မှန် သက်ထိန်းမှန် လုံလဉ်ဿာဟပြုမှုမှန် ဂရုစိုက်မှုမှန် တည်ငြိမ်မှုမှန်တို့ကိုသာ ဟိုးပွားသည်ထက် တိုးပွားအောင် ကြိုးစားလျက်ရှိပါသည်၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဟောဖော်ညွှန်ပြသည့် လမ်းကြောင်းပေါ်၌သာ ယခင်ကလည်း ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်၊ ယခုလည်း ကျင့်သုံးဆဲဖြစ်သည်၊ နောင်တွင်လည်း ကျင့်သုံးမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အရှင်မြတ်များဘုရား—

စောဒကဆရာတော်များ ဝိသေသစောဒနာ ပြုထားသည့် သီလခံယူခြင်း ဆုပေးဆုယူပြုခြင်း သပိတ်သွတ်ခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများ အတိတ်က မည်သို့ဖြစ်ခဲ့သည် ဟူသော ဇာတကကများနှင့် ပုံဆောင်မှု၊ အနာဂတ်ကာလတွင် မည်သို့သော သဒ္ဒေးကြီးဖြစ်လိမ့်မည်ဟူသော မြွောက်လုံးများသည် အတ္တစည်းလုံးအတွင်း၌ ရှိသဖြင့် တပည့်တော်များ လက်ခံခြင်းမပြုသည်မှာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်။

သမုဒယတဏှာကိုအားပေးသော "ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယ့် ခိပွမေဝ သမိဇ္ဈတု" ဟူသော ဆုပေးမှုမျိုးသည်လည်းကောင်း ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထဘဝမှ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဖြစ်သည်အထိ ဇလလာဆည်းပူးရမည့်အစား ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းဝယ် အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားဆုကိုတောင်း၍ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားက ဖြစ်စေသတည်းဟု အမိန့်ပေးခြင်းသည် ရှည်ဝေးသော (၉၁) ကမ္ဘာထက်က ကိစ္စဖြစ်၍ လွန်ခဲ့ပြီးသော အတိတ်ကာလ၏ ဖြစ်ရပ်မျာ၊ကို အောက်မေ့တမ်းတနေမှုများသည်လည်းကောင်း ဘုရားလောင်းသည် ခွေးမင်းဖြစ်၍ ခွေး ၊ား(၅၀၀)ကို အုပ်ချုပ်ကာနေစဉ် ဗာရာဏသီပြည့်ရှင်ကာ လူသားများကို အုပ်ချုပ်ရန် ထိုခွေးမင်းအား မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ အပြည့်အဝရှိပြီး တရားသဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်သော သုခမိန်မပျ၊သဓာမတ်သည် ယေပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌ အပါယဒုဂ္ဂတိ

ဖြစ်သည့် တိရစ္ဆာန်မျိုးနွယ် ဘူရိဒတ်နဂါး ဖြစ်ရခြင်းသည်လည်းကောင်း ဤမှာဘက်ဘဝက ပေးလှူအပ်သော အလှူ၏အကျိုးသည် ထိုမှာဘက်ဘဝ ပေတဂတိ ရောက်ရှိနေသူအား အကျိုးပေးသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဤသို့သော ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်များသည် အတ္တ၏နယ်ပယ်ကို ကျယ်သည်ထက် ကျယ်အောင်ချဲ့ပြီး ဗုဒ္ဓ၏အနတ္တဘောင်သည် ကျဉ်းသည်ထက် ကျဉ်းလာစေသဖြင့် ထိုပုံပြင်များ၏ သင်ခန်းစာကို လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းမပြုသည့်အတွက် အဓမ္မဝါဒီဟုစွပ်စွဲလျှင်လည်း ကျေနပ် ဝမ်းသာ ဝမ်းမြောက်စွာ ခံယူပါသည့်ဘုရား၊ အကယ်၍ အရှင်ဘုရား များသည် အထက်ပါ ဒဏ္ဍာရီ ပုံပြင်များရှိနေသည့် အတ္တနယ်ကျယ်နေသော ထေရဝါဒပိဋကတ်များကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ စစ်မှန်သော တရားဟု ဆုံးဖြတ် သတ်မှတ်ပါက တပည့်တော်များ လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်ရန် ညွှန်ကြားပေးပါမည့် အကြောင်း လျှောက်ထား အသနားခံအပ်ပါသည်ဘုရား။

မှတ်ချက်။ ။စောဒနာအမှတ် (၁၅) ကို သောဓနာခြင်းမပြုပေ။

သောဓနာအမှတ် (၁၆)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ချေပချက်]

အမှတ် (၁၆) စောဒနာကို သောဓနာပြုချက်ပါဘုရား။

အမှတ် (၁၆) စောဒနာလွှာ အပိုဒ် ၃၊ စာမျက်နှာ(၅၃)တွင် "သမ္မာဒိဋ္ဌိတို့၏ ဘိုးတော်ကြီး ဦးဝါသဝကလည်း" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယင်း စောဒနာ စာမျက်နှာ(၅၄) ကြောင်းရေ(၇)တွင် "သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမား များနှင့် ၎င်းတို့၏ ဘိုးတော်ကြီး ဦးဝါသဝ" ဟူ၍လည်းကောင်း သုံးနှုန်း ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၁။ တပည့်တော်တို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များသည် ဆရာတော် ရှင်ဝါသဝ၏ တပည့်များ မဟုတ်ကြပါ၊ သြဝါဒခံများ မဟုတ်ကြပါ၊ မည်သို့မျှ ဆက်စပ်မှုမရှိပါ၊ တဦးတလေမှလွဲ၍ အများစုမှာ ဆရာ တော်ကြီး ရှင်ဝါသဝကို မမြင်ဖူးကြပါ။

၂။ မည်သို့မျှ ပတ်သက်ဆက်စပ်မှုမရှိသော ဆရာတော် ရှင်ဝါသဝကို တပည့်တော်တို့၏ "ဘိုးတော်ကြီး" အမည်တပ်စွပ်စွဲဖော်ပြသည်မှာအလွန် မရိုးသား မဖြူစင် မဖြောင့်မတ်သည့် စွပ်စွဲချက်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များကို ဆော်လို နှက်လို သိက္ခာချလို သော စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စေတနာဆိုး မနောဆိုးမှာ ထင်ရှားပေါ်

လွင်လွန်းလှပါသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ အကြောင်းကို ၎င်းတို့ကောင်းစွာ မသိကြောင်း ထင်ရှားနေပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤဓေါဟာရအသုံးအနှုန်းကို စောဒကရဟန်းတို့ ကပြန်လည်ရှုပ်သိမ်းပေးပါရန် ဝိနည်းမိုရ်ခုံရုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီးများမှ တဆင့် လျှောက်ထားပါသည်။

ထို့ပြင် စာမျက်နှာ(၅၄) ကြောင်းရေ (၁၀)၌—

"ဗုဒ္ဓအာဘိဓမ္မာစာမျက်မှာ ၂၅၁- တွင် ရေးဆွဲထားသော ဉာဏ်ကြီးရှင်ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ အဆိုအမိန့်ကိုလည်း တင်ပြပါရစေဘုရား။

"ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီးသည် လင်ယောကျ်ားနှင့်၊ အနာထပိဏ်သဒ္ဒေးကြီးသည် မယားနှင့်နေကြ၏၊ သို့သော် ၎င်းတို့သည် တဏှာနှင့် ဥပါဒါန်မရှိကြတော့ပဲ လင့်ဝတ်ငါးပါး မယားဝတ်ငါးပါး ပြုကြရုံမှတပါး၊ အနုပါဒါန်တရားနှင့်နေထိုင်ကြသဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်၍ သုခတရားကို ရနေကြ၏။

စဉ်းစားတော်မူပါဘုရား၊ သောတာပန်ဖြစ်၍ တဏှာ, ဥပါဒါန်မရှိကြဘူးတဲ့ဘုရား၊ အတော်လေးနက်တဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအာဘိဓမ္မာပါဘုရား...." ဟူ၍ စောဒနာတင်ထားပါသည်။

ဤစောဒနာသည် လူပြိန်းကြိုက် စောဒနာချက်သာ ဖြစ်ပါသည်။

၁။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိုယ်လိုရာ စာပိုဒ်ကလေးတခုကိုသာ ဆွဲထုတ်၍ အကုန်မိုပြီဟူသော စေတနာဆိုးဖြင့် စောဒနာခြင်းသာဖြစ်ပါသည်၊ ရှေနောက်ဆက်စပ်၍ အပြည့်အစုံ မဖော်ပြပဲ အပြစ်ဆိုချင်သည့်ဇောဖြင့် ကွက်၍ ထုတ်ပြလိုက်သည်မှာ အလွန်မှားနေပါသည်။

ထိုစာပိုဒ်မှာ ဗုဒ္ဓအာဘိဓမ္မာစာအုပ်တွင် သစ္စာအခန်း သမုဒယသစ္စာဉာဏ်သုံးပါးဖော်ပြရာ၌ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ ထိုအခန်းကို အပြည့်အစုံဖော်ပြပါမည်။

ပါဠိမူ—

တံ ခေါ ပနိဒံ ဒုက္ခသမုဒယံ အရိယသစ္စံ ပဟီနန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု။ပ။ အာလောကော ဥဒပါဒိ။

မြန်မာပြန်ချက်—

ချစ်သားတို့ ဤဒုက္ခ၏ အကြောင်းမှန်ကို ငါပယ်ရှားပြီးခဲ့ပြီ၊ ဤသို့အားဖြင့် ရှေးက မကြားစဖူးကုန်သော တရားတို့၌ မျက်စိပွင့်လာ၏၊ ဉာဏ်လင်းလာ၏၊ နားလည်မှုရလာ၏၊ သိမှုရလာ၏၊ အလင်းရောင်ထွန်းလာ၏။

ဝေဖန်ချက်

ထိုသမုဒယသစ္စာတွင် ၃-ပါး ထားသည်ကား—

ပထမ–သမုဒယသစ္စာ ဒုက္ခ၏ အကြောင်းမှန်သိရမည်၊ (သစ္စဉာဏ်။)

သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ရမည် (ကိစ္စဉာဏ်။)

သမုဒယသစ္စာကို ငါပယ်ပြီးပြီ။ (ကတဉာဏ်။)

ဟု သုံးမျိုး နားလည်ရမည်။

ဒုက္ခသစ္စာနှင့် သမုဒယသစ္စာမှာ ဒုက္ခသစ္စာကို ကမ္ဘာရှိ ဘာသာတိုင်းက သဘောတူ၏၊ လက်ခံ၏၊ ဒုက္ခ၏အကြောင်းမှန်ဖြစ်သော (၁) သမုဒယသစ္စာကိုမူ သဘောမတူကြချေ။

ဒုက္ခတရားသည် ဘုရားသခင်၏ အလိုတော်ကျ ဖန်ဆင်းထားသည်ဟု ငြင်းနေကြ၏၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနေကြကုန်၏။

အိတလီပြည်၌ အိတနာ မီးတောင်ပေါက်ကွဲရာ ၎င်းကိုတားဆီးရန်အလို့ငှာ ဘုရားသခင်ကို ရှိခိုး၍ ဆုတောင်းခဲ့ကြကုန်၏။

ဂေါတမဗုဒ္ဓဘုရားကမူ ၎င်းသို့မဟုတ်၊ မီးတောင်ပေါက်ကွဲတာဟာ သဘာဝအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထို့အတူ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းတွေကို ရှာတော့လဲ အကြောင်းကို တွေ့ရှိတယ်၊ ဣဿရနိမ္မာန-ဖန်ဆင်းလို့ဖြစ်တာ မကောင်း၊ အသင်တို့၊ ထင်မြင်ယူဆတိုင်း သတ္တဝါတွေကို ဘုရားသခင်ဖန်ဆင်းလျှင် ဒုက္ခကို သုခဖြစ်အောင်ဖန်ဆင်းပါဟု ပြောဂ၏။

အမှန်တရားက ဒုက္ခ၏အကြောင်းမှန်ကို ပယ်ရမည်၊ ၎င်းအကြောင်းမှန်ကို ပယ်မှ ဒုက္ခမှလွတ်၍ သုခရမည်ဟု ဟောဂ၏။

သမုဒယ ဥပါဒါန်သည် ထင်ရှားရှိသော တရားမဟုတ်၊ မရှိသောတရားကို ရှိသည်ဟု ဥပါဒါန်စွဲနေကြခြင်းကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်နေကြ၏၊ မပေါ်သေးသော ပစ္စည်းကို လိုချင်နေကြ၏။

သို့လျှောင်၍ ထားတာမျှား ရှိပါသလား?၊ မရှိချေ။

ကြုံဖူး တွေ့ဖူးသောအရာကိုသာ လိုချင်နေကြ၏။

မကြုံဖူး မတွေ့ဖူးတာကို လိုချင်ရမှန်းပင် သိကြပါ၏လော?။

ကြုံဖူးတွေ့ဖူးသော တရားတို့ကိုသာ ဥပါဒါန်ဖြစ်နေကြ၏၊ ပယ်တယ် ဆိုတာ မရှိတာမှ ပယ်လို့ရသည်၊ အရှိတရားကို အပယ်မခိုင်းချေ။

အကြောင်းကြောင့်ပေါ်သော မရှိသော ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတရားကို ဆိုလိုသည်။

ဖြစ်သမျှဒုက္ခတွေဟာ အကြောင်းရှိရမည်၊ ဒုက္ခဖြစ်တာ အကြောင်းမကင်းချေ၊ ဒုက္ခကို ဒုက္ခမှန်း သိကြလျှင် ပယ်ရမည်။

ဘုရားသခင်သည် အာရုံငါးပါး တောထွက်နေသော မြို့ရွာ အတွင်းသို့ ဆွမ်းခံကြွသွား၏။

သို့ရာတွင် အကြောင်းတရားကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍ ၎င်းတို့သည် ဒုက္ခကို မပေးစွမ်းနိုင်ပေ၊ ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီးသည် လင်ယောကျ်ားနှင့်၊ အနာထပိဏ်သဌေးကြီးသည် မယားနှင့်နေကြ၏။

သို့သော် ၎င်းတို့သည် တဏှာနှင့် ဥပါဒါန် မပါကြတော့ပဲ လင့်ဇတ်ငါးပါး မယားဝတ်ငါးပါး ပြုကြရုံမှတပါး အနုပါဒါန်တရားနှင့် နေထိုင်ကြသဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်၍ သုခတရားကို ရနေကြ၏။

ယခု မိမိပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းအားလုံးတို့သည် သေဘောအခါ ထားပစ်ခဲ့ကြရမည်ဟု သိကြပြီးဖြစ်၍ မခွာနိုင်လောက်သော ဥပါဒါန်မျှား မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်သော သားသမီး ခင်ပွန်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းပစ္စယ မိမိကိုယ်ကာယပါ တဏှာသမုဒယ မထားကြပဲ အနုပါဒါန် တရားနှင့် သုခချမ်းသာ ဖြစ်ကြရန် သမုဒယကို ကြိုးစား၍ ပယ်သတ်ကြပါလေကုန်။

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ စာမျက်နှာ ၁၀၃၊ သမုဒယသစ္စာအဖွင့်တွင်—
ဝေဘန်ချက်

(“တဏှာ”) အိန္ဒိယနိုင်ငံ နွားကျောင်းသားစကား၊ ၎င်းတို့ အလွန် ရေဆာလွန်းသောအခါ တရစ်ဂျန်နာ ဟု ခေါ်၏။

၎င်းတရစ်ဂျန်နာ နေ့းနေ့းတက်ရေဆာသော အရပ်သုံးစကားကို ဂေါတမ-ဗုဒ္ဓက ယူ၍ မှတ်မိလွယ်စိမ့်သောငှာ တရစ်ဂျန်နာလို့ သုံးထား၏။

ကာလကြာမြင့် ရွှေလျှောခြင်းကြောင့် တဏှာဟု ဖြစ်နေ၏၊ တဏှာရင့်လာလျှင် ဥပါဒါန် ဖြစ်လာ၏....ဟူ၍ ရှိပါသည်။

၂။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ရေးသားချက်သည် စောဒကရဟန်းမျှား စောဒနာသော အဓိပ္ပာယ် မျိုးမဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားနေပါသည်၊ တဏှာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို

ဆရာတော်ကြီး ရှင်းထားရာ၌ “ငန်းငန်းတက်ဆာသော” ဟူသော ဝေါဟာရကို သတိပြုရပါမည်၊ အော်စာပို့ဒ်တွင် ပါရှိသော “မဒ္ဓ နိုင်လောက်သော ဥပါဒါန်များ မဟုတ်ပေ”ဟူ သောစကားကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားရပါမည်၊ သောတာပန်သည် ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာ မျှသာ ပယ်ရသေး၍ တဏှာနှင့် ဥပါဒါန်ကို အကြွင်းမဲ့ မပယ်သတ် ရသေးကြောင်း တဏှာဥပါဒါန် ရှိသေးကြောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေ လိုက်စားသူတိုင်း သိရှိကြပါသည်၊ ပိဋကတ်တယပါရဂူ ဖြစ်တော် မူသော ဆရာတော် ဘုရားကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် တပည့်တော်တို့ထက် ပင် ပိုမို၍ သိပါသေးသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် “တဏှာနှင့် ဥပါဒါန် မပါကြတော့ပဲ” ဟူ၍ ဝေါဟာရကို ရွေးချယ်ပြီး သုံးနှုန်းထား ပါသည်၊ မူရင်း ပုံနှိပ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၂၅၁- ကြောင်းရေ(၁၂)၌ “တဏှာနှင့် ဥပါဒါန် မပါကြတော့ပဲ” ဟု အတိအလင်း ရှိနေပါလျက် စောဒကရဟန်းတို့က “တဏှာနှင့် ဥပါဒါန် မရှိကြတော့ပဲ” ဟု အမှားထည့်သွင်းပြီး လုပ်ကြံစုပ်စဲ့ ထားကြသည်မှာ ယင်းတို့၏ စေတနာဆိုးကို ဖော်ပြရာရောက်ပါသည်၊ “မပါ” ဟူသောဝေါ ဟာရနှင့် “မရှိ” ဟူသော ဝေါဟာရတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် အလွန် ခြားနားပါသည်၊ ပမာဒဒ္ဒလေခ-မှားရေးမိသည်ဟု တပည့်တော်တို့ မယူဆနိုင်ပါ၊ “သောတာပန်ဖြစ်၍ ဥပါဒါန် မရှိကြဘူးတဲ့ဘုရား.... ” ဟူသော စောဒနာချက်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် တမင်သိလျက်နှင့် ချုတ်ယှင်းသော စကားကိုဆိုခြင်း မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံစုပ်စဲ့ထား ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ငြင်း၍ မရနိုင်ပါပေ။

ယင်းတို့၏ စောဒနာချက် မှားယွင်းကြောင်း အထောက်အထားအဖြစ် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာစာအုပ် နှစ်အုပ်ကို ပူးတွဲတင်ပြပါသည်။

ဝိနည်းဓိုရ် ခုံရုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ အမှန်အတိုင်း သိမြင်တော်မူ ရန်သာ သောဓနာလင်္ကာ တင်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

သောဓနာအမှတ် (၁၇)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ချေပချက်]

အမှတ် (၁၇) စောဒနာလင်္ကာကို သောဓနာပြုချက်ပါဘုရား။

အပိုဒ် (၃) တွင် “ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာလက်သစ်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “မသိ နားမလည်သူများက ဦးဥက္ကဋ္ဌဟာ ဓမ္မစကြာတရားကို လက်ခံတယ်၊

လေးစားတယ်ဟူ၍ ထင်မှတ်နေကြပါတယ်" ဟူ၍ လည်းကောင်း "ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဓမ္မစကြာသည်ကား ဘုရားဟော ဓမ္မစကြာမဟုတ်ကြောင်းကို မသိကြပါဘုရား" ဟူ၍လည်းကောင်း စောဒက ရဟန်းတော်များက စွပ်စွဲထားကြပါသည် ဘုရား။

လူသေလူဖြစ်ကျမ်းကို ဆော်ချင်နှက်ချင်သည့်ဇောဖြင့် ဆန္ဒလွန်ပြီး စွပ်စွဲထားသည့် စွပ်စွဲချက်သာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၁။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို လက်ခံကြောင်း လေးစားကြောင်း မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ ဆရာတော်ကြီးသည် ဓမ္မစကြာကို နှစ်ပေါင်း (၄၀)ကျော် ဟောတော်မူခဲ့ပါသည်၊ မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်မှ ပင့်လျှောက်ကြသည့် တရားပွဲများတွင်လည်း ဓမ္မစကြာတရားတော်ကိုပင် အဓိကထား၍ ဟောကြားတော်မူပါသည်၊ ရန်ကုန်မြို့ ရှင်အာဒိစ္စဝံသကျောင်းတိုက် နာယကဆရာတော် ရှင်ပညာဇောတ၏ အန္တိမစျာပနပွဲတွင် ဓမ္မစကြာတရားတော် တခုတည်းကိုပင် (၇)ညတိုင်တိုင် ဆက်၍ ဟောကြားခဲ့ရာ ကျောင်းဝင်းအပြည့် တရားနာပရိသတ် လာရောက်နာကြားသည်ကို ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ ကြုံတွေ့ခဲ့ဖူးပါသည် ဘုရား။

၂။ ဆရာတော်ကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌဖော်ထုတ်ဟောကြားတော်မူသော ဓမ္မစကြာတရားတော်သည် ဘုရားဟော ဓမ္မစကြာသာဖြစ်ကြောင်း တပည့်တော်များ ကိုယ်တိုင်သိရှိနားလည်ကြပါသည် ဘုရား၊ သဘောပေါက်ကြပါသည် ဘုရား၊ ရဟန်းရှင်လူအများကလည်း လက်ခံအတည်ပြုကြပါသည်ဘုရား။

စောဒကရဟန်းတော် အရှင်မြတ်များကိုယ်တိုင် သိရှိနားလည်သဘောပေါက်ရန်အတွက်လည်းကောင်း အတု နမူနာယူနိုင်ရန်လည်းကောင်း ဒုက္ခအေးလိုသူ ဒါယကာ ဒါယိကာမများအား ကိုယ်တိုင် ဟောကြားတော်စေရန်လည်းကောင်း ရိုးသားသန့်စင်သော စေတနာဖြင့် ဆရာတော်ကြီး ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ဟောကြားတော်မူသည့် ဗုဒ္ဓဓမ္မစကြာမူရင်းကို စောဒက ရဟန်းတော်များ ဤဝိနည်းဓိုရ်ခုံရုံးတွင် သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြထားသော "ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ" စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၇၀-မှ ၂၆၀-အထိကို စေ့စပ်သေချာစွာ ဖတ်ရှုလေ့လာတော်မူပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား၊ ယင်းသည် ဗုဒ္ဓဟော ဓမ္မစကြာတရားတော် စစ်စစ်သာဖြစ်ကြောင်း မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ရပြီး စောဒကရဟန်းတော်များ မိမိတို့အမှားကို သံဝေဂဉာဏ် ပွားများနိုင်စေရန် သောဓနာပြုရပါတော့သည် ဘုရား။

မှတ်ချက်။ ။စောဒနာအမှတ် (၁၈) ကို သောဓနာခြင်း မပြုပေ။

သေဖနာအမှတ် (၁၉)

[သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ချေပချက်]

အမှတ် (၁၉) စောဒနာလွှာကို သေဖနာချက်ပါဘုရား။

ဆရာတော်ကြီးများ ဘုရား—

၁။ ဤစောဒနာလွှာတွင် "ဗုဒ္ဓဘုရားသခင်အား သာမန်လူသားတယောက် ထက်ပို၍ အထင်မကြီးကြပါဘုရား" ဟူသော စွပ်စွဲချက်သည် အသားလွတ် စွပ်စွဲချက်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ တပည့်တော်တို့က ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အရှင်ဘုရား တို့ထက် ပို၍ပင် အထင်ကြီးကြပါသည်၊ ကြည်ညိုလေးစားကြပါသည်၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ ထူပြောသော ကမ္ဘာလောကကြီးတွင် အနတ္တဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက် အသုံး အနှုန်း အတွေးအခေါ်ဖြင့် အတ္တလောကကြီး တုန်လှုပ်သွားအောင် ကြွေးကြော်၍ သစ္စာတံခွန်လွှင့်ပြီး ကမ္ဘာကို အလင်းဓာတ်ကြီး ပေးတော်မူခဲ့ သည့် အတုလပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု၍ တကယ်ကြည်ညိုလေးစား ကြပါသည်၊ အပေါ်ယံဟန်ပြ ကြည်ညိုသူများ မဟုတ်ကြပါ၊ ကြည်ညိုဟန်ပြပြီး စားပေါက်ထွင်သူများ မဟုတ်ကြပါ၊ သန့်သန့်စင်စင်ဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင် သဘော ပေါက် နားလည်၍ ကြည်ညိုကြသူများသာဖြစ်ကြောင်း စောဒကရဟန်းတော် များအား အသိပေးပါသည်ဘုရား။

၂။ ဗုဒ္ဓဝင်ကိစ္စကို တပည့်တော်တို့ သောဓနာ မပြုချင်ကြပါ၊ စိန္တိတံ ဒဏ္ဍ သခ္ခေါ်ယုံ၊ ဝါစကံ စသည်ဖြင့် ပိဋကတ်မဝင် ကျမ်းများ၏ အဆို အမိန့်ကို တပည့်တော်တို့ မဆန်းစစ်သင့်ပေဘူးလား၊ 'မာပိဋကသမ္မဒါနေန ဂဏှိတ္ထ' ဟူ၍ ပင် ဗုဒ္ဓ ဟောမြွက်တော်မူခဲ့ပါသေးသည်၊ ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းများတွင် ဗုဒ္ဓ၏ဂုဏ်တော် ကို ထိခိုက်စေသည့်အကြောင်းအရာ အများအပြား ပါဝင်နေကြောင်း ငြင်းနိုင် လျှင် ငြင်းဆိုတော်မူကြပါ။

၃။ မှတ်ချက်။ ။"လောကရေး မလိမ်မာ၍သာ ဆင်ဖြူတော်ကို ရွှတ်ချ ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်" ဟူသော ထိုစောဒကရဟန်းတော်တို့၏ ရေးသားချက် သည် မျက်မှောက်ခေတ်ကို ပြက်ရယ်ပြုသည့် ရွှက်စရာပြက်လုံးသာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

၄။ စောဒနာတင်သွင်းလွှာ စာမျက်နှာ(၆ဂ) အပိုဒ် ၃-မှာ စောဒကရဟန်း တပါးက သမ္မာဒိဋ္ဌိသုကေသနအမည်ကို ခံယူကြသော လူတန်းစားတို့သည် ရိုးဖြောင့်မှန်ကန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာများ မဟုတ်ကြကြောင်း သူတို့၏ အတွင်းဆိုး ဖြင့် ရေးသားထားသော စာများက သက်သေခံလျက်ရှိပါသည်ဘုရား၊ သူတို့၏ အတွင်းသား အပြောအဟောများသည် ဇာတ်သိမ်းသွားကြပြီဖြစ်သော ပဲခူး

ရိုးမပေါ်မှ တောခိုကွန်မြူနစ်များ၏ အပြောအဆိုနှင့် တထပ်တည်း ချွတ်စွပ်တူနေပါသည်ဘုရား၊ သို့ဖြစ်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုဝေ သန ဆရာတို့သည် ပုဒ္ဓကို ပူးကပ်ခွာကပ်စနစ်ဖြင့် ဖျက်ဆီးနေကြသော အဓမ္မဝါဒီများဖြစ်ကြောင်း သေချာပါသည်ဘုရား ဟု လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။

၅။ စောဒနာတင်သွင်းလွှာတွင် နိဒါန်းတင်ဆက်သော စောဒနာရဟန်းက နိဒါန်း အပိုဒ် (၁) တွင် ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ပြည်ထောင်စုသူ ပြည်ထောင်စုသားတိုင်းသည် မိမိတို့ကြိုက်နှစ်သက်ရာ ဘာသာကို လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့် ရှိကြပါသည်၊ မည်သည့်ဘာသာကိုမျှ မကိုးကွယ်လိုသူတို့လည်း ဘာသာမဲ့အဖြစ် နေထိုင်ခွင့် ရှိကြပါသည်ဟု ဖော်ပြပါသည်။

ဖော်ပြပါ စောဒနာရဟန်းတော်၏ လျှောက်ထားချက်အရ တဦး၏သဘောဆိုလိုချက်ကို တဦးကသဘောပေါက်မှု မရှိဟု သဘောရပါသည်၊ နိဒါန်းတင်သွင်းသော ရဟန်းတော်၏ အယူအဆအရဆိုလျှင် ဘာသာမဲ့တို့၏ ခံစားခွင့်အရ တပည့်တော်တို့သည် မည်သည့်ဘာသာမျှ မကိုးကွယ်လျှင် မည်သူ၏ စောဒနာတင်သွင်းမှု ခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်မည် ဖြစ်ပါသည်၊ ယခု တပည့်တော်တို့မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲဝင်များဖြစ်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်မှုပြုမှု မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများဖြစ်လိုဖြစ်၊ အဓမ္မဝါဒီများ, ရုပ်ကြွမ်းဝါဒီများဖြစ်လိုဖြစ်၊ သံယောဇဉ်နောက်လိုက်များ ဖြစ်လိုဖြစ်၊ ဇာတ်သိမ်းမကောင်းခဲ့သော ပဲခူးရိုးမပေါ်မှ ကွန်မြူနစ်များနှင့် တထပ်တည်း ချွတ်စွပ်တူလိုတူဖြင့် ပယ်ပယ်နယ်နယ် အစွပ်အစွဲများခံရပါသည်၊ တကယ်ဖြစ်သင့်သည်မှာ ယခု စောဒနာရဟန်းများလည်း ဗုဒ္ဓ၏တပည့်သဝကဖြစ်၍ သာသနာ့ဘောင်အတွင်းရှိ ရဟန်းတော်များဖြစ်ပါသည်၊ တပည့်တော်တို့မှာလည်း ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်သဝကလူသားများဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဤသို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် မေတ္တာကရုဏာရွှေထား၍ ကဲလဲသည်ဖြစ်စေ၊ မကဲလဲသည်ဖြစ်စေ ဓမ္မရေးရာများကို အယူသည်းအယူသန်မှုမရှိပဲ ပထမအဆင့်အနေဖြင့် လည်းကောင်း အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ်ဖြင့်လည်းကောင်း ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးသင့်ပါသည်၊ ရဟန်းတော်များအနေဖြင့် တပည့်တော်တို့အား မည်သို့လိုက်နာရမည်ကို ညွှန်ပြဆုံးမသြဝါဒပေးသင့်ပါသည်၊ ယင်းသို့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပါလျှင် အချို့ရဟန်းများ သုံးစွဲသော အားကာစက်ဆိုသော ဝေါဟာရ လုံးဝပါမလာတော့ပဲ အစဉ်အလာအားဖြင့် ရဟန်းတော်များကို ကြည်ညိုခဲ့သော လူသားများသည် ပြေလည်မှုရကာ အမြင်ချင်းတူကာ ဤသို့သော ဝိနည်းဓိုရ်ရုံးသို့ ရောက်ဖွယ်ရာမရှိဟု ရိုးသားစွာ မြင်မိပါသည်ဘုရား။

၄။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဘာသာဝင်အချင်းချင်း မည်သို့မြင်ရမည်၊ မည်သို့သဘောပေါက် ခံယူရမည်၊ မည်သို့မြင်၍ မည်သို့သိလျှင် မည်သို့သဘောပေါက်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်သည်၊ အသိအမြင်များမှ ကွဲလွဲလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာအယူအဆနှင့်ကွဲလွဲသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်ဟု အကျိုးအကြောင်းအချက်အလက်နှင့် ခိုင်ခိုင်မာမာပြောရမည့်အစား သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့ဝင်များသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများဖြစ်သည်၊ တောခိုကွန်မြူနစ်တွေနှင့် ချွတ်စွပ်တူနေပေသည်၊ ၎င်းတို့သည် အဓမ္မဝါဒီများဖြစ်သည်ဟု ဇွတ်တရွတ်ပင် အမြင်တခုမှမရှိသော မျက်ကန်းသဖွယ် လက်ညှိုးတငေါက်ငေါက်ဖြင့် ဒေါသအပြည့် စွပ်စွဲသွားပါသည်။

သဘာပတိနှင့် အဖွဲ့ဝင်ဆရာတော် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား—

တပည့်တော်တို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုံသေသနအဖွဲ့သည် ဘာသာရေးစစ်စစ် ဘာသာရေး သန့်သန့် ဘာသာရေးသက်သက်သာ ဖွဲ့ထားသော အဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုအကြောင်းကို ရှင်းပြမည် ဖြစ်ပါသည်။

၅။ စောဒကရဟန်းတော်စွပ်စွဲသော ကွန်မြူနစ်များနှင့် ချွတ်စွပ်တူနေပါသည်ဆိုရာ ကွန်မြူနစ်များမှာ ဘာသာရေးအဖွဲ့ မဟုတ်ပါ၊ နိုင်ငံရေးပါတီဖြစ်ပါသည်၊ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ဥပဒေစည်းဝိုင်းအတွင်း၌ မရှိသော ဥပဒေပြင်ပ၌ရှိသော နိုင်ငံတော်ကို ထောင်ထားခြားနားသော ပါတီဖြစ်ပါသည်၊ တပည့်တော်တို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုံတေသနအဖွဲ့သည် ဘာသာရေးအဖွဲ့ဖြစ်၍ ဥပဒေစည်းဝိုင်းအတွင်း၌ရှိသော မိမိတို့ဆန္ဒပြု မဲပေးထားသော အစိုးရမှာ နိုင်ငံတော် တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးသာယာရေးကို ဆောင်ရွက်နေသည့် မိမိတို့ နိုင်ငံတော် အစိုးရပင် ဖြစ်ပါသည်၊ တပည့်တော်တို့အဖွဲ့အနေဖြင့် အကြွင်းမဲ့ နိုင်ငံတော်အား သစ္စာခံထားပါသည်၊ တပည့်တော်တို့အဖွဲ့သည် ကွန်မြူနစ်များကို မစဉ်းလည်း မစဉ်းစားပါ၊ နားလည်းမလည်ပါ၊ မည်သို့မျှ ပတ်သက်ခြင်းလည်း မရှိပါ၊ တပည့်တော်တို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့ဝင်များသည် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်မှုကို ခံယူထားကြပါသည်၊ အဖွဲ့ဝင်များတွင် လမ်းစဉ်ပါတီဝင်များ ပါတီအလံတော်အောက်ရှိ အစည်းအရုံးများတွင် ကျရာတာဝန်များ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသူများလည်း ပါဝင်ကြပါသည်၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်နေသူများ တာဝန်ယူသူများလည်း ရှိနေပါသည်၊ ဤသို့ဖြင့် နိုင်ငံတော်၏အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ရပ်တည်လျက်ရှိပါသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီက ဦးဆောင်ဆင်နွှဲနေသော ဆိုရှယ်လစ်စနစ်တည်ဆောက်မှုတွင် အင်တိုက်အားတိုက် ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်၊ တပည့်တော်တို့၏ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးမှာ လမ်းစဉ်ပါတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးသာဖြစ်ပါသည်။

၆။ တပည့်တော်တို့သည် ဘာသာရေးအရသာ နိုင်ငံသားတိုင်း၏ မျက်လုံးအိမ်သဖွယ်ဖြစ်သော အားထားရမည့် လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် ဖြစ်သော ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ စာအုပ် စာမျက်နှာ (၂၁၃) အပိုဒ် ၁၅၆ (က) မှာ အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ-

နိုင်ငံသားတိုင်း လွတ်လပ်စွာ တွေးတောကြံဆခွင့် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ခွင့် မည်သည့်ဘာသာကိုမဆို လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည် ဟု ပေးထားသော နိုင်ငံသားများအတွက် ရပိုင်ခွင့်ပေးထားသော ဘောင်အတွင်းကသာ ဘာသာရေးကိုဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ တပည့်တော်တို့သည် ယင်းဘာသာလွတ်လပ်ခွင့်အရ ဖွင့်ဆိုထားသော နိုင်ငံသားတိုင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ခွင့် တွေးတောကြံဆခွင့် မည်သည့်ဘာသာကိုမဆို ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် ရှိကြပေသည်၊ သို့ရာတွင် ဤလွတ်လပ်ခွင့်များကို ကျင့်သုံးရာ၌ လုပ်သားပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို လည်းကောင်း စည်းကမ်းသေသပ် တည်ငြိမ်ရေးကို လည်းကောင်း ဆန့်ကျင်ဖောက်ဖျက်ရာ ရောက်စေမည့် လွတ်လပ်မှုမျိုး မဖြစ်စေသင့်ပေ၊ ဘာသာရေးကို နိုင်ငံရေးအကျိုးကိစ္စအလှည့်၌ လည်းကောင်း ဘာသာရေးကိုဘမ်းပြု မိမိကိုယ်ကျိုးငှာ သုံးစွဲခွင့်မရှိပေ။

မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များအတွက် ဘာသာရေးကို ခုတုံးလုပ်ခဲ့သဖြင့် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ထိခိုက်ခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးအကျိုး အလှည့်၌ ဘာသာရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဘာသာရေးကို ခုတုံးလုပ်၍သုံးစွဲခြင်း မပြုနိုင်စေရန် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှုမည်ဖြစ်ကြောင်း ဤပုဒ်မတွင် ဖော်ပြထားပါသည်၊ သို့ပါသောကြောင့် သဘာပတိနှင့် ဆရာတော်အရှင်မြတ်များဘုရား....တပည့်တော်တို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များသည် ဖော်ပြပါ ဘာသာလွတ်လပ်ခွင့် ယုံကြည်ခွင့်နှင့် မိမိတို့လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် စည်းကမ်းများကို ကျကျနနသဘောပေါက် နားလည်ပါ၍ နိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်စည်းကမ်းနှင့် နိုင်ငံသားတို့၏ ဘာသာရေးနယ်စည်းကမ်းကို လိုက်နာကျင့်သုံးလျက် ရှိပါကြောင်း လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။

၇။ ယခုစွပ်စွဲသော စောဒကရဟန်း၏ ရှုပ်ထွေးစွာ တပည့်တော်တို့အား ဘာသာရေးဘောင်အတွင်း နယ်အတွင်း၌သာ ပြောဆိုရမည့်အစား နိုင်ငံတော်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ကွန်မြူနစ်တို့နှင့် ရောထွေးကာ လုံးပစ်ကာ အကြောင်းအကျိုးခိုင်မာမှုမရှိပဲ တင်ပြလာသည်မှာ တပည့်တော်တို့အား ဒုက္ခရောက်စေလိုသည့် ပါပိစ္ဆစိတ်ဓာတ်များ ထိုရဟန်းတို့တွင် ရှိနေကြောင်း အလွန်ပင် ထင်ရှားနေ၍

အမှောင့်ပယောဂကင်းမှ ကင်းပါရဲ့လားဟု ထင်မြင်လာရပါသည်၊ တပါးသူကို ရန်လိုကာ အာဃာတထားကာ အပြစ်ရစေခြင်းငှာ ဘာသာရေးစည်းဝိုင်းထဲက မဆွေးနွေးပဲ စောဒနာမလုပ်ပဲ တခါတည်းနဲ့ အပြစ်ရသွားအောင် နိုင်ငံရေးပုဒ်မ တခုတပ်ကာ လုပ်လိုက်မည်ဟု အံတခဲခဲ ဒေါသတကြီးကြီးဖြင့် စောဒနာ တင်သွင်းလာသဖြင့် မျှားစွာမှ ထိုရဟန်းအား ကရုဏာသက်မိပြီး စိတ်မကောင်း ခြင်း ဖြစ်ရပါသည်ဘုရား။

တဖန် နိုင်ငံရေးပုဒ်မတတ်ဖို့ အားမရသေးပဲ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပူးသတ် စနစ်ဖြင့် ဖျက်ဆီးနေကြသော အဓမ္မဝါဒီမျှားဖြစ်ကြကြောင်း ထပ်ကုန်ထား ပြန်သေးရာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဘယ်သူတွေက ပူးသတ်ဖျက်ဆီးနေသည်ကို ယခု လောလောလယ်လယ်ပင် နိုင်ငံခြံ ပေါ်လွင်နေကြပါသည်၊အကြောင်းအရာတခုဖြင့် တင်ပြလာရလျှင် ဟစုံတခုသော ကိစ္စတရပ်အတွက် ပျက်စီးသွားရခြင်းသည် အပြင်ကလုပ်လို့မရ အတွင်းစည်းကသာ လုပ်မှရသည်ဆိုသည်ကို စောဒကရဟန်း တော်များ သတိသားစေလို ၏သည်၊အဖွဲ့ဆိုတာ ရဟန်းသံဃာများ လုံးဝမပါပါ၊ လူသားအချင်း အမှန်တရားရှာဖွေသော ငြိမ်းအေးမှုရှာသော ဘာသာရေး ယုံကြည်ချက်တူသူများသာပါသော လူသားများဖြစ်ရာ သက်နိုးတော်ဝတ် ရဟန်းများဖြင့် အတွင်းစည်းကနေသော သာသနာ့ဝန်ထမ်းများ မဟုတ်ဟု ပြောလိုပါသည်ဘုရား၊ သာသနာကို ဖျက်ဖို့ အဓမ္မဝါဒီများမဖြစ်ပဲ နိုင်ငံတော် အစိုးရနှင့် လည်းကောင်း၊ သံဃာတော် အရှင်သူမြတ်များနှင့် လည်းကောင်း သာသနာသန့်ရှင်းရေးကို ပါနိုင်ဖွယ်ရာရှိသော တပည့်တော်တို့သည် ဓမ္မဝါဒီ စစ်စစ်များသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

မှတ်ချက်။ ။စောဒနာအမှတ် (၂၀) နှင့်(၂၁) တို့ကို သောဓနာခြင်းမပြုပေ။

နိဂုံး

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းမိုရ်ခုံရုံး အမှတ်(၂) သဘာပတိဆရာတော် ဘုရားကြီးနှင့် အဖွဲ့ဝင်ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား——

ယခုအခါတွင် တဘက်သော စောဒကရဟန်းတော် အရှင်သူမြတ်များ တင်သွင်းသည့် စောဒနာများအတွက် တပည့်တော်တို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသန အဖွဲ့ချုပ်က တာဝန်ကျသော အစိတ်အပိုင်းအားလုံးကို တပည့်တော်များ သောဓနာပြုခဲ့သည်မှာ ပြီးပြည့်စုံသွားပါပြီဘုရား၊ သောဓနာပြုသင့်သမျှ တပည့်တော်တို့ ခြွင်းချန်မထားခဲ့ပါ၊ ယခု နိဂုံးချုပ်အဖြစ် လျှောက်ထားသင့် လျှောက်ထားရာများကို လျှောက်ထားခွင့် ပြုတော်မူပါဘုရား။

တပည့်တော်တို့ သောဓနာပြုရာ၌ နိဒါန်းတွင် လျှောက်ထားခဲ့သည့်အတိုင်း ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်မဖက်ပဲ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်သက်သက်သာ သောဓနာပြုခဲ့ကြောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ ကိုယ်တော်တိုင် အကြားပင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

စောဒကရဟန်းတော် အချင်မြတ်များကိုလည်း တပည့်တော်များ မည်သို့မျှ သဘောမထားပါ၊ အမျက်အာဃာတလည်း လုံးဝမသိုပါ၊ သူတို့လည်းသူတို့ကိစ္စ သူတို့တာဝန်ကို ရိုးသားစွာ ထမ်းဆောင်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု သဘော ပိုက်မိပါသည်ဘုရား၊ တပည့်တော်များသည်လည်း မိမိ၏တာဝန်တခုကို ကျေပွန်အောင် ထမ်းဆောင်လိုက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ထို့ကြောင့် တပည့်တော်များအား ဓမ္မဝါဒီများဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း တပည့်တော်များ လက်ခံကျင့်သုံးနေသည့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သစ္စာလေးပါး၊ အနတ္တနှင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒတို့မှ ဆင့်ပွားဓမ္မရေးရာ တင်ပြချက်များကို ဓမ္မဝါဒဖြစ်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ကြေငြာပေးရန် အသိအမှတ် ပြုပေးပါရန် ဆရာတော်ဘုရားများအား တပည့်ကျော်များ လုံးဝ မတောင်းဆိုလိုပါဘုရား၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ ဆန္ဒတော်အတိုင်းသာလျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မျက်နှာတော်တခုတည်းကိုသာ ထောက်ထား၍ အဆုံးအဖြတ် ပြုတော်မူကြပါ အရှင်ဘုရား။

တပည့်တော်များ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်ကတော့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တပည့်သားအစစ် ဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော်ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်များပီပီ နိုင်ငံတော်သီးခြားဝိနည်းဓိဂ်ခုံရုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကြည်သာရှင်ပြုံး နှလုံးချမ်းမြေ့စွာ ခံယူမည်ဖြစ်ပါကြောင်း ရိုသေလေးစားစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည် အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား။

အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များ အကြောင်း မေးခြင်း

သဘာပတိ —ကဲ–ဝိနည်းဓိဂ် ဆရာတော်များက မေးစရာရှိသေးသလား။

ဦးဥာနိက —အနည်းငယ် မေးစရာရှိပါတယ်။

သဘာပတိ —မေးချင်တာရှိ မေးပါ။

ဦးဥာနိက —ဒကာကြီး ဦးခင်ဟန်နှင့်တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ပုဂ္ဂိုလ်များကို မေးချင်ပါတယ်၊ မေးရမှာကတော့ အခြား မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒက ကြီးတို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိတို့အမှန်မြင်ရအောင်လို့ ဆိုပြီးတော့ သုတေသန လုပ်နေဟယ်ဆိုတာ ဆရာတော်တို့ သိရှိကြ

ယူဆထားတာက အင်္ဂလိပ်က အတိုင်းပဲ၊ ဗမာလို ပြန်ထားတာပဲ ရှိပါတယ်၊ ဘုန်းကြီး အသေအချာ ထောက်ပြနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီစာအုပ်တွေ ဒီစာအုပ်တွေ ဖတ်ဖူးပါသလားလို့ မေးရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ မဖတ်ဖူးပါဆိုလဲ ပြီးတာပါပဲ။

မြင့်ဆွေ —မှန်ပါ၊ မဖတ်ဖူးပါ ဘုရား။

သဘာပတိဆရာတော် နိဂုံးချုပ် မိန့်ခွန်း

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တွေရော စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တွေပါ စောဒနာလွှာတွေ သောဓနာလွှာတွေ ဟင်ပြလို့ ပြီးဆုံးသွားကြပါပြီ၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တွေကလဲ မိမိတို့ ထင်မြင်သလို စောဒနာအချက်တွေကို ရေးသားတင်ပြပါတယ်၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ် များကလဲ မိမိတို့ စိတ်မှာ ထင်မြင်လာတဲ့အတိုင်း ရေးသားတင်ပြလျှောက်ထား သွားကြပါတယ်၊ အဲဒီလို လျှောက်ထားသွားကြတဲ့အခါမှာ အမျက်ဒေါသ, အာဃာတ များစွာ မပါကြပဲ နဲနဲကျဉ်းကျဉ်းလောက် ထေ့လုံးလေး ကလိလုံး လေးတော့ နဲနဲပါးပါး ပါကြပါတယ်၊ ဒီလို ပါပေမယ့်လို့ ဘုန်းကြီးတို့အနေနဲ့ ဒီလောက် ကြိုးကျယ်တဲ့ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ ဒီလောက်တော့ ပါမှာ ပဲလို့ ဘုန်းကြီးတို့က ကလိလုံး ထေ့လုံးလေးတွေ ပါတာကိုတော့ သည်းခံပါ တယ်၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များကလဲ ကလဲထားတယ်၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များကလဲ ကလိထားကြတယ်၊ အဲဒါတွေကို ဘုန်းကြီးတို့ ဝိနည်းဓိုရ် ခုံအဖွဲ့အနေနဲ့ အားလုံး သည်းခံပြီး နားထောင်ပါတယ်၊ အဲဒါကို မေတ္တာရှေ့ထားပြီး စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်တွေကရော စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တွေကပါ မိမိတို့အပေါ် ကျရောက်လာတဲ့ သာသနာ့ရေးရာ တာဝန်တရပ်ကို မိမိတို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းပဲလို့ သဘောထားပြီး သကာလ ယခုလို ဝမ်းသာရွှင်ပြုံးပြီး ရှင်ရှင်ပျူပျူနဲ့ ဝမ်းသာကြ သောဓနာကြ တာကို မြင်ရတဲ့အတွက် ဘုန်းကြီးတို့ ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့အနေနဲ့ အများကြီး ဝမ်းမြောက်ပါတယ်၊ ဆရာတော်များအနေနဲ့ ဘက်လိုက်ခြင်း မရှိ၊ အဂတိ လိုက်စားခြင်း မရှိ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်နှာတော်ကိုသာလျှင် ထောက်ထားပြီး ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်လာတဲ့အတိုင်း ဓမ္မဝိနယနှင့်အညီသာလျှင် ဆုံးဖြတ်မည် ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါတယ်။

နောင်သောအခါ ဆရာတော်တို့ ဝိနိစ္ဆယအဆုံးအဖြတ် ချမှတ်တဲ့အခါမှာ ရက်ချိန်းပေးပါမယ်၊ အဲဒီ ရက်ချိန်းပေးတဲ့အခါမှာ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တွေရော စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်ဘက်ပါ သက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်တွေ အားလုံး ဒီရုံးကိုလာပြီး အဆုံး အဖြတ်ကို နာခံကြစေလိုကြောင်း ပြောကြားယင်းနဲ့ အဆုံးသတ်ပါတယ်။

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ
(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ဗာရာဏသီဆရာတော်က စုဒိတက ဟုဂ်ိုလ်များအား
သြဝါဒကထာ ချီးမြှင့်နေစဉ်

စုဒိတကများအား နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က
သြဝါဒပေးနေသည်ကို ဇမ္မဒီပကျောင်းဆောင်ရှေ့၌ လာရောက်နာယူနေသော
ပရိသတ်အချို့

သဘာပတိ ဆရာတော်က နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းစိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)၏
ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ
(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ဗာဆုဏသီ ဆရာတော်လက်သို့ လွှဲအပ်နေပုံ

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း
စုဒိတက ဦးဇဝန (နေရှင်နယ်ကျော်ငြိမ်း၊ တောင်တွင်းကြီး)
ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း
စုဒိတက ဦးဇဝန (ငါးဆင့်အနောက်ကျောင်း၊ တောင်တွင်းကြီး)
ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း
စုဒိတက ဦးဥဇ္ဇောတိက (ကွင်းကျောင်း၊ ဒေးဒရဲ)
ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း
ဦးဆန္ဒာဓိက (နတ်မြို့တောရကျောင်း၊ တောင်တွင်းကြီး)
ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

လူသေလူဖြစ် အယူဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း စုဒိတက သခင်မြတ်ဆို
ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)
လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ

ဝိနိစ္ဆယ ကထာ

၁၃၄၃-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆုတ် (၁၁) ရက်မှ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း (၂) ရက်အထိ ၆ ရက်တိုင်တိုင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ အပရဂေါ-ယာန ကျောင်းဆောင်၌ ပြုလုပ်ကျင်းပအပ်သော ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ၏ လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒ ဝိနိစ္ဆယချမှတ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍-

အခမ်းအနား အစီအစဉ်များ

၁။ မေတ္တာသုတ် ပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်၍ အခမ်းအနား စတင်ရန်၊

၂။ သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွှန့်က ချမှတ်အပ်သော ဝိနိစ္ဆယကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည့်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ သဘောထား ဥပဒေရှင်းလင်းချက်ကို လျှောက်ထားရန်၊

၃။ နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) သဘာပတိ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက သြဝါဒအဖွင့်မိန့်ခွန်း မိန့်ကြားရန်၊

၄။ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက ဝိနိစ္ဆယ (ဆုံးဖြတ်ချက်) စာမူကို အလှည့်ကျ ဖတ်ကြားရန်၊

၅။ ဝိနိစ္ဆယချမှတ်ပြီးနောက် သဘာပတိ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက စုံဒိတက တို့အား သြဝါဒကထာ မိန့်ကြားရန်၊

၆။ ဝိနိစ္ဆယချမှတ်ပြီးနောက် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွှန့်က စုံဒိတကတို့အား ရှေ့ဆက်လက်၍ မည်သို့နေထိုင်ကျင့်သုံးလုပ်ဆောင် သွားရမည့်အကြောင်းကို ရှင်းလင်းပြောကြားရန်၊

အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် ဦးခင်မောင်ကျော် ဆောင်ရွက်သည်။

ဥပဒေနှင့်ပတ်သက်သော ရှင်းလင်းချက်သဘောထား သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွှန့် လျှောက်ထားလွှာ

နေ့စွဲ။ ၂၄-၁၀-၈၁

ယနေ့ ကြွရောက်တော်မူလာကြသော နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) မှ သဘာပတိ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့်တကွ အဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်များကို တပည့်တော် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် လျှောက်ထားခွင့် ပြုပါဘုရား။

တပည့်တော် လျှောက်ထားလိုတဲ့အကြောင်းကတော့ ၂-ဘက်သော စောဒကစုဒီတကပုဂ္ဂိုလ်များကို ဒီ သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ရုံးကို စတင်ပြီးတော့ ဖွင့်လှစ်တဲ့နေ့မှာပဲ တပည့်တော် လျှောက်ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်၊ တပည့်တော် လျှောက်ထားတဲ့ကိစ္စက ဘာလဲဆိုရင် ဝိဘင်္ဂဒါမိကရုဏ်း မှုခင်းများနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ - ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်ကြီးများ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူတဲ့နေရာမှာ ခံယူရမဲ့သဘောထား အရေးကြီးကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီခံယူချက်က ဘာလဲဆိုရင် အမှုန်တရားကို ရှာဖွေတဲ့အနေနဲ့ ခံယူပါလို့ တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် လျှောက်ထားခဲ့ပါတယ်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့နှင့် လူသေလူဖြစ်ဂိုဏ်းက လူပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့ သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) စတင် စစ်ဆေးတဲ့နေ့မှာပဲ ဒီဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်ကြီးများ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူပါမယ် လိုက်နာပါမယ်ဆိုပြီး ပဋိညာဉ်လက်မှတ်များလဲ ရေးထိုးပြီး ဖြစ်ပါတယ်၊ တချို့အဖွဲ့ဝင် သံဃာတော်များဆိုရင်လဲ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်ကြီးများ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူပါမယ် မိမိတို့အယူဝါဒကို စွန့်လွှတ်ပါမယ်လို့ စောစောစီးစီးကပဲ လက်မှတ်များ တိုးပြီးသား့ရှိပါတယ်၊ အဲဒီလိုရှိတဲ့အတိုင်း ဆရာတော်များ သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် အဖွဲ့ အမှတ် (၂) အနေနဲ့ စတင်စစ်ဆေးခဲ့ပါတယ်၊ စစ်ဆေးတဲ့နေရာမှာ အဆုံးအဖြတ်ကို မှန်မှန်ကန်ကန် ဖြစ်စေရေးအတွက် ဝါတွင်းကာလမှာ မိမိတို့ကျောင်းများကိုတောင် ပြန်မကြွပဲ ဒီကမ္ဘာအေးမှာ ဝါကပ်သီတင်းသုံးပြီး ရက်ရှည်လများ အပင်ပန်းခံလျက် အားလုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်တွေ့ အယူအဆရေးရာ မှန်ကန်အောင် စေတနာထား မေတ္တာထားပြီး ရေးသားပြုစုခဲ့တယ်ဆိုတာ သိရတဲ့အတွက် တပည့်တော်များစိတ်ထဲမှာ အင်မတန် ကြည်ညိုမိပါတယ်ဘုရား။

သို့သော်လဲ ဆုံးဖြတ်ချက်ရေးနေတဲ့ အခေတာအတွင်းမှာပဲ အမှန်အတိုင်း လျှောက်ကားရမယ်ဆိုရင် စုဒီတက ပုဂ္ဂိုလ်များဘက်က မလုပ်သင့်တဲ့ ကိစ္စ

မျှားလုပ်တာကိုလဲ တွေ့ရပါတယ်၊ ဒီကိစ္စကို ဆရာတော်မျှားလဲပဲ အသိဖြစ်ပါတယ်၊ ဥပမာ တချို့က စာရွက်စာတမ်းတွေ ဝေငှလိုဝေငှ၊ ဒီသီးခြားဝိနည်းဓိုရ်ရုံးမှာ မိမိတို့ဘက်က ဘယ်လိုချုပလိုက်တယ် စသည်ဖြင့် တိတ်ခွေတွေဖြန့်လိုဖြန့် ဧဘာင်ကျော် စည်းကျော် ဥပဒေမဲ့ လုပ်တာတွေ တွေ့ရပါတယ်၊ဝိနိစ္ဆယချမည့်ဆဲဆဲ မနေ့တနေ့ကပဲ ဆရာတော်တွေကို ပြန်ပြီးမေးတဲ့ မေးခွန်းတွေရှိပါတယ်၊ ဒီလိုလုပ်ဆောင်ချက်တွေက တချို့လဲ ဝိနိစ္ဆယ ဥပဒေ့ သဘောကို မသိလို့ လုပ်တာလဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ သို့သော်လဲ ဥပဒေ့ရဲ့ သဘောက ဘာ ဥပဒေ့ပဲဖြစ်ဖြစ် နိုင်ငံတော်က ပြဋ္ဌာန်းထားလို့ရှိရင် နိုင်ငံသားတိုင်းက လိုက်နာရမဲ့ ဝတ္တရားရှိပါတယ်၊ အခြေခံ ဥပဒေထဲမှာ နိုင်ငံတော်က ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေများကို နိုင်ငံသားတိုင်း လိုက်နာရမယ်၊ ကျင့်သုံးရမယ်လို့ တာဝန်ဝတ္တရားပိုင်းမှာလဲ ဖော်ပြထားပါတယ်၊ ဥပဒေကို မသိလို့ မလိုက်နာမိပါဘူးဆိုပြီး ဒီလိုခွင့်လွှတ်ချက်နဲ့ ခွင့်လွှတ်ဖို့ အကြောင်း လျှောက်ထားလို့ရှိရင်လဲ ခွင့်လွှတ်နိုင်တဲ့ ကိစ္စမျိုးမဟုတ်တဲ့အတွက် သီးခြားဝိနိစ္ဆယ ဥပဒေနဲ့ပတ်သက်၍ ယနေ့ထပ်မံပြီးတော့ လိုလိုမယ်မယ် (သတိဆိုသည် ပိုသည်မရှိ ဆိုသည့်အတိုင်း) ၂-ဘက်သော စောဒက စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ ဝိနိစ္ဆယဆုံးဖြတ်ချက် မချမီ စေတနာဖြင့် တပည့်တော်က လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကို ဆရာတော်များက ခွင့်ပြုတော်မူပါ။

ဒီမှာ သီးခြားဝိနိစ္ဆယ ဝိနည်းဓိုရ် အဖွဲ့နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ရှင်းပြချင်တာက နိုင်ငံတော်ကနေ သီးခြား ပြည်သူ့လွှတ်တော် ခေါ်ပြီးတော့ ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ်၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် (၃) အနေနဲ့ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီဥပဒေကို နိုင်ငံသားတိုင်း လိုက်နာရမှာဖြစ်ပါ့တယ်၊ ဝိနည်းဓမ္မကံအဓိကရုဏ်းမှုခင်းများ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် (၃) ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီး နိဒါန်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

"ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ မဟာပါသာဏလိုဏ်ဂူတော်ကြီး၌ ကျင်းပခဲ့သော သာသနာတော် သန့်ရှင်းတည်တံ့ပြန့်ပွားရေး ပထမအကြိမ် ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အစည်းအဝေး ပဲ့ကြိုးက ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အခြေခံစည်းမျဉ်းနှင့် ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရုဏ်းမှုခင်းများ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတို့ကို အတည့်ပြု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်၊ ယင်း အတည့်ပြု ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အနက်မှ-ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရုဏ်း

ခင်းများ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူ့လွှတ်တော်သည် အောက်ပါ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

လို့ အတိအလင်း ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်၊

အဲဒီ ဥပဒေမှာ ပုဒ်မ (၃) ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုခင်း စစ်ဆေးခြင်းဆို့ သည်မှာ -

"ဝိနည်း ဓမ္မကံအဓိကရဏ်း မူလမှုခင်းကိုဖြစ်စေ၊ အယူခံ စောဒနာ မှုခင်းကို ဖြစ်စေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် အညီ ဖွဲ့စည်းထားသည့် သံဃ-ဝိနိစ္ဆယ အဖွဲ့များနှင့် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် အဖွဲ့များကသာ ဝိနည်းတရား တော်နှင့် အညီ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ် ရမည်"

ဆိုတဲ့ ဥပဒေ ပုဒ်မ (၃)နှင့်အညီ ဓမ္မ အဓမ္မ အငြင်းပွားတဲ့ ကိစ္စကို ဆရာတော်များက ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီဥပဒေနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ပုဒ်မ(၁၃)မှာ - ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာနကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကအပ်နှင်းထားတဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေရှိပါတယ်၊ အဲဒီပုဒ်မ(၁၃)မှာ ဘယ်လိုဆိုထားသလဲဆိုရင်

"ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ထမြောက် အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သည်တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးအား တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အပ်နှင်းလိုက်သည်"

လို့ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒါကြောင့် တပည့်တော်တို့ ပြည်ထဲရေးနှင့်သာသနာရေး ဌာနအနေဖြင့် ဒီဝိနိစ္ဆယဥပဒေမှာပါတဲ့ ကိစ္စများ အောင်အောင်မြင်မြင် ပြီးမြောက်ဖို့ လုပ်ဖို့ကိုင်ဖို့ တပည့်တော်တို့ဝန်ကြီးမှာ တာဝန်ရှိတဲ့အလျောက် ဒီဆရာတော်များ၏ အဆုံးအဖြတ်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့အညီ ဖြစ်ဖို့ တပည့်တော်တို့ ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်တဲ့အကြောင်း ဆရာတော်ကြီးများကို လျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ် ဘုရား။

တဘက်စုဒိတကများက လူပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သံဃာတွေက အဆုံးအဖြတ်ပေး တာဟာ မမှန်ကန်ဘူးဆိုတဲ့အချက်တချက်လည်း သူတို့ .(သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့မှ) တင်ပြတဲ့စာမှာ တွေ့ရပါတယ်၊ ဒီတင်ပြချက်နဲ့ပတ်သက်လို့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အပိုဒ် ၃၆—မှာ

"လူစောဒက လူစုဒိတကနှင့် လူသက်သေတို့အား ၎င်းတို့၏ထွက်ဆို ချက်ကိုမရေးမှတ်မီ မုသာဝါဒဝိရတိ သိက္ခာပုဒ်ကိုဆောက်တည်စေရမည်၊

သို့ရာတွင် ဘာသာခြားဖြစ်အံ့၊ မိမိတို့ဘာသာအရ မှန်ရာကိုထွက်ဆို ပါမည်ဟူသော ကတိခံယူချက်ကိုပေးစေ၍ စစ်ဆေးနိုင်သည်"-

လို့တိတိလင်းလင်း ဖော်ပြထားပါတယ်၊ ဘာသာတူ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အချင်းချင်း မဆိုထားဘိ ဘာသာခြားတို့တောင်မှ သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ကခေါ်ရင် လာရမယ် ဝန်ခံချက်ပေးပြီး စစ်ဆေးနိုင်တယ်၊ ဒီသီးခြား ဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့နဲ့-ပတ်သက်လာရင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်လူပုဂ္ဂိုလ်မပြောနဲ့ ဘာသာဝင်မဟုတ်တဲ့ အခြားဘာသာဝင်များတောင်မှ အစစ်ဆေးခံရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောကို လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (၃၆)မှာ အတိအလင်းဖော်ပြထားပါတယ်။

လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အပိုဒ် (၅၇)မှာလဲ-

> "နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့သည် အဓိကရဏ်းလေးမျိုးတို့ အနက် သာသနာတော်တရပ်လုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော ဓမ္မ အဓမ္မစသော အငြင်းပွားသည့် မှုခင်းကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံတော်ဗဟို သံဃာ့ဝန်ဆောင်မျှားထဲမှ သင့်လျော်သော အရေအတွက်ဖြင့် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ကို တိုက်ရိုက် ဖွဲ့စည်းပေးရမည်"

လို့ဆိုထားပါတယ်၊ ဒါနိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကမှ နေပြီးတော့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအပိုဒ် (၅၇)အရ ဓမ္မ အဓမ္မအငြင်းပွားတဲ့ကိစ္စမှာ နိုင်ငံတော်ဗဟိုသံဃာ့ဝန်ဆောင်မျှားထဲမှ ပရိယတ္တိအရာမှာ ကျမ်းကျင်လိမ္မာတော်မူတဲ့ ဆရာတော်ကြီးမျှားနဲ့ သေသေချာချာဖွဲ့စည်းပြီး ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီကိစ္စတွေမှာ ဥပဒေနှင့်အညီဆောင်ရွက်ခြင်းကို တဘက်သော စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များလိုက်နာဖို့ရာ တာဝန်ရှိတယ်လို့ ထပ်မံပြီးတော့ ပြောကြားလိုပါတယ်။

သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ရဲ့အဆုံးအဖြတ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ အယူခံမရှိပါဘူး၊ တချို့က အယူခံတက်မယ် ဘာမယ်နဲ့ပြောသံလဲကြားပါတယ်၊ ဒီမှာအယူခံမရှိတဲ့အကြောင်း နည်းဥပဒေအရ ရှင်းလင်းပြီးတဲ့ နောက်တော့ ပြောကြားလိုပါတယ်၊ အယူခံရှိတဲ့ကိစ္စကဘယ်လိုလဲဆိုရင် ပုဒ်မ ၅၂-မှာ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့သို့ အယူခံစောဒနာတင်လွှာ တင်သွင်းနိုင်သော မှုခင်းများ-

(က) ကိုဏ်းတပါးနှင့် ကိုဏ်းတပါးဖြစ်ပွားသောမှုခင်း

(ခ) ပြည်နယ် (သို့မဟုတ်) တိုင်းတပါးနှင့်ပြည်နယ် (သို့မဟုတ်) တိုင်းတပါးဖြစ်ပွားသောမှုခင်း

(ဂ) အန္တိမဝတ္ထုဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်သောမှုခင်း

(ဃ) စေတီပုထိုး ဆင်းတုမျှား၊ ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာတော်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်မှုခင်း

ဒီ ၄-မျိုးကလွဲလျှင် ကျန်တဲ့ကိစ္စမျိုးသည် အယူခံတက်နိုင်တဲ့ကိစ္စမဟုတ်ပါဘူး၊ အခုကိစ္စမှာလဲ ဆရာတော်ကြီးများ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ၂-ဘက်သော စောဒက စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ လိုက်နာကြဖို့ တာဝန်ရှိတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ထပ်မံပြီး တော့ ရှင်းလင်းလျှောက်ထား ပြောကြားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ခုဆိုလို့ရှိရင် တပည့်တော် တင်ပြသလို ဒီကိစ္စမှာ တဘက်က သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသနအဖွဲ့ကတင်ပြတဲ့ စာရွက်ထဲမှာလဲတွေ့ပါတယ်၊ ဘာတွေ့သလဲဆိုရင် ကျွန်တော်တို့တတွေဟာ အစိုးရဝန်ထမ်းတွေဖြစ်တယ်၊ နိုင်ငံသားတွေဖြစ်တဲ့အတွက် နိုင်ငံတော်ရဲ့ဥပဒေကို ရိုသေလေးစားပါတယ်၊ ရိုသေလေးစားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်ကြပါတယ်ဆိုတဲ့ အချက်တချက်လဲ ပါပါတယ်၊ သူတို့စိတ်ထဲမှာ ထင်နေတာက ဒီကိစ္စမှာ မဟာန်းတွေကမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမဟုတ်တဲ့အတွက် မဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဆုံးဖြတ်တာဟာ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနဲ့ညီ မညီဆိုတဲ့ ဒီသဘောမျိုးပါနေပါတယ်။

အမှန်စင်စစ် တကယ်တန်း ပြောရမယ်ဆိုရင် သာသနာတော်နှင့် စပ်လျဉ်းတဲ့ ဓမ္မ အဓမ္မ အငြင်းပွားမှုကိစ္စဆိုတာ သံဃာတွေရဲ့ အဆုံးအဖြတ်သာ ပဓာနပဲ၊ သံဃာတော်တွေရဲ့ အဆုံးအဖြတ်ဆိုတဲ့ နေရာမှာ သံဃာတော်များက မဲမပေး တာကတော့ သာသနာရေးကိစ္စအတွက် ဆောင်ရွက်တာမို့ မဲပေးခြင်းဆိုတဲ့ လူမှုရေးကိစ္စမှာ သံဃာတော်တွေ့ မပါဝင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ အခုဖြစ်တဲ့ကိစ္စဟာလဲ သာသနာတော်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဓမ္မ အဓမ္မ အငြင်းပွားတဲ့ကိစ္စမှာ ဆရာတော်ကြီးများ၏ အဆုံးအဖြတ် ပေးရမဲ့ကိစ္စ သက်သက်ဖြစ်တဲ့အတွက် နိုင်ငံတော်က ပြည်သူလူထုတော်မှာ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ဥပဒေနဲ့အညီ နိုင်ငံသားအားလုံး ပြည်သူလူထုတော် ဥပဒေကို လိုက်နာပြီးတော့ စောင့်ထိန်းရမဲ့ ဝတ္တရား ရှိပါတယ်၊ အကယ်၍ မလိုက်နာခဲ့လျှင် ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်ရာ ရောက်ပါတယ်၊ နိုင်ငံတော်ကိုလဲ ဆန့်ကျင်ရာ ရောက်ပါတယ်။

ဒါ နိုင်ငံတော်က ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေဖြစ်တယ်ဆိုတာ တဘက် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ အနေနဲ့ ပညာတတ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် သိပြီးဖြစ်ပါလိမ့်မယ်၊ သို့သော် သတိမမူ ဂူမမြင် ဆိုသလို သခင်မြတ်ဆိုင်က နည်းဥပဒေတောင် သူ့မတွေ့ဘူးသေးပါဆိုတော့ ဒီကိစ္စမှာ အတော်ကလေး စဉ်းစားစရာကောင်းပါတယ်၊ သာသနာတော် သန့်ရှင်းတည်တံ့ပြန့်ပွားရေးအတွက် သာသနာရေး ဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ဝေထားတဲ့ စာအုပ်စာတမ်းတွေ အများကြီး ရှိနေပါတယ်—

(က) သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အခြေခံစည်းမျဉ်း။

(ခ) သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်း။

(ဂ) ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်း မူခင်းများ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေး ဆိုင်ရာ ဥပဒေ။

(ဃ) အဲဒါကို မူတည်ပြီး နိုင်ငံတော်ကနေပြီး ပြည်သူလူတစ်တော် အာဏာစက် ဥပဒေသဘော အကျိုးသက်ရောက်ဖို့ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဝိနိစ္ဆယ။

(င) ဝိနည်းဓိုရ်လက်စွဲ။

(စ) သံဃနာယကလက်စွဲ-စသည်ဖြင့် တနိုင်ငံလုံးကနေပြီးတော့ ချမှတ်ထားတဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနဲ့အညီ စာအုပ်စာတမ်းတွေ အများကြီး ထုတ်ဝေထားပါတယ်။

အဲဒီလို စနစ်တကျမူချပြီး ထုတ်ဝေထားတဲ့ကိစ္စကို ကိုယ့်အဖွဲ့အစည်းအနေနဲ့ မျက်ခြေပြတ်နေပြီး ယနေ့ နိုင်ငံတော်က ချီတက်သွားနေတဲ့ ဥပဒေလမ်းကြောင်းကို ကိုယ်ကမသိပဲနှင့် အမှတ်တမဲ့ ကိုယ့်အစွဲအလမ်းနဲ့ကိုယ်သွားပြီးတော့ လုပ်မိတဲ့အခါမှာ ရည်ရွယ်ချက်ရှိသော် လည်းကောင်း ရည်ရွယ်ချက်မရှိပဲနှင့် သော် လည်းကောင်း နိုင်ငံတော်ကို ဆန့်ကျင်ရာ ရောက်တတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို နိုင်ငံတော်ကို ဆန့်ကျင်တဲ့ ကိစ္စမျိုး မဖြစ်မိအောင် ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်တဲ့ ကိစ္စမျိုး မဖြစ်မိအောင် စေတနာထားပြီး မေတ္တာထားပြီးတော့ ဆရာတော်ကြီးများကို ခွင့်ပန်ပြီး အားလုံးအတွက် ရှင်းလင်း လျှောက်ထားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ ပြီးခဲ့တဲ့ ဇူလိုင်လ (၇) ရက်နေ့က စုဒိတကများ ချေပလွှာတင်သွင်းစဉ်က ဆရာတော်ကြီးများ ကြားနာစစ်ဆေးနေတဲ့အခါမှာ စုဒိတက ဘက်တော်သား အချို့က အောက်မှုနေပြီး မရိုမသေ မလေးမစား လက်ခုပ်တီးကြပါတယ်၊ ဒီကိစ္စဟာ သာသနာတော်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ကိစ္စ ဓမ္မ အဓမ္မ အဆုံးအဖြတ်ခံတဲ့ ကိစ္စဖြစ်၍ အေးအေးချမ်းချမ်း လိုက်နာဖို့ လိုအပ်ပါတယ်၊ လက်ခုပ်တီးတယ်ဆိုတဲ့ ကိစ္စက နိုင်ငံရေးသဘောတွေလဲ ဆောင်တယ်၊ လူမှုရေးသဘောတွေလဲ ဆောင်တယ်၊ တကယ်တန်းပြောရမယ်ဆိုရင် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ဆိုတာ အမြင့်ဆုံး သံဃာ့ တရားရုံးတော်ဖြစ်ပါတယ်၊ တရားရုံးကို လေးစားရမဲ့ တာဝန်ဝတ္တရား နိုင်ငံသားတိုင်းမှာ ရှိပါတယ်၊ မလေးမစားလုပ်ရင် တရားရုံးကို ဆန့်ကျင်ရာ ရောက်ပါတယ်။

ဒါတွေအားလုံးကို သေသေချာချာ သဘောပေါက်ထားကြပြီး နိုင်ငံသားတိုင်းရဲ့ အခွင့်အရေး တာဝန်ဝတ္တရားများကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက် လိုက်နာရမဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သည့်နှင့်အညီ မိမိတို့ကိစ္စလေးတခုကိုသာ နှလုံးမသွင်းပဲ တနိုင်ငံလုံးကိစ္စအဖြစ် နှလုံးသွင်းပြီး ဆရာတော်ကြီးများ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို အေးအေးချမ်းချမ်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြပါလို့ ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာနကိုယ်စား ဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သော ရှင်းလင်းချက် သဘောထား ကို လျှောက်ထား ပြောကြားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဝိနိစ္ဆယ မချမီ သဘာပတိဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဩဝါဒ အဓွဉ်ဖြိန့်ခွန်း

ဒီကနေ့ ၁၃၇၁-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် (၁၁)ရက်၊ စနေနေ့ပေါ့၊ ဒီနေ့မနက် အခုချိန်ကစပြီးတော့ နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းမိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) ဝိနည်းမိုရ် ဆရာတော်များ စုံညီရုံးတော်က လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ စတင် ချမှတ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝိနိစ္ဆယ မစတင်ခင် နဲ့နဲ့ ပြောစရာရှိပါတယ်၊ ဒီ လူသေလူဖြစ်, သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသန, ရွှေအာဘိမမှာ ဆိုတဲ့ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှုခင်းကို ၁၃၇၁-ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်ကျော် (၁၃)ရက် (၃၀-၆-၀၁)နေ့ကစပြီး စစ်ဆေးခဲ့ကြပါတယ်၊ အဲဒီလို အစပြုခဲ့တဲ့နေ့က ဝိနည်းမိုရ် ရုံးတော်က အမှုအတွင်းမှာ စောဒက စုဒိတက နှစ်ဘက်က စာနဲ့ရေးပြီး တင်သွင်းကြတဲ့ စောဒနာ သောဓနာလွှာများကို ပြင်ပသို့ မဖြန့်ဝေရန် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ပေးခဲ့ပါတယ်၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဝါဆိုလဆန်း (၇)ရက် (၈-၇-၀၁)နေ့မှာ သောဓနာလွှာ တင်သွင်းခဲ့ကြပါတယ်၊ အဲဒီ သောဓနာလွှာမှာ အမှုဖြစ်စောဒနာနဲ့ မပတ်သက်ပဲ သက်သက်ဝါဒဖြန့်တဲ့ ကိစ္စတွေကို အများအပြား ထည့်သွင်းရေးသားထားကြတဲ့အတွက် ရုံးတော်က အဲဒီအမှုနဲ့ မဆိုင်တာတွေကို ခွင့်မပြုပဲ အမှုနဲ့ သက်ဆိုင်တာလောက်ကိုသာ ဖတ်ကြားလျှောက်ထားခွင့် ပြုခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီလို အမှုကို အပြီးသတ် စစ်ဆေးပြီးတဲ့နောက် ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော်များဟာ ဝါဆိုလဆန်း (၈)ရက်နေ့မှ အခု သီတင်းကျွတ်လဆုတ်(၈)ရက်နေ့လောက်အထိ (၃)လကျော် (၄)လနီးပါး အချိန်ယူပြီး ဝိနိစ္ဆယကို ပြုစုခဲ့ကြပါတယ်၊ အဲဒီလို ဝိနိစ္ဆယရေးသားနေတဲ့အချိန် အတွင်းမှာ ဖြစ်ခဲ့တာတွေကို နဲ့နဲ့ပြောပြလိုပါတယ်။

ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော်ကြီးများ အချင်းချင်း မသင့်မြတ်ကြဘူး သဘောကွဲလွဲနေကြတယ်၊ သဘာပတိဆရာတော်ကြီး နုတ်ထွက်သွားပြီ၊ ဆရာတော်ကြီးတွေ ဒီအမှုကို ဝိနိစ္ဆယ မချနိုင်ကြဘူး စတဲ့ လုပ်ကြံသတင်းတွေကို လွှင့်ခဲ့ကြတယ်၊ ဒီသတင်းတွေကြောင့် စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်ကြတဲ့ ရဟန်းရှင်လူတို့က လာလာပြီး မေးလျှောက်ကြတဲ့အတွက် ဖြေရှင်းရတာ အလုပ်ပိုခဲ့တယ်။

နောက်ပြီး စောဒက စုဒိတက တင်လွှာတွေ မဖြန့်ဝေရဆိုတဲ့ သတ်မှတ်ချက်ကို စောဒကဘက်က တိတိကျကျလိုက်နာတာကို တွေ့ကြရတယ်၊ ဒါပေမဲ့

စုဒိတကဘက်က တင်တဲ့ သောဓနာလင်္ကာတွေကဖြင့် တနေရာမှာတင် မကဘူး၊ တနိုင်ငံလုံး ပြန့်နှံ့နေတာကို ကြားသိရတယ်၊ ပြန့်နှံ့ပုံမှာလဲ ရုံးတော်မှာ တင်ခွင့်မရတဲ့ အပိုတွေကိုပါ အပြည့်အစုံ ပါဝင်စေပြီး ပြန့်နှံ့နေတာ ဖြစ်ပါတယ်၊ နောက်တချက်က အဲဒီသောဓနာချက်ကို အပြင်ကျမှ တစုံတယောက်က အသံသွင်းပြီး အဲဒီ ကက်ဆက်ခွေတွေကို တနိုင်ငံလုံး ဖြန့်ခဲ့ကြတယ်၊ ဒီရုံးမှာတုန်းက အပြင်ကအသံဖမ်းခွင့် မပြုခဲ့ဘူး၊ ရုံးတော်က အသံဖမ်းထားတဲ့အထဲမှာ ဝိနည်းဓိုရ်များက မေး၍ စုဒိတကတို့ ဖြေကြားခဲ့ရတာတွေပါတယ်၊ အပြင်မှာအသံသွင်းပြီး ဖြန့်တဲ့ တိတ်ခွေမှာကတော့ ရုံးတော်မှာ တကယ့်ဖြစ်ခဲ့တာတွေမပါပဲ၊ ရုံးတော်က တားမြစ်ထားတာတွေပါ ထည့်ပြီး ဖြန့်ဝေခဲ့ကြတယ်၊ ဒါက တမျိုးပေါ့လေ။

နောက်တမျိုးက အခုတရားခွင်ရှေ့မှာ ထိုင်နေတဲ့ စုံဒိတကသခင်မြတ်ဆိုင်က "ဓမ္မမိတ်ဆွေများသို့" လို့ ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီး သည်ဝိနိစ္ဆယကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ စာတိုစာရှည် ကမ်းခဲ့တယ်၊ အဲဒီစာထဲမှာ သူက သုတ်ပေါင်း (၁၅၀)ကျော် ကိုးကားချေပလိုက်လို့ ဘုန်းကြီးတွေ မျက်နှာမဲသွားတာပဲ ဆိုတာမျိုးတွေ မိမိကိုယ်ကိုမြှောက်၊ သူတပါးကိုနှိမ့်ချပြီး သူတော်ကောင်းများ မလုပ်တဲ့အလုပ်ကို လုပ်တာ တွေ့ရတယ်။

အဲဒီ ဒကာကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်ပဲ စာရေးတယ်၊ သူစာထဲမှာ ရေးထားတာတွေဟာ သူတော်ကောင်းများအနေနဲ့ သံဝေဂဖြစ်စရာ အလွန်ကောင်းပါတယ်၊ ဒကာကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်က ဘုန်းကြီးတို့ ရဟန်းသံဃာတော်တွေကို ဘာသာရေး အရေခြုံတွေလို့ စွပ်စွဲထားပါတယ်၊ မြှောက်ပင့် ရွှတ်ချ လိမ်ညာ ကိုယ်ကျိုးရှာ တမလွန်ရေးရာ မသေမချာ မုသား အကြွား အမှားပေါင်းအနှစ်ဖြင့် ဘဝစည်းစိမ်ကို ထူထောင်နေကြသူ ဘုန်းကြီးလူတန်းစား-လို့ ဆိုပြီး ဘုန်းကြီးတို့ ရဟန်းသံဃာတော်တွေ လိုက်နာကျင့်သုံးနေတဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒကိုတော့ သွေးစုပ်ဝါဒလို့ ဆိုပြီး၊ ဒီဗုဒ္ဓဝါဒ သွေးစုပ်ဝါဒကြီးဟာ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀-ကျော်လာပြီလို့လဲ ဆိုပါတယ်။

နောက်တခုက ဒကာကြီးသခင်မြတ်ဆိုင်က သူအနေနဲ့ ဒီ ဝိနိစ္ဆယရုံးမှာ ချေပသောဓနာခွင့် ကြားရက် (၃)ရက်ပဲ ရခဲ့တယ်၊ ရက်နဲ့လို့ အားမရဘူး၊ တကယ်လို့ (၁၀)ရက်လောက်သာ ရက်ရလိုက်လို့ ရှိယင် လက်ရှိ ဘုန်းကြီးတွေထဲက (၁၀)ပုံ(၁)ပုံတောင် ကျန်မှာမဟုတ်ဘူး၊ ဘုန်းကြီးတသိန်းကျော်နဲ့ နောက်ပါ ကလေးတွေနဲ့ ခွေးတွေကိုပါ လူထုက ငွေကျေးထားရတဲ့ တာဝန် ပေါ့သွားမယ်လို့ ဒကာကြီးသခင်မြတ်ဆိုင်က ဆိုပါတယ်။

ချုပခွင့် (၃) ရက်သာ ရတယ်ဆိုတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ (၃၀-၆-ဂ၁) နေ့ ပထမစောဒနာပြီးတဲ့နေ့ကထဲက စာနဲ့ရေးထားတဲ့ စောဒနာလွှာအပြည့်အစုံကို ပေးလိုက်ပြီးဖြစ်လို့ အဲဒီ (၃၀) ရက်နေ့ကထဲက စပြီး မိမိတို့ ချုပရမဲ့ကိစ္စကို ပြင်ဆင်နိုင်ပါတယ်၊ ပြင်လဲပြင်ဆင်ခဲ့ကြမှာပါပဲ၊ (၄-၇-ဂ၁) ဒုတိယ ဝိသေသ-စောဒနာပြီးတဲ့နေ့က စ တွဲက်မှာဘာ ကြား (၃) ရက်ဖြစ်ပါတယ်၊ ပထမစောဒနာနေ့က စ တွဲက်ရင် ပြင်ဆင်ချိန်ကြားကာလ (ဂ) ရက်လောက်ရပါတယ်၊ ဒါကြောင့် (၃) ရက်ထဲရတယ်လို့ ပြောတာဟာ အဖျားဆွတ်ပြောခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တမျိုးက တကာကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်က ဒီဝိနိစ္ဆယရုံးဟာ ရဟန်းနဲ့လူ ရောနေလို့ ရဟန်းနဲ့လူ မငြင်းခုံကောင်းလို့ ဝိနည်းဝိုရ်ရုံး ပြန်ဖွဲ့ပေးပါလို့ ဆိုတဲ့သဘောပါပဲ၊ ဒါကတော့မဟုတ်ပါဘူး၊ စောဒကဆရာတော်များက ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်အပေါင်းပါတို့ ရေးသား ဟောပြော ဖြန့်ဝေနေကြတဲ့ ဝါဒဟာ ဗုဒ္ဓဝါဒမဟုတ်ဘူး၊ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်နဲ့ မညီညွတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဝိနည်းဝိုရ်ဆရာတော်များက ဗုဒ္ဓဝါဒ ဟုတ်,မဟုတ် ပိဋကတ်နဲ့ ညီ, မညီ အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူကြပါလို့ ဝိနည်းဝိုရ်ဆရာတော်များထံမှသာ အဆုံးအဖြတ် တောင်းခံကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးနဲ့လူ ငြင်းခုံနေကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။

အမှန်ကတော့ စုဒိတကတို့ဘက်က ရေးသားထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိထားကြတဲ့ စာအုပ် စာတမ်း တိတ်ခွေ စသည်တို့ အထင်အရှားရှိနေကြပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် အဆုံးအဖြတ် တောင်းလာတဲ့အခါမှာ တရားတော်နဲ့ညီ မညီ တခါထဲဆုံးဖြတ် ပေးလိုက်နိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့်လို့ စုဒိတကတို့ဘက်ကို ထပ်မံ အခွင့်အရေးပေးတဲ့အနေနဲ့ ပြန်လည် ရှင်းလင်းလျှောက်ထားလိုက လျှောက်ထားနိုင်ကြစေရန် အခုလို စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များအား ပါဝင်ရှင်းလင်းခွင့် ပေးထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များအနက် အချို့က လုံးဝ ရှင်းလင်းလျှောက်ထားခြင်းမပြုပဲ နေခွင့်ရှိပြီး အချို့ကသာ ရှင်းလင်း လျှောက်ထားကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

တကာကြီး သခင်မြတ်ဆိုင် ရေးတဲ့ စာထဲမှာ တကယ်လို့ ဝန်ချရလို့ရှိယင် သန့်ရှင်းတဲ့သူထဲမှာသာ ဝန်ချလိုတယ်၊အခုလက်ရှိ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကက မသန့်ရှင်းကြတဲ့အတွက် အဲဒီ ဆရာတော်များထဲမှာ ဝန်မချလိုပဲ သာသနာရေးဌာနက လူပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦးထဲမှာသာ ဝန်ချလက်မှတ် ရေးထိုးလိုတယ်လို့လဲ ပါတယ်၊ ဒီကိစ္စက ဆရာတော်တို့ ဝိနည်းဝိုရ်အဖွဲ့နဲ့ မသက်ဆိုင်ပါဘူး၊ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့နဲ့ နိုင်ငံတော်အစိုးရနဲ့သာ သက်ဆိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီး သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် ယခု အောက်တိုဘာလ ၂၂-ရက် နေ့စွဲဖြင့် တင်လာတဲ့စာထဲမှာ ဝိနိစ္ဆယ ချမှတ်ချက်ကို နာခံကြပါမယ်လို့ လက်မှတ်ထိုးပြီး ကတိပြုထားတဲ့အထဲမှာ နာခံဆိုတာ နားထောင်သည်ဟူ၍ သဘောပေါက်ကြောင်း တရားဟောတာကို နားထောင်သည့် သဘောမျိုး ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိတာကို တွေ့ရပါတယ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်က ဆိုလိုတာက ယခု ဆရာတော်တို့ ဝိနည်းဓိုရ်ရုံးတော်က ချမှတ်စီရင်ချက်ကို လိုက်နာဖို့မဟုတ်ဘူး၊ လာပြီး နားထောင်ရုံ ထောင်တာပါဆိုတဲ့ သဘောမျိုးကိုဆိုလိုဟန်ရှိပါတယ်။

တကယ်တော့ကာ ယခုဆရာတော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ကို ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ပြည်သူလူတော်တော်က အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းပေးထားတဲ့ ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုခင်းများ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းပေးထားသော တရားဝင်ရုံးတော်ဖြစ်တယ်လို့ အားလုံးက နားလည် သဘောပေါက်ထားကြပါတယ်၊ အဲဒီလို အစိုးရတရားရုံးတရုံးက ချမှတ်တဲ့စီရင်ချက်ကို စုံဒီတက (တရားခံ) ပုဂ္ဂိုလ်တို့က လိုက်နာချင်မှ လိုက်နာမယ်၊ လာပြီးတော့ နားထောင်ရုံသာ နားထောင်လို့ရတယ် မရဘူးဆိုတာကိုတော့ ဘုန်းကြီးတို့ရဲ့အလုပ် မဟုတ်ပါဘူး၊ သက်ဆိုင်ရာတို့က ဆောင်ရွက်ပေးမဲ့ ကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော် အထူးပြောကြားလိုတာကတော့ အခုလို ဝိနိစ္ဆယ ပြုစုနေတဲ့ အချိန်အတွင်းမှာ စုဒိတကတို့ဘက်က တရားမဲ့ ပြုလုပ်ခဲ့ကြတာတွေ၊ တရားလွန် ထိပါးပုတ်ခတ် ပြောကြတာတွေကို အဓိဝါသနခန္တီတရားနဲ့ ဘုန်းကြီးတို့ သည်းခံခဲ့ကြပါတယ်၊ အဲဒီလို သည်းခံပြီး ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ ရှေမျက်နှာတော်ကိုသာကြည့်လျက် မိမိတို့ဆောင်ရွက်ကြရမဲ့ တာဝန်ကို ကျေကျေ ပွန်ပွန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါတယ်။

ယခုလို ဆောင်ရွက်ကြတဲ့နေရာမှာလဲ စောဒက စုဒိတကတို့တွင် မည်သည့် ဘက်ကိုမျှ နစ်နာစေလိုတဲ့ဆန္ဒမရှိပဲ ဓမ္မစက် ဓမ္မမှန် တရားစစ် တရားမှန်ကို သိရှိလိုက်နာနိုင်ကြ၍ အားလုံးသော သတ္တဝါတို့ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းစေရန် ကိုသာရည်ရွယ်လျက် မေတ္တာ ကရုဏာ ရှေထားပြီး ဆုံးဖြတ်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ သာသနာတော်ဟာ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-ကျော်လာတော့ အသက်အရွယ်ကြီးတဲ့ လူအိုလူမင်းနဲ့တူလာပါတယ်၊ သာသနာတော်ကို မလိုက်

နာတဲ့ မလေးမခန့်လုပ်တဲ့လူတွေလဲ ပေါများလာခဲ့ပါတယ်၊အဲဒီသာသနာသမိုင်း တလျှောက်မှာ သာသနာ့အရေးအခင်းတွေလဲ ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီလိုပေါ်တဲ့အခါတိုင်းမှာ ရှေးပညာရှိ သူတော်ကောင်းကြီးများသည် ခန္ဓီတရား လက်ကိုင်ထား၍ သာသနာ အစစ်အမှန်ကို ကျင့်သုံးလိုကြတဲ့ သတ္တဝါများအတွက် ငဲ့ကွက်ပြီး မှန်ကန်သော အဆုံးအဖြတ်များ ပေးခဲ့ကြပါတယ်၊ အခု ဆရာတော်တို့လဲ ရှေးပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့၏ ပဝေဏီ လက်သုံး လူတော်ထုံးအရ ဤဝိနိစ္ဆယကို ချမှတ်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါပါပဲ။

ဦးဃောသိတ
၂၄-၁၀-၈၁

ပဏာမနှင့် ဗဒ္ဓိညာဉ်

၁။ နယမိုဲ အညာသိတရမိုဲ် တစ္ဆကံ၊
ဝိတစ္ဆကံ ယော သုဝိဘဇ္ဇဒေသယီ။
အနေကဝေတစ္ဆ ဝိနာသကံ ဝရံ၊
ဝိဘဇ္ဇဝါဒိ ပဏမာမ သာဒရံ။
(ဝံသဋ္ဌကထာ)

၂။ ကာမဠ္ဠ သံဃော သဇနော ဝိနောဒယီ၊
တံ အန္ဓရာယံ မနသော ဝိဟညဒ့ံ။
ဂေဟဋ္ဌကာနံ သမဏာနုစာပရံ၊
သမ္မုဒ္ဓသဒ္ဓမ္မမလီနကာရကံ။
(ဋီကဝံသကထာ)

၃။ နာသက္ခိ ဥမ္မူလိတဇဝေ သ သဗ္ဗညော၊
အာဏံ အလဒ္ဓါန ပဿာသကဗ္ဗလံ။
ဒါနီဓ သာမဂ္ဂိမဘူတပုဗ္ဗကံ၊
သံဃဿ ရဋ္ဌဿ ဗလံ လဘာမသေ။
(ဋီကဝံသကထာ)

၄။ သဒ္ဓမ္မသုဒ္ဓတ္တဒိတတ္တကာမိနော၊
ဝေပုလ္လပေက္ခာ အနုယုတ္တကာ မယံ။
သံဃေန ရညာ စ ဝိနိစ္ဆယံ ဝရံ၊
တဿံယုတံ သုဋ္ဌု သမာရဘာမသေ။
(ဋီကဝံသကထာ)

၅။ နာနာဝပုကာရဗ္ဗိပရီတဒဿန၊
သမ္ဘာတ ဤတိ ဝိဓုနီယ ဝတ္တတံ။
တံ ဓမ္မစက္ကံ ဇိနဘာဝိတံ စိရံ၊
လောကမိုဲ သဒ္ဓမ္မဇုတိ ပဘာသယံ။
(ဋီကဝံသကထာ)

၁။ ဏညာသိ+ဋ္ဌတရမိုဲ။

၁။ ယော ဇိနော၊ ငါးမာရ်အောင်မြင့်, အကြင် ဘုရားရှင်သည်။ နယမ္မိ၊ သတ္တဝါတို့, ကောင်းရာပို့သည့်, မခ္ခါဖြောင့်တန်း, လူ့စည်းကမ်းကိုလည်း ကောင်း။ ဣတရမ္မိ၊ လွဲသွေ့တိမ်းပါး, ချော်ချိသွားက, ဖောက်ပြားပျက်ကြွေ, အခက်ပွေလျှက်, သက်သေဆုံးရောက်, လုံးလုံးမှောက်မည့်, ကောက်ကျစ်ရမ်းကား, နည်းလမ်းမှားကိုလည်းကောင်း။ တစ္ဆကမ္မိ၊ ခေတ်တွေ့သိန်းသောင်း, ကာလပြောင်းလည်း, မစောင်းမရွေ့, ဟောင်းခလေ့ဖြင့်, ကောင်းချီမှန်သား, သစ္စာတရားကို လည်းကောင်း။ ဝိတစ္ဆကမ္မိ၊ အဖိုးမဟဲ့, ကျိုးမတဲ့ချီ, တရဲ့ တစောင်း, မကောင်းကန်, ဖြစ်မည်မှန်သည့်, ဖောက်ပြန်ချောက်ချား, အယူမှား အမြင်မှားကိုလည်းကောင်း။ အညာသိ၊ မသိသိအောင်, သတိဆောင်၍, အခေါင်အဖျား, အကျင့်များသဖြင့်, ပိုင်းခြားခဲ့ဝေ, သိလည်းသိတော်မူပေပြီ။ သုဝဘဇ္ဇ၊ သိသည့်အတိုင်း, ခဲ့ဝေပိုင်း၍။ ဒေသယိ၊ သတ္တဝါအများ, သေးငိုက်သားတို့, တရားအလျော်, မှားမချော်အောင်, ဟောဖော်ညွှန်ပြ, ဆုံးမလည်း, ဆုံးမတော်မူခဲ့လေပြီ။ အနေကဝေတစ္ဆဝိနာသကံ၊ အမှားရာထောင်, များများယွင်းကွက်, အကျင့်ပျက်ကို, ဖျက်ဆီးတော်မူတတ်သော။ဝိဘဇ္ဇဝါဒိ၊ ခဲ့ဝေကန့်ပိုင်း, ဉာဏ်ကသိုဏ်းဖြင့်, မှန်တိုင်းထုတ်ဖော်, ဝေဖန်၍ ဟောတော်မူတတ်သော။ တံ ဇိနံဝရံ၊ မြင့်မြတ်ထူးခြား, ထိုရန်အောင်မြင် မြတ်ဘုရားကို။ သာဒရံ၊ တုပ်ကွရှိကျိုး, မြတ်နိုးသဒ္ဓါ, ရှိသေစွာသာလျှင်။ မယံ၊ သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်, ခေါ်ဆိုအမှတ်နှစ်, ကျစ်လစ်ဖွဲ့ထား တပည့်တော်များသည်။ ပဏမာမ၊ ဦးနှိမ်ညွတ်လျှိုး, ဂုဏ်ကိုးကိုး၍, ရှိခိုးကန်တော့ကြပါကုန်၏ ဘုရား။

(၂) သဇနော၊ ရတနာသုံး, အမြတ်ဆုံးကို, နှလုံးကြည်လင်, ဦးထိပ်တင်၍, ပြည်တခွင်လုံး, ထက်အောက်ကျုံးသား, အလုံးစုံသော လူတို့ပါဝင်သော။ သံဃော၊ သာသနပါလက, သက်တမျှပင်, ဘုရှာ့ဒေသနာ, ထူးမြတ်စွာကို, ကွယ်ကာထိန်းယ, စောင့်ရှောက်ကြသော, ထေရန္တယ်လာ, သံဃာတော် အပေါင်း, ရွှေဆောင် ကောင်းသည်။ ဂေဟဋ္ဌကာနဋ္ဌ၊ တိုင်းပြည်အမျိုး, ဘာသာကျိုးတို့, ပွားတိုးစေကြောင်း, ရည်ရွယ်ချောင်းသား, အပေါင်းများစွာ, လူတကာတို့၏လည်းကောင်း။ အပရံ၊ ထိုမှတပါး။ သမဏာနဋ္ဌ၊ အိမ်ရာမထောင်, လူ့ဘောင်မခို, ထိုထိုများလှ, သာသနာ့ဝန်ထမ်း, ရှင်ရဟန်းတို့၏ လည်းကောင်း။ မနသော၊ ဝိဟညဒံ၊ ထိခိုက်ဝမ်းနဲ့, နှလုံးကွဲမျှ, အသဲထိတ်စရာ, စိတ်မသာအောင်, လွန်စွာဒုက္ခ, ပေးတတ်လှသော။သမ္မုဒ္ဓသဒ္ဓမ္မမလိနကာရကံ၊ မဟာပရမေ, သုံးလူ့ဆွေ၏, သခ်ဳိ့ ၄-ရပ်, တသိန်းကပ်မှ, စ၍တည်ဆောက်, ပေါ်ထွန်းတောက်သည့်, ခု-ထောက်သာသနာ, ရောင်ဝါမသစ်, နောက်ကျူညစ်အောင်, အပြစ်ရော့, ပြုတတ်ပါသော။ တံအန္တရာယံ၊ လူသေလူဖြစ်, ဆိုးညစ်ယုတ်မာ, မိစ္ဆာဝါဒ, ပါပခေါင်ဖျား, ထိုကဲ့သို့သော အန္တရာယ်များကို။

ကာမဥ္စဝိုနောဒယီ၊ တိုင်းလုံးပြည်ပေါ်, အနှံကျော်မျှ, အုတ်အော် သံမြှက်, ကံကြီးစွက်၍, ဖျောက်ဖျက်နှိမ်နင်းကြစေကာမူ—

(၃) သ-သော သံဃော၊ တိုင်ပြည်အဝှန်း, ရဟန်းအပေါင်း, ထိုသည့် ရွှေဆောင်ကောင်းသည်။ ပဿာသကမွှလံ၊ အုပ်ချုပ်သူ ပဿာသက, နိုင်ငံတော် အစိုးရ၏, ပလခွန်အား, အမျိုးအစားဖြစ်သော။အာဏာ၊ ဩဇာတန်ခိုး, ဥပဒေအမျိုးမျိုး, စိုးမိုးချုပ်ခြာ, မင်းအာဏာကို။ အလဒ္ဓါန၊ အမှီသဟဲ, အစဲမိမိ, မချရှိလေသောကြောင့်။ သဗ္ဗသော၊ တခုမကြွင်း, မြစ်ရင်းမထား, အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ တံ၊ ဆိုခဲ့လေပြီး, ထိုအန္တရာယ်ကြီးကို။ ဥမ္မ။လိတဝေ၊ ဖြိုခွင်းပယ်သတ်, ရှင်းရှင်းပြတ်အောင်, ချိုးဖြတ်ထိုးနှက်, အစွမ်းကုန်ဖျက်ခြင်းငှာ။ နာသက္ခိ၊ စွမ်းအင်လျှမ်းတောက်,စခန်းပေါက်အောင်, အစွမ်းမမြောက်နိုင်ခဲ့ပါပေ။ ဒါနီ၊ ယခု။ ဣဓ၊ သာသနာပင်မ, အစဉ်လှသည့်, မြန်မာ့ဘုံထီး, ဤပြည်ထောင်စုကြီး၌၊ အဘူတပုဗ္ဗကံ၊ ရှေးကမဖြစ်, ယခုခေတ်မှ, ထူးသစ်လှစွာ, ပေါ်၍လာသော။ သံဃဿ စ၊ ရဟန်းရွှေဆောင်, အခေါင်အဖျား, တသိန်းကျော် သံဃာများ၏လည်းကောင်း။ရဋ္ဌဿ စ၊ သမ္မတကြီးမှူး, ဦးစီးအခေါင်, ရွှေဆောင်ရွှေသွား, ပြည်ထောင်စုသား အပေါင်း၏ လည်းကောင်း။ သာမဂ္ဂိ ဗလံ၊ ညီညွတ်ပေါင်းစု, အကြောင်းပြုသည့်, ယခုထင်ရှား, ညီညွတ်ရေး အင်အားကို။ ယသ္မာ၊ အကြောင်ကြောင့်။ လဘာမသေ၊ အခွင့်လည်းကောင်း, အခါကောင်း၍, အကြောင်းလျော်စွာ, ရကြပါကုန်၏။

(၄) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သံဃေန စ။ သိန်းကျော်များပြား, သံဃာ့အားဖြင့်, ချထားရှေးကောက်, ဝန်ဆောင် မြောက်လျက်, ထိုနောက်တသီး, မြောက်ချီးတည်ဖွဲ့, လေးဆဲ့ငါးပါး, မဟာနာယကများက လည်းကောင်း။ ရညာ စ၊ ပြည်ထောင်စုဖွား, လူအများတို့, လိုလားရွေးကောက်, ပြည်သစ်ဆောက်ဖို့, ချီးမြောက်တင်ထား, အစိုးရမင်းများကလည်းကောင်း။ အနုယုတ္တကာ၊ သာသနာ့ ရန်စွယ်, အမြှန်ပယ်ဖို့, သွယ်သွယ်ထုံးမှတ်, ယူဆုံးဖြတ်ရန်, သတ်မှတ်ပိုင်းခြား, ခန့်ထားလွှဲအပ်ကုန်သော။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သဒ္ဓမ္မသုဒ္ဓတ္တဋ္ဌိတတ္တကာမိနော၊ သာသနာ့အစဉ်, မြတ် သုံးအင်၏, ကြည်လင်သန့်ရှင်း, တည်ဘုံခြင်းကို,ထန်ပြင်းကြီးမား, ဆန္ဒထားကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝေပုလ္လပေက္ခာ၊ ကြီးမားခံ့ထယ်, အနှံလယ်၍, ပြန့်ကျယ်စည်ကား တိုးပွားခြင်းကို အလိုရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍။ တဿံယုတံ၊ မိစ္ဆာဝါဒ, ပါပညစ်ထေး, ထိုရန်ဘေးနှင့် စပ်ယှဉ်သော။ ဝိနိစ္ဆယံ ဝရံ၊ မျက်နှာ မထောက်, အမှန်ရောက်ဖို့, ချစ်ကြောက်မုန်းထား, ပယ်သော အားဖြင့်, ဖောက်ပြားမယိုင်, လှန်ကြံခိုင်သည့်, ပိုင်နိုင်ကောင်းမြတ်, အဆုံးအဖြတ်ကို။ သဋ္ဌု၊ ကောင်းမွန်စွာ။ သမာရဘာမသေ၊

ဂန္ဆန္ဒရ, အဝဝနှင့်, ပိဋကသမုတ်, ရှေးနှုတ်တော်ထုတ်, ဓမ္မစက်ကို, လေးနက်ပြတ်သား, တမျဉ်းထားလျက်, ထင်ရှားပြည့်စုံ,(အားထုတ်)ဆုံးဖြတ်ပါကုန်အံ့သတည်း။

(၅) ဇိနဘာဝိတံ၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ, ဉာဏ်ထူးရှိ၍, မိမိရရ, ကျနထုတ်ဖော်, ဖြစ်စေတော်မူအပ်သော။ တံ ဓမ္မစက္ကံ၊ သာသနာအဆုံးအမ, မြတ်ဗုဒ္ဓ၏, သုံးဝခေါင်ဖျား, ထိုတထုံးတည်းဟူသော စက်သည်။ နာနုပ္ပကာရဗ္ဗိပရိတဒဿန-သမ္ဘာ။တက္ကိတိံ၊ ဖောက်ပြန်ချောက်ချား, အမြင်မှားသဖြင့်, ရေးသားဟောမှု, အစုစုမှ, ကြောင်းပြုပေါ်ပြား, ချော်ရှိသွားသည့်, အမှားတည်းဟူသော, ဘေးရန်ကြီးကို။ ဝိဓုနိယ၊ ဖျက်ဆီးခါတုံက်, အားကုန်နှက်၍။ လောကမှိ၊ အရှေ့လည်းရောက်, အနောက်လည်းဝင်, ဝန်းကျင်တလှား, ချန်ထားမရ, လောကကြီးအတွင်း၌။ သဒ္ဓမ္မဇုတိံ၊သူတော်ကောင်းတို့, ထုံဖြောင်းပွားများ, တရားအရောင်, မီးတန်ဆောင်ကို။ ပဘာသယံ၊ ဝင်းတပြောင်ပြောင်, ရောင်တရှန်းရှန်း, ထွန်းစေလင်းစေ, ထွန်းလင်းစေလျက်။ စိရံ၊ အနှစ်ငါးထောင်, မြားမြောင်လှစွာ, ရှည်မြင့်ကြာအောင်။ ဝတ္တတံ-ဝတ္တတု၊ စိတ်ကောင်းနှလုံးမြတ်, လူတိုင်းကပ်၍, လွှမ်းပတ်ဖြန့်ဝေ, လည်ချေနေပါစေသတည်း။

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)
လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ

နိဒါန်း

ဝိမုတ္တိ

၁။ နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးပုံ ဓမ္မက္ခန္ဓာရှစ်သောင်းလေးထောင်ဟုဆိုအပ်သော မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်သည် ဘဝသံသရာမှ လွတ်မြောက်ရေးတည်းဟူသော တခုတည်းသော "ဝိမုတ္တိ" ပန်းတိုင်ကို ရည်မှန်းချက် ထားရှိပေသည်၊ ယင်းလွတ်မြောက်ခြင်း "ဝိမုတ္တိ"ကိုပင် သာယာမြတ်နိုးအပ်သော သဘော ပြည့်စုံစေရမည့်သဘော အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ရသ-အရသာဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ တခုတည်းသော အရသာသည် "ဝိမုတ္တိရသ"ပင် ဖြစ်ကြောင်း သိအပ်ပေ၏၊ ဤအကြောင်းကို ဥဒါန်းပါဠိတော် ဥပေါသထသုတ်၌ အောက်ပါအတိုင်း ဟောကြားတော်မူထားပေသည်။

"ဝေမေဝံ ဓေါ ဘိက္ခဝေ အယံ ဓမ္မဝိနယော ဧကရသော ဝိမုတ္တိရသော"

ရဟန်းတို့ ဤမဟာသမုဒ္ဒရာနည်းတူပင်လျှင် ဓမ္မဝိနယဟု ဆိုအပ်သော အဆုံးအမ သာသနာတော်မြတ်သည် ဝိမုတ္တိတည်းဟူသော တခုတည်းသော အရသာရှိပေသည်။

၂။ "ဝိမုတ္တိ"ဟူသော လွတ်မြောက်မှုသည် အကျိုးတရားဖြစ်၏၊ အကျိုးတရားဟူသည် အကြောင်းကင်းလျက် ဖြစ်ပေါ်လာရိုးမရှိပေ၊ သို့ဖြစ်သော ကြောင့် ယင်းဝိမုတ္တိဟူသော အကျိုးတရား၏ အခြေခံဖြစ်သော အကြောင်းတရားတို့ကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားက ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ပေသည်၊ ယင်း "ဝိမုတ္တိ" ၏ အကြောင်းတရားများကို "ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယ"ဟူ၍ ခေါ်ပေသည်၊လွတ်မြောက်ခြင်းကို ဖြစ်မေါ်စေတတ်သော ရင့်ကျက်စေတတ်သော တနည်းအားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရင့်သန်စေတတ်သော အကြောင်းတရားများဟုဆိုလိုပေသည်၊

၁။ ခု ၁။ ၁၄၃။

"ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယ" ခေါ်သော အကြောင်းတရားများ

၃။ "ဝိမုတ္တိ ပရိပါစနိယ" ခေါ်သော အကြောင်းတရားများကို ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် သဂီတိသုတ်ပါဠိတော်(၂၀၁)၌ သညာခေါင်းစဉ်ဖြင့် ငါးရပ်ပိုင်းခြား၍ ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူထားပေသည်၊ ယင်းသညာ ငါးပါးတို့ကား အောက်ပါတို့ပင်ဖြစ်၏။

(က) အနိစ္စသညာ —အရာဝတ္ထုတိုင်းကို မမြဲဟု အသိအမှတ်ထားခြင်း၊ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊

(ခ) အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ—မမြဲသော အရာဝတ္ထုတိုင်းကို ဒုက္ခ(ကျေနပ်ဖွယ် မရှိသောသဘော)ဟု အသိအမှတ်တားခြင်း၊

(ဂ) ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ—စိတ်ကျေနပ်ဖွယ်မရှိသော အရာဝတ္ထုတိုင်း၌ အတ္တ မရှိဟု အသိအမှတ်ထားခြင်း၊

(ဃ) ပဟာနသညာ —အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ဖြစ်သော သဘောတရား အားလုံးကို တွယ်တာမှုမရှိပဲ ပယ်စွန့်ရမည်ဟု နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊

(င) ဝိရာဂသညာ —ယင်း အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ဖြစ်သော သဘောတရားတို့ကို ပယ်စွန့်နိုင်လောက်အောင် တပ်မက်ခြင်းကင်းစေရမည်ဟု အသိအမှတ်ထားခြင်း၊ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းတို့ ဖြစ်လေသည်။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌လည်း 'ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယ' ခေါ် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ခြင်း အကြောင်းတရားများကို ၁၅-ပါး အရေအတွက် အားဖြင့် ပြည့်စုံကျယ်ဝန်းစွာ ဖွင့်ပြ ဟောကြားတော်မူပေသည်၊ ယင်း ဝိမုတ္တိ အကြောင်းတရား ၁၅-ပါးတို့သည် အောက်ပါတို့ပင် ဖြစ်ကြ၏။

(၁-၃) သဒ္ဓါတရားမရှိသူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ သဒ္ဓါတရားရှိသူနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်း၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသော သုတ္တန်များကို ရွတ်ဖတ်နာကြား၍ အနက်အဓိပ္ပာယ် စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း (သဒ္ဓါ)၊

(၄-၆) ပျင်းရိသူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ လုံ့လ ဝီရိယရှိသူနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်း၊ သမ္မပ္ပဓာန်တရား လေးပါးကို စဉ်းစားလိုက်နာ အားထုတ်ခြင်း (ဝီရိယ)၊

(၇-၈) သတိကင်းမဲ့သူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ သတိကောင်းသူနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်း၊ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို စဉ်းစားလိုက်နာ အားထုတ်ခြင်း (သတိ)၊

(၁၀-၁၂) သမာဓိ နည်းသူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ သမာဓိ ကောင်းသူနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်း၊ သမာဓိစျာန်ဝိမောက္ခ တရားမျှားကို စဉ်းစားလိုက်နာ အားထုတ်ခြင်း (သမာဓိ)၊

(၁၃-၁၅) ပညာမရှိသူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ပညာရှိသူနှင့် ပေါင်းသင်းခြင်း၊ နက်နဲသောဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ကျက်စားရမည့် သုတ္တန်တို့ကို ရွတ်ဖတ်နာကြား အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို စဉ်းစားခြင်း၊ ပွားများခြင်း (ပညာ)။

အထက်ပါ ပါထိကဝဂ် သဒ္ဒိတိသုတ်နှင့် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော် သုတ္တန် နှစ်ရပ်တို့ကို အနှစ်ချုပ်၍ကြည့်လျှင် "ဝိမုတ္တိရသ" ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော အကြောင်းတရားဖြစ်သည့် "ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယ" တရားတို့မှာ သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, သမာဓိ, ပညာနှင့် ယထာဘူတဉာဏ်ဟု ခေါ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ပင် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။

၄။ အထက်ဖော်ပြပါ 'ဝိမုတ္တိရသ'၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရားမျှားကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်သည်ရှိသော် ဤသို့ တွေ့ရပေသည်၊ 'သဒ္ဓါ' ယုံကြည်မှု ပြည့်စုံအောင် ထူထောင်ရမည်ဖြစ်သည်၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်မှု ရရှိရေးအတွက် လေ့လာပွားများရမည့် တရားများ မရှိသေးလျှင် ရှိအောင်၊ မပြည့်စုံသေးလျှင် ပြည့်စုံအောင် စူးစိုက်ယုံကြည်မှုဖြင့် အားထုတ်ရမည် ဖြစ်သည်၊ ယင်းသို့ မိမိကိုယ်တိုင် သဒ္ဓါတရား ရင့်သန်ပွားများအောင် ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဓါယုံကြည်မှု ပြည့်ဝသူမျိုးနှင့်သာ ဆက်ဆံပေါင်းသင်းဖို့လည်း လိုအပ်ပေသည်၊ သာသနာမမှအပေါ် ၌ အယုံအကြည်မရှိသူ သဒ္ဓါတရားခေါင်းပါးသူမျိုးကိုလည်း ဝေးစွာ ရှောင်ကြဉ်ကြရမည် ဖြစ်ပေသည်၊ ဤသို့ သဒ္ဓါတရားကို ထူထောင်ရာ၌ ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်သော ဘုရားဟော တရားတော်များကို အချိန်အခွင့်ရတိုင်း ရွတ်ဖတ်ခြင်း, နာကြားခြင်း, အနက် အဓိပ္ပာယ် စဉ်းစား ဆင်ခြင်ခြင်းများကို မုချမသွေ ပြုလုပ်ရပေလိမ့်မည်၊ ဤသို့သော သဒ္ဓါခတ်ကို ဗောဓိပက္ခိယတရားအနေအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေဟူ၍ လည်းကောင်း, သဒ္ဓါဗိုလ် ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုရလေသည်။

၅။ ဗောဓိပက္ခိယတရားဟူသည်ကား ဗောဓိ+ပက္ခ+ဏှယ ဟူသော ရင်းမြစ် အရ "ဗောဓိ"သည် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် တိုင်အောင်သော အသိဉာဏ်ဖြစ်၍ "ပက္ခ" သည် အစိတ်အပိုင်း, အကြောင်းအင်္ဂါ, အဖို့အစု ဟူသော အနက်ရှိ၏၊

"ဣယ"သည်ကား ဖြစ်သည်ဟူသော အနက်ကို ပြုပေသည်၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဗောဓိပက္ခိယတရားဟူသည် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်အထိ မှန်ကန်သော အသိဉာဏ်ပညာကို ရရာရကြောင်းဖြစ်သော အကြောင်းအင်္ဂါအဖို့အစုဖြစ်သော တရားဟု ဆိုလိုပေသည်။

၆။ ဝိမုတ္တိရသ ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် လုံ့လဝီရိယစိုက်ထုတ်ဖို့လည်း လိုပေသည်၊ ဘဝသံသရာမှ လွတ်မြောက်မှုရရှိရေးအတွက် ထိုင်ပြီးစဉ်းစားနေရုံမျှတွေးတောကြံစည်နေရုံမျှ ဆင်ခြင်စိတ်ကူးနေရုံမျှဖြင့် ကိစ္စမပြီးနိုင်ချေ၊သမ္မပ္ပဓာန်နည်းမှန်လမ်းမှန်အတိုင်း တကယ်တမ်း ကျင့်ကြံကျိုးကုတ် အားထုတ်ပါမှ ကိစ္စပြီးမည် ဖြစ်ပေသည်၊ အချို့သူတို့သည်ကား သီလရှိဖို့မလို တရားအားထုတ်ဖို့မလို မိမိစိတ်အတွင်း၌ အသိဉာဏ်ရလျှင် ကိစ္စပြီးသည်ဟု မှတ်ထင်တတ်ကြသည်၊ အမှန်ကား ထိုသို့မဟုတ်ပေ၊ စစ်မှန်သော ဗောဓိဉာဏ်ကို ရရှိရေးအတွက် သမ္မာဝါယာမ လုံ့လဝီရိယသန်သန်ဖြင့် အားထုတ်ဖို့ လိုအပ်ပေသည်၊ ဥပမာအားဖြင့် ခေါင်းသည် သွေးမှထက်သည်၊ ထက်မှ ခုတ်လိုရာကို ခုတ်နိုင်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပေသည်။

၇။ ဝိမုတ္တိရသ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အသိဉာဏ်ဟူသည်ကား လူသာမန်လူပြိန်းတို့၏ အသိဉာဏ်မျိုး မဟုတ်ပေ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့၏ အတွင်းသဘောကို ထိုးဖောက်၍သိမြင်ခြင်း မဂ်ဖိုလ်နှင့်လျော်အောင် သိမြင်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ပဋိဝေဓဉာဏ် အနုလောမဉာဏ်မျိုးကို ဆိုလိုပေသည်၊ ထိုဉာဏ်မျိုးကိုရရှိအောင် နည်းမှန်လမ်းမှန် ဇွဲသန်သန်ဖြင့် အားထုတ်ဖို့ အမှန်လိုအပ်ပေသည်၊ ယင်းသို့အားထုတ်မှုမျိုးကို သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လဟု ခေါ်ပေသည်။

သမ္မပ္ပဓာန်ဆိုသည်မှာ မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်ကို မဖြစ်ရအောင် အကုသိုလ်ဖြစ်မိလျှင် အလားတူအကုသိုလ်မျိုး ထပ်၍မဖြစ်ရအောင် ရှောင်ကြဉ်ပယ်ရှားနိုင်ရန် ကြိုးစားခြင်း၊ မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်ကို ဖြစ်အောင် ဖြစ်ပြီးသောကုသိုလ်ကို အထုံရ၍ တိုးတက်အားရှိလာအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းမျိုး ဖြစ်ပေသည်၊ ဤသမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လကို ဖြစ်ပွားစေလိုသောသူသည် ပျင်းရိပေါ့ပျက်သောသူမျိုးနှင့် အလျှင်းပင် မပေါင်းသင်းမိအောင် ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်ရမည်ဖြစ်သည်၊ အကယ်၍ လူပျင်းလူညံ့နှင့် ပေါင်းသင်းမိပါလျှင် မိမိသည်လည်း အားထုတ်လိုစိတ်မရှိပဲ ပျက်စီးသွားတတ်ပေသည်၊ အခြားတဘက်တွင်မူ ဇွဲလုံ့လဝီရိယရှိသူမျိုးနှင့် ပေါင်းသင်းဖို့ရန် လိုအပ်ပေသည်၊ သို့မှသာ မိမိ၌လည်း ကြိုးစားအားထုတ်မှုအရှိန် တိုးတက်လာနိုင်ပေသည်၊ ဤသို့သော သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယမျိုးကို ဝီရိယိန္ဒြေ, ဝီရိယဗိုလ်, ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်, သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင် အမည်ဖြင့် ဗောဓိပက္ခိယတရားစုတွင် ဘုရားရှင် ဟောကြားထားတော်မူပေသည်။

၈။ ဝိမုတ္တိရသရရှိရေးအတွက် အခြားလိုအပ်သော အကြောင်းတရပ်မှာ ဆင်းရဲဟူသမျှတို့မှ လွတ်မြောက်ရန် ရှေးရှုသော အလွန်ခိုင်မာသည့် သတိကို မွေးမြူရန်ဖြစ်ပေသည်၊ သတိမြဲအောင် ထူထောင်ပေးဖို့ လိုအပ်ပေသည်၊ သတိကို မိမိကိုယ်၌လည်းကောင်း ခံစားမှုဝေဒနာ၌ လည်းကောင်း ဖြစ်ပေါ်နေသော စိတ်၌လည်းကောင်း တွေ့ကြုံနေသော တရားဓမ္မတို့၌ လည်းကောင်း တချက်မျှ အလွတ်မပေးပဲ မပြတ် သတိချပ်၍ ပွားများရမည်ဟု ဘုရားရှင် ဟောတော်မူထား ပေသည်၊ ယင်းကဲ့သို့ ကာယ, ဝေဒနာ, စိတ္တ, ဓမ္မတို့၌ သတိမြဲအောင် ပွားများအားထုတ်နေစဉ်အခါတွင် သတိကင်းသူ မေ့လျော့ ပါဒဆသူများကို မမှီဝဲပဲ ရှောင်ကြဉ်ရမည်၊ မိမိကဲ့သို့ သတိရှိသူ သတိမြဲသူမျိုးနှင့်သာ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရန် လိုအပ်ပေသည်၊ ဤသို့သော သတိမျိုးကို သတိနွေ့, သတိဗိုလ်, သတိသမ္မောဇ္ဈင်, သမ္မာသတိမဂ္ဂင် အမည်ဖြင့် ဗောဓိပက္ခိယ တရားစုတွင် ဟောထားတော်မူပေသည်၊ ယခုအခါ မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်၌ သတိပဋ္ဌာန် ရိပ်သာများနှင့်အခြားသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက် ဂူချောင်တို့၌ သတိပဋ္ဌာန်လုပ်ငန်း ကို အစဉ်တစိုက် အားထုတ်နေကြခြင်းသည် ရုပ်ဝါဒီများအမြင်ဖြင့် အပိုအလုပ် ပြောင်လှောင် ပြက်ချော် သရော်ဖွယ်အလုပ်ဟု ထင်စရာရှိသော်လည်း အမှန် စင်စစ် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် စသည်တို့၌ ဟောကြား ထားတော်မူသည့် လမ်းစဉ်အတိုင်း ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်နေကြခြင်းသာ ဖြစ်၍ "ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယလမ်းစဉ်" အမှန်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၉။ ဝိမုတ္တိရသအတွက် အခြားလိုအပ်သော အကြောင်းတရပ်မှာ သမာဓိပင် ဖြစ်ပေသည်၊ သတိပဋ္ဌာန်လုပ်ငန်းကို လုပ်သည်ဖြစ်စေ ဝိပဿနာသက်သက်ကို ရှုမှတ်သည်ဖြစ်စေ သမာဓိသည် မပါလျှင်မပြီးသော တရားဖြစ်ပေသည်၊ စိတ်မတည်ငြိမ်လျှင် ဉာဏ်မကြည်လင်၊ အမှန်သဘောကိုမမြင်၊ ထို့ကြောင့် ပညာဉာဏ် စူးရှထက်မြက်ရေးအတွက် သမာဓိတည်ရန် လွန်စွာ လိုအပ်လှပေသည်။

ရှေးအခါက ဒေါက္ခ အမည်ရှိသော ဆရာကြီးသည် မိမိ၏တပည့် အဇုန အား လေးအတတ်ကို သင်ကြားပေးသောအခါ သစ်ပင်ခွကြား၌ တင်ထား သော ငှက်ရုပ်ကို ချိန်၍ မြားဖြင့်ပစ်စေရာ၌ ဤသို့ ဆိုဖူးလေသည်၊ အခြား အခြားသော တပည့်တို့သည် ငှက်ရုပ်၏ မျက်လုံးကိုထိမှန်အောင် ပစ်မည်ဟုချိန် ရွယ်သောအခါ နှုတ်သီးကိုရော အခြား အမွေးအတောင်တို့ကိုပါ မြင်နေကြလေ သည်၊ ဤလိုမြင်နေသမျှ ငှက်ရုပ်၏ မျက်လုံးကို ထိမှန်အောင် မပစ်နိုင်ကြ ပေကုန်၊ သို့ဖြစ်၍ သင်သည် ငှက်ရုပ်၏ မျက်လုံးမှတပါး အခြား ဘာကိုမျှ မမြင်ရအောင် စူးစိုက်၍ ကြည့်ပါ၊ ငှက်ရုပ်၏ မျက်လုံးတခုတည်းကိုသာ မြင်အောင်စူးစိုက်၍ကြည့်ပြီး ပစ်သောအခါ သင်၏ မြားသည် ငှက်ရုပ်၏

မျက်လုံးကိုသာ ထွင်းဖောက်၍ သွားလိမ့်မည်ဟု ဆုံးမဖူးလေသည်။ (မဟာဘာရတ ရွှေးဟောင်းသက္ကတကျမ်း)

ဤဥပမာကဲ့သို့ပင် သမာဓိခိုင်ကျည်အောင် ပွားများအားထုတ်သောအခါ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ အာရုံအဖို့အစု တခုတည်း၌သာ ကေဂ္ဂတာကျအောင် ရှုမှတ်နိုင်ဖို့ လိုအပ်ပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ သမာဓိကို ထူထောင်နေစဉ်တွင် သမာဓိနည်းပါး လျှပ်ပေါ်လော်လီသည့် လူစားမျိုးကို အထူးရှောင်ကြဉ်ရပေသည်၊ သမာဓိအလွန်ကောင်းသူ လေးနက်တည်ငြိမ်သူများနှင့်သာ ဆက်ဆံပေါင်းသင်းရမည် ဖြစ်သည်၊ ဤသို့သော သမာဓိမျိုးကို သမာဓိန္ဒြေ, သမာဓိဗိုလ်, သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်, သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ဟု ဗောဓိပက္ခိယတရားစုတွင် ဟောတော်မူထားပေသည်။

၁၀။ ဝိမုတ္တိရသ ရရှိရေးအတွက် အခြား လိုအပ်သော အကြောင်းတရပ်မှာ ပညာဉာဏ်ပင်ဖြစ်ပေသည်၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သဘာဝတို့ကို ဝိပဿနာတင်၍ ရှုမြင်ပွားများသော်သူ, ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘောသဘာဝကို သိမြင်ရန် လွယ်လာလိုက်စားသူ, မည်သူမဆို နက်နဲသောဉာဏ်ပညာရှိရန် လိုအပ်ပေသည်၊ ဤသို့သော ဉာဏ်ပညာမျိုး ရင့်သန်လာစေရေးအတွက် မြတ်စွာဘုရား၏ သုတ္တန်အဘိဓမ္မာတရားတော်များကို မပြတ် ရွတ်ဖတ်ရမည်၊ နာကြားမှတ်သားရမည်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဆင်ခြင်စဉ်းစားရမည် ဖြစ်ပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ ဉာဏ်ပညာ ကြီးမြင့်အောင် ကြိုးစားလုံးပမ်းနေသော အခါမျိုး၌ ပညာမဲ့သူ, ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ အဝါးမဝ မသိနားမလည်သူမျိုးကို အထူးရှောင်ကြဉ်ကြရမည်၊ ပညာရှိသူ ပရမတ္ထသဘာဝတို့ကို ကဲ့ပြားခြားနားစွာ ပြောပြသင်ကြားနိုင်သူ, ဝိပဿနာကျင့်လမ်း ကြံ့လမ်းတို့ကို ယထာဘူတကျကျ ညွှန်ပြတတ်သူမျိုးနှင့်သာ ဆက်ဆံမှီဝဲရမည်ဖြစ်ပေသည်၊ ဤသို့သော ပညာမျိုးကို ဗောဓိပက္ခိယတရားစုတွင် ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ်, ပညိန္ဒြေ, ပညာဗိုလ်, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်, သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဟူသော အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် ဟောကြားတော်မူထား ပေသည်။

၁၁။ အထက်တွင် ဆိုခဲ့သော သမာဓိနှင့် ပညာတည်းဟူသော သဘာဝနှစ်ရပ်သည် ဒွန်တဲ့၍နေပေသည်၊ သမာဓိနှင့် ပညာကို တွဲစပ်အသုံးပြုမှသာ အချင်းချင်း အကြောင်းပြု၍ စွမ်းရည်ထက်မြက်လာပေမည်၊ သမာဓိရှိလေလေ အမြင်မှန်ရလေလေ ဖြစ်ပေသည်၊ ဤအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားက အောက်ပါအတိုင်း ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။

"သီလပရိဘာဝိတော သမာဓိမဟပ္ဖလော ဟောတိ မဟာနိ-
သံသော၊ သမာဓိပရိဘာဝိတာ ပညာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိ-
သံသာ၊ ပညာပရိဘာဝိတံ စိတ္တံ သမ္မဒေဝ အာသဝေဟိ ဝိမုစ္စတီ"

အကျင့်သီလဖြင့် မှမ်းထုံအပ်သော စိတ်၏တည်ကြည်မှု သမာဓိသည် လွန်စွာ အကျိုးရင်းအကျိုးဆက် ကြီးမားလှ၏၊ သမာဓိဖြင့် လှမ်းခြုံစိမ့်ထုံအပ်သော ပညာဉာဏ်သည် အကျိုးရင်း အကျိုးဆက် အလွန်တရာကြီးမြတ်လှ၏၊ ထို့ကြောင့်သော ပညာဖြင့် လှမ်းခြုံစိမ့်ထုံအပ်သော စိတ်သည် အာသဝေါတရားတို့မှ အမှန်စင်စစ် လွတ်မြောက်လေ၏။

သမထနှင့် ဝိပဿနာ

၁၂။ လေးသချေါနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကာလပတ်လုံး ကြိုးစားအားထုတ်၍ ထူထောင်တော်မူခဲ့သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်၌ လူသားတို့အား နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော သံသရာလမ်းဆုံး ပန်းတိုင်သို့ အရောက် ပို့ဆောင်နိုင်သောတရား တစုံရှိပေသည်၊ ယင်းသည်ကား အခြားမဟုတ်၊ အထက်၌ဆိုခဲ့သော သမာဓိနှင့် ပညာပင်ဖြစ်ပေသည်၊ ယင်းသမာဓိနှင့် ပညာသည် သမထနှင့်ဝိပဿနာပင်ဖြစ်ပေသည်၊ လောကုတ္တရာစခန်းသို့ တက်လှမ်းကြရာ၌ သမာဓိသည် ပညာကို အခြေခံအနေဖြင့် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ပညာသည်လည်း သမာဓိကိုပြန်လည် ကျေးဇူးပြုပေသည်။

အကယ်၍ ဝိပဿနာသည် ကိုလေသာထုထည်ကို ထုနှက်ဖြိုခဲ့သည့်လက်နက်ဖြစ်သည်ဆိုလျှင် သမာဓိသည် ထိုလက်နက်ကိုပစ်မလွဲအောင် ထိန်းချုပ်တည့်မတ်ပေးသည့် ကိရိယာတန်ဆာသဖွယ် ဖြစ်ပေသည်၊ ဝိပဿနာပညာသည် နိဝရဏာအရှုပ်အထွေးတို့ကို ခုတ်ထွင်ပယ်ရှင်းသည့် ခလားလက်နက် ဖြစ်သည်ဆိုလျှင် သမာဓိသည် ထိုခလားလဲလက်နက်ကို ထက်မြက်အောင် သွေးရမည့် ခဲသွေးကျောက်ပမာ ဖြစ်လေသည်။

၁၃။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ယခုခေတ်အခါ၌ သမာဓိထူထောင်ရန်မလို၊ ဝိပဿနာရှုလျှင် ကိစ္စပြီးသည်ဟု ပြောဆိုတတ်မှုမျိုးသည် အမှားစင်စစ်သာ ဖြစ်သည်၊ သမာဓိမပါလျှင် ဝိပဿနာအသား မတက်ကြောင်း လက်တွေ့အားထုတ်ဖူးသူတိုင်း သိကြပေသည်၊ ထို့ပြင် သမထနှင့်ဝိပဿနာသည် ဘုရားဟောမဟုတ်၊ မဂ္ဂသစ္စာတွင်ပါဝင်သော သမ္မာသမာဓိနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ခဲ့ကာဖန်တီးထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟူသော အမြင်မျိုးသည်လဲလည်း ဗုဒ္ဓသာသနာ

၁။ ဒီ ၂၊ ၁၀၂။

တော်ကို ဖျက်ဆီးသည့်အမြင်မျိုးသာ ဖြစ်ပေသည်၊ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ ဘဝထွက်မြောက်လမ်းကို ပိတ်ဆီးကာကွယ်သော ဓမ္မအန္တရာယ်တမျိုးပင် ဖြစ်လေသည်။

တဆင့်ထက် တဆင့် မြင့်သော ကျင့်စဉ်

၁၄။ မဟာသမုဒ္ဒရာသည် ကမ်းစပ်၌ နက်ရိုင်းသည် မဟုတ်ပေ၊ ကမ်းစပ်မှ အတွင်းပိုင်းသို့ တဖြည်းဖြည်းသာ နက်၍နက်၍ သွားလေသည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ ကျင့်စဉ်များသည်လည်း မဟာသမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ပင် လွယ်ရာမှခက် တိမ်ရာမှ နက်၍သာ သွားလေသည်၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် စ၍ကျင့်လျှင်ကျင့်ချင်း အာရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်၍သွားသည် မဟုတ်ပေ၊ ပထမဦးစွာ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ ဟူသော သီလမဂ္ဂင်တို့ကို အမှန်တကယ် ပြည့်စုံအောင် ပွားများရမည်၊ ထို့နောက် သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာ-သမာဓိဟူသော သမာဓိမဂ္ဂင်တို့ကို သတိပဋ္ဌာန်စသော ကျင့်လမ်း ကြုံလမ်း အမှန်တို့ဖြင့် ထူထောင်ရမည်၊ ဤသို့ သီလနှင့်သမာဓိကို ခိုင်ခိုင်ကြီးအခြေခံပြီးမှ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပဟူသော ပညာမဂ္ဂင်ကို ဆုတ်လှမ်းရပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ သီလ, သမာဓိ, ပညာကို ပွားများရာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်၏ပါရမီအလိုက် အနှေး အမြန် ရှိလေသည်၊ လက်တွေ့ ကျင့်ကြံအားထုတ်၍ တရားထူးရသောအခါ ထိုသိက္ခာ သုံးပါးသည် ပြည့်ဝစုံလင်သွားကြောင်း ဥဒါန်းပါဠိတော် ဥပေါသထသုတ်၁၌ ဟောကြားတော် မူထားပေသည်။

ရတနာစုရာ သာသနာ

၁၅။ ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်ကို လိုက်နာကျင့်သုံးရာ၌ လူတို့၏အခြေခံ ပါရမီ အနုအရင့်အလိုက် စရိုက်ဝါသနာနှင့် နီးစပ်သင့်လျော်မှုန်ကန်ပါမှ မုချ အကျိုးရှိနိုင်ကြောင်း ထိုဥဒါန်းပါဠိတော်၌ပင် ဆက်လက် ဟောထားပေသည်၊ လူသည် ဉာဏ်တိမ်သူ, ဉာဏ်နက်နဲသူ, ဉာဏ်ပညာအလယ်အလတ်ရှိသူ ဟူ၍ သုံးမျိုးသုံးစား ရှိနိုင်သည်ဖြစ်ရာ မိမိပညာဉာဏ် အခြေခံပမာဏနှင့် သင့်မြတ် လိုက်ဖက်သော ကျင့်နည်းကြံနည်းတို့ကို ကျင့်သုံးမှသာလျှင် လိုအပ်သောအကျိုး ပြီးစီးနိုင်ပေသည်။

၁၆။ ဤအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မြတ် သည် ရတနာမျိုးစုံဘည်ရှိသော မဟာသမုဒ္ဒရာနှင့်တူညီသည့် အကြောင်းကို

၁။ ခု ၁၊ ၁၄၄။

ဥဒါန်းပါဠိတော်ကြီး၌ပင် တွေ့ရပေသည်၊ သမုဒ္ဒရာတွင်း၌ ပုလဲ သန္ဓာ ကြောင့် မျက်ရွဲ့ ခရုသင်း ငွေ ငွေ့ ပတ္တမြားနီ ပတ္တမြားပြောက် စသော ရတနာမျိုးစုံ ရှိသကဲ့သို့ သာသနာတော်၌လည်း သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါး ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး ဈာန်ငါးပါး ဗိုလ်ငါးပါး ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတည်း ဟူသော အကျင့်မြတ်ရတနာများ ရှိပေသည်၊ ယင်းကျင့်စဉ်မှန်တို့ကို အထက်တွင် ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဗောဓိပက္ခိယတရားဟု ဆိုရပေသည်။

ရတနာဟူသည် တမျိုးတည်း မဟုတ်

၁၇။ လောက၌ ရတနာအမျိုးမျိုး ရှိသည့်အနက် ရွှေကိုသာ ရတနာဟု လက်ခံ၍ စိန် ကြောင် နီလာ စသည်တို့ကို ရတနာမဟုတ်ဟု ငြင်းဆိုပါလျှင် ထိုလူမျိုးကို စီတ်မနှံ့သောသူဟု ဆိုကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်၊ ဤနည်းအတူ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကိုသာ ကျင့်စဉ်တရားဟုဆိုပြီး အခြားသော သတိပဋ္ဌာန် သမ္မပ္ပဓာန် စသောကျင့်စဉ်တရားတို့ကိုမူ ဘုရားဟောတရား မဟုတ်ဟုဆိုလျှင် ထိုသူမျိုးကို စိတ်မမှန်သောသူ, သို့တည်းမဟုတ် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မြတ်ကို ထိပါးပုတ်ခတ် သူဟူ၍ ဆိုရလိမ့်မည်ဖြစ်ပေသည်၊ အမှန်ကား အထက်၌ဆိုခဲ့ပြီးသော သဒ္ဓါ ဝီရိယစသည့် 'ဝိမုတ္တိ ပရိပါစနိယ' တရားမျိုးသည်ပင်လျှင် ဣန္ဒြေငါးပါး ဗိုလ် ငါးပါး စသည်ဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မစကြာတရားတော်နှင့် အနတ္တလက္ခဏ သုတ်လောက်ကိုသာ ကုန်ယူပြီး ကျန်သော်တရားတော်တို့ကို ငြင်းပယ်မည် ဆိုလျှင် သာသနာတော်၏ အန္တံရာယ်သာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ဟောစဉ်တရားများ (အနုပုဗ္ဗီကထာ)

၁၈။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပါရမီအနုအရင့်ကို အကြွင်းမဲ့ သိမြင်တော်မူသည် အားလျော်စွာ အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌ နေသော ပညာနုနယ်သေးသည့် ပရိသတ်များအား တရားဟောရာတွင် ဟောစဉ်တရား (အနုပုဗ္ဗီကထာ)ကို ဟောတော်မူလေ့ရှိပေသည်၊ ဤအကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကနိပါတ် ဥဂ္ဂသုတ်၁၌ ဥဂ္ဂသူကြွယ်က ရဟန်းတပါးအား အောက်ပါအတိုင်း လျှောက်ထားဖူးလေသည်။

"အရှင်ဘုရား – တပည့်တော်သည် ကြည်ညိုလေးစားသော စိတ် ထားဖြင့် ဘုရားရှင်ထံ ချဉ်းကပ်ခဲ့ပါသည်၊ ဘုရားရှင်သည် တပည့် တော်အား အလှူဒါနနှင့်စပ်သော တရား, အကျင့်သီလနှင့် စပ်သော တရား, နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း ကောင်းသောတရား, ကာမဂုဏ်

၁။ အံ ၃၊ ၄၇။

အာရုံတို့၏ အပေါ်၌ အပြစ်မြင်ဖွယ်တရား, ထိုကာမဂုဏ်အာရုံ ညွှန်ပုံက်မှ လွတ်ထွက်စေရန် ကျင့်ကြံပွားများရမည့်တရား–ဤသို့လျှင် အဆင့်ဆင့် အားဖြင့် တရားကို ဟောတော်မူပါသည် ဘုရား။"

၁၉။ ဤဥဂ္ဂသူကြွယ်ဆိုသူသည်ကား ဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်အခါက တဦး တဦးလျှင် ပရိသတ်အခြံအရံ ငါးရာစီရှိသော ဥပါသကာရှစ်ဦးအနက် တဦးပါဝင်သူ ဖြစ်ပေသည်၊ ကျန်သော ဥပါသကာခုနစ်ဦးမှာ ဓမ္မိကဥပါသကာ, ဝိသာခဥပါသကာ, ဓမ္မဒိန္နဥပါသကာ, စိတ္တသူကြွယ်, ဟတ္ထကအာဠဝက, စူဠ-အနာထပိဏ်နှင့် မဟာအနာထပိဏ်တို့ ဖြစ်ကြလေသည်။

၂၀။ ထိုလူဝတ်ကြောင် ဥပါသကာတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၌ ရှိအပ်သော ဥပါသကာ အင်္ဂါ (၇)ပါးတို့နှင့် အမှန်တကယ် ပြည့်စုံကြ၏။ ဥပါသကာ အင်္ဂါ (၇)ပါး ဟူသည်တို့မှာ အောက်ပါတို့ပင် ဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် သတ္တကနိပါတ်၌ ဟောကြားထားပေသည်။

(၁) ရဟန်းတော်များကို မပြတ်မလပ် ဖူးတွေ့ခြင်း၊

(၂) တရားနာရန် သတိမေ့လျော့မှု မရှိခြင်း၊

(၃) မြတ်သောသီလ၌ တည်ခြင်း၊

(၄) ထေရ နဝ မဇ္ဈိမဖြစ်သော ရဟန်းတော်တို့၌ ကြည်ညိုမှုမျှားခြင်း၊

(၅) ထိပါးလိုသောစိတ် အပြစ်ရှာလိုသောစိတ်မရှိပဲ တရားနာခြင်း၊

(၆) ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှတပါး အခြား၌ အလှူခံထိုက်သူ (ကိုးကွယ်ထိုက်သူ)ကို မရှာခြင်း၊

(၇) အမြတ်တနိုး ရွေတန်းတင်၍ ပြုလုပ်ရမည့်အမှုမျိုးကို ဤသာသနာတော်၌သာ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ဤ ၇-ပါးတို့ပေတည်း။

ဖော်ပြပါ ဥပါသကာ အင်္ဂါ (၇)ရပ်တို့တွင် အမှတ်(၁) (၂) (၃) (၄) (၅) အင်္ဂါရပ်တို့သည် အထူးအရေးကြီးသော အင်္ဂါရပ်များ ဖြစ်ကြပေသည်၊ သာသနာစောင့် သီလဝန္တ ရဟန်းသံဃာတော်များကို လေးစားကြည်ညို ရိုသေစွာ တရားနာယူခြင်း, သာသနဓမ္မနှင့် ပတ်သက်၍ အမေးပုစ္ဆာပြဿနာများကို မေးလျှောက်နာယူခြင်းသည် တရားအာဇာနှင့်အတန်း အထက်တန်းသို့ တက်လှမ်းလိုသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဥပါသကာ ဥပါသိကာမများအဖို့ မရှိမဖြစ် ရှိရ

၁။ အံ ၂။ ၄၁၇။

မည့် အင်္ဂါရုပ်များ ဖြစ်ပေသည်၊ ကြွင်းသော အင်္ဂါ နှစ်ရုပ်သည်လည်း ဤအထက်ပါ အင်္ဂါတို့ဘဲပင် အကျုံးဝင်ပြီး ဖြစ်သွားလေသည်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသည် အဘယ်နည်း

၂၁။ "သမ္မာဒိဋ္ဌိ" ဟူသောစကားလုံး၌ 'ဒိဋ္ဌိ' ဟူသော စကားလုံးသည် အမြင်, မြင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်၊ သို့သော် ဤအမြင်သည်ကား မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်သည့် အမြင်မျိုးမဟုတ်၊ ပညာဉာဏ်ဖြင့်မြင်သော အမြင်မျိုးဖြစ်သည်၊ ဒိဋ္ဌိအမြင် ဟူသော စကားအရ ဘာကိုမြင်သည်ဆိုသည့် အမြင်ခံရမည့်အချက် ရှိရမည် ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပေသည်၊ ယင်းကဲ့သို့မြင်ရမည့်အရာနှင့် မြင်ပုံမြင်နည်း မှန်ကန်မှုကို "သမ္မာ" ဟူ၍ ဆိုပေသည်၊ မြင်ရမည့်အရာလည်းမမှန် မြင်ပုံမြင်နည်းလည်း မမှန်ပါလျှင် သမ္မာမဟုတ်ပဲ ၎င်း၏ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာဖြစ်လေသည်၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် "သမ္မာဒိဋ္ဌိ" နှင့် "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ"သည် အလွန် မတည့်သော သဘာဝနှစ်ရပ် ဖြစ်လေသည်၊ "သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ"ဟု ဆိုပြီး မြင်ရမည့် အရာနှင့် မြင်ပုံမြင်နည်း မမှန်မကန် ဖြစ်နေပါကလည်း အမှန်တကယ် သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိမဟုတ်ပဲ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်နေတတ်ပေသည်၊ ဤသို့ မိစ္ဆာအမြင် ဖြစ်နေလျှင် 'သမ္မာဒိဋ္ဌိ'ဟူသော ဝေါဟာရသည် အနှစ်သာရမရှိပဲ အလွန် ချို့ချာသည့် ကလေးကိုမောင်သံချောင်းဟု ခေါ်ဆိုထားသကဲ့သို့ ရှင်ဋ္ဌိ(အထင်စဲ့)စကားသာ ဖြစ်ပေသည်။

၂၂။ ဤကဲ့သို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းတိမ်းစောင်းချွတ်ချော် မရှိစေရန် မြတ်စွာဘုရားသည် အမှန်မြင်ရမည့် အရာများနှင့် အမှန်မြင်ပုံ မြင်နည်းတို့ကို အထူးတလည် ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်၊ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်၌ မြင်ရမည့် အမှန်တရားများနှင့် မြင်ပုံမြင်နည်းတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဟောကြားထားပေသည်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ဟူသည်ကား အကုသိုလ်နှင့်အကုသိုလ်၏ အကြောင်းရင်း မူလ, ကုသိုလ်နှင့်ကုသိုလ်၏ အကြောင်းရင်း မူလတို့ကို မှန်ကန်စွာသိမြင်ခြင်း၊ အာဟာရ၏ အကြောင်းရင်း, အာဟာရ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း, အာဟာရ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော အကျင့်မှန်တို့ကို သိမြင် ကျင့်ကြံခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းအမှန် တရား=ဒုက္ခသစ္စာ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းမှန်တရား=သမုဒယသစ္စာ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း အမှန်တရား=နိရောဓသစ္စာ၊ထိုနိရောဓသစ္စာသို့ ရောက်ရာရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော အကျင့်တရား=မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို သိမြင်ခြင်း၊ ဤသို့ မသိသေး

လျှင် သိအောင် အားထုတ်ခြင်း၊ အိုခြင်းနှင့် သေခြင်း၊ ထိုအိုခြင်းနှင့် သေခြင်းအကြောင်းတရား၊အိုခြင်းနှင့်သေခြင်း၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းတရား၊ ထိုအိုမှုသေမှု ကင်းမဲ့ရာ ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်စေတတ်သော အကျင့်တရားတို့ကို သဘောပေါက်နားလည်ခြင်း သိမြင်ခြင်းတို့သည်ကား မှန်သော အမြင် ဖြောင့်သောအမြင်တို့ ဖြစ်ပေသည်၊ထိုသို့သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မျိုးရှိသူ ဖြစ်လျှင် ဗုဒ္ဓတရားတော်မျှားကို ဝေဖန်ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ အတွန့်တက်ခြင်းမရှိ၊မတုန်မလှုပ် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် သက်ဝင်ယုံကြည်သူ ဖြစ်လာပေသည်၊ ဘုရားရှင်အဆုံးအမကို အပြည့်အဝ ခံယူသူဖြစ်လာပေသည်။

၂၃။ တနည်းအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ, ဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ စတုသစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌိဟူ၍ (၃) မျိုးရှိလေသည်၊ ထို(၃)မျိုးတို့တွင် သတ္တဝါတို့သည် မိမိတို့ပြုလုပ်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကံသည်သာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြကုန်၏၊ ကံသာလျှင် အမိ ကံသာလျှင်အဖ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ကံ၏ကောင်းမွေ ဆိုးမွေကိုသာ ခံစံကြရကုန်၏၊ ကံသာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏၊ ကံသာလျှင် ဆွေမျိုးဖြစ်၏၊ ကံသာလျှင် ကိုးကွယ်ရာ အားထားရာဖြစ်၏၊ မည်သူမဆို မည်သူမပြု မိမိမှုဆိုသည့်အတိုင်း မိမိပြုလုပ်သောကံ၏ ကောင်းမွေဆိုးမွေကိုမခွတ်ကေန် ခံရမည်ဟု မြင်သော အမြင်မျိုးသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ(မှန်သောအမြင်) ဖြစ်ပေသည်၊ ဤတွင် သတ္တဝါတို့ ပြုလုပ်သော ကံတရားသည် အမြင် ခံရမည့်တရား ဖြစ်၏၊ ထိုကံ၏ အစွမ်းသတ္တိရှိပုံကို မြင်ခြင်းသည် မှန်ကန်သော မြင်ပုံမြင်နည်း ဖြစ်ပေသည်။

၂၄။ ဒသဝတ္ထုက သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုရာ၌ မှန်မှန်ကန်ကန် မြင်ရမည့်အချက်ဆယ်ရပ်ကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်၊ ယင်း အချက်ဆယ်ရပ်အပေါ် မှန်ကန်သောမြင်ပုံမြင်နည်းနှင့် ဆက်စပ်၍ ဤသို့ သိမှတ်အပ်၏၊ ပေးလှူမှု, အပူဇော်ကြီးပူဇော်မှု, သာမည ပူဇော်မှု, သုစရိုက် ဒုစရိုက်ပြုလုပ်မှု၏ အကျိုးရင်းအကျိုးဆက်, မိဘကို ပြုစုလုပ်ကျွေးမွေးမှု၏အကျိုး, ငရဲ ပြိတ္တာ နတ် သိကြား ဗြဟ္မာစသော ဥပပတ် သတ္တဝါများ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ, တမလွန်ဘဝ, ဤဘဝ, နောက်ဘဝတို့ကို ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ ဟောကြားနိုင်သော သူတော်ကောင်း ရဟန်းပုဏ္ဏားများရှိမှု၊ ဤဆယ်ချက်သည် ဉာဏ်ဖြင့်မြင်ရမည့် မြင်ကွင်းမြင်ကွက် ဆယ်ချက်ဖြစ်လေသည်၊ ဤမြင်ကွင်း မြင်ကွက်များအပေါ်၌ အကျိုးရှိသည့်, ကောန်ရှိသည်ဟု မြင်လျှင် ထိုအမြင်သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ=မှန်သောအမြင် ဖြစ်သည်၊ ဆိုလိုသည်မှာ အလှူလှူခြင်း၏အကျိုး ရှိသည် ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးရင်းအကျိုးဆက်ရှိသည် စသည်ဖြင့် မြင်ခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။

၂၅။ ဆိုခဲ့ပြီး ဒသဝတ္ထုက မြင်ကွင်းမြင်ကွက် ဆယ်မျိုးသည် ဉာဏ်ပညာဖြင့်သာ မြင်နိုင်သော အချက်များဖြစ်သည်၊ ပကတိမျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်သော အချက်မျိုး မဟုတ်ပေ၊ သို့ဖြစ်၍ ပကတိရုပ်မျက်စိဖြင့် မမြင်ရသည့်အတွက် အကျိုးမရှိ မုချမရှိဟု ယူဆသျှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မှားသောအမြင် ဖြစ်ပေသည်၊ မြင်စရာကား အတူတူပင်ဖြစ်သည်၊ မြင်ပုံမြင်နည်းကိုလိုက်၍ သမ္မာနှင့်မိစ္ဆာ ကဲ့ပြားသွားခြင်းဖြစ်ကြောင်း အထူးသတိချပ်အပ်ပေသည်၊ အလှူ၏အကျိုးရှိ၏ စသည်ဖြင့် မြင်ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ရသနည်းဆိုသော် သဘာဝကျသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ သဘာဝအားဖြင့် အကျိုးရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ အလှူ၏အကျိုးမရှိ စသည်ဖြင့် မြင်ခြင်းသည်အဘယ့်ကြောင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရသနည်းဆိုသော် သဘာဝ မကျသောကြောင့် သဘာဝနှင့်လွဲချော်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ရှိပါလျက် မရှိဟု ထင်ခြင်းသည်သာ အမှားစင်စစ် ဖြစ်ပေသည်။

၂၆။ စတုသစ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုရာ၌ ရုပ်နာမ်ဓမ္မဟူသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး, တဏှာ လောဘ ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှု, ထိုချုပ်ငြိမ်းမှုကို ရရှိရန် ကျင့်လမ်းကြံလမ်း, ဤအချက်လေးရပ်သည် မြင်ရမည့် အချက်လေးရပ် ဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ မြင်ပုံမြင်နည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ကား ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးသည် အမှန်စင်စစ် ဒုက္ခတရားဖြစ်၍ ဒုက္ခဟုမြင်မှသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ (အမြင်မှန်) ဖြစ်ပေသည်၊ ဒုက္ခဟု မမြင် သုခဟုမြင်လျှင် သဘာဝမကျသည့်အတွက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မှားသော အမြင်ဖြစ်ပေသည်၊ထိုနည်းတူ တဏှာသည် ဒုက္ခကိုဖြစ်စေတတ်သောအကြောင်း မှန်ဖြစ်၍ အကြောင်းမှန်ဖြစ်ကြောင်းမြင်လျှင် သမုဒယသစ္စာဖြစ်၍ မှန်သော အမြင်ဖြစ်ပေသည်၊ ထိုနည်းတူ နိရောဓသစ္စာနှင့် မဂ္ဂသစ္စာတို့ကိုလည်း သိအပ်ပေသည်။

၂၇။ တနည်းအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိ, ဗောဓိပက္ခိယ သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိဟု နှစ်မျိုးခွဲခြားအပ်၏၊မိမိပြုသောကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံသည်သာ ဘဝသံသရာ၌အစဉ်ပါသော ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာမှန်ချေသည်ဟု မြင်သော အမြင်မှန်သည် လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပေသည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နှင့်တကွ ခန္ဓာ,အာယတန,အနတ္တ-သဘာဝတို့ကို မြင်သောအမြင်သည် ဗောဓိပက္ခိယသမ္မာဒိဋ္ဌိမည်ပေသည်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန်အယူမှန်ဖြစ်ခြောင်းလုပ်နည်း

၂၈။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင်မှန်ကို ရရှိအောင် မည်ကဲ့သို့ ရှာဖွေရပုံကို မူလ-ပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာဝေဒလ္လသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရား နည်းပေးတော်မူထားပေသည်။

၁။ မ ၁၊၃၆၈။

သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင်မှန်ကို ရလိုသူသည်—

(၁) သဘာဝဓမ္မတို့ကို သိကြားနားလည်သူ အမြင်မှန်ရှိသူ အသိစုံသူတို့ထံ ကောင်းစွာ ချဉ်းကပ်၍ နာခံမှတ်သားခြင်း၊ (ဤသို့ နာခံမှတ်သားသည်ကို 'ပရတော ဃောသ'ဟူ၍ ခေါ်ပေသည်။)

(၂) ကောင်းမွန်စွာ နာခံမှတ်သားပြီးသော တရားဓမ္မတို့ကို အသင့်အလျော်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းတတ်ခြင်း၊ (ဤသည်ကို 'ယောနိသော-မနသိကာရ'ဟူ၍ ခေါ်သည်၊)

ဤ ပရတောဃောသနှင့် ယောနိသောမနသိကာရ ဟူသော အကြောင်းနှစ်ပါးသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိထူထောင်ရန်အတွက် အခြေခံ အကြောင်းဖြစ်ကြောင်း သိရပေသည်။

အဆိုပါ အကြောင်းနှစ်ရပ်မရှိလျှင်၊ ဝါ-ချို့ငဲ့လျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ (အမြင်မှန်အယူမှန်)မဖြစ်နိုင်ဟု ကောန်သိအပ်ပေသည်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိကို သုတေသနလုပ်၍ရကောင်းသလော

၂၉။ ယင်းသမ္မာဒိဋ္ဌိကို အသင့်အတင့်ခံယူခြင်း ပြင်ဆင်မှမ်းမံခြင်း လေ့လာအားထုတ်ခြင်းပြုလျှင် စေတောဝိမုတ္တိဟုခေါ်ဆိုသော ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော သမာဓိကိုလည်းကောင်း ပညာဝိမုတ္တိဟုခေါ်သော ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးသော အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးအာနိသင်ကိုလည်းကောင်း မုချရရှိစေနိုင်ပေသည်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင်မှန်ကို ရရှိရေးအတွက် ပြင်ဆင်မှမ်းမံမှု ပြုရာ၌ အင်္ဂါ(၅) ရပ်ရှိပေသည်၊ ၎င်းတို့မှာ—

(၁) သီလဖြင့် မှမ်းမံခြင်း၊

(၂) သုတဖြင့် မှမ်းမံခြင်း၊

(၃) ဆွေးနွေးခြင်း သာကစ္ဆာဖြင့် မှမ်းမံခြင်း၊

(၄) တည်ကြည်သော သမထဖြင့် မှမ်းမံခြင်း၊

(၅) ဝိပဿနာဖြင့် မှမ်းမံခြင်းတို့ ဖြစ်ပေသည်။

ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပွားကြောင်း အင်္ဂါ(၅)ရပ်တို့ကို မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်မဟာဝေဒလ္လသုတ်၌ပင် ဆက်လက် ဟောကြားထားတော်မူလေသည်။

အထက်ပါ မဟာဝေဒလ္လသုတ်တော်အရ ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်ကို စေ့ငုသေချာစွာ ချင့်ချိန်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို သုတေသနလုပ်၍ မရကြောင်း ပြတ်ပြတ်သားသား သိမြင်ရမည်ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ ပါဝင်သော စစ်မှန်သောသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ရလိုပါမူကား ရိုသေလေးမြတ်စွာ တရားနာယူခြင်း အာသင့်အလျော်အား ဖြင့် နှလုံးသွင်းတတ်ခြင်းဖြင့် ရယူရန်ဖြစ်ပေသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရေးအတွက် တရားနာကြားမှုဟူသော ပရတောဃောသ, ယထာဘူတကျကျ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တတ်မှုဟူသော ယောနိသောမနသိကာရ ဤအချက်နှစ်ရပ်နှင့် ပြည့်စုံရန် လိုအပ်ကြောင်း သိရပေသည်၊ ဤတွင် အရေးကြီးသော အချက်တရပ်ကို သတိပြုရပေမည်၊ ယင်းကား ဆရာကောင်းဆရာမှန် ရှိရှိရေးပင် ဖြစ်သည်။

ဆရာကောင်း ဆရာမှန်ထံမှ တရားမှန်ကို မကြားမနာရလျှင် အနက်အဓိပ္ပာယ်လွဲချော်မှတ်သားမိနိုင်သည်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ် ချွတ်ချော်တိမ်းယိမ်းနေပါလျှင် အာသင့်အလျော်အား ဖြင့် စဉ်းစားနိုင်းချိန်နိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်တော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂါနှစ်ရပ်တွင် ပရတောဃောသ (ဆရာကောင်း ဆရာမှန်ထံမှ တရားနာခွင့် ရရှိရေး)သည် အလွန်တရာ အရေးကြီးလှကြောင်း ထင်ရှားပေသည်၊ ဆရာမမှန်လျှင် သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိအသံပေး၍ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားများကိုသာ ဟောနေမည်ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့အခါ ထိုသို့သော ဆရာမျိုးကို ကံမကောင်း အကြောင်းမလှသဖြင့် ဆည်းကပ်မိသူများအတွက် "အမ်မိမကောင်း၊ ယှဉ်မိပေါင်းက၊ အလောင်းတို့လျက်၊ ကျင့်ကောင်းပျက်၏" ဟူသော စကားကဲ့သို့ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှု ကြီးစွာ ဖြစ်ကြ ရရှာပေလိမ့်မည်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသုတသန

၃၀။ ဤကဲ့သို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုနေယင်းက အနှစ်သာရ အထည်ကိုယ်အားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိမဟုတ်ပဲ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်နေပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်တတ်သောမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများအကြောင်းကို ဓမ္မအမွေဘဏ္ဍာတိုက်ထဲမှ အနည်းငယ်ထုတ်၍ ပြပေဦးအံ့။

မြတ်ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်ဘုရားသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပုံဖြစ်နည်းသာမက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပုံဖြစ်နည်းများကိုလည်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထုတ်ဖော်ဟောကြားတော် မူခဲ့ပေသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဘက်၌ အကြွင်းအကျန်မရှိ အမှန်တရားအားလုံးကို ဖော်ထုတ်ပေးတော် မူထားသကဲ့သို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘက်၌လည်း အမှားဟူသမျှ တခုမျှမကျန်ရအောင် အကုန်ဖွင့်ပြထားတော် မူခဲ့သည်၊ ဗုဒ္ဓပိဋကတ်တော်၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအားလုံးကို ဖွင့်ပြထားသော တရားဒေသနာတော်သည်ကား ဒီဃနိကာယ် သီလက္ခန္ဓဝဂ်လာ ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ပင် ဖြစ်လေသည်၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပေါင်း ၆၂-မျိုးကို. ထုတ်ပြတော်မူထား၏၊ ယင်းမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၆၂-မျိုးတို့ကား-

သဿံတဝါဒ (၄) မျိုး ကေစ္စသဿတဝါဒ (၄) မျိုး အန္တာနန္တဝါဒ (၄) မျိုး အမရာဝိက္ခေပဝါဒ (၄) မျိုး အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒ (၂) မျိုး သညီဝါဒ (၁၆) မျိုး အသညီဝါဒ (၈) မျိုး နေဝသညီ နာသညီဝါဒ (၈) မျိုး ဥစ္ဆေဒဝါဒ (၇) မျိုးနှင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ (၅) မျိုး၊ စုစုပေါင်း (၆၂) မျိုး ဖြစ်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ကမ္ဘာလောကတွင် ရှိရှိသမျှ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအားလုံး ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ပါဝင်ပုံကို ဥပမာဆောင်၍ ဖော်ပြတော်မူခဲ့သည်၊ ကျမ်းကျင်ပေသော ကွန်ပစ်သမားသည် ရေကန်ငယ်တကန်လုံး လှမ်းခြုံမိအောင် ကွန်ကိုပစ်လိုက်သောအခါ ရေကန်တွင်းရှိသမျှ ငါးတို့သည် ကွန်အုပ်မိခြင်းကို ခံနေကြရ၍ ကူးလျှင်လည်း ဤကွန်ထဲမှာပင် ကူးကြရသည်၊ ငုပ်လျှင် ပေါ်လျှင်လည်း ဤကွန်ထဲမှာသာ ငုပ်ရပေါ်ရသည်၊ ကွန်မှလွတ်နိုင်ကြချေ၊ ဤဥပမာကဲ့သို့ပင် ကမ္ဘာလောကအတွင်းရှိ မိစ္ဆာအယူမှန်သမျှသည် ဤဗြဟ္မဇာလသုတ် တရားတော်ထဲ၌ အကျုံးဝင်သည်သာဖြစ်သည်။ ဗြဟ္မဇာလသုတ်လာ မိစ္ဆာအယူမှလွတ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူ၍ မရှိကြောင်း တိကျပြတ်သားစွာ ဟောတော်မူခဲ့ပေသည်။

ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်လာ မိစ္ဆာအယူတို့ကို အနည်းငယ်ဖော်ပြရသော်—

သဿတဒိဋ္ဌိလေးမျိုးအနက် ကြုံစည်စူးစမ်းမှုမျှဖြင့် အတ္တနှင့် လောကသည် မြဲ၏၊ နိစ္စတရားဟုယူသော သဿတဒိဋ္ဌိတမျိုးပါရှိ၏၊ ကေစ္စသဿတ လေးဝါဒတွင် ကြုံစည်စူးစမ်းမှုဖြင့် ရုပ်မမြဲ နာမ်မြဲ (အချို့မြဲ—အချို့မမြဲ) ဟု ယူသော ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိတမျိုးပါရှိ၏၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နခေါ် အကြောင်းမရှိ နှစ်ဝါဒတွင် ကြုံစည်စူးစမ်းမှုဖြင့် အတ္တနှင့်လောကသည် ဘာအကြောင်းမျှမရှိ၊ (အတိတ်ဘဝ စသည်မရှိ) သူဟာသူ ဖြစ်လာသည်ဟု ယူသောအယူပါရှိ၏။

ဒိဝါဒ (၁၆) မျိုးတွင် ရုပ်သည် သေပြီးသည့်နောက် မပျက်စီးဟုယူသော အယူတမျိုးပါရှိ၏၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ (၇) မျိုးတွင် မဟာဘုတ်ရုပ်လေးပါး အစုအဝေးသည် သေပြီးပြတ်၏၊ (နောက်ဘဝမရှိ) ဟူသော အယူပါရှိ၏၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝါဒ (၅) မျိုးတွင် လက်ရှိဘဝ၌ အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားကို ခံစားနိုင်သမျှ ခံစားမှုသည်သာ မှန်၏ ဟုယူသော အယူနှစ်မျိုးပါရှိ၏။

ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့နှင့်ပတ်သက်၍ အကျိုးအပြစ်ကို စိစစ်ဝေဖန်ပြရာတွင် ထိုမိစ္ဆာဝါဒရှင်တို့သည် မိမိတို့အယူကို နှစ်ခြိုက်ဝမ်းသာသည့်ဝေဒနာကို ခံစားကြ၏၊ အမှန်ကို မသိကြသည့်အတွက် အဝိဇ္ဇာနှင့်တဏှာသည် သူတို့ကို ပူးသတ်နေကြ၏၊ သူကို၏ဝေဒနာသည် မိစ္ဆာအာရုံကို တွေ့ထိမှု ဖဿကြောင့်ဖြစ်ရ၏၊ ထိုသူတို့သည် ဖဿကြောင့် ဒုက္ခရ (၆) ပါးတို့တွင် တွေ့ထိခံစားကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုမိစ္ဆာဝါဒရှင်တို့သည် ဝေဒနာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, ဘဝ, ဇာတိ

ဇရာ, ဗျာဓိ, မရဏ, ဒသာဂ, ပရိဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနဿဟူသော သံသာရ ဒုက္ခတို့ကို အတောမသတ်ခံစားသွားကြရရှာလေသည်၊ သူတို့သည်ကား သံသရာဝဋ်အဟုန်း တလျောက်မှာ ကရွတ်ကင်းလျောက် ထာဝရကျင်လည်နေကြရတော့သည်၊ ဤကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဝေဖန်ပြတော်မူသည်။

ထို ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏ ဘေဒအတွင်းမှာ ပေါ်ပေါက်သောမိစ္ဆာအယူများလည်း ရှိသေး၏၊ ၎င်းတို့သည်ကား ကံတည်းဟူသော အကြောင်းတရားကိုပယ်သော အကိရိယဒိဋ္ဌိ, ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးတရားမရှိဟု အကျိုးကိုပယ်သော နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ, ကံ-ကံ၏အကျိုးနှစ်ပါးစုံကို ပယ်သောအဟေတုကဒိဋ္ဌိတို့ဖြစ်ပေသည်၊ ဤဒိဋ္ဌိတို့သည် အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သော ဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုင်ရာအချက် (၁၁) ချက်ပေါ်၌ မှောက်မှောက်မှားမှား မြင်သောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ဖြစ်ပေသည်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်ပတ်သက်၍ မြတ်စွာဘုရား မှတ်ချက်ချ ဟောကြားထားသော စကားတော်သည် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ကောင်္ကုတ္တရအပိုင်း၌ ထင်ရှားစွာ ပါရှိလေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားစကားတော်ကား ဤသို့တည်း—

နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ကေဓမ္မမ္ပိ သမနုပဿာမိ၊ ယံ ဧဝံ မဟာသာဝဇ္ဇံ၊ ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနံ ဘိက္ခဝေ မဟာဓမ္မာဝဇ္ဇာနိ[1]၊

ရဟန်းတို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလောက် အပြစ်ကြီးလေးလှသော တခြားသောတရားတစုံတရာကိုမျှ ငါဘုရားမြင်တော်မမူ၊ ချစ်သားတို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် အတိုင်းထက်အလွန် အပြစ်များပြားလှပေသည်။

ထို့ပြင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်တယောက် ပေါ်ပေါက်လာလျှင် ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်သည် လူအပေါင်းတို့ကို သူတော်ကောင်းတရားမှ ပယ်ရှားပြီး သူယုတ်မာတရား၌ တည်စေပုံ စသည်ကိုလည်း ဟောကြားတော်မူပေသည်။

ဤဘုရားရှင်၏ မိန့်တော်သံကို သိမြင်သောပညာရှိတို့သည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ(အမြင်မှားမှု) ကို အထူးရှောင်ကြဉ်ကြလေသည်။

ဝိနိစ္ဆယဆရာတော်တို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်

၃၁။ ဤဝိနိစ္ဆယကိုပြုစုကြသော နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)ဆရာတော်များသည် နိုင်ငံတော်တဝန်းလုံးရှိတသိန်းကျော်သံဃာတော်တို့၏

၁။ အံ ၁၊ ၃၅။

ကိုယ်စား မိမိတို့အပေါ် ကျရောက်နေသော သာသနာပြု တာဝန်ဝတ္တရားကို ထမ်းဆောင်ကြရသူများဖြစ်ပေသည်၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းများ ငြိမ်းအေးသွားစေရန် ဆုံးဖြတ်ပေးရမည့်ကိစ္စ၌ ဆန္ဒ ဒေါသ ဘယ မောဟဟူသော အဂတိတရား လေးပါး ကင်းစင်ရေးကို အထူးသတိချပ် ခဲ့ကြပေသည်။

ချစ်သဖြင့် လိုလားသဖြင့် အဂတိလိုက်ခြင်း, မုန်းတီးသဖြင့် အဂတိလိုက်ခြင်း, ကြောက်၍ စိုးရိမ်သဖြင့် အဂတိလိုက်ခြင်း, အမှန်ကိုမသိသဖြင့် အဂတိလိုက်ခြင်းဟူသော အမှားတို့ကိုရှောင်ရှားရာ၌ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မြတ်အတွက် သေရေးရှင်ရေးတမျှ အလွန်အလွန် အရေးကြီးလှသော ကိစ္စရပ်ဖြစ်၍ မည်သူ့ကိုမျှ မလိုလား မည်သူ့ကိုမျှ မေတ္တာမပျက် မည်သူ့ကိုမျှ မကြောက်ပဲ မောဟာဂတိတည်းဟူဟော မသိမှု အစွန်းလွတ်အောင်သာ အထူးသတိထား ဆောင်ရွက်ကြပေသည်။

ဤကဲ့သို့ကြီးလေးလှသော သာသနာ့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရာ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေ့မျက်နှာတော် တခုတည်းကိုသာကြည့်၍ ဆုံးဖြတ်ချမှတ်ရမည်ကို ကောင်းစွာ နှလုံးပိုက်မိကြသည်၊ ထို့ပြင် မူးယစ်သေဿူများသည့် အမူးအယစ် ပြေပျောက်သောအခါ ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်သကဲ့သို့ အမြင်မှားအယူမှားနေသော သူတို့သည် အမြင်မှန်ရောက်၍ ချမ်းသာကြပါစေ ဟူသော မေတ္တာစေတနာကိုလည်း ထားရှိကြပေသည်။

ယခု ဤရုံးတော်၌ စွဲဆိုထားသော လူသေလူဖြစ်နှင့် ယင်း၏သက်ဆိုင်ရာဝါဒတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စောဒကဆရာတော်တို့က စောဒနာ (၂၁) ချက်ကို စောဒနာကြသည်ဆိုသော်လည်း အမှန်စင်စစ် ၂၁-ချက်မကပေ၊ လိမ္မော်သီးတလုံးတွင် အမှုံများစွာပါဝင်သကဲ့သို့ စောဒနာတခုတွင် အချက်အလက်ပေါင်း မြောက်များစွာ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ အကြမ်းဖျဉ်းအားဖြင့် ပါဝင်သော စောဒနာချက်ပေါင်းမှာ (၂၄၀) ကျော်ရှိပေသည်။

ဤမျှ ကျယ်ပြန့်များပြားလှသော စွဲချက်တို့ကို မကြွင်းမကျန်ပါဝင်နိုင်ရေး ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကျ တိမတ်မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ် ချမှတ်ပေးနိုင်ရေးတို့ အတွက် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့သည် ဤကမ္မာအေး၌ ဝါဆိုပြီး (၄) လမျှ အချိန်ယူလျက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သုံးသပ်ရှုမြင်ခဲ့ကြရပေသည်။

နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးပုံကို အဋ္ဌကထာ ဋီကာနှင့်တကွ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း ဆနာစဉ်ဆက် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို သုံးသပ်ခြင်း စသည်ဖြင့် လစ်ဟင်းမှုမရှိအောင် နေ့မနား ညမအား ကြိုးစားစိစစ်ခဲ့ကြပေသည်၊ ထိုသို့စိစစ်ရာ၌ စောဒနာ သောဓနာနှင့်ပတ်သက်၍ ကျမ်းပေါင်း

၂၀၀-ကျော် သုတ်ပေါင်း ၅၀၀-ကျော်ကို အသုံးပြုကာ ညွှန်ကြားတိုက်ဆိုင် စီစစ်ခဲ့ကြပေသည်။

ထို့ပြင် အချို့အရာ၌ အများသံသယကင်းရှင်းစေရန် မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းများနှင့် အခြားလောကီကျမ်း အဆိုအမိန့်များကိုလည်း အနည်းငယ် ယူ၍ ဖြေရှင်းစီစစ်ထားပေသည်၊ သို့ရာတွင် ဝိနိစ္ဆယ ချမှတ်သောအခါတွင်ကား ထေရဝါဒပိဋကကျမ်းစာများအရသာ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမည်ဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ အမှုကိုကိုင်တွယ်ရာတွင် အဓိကရုဏ်း ဖြစ်ရာ ဝါဒရေးရာကိုသာ အာဓိကထားပြီး စောဒကဘက် စုဒိတကဘက် နှစ်ဘက်လုံးကို မျှမျှတတ ကြည့်ရှုသုံးသပ်ခဲ့ပေသည်၊ စုဒိတကတို့ဘက်မှ အယူအဆရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း ချေပသောစနာချက်များနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း မှန်လျှင် မှန်သည့်အလျောက်လက်ခံရန် အသင့်ရှိခဲ့ကြပေသည်၊ မမှန်လျှင်လည်း မည်သည့်ဘက်က မမှန်သည်ဖြစ်စေ ဘုရားရှင်၏ မျက်နှာတော်ကိုသာကြည့်၍ မမှန်ကြောင်းဆုံးဖြတ်ရန် တိကျပြတ်သားသော အဓိဋ္ဌာန်ရှိပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များသည် တည်ကြည်ဖြောင့်မတ်သောစိတ်ကို ထားရှိပြီး ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်အရ အချိန်လုံလုံလောက်လောက်ယူ၍ စောဒနာသောဓနာတို့ကို စိစစ်ခြင်းအားဖြင့် ပါသင့်ပါထိုက်သော အချက်အလက်အခြေအနေများစုံလင်စွာ ပါရှိစေလျက် ဤလူသေလူဖြစ်ဝါဒါနုဝါဒ ဝိနိစ္ဆယကို ချမှတ်တော်မူကြမည်ဖြစ်သည်။

ပုထုဇဉ်တို့သဘောသည်ကား သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသိတာ- မိမိအမြင်ကို လွဲမှားစွာသုံးသပ်ခြင်း၊ အာဓာနဂ္ဂါဟိတာ—မိမိအယူမှ မှန်သည်ဟု စွဲမြဲစွာယူခြင်း၊ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂိတာ-မစွန့်လွှတ်နိုင်လောက်အောင် ဆုပ်ကိုင်ထားခြင်းများ ရှိတတ်ပေသည်။

သို့ရာတွင် ဘယ်သူမပြု မိမိမှုဟူသော စကားရပ်ကဲ့သို့ ကောင်းမှုကိုပြုလျှင် ကောင်းကျိုးရရှိခြင်း မကောင်းမှုကိုပြုလျှင် မကောင်းကျိုးကိုရရှိခြင်းသည် ကြားလူ မည်သူတဦးတယောက်နှင့်မျှ မသက်ဆိုင်၊ မိမိအမှု မိမိသာလျှင် စီရင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း အသင့်အတင့်နှလုံးသွင်းနိုင်လျှင် သူတော်ကောင်းသဘောသို့ သက်ဆောက်ပေလိမ့်မည်။

ဤဝိနိစ္ဆယသည်ကား ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်း ပြေငြိမ်းစေရေးအတွက် ဓမ္မဝိနယနှင့်အညီ ဝါဒမှန်ပေါ်ထွက်ရေးကိုသာ စူးစိုက်ဆောင်ရွက် ထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)

စောဒနာအမှတ် (၁)

ဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒီနှင့်စပ်သော ဝိနိစ္ဆယ

ဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒီနှင့်စပ်သော စောဒနာ ဓသာဓနာ ၂-ရပ်ကို ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်။

၁။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့၏ ဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒီတို့ဖြစ်ပုံကို အောက်ပါ အထောက်အထားများ တင်ပြ၍ စောဒနာကြသည်။

(က) "ဒီနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတဲ့ လူစားတွေမှာ ဘိန်းနဲ့ ဘိန်းစားလို ဖြစ်နေကြပြီကိုး၊ ဘိန်းဆိုတာ မစားခင်တုံးကတော့ အလကားပေါ့၊ မစွဲပါဘူး၊ ဘိန်းမရှုမစားရလို့ ဘာမျှမဖြစ်သေးပါဘူး၊ အဲ့ ဘိန်းကလေး နဲနဲဝင်ပြီး စွဲလာပြီဆိုတော့ ဒီဘိန်းကလဲ့လို့ တခြားဘာမှလဲ မလိုချင်ဘူး မကြားလဲမကြားချင်ဘူး၊ ဘိန်းဆိုတဲ့ ဘိန်းပဲစွဲတော့ဟာပဲ၊ သားမယားတောင် ဘိန်းလောက်မမက်တော့ဘူး၊ အခုလဲ ဒို့တတွေမှာ ဘိန်းစွဲနေတဲ့ ဘိန်းစားတွေ ဘိန်းဖြတ်ခိုင်းသလိုဖြစ်နေပြီ၊ ဟိုကွန်မြူနစ်များက ဘာသာဟာ ဘိန်းပဲလို့ပြောတာ သေသေချာချာတွေးတော့ တကယ်မှန်တာကိုး ဒကာကြီးရဲ့"

(အတဲ့-၁၊ အမှတ်-ဂ၊ သစ္စာဓမ္မရေးရာစာစောင် ဦးဥက္ကဋ္ဌဟောသော ဓမ္မစကြာမှ)

(ခ) "အမှန်မှာပြုလုပ်သူ (ကာရက) သည် ရုပ်တုံးရုပ်ခဲ အစစ်မှုချဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ခံစားသူ (ဝေဒက) ကော ဘာသောဘာ ဖြစ်ရမည်နည်း၊ ၎င်းလည်း ရုပ်သဘာဝပင် ကောင်တွေဖြစ်ရပေမည်"

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ-၅၆ မှ)၊

(ဂ) "ရုပ်သည် အခြေခံဖြစ်၍ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရဝိညာဉ်တို့သည် ရုပ်ကို မှီရာတည်ရာထား၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးတရား ဝါ-အင်္ဂါးသတ္တိ (ဝါ) ရုပ်၏ အဟုန်မျှသာ ဖြစ်ပေသည်"

(ဦးကိုကိုလေးရေး သုံးဆယ့်တဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံစာအုပ် နှာ-၂၀၂ မှ)

(ဃ) "အခု၌က အရှင်ဘုရားဟာ ရုပ်ကိုသာ ဟောနေတယ် စိတ်ကလေးကို လုပ်အုံးမှပေါ့နဲ့ ပြောနေတယ်၊ ကျုပ်တို့ဒကာမကြီးတွေက ကောင်းပါပြီ စိတ်ကလေးကို လုပ်ရအောင် ဘယ်မလဲတော့လို့ ပြန်မေးလိုက်ကြရမယ်၊

အလုပ်လုပ်ဆိုတာ တကယ်ရှိတဲ့ ရုပ်ကို ကောင်းအောင် အလုပ်လုပ်ကြရမှာပဲ၊ စိတ်ကို ကောင်းအောင်လုပ်လို့မရပါဘူး"

(ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အိုယောဂီ သင်ဘယ်ဆီသွားမလဲ နှာ-၈၀၊ ၈၁-မှ)

(ဂ) "နာမ်သည်ဘာလဲဆိုဦး ဤဘူတခေတ်တို့၏ သတ္တိရုပ်ပင်ဖြစ်နေပြန်သည်၊ အကြောင်းမူကား လေနှင့် တေဇောတို့လျှင် "အား အသက်" ဟူ၍ ဖြစ်သောသတ္တိသည် ရုပ်သဘာဝ၏ ပင်ကိုယ်လက္ခဏာကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်၊ ထို၀ါယောနှင့် တေဇောတို့သည် မည်သည့်ခာတ်စင်ပရမာအနုမြူတွင်မှ သီးခြားကင်းလွတ်စွာမရှိ၊ ပ အာ ၀ါ တေ တို့မှာ အစဉ်တွဲစပ်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်ရာ ဘူတဒြပ်စင် မူလပရမာဏုမြူ သဘာ၀အထိ အဆင့်ဆင့် အကဲခပ်လေ့လာသောအခါ ဤဘူတရုပ်တို့ပင် ရုပ်ဟုလည်းကောင်း နာမ်ဟုလည်းကောင်း စသည်ဖြင့် ဖြစ်နေသောကြောင့် အားလုံး ရုပ်သဘာ၀အခြေခံချည်းဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

(သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဗုဒ္ဓ၀ိပဿနာ ပထမတွဲ၊ ၈၄-၈၅ မှ)

(စ) "ရုပ်နာမ် ၂-ခုမှာ တခုနှင့်တခု မကွဲဖဲ့၊ ပရမတ်ပထ၀ီ, ပရမတ် အာပေါ, ပရမတ်၀ါယော, ပရမတ်တေဇောတို့မှာ အမြဲအတူ တပြေးတညီထည်း ရုပ်လည်း နာမ်, နာမ်သည်ပင် ရုပ်အဖြစ် ဒွန်တဲ့ကာ အစဉ်အတူ ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို တွေ့မြင်မှသာ ချက်ချင်းဖြစ်သည်ကို ဖြစ်မှန်းသိသည်"။

(သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဗုဒ္ဓ၀ိပဿနာ ပထမတွဲ၊ နှာ ၁၀၃ မှ)

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်ကိုသည် ဤကောက်နုတ်ချက်များကို ဖော်ပြ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် မြတ်ဗုဒ္ဓမှန်ကန်စွာ ပေးကြားထားသော နာမ်တရားများကို အသိအမှတ်မပြုကြပဲ သူတို့၏ ရုပ်ကြမ်း၀ါဒီ ဆရာ့ဆရာကြီးများ၏ နောက်သို့ ကောက်ကောက်ပါအောင်လိုက်ကာ ဗုဒ္ဓအာဘိဓမ္မာ သာသနာကို ကျောခိုင်းသူများဖြစ်ကြောင်း တင်ပြကြသည်။

၂။ တဖန် ဝိသေသ စောဒနာ၌ "ကမ္မဿ ကာရကော နတ္ထိ, ဝိပါကဿ စ ဝေဒကော" စသောဂါထာကို မိမိတို့၏ ရုပ်၀ါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် လိုရာဆွဲ၍ ပြုလုပ်သူ ကာရက, ခံစားသူ ဝေဒကတို့သည် ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲဖြစ်၏—ဟု ဆို ထားပုံ, ယင်းအယူသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိသာဖြစ်၍ အဓမ္မ၀ါဒဖြစ်ကြောင်း ရုပ်လည်းနာမ်, နာမ်လည်းရုပ်ဟူသော အချက်, နာမ်သည် ရုပ်၏ဒုခိုးသတ္တိ, ရုပ်၏ အဟုန်ဟူသောစကားသည် ပိဋကတ်ကျမ်း၀န်နှင့် မညီသော စကားသာဖြစ်ကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာကို ကိုးကား၍ တင်ပြသွားကြသည်။

၃။ ထို့ပြင် ဘာသာသည် ဘိန်းနှင့် မတူပုံ ရတနာ သုံးပါး အပေါ် ဌိသက်ဝင်မှုသည် သဒ္ဓါတရားသာဖြစ်၍ ယုံကြည်မှု အစွဲမဟုတ်ပုံ ထက်သန်သော ယုံကြည်မှု သန္ဒရှင်းသော သဒ္ဓါတရားသာဖြစ်ကြောင်း အဂ္ဂပဿာဒသုတ်ကို ကိုးကား၍လည်းကောင်း ဘိန်းသည် စွဲလာသောအခါ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သော်လည်း ရတနာ သုံးပါး ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုမှာကား ချမ်းသာသုခကိုသာ ပေးတတ်ကြောင်း မဟာနာမသုတ်ကို ကိုးကား၍လည်းကောင်း၊ တင်ပြကြပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဘိန်းနှင့်တူသည်ဟု ဆိုခြင်းသည် သာသနာတော်ကို ပြစ်မှားလိုသော ပဒုဋ္ဌစိတ်ဖြင့် စွပ်စွဲခြင်းဖြစ်၍ အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း စောဒနာကြသည်။

စုဒိတကတို့၏ ချေပချက်

၄။ စုဒိတကတို့တွင် သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုဇေသနာ ဝါဒီတို့ကသာ ချေပဖြေဆို၍ ရွှေအာဘိဓမ္မာ ဦးရွှေပြည့်နှင့် ဦးဆန္ဒာဓိက ၂-ဦးတို့က မချေပကြချေ၊ ရှေးဦးစွာ သခင်မြတ်ဆိုင်က ဘာသာနှင့် သာသနာစကား ၂-ရပ်တွင် ဘာသာကိုပယ်၍ သာသနာကို လက်ခံကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ချေဆိုသွားသည်။

" ဘာသာဆိုသောစကားမှာ ထာဝရဘုရား အယူမှ ဆင်းသက်လာသော အတ္တဝါဒ အခြေခံဖြစ်၍ သာသနာဝင်အနေဖြင့် လက်မခံပါဘုရား၊ ယခုလက်ရှိ ဘာသာဆိုသည်မှာကား ဗုဒ္ဓဓမ္မာ, ခြာဟ်မဟ်ကော်, ဇ်ဝဒဇ်တဲ့ အဟော ၃-မျိုး စုပေါင်းကာ အားလုံးပိဋကတ်တွင် ပါဝင်နေသော အဆိုအမိန့်များ "ဖြစ်ကြပါသည်၊ သံသရာလည်စေတတ်သော တရားများဖြင့် ရှုပ်ဓထွေးနေပါသည်ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် ဘာသာဟူသော အယူကိုလက်မခံပါ၊ သာသနာတည်းဟူသော သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲအပေါင်းမှ လွှတ်မြောက်ရာ, ဒုက္ခငြိမ်းရာ, ကိလေသာကုန်ခမ်းရာ တရားများကိုသာ လက်ခံပါသည် ဘုရား" ဟု ဆိုကာ အင်္ဂတ္တိရ်တရယောမွေသုတ်ကို ကိုးကားတင်ပြ ချေပသွားခဲ့ပေသည်။

၅။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုဇေသနာ ဝါဒီတို့က " စောဒက ဆရာတော်တို့သည် ဘာသာနှင့် သာသနာ မကွဲသောကြောင့် ဆတ်ဆတ်ခါနာကျည်းကာ မှားယွင်းစွာ စောဒနာတင်မိကြပါသည်၊ ဘာသာဟူသည်မှာ (Religion) ဟူသော စကားလုံးမှ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည် – ဟု ဆိုကာ ယင်းစကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကျမ်းလာ – တိုက်ရိုက်အဖွင့်နှင့် အခြားအဆို ၈-မျိုးကို ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ကပ္ပပြဿနာမှ ထုတ်၍ တင်ပြသွားကြသည်။

၆။ အထက်ပါ စောဒနာ ဓသာဓနာတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍-

(က) ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တက္က စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန သုတေသီ ဆိုသူတို့၏ ဝါဒသည် ရှပ်ဝါဒ ဟုတ် မဟုတ်၊

(ခ) ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ဘိန်းနှင့် တူသည်ဆိုသော ရီလီဂျင်းခေါ်သော ဘာသာရေးမျိုး ဟုတ် မဟုတ်နှင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပုတ်ခတ်ခြင်း ဟုတ် မဟုတ်။

(ဂ) အမျော် အကြောက် ငရဲဘုံ နတ်ဘုံ စသည်နှင့် ပတ်သက်၍ ပိဋကတ် စာပေ အရှလည်းကောင်း လောကီပညာများ အရှလည်းကောင်း သိရမည့် အချက်များနှင့်

(ဃ) ဘာသာနှင့် ပတ်သက်၍ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပလွှာသောဓနာ ချက်သည် မှန် မမှန်၊

(င) ရှပ်ဝါဒီများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟုတ် မဟုတ်၊ ရှပ်ဝါဒ အမြင်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ ဗုဒ္ဓဓမ္မ၊ ဗုဒ္ဓပိဋကတ် တော်များကို ဝေဖန်ခြင်းသည် တရား၊ မတရား။

ဤအချက်တို့ကို အလေးထား၍ သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များက သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဘာသာဟူသော စကားလုံးနှင့်စပ်၍ စီစစ်ချက်

၇။ စုဒိတကသမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီတို့ ထုတ်ပြဿွားသော (ရီလီဂျင်း) ဘာသာဟူသောစကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်များမှာ ၂၀-ရာစုနှစ် အစပိုင်း လောက်ကပြောခဲ့ကြ ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြသော အနက်များဖြစ်၍ ယနေ့ ၂၀-ရာစု ကုန်ခါနီးကာလ၌ ခေတ်မမီတော့ပေ၊ ၎င်းပြင် စကားတလုံး၏ အနက်ကို ဖွင့်ရာ၌ Literal Meaning = စကားလုံး၏ တိုက်ရိုက် အနက်နှင့် Derivative Meaing = ဆင့်ပွားအနက် ၂ မျိုးလုံးကို ဖွင့်ပြမှ ပြည့်စုံနိုင်သည်၊ တခုခုကိုသာ ဆုပ်ကိုင်၍ ဆိုချေသော် အမှားသို့ ရောက်တတ်ပေသည်၊ ယခု စုဒိတကတို့ ဆိုခဲ့သော အနက်များမှာ မူလအနက်များဖြစ်၍ ခေတ်အလျောက် ဆင့်ပွား ပြောင်းလဲလာသော အနက်များမပါပဲ ကြွင်းကျန်နေပေသည်၊ ထို့ကြောင့် မပြည့်စုံပေ။

၈။ ဤနေရာ၌ လန်ဒန်သား ဗုဒ္ဓဝါဒီစစ်စစ်ကြီး ဖြစ်သော ပါဠိစာပေ အသင်းကြီး၏ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သော ကွယ်လွန်သူ Mr. Iggleden ဆိုသူ ပညာရှင်ကြီး၏ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း အဖွင့်နိဒါန်းရေးသားချက်မှ

Religion ဟူသော စကားလုံး၏ ခေတ်မီသော ဝိဂြိုဟ် (ဝါ) ပရိဘာသာကို ထုတ်ပြပေအုံ့–

(A) The word Rekugion is derived from Latin Religionem and Relegere. The first is quite clear it means; reverance to the gods, fear of god, conciousness of wrong, religious scruple. The second though quite different, is equally clear, it means to gather together, to collect, to ponder over to give heed to, observe, care for.

(က) Religion ဟူသောစကားလုံးသည် လာတင်ဘာသာ Roligionem ဟူသောပုဒ်, Relegere ဟူသောပုဒ်များမှ ဆင်းသက်လာသည်၊ ပထမစကားလုံးသည် အဓိပ္ပာယ်ရှင်းသည်၊ ဆိုလိုသည်မှာ နတ်များကိုရိုသေခြင်း နတ်ဘုရားကို ကြောက်ရွံ့ခြင်း မှားယွင်းသောကိုးကွယ်မှုနှင့်စပ်သည့် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်စိတ် ဟူ၍ဖြစ်ပေသည်၊ ဒုတိယစကားလုံးသည် အဓိပ္ပာယ် အတော်ကွဲပြားသွားသော်လည်း ရှင်းပေသည်၊ဒုတိယစကားလုံး၏ အနက်မှာ အတူတကွစုပေါင်းခြင်း, ရွေးကောက်ခြင်း, တွေးတောစဉ်းစားခြင်း, ဂရုထားခြင်း, ကြည့်ရှုသုံးသပ်ခြင်း, သတိပြုခြင်းဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်။

(B) Whith two equally valid, yet so very different way of defining religion it is without doubt a prectical thing to do to look at the Buddhist teaching on a comparative basis to see in accordance with which definition it should be understood and as the outcome of that how its study should be approached. What then can be said to define the characteristics of Buddhism as a religion ?

(ခ) တန်းတူညီတူ ခိုင်လုံသလောက် အဓိပ္ပာယ်ခြားနားလှသော ရှိလိုရာဝိဂြိုဟ် ၂-ခုနဲ့စပ်ပြီး နှိုင်းယှဉ်လေ့လာတဲ့ အခြေခံမူအရ မည်သည့်ဝိဂြိုဟ်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဓမ္မကို နားလည်ရမည်၊ ယင်း၏အကျိုးဆက်အဖြစ် ထိုဗုဒ္ဓဓမ္မကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်း လေ့လာရမည်ဆိုတာကို ရှုမြင်သုံးသပ်ခြင်းဟာ ပထမဆုံးလက်တွေ့ လုပ်ရမဲ့အချက် ဖြစ်ဝံ့ယ်ဆိုတာ သံသယရှိဖွယ် မလိုပါ၊ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ဗုဒ္ဓဓမ္မ၏လက္ခဏာတို့ကို ရှိလိုရာဝိဂြိုဟ်ပြုရန် မည်သို့ဆိုနိုင်ပါသနည်း။

(C) Buddhism is a religious system which in no way seeks to discuss a relationship existing between mankind and a deity; rather it sets out to view the conditions existing both within oneself and without examining the relationships between them seeking to observe and comprehend in results the nature of the causes governing them and pointing to the way by which the Tangle caused by ignorance may be unravelled and a stable atate attained, void of conditioning influences. It seeks then to view clearly and with acute penetration all that is of the mind and all that is of material qualities, and unclouded by ignorance, to see them as they are in reality.

(ဂ) ဗုဒ္ဓဓမ္မသည် လူသားနှင့် နတ်ဗြဟ္မာတို့အကြား၌ ရှိနေသော အဆက်အသွယ်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဆွေးနွေးသော ဘာသာရေး သဘောတရားတခုဖြစ်သည်၊ စင်စစ်မှာ သတ္တဝါတဦးတယောက်၏ ဆက်ဆံးအပြင်၌ ရှိနေသော အခြေအနေများကို ရှုမြင်သုံးသပ်သော ယင်းအတွင်းအပြင် နှစ်ခုခု၌ ရှိနေသော အဆက်အသွယ်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသော ယင်းတို့ကိုအုပ်စိုးချယ်လှယ်နေသည့်အကြောင်းတရားတို့၏ သဘောသဘာဝကို အကျိုးမှုနေ၍ မှုမြင်သုံးသပ်သော, အဝိဇ္ဇာ (မသိနားမလည်မှု)က ဖန်တီးပေးလိုက်သည့် အရှုပ်အထွေးကို ဖြေရှင်းပုံ နည်းလမ်းပြည့်စုံသော, တည်ငြိမ်သော အခြေအနေကို ရပုံရနည်း ဖော်ပြသော, (အပြင်အပမှ) အကြောင်းပြု ဖန်တီးသော (ဗြဟ္မာ, ဗိဿနိုး, တန်ခိုးရှင်, ထာဝရ, ခိုဒါစသည်တို့၏)သြဇာအာဏာ မရှိပုံကို ဖော်ပြသော ဘာသာရေး သဒ္ဒတာတရား ဖြစ်သည်။

(D) The Buddha's teaching is therefore a process which by a proper practice in gaining understanding of the true nature all there is, Leads to the stable state. It, as this statement makes clear, the Buddha's teaching is shown to be the gaining of understanding of the true nature of all there is of mind and material qualities, then clearly it is the second definition of religion that is most nearly applicable to it, *i.e.*; to gather together, collect, ponder over, to give heed to, observe, and care for.

(ဃ) ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဓမ္မသည် သင့်တော်သော အလေ့အကျင့်အားဖြင့် အရာအားလုံး၏ သဘာဝမှန်ကို နားလည်မှုရရာရကြောင်းဖြစ်ပြီး

တည်ငြိမ်သော အခြေအနေကို ဖော်ဆောင်သော ကျင့်စဉ်တခု ဖြစ်သည်၊ ဤအဆိုအရ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ရုပ်နှင့်နာမ်ရှိသမျှ အားလုံး၏ သဘာဝမှန်ကို နားလည်မှု ရစေတတ်သော ဝါဒဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြနိုင်ပါလျှင် ဒုတိယ ဝိဂြိုဟ်သည့် ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့်အတော်ကိုက်ညီသော ရီလီဂျင်း၏ ဝိဂြိုဟ် ဖြစ်သည်၊ ယင်းသည်ကား အဆက်မပြတ် စုဆောင်းခြင်း, တွေးခေါ် စဉ်းစားခြင်း, ဂရုဓမ္မပြုခြင်း, စေ့စပ်စွာ လေ့လာခြင်း, သတိရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

၁၂။ ယင်းသို့ဆိုလျှင် ဤဒုတိယ ဝိဂြိုဟ်အရ ဗုဒ္ဓဝါဒကို (ရီလီဂျင်း) ဘာသာ တရားဟု ရဲရဲဆိုနိုင်တော့သည်၊ ဤသို့ ဗုဒ္ဓဝါဒကို ရီလီဂျင်း (ဘာသာတရား) ဟု ဆိုလိုက်သဖြင့် ထာဝရဝါဒီတို့၏ နတ်ဘုရားများကို ယုံကြည်ခြင်း, ကြောက် လန့်ခြင်း, ဆုတောင်းခြင်း, ကိုးကွယ်ဝတ်ပြုခြင်း ဟူသော Rite and Ritual နှင့် လုံးလုံး မဆက်စပ်သော ဗုဒ္ဓဟာရုံးတော်ကို ဒိမိရရ ကျနပိုင်ပိုင် ဆိုနိုင် လေတော့၏။

၁၃။ တကြောင်းမှာလည်း ဘာသာဟူသော စကားလုံးသည် ပါဠိစကားမှ ဆင်းသက်လာသည်၊ ဘာသီယတေ ကထီယတေတိ ဘာသာ၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘာသာ ဗုဒ္ဓဘာသာ= ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောပြောတော် မူအပ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမဟူသမျှ, စကားတော်ဟူသမျှသည် ဗုဒ္ဓဘာသာမည်၏၊ ယင်းကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာအားဖြင့် Buddhism or Buddha's teaching ဟု ခေါ်ဆိုရသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့၏ အလယ်တွင် ဗုဒ္ဓ သာဘာဟုဆိုလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ ဒေသိဆုံးအဆုံးအမ တရားစကား ဗုဒ္ဓသာသနာဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ယခုအခါ၌ တချက်တည်း နားလည်သွား၏၊ ထိုမှတဆင့် ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်အားထား ပွားများ ဆည်းကပ်ခြင်းကို သဘောပေါက်သွားတော့၏၊ ရီလီဂျင်းမှလာသော ဘာသာ အယူဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်မှာ စပ်ဟပ်ဖာထေး ဆွဲယူ၍ ပြောမှုနားလည် ရသော အနက်အဓိပ္ပါယ်မျိုးသာ ဖြစ်လေတော့သည်။

၁၄။ ဥပမာ။ ။ရူပါဒီသု သဒ္ဒန္တိတိ သတ္တာ=ရူပါဂုံ စသည့်တို့၌ စွဲလမ်းကပ်ငြိ တတ်သောကြောင့် အလုံးစုံသောလူနတ်စသည်တို့သည် သတ္တ(သတ္တဝါ) မည်ကုန်၏၊ ဤဝစနတ္ထအရ မူလအနက်အားဖြင့် ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့၌ စွဲလမ်းကပ်ငြိတတ်သော သတ္တဝါတို့ကိုမှ သတ္တဟုခေါ်ဆိုရသော်လည်း (နိစ္ဆန္ဒရာဂ) ရူပါရုံစသည်တို့၌ စွဲလမ်းကပ်ငြိခြင်း မရှိသော ရဟန္တာတို့ကိုလည်း အာတုံ ရုဋ္ဌအားဖြင့် သတ္တဟု ခေါ်ဆိုရသကဲ့သို့ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "သကတ္တကြောင့်၊

ရသည့်ပညတ်၊ သကတ်ပျောက်လျက်၊ မည်မပျက်၊ သက်သက်အတွင်
ရှင်ဋီတည်း”ဟု ရှေးဆရာတော်များ နိယာမ်လက်ခံ မိန့်မှာမြွက်ကြား
တော်မူခဲ့ကြသည်၊ ဆိုလိုသည်မှာ—ကိုးကွယ်ဝတ်ပြုခြင်း, ဆုတောင်းခြင်း
အနက်ထွက်သော ရိုလီဂျင်းဟူသော စကားလုံးမှ ဖလှယ်ထားသည်
ဆိုသော်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာဟူသော စကားကို ဆိုလိုက်သည်ရှိသော်
ယခုအခါ ထိုမူလအနက် ပျောက်ပျက်၍ မတနာသုံးပါး ကိုးကွယ်ဆည်း
ကပ်ခြင်း, ဗုဒ္ဓအဆုံးအမကို လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းဟူသောအနက်, ယင်း
ဗုဒ္ဓဘာသာကို ခံယူသော ဘာသာဝင်ဟူသော အနက်တို့မှာ အများ
တကာတို့တွင် တွင်ကျယ်နေသော အမည်ပညတ်တခု ဖြစ်တော့သည်၊
ဘာမျှ ပင်မရေသောက်မြစ်အနက်ကို ထုတ်ဖော်နေဖွယ် မလိုဟု ဆိုလို
ပေသည်။

၁၅။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ရည်ညွှန်း၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌကိုယ်တိုင်—

“ဒီနေ့ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတဲ့ လူစားတွေမှာ ဘိန်းနှင့် ဘိန်းစားတွေလို
ဖြစ်နေပြီကိုး၊ .....အခုလဲ ဒို့လူတွေမှာ ဘိန်းစွဲနေတဲ့ ဘိန်းစားကေ
ဘိန်းဖြတ်ခိုင်းသလိုဖြစ်နေပြီ၊ ဟိုကွန်မြူနစ်များက ဘာသာဟာဘိန်းပဲ
လို့ပြောတာ သေသေချာချာတွေးကော့ ဒီနေရာမှာ တကယ်မှန်တာကိုး
ဒကာကြီးရဲ့”—

ဟု သစ္စာဓမ္မရေးရာစာစောင်တွင် ပါသည့်အတိုင်း ပြောဟောခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်၊
မှန်လှ၏-စုဒီတကတို့က “ဘာသာဟူသောစကားကို ထာဝရဝါဒီတို့ကို ရည်ရွယ်၍
ဆိုသော စကားပါ”ဟု ဆင်ခြေပေးသော်လည်း အထက်ပါ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ စကား၌
“ဒီနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတဲ့လူစား”ဟု တိုက်ရိုက်ပင် ဆိုလိုက်သဖြင့် မည်သို့မှ မငြင်း
သာတော့ပေ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ရိုသေလေးစား၍ စစ်မှန်သော
သဒ္ဓါတရား အပြည့်အဝဖြင့် ခိုင်ခိုင်မာမာ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်
နေခြင်းကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက အစဉ်ပါဒါန်ဟူ၍ လည်းကောင်း သရဏဂုံသုံးပါးကို
ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်နေသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အား ဘိန်းစားများနှင့် နှိုင်းကာ
ဘိန်းစွဲသလို စွဲနေကြသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ရက်ရက်စက်စက် ဖိနှိပ်၍ ဆိုလိုက်
ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

၁၆။ ဘာသာတရားသည် ဘိန်းနှင့်တူသည်ဆိုသော စကားသည် ကွန်မြူ
နစ်တို့ကဆိုလာသော အခါယုံကြည်မှုသက်သက်ကို အခြေခံ၍ဖြစ်သော ဘာသာ
တရား (ဥပမာ- ထာဝရဝါဒီ, ဣဿရဝါဒီ, ခိုဒါဝါဒီ)တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ သူတို့၏
ရှုဒဿနမှ ဆိုသောစကားဖြစ်သောကြောင့် အလွန်ခိုင်လုံသော မှန်ကန်တိကျ
သည့် စကားဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဘာသာဟူသည်ကား ရတနာ

သုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး ဘုရားရှင်၏လေးနက် မှန်ကန်တိကျသော တရားတော်ကို သက်ဝင်ယုံကြည်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သဒ္ဓါတရားနှင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်မှု, ဝီရိယ, စွဲမြဲမှုသတိ, တည်ကြည်မှုသမာဓိ, ဆင်ခြင်မှု ပညာဟူသော ဗိုလ် ၅-ပါးကို အခြေခံသော ကြောင့် ဘိန်းစား ဘိန်းကိုစွဲခြင်းနှင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှမတူညီပေ၊ ဘိန်းသည် ဘိန်းစား၏ စိတ်နှလုံးကို ယစ်မူး မိန်းမောစေ၍ အမှန်တရားကို လွှမ်းမိုး ဖုံးအုပ်ပစ်နိုင်သော သတ္တိရှိသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သဒ္ဓါတရားမှာကား ဤသို့ တွေဝေမိန်းမောစေခြင်းမရှိ၊ အမှန်တရားကို ဖုံးကွယ်ခြင်း မပြု၊ ကြည်ကြည်လင်လင် သန့်သန့်ရှင်းရှင်းနှင့် အမှန်တရားသို့ ဦးတည်ညွှန်ပြသော သတ္တိသာရှိပေသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဥဒကပွသာဒကော မဏိဝိယ" ဟူရေနောက်ကို ကြည်လင်စေတတ်သော ပတ္တမြားကျောက်နှင့် သဒ္ဓါတရားကို ဥပမာပြု၍ အဋ္ဌကထာဆရာများမိန့်ဆိုတော်မူကြသည်၊ လက်တွေ့အားဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်ကို သက်ဝင်ယုံကြည် ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်သူတို့သည် စိတ်၏ ငြိမ်းချမ်းခြင်း, ကာယကံမှု ဝစီကံမှု အထက်တန်းကျခြင်း, ယဉ်ကျေးမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားခြင်း ရှိနေကြပေသည်။

ဤသို့သော အကြောင်းများကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ထာဝရဝါဒ ဣဿရနိမ္မာနဝါဒတို့ကို ရည်ညွှန်း၍ ကွန်မြူနစ်များက ပြောထားသော ဘာသာရေးသည် ဘိန်းနှင့်တူသည်ဟူသော စကားကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက ကွန်မြူနစ်များထံမှယူပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာ (ဗုဒ္ဓစကား) များအပေါ် စွပ်စွဲပြောဆိုခြင်းသည် မဟုတ်မတရား ပြောဆိုခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ပေသည်။

၁၇။ စောဒကဆရာတော်များ၏ ဝိသေသစောဒနာ၌ တင်ပြသော အကြောင်းအချက်များမှာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဆက္ကနိပါတ် အာဟုနေယျဝဂ် မဟာနာမသုတ်ကို ကိုးကား၍ တင်ပြသဖြင့် အလွန်လည်း ခိုင်လုံလှပေသည်၊ မှန်လှ၏- ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်သဒ္ဓါ ကြည်ညိုစ္ဆာဖြင့် အောက်မေ့နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရာဂ-ဒေါသ-မောဟ မလွှမ်း ဖြောင့်တန်းစွာ ရတနာသုံးပါးသို့ ထိရောက်၏၊ ဖြောင့်မတ်သောစိတ်ဖြင့် အနက်ကို လည်းကောင်း, သဒ္ဓါကို လည်းကောင်း, ထိထိမိမိ သိရှိနားလည်၍ ဓမ္မနှင့်စပ်သော ပီတိပါမောဇ္ဇ ဖြစ်သည်၊ စိတ်ချမ်းသာခြင်း, ကိုယ်ချမ်းသာခြင်း, စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရရှိပေသည်။

(၁၈) ယင်း အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် မဟာနာမသုတ်ကို သေချာစွာ လေ့လာဆင်ခြင်သောအခါ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အဖို့ တကျာပေမနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကြည်လင်သော သဒ္ဓါတရားကိုရရှိ

ခြင်း, အကျိုးမဲ့တရားများ ကင်းဖျောက်၍ အကျိုးစီးပွားများ ရောက်လာခြင်း တည်းဟူသော ဆုလာဘ်များကို မတောင်းပဲနှင့် အလိုလိုရရှိနိုင်ကြောင်း သိရပေသည်၊ အမျှော်နှင့်အကြောက် ရှိသည်ဖြစ်စေ, မရှိသည် ဖြစ်စေ ယင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်၏ ပစ္စုပ္ပန်, တမလွန်, အကျိုးနှစ်ပါး ပြီးမြောက်သည်သာ ဖြစ်သည်။

အမျှော်နှင့် အကြောက်

ကလေးသူငယ်တို့ကို ဆုံးမသွန်သင်သော မိဘတို့သည် ပူလောင်ခြင်း ဘေးရန်ကို ပြောပြ၍ (ဝါ) ခြောက်လှန့်၍ မီးမကိုင်ရအောင် တားမြစ်ကြသည်၊ စာမေးပွဲ အောင်လျှင် ဘွဲ့ထူး ဂုဏ်ထူး ရမည်၊ ပရိသတ်အလယ် တုင်ကျယ် ပွင့်လင်းမည်၊ ကိုယ်အား နှုတ်အားဖြင့် ပင်ပန်းကြီးစွာ မလုပ်မကိုင်ရပဲ ငြိမ်းချမ်း သက်သာစွာ အသက်မွေးနိုင်မည်၊ လူချစ်လူခင် ပေါများမည်၊ ထင်ပေါ်ကျော်စောမည် စသည်ဖြင့် အကျိုးတရားကို ဖော်ပြ၍ ဆုံးမသွန်သင်ကြသည်၊ ယင်းသို့ ဆုံးမသွန်သင်သည့်အတိုင်း ပူမည်စိုး၍ မီးကို မကိုင်သောကြောင့် ထိုကလေးသည် ပူလောင်ခြင်း, မီးပူကြောင့် သေဘေးအထိ ဒုက္ခရောက်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခြင်းအကျိုး ခံစားရပေသည်၊ ကြိုးစား၍ စာသင်သောအခါ ထိုသူငယ် သည် စာမေးပွဲအောင်ခြင်း စသော အကျိုးကျေးဇူးကို ခံစားရသည်၊ထို့ကြောင့် ခြောက်လှန့်၍ ဆုံးမခြင်း, အကျိုးပြု၍ ဆုံးမခြင်းသည် မည်သို့သော အပြစ်ရှိနိုင်ပါသနည်း၊ ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်တွင်ကား အကျိုးကို ပြ၍ လည်းကောင်း, အပြစ်ကိုပြ၍ လည်းကောင်း ဆုံးမတော်မူသော ဒေသနာတော်များမှာ မရေမတွက်နိုင်အောင်ရှိ၏၊ ဤသို့ အကျိုးကို ပြခြင်းသည် ကြောက်အောင် ခြောက်လှန့်သည် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အမျှော်ခိုင်းသည် ဟူ၍ လည်းကောင်း မဆိုနိုင်။

(၁၉) ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား အနေဖြင့် အကြောင်း အကျိုးကိုသာ ပြ၍ ဆုံးမတော်မူပုံကို အမြွက်မျှပြအံ့။

(က) မကောင်းမှုကို ပြုသောသူသည် ယခုဘဝ၌ လည်းကောင်း၊ နောင်ဘဝ၌ လည်းကောင်း ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ၂-တန်သော ဘဝ၌ လည်းကောင်း ပူပန်ဆင်းရဲရ၏၊ ငါသည် မကောင်းမှုကို ပြုမိပြီ ဟု တွေးတောပူပန်၏၊ ဒုဂ္ဂတိဘုံသို့ ရောက်သော် ပို၍ပင် ပူပန်ဆင်းရဲရ၏။ (ဓမ္မပဒ ယမကဝဂ် ဂါထာ ၁၇)

(က) ဣမ တပ္ပတိ ပေစ္စ တပ္ပတိ၊ ပါပကာရီ ဥဘယတ္ထ တပ္ပတိ။
ပါပံ မေ ကတန္တိ တပ္ပတိ၊ ဘိယ္ယော တပ္ပတိ ဒုဂ္ဂတိ ဂတော။ (၁၊ ခု ၁၅)

(ခ) ကောင်းမှုပြုသောသူသည် ယခုဘဝ၌လည်းကောင်း နောင်ဘဝ၌လည်းကောင်း ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် နှစ်တန်သော ဘဝ၌လည်းကောင်း ဝမ်းမြောက်ကြည်နူးရ၏၊ မိမိ၏ လုပ်ငန်း စင်ကြယ်ကောင်းမြတ်မှုကို ကြည့်၍ သူသည် အဖန်တလဲလဲ ဝမ်းမြောက် ကြည်နူးရပေ၏။
(ဓမ္မပဒ ယမကဝဂ် ဂါထာ-၁၆)

(ဂ) သတ္တဝါ တဦးတယောက်သည် မကောင်းမှုကိုပြုမိလျှင် ထိုမကောင်းမှုကို ထပ်တလဲလဲ မပြုမိစေသင့်၊ မကောင်းမှု၌ တောင့်တခြင်းဆန္ဒကို မပြုရာ၊ မကောင်းမှုများလျှင် ဆင်းရဲသောအကျိုးရှိ၏။
(ဓမ္မပဒ ပါပဝဂ် ဂါထာ-၂)

(ဃ) သတ္တဝါ တဦးတယောက်သည် ကုသိုလ်ကို ပြုမိလျှင် ထိုကုသိုလ်ကို ထပ်ကာတလဲလဲ ပြုရာ၏၊ ကောင်းမှု၌ တောင့်တခြင်းဆန္ဒကို ပြုရာ၏၊ ကောင်းမှုများပြားလျှင် ချမ်းသာသော အကျိုးရှိ၏။
(ဓမ္မပဒ ပါပဝဂ် ဂါထာ-၃)

ဤအဆုံးအမများတွင် "မကောင်းမှုများပြားလျှင် ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိ၏၊ ကောင်းမှုများပြားလျှင် ချမ်းသာသော အကျိုးရှိ၏"ဟူသော အဆုံးအမသည် အပြစ်နှင့်အကျိုးကို ရိုးရိုးကလေးပြကာ ဆုံးမတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

၂၀။ ဒုဇ္ဈင်ဖြစ်ခါစ (၇)နှစ်သားသာသာမျှရှိသေးသော သားတော်ရာဟုလာကို ဆုံးမတော်မူပုံကား ဤသို့တည်း။

မြန်မာပြန်

"ရာဟုလာ ငါမေးမည့်စကားကို သင်ဘယ်လို သဘောရသနည်း၊ ကြေးမုံမှန်ပြင်သည် အဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်း ရာဟုလာ၊ အပြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်ဘုရား၊ ရာဟုလာ ဤနည်းအတိုင်းပင် စဉ်းစားဆင်ခြင်ကာ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကာ ကိုယ်ဖြင့် အလုပ်လုပ်ရမည်, နှုတ်ဖြင့် အလုပ်လုပ်ရမည်, စိတ်ဖြင့် အလုပ်လုပ်ရမည် ရာဟုလာ ကိုယ်ဖြင့် အလုပ်လုပ်မည် ရှိသောအခါ ငါ၏ ဤကာယကံမှသည် မိမိအတွက်လည်း ဆင်းရဲပင်ပန်း, သူတပါးအတွက်လည်း ဆင်းရဲပင်ပန်း,

---

(ခ) ဣဓ မောဒတိ ပေစ္စ မောဒတိ၊ ကတပုညော ဥဘယတ္ထ မောဒတိ။
သော မောဒတိ သော ပမောဒတိ၊ ဒိသွာ ကမ္မဝိသုဒ္ဓိ မတ္တနော။ (ခု၊ ဘ၊ ၁၅)

(ဂ) ပါပံ စေ ပုရိသော ကယိရာ၊ န နံ ကယိရာ ပုနပ္ပုနံ။
န တမ္ပိ ဆန္ဒံ ကယိရာထ၊ ဒုက္ခော ပါပဿ ဥစ္စယော။ (ခု၊ ဘ၊ ၃၀)

(ဃ) ပုညဉ္စေ ပုရိသော ကယိရာ၊ ကယိရာနံ ပုနပ္ပုနံ။
တမ္ပိဆန္ဒံ ကယိရာထ၊ သုခော ပုညဿ ဥစ္စယော။ (ခု၊ ဘ၊ ၃၀)

မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားအတွက်လည်း ဆင်းရဲပင်ပန်းဖို့ ဖြစ်လေမည် လားဟု ဆင်ခြင်ရမည်၊ ငါ၏ ဤကာယကံမှသည် ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေ၍ ဆင်းရဲသောအကျိုးရှိသော ကံများ ဖြစ်လေမလားဟု ဆင်ခြင်ရာ၏၊ ရာဟုလာ အကယ်၍ သင်ဆင်ခြင်သောအခါ မိမိလည်းဆင်းရဲ, သူတပါးလည်း ဆင်းရဲဖို့ ဖြစ်သည်၊ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေ၍ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသည်ဟု သင်ထင်မြင်လျှင် ဤသို့သော ကာယကံကို သင် မည်သည့် နည်းနှင့်မျှ မပြုလင့်၊ ရာဟုလာ အကယ်၍ သင်ဆင်ခြင်သောအခါ မိမိလည်းဆင်းရဲ, သူတပါးလည်း ဆင်းရဲဖို့ မဖြစ်၊ ချမ်းသာခြင်းကို ဖြစ်စေ၍ ချမ်းသာသော အကျိုးရှိသည်ဟု သင်ထင်မြင်လျှင် ဤသို့သော ကာယကံကို သင် မခွတ်ပြုရမည်"။ (ဝစီကံ, မနောကံ အလားတူ) (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် အမ္ဗလဋ္ဌိက ရာဟုလောဝါဒသုတ်)

၂၁။ အကျိုးကိုပြကာ ဆုံးမတော်မူလျက် တထပ်တည်းသာ စားခြင်း၏ အကျိုးကို ဟောတော်မူပုံကား ဤသို့တည်း။

'မြန်မာပြန်အကျဉ်း

"ရဟန်းတို့ ငါသည် (ညစာမစား၀) တထပ်ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏၊ ရဟန်းတို့ တထပ်ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူသောအခါ အနာရောဂါကင်းခြင်း အားအင်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း, ချမ်းသာစွာနေနိုင်ခြင်းကို ငါဘုရား သတိပြုမိတော်မူ၏၊ ရဟန်းတို့လာကြကုန်၊ သင်တို့လည်း (ညစာမစား၀) တထပ်ဆွမ်းကိုစားကြကုန်လော၊ သင်တို့လည်း တထပ်ဆွမ်းကိုစားလျှင် အနာရောဂါကင်းခြင်း, အားအင်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း, ချမ်းသာစွာ နေနိုင်ခြင်းကို (သင်တို့ကိုယ်တိုင်) ကောင်းစွာ သိကြလိမ့်မည်"

မှတ်ချက်။ ဤဌ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ မှတ်ချက်ကို သတိပြုဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။

ယသ္မာ ဗုဒ္ဓါ နု ဘယံ ဒဿေတ္ဝာ တဇ္ဇေတ္ဝာ ပဇဟာပေန္တိ၊ အာနိသံသံ ပန ဒဿေတ္ဝာ ပဇာဟာပေန္တိ၊ ဧဝံ ဟိ သတ္ထာ သုခေန ပဇဟန္တီ?။

မြန်မာပြန်

"ဘုရားရှင်တို့သည် ဘေးကိုပြကာ ခြိမ်းခြောက်၍ ပယ်စွန့်စေတော်မမူကြချေ၊ အကျိုးကိုပြ၍သာ ပယ်စွန့်စေတော်မူကြမြဲဖြစ်သည်၊ဤသို့ အကျိုးပြု ပယ်စွန့်စေလိုက်သော် သတ္တဝါတို့သည် လွယ်ကူစွာ ပယ်စွန့်ကြလေသည်။

၁။ မ၊ ၂၊ ၇၈။ ၂။ မ၊ ၁၊ ၁၇၅။ ၃။ မ၊ ၆၊ ၁၊ ၄။

၂၂။ အထက်ပါ သဘာဝယုတ္တိ အာဂမယုတ္တိတို့ကို ထောက်၍ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် အမျော်အကြောက် တနည်း(Reward and Punishment) ဆုလာဘ်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကိုပြကာ ချောက်ချည်တလှည့် မြောက်ချည်တခါ ပြုလုပ်တတ်သော ဖန်ဆင်းရှင် ထာဝရဝါဒီတို့၏ ဘာသာမျိုးမဟုတ်၊ အကျိုးအကြောင်းကိုပြ၍ ဆုံးမတတ်သော ဘာသာသာဖြစ်သည်၊ နတ်ပြည်နှင့် ငရဲပြည်ကိုပြခြင်းမှာလည်း မြောက်လို ချောက်လို၍ မဟုတ်ပဲ အရှိသဘောဖြစ်၍ ရှိကြောင်းကိုပြခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ဤလမ်းသွားလျှင် ဤအရပ်သို့ရောက်၍ ထိုလမ်း လျှောက်လျှင် ထိုအရပ်သို့ရောက်ကြောင်း ပြတော်မူခြင်းသာဖြစ်သည်။

၂၃။ အကယ်ပင် အကျိုးကိုလိုလားသော မိဘဆရာသမားတို့က ချုပ်ချယ်၍ အတင်းအကျပ် တရားအကျင့်ကို ကျင့်ကြံခိုင်းစေကားမူ (၀၊) သာသနာတော်၏ အဆုံးအမကို မကျင့်လိုပဲ ကျင့်ရစေကာမူ သာသနာတော်၏ ကျင့်စဉ်ကား ကျင့်သူကို လမ်းဆုံးပန်းတိုင်ဖြစ်သော အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် အကျိုးပြုသည်သာ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် စတုက္က အနုသောတသုတ်၌-

တသ္မာ ဟိ ဓိရော ဣဓေကစ္စော ပါပေ စ ပါပေ အသေဝမာနော။
သဟာပိ ဒုက္ခေန ဇဟေယျ ကာမေ၊
ပဋိသောတဂါမိတံ တမာဟု ပုဂ္ဂလံ [၁]။

ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောမိန့်တော်မူသည်။

မြန်မာအကျဉ်း။ ။ထိုကြောင့် ဤလောက၌ သတိရှိသော ပညာရှင်သည် ကာမဂုဏ်နှင့် အကုသိုလ်တရားများကို မမှီဝဲ မပြုကျင့်ပဲ မျက်ရည်လည်ရွဲ ငိုပဲ့ဆင်ကာ ဆင်းရဲစွာဖြင့် ဝတ္ထုအာရုံကိုစွန့်ပယ်(၈၁ တရားကျင့်)မူ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို (ဝဋ်သံသရာရေကြောင်း၏ အဆန်) နိဗ္ဗာန်ကိုသွားသူဟူ၍ ပညာရှိတို့ ဆိုကုန်၏။

၂၄။ ထိုကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီတို့၏ "ကိုးကွယ်"ဟူသော စကားနှစ်လုံးကို ပုဒ်ခဲ့ကာ ကိုး=အားကိုးသည်၊ အားကိုးခြင်းသည် လိုချင်ခြင်းဖြစ်၍ လောဘ=အမျော်ဖြစ်သည်၊ ကွယ်=ကာကွယ်သည်၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းသည် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ခြင်း=ဒေါသအကြောက်ဖြစ်သည်၊ လောဘ ဒေါသသည် မောဟကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ကြံကြံဖန်ဖန် သမ္မာဒဿနရိစ္ဆဒပြု

၁။ အံ၊၁။၃၁၂။

ကြခြင်းသည် စိတ်မမှန်သောသူတို့၏ စကားသာဖြစ်သည်ဟု အမှတ် (၂) သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်မျာ်းက သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ရုပ်ဝါဒ

၂၅။ ရုပ်ဝါဒနှင့်ပတ်သက်၍ စိစစ်သုံးသပ်ပေအုံ့၊ "ပြိုလုပ်သူ ကာရကသည် ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲ၊ ခံစားသူဝေဒကလည်း ရုပ်သဘာဝပင်" ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အဆိုကို စိစစ်သုံးသပ်ရသော် စောဒကဆရာတော်မျာ်းက ရုပ်ဝါဒီမျာ်းဖြစ်ပုံကို ဆက်လက်၍ လျှောက်ထား၊ပါရစေဘုရား ဟု လျှောက်ထား၊ပြီး အောက်ပါ အတိုင်း စွဲချက်တင်ထား၊ကြသည်။

ကာ့ရကဝေဒကသည် ရုပ်ဖြစ်သည်ဟူသော အယူအဆမှာ—

ကမ္မဿ ကာရကော နတ္ထိ၊ ဝိပါကဿ စ ဝေဒကော။
သုဒ္ဓမမ္မာ ပဝတ္တန္တိ၊ ဧဝေတံ သမ္မဒဿနံ[1]။

ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာလာ ဂါထာကို ရုပ်ဝါဒနှင့်ညီအောင် လိုသလိုဆွဲယူ ထား၊ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ ထိုဂါထာ၏ လိုရင်းအချက်မှာ—

"ကံကို ပြိုလုပ်သူ အတ္တ မရှိ၊ အကျိုးကို ခံစား၊သူ အတ္တလည်း မရှိ၊ အမှန်မှာ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ ပရမတ္ထတရား၊တို့ သက်သက်သာ (ကြောင်းကျိုး ဆက်ကာ) ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဤသို့ ရှုမြင်မှုသည် မှန်ကန်သောအမြင် ဖြစ်၏" ဟူ၍သာ ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ပြိုလုပ်သူ ကာရက ခံစား၊သူ ဝေဒကသည် ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲဖြစ်၏ဟု ယူလျှင် ရုပ်တရား၊ကို အတ္တဟုယူရာ ရောက်၍ ရုပ် အတ္တတော သမနုပဿတိ=ရုပ်ကို အတ္တဟု ရှုမြင်၏ ဟူသော အတ္တဒိဋ္ဌိသာ ဖြစ်ရကား အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား"

ဟု ဝိသေသစောဒနာလက္ခဏ် စောဒနာတင်ထား၊ကြသည်။

၂၆။ ယင်း စောဒနာတင်ချက်သည် သဘာဝမွေနှင့် ကိုက်ညီသော ယုတ္တိရှိသည့် စောဒနာ ဖြစ်ပေသည်၊ ထင်ရှား၊စေအံ့— နာမ်သဘောတရား၊နှင့် ကင်း၍ ရုပ်ချည်း သက်သက်ဖြင့် ပြိုလုပ်ခြင်း ခံစား၊ခြင်း မြင်ခြင်း ကြား၊ခြင်း စသည် မည်သည့်အခါမျှ မဖြစ်နိုင်ချေ၊ ပရမတ္ထအလိုအား၊ဖြင့် နာမ်တရား၊၏ သတ္တိကို ရည်ညွှန်း၍ ပြု၊ခြင်း ခံစား၊ခြင်း စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြော၊ဆိုမှု အမှန် ဖြစ်သည်၊ ယင်း ပရမတ္ထဖြစ်သော နာမ်တရား၊ကို မပြုတတ်သော်လည်း ပြုတတ် စီသကဲ့သို့ ကတ္တုသဘောအား၊ဖြင့် တင်စား၍ပြုတတ်သူ စသည်ဖြင့်ဆိုလျှင် လောကဝေါဟာရ သမုတိသစ္စာ အား၊လျော်စွာ ပြော၊ဆို၊ခြင်း၊မျှသာ ဖြစ်သည်ဟု သိအပ်၏။

၁။ ဝိသုဒ္ဓိ ၌၊ ၂။၂၇၇။

၂၇။ စင်စစ်မှာ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်က ညွှန်ပြသည့်အတိုင်းဆိုလျှင် ရုပ်တရားသည် အကန်းနှင့်တူ၍ နာမ်တရားသည် အကျိုးနှင့် တူသည်၊ အကန်းသည် အကျိုးကို ထမ်းပိုး၍ လမ်းသွားသောအခါ လမ်းကောင်း လမ်းဆိုး အနိမ့်အမြင့် စသည်ကို အကျိုးကမြင်၍ အကျိုး၏ လမ်းညွှန်ချက်အတိုင်း အကန်းက လိုရာခရီးသို့ရောက်အောင် သွားရဘိသကဲ့သို့ ရုပ်တရားသည် သူချည်းသက်သက် ပြုခြင်း ခံစားခြင်း စသည် မပြုတတ်မူ၍ နာမ်တရား၏ စေစားချက်အရသာ ပြုခြင်း ခံစားခြင်းစသော ကိစ္စကို ပြီးစေရသည်၊ ထို့အတူပင် နာမ်တရားချည်း သက်သက်လည်း မြင်ခြင်း ကြားခြင်း သွားလာလှုပ်ရှားခြင်းကို မပြုတတ်ပဲ ရုပ်တရားကို မှီရမှသာ ယင်းကိစ္စကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

၂၈။ ယင်းသို့ ရုပ်နှင့် နာမ်တို့ အကြောင်းအားလျော်စွာ သူသဘောသူ ဆောင်လျက် ဖြစ်ပေါ်လာကြရာတွင် အပြင်အပမှ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်တတ်စေခိုင်းတတ်သော အတ္တဝိညာဉ်လည်း မရှိ၊ အတ္တင်းသို့ဝင်၍ ခံစားခြင်း ပြုလုပ်ခြင်း စသော ကိစ္စကိုဆောင်ရွက်တတ်သော မည်သည့်အတ္တဝိညာဉ်မျှလည်း မရှိပေ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရား ပရမတ်အသား စစ်စစ်သည်သာလျှင် မိမိမိမိ၏ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်လျက် ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်၊ ဤသို့ ဆိုလိုရ၌ "သုဒ္ဓမ္မော ပဝတ္တာန္တိ၊ ဧဝေတံ သမ္မဒဿနံ"ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်ဆိုတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ "ပြုလုပ်သူ ကာရက ခံစားသူ ဝေဒကသည် ရုပ်တရားသာ ဖြစ်၏"ဟု ဆိုသော လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏စကားသည် ဗုဒ္ဓဝါဒကို ရုပ်ဝါဒ ဖြစ်အောင် ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်ဆွဲပြောချက်သာ ဖြစ်၍ ကျမ်းဂန်ဓမ္မနှင့် မညီသည်မှာ ထင်ရှားလှပေသည်။

ထို့ပြင် ကမ္မဿကာရကော နတ္ထိ-ဟူသော ပါဠိကို ဦးဥက္ကဋ္ဌ ယူဆသည့် အတိုင်း သဒ္ဒါနည်းကျကျ အနက်ပေးရသည်ရှိသော် ကမ္မဿ ကာရကော= ကံကိုပြုတတ်သော ကာရကရုပ်တုံး ရုပ်ခဲသည်၊ နတ္ထိ=မရှိဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ လုပ်ပုံသည် သဒ္ဒါနည်း အနက်နည်းတို့ဖြင့် ကျကျနန စစ်ဆေးလိုက်သည့်အခါတွင် အနှစ်သာရ ရှာမရ ပိုးထွေထွေကောက်၍ မရသော သူ့ရူး၏စကားကဲ့သို့ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

ရုပ်လည်းနာမ်၊ နာမ်လည်း ရုပ်ဟုဆိုထုံ၌ စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၂၉။ "ရုပ်သည် အခြေခံဖြစ်၍ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့သည် ရုပ်ကို တည်ထုမှီထုထား၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးတရား (၀၊)အခိုးသတ္တိ (၀၊) ရုပ်၏ အဟုန်မျှသာ ဖြစ်ပေသည်" ဟူသော ဉာဒ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ စာအုပ်ရေးသားသူ ဦးကိုကိုလေး၏ အဆိုသည်လည်းကောင်း၊

"အလုပ်လုပ်ဆိုတာ တကယ်ရှိတဲ့ရုပ်ကို ကောင်းအောင် အလုပ်လုပ်ကြရမှာ၊ စိတ်ကို ကောင်းအောင်လုပ်လို့ မရပါဘူး"

ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အဆိုသည်လည်းကောင်း၊

"အဆင့်ဆင့် အကဲခတ်လေ့လာသော အခါ ဤဘူတရုပ်တို့တွင် ရုပ်ဟု လည်းကောင်း၊ နာမ်ဟုလည်းကောင်း စသည်ဖြင့် ဖြစ်နေသောကြောင့် အားလုံး ရုပ်သဘာဝ အခြေခံချည်း ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်"

ဟူသော ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ ပထမတွဲ၊ နှာ-၈၄၊ ၈၅ ၌ ရေးသားထားသောသခင်မြတ်ဆိုင်၏ အဆိုသည်လည်းကောင်း၊ ယင်းစာအုပ် နှာ-၁၃၀ ၌၊ ထပ်မံ ဖေါ်ပြသော—

"ရုပ်နှင့်နာမ် ၂-ခုမှာ တခုနှင့်တခု မကွဲပေ၊ ရုပ်လည်းနာမ်၊ နာမ်သည်ပင် ရုပ်အဖြစ် ဒွန်တဲ့ကာ အစဉ်အတူ ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို တွေ့မြင်မှသာ ချက်ချင်းဖြစ်သည်ကို ဖြစ်မှန်းသိသည်"

ဟူသော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဒုတိယအဆိုသည်လည်းကောင်း ရုပ်ဝါဒကို အခြေခံ၍ ဗုဒ္ဓဓမ္မကို ကပျက်ကချော် ရေးသားပြောဟောခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်၊ ဤအနက်သဘောမျိုးကို မည်သည့်အခါမှ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မဟောပေ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ အတွင်းသို့ ထိုသူတို့၏ ရုပ်ဝါဒ သွတ်သွင်းလာခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ တနည်းဆိုသော် ဗုဒ္ဓဝါဒ မျက်နှာဖုံးတပ်၍ ရုပ်ဝါဒကို ဖြန့်ဖြူးနေခြင်းဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာကို ပျက်စီးအောင် အားထုတ်နေခြင်းသာဖြစ်သည်။

၃၀။ ဤ ၂၀-ရာစုခေတ်၌ အသစ်အဆန်းလုပ်၍ ရွှေတန်းတင်ပြောဆို ရေးသား နေသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏အဆိုကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား မပွင့်မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ပေါ်ထွန်းနေသော ဗြာဟ္မဏလူမျိုး ကျာရ်ဗာက စသော ဆရာကြီးတို့၏ ရုပ်ဝါဒနှင့် တထပ်တည်း တူညီနေပုံကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရသည်။

ကျာရ်ဗာက ရုပ်ကြွမ်းဝါဒ

A—पृथिव्यापस्तेजो वायुरिति तत्त्वानि ।

က—မြေ, ရေ, လေ, မီး ဓာတ်ကြီး လေးပါးသည် အမှန်သဘော တရုပ်ဖြစ်သည်။

B—**तत्प्रमुखाग्रे शरीरेन्द्रियविषयसंज्ञा ।**

ခ—ဤခေတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ အစုအပေါင်းကို ကိုယ်ခန္ဓာ၊ အာရုံငါး အာရုံ ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ကြသည်။

C—**तेभ्यश्चैतन्यम् ।**

ဂ—ယင်းခေတ်ကြီး လေးပါးမှ စိတ်ဟူသော အသိသဘောပေါ်လာသည်။

D—**किण्वादिभ्यो मदशक्तिवत् विज्ञानम् । भूतान्येव चेतयन्ते ।**

ဃ—ဘဆေးစသည်မှ မူးယစ်စေတတ်သော သတ္တိပေါ်လာသကဲ့သို့ ယင်းခေတ်ကြီး လေးပါးမှ ဝိညာဉ် ပေါ်လာသည်။ ခေတ်ကြီး ၄-ပါးတို့ကသာလျှင် စဉ်းစားတွေးတောကုန်၏။

E—**चैतन्यविशिष्टः कायः पुरुषः ।**

ငေ—စိတ် ဝိညာဉ်ဖြင့် အသူးပြုအပ်သော ရုပ်ကြမ်းကြီးပင် အတ္တ(ဝါ) သတ္တဝါဖြစ်သည်။

F—**जलबुद्बुदजीवाः ।**

စ—ရေပွက်သည် ရေ၏ အပေါ်၌ ရုတ်ချည်းမြင် ရုတ်ချည်းပျောက်သွား သကဲ့သို့ ဇီဝသည်လည်း ရုတ်ချည်းမြင် ရုတ်ချည်းပျောက်သွားလေသည်။

G—**मरणमेवापवर्गः ।**

ဆ—နိဗ္ဗာန်(ဝါ)လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသည် သေဆုံးကွယ်လွန်ခြင်းပင်တည်း။

H—**अर्थकामौ पुरुषार्थौ ।**

ဇ—စီးပွား ဥစ္စာနှင့် ကာမချမ်းသာသည်သာ သတ္တဝါတို့၏ လိုရင်းအကျိုးဖြစ်သည်။ (တရားကျင့်ခြင်း၊ လွတ်မြောက်ခြင်း ဟူသည် စင်စစ်အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိပေ။)

I—**लौकिको मार्गोऽनुसर्तव्यः ।**

ဈ—လောကသားတို့၏ လမ်းစဉ်ကိုသာလိုက်ရမည်၊ (လောကုတ္တရာလမ်းကြောင်းဟူ၍ မရှိ။)

J—**परलौकिको भावात् परलोकाभावः ।**

ည—တမလွန်ဘဝ၌ ရှိသော သတ္တဝါဟူ၍ မရှိသောကြောင့် တမလွန်လောကဟူသည်လည်း မရှိပေ။

K—प्रत्यक्षमेव प्रमाणम् ।

၌—မျက်စိ, နား, နှာ, လျှာ, ကိုယ်ဘို့ဖြင့် ထိတွေ့ခံစားအပ်သော မျက်တွေ့လက်တွေ့သည်သာ ခိုင်လုံသော ပမာဏဖြစ်သည် (မျက်တွေ့,လက်တွေ့ မဟုတ်သော အရာသည် မခိုင်လုံ၊ ပမာဏ မမည်။)

(လောကာယဘသုတ်ခေါ် **चूडुरुक्ति** (ဇြိဟတ်ဆပတိ) ရေးသောသုတ်)

၃၁။ အဆက်ပါသုတ်တွင်(ခ)အမှတ်စကားအရ ပ,အာ,ဝါ,တေ,ဓာတ် ၄-ပါး ကိုပင် ခန္ဓာကိုယ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စ,သ,ဃ,ဇ,က ခေါ် ပဿာဒ ၅-ပါး၊ ဆင်း, သံ,နံ,စား,တွေ့ အာရုံ ၅-ပါးဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်သည်ဟု ဆိုထားရာ ရုပ်သည်နာမ်၊ နာမ်သည်ရုပ်ဟု ဆိုသော လူသေလူဖြစ် ဆရာဘပည့်တို့၏ဝါဒနှင့် တထပ်တည်း ကျနေ၏။

၃၂။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သခင်မြတ်ဆိုင်တို့သည် လေနှင့် တေဇော တွေ့လျှင် အား/အသက်ဟူ၍ ပေါ်လာ၏ဟု ဆိုကြ၏၊ ဦးကိုကိုလေးက နာမ်သည် ရုပ်၏ အခိုးဟုဆို၏၊ (ဃ)အမှတ်ပြ အထက်ပါသုတ်လာ အရက်မျိုးစေ့မှ မူးယစ်စေ တတ်မသော သတ္တိပေါ်လာသကဲ့သို့ ဓာတ် ၄-ပါးမှ ဝိညာဉ်ပေါ်လာသည် ဟူသော စကားနှင့် တသားတည်းကျလေတော့၏။

၃၃။ (ည) အမှတ်ပြ စကားအရ တမလွန်ဘဝ၌ရှိသော သတ္တဝါဟူ၍မရှိ သောကြောင့် တမလွန်လောကဟူသည်လည်း မရှိပေဟူသော လောကာယဘ သုတ်အဆိုသည် စုဒိတကတို့၏ ပုခက်နှင့် ခေါင်းအကြားသာ စဉ်းစား၍ အခြား ဘာကိုမျှမစဉ်းစားဟူသော အဆိုနှင့် နှစ်ပေါင်း ၃၀၀၀-ခန့် ခြားသော်လည်း မပြားမကဲ့ တသားထဲဖြစ်၍ နေသည်ကို တွေ့ကြရ၏။

၃၄။ (ဋ) အမှတ်ပြ မျက်တွေ့လက်တွေ့သာ ခိုင်လုံသော ပမာဏဖြစ်သည် ဟူသော အဆိုနှင့် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၊ သူ၏တပည့် သခင်မြတ်ဆိုင်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့သားများ၏ လက်တွေ့ မျက်တွေ့ဝါဒသည် ဧရာဝတီ မြစ်ရေနှင့် ချင်းတွင်းမြစ်ရေကဲ့သို့ တသားတည်းရောနှောညီညွတ်လေတော့၏။

၃၅။ တို့ပြင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာမပေါ်မီ နှစ်ပေါင်း ၅၀၀-လောက်စောလျှင် ပေါ် ထွန်းခဲ့သော အမည်မထင်ရှားသူ ရေးသည့် ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျှာဒ်၌ ဤသို့ ဆို၏။

अन्नमशितं त्रेधा विधीयते तस्य यः स्थविष्ठोधातुस्त त्पुरीषं भवति ।
यो मध्यमस्तन्मासं । योऽणिष्टस्तंमनः ।

စားလိုက်သော အစာသည် သုံးမျိုးကွဲ၍ထွက်သည်၊ အကြမ်းစားစာတ်တစုသည် ကျင်ကြီးဖြစ်သည်၊ အလတ်စားစာတ်တစုသည် အသားဖြစ်သည်၊ အနုဆုံးဖြစ်သော စာတ်တစုသည်ကား စိတ်ဝိညာဉ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ (အဓျာယ ၆၊ ကဏ္ဍ ၅၊ အပိုဒ် ၁)

आपः पीतास्त्रेधा निधीयते । तासं यः स्थविष्ठो धातु तन्मूत्रं भवति । यो मध्यमस्तल्लोहितं । योऽणिष्ठः स प्राणः ।

သောက်လိုက်သော ရေသည် ၃-မျိုးကွဲ၍ ထွက်သည်၊ အကြမ်းစား စာတ်တစုသည် ကျင်ငယ်ဖြစ်သည်၊ အလတ်စား စာတ်စုသည် သွေးဖြစ်သည်၊ အနုဆုံးဖြစ်သော စာတ်တစုသည်ကား အသက်ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ယင်း ၆/၅/၂)

၃၆။ ထိုမှတပါး ရုပ်နှင့်နာမ်ကို ထပ်တူ ယူဆသော Vulgar Materialism ရုပ်ကြမ်းဝါဒ၏ သဘောကို ရှင်းပြဦးမည်။

ဤဝါဒသည် ဆယ်ကိုးရာစုဝန်းကျင်တွင် ဂျာမနီပြည်၌ စတင်ခေတ်စားလာသော ဝါဒဖြစ်သည်၊လူဗစ်ဗျူးခနဲ(Karl Vogt Lud Biichner)အမည်ရှိ ဂျာမန်အမျိုးသားနှင့် ဂျက်ကော့မောလေးရော့ (Jacou Moleschott) ဆိုသူ ဒတ်ချ် အမျိုးသားတို့သည် ရုပ်ကြမ်းဝါဒီများ ဖြစ်ကြသည်၊ သူတို့အဆိုကား တံတွေးအကျိတ်များမှ တံတွေးယိုထွက်သလို အသည်းမှ သည်းခြေယိုထွက်သလို ဦးနှောက်မှ စိတ်ခေါ်သော ရုပ်တမျိုးစိမ့်ထွက်နေသည်ဟု ဆိုကြ၏၊စိတ်အစဉ်သည် ဦးနှောက်တွင် ထင်ဟပ်သော ရုပ်၏အရိပ်အသွင်ဖြစ်သော်လည်း မြင်ကောင်းသော အရိပ်မဟုတ်၊ ထိတွေ့ရကောင်းသော အရိပ်အသွင်မဟုတ်၊ ဓာတ်ပုံရိုက်ယူ၍ မရကောင်းပေး

Brain is instrument of thinking or organ of thought, but it is mind or thinking itself.

"ဦးနှောက်သည် တွေးခေါ်စဉ်းစားရန် လက်နက်ကိရိယာ၊ တနည်း-စဉ်းစားတွေးတောသည့် အင်္ဂါရုပ်ဖြစ်သည်၊ သို့သော် ယင်းဦးနှောက်သည်ပင် စိတ် (ဝါ) အတွေးအခေါ်ဖြစ်သည်" ဟူ၍ ဆိုလေသည်။ (မြန်မာလုပ်သားနေ့စဉ် ၁၅-၃-၆၈ မောင်ချစ်လှိုင်)

၃၇။ အထက်ပါ စိစစ်ချက်များအရ ရုပ်လည်းနာမ်၊ နာမ်လည်းရုပ် အတူတူပင် ဖြစ်သည်ဟူသော ဦးကိုကိုလေး၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၊ သခင်မြတ်ဆိုင်တို့နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဆိုသူတို့၏ ဝါဒသည် လောကာယတသုတ်၌ ပြိဟတ်ဆပတိဆရာရေးသားထားသော ဗုဒ္ဓမပုဉ်ပေါ်မီက ပေါ်ခဲ့သော ရှေးဟောင်းဗြာဟ္မဏလူမျိုး ကျာရဗာကဝါဒနှင့် တထပ်တည်း တူညီနေသည်ကိုတွေ့ရ၏၊ ထို့ပြင် ရှေးဟောင်း ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျာဒ်ကျမ်းအဆိုနှင့်လည်းကောင်း၊လူဗစ်ဗျူခနဲနှင့်

ဂျက်ကော့မောလေးရှော့တို့၏ ရုပ်ကြွမ်းဝါဒနှင့်လည်းကောင်း ချွတ်စွပ်တူနေသည်ကို တွေ့ကြရပေသည်။

၃၈။ သို့ဖြစ်၍ ယနေ့ တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ ရေးသားပြောဟောနေသော ဝါဒသည် ရှေးဟောင်းရုပ်ကြွမ်းဝါဒကို ပြန်လည်ဆန်းသစ်ထားခြင်းမျှသာဖြစ်ကြောင်း လယ်ပြင်ဆင်သွားသကဲ့သို့ ထင်ရှားလှပေသည်၊ ထို့ကြောင့် တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ရုပ်ကြွမ်းဝါဒီ၊ ဦးကိုကိုလေး၏ ဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒ၊ ဦးကိုကိုလေးသည် ရုပ်ကြွမ်းဝါဒီတဦး၊ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒ၊ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ရုပ်ကြွမ်းဝါဒီတဦး၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်၏ဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဆိုသူတို့သည် ရုပ်ဝါဒီများသာဖြစ်ကြောင်းကို ခပ်ရှင်းရှင်း သိရှိမှတ်သားနိုင်ကြပေသည်၊ ဗုဒ္ဓဟူသောစကားလုံး သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော စကားလုံးများကို အကာအကွယ်ယူပြီး ရုပ်ဝါဒလက်နက်ဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာကို အတွင်းကနေ ပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဇာတိရုပ်ကို ပေါ်လွင်အောင် သာသနာတော်ကြီး၏ နောင်ရေးကို မျှော်တွေးရှုငဲ့ပြီး ဖော်ထုတ်စီစစ်လိုက်ရပေသည်။

၃၉။ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ရုပ်ဝါဒီတဦးပီပီ ဘုရားတရားပါဠိများကို အနက်ပေးရာ၌ ရုပ်ဝါဒဘက်သို့လှုပြီး အနက်ပေးလေသည်၊ အို ယောဂီ သင် ဘယ်ဆီသွားမလဲ နှာ ဂ၇-၌ ဦးဥက္ကဋ္ဌက "နာမံ၊ နာမ်သည်။ ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ ပဋိစ္စ၊ စဲ၍။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဆိုလိုရင်းမှာ နာမ်သည် ရုပ်ကဖြစ်သည်း ရုပ်သည် အာဟာရကဖြစ်သည်"ဟု ဆိုထားရာ ယင်းအဆို ဘယ်ကရသလဲမေးလျှင် အထက်ပါဥပနိဿဒ်ကို အမှီပြုသော ရုပ်ဝါဒက ရသည်ဟု ဖြေရပေမည်၊ အမှန်မှာ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ကိုးကားသောပါဠိသည် စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြသည့်အတိုင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဒု-နှာ-၂၃၀-လာ အဋ္ဌကထာဆရာရှင်၏ ပါဠိဖြစ်သည်၊ အဋ္ဌကထာစကားကို တပိုင်းတစ အဖျားဆွတ်၍ယူပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌဆိုထားခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် အဋ္ဌကထာကို ပယ်ချင်သောအခါ ပယ်၍ ယူချင်သောအခါ ယူပြန်၏၊ အမှန်စင်စစ် မူမရှိသူဟု ဆိုရန်ရှိ၏။

အဋ္ဌကထာစကား အပြည့်အစုံမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်—

"ယာဝ စ ဒဏ္ဍာဘိဃာတံ ဘေရိံ နိဿာယ သဒ္ဒေ ပဝတ္တမာနေ အညော ဘေရီ၊ အညော သဒ္ဒေါ၊ ဘေရိသဒ္ဒါ အသမ္မိဿာ၊ ဘေရီသဒ္ဒေန သုညော၊ သဒ္ဒေါ ဘေရိယာ သုညော၊ ဧဝမေဝံ ဝတ္ထုဒ္ဒါရာဂမုဏ္ဏသခ်ီဘံ ရူပံ နိဿာယ နာမေ ပဝတ္တမာနေ အညံ ရူပံ၊ အညံ နာမံ၊

နာမရူပါ အသမ္မိဿာ၊ နာမံ ရူပေန သုညံ၊ ရူပံ နာမေန သုညံ၊ အပိ စ ခေါ ဘေရီ· ပဋိစ္စ သဒ္ဒါ ငိယ ရူပံ ပဋိစ္စ နာမံ ပဇတ္တတိ်။

မြန်မာအကျဉ်း

တုတ်ဖြင့်စည်ကို ခေါက်လိုက်သော် စည်ကိုမှီ၍ အသံဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ သို့ဖြစ်ပေါ်လာရာမှာ စည်ကဘခြား၊ အသံကဘခြား၊ စည်နှင့်အသံတို့ သဘာဝချင်း မရောယှက်သကဲ့သို့ စည်သည်အသံမှကင်း၍ အသံသည် စည်မှကင်းသကဲ့သို့ ထိုနည်းအတူ ဝတ္ထု-ဒွါရ-အာရုံ ရုပ်ကိုမှီ၍ နာမ်ဖြစ်ပေါ်လာရာ ရုပ်ကဘခြား နာမ်ကဘခြား၊ ရုပ်နှင့်နာမ် သဘာဝချင်း မရောယှက်ကြ၊ နာမ်သည်ရုပ်မှကင်း၍ ရုပ်သည်နာမ်မှကင်းသည်၊ စင်စစ်ကား စည်ကိုစဲ့၍ အသံဖြစ်သကဲ့သို့ ရုပ်ကိုစဲ့၍ နာမ်ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူလို။

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

၄၀။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ ပဋိစ္စဝါရကို သဟဇာတဝါရနှင့် လဲလှယ်၍ ဟောတော်မူရာ စဲ့၍ဖြစ်၏ဟူသည်ကို အတူတကွဖြစ်၏ဟူသည်နှင့် လဲလှယ်၍ ကြည့်တော်မူစေလို၏၊ ရုပ်ကိုစဲ့၍ နာမ်ဖြစ်သည်၊ ရုပ်နှင့်အတူတကွ နာမ်ဖြစ်သည်၊ အတူတကွဟု ဆိုလိုက်ခြင်းဖြင့် သဟကာရီကာရဏာ ခေါ်သော တဲ့ဖက်အကြောင်းတွေ့လည်း ရှိသေးသည်ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ညွှန်တော်မူသည်၊ ယင်း တဲ့ဖက်အကြောင်းတွေကား စည်ကိုခေါက်မည် ပြုသောအခါ ခေါက်ကြောင်းဖြစ်သောတုတ်, တုတ်ကိုကိုင်သောလက်, တီးခတ်အံ့ဟူ၍ ဖြစ်သောစိတ်, တီးခတ်သူ၏ လုံ့လပယောဂ စသောအကြောင်းများ ဖြစ်သည်၊ ယင်းကိုရည်ရွယ်၍ ဆရာအသင်္ဂရေးသော အဘိဓမ္မသမုစ္စယကျမ်းဌီလည်း ဤသို့ဆိုသည်။

सङ्कारिकारणं प्रत्ययसामग्री। इयथा विज्ञानस्येन्द्रियमपुरिमिनं, विशय आभोगतः तज्जश्च मनस्कारः प्रत्युपस्थितः। [၂]

"အကြောင်းတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းသည် တဲ့ဖက်အကြောင်းမည်၏၊ ဝိညာဉ်ဖြစ်ဖို့ရန် ဣန္ဒြေသဉ္ဇ မပျက်စီးရှိရာ၏၊ အာရုံသည်လည်း ထင်ခြင်းသို့ရောက်ရာ၏၊ ထိုအားလျော်သော နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ရှေးရှုတည်ရာ၏" စသည်ဖြင့် မိန့်ဆိုထားလေသည်။

၄၁။ စည်ကိုတီးခတ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသောအသံကို ကြားဆဲဌာနဲ့ကား "သော-တဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဒေ စ ဥပပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော"[၃] စသော နိဒါနဝဂ်သံယုတ် ဒုကွသုတ် ပါဠိတော်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရ၏၊ ပါဠိတော်၌လည်း ပဋိစ္စ၏အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဤသို့ကောက်ယူရမည်ဟု အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ

၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီ ၂၊ ၂၃၄။ ၂။ အဘိဓမ္မသမုစ္စယ၊ ၂၈။ ၃။ သံ ၁၊၃၀၁။

ဆရာမိန့်မှာတော်မူ၏၊ အသံဘိန္နတ္တာ သောတဿ အာပါထဂတတ္တာ သဒ္ဒါနံ အာကာသသန္နိဿိတံ မနသိကာရပေးတုံ့ စတ္တဟိ ပစ္စယေတိ ဥပဇ္ဈတိ သောတ-ဝိညာဏံ သဒ္ဒိ သမ္ပယုတ္တောဟိ”[၁] (အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ) သောတပသာဒ နှင့် သဒ္ဒါခုံကိုအစဲပြု၍ သောတဝိညာဏ်ဖြစ်၏ ဟူရာ၌ သောတပသာဒလည်း မပျက်စီးပါမှ သဒ္ဒါရုံလည်း ထင်ခြင်းသို့ ရောက်ပါမှ ဟင်းလင်းပြင်လည်းရှိပါမှ နှလုံးသွင်းခြင်းလည်း ရှိပါမှ ယင်းသို့ အကြောင်းလေးချက် ညီမှုသာလျှင် သောတဝိညာဏ် ကြားသိစိတ်ဖြစ်သည်၊ ဖြစ်သော် တခုခွင်းဖြစ်သည်မဟုတ်၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့နှင့် တတူတကွ ဖြစ်သည်၊ ဤသို့ကောက်ယူရမည်ဟု ပြည်ဆန်တော်မူ၏။။

၄၂။ ဤသို့ဆိုသော် ဦးဥက္ကဋ္ဌ အလိုရှိသော ရုပ်မှနာမ် ဖြစ်သည်ဟူသော အနက်သည် အကွက်မလည် ပျက်ပြယ်လေတော့၏၊ မှန်၏– စည်ကို အသံဖြစ်စေအောင် တီးရာ၌ တီးခတ်သူ၏ တီးမည်ဟူသောစိတ်, တီးဆဲခဏ၌ဖြစ်သော မန်-သိကာရ နာမ်တရားမျှဘဲးမပါပဲ အသို့လျှင် အသံဖြစ်ပေါ်လာမည်နည်း၊ ထို့ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တပည့် အသိုင်းအဝိုင်းတို့၏ ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် လုပ်သမျှသည် ပရမတ္ထ အဘိဓမ္မာသဘောတရားနှင့် မညီညွတ်ရကား အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု အမှတ် (၂) သီးခြား ဝိနည်းဗိုဂ် ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဗြာဟ္မဏကမ္မဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓကမ္မဝါဒ ခြားနားခုက်

၄၃။ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က “ယခုလက်ရှိ ဘာသာဆိုသည်မှာကား ဗုဒ္ဓဟော ဗြာဟ္မဏဟော ဝေဒဟော အဟောသုံးမျိုး စုပေါင်းကာ အားလုံးပီဋကတ်တွင် ပါဝင်နေသော အဆိုအမိန့်များဖြစ်ပါသည်၊ သံသရာ လည်စေတတ်သော တရားများဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေပါသည်ဘုရား၊ ထို့ကြောင့် ဘာသာဟူသော အယူကိုလက်မခံပါ” ဟူ၍ ခေျပဖြေရှင်းထားသည်၊ ဗြာဟ္မဏဟော ဝေဒဟောဟု စကား ၂-လုံးထပ်၍ ဆိုသဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ဗြာဟ္မဏတို့၏ (Vedic System) ဝေဒကျမ်းဂန်လာ သဘောတရား အစီအစဉ်ကို နာမလည်ကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ ယင်းဝေဒကျမ်းဂန် အစီအစဉ်ဟူသည်မှာ—

(၁) ဝေဒသုံးပုံ၊ တနည်း လေးပုံ၊

(၂) ဗြာဟ္မဏကျမ်း၊

၁။ အဘိ ဋ္ဌ ၁၊ ၃၂၁။

(၃) အာရဏ္ဍကကျမ်း၊

(၄) ဥပနိသျဒ်ကျမ်း-

ဟူ၍ အကြမ်းစားအားဖြင့် လေးမျိုးရှိသည်။

၄၄။ ဝေဒသုံးပုံဆိုသည်မှာ-

(၁) ရိုင်ဝေဒ၊

(၂) ဆာမာန်ဝေဒ၊

(၃) ယဇုရ်ဝေဒ—

ဟူ၍ ဖြစ်သည်၊ ထိုတွင် ရိုင်ဝေဒသာ ပဓာနအာကျဆုံးဖြစ်သည်၊ ယင်းရိုင်ဝေဒတွင် မီး, နေ့, ဣန္ဒ, သောမ, ဝရုဏ, ပူရှန်စသော နတ်ဘုရားများ၏ တန်ခိုးအရှိန်အဝါကို ဖော်ပြချီးကျူးခြင်း ဆုတောင်းခြင်းများသာ ပါရှိသည်၊ ဆာမာန်ဝေဒဟူသည် ထို ရိုင်ဝေဒထဲမှ ကောက်နုတ်ရွေးထုတ်၍ မီးပူဇော်ရာအခါ၌ ရွတ်ဆိုရမည့် ဂါထာ မန္တာန်များ ပေါင်းထည့် စီစဉ်ထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်၊ ယဇုရ်ဝေဒ ဟူသည်မှာ ယဇ်ပူဇော်မှုနှင့် စပ်သော အစီအစဉ် ယဇ်ပူဇော်ရမည့် ယဇ်ပုရောဟိတ်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ လက္ခဏာ စသည်များကို အထူးဖော်ပြသော ကျမ်းဖြစ်သည်၊ နောက်တိုးဖြစ်သော အာထရ္ဗဝေဒဟူသည်မှာ ရောဂါဝေဒနာလက္ခဏာများ ဖော်ပြခြင်း, ဆေးဝါးကုသခြင်း, အဆောင်အဖွဲ့များ စီရင်ခြင်းစသော အတတ်ပညာများ ထပ်မံဖြည့်စွက်လျက် အထက်ပါ ဝေဒသုံးပုံမှ ထိုက်သည့် အလျောက် ယူငင်သုံးစွဲလျက် စုစည်းစီစဉ်ထားသော ကျမ်းမျသာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုဝေဒသုံးပုံ (ဝါ) လေးပုံမှ ဗုဒ္ဓဝါဒထဲသို့ အနည်းငယ်မျပင် ဖါဝင်လာရာမရှိပေ၊ အကြောင်းမူကား ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ဝေဒကို အလျဉ်းသင့်တိုင်း အနှစ်သာရမရှိကြောင်း အကြိမ်ကြိမ် ဟောတော် မူခဲ့သောကြောင့်တည်း။

၄၅။ ဗြာဟ္မဏကျမ်းဟူသည်မှာ ဗြဟ္မာကြီးကို အသက်သွင်း၍ ပဇာပတိ (=သတ္တဝါတို့၏ သခင်), ဟိရညဂဗ္ဘ (=ရွှေဥကြီးထဲ၌ သန္ဓေတည်လာသော တန်ခိုးရှင်), ဣဿရ (=အစိုးရသူ), ဝိနာယက (=သတ္တဝါတို့၏ အရှင်သခင် ဦးဆောင် ရွေသွား) စသော စကားလုံးတို့ဖြင့် တွေးတောကြံဆ၍ ရန်ဝိုင်းကောင်းသောဂုဏ်ပုဒ်များဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် ကမ္ဘာကြီးကို ဖန်ဆင်းသူအနေဖြင့်ရေးသားစီစဉ် တီထွင်လာကြသော ကျမ်းဖြစ်သည်၊ဝေဒခေတ်တွင် ဂဗ္ဘာလောကကို ဖန်ဆင်းသူ ဟူသော တန်ခိုးရှင်မပေါ်သေး၊ ယခု ဗြာဟ္မဏကျမ်းကို စီရင်သော ခေတ်ကျမှ ဖန်ဆင်းသူ တန်ခိုးရှင်ဟူသော ဣဿရနိမ္မာန ပေါ်လာသည်၊ ဝေဒန္တကျမ်း၌ တွေ့ရသော ဗြဟ္မန်ဟူသော Supreme Reality ခေါ်

ပရမတ္တသဘောကို ဤဗြာဟ္မဏကျမ်း၌ နတ်ဘုရားအဖြစ် တွေ့ရသည်၊ ဤဗြာဟ္မဏခေတ်တွင်လည်း ဗုဒ္ဓဓမ္မတွင် အကျုံးဝင်နိုင်လောက်စရာ မည်သည့် အချက်မျှ မပါရှိပေ၊ အကြောင်းမူကား ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် တိတ္ထာယတနသုတ်[၁] စသောသုတ်တို့၌ ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒကို မိစ္ဆာအယူဟု ရှုတ်ချတော်မူခဲ့သောကြောင့်တည်း။

၄၆။ အာရဏျကကျမ်း ဟူသည်ကား ဥပနိသျာဒ်ကျမ်းများ မပေါ်မီတောင် နေ၍ မီးပူဇော်သော ရသေ့တို့၏ အတွေးအခေါ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဖိလော်ဆော်ဖီ သဘောတရားရေးရာများ စတင်ထုတ်ဖော်လာသော ကျမ်းဖြစ်သည်၊ ပထဝီ စသော ထူလသဘာဝ ရုပ်ကြမ်းတရားများ, စိတ်-မနစသော သိမ်မွေ့သော သဘာဝတရားများ, ဩဘာဝီးဟုခေါ်သော ပြဏာဝ သဘောတရားများ ၃-မျိုး ထုတ်ဖော်လာသည်၊ ထိုကျမ်းကို တောင်ခြေနေသော ရသေ့တို့၏ လက်ရာဖြစ်သောကြောင့် အာရဏျကကျမ်းဟု ခေါ်သည်၊ ထိုကျမ်းပါ အတွေးအခေါ်များ၌ သိမ်မွေ့နက်နဲ ခက်ခဲသော အသိပညာများ မပါလှသေး၊ ဥပနိ-သျာဒ်ကျမ်းများ၏ အခြေခံ အစပျိုးလောက်နှင့် ဇာတိဝါဒ ကမ္မဝါဒစသော အချက်အလက်မျှသာ ပါဝင်သည်၊ သို့သော် နောက်ပေါ် ဥပနိသျာဒ်ကျမ်းများကို **ऐतरेय ब्राह्मण, ऐतरेय आरण्यक** စသည်ဖြင့် အထက်ပါ ဗြာဟ္မဏကျမ်း အာရဏျကကျမ်းတို့မှ လမ်းစကိုယူ၍ ခွဲထွင်ပြုပြင်ထားကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအာရဏျကကျမ်းလာ သဘောတရားများနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒသဘောတရားများကား ထန်းလျက်ခဲနှင့် ငရုပ်သီးကဲ့သို့ မနှိုင်းယှဉ်နိုင်လောက်အောင် အရသာ ကွာခြား၍ နေပေသည်၊ ယင်းသို့ဖြစ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓခမ္မာ၌ ထိုကျမ်းလာ အဆိုအမိန့်များ ပါဝင်လိမ့်မည်လောဟု တွေးတော ယုံမှားဖွယ်ပင် မရှိချေ။

၄၇။ ဥပနိသျာဒ်ကျမ်းဟူသည်ကား ယင်းVedic System လေးမျိုးတွင် နောက်ပိုင်းအကျဆုံးဖြစ်၍ အတွေးအခေါ်များလည်း အတော်အထက်တန်းကျ၍ နက်နဲလာပေသည်၊ ဆရာအနီးသို့ နီးကပ်စွာ ခြံဉီးကပ်ထိုင်နေ၍ ယုံယုံကြည်ကြည် ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆွေးနွေးသင်ကြားရာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆွေးနွေးချက်များဟူသော အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ဥပနိသဒ (ဝါ) ဥပနိသျာဒ် ဟု ခေါ်သည်။

၄၈။ သံကရာကျာရျယ၏ အဆိုအားဖြင့်

उपनिशादयति संसारं विनाशयति संसारकारणभूता मविद्यांश्च शिथिलयति, ब्राह्मणं च गमयति इति उपनिषाद् ।

၁။ အံ ၁၊ ၁၇၄။

"အလုံးစုံသော ဒုက္ခိုးမဲ့ကိုပြုတတ်သော သံသရာကိုဖျက်ဆီးတတ် သံသရာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာကို လျော့ရဲစေတတ် ဗြဟ္မာ့ထံသို့ ရောက်စေတတ်သောကြောင့် ဥပနိသာဒမည်သတတ်", ယင်း ဥပနိသျာဒ်ကျမ်းများကို ယခုခေတ်ပညာရှင်များ အသိအမှတ်ပြုချက်အရ ကျမ်းပေါင်း ၁၅၀ ခန့် ရှိသည်ဟု သိရသည်၊ ယင်းတို့တွင် အချက်အလက်တင်ပြပုံ ရှင်းလင်းခြင်း ရှေးကျခြင်းဟူသော ရှုထောင့်ဖြင့် ဆယ့်နှစ်ကျမ်း ဆယ့်သုံးကျမ်းခန့်သာ ပညာရှင်များ၏ လေးစားခြင်းကို ခံရသည်၊ အနှစ်သာရအားဖြင့် သဘာဝတ္ထပညာဒဿန ဟူသမျှတို့၏ ရေသောက်မြစ်သဖွယ် အထည်ကိုယ်အနေအားဖြင့် တည်ရှိ၍ အတွင်းစိတ်နှင့်ပတ်သက်သော တွေးခေါ်မှုသမိုင်းတွင် အိန္ဒိယသားတို့၏ လွန်စွာအရေးပေးခြင်း ကမ္ဘာ့ပညာရှိများ လေ့လာမှတ်သားခြင်း အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ခံနိုင်လောက်အောင် အတော်အသင့် အဆင့်အတန်း မြင့်မားလာပေသည်၊ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့်နိုင်းစာလျှင် တောင်ပိုင်းယဉ်နှင့် ဟိမဝန္တာပမာ အကွာကြီးကွာ၍ နေသည်၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မကျမ်းဂန်များထဲသို့ ပါဝင်နေသည်ဟု အရမ်းမဲ့စဉ်စဲ့ကြသော အနောက်နိုင်ငံ သမိုင်းပညာရှင်တို့နှင့်တကွ ယင်းတို့၏ နောက်လိုက် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတပည့်တို့သည် မည်သည့်အချက်သည် ဗြာဟ္မဏဝါဒ, မည်သည့်အချက်သည် ဗုဒ္ဓဝါဒဟူ၍ ခွဲခဝေပိုင်းခြားတတ်သော အသိဉာဏ်နည်းကြသဖြင့် မိမိတို့ ဉာဏ်မမီသော အချက်, မယုံကြည်နိုင်သော အချက်တို့ကို ဗြာဟ္မဏဝါဒဟု လက်ညှိုးထိုးကာ ပိဋကတ်တော်မှ ဖြုတ်ပယ်လိုကြ၏၊ ဥပမာ— ကမ္မဿကတာနှင့် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိတို့ကို သချပ်မကွဲခြင်း၊ အနတ္တကို အခြေခံသော ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒနှင့် အတ္တကို အခြေခံသော ဗြာဟ္မဏတို့၏ ကမ္မဝါဒ လုံးထွေး ရောယှက်လျက် နေခြင်း နတ်ပြည် ငရဲပြည် အသံချင်း အမည်ချင်းတူရုံမျှဖြင့် အနက်သဘော အနှစ်သာရ မည်သို့ကွဲပြားသည်ကို နှိုက်နဲခြင်းမရှိပဲ ၂-ခုလုံးကို တန်းတူညီတူထားကာ ဗုဒ္ဓဓမ္မထဲမှ အတော်များများကို ဘုရားဟော မဟုတ်ဟု ဆိုနေကြပေသည်၊ ထို့ကြောင့် စောဒနာတင်လွှာ ၂၁-ချက်တို့တွင် အကျုံးဝင်၍ ပါလာသမျှသော ထိုအဆိုများကို ဝိနိစ္ဆယ ဆရာတော်များက ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဖြေရှင်းလျက် ဆုံးဖြတ်ချက် ချပေးတော်မူကြသည်။

၄၉။ ဝေဒကျမ်းလာ ကမ္မဝါဒကို အနည်းငယ် ထုတ်ပြဦးအုံ၊ ဝေဒရှေပိုင်း၌ နတ်တို့ကို **द्युमत्पति** ကောင်းသောကံကို စောင့်ရှောက် တတ်သောသူ၊ **विचर्णिः, विश्वचर्षणिः** ကောင်းကံ-မကောင်းကံကို မြင်တတ်သူ၊ **विश्वस्य कर्मणोधर्ता** ကမ္ဘာလောကကြီး၏ လုပ်ငန်းကိစ္စဟူသမျှ၏ တည်ရာ **सत्यपराक्रमा** အမှန်တရား၏ လံလျော်ငြားရာ၊ **भूतव्रत** ပြင်းထန်သောအကျင့်ကို ဆောင်ခဲ့သူစသည်ဖြင့် နတ်တို့ကို ချီးကျူးခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း၌ **पुण्य** နှင့် **पाप** (ကောင်းမှု မကောင်းမှု)တို့ကို ခွဲခြားစဉ်းစားလာခဲ့ကြသည်၊ ယခုဘဝမတိုင်မီ

ရွေးကာလ၌ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကိုပြုခဲ့ခြင်း, ယင်းကြောင့် ယခုဘဝ၌ အခြေအနေအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း, သေလွန်ပြီးနောက် ရောက်ရာ ဘဝသစ်၌ ကံ၏အကျိုး ဖလကို ခံစားရခြင်း, သတ္တဝါတို့ကို ကံကသာဖန်တီးခြင်း၊ **देवयान** နှတ်ပြည့်ရောက်ကြောင်းလမ်း **पितृयान** ဘိုးဘွားနှင့် အတူတကွ သွားရောက်နေသိုင်ရာလမ်းကြောင်း စသည်မျှားကို ဖန်တီးခြင်း၊ ယင်္ဘုဇော်မှု အမျိုးမျိုး, အစီအမံအမျိုးမျိုးဖြင့် **पुरुषमेध** ကောင်းမှုကို ကြိုးပမ်း အားထုတ်ခြင်း၊ ကမ္ဘာလောကကြီး၌ ရှိရှိသမျှအရာများကို သတ္တဝါတို့ကံက စီမံခြင်း, သတ္တဝါတို့ ခံရစံရသမျှသည် ရွေးကံကြောင့်သာဖြစ်ရခြင်း-ဟူသော အချက်များသည် ဟိုမှာသည်မှာ ကျဲပြန့်နေသော ဝေဒိက ကမ္မဝါဒ အဆိုအမိန့်များဖြစ်ကြသည်။

၅၀။ ဤသဘောတရားများကို စဉ်းစားသော်ကမူဃကတာနှင့် ပုဗ္ဗေကတ-ဟေတုဒိဋ္ဌိနှစ်မျိုးလုံးပင် ဤဝေဒိကကမ္မ၌ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရမည်၊ကောင်းကံကြောင့် ကောင်းကျိုးရခြင်း မကောင်းကံကြောင့် မကောင်းကျိုး ရခြင်းသည် ဝေဒနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒတူညီသော အခြေခံဖြစ်၏၊ သို့သော် ဝေဒသည် ကောင်းမှုအစီအမံကို ယင်္ဘုဇော်မှုဦးစားပေး၍ ဆိုသည်၊ယင်းကို **मानसयज्ञ** ဟုခေါ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် စိတ်ဖြူစင်မှု စိတ်ညစ်ညူးမှုကို ပဓာနပြု၍ ဖြူစင်ကြည်လင်သော စိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း, ပြောဆိုခြင်း, ကြံစည် တွေးတောခြင်းတို့ကို ကုသိုလ်ကံဟု ခေါ်၍ လောဘ ဒေါသဘုံဖြင့် ညစ်နွမ်းသောစိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း, ပြောဆိုခြင်း, ကြံစည်တွေးတောခြင်းတို့ကို အကုသိုလ်ကံဟု ဆိုသည်၊ ဝေဒိကကမ္မဝါဒအလို သတ္တဝါနှင့် လောကကို တန်ခိုးရှင် ဖန်ဆင်းရှင်တို့က သတ္တဝါတို့ကံအလျောက် ဖန်တီးသည်ဟုဆိုသည်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒက ဗဟိဒ္ဓလောကကြီးကို သတ္တဝါတို့၏ကံနှင့်တကွ ဥတုနိယာမ, ဗီဇနိယာမ, ဓမ္မနိယာမအကြောင်းတို့က ဖန်တီးသည်ဟု ညွှန်ပြသည်၊ ဝေဒိကကမ္မဝါဒအရ သတ္တဝါတို့ ခံစံရသမျှ ရွေးကံကြောင့်သာဖြစ်သည်ဟု ယူသည်၊ (ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိပင်ဖြစ်၏) ဗုဒ္ဓဝါဒကံအရ သတ္တဝါတို့ကို ရွေးကံကလည်းကောင်း ရွေးကံချည်းသာ မဟုတ်မူ၍ ယခု ပစ္စက္ခဋ္ဌ မိမိလုပ်ဆောင်မှု ပစ္စုပ္ပန်ကလည်းကောင်း ကမ္မနိယာမ စိတ္တ-နိယာမ ဓမ္မနိယာမတို့ကလည်းကောင်း ဖန်တီးသည်ဟု ယူသည်။

ယင်းသို့ ဝေဒိကကမ္မဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓ၏ကမ္မဝါဒတို့၌ တူညီသည့်အချက်က ဘယ်ဟာ ကဲ့ပြားသည့်အချက်က ဘယ်သင်း ဟူ၍ ကဲ့ကဲ့ပြားပြား နားလည်မှုမရှိကြသောကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် လက်ကျန်တပည့်ကျော်တို့က ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏဝါဒတွေ ပိဋကတ်စာပေထဲဝင်နေသည်ဟု လုန်ကာ ပိဋကတ်တော်ကို အခါများစွာ ပယ်မှားခဲ့ကြလေသည်၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် မီးလုပ်ကျွေးသော ဆံကျစ်ရသေ့, ကမ္မဝါဒီ ပဗိုရိဇ်တို့ကို ရဟန်းပြုခွင့် ပေးတော်မူခဲ့သည်

မှာ အကြောင်းအကျိုးကို ပယ်သော Annihilationist ခေါ် သော အဟေတုက, အက်ရိယ, နတ္ထိကဝါဒီများ မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်၊ အချုပ်မှာ ဗုဒ္ဓသည် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိကို ပယ်တော်မူ၍ ယင်ပူဇော်မှုမပါသော ကမ္မဝါဒကို လက်ခံတော်မူသည်၊ ဝေဒိကကမ္မဝါဒဌ် ဖန်ဆင်းမှုပါသည်၊ ယင်ပူဇော်မှုကို ဦးစားပေးသည်၊ ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိပါသည်၊ ဤသို့သော ခြားနားချက်ကို သဒ္ဓါမြတ်ဆိုင်တို့ မသိနိုင်ရာကြပေ။

နတ်နှင့် ငရဲဆိုင်ရာ ဟိန္ဒူဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသုံးသပ်ချက်

၅၁။ ဗိသျနု ပုရာဏ်အလို အတလ၊ ဝိတလ၊ နိတလ၊ ဂဘတ္ထိမာ၊ မဟာတလ (နဂါးမင်းကြီးများ နေရာဘုံ) သုတလ၊ ပါတာလ ဟူ၍ အောက်ဘုံ ၇-ဘုံရှိသည်၊ တဖန် ပဒ်မပူရာဏ်အလို—

၁။ အတလ(မဟာမာယ နတ်မင်းကြီး၏ ကျွန်များနေရာ)၊

၂။ ဝိတလ(ဟာဋကေရှရ ခေါ်သော သိဒ္ဓ၏ ပုံသဏ္ဌာန်က အုပ်ချုပ်သောနေရာ)၊

၃။ သုတလ(ဗလိနတ် အုပ်ချုပ်သောနေရာ)၊

၄။ တလာတလ(မာယနတ်မင်းကြီး အုပ်ချုပ်သောနေရာ)၊

၅။ မဟာတလ (နဂါးမင်းကြီးများ နေရာဘုံ)၊

၆။ ရသာတလ(ဒေစ္စနှင့် ဒါနဝတို့ နေရာဘုံ)၊

၇။ ပါတာလ(ဝါသုကီနဂါးမင်းအုပ်ချုပ်ရာဘုံ)–

ဟူ၍ အောက်ဘုံ ခုနစ်ဘုံရှိသည်။

၅၂။ ရှိဝ ပုရာဏ်အလိုကား ပါတာလ, တလ, အတလ, တာလ, ဝိဓိပါတာလ, ရှရ်ကရာဘူမိ, ဝိဇလဘုံဟူ၍ အမည်အမျိုးကွဲသည့်အပြင် သဒ္ဓါမှာလည်း ဂ-ဘုံဖြစ်နေသည်၊ ဤမျှကား ပုရာဏ်ကျမ်းအလို အောက်ဘုံခေါ် ဒုဂ္ဂတိဘုံများ ဖြစ်သည်။

	အထက်ဘုံ ခုနစ်ဘုံ	
၁။	ဘူလောက	(အဝီစိငရဲမှ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်အထိ ငမြေလောက၊)
၂။	ဘုဝ	(မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်မှ ဓူဝံကြယ်အထိ နေရာ) (The world of intermediate space)

၃။ ဆွရ်လောက ၅-ဘုံ–

(၁) မဟေန္ဒရဘုံ၊

(၂) မဟရိုး (ပြဟ္မာကြီး၏ သားသမီးများနေရာ)၊

(၃) ဇနလောက(ဆနတ်၊ ဆာနန္ဒ၊ ဆနတ်ကုမာရတို့ နေရာ)၊

(၄) တပရ်လောက(ဝေရာဂိနတ်များ၏ နေရာ)၊

(၅) ဆတျလောက(၀၊) ပြဟ္မလောက(ပြဟ္မာကြီး၏ နေရာ)၊

ဤဘုံရောက်လျှင် ဘဝကုန်ပြီဟု ဆိုလိုသည်။

ဝေဒန္တနှင့် သာချံျာဝါဒအလို လောက ဂ-မျိုး (၀၊) ဘုံ ဂ-ဘုံ၊ (အထက် အောက်ရောလျက်)—

(၁) ပြဟ္မလောက (အထက်တန်း နတ်တို့၏ နေရာဘုံ)၊

(၂) ပိတရိလောက (ဘိုးဘွားများ၊ ရဒသ့များ၊ ပဇာပတိများနေရာ)၊

(၃) သောမလောက(လနှင့် အခြားဂြိုဟ်များနေရာ)၊

(၄) ဂန္ဓဗ္ဗလောက (လေဟာပြင်ရှိ ဝိညာဉ်တို့နေရာ)၊
(Place of Heavenly Spitits)

(၆) ရက္ခသလောက (ရက္ခိုဿ် တို့နေရာ)၊

(၇) ယက္ခလောက (ဘီလူးတို့နေရာ)၊

(၈) ပိသာစလောက (တစ္ဆေ မင်စာတို့နေရာ)၊

၅၃။ ခရစ်မပေါ်မီ နှစ် ၁၅၀-ခန့် (ဗုဒ္ဓပဉ္စင်တော်မူပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၅၀၀-ခန့်)က ပေါ်ထွန်းသော ပတဉ္ဇလိမုနိ ရေးသည်ဟု ဆိုသော ယောဂသုတ္တ ဌာ် အဝိစီ ငရဲကြီး၏ အထက်ဘက်တင် ပါတာလ ငရဲ ခုနစ်ဘုံ ဖော်ပြထားသည်၊ အဝိစီ ငရဲမှ အထက် ငရဲခြောက်ဘုံကား—

(၁) မဟာကာလ ငရဲ (တခဲနက် မာကျောသော ရွုပ်ဝတ္ထုများ ဝိုင်းရံလျက်ရှိသည်)။

(၂) အမ္မရီသ ငရဲ (ရေထုကြီး ဝိုင်းရံလျက်ရှိသည်)၊

(၃) ဇောက်ရဝ (ရောရွဝ မဟုတ်)(မီးဖြင့်ဝိုင်းရံလျက် ရှိသည်)၊

(၄) မဟာ ရောက်ရဝ (လေထုကြီး ဝိုင်းရံလျက် ရှိသည်)၊

(၅) ကာလသုတ္တ (လေအယဉ်လေလှိုင်းမျှားဝန်းရံလျက် ရှိသည်)

(၆) သန္ဓတာမိရှရ (အမှောင်ထုကြီး ဝန်းရံလျက်ရှိသည်)

အဝိစိ ငရဲကြီးအောက် ပါတာလ ငရဲ ခုနစ်ဘုံ ဟူသည်ကား-

(၁) မဟာတလ

(၂) ရသာတလ

(၃) အတလ

(၄) သုတလ

(၅) ဝိတလ

(၆) တလာတလ

(၇) ပါတာလ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

၅၄။ မနုသံဟိတာခေါ် မနုသတို၌ အခန်း ၁၁- ဂါထာ ၂၄-မှ ၂၈- အထိ ငရဲပေါင်း ၂၁-ခုတွေ့ရသည်၊ ယင်းတို့ကား တာမြိသ္သ, အန္ဓတာမြိသ္သ, မဟာရောက်ရဝ, ရောက်ရဝ, နရက, ကာလဆူတရ, မဟာနရက, ဆန်ဂျိဝန, မဟာဝီကျို, ဘပန, ဆမ်ပြတာပန, ဆံဃာတန, စကာလိုက, ကုဒ်မလ, ပုတိမြိတ္တိက, လောဟသို့က, ရိဂျိသ္သ, ပန္ထာန, ဆာလ်မလိ, အဆိပတြဝန, လိုဟဒါရက, ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

၅၅။ ဝိသ္သကု ပူရာဏ်၌ အခန်း ၂/၂၁၄-မှ အရေအတွက်သခ်ျာနှင့် အမည်နာမကဲ့ပြားသော ငရဲများလည်း ရှိသေးသည်၊ ပူရာဏ်ကျမ်းတို့၏ဖြစ်ပေါ်ရာ ကာလသက်တမ်းကို ပညာရှင်များက ခရစ်မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်း ၆၀၀-မှ ခရစ်ပေါ်ပြီးနောက် နှစ် ၄၀၀-အတွင်း အနှစ်တထောင်ခန့်တွင် ခေတ်အသီးသီးဟု ခန့်မှန်းကြသည်၊ ယင်းပူရာဏ်ကျမ်းတို့တွင်သာ အများအားဖြင့် ငရဲဘုံနှင့် အထက်ဘုံများတွေ့ရသည်။

၅၆။ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် (ဘီစီ ၆-ရာစုဦး)ပွင့်တော်မူခဲ့သည်၊ ထို့ကြောင့် ငရဲဘုံအမျိုးမျိုး နတ်ဘုံအမျိုးမျိုးကို ဖော်ပြထားသော ပူရာဏ်ကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓခေတ်နောက်ပိုင်းမှ ပေါ်ကြသောကျမ်းများဖြစ်၍ ယူစရာရှိလျှင် ဗုဒ္ဓကျမ်းများမှယူ၍ ဆိုကြမည်သာဖြစ်ပေသည်၊ အောက်ဘုံများဟု ဆိုရာ၌ အတော်အတန် တူညီမှုတွေ့ရသော်လည်း အထက်နတ်ဘုံ, ပြဟ္မာဘုံများအကြောင်းကား အမည်ရောအရေအတွက်ပါ တစိတ်တဒေသမျှ တူညီသည်ကို မတွေ့ရချေ၊ ဗုဒ္ဓစာပေများ၌ကား နတ်ပြည် ခြောက်ထပ် ပြဟ္မာနှစ်ဆယ် အတိအကျ သက်

တမ်းနှင့်တကွ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ထိုနှတ်ပြည့်, ပြဟ္မာပြည်သို့ ရောက်ကြောင်း ကျင့်ဝတ် ကျင့်စဉ်များလည်း လျှို့ဝှက်ဖုံးကွယ်ခြင်းမရှိပဲ အတိအကျဖော်ပြထားသည်၊ ထိုအထက်တန်း လူ့ပြည် နတ်ပြည် ပြဟ္မာပြည်တို့ကို မသွားရောက်လိုတော့ပဲ ယခုဘဝ၌ပင် ၃၁-ဘုံမှ လွတ်လိုပါလျှင်လည်း လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း ဝိပဿနာလမ်းစဉ်အတိအကျ အပြည့်အဝရှိပေသည်၊ မည်သူမဆို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးကြည့်ပါက ဧဟိပဿိကဂုဏ်နှင့် ညီညွတ်စွာ အစမ်းအသပ်ခံနိုင်သော ကျင့်စဉ်များဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရမည်။

၅၇။ မြန်မာပြည် တရားဌာနတခု၌ ဝိပဿနာအလုပ်ကို စွမ်းစွမ်းတမံ အားထုတ်သွားသော အနောက်နိုင်ငံသား ယောဂီတဦးက သူ့ကိုယ်တွေ့ကို ဖော်ထုတ်သွားဘူး၏၊ ဧဟိပဿိက ဂုဏ်ကို ယုံကြည်စွာ ဒေါက်တာ အယ်လီဇာဘက်တေနော့တင်ဂန်က ဤသို့ရေးသား ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

It is a challenging experience for a Westerner to undergo a course in meditation at the International Centre. He not only may explore new realms of consciousness, but he can scarcely avoid the atempt to re-phrase his experiences, where possible, in terms of his traditional religious beliefs. Furthermore, certain incidents, certain expressions in both the Old and New Testaments spring to life, so to say, and take on new and vivid meaning. For instance, the Biblical verse "If the eye be single thy whole body will be full of light" may be expetiences subjectively as almost literl truth by one who in practising *Samādhi* is able to approach one-pointedness in his concentration. Indeed, many biblical phrases that to a Westerner may have seemed vague or merely allegorical take on specific meaning thus recalling the fact that Judio-Christianity is a faith of eastern rather than Western origion.

International Buddhist News Forum November, 1961, *Vol.* 1, *No.* 11.

"အနောက်နိုင်ငံသား တယောက်အဖို့ ဤအပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန၌ သမာဓိ လေ့ကျင့်ခန်း ယူခြင်းသည် စိမ်ခေါ်သော လေ့ကျင့်မှုတရပ်ဖြစ်သည်၊ သူ၏ မနောဝိညာဉ်ဟူသော စိတ်ဓာတ်၏ အခန်းသစ်ကို သိနိုင်ရုံမျှမက မိရိုးဖလာ ဘာသာရေးယုံကြည်ချက် အနေအားဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့နေကျဖြစ်သော သူ၏ အတွေ့အကြုံများကို အသစ်ပြင်ဆင်ရန် မကြိုးစားပဲ နေနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ၊ သည်သာမက ဓမ္မသစ် ဓမ္မဟောင်း သမ္မာကျမ်းစာ၌ လာရှိသော အဖြစ်အပျက် -အတွေ့အကြုံများသည် ပုံသဏ္ဌာန်အသစ် အဓိပ္ပာယ်အသစ်

ဆောင်လိမ့်မည်ဟု ဆိုလိုက်ပါရစေတော့၊ ဥပမာအားဖြင့်–သင်၏မျက်လုံးသည် သင်၏ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းဝယ် တသန့်တည်း စူးစိုက်၍ နေခဲ့ပါလျှင် သင်၏ တကိုယ်လုံးသည် အလင်းရောင်ဖြင့် ပြည့်နှက်၍ နေလိမ့်မည်" ဟူ၍ လာသော ဤဓမ္မကျမ်းစာအဆိုကို သူ၏ သမာဓိလုပ်ငန်း၌ ကေဂ္ဂတာ ကျအောင် လက်တွေ့ကျင့်သုံးသော ထိုသူအဖို့ အတိအကျ အနက်မှန် အဓိပ္ပာယ်မှန် အားဖြင့် အတွင်းကျကျ တွေ့ကြုံခံစားရပါလိမ့်မည်၊ အနောက်နိုင်ငံသားတယောက်အဖို့ မှေးမှိန်၍ နေဟန်ရှိသော (၀၂) ပဟေဠိဆန်၍ နေဟန်ရှိသော သမ္မာကျမ်းစာအဆိုအမိန့် အမြောက်အမြားသည်ကား အဓိပ္ပာယ်အသစ် ဆောင်ပါလိမ့်မည်၊ ခရစ်ယန်ဘာသာတရားသည် အနောက်နိုင်ငံမှ မဟုတ်၊ အရှေ့နိုင်ငံမှ အစပြုခဲ့သည် ဟူသော အချက်ကို သတိရစေပါလိမ့်မည်။

၅၈။ "ဤမျှလောက် လေယာဉ်ပျံအဖုံဖုံ ဂြိုဟ်တုအထွေထွေနှင့် အာကာသယာဉ်များဖြင့် ကောင်းကင်တခုလုံး ပြည့်မတတ် သွားလာလှုပ်ရှား၍ နေသည့် ခေတ်တွင် နတ်ပြည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ငရဲပြည်ဟူ၍လည်းကောင်း မတွေ့ရပါ" ဟု ရုပ်ဝါဒီများ၏ ဆိုခြင်းသည်ကား မျက်မှေးတဆုံး အမြင်ကလေးဖြင့် ဆိုခြင်းသာဖြစ်သည်၊ သမုဒ္ဒရာကို ယုန်သူငယ် ထောက်မမီသကဲ့သို့ ကျယ်ပြန့်သော လောကဓာတ်အတွင်း သူတို့ မျက်လုံးမြင်အား သေးနေပုံကို ဖင့်ဟ ဝန်ခံချက်သာ ဖြစ်သည်၊ သို့ရာတွင် ဤကမ္ဘာမြေကြီးအတွင်း ငရဲပြည်ရှိနိုင်ကြောင်းကိုမူ သိပ္ပံပညာက ထောက်ခံသကဲ့သို့ ရှိနေချေပြီ။

၅၉။ ဤ ကမ္ဘာမြေသည် အချင်းအားဖြင့် အီကွေတာတွင် ၇၉၁၇-မိုင်၊ ပတ်လည်အနား ၃၄၉၀၂ - မိုင် ထူအားဖြင့် သန်း ၂၆၀ - ကုဗမိုင် ရှိသည်၊ အတွင်းတွင် အရေပျော် လှုပ်ရှားနေသော သံ, နီကာယ်ကို ဖော့သတ္တုများ ရှိသည်၊ အတွင်းပိုင်း ဗဟိုချက်မတွင် အပူရှိန်သည် ပေ ၆၀-ဆင်းတိုင်း ဆင်းတိုင်း ၁·ဒီဂရီ ဖာရင်ဟိုက် ပူနွေးနှင့် တွက်ချက်ပါက ၃၅၀၀၀·ဒီဂရီရှိမည်ဖြစ်ရာ နေထက် ၃၅-ဆမျှ ပို၍ ပူမည်၊ ထိုသို့ အရေပျော် ပူလောင်နေသော သတ္တုပေါင်းစုံကို ၃·မိုင်မျှ ထုထယ်ရှိသော ကျောက်သားပြင်ကြီးဖြင့် ပတ်လည် အုပ်ဆိုင်းထားသည်၊ ထိုအပေါ်ကမှ ကျောက်သားတလွှာ ထပ်နေသည်၊ ထိုကျောက်သားလွှာသည် ကမ္ဘာတိုက်ကြီးများအောက်တွင် မိုင်ပေါင်း ၄၀-ခန့်မျှထူသော ထုထယ်ဖြင့် တည်ရှိသည်၊ ဤကား ယနေ့ သိပ္ပံဆရာတို့၏ ယူဆချက် ဖြစ်၏။

၆၀။ (Where there is liquid there is life) အရည်ဓာတ် ရှိကောင်းသော နေရာ၌ အသက်ရှိကောင်းသည်ဟူသော သိပ္ပံနိယာမအတိုင်း အလွန်ပူ၍ အရည်ပျော်နေသော အထက်အဆိုပါ သတ္တုရည်ရှိရာ ဒေသသည် ငရဲမဟုတ်ဟု မည်သူဆိုနိုင်အံ့နည်း၊ ဤကား ငရဲရှိနိုင်ပုံ သိပ္ပံပညာက ထောက်ခံ

သော သက်သေတည်း။ (နတ်ပြည်-ဗြဟ္မာ့ပြည် အကြောင်းကို စောဒနာ အမှတ်-၁၅ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌ် စီစစ်ကြကုန်အံ့။)

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဘာသာအယူနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြေရှင်းချေပချက်ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၆၁။ သခင်မြတ်ဆိုင်က မူလပဏ္ဏာသ မဟာသာရောပမသုတ်[၁]-၌ "ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်ကြီးသည် လာဘသပ္ပကာ အကျော်အစော ရှိမှုအတွက် မဟုတ်၊ သီလဟူသော အကျိုးရှိမှုအတွက် မဟုတ်၊ ဤသာသနာတော်သည် ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်မှု အတွက်သာလျှင် ဖြစ်သည်၊ ဤသေးညည်လျှင် အနှစ်အသားတည်း၊ ဤသည်ပင် အဆုံးပန်းတိုင်တည်း" ဟု ဟောထားကြောင်း ကိုးကား၍ တပည့်တော်များသည် သံသရာတခွင် လည်စေတတ်သော ဘာသာကိုပယ်၍ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်သော သာသနာကို လက်ခံပါသည် ဘုရား၊ ဘာသာကို အယူသဘောဖြင့်သာ တပည့်တော်တို့ သတ်မှတ်ပါသည် ဘုရားဟု လျှောက်၏။ အယူကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ကိုယ်တော်ဘိုင် ပယ်ခဲ့ကြောင်း အောက်ပါသုတ်များအရ ကောက်နုတ်တင်ပြပါသည်ဘုရား ဟု ဆို၍ မင်္ဂလမပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် အဂ္ဂိဝစ္ဆသုတ်[၂]တွင် "ငါသည် အယူဟူသော စကားကို ပယ်ပြီးပြီ၊ ခန္ဓာငါးပါး၏ ချုပ်ခြင်း ချုပ်ငြိမ်းကြောင်းကို သိပြီးပြီ၊ ငါဟူ၍ ထင်မှတ်စွဲလမ်းခြင်း မရှိ၊ တရားအားလုံးကို လွတ်ပြီးပြီ" ဟု ဟောထားတော်မူ၏ဟု ဆိုသည်။

၆၂။ သခင်မြတ်ဆိုင် ဖော်ပြသော အထက်ပါသုတ်ကို စိစစ်သောအခါ ပါဠိတော်၌ "ဣဒံ ခေါ အဟံ ဝစ္ဆ အာဒိနဝံ သမ္မဿမာနော ဧဝံ ဣမာနိ သဗ္ဗသော ဒိဋ္ဌဂတာနိ အနုပဂတော"[၃]ဟူ၍ လာရှိသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ပါဠိတော်မြန်မာပြန်၌ "ဝစ္ဆ–ငါသည် ဤအပြစ်ကို ကောင်းစွာမြင်သည်ဖြစ်၍သာလျှင် ဤသို့ အခါခပ်သိမ်း ဒိဋ္ဌအယူတို့သို့ မကပ်ရောက်ဟု မိန့်တော်မူ၏"[၄] ဤသို့ပြန်ဆိုထားသည်။

၆၃။ ဤတွင် အရေးကြီးသော အချက်မှာ ရိုလီဂျင်းမှလာသော ဘာသာဟူသော စကားလုံးနှင့် ဒိဋ္ဌဂတပုဒ်မှလာသည့် မိစ္ဆာအယူတို့၏ ခြားနားချက်ကို မမြင်ပဲ အတူထား၍ သခင်မြတ်ဆိုင် ဆိုမိချေသည်၊ စောဒက ဆရာတော်တို့ တင်ပြသော ဘာသာမဲ့ ဟူသည်မှာ–ဘာသာတရား ဟူသမျှတို့ကို သိမ်းကျုံးပုတ်ခတ် အပြစ်ဆိုပြီး စွန့်ပယ်ထားသည့်အတွက် ဤသူများသည် ဘာသာမဲ့သူများဖြစ်သည်ဟု ဆိုလို၏၊ ဘာသာဟူသောစကားဖြင့် မိစ္ဆာအယူကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပေ၊ သင်္ခါရ ဘုရားဟောစကားတော် အဆုံးအမတော်ကို

၁။ မ မြန် ၁၊ ၂၅၉။ ၂။ မ မြန် ၂၊ ၁၆၃။ ၃။ မ ၂၊ ၁၅၃။ ၄။ မ မြန် ၂၊၁၆၂။

ဘာသာဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်၍ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဖြေကြားချက်သည် စောဒနာနှင့် အနည်းငယ်မျှ စပ်ဟပ်ကိုက်ညီခြင်းမရှိသော ဖြေဆိုချက်ဖြစ်သည်။

၆၄။ တဖန် မူလပဏ္ဏာသ သလ္လေခသုတ် တွင် "အယူမှန်က မိမိအယူကိုပါ တဖန်ပြန်လည်၍ စွန့်လွှတ်လော၊ ' ဤကား အေးငြိမ်းရန် ဖြစ်၏"ဟု ဤသုတ်တွင် ၁၆-ကြိမ်မျှ ပါရှိပါသည်ဘုရားဟု သခင်မြတ်ဆိုင်က ကိုးကား၍ ဆိုထား၏၊ ပါဠိတော်၌ အမှန်ရှိသည်ကား "မိမိအယူကို လွှန်စွာ စွဲလမ်းကာ မြဲမြံစွာယူလျက် ပြန်လည်မစွန့်လွှတ်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား မိမိအယူကို လွန်စွာ မစွဲလမ်းပဲ မြဲမြံစွာမယူပဲ စွန့်လွှတ်နိုင်ခြင်းသည် အေးငြိမ်းရန်ဖြစ်၏" ဟု ပါရှိ၏၊ ဤသလ္လေခသုတ်၏ ဆိုလိုရင်းကား သူ့အသက်ကို သတ်လေ့ရှိသော သူအား ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် အေးငြိမ်းရန်ဖြစ်၏ ။ပ။ မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သမ္မာအယူ,ယူခြင်းသည် အေးငြိမ်းမှန်ဖြစ်၏၊ မိမိအယူကို ပြန်လည်မစွန့်လွှတ်နိုင်လောက်အောင် လွန်စွာစွဲလမ်း မြဲမြံစွာ ယူသောသူအား ဤသို့ လွန်စွာမစွဲလမ်းပဲ မြဲမြံစွာမယူပဲစွန့်လွှတ်နိုင်ခြင်းသည် အေးငြိမ်းရန်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ လာရှိ၏၊ သခင်မြတ်ဆိုင်ဆိုသကဲ့သို့ အယူမှန်က မိမိအယူကိုပါ တဖန်ပြန်လည်၍ စွန့်လွှတ်လော့ ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်မျိုး မလာမရှိချေ၊ ဤလည်း ဘာသာအယူဝါဒနှင့် မိစ္ဆာအယူ ဤနှစ်မျိုးသည် အနည်းငယ်မျှ ဆက်စပ် တူညီခြင်းမရှိ၊ အယူဟူသော စကားလုံး တူကာမျှဖြင့် မိမိလိုရာဆွဲပြီး သခင်မြတ်ဆိုင် ကိုးကားနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

၆၅။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဒီဃနခသုတ် ၁၅၆-တွင် "အယူအားလုံးကို ငါမနှစ်သက်ဟု ဆိုလေ့ရှိသူ အယူအားလုံးကို နှစ်သက်သူ အယူအချို့ကို နှစ်သက်-အချို့ကို မနှစ်သက်သူဟူ၍ သုံးမျိုးရှိ၏၊ ဤအထဲ၌ အယူအားလုံးကို မနှစ်သက်သော သူသည်လျှင် သံယောဇဉ်ကုန်ရာ တဏှာကုန်ရာ ကိလေသာငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ဟု ဟောသည် (ဆိုလိုရင်းကို အတိုချုပ်ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ အကျယ်ကို မူလသုတ်တွင် ကြည့်ရှုတော်မူပါဘုရား)ဟု သခင်မြတ်ဆိုင်ဆို၏၊ ထိုဒီဃနခသုတ် ပါဠိတော်ကို ကြည့်ရှုသုံးသပ်ရာတွင် ဤသို့တွေ့ရ၏။

တတြဂ္ဂိဝေဿန ယေ တေ သမဏာဗြာဟ္မဏာ ဧဝံ ဝါဒိနော ဧဝံ ဒိဋ္ဌိနော သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီတိ၊ တေ သမယံ ဒ့ိဋ္ဌိ အသရုဂါယ သန္တိကေ အသညောဂါယ သန္တိကေ အနဘိနန္ဒနာယ သန္တိကေ အန-ဇ္ဈောသာနာ့ယ သန္တိကေ အနုပါဒါနာယ သန္တိကေတိ၂။

၁။ မ မြန်၊ ၁၊ ၆၀။ ၂။ မ ၂၊ ၁၆၆။

ဟုတွေ့ရသည်၊ ဤပါဠိတော် မြန်မာပြန် မူရင်း၌ "အဂ္ဂိဝေဿန ထိုသုံးမျိုး သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အယူအားလုံးကို ငါမနှစ်သက်ဟု ဤသို့ဆိုလေ့ ရှိကုန်သော ဤသို့ယူလေ့ရှိကုန်သောသူတို့၏ အယူဝါဒသည် ပြင်းစွာ မတပ်ခြင်းငှာ နီးစပ်၏၊ သံယောဇဉ်မဖြစ်ခြင်းငှာ နီးစပ်၏၊ အလွန်မနှစ်သက်ခြင်းငှာ နီးစပ်၏၊ မလွှမ်းမိုး မဖိစီးခြင်းငှာ နီးစပ်၏၊ ပြင်းစွာ မစွဲလမ်းခြင်းငှာ နီးစပ်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏"။ ဤသို့ ပြန်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် မြန်မာပြန်ကို အကျဉ်းချုံး၍ ဆိုရာတွင် လိုရင်းအမှန်ကို ထိမိအောင် မဆိုပဲ ချန်ထား၍လည်း ကောင်း အပိုထည့်စွက်၍လည်းကောင်း ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ဘာသာ အယူဝါဒနှင့် မိစ္ဆာအယူ ဤနှစ်မျိုးကို တူညီလေဟန် ရောနှော၍ ဆိုထားသော ကြောင့် ဘာသာမဲ့ စောဒနာကို ဖြေဆိုရာ မရောက်ပေ။

၆၇။ ၎င်းနောက် ဥပရိပဏ္ဏာသ သာမဂါမသုတ် ၃၆-တွင် "အာနန္ဒာ အကြောင် ရဟန်းသည် ကျေးဇူးကို ချေဖျက်လေ့ ရှိ၏၊ ဂုဏ်ပြိုင်လေ့ ရှိ၏၊ ဝန်တို လေ့ ရှိ၏၊ ဟန်ဆောင်တတ်၏၊ လှည့်ပတ်တတ်၏၊ ယုတ်ညံ့သော အလိုဆိုးရှိ၏၊ မိမိအယူသာ မှန်၏ဟု စွဲမြဲစွာ ယူလေ့ ရှိ၏၊ ထိုအယူကို စွန့်နိုင်ခဲ၏၊ ထိုရဟန်း သည် သိက္ခာသုံးပါးကို မကျင့်သော ရဟန်းတည်း" ထို့ကြောင့် တပည့်တော် များသည် ဘာသာကိုလည်း စွန့်သည်၊ အယူကိုလည်း စွန့်ပါသည်ဘုရားဟု ဆိုပြန်သည်၊ ဤသုတ်ကို ကိုးဆုတင်လည်း ရွေးနည်းအတူပင် ဘာသာအယူဝါဒ နှင့် မိစ္ဆာအယူကို တတန်းတစားတည်းထား၍ ကိုးကားပြီးနောက် ဘာသာကို လည်း စွန့်သည်၊ အယူကိုလည်း စွန့်သည်ဟု ဘာသာနှင့်အယူ ခွဲခြားမှု ဆိုပြန် သည်၊ ရွေးနောက် အမြီးအမောက်မတဲ့သော အဆိုသာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား လေသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ဘာသာနှင့် ဒိဋ္ဌိဂတ-အယူ (မိစ္ဆာအယူ)ဟူ သော စကားနှစ်လုံးကို ထပ်တူပြု၍ သောခနာတင်သွင်းရာ၌ သူ၏လိုရင်းမှာ ဘာသာဆိုတာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘာသာကို ပစ်ပယ်ပါတယ်ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်၏၊ သူ၏ ဆိုလိုချက်ကို ခိုင်မာအောင် ဘုရားဟော ပါဠိတော် များထဲမှ (ဒိဋ္ဌိဂတ)ဟူသော စကားလုံးပါသည့် သုတ်မြန်မာပြန်များကို ရှာဖွေ ပြီး ကိုးကားယူခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ သို့ရာတွင် ဘာသာ,ဘာသာရေး, ဗုဒ္ဓဘာသာ စသည်တို့၌ ပါရှိသော ဘာသာဟူသော ဝေါဟာရသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော အနက်ကို မဟောသဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ကြိုးစားချက်သည် အချည်းနှီး ဖြစ်လေသည်။

၆၈။ သခင်မြတ်ဆိုင်က နောက်ဆုံးအနေဖြင့် "တနည်းဆိုသော် စောဒက ဆရာတော်များ တင်ပြသော ဘာသာမဲ့ဆိုသည်မှာလည်း ဟုတ်ပါသည်ဘုရား၊

၁။ မ၊ မြန်၊၂၊ ၁၇၆။

ရုပ်ဝါဒီသမားများ ဆိုသည်မှာလည်း မှန်ပါသည်ဘုရား”ဟု ဝန်ခံလျှောက်ထား၏၊ ဤသို့ လျှောက်ထားရာတွင် ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် သင်္ဂီတိသုတ် ၂၀၂-၌ မြင်ရ-ထိတွေ့ရသောရုပ်, မမြင်ရ ထိတွေ့ရသောရုပ်, မမြင်ရ-ထိတွေ့၍မရသော ရုပ်- ဤသုံးမျိုးကို ဟောပါသည်ဟု ဆိုပြန်သည်၊ ထိုသခင်မြတ်ဆိုင် ကိုးကားသော သုတ်၌လာသော ရုပ်သုံးမျိုးဟူသည်မှာ သနိဒဿန သပ္ပဋိဃရုပ် (ရူပါရုံ), အနိဒဿန သပ္ပဋိဃရုပ် (ရူပါရုံမှတပါး သြဋ္ဌာရိကရုပ် ၁၁), အနိဒဿန အပ္ပဋိဃရုပ် (သုခုမရုပ်-၁၆)ဟူ၍ သုံးမျိုးတည်း။

၆၉။ တဖန် ကာယဂတာသတိသုတ်ကို ကိုးကား၍ ဆံ အစရှိသော ရုပ်တို့ကို ထုတ်ပြ၏၊ ယင်းသို့ အထက်ရုပ်သုံးမျိုးနှင့် ဆံ အစရှိသော ရုပ်တို့ကို မှီ၍ တပည့်တော်တို့သည် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူသော ရုပ်တရားနှင့် အညီ ဆင္ခမူ မြန်မာပြန် ပိဋကတ်ဓတ်အရသာ ကိုးကွယ်သူများ ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုဩသောကြောင့် စုဒိတကတို့သည် ရုပ်ဝါဒီများ ဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ အထူးသုံးသပ် နေဖွယ်ပင် မလိုပေ။

၇၀။ ဤကဲ့သို့ သက်သေခံ စာအုပ်စာတမ်း တိတ်ခွေတို့နှင့်တကွ ဝိနိစ္ဆယ ရုံးတော်၌ ထွက်ဆိုချက်များအရ စုဒိတကတို့သည် ဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒီများဖြစ်ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားသည်၊ ထိုဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒကို အခြေခံပြီး စုဒိတကတို့ပြောသမျှ ဟောသမျှ ရေးသမျှ အားလုံးသည်လည်း ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ဓမ္မဝိနယနှင့် မလျော်သော အဓမ္မဝါဒများသာ ဖြစ်သည်ဟု နိဂ်ံးတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဆရာတော်များက တညီတညွတ်တည်း ဝိနိစ္ဆယချမှတ်တော်မူကြသည်။

နိဂ်ံးတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)
စောဒနာအမှတ် (၂)
လူသေလူဖြစ် ဝိနိစ္ဆယ

၁။ ဤလူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒကဆရာတော်တို့က“လူသေလူဖြစ်ဟူ၍ စိတ်ကူးပေါက်ရာ လိုက်လံဟောပြော ရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား”ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ကာ—

တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ် အစရှိသော စာအုပ်စာတမ်းများ ရေးသားထုတ်ဝေခြင်း သင်တန်းပေးခြင်း ဟောပြောစည်းရုံးခြင်းစသော လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့် ဆန့်ကျင်ရုံမျှမက ဗုဒ္ဓပိဋကတ်တော်လာ ဘုရားဟောတရားများကိုပင် မဟုတ်မမှန် အသုံးချထား

လျက်ရှိကြောင်း သက်သေ အထောက်အထားများကို ထုတ်နုတ်တင်ပြ လျှောက်ထားသွားကြသည်။

(က) လူသားဆိုတဲ့သတ္တဝါ သေဆုံးသွားပြီးတဲ့နောက် အကယ်စင်စစ်ဖြစ်ခဲ့ဖြစ်စရာ ဖြစ်ဖို့အလားအလာများ ရှိခဲ့သေးလျှင် လူမှုတပါး အခြားဘာမျှဖြစ်စရာမရှိ၊ (လူသေလူဖြစ်စာအုပ်-ဒု-အကြိမ်ရိုက် ၄)

(ခ) လက်ရှိ ကမ္ဘာလောကတွင် အထုတ်အထိပ်ဖြစ်သော အန္တိမအခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေသော လူသားသည် နောက်သို့ပြန်ဆုတ်၍ ဖုတ်နှင့်ပြီတွာ တစ္ဆေနှင့်မှင်စာ ငရဲကောင်နှင့် တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါများဖြစ်မှန် အကြောင်းလုံးဝ မရှိတော့ချေ။ (ယင်းလူသေလူဖြစ် ၃၃၁)

(ဂ) သံယောဇဉ်၌ ဘုရားပင် လူသေလူဖြစ်ဝါဒ ဟောလေဟန် လုပ်ကြံစွပ်စွဲသောအားဖြင့် "ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်ကြီး ဦးထိပ်ထားပြီး ဥပါဒါန်မပြတ်သေးတဲ့ လူသေလျှင် လူပဲဖြစ်မယ် ဆိုတာ ကျုပ်ကချည်း ဟောတာမဟုတ်ပါဘူး၊ ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် သံယောဇဉ်ကြီးနဲ့ ဖွဲ့ပြီး ဟောထားတာ အဂင်အရှား ပါဠိတော်မှာ ပါရှိတယ်"

(သစ္စာဓမ္မစာစောင်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၁)

၂။(က) ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သာဝကကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်သည် လူသေလူဖြစ် ပြဿနာ ၁၄၂-၁၆၃ ၌ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်မှာ—

ဒီလိုကွ-ကိုယ့်ရုပ်ကိုယ့်နာမ်အပေါ်မှာ တကယ်စဲ့တဲ့ ရုပ်နာမ်သဘာဝန် အရှိကိုစဲ့တဲ့ အတ္တဝါဒုပါဒါန် အတိုင်း လူဟာလူပဲဖြစ်တယ်၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကိစ္စက သူနဲ့မဆိုင်သေးဖူး၊ဒါပေမဲ့ ကာယကံ,ဝစီကံ, မနောကံ စတဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မဒကာင်းတဲ့ ရုပ်ပျက်က ပြန်ပေါ်လာတဲ့ ဘူတရုပ် ဆိုတော့ ရုပ်ဆိုးဖြစ်လာမယ်၊ ဆိုပါတော့ကွာ ခြေတိုချင်တိုမယ်၊ လက်မပါချင်မပါဘူး၊မနောကံ ကြာပ်ကြုပ်ဆိုးတဲ့ ရုပ်ကျတော့ တော်တော် အကြည့်တန်တဲ့ ရုပ်ဆိုးရုပ်ဝါးမျိုးပေါ့ကွာ၊ ဒီဆိုးလာတဲ့ ရုပ်ပျက်က ပြန်ပေါင်းစပ်တဲ့ ရုပ်သစ်မှန်ရင် မျက်စိယင်လဲ ချိုယွင်းမယ်၊ ပါးစပ်ပြဲ မျက်ပြူးယင်လဲ ဖြစ်မယ်၊ ခေါင်းယင်ကြီးမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ်တွင်းက အသဲတို့ နှလုံးတို့ပါ ညှံဖျင်းလာရင် အသက်ပါတိုမယ်"

(ခ) အေး-ဘာသာရေးဆရာတွေပြောသလို လူ့အဖြစ် လူ့ဘဝ ရင်းစာ ပြန်ရဖို့တောင် ဘယ်လောက်ခဲယဉ်းသလေး၊ ဘယ်အကျင့်ရှိမှလေး၊

ဘယ်ဒါနုပါမှ ဆိုတာမျိုးတွေ့ မင်းကယုံချင်သေးသလား၊ ဒါတွေက စားလမ်းပဲ။ (ယင်း-နှာ-၁၉၁)

ဤသို့စသည် သက်သေသာဓကများ ထုတ်၍ စောဒနာခဲ့ကြသည်။

၃။ နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရိအဖွဲ့ အမှတ် (၂) ရုံးတော်သို့ တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ ၎င်း၏နောက်လိုက်နောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်မျှးရေးသားပြောဟောချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒများသာဖြစ်ကြောင်း စောဒနာ ၂၁ ချက်ကို စောဒကဆရာတော်များက တင်သွင်းခဲ့ကြသည်၊ ထိုစောဒနာ ၂၁-ချက် တို့တွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တကွ ၎င်း၏ တပည့်လက်သားတို့သည် ဘာသာမဲ့ သာသနာမဲ့ ဘာသာရေး သာသနာရေး အရေခြုံ ရုပ်ဝါဒီများသာဖြစ်ကြောင်း ပထမစောဒနာချက်နှင့် ယခုဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒသည် စိတ်ကူးယဉ်အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း စောဒနာအမှတ် (၂) ဤစောဒနာ ၂-ရုပ်သည် ကျန်စောဒနာအားလုံး၏ အခြေခံ ရေသောက်မြစ် ဖြစ်ပေသည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရုပ်ဝါဒီများဖြစ်၍ ဘုရားတရားတော်မှ လမ်းပြောင်းကာ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို စိတ်ကူးဖြင့်ပုံဖော်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ဤကဲ့သို့ ရုပ်ဝါဒအခြေခံနှင့် တည်ဆောက်သော လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ယုတ္တိတန်စေရန် အတွက် ၃၁-ဘုံပယ်ခြင်း ကံ, ကံ၏ အကျိုးပယ်ခြင်း အတိတ်အနာဂတ်ပယ်ခြင်း အဘိဓမ္မာကိုပုတ်ခတ်ခြင်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို စော်ကားခြင်း သမထ ဝိပဿနာလမ်းစဉ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း ဝိနည်းကျင့်ဝတ်ကို ကျော်နင်းခြင်း ရဟန်းကောင်း ရှင်ကောင်းများကို တိုက်ခိုက်ခြင်း ပရိတ်ရွတ်မှု, ဓာတ်တော်ဆံတော် ကိုးကွယ်မှု, သီလဆောက်တည်မှုစသော ဗုဒ္ဓဘာသာဓလေ့ ထုံးစံတို့ကို ပြက်ရယ်ပြုခြင်း နေရာဒေသကာဋ္ဌ ဥပါဒါန်လက်နက်ကို အသုံးပြုခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် ဓမ္မစကြာ အမှုန်ကိုလုပ်ကြံခြင်း၊ ပါဠိတော်အတုများပြုလုပ်၍ ဝါဒဖြန့်ခြင်း ဗုဒ္ဓဝင်ကို ရှုတ်ချခြင်း သံဂါယနာ ၆-တန်ကိုပေါ်ပျက်စေရန် အားထုတ်ခြင်း ပါဠိထော်အစစ်များကို ပြာဟ္မဏဝါဒဟု စွပ်စွဲပြီး ဖြုတ်ထုတ်သတ်ဖြတ်ခြင်းအလုပ်တို့ကို ပြုလုပ်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ယခုရုံးတော်သို့ စွဲချက်တင်ထားသော အချက် ၂၁-ချက်တို့တွင် ယခုလူသေလူဖြစ် စောဒနာသည် ဒုတိယ ရေသောက်မြစ်ဖြစ်သော အခြေခံစောဒနာ ဖြစ်ပေသည်။

၄။ ဤစောဒနာချက်နှင့် ပတ်သက်၍ စောဒကဆရာတော်တို့သည် တောင်တွင်းကြီးဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏တပည့်သာဝကများ ရေးသားထုတ်ဝေဖြန့်ချိထားသည့် လူသေလူဖြစ်စာအုပ်, လူသေလူဖြစ်ပြဿနာစာအုပ်, သစ္စာဓမ္မစာစောင်စသည်တို့ကို သက်သေခံပစ္စည်းအဖြစ် တင်ပြထားကြပြီး ထိုသက်သေခံပစ္စည်း

များမှ စာပိုဒ် (၆) ပိုဒ်တို့ကို ထုတ်ပြ၍ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့အနေဖြင့် လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို အမှန်ရေးသားထုတ်ဝေ ဟောပြောလျက် ရှိကြောင်း သက်သေထူခဲ့ကြသည်။

စောဒကဆရာတော်များသည် ထိုလူသေလူဖြစ်ဝါဒ၏ ပုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်လှုပ်တို့ကို မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် မနုဿ စုတိနိရယသုတ် မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်၊ အဂ်ုတ္တိုရ်ပါဠိတော် သံယောဂသုတ်ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ သီဟသုတ်စသည်တို့ကို ကိုးကား၍ လျှောက်ထားကြပြီး သို့စဉ်ကလောက် ဘုရားတရားနှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး ပုဒ္ဓသာသနာတော်အတွင်း ဝင်၍ ဖျက်ဆီးနေသော လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပေးရန် စောဒကဆရာတော်များက (၃၀-၆-၀၁) နေ့က တကြိမ်၊ (၄-၇-၀၁)နေ့က တကြိမ် ၂-ကြိမ် တင်ပြလျှောက်ထားသွားခဲ့လေသည်။

၅။ ယင်းလူသေလူဖြစ် အဓမ္မဝါဒ စောဒနာနှင့် ပတ်သက်၍ စုဒိတကများဖြစ်ကြသော ဦးဥဇ္ဇောတိက (ဒေးဒရဲ)၊ ဦးဇဝန (နေရှင်နယ်) တောင်တွင်းကြီး၊ ဦးဇဝန (ငါးဆင့်) တောင်တွင်းကြီးတို့က လုံးဝချေပခြင်းမပြုပဲ အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံခဲ့ကြသည်၊ ဦးဆန္ဒာဓိက (နတ်မြို့) ကလည်း "လူသေလူဖြစ်ဆိုသည်မှာ ဒုက္ခသစ္စာနယ်အတွင်းမှ မလွတ်ကင်းနိုင်သော သဘောတရားမျိုး" ဖြစ်၍ လက်သင့်မခံကြောင်း လျှောက်ထားခဲ့သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှလည်း ဤလူသေလူဖြစ် စောဒနာနှင့် ပတ်သက်၍ တစုံတရာ ချေပလျှောက်ထားခြင်း မပြုခဲ့ကြပေ။

စောဒကဆရာတော်များ စုံခွဲကြတင်သည့် စောဒနာ ၂၁-ချက်ထဲမှ အားလုံးကိုဖြစ်စေ, အချို့ကိုဖြစ်စေ, မည်သည့်စုဒိတကကိုမဆို ချေပနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ရုံးတော်က ပေးခဲ့သည်၊ ဦးဥဇ္ဇောဝါဒရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍ အခြေခံကျပြီး အလွန်တရာအရေးကြီးလှသည့် ဤလူသေလူဖြစ် စောဒနာချက်ကို ဦးဥဇ္ဇောတို့၏တပည့် အသိုင်းအဝိုင်း နောက်လိုက်ဖြစ်ကြသော မည်သည့်စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်ကမျှ မိမိတို့နှင့် လုံးဝမသက်ဆိုင်ဟု ရှောင်ကြဉ်ထွက်ပြေးရန် မဖြစ်နိုင်ပေ၊ သို့ဖြစ်၍ ဝါဒ သဒ္ဓေါတရားရေးရာအားဖြင့် ကွင်းဆက်ဖြစ်နေသော ဤလူသေလူဖြစ်ပြဿနာကို သောဓနာမှုမပြုခြင်းသည် စောဒကဆရာတော်များစုံဆိုသည့်အတိုင်း အဓမ္မဝါဒအဖြစ် ဝန်ခံရာရောက်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မိမိတို့အနေဖြင့် မည်သို့မျှဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း မရှိပါ၊ ရုံးတော်၏ အဆုံးအဖြတ်အတိုင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ဝန်ခံရာရောက်ပေသည်။

၆။ ဤလူသေလူဖြစ် စောဒနာနှင့် ပတ်သက်၍ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင် တဦးသာလျှင် မြန်မာပြန်သုတ်ပေါင်း ၂၂-သုတ်ခန့် ကိုးကား၍ ဖြေဆိုလျှောက်

ထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ သို့သော် သခင်မြတ်ဆိုင် ကိုးကားတင်ပြသော သုတ္တန်မြန်မာပြန်များကို ကြည့်ရှုသုံးသပ်ရာတွင် အလွန်စိတ်ပျက်ဖွယ် ကောင်းသည်ကို တွေ့ရသည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုကိုးကားချက်များမှာ အများအားဖြင့် အမှုဖြစ်စေဒနာနှင့် မသက်ဆိုင်ခြင်း, ကိုးကားတင်ပြချက်များ မမှန်ကန်ခြင်း, အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူချက်များ အလဲလဲ အမှားမှား ဖြစ်နေခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

သို့ရာတွင် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့သည် တာဝန်ဝတ္တရားရှိသည့်အတိုင်း စေဒနာချက်များကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း, သောဓနာချက်များကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် မိမိတို့ ဝိနိစ္ဆယချမှတ်ရမည့် အထည်ကိုယ် အကြောင်းအရာများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းသို့ ပြုလုပ်ရာတွင် စေဒကဆရာတော်များ တင်ပြသော စာအုပ်စာတမ်း တိတ်ခွေအထောက်အထားတို့မှာ တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ ၎င်း၏ တပည့်လက်သား လူတစုတို့၏ လက်ရာအမှုန်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံအထောက်အထား ခိုင်လုံသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ ထို့ပြင် စေဒကဆရာတော်များ၏ ထိုသက်သေခံ စာအုပ်စာတမ်းတို့မှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြသော အချက်တို့အရ စုဒိတကတို့သည် မိမိတို့ဘာသာ မည်သူကိုမျှ မထိခိုက်စေပဲ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်မှုမျိုးမဟုတ်ပဲ ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို မေးတင်၍ ဆန့်ကျင်ကာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းရှင်လူတို့၏ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုကို ထိပါးစေလျက်ရှိသည့် အချက်ကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။

ထို့ပြင် လူသေလူဖြစ်ဝါဒသည် ဘုရားတရားတော်နှင့် မည်သို့မည်ပုံ ဆန့်ကျင်သည်ဟု စေဒက ဆရာတော်များက ကိုးကားလျောက်ထားသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ စကားရပ်များသည်လည်း သူအရှိအတိုင်းပင် ဖြစ်၍ သာဓကမြောက်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်၊ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင် ချေပလျောက်ထားသော အချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား မည်သို့မည်ပုံ စေဒနာနှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်း ကိုးကားတင်ပြချက်များ မမှန်ကန်ကြောင်း အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူချက် လွဲမှားကြောင်းတို့ကို သိသာရုံမျှ ဆက်လက်၍ စိစစ်ဖော်ပြထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။

စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်၏ သောဓနာချက်ကို စိစစ်ချက်

၇။ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် သောဓနာတင်လွှာ၌ လူသေလူဖြစ်ဝါဒခိုင်လုံကြောင်း သူ၏ဆရာ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ဘက်မှ ရှေ့နေလိုက်သောအားဖြင့် သံယောဂ-သုတ်အပြင် သုတ်ပေါင်း ၂၂-သုတ်ခန့် ဖော်ပြဖြေရှင်းခဲ့သည်၊ ဖြေရှင်းရာ၌ အဘိဓမ္မာ သဘောအားဖြင့် စဉ်းစားခြင်း မပြုပါဟု ဆိုပြီးအဘိဓမ္မာသဘောနှင့်

မလွတ်ကင်းသော တနည်းဆိုသော် အဘိဓမ္မာသဘောကို အခြေခံသော သုတ်တို့ကို ဖော်ပြသွားလေသည်၊ ဤသည်မှာအဘိဓမ္မာဟုတ်-မဟုတ် ခဲ့ဝေတတ်သော ပညာမရှိ၍ ဆိုမိဆိုရာ ဆိုမိခြင်းဖြစ်၏၊ သုတ်များများဖော်ပြနိုင်လျှင် ဂုဏ်ရှိသည်-လူအထင်ကြီးမည်ဟု နှလုံးသွင်းဖြင့် ဤမျှသုတ်တွေ့ များများထုတ်၍ ပြသွားခြင်းဖြစ်ဟန်တူသည်၊ အချို့သုတ်များသည် မိမိထင်သလို မိမိဘက်က မရပ်တည်ပဲ မိမိခေျပချက်ကို ပြန်လည်ချေဖျက်နေသည်ကို သတိပြုမိဟန် မရှိပေ၊ သခင်မြတ်ဆိုင် ဖော်ပြသော အချို့သုတ်များကားလူသေလူဖြစ်နှင့် မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိ၊ ခုတ်ရာတပါး ရှရာတခြားပေတည်း။

၇။ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ဓမ္မစကြာသုတ်ကို ကိုးကားရာ၌ 'ယာယံ တဏှာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ' စသော အပိုဒ်ကလေးကိုမျှဆာ ကွက်ယူပြီးလျှင် အဓိပ္ပာယ်ကို လည်း "အကြင်တဏှာသည် ဘဝကိုဖြစ်စေတတ်သော နှစ်သက်စွဲကပ်မှုနှင့်တကွ ထိုထိုဘဝကို နှစ်သက်တတ်၏၊ အဘယ်သို့နည်း- ကာမကိုဆာလောင်ခြင်း၊ ဘဝကို ဆာလောင်ခြင်း၊ မရှိသော ဘဝကို ဆာလောင်ခြင်း၊ ဤသို့ဆာလောင်ခြင်း ဖြစ်နေရာမှ အစွဲဥပါဒါန် အဆင့်သို့ ရောက်ရပြန်၏" ဟု ဖော်ပြလျှောက်ထားခဲ့၏။

'တဏှာ'ကို ဘာသာပြန်ရာ၌လည်း သူတို့ဆရာ ညွှန်ပြထားသည့်အတိုင်း 'ဆာလောင်မှု' ဟူ၍သာလျှင် ဘာသာပြန်သည်၊ ဘုရားဟော ဓမ္မသင်္ဂီပါဠိတော် နိက္ခေပကဏ္ဍပါဠိတော်၌ တဏှာကို ပိပါသာ=ရေတ်သလို ငတ်သော တရား။ ဧောာ=တုန်လှုပ်တတ်သောတရား။ ဇာလိနီ=ပိုက်ကွန်နှင့်တူသောတရား။ သုတ္တံ=ကြိုးကဲ့သို့ ချည်နှောင်တတ်သောတရား။ သိနေဟော=အစေးကဲ့သို့ စေးကပ်တတ်သောတရား။ လတာ=နွယ်ကဲ့သို့ ဖက်တွယ်ဖျက်ဆီးတတ်သောတရား။ စသည်ဖြင့် တဏှာ၏သရုပ်သဘောများကို များစွာ ဆိုထားပါလျက် ဤမှုမှ တဏှာဟူသော စကားလုံးဖလှယ်မှုဖြင့် ထွက်လာသော အနက်တချက်ထဲကိုသာ ကောက်ယူ ဘာသာပြန် နေကြသည်။

ဝိဘင်္ဂတဏှာကိုလည်း 'မရှိသောဘဝကို ဆာလောင်ခြင်း'ဟု အလွန်လွဲမှားစွာ ဘာသာပြန်ထား၏၊ မရှိသောဘဝကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဆာလောင်၍ မဖြစ်နိုင်၊ အမှန်စင်စစ် ဝိဘင်္ဂတဏှာဟူသည်ကား သေပြီး နောက်ဘဝမရှိ၊ ဘဝပြတ်၏ ဟူသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအယူကို သာယာသောတဏှာ ဖြစ်ပေသည်၊ ဤအနက်မှန်ကို ဖော်ပြခဲ့သည်ရှိသော် သခင်မြတ်ဆိုင်သည် မိမိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအယူရှိနေကြောင်း ပေါ်ထင်သွားမည်စိုး၍ လှီးလဲပြီး ယခုလို 'မရှိသောဘဝကို ဆာလောင်ခြင်း'ဟု သူ့ဆရာ၏ အာဘော်အတိုင်းမြန်မာပြန်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပေသည်၊ ဤသို့လျှင် ဓမ္မစကြာသုတ်ကို ကိုးကားသော်လည်း လိုရာကွက်၍ယူကာ အဓိပ္ပာယ်ကိုဖျက်လျှက် လွဲမှားစွာဆိုခဲ့သည်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပဒ်ကို ကိုးကားပြန်သောအခါ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ဘဝပစ္စ-ယာဇာတိ-ဤနှစ်ပုဒ်မျှကိုယူ၍ စဲ့လမ်းမှဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ပုံ ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ပုံ ဤနှစ်ကွင်း ဤနှစ်ဆက်ကိုသာ ကွက်၍ဆို၏။

ဓမ္မစကြာနှင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပဒ်သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ကို မည်သို့မျှ ထောက်ခံချက်မပေးပေ၊ ဓမ္မစကြာသုတ်တော်က တဏှာသုံးမျိုးသည် ဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲအမှန်ကို ဖြစ်စေခြင်းကိုသာ ပြသည်၊ လူသေလျှင် လူပဲပြန်ဖြစ်သည်ဟူသော အနက်ကိုမပြချေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပဒ်ပါဠိတော်ကလည်း ဥပါဒါန်လေးပါးတွင် တပါးဖြစ်စေ၊ နှစ်ပါးဖြစ်စေ၊ သုံးပါးဖြစ်စေ ရှိနေသေး၍ စဲ့လမ်းမှုမကုန်သော မည်သူမဆို သတ္တဝါဘဦးဦးသည် သုံးဆယ့်တဘုံတွင် မိမိကံ အားလျော်စွာ တခုခုသောဘုံ၌ ဖြစ်ရဦးမည်၊ ဖြစ်တတ်သည် ဟူ၍ပြသည်၊ ကမ္မဘဝတည်းဟူသော ကုသိုလ်ကံ-အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်မိနေပါက ထိုကံကလည်း ကိလေသာဥပါဒါန်တို့ ခြုံရုံနေပါက ပဋိသန္ဓေ နေရဦးမည်၊ ပဋိသန္ဓေ နေရတတ်သည်ဟူသော အနက်ကိုသာ ပြသည်၊ လူသေလူဖြစ်နှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် မရောင်ရာ ဆီမန်းလိမ်းခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

၉။ ဗဟုဓာတုကသုတ်-ဟီနာဓိမုတ္တိကသုတ်-အာသဒ္ဓသံသန္ဒနသုတ်- ဤတိဝုတ်ဓာတုသောသန္ဒနသုတ်တို့ဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သူ၏ဆရာ ဦးဥက္ကဋ္ဌ တို့ ဆိုလိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ လူသည် လူချင်းသာလျှင် နီးနှောသည်၊ ဆက်စပ်သည်၊ စဲ့လမ်းစရာရှိလျှင် လူ့အဖြစ်ကိုသာ စဲ့လမ်းမည်၊ အိပ်မက်-မက်လျှင် သော်မှ လူ့ အဖြစ် လူ့ အသုံးအဆောင် လူ့ အတွေ့အကြုံကိုသာ မက်သည်၊ ယင်းသို့ လူ့ အဖြစ်ကို စဲ့လမ်း၍ သေလျှင် လူသာပြန်ဖြစ်ရမည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်၊ သို့သော် ဤသုတ်တော်တို့က သခင်မြတ်ဆိုင်ကိုဆဲ့ယူသော ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို လုံးဝမပြချေ။

ယုတ်ညံ့သော နှလုံးသွင်းရှိသူသည် ယုတ်ညံ့သောနှလုံးသွင်းရှိသူနှင့်သဘောချင်းတူသည်၊ စိတ်ချင်းဆက်စပ်သည်၊ သွားအတူ- လာအတူနေသည်၊ တံငါနားနီး တံငါ၊ မုဆိုးနားနီး မုဆိုးဟူသော မြန်မာစကားပုံကဲ့သို့ အကျင့်ချင်း စိတ်နေသဘောထားချင်း အမူအရာချင်း တူရာတူရာ ပေါင်းဆုံမိတတ်သည်ဟူသော အနက်ကိုသာ ပြသည်။

အခြားပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများ၌လာသော "အာသဒ္ဓဿ သဒ္ဓကထာ ဒုက္ကထာ၊ ဒုဿီလဿ သီလကထာ ဒုက္ကထာ"[၁] သဒ္ဒါတရား မရှိသောသူအား သဒ္ဓါတရားအကြောင်းနှင့် စပ်၍ပြောလျှင် မကောင်းသောစကား ရန်စသောစကားဖြစ်သွားသည်၊ အကျင့်ပျက်သောသူအား အကျင့်သီလနှင့် ပတ်သက်၍

၁။ အံ၂။၁၅၉။

ဂုဏ်ကျေးဇူးစသည်မျှားကို ပြောဆိုလျှင် ထိုစကားသည် ထိုသူအဖို့ နားခါးစရာ ဖြစ်သည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်မျိုးကိုသာ ရည်ရွယ်၍ "အဿဒ္ဓါ အဿဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒေန္တိ သမေန္တိ" စသည်ဖြင့် သဒ္ဓါတရားမရှိသူသည် သဒ္ဓါတရား မရှိသူနှင့် သဘောချင်း နှီးနွယ်စပ်ဟပ်သည်၊ အရှက်အကြောက်မရှိသောသူသည် အရှက် အကြောက်မရှိသောသူနှင့် သဘောချင်း နှီးနွယ်စပ်ဟပ်သည်၊ပြောင်းပြန်အားဖြင့် ပညာရှိနှင့် ပညာမဲ့သောသူ စပ်ဟပ်၍မရ၊ ပျင်းရိသောသူသည် ဇဲ့ကောင်းသော လုံ့လရှိသောသူနှင့် မတွဲ ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်မျိုးကို အသဒ္ဓသံ-သဒ္ဓနသုတ် စသည်တို့က ပြဆိုပေသည်။

၁၀။ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ဤသုတ်တို့ကို ဖော်ပြ၍ ဓာတ် နည်းအားဖြင့် လူသေလူဖြစ်ကို ရှင်းလင်းပြမည်ဟု ခန့်ခန့်ကြီးဆို၏၊ သို့သော် အဇက်တွင် ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း သုတ်တော်တို့၏ အနက်သွားကား ဟခြား သခင်မြတ်ဆိုင်တို့ ရည်ညွှန်းသော အနက်ကား တခြားဖြစ်၍နေသည်ကိုသာ တွေ့ရပေသည်။

အာယတနနည်းဖြင့် ရှင်းလင်းမည်ဟူ၍ သဠာယတန၀ဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ-မဟာသဠာယတနသုတ်-ကုလ္လူပမသုတ်-စသည်တို့ကို ကိုးကားပြန်၏၊သို့ထုတ်ဝင် မဟာသဠာယတနသုတ်တော်က အာယတနခြောက်ပါးကို သေချာစွာ နားမလည်လျှင် သတ္တ၀ါသည် စံလမ်း တပ်မက်တတ်၏၊ စံလမ်းတပ်မက်သောသူအား ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့သည် ပူဒားစီးခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏၊ ကိုယ်စိတ်တို့၏ ပူပန်ခြင်း အတွင်းက ပူလောင်ခြင်း ကိလေသာ ပူအိုက်ခြင်းတို့သည် တိုးပွားကုန်၏၊ ထိုသတ္တ၀ါသည် ဒုက္ခ၀ေဒနာကို ခံစားရ၏၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ် မျိုးကိုသာ ဟောထားပေသည်။

သုံးဆယ့်တဘုံတွင် မည်သည့်သတ္တ၀ါမဆို အာယတနခြောက်ပါးကိုသေချာစွာ သဘောမပေါက်သေးပါက ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ပွားစီးနေမည်သာ၊ ပူပန်ခြင်း စသည်တို့ တိုးပွားနေမည်သာ၊ ဒုက္ခ၀ေဒနာကို ခံစားရမည်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားတတ်သောသူအဖို့ သုတ်၏အဓိပ္ပာယ်ကို အနည်းငယ်သုံးသပ်ရုံမျှဖြင့် လူသေလူဖြစ်နှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရမည်ဖြစ်၏။

ရာဂရှိနေသောသူသည် ရာဂကို အကြောင်းပြု၍ အကြောင်းအားလျော်စွာ ကုသိုလ်အကုသိုလ်လုပ်နေပေမည်၊ အကုသိုလ်လုပ်လျှင် ကမ္မနိယာမသဘော အတိုင်း အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးကို ခံစားရာ အပါယ်လေးဘုံသို့ ရောက်မည်၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်မျိုးသာ ထွက်သည်၊ ကုသိုလ်ပြုမိလျှင်လည်း အလားတူပင် သုဂတိဘုံသို့ ရောက်မည်။

၁၁။ တဖန်နိဒါန၀ဂ္ဂသံယုတ် "အတ္တိရာဂသုတ်"ကို ကိုးကားဖော်ပြပြန်၏၊ ထိုသုတ်၏ မူရင်း အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို စိစစ်ကြည့်ပြန်သောအခါ ဤသို့ တွေ့ရပေ၏၊

"ရဟန်းတို့ ကဗင်္ဂီကာရ အာဟာရဟု ဆိုအပ်သော စားဖွယ်သောက်ဖွယ်၌ နှစ်သက်တတ် ခုံမင်တတ် စွဲလမ်းတတ်သော တဏှာရှိလျှင် ထိုတဏှာမကင်္ခဋ္ဌာ ဝိညာဏ်သည် တည်တံ့ကြီးပွားလာတတ်သည်၊ ဝိညာဏ် တည်တံ့ကြီးပွားရာ တေဘူမကဝဋ္ဋ နာမ် ရုပ်သက်ရောက်လေတော့သည်၊ နာမ်-ရုပ်သက်ရောက်ရာ တေဘူမကဝဋ္ဋ သဒ်္ဓါရတရား တို့ ပွားစီးကြသည်။ သဒ်္ဓါရတရား တို့ ပွားစီးရာ တေဘူမကဝဋ္ဋ တဖန်ဘဝသစ် ဖြစ်ရတတ်သည်၊ တဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသည်ရှိသော် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း အိုခြင်း သေခြင်းသည် ဖြစ်လေတော့၏၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း အိုခြင်း သေခြင်းရှိသော သဘောတရားကို စိုးရိမ်ခြင်း ပူလောင်ခြင်း ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏ဟု ငါဆို၏၊ ရဟန်းတို့ ဥပမာအားဖြင့် ပန်းဆိုးသမားတယောက် ပန်းချီဆရာတယောက်သည် အဝတ်ဆိုးစရာ ဆေးရေးချယ်စရာရှိခဲ့သော် အနီရောင်, အဝါရောင်, အညိုရောင်, မောင်းသော အရောင်ဖြင့် ပျဉ်ပြားပေါ်၌ဖြစ်စေ နံရံ၌ဖြစ်စေ ပိတ်ပေါ်၌ဖြစ်စေ အင်္ဂါကြီးငယ် အပြည့်အစုံပါသော မိန်းမရုပ်ယောကျ်ားရုပ်ကို ဖန်တီးရာသကဲ့သို့ ထို့နည်းအတူ တဏှာ၊ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်သဒ်္ဓါရ တဖန်ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်း၊ အနာဂတ်၌ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း ရှိခဲ့သော် (ကောန်ပင်) စိုးရိမ်ခြင်း၊ ပူပန်ခြင်း၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို ဖြစ်စေလိမ့်မည်ဟု ငါဘုရားဟောတော်မူ၏။" ဤသို့တွေ့ရ၏၊ ဤအတ္ထိရာဂသုတ်တော်သည် လူသေလျှင်လူဖြစ်ဟူ၏ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မည်သို့ပြပါသနည်း၊ မည်သို့မျှမပြ မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်ပါပဲ ပါဠိတော်အသံပေးလို၍ သခင်မြတ်ဆိုင်က ဆွဲထည့်ထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၂။ အာဟာရလေးပါးတွင် တမျိုးမျိုး၌ တပ်မက်မှုရှိနေသမျှ ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ် သင်္ခါယတန ဖဿ ဝေဒနာ တဏှာ ဥပါဒါန် ဘဝ ဇာတိ ဇရာ မရဏ ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ်ကြီး လည်ရှိနေလိမ့်မည်၊ ဤသို့ စက်ရဟတ်လည်နေသမျှ စိုးရိမ်ခြင်း ပူပန်ခြင်း ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို ဖြစ်စေလိမ့်မည် ဟူ၍သာ ဤအတ္ထိရာဂသုတ်က ဆိုလိုပေသည်၊

လူဖြစ်စေ နတ်ဖြစ်စေ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်စေ ကဗင်္ဂီကာရ အာဟာရဟူသော စားဖွယ်သောက်ဖွယ်ကို လွန်စွာတပ်မက်၏၊ အငန်းမရလိုလား၏၊ ဘဝပေးအသိဖြင့် အစာမရလျှင် မနေတတ်၊ အစာမရရအောင် ရှာ၏၊ ရပြန်သောအခါ ထိုအစာကို လွန်စွာခုံမင်၏၊ ဘုရားရှင်၏ အဆိုဆုံးမသြဝါဒကိုရရှိ၍ အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းတတ်သော ဗုဒ္ဓသာဝကမျှားမှတပါး အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်မျှားအဖို့ အာဟာရသည် သံသရာ၌ လည်ရာလည်ကြောင်း ကြီးမားသော အကြောင်း ဖြစ်၏။

"သမ္မေသတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်အာဟာရဟူသော တည်ကြောင်း ရှိကုန်၏" ဤသို့စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်နှင့်အညီ

အာဟာရ အကြောင်းကြောင့်သာလျှင် အသက်ဇီဝ တည်လျက်ရှိကြသည်။ အသက်တည် မြဲရေးအတွက် သင့်, မသင့် မစဉ်းစား တရားသည်, မတရားသည် နားမလည် ကြီးနိုင် ငယ်ညှဉ်း, အားရှိသူက အားမဲ့သူကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၍ မိမိအစာကို ရအောင်ယူ၏၊ ဤသို့ဆိုလျှင် ဤသတ္တဝါတို့မှာ အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော တဏှာလွန်ကဲမှုကြောင့် "ဒုစ္စရိတ ဒုရာဇီဝ" မကောင်းသော အကျင့် မကောင်းသော အသက်မွေးခြင်း၊ မကောင်းသော ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတို့သည် ပြွမ်းပြွမ်းထ၍ နေလိမ့်မည်၊ ထိုသတ္တဝါတို့အဖို့ မိမိရောက်ရာ နေထိုင်ရာ ပေါင်းသင်းရာ အိုးအိမ်စည်းစိမ် ချစ်သူ ခင်သူ စသည်တို့အပေါ် ဌာန မည်မျှပင် စွဲလမ်းမှုရှိသော်လည်း ကံကခေါ်ဆောင်၍ သွားသဖြင့် ကံအားလျော်စွာ ကျရာဘုံဌာနသို့ ရောက်ကြမည် ဧကန်တည်း၊ ဤကား အတ္ထိရာဂ-သုတ်နှင့် ပတ်သက်၍ သိမှတ်စရာတရား အချက်တည်း၊ လူသေလူဖြစ်နှင့်ကား ပြဒါး တလမ်း သံတလမ်းပေတည်း။

၁၃။ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် လူသေလူဖြစ်စဲချက်၌ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စောဒနာကို ဆက်သက်၍ ဤသို့ ချေပခြာဆိုသည်၊ "သတ္တဝါတဦး၌ စွဲကပ်နေသောတဏှာ, ဥပါဒါန်သည် သတ္တဝါသေပြီးနောက် ရှိမြဲ ရှိလျက် ရှိသည်ဟူ၍ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်က ဟောပါသည်ဘုရား၊ ၎င်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်၊ "ဝစ္ဆ သတ္တဝါသည် ဤကိုယ်ကို ပစ်ချပြီးနောက် တပါးကိုယ်ကို မကပ်ရောက်ရသေးစေကာမူ ထိုအခါ၌လည်း သတ္တဝါ၏တဏှာ, ဥပါဒါန်သည် ရှိမြဲရှိ၏ဟု ငါဆို၏၊ ဥပမာ မီးသည် လောင်စာမရှိသော် လေကိုပင့်စဲလျက် တည်သကဲ့သို့ တဏှာသည် လေကိုပင် မှီလျက်ဖြစ်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ (သဋ္ဌာယတနသံယုတ်—ကုတ္တဟလသာလာသုတ် ၅၅၄) ပါ ဘုရား" ဟု သခင်မြတ်ဆိုင်က ဆိုလေသည်။

ဆရာတော်တို့သည် ငယ်စဉ်တောင်ကျေး ကခေလးဘဝမှစ၍ ယနေ့ အသက် (၆၀) ကျော်ကာလအထိ ဗုဒ္ဓပိဋကတ်စာပေကို မပြတ်သင်အံ ပို့ချဟောပြောရေးသားလာခဲ့ကြ၏၊ အဘိဓဇ, အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်ကြီးများထံ၌လည်း စာပေပရိယတ် ဆည်းပူးခဲ့ကြ၏၊ သို့စဉ်လောက် နှစ်ပေါင်း မြောက်များစွာ ပိဋကတ်ကျမ်းစာများကို သင်အံလေ့ကျက် ချပို့ကျင့်ကြံ လာကြပါသော်လည်း တခါဘူးမျှ " တဏှာသည် လေကိုမှီသည် " ဟု မတွေ့ဘူး မကြားဘူးခဲ့ပေ၊ ဆရာတော်တို့ကိုယ်တိုင် သံယုတ် ပါဠိတော်လာ ကုတ္တဟလသာလာသုတ်ကို အကြိမ်ကြိမ် ကြည့်ရှုသုံးသပ်ကြသော အခါမှာလည်း တဏှာသည် လေကို မှီသည်ဟု မတွေ့ကြရချေ။

သို့ဖြစ်၍ ထိုသို့ ဆဋ္ဌမူပါဠိတော်ကိုသာမက ဘာသာပြန်ကိုပါ ပြန်လည်ဖတ်ရှုသုံးသပ်သောအခါ ထိုသုတ်၌ အမှန်ပါသောစကားများကို ဤသို့ တွေ့ရပေ၏၊

"ဝစ္ဆ ဤကိုယ်ကိုပစ်ချ၍ သတ္တဝါသည် တပါးသောကိုယ်သို့လည်း မကပ်ရောက်သော အခါ၌ ထိုသတ္တဝါသည် တဏှာဟူသော စွဲလမ်းမှုရှိ၏ဟု ငါဆို၏၊ ဝစ္ဆမှန်၏၊ ထိုအခါ၌ တဏှာသည် ထိုသတ္တဝါ၏ စွဲလမ်းမှုဖြစ်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏" ဤသို့သာ ပါရှိပေသည်။

သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ဘုရားမဟောသည်ကို အဟောလုပ်၍ ပြဝံပါပေ၏၊ ကံကံ၏အကျိုးမရှိဟု ပယ်ထားသော သူမျိုးသည် မည်သည့်အကုသိုလ်ကိုမျှ ကြောက်မည် မဟုတ်ပေတကား။

၁၄။ တဖန် ဥပါဒါန်ကို ကံနှင့်တွဲ၍ဖြစ်ကြောင်း ဥပါဒိန္နကံတရားနှင့် ဤသို့ဟောပါသည်ဘုရားဟု ဆိုကာ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်ကို ကိုး၍ ချေပပြန်သည်။

"ရာဟုလာ အဇ္ဈတ္တသန္တန်၌ဖြစ်သော ကြမ်းတမ်းသော ကြမ်းတမ်းခြင်းသို့ရောက်သော အကြင်အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကံတရားသည် ဥပါဒိန္နရုပ်တရားကို အကျိုးပြု၏" ဤသို့ ဆိုထား၏။

ဤနေရာ၌လည်း သခင်မြတ်ဆိုင်ဆိုသလို မဟုတ်ပေ၊ ထိုသုတ်၏ ဆင္ခမူမြန်မာပြန်ကို ကြည့်ရှုသော် "ရာဟုလာ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကိုယ်ဂဲ့စွဲ၍ဖြစ်သော ကြမ်းတမ်းသော ကြမ်းတမ်းခြင်းသို့ ရောက်သော အကြင်အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နမည်သော ကံတရားသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော ရုပ်တရားသည် ရှိ၏၊ ဤဥပါဒိန္န ရုပ်တရားသည် အဘယ်နည်း၊ ဆံပင်, မွေးညင်းစသည်တည်း၊ ဤသို့ ဇော်ဋ္ဌရ၏။

ဤသုတ် ဘာသာပြန်နှစ်မျိုးကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်သောအခါ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဘာသာပြန်၌ ဥပါဒိန္နကံတရားသည် ဥပါဒိန္နရုပ်တရားကို အကျိုးပြု၏ဟု အကျဉ်းအဓိပ္ပာယ် ထုတ်၏၊ ဆင္ခမူ မြန်မာပြန်၌ အဇ္ဈတ္တ ကိုယ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဥပါဒိန္နကံ၏အကျိုးဖြစ်သော ရုပ်တရား (၀၊) ကမ္မဇရုပ်တရားဟု အဓိပ္ပာယ် ထုတ်သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်ကား ပဓာနအားဖြင့် ကံကို အရကောက်၏၊ ဆင္ခ-ဘာသာပြန်က ကမ္မဇရုပ်ကို ပြော၍နေ၏၊ မည်မျှကွာခြားနေသည်ကို သတိပြုကြရာ၏၊ ဤသုတ် နှစ်သုတ်ဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင် ဆိုလိုသည်မှာ ဥပါဒါန်နှင့် ကံတရားသည် တွဲ၍ဖြစ်နေသည်၊ ဤမျှသာ ဆိုလို၏။

၁၅။ တဖန် ဆက်လက်၍ လူသည် တချိန်တခါတွင် နှလုံးသွေးရပ်၍ သေဆုံးပါသည်၊ နှလုံးမီး ဥသွဖတေဇော (ကမ္မဇတေဇောခေါ်) နှလုံးအိမ်စောင့်မီးငြိမ်းသွားသောအခါ သေသည်ဟု ခေါ်ရပါသည်ဘုရား၊ ထိုသေသူမှ နောက်ဆုံးနှာခေါင်းမှ ထွက်သောလေသည် ၎င်း၏နှလုံးတွင် စုဝေးသောဓာတ်

တို့၏ အပြင်လောကသို့ ပို့လွှတ်လာပါသည်၊ ယင်းလေကို မဟာရာဟုလောဝါဒ သုတ်အရ ဥပါဒိန္နခေတ်ဟု ခေါ်ပါသည်၊ ဤသို့ဆိုထားလေသည်။

ဤသောခနာဌ် 'လူသေခါနီး နှာခေါင်းမှ ထွက်သော လေသည် အပြင်လောကသို့ ပို့လွှတ်သွား၏' ဟူသော စကားရပ်သည် လူသေလူဖြစ်ဝါဒ၏ မျိုးစေ့ဖြစ်သော ဂန္ဓဗ္ဗခေတ်ဆိုသည်ကိုချိန်၍ ပြောသော စကားဖြစ်၏၊ သို့သော် ယင်းလေကို မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်အရ ဥပါဒိန္နခေတ်ဟု ခေါ်ပါသည်ဟု သခင်မြတ်ဆိုင်က 'တို့' လိုက်ပြီး စကားသတ်ထားလိုက်ပုံမှာ ပညာသား ပါလှပေသည်၊ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်မူရင်းကို မကြည့်နိုင်သူများအနေဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်ကို ဖတ်လိုက်သောအခါ သခါနီး နှာခေါင်းမှ ထွက်သော လေကို ဥပါဒိန္နခေတ်ဟု သတ်မှတ်ပြီး ဘုရားရှင်ကပင် လက်ခံထားသလို နားလည်သွားနိုင်သည်၊ သို့မဟုတ် သေခါနီး ထွက်သော ဂန္ဓဗ္ဗခေတ်ဆိုတာ ဘုရားဟောတရားနှင့် အညီပါတကားဟု မှောက်မှားစွာ နားလည်သွားနိုင်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်၏ တင်ပြချက်သည် ပညာသား ပါလှသည်ဟု ဆိုခြင်းဖြင့်ပေသည်။

သို့ရာတွင် ယခုအခါ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ မြန်မာပြန် ကျမ်းဂန်အပြည့်အစုံရှိနေပြီး ထိုကျမ်းတို့ကို ဖတ်တတ်သူ နားလည်သူ သင်အံ့ပို့ချနေကြသူ သာသနာစောင့် ပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိနေသည်ဖြစ်၍ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ 'ပြုစားချက်' ကို ကုစားနိုင်ကြပေသည်။

အမှန်စင်စစ် သေခါနီး (နှာခေါင်းမှဖြစ်စေ၊ အောက်ဒွါရမှဖြစ်စေ)ထွက်သော လေနှင့် ပတ်သက်၍ သခင်မြတ်ဆိုင် တွန်းပို့ချင်သောအချက်နှင့် မဟာ-ရာဟုလောဝါဒသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားဟောသော ဥပါဒိန္နခေတ်လေသဘောကား လုံးဝ မတူချေ၊ ကြွက်နှင့် ဆင်ကဲ့သို့ အရာရာဘွင် ကွဲပြားခြားနားပေသည်၊ ဤအချက်ကို ပို၍ထင်ရှားစေရန် ဘုရားဟော မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ် မြန်မာပြန် ကောက်နုတ်ချက်ကို ဖော်ပြအပ်ပေသည်။

"ရာဟုလာ ဝါယောဓာတ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဝါယောဓာတ်သည် အချို့ကား အတ္တဇတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်၏၊ အချို့ကား ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ဖြစ်၏၊ ရာဟုလာ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ အတ္တဇတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ကိုယ်ကိုစဲ၍ ဖြစ်သော ထောက်ပံ့ခိုင်မာသော ထောက်ပံ့ခိုင်မာခြင်းသို့ ရောက်သော အကြင် ဥပါဒိန္နခေတ်သဘောသည် ရှိ၏၊ ဤဥပါဒိန္နခေတ်သဘောသည် အဘယ်နည်း ဟူမူ အထက်သို့ ဆန့်ဘက်သောလေ, အောက်သို့စုန်ဆင်းသောလေ,

ဝမ်းဌ် တည်သောလေ, အူအတွင်းဌ် တည်သောလေ, အင်္ဂါကြီးငယ်သို့ အစဉ်လျောက်တတ်သော လေ, ထုက်သက် ဝင်သက်လေ, ထို့အပြင် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်ဌ် ဖြစ်သော ကိုယ်ကို့စွဲ၍ဖြစ်သော ထောက်ပံ့ခိုင်မာသော ထောက်ပံ့ ခိုင်မာခြင်းသို့ ရောက်သော အခြား အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နဓာတ်သဘောသည် ရှိ၏၊ ရာဟုလာ ဤအလုံးစုံသော ဓာတ်သဘောကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်ဌ် ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

အမှန်အားဖြင့် အကြင် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်ဌ် ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည်လည်းကောင်း အကြင် ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်ဌ် ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည်လည်းကောင်း ရှိ၏၊ ထိုအလုံးစုံသော ဝါယောဓာတ်သည် ဝါယောဓာတ်ချင်း တူသည်သာတည်း၊ အလုံးစုံသော ထို့ဝါယောဓာတ်သည် ငါပိုင်ဥစ္စာမဟုတ်၊ ထို့ဝါယောဓာတ်သည် ငါမဟုတ်၊ ထို့ဝါယောဓာတ်သည် မိမိကိုယ်အတ္တမဟုတ်ဟူ၍ ဤသို့ ထို့ဝါယောဓာတ်သဘောကို မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ကောင်းစွာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုအပ်၏၊ ဤသို့ ထို့ဝါယောဓာတ်ကို မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ကောင်းစွာ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ရှုပြီး၍ ဝါယောဓာတ်ဌ်ငြီးငွေ့၏၊ ဝါယောဓာတ်ဌ် စိတ်သည်တပ်ခြင်း ကင်း၏[၁]။

(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် မြန်မာပြန်)

ဤဘုရားဟောပါဠိတော် အထင်အရှား ဖော်ပြချက်မှာ ထို့ဝါယောဓာတ်ကို ဝိပဿနာရှုရန် ဆုံးမခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ဝါယောဓာတ်ကို ငြီးငွေ့ပြီး ဝါယောဓာတ်ဌ် စိတ်တပ်ငြိခြင်းကင်းစေရန် ဖြစ်၏၊ လူသေလူဖြစ် ဆရာတပည့်တို့ ဆွဲယူချင်သလို "သေခါနီးထုက်သော ဝါယောဓာတ်က အာကာသထဲ ပျံလွှင့်နေပြီး အချိန်အတန်ကြာသောအခါ လူတဦးဦး၏ နှာခေါင်းထဲ ပြန်ဝင်၍ သုက်တွေဖြစ်ပွားစေလျက် လူမျိုးစေ့ ကျပြန်ရော" ဆိုသည့် လုံးဝ မဖြစ်နိုင်သော စိတ်ကူးအိပ်မက်ကို အထောက်အကူမပြုချေ။

တဖန် သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် မလ္လိကာသုတ် ၇၅-ကို အထောက်အထားပြု၍ "ဤဌ် မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ ဟောပါသည်ဘုရား၊ အစဲ့ဆုံး အချစ်ဆုံးသည် မိမိကိုယ်ကိုသာတည်း၊ အဘယ်အရပ်သို့ လှည့်လည်ရှာဖွေစေကာမူ ဘယ်အရပ်တွင်မှ မိမိကိုယ်ထက် ပို၍ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သောသူကို မတွေ့နိုင်၊ ဤအတိုင်းသာတည်း၊ ဤသို့လျှင် အတ္တဝါဒုပါဒါန်သည် ရှေးဆောင်ဥပါဒါန် ဖြစ်နေသည်ဟု ဆရာတော်အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ မိန့်ဆိုပါသည်ဘုရား၊ ဤဘုရားဟော

၁။ မ မြန် ၂၊ ၉၂၊၉၃။

တရားကို ကျော်ပြီး တိရစ္ဆာန်နှင့် မိုးပေါ်က နတ်ပြဟ္မာဖြစ်နိုင်သည်ဆိုသော အယူကို ဆရာတော် အချင်ဉက်ဌက စဉ်းစားခြင်းမပြုတော့ပါ ဘုရား" ဟု သခင်မြတ်ဆိုင်က သောဓနာတင်လှာ၌ ဆို၏။

၁၆။ ထို့ပြင် လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ ၁၁၃-၌ သူတို့ဆရာတပည့်နှစ်ယောက် ဆွေးနွေးပုံကိုလည်း ဤသို့ ရေးသားထား၏။

"ဆရာတော် ဆိုလိုတာက အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကလဲရင် ကျန်တဲ့ဥပါဒါန် တရား အကြောက်အကန် ကိုယ်ရေးကိစ္စ အကြီးအကျယ် အသက်နဲ့ ထိလာရင် ပြုတ်လို့ရတယ်၊ ပြုတ်အောင်ပြတ်အောင် ဖြစ်နိုင်ကြတယ်၊ ဒီလိုမဟုတ်လား--ဆရာတော်" "အေးလေ--ဒီအတ္တဝါဒုပါဒါန်ဆိုတာက အသို့မဟုတ် တရားကြီးပဲကွ၊ အသို့မဟုတ်ဆိုတာက ဒို့ဥဒါန်းပါဠိတော်အရ စာစကားနဲ့ပြောရရင် အရဟတ္တမဂ် အရိယာအဆင့်ရောက်မှ ပြုတ်တဲ့ တရားကြီးပဲ၊ အလွန်ခိုင်တဲ့ အစဲကြီးပဲကွ"

တဖန် စာမျက်နှာ ၁၁၈-၌—

"ကိုင်း ဒါဖြင့် ဒီအတ္တပါဒုပါဒါန်ကို ပုထုဇဉ်ကအစ အနာဂါမ်အထိ စဲတဲ့ အစဲအားလုံးရဲ့ အစဲဘုရင် ထိပ်ခေါင်တင်ဆိုတာ ဒို့အာဿဉ်ပြုယင် ကန့်ကွက်စရာမျိုသေးသလား" ဟု ဆိုပုံကို ရေးသားထားသည်။

၁၇။ အဃက်ပါ အဆိုသုံးရပ်ဟုင် ဦးဉက်ဌမှအစ သူ၏တပည့် အဆက်ဆက် တို့သည် အတ္တဝါဒုပါဒါန်နှင့် ကာမုပါဒါန်ကို ရောထွေးထက်အောက် ဝောက်ထိုး ပြောင်းပြန် ယူဆလျက်ရှိကြောင်း ဝတ္ထုရ၏၊ အမှန်မှာ အတ္တဝါဒုပါဒါန်သည် အနာဂါမ်အထိ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မပြုတ်သေးပဲရှိ၏၊ ဤသို့ အတ္တဝါဒုပါဒါန်နှင့် ကာမုပါဒါန်တို့သည် သရုပ်သဘောအားဖြင့် ကဲပြားလျက်ရှိကြသည်။

တဖန် ကဲပြားနေသော အတ္တဝါဒုပါဒါန်နှင့် အသိမာနကို "ဒီအတ္တဝါဒုပါဒါန်ဆိုတာက အသိမာနတရားကြီးပဲကွ" ဟု အတူထား၍ ဦးဉက်ဌဆို၏၊ အမှန်ကား မူလပဏ္ဏာသ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ် စသည်၌ အသိမာနနှင့် အသိဒိဋ္ဌိနှစ်မျိုး ရှိကြောင်း အသိဒိဋ္ဌိခေါ် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်သည် သောတာပန်ဘဝ၌ပင် ကင်းပြတ်ပြီးဖြစ်သော်လည်း အသိမာနကား အနာဂါမ်ပဋိလ် အထိ ရှိနေသေးကြောင်း လာသည်ကို သတိမပြုမိခြင်းကြောင့် ဆိုမိခြင်းဖြစ်၏၊ ထင်ရှားစေအံ့။

"ယတော ခေါ ။ပ။ ပဋိဃာနုသယံ ပဋိဝိနောဒေတွာ အသ္မိတိ ဒိဋ္ဌိ မာနာနုသယံ သမူဟနိတ္ဝာ အဝိဇ္ဇံ ပဟာယ ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ- ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ"[၁]

၁။ မ ၁။ ၅၀။

မြန်မာပြန်

အကြင်အခါ၌ ။ပ။ သိဂ္ဂဟန်းသည် ပဋိဃာနုသယကို ပယ်ခွာ၍ ငါဟူ၍ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိနှင့် တူသော မာနာနုသယကို နုတ်ပယ်၍ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်၍ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေ၍ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ဒုက္ခ၏ အဆုံးကို ပြု၏။

ဤပါဠိတော်၌ ဒိဋ္ဌိ မာနာနုသယံ ဟူသော စကားတွင် အသို့ဒိဋ္ဌိနှင့် အသို့-ဟာန နှစ်မျိုး ပါဝင်နိုင်သောကြောင့် ဤဒိဋ္ဌိ အရဟာတ္တမဂ်, ဖိုလ်ကို ဆိုလိုရကား အသို့မာနကိုသာ ယူဖော်လိုသည် ဖြစ်၍ အဋ္ဌကထာဆရာက.....အသို့တိ ဒိဋ္ဌိ မာနာနုသယန္တိ ဒိဋ္ဌိသဒိသံ မာနာနုသယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ....ဟု ယင်းအဋ္ဌကထာ ၂ပဒ္ဓ-ဒို့ အမှာအထား မိန့်ကြားတော်မူသည်၊ အခိုပွာယ်ကား အတ္တဝါဒုပါဒါန် ခေါ် ဝိဋ္ဌာနုသယကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်ပြီးဖြစ်၍ ဤအရဟတ္တမဂ်အရာတွင် မာနာနုသယကိုသာ ယူရမည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မသိ၍ဖြစ်စေ သိလျက် အမှန်ကို မျက်ကွယ်ပြုလို၍ ဖြစ်စေ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကို "အရဟတ္တမဂ် အရိယာအဆင့်ရောက်မှ ပြုတ်တဲ့တရားကြီးပဲ၊ အလွန်ခိုင်တဲ့ အစွဲကြီးပဲ" ဟူ၍လည်းကောင်း "အားလုံး၏ အစွဲဘုရင် ထိပ်ခေါင်တင်" ဟူ၍ လည်းကောင်း ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် တစ်တစ်ခွခွ မှားမှားယွင်းယွင်း ဆုံထားပေသည်။

တပည့်ကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်က "အတ္တဝါဒုပါဒါန်က လွဲရင် ကျန်တဲ့ဥပါဒါန်တွေဟာ ပြုတ်အောင် ပြတ်အောင် ဖြစ်နိုင်ကြတယ်၊ ဒီလိုမဟုတ်လား ဆရာတော်" ဟု သူကိုယ်တိုင်က နားမလည်သည့်အတိုင်း မေးရာ "အေးလေ" ဟု ဆရာကလည်း ရော၍ လိုက်၏၊ ဤသို့လျှင် ဆရာတပည့် နှစ်ဦးသားတို့၏ အမှားဒေသနာသည် ဤသောမနာအဖြေလှာဉ့် လာ၍ ထင်ဟပ်လျက် ရှိနေပေသည်။

ထို့ပြင် မလွိကာသုတ်ကို ကိုးကား၍ အတ္တဝါဒုပါဒါန်က ရှေ့ဆောင်ဥပါဒါန် ဖြစ်နေသည်ဟု ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌက မိန့်ဆိုပါသည် ဟူသော စကားနှင့် စပ်၍ စိစစ်ရာတွင် ဤသို့ တွေ့ရ၏၊ မလွိကာမိဖုရားက "အရှင်မင်းမြတ် အကျွန်ုပ်အဖို့ မိမိထက် ပို၍ ချစ်ရမည့်သူ တစုံတယောက်မျှ မရှိပါ" ဟူ၍ ဖြေဆိုပြီးနောက် ကောသလမင်းကြီးအား "အရှင်မင်းကြီးမှာကော မိမိထက်ပို၍ ချစ်ရမည့်သူ တစုံတယောက်ရှိပါသလား" ဟု မေးရာ "မယ့်မို့ ငါ့ မလွိကာ နတ္ထည္ဉာ ကောစိ အတ္တာနာ ပိယတရော" = အာဘယ်မလွိကာ ငါ့မှာလဲ မိမိထက် ပို၍ ချစ်ရမည့်သူ မရှိ" ဟု ပြန်ပြောပြီး ကောသလ မင်းကြီးသည် ဤအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်၍ လျှောက်ထားသော

အခါ မြတ်စွာဘုရားက သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပထမ မလ္လိကာသုတ် ၂၅-၌ အောက်ပါအတိုင်း ဟောတော်မူခဲ့သည်။

"မိမိထက်ပို၍ ချစ်ရမည့်သူကို အလုံးစုံသော အရပ်ရှစ်မျက်နှာတို့၌ စိတ်ဖြင့် (၀၊-စေ့ စေ့ စပ်စပ်) လှည့်လည်၍ ရှာသော်လည်း မည်သည့်နေရာမှ မတွေ့နိုင်၊ ဤနည်းအတိုင်း အခြားသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း မိမိကိုယ်ကို အသီး အသီး ချစ်မြတ်နိုးကြသည်သာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ကျိုးကိုယ်စီးပွားကို အလိုရှိသော သူသည် သူတပါးကို မညှဉ်းပန်း မနှိပ်စက်ရာ"[၁] (မညှဉ်းပန်၊ မနှိပ်စက်ပါလေနှင့်)။

၁၈။ ဤနေရာ၌ ပသေနဒိကောသလမင်း, မလ္လိကာမိဖုရားတို့ ပြောသော စကား, ဘုရားရှင်ဟောတော်မူသော တရားစကားတော်တို့၌ မိမိ-မိမိ ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် 'အတ္တ'ကို ဆိုလိုသော မိမိမဟုတ်၊ အတ္တဝါဒနှင့် မည်သို့မျှ ပတ်သက်ခြင်း မရှိခဲ့၊ အမှန်ကားသမုတိသစ္စာ (Conventional Truth)ဟု ခေါ်ဆိုကြသော လောကဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းသာဖြစ်၏၊ မိမိကိုယ်ကိုညွှန်ပြသော စကားသာ ဖြစ်ပေသည်။

သမ္မာညုဘုရားရှင်တို့သည် ကိုယ်တိုင် ထိုးထွင်းသိမြင်တော်မူထားသော တရားမွေမျှားကို ပြန်လည်ဟောကြားသောအခါ သမုတိသစ္စာဖြစ်သော လောကဝေါဟာရများကို အသုံးပြု၍ ဟောကြားရပေသည်၊ ယင်းသို့ ဟောကြားရာ၌ မိစ္ဆာဉာဏ်ရှိသူတို့အနေဖြင့် မိမိလိုရာဆွဲ၍ အနက်ကောက်မယူနိုင်ရန် ပရိယာယ်စကားလုံးများစွာ ကူ၍ပေးခဲ့သည်၊ သို့ရာတွင် စုဏ္ဏိယစကားပြေမဟုတ်ပဲ ပါဠိဂါထာများ၌မူ ပရိယာယ်တူ ကူ၍မပေးနိုင်ပေ၊ မိစ္ဆာဉာဏ်ရှိသူတို့သည် ဤအချက်ကို အကွက်ကောင်းယူ၍ ပါဠိဝေါဟာရ၏အနက်ကို မိမိလိုရာ ဆွဲယူဖော်ပြကြလေသည်၊ အထူးသဖြင့် အနတ္တဝါဒက နှိမ်ဆားခြင်းခံနေရသော အတ္တဝါဒီတို့သည် အမြှောက်ထောင်ရန် အကွက်ချောင်းနေသည့်အားလျော်စွာ ဆင်တူရိုးမှားလုပ်၍ ရမည့်နေရာမျိုး၌ ဝင်ပူးကြလေသည်၊ အထက်ပါ ပါဠိဂါထာ၌ ပါရှိသော အတ္တနာ, အတ္တာ, အတ္တနောဟူသော ပါဠိဝေါဟာရများ၏ "မိမိကိုယ်" ဟူသော အနက်မှန်ကိုဖယ်ပြီး ငါငါငါဟူသော အတ္တအနက်ကို သွတ်သွင်းယူကြလေသည်။

၁၉။ **မစ္စစ်ရိုက်စ်ဒေးဗစ်နှင့် သူမ၏နေရာကိုဆက်ခံသော မစ္စစ်အိုင်ဘီဟော်နာတို့ကဤသို့သော လောကဝေါဟာရ သမုတိသစ္စာ အသုံးကို အမြှောက်ထောင်ကာ ဓမ္မစကြာနှင့် တဆက်တည်း ဟောထားသော အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကြီးကို မသိဟန်ဆောင်၍ ပုဒ္ဓသည် အတ္တကို မပယ်၊ အနတ္တဝါဒဆိုသည်မှာ ပုဒ္ဓ၏**

၁။ သဗ္ဗာဒီသာ အနုပရိဂမ္မ စေတသာ၊ နေဝဇ္ဈဂါ ပိယတရမတ္တနာ ကွစိ။
ဧဝံ ပိယော ပုထု အတ္တာ ပရေသံ၊ တသ္မာ နဟိံသေ ပရမတ္တကာမော။
(သံ၊ ၁။ ၇၅)

တပည့်သားမြေးတို့က နောက်မှထွင်သော ဝါဒဟု ဆိုကြသည်၊ ယင်းသို့ အနောက်နိုင်ငံက နာမည်ကြီးသော ပါဠိပညာရှင်ကြီးများ၏ အမှားကို မြန်မာပြည် မန္တလေးမြို့ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သူ ဒေါက်တာဆိုနိုက ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မေလထုတ် အလယ်လမ်းမဂ္ဂဇင်း(The Middle Way) နှာ (၄၀) ၌ ကျိသို့ ချေပရေးသားခဲ့လေသည်။

I have read with great concern the article by Miss I.B.Horner on the above subject in your Journal of November 1952. She seems to be entertaining the impression that "early Buddhism of the Vinaya and the Suttapiṭaka does not exactly teach not-self". In support of this view she has marshalled a number of extracts from the scriptures, but without any convincing results. Commenting on these quotations she strangely adds that some of these passages "have been too much overlooked" and that these mention "the logical opposite of Anatta".

I was certainly suprised to see that a Pāḷi scholar of the eminence as Miss Horner understood the passages in the way she did. My shock is, however tempeered by the feeling that perhaps she is following in the footsteps of the illustrous Pāḷi scholar, the late Mrs. Rhys Davids, who towards the end of her days began to suggest similar ideas.

I humbly and respectfully suggest that most of the passages quoted by Miss Horner would be clearer in the meaning if understood in terms of the conventional of the word "self".

Yours R.L.Soni
Burma.

၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလထုတ် မဂ္ဂဇင်းပါ မစ္စစ် အိုင် ဘီ ဟော်နာ ရေးသော ဆောင်းပါးကို ဖတ်မိ၍ အတော်စိတ်မကောင်းဖြစ်ခဲ့ပါသည်၊ ဝိနည်းပိဋကနှင့် သုတ္တန်ပိဋကပါဝင်သော ရှေးကျသော ဗုဒ္ဓဓမ္မသည် အနတ္တဝါဒကို တိုက်စွဲ၍ မသင်ကြားဟူသော အမြင်ကို သူမလက်ခံခဲ့ဟန်ရှိသည်၊ မိမိ၏အမြင်ကို ခိုင်မြဲစေရန် ပါဠိတော်များမှ ကောက်နုတ်ချက်များကို သူမ ထုတ်၍ပြခဲ့လေသည်၊ သို့ရာတွင် သိသာသော အကျိုးတစုံတရာမရှိ ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ သူမ၏ ကောက်နုတ်ချက်များကိုရှင်းလင်းရာ၌ ကျိစာပိုဒ်များကို လူအများတို့က မျက်စိလှုံ့ခဲ့သည် ဟူ၍လည်းကောင်း ကျိစာပိုဒ်များက အနတ္တဝါဒကို ဆန့်ကျင်နေကြောင်း ဖော်ပြသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း သူမက ထူးဆန်းစွာဆိုသည်၊ မစ္စစ်ဟော်နာကဲ့သို့သော ထင်ရှားသည့် ပါဠိစကောလာတယောက်က ကျိစာပိုဒ်များကို ကျိနည်းအတိုင်း

နားလည်ထားသည်ကို တွေ့ရ၍ အမှန်ပင် အံ့ဩမိပါသည်၊ သို့ရာတွင် နာမည်ကျော် ပါဠိပညာရှင် ကွယ်လွန်သူ မစွစ်ရိုက်စ်ဒေးဗစ် သည် သူမ ကွယ်လွန်ခါနီး အခါ၌ အလားတူ အယူအဆမျိုး ယူဆသွားခဲ့ရာ သူမ၏ခြေရာကို မစွစ်ဟော်နာလိုက်နေခြင်းဖြစ်မည်ဟု တွေးမိ၍ စိတ်သက်သာရာ ရပါသည်၊ မစွစ်ဟော်နာ ကိုးကားထားသော(အဘိဓေါဟာရ ပါဠိသော) စာပိုဒ်အများမှာ လောက ဝေါဟာရ အားလျော်စွာ 'မိမိ' ဟူသော စကားလုံး၏ အနက်ကို နားလည်လိုက်ပါက အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းသွားမည်ဟု လေးစားစွာ အကြံပြုပါသည်။

သင်၏–အာရ် အယ်လ် ဆိုနီ
ဗမာပြည်။

၂၀။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တပည့်တို့သည် ငါ, ငါ့ဟာ, ငါ့အိမ်, ငါ့ယာ, ငါ နှင့်စပ်သော သူ စသော လောကဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းဟူသမျှတို့ကို အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဟု ထင်မှတ်၍ ယင်းကို လူသေလူဖြစ်ဝါဒ၏ အခြေခံ ပြုထားခြင်းသည်လည်း မှားယွင်းလှသည်။

သေဆုံးသူ လူတယောက်၏ ဥပါဒိန္နခေတ်သည် လေထုတွင်းသို့ အခြားခေတ်များနှင့် အရောအစပ်မရှိ သီးခြားလွှင့်ပါးသွားပုံ, ထိုလွှင့်သော ခေတ်သည် မူလတူရာ ခေတ်များနှင့် စပ်ရန် သတ္တဝါတို့၏ နှာခေါင်းအတွင်းသို့ ရှူလေနှင့် အတူ ပါသွားကြပုံ, ခေတ်ဘူရာ လူဥစ္ဆာသလျင် ၎င်းတို့၏ သွေးနှင့် ရောစပ်ကာ သွေးမှ သုက်အဖြစ်သို့ ပြောင်း၍ လိုက်ပါသွားပုံကိုလည်း ဦးဥက္ကဋ္ဌက မည်သည့် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာမှာမှ အဆိုအလာမရှိပဲ မိမိ ထင်ရာ မြင်ရာ အကြောင်းယုတ္တိပြု၍ ဆိုခဲ့သည်။

မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ် ပဋိသန္ဓေနေခန်း၌ ဂန္ဓဗ္ဗဟူသော ပဋိသန္ဓေနေမည့် သတ္တဝါကိုလည်း ဂန္ဓဗ္ဗခေတ်ဟု ရှာရှာဖွေဖွေ ထုတ်လုပ်တီထွင်ခဲ့သည်၊ ဤအဆို ဤယုတ္တိတို့ကား အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဟူသော ကွင်းဆက်လည်းကျိုး, ဥပါဒိန္နခေတ် ဟူသော ကွင်းဆက်လည်းပြတ်, ဂန္ဓဗ္ဗခေတ်ဟူသော ကွင်းဆက်လည်း ပဲ့၍နေသဖြင့် လူသေလူဖြစ်တည်းဟူသော လိုအပ်သောအကျိုးကို ဆက်စပ်၍ မပေးနိုင်အောင် ရှိတော့၏၊ ထင်ရာ မြင်ရာ စပ်ဟပ် ဖာထေးထားသော ကွင်းဆက်များဖြစ်၍ လူသေလူဖြစ်ဝါဒအဖြစ်ဖြင့် ဆက်စပ်၍လည်း မရနိုင်ပဲ ရှိလေတော့သည်။ (နောက်၌ အကျယ်ရှင်းဦးအံ့)

၂၁။ ဤတွင် သခင်မြတ်ဆိုင် ညွှန်ပြထားသော အကြောင်းယုတ္တိများအနက် လူနှင့် တိရစ္ဆာန်တို့သည် တဦးနှင့်တဦး အကြိုက်ချင်းလည်းမတူ, အသိချင်းလည်း မတူကြ၊ လူက ပန်းကို လှမှန်းသိ၍ တိရစ္ဆာန်က စားဖွယ်ဟုတင်သည် ဟူသော ယုတ္တိကို ပြ၏၊ ဤယုတ္တိသည် ခိုင်လုံခြင်း မရှိပေ၊ တိရစ္ဆာန်

မှာလည်း အသိရှိသည်သာ ဖြစ်၏၊ သူတို့လည်း အလှအပကြိုက်သည်ပင်၊ တိရစ္ဆာန်တို့လည်း လူကဲ့သို့ပင် သာယာသောအသံကို ကြိုက်သည်၊ ပုလွေသံ ချိုချို တူရိယာသံသာသာကို ကဲ့, နွား, ဆင်, မြင်း, ကျေးငှက် အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည် စိုက်၍ နားထောင်တတ်ကြသည်၊ လူသည် အချို, အဖန်, အငံ, အခါး ကြိုက်သလို သားကောင် ငှက်ကောင်တို့လည်း ကြိုက်သည်ပင်။

၂၂။ သခင်မြတ်ဆိုင်က သွေးသွင်းရာတွင် လူ-လူချင်းမှ သွေးသွင်း၍ ရသည်၊ တိရစ္ဆာန်သွေးကို သွင်းမရ'ဟု ယူဆ်တ်ခုပြု၏၊ ဤအကြောင်းပြချက် သည် လက်တွေ့ကျကျ မှားလေသည်၊ လူ-လူချင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း တမိပေါက် တည်းပင် သွေးချင်းတူပါသလော၊ သွေးအမျိုးအစား မတူလျှင် လူ လူချင်းပင် သွေးသွင်း၍ မရပေ၊ တဖန်လည်း တိရစ္ဆာန်တို့၏ အသွေးအသား ကို အမြဲမပြတ် စားသောက်မှီဝဲနေသော လူတို့၏သွေးနှင့် မတည့်ခဲ့ပါလျှင် ထို တိရစ္ဆာန်တို့၏ အသွေးအသားသည် အဆိပ်အတောက် ဖြစ်လေရာ၏၊ ရောဂါစွဲကပ်နေသော အချို့သူများသည် မျောက်သွေးနှင့် အရက်ကို သောက်ရာမှ ရောဂါပျောက်၍ နာလံထ၍ လာကြ၏၊ ကျန်းမာဝဖြိုး၍ လာကြ၏၊ ဤအချက်ကို ထောက်လျှင် လူ့သွေးနှင့် တိရစ္ဆာန်သွေးသည် ရောစပ်၍ မရလောက်အောင် မတည့်ဟု ဆိုနိုင်ဖွယ် မရှိကြောင်း သိသာလှပေသည်။

၂၃။ အိပ်မက် မက်ရာတွင် လူသည် လူ့အကြောင်းကိုသာ မက်သည်၊ တိရစ္ဆာန်အကြောင်းကို မမက်၊ နတ်ဗြဟ္မာ အကြောင်းကို မမက်၊ ထို့ကြောင့် အောက်သို့လည်း မဆင်း၊ အထက်သို့လည်း မတက်ဟု ယူတ်တိုပြုပြန်၏၊ အိပ်မက် မက်ရာတွင်လည်း အကြောင်းအမျိုးမျိုးရှိရာ ဓာတ်ချောက်ချား၍ မက်ခြင်း တစုံတရာဖြစ်ပျက်ရန် နိမိတ်အဖြစ် အိပ်မက် မက်ခြင်း တွေ့ကြုံခံစားဖူးသည်ကို စဉ်၍ မက်ခြင်း စသည် အကြောင်းများအနက် မိမိအတွေ့အကြုံကိုသာ အများ အားဖြင့် မက်တတ်သည်မှာလည်း ဓမ္မတာလိုပင် ဖြစ်၏၊ သို့သော် တိရစ္ဆာန် အကြောင်း မမက်ဟု မည်သူဆိုနိုင်ပါသနည်း။

ထို့ကြောင့် ဤယုတ်တိလည်း ဖဲ့စုပေါ်၌ တိုင်စိုက်ခြင်းကဲ့သို့ ခိုင်မြဲခြင်းမရှိ ဖြစ်ပေသည်၊ ဃောသကသဋ္ဌေးအလောင်းသည် ခွေးမကြီးအကြောင်းကို စဉ်းစား ယင်း ကွယ်လွန်၍ ခွေးဖြစ်သွားကြောင်း, နွားသတ်သမား ဝက်သတ်သမားတို့ သည် သေခါနီးသောအခါ နွားလိုအော် ဝက်လိုအော်သည်ကို ကြားသိနေကြရ ကြောင်း ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌လာသည်၊ အိမ်၌မွေးထားသော ခွေးကလေး· ကြောင်ကလေး စသည်တို့ကို စိတ်မချနိုင်၍ အရပ်တပါး ခရီးသွားယင်း အိပ်မက် ထွေရာမက်ကြသည်မှာလည်း မငြင်းသာသောအချက် ဖြစ်သည်။

၂၄။ အသံလွှင့်ရုတ္တင် မိတာချင်းတူမှ ဖမ်းရ၍ရသည်ဟု ယုတ္တိတခု ဆို၏၊ သို့သော် ထိုယုတ္တိလည်း လူသေလူဖြစ်အတွက် ကျားကန်ပေးနိုင်ခြင်း မရှိပေ၊ အဘိဓမ္မာ သဘောတရားအရ မဟာဘုတ် ခေတ်ရုပ်တို့သည် ဘုတ်အဆက်ဆက် အားဖြင့် အရုပ်ရုပ်တွင် ပျံ့လွှင့်နေရာ သတ္တဝါတဦးတယောက်သည် အာကာသခေတ်, မနသီကာရ, သောတပဿဒ ဤသုံးမျိုးတို့တွင် တမျိုးမျိုးခို့တဲ့နေလျှင် ထိုဘုတ်အဆက်ဆက်မှလာသော အသံကို မကြားနိုင်ဟု ဆိုထားသည် မဟုတ်လော၊ အကြောင်းမစုံလင်လျှင် အနီးအနား၌ ကပ်လျက်ရှိသော အသံကိုပင် မကြားနိုင်၊ ဥပမာ-နားပင်ရှိသော်လည်း သောတပဿဒ အလွန်အားနည်းလျှင် မကြားနိုင်၊ အထူးပြုပြင်ထားသော ကိရိယာသော်လည်းကောင်း ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်စသော နာမ်ခေတ် အထူးကိရိယာသော်လည်းကောင်း မရှိခဲ့ပါလျှင် ဝေးကွာသောအရုပ်မှ အသံ သိမ်မွေသေးငယ်သော အသံမျိုးကို မကြားနိုင်ပေ။

ထိုနည်းအတူ အဆင်း အရောင်အမျိုးမျိုး အနီးအနား၌ပင် ရှိသော်လည်း စက္ခုပဿဒ အလွန်အားနည်းနေလျှင် မမြင်နိုင်၊ အာရုံက အလွန်မှုန်မှားသေးငယ်နေလျှင်လည်း စက္ခုပဿဒ အားကောင်းစေကာမူ မမြင်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် သဘာဝမှ ပိုမိုကဲလွန်သော အကူအညီဖြစ်သည့် မျက်မှန်မှစ၍ မှန်ပြောင်းအထိ ရုပ်အကူအညီ ဒိဗ္ဗစက္ခုစသော နာမ်အကူအညီမပါလျှင် ထိုရုပါရုံကို ရှိပင်ရှိသော်လည်း မမြင်နိုင်သည်ကား လူတိုင်းလက်ခံထားသော သဘာဝဓမ္မပင် မဟုတ်လော၊ ထို့ကြောင့် ဤယုတ္တိလည်းမခိုင်လုံပေ။

၂၅။ ဤဆိုခဲ့ပြီးသော အကြောင်းအချက် သက်သေသာဓက မြောက်များစွာတို့ဖြင့် စိစစ်ချက်အရ ရုပ်ဝါဒကို အခြေခံ၍ ဟိုဟာပြင် သည်ဟာစုက်, ဖျက်လိုဖျက်, ဖြည့်လိုဖြည့် အကြောင်းမတန် မခိုင်လုံသော ယုတ္တိတို့ကို ပြလိုပြဦးဥက္ကဋ္ဌ ဖန်ဘီးခဲ့သော လူသေလူဖြစ်ဝါဒဘက်က ရှေနေလိုက်သော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ခေျပ သောခနာချက်သည် လောကီ လောကုတ္တရာ နိယာမ ဓမ္မနှင့် မညီညွတ်သည်ဖြစ်၍ တရားမဝင်သည့်အပြင် အဓမ္မ လျှောက်လဲချက်များသာဖြစ်ကြောင်း အမှတ်(၂)သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ စိစစ်သုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

သံယောဂသုတ်နှင့် လူသေလူဖြစ်

၂၆။ စောဒကဆရာတော်များက သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသန အဖွဲ့ချုပ်၏ သစ္စာဓမ္မစာစောင် အတွဲ ၁၊ အမှတ် (၁) ၌ ဟောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌက ဥပါဒါန်မပြတ်သေးတဲ့လူ သေလျှင် လူပဲဖြစ်မယ်လို့ သံယောဂသုတ်၌ ဘုရားဟောကြောင်း ဖော်ပြထားချက်သည် အမှန်တကယ်ရှိနေသော ဘုရားဟောပါဠိတော်

သံယောဂ သုတ်နှင့်လည်းကောင်း အခြား ဘုရားတရားတော်များနှင့်လည်းကောင်း ဆန့်ကျင်လျက်ရှိကြောင်း စောဒနာတင်ခဲ့ကြ၏၊ ယင်း စောဒနာကို စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က ပြန်လည်ချေပရာတွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အာဘော်အတိုင်း ပင် ယောကျ်ားမိန်းမတို့သည် ဥပါဒါန်ကြောင့် သေသောအခါ မူလ လူဘဝ၌ ပင် ပြန်ဖြစ်ကြောင်း ချေပလျှောက်ထားခဲ့ပေသည်။

လူသေလူဖြစ် မဖြစ်(ဝါ)လူသေလျှင် လူသာဖြစ် မဖြစ်ဟူသော အချက်နှင့် ပတ်သက်၍ စောဒက စုဒိတကနှစ်ဘက်လုံး၌ ပြောနေကြသော အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် သတ္တကနိပါတ် သံယောဂသုတ်ကို ကြည့်ရာတွင် ဤသို့ တွေ့ရပေလည်။

"ဣတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇ္ဈတ္တံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ မနသိကရောတိ ဣတ္ထိကုတ္တံ ဣတ္ထာကပ္ပံ။ပ။ ဧဝံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဣတ္ထိ ဣတ္ထတ္တံ နာတိဝတ္တတိ"။

(အံ-သတ္တကနိပါတ် သံယောဂသုတ်)

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့ အမသတ္တဝါသည် မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော အမသတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေ, အပြုအမူ။ပ။ အသင်အပြင်, အမသတ္တဝါတို့၏ မာန်, အလို, အသံ, အဆင်တန်ဆာကို နှလုံးသွင်း၏၊ သူမသည် ထိုခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်မက်၏၊အလှန်မွေလျော်၏၊ ထိုသူမသည် ထိုခုနစ်မျိုးတို့၌ တပ်မက်သည်ဖြစ်၍ မွေ့လျော်သည်ဖြစ်၍ ထိုသူမသည် အပြင်ပ၌ ဖိုသတ္တဝါ၏ ဣန္ဒြေ ။ပ။ အဆင်တန်ဆာကို နှလုံးသွင်း၏၊ ထိုခုနစ်မျိုးသော ဖိုသတ္တဝါ၏ ဣန္ဒြေစသည်တို့၌ တပ်မက်၏၊ အလှန်မွေ့လျော်၏၊ ထိုသူမသည် ထိုခုနစ်မျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဣန္ဒြေစသည်တို့၌တပ်မက်သည်ဖြစ်၍ အလှန်မွေ့လျော်သည်ဖြစ်၍ အပြင်အပ၌ ပေါင်းဖော်ယှဉ်တွဲခြင်းကို အလိုရှိ၏၊ ပေါင်းဖော် ယှဉ်တွဲခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သုခဝေဒနာ သောမနဿဝေဒနာတို့ကိုလည်း အလိုရှိ၏။

ရဟန်းတို့ အမသတ္တဝါ၏ အဖြစ်၌ အလှန်မွေ့လျော်သော သတ္တဝါသည် အဖိုသတ္တဝါတို့၌ ပေါင်းဖော်ယှဉ်တွဲခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် အမသတ္တဝါသည် အမသတ္တဝါ၏ အဖြစ်ကို မလွန်မြောက်နိုင်။

ဖိုသတ္တဝါအတွက်လည်း ဤအတူပင် ဟောတော်မူပါသည်၊ ထို့ပြင် အမသတ္တဝါသည် အမသတ္တဝါအဆင့်မှ လွန်မြောက်၍ အဖိုဖြစ်လာပုံ အဖိုသတ္တဝါသည် အဖိုသတ္တဝါအဖြစ်မှ လွန်မြောက်၍ အမဖြစ်လာပုံကိုလည်း ပြောင်းပြန်ဖော်ပြ၍ ဟောကြားတော်မူပါသည်။

၁။ အံ ၂၊ ၄၄၀။

ဤသုတ်၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် ဘဝတဏှာကို အခြေခံပြီး အဖိုအမ ဖြစ်တတ်ပုံ အကြမ်းစားကို ဒေသနာအစဉ် ရောက်သည်အားလျော်စွာ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

၂၇။ ဤသံယောဂသုတ်ကို အကျဉ်းချုပ်သော် ဤသို့ရပေ၏။

(၁) မိန်းမသည် မိမိဘဝကို သာယာ၏၊ မိမိဘဝကို သာယာယင်း ယောကျ်ားတို့၏ သွင်ပြင်ဟန်ပန်ကို သဘောကျ၏၊ ယောကျ်ားနှင့် တွဲယှဉ်ခြင်းကို မျှော်လင့်တောင့်တ၏၊ တွဲယှဉ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ် လာမည့် ကြည်နူးမှုကို မျှော်လင့်တောင့်တ၏၊ မျှော်လင့်တောင့်တသည့် အတိုင်း တွဲယှဉ်ခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ဤသို့ပြုလျှင် မိန်းမသည် မိန်းမဘဝကို မလွန်မြောက်နိုင်။

(၂) ယောကျ်ားသည် မိမိဘဝကို သာယာ၏၊ မိမိဘဝကို သာယာယင်း မိန်းမတို့၏ သွင်ပြင်ဟန်ပန်ကို သဘောကျ၏၊ မိန်းမနှင့် တွဲယှဉ်ခြင်းကို မျှော်လင့် တောင့်တ၏၊ တွဲယှဉ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ကြည်နူးမှုကို မျှော်လင့်တောင့်တ၏၊ မျှော်လင့် တောင့်တသည့်အတိုင်း တွဲယှဉ်ခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ဤသို့ပြုလျှင် ဤယောကျ်ားသည် ယောကျ်ား ဘဝကို မလွန်မြောက်နိုင်။

(၃) အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းတရားကို ပြောင်းပြန် လှန်သောအားဖြင့် မိမိ မိန်းမဘဝကို မသာယာ၊ မိန်းမအသွင်အပြင်ကို သဘောမကျ၊ ဖိုနှင့်တွဲရန် မမျှော်လင့်၊ ယှဉ်တွဲကြည်နူးမှုကို မလိုလား၊ ဖိုနှင့်မယှဉ်တွဲဘဲ မိန်းမသည် မိန်းမဘဝကို လွန်မြောက်နိုင်သည်။

(၄) ထိုနည်းအတူ ယောကျ်ားဘဝကို မသာယာသူ ယောကျ်းသွင်ပြင်ကို သဘောမကျသူ မနှင့်တွဲရန် မမျှော်လင့်သူ ယှဉ်တွဲ ကြည်နူးမှုကို မမျှော်လင့်သူ မနှင့်မယှဉ်တွဲသူ ယောကျ်းသည် ယောကျ်းဘဝကို လွန်မြောက်နိုင်သည်။

အထက်ပါ အချက်လေးချက်ကို ဤသံယောဂသုတ်က ဖော်ပြပေသည်၊ ဤသံယောဂသုတ်၏ အဆိုအမိန့်သည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် ဘဝတဏှာအရ ဖိုမ ဖြစ်တတ်ပုံကို ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ဟောကြားသောသုတ် ဖြစ်ပေသည်၊ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ဆန္ဒအလိုက် ဖို မ ဖြစ်တတ်ပုံကိုသာ ဖော်ပြ၏၊ ယောကျ်းသေ ယောကျ်းဖြစ် မိန်းမသေ ပိန်းမဖြစ်ဟု မူသေမရှိကြောင်းလည်း ဤသုတ်ကပင် ဖော်ပြ၏၊ ထိုနှင့်တဆက်တည်းပင် လူသေလျှင်လူဖြစ်ရမည်ဟူသော သတ်မှတ်ချက်မျိုး (၀၀)သဿတဒိဋ္ဌိအယူမျိုးကိုလည်း ဤသုတ်က လုံးဝမပြချေ။

ထို့ပြင် ဤသံယောဂသုတ်လာ အတိဝတ္တတိ= လွန်မြောက်၏ ဟူသော စကားကို 'အတိဝတ္တတီတိ အနဘိရတာတိ ဧဝံ ဝုတ္တာယ ဗလဝိပဿနာယ အရိယမဂ္ဂံ ပတ္ဝာ အတိဝတ္တတိ'' ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာတော် အနက်ဖွင့်ထား၏၊ မြန်မာလိုသော်ကား 'လွန်မြောက်၏'ဟု ဆိုရာတွင် ရွှေနားက 'မမွေ့မလျော်' ဟူသော စကားနှင့်အညီ ခွန်အားရှိသော ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ဖြင့် အရိယမဂ်ကို ရရောက်ခြင်းအားဖြင့် လွန်မြောက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ယောကျ်ားဘဝ၌ မပျော်သော ယောကျ်ားသည် ယောကျ်ားဘဝကို လွန်သည်၊ မိန်းမဘဝကို မတွယ်တာသော မိန်မသည် မိန်းမဘဝကို လွန်သည် ဆိုရာ၌ လွန်ပုံလွန်နည်းကား အရေးကြီး၏၊ ယောကျ်ားဘဝကို မတွယ်တာ မစဲ့လမ်းသူဘာနေဖြင့် ယောကျ်ားဘဝကို လွန်၏ဆိုသည်ကား မိန်းဖြစ်သွားသည်ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်ပေ၊ သို့ဖြစ်လျှင် မည်သို့လွန်သနည်း၊ အဓိပ္ပာယ် အတွင်း ငုပ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်က လွန်သည်ဆိုသည်မှာ အရိယာမဂ်ကို ရသွားခြင်းဖြစ်သည်ဟု အနက်မှန်ကို ဝင်ပြီး ဖော်ပေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

စင်စစ် ဤသံယောဂသုတ်သည် သံသရာဝဋ်အတွင်း၌ လည်တတ်ပုံနှင့် သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ် ထွက်မြောက်ပုံကို ဖော်ပြသော သုတ်ပေတည်း၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့လူစု ဆိုလိုသကဲ့သို့ လူသေလူဖြစ် သဿတဒိဋ္ဌိအယူကို ဖော်ပြသော သုတ် မဟုတ်ချေ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သည် မိမိတို့ လူသေလူဖြစ်အတွက် ပါဠိတော်များကို အသုံးချရန် မြုတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကိုပင် သဿတ-ဒိဋ္ဌိအယူရှိသူ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီးတဦးဖြစ်အောင် စွပ်စွဲစော်ကားကြလေပြီ၊ သံသရာ ဝန်ကား လေးစွ။

၂၀။ ထို့ပြင် ဘုရားဟောပါဠိတော်ဟူသည် ဤ သံယောဂသုတ် တသုတ်တည်းသာ ရှိသည်မဟုတ်ပေ၊ အခြား ထောက်ထားဖွယ်ရာ သုတ်ပါဠိတော်များ ဝိနည်းတရားတော်များ အဘိဓမ္မာတရားများလည်း များစွာရှိပေသည်၊ ထိုထို ပါဠိတော် အဆိုအမိန့်များနှင့် ညှိနှိုင်းချိန်ဆတတ်ရန် လိုပေသည်၊ လူသေပြီး နောက် နတ်ဖြစ်ပုံ လူသေပြီးနောက် ငရဲကျပုံ လူသေပြီးနောက် ခွေးဖြစ်ပုံ လူသေပြီးနောက် ပြိတ္တာဖြစ်ပုံ လူသေပြီးနောက် အသုရကာယ်ဖြစ်ပုံ လူသေပြီးနောက် နိဗ္ဗာန်ဝင်စံပုံ စသည်ဖြင့် ဟောကြားသော သုတ်ပေါင်းများစွာရှိလေသည်။

၁။ အံ ၆ ၃၊ ၁၆၈။

မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော် ဇနဝသဘသုတ်၌ လူသေပြီးနောက် နတ်ဖြစ်ပုံကို ဤသို့ဖော်ပြထား၏၊ ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ရှေးဦးစွာ အမွှလင်္ဂိဝနဥယျာဉ်၌ နာကြားရသည့် အချိန်မှစ၍ သောတာပန် အရိယာဖြစ်ခဲ့သည်၊ မင်းကြီးသည် လူဘဝမှ စုတေသောအခါ မိမိအကြိမ် ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့ဘူးသော စာတုမဟာရာဇ်နတ်ဘုံ၌ တုယ်တာမ္မကြောင့် ထိုဘုံ၌ နတ်သားသွား၍ဖြစ်လေသည်၊ ဇနဝသဘ နတ်သားဟု အမည်တွင်၏။

နတ်သားသည် မြတ်စွာဘုရားထံမှောက် ရောက်သောအခါ ဤသို့လျှောက်ထားလေသည်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဘုရားတပည့်တော်သည် ရှေးအခါက တပည့်တော်နေခဲ့ဘူးသောဘုံ၌ ဤနတ်ဘဝမှ လူ့ဘဝသို့ ခုနစ်ကြိမ်၊ ထိုလူ့ဘဝမှ ဤနတ်တို့ဘဝသို့ခုနစ်ကြိမ်၊ပေါင်းဘဂ-ကြိမ်တိုင်တိုင်(နတ်အဖြစ်၊လူအဖြစ်) ဖြစ်ခဲ့ရသည်ကို မှတ်မိပါသည်ဘုရား- ဟု လျှောက်ထားလေသည်။[၁] (ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ် ဇနဝသဘသုတ်)

အကယ်၍ လူ့ဘုံ လူ့ဘဝ လူမင်းစည်းစိမ်ကို ၊တုယ်တာ၍ ဥပါဒါန် အစဲ့ အလမ်းကြောင့် ဖြစ်စတမ်းဆိုလျှင် ဗိမ္မိသာရမင်းသည် သေပြီးနောက် လူသာ ပြန်၍ဖြစ်ရန်ရှိသည်၊ ယခုမူကား စာတုမဟာရာဇ်ဘုံ၌ ဇဝနသဘနတ်သားဟူ၍ အထင်အရှားဖြစ်လေသည်၊ ဤအချက်ကို ထောက်ရှုခြင်းဖြင့် သံယောဂသုတ်၌ ဟောကြားချက်သည် မုချ ဒေသနာမဟုတ်၊ ဖြစ်တတ်သော သဘောမျှကိုသာ ဥယျာဉ်အားဖြင့် ဟောခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

၂၉။ လူမိန်းမဘဝမှ နတ်သားသွားဖြစ်သော သာဓကတခုကိုလည်း မဟာ-ဝဂ္ဂပါဠိတော် သက္ကပဉ္ဉသုတ်၌ ဤသို့ဖော်ပြထား၏၊ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါက ကပိလဝတ်မြို့၌ ဂေါပိကာမည်သော သက္ကသာကီဝင် အမျိုးသမီး တယောက်ရှိ၏၊ သူမသည် ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုမှု အကျင့်သီလနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်၏၊ မိန်းမဘဝကို ရှုံ့ရှာစက်ဆုပ်၍ ယောကျ်ား ဖြစ်ရာဖြစ်ကြောင်းတရား များကို ပွဲ့များအားထုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် သူမ ကွယ်လွန်သောအခါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဂေါပကနတ်သားဟူသော အမည်ဖြင့် အထင်အရှား ဖြစ်လေသည်။

ဂေါပကနတ်သားက သူ၏အတိတ် လူ့ဘဝအကြောင်းကို ဤသို့ပြန်ပြော ခဲ့၏၊ အကျွန်ုပ်သည် ထိုစဉ်အခါက မိန်းမသားဖြစ်လျက် ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုမှု သီလဖြည့်ကျင့်ပြီးလျှင် မိန်းမဘဝကို စက်ဆုပ်၍ ယောကျ်ားဘဝကို တောင်းတခဲ့သောကြောင့် သိကြားမင်း၏ သားအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ရပါသည်[၂]။

၁။ ဒီ ၃၊ ၁၆၇။ ၂။ ဒီ ၂၊ ၂၁၆။

အထက်ပါ ဂေါပိကာအမျိုးသမီး အကြောင်းအရာကိုထောက်၍ ဗိန်းမသေ မိန်းမဖြစ်ဟူ၍ အမြဲမရှိနိုင်ကြောင်း၊ လူသေလူဖြစ်ဟူ၍လည်း 'မူ' မရှိကြောင်း သိသာထင်ရှားလေသည်၊ သံယောဂသုတ်သည်ကား ကိုင်းညွှတ်မှု အထူးရှိသူ အနည်းစုံအတွက် ဖြစ်တတ်သော အခြေအနေမျှကိုသာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပေသည်။

၃၀။ ထိုမှတပါး လူသေပြီးနောက် ငရဲကျရောက်ရပုံသည်လည်းမြတ်စွာဘုရား ပါဠိတော်တို့၌ များစွာပါရှိ၏၊ အထင်ရှားဆုံးသာကေမှာ ဒေဝဒတ်ပင်ဖြစ်၏၊ ဘုရားရှင်အား သွေးစိမ်းတည့်အောင်ပြုပြီး သံဃာသင်းခွဲသော ပဉ္စာနန္တရိယကံကြောင့် သေပြီးသည့်နောက် အဝီစိငရဲသို့ ကျရောက်ရကြောင်း အခိုင်အမာ ဟောကြားထားချက်ရှိချေသည်၊ဒေဝဒတ်သည် ယောကျ်ားဖြစ်၍ လူယောကျ်ား ပြန်ဖြစ်ဖို့ဝေစ္ဆ၊ အဝီစိငရဲသားတဦး သွား၍ ဖြစ်ရလေသည်၊ ဤသာဓကသည်လည်း သံယောဂသုတ်သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ ဆိုလိုသကဲ့သို့ လူသေလူဖြစ်သာဓက မဟုတ်ကြောင်း သိနိုင်သည်။

၃၁။ ထို့ပြင် လူသေပြီး တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ရပုံတို့သည် ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌ အထင်အရှားပါရှိ၏၊ သီလက္ခန် ပါဠိတော် သုဘသုတ်အဖွင့်၌ သုဘဒါယကာ၏ ဖခင် တောဒေယျ ပုဏ္ဏားသည် သူ့သား အိမ်၌ ခွေးပြုန်ဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်းပါရှိသည်၊ တောဒေယျပုဏ္ဏားသည် ဥစ္စာရမွက်ကြီး၍ ပစ္စည်းနှမြောဇာတိ၊ ဘုရားရှင်နှင့် အရိယာသံဃာများအား လှူဒါန်းလေ့မရှိ၊ သေသောအခါ သားအိမ်၌ ခွေးကြီးဖြစ်နေပြီး ဘုရားရှင်ကို တွေ့မြင်သောအခါ ဝုတ်ဝုတ်ဟူ ဟောင်း၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက "တောဒေယျ သင်သည် ယခင်လူဘဝ တုန်းကလည်း ပစ္စည်းရမွက် လောဘတက်၍ သူတော်ကောင်းတို့ကို မပေးမလှူခဲ့၊ ယခုလည်း ငါဘုရားကို အာဘယ်ကြောင့် ဟောင်ရဘိသနည်း"ဟု မိန့်ကြားလိုက်သောအခါ တောဒေယျမှ ဖြစ်လာသော ခွေးသည် စိတ်မချမ်းသာလှ၍ ပြာပုံ၌ ဝပ်၏။

သုဘဒါယကာသို့၍ သူ့ဖခင်အား ခွေးဖြစ်နေသည်ဟု ပြောရပါမည်လားဟု မကျေမနပ်ဖြစ်ကာ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဤခွေး တိရစ္ဆာန်သည် သင့်ဖခင် လူဘဝ တောဒေယျမှ ဖြစ်လာပုံ မှန်ကန်ကြောင်း လက်တွေ့သိလိုလျှင် မြုပ်ထားသော ပစ္စည်းတို့ကို ဤခွေးအား အပြခိုင်းလော့ဟု မိန့်ကြား၏၊ ခွေးက သူ လူဘဝတုန်းက လျှို့ဝှက်စွာ မြေ၌မြုပ်ထားသော ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို သူ့သားအား ပြပေးသဖြင့် သုဘဒါယကာသည် ပစ္စည်း ဥစ္စာများစွာရမှ မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း ဤခွေးကြီး

သည် သူ့ ဖခင် လူမှု ဖြစ်လာသော တိရစ္ဆာန်ပါတကားဟု လုံးဝယုံကြည်လက်ခံလေသည်ဴ။

ဤသို့သော ဖြစ်ရပ်နှင့် သာဓကတို့ကို ဘုရားဟောကျမ်းဂန်များ၌ အထင်အရှား တွေ့ရသောကြောင့် လူသေလူဖြစ်ကို ငါသာ ဟောတာမဟုတ်၊ ဘုရားကပါ ဟောပါတယ်ဟု ဘုရားရှင်အား ဆွဲထည့်၍ မရနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

၃၂။ တဖန် လူသေပြီး ပြိတ္တာဖြစ်သော သူတို့ကား အနန္တပင်၊ ဝိနည်းပါဠိတော်တို့၌ လူသေပြီးနောက်ဖြစ်သော ပြိတ္တာတို့ကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ရပ်များစွာ ဖော်ပြပါရှိ၏၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင်၌ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ကိုယ်တော်ကြီး သီဘင်းသုံးစဉ် အရိုးစု ပြိတ္တာကြီးကို(ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ် ဖြင့်) မြင်၍ မြတ်စွာဘုရားထံ လျှောက်ထားရာ ငါဘုရားလည်း ထိုပြိတ္တာကြီးကိုမြင်ခဲ့၏၊ ထုတ်ပြောသော် မယုံကြပါက အပြစ်ဖြစ်မည် စိုး၍ မပြောခဲ့ပေ၊ အမှန်စင်စစ် ထိုပြိတ္တာသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တွင်းမှ နွားသတ်သမား တယောက်သေပြီး ဖြစ်နေသော ပြိတ္တာတည်းဟု မိန့်ကြားတော်မူလေသည်၂။

ဤစကားသည် ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် စတုတ္ထပါရာဇိက ဝိနီတဝတ္ထုပိုင်း၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဟောကြားချက်ပင် ဖြစ်၏၊ ထို့နွားသတ် ယောကျ်ားသည် သူ၏ ယောကျ်ားဘဝကို ဥပါဒါန်မည်မျှကပ်သည်ဖြစ်စေ သူပြုသော အကုသိုလ်ကံက ကြီးလွန်းနေသဖြင့် သူသေပြီးနောက် လူဖြစ်ခွင့်မပေးပဲ ပြိတ္တာကြီးဖြစ်လျက်ရှိပေသည်။

၃၃။ လူသေပြီး အသုရကာယ်ဖြစ်သော သာဓကလည်း ရှိပေ၏၊ သုတ်ပါဌေယျပါဠိတော် ပါထိကသုတ်၌ ဤသို့ပါရှိ၏၊ မြတ်စွာဘုရားဓနဉ်ကာ သပိတ်ထမ်းလိုက်သော သုနက္ခတ္တာသည် စိတ်ဖောက်ပြန်ပြီး ဝတ်လစ်စလစ်နေ၍ ခွေးကဲ့သို့ လေးဘက်တွားသွားသော ကောရဝတ်တိယကို ကြည်ညိုသွား၏၊ မြတ်စွာဘုရားက သိ၍ ကောရဝတ်တိယတက္ကတွန်းကို သင်မကြည်ညိုနှင့်ဟု သုနက္ခတ္တာအား တားမြစ်၏၊ မရပေ၊ ထို့ကြောင့် သင်ကြည်ညိုသော ကောရဝတ်တိယသည် ယနေ့မှ ခုနစ်ရက် မြောက်သောနေ့၌ စားပိုးနှင့်၍ သေလိမ့်မည်၊သေပြီးနောက် အယုတ်ညံ့ဆုံးသော အသုရာဘုံ၌ ကာလကဉ္စိကာမဉ်သော အသုရာဖြစ်လိမ့်မည်၊ သူ့အလောင်းကို ပြိတ်မြက်တောရှိသော သခ်ၤိုင်း၌ စွန့်ပစ်ကြလိမ့်မည်၊ သုနက္ခတ္တာ အကယ်၍ သင်မကျေနပ်သေးလျှင် အလောင်းကောင်ကို လက်ဖြင့် ပုတ်ပြီး ငါ့ရှင် ကောရဝတ်တိယ သင့် လားရာဘဝကို သိသလောဟု မေးလျှင်

၁။ ဒီ၊ ဋ္ဌ ၁၊ ၃၁၇။ ၂။ ဝိ ဝ၊ ၁၄၄။

ကာလကဋ္ဌိက အသုရာဖြစ်နေကြောင်း ပြောလိမ့်မည်ဟု မြတ်စွာဘုရားက ဂန သေချာစွာ မိန့်တော်မူလိုက်၏[၁]၊ မြတ်စွာဘုရားမိန့်ကြားသည့်အတိုင်းပင် အား လုံးဖြစ်လေသည်။

ဤ ဘုရားလက်ထက်တော်ကြီးက ဖြစ်ခဲ့သော တကယ့်ဖြစ်ရပ်မှန် မူခင်း ကိစ္စကို လေ့လာကြည့်လျှင် လူသေပြီးနောက် လူပြန်ဖြစ်ရုံမျှမက အပါယ် လေးပါး အဝင်အပါ အသုရာဖြစ်ကြောင်း အထင်အရှား သိရပေသည်။

ဤသို့ လူသေပြီးနောက် နတ်, ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ ဖြစ်သည့်အပြင် ကုသိုလ်ကံအလိုက် လူလည်း ပြန်ဖြစ်သူ ရှိ၏၊ ဤသည်ကား ဂတိငါးပါး လားရောငါးထွေ ဟူသော ဗုဒ္ဓဝါဒအတိုင်း ဖြစ်မှုပေတည်း။

ထို့ပြင် လူသေပြီးနောက် ဂတိ ၅-ပါး မလားပဲ ဘဝဇာတ် ချုပ်ငြိမ်းတော် မူကြသော သက်သေသာဓကတို့သည် ဘုရားဟောပါဠိတော်တို့၌ များစွာ ပါရှိ၏၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ်တရပ်ကို ပြဆိုရသော် ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်ကြီးက ဂေါဓိက အမည်ရှိသော ရဟန်းတပါးသည် တရားကို ကြိုးစား အားထုတ်တော် မူစဉ် ခြောက်ကြိမ်တိုင်တိုင် စျာန်လျှာရရှာ၏၊ ထို့ကြောင့် ခုနစ်ကြိမ်မြောက် စျာန်ပြန်ရသောအခါ လည်ပင်းကို သင်မုန်းဓားဖြင့်လှီးရန် ညောင်စောင်းငယ် ပေါ်၌ လှဲလိုက်၏။

ထိုခဏလေးတွင် မာရ်နတ်က သိပြီး ဤရဟန်းသည် မိမိကိုယ်မိမိ သေကြောင်း ကြံပြီး ထို့ဝေဒနာကို ဝိပဿနာတင်လိုက်ပါက ရဟန္တာဖြစ်သွားလိမ့်မည်၊ ရဟန္တာ မဖြစ်အောင် ငါတားမှပဲဟု ကြံပြီး ချက်ချင်း မြတ်စွာဘုရားထံ ဝင်၍ ဂေါဓိကရဟန်း သူကိုယ်သူ သတ်သေတော့မည်၊ တားမြစ်တော်မူပါဘုရားဟု လျှောက်လေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် မထေရ်သည် မိမိလည်ပင်းကို ဓားဖြင့်လှီး၍ ထို့ဝေဒနာကို ဝိပဿနာရှုကာ မသေခင်ကလေး အရဟာတ္တမဂ် အရဟာတ္တဖိုလ်ကို ရပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်။

မာရ်နတ်သည် ဂေါဓိကမထေရ် သေပြီး ဘယ်ဘဝသွား၍ဖြစ်သလဲဟု သူ၏ နတ်မျက်စိဖြင့် ရှာဖွေရာ ဘယ်ဘဝမှာမှ ရှာမတွေ့၍ ဂေါဓိကမထေရ် ရုပ် အလောင်းကို သင်္ဂြိဟ်ရန် ရောက်လာသည့် မြတ်စွာဘုရားအား မေးလျှောက်၏၊ မြတ်စွာဘုရားက မာရ်နတ်....သင်လိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသော ရဟန္တာ၏ ဝိညာဏ်ကို မမြင်နိုင်ဟု မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ဤဖြစ်ရပ်ကို ထောက်ရှုပါကလည်း လူသေပြီးနောက် လူပြန်၍လည်းမဖြစ်၊ မည်သည့်ဘုံဘဝ၌မျှ မဖြစ်တော့ပဲ ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူတော်မူသော အရိယာ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်မျှားလည်း ရှိကြောင်း သိရပေသည်။

၁။ ဒီ၊ ၃၊ ၄။

၃၅။ ဤသို့လျှင် သံယောဂသုတ်တော်၏ အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို ချချေငံ့တတ်သိ နားလည်သူတို့သည်လည်းကောင်း ဤကဲ့သို့ ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့ကို မှေနှောက်ချောက်ချား၍ လူသေပြီးနောက် ဂတိ ၅-ပါး လား၌ ၅-ထွေသို့ သွားရောက်ဖြစ်နိုင်ပုံ သာကေတို့ကို ရှာဖွေကြည့်ရှုနိုင်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ လူသေပြီးနောက် မည်သည့်ဂတိ မည်သည့်ဘဝတွင်မျှ မဖြစ်တော့သော နိဗ္ဗုံစံအရိယာတို့၏ အကြောင်းကို ယုံကြည်သူတို့သည်လည်းကောင်း သံယောဂသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားက လူသေလူဖြစ်တရားကို ဟောခဲ့သည်ဟု ရေးကြပြောကြမည် မဟုတ်ပေ။

အမှန်စင်စစ် သံယောဂသုတ်က ဝဋ်နှင့် ဝဋ်ကင်းရာကို ပြသည့် အနုစ်သာရကိုလည်း မဆုပ်မိ၊ ပိဋကတ်စာပေတို့ကိုလည်း စုံလင်အောင် မကြည့်တတ်၊ မိမိတို့ ထူထောင်လိုသည့် လူသေလူဖြစ်ဝါဒအတွက် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံဆဲယူ၍ ရမည့် သုတ်မျိုးကိုသာ ရှာပြီး အကိုးပြုချင်သည့် မမှန်ကန်သော သဘောထားကြောင့် လူသေလူဖြစ်ကို ငါသာပြောသည်မဟုတ် သံယောဂသုတ်မှာ ဘုရားကပါ ဟောထားသည်ဟု ဘုရားမဟောသည်ကို အဟောလုပ်ကာ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းဖြစ်အောင် ဖန်တီးခြင်းမျှသာ ဖြစ်လေသည်။

ဤကား သံယောဂသုတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မူလဝတ္ထုသည်ဖြစ်သော ဥဒုက္ကဋ္ဌ၏ ပြောစကား ဝေစုဆက်ခံသော စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပစကားတို့ကို ပိဋကတ်မျဉ်းသား၍ အမှားကြီး မှားသည့်အကြောင်း စိစစ်ဖော်ပြချက် ဖြစ်၏၊ အမှန်စင်စစ် လူသေလူဖြစ်ကို ခိုင်မြဲစေရန် သံယောဂသုတ်ဖြင့် ကျားကန်လိုက်ခြင်းသည် အကန်မှားသည့်အတွက် မတရားလုပ်ဆောင်ချက် အဓမ္မဝါဒသက်သက်သာ ဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဓိဋ္ဌာန်ဆရာတော်အားလုံးက သုံးသပ်တော်မူကြပေသည်။

လူသေလူဖြစ် ကွင်းဆက်များ

၃၆။ ယခုအခါတွင် စောဒနာ၏အထည်ကိုယ်ဖြစ်သော လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို တည်ဆောက်ရာ၌ ဥဒုက္ကဋ္ဌ အသုံးပြုသွားသော အုတ်ချပ်များကို စာရင်းတင်လိုက်သော် ရုပ်ဝါဒကို အုတ်မြစ်ခံ၍ –

(၁) ကံကိုပယ်ခြင်း၊

(၂) ဒုဂ-ဘုံတည်းဟူသော အကျိုးတရား ခံ-စံရာ ဌာနကို ပစ်ပယ်ခြင်း၊

(၃) ဘာသာ သာသနာကို ပယ်ခြင်း၊

(၄) အတိတ်အနာဂတ်ကို ပယ်ခြင်း၊(ပစ္စုပ္ပန်တဘဝ သန္ဓိဋ္ဌိကဟုဆိုခြင်း)

(၅) ရုပ်ဝါဒတို့ပင် အရိယာလမ်းစဉ်ပြုလုပ်ခြင်း၊

(၆) စိတ်ပြုပြင်မှုကို ပယ်ခြင်း၊

(၇) ဗုဒ္ဓဓမ္မ၊ ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု အားလုံးကိုပယ်ခြင်း၊

(၈) ရုပ်သာအရှိ၊ နာမ်ကိုအဖြစ်မျှသာထားခြင်း၊ (၉ကစ္စသဿတ-မိစ္ဆာဝါဒ)

(၉) အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ကို လိုသလိုဖျက်ခြင်း၊စွက်ခြင်း၊ အခြားဝိနည်း သုတ္တန်ပိဋကတ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊

(၁၀) ပဋိသန္ဓေနေခန်းကို မိမိစိတ်ကူးဖြင့် ထင်သလို ပြင်ဆင်ခြင်း စသော အုတ်ချပ်တို့ကို အသုံးပြုထားကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

ထိုလူသေလူဖြစ်ယင်ပလ္လင်၏ အုတ်ချပ်များသဖွယ်ဖြစ်သော ကံကံ၏အကျိုးကို ပယ်ခြင်းစသောအချက်တို့ကို ရှေလာမည့် စောဒနာရပ်တို့၌ မကျဉ်းမကျယ် ဝေဖန်စိစစ်ပြသွားမည် ဖြစ်ပေသည်၊ ယခုစောဒနာ၌မူ ခိုင်မြဲမခိုင်မြဲ သိသာစေရန် လူသေလူဖြစ် ပလ္လင်အုတ်ချပ်များကို အနည်းငယ်စီ စိစစ် သုံးသပ်အပ်ပေသည်။

ကံပယ်မှု

အထက်ပါ အုတ်ချပ်များကို တခုစီ စိစစ်ကြည့်လိုက်သောအခါ သတ္တဝါတို့သည် ကံအားလျော်စွာ ၃၁-ဘုံလျော်ရာဘဝ၌ ဖြစ်ကြရ၍ ကံကိုမပယ်လျှင် လူသေလူဖြစ်ကို တည်ဆောက်၍မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ကံကို ပစ်ပယ်လိုက်သည်၊ တဖန် ကံ၏အကျိုးဆက်အဖြစ်ဖြင့် သွားရောက် ခံ-စံရမည့် ဘုံဌာနများကို ယုံကြည်မှု ရှိနေသေးလျှင်လည်း လူသေပြီးနောက် လူပြန်ဖြစ်ခြင်းကို ယုံကြည်ဖို့ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ၊ ထို့ကြောင့် ၃၁-ဘုံတည်းဟူသော ကံ၏အကျိုးဖြစ်ရာဌာနကိုလည်း ဦးဥက္ကဋ္ဌပယ်လိုက်ပြန်သည်၊ ယင်းနောက် ဘာသာသာသနာတရားဟူသမျှသည် ကျင့်ဝတ်တရားကိုအဦးထားကာ ယဉ်ကျေးမှုအဖုံဖုံပြု၍ ဆုံးမကြရာ ဘာသာ သာသနာရှိနေလျှင် ပထမအုတ်ချပ်ဖြစ်သော ကံကို ပယ်ခြင်းကိစ္စမပြီးမြောက်နိုင်ရာ၊ထို့ကြောင့် ဘာသာသာသနာကိုလည်းပယ်လိုက်ပြန်သည်၊ ကံကိုပယ်ခဲ့သည်ဖြစ်၍ ကံကို ဝေပုံချထားရာ အချိန်အပိုင်းအခြားတည်းဟူသော အတိတ်-အနာဂတ်ကိုလည်း ပယ်ရမည်ဖြစ်၍ ပယ်ပြန်သည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို လက်မလွှတ်သေးသည့်အနေဖြင့် သင်္ကန်းအရေခြုံထားသည်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓလမ်းစဉ်ဖြစ်သော အရိယာလမ်းစဉ်ကို မျက်ကွယ်မပြုသာသောကြောင့် ရုပ်ဝါဒကို အရိယာလမ်းစဉ်အဖြစ် ပြုလုပ်ပြန်သည်။

၃၇။ ဗုဒ္ဓဓမ္မတွင် "စိတ်သာရှင်စော ဘုရားဟော" ဟူသည်နှင့်အညီ စိတ်ကို ရှေးဦးစွာ ထိန်းကျောင်းပြုပြင်ရမည်ဖြစ်ရာ စိတ်ကိုပြုပြင်နေပါက ကံကိုပယ်၍ မရနိုင်၊ မနောကံသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား အလိုအားဖြင့် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်နေပေသည်၊ ထို့ကြောင့် စိတ်ကို တွန်းဖယ်၍ထုတ်ပစ်လိုသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို သွားရာတွင် စိတ်မလို၊ သတိသာလိုသည်၊ ဧိတ်ကား ပဟာတဗ္ဗ ပယ်ရမည့်တရား သာတည်းဟု ခြောက်ခုမြောက် အုတ်ချပ်တချပ်ကို ဦးဥက္ကဋ္ဌဖန်တီးရပြန်သည်၊ ပဥ္စမအုတ်ချပ် အဖြစ်ဖြင့် ရုပ်ဝါဒကို အရိယာလမ်းစဉ် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်၍ ရုပ်ဝါဒနှင့်ဆန့်ကျင်သော ဗုဒ္ဓဓမ္မ ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုအားလုံးကို ပယ်ဖို့လိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုကို ပယ်ခြင်းဟူသော သတ္တမမြောက်အုတ်ချပ်ကို ဖန်တီးပြန်သည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် လူသေလူဖြစ်တည်ဆောက်ရာ၌ ရုပ်ဝါဒကို အုတ်မြစ်ချ ရုပ်ဝါဒကိုပင် အုတ်ချပ်ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အားလျော်စွာ နာမ်၏အရေးပါ အရာရောက်ပုံကို အနည်းငယ်မျှ အသိအမှတ်မပြုပဲ ရုပ်သာပရမတ်အရှိ တရား၊ နာမ်ကား အရိပ်အရောင်ဖြစ်သည်ဆိုရုံမျှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဖြစ်ကာ မတ္တာ အဖြစ်တရားဟု အဋ္ဌမမြောက် အုတ်ချပ်ကို ဖန်တီးပြန်သည်၊ လူသေလူဖြစ်ဟု ဆိုသော်လည်း အမှန်စင်စစ်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ခေါင်းကြားကိုသာ ဘဝဟု နားလည်ထားကာ ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာ အခိုင်အမာ ပြုထားသောကြောင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို ဖျက်ဆီးပစ်မှဖြစ်တော့မည်ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာနှင့်တကွ အခြေးပိဋကတ်များကို မိမိလိုသလိုဖျက်ခြင်း ဖြည့်စွက်ခြင်းတည်းဟူသော အုတ်ချပ်တလ္ဘာကို စီမံလေသည်၊ ရုပ်ဝါဒအရ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကိစ္စကို မိမိ၏ အတ္တနောမတိဖြင့် ထင်ရာမြင်ရာ စီရင်၍လည်း မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ဗုဒ္ဓဟော ပဋိသန္ဓေနေခန်းကို ထင်သလိုပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်လျက် ဒသမအုတ်ချပ် တလ္ဘာ စီမံထုတ်လုပ်ပြန်လေသည်။ဤသည်ကား လူသေလူဖြစ်အဆောက်အအုံကို တည်ဆောက်ရာ၌ ဦးဥက္ကဋ္ဌစီမံထုတ်လုပ်သောအဓမ္မအုတ်ချပ်များပေတည်း။

၃၈။ စောဒကဆရာတော်တို့ ဆောင်ပြသော သက်သေ သာဓက-

(က) "လူသားဆိုတဲ့ သတ္တဝါ သေဆုံးပြီးတဲ့နောက် အကယ်၍ ဖြစ်အုံးမည်ဆိုလျှင် လူမှတပါး အခြား ဘာကောင်မှ ဖြစ်စရာမရှိ" ဟူသော အချက်ပါရှိ၏ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏စကားရပ်တို့ကိုလည်း ဆက်စပ်သုံးသပ်ရမည်ဖြစ်၏။

(ခ) **လောကဓမ္မသည်** တမလွန်လောက လုပ်တိုင်း ကုန်း၏ ဟိုမှာဘက်မှာရှိသော ဘဝနှင့်လည်း ဆက်စပ်ခြင်းမရှိပဲ ယခု ပစ္စက္ခသန္တိဋ္ဌိက မျက်မှောက်ဖြစ်သော ဤဘဝနှင့်သာ လုံးဝသက်ဆိုင်သည် ဟူ၍ ပြတ်ပြတ်သားသား နားလည်ကြကုန်ဟု၏။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၅၁)

(ဂ) သေပြီးသည့်နောက်ကာလ (ဝါ)လုပ်တိုင်းကုန်း၏ ဟိုမှာဘက်ကို လက်ညှိုးညွှန်သော အယူကား ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာကျော်မှ ဗုဒ္ဓဝါဒနယ်ပယ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသော ဥပ္ပဋိသည်ဝါဒဖြစ်ခဲ့လေသည်။

(ဗုဒ္ဓစာချုပ်တော် ၂၂-၂၃)

(ဃ) "အယံဓမ္မော သန္ဒိဋ္ဌိကော— ငါဟောသော ဤတရားသည် ယခု ပစ္စက္ခမျက်မှောက်ဘဝနှင့်သာ ဆိုင်၏" ဟူ၍ အကြိမ်ကြိမ်အထပ်ထပ် မပြတ်အမော ဒလစပ်ဟောခဲ့သော ဒေသနာကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒသည် ပုခက်နှင့် ခါင်းအကြားတွင်သာ ကျက်စားကြောင်းကို အပြတ်အသတ် မှတ်ယူအပ်လေသည်၊ လုပ်တိုင်းကုန်း၏ ဟိုမှာဘက်၌ ရှိသည်ဟူ၍ လက်ညှိုးထိုးကာ ညွှန်ပြအပ်သော မနောဒ္ဓါရ တိုက်ထွက် အနုမာနမျှားကို ပက်ပက်စက်စက် တိုက်ဖျက်ပစ်ရန် မုချလိုလားအပ်လေသည်။

(လူသေလူဖြစ် ၅၁)

(င) ကောင်းမှု ကောင်းတာကို နေ့မကွာညမလပ် ဒလစပ် အားထုတ်၍ ပြုလုပ်ကြိုးပမ်းသူ လူသားအတွက် အဖိုးတန် အမျိုးမှန်ဆုလာဘ်မျှားနှင့် ဘုံခန်း မျှားကို တခမ်းတနားစီမံ၍ ထားခဲ့ကြကုန်၏။ ဖန်တီး၍ထားခဲ့ကြကုန်၏၊ သို့ရာတွင် မကောင်းမှုဟု ဆိုအပ်သော ဒုစရိုက်အယုတ်တရားမျှားကို လိုက်မှာ ကျူးလွန်သော လူသားအတွက်လည်း စူးရှထက်မြက် တကယ်အခံရခက်သည့် ပက်ပက်စက်စက် အပြစ်ဒဏ်မျှားကို အပြင်းအထန် ချမှတ်၍ ထားခဲ့ကြကုန်၏၊ ရက်ရက်စက်စက် အပြစ်ဒဏ်ခတ်ခဲ့ကြကုန်၏ စင်စစ်လိုရင်းမှာ စိတ်ကူးသက်သက်ဖြင့် လူသား၏ စိတ်ဓာတ်ကို ဖြားယောင်းသွေးဆောင်ခဲ့ကြကုန်၏၊ ခြောက်လှန့်ခဲ့ကြ၏။

(လူသေလူဖြစ်- ၁၄)

အထက်ဖော်ပြပါ (က) အမှတ်မှ (င) အမှတ်အထိ ဥက္ကဋ္ဌ၏စကားရပ်မျှားကို သေသေချာချာစိစစ်ကြည့်သောအခါ ဤသို့အဓိပ္ပါယ်ရပေသည်။

လူသေပြီးနောက် အကယ်၍ ဖြစ်အုံးမည်ဆိုလျှင် လူပဲပြန်ဖြစ်မည်။

အကယ်၍ မဖြစ်တော့ဘူးဆိုလျှင် ဘာမှမဖြစ်တော့ပေ။

'အကယ်၍'ဟူသော သံသယနယစကားသည် အဓိပ္ပါယ်နှစ်ချက်ထက်သည်၊ အကယ်၍ ဖြစ်အုံးမည်ဆိုလျှင်၊ အကယ်၍ မဖြစ်တော့ဘူးဆိုလျှင် ဤသို့နှစ်ချက် ထက်ပေသည်။

အထက်ပါ(က) အမှတ်ပြစကားထဲက အကယ်၍ မဖြစ်တော့ဘူးဆိုလျှင် ဟူသော ဒုတိယအဓိပ္ပါယ်ချက်ကို (ခ) (ဂ) (ဃ) (င) အမှတ်ပြစကားတို့ဖြင့် ထောက်ခံချက်ပေးထား၏။ မှန်၏–

(ခ) က—လောကဓမ္မသည် ဤဘဝနှင့်သာ လုံးဝဆိုင်သည် (နောက် ဘဝနှင့်မဆိုင်ဟူလို)

(ဂ) က– သေပြီး ဟိုဘက် လက်ည်းညွှန်သော အယူကား၊ ဘုရား အယူမဟုတ်၊ နောက်မှပေါ်သော အယူ၊ (နောက်ဘဝမရှိ ဟူလို)

(ဃ) က–လုပ်တိုင်းကုန်း (သခ်ျိုင်း)၏ ဟိုမှာဘက်မှာ ဘဝမရှိ၊ (နောက်ဘဝ မရှိဟူလို)

(င) က–ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးပေးရာ ဘုံနှန်း ဆိုသည်တို့မှာ စိတ်ကူးယဉ်မျှသာ၊ (နောက်ဘဝ နောက်ဘုံဘဝ မရှိ ဟူလို)

၃၉။ အထက်ပါ ဦးဥက္ကဋ္ဌ စကားမျှားထဲ၌ 'ဗုဒ္ဓ'ဟူသောစကား 'သန္ဒိဋ္ဌိက' ဟူသော စကားနှစ်လုံးကို နုတ်လိုက်လျှင် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒစစ်စစ် တော့ရ၏၊ 'ဗုဒ္ဓ' 'သန္ဒိဋ္ဌိက' ဟူသော စကားလုံးတို့ကို ထည့်ထားခြင်းကား လုပ်ကြံဖန် တီးရန် ခုတုံးလုပ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဝါဒစစ် စစ်ကား 'နောက်ဘဝ' မရှိဟူသတည်း။

မှန်လှ၏၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် နေရာမျှားစွာ၌ အကြိမ်ကြိမ် ကြွေးကြော်ထား သည့်အတိုင်း စ-သ-ဃ-ဇ-က (ပဋ္ဌပဿဒရုပ်) ငါးပါးကိုသာ ဆုပ်ကိုင်ထား သော ရုပ်ဝါဒီ စစ်စစ်ကြီး ဖြစ်ပေရာ နောက်ဘဝဆိုသော အချက်သည် မျက်စိဖြင့် မြင်၍မရသော နားထောင်၍ မကြားနိုင်သော ကိုယ်ဖြင့် ထိတွေ့၍မရသာသော ရုပ်လွန် သဘာဝ ဖြစ်နေသဖြင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လက်ခံ၍ မရခေျ၊ ထို့ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ပုခက်နှင့်ခေါင်းကြား ဟူသော ပစ္စုပ္ပန် တဘဝကိုသာ တဖွဖွ ကြွေးကြော်နေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သို့သော် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် နောက်ဘဝမရှိဟူသော ရုပ်ဝါဒအမြင်ကိုလည်း ပိုင်ပိုင်ကြီး မကိုင်ဝံ့သူ ဖြစ်သောကြောင့် 'အကယ်၍'ဟူသော စကားကို သုံး၍ 'သေပြီးနောက် အကယ်၍ ဖြစ်ဦးမည် ဆိုလျှင်'ဟူသော စကားဝါကျကို တက်

လေသည်၊ လုပ်တိုင်းကုန်း၏နောက် ဟိုဘက်မှာ ဘာမျှမရှိ၊ ပုခက်နှင့် ခေါင်း ကြားပါဟု ဆိုပါလျက် အကယ်၍ ဖြစ်ဦးမည်ဆိုလျှင်'ဟု လာပြန်ခေသေးသည့် အတွက် အော် ဦးဥက္ကဋ္ဌနယ် ကိုယ့်ကိုယ်ကို သစ္စာပြန်ဖောက် နေချေသည် တကားဟု သတိထားမိလိုက်ကြသည်။

ကောင်းပါပြီ၊ 'သေပြီးတဲ့နောက် အကယ်၍ ဖြစ်ဦးမည်ဆိုလျှင် လူမှတပါး အခြား ဘာမှဖြစ်စရာမရှိ၊ လူပဲဖြစ်ရမည်'ဆိုသော စကားအရ "လူသေလူဖြစ် လူဖြစ် လူသေ" သံသရာ လည်ရပေမည်၊ သူ၏စာအုပ် တနေရာ၌လည်း ဤအတိုင်း ရေးထားလေသည်။

အထက်ပါ အချက်တို့ကို ပိဋကတ် ကျမ်းဂန်နှင့် ညှိ၍ ကောက်ချက်ချသည် ဖိုသော် နောက်ဘဝ မရှိဟု ယူသော အယူသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်၏၊ ဝိဘဝတဏှာ၏ စားကျက်ဖြစ်၏၊ လူသေလူဖြစ်မြဲသည်ဟူသော အယူသည် သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်၏၊ ဘဝတဏှာ၏ စားကျက်ဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကိုရော သဿတဒိဋ္ဌိကိုပါ ဗယ်ညာနှစ်ဘက်လုံး ဆုပ်ကိုင် ထားသော ထူးခြားသော မိစ္ဆာဝါဒရှင် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်၊ ဗုဒ္ဓသာသ နာ့သမိုင်းနှင့် ယှဉ်၍ သိရှုသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမိုင်းတွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌလို တပြိုင်တဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကိုရော သဿတဒိဋ္ဌိပါယူသူ အတော်ကလေး ရှားပေသည်းထို့ကြောင့် ထူးခြားသော မိစ္ဆာဝါဒရှင်ဖြစ်ကြောင်း သူ့စကား သူဝါဒအရသိရပေသည်။

သန္ဒိဋ္ဌိက စိစစ်ချက်

၄၀။ ယခုဆက်လက်၍ သန္ဒိဋ္ဌိကနှင့် စပ်လျဉ်းသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ စကား တို့ကို စဉ်းစားကြကုန်အံ့ "အယံ ဓမ္မော သန္ဒိဋ္ဌိကော— ငါဟောသော ဤတရားသည် ယခုပစ္စက္ခ မျက်မှောက်ဘဝနှင့်သာ ဆိုင်၏ဟူ၍ အကြိမ်ကြိမ် ဟောခဲ့သော ဒေသနာကို ထောက်ထားခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒသည် ပုခက်နှင့် ခေါင်းအကြားတွင်သာ ကျက်စားကြောင်းကို အပြတ်အသတ်မှတ် ယူအပ်၏၊ လုပ်တိုင်းကုန်း၏ ဟိုမှာဘက်၌ ရှိသည်ဟု လက်ညှိုးထိုးကာ ညွှန်ပြ အပ်သော မနောဒ္ဓါရတိုက်ထုတ် အနုမာနမျှားကို တိုက်ဖျက် ပစ်ရန် လိုအပ် သည် "ဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌက ဆိုခဲ့၏၊ ဤစကားရပ်တွင် "အယံ ဓမ္မော သန္ဒိဋ္ဌိကော-ငါဟောအပ်သော ဤတရားသည် ယခုပစ္စက္ခမျက်မှောက် ဘဝနှင့် သာ ဆိုင်၏" ဟု အနက် အဓိပ္ပာယ်ထုတ်သော စကားမျိုးကို ပိဋကတ်ကော်၏ မည်သည့် အစိတ်အပိုင်းမှာမှ မတွေ့ရ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ဤကဲ့သို့ မည်သည့် အခါမှ မဟော မြတ်စွာဘုရား မဟောသည်ကို အဟောလုပ်၍ ရေးခြင်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား စွပ်စွဲခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်၊ ဘုရားဟော သန္ဒိဋ္ဌိက အမှန်ကို သိသာစေရန်

'သန္နိဋ္ဌီကော' ဟူ၍ ဟောတော်မူသည့် နေရာမျှားစွာအနက်မှ ပါဠိတော် အချို့ကို ထုတ်ပြရှင်းလင်းဦးအံ့။

၄၁။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဆက္ကနိပါတ် သန္နိဋ္ဌီကသုတ်ပါဠိတော် ၃၁၃-၌ မောဠိယသိဝက ပရိဗိုဇ်အား မိမိ၏အတွင်းသန္တာန်၌ လောဘဖြစ်လျှင် လောဘ ဖြစ်ကြောင်း သိသလော ဟု မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူသောအခါ၊ သိပါသည်ဟု ဖြေဆိုလျှောက်ထားသည်၊ ထို့အတူ ဒေါသ မောဟ မိမိအတွင်း သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ဒေါသ, မောဟဖြစ်ကြောင်း သိသလောဟု မေးတော်မူသောအခါလည်း မောဠိယသိဝကပရိဗိုဇ်က သိပါသည်ဟု ဖြေဆိုရာ ဤသို့သိခဲ့လျှင် သန္နိဋ္ဌီက ဓမ္မဖြစ်တော့သည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဒုတိယသန္နိဋ္ဌီကသုတ်၌လည်း ပုဏ္ဏားတယောက်က သန္နိဋ္ဌီက ကိုယ်တိုင် မြင်အပ်သောသဘော၊ အကာလိက တပါးအချိန်၌မဟုတ်မူ၍ ယခုချက်ခြင်း သိနိုင်သောသဘော၊ ဟိပယျိက လာစမ်းပါ ကြည့်စမ်းပါဟု ဖိတ်ခေါ်ပြနိုင် လောက်သောသဘော၊ ဩပနေယျိက မိမိစိတ်၌ကပ်၍ဆောင်ထိုက်, အစွမ်းကုန် စိတ်၌ သွင်းထားထိုက်သောသဘော၊ ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗ ဝိညူဟိ ပညာရှိတို့ကိုယ်တိုင် သိနိုင် ခံစားနိုင်သောသဘောဟူသည် အဘယ်နည်းဟုမေးလာ၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက မိမိသန္တာန်၌ ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, ကိုယ်, နှုတ်, စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အပြစ်တစုံတရာဖြစ်နေလျှင် ဖြစ်မှန်းသိသလောဟု မေးတော်မူရာ ပုဏ္ဏားက သိပါသည်ဟု ဖြေဆို၏၊ ဤသို့သိလျှင် သန္နိဋ္ဌီက စသည်ဖြစ်တော့၏ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူ၏။

၄၂။ ဤသုတ်တော်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို စဉ်းစားကြည့်လျှင် ဦးဉာဏ်ဒွန္ဒနှင့်တကွ တပည့်နောက်လိုက်တို့ အားကိုးတကြီး သုံးစွဲနေကျဖြစ်သော အနက် အဓိပ္ပာယ်မျိုး မဟုတ်ကြောင်း အတတ်သိနိုင်ပေသည်၊သာမန်လူတယောက်သည် မိမိသန္တာန်၌ လောဘဖြစ်နေသည်ကို ဖြစ်မှန်းမသိ ဒေါသဖြစ်နေသည်ကို ဖြစ်မှန်း မသိပေ၊ မြတ်ဗုဒ္ဓအဆုံးအမကိုရ၍ စိတ္တာနုပဿနာ ဓမ္မာနုပဿနာကို ရှုမှတ် ပွားများသော သူသည်သာလျှင် မိမိသန္တာန်၌ ဘာဖြစ်၍ နေသည်ကို သိနိုင် ပေသည်၊ ရှေစိတ်အစဉ်၌ ပါဝင်ဖြစ်ပျက်နေသော သဘောတခုခုကို နောက်စိတ် အစဉ်ဖြင့် သိအောင် လေ့ကျင့်ပွားများနိုင်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဓမ္မအလိုကျ ပစ္စ-ဝေက္ခဏာဉာဏ်၏စွမ်းရည်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ စွမ်းရည် သည်သော် လည်းကောင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်တို့၏ အဖွင့် အဋ္ဌကထာဆရာက ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကိုရည်ရွယ်၍ ဘုရားရှင်ကောတော်မူသည် ဟု မှတ်ချက်ချ ပေးတော်မူထားပေသည်။

၄၃။ ဤသန္ဒိဋ္ဌိကသုတ် နှစ်သုတ်၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကိုယ်တိုင်သိနိုင်သော ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သည့်တရားတော်ကို ဟောတော်မူသည်၊ သို့ရာတွင်-

၁။ ခဏပစ္စုပ္ပန်=ပရမတ္ထစစ်စစ် ဥပါဒ်ဆဲဖြစ်သောခဏ၊

၂။ သန္ဋတိပစ္စုပ္ပန်=ဇောဝါရ လေးငါးကြိမ်မျှ ဆက်၍ ဖြစ်ဆဲခဏ၊

၃။ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်=ပဋိသန္ဓေစုံတိုင်း ပိုင်းခြားအပ်သော တဘဝတည်းဟူသော ပစ္စုပ္ပန်၊

၄။ သမယ ပစ္စုပ္ပန်= နံနက်ပိုင်းညနေပိုင်း တနေ့တာ စသည် လောကဝေါဟာရအလိုက် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ခေါ်ဝေါ်အပ်သောဖြင့်ဆဲခဏဟူ၍ပစ္စုပ္ပန် ၄-မျိုးရှိရာတွင်၊ သန္ဋတိပစ္စုပ္ပန်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဤသုတ်၌ **ဟောတော်မူခြင်း** ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ပုဒ်ချုပ်နှင့် ခေါင်းကြားဟူသော ယခုပစ္စက္ခ မျက်မှောက်ဘဝနှင့်သာ ဆိုင်သည်ဟူသောအနက် ဤသုတ်တို့မှ မထွက်ပေ၊ 'သန္ဒိဋ္ဌိက' ဟူသော စကားနှင့်ပတ်သက်၍ အဋ္ဌကထာပါဠို အောက်ထက်ညှို၍ သိသာရုံ ဖော်ပြဦးအံ့၊ 'သန္ဒိဋ္ဌိက' ပုဒ်ကို ဤသို့ဖွင့်ဆိုပေ၏။

အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော် တိကနိပါတ် အညတရပြာဟ္မဏသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ ဤသို့ဖွင့်ပြ၏-

(က) သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဟေးတိတိ သာမံ ပဿိတဗ္ဗော ဟောတိ။ သန္ဒိဋ္ဌိကော ဟေးတိ၊ ကိုယ်တိုင်မြင်ထိုက်သော သဘောဖြစ်၏ဟူလို။ (တိက-အံ၊ အညတရပြာဟ္မဏသုတ် ဋ္ဌ-၁၄၁)

(ခ) သန္ဒိဋ္ဌိကော အယံဓမ္မောတိ အယံလောကုတ္တရဓမ္မော ယေန ယေန အဓိဂတော ဟောတိ၊ တေန တေန ပရသဒ္ဓါယ ဂန္ထဗ္ဗတံ ဟိတ္ဝာ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏေန သယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ သန္ဒိဋ္ဌိကော။ 'သန္ဒိဋ္ဌိကော အယံဓမ္မော" ဟူသည်ကား ဤလောကုတ္တရတရားသည် ကိုယ်ပိုင်လက်ကိုင်ရသည့် မည်သူမဆို သူတပါးအပေါ် ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ချဉ်းကပ်ခြင်းကို စွန့်ပယ်၍ ကိုယ်တိုင် သိမြင်အပ်သောကြောင့် သန္ဒိဋ္ဌိကမည်ပေသည် ဟူလို။ (သဂါထာဝဂ္ဂ-ဋ္ဌ၊ဒေဝတာသံယုတ် သမိဒ္ဓိသုတ် ၄၁—၄၂)

(ဂ) အရိယမဂ္ဂါ တာဝ အတ္တနော သန္တာနေ ရာဂါဒီနံ အဘာဝံ ကရောန္တေန အရိယပုဂ္ဂလေန သာမံ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ သန္ဒိဋ္ဌိကော။

ရှေးဦးစွာ အရိယာမက်သည် မိမိသန္တာန်၌ ရာဂ စသည်တို့၏ မရှိခြင်းကို ပြုတတ်သော အရိယပုဂ္ဂိုလ်က ကိုယ်တိုင် မြင်ထိုက်သောကြောင့် သန္ဒိဋ္ဌိကမည်၏ ဟူလို။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်—ပ။ ၂၀၉)

(ဃ) အပိ စ နဝဝိဓော ပိ လောကုတ္တရဓမ္မော ယေန ယေန ဟိ အဓိဂတော ဟောတိ၊ တေန တေန ပရသဒ္ဓါယ ဂန္ထဇ္ဈတ် ဟိတ္ဝာ ပစ္စဝေက္ခဏာ-ဧောန သယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ သန္ဒိဋ္ဌိကော။ တနည်းမှာ—လောကုတ္တရတရား ကိုးပါးလုံးပင် ကိုယ်ပိုင်ရရှိထားသူ မည်သူမဆို သူတပါးအပေါ် ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ချဉ်းကပ်ခြင်းကို စွန့်ပယ်၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် မြင်ထိုက်သောကြောင့် သန္ဒိဋ္ဌိက မည်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်—ဋ္ဌ၊ပ။ ၂၀၉)

(c) ဒိဋ္ဌဓ္မိ ဒဿနံ ဝုစ္စတိ၊ ဒိဋ္ဌမေဝ သန္ဓိဋ္ဌံ ။ပ။ အရဟတ္တံတိ သန္ဒိဋ္ဌိကော။ လောကုတ္တရဓမ္မော ဟိ ဘာဝနာဘိသမယဝသေန သစ္ဆိကိရိယာဘိ-သမယဝသေန စ ဒိဿမာနောယေဝ ဝဋ္ဋဘယံ နိဝတ္တေတိ။မြင်ခြင်းကို ဒိဋ္ဌဟု ဆိုအပ်၏၊ ဒိဋ္ဌနှင့် သန္ဒိဋ္ဌက အတူတူပင်၊ မြင်ခြင်းကိုထိုက်သော ကြောင့် သန္ဒိဋ္ဌိကမည်၏၊ ထင်စွာပြအံ့— လောကုတ္တရာ တရားသည် ဘာဝနာဘိသမယ (ပွားစေသောအားဖြင့် သိတတ်သောအသိဉာဏ်) သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယ (မျက်မှောက်ပြုသောအားဖြင့် သိတတ်သော အသိဉာဏ်) အစုမ်းအားဖြင့် မြင်မှသာလျှင် သံသရာဝဋ်ဘေးကို ကင်း စေတတ် ဆုတ်နစ်စေတတ်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်—ဋ္ဌ၊ပ၊ ၂၀၉)

အလွန်ခိုင်မာလှသော ဤအထောက်အထားများအရ ကိုယ်တိုင် မြင်အပ်သောသဘောကို သန္ဒိဋ္ဌိက ခေါ်သည်၊ လက်တွေ့မျက်တွေ့တရားဟု ခေါ်လိုက ခေါ်နိုင်သည်၊ တရားကိုယ်အားဖြင့် လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကိုသော်လည်းကောင်း ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ကိုသော်လည်းကောင်း သန္ဒိဋ္ဌိက၏ အရကောက်ရသည်ဟု မုချဆတ်ဆတ် မှတ်အပ်၏၊ ဤစကားအရ သန္ဒိဋ္ဌိကကို ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ခေါင်းကြားဟူ၍ သတ်မှတ်ခြင်းသည် ဆန့်ကျင်ဘက် အယူသာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

၄၄။ ထို့ပြင် "သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မ" တမျိုးကို ပြဦးအံ့၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် တိက နိပါတ် အညတရပြာဟ္မဏသုတ်၌ ဤသို့လာရှိ၏၊ ဗြာဟ္မဏတဦးသည် မြတ်စွာဘုရားအထံ ချဉ်းကပ်၍ "သန္ဒိဋ္ဌိက ကိုယ်တွေ့တရားဟု ပြောနေကြပါသည်၊ ဘယ်အကြောင်းဘယ်အချက်ဖြင့် ကိုယ်တွေ့တရား, အခါမဲ့တရား, လက်တွေ့စမ်းသပ်နိုင်သောတရား, စိတ်ပါလက်ပါ ဝင်စားထိုက်သောတရား, အသိကြွယ်သူဘို ကိုယ်တိုင် ခံစားထိုက်သောတရား မည်ပါသနည်း"ဟု မေးလျှောက်သည်၊

မြတ်စွာဘုရားသည် ရှင်းရှင်းကလေး ဝေဖန်ပြတော် မူသည်မှာ-"ဗြာဟ္မဏရာဂ အထိုးအကျင့် အနှိပ်စက်ခံရ၍ တပ်တတ်သော ယောကျ်ားသည် မိမိ သူတပါးပျက်စီးအောင် အားထုတ်တတ်သည်၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းကို ခံစားရတတ်သည်၊ ယင်းရာဂ ကင်းပျောက်သွားသော အခါ မိမိ သူတပါးကိုနှိပ်စက်ခြင်းငှာ အားမထုတ်တော့၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းကို မခံစားရတော့ချေ၊ ထိုနည်း အတိုင်း တပ်တတ်သော ယောကျ်ားသည် ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် မကောင်းမှု ပြုမိတတ်၏၊ မိမိအကျိုး သူတပါး အကျိုးကိုလည်း သိတတ်သောဉာဏ်မပေါ်၊ ယင်းရာဂ ကင်းသွားသော်ကား ကိုယ်, နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် မကောင်းမှုကို မပြုဖြစ်၊ မိမိအကျိုး သူတပါးအကျိုးကို သိနိုင်သောဉာဏ် ပေါ်လာတတ်၏၊ ဗြာဟ္မဏ,ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်ကိုယ်တွေ့တရား(သန္ဒိဋ္ဌိက)ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်လေတော့၏၊ (ဒေါသအနှိပ်စက်ခံရသူ၊ မောဟအနှိပ်စက်ခံရသူ အထက်နည်းအတိုင်းပင်) (တိက- အံ့၊ အညတရ ဗြာဟ္မဏသုတ် ၁၅၆)(ချုံးချုံးမြန်မာပြန်ဆိုချက်ဖြစ်သည်)၊ ယင်း တိက အံ- ပရိဗ္ဗာဇကသုတ် ၁၅၇-၁၅၈ ၌လည်း အလားတူ ဟောတော်မူသည်။

၄၅။ ဤဗြာဟ္မဏသုတ်နှင့် ပရိဗ္ဗာဇကသုတ်နှစ်သုတ်၌ လောကီလောကုတ္တရာလက်တွေ့ မျက်တွေ့တရားကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောတော်မူသည်၊ လောကီလက်တွေ့မျက်တွေ့တရားကား အရိယမဂ်လမ်းကြောင်း ပေါ်သို့ လျှောက်၍နေသော ဗုဒ္ဓသာဝက အရိယမဂ်အယဉ်သို့ ဝင်ဆဲ ဝင်ပြီးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရည်ရွယ်၍ ဟောသော တရားတည်း၊ ဤ၌လည်း 'သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မ'ကို 'သာမံပသိတဗ္ဗော' ကိုယ်တိုင်မြင်အပ်သော တရားဟူ၍သာလျှင် အဋ္ဌကထာ ဆရာရှင်နှင့်တကွ သာသနာ့အစဉ်အလာက အနက် အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူလေ့ရှိကြသည်၊ ဦးဉာဏ်ဒီပဆိုသကဲ့သို့ သန္ဒိဋ္ဌိကသည် ယခုပစ္စက္ခ မျက်မှောက်ဘဝနှင့်သာ ဆိုင်၏ဟူသော အနက် အဓိပ္ပါယ်မထွက်ပေ။

နောက်အဂံတိုရ်ပါဠိတော် သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မသုတ် တသုတ်၌လဲည်း ဤသို့တွေ့ရ၏၊ ရှင်အာနန္ဒာသည် ကောသမ္ဗီပြည် ဃောသိတာရုံကျောင်း၌ ရှိစဉ် အရှင်ဥဒါယီနှင့် တရားစကားဆွေးနွေးကြသောအခါ အဘယ်မျှလောက်သော အကြောင်းဖြင့် လက်တွေ့မျက်တွေ့တရားကို ဘုရားရှင် ဟောတော်မူပါသနည်းဟု အမေးရှိလာ၍ ဖြေဆိုသည်မှာ-ငါ့ရှင် ပဌမစျာန်ဝင်စား၍ နေခြင်းဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ပရိယာယ်အားဖြင့် လက်တွေ့ မျက်တွေ့တရား (သန္ဒိဋ္ဌိက)ဟု ဟောတော်မူပါသည်၊ ထို့အတူ ဒုတိယစျာန် တတိယစျာန်-စတုတ္ထစျာန်-အာကာသနဉ္စာယတနစျာန် ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန် အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နေဝသာညာနာသညာယတနစျာန်ကိုဝင်စား၍ နေခြင်းအားဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ပရိယာယ်အားဖြင့် လက်တွေ့မျက်တွေ့တရားဟု ဟောတော်မူပါသည်၊ မုချစင်စစ်အားဖြင့်

မူကား နေဝသညာ နာသညာယတနစျာန်ကိုကျော်လွှန်၍ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားလျက် ကိလေသာ အာ့သဝေါတို့ကို ကုန်စေလျက် နေခြင်းဖြင့် သန္ဒိဋ္ဌိက ဓမ္မ လက်တွေ့မျက်တွေ့တရားကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောတော်မူပါသည်ဟု ဖြေဆို လေသည်။ (နဝက—အံ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မသုတ် ၂၄၅၊ ၂၄၆)

အထက်ပါသုတ်တော်၌ 'ပရိယာယ်' ဟူသောစကား မူချဟူသောစကား နှစ်ရပ်ကို ကွဲကွဲပြားပြား မှတ်ယူရမည်၊ မူချအနက်ဟူသည်မှာ နှစ်နည်းနှစ်လမ်း မရှိ၊ တထစ်ချနည်းလမ်း တလမ်းအားဖြင့်သာ ဖြစ်နိုင်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်မျိုး ဖြစ်သည်၊ ပရိယာယ်ဟူသည်ကား တနည်းတဖုံအားဖြင့် ထိုသဘောရှိ၍ တနည်းတဖုံအားဖြင့် ထိုသဘောလည်း မရှိသော အနက်အဓိပ္ပါယ်(Relateivly Senseful-Thing) ဖြစ်သည်။

ဤသန္ဒိဋ္ဌိကသုတ်တော်ကို ထောက်ဆလျှင် လက်တွေ့ မျက်တွေ့ဟူသော သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ နွေစဉ်တွေ့ကြုံနေကျ စားခြင်း-သောက်ခြင်း-အိပ်ခြင်း-မြင်-ကြား-နံ-လျက်-ထိတွေ့ခြင်းကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ ပုခက်နှင့် ခေါင်းကြားကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ သမာဓိ ပညာတို့ဖြင့် အတော်အထက် တန်းကျနေသော တရားများကို ပွားများရယူထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု သိနိုင်ပေသည်။

သို့ရာတွင် အရှင်သမိဒ္ဓိထေရ် တောအုပ်တွင်း၌ ရေချိုးပြီးစ ကိုယ်သန့်စင်နေစဉ်တွင် နတ်သမီးတဦးက အရှင်သမိဒ္ဓိထေရ်၏ ရူပကာယ ပြည့်ဝတင့်တယ်မှုကို ကြည့်ရှုကာ 'အရှင်ရဟန်း သင်သည် ငယ်ရွယ်နုပျို၍ နက်သောဆံပင်ဖြင့် ပဌမ အရွယ်၌ အရွယ်ကောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံနေစဉ် လူ့ကာမဂုဏ်တို့ကို ခံစားပါဦး လား၊(မာ သန္ဒိဋ္ဌိကံ ဟိတ္ဝာ ကာလိကံ အနုဓာဝိ)—ကိုယ်တွေ့ ကာမဂုဏ်ကို ပယ်ခါ၍ကိုယ်တွေ့မဟုတ်သော နောင်အခါမှရမည့် ကာမဂုဏ်နောက်သို့ မလိုက်ပါလင့်' ဟူ၍ ဆိုလေသည်၊ ဤစကားရပ်၌ နတ်သမီး၏အလိုမှာ ယခုလက်ငင်း ခံစား နိုင်သော ကာမဂုဏ်သည် သန္ဒိဋ္ဌိက၊ နောက်ဘဝနတ်ပြည်ကမှ ခံစားရမည့် ကာမဂုဏ်သည် ကာလိက၊ ဤသို့သော ထင်မြင်ချက်ဖြင့် ဤစကားကို ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထိုစဉ်အခါက လူရောနတ်ပါ အရည်အချင်းညံ့သော သတ္တဝါတို့သည် ရဟန်းတရား အားထုတ်ခြင်းကို နတ်ပြည်စည်းစိမ် ခံစားရန်, တမလွန်လောက၌ ချမ်းသာရရန်, အမျိုးကောင်းသားတို့ ပြုလုပ်ကြသည်ဟု အမြင်မှားလျက် ရှိကြသည်။

ထိုနတ်သမီး၏ စကားကို သမိဒ္ဓိထေရ်က ပြန်ကြားရာ၌ အိုနတ်သမီး ငါသည် တမလွန် လောကချမ်းသာနောက်သို့ လိုက်နေသည်မဟုတ်၊ တမလွန် လောကချမ်းသာကို ပယ်စွန့်ကာ သန္ဒိဋ္ဌိက မျက်မှောက်ချမ်းသာကို လိုက်စား

ရှာဖွေနေ၏၊ တမလွန်လောကဌ် ရရှိမည့် ကာမဂုဏ်တို့ကို ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း မျှားလှ၏ဟု ဘုရားရှင်ဟောတော်မူသည်၊ မနုစ်သက်ဖွယ် အပြစ်တို့လည်း လွန်စွာ မျှား၏ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ယခု ငါလိုက်စားကျင့်ကြံနေသော တရားကား သန္ဒိဋ္ဌိက ကိုယ်တိုင်မြင်နိုင်သော တရား၊ အကာလိက- အချိန်မလင့်-အကျိုးရသောတရား ဟိပသ္သိက လက်ကိုကိုင်ဆဲ့ ရဲရဲကြီး စမ်းကြည့်စမ်းပါဟု ဖိတ်ခေါ်နိုင်သောတရား၊ သြပနေယျိက-နိဗ္ဗာန်ကိုပို့ဆောင်တတ်သော အရိယ မဂ်တည်းဟူသော တရား၊ မျက်မှောက်ပြုထိုက်သည့် အဖြစ်သို့ ကပ်ဆောင်ရမည့် အရိယာဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာန်တရား၊ ဝိညူဟိ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗ ပညာရှိတို့ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ သိရှိခံစားထိုက်သောတရား ဖြစ်သည်ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

နတ်သမီး၏ သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မနှင့် အရှင်သမိဒ္ဓိထေရ်၏ သန္ဒိဋ္ဌိက ဓမ္မတို့သည် ဤသဂါထာဝဂ္ဂဒေဝတာသံယုတ် သမိဒ္ဓိသုတ် ၉-တွင် သိသိသာသာ ထူးခြားကွဲလွဲ၍ နေပေသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တပည့်သားမြေးတို့၏ သန္ဒိဋ္ဌိက ဓမ္မကား ဤသုတ်၌ နတ်သမီးပြောဆိုသော သန္ဒိဋ္ဌိကမျိုးဖြစ်သည်၊ သာသနာတော်၏ အနုစ်သာဂဖြစ်သော သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မကား အရှင်သမိဒ္ဓိထေရ် ရည်ညွှန်းပြောဆိုအပ်သော အရိယာမဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားမျိုးဖြစ်ပေသည်၊ သို့ဖြစ်သော ကြောင့် ဘုရားဟောသော "သန္ဒိဋ္ဌိက' သည်ကား သမာဓိ, ပညာ, မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်, နိဗ္ဗာန်တို့၏ အရသာဖြစ်ပေသည်၊ "သန္ဒိဋ္ဌိက" သည် ပုခက်နှင့် ခေါင်းကြား တဘဝအတွင်း ဟူသည်ကား ဘုရားအလိုမဟုတ်ပေ၊ ဘုရားနှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်ဖြစ်ပေသည်။

'အနုမာန' သုံးသပ်ချက်

၄၆။ ယခုအခါ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ 'မနောဒ္ဓါရတိုက်ထုတ် အနုမာနများကို ပက်ပင်စက်စက် တိုက်ဖျက်ပစ်ရမည်' ဟူသော စကားကို စိစစ်ဦးအံ့၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌအနေဖြင့် အနုမာနကို လက်မခံခြင်းမှာ 'ပစ္စက္ခမေဝ ပမာဏံ' ဟူသော ရုပ်ဝါဒီတို့၏ အဆိုအမိန့်အရ လက်တွေ့ မျက်တွေ့ ပစ္စက္ခတခုတည်းကိုသာ ဦးဥက္ကဋ္ဌ လက်ခံခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်၊ အနုမာနကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက ပယ်စွန့်သည်ဆိုသော်လည်း 'လူသေလူဖြစ်' သည် သူ၏ မျက်တွေ့လက်တွေ့မဟုတ်၊ သူတပည့်တဦးဦး၏ လက်တွေ့လည်းမဟုတ်၊ အနုမာန မျက်ရမ်းဆမျှသာဖြစ်ကြောင်း သတိပြုမိဟန် မရှိချေ။

ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာကြီးတို့၌ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓိ၊ အနုမာနသိဒ္ဓိ၊ ဥပမာနသိဒ္ဓိ၊ သဒ္ဒေယျသိဒ္ဓိဟူ၍ ပြီးမြောက်စေမှု သိဒ္ဓိ ၄-မျိုးကို လက်ခံ အသုံးပြုပေသည်၊ အိန္ဒိယ ဒဿနဗေဒ၌ ရှေးသူ့းတဦးဖြစ်ဟန်ရှိသော ဂေါတမက ရသော့

သည်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိရှိပုံနည်းလမ်း လေးမျိုးရှိကြောင်း ဤသို့ ဖေဝါပြထားပေသည်—

၁။ ပစ္စက္ခ =မျက်မြင်အားဖြင့် တွေ့ကြုံခံစား၍ သိရှိနားလည်ခြင်း၊ (Perception)

၂။ အနုမာန =ခန့်မှန်းစဉ်းစား၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသိရှိနားလည်ခြင်း၊ (Inference)

၃။ ဥပမာန =နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုး၍ သိရှိနားလည်ခြင်း။ (Comparism)

၄။ သဒ္ဒ =ယုံကြည်ထိုက်သောသူ၏ စကားကို အထောက်အထား ပြု၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိရှိနားလည်ခြင်း၊ (Understanding through the statement of trustworthy person)

ဤကိုရည်၍ ဂေါတမက ဉာယသုတ်၌ ဤသို့ဆို၏၊ **प्रत्यक्षानुमानोपम्यानशब्दाः प्रमाणानि ।** = (မြန်မာ) မျက်မြင်အားဖြင့် သိခြင်း ခန့်မှန်းသော အားဖြင့်သိခြင်း၊ နှိုင်းယှဉ်၍သိခြင်း ယုံကြည်ထိုက်သော သူ၏ စကားအရသိခြင်း- ဟူ၍သိခြင်း ၄-မျိုးတို့ရှိကုန်၏(တက္ကဘာသာ-နှာ-၃၂ ဂေါတမကဉာယသုတ် ၁-၁-၃)

အမှတ် ၁-ပစ္စက္ခသိဒ္ဓိမှာ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ လောကာယတဝါဒီ (၀ါ) ရုပ်ဝါဒီတို့၏ လက်တွေ့မျက်တွေ့ဟူသော ဝါဒပင်ဖြစ်သည်၊ စပျစ်သီးကို ချိုသည်ဟူသော သူတပါးပြောသောစကားကို ကိုယ်တိုင်မြည်းစမ်း၍ မကြည့်ရသမျှမယုံကြည်ခြင်း ကရဝိက်ငှက်၏ အလွန်သာယာ ချိုမြိန်သောအသံဟူသည်ကို ကိုယ်တိုင်မကြားဘူး၍ မယုံကြည်ခြင်းမျိုးပေတည်း (Seeing is beliveing.) ဟု ယခုခေတ်၌ ပြောဆိုသုံးနှုန်းနေကြသော စကားကဲ့သို့ ကိုယ်တွေ့မဟုတ်လျှင် မယုံကြည်ခြင်းမျိုးတည်း။

အမှတ် ၂-အနုမာနသိဒ္ဓိဟူသည်မှာ တခုနှင့်တခု ချိန်ထိုး၍ ခန့်မှန်းလျက် သိခြင်းဖြစ်သည်၊ လွန်ခဲ့သောညက ပင်လယ်ရေ တက်လာသည်ကို မျက်စိဖြင့် ကိုယ်တိုင်မတွေ့လိုက်ရ၊ သို့သော် နံနက်မိုးလင်းသောအခါ အောက်ထပ်အိမ်တိုင် မျှားခ္ဒ် ရေတက်လာစဉ်က ရေရောက်ခဲ့သည့်အထိမ်းအမှတ် ရေစိုနေသည့်နေရာကို ကြည့်၍လည်းကောင်း၊ ငြိတင်ကျန်ရစ်ခဲ့သော ဒိုက်သရော မြက်သစ်ရွက်တို့ကို မြင်ရ၍ လည်းကောင်း လွန်ခဲ့သောညက ပင်လယ်ရေ တက်ခဲ့ကြောင်းကို သိရ၏၊ ဤနည်းအတိုင်း မီးခိုးတွေ့လျှင် မီးကို မမြင်ရသော်လည်း မီးရှိကြောင်း သိရ၏၊ အစေ့မှ အပင်ပေါက်ကြောင်း နိယာမကို ထောက်ထား၍ အစေ့ကို

ကိုယ်တွေ့ပင် မမြင်ရသော်လည်း သရက်ပင်ကြီး မန်ကျည်းပင်ကြီးများကို မြင်ဖူးသောအခါ အစေ့မှ ပေါက်လာသော အပင်ကြီးများဖြစ်ကြောင်း သိရသည်၊ ဤသို့မှန်းဆ၍ သိခြင်းမျိုးကို အနုမာနသိဒ္ဓိဟု ခေါ်သည်။ **लिङ्गपरामर्शो ऽनुमानम्**၊ အမှတ်အသားတခုခုကို သုံးသပ်နားလည်ခြင်းသည် အနုမာနမည်၏ဟု ဒိန္နိယ ဒဿနဂေါတမက ရသေ့က ဆိုသည်။

အမှတ် ၃-ဥပမာနသိဒ္ဓိဟူသည်မှာ နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုး၍ သိခြင်း, အဆင်တူအသွင်တူကို မြင်၍ သိခြင်းမျိုးတည်း၊ နွားနောက်သတ္တဝါကို မမြင်ဘူးသော လူတယောက်သည် နွားနောက်ဆိုသည်မှာ နွားနှင့်သဏ္ဌာန်တူသော သတ္တဝါတကောင်ဖြစ်ကြောင်း ကြားနာ မှတ်သားဖူး၍ တောသို့ ရောက်သောအခါ နွားနောက်ကို တွေ့မြင်လျှင် ဤသတ္တဝါကား နွားနှင့်တူသည်၊ နွားနောက် ကောင်းဖြစ်ရမည်ဟု သိသည် ယင်းကို ရည်ရွယ်၍ **अतिदेशवाक्यार्थस्मरणसहकृतं गौसादृश्यविशिष्टपिण्डज्ञानमुपमानम्**၊ ဂေါတမက သုတ်၌ ဆိုသည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ တစုံတယောက် ညွှန်ကြားပြောဆိုလိုက်သော စကား၏အနက်ကို အမှတ်ရခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်စေအပ်သော နွားနှင့် တူညီမှုသည် အထူးပြုအပ်သော အထည်ခြုံကို သိခြင်းကို ဥပမာနဟု ခေါ်သည်။

အမှတ် ၄ သဒ္ဒေယျသိဒ္ဓိဟူသည်မှာ **आप्तवाक्यं शब्दः** ဟူသည်နှင့်အညီ ဗြဟ္မာကြီး၏စကားဟု အသိအမှတ်ပြုကြသော ဝေဒဆိုင်ရာ ကျမ်းစာများ, ခရစ်တော်၏ မုခပါဠိတော်များ, အလ္လာဘုရားသခင်၏ မုခပါဠိတော်ဖြစ်သော ကိုရ်အန်ကျမ်းစာများကို ယုံကြည်ခြင်းမျိုးတည်း၊ အကျယ်ဖြန့်၍ အနက်ကောက်သော် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌ စွဲမြဲထက်သန်စွာ ယုံကြည်မှုကို အကြောင်းပြု၍ ဘုရားဟော ဒေသနာတော်များကို အမှန်ဟု ယုံကြည်ခြင်း၊ ဓာတ်ခဲ့ခန်း၌ အထက်တန်းကျသော ဓာတ်ခဲ့ကြီယာများ အသေးကြည့်·အဝေးကြည့် မှန်ပြောင်းစသည်တို့ဖြင့် ကြည့်ရှုသုံးသပ်၍ ပြောဆိုအပ်သော သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ သိပ္ပံပညာနှင့်စပ်သော စကားများကို သိပ္ပံပညာနားမလည်သော သာမန်လူတန်းစားတို့က အမှန်ဟုယုံကြည်ခြင်းမျိုး ပါဝင်သည်၊ ဥပမာ–သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ စကားကိုယုံ၍ လကမ္ဘာသို့ လူရောက်သည်ကို ယုံကြည်ခြင်း, ရေတစက်-ဖုံတမှုန့်လျှင် ပိုးမွှားငယ်ကလေးများ မြောက်မြောက်မြားမြား ပါဝင်ခြင်းကို ယုံကြည်ခြင်းမျိုးတည်း။

၄၇။ အနုမာနကို လက်မခံဆိုသော ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဥပမာန နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ သဒ္ဒ=ယုံကြည်ထိုက်သောသူတို့၏စကားကို အထောက်အထားပြု၍ ယုံကြည်ခြင်းတို့ကို လက်မခံဟု တွေးထင်စရာရှိသည်၊ သို့ရာတွင် ဤသို့ကား မဟုတ်ချေ၊ သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ စကားကိုမူ ဘုရားဟောထက် အလေး ပို၍ ထားသဖြင့် ဒါဝင်၏ဝါဒနှင့် အခြားရှာဝါဒတို့ကို ဦးဥက္ကဋ္ဌ လက်ခံယုံကြည်လှပေသည်။

ထို့ပြင် ယနေ့ ဆိုင်ကော်လော်ဂျီက လက်ခံထားသော –

၁။ ရိုးရိုး မြင်သိ-ကြားသိ စသော ပဉ္စဝိညာဏ်သိ (Perception)

၂။ အကြားအမြင် မပါ၊ တွေးတော ကြံဆသိ (Bare sensation or immagin atin)

၃။ တွေးကြံယင်း အဆင့်ဆင့်သိသော အသိ (ဝိပဿနာအသိ အပါ အဝင်(Speculation)

၄။ ပြန်လည်တွေးကြံသိ (Remmberance) များး ပါဝင်သည်။

ထိုတွင် ၁-မှာ အာရုံ (Sense-object)နှင့် မနသိကာရ (Attention) ကို အခြေခံသည်၊ ၂-မှာ မနောဒွါရဿက်သက်သာ ဖြစ်သည်၊ အာရုံ (Object) နှင့် သတိကပ်မှု (Impression)များး မပါဝင်ပေ၊ ဤနှစ်မျိုးတွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ၁-ကိုသာ လက်ခံ၍ ၂-ကို လက်မခံလိုပေ၊ (၀၊) ပဉ္စဝိညာဏ်သိ ရုပ်သိကိုသာလက်ခံ၍ မနောဝိညာဏ်သိ နာမ်သိ စိတ်သိကို လက်သင့်မခံပေ၊ ဤကား ရုပ်ဝါဒီတိုင်း ထားရှိသော သဘောထားတည်း၊ သို့သော် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ငယ်ငယ်က စာကျက်၍ ပညာသင်ခဲ့ဘူး၏၊အမြင် အကြား မပါသည့်အသိ(Bare sensation)ကို နားမလည်၍ လက်မခံခြင်းသာ ဖြစ်ရမည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသန္တာန်၌ ထိုအသိမျိုးပေါင်း အဆများစွာ ရှိခဲ့ဘူး ဖြစ်ခဲ့ဘူးသည်မှာကား အမှန်ပင်တည်း။

၄၈။ တဖန်တုံ နယာယဒဿနက

၁။ **လၖိင်္ဂကအနုမာန**အာရုံနှင့်ဆက်စပ်၍ သိရသောအသိ၊

၂။ **အလၖိင်္ဂကအနုမာန** အာရုံထင်လာခြင်း မရှိ၊ တစုံတရာ ထူးခြားသော အကြောင်းတခုခုက အာရုံနှင့် အာရမ္မဏိကကို ဆက်စပ်ပေးသော အသိ၊ယင်းကို Extra-sensory -per - ception

ဟု ခေါ်ကြသည်၊ ဤသို့ အသိနှစ်မျိုး ခွဲခြားဖော်ပြ၏၊ ယင်း နှစ်မျိုးတွင် ၁-ကိုသာ ဦးဥက္ကဋ္ဌကလက်ခံ၍ ၂-ကို လက်မခံလိုပေ၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓတရား တော်က ပြည့်နှန်သော စျာန်ဝိမောက္ခ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဦးဥက္ကဋ္ဌမယုံကြည်ပေ၊ ရုပ်ဝါဒီဖြစ်နေ၍ လက်မခံ-မယုံကြည်သည်မှာလည်း ဆန်းတော့ မဆန်းပေ။

၄၉။ ဤနေရာ၌ တက္ကဗေဒ Syllogism ခေါ် အနုမာနတခု ထုတ်ကြည့်လျှင် ဤသို့တွေ့ရမည်–

ဦးဥက္ကဋ္ဌအလို

(က) ဗုဒ္ဓဟောသောတရားများသည် ယခုဘဝပစ္စက္ခနှင့်သာဆိုင်သည်။

(ခ) ကမ္မဝါဒသည် ဘုရားဟောဖြစ်သည်။

(ဂ) ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒသည် ယခုဘဝ ပစ္စက္ခနှင့်သာ ဆိုင်သည်။
(**အဋ္ဌကထာ ဋီကာဆရာများနှင့်တကွ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏အလို။**)

(က) ဗုဒ္ဓဟောသော တရားများသည် ယခုဘဝ ပစ္စက္ခနှင့်သာ ဆုံင်သည် မဟုတ်၊ အတိတ်အနာဂတ်နှင့်လည်း ဆိုင်သည်။

(ခ) ကမ္မဝါဒသည် ဘုရားဟောဖြစ်သည်။

(ဂ) ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒသည် ယခုဘဝပစ္စက္ခနှင့်သာ ဆိုင်သည် မဟုတ်၊ အတိတ် အနာဂတ်နှင့်လည်းဆိုင်သည်။

ဤတက္ကဗေဒစနစ်အရ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အနုမာနသည် အခြေခံမှစ၍ လဲမှားနေသည်၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်းပြချက်နှင့် နိဂုံးသည်လည်း အမှားစင်စစ်ဖြစ်တော့သည်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ အဆိုသည်သာလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသိတ စကားတော်တို့နှင့် ညီညွတ်၍ ယုတ္တိနှင့်လည်း ပြည့်စုံသောကြောင့် အခြေခံ မှန်လျက်ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်းပြနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်တို့သည်လည်း ပရဝါဒီတို့ လှုပ်ရှားမယိုင် မြဲခိုင်သော အနုမာနဖြစ်ပေသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် အနုမာနကိုပယ်၍ မျက်စေ့တွေ့ လက်တွေ့ ပါဒီလိုလို ထင်စရာရှိသော်လည်း အာကယ်စင်စစ်ကား ဤသို့ မဟုတ်ပေ၊ အနုမာနကို လက်ခံလိုသည့်အခါ လက်ခံ၍ ပယ်လိုသည့်အခါ ပယ်သည်၊ မျောက်က လူဖြစ်လာသည်ဆိုသော ဒါဝင်ဝါဒကဲ့သို့ အနုမာနမျက်ရမ်းဆသည်ကိုကား ဦးဥက္ကဋ္ဌ လက်ခံထားပေသည်၊ 'အီဗော်လူရှင်းစနစ်'ဆိုသည်မှာ အနုမာနပင်ဖြစ်၏၊ ဤရုပ်ဝါဒ အနုမာနကိုမူ ဦးဥက္ကဋ္ဌကိုးကွယ်ပြန်သည်၊ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာလာ အနုမာနကိုမူ ပယ်ရှားပစ်လေသည်။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားစဉ်အရ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ် အကြောင်းပြတချက်ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓ၏ကမ္မဝါဒသည် ပုခက်နှင့် ခေါင်းအကြားတွင် ကျက်စားကြောင်းကို အပြတ်အသတ် မှတ်ယူအပ်၏ဟု ဆိုသောစကား ဘုံခန်း ငရဲခန်းသည် မနောဒ္ဒါရတိုက်ထုက် အနုမာနဟူသောစကားတို့သည် ဓမ္မနှင့်မညီညွတ်သောကြောင့် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း အမှတ်(၂)ဝိနည်းဓိုရိဆရာတော်များသုံးသပ်တော်မူကြသည်။

နခသီခသုတ်နှင့် လူသေလူဖြစ်ကို စိစစ်ချက်

၅၀။ လူသေလျှင် လူသာဖြစ်သည် ဟူသောဝါဒသည် အောက်ပါ နခသီခသုတ် ပါဠိတော်များနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေပါသည်ဘုရားဟုနိဒါန်းပျိုး၍ အောက်ပါ နခသီခသုတ်ကို စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြကြသည်။

"ထိုအခါ၌ အုရားရှင်သည် အနည်းဧယ်သောမြေမှုန့်ကို လက်သည်းပေါ်၌ တင်တော်မူပြီးလျှင် ရဟန်းတို့ ဒါကို ဘယ်လိုထင်ကြသလဲ၊ လက်သည်းပေါ်၌ ငါတင်ထားသော မြေမှုန့်နှင့် ဤမြေကြီးသည် အဘယ်က သာလွန်၍ များသနည်းဟု မေးတော်မူသည်။

ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဤမြေကြီးကသာပို၍ များပါသည်၊ လက်သည်းပေါ်၌ ရှင်ကော်မြတ်ဘုရား တင်ထားသော ဤမြေမှုန့်သည်ကား မပြောလောက်ဖွယ် အနည်းငယ်မျှသာ ရှိပါသည်ဘုရား၊ ဤမြေကြီးကို ထောက်ဆလျှင် လက်သည်းပေါ်၌ ရှင်တော်ဘုရား တင်ထားသော မြေမှုန့်သည် ရေတွက်ခြင်းသို့ မဖရောက်နိုင်ပါ၊ ထောက်ဆခြင်းသို့လဲ မရောက်နိုင်ပါ၊ အစိတ်အဖို့သို့လည်း မရောက်နိုင်ပါဟု လျှောက်ထားကြပါသည်။

ရဟန်းတို့ ဤအတူပင် လူ့ပြည်မှစုတေကြ၍ လူ့ပြည်၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့ကား နည်းပါးလှကုန်၏၊ စင်စစ်မှာမူ လူ့ပြည်မှစုတေကြ၍ ငရဲ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သာ များကုန်၏။ ပ။ တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သာ များကုန်၏။ပ။ ပြိတ္တာဘုံတို့၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သာ များကုန်၏။ပ။နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သည် နည်းပါးကုန်၏၊ ငရဲ၌ဖြစ်ကြကုန် တိရစ္ဆာန်၌ ဖြစ်ကြကုန် ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သာ သာလွန်၍ များလှကုန်၏- ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူသည်။

ဤနည်းအတူ နတ်ဘုံ, ငရဲဘုံ, ပြိတ္တာဘုံတို့မှ စုတေ၍ လူ့ဘုံ၌ လူလာဖြစ်သူ နည်းပါး၍ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံတို့၌ ဖြစ်ကြသူတို့သာ များလှပုံကိုလည်း မဟာဂဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် ပဉ္စဂတိပေယျာလဝဂ်စာမျက်နှာ(၄၁၂၊၄၁၃၊၄၁၄) တို့၌ ရှင်ကော်မြတ်ဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူထားပါသည်"ဟု ထိုထို သုတ္တန်များကို ထောက်၍ စောဒနာတင်ကြသည်။

၅၁။ ဤစောဒနာ စကားရပ်ဖြင့် အလွန်ခိုင်မာတိကျသော နခသီခသုတ်တည်းဟူသော မှတ်ကျောက်ပေါ်၌ တင်လိုက်သောအခါ လူသေလူဖြစ်ဝါဒတည်းဟူသော ရွှေရည်စိမ် မိုးကြိုးသည် ရွှေအစစ်မဟုတ်ပဲ အတုဖြစ်နေကြောင်း ဘွားဘွားကြီး ပေါ်လာပေသည်။

ပါပသို့ ရမတေ ပနော ဘုရားဟော ဒေသနာတော်အရ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ဓာတ်သည် မကောင်းမှုဘို့ အစဉ်ညွတ်ယိမ်းလျက် ရှိသောကြောင့် ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ပြုသမျှ ပြောသမျှ တွေးကြံသမျှတို့သည် ဣဿာ မစ္ဆရိယ ဒေါသ မာန ငါစဲ့ ဆရာစဲ့ လူမျိုးစဲ့ အစရှိသော တဏှာဒိဋ္ဌိအစွဲတို့ဖြင့် အမြဲဖုံးလွှမ်း အုပ်စိုးခြင်းကို ခံနေရသည်ဖြစ်၍ ယင်းတို့၏ ကာယက် ဝစီက် မနောက်သည်

အကောင်းဖြစ်ဖို့ထက် အဆိုးဖြစ်ဖို့သာ များနေပေသည်၊ သုစရိုက်ဖြစ်ဖို့ထက် ဒုစရိုက်ဖြစ်ဖို့က များ၍နေပေသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ နောက်လိုက် တပည့်တပန်းတို့သည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပယ်သော်လည်း ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတို့ကို လက်ခံကြောင်း ဤနေရာ၌ သတိပြုရပေမည်၊ ထို့ကြောင့် မိုးကျွေကိုယ်ဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သမုတ်ထားသော အတိတ်ကံကို ချန်လိုက ချန်ထားစေဦးတော့ ယခု လောလောဆယ်ပစ္စုပ္ပန်၌ ပြုလုပ်ပြောဆိုတွေးကြံနေသော ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတို့ကား မိုးပေါ် ကျကံမဟုတ်မူ၍ လက်တွေ့ မျက်တွေ့ ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်အပ်သော ကံဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကံသည် "အက်ရှင်းနှင့် ရီအက်ရှင်း (Action and Reaction) အကြောင်းနှင့် အကျိုးတရား" သဘောတရားအရ နံရံဘက်သို့ ကန်လွှတ်လိုက်သော ဘောလုံးသည် နံရံကိုထိမှန်၍ ကန်သောသူထံသို့ ပြန်လာသည့်ပမာ၊ ရေထဲသို့ ကျသွားသော ခဲလုံးကလေးသည် ကမ်းနားသို့အရောက် လှိုင်းအဆက်ဆက် ထစေသည့်ပမာ အကျိုးမပြုပဲ မနေ၊ အကျိုးမဖြစ်စေပဲ ပျောက်၍ မသွားပေ၊ ဤကား လောကနိယာမ ဓမ္မနိယာမ (The Universal Law, The Order of Norm)သာဖြစ်သည်၊ မျက်မှောက်ခေတ် ရုပဗေဒပညာတို့က လက်တွေ့ စမ်းသပ် ထောက်ခံထားသော သဘာဝဖြစ်ပေသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ထိုကံသည် ယခုဘဝ၌သာ အကျိုးပေးသည်မဟုတ်၊ ဘဝများစွာ၌လည်း အကြောင်းညီညွတ်လျှင်သင့်လျော်သော အလှည့်အကြိမ် အခါအခွင့်တခုခု၌ အကျိုးပြုသည်ဟု နားလည်နိုင်ပေတော့သည်၊ ထိုးအိုးထဲတွင် လက်ကိုနှိုက်၍ ဖြူလာသော လက်ကိုလည်းကောင်း ကတ္တရာအိုးထဲသို့ လက်ကိုနှိုက်၍ နက်လာကော လက်ကိုလည်းကောင်း ကြည့်ကာ ယခုလုပ်ယခုအကျိုးပေးသည်နောင်ဘဝ စောင့်ရန်မလို ဟူသော စကားမျိုးကို ပြောဆိုခြင်းသည် သဘာဝဥပဒေကို မပုံ့ မနှံ့ မခြုံမငုံမိသော အဆိုဖြစ်သည်။

မီးခဲကိုကိုင်မိ၍ ယခုချက်ချင်း ပူသည်မှန်သော်လည်း ယင်းအပူသည် ချက်ချင်းပျောက်၍ မသွား၊ မိမိရရ ကျကျနန ကိုင်မိခဲ့ပါက ညာဘက်၌ဖြစ်စေ နောက်ရက်များ၌ဖြစ်စေ ပူးယောင်ပေါက်ကဲ့ ကိုက်ခဲနာကျင်၍ အကျိုးဆက် ဒုက္ခလှလှကြီး ပေးနေတတ်သည်ကို လူတိုင်းအသိပင် ဖြစ်သည်၊ နက်ရှိုင်းစွာ ဆူးစူးခံရသော သတ္တဝါတယောက်သည် ယင်းဆူး၏ အဆိပ်ဒဏ်ကို ချက်ချင်းမခံရစေကာမူ ရက်ညောင်းသောအခါ အတွင်းဆွေး ဆွေးပုပ်၍ အရိုးခိုက်အောင် အနာဖြစ်လျက် ဒုက္ခပေးတတ်သည်မှာလည်း မျက်မြင်ထင်ရှားသော သက်သေတခုပင် ဖြစ်သည်၊ ငရုပ်သီးသည် ယခုစားလျှင် ယခုစပ်သည်ဟုဆို၏၊ သို့သော် ယခုချက်ချင်း စပ်ချင်းထက် ကာလကြာမှ ဆီးပူရောဂါ ဖြစ်စေတတ် မျက်စိမှုန်မှဲ

ရင်ထဲပူလောင်စေတတ်သော ငရုပ်သတ္တိရှိသည်ကို မျက်ကွယ်ပြု၍ မရကောင်း ပေ၀မ်းနှုတ်ဆေးစာ့လျှင် ချက်ချင်း၀မ်းနာ၍ ဓာတ်မသွားသော်လည်း အချိန် ကျလာသောအခါ ၀မ်းနာ၍ ၀မ်းသွားရသည်၊ ထိုနည်းအတိုင်းပင် မကျန်းမာ သော သူတယောက် သင့်လျော်သော ဆေး၀ါးဓာတ်စာကို မှီ၀ဲနေရာ ယခု ချက်ချင်း ထိုဆေးသည် အစွမ်းမပြသော်လည်း ကာလကြာသောအခါ ရောဂါ ပျောက်ကင်းစေ၍ အားသားအရေ စိုပြေ၀ဖြိုးခြင်း အသက်ရှည်ခြင်းအစရှိသော အကျိုးတရားကို ဖြစ်စေသည်မှာလူတိုင်းပင် တွေ့ကြုံဖူးသော ခံစားချက်အတွေ့ အကြုံ ဖြစ်သည်၊ ဤနည်းအတိုင်း အက်ရှင်းတခုသည် ရီအက်ရှင်းတခုကို ဖြစ် စေရာ၌ ယခုချက်ချင်းလက်ငင်းကိုသာ ကွက်၍ ကြည့်ကာ မဆုံးဖြတ်ရာ၊ ယခု ချက်ချင်း လက်ငင်းကိုသာကြည့်၍ ဆုံးဖြတ်တတ်သည်ကား လူညံ့တို့၏ အရာမျိုး သာ ဖြစ်ပေသည်၊ ကံ၏ အကျိုးဆက်သည်ကား ယခုဘ၀၌ သော်လည်းကောင်း ဘ၀သံသရာ တကွေ့၌ သော်လည်းကောင်း ဖြစ်စေလိမ့်မည် ဟူသည်ကို သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်သားကြရာသည်။

၅၂။ ယင်းသို့ဆိုလျှင် ထိုသတ္တ၀ါ၏ ထိုမကောင်းကံသည်ရာဇ၀တ်မှု ကျူးလွန်သော သူကို ထိုသူ၏ ပြစ်မှုက အချုပ်ထောင်သို့ပို့၍ ထောင်နန်းစံစေသကဲ့သို့ ငရဲစေသော ဒုဂ္ဂတိတို့၌ ဒုက္ခလှလှခံစေမည် မချုတ်တည်း၊ထိုငရဲစေသောဘုံကို ထာ၀ရ စသော ဘုရားရှင်တို့က ဖန်တီးထားသည်မဟုတ်၊ သဘာ၀ကသာ ဖန်တီးသည်၊ သဘာ၀ဟူသည်မှာ နောက်ကဆိုခဲ့သော (The Universal Law, The Order of Norms) လောကနိယာမ ဓမ္မနိယာမပင် ဖြစ်သည်၊ ထိုငရဲစေသော ဘုံသို့ မည်သူကမျှပို့သည်မဟုတ်၊ (The Law of Action & Reaction) ကမ္မနိယာမက ပို့သည်၊ ထိုအခါမှာ လူသားသည် လူ့ဘ၀ကို သာယာလှပါ သည် တယ်တာလှပါသည် ကျိသား ကျိမယား ကျိစည်းစိမ်နှင့် မခဲနိုင်မခွာ ရက်ပါဟု ဥပါဒါန် အထောင်အသောင်း ရှိနေသော်လည်း ယင်းဥပါဒါန်ဟက် အားရှိသော ဗလ၀ အကုသိုလ်ကံက ရေများဧရိန်ုင် မီးများမီးနိုင်ပမာ ထိုလူ သားကို အပါယ်သို့ ဆွဲခေါ်သွားမည် မချုတ်တည်း၊ လူသေလူမဖြစ်သည့်ပြင် ကြောင်ကလေး ခွေးကဒလေးသော်မှ မဖြစ်မူ၍ ငရဲကောင် ပြိတ္တာကောင် အဖြစ်သို့ ရောက်သွားမည် ဧကန်တည်း။

၅၃။ ထိုသို့မဟုတ် လူသားသည် မိတ်ဆွေကောင်း ဆရာကောင်းကိုမှီရ၍ စိတ်ကောင်းပင်ကာ ကောင်းမှုကောင်းရာ ပြုလုပ်ပြောဆိုတွေးကြံမိလျှင် လူ့ဘုံမှာ လူလည်းပြန်၍ဖြစ်နိုင်သည်၊လူ့ထက်အဆင့်မြင့်သော နတ်ပြဟ္မာအဖြစ်ဖြင့်လည်း ဖြစ်လာနိုင်သည်၊ ယင်းကို ရည်ရွယ်၍—

မိတ္တသမ္မဒမာဂမ္မ၊ ယောနိသော စ ပယုဉ္ဇတော။
၀ိဇ္ဇာ ၀ိမုတ္တိ ၀သီဘာ၀ေါ၊ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတိ။

မာနုသိကာ စ သမ္ဘတ္တိ၊ ဒေဝလောကေ စ ယာ ရတိ။
ယာ စ နိဗ္ဗာနသမ္ဘတ္တိ၊ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတိ"။

မြန်မာအကျဉ်း

မိတ်ဆွေကောင်းနှင့် ပြည့်စုံမှုကို အကြောင်းပြု၍ နည်းမှန်လမ်းမှန် အားထုတ်မိသော သတ္တဝါသည် ဝိဇ္ဇာဉာဏ် အရဟတ္တဖိုလ် အဘိညာဉ် ဣဒ္ဓိတရားအားလုံးကို ရနိုင်ပေသည်။

လူ့ဘုံ လူ့ဘဝ၌ ပြည့်စုံသော စည်းစိမ်ဥစ္စာမျိုးကိုလည်းကောင်း နတ်ပြည်၌ ရှိသော ပြည့်စုံမှု ပေျာ်ရွှင်မှုချမ်းမြေ့မှု အမျိုးမျိုးကိုလည်းကောင်း နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လည်းကောင်း ထိုသတ္တဝါသည် ဤအကျိုးအားလုံးကို မရရှိနိုင်ပေသည်ဟု ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ နိဓိကဏ္ဍသုတ်၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောတော်မူသည်။

လူဆေပြီး လူဖြစ်သည်ကား အလွန်နည်း၍ လူ့ထက် အဆင့်နိမ့် သတ္တဝါသာ အဖြစ်များကြောင်း အများကို ညွှန်ပြတတ်သော မမှန်သည်ကိုပြု၍ အားပေးတိုက်တွန်းတတ်သော မိတ်ဆွေတုကို မှီခို ဆရာတုနှင့်ပေါင်းမိ နည်းမှားလမ်းမှားကို ပြုလုပ်မိသော သူများအဖို့ မိမိစိတ်ထင်တိုင်း ဖြစ်လိုသည့်ဘဝ ဖြစ်ချင်သည့် အဖြစ် အနေမျိုးမဖြစ်မူ၍ ဖရိုဖရဲပြိုကွဲပျက်စီးလျက် ကျရောက်ခြင်းကို အခြားပါဠိတော် များစွာ၌ ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အလယ်ထပ် ဟောညွှန်တော် မူခဲ့သည်။

ယင်းသို့ အဆင့်နိမ့် ဘုံဘဝတို့၌ မည်ရွေ့မည်မျှ များစွာဖြစ်ပုံကို စံထိုးပြတော်မူလိုသဖြင့် မြေမှုန့်ကို လက်သည်းပေါ် တင်တော်မူကာ ကမ္ဘာမြေကြီးသည် ဤလက်သည်းပေါ်က မြေမှုန့်ထက် အဆပေါင်း မဇရမတွက်နိုင်အောင် ကြီးမားဘိသကဲ့သို့ ထိုအဆင့်နိမ့် ဘုံဘဝတို့၌ ဖြုန်ခြင်းသည် လူ့ဘုံဝယ်လူပြန်ဖြစ်ရခြင်းထက် အဆပေါင်းများစွာ ပိုမိုများပြားသည်ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောတော်မူလေသည်။

အထက်ပါ သုံးသပ်ချက်မှာ လူတို့၏ စိတ်, လူတို့၏ ကာယကံ စေ့ကံ မနောကံတို့ကို အခြေခံ၍ ကမ္မနိယာမ ဓမ္မနိယာမ သဘာဝကျကျ နခသိခသုတ်ဟူ၍ များတော်ကို ဝေဖန်ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်၏၊ ဤဘုရားဟော ပါဠိတော် နခသိခသုတ် ဒေသနာတော်နှင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ကို ယှဉ်ကြည့်လိုက်သော အခါ 'မိုးနှင့်မြေကြီး လင်းကွင်းတိုး၍ မနိုးသည့်နှယ်' ဟူသော ဥပမာစကားကဲ့သို့ ဘုရားစကားနှင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌစကားသည် အကွာကြီးကွာခြားနေကြောင်း တွေ့ကြရပေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒသည် ဓမ္မဟစ် ပြဓမ္မသာဖြစ်ကြောင်း အမှတ် (၂) သီးခြား ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော်တို့က သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၁။ ခု ၁၁၁၀။

အတ္တဝါဒုပါဒါန်နှင့် လူသေလူဖြစ်ဝါဒ စိစစ် သုံးသပ်ချက်

၅၄။ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ လူသေလူဖြစ်ပြဿနာစာအုပ်၊ နှာ-၁၆၂၊၁၆၃-၌-

"ဒီလိုကဲ့ ကိုယ့်ရုပ် ကိုယ့်နာမ်အပေါ်မှာ တကယ်စွဲတဲ့ ရုပ်နာမ် သဏ္ဌာန် အရှိကိုစွဲတဲ့ အတ္တဝါဒုပါဒါန်အတိုင်း လူဟာ လူပဲဖြစ်တယ်၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ဆိုတာက သူနဲ့မဆိုင်သေးဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံစတဲ့ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး မကောင်းတဲ့ ရုပ်ပျက်က ပြန်ပေါ်လာတဲ့ ဘူတရုပ်ဆိုတော့ ရုပ်ဆိုးဖြစ်လာမယ်" – ဟူ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ပြောပြချက်ကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်၊ ဤစကားရပ်ကို စိစစ် သုံးသပ်ဦးအံ့။

ကိုယ့်ရုပ်ကိုယ့်နာမ်အပေါ်မှာ တကယ်စွဲတဲ့ အတ္တဝါဒုပါဒါန်, ရုပ်နာမ်သဏ္ဌာန် အရှိကိုစွဲတဲ့ အတ္တဝါဒုပါဒါန်, ဤဌပနာ စကားရပ်၌ အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ပါဠိတော်လာသည့်အတိုင်း ဆိုရလျှင် မိမိသဏ္ဌာန်၌ရှိသော ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ကို (ပန်းပွင့်၏ အရောင်အဆင်းနှင့် မွှေးကြိုင်သော အနှံကို တခြားစီယူ၍ ပန်းသည် အမွှေးနံ့နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ပန်းသည် လှသောအဆင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်ဟု ပြောဆာ၌ကဲ့သို့) အတ္တဟူ၍ လည်းကောင်း အတ္တကို ရုပ် ဝေ သဉ် သင်-ဝိ ရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း အတ္တ၌ ရုပ် ဝေ သဉ် သင် ဝိ ရှိသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ရုပ် ဝေ သဉ် သင် ဝိ၌ အတ္တရှိသည် ဟူ၍ လည်းကောင်း မြင်ခြင်း သုံးသပ်ခြင်း စွဲလမ်းခြင်းကို အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဟု ဆိုရသည်။

ထိုတွင် မိမိရုပ်ကိုလည်းကောင်း ဝေ-သဉ်-သင်-ဝိ ဟူသော မိမိနာမ်ကိုလည်း ကောင်း အတ္တဟူ၍ စွဲယူခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ တပည့်သာဒူများဖြစ်ကြသော ဘုရား၏ အဆိုအဆုံးမကို ရရှိသဖြင့် ရုပ်-နာမ် အပိုင်းအခြားကို ကဲ့ကဲ့ပြားပြား နားလည်နေကြသော သုတဝန္တ အရိယသာဝကများအဖို့ ယင်းသို့ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်လောက်အောင် စွဲယူခြင်း မရှိတတ်ပေ၊ အကြောင်းမူကား အညတိတ္ထိယ ဟိန္ဒူ။ ပြာဟ္မဏ စသူတို့ ယူဆသော အတ္တစွဲဟူသည် ထိုရုပ်-ထိုနာမ် တို့ကိစ္စကို ရုပ်ကိစ္စ နာမ်ကိစ္စ ရုပ်သဘောနာမ်သဘောဟု မတင်မြင်ပဲ အတ္တ၏ ကိစ္စ, အတ္တ၏သဘော, အတ္တ၏လက္ခဏာ, အတ္တ၏အလုပ်ဟု ထင်မြင်ယူဆနေခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း။

ယင်း အတ္တကား ထိုဟိန္ဒူ။ ပြာဟ္မဏစသူတို့ဒေလိုအရ ပုဂ္ဂိုလ်စီးခြင်းမရှိ၊ အမြဲတည်သည်၊ ပုတီးကုံး၏ အတွင်း၌ ကြိုး၏သဏ္ဌာန်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ပုတီးလုံးများ ရွေ့လျားနေသော်လည်း ကြိုးသည် မရွေ့မလျား အတွင်းသားအနေဖြင့် တည်ရှိသကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး ဖောက်ပြန် ရွေ့လျားနေသော်လည်း အတ္တသည်

ဖောက်ပြန်ရွေလျှားခြင်းမရှိပဲ အမြဲတည်နေသည်ဟု ဆိုကြ၏၊ ထိုအတ္တ၏ ဆိုခဲ့ပြီးသော သရုပ် သဘော လက္ခဏာကို အမှန်ဟု စွဲစွဲမြဲမြဲ ယူဆ၍ သွားတာ လာတာအတ္တ ၎င်တာ မြင်တာ အတ္တ စားတာ သောက်တာ အတ္တ စသည်ဖြင့် ရုပ်နာမ်ပရမတ်တရားတို့၏ ကိစ္စအမှုန်ကို အတ္တကိစ္စတည်းဟု ထင်မြင်ယူဆာ စွဲလမ်းခြင်းသည်သာလျှင် အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဖြစ်သည်။

၅၅။ ရုပ်နာမ် အရှိကို စွဲတိုင်း အတ္တဝါဒုပါဒါန် မဟုတ်ပေ၊ ရုပ်နာမ်အရှိကို အတ္တဟု စွဲလျှင်ဖြစ်စေ ရုပ်နာမ်၏ ကိစ္စကို အတ္တ၏ကိစ္စဟု စွဲလျှင် ဖြစ်စေ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဖြစ်သည်၊ ရုပ်နာမ်အရှိကိုပင် သာယာဖွယ်ဟု စွဲက ကာမုပါဒါန် ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဓမ္မ ဗုဒ္ဓအဆုံးအမကို မကြားနာ မမှတ်သားဖူး, မသင်ယူ မလေ့လာ ဖူးသော ဗာလတို့အဖို့ လူမှန်းသိသည့် အချိန်အခါမှ စ၍ ထိုအတ္တစွဲ ရှိနေတတ် သည်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "သုတဝါ အရိယသာဝကော" ဟူ၍ လည်း ကောင်း "အသုတဝါ မုထုဇ္ဇနော" ဟူ၍ လည်းကောင်း နှစ်ပိုင်းနှစ်ကား ခွဲ၍ ဟောတော်မူသည်။

ယင်းသို့ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိရာတွင် ပထမအမျိုးအစား ဖြစ်သော သုတဝန္တအရိယသာဝကတို့၏ သန္တာန်၌ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဟူ၍ မရှိ၊ အရိယမဂ် ကို မရသေးသမျှ ကာမုပါဒါန်ကား အနည်းအများရှိသည်၊ ထိုကာမုပါဒါနိဟူ သည်ကား ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်နှင့်တကွ မိမိ၏ ကိုယ်ခန္ဓာ မိမိ၏ သားမယား စည်းစိမ် ဥစ္စာ အခြေအရံ ဘုံဗိမာန် အိုးအိမ် စသည်တို့၌ ငြိတွယ် တပ်မက် စွဲလမ်းလျက်ရှိသော ဆွဲတိုင်းရသည့် သားရေကြိုးပမာ ဟိုဘုံ သည်ဘုံ ဟိုဘဝ သည်ဘဝ မိမိဖြစ်ရာဌာန မိမိဆိုင်ရာ ပိုင်ရာတို့၌ ငြိတွယ် တုပ်နှောင် ဆွဲချိတ် လျက်နေခြင်းတည်း။

ယင်း ကာမုပါဒါန်သည် ရဟန္တာ မဖြစ်သေးသမျှ အနာဂါမ် တိုင်အောင် လက်လှမ်းမီလျက် ရှိသည့်၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်များ၌ ကာမရာဂဟူ၍ မရှိသော်လည်း ဘဝရာဂ ရူပရာဂ အရူပရာဂ အမည်တွင်သော ကာမုပါဒါန်ကား ရှိနေသေး သည်၊ ယင်း ကာမုပါဒါန် ရှိနေသေးသမျှ ဘဝအနှောင် အဖွဲ့မှ မလွတ်သေး၊ သေပြီးနောက် လူ့ဘုံ လူ့ဘဝ၌ မည်သည့်အခါမျှ ပြန်၍ မဖြစ်တော့ချေ၊ ပြဟ္မာ့ပြည်၌ ပဋိသန္ဓေနေမည် စင်းစင်းတည်း။

သာဓကကား—

"ကတမော စ ပုဂ္ဂလော အနာဂါမီ၊ ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိ[1]ကော ဟောတိ

တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိမမ္မော တသ္မာ လောကာ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော အနာဂါမီ ၁။

မြန်မာအကျဉ်း

အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် အာဘယ်သို့ သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်နည်း၊ ဤလောက၌ အခြို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သြရမ္ဘာဂိယသံယောဇဉ်ငါးပါး ကုန်ခြင်းကြောင့် ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေနေကာ ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်မှ မပြန်လည်တော့ပဲ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့မည့် သူတည်း၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို အနာဂါမ်ဟု ခေါ်ဆိုအပ်၏။

(ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိ ၁၁၉ စသည်)

ရှင်းလင်းချက်

သြရမ္ဘာဂိယသံယောဇဉ် ငါးပါးတွင် အငါအဝင် ဖြစ်သော ကာမရာဂသံယောဇဉ်ကို ပယ်ပြီးသောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် လူ့ပြည်၌ ပဋိသန္ဓေနောက် ထပ်မနေပဲ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ကပ်ရောက်၍ ပဋိသန္ဓေနေသည်၊ ထို့ကြောင့် ကိုယ့်ရုပ်ကိုယ့်နာမ် အပေါ်မှာ တကယ်စုံတဲ့ အတ္တဝါဒုပါဒါန်, ရုပ် နာမ်အရှိကို စုံတဲ့ အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ စကားသည် ကာမုပါဒါန်၏ သဘောသရုပ်ကိုပါ အတ္တပါဒုပါဒါန်ဟု ဆိုမိခြေသောကြောင့် ပရမတ္ထ ခွင်မကျ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်မပြတ်သား၊ မှားယွင်းချတ်ချော်လျက် ရှိသည်။

၅၆။ တဆင့်တက်၍ လူဟာလူပဲဖြစ်တယ် ဆိုသော စကားကို ဆိုပြန်၏ ဤအဆို၏ အမှားကို ရှေးကဆိုခဲ့ပြီးသော နခသီခသုတ်ဖြင့်ပင် ရှင်းလင်းပယ်ရှားပြီးဖြစ်သည်၊ လူသေတိုင်း လူမဖြစ်၊ အလွန်ရှားရှားပါးပါး အကြောင်းညီနိုင်မှ လူ့ဘုံသို့ ပြန်၍လူဖြစ်သည်၊ သို့ပါလျက် လူသေလူဖြစ်ဟု ဆိုခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်အမြေပ်ရပ်နှင့် ဆန့်ကျင်သော အလွန်လွဲမှားသော အဆိုဖြစ်သည်ဟု နိုင်ငံတော် အမှတ်(၂) သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ကံနှင့်လူမဆိုင် ရုပ်ပျက်နှင့် ဆိုင်သော လူသေလူဖြစ်စိစစ်ချက်

၅၇။ "ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကိုးက သူနဲ့မဆိုင်သေးဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ကာယကံဝစီကံ မနောကံစတဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မကောင်းတဲ့ ရုပ်ပျက်က ပြန်ပေါ်လာတဲ့ ဘူတရုပ်ဆိုတော့ ရုပ်ဆိုးဖြစ်လာမယ်" ဤစကားရပ်၌ ရှေ့နှင့်နောက် အထက်နှင့်အောက် ငဲ့ရောဓိဖြစ်သော စကားလုံးများ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။

၁။ အဘိ ၄။ ၁၁၉။

အထက်ပါ ဦးဥက္ကဋ္ဌစကားဌ် ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကံဆိုသည်မှာ ဇေတနာ ဖြစ်သော နာမ်သဘောဖြစ်၍ နာမ်ကြောက်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌက ကုသိုလ်ကံအကုသိုလ်ကံကို ပယ်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ ဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌက ဆိုရာဌ် "မနောကံ" ဟူသောစကားသည် ဗုဒ္ဓဝါဒအရ အမျှားနားလည်သော မနောကံမဟုတ်၊ သူက "မနော"ကို ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ဟု ယူထားသူဖြစ်၍ ကိုယ်အမှု နှုတ်အမှု နှလုံးသားဒုံမှုကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံဟု ဆိုနေခြင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံစတဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မကောင်းတဲ့ ရွှပ်ပျက်" ဟူသော စကားကို သူသုံးထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ပေသည်။

မှန်ကန်သော ဗုဒ္ဓဝါဒအားဖြင့်မူ ကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ ဟူသည်မှာ ဘဝဲမျှ ထူးခြားသည် မဟုတ်၊ အမည် ကွဲသော်လည်း သဘောချင်း အတူတူပင်၊ ကုသိုလ်မှာ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံသုံးပါး အကုသိုလ်မှာလည်း ယင်းသုံးပါးပင်၊ သို့ဖြစ်လျက် နာမ်ကြောက်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကိုကား ကံဟုမမြင် မိုးပေါ်ကျကံဟုဆိုကာ ဗြာဟ္မဏဝါဒကံဟု တံဆိပ်တပ်လျက် ပယ်ထားခဲ့သည်၊ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံကိုသာ ကံဟုမြင်၍ လက်ခံသည်။

သည်မျှမကသေး ဇနက, ဥပထမ္ဘက, ဥပဇ်ဇ်ဌက, ဥပဃဋဌာတက ဟူသော ကံလေးမျိုး၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယ, ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယ, အပရာပရိယဝေဒနီယ, အဟောသိကံ ဟူသော ကံလေးမျိုးဌ်ကံတို့ကိုလည်း ဘုရားဟောမဟုတ်၊ ဗြာဟ္မဏတွေ ထည့်သွင်းထားသည့်ကံဟု သင်္ဂိုဟ်ဆရာ အရှင်အနုရုဒ္ဓါကို လက်ညှိုးငေါက်ငေါက်ထိုးလျက် သင်္ဂိုဟ်က ဗြာဟ္မဏဝါဒကို ဗုဒ္ဓဝါဒထဲသို့ ထည့်သွင်း လက်ခံထားသယောင် ဆိုကာ လက်မခံပဲ ပယ်သည်၊ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံသုံးမျိုးကိုသာ ဗုဒ္ဓဝါဒကံဟူ၍ ဆိုသည်၊ အကြောင်းကား အထက်ဌ် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဇနကကံ, ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ စသည်တို့မှာ နာမ်သဘာဝများ ဖြစ်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌက နာမ်ကြောက်သောကြောင့် ဇတ်အဝင်း ငြင်းကပ်ခြင်း ပြုသည်၊ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံဌ်မူ "မနော"ကို ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ဟု ယူလျက် သုံးမျိုးလုံးကို ရုပ်ကံလုပ်ကာ လက်ခံခြင်းဖြစ်လေသည်၊ မှားယွင်းလှပေစ့။

ပထမစေ့ာဒနာဌ် ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ရုပ်ဝါဒီစစ်စစ်တဦး ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဓမ္မ ဗုဒ္ဓဒေသနာထဲဌ်ပါသော နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာကို အကြောင်း အမျိုးမျိုးပြပြီး ပယ်သည်၊ ရုပ်ဘက်ပါအောင် ဆဲ့၍ရသော ဒုဿုက်ကို ရုပ်ဘက်ဆဲ့၍ လက်ခံသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက ရုပ်ဝါဒဖြစ်အောင် လုပ်နေခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း အထူးသတိထား၍ ကြည့်မြင်တတ်ရန် လိုအပ်လှပေသည်။

၅၈။ ဤနေရာ၌ ဇနက စသော ကံတို့ကို ရှင်း၍ ပြဦးအံ့၊ ထိုကံတို့သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌ စပ်စဲသည့်အတိုင်း အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ လက်ရာမဟုတ်၊ ဘုရားဟောကံ များပင် ဖြစ်ကြောင်း အမှန်အတိုင်း သိရှိကြစေရန် ဖြစ်ပေသည်။

ပဌာန်းပါဠိတော် ပဥ္စဝါရ အနုလုံ ကမ္မပစ္စယဋ္ဌ "နာနာက္ခဏိကာ ကုသလာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူ၍ လည်းကောင်း "နာနာက္ခဏိကာ အကုသလာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူ၍ လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်၊ အဓိပ္ပာယ်ကား ခဏအသီးသီး၌ ဖြစ်သော ကုသိုလ် စေတနာသည် ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာနှင့် ကမ္မဇရုပ်တို့အား ကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၊ ထို့အတူ ခဏအသီးသီး၌ဖြစ်သော အကုသိုလ် စေတနာသည် ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာနှင့် ကမ္မဇရုပ်တို့အား ကမ္မပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။

ဤကံကား ဤပဌာန်းပါဠိတော်၌ ဖော်ပြသော ဇနကကံပေတည်း၊ ဇနကကံဟူသည်မှာ အပင် အသီး အရွက်ကို ဖြစ်စေတတ်သော မျိုးစေ့ကဲ့သို့ ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာပင်တည်း၊ ထို့စေတနာဖြင့် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကောင်းသည့် အမှုကိုပြုလျှင် သူ၏သန္တာန်၌ ကုသိုလ်ကာယကံ ဖြစ်သည်၊ မကောင်းသော စကားကို ရှောင်ကြဉ်၍ စာပေပရိယတ် သင်ဒုံးလေ့ကျက်ခြင်း, ချပ်ပြခြင်း, တရားဟော့ခြင်း အကျိုးရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ဆုံးမသွန်သင်ခြင်း စသည်ဖြင့် ကောင်းသောစကားကို ပြောဆိုလျှင် သူ၏သန္တာန်၌ ကုသိုလ်ဝစီကံ ဖြစ်သည်၊ ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်းမရှိပဲ စိတ်အတွင်းမှာပင် ကောင်းမှုကောင်းရာတွေကို တွေးကြံစဉ်းစား ပွားများနေသောသူအား ကုသိုလ် မနောကံ ဖြစ်သည်။

ယင်း ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ ကုသိုလ်သည် ကောင်းသောဘုံဌာန၌ ကြည်လင်သော စိတ်စေတသိက် နာမက္ခန္ဓာ, ကြည်လင်သော ရုပ်တည်းဟူသော အကျိုးတရားတို့ကို နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုလိုက်သည်၊ ထို့နည်းအတိုင်း မကောင်းသော စေတနာဖြင့် ကိုယ်မှုနှုတ်မှု စိတ်အမှုကို ပြုသောသူအား မကောင်းသော ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ ဖြစ်သည်၊ ယင်းကံသည် အကုသိုလ်ကံပင်တည်း၊ ယင်းအကုသိုလ်က မကောင်းသော ဖြစ်ရာဘုံဌာန မကောင်းသော အခြေအနေ၌ မကြည်လင် မသန့်ရှင်းသော စိတ်စေတသိက် နာမ်ခန္ဓာများနှင့် မကောင်းသော ရုပ်ခန္ဓာများကို နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဤကား ပဌာန်းဒေသနာ၏ အဓိပ္ပာယ်ပေတည်း။

ဤသို့လျှင် ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံနှင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့သည် ဘုရားဟော ကံများဖြစ်ပြီး မကဲ့မပြား တသားတည်း ဖြစ်ပါလျက် ကုသိုလ်ကံ

အကုသိုလ်ကံတို့ကို ဖြာဟူဏတို့၏ မိုးပေါ်ကျကံဟု သမုတ်၍ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံကိုသာ လက်ခံအသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် ထူးထွေသည်ဟူ၍ ဆိုဖွယ် မလိုချေ၊ ရုပ်ဝါဒသမားပီပီ ရုပ်ကိုသာ အရေးပေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၅၉။ ဥပထမ္ဘကကံ ဥပပီဠကကံကို ရှင်းဦးအံ့၊ ဤကံနှစ်မျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ အဘိဓမ္မာဝိဘင်း ပါဠိတော်ကြီး၌ ဤသို့ ဟောတော်မူထား၏။

(က) အတ္ထေကစ္စာနံ ပါပကာနံ ကမ္မသမာဒါနာနံ ဂတိသမ္ပတ္တိံ ပတိဗာဠှာနံ နဝိပစ္စန္နိံ၊

(ခ).....ဥပဓိသမ္ပတ္တိံ ပတိဗာဠှာနံ .....

(ဂ).....ကာလသမ္ပတ္တိံ ပတိဗာဠှာနံ.....

(ဃ).....ပယောဂသမ္ပတ္တိံ ပတိဗာဠှာနံ နဝိပစ္စန္နိံ။[1]

(အဘိဓမ္မာဝိဘင်း ပါဠိတော်)

မြန်မာပြန်

(က) ကောင်းသော ဘဝဟူသော ဂတိသမ္ပတ္တိ၏ အကာအကွယ်ပေးခြင်းခံရလျှင် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံတို့သည် မကောင်းကျိုး မပေးနိုင်ကုန်။

(ခ) ချောမော လှပတင့်တယ်ခြင်း, ရုပ်ဆင်းကြွန်အင် ကောင်းစွာ ပြည့်စုံတင့်တယ်ခြင်း ဟူသော ဥပဓိသမ္ပတ္တိ၏ အကာအကွယ်ပေးခြင်း ခံရလျှင်.....

(ဂ) ခေတ်ကောင်း အခါကောင်းဟူသော ကာလသမ္ပတ္တိ၏ အကာအကွယ်ပေးခြင်း ခံရလျှင် .....

(ဃ) ပစ္စက္ခဘဝ၌ လောလောဆယ်အားဖြင့် ကောင်းရာလုပ်, ကောင်းရာပြော, ကောင်းရာတွေးခြင်း ဟူသော ပယောဂသမ္ပတ္တိ၏ အကာအကွယ် ပေးခြင်းခံရလျှင် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံတို့သည် မကောင်းကျိုး မပေးနိုင်ကုန်။

ထိုနည်းအတိုင်း-

ဂတိဝိပတ္တိ အာဂမ္မ, ဥပဓိဝိပတ္တိ အာဂမ္မ, ကာလဝိပတ္တိ အာဂမ္မ, ပယောဂပဝိပတ္တိ အာဂမ္မ=မကောင်းသော ဖြစ်ရာဘုံဌာန ဘဝတို့နှင့် တွေ့ကြုံလျှင် အရွယ်ဆိုး အကျည်းတန် အင်္ဂါမခြည့်လက် မပြည့်မစုံ ခါင်းသေးကိုယ်ကြီး ကိုယ်သေးခါင်းကြီး ပုလွန်း ရှည်လွန်း စသည်ဖြင့် ညံ့ဖျင်းလွန်းလျှင် ။ပ။ မိုးမမှုန်လေမမှုန်

၁။ အဘိ ၂၊ ၃၈၀။

ရာသီပျက် ဥတုပျက် ခေတ်ဆိုး ခေတ်ပျက်စသော ကာလဝိပတ္တိနှင့် တွေ့ကြုံနေရလျှင် ။ပ။ အပြုမှား အပြောမှား ညှဉ်ဖျင်းသော စိတ်နေစိတ်ထား မှားယွင်းသော မနောကံစသော ပယောဂဝိပတ္တိနှင့် တွေ့ကြုံနေရလျှင် အကုသိုလ်ကံတို့သည် ထိထိခိုက်ခိုက် အကျိုးပေးကုန်၏ ဟူ၍ ပါဠိတော်၌ ဆက်လက်၍ ဟောတော်မူသည်။

၆၀။ ဤပါဠိဟော် နှစ်ရပ်ကို ကောက်ချက်ချ ဆင်ခြင်လျှင် အကုသိုလ်ကံသည် လျော်သော အခြံအရံ အကြောင်းကို ရသောဒုဓါ မကောင်းကျိုးပေး၏၊ ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းနှင့် တွေ့သောအခါ အကျိုးမပေးပေ၊ အကုသိုလ်ကံအား အကျိုးပေးဖို့ရန် လျော်ကန် သင့်မြတ်စွာ ကူညီထောက်ပံ့တတ်သော ယင်းအခြံအရံအကြောင်းသည် ဥပတ္ထမ္ဘကကံ ရှိကြောင်း သက်သေသာဓကပင်ဖြစ်၏၊ အကုသိုလ် အကျိုးမပေးနိုင်အောင် ဆန့်ကျင်နှိပ်စက်သောကံသည် ဥပပီဠကကံ မည်၏။

ကုသိုလ်ကံ ဘက်၌လည်း ထိုနည်းအတိုင်း ထိုဝဘင်းပါဠိတော်၌ပင် ပြည့်စုံစွာ ဟောသားတော် မူသည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကောင်းသော ကုသိုလ်ကံသည် ကာလသမ္ပတ္တိ ဂတိသမ္ပတ္တိ ပယောဂသမ္ပတ္တိ ဥပဓိသမ္ပတ္တိ ဟူသော သင့်လျော်ကောင်းမြတ်သော အခြံရံအကြောင်းကို ရလျှင် ကောင်းကျိုးပေး၍ ထိုကဲ့သို့ သင့်လျော် ကောင်းမြတ်သော အခြံရံအကြောင်းမျိုးကို မရခဲ့လျှင် ကောင်းကျိုးမပေးပေ၊ ဤပါဠိတော်၌ လာသော ကုသိုလ်ကံအား အကျိုးပေးဖို့ရန် အထောက်အကူ ပြုတတ်သော သင့်လျော်ကောင်းမြတ်သော အခြံရံအကြောင်းကြောင်းသည် ဥပတ္ထမ္ဘကကံ မည်၏၊ အနှောင့်အယှက် ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုတတ်သော အကြောင်းကို ဥပပီဠကကံ ဟု ခေါ်၏။

၆၁။ ဥပဃာတကကံ ဟူသည်ကား သတ္တဝါတဦးတယောက် အားထုတ်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးသော ကုသိုလ်ကံကိုဖြစ်စေ အကုသိုလ်ကံကိုဖြစ်စေ အကျိုးမပေးနိုင်လောက်အောင် အစွမ်းကုန် လက်စသတ် ကပ်၍ဖြတ်တောက်သော ကံမျိုးတည်း၊ အင်္ဂုလိမာလ မထေရ်အလောင်းသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် မတွေ့ရမီ တောပုန်းခိုးသူကြီးအဖြစ်ဖြင့် အသက်ပေါင်းများစွာကို သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်၊ ထိုပါဃာတိပါတကံသည် လက်ရှိဘဝ၌လည်း အကျိုးပေးနိုင်သည် ယခုဘဝ၌ အကျိုးပေးခွင့် မရခဲ့သော် ဒုတိယဘဝ၌သော်လည်းကောင်း တတိယဘဝမှစ၍ သင့်လျော်သော ဘဝတကွေ့တွင်သော် လည်းကောင်း အကျိုးပေးနိုင်သည့်သတ္တိ ကန်ရှိသည်၊ သို့ရာတွင် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တွေ့၍ တရားနာပြီးသည်၏အဆုံး၌ သီလကို ဆောက်တည်၍ ဘုရားရှင် ပေးသနားတော်မူသော နည်းအရ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အားထုတ်လိုက်သောအခါ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သော

အဆင့်သို့ ရောက်သွားလေသည်၊ ထိုအခါ သူပြုခဲ့သော အကုသိုလ်ကံတို့၏ သတ္တိသည် ယင်းထက် အလွန်အားကြီးသော အရဟတ္တမဂ်ကံ၏ သတ္တိက ကပ်၍ ဖြတ်လိုက်သဖြင့် နောက်ဘဝ၌ အကျိုးပေးနိုင်သော အခွင့်အရေးမရရှိတော့ပေ၊ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းကြောင့် နောက်ဘဝဟူ၍ပင် မဖြစ်တော့ပေ၊ ထို့ကြောင့် နောက်နောက်ဘဝ၌ အကျိုးမပေးနိုင်တော့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သို့ရာတွင် ပဋိသန္ဓေကျိုး မပေးစေကာမူ ပဝတ္တိကျိုး ပေးသောအားဖြင့် အင်္ဂုလိမာလထေရ်ရှာတွင်းသို့ ဆုမ်းခံဝင်သောအခါ တုတ် လှင်ကန် ခဲကျောက် အစရှိသော လက်နက်မျိုးစုံတို့သည် အခြားအရာဝတ္ထုကိုရည်ရွယ်၍ ပစ်လွှင့်အပ်သော်လည်း အရှင်အင်္ဂုလိမာလထေရ်၏ ကိုယ်ပေါ် သို့သာ ကျရောက်လျက် ရှိကုန်၏၊ လက်ရုံး လက်မောင်း ခြေအစရှိသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့နှင့် ဦးခေါင်းပါ မကျန် ဒဏ်ရာရရှိလျက် ယိုစီးသောသွေးဖြင့် ဆုမ်းခံပြန်ရောက်လာ၍ ဘုရားရှင် ထံဘော်သို့ ချဉ်းကပ်ခဲတော်မူရာ မြတ်စွာဘုရားက—

"အဓိဝါသေဟိ တုံ ဗြာဟ္မဏ၊ ယာဿ ခေါ တုံ ဗြာဟ္မဏ ကမ္မဿ ဝိပါကေန ဗဟူနိ ဝဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿသတာနိ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စေယျာသိ။ တဿ တုံ ဗြာဟ္မဏ ကမ္မဿ ဝိပါကံ ဒိဋ္ဌေဝမေမ ပဋိသံဝေဒေသိ"

အင်္ဂုလိမာလ သည်းခံလော့၊ သင်သည် အကြင်ကံ၏ အကျိုးဆက်အားဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ, နှစ်ရာပေါင်းများစွာ, နှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာ, နှစ်သိန်းပေါင်းများစွာ ငရဲ၌ ခံရရာ၏၊ ထိုကံ၏ အကျိုးကို သင်သည် ယခုမျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ခံစား၍ နေရချေပြီဟု မိန့်တော်မူ၏။ (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ အင်္ဂုလိမာလသုတ်)

၆၂။ ဤပါဠိတော်၌ နှစ်သိန်းပေါင်း မြောက်များစွာတိုင်အောင် ငရဲ၌ ကျခံစေမည့် ကံ၏အကျိုးကို ဤဘဝ၌ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ် ကမ္မသတ္တိက ပယ်ရှားတားမြစ်လိုက်သဖြင့် လူပေါင်းများစွာကို သတ်ဖြတ်ခဲ့စဉ်က ဖြစ်ခဲ့သော ပါဏာတိပါတစေတနာကံသည် အကျိုးပေးစေတတ်သော သတ္တိ ကင်းပြတ်လျက်သွားတော့သည်၊ ဤ၌ မင်္ဂစေတနာသည် ဥပဓာတကကံ မည်၏။

ထို့နည်းဒုးတိုင်းပင် ရှင်ဒေဝဒတ်သည် ယခုဘဝ၌ မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်ကို ရ၍ မြတ်စွာဘုရားကိုမပြစ်မှားမီ သီလကွန်ရှင့် ပြည့်စုံခြင်း, တန်ခိုးအာဘိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံသည်အထိ သမာဓိကွန်ကို ရရှိခြင်းဟူသော ဤစေတနာကံတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေမတော်၌ သွေးစိမ်းရှင်ရှင် တည်စေလောက်အောင် လောဟိ

၁။ မ ၂၂၀၇။

တုပ္ပါဒကကံကို ပြုမိလိုက်သည့်အခါမှစ၍ အကျိုးပေးနိုင်သော သတ္တိ ကင်းပြတ်၍ သွားလေတော့၏၊ ဤနေထုဒ္ဓ လောဟိတုပ္ပါဒကကံသည် သီလကွန္ဓ သမာဓိကွန္ဓ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သော စေတနာကံကို ကပ်၍ ဖြတ်လိုက်သောကြောင့် ဥပဃာတကကံ မည်၏၊ ဤကား ပါဠိတော်တို့၌လာသော ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဘုရားဟော ကံလေးမျိုး ပေတည်း။

ထိုကံလေးမျိုး၏ အကျဉ်းချုပ်အဓိပ္ပာယ်မှာ ဇနကကံသည် မျိုးစေ့နှင့် တူသည်၊ ဥပထမ္ဘကကံသည် ရေလောင်းခြင်း, ပေါင်းသင်ခြင်း, မြေသြဇာ ကျွေးခြင်းနှင့်တူ၏ ည်၊ ဥပပီဠကကံသည် ပိုးထိုးခြင်း, ဖလံဖြူနာကျရောက်ခြင်းနှင့် တူသည်၊ ဥပဃာတကကံကား ထိုမျိုးစေ့ကို အပင်မပေါက်နိုင်လောက်အောင် ကြိတ်ချေပစ်ခြင်းနှင့် တူသည်ဟု မှတ်ယူရာ၏၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို မတွေ့မမြင်၍သော်လည်းကောင်း တွေ့မြင်လျက် ရုပ်ဝါဒ လွှမ်းမိုးခံရမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း မျက်ကွယ်ပြုကာ ထိုကံအားလုံးကို ဖြာပွဖျက်ဝါဒဟု အကြောင်းမဲ့ စွပ်စွဲပြီး ပယ်မိလေသည်၊ အမှန်စင်စစ် လူသေ လူဖြစ်ကို အဟုတ်ထင်ကြလေအောင် ကံတံတိုင်းကြီးကို ချိုးဖျက်ရန် ကြိုးစားခြင်း မျသာဖြစ်ပေသည်။

၆၃။ "ဒါပေမဲ့ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ စသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မကောင်းတဲ့ ရုပ်ပျက်က ပြန်ပေါ်လာတဲ့ ဘူတရုပ်ဆိုတော့ ရုပ်ဆိုးဖြစ်လာမယ်၊ ဆိုပါတော့ကွာ-ခြေတိုချင်တိုမယ်၊ လက်မပါချင်မပါဘူး၊ မနောကံ ကြပ်ကြပ် ဆိုးတဲ့ ရုပ်ကျတော့ အကျည်းတန်တဲ့ ရုပ်ဆိုး ရုပ်ဝါးမျိုးပေါ့ကွာ၊ ဒီဆိုးလာတဲ့ ရုပ်ပျက်ဆဲက ပြန်ပေါင်းစပ်တဲ့ ရုပ်သစ်မှန်ရင် မျက်စိရင်လဲ ချွတ်ယွင်းမယ်၊ ပါးစပ်ပြဲ မျက်ပြူးရင် ဖြစ်မယ်၊ ခေါင်းရင်ကြီးမယ်၊ ကိုယ်တွင်းက အသဲတို့ နှလုံးတို့ပါ ညှစ်ဖျင်းလာရင် အသက်ပါတိုမယ်" ဤ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ စကားများကဲ့ သို့ သပ်သေ် ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ စသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မကောင်းတဲ့ ရုပ်ပျက်က ပြန်ပေါ်လာတဲ့ ဘူတရုပ်ဟူသော စကားသည် အခြေခံမူစ၍ လဲမှားနေသည်၊ ဤဘဝ၌ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် ရုပ်သည် ဤဘဝမှာပင် လက်စတုံး ကုန်ဆုံးပျောက်ပျက်ပြီး ဖြစ်သည်၊ ဘယ် ဘဝသို့မျှ မပြောင်း၊ ဘယ်ဘဝမှာမျှ ပြန်မပေါ်ချေ၊ ရုပ်ပျက်က ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဘူတရုပ်ဟူ၍ ရုပ်မှ ရုပ်သို့ ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကိုသာဆို၍ တကဲ့ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော အတိတ်ကံကို တမင်သက်သက် သိုဝှက်၍ ထားသည်၊ ရုပ်ပျက်က ပြန်ပေါင်းစပ်တဲ့ ရုပ်သစ်မှန်ရင် ဟူသော စကားကို သတိထားရမည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ရုပ်ကို အရှိတရား နိစ္စထာဝရဟု ယူထားသူဖြစ်၍ မကောင်းသော ရုပ်ပျက်ရုံးညှံ့တော့က သေပြီးနောက်ဘဝ၌ ပြန်ပေါင်းမိသောအခါ လူ၏ကိုယ်မှာ မျက်စိပျက်ခြင်းစသည်ဖြင့် မလှမပဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုပေသည်၊

ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒတွင် ကမ္မံ သတ္တော ဝိဘင်္ဂတိ=သတ္တဝါတွေကို ကံကဝေဖန်သည်ဟု မရှိပေ၊ သတ္တဝါတို့ကို ရုပ်ကသာ ဝေဖန်သည်ဟုဆိုလိုသည်။

၆၄။ မွေးကတည်းက ကျိုးလာ, ကန်းလာသော်သူ၊ ခြေတို့, လက်တို့, မျက်ပြဲ, ပါးစပ်ပြစသည် ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် မွေးဖွားလာသူ သတ္တဝါ၏ ကမ္မဇ ရုပ်အား မည်သည့်ရုပ်ပျက်ကမျှ အကြောင်းပြုသည်မဟုတ်၊ စင်စစ်မှာ အတိတ် ဘဝက ထိုထိုအချိန်ကာလတွင် ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးသော အကုသိုလ်ကံကသာ အကျိုးပေးသည်။

ထို့ကြောင့် ပဋ္ဌာန်းပစ္စယနိဒ္ဒေသ ကမ္မပစ္စည်း၌ "ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူ၍ လည်းကောင်း (နှာ-၇)။ ပဋ္ဌာဝါရ ကုသလတို့က ဓမ္မာနုလောမ ပါဠိတော်၌ အကုသလေန အဗျာကတဝါရတွင် "နာနာက္ခဏိကာ အကုသလာ ဧစတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူ၍ လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။(နှာ-၁၅၄)

မြန်မာပြန်

အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံသည် ကုသလဝိပါက် အကုသလ ဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ နာမကွန္ဓာနှင့် ကမ္မဇရုပ်တို့အား နာနာက္ခဏိက ကမ္မသင့်တို့ဖြင့် အကြောင်းပြုသည်၊ အထူးထူးသော ခဏ၌ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာသည် အကုသလဝိပါက် နာမကွန္ဓာအား(ဆိုးဝါးရုပ်ညံ့သော, ဖောက်ပြန်ချုတ်ယွင်းသော, ရုပ်ဆိုး ရုပ်ပျက်ဖြစ်သော) ကမ္မဇရုပ်တို့အားလည်းကောင်း နာနာက္ခဏိက ကမ္မသင့်တို့ဖြင့် အကြောင်းပြုပေသည်။

ဤကား မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် အတိအကျပိုင်းခြား၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာ သာဓကပေတည်း။

၆၅။ မင်္ဂလိမနိကာယ် ဥပရိပဏ္ဏာသ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ် ၂၄၄၊ ၂၄၅- ၌လည်း ဒေါသဗျာပါဒကြီးသော သူ, အနည်းငယ်မျှ ပြောဆိုရုံဖြင့် ဒေါသခက်ထန် အမျက်မာန်ကြီး၍ ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် ထိပါးပုတ်ခတ် သတ်ဖြတ်မှုကို ပြုလုပ်တတ် သော သူသည် သေပြီးနောက် အပါယ်ငရဲသို့ ကျရောက်တတ်သည်၊ အကယ်၍ လူ့ဘဝရောက်လာခဲ့လျှင် ဖြစ်ရာဘဝ၌ အရွပ်ဆိုးသည်၊ အသက်တိုသည် စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

အမျက်ထွက်လေ့ရှိခြင်း ပင်ပန်းမှုများခြင်း, မနှစ်သက်ဖွယ် အနည်းငယ်မျှ ပြောလာသည်ရှိသော် အလွန်ကပ်ငြိခြင်း, အမျက်ထွက်ခြင်း, ဖောက်ပြန်ခြင်း, ရှေးရှုတည်ခြင်း, ဒေါသအမျက် မနှစ်သက်ခြင်းကို ထင်စွာပြခြင်းသည် အရွပ်

ဆိုးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အကျင့်တည်း၊ သူအသက်ကို သတ်လေ့ရှိခြင်း, ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်ခြင်း, သွေးစွန်းသောလက်ရှိခြင်း, ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်မှုဌဲ့ သက်ဝင်ခြင်း, သတ္တဝါတို့အပေါ်ဌဲ့ သနားခြင်းသို့ မရောက်ခြင်းသည် အသက်တိုစေတတ်သော အကျင့်တည်း။ (အကျဉ်းချုံး၍ မြန်မာပြန်ဆိုချက်)

အာဂက်ပါ ပါဠိတော်များက အသက်တိုခြင်းအစရှိသော အကျိုးတရာများသည် ဂျပ်ဆိုးရွပ်ပျက်က ဖြစ်စေအပ်သော အကျိုးတရားများမဟုတ်၊ အတိတ်ဘဝ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝတို့ဌဲ့ မှားယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သော ပြုမူလုပ်ဆောင်ချက်တည်းဟူသော ကံကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးတရားများသာ မုချစင်စစ်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြလေသည်။

၆၆။ ထို့ပြင် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ နောက်လိုက်တပည့်သားတို့က ဘုရားဟောမဟုတ်၊ နောက်မှ လုပ်ကြံဖန်ဆီးထားသော ကံများဖြစ်သည်ဟုဆိုသော ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ အစရှိသော ကံလေးပါးတို့ကို ဘုရားဟောဖြစ်ကြောင်း အနည်းငယ်မျှ ထုတ်ပြပေဦးအံ့။

"ယံ ဘိက္ခဝေ လောဘပ ကတံ ကမ္မံ လောဘဇံ လောဘနိဒါနံ လောဘသမုဒယံ၊ယတ္ထသ အတ္တဘာဝေါ နိဗ္ဗတ္တတိ၊တတ္ထ တံ ကမ္မံ ဝိပစ္စတိ၊ ယတ္ထ တံ ကမ္မံ ဝိပစ္စတိ၊ဘတ္ထ တသ ကမ္မသ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒေတိ ဒိဋ္ဌေဝါ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇေ ဝါ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ" စသည်–

(တိက အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် နိဒါနသုတ်)

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့ လောဘဖြင့် ပြုအပ်သော့, လောဘသည် ဖြစ်စေအပ်သော, လောဘလျှင် အကြောင်းရှိသော ကံသည် အတ္တဘောဖြစ်ရာဘုံဌာနဌဲ့ အကျိုးကို ရင့်ကျက်စေ၏၊ အကျိုးကို ရင့်ကျက်စေရာ ထိုဘုံဌာနဌဲ့ ယခုဘဝအတွင်းပင် ဖြစ်စေ, တမလွန်ဘဝသို့ ကပ်ရောက်၍ဖြစ်စေ, တတိယဘဝမှစ၍ တစုံတခုသော အလှည့် အကြိမ်ဌဲ့ဖြစ်စေ ထိုကံပြုသော သတ္တဝါသည် ကံ၏အကျိုးကို ခံစားရပေသည်။

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်ဌဲ့လည်း—

"ပုဗ္ဗေ ဝါသေ တံ ကာတံ ဟောတိ ပါပကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ ပစ္ဆာ ဝါသေ တံ ကတံ ဟောတိ ပါပကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ၊ မရဏကာလေ ဝါသေ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမတ္တာ သမာဒိန္နာ၊ တေန သော ကာယသ ဘေဒါ ပရမ္မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ယဉ္စ သော ဣဓ ပါဏာတိ-

---

၁။ အံ ၁: ၁၃၄။

ပါတီ ဟောတိ။ပ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ တဿ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒေတိ ဥပပဇ္ဇ ဝါ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ" –

စသည်ဖြင့်ဟောတော်မူသည်။

မြန်မာပြန်

ထို သတ္တဝါသည် ရှေ့အဖို့၌သော် လည်းကောင်း၊ နောက်အဖို့၌သော် လည်းကောင်း ဆင်းရဲစွာ အကျိုးခံစားစေရမည့် အကုသိုလ်ကံကိုပြုခဲ့သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသတ္တဝါသည် သေခါနီးကာလ၌သော်လည်း မိစ္ဆာအယူကို ပြည့်စုံစွာ ယူခဲ့သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုသတ္တဝါသည် သေလွန်သောအခါ ငရဲသို့ကျရောက်သည်၊ ဤလောက၌ ထိုသတ္တဝါသည် သူအသက်ကိုသတ်ခြင်း၊ သူဥစ္စာကို ခိုးခြင်း။ ပ။ မိစ္ဆာအယူရှိခြင်းဟူသော ဒုစ္စရိတကံ၏ အကျိုးကို ယခုဘဝ၌ဖြစ်စေ တမလွန်ဘဝသို့ ကပ်ရောက်၍ဖြစ်စေ၊ တတိယဘဝမှစ၍ တစုံတခုသော အလှည့်အကြိမ်၌ဖြစ်စေ ခံစားရပေသည်။

၆၇။ ဤပါဠိတော်များကို ထောက်ထား၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌက သူ၏ လူသေလူဖြစ် စာအုပ် စာမျက်နှာ ၅၂-၌ "ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒအလိုအားဖြင့် ဆိုရသော် ယခုစား လိုက်သော ငရုပ်သီးသည် ယခုပင်စပ်ရမည်၊ အိမ်ရောက်မှ စပ်မည်ဟူ၍ ငံ့၍လင့်၍ နေရိုးမရှိ" ဟု ဆိုသော စကားသည်လည်းကောင်း သခင်မြတဲဆင့်၏ လူသေလူဖြင်ပြဿနာ နှာ-၁၅၀-၉ ၌ "အနို့–ဒီဘဝ ကောင်းစားချမ်းသာနေတာတွေဟာ ရှေးဘဝက ပရံပရာဘဝါဘဝက ကုသိုလ်မဟုတ်ရဘူးပေါ့၊ဟ–ဒါက ဘယ်ရှေးက ကံမှမဟုတ်ဘူး၊ ခုဘာလိမ်လည်သွေးစုတ် အမြတ်ထုတ်လို့ရင်လဲ ဖြစ်ရမယ်၊ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး သုံးပါးလုံးက သူအခြေအနေနဲ့ အဆင်ပြေအောင် ကောင်းအောင် မှန်အောင် လုပ်နိုင်လို့ရင်လဲ ဖြစ်ရမယ်၊ ဒီပစ္စက္ခ အလုပ်ရဲ့ကျေးဇူး သက်သက်ပဲ၊ ယခုဘဝ ချမ်းသာတာ ဟိုရှေးရှေးကုသိုလ်ကံကြောင့်လို့များ ယုံလိုက်ရင် အဲဒါကို ဘုရားက ပုဗ္ဗေကတဟေတု ဒိဋ္ဌလို့ဆိုထားတာရှိတယ်၊ ဘုရားအလိုတော့ အဓမ္မတဲ့၊ တရားမဟုတ်လို့ဆိုတာပဲ" ဟု ဆိုသောစကားသည်လည်းကောင်း ၎င်းစာအုပ် နှာ-၁၉၁-၂-၌ "အေး - ဘာသာရေးဆရာတွေပြောသလို လူ့အဖြစ် လူ့ဘဝရင်းစား ပြန်ရဖို့တောင် ဘယ်လောက် ခဲယဉ်းသလဲ, ဘယ်အကျင့်သိလ ရှိမှလေး, ဘယ်ဒါနပါမှဆိုတာမျိုးတွေ မင်းကယုံချင်သေးသလား၊ ဒါတွေ့ကစားလမ်းပဲ" ဟု ဆိုသောစကားသည်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒ လုံးဝမဟုတ်၊ ဘုရားအလို ဒေနည်းငယ်မျှမပါ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ကမ္မဝါဒ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အလိုသာဖြစ်ကြောင်း တင်ရှားသိသာနိုင်ပေပြီ၊ ဒေမှန်စင်စစ် ရုပ်ဝါဒကိုမှီ၍ ဖော်ပြပါ

၁။ မ၊ ၁၊ ၂၇၇။

ဗုဒ္ဓပါဠိတော်များကို စတော်လှန်သော ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မိစ္ဆာဝါဒ အမြေသာဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော် မူကြသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် မိမိ၏ဝါဒကို သတ္တိရှိရှိ ပြောင်ပြောင်ရှင်းရှင်း မရေးမပြောပဲ 'ဗုဒ္ဓ' ကို အကွယ်အကာယူလျက် ဘုရားကို ရွှတန်းတင်၍ ဘုရားတရားကိုပင် ပြန်လည်ဖျက်ဆီးနေသူ ဖြစ်သောကြောင့် ယဒိုလို ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းများ ပေါ်ပေါက်ပြီး သာသနာတော်အတွင်း၌ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ကြုံနေရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ပုဗ္ဗေတက ဟေတု ဒိဋ္ဌိနှင့်ပတ်သက်၍ စောဒနာလွှာအမှတ်(၄) ၌ အကျယ်သုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်ကြကုန်အံ့။

'ဂန္ဓဗ္ဗ' အကြောင်းသုံးသပ်ချက်

၆၈။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်း၏ အကြောင်းသုံးပါးကို ပြရာတွင်–

၁။ မိဘလောင်းနှစ်ဦး ဆုံဆည်းခြင်း၊

၂။ မိခင်လောင်း ဥတုလာပြီး စ ဖြစ်ခြင်း၊

၃။ ပဋိသန္ဓေနေမည့် သတ္တဝါက ရှေးရှုတည်ခိုက် ကြုံခြင်း

ဟူသောအကြောင်း ၃-ချက်တို့တွင် နံပါတ် ၃-အကြောင်းတွင် ဂန္ဓဗ္ဗသဒ္ဒါဖြင့် ဟောတော်မူထားသည်၊ ဂန္ဓဗ္ဗာတိ တတြုပဂသတ္တော ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ဒေါမိဝမ်းတိုက်သို့ ကပ်ရောက်ထုံက်သော စုတေခါနီး သတ္တဝါကိုသာ ဂန္ဓဗ္ဗအရယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း စောဒကတို့က တင်ပြကြသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌကမူ လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် ကြံဆောင်လျက် 'ဂန္ဓဗ္ဗ' ကို လူသေခါနီး နှာခေါင်းမှထွက်လာသော ဥဿာဓာတ်ပျက် ဝါယောဓာတ်ဖြစ်ကြောင်း ကောက်ယူပြီး တိုဂန္ဓဗ္ဗဓာတ်သည် လေထဲ၌ပျံလွှင့်နေပြီး သန္ဓေယူမည့် လူသားဖြစ် နှာခေါင်းထဲဝင်ကာ သုက်သွေးတွေဖြစ်ပြီး လူသားသန္ဓေရသည်ဟု တော်တော်လေး ကြုံကြံဖန်ဖန် အကွက်ဆင်ထားပေသည်။

ထိုဂန္ဓဗ္ဗနှင့်ပတ်သက်၍ စိစစ်သုံးသပ်ကြကုန်အံ့၊ "ဂန္ဓဗ္ဗော" ဟူသောပုဒ်ကို သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် (ဓာတုပစ္စယဝိဘာဂ) ဓာတ်ပစ္စည်းခွဲဝေခြင်းကို ရှုဦးစွာပြုရသော် ဂန္ဓဗ္ဗောဌ္ဌ ဂမုဓာတ်+ဏ ဗ္ဗပစ္စည်းဖြစ်၏၊ ဂမု–သပ္ပ စ ဂတိမ္ဟိဟူသော ဓာတ်ကျမ်းများအရ ဂမုဓာတ်သည် သွားခြင်း ကပ်ရောက်ခြင်းအနက်ကိုဟော

သည်၊ တဗ္ဘပစ္စည်းသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ဘော ကံ အနက်တို့၌ ဟောရိုးရှိသော်လည်း အပွကအားဖြင့် ကတ္တားအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ "ကိစ္စလျှောဋ္ဌာဗဟုလံ" ဟူသော ပါဏိနိသဒ္ဒါသုတ် ၃-၃-၁၁၃ ကိုရည်ညွှန်း၍ "ဤဒိသဒၵံ ဟိ ပဒါနံ ဗဟုလာ ကတ္တု သာဓနတံ သဒ္ဒဝိဒူ မညန္တိ" ဟု မူလပဏ္ဍာသ သဗ္ဗာသဝသုတ်ဋီကာ၌ဆို၏၊ ဗဟုလသဒ္ဒါကြောင့် ဤသို့သောပုဒ်များ၏ကတ္တား အနက်၌ ပြီးစီးခြင်းကို သဒ္ဒါဆရာများ အလိုရှိကြသည်ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်၏၊ ဤ၌ တဗ္ဘပစ္စည်းသည် ကတ္တားဟောဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဂန္ဓဗ္ဗတိတိ ဂန္ဓဗ္ဗောဟုဝိုဟ် ပြုရမည်၊ ဂစ္ဆတိ- အမိဝဒ်းတိုက်သို့သွားရောက်ဆဲ (ဝါ) သွားရောက်ထိုက်သည် ယခုပင် သွားရောက်ဒေဘဲ့မည်။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဂန္ဓဗ္ဗော၊ ဂန္ဓဗ္ဗမည်၏။ ဒေါဓဿစသုတ်အရ တဗ္ဘပစ္စည်း၏ တကို ဓပြု၍ထားသည်၊ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ထားသည့်အတိုင်း အမိဝမ်းတိုက်သို့ ကပ်ရောက်တတ်သော (ဝါ) ကပ်ရောက်မည့်ဆဲဆဲဖြစ်သော သတ္တဝါကို 'ဂန္ဓဗ္ဗ' အရ ကောက်ယူရမည်။

ယင်းသို့ဆိုလျှင် မိဘလေးငါးနှစ်ဦး ဆုံဆည်းခြင်း မိခင်လောင်း ဥတုလာ ပြီးစဖြစ်ခြင်း ပဋိသန္ဓေနေမည့် သတ္တဝါက ရှေးရှုတည်လာခြင်း ဟူသော အင်္ဂါသုံးရပ်သည် မဟာတက္ကာသခ်ယသုတ်ပါဋိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာ အစဉ် အလာယူနည်းအရ အလွန်ယုတ်ရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်ပေသည်။

၆၉။ ထို ဂန္ဓဗ္ဗ ဟူသောပုဒ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းများက မည်သို့ ဆိုသနည်းဟု ကြည့်ရှုသုံးသပ်သော် ဆရာအသင်္ဃ ရေးသည့် အဘိဓမ္မသမုစ္စယမည်သော အဘိဓမ္မာကျမ်း သစ္စပရိစ္ဆေဒအခန်း၌ လည်းကောင်း ဆရာအသင်္ဃ၏ ညီကော်ဖြစ်သူ ဆရာ ဝသုဗန္ဓု ရေးပြုသော အဘိဓမ္မကောသ မည်သော အဘိဓမ္မာကျမ်း အခန်း-၃၊ ဂါထာနံပါတ် ၁၄-၌ လည်းကောင်း အောက်ပါအတိုင်း ဆိုထားသည်။

अन्तराभवः कामधातौ रूपधातौ चोपपद्यमानस्य अरूपधातोश्च्यवमानस्य । परं सप्ताहं तिष्ठत्यन्तरेण च्यवते ।

ကာမဘုံ၌လည်းကောင်း ရူပဘုံ၌လည်းကောင်း ပဋိသန္ဓေ နေမည့်ဆဲဆဲ ဖြစ်သော သတ္တဝါ အရူပဘုံမှ စုတေဆဲဖြစ်သော သတ္တဝါများအား ဘဝန္တစ်ခု အကြား သီးသန့်ဘဝ တခု ရှိသည်၊ ထိုဘဝ၌တည်သော သတ္တဝါသည် ကြား ကာလ၌ ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင်တည်နေ၍ ရွှေ့လျောသည်။ **स च मनोमयो गन्धर्व इत्यपि** ထိုသတ္တဝါသည် ရုပ်ခန္ဓာမပါ၊ စိတ်ချည်းသက်သက် ဖြစ်သည်၊ အနှံကို စားလျက်နေသည်။ (အဘိဓမ္မသမုစ္စယ၊ သစ္စပရိစ္ဆေဒ)

मज्जातिशुद्धदिव्याक्षि दृश्यः कर्मर्द्धिवेगवान्। सकलाक्षः ऽप्रतिघवान् अनिर्वृत्यः स गन्धभुक् ॥

မြန်မာပြန်

ထိုကြားဘဝ၌တည်သော သတ္တဝါသည် ဇာတ်တူဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏ သန့်ရှင်းသော နတ်မျက်စိဖြင့်သာ မြင်နိုင်သည်၊ ကမ္မဇဒွိတန်ခိုးအဟုန် ရှိသည်၊ မျက်စိ-နား-နှာ-လျှာ-ကိုယ် ဟူသော ပသာဒ အစုံရှိသည်၊ အပိတ်အပင် အဆီး အတား မရှိ၊ မည်သူကမျှ မတားဆီးနိုင်၊ အနုံ(၀၊) လေကိုသာ စားသည်၊ (အဘိဓမ္မကောသ) ဤမြောက်ပိုင်းကျမ်းအလို ဂန္ဓဗ္ဗဟူသော ပုဒ်ကို "ဂန္ဓံ အရ်၀တိ ခါဒတိတိ ဂန္ဓဗ္ဗော" ဟု အဘိဓမ္မကောသ၏ အဖွင့်ဗျာချာ ဖြစ်သော ဆွုဠ္ဍာရ်ထ ၌ ဆို၏၊ ဂန္ဓံ၊ အနုံကို။ (၀၊)လေကို။ အရ်၀တိ ခါဒတိ၊ စားတတ်၏။ ဤတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သော၊ ထိုသတ္တဝါသည်။ ဂန္ဓဗ္ဗော၊ ဂန္ဓဗ္ဗ မည်၏။ ထိုမြောက်ပိုင်းကျမ်းဆရာ အသင်္ဃစသူတို့၏အလိုအားဖြင့် ဂန္ဓဗ္ဗသည် ကြားခံဘဝဖြစ်သော စိတ်ချည်းသက်သက်ရှိသော သတ္တဝါဟု သိအပ်ပေသည်။

၇၀။ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဂန္ဓဗ္ဗကို လူသေခါနီး နှာခေါင်းမှထွက်သော ဥသွဲ့ဝါတ်ပျက် ပါယောဓာတ်ဟု ယူပြီး ထိုဂန္ဓဗ္ဗဓာတ်သည် နောက်ပဋိသန္ဓေနေဖို့ လူတဦးဦး၏ နှာခေါင်းထဲ ပြန်၀င်ပြီး သုက်သွေးသန္ဓေမဖြစ်ခင် လေထဲ၌ ပျံလွှင့်နေသည်ဟု ယူသဖြင့် ကြားခံဘဝ (အန္တရာဘဝ)ထားရှိကြောင်း သိရသည်၊ သို့ရာတွင် မြောက်ပိုင်းဆရာများက စိတ်ကို ဂန္ဓဗ္ဗဟု ဆိုသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌက ရုပ်ကို ဂန္ဓဗ္ဗဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ကြားခံဘဝ ထားကြခြင်း တူသော်လည်း ကောက်ယူပုံခြင်း ကွဲသည်၊ မြောက်ပိုင်းဆရာတို့က နာမ်၀ါဒီများ ဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌက ရုပ်၀ါဒီဖြစ်ကြောင်း သိရပေသည်။

သို့ရာတွင် မြောက်ပိုင်းဆရာတို့ထက် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ထူးခြားသော ပြုမူချက်မှာ ထေရ၀ါဒဗုဒ္ဓပိဋကတ်ပါဠိတော်များကို ဖျက်ဆီးပြီး သူ၏ရုပ်၀ါဒဘောင်ထဲ ငင်အောင် သွတ်သွင်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်၊ ထိုအချက်ကို ထင်ရှားစေရန် ဖော်ပြအံ့။

"ကာယဋ္ဌ ပဋိစ္စ ဇောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ" ဟူသော မူလ ပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ် နှာ ၃၂၄-၌ လာသော ပါဠိတော်ကို ဖောက်လဲဖောက်ပြန် အနက်သမ္မာန်၍ ပါဠိအဘိဓမ္မာသမိုင်းတွင် ဘယ်တုန်းကမျှ မည်သည့်အဋ္ဌကထာ-ဋီကာဆရာကမျှ မဖွင့်ဘူးသော အနက်ကို ဤသို့ ဖွင့်ဆိုလေသည်။

ကာယဋ္ဌ၊ ပုရိသဗီဇရုပ် အဖို့၏သုက်သွေး၌ပါရှိသော ကာယပသာဒရုပ်ကို လည်းကောင်း။ ဇောဋ္ဌဗ္ဗေ စ၊ ဣတ္ထိဗီဇရုပ် အမ၏သုက်သွေး၌ပါရှိသော ဇောဋ္ဌဗ္ဗ ရုပ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ပဋိစ္စ၊ အမှီသဟဲ အစွဲပြု၍။ ကာယဝိညာဏံ၊ ပဋိ-

---

၁၊ မ၊ ၁၊ ၃၂၄။

သန္ဓေ ဝိညာဏ် နာမ်၏မျိုးစေ့သည်။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ဤပါဠိတော်အရ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဆိုသည်ကား အခြားမဟုတ်၊ ကာယဝိညာဏ်သာ ဖြစ်၏ ဟု သံသယကင်းစွာ မှတ်ယူကြကုန်ရာ၏ ဟူ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် သူ၏ ဗုဒ္ဓအာဘိဓမ္မာ စာအုပ် ၁၃၄-၁၃၅ ၌ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ရေးထားခဲ့လေသည်။

ဆက်လက်၍ "ထိုမှတပါး ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ကာယ-ဘာဝ-ဝတ္ထု ဟူသော ရုပ်ကလာပ် သုံးစည်းသာဖြစ်သည်-ဟူသော အဘိဓမ္မာကျမ်းဂန်များ၏ အဆိုကို ထောက်၍လည်း အခြားသော ဝိညာဏခဏတ်များ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်ရန် အကြောင်း မလုံလောက်သေးကြောင်း ပိုမိုထင်ရှားချေသည်" ဟု ကုန်လိုက်သေး၏၊ သူဆိုလိုသည်မှာ ပဋိသန္ဓေအခါမှာ ကာယဝိညာဏ်သာဖြစ်သည် ဟူလို။

ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓအာဘိဓမ္မာသမိုင်း၌ ပဋိသန္ဓေအခါတွင် ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉-ခုမှ တပါး မည်သည့်ပဉ္စဝိညာဏ်ဝိပါက်စိတ်များမှ ဖြစ်သည်ဟု မရှိဘူးချေ၊ ပဌာန်းပါဠိတော်နှင့်တကွ သံဂါယနာ ခြောက်တန်တင်သည့် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ မျှ ပဋိသန္ဓေနေသောစိတ်သည် ကာယဝိညာဏ်စိတ်ဟူ၍ ဟောကြား ဖွင့်ဆိုချက် မရှိချေ၊ မရှိသော မဟုတ်သောအရာဖြစ်၍ မဟောခြင်း မဖွင့်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ လက်ရှိထေရဝါဒ ပိဋကတ်ကျမ်းစာများအပြင် အဘိဓမ္မ, ကောသ, အဘိဓမ္မ-သမုစ္စယပညတ္တိ မတ္တတာသိဒ္ဓိအစရှိသော မြောက်ပိုင်း အာဘိဓမ္မာကျမ်းများ၌လည်း ကာယဝိညာဏ်စိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသည်ဟု မည်သည့်အခါမျှ ဟောပြောရေးသား ဖွင့်ဆိုခြင်း မရှိဘူးချေ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ကမောက်ကမစိတ်ကူးယဉ် သက်သက်သာလျှင် ဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ် အခြေခံအကြောင်းတချက်ဖြစ်သော ဂန္ဓဗ္ဗအယူဝါဒသည် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း အမှတ်(၂) သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်၊

အထည်ကိုယ် လူသေလူဖြစ်ဝါဒ စိစစ်ဆုံးဖြတ်ချက်

၇၁။ ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော စိစစ်ချက်များဖြင့် လူသေလူဖြစ်ကို အဓမ္မဝါဒအဖြစ် ဆုံးဖြတ်ပေးရန် စောဒနာချက်ကို ချေပသောဓနာသော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ အကိုးအထောက်များ မှားယွင်းဖောက်ပြန်မှန်သည့် အကြောင်းကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ပြင် လူသေလူဖြစ်ကို နှန်းတင်ရန် ပလ္လင်ခံသောအချက်များထဲမှ "သန္နိဋ္ဌိက" ကိစ္စ အနုမာနကိစ္စ အတ္တဝါဒုပါဒါန်းကိစ္စ ကံပယ်သည့်ကိစ္စစသည်တို့ကိုလည်း မည်သို့မှားယွင်းနေကြောင်း စိစစ်ဖေါ်ပြခဲ့ပေပြီ၊ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို တည်ဆောက်ရာ၌ ၃၁-ဘုံပယ်ကိစ္စ ဘာသာ သာသနာပယ်ကိစ္စ အတိတ်

အနာဂတ်ပယ်ကိစ္စ အာဘိဓမ္မာပယ်ကိစ္စ စသည်တို့နှင့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ မည်သမျှ ဖျက်ဆီးသည့်ကိစ္စများကိုမူ ရွေ့လျာမည့် ဝိနိစ္ဆယများတွင် ဆက်လက် စီစစ်ဝေဖန်သွားမည် ဖြစ်၏၊ ယခုအခါတွင်မူ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒအထည်ကိုယ်ကို ဝေဖန်စီစစ် ဆုံးဖြတ်ပေအုံ့။

ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒအထည်ကိုယ် တည်ဆောက်ချက်ကား ဘာမျ ဟုတ်တိုပတ်တီ မရှိချေ၊ "လူသေရင် လူဖြစ်မြဲသကွာ" ဟု အရပ်ထဲမှာပြောသော စကားလုံးထက် အနည်းငယ်မျသာ အပိုအမိုပါသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့လူစု အင်တိုက် အားတိုက် နှစ်ရှည်လများ ကြိုးစားနေကြရသည့် အချက်သည်ကား အခြား မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ ဖျက်ဆီးရေးပင် ဖြစ်၏၊ မှန်၏၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ ကြွံကြွံခံရပ်တည်နေသမျ လူသေလူဖြစ်ဝါဒ မရပ်တည်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်၏၊ ဤသို့ ဗုဒ္ဓဝါဒပျက် စီးအောင် ပြုလုပ်ရာ၌ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ ဦးတည်တိုက်ရမည့် အရာနှစ်မျိုးမှာကား ပိဋကတ်စာပေနှင့် ထိုပိဋကတ်စာပေကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်နေကြသော ရဟန်းသံဃာများ(၀ါ)ဘုန်းကြီးများပင် ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ပိဋကတ်စာပေကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် မွေ့နှောက်ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ရဟန်းသံဃာများနှင့် ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယကာ ဒါယိကာမများ အဆက်အသွယ် ပြတ်သွားအောင်ကြိုးစား ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၇၂။ သို့သော် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် "လူသေလူဖြစ်ဝါဒ"ကို သဲသဲမဲမဲတည်ထောင်လှုလို သူဟုလည်းမဆိုသာချ၊ သူ၏ရေးသားချက်များအရ လူသေလူဖြစ်သည့် ဒုတိယ ဆင့်၌သာ ရှိနေသည်၊ သူ၏ပထမဦးစားပေး ဝါဒမှာ ပုဒ်ကန့်နှင့်မေါင်းကြားဟူ ဇသာပစ္စုပ္ပန်တဘဝဝါဒသာဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် သေပြီးလုပ်တိုင်းကုန်း၏ နောက်မှာ မရှေးရာသည့်အကြောင်း တဖွဖွပြောခြင်း တပည့်များအား အပြောခိုင်းခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ တဘဝဝါဒ ထူထောင်းခြင်းကား အခြားကြောင့်မဟုတ်၊ ရှပ်ဝါဒကို အသဲခိုက်အောင် စွဲမြဲယုံကြည်ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်၊ သူသည် စ-သ-ဃ-ဇ-က ဟူသော ပသာဒရှပ် ငါးပါး၏ အမြင့်အတွေ့ကိုသာ ကိုယ်တိုင်လက်ခံပြီး သူတပါးတို့လည်း လက်ခံကြရန် အပတ်တကုတ် ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့သူ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပေသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အဓိကဝါဒမှာ ရှပ်ဝါဒကို အခြေခံသော နောင်ဘဝမရှိ ဥစ္ဆေဒဝါဒသာ ဖြစ်၏။ "အကယ်၍ ဖြစ်အုံးမည်ဆိုလျှင်"ဟူသော သူ၏စကားအရ ရှပ်ဝါဒကို အခြေခံသော လူသေလူဖြစ်မြဲသည်ဆိုသည့် သဿတဝါဒသည် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သာမညဝါဒဖြစ်ကြောင်း တွေ့ကြရပေသည်၊ ထိုကဲ့သို့ ရှပ်ဝါဒကို အခြေခံသော နောင်ဘဝမရှိ ဥစ္ဆေဒအယူ၊

လူသေလူဖြစ် မြဲသည် ဟူသော သဿတအယူတည်းဟူသော လက်နက်မျိုးစုံတို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တရပ်လုံးကို ပစ်ခွင်း ဖျက်ဆီးနေခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ယခု နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိဋ္ဌာန်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)၏ ဆွေးမျောက်ခဲ့ ပြည်သူ များ ရှင်းမျင်းလင်းလင်း သိခွင့်ရကြပြီ ဖြစ်ပေသည်။

၇၃။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သာမည်ဖြစ်သော လူသေလူဖြစ် ဝါဒနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သူ၏ လူသေလူဖြစ် စာအုပ်နှင့် သခင်မြတ်ဆိုင်၏ လူသေလူဖြစ် ပြဿနာစသော ဆိုင်ရာ စာအုပ်တို့ကို အသေးစိတ် သုံးသပ်ကြည့်ရာတွင် "လူသေလူဖြစ်" ကို တိုက်ရိုက်ဖော်ထုတ်သော သဘောတရားပိုင်း ဆိုင်ရာ အချက်အလက်ကများ စွာ မရှိပဲ ဗုဒ္ဓသာသနာ တသာသနာလုံးကို တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးနေသည့် အချက် များစွာကိုသာ တွေ့ရပေသည်။

လူသေလူဖြစ်စာအုပ် ထက်ဝက်ကျော်လောက်သည် ဘာသာ သာသနာ ရဟန်း သံဃာ ဘုန်းကြီး စေတီပုထိုး ဓာတ်တော် ဆံတော်ကမ္မဝါဒစသည်တို့ကို ဝေဖန် တိုက်ဖျက်ချက်သာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်၊ ကျန်ထက်ဝက်ခန့်သည် မျောက်မှ လူဖြစ်လာသည် ဆိုသော ဒါဝင်ဝါဒကို မျောက်ရုပ်ပုံကြီးများဖြင့် တခမ်းတနား ပြထားချက်သာ ဖြစ်သည်၊ လူသေလူဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်ဖော်ပြ သော စာမျက်နှာကား လုံးဝဆုပ်လျှင် လက်တဆုပ်စာမျှ မရှိခေ့။

၇၄။ လူသေလူဖြစ် ဝါဒကို ပြောရာ၌ အဓိကအားပြုသော အချက်မှာ ဒါဝင်ဝါဒပင် ဖြစ်သည်၊ ဒါဝင်ဝါဒအရ လူသည် နောက်ဆုံးအဆင့်ရောက်နေ သော သတ္တဝါတမျိုးဖြစ်သည်ဆို၏၊ လူထက် နောက်တဆင့် တိုးတက်ဖြစ်စရာ မရှိတော့ဟု ဆို၏၊ လူအဆင့်မှ ပြန်ပြီး လျှောကြရန်လည်း မဖြစ်နိုင်တော့ဟု ဆို၏၊ ထိုအချက်တို့ကို အခြေခံပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌက အကယ်၍ လူသေပြီးနောက် ဖြစ်အုံးမည်ဆိုလျှင် လူပင်ပြန်ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုပေသည်၊ အကယ်၍ ဆိုသဖြင့် လူသေပြီးနောက် ဘာမှ မဖြစ်ပဲလည်း နေချင်နေမည်ဟု ဆိုရာရောက်ပေသည်။

ဤသို့ ဒါဝင်ဝါဒကို မူတည်ပြီး ဤအတိုင်း ဖြစ်နိုင်ပုံကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက သူလက်လှမ်းမှီသမျှ ယုတ္တိပြ၏၊ ရှေသည် အန္တိမဘော်ဖြစ်နေ၍ ရှေပျက်လျှင် ရှေသာပြန်ဖြစ်သည်ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါလောကတွင် အန္တိမနောက်ဆုံး အဆင့်ရောက်နေသော လူသည်လည်း ဘခြားပြောင်းလဲ ဖြစ်စရာမလိုပဲ လူသာ ပြန်ဖြစ်ရမည် ဆို၏။

၇၅။ တဖန် မန်ကျည်းပင်မျိုးမှ တမာပင်ပေါက်ရိုး မရှိ၊ မန်ကျည်းပင်သာ ပေါက်ရသည်၊ ထိုနည်းတူ လူမျိုးမှ လူပဲ ပြန်ဖြစ်ရမည်ဟု ကျွးကန်ထားသည် ကို တွေ့ရသည်၊ ရှေနှင့် မန်ကျည်းပင်တည်းဟူသော သက်မဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုပမာနည်း

တို့ကို လူတည်းဟူသော သက်ရှိသတ္တဝါနှင့် ထပ်တူပြု၍ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ဤတွင် ဒါဝင်ဝါဒ၏ စိတ်ကူးယဉ်ဆန်လှပုံကိုလည်းကောင်း၊ ရှေးသည်အန္တိမ ဖောတ်မဟုတ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ လူနှင့်မတူသော ဤ သစ်ပင်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်မှု မှားယွင်းနေသည်ကိုလည်းကောင်း ဤသို့စသော အချက်တို့ကို ပညာရှင်တို့က စိစစ်ပေဖန်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်၍ လူသေလူဖြစ်သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်သာဝကများ၏ စွန့်ပစ်ခြင်းကိုပင် ခံနေရပြီ ဖြစ်သည်၊ ယခုအခါ၌ နောင်ဘဝတွင် အပါယ်လေးပါး ကျရောက်ရန် အတော်ကလေး ကျိန်းသေနေသော ဒုစရိုက်သမား အနည်းငယ်မျှလောက်သာ လူသေလူဖြစ်ကို ယောင်ယမ်း မြည်တမ်းမိသော အဆင့်တွင် ဂို့ချေသည်။

၇၆။ သို့ရာတွင် ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များအနေဖြင့် တာဝန်အရ အဆိုးအဖြတ်ပေးရမည် ဖြစ်ပေသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒသည် ဘုရားဟောပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ အားလုံးနှင့်ပင် ဆန့်ကျင်သည်ဟု ဆိုရပေမည်၊ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် လူသေလူဖြစ်တွင် ကြားဓံဘာဝ ဝါဒ (အန္တရာဘဝ ဝါဒ) ရုပ်တရားသာ မြဲပြီး နာမ်တရားကား မမြဲဟုယူသော ကေစ္ဆသဿတ ဝါဒ လူသေပြီး လူပြန်အဖြစ် မြဲသည်၊ ဤလူသည်ပင် နောက်လူ ပြန်ဖြစ်သည်၊ ဤဘဝ ရပ်သည်ပင် နောက်ဘဝသို့ လိုက်ပါပြီး ပြန်ဖြစ်သည်ဟူသော သဿတ ဒိဋ္ဌိ အယူတို့ ပါဝင်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်၊ မည်သည့် ဘုရားဟောပါဠိတော် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့နှင့်မျှ အန္တရာဘဝဝါဒ ကေစ္ဆသဿတဝါဒ သဿတ ဒိဋ္ဌိအယူတို့ကို လက်သင့်မခံသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ဤတွင် လူသေလူဖြစ် မြဲသည် ဟူသော ဝါဒမှားယွင်းပုံကို သိသာမှုမျှ ဒိဋ္ဌစက္ခု ဉာဏကထာဖြင့် မီးမောင်းထိုး၍ ဖော်ပြအပ်ပေသည်၊ မြတ်စွာဘုရား ရရှိသော ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့တွင် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ပါရှိသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ထို ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် လောကကို ကြည့်သောအခါ ဤသို့မြင်ရကြောင်း အထင်အရှား ဟောကြားထားတော်မူလေသည်။

ငါဘုရားသည် အလွန်သန့်စင်သော လူတို့၏ မျက်စိအမြင်ထက်ပို၍ မြင်နိုင်စွမ်းသော နတ်မျက်စိအမြင်ဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို ကြည့်ရာတွင် သေဆဲ၊ မွေးဆဲ သတ္တဝါတို့ကိုလည်း မြင်၏၊ ယုတ် မြတ် လှ ဆိုး သတ္တဝါအမျိုးမျိုးကိုလည်း မြင်၏၊ကံအားလျော်စွာ သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိဖြစ်ကြသော သတ္တဝါတို့ကိုလည်း မြင်၏၊ ကာယဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက် မနောဒုစရိုက်တို့ကို ပြုလုပ်ပြည့်စုံနေသူ၊ အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့ကို ပက်ပက်စက်စက် ဝေဖန် ပုတ်ခတ်သူ၊ အယူမှား အမြင်မှားနေသူ၊ တပည့်နောက်လိုက်တို့အား အယူမှားကို သွင်းပေးသူ၊ ဤသို့

သော့သူမျိုးသည် သေပြီးနောက် ချမ်းသာကင်းသော မကောင်းသော လားရာဖြစ်သော ဖောက်ပြန် ပျက်စီး၍ ကျရာဖြစ်သော ငရဲသို့ကျရောက်ကြရ၏၊ ထို့သို့ မဟုတ်မူ၍ ကာယသုစရိုက် ဝစီသုစရိုက် မနောသုစရိုက်တို့ကို ပြုလုပ်ပြည့်စုံနေသူ၊ အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့ကို မစော်ကားမပြစ်မှားသူ အယူမှန် ယူသူ၊ မိမိ အယူမှန်ကို သူတပါးတို့အား ဆောက်တည်စေသူ၊ ဤသို့သော သူတို့သည် သေပြီးနောက် ကောင်းသော လားရာဖြစ်သော တင့်တယ်သော လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြရကုန်၏၊ ဤသို့လျှင် ကံအားလျော်စွာ ထိုထိုဘုံဘဝတို့သို့ ကပ်ရောက်ကြရသော သတ္တဝါတို့ကို ငါဘုရား မြင်တော်မူသည်။ (ဝိနည်းပါရာဇိကဏ်တော်စသည်)။

ဤဘုရားအမြင်နှင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ စိတ်ကူးယဉ် အဘယ်မျှ ကွာခြားနေသည်ကို အထင်အရှား သိသာနိုင်ကြပေသည်၊ တနည်းဆိုရသော် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်သည် ဘုရားဟော မေ့မိုန့်ယနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်နေကြောင်း သိသာထင်ရှားပေသည်၊ အမှန်စင်စစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ကံမကောင်းသည့်အချက်မှာ လူသေလူဖြစ်သည် ပုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်ရုံမျှမက သူ့ကိုသူပင် ပြန်ဆန့်ကျင်နေသော အချက်ဖြစ်၏၊ သူသည် စ သ ဃ ဇ က ဟူသော ပသာဒရှုပ်ငါးပါးကိုသာ အခိုင်အမာ ကိုင်သူဖြစ်ပါလျက် မျက်မြင် နားကြား ကိုယ်တွေ့မဟုတ်သော လူသေလူဖြစ် ငါဒကိုမှ တည်မထောင်မိရက်သားဖြစ်ရာသောကြောင့်ပေတည်း၊ ဘုရားကိုလည်း ဆန့်ကျင် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း ဆန့်ကျင်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

၇၇။ [ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပည့် နောက်လိုက်တို့အနေဖြင့် ပုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်သော ရုပ်ဝါဒကို ယုံကြည်ချင် ယုံကြည်၊ လူသေလူဖြစ်ကို ယုံကြည်ချင်ယုံကြည်၊ ထို့သို့ ယုံကြည်ရုံမျှဖြင့် သီးခြားဝိနိစ္ဆယရုံးတော်သို့ စုဒိတကအဖြစ် ရောက်လာမည်မဟုတ်၊ မှန်ပေ၏-အခြားသော ရုပ်ဝါဒီများဘာသာခြားများ ဤရုံးတော်သို့ မရောက်ကြသည်မှာ ထင်ရှားသော အချက်တည်း။]

ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့်တကွ လက်ကြွင်း လက်ကျန် တပည့်လက်သားများ ဤရုံးတော်သို့ ရောက်လာပြီး စုဒိတကဖြစ်ကြသည်မှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်၊ မိမိတို့ ယုံကြည်ထားသော ရုပ်ဝါဒ လူသေလူဖြစ်ဝါဒအတွက် လမ်းရှင်းပေးလိုသည့်အနေဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-ကျော်ကာလတိုင်တိုင် အများပြည်သူ ရဟန်း ရှင်လူ သန်းပေါင်းများစွာတို့၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များ၊ ပိဋကတ်ဆောင် ရဟန်းသံဃာများကို ဖျက်ဆီးရန် ကြိုးစားကြသည့်အတွက် ဖြစ်ပေသည်၊ တနည်းဆိုရသော် သူတပါး၏ ယုံကြည်ချက်ကို ထိပါးစော်ကားကြသည့်အတွက် ဖြစ်ပေသည်၊ ပုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်း

ရှင်လူတို့သည် သည်းခံမှုတရား ကြီးမားသော သူများဖြစ်ကြ၍သာ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့လူစုအနေဖြင့် ယခုလောက် အတင့်ရဲခွင့် ရကြခြင်းဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာနေရာ၌ အခြားဘာသာ ပိဋကတ်တော်နေရာ၌ အခြားသော ဟိုလီကျမ်းစာများကို အစားထိုးကြည့်ပါလျှင် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့လူစု ယခုလောက် အချိန်ကြာကြာ တိုက်ဒိုက်ဖျက်ဆီးချိန် ရကြမည် မဟုတ်ပေ။

၇၈။ ဤသို့သော အကြောင်းများကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်း၌ မြေပေး ငါးပိုက်ပိုက် ဆိုဘိသကဲ့သို့ နှစ်ရှည်လများ ခံစားလာခဲ့ရသော လူသေလူဖြစ်ဆိုင်ရာ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း ရောဂါဆိုးကြီး ကင်းငြိမ်းပျောက်ကွယ်စေရန် အလို့ငှါ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ် ဝါဒနှင့် ၎င်းကို ပံ့ပိုးထားသော အချက်အလက် ဟူသမျှသည် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးပုံ ဆေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်သော အမြေဝါဒစစ်စစ်သာ ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော်သီခြား ဝိနည်းဓိုရ် အဖွဲ့အမှတ်(၂) ဆရာတော်များ အားလုံးက တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့၊ အမှတ်-၂

စောဒနာအမှတ်(၃)

၃၁-ဘုံပယ်ဝါဒ ဝိနိစ္ဆယ

၃၁-ဘုံပယ်ထားခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ၏ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်။

၁။ စောဒကဆရာတော်များက အမှတ်(၃) စောဒနာအဖြစ်ဖြင့် လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် (၃၁)ဘုံကို ဘုရားဟောခဲ့ပါလျက် မဟာလေဟန် လုပ်ကြံစုပ်စဲမှုအမျိုးမျိုး ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်ဟု စောဒနာတင်သွင်းထားကြသည်၊ ထိုစောဒနာ၌ စုဒိတကတို့၏ အမှားများကို ထောက်ပြလျက် သက်သေခံအဖြစ်-

(က) လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊နှာ-၇-ပါစာပိုဒ်

(ခ) လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊နှာ-၁၁-ပါစာပိုဒ်

(ဂ) လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊နှာ-၃၉၊၁၀၀-ပါစာပိုဒ်

(ဃ) လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊နှာ-၁၅၅-ပါစာပိုဒ်

(င) ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံစာအုပ်၊နှာ ၁၄၇-ပါစာပိုဒ်

(စ) ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံစာအုပ်၊နှာ၊၂၁၀-၂၁၁-ပါစာပိုဒ်

(ဆ) အစဲ့ပြုတ်တဲ့ကုတ်ရှေနန်းတော်စာအုပ်၊နှာ-၅၄-ပါစာပိုဒ်

(ဇ) နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲစာအုပ်၊နှာ ၁၀-ပါစာပိုဒ်

ပါ စာမျက်းကို ထုတ်ဆောင်တင်ပြရုံသာမက တိုစာအုပ် အားလုံးကိုလည်း ဤ ရုံးတော်သို့ သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြကြလေသည်။

၂။ ဤအချက် ၉-ချက်အပြင် "ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် ၃၁-ဘုံသည် တကယ်မရှိ၊ စိတ်ကူးယဉ် ဥပါဒါန်အစဲ့မျှသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည့် အပြင် ဘုရားမဟောသော(လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊လောက နိရောဓဥ္စ နတ္ထိ)ဟူသော လက်ဖြစ်ပါဋ္ဌိမှား၊ လက်ဖြစ်အဓိပ္ပါယ် အယူအဆမှားတို့ကို ဘုရားဟော ဖြစ်လေ ဟန်ပင် လိမ်ညာ၍ ဆိုထားကြပါသည်ဘုရား" ဟူသော စွဲချက်ကိုလည်း တင် သွင်းကြလေသည်။

၃။ ထို့နောက် ထပ်ဆင့်တင်သွင်းအပ်သော ဝိသေသစောဒနာ၌ ဆဋ္ဌမု ဇကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရပါဋိ၊နှာ-၃၉-နှင့် ယင်းပါဋိ၏ မြန်မာပြန်ကိုလည်းကောင်း ဝိဘင်းပါဋိတော်၊ နှာ-၄၂၇၊၄၃၇-နှင့် ယင်းပါဋိ၏ မြန်မာပြန်ကိုလည်းကောင်း သဋ္ဌနိပါတ်၊ သံကိစ္စဇာတ်၊ နှာ-၆၀-ကိုလည်းကောင်း ထုတ်ဆောင် ကိုးကား၍ ၃၁-ဘုံရှိကြောင်း သက်သေထူသွားလေသည်။

၄။ သို့ဖြစ်၍ ၃၁-ဘုံကို လက်မခံသော စုဒိတကတို့၏ ဝါဒမှာ ဘုရားဟော ဒေသနာမျှားနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် စင်စစ် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း စွဲချက်တင်ထားကြပေသည်။

၅။ အဓမ္မဝါဒီအဖြစ် စွဲဆိုခြင်းခံကြရသော စုဒိတက(တရားခံ)၇-ဦးအနက် ဒေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်းတိုက်မှ ဦးဥဇ္ဇောတိက၊ တောင်တွင်းကြီးမြို့ နေရှင်နယ် ကျောင်းမှ ဦးဇဝန၊ တောင်တွင်းကြီးမြို့ ငါးဆင့်ကျောင်းမှ ဦးဇဝနနှင့် တောင် တွင်းကြီးမြို့ နတ်မိကျောင်းမှ ဦးဆန္ဒာဓိက လေးဦးသားတို့က ဤ ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူသော်စောဒနာကို သောဓနာခြင်း (ခုံခဲချေပခြင်း)လုံးဝမပြုခဲ့ကြ ချေ၊ ဤသို့ ချေပမှုမပြုခြင်းအားဖြင့် ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒီအချို့ ဟောပြောရေးသားချက်သည့် မှားယွင်းကြောင်း ဝန်ခံပြီး ဖြစ်သည်၊ ထို့ပြင် စောဒကဆရာတော်များ တင်သွင်းသည့်အတိုင်း ၃၁-ဘုံကို ဘုရား ဟောခဲ့သည်မှာ မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံပြီးလည်း ဖြစ်ပေသည်။

၆။ ဤကဲ့သို့ စာပေပရိယတ်ကို သင်ကြားဘူးကြသော ဆရာတော်များက (အမှားကိုအမှား၊ အမှန်ကိုအမှန်) ဝန်ခံကြသော်လည်း ဗုဒ္ဓစာပေ ပရိယတ်ကို အခြေခံမှုစ၍ ဆရာကောင်းများထံ ချဉ်းကပ်၍ ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် မသင်

ဘူးကြသော သခင်မြတ်ဆုံင်နှင့် သမ္မာဒီဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ လူဝတ်ကြောင်များကသာ ဤစောဒနာချက်ကို ချေပကြပေသည်။

၇။ ယင်းသို့ချေပဆုတွင်လည်း သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒီဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှဥက္ကဋ္ဌဦးခင်ဟန်တို့သည် အချင်းချင်း မည်မျှမည်တမ်းမူ၍ တသီးတခြားစီ ချေပလျှောက်ထားခဲ့ကြသည်၊

သခင်မြတ်ဆိုင် ချေပလွှာကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း

၈။ ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူသော ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ သခင်မြတ်ဆိုင်က အင်္ဂုတ္တိုရ် ဆက္ကနိပါတ်၊ ဘဝသုတ် စသည်များကို ကိုးကားတင်ပြ၍ ချေပခဲ့လေသည်၊သခင်မြတ်ဆိုင်၏ချေပချက်များကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက စိစစ်သုံးသပ်၍ ကောက်ချက်ချကြည့်ရာတွင် “ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘဝကိုအားမပေးကြောင်း” ဟူသောအချက်တခုကိုသာ တွေ့ရပေသည်။

၉။ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ စကားအရဆိုရသော် “ ဤကဲ့သို့သော သုတ္တန်အထောက်အထားများအရ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် လူနတ်ဗြဟ္မာ တည်းဟူသော ဘဝကို အားမပေးကြောင်း” ဟူ၍ပင်ဖြစ်သည်။

၁၀။ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်ဖြစ်သော အထက်ပါ လိုရင်းစကားရပ်ကို သေချာစွာ စိစစ်၍ ကောက်ချက် ချကြည့်သောအခါ ၃၁-ဘုံ၊ ၃၁-ဘဝသည် ရှိကြောင်း၊ သို့သော်လည်း ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်က ထိုဘဝတို့ကို အားပေးခြင်းမရှိကြောင်း အဖြေထွက်လျက်ရှိပေသည်၊ တဆက်တည်းပင် ၃၁-ဘုံဝါဒကို ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူသောအယူဝါဒ (သို့တည်းမဟုတ်) နတ်ဘုံ၊ ငရဲဘုံမရှိဟူသော အယူဝါဒသည်လည်း မှားယွင်းသောအယူဝါဒပင်ဖြစ်ကြောင်း ဆိုရာရောက်ပေသည်။

၁၁။ သခင်မြတ်ဆိုင် ကိုးကားတင်ပြသော ဘာသာပြန် စကားရပ်များကို သုံးသပ်ရာတွင် အချက် ၂-ချက်ကို ထင်ရှားစွာတွေ့ရပြန်သည်၊ ပထမအချက်မှာ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ပါဠိတော် မြန်မာပြန်စာအုပ်များမှ ရေးကူးရာ၌ပင် မှန်ကန်စွာ မရေးကူးနိုင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်၊ ပါဠိမြန်မာပြန် မူရင်းနှင့် ချွတ်ယွင်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ အမှုစစ်ဆေးရာ၌ ၎င်းကိုယ်တိုင် အကြိမ်ကြိမ် ဝန်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း ပိဋကတ် မကျမ်းကျင်ရှာ၍ ဖြစ်ရသည်ဟု ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၁၂။ ဒုတိယအချက်မှာ ဘဝနှင့်ဘဝတဏှာသရုပ် မကွဲသည့်အချက်ပင် ဖြစ်သည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သခင်မြတ်ဆိုင်အကိုးအကားပြု၍ တင်ပြသော သုတ်တော်များ၏ ဟောကြားချက်များသည် ဘဝကို တွယ်တာမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ဟော ကြားသော သုတ်များသာဖြစ်ပေသည်၊ဘဝရှိ(ဘုံမရှိ)ဟူ၍ ဟော

ကြားသော သုတ်များမဟုတ်ချေ၊ နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးသွယ်တို့တွင် ၃၁-ဘုံ မရှိဟု ဟောကြားချက် လုံးဝမရှိချေ။

၁၃။ ဘဝနှင့် ဘဝတဏှာသီးသန့်ကြားကန့်၍ သဘောပေါက်နားလည်နိုင်မှု သည်လည်း လွယ်ကူသော အရာမဟုတ်ပေ၊ သဘောရိုးဖြင့် ဆရာကောင်း သမားကောင်းများထံ ချဉ်းကပ်၍ သင်ယူနာကြားလေ့လာ ဆည်းပူးမှုသာ သိနိုင်စကောင်းသော အရာဖြစ်သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်မှာမူ (ထွက်ဆိုချက်အရ) ဦးဥက္ကဋ္ဌမှတပါး အခြားသော ဆရာကောင်း သမားကောင်းများထံ ဖြန်ဖြစ် မြောက်မြောက် ဆည်းကပ်ခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း သိရသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဘဝတဏှာ ကင်းပြတ်ရေးအတွက် ဟောသောတရားတော်များကို ဘဝမရှိဟု ဟောသော တရားတော်များဟု အထင်ရောက်ကာ ယခုလို ကိုးကားချေပမိခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁၄။ အထောက်အထား တင်ပြသော သုတ်တရားတော်များအရ မြတ်စွာ ဘုရားသည် ဘဝဟူက လူ့ဘဝ အပါအဝင် မည်သည့်ဘဝကိုမျှ ချီးမွမ်းခြင်း မပြုကြောင်းထင်ရှားပေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သမ္မာညူတ ဉာဏ်တော်ရှင်ဖြစ်၍ ဘဝတဏှာမှ ကင်းလွတ်ရေးတရားကို ဟောရာ၌ ဘဝအားလုံးကို ရွှတ်ချရမည် မှာ သဘာဝကျပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ တဏှာပယ်သတ်ရေး တရားတော်များကို နတ်ဘုံ ဇရဲဘုံများကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းရေး လက်နက်အဖြစ် အသုံးချမိခြင်း သည် မှားခြင်းကြီးတရပ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

ဘဝသုတ်ကို သုံးသပ်ချက်

၁၅။ ယခုအခါ သခင်မြတ်ဆိုင် အကိုးအကားတင်ပြသော သုတ္တန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တသုတ်ပြီ တသုတ်စီ သုံးသပ်ဖော်ပြသွားမည် ဖြစ်ပေသည်။

၁၆။ ရှေးဦးစွာ သခင်မြတ်ဆိုင်က အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ဓာတ္ထ နိပါတ်ဘဝသုတ်ကို "ရဟန်းတို့ ဤဘဝသုံးမျိုးတို့ကိုပယ်အပ်ကုန်၏၊ အဘယ်ဘဝ သုံးမျိုးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်သနည်းဟူမူ ...ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ ဤဘဝသုံးပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏" ဟု ဤသို့သော တင်ပြကိုးကား ထားလေသည်။

၁၇။ ထိုဆဋ္ဌနိပါတ် ဘဝသုတ်ပါဠိတော်၏ ဆင္ဒမူမြန်မာပြန် အပြည့်အစုံမှာ ဤသို့ ဖြစ်ပေသည် ။

ရဟန်းတို့ ဤဘဝသုံးမျိုးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏၊ သို့ဘဝသုံးမျိုးတို့ဟူ လည်း ကျင့်အပ်၏၊ အဘယ်ဘဝသုံးမျိုးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်သနည်းဟူမူ....

ကာမဘဝကို လည်းကောင်း၊ ရူပဘဝကို လည်းကောင်း၊ အရူပဘဝကို လည်းကောင်း၊ ဤဘဝသုံးမျိုးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

အဘယ်သိက္ခာသုံးမျိုးတို့၌ ကျင့်အပ်သနည်း၊ အဓိသီလသိက္ခာ၌လည်းကောင်း၊ အဓိဝိတ္တသိက္ခာ၌ လည်းကောင်း၊ အဓိပညာသိက္ခာ၌ လည်းကောင်း ဤသိက္ခာသုံးမျိုးတို့၌ ကျင့်အပ်၏။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ဤဘဝသုံးမျိုးတို့ကို ပယ်ခပ်ကုန်၏၊ ဤသိက္ခာသုံးမျိုးတို့၌လည်း ကျင့်အပ်သော အကျင့်ရှိ၏၊ ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ဤရဟန်းကို တဏှာကိုဖြတ်ပြီးသူ၊ သံယောဇဉ်ကို လွန်မြောက်ပြီးသူ၊ ကောင်းစွာ မာနကိုပယ်ခြင်းကြောင့် ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ အဆုံးကို ပြုပြီးသူဟူ၍ ဆိုအပ်၏။[1]

၁၈။ ဤ ဘဝသုတ်တော်၌ ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝဟူသော စကားရပ်သည် ဥပစာအားဖြင့် ဖေဟာသောစကား ဖြစ်၏၊ မုချအားဖြင့်မူကား ကာမဘုံ၊ ရူပဘုံ၊ အရူပဘုံတို့၌ တပ်မက်သော တဏှာကိုသာ ဟောတော်မူသော စကား ဖြစ်သည်။

၁၉။ ဤသုတ်တော်လာ "ပယ်အပ်ကုန်၏" ဟူသောစကားအရ ပယ်စရာမရှိနေကြောင်း သိနိုင်၏၊ ကာမဘုံ ရူပဘုံ အရူပဘုံတို့သည် ရှိကုန်၏၊ ထိုဘုံဘို့၌ စဲလမ်းသော ကာမတဏှာ ရူပတဏှာ အရူပတဏှာတို့သည်လည်း ရှိကုန်၏၊ ထို တဏှာတို့ကို ပယ်ဒယ်ကုန်၏ဟူ၍ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

၂၀။ အမှန်အားဖြင့် တဏှာဖေသော အကုသိုလ်တရားတို့သည် ပယ်အပ်သော (ပဟာတဗ္ဗ)တရားတို့ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဘဝတို့၌ တပ်မက်သော တဏှာစသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ခန်အတွက်သာ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

-ထို့ကြောင့်ပင် ဘဝသုတ်၏နိဒ်ကုံးပါ စကားရပ်၌ "ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ဤရဟန်းကို တဏှာကို ဖြတ်ပြီးသူ၊ သံယောဇဉ်ကို လွန်မြောက်ပြီးသူ၊ ကောင်းစွာမာနကို ပယ်ခြင်းကြောင့် ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ အဆုံးကို ပြုပြီးသူဟူ၍ ဆိုအပ်၏"ဟု .... တဏှာပယ်ခြင်းကို ထင်ရှားစွာ ဟောတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၂၁။ အကယ်၍ သခင်မြတ်စိုင် တင်သည့်အတိုင်း ကာမဘဝ ရူပဘဝ အရူပဘာတို့ကို ပယ်ရမည်ဟု မုချအနက်ယူလျှင်လည်း ကာမဘဝ ရူပဘဝ အရူပဘာ

၁။ အင်မြန် ၂။ ၄၈၈။

ရှိနေသည်ဟု အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်သည်ပင်ဖြစ်၏၊ ဒေဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရှိနေသောအရာကိုသာလျှင် အပယ်ခိုင်းရန် လိုအပ်၏။ မရှိသောအရာကိုမူ အပယ်ခိုင်းရန် မလိုအပ်သောကြောင့်ပေတည်း။

၂၂။ ထို့ကြောင့် သခင်မြတ်ဆိုင်တင်ပြသော ဤဘဝသုတ်သည် ဒုဂ-ဘုံကို ပယ်သောသုတ်မဟုတ်၊ ဒုဂ-ဘုံဝါဒကို လက်မခံဟူ၍ ဟောကြားသောသုတ်လည်း မဟုတ်၊ အမှန်စင်စစ် ဒုဂ-ဘုံရှိကြောင်းကိုပင် အတ္ထဘပန္န စကားကျန်ညီးအားဖြင့် ညွှန်ပြသောသုတ် ဖြစ်နေပေသည်။

ဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ်သုံးသပ်ချက်

၂၃။ သခင်မြတ်ဆိုင်က ဒုဂံယခေျပချက်အဖြစ် ဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ်ကို ထုတ်ဆောင်၍ "သူကြွယ် အနာဂတ် ကာလ၌၊ ဤသို့သော နွားပေါ၊ ငေးနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏရှိသူ ဖြစ်ရလိုမ်၏။ ဤကဲ့သို့ အနာဂတ်ဘဝကို ကြုံသူသည် ဝဋ်ကို ရွေ့သွားပြုသူမည်၏" ဟု ကင်ပြဆွေးလေသည်။

၂၄။ ဤသုတ်၌ပါဝင်သော အနာဂတမဒ္ဓါနံ ပုရက္ခတွာရော-အနာဂတ်ဘဝကို ကြုံသူသည် ဝဋ်ကိုရွေ့သွားပြုသူ မည်၏ ဟူသော စကားကိုထောက်၍ အနာဂတ်ကာလ (အနာဂတ်ဘဝ) ရှိကြောင်းမှာ ထင်းရှားလေသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်ယူဆသကဲ့သို့ ဒုဂ-ဘုံ မရှိသည် မဟုတ်၊ ဒုဂ-ဘုံရှိသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ပင် သက်ရောက်၍ နေပေသည်။

အဇ္ဈတ္တိကာယတနသုတ် သုံးသပ်ချက်

၂၅။ သခင်မြတ်ဆိုင်က တတိယခေျပချက် အနေဖြင့် "ထေရဝါဒ၊ ပိဋကတ် အဂ်ုတ္တိုရ်၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သဠာယတနသံယုတ်၊ အဇ္ဈတ္တိကာယတနသုတ်တွင် .... "ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေသော သမုဒယသစ္စာဟူသည် ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာတို့တည်း၊ ထိုတဏှာတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏၊ မဂ်ဖြင့်ပယ်လော" ဟု ခေျပထားလေသည်၊ ဆင်ခြင်မှု မြန်မာပြန်နှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိခေျ။

၂၆။ ဤ၌ အဇ္ဈတ္တိကာယတနသုတ်ကို သခင်မြတ်ဆိုင်က ထေရဝါဒပိဋကတ် အဂ်ုတ္တိုရ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လုံးထွေးရောနှောပြီး ဖော်ပြထားလေသည်၊ ဤအဇ္ဈတ္တိကာယတနသုတ်သည် သခင်မြတ်ဆိုင်ညွှန်ပြသကဲ့သို့ ထေရဝါဒ ပိဋကတ် အဂ်ုတ္တိုရ်တွင် မပါရှိခေျ၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်တွင်မူ အမှန်ပင် ပါရှိပေသည်၊ ထိုသုတ်၏ အဓိပ္ပာယ် အပြည့်အစုံမှာ-

"ရဟန်းတို့ ဆင်းရဲ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဘဝသစ်၌ ဖြစ်စေတတ်သော နှစ်သက်ခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော ထိုထိုအာရုံ၌ လွန်စွာ နှစ်သက်တတ်သော တပ်မက်မှု တဏှာပင်တည်း၊ ဤသည်ကား အဘယ်နည်း၊ ကာမတို့၌ တပ်မက်မှု ကာမတဏှာ၊ သဿတ ဒိဋ္ဌိနှင့် တကွ ဖြစ်သော ဘဝတဏှာ၊ ဥစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော ဝိဘဝ တဏှာတို့တည်း၊ ရဟန်းတို့ ဤတရားကို ဆင်းရဲ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရားဟု ဆိုအပ်၏"

၂၇။ ဤအထက်ပါ မြန်မာပြန် စကားရပ်သည် သမုဒယသစ္စာ အကြောင်းကို ပြဆိုသော ဒေသနာ ဖြစ်သည်၊ ဤဒေသနာ မူရင်း ပါဠိတော်၌—

"ပေါနောဗ္ဘဝိကာ=ဘဝသစ်၌ ဖြစ်စေတတ်သော"

ဟူသော စကားရပ် ပါရှိသည်ကို သတိပြုသင့်၏၊ ထိုစကားဖြင့် တဏှာ မကင်းသမျှ(မပယ်ရသေးသမျှ) ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ရပေဦးမည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ် မှာ ရှင်းလျက်နေသည်၊ ဘဝသစ်ဟူသော စကားကို ထောက်၍ ဘဝဟောင်း ဟူသော အတိတ်ဘဝရှိနေမှုသည်လည်း ပေါ်လွင်လာပြန်၏၊ ဤသို့ အားဖြင့် ဤသုတ်လာ စကားရပ်သည် သခင်မြတ်ဆိုင် ယူဆသကဲ့သို့ ဘဝမရှိပုံကိုမပြ၊ ဘဝရှိပုံကိုသာ ပြဆိုလျက်ရှိသောကြောင့် ၃၁-ဘုံ ဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူသော ဇုဒိ တကတို့၏ သဘောထားသည် လုံးဝမှားယွင်းကြောင်း ထင်ရှားနေပေလည်။

လောကသုတ် သုံးသပ်ချက်

၂၈။ သခင်မြတ်ဆိုင်က စတုတ္ထ သာခကအဖြစ် ဥဒါန်းလာ လောကသုတ်ကို ထုတ်၍ "ဘဝသည် နှိပ်စက်၏၊ ထိုဘဝကိုပင် နှစ်သက်ကြ၏၊ ဘဝဟူသည် ဘေးဖြစ်၏၊ ဇရာ မရဏသည် ဖြစ်၏၊ ဘဝကို ပယ်ခြင်းငှာကျင့်ရ၏၊ ဘဝဖြင့် ဘဝမှ မလွတ်၊ ဘဝပြတ်လိုခြင်းဖြင့်လည်း ဘဝမှ မလွတ်"ဟု ခေျဆိုကိုးကား လေသည်၊ သူ၏ တင်ပြချက်သည် ဆဋ္ဌမူပိဋ္ဌကတ် မြန်မာပြန်နှင့် ကိုက်ညီခြင်း မရှိချေ၊ ဆဋ္ဌမူ မြန်မာပြန် အပြည့်အစုံမှာ—

"ဘဝဋ္ဌ ကပ်ငြိသော လောကသည် တပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ဖြစ်လေ့ရှိကာ ဘဝဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည် ဖြစ်လျက် ဘဝကို ပင် နှစ်သက်၏၊ အကြင်ဘဝကို နှစ်သက်၏၊ ထိုဘဝသည် ဘေးဖြစ်၏။

၁။ သံမြန်၊ ၃။ ၃၇၉၊ ၃၈၀။

အကြင်ဇရာစသည်မှ ကြောက်၏၊ထိုဇရာစသည်သည် ဆင်းရဲမည်၏၊ ဘဝကို ပယ်ခြင်းငှာသော်လျှင် ဤပြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံး၏၊ ဘဝဖြင့် ဘဝမှလွတ်ခြင်းကို ဆိုကြသူ သမဏဗြာဟ္မဏ အချို့တို့သည် ဘဝမှ မလွတ်မြောက်ကုန်ဟု (ငါဘုရား)ဆို၏၊ ဘဝကင်းပြတ်မှုဖြင့် ဘဝမှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို ဆိုကြသူ သမဏ ဗြာဟ္မဏအချို့တို့သည် ဘဝမှ မထွက်မြောက်ကုန်ဟု (ငါဘုရား)ဆို၏"[၁]

(ဥဒါန်းပါဠိ၊ လောကသုတ် ဆဋ္ဌမှု မြန်မာပြန်)

၂၉။ ဤလောက သုတ်၌လည်း ဘဝတဏှာကို ပယ်သတ်ရန် ပဓာနထား၍ ဟောကြားခြင်းပင်ဖြစ်သည်၊ ဘဝမရှိဟု မပြဆို၊ ဘဝအမှန်ပင် ရှိနေသော ကြောင့် ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူသော စုဒိတကတို့၏ သဘောထားသည် ပိဋကတ်နှင့် မညီဟု သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

မဟာနိဒါနသုတ် သုံးသပ်ချက်

၃၀။ သခင်မြတ်ဆိုင်က " အလားတူပင် ဘဝကို ဗုဒ္ဓလက်မခံကြောင်း သုတ်ပေါင်းများစွာ ရှိနေပါသေးသည် ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားပြီး ပဋ္ဌမ မြောက် ခေျပချက်အဖြစ် ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ် မဟာနိဒါနသုတ် "ဥပါဒါန် သည်လျှင် ဖြစ်မှုဘဝ၏ အကြောင်းရင်းဟိတ်ပေတည်း၊ အခြေခံနိဒါန်းပေတည်း" ဟု တင်ပြလျှောက်ထားလေသည်။

၃၁။ ဤဒေသနာပါ စကားရပ်သည် "ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ" ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ဖြစ်ပေသည်၊ ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပါဠိ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ "ဥပါဒါန်ကြောင့် ကမ္မဘဝ ဥပပတ္တိဘဝ ဖြစ်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ရှိသည်၊ ဘဝမရှိဟု အဓိပ္ပာယ်မထွက်၊ဘဝရှိ၏ဟုသာ အဓိပ္ပာယ်ထွက်ဒသာကြောင့် ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူသော စကားမှာ ပိဋကတ်စာပေနှင့် ဆန့်ကျင်ကြောင်း ထင်ရှား၍နေပေသည်။

သင်္ဂီတိသုတ် သုံးသပ်ချက်

၃၂။ ဆဋ္ဌမမြောက် ခေျပချက်အနေဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင်က သင်္ဂီတိသုတ်ကို ကိုးကား၍ "သဒ္ဒေး သူကြွယ် နတ်ပြဟ္မာအဖြစ်ကို တောင့်တ၍ ငါသေလျှင် ထိုဘဝတို့ကို ရောက်ရသော်ကောင်းလေစဟု ရည်မှန်း၍လျှု၏၊ထိုစိတ်ကိုထား၍ ထိုစိတ်ကိုပွား၏၊ ထိုစိတ်သည် ယုတ်ညံ့သော ကာမဂုဏ်တရားသို့ ညွတ်၏၊

၁။ ခု မြန် ၁၊၁၀၅။

မင်္ဂဖိုလ်ကို မပ္ပဒေကုန်”စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓသည် ဘဝကိုပယ်ခဲ့ပါသည် ဘုရား ဟု တင်ပြထား၊လေသည်။

၃၃။ သခင်မြတ်ဆိုင် တင်ပြသော စကား၊ရပ်သည် ဘုရား၊ဟော၊ပါဠိမူရင်းနှင့် ဆန့်ကျင်မှား၊ယွင်း၊လျက် ရှိပေသည်၊ သင်္ဂီတိသုတ်မြန်မာပြန် ကျမ်း၊ရင်း၊အဓိပ္ပာယ် အပြည့်အစုံမှာ အောက်ပါအတိုင်း၊ဖြစ်သည်။

“ထိုသူသည် အကြင်ဝတ္ထုကို ပေး၊လှူ၏၊ ထိုဝတ္ထုကို တောင့်တ၏၊ ။ပ။ ငါသည် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီး၊သည်မှ နောက်၌ မင်း, ဗြာဟ္မဏ၊ သူကြွယ် သဒ္ဒေးမျိုး, စတုမဟာရာဇ်, တာဝတိံသာ, ယာမာ, တုသိတာ, နိမ္မာနရတီ, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဗြဟ္မာတို့၏ အပေါင်း၊အဖော် အဖြစ်သို့ ရောက်ရမူ ကောင်း၊လေစ့ဟု စိတ်ဖြစ်၏၊ထိုသူသည် ထိုစိတ်ကို ထား၏၊ ထိုစိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်၏၊ ထိုစိတ်ကို ပွား၊များ၏၊ထိုသူ၏ ထိုစိတ်သည် ယုတ်မာသော ကာမဂုဏ်တရား၌ ညွတ်၏၊ လွန်မြောက်သော မင်္ဂဖိုလ်အလို့ငှာ မပ္ပဒေအပ်၊ ထိုမင်း ။ပ။ ဗြဟ္မာပြည်၌ ရောက်ခြင်း၌ ဖြစ်၏၊ ထိုစကား၊ကိုလည်း သိလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ဆို၏၊သိလမဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ငါမဆို၊ ငါ့ရှင်တို့ သိလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်တောင့်တခြင်း သည် ဖြူစင်သော၊ကြောင့် ပြည့်စုံ၏”

(ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် သင်္ဂီတိသုတ် မြန်မာ့ပြန်)

၃၄။ ဤသင်္ဂီတိသုတ်သည်လည်း သခင်မြတ်ဆိုင်ဆိုလိုသည့် ဥဒ-ဘုံ မရှိ ကြောင်းကို မဖော်ပြပေ၊ မဖော်ပြရုံမျှမက ဥဒ-ဘုံ ရှိခြင်းကိုပင် ပြနေပေသည်၊ အကြောင်းမူကား ထိုသုတ်၌ ပေး၊လှူ၊မှုကြောင့် လူ့ဘုံ, နတ်ဘုံ, ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်ကြောင်း ပြဆိုထား၊သည်ဖြစ်ရာ ထိုထိုဘုံများ ထင်ရှား၊ရှိနေပုံကို (ဤသုတ်ကို ကိုး၊ခြင်း၊အား၊ဖြင့်) သခင်မြတ်ဆိုင်ကိုယ်တိုင် ဝန်ခံပြီး၊ဖြစ်ချေသည်။

ဂဏိကာသုတ် သုံးသပ်ချက်

၃၅။ သတ္တမချေပချက်အနေဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင်က “ကာမဂုဏ်နှောင် ဘဝကို မျော်ကိုး၊သူသည် ရာဂမြုပ်မစင်သူဖြစ်၏၊ အတ္တကိလမထာနုယောဂနှင့် ကာမသုခလွတ်ကာနုယောဂစသော အယုတ်တရား နှစ်ပါးကို ကျင့်ကြံသူမည်၏၊ ကာမဘဝကို မျော်ကိုး၊ခြင်း၊သည် တဏှာအဝိဇ္ဇာကို ပွား၊စေ၏ ”ဟု ဤသုတ်တွင် ဘဝကိုမျော်ကိုး၊သူသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု ဆိုထား၊ကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား၊ဟု ထင်ပြလျောက်ထား၊လေသည်။

၁။ ဒီ မြန် ၃၊ ၂၃၇၊ ၂၃၈။

၃၆။ ဤစကားရပ်သည်လည်း မူရင်းပါဠိတော်၏ အာဘော်နှင့်လဲချော်နေကြောင်း တွေ့ရပေသည်၊ ထိုဂဏိကာသုတ်၏ မူရင်းအဆိုမှာ ဤသို့ဖြစ်၏။

"ရအပ်ခံစားအပ်သော ကာမဂုဏ်နှင့် ရထိုက်ခံစားထိုက်သော ကာမဂုဏ်ဟူသော ဤနှစ်ပါးစုံသည် ကိလေသာနှိပ်စက်ခံရသူ နောက် နောင်အကျိုး မျှော်ကိုးကျင့်ကြံသူ၏ (သန္တဝုန်ဥ) ရာဂစသောမြူတို့ဖြင့် ရောပြွမ်း၏၊ အကြင်သူတို့သည် သီလဗ္ဗတစသောအကျင့်ကို ကိလေသာစင်ကြယ်၏ဟု ယူဆပြောဆိုကြကုန်၏၊ အကြင်သူတို့အား ရှောင်ကြဉ်မှု (သီလ) ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာပြုကျင့်မှု (ဝတ) ဟင်းရွက်စားခြင်းစသည်ဖြင့် အသက်မွေးမှု (ဇီဝိတ) မေထုန်မှရှောင်ကြဉ်မှု (ပြဟ္မစရိယ) ဗိသိန်းနတ်စသည်တို့အား လုပ်ကျွေးမှု (ဥပဋ္ဌာန) စသည်တို့ဖြင့် သံသရာမှစင်ကြယ်၏ဟု ယူဆပြောဆိုကုန်၏၊ ထိုသူတို့၏ သီလဗ္ဗတစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော အတ္တကိလမထာနုယောဂဟူသော အကျင့်သည် အယုတ်တရားတပါးတည်း။

အကြင်သူတို့ကား ကာမဂုဏ်တို့၌ အပြစ်မရှိဟုဆိုကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့၏ ကာမဂုဏ်တို့၌ အပြစ်မရှိဟု ပြောဆိုကျင့်ကြံမှုဟူသော ကာမသုခလိကာနုယောဂ အကျင့်သည် ဒုတိယမြောက်ဖြစ်သော အယုတ်တရားတည်း၊ ဤသို့ အယုတ်တရားနှစ်ပါးတို့သည် (ကဋ္ဌသိ) မည်သော တဏှာ အဝိဇ္ဇာတို့ကို ပွားစေတတ်ကုန်၏၊ ဤအယုတ်တရားနှစ်ပါးတို့ကို မသိခြင်းကြောင့် အခြို့သောသူတို့သည် ဆုတ်နစ်ကုန်၏၊ အခြို့သောသူတို့သည် လွန်၍ပြေးကုန်၏၊ အကြင်သူတို့ကား ထိုအယုတ်တရားနှစ်ပါးတို့ကိုသိသောကြောင့် ထိုအယုတ်တရား၌ မကျရောက်ကြကုန်၊ ထိုသို့ အယုတ်တရားနှစ်ပါး၌ မကျရောက်ခြင်းကြောင့် တဏှာမာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် (မိမိကိုယ်ကို) အထင်မမှားကြကုန်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား (လူနတ်စသည်) ပညတ်ရန် ဝဋ္ဋမရှိတော့ပြီ"[1]

(ဥဒါန်းပါဠိ ဂဏိကာသုတ် မြန်မာပြန်)

၃၇။ ဤသုတ်သည် အစွန်းနှစ်ပါး ရှောင်ကြဉ်ရန် ဟောသောသုတ်ဖြစ်သည်၊ ၃၁-ဘုံ မရှိ၊ ၃၁-ဘုံကို ပယ်ကြောင်း ပြဆိုထားခြင်း မရှိပေ။

ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာ

၃၈။ အဋ္ဌမချေပချက်အနေဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင်က ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာကို ညွှန်၍ "လူနတ်ဗြဟ္မာ ဘဝကိုတောင့်တ၍ လှူသူအားလုံးသည် ဘဝကို

၁၊ ခု မြန် ၁၊၁၅၁။

တပ်စွန်းလျက် တဏှာဖြင့်လှူသောကြောင့် ဇာတိ ဇရာ မရဏ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘဲ”ဟု တင်ပြလျှောက်ထားပြန်သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ တင်ပြချက်သည် မူရင်းပါဠိတော်အတိုင်း မဟုတ်ပေ၊ မူရင်းပါဠိတော်၏ မြန်မာပြန်အပြည့်အစုံမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

“ပုဏ္ဏက အကြင်သူတို့သည် လူနှတ်ပြဟ္မာအဖြစ်ကို တောင့်တကုန်၏၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထု အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် အလှူ၏ အကျိုးအာနိသင်ကို ချီးမွမ်းကုန်၏၊ မြတ်ဆိုတမ်းတကုန်၏၊ ပူဇော်ပသကြကုန်၏၊ လူနတ်ပြဟ္မာအဖြစ်ရမှုကိုစွဲ၍ ကာမတို့ကိုတမ်းတကုန်၏၊ ထိုသူတို့သည် ပူဇော်မှုကိုအားထုတ်ကြကုန်သော်လည်း ဘဝကိုတပ်စွန်းမှု‘တဏှာဖြင့်’ တပ်မက်ကုန်သောကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေမှု အိုမှုစသော ဝဋ်ဆင်းရဲကို မလွန်မြောက်နိုင်ကုန်ဟု ငါဆို၏”[၁]။ (သုတ္တနိပါတ် မြန်မာပြန်)

၃၉။ ဤသုတ်သည်လည်း ဘဝတဏှာကြောင့် ဝဋ်ဆင်းရဲကို မလွန်မြောက်နိုင်ကြောင်း ဟောကြားတော်မူသော သုတ်ဖြစ်ပေသည်၊ ဒုဂ-ဘုံမရှိကြောင်း ဤသုတ်၌ဆိုထားခြင်းမရှိရုံမျှမက ဒုဂ-ဘုံရှိကြောင်းကိုပင် ပြဆိုနေပေသည်၊ လူနတ်ပြဟ္မာအဖြစ်ရလိုမှုကို တမ်းတမြှော်ဆို၍ ပူဇော်အားထုတ်ခြင်း ဘဝတဏှာကြောင့် ဝဋ်ဆင်းရဲကိုမလွန်မြောက်နိုင်ဟု ဟောထားခြင်းဖြစ်ရာ ဒုဂ-ဘုံ ဘုရားဟောမရှိဟု ချေပလိုသော သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ဒုဂ-ဘုံ ဘုရားဟောရှိနေကြောင်း သာဓကသုတ်များကို ထုတ်ဖော်ပြသလျက် ရှိနေပေသည်။

အင်္ဂုတ္တိုရ် ကေနိပါတ် ကေဓမ္မ တတိယဝဂ်

၄၀။ နဝမမြောက် ချေပချက်အနေဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင်က အင်္ဂုတ္တိုရ် ကေနိပါတ် ကောဒသမ တတိယဝဂ် နှာ့-၄၆ တွင်ပါသော—

“မကောင်းသော မစင်မှန်က အနည်းငယ်မျှပင် ဖြစ်စေ မကောင်းသော အနံ့အသက်ရှိသကဲ့သို့ ဘဝဟူသည် အနည်းငယ်သော ဘဝကိုပင်လျှင် ငါမချီးမွမ်း၊ အယုတ်ဆုံး လက်တဖျစ်စာ အချိန်၌ပင် ထိုဘဝကို ငါမချီးမွမ်း”[၂]

ဟူသော စကားကို ကိုးကား၍ ဘဝသည် မစင်ကဲ့သို့တည်းဟု တင်ပြထားလေသည်။

၄၁။ ဘဝသည် မစင်ကဲ့သို့ ရွံဖွယ်ကောင်းသည်မှာ မှန်လှပေ၏၊ ဤသို့မှန်သောကြောင့် ဘဝရှိသည်မှာ ထင်ရှားလှပေသည်၊ စုဒိတ္တကသည် ဤသုတ်

၁။ ခု မြန် ၁၊၄၁၃။ ၂။ အင် မြန် ၁၊၄၆။

ကို သာဓကပြုခြင်းအားဖြင့် ၃၁-ဘုံဌိကြောင်းကို ထုတ်ပြသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေသည်။

ဒိဋ္ဌဂတသုတ် သုံးသပ်ချက်

၄၂။ ဒဿမမြောက် ခေျပချက်အနေဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင်က ဤတိဝုတ် ဒိဋ္ဌဂတသုတ်တွင် ပါရှိသော "ဘဝန္နစ်သက်သူအားလုံး ဘဝချုပ်ရာဟောလျှင် တွန့်ဆုတ်၏၊ ဘဝမကြိုက်သူကလည်း ဘဝပြတ်ခြင်းကို အလိုရှိ၏၊ သေလျှင် ပြီး၏ဟု ထင်၏၊ စင်စစ်သော်ကား ခန္ဓာငါးပါး၌ စဲလမ်းမှု (ဥပါဒါန်) ကင်းအောင် ကျင့်သူသာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်ဖြင့် ဘဝချုပ်ရာ၏ "ဟူသော သာဓကကိုထုတ်၍ ဒုဒ္ဒလက်မခံဘက်မှ ခုခံကာကွယ်ပြန်လေသည်။

၄၃။ စုဒိတက ကိုးကားတင်ပြသော သုတ်သည်လည်း ဘဝမရှိပုံကိုမပြဆို၊ ဘဝရှိနေပုံကိုသာ ပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊ ၎င်း၏တင်ပြချက်သည် မူရင်းပါဠိတော်နှင့်မညီရုံမျှမက အဓိပ္ပာယ်လည်း ပြည့်စုံမှုမရှိချေ၊ မူရင်းပါဠိတော် မြန်မာပြန် အပြည့်အစုံမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။

"ရဟန်းတို့ နှစ်ပါးသော ဒိဋ္ဌိအယူတို့ဖြင့် နှိပ်စက်ခံရသော နတ်လူ အချို့တို့သည် တွန့်တိုဆုတ်နစ်ကုန်၏၊ အချို့တို့သည်ကား လွန်၍ပြေး သွားကုန်၏၊ စက္ခုအမြင်ရှိသူတို့သည်ကား မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့်မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် အချို့သူတို့သည် တွန့်တိုဆုတ်နစ်ကုန် သနည်း၊ ရဟန်းတို့ နတ်လူတို့သည် ဘဝလျှင် မွေ့လျော်ရာရှိကုန်၏၊ ဘဝ၌ မွေ့လျော်တတ်ကုန်၏၊ ဘဝ၌နှစ်သက်တတ်ကုန်၏၊ ထိုသူတို့အား ဘဝချုပ်ရန်အတွက် တရားဟောပြောဘွင့်ရှိသော် စိတ်သည်မသက် ဝင်၊ မကြည်လင်၊ ကောင်းစွာမတည်၊ နှုံးမသွင်း၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် အချို့သူတို့သည် တွန့်တိုဆုတ်နစ်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် အချို့သူတို့သည် လွန်၍ပြေးသွားကုန် သနည်း၊အချို့သူတို့သည် ဘဝဖြင့်ပင်ငြီးငွေ့ကုန် ဘဝမှရွက်နှိုးကုန် ဘဝ၌ စက်ဆုပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘဝကင်းပြတ်ခြင်းကို နှစ်သက်ကုန်၏၊ အချင်း တို့ အကြင့်ကြောင့် ဤအတွေသည် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ ဒေသသင်္မှ နောက်၌ ပြုတ်၏၊ ပျက်စီး၏၊ သေသင်္မှနောက် မဖြစ်တော့၊ဤတရား သည် ငြိမ်း၏၊ ဤတရားသည် ပြုတ်၏၊ ဤကရားသည် မဇဖာက်မပြန် မှန်ကန်သော သဘောရှိ၏၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် အချို့သူတို့သည် လွန်၍ ပြေးကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် စက္ခုအမြင်ရှိသော သူတို့သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကုန်သနည်း၊ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဟုတ်မှန်သော ခန္ဓာငါးပါးကို ဟုတ်မှန်သောအားဖြင့် မြင်၏၊ ဟုတ်မှန်သော ခန္ဓာငါးပါးကို ဟုတ်မှန်သောအားဖြင့် မြင်ခြင်းကြောင့် ဟုတ်မှန်သော ခန္ဓာငါးပါးကို ငြီးငွေ့ရန် တပ်မြင်းကင်းရန် ချုပ်ရုန်ကျင့်၏၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် စက္ခုအမြင်ရှိသော သူတို့သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် မျက်မှောက်ပြုကုန်၏၊ ဤအနက်သဘောကို မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူ၏"[၁]။

(ဣတိဝုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသုတ် မြန်မာပြန်)

၄၄။ ဤဒိဋ္ဌိဂတသုတ် ဒေသနာတော်သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် ဘဝမှ လွှန်မြောက်ပုံကို ပြဆိုသော ဒေသနာဖြစ်သည်၊ ဒုဂ-ဘုံမရှိဟု ဟောတော်မူခြင်းမဟုတ်၊ ဘဝလျှင် မွေလျော်ရာရှိကုန်၏၊ ဘဝ၌ မွေလျော်ဇာတ်ကုန်၏၊ ဘဝ၌ နှစ်သက်တတ်ကုန်၏၊ ဟူသော စကားရပ်များသည် ဘဝရှိနေပုံကို ထပ်တလဲလဲ ပြဆိုသော စကားရပ်များဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားဟော ဒေသနာတွင် ဒုဂ-ဘုံအမှန်ပါရှိနေသည်မှာ ယုံမှားသံသယ မရှိအပ်ပေ။

ဒုဋ္ဌဋ္ဌက သုတ် သုံးသပ်ချက်

၄၅။ ကောဒသမ သာဓကအဖြစ် သုတ္တန်ပါတ် ဒုဋ္ဌဋ္ဌကသုတ်တွင် လာရှိသော "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူကိုပယ်ပြီးသော ရဟန္တာသည် ဘဝကြီး ဘဝငယ်တို့၌ ကြံစည်စာတ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူမရှိ၊ ထို့ကြောင့် အဘယ်ဂတိသို့မျှ သွားရန်မရှိပြီ" ဟူသော စကားရပ်ကို သခင်မြတ်ဆိုင်က ထုတ်ဆောင်တင်ပြလာပြန်သည်။

ထိုသုတ်၏ မူရင်းမြန်မာပြန်အပြည့်အစုံမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

"တစုံတခုသော လောက၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူအားလုံးကို ခါတုံ့ပစ်လွှင့်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား ဘဝကြီးငယ်တို့၌ အမျိုးမျိုးကြံစည်အပ်သော မိစ္ဆာအယူသည်မရှိ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိကို မမှီသော ထိုမိစ္ဆာအယူအားလုံးကို ခါတုံ့ပစ်လွှင့်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် လှည့်ပတ်မှု'မာယာ'ကိုလည်းကောင်း ထောင်လွှားမှု 'မာန'ကိုလည်းကောင်း ပယ်စွန့်ပြီး၍ အဘယ်လားရာဂတိဖြင့် သွားရာအံ့နည်း"[၂]

(သုတ္တန်ပါတ် ဒုဋ္ဌဋ္ဌကသုတ် မြန်မာပြန်)

၁။ ခု မြန် ၁၊၂၀၈။ ၂။ ခု မြန် ၁၊၃၂၉။

၄၆။ ဤ ဒုဋ္ဌဋ္ဌကသုတ်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား လားရာတိမရှိဟုပင် ဖြစ်ပေသည်၊ ဗျတိရိုက် (အပြန်အလှန်)အားဖြင့် ရဟန္တာမဟုတ်သေးသော ပုထုဇဉ် အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လားရာတိ ရှိသေးသည်ဟု ပြဆို၏၊ ၃၁-ဘုံမ၌ဟု မပြဆိုပေ။

ဂုဟဋ္ဌကသုတ် သုံးသပ်ချက်

၄၇။ ဒုဂါဒသမ သာဓကအဖြစ် သခင်မြတ်ဆိုင်က သုတ္တန်ပါတ် ဂုဟာဋ္ဌကသုတ်တော်လာ "တဏှာအရှင်းခံ တဏှာအကြောင်းရင်းဖြစ်သော ဘဝဋ္ဌ သဒယာမှုဖြင့် ဘဝတဏှာ အချည်အနှောင်ခံရသူ သတ္တဝါတို့သည် ဆာတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝတို့၏ ကာမကို လိုလားတောင့်တကုန်လျက် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း မလွတ်လပ်၊ အခြားသူတို့ကိုလည်း မလွတ်မြောက်စေနိုင်ချေ" ဟူသော စကားကို ထုတ်ဆောင် လျှောက်ထားလေသည်။

၄၈။ ဤသုတ်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ ဘဝတဏှာကြောင့် ဘဝမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ပုံကို ဟောတော်မူသော ဒေသနာဖြစ်ပေသည်၊ ၃၁-ဘုံမရှိဟု ငြင်းကွယ်ရန် သာဓက မမြောက်ပေ၊ ၃၁-ဘုံ ရှိနေသည်ဟု ထောက်ခံသော သာဓကသာ ဖြစ်နေပေသည်။

စေတောခိလသုတ် သုံးသပ်ချက်

၄၉။ တေရသမ သာဓကအဖြစ် သခင်မြတ်ဆိုင်က စေတောခိလသုတ်ကို အကိုးပြု၍ တင်ပြထားလေသည်၊ "ဤအကျင့် ဤသီလဖြင့် နတ်အမျိုးမျိုးသော်လည်းကောင်း နတ်မင်းသော်လည်းကောင်း ဖြစ်ရတော့အံ့မည် ဟူ၍ နှလုံးသွင်းခြင်း ထိုနတ်ဖြစ်ရတော့အံ့ဟု နတ်စွဲဘုံဘဝစွဲဖြင့် ကျင့်သော် ဤသာသနာတော်သည် စည်ပင်ပြန့်ပြောခြင်းငှာ မဖြစ်ပြီ" ဟု တင်ပြပြီး ဤသည်မှာ သာသနာတော် မှေးမှိန်မည်ဟု ဆိုလိုပါသည်ဘုရားဟု လျှောက်ထားသွားလေသည်။

၅၀။ စေတောခိလသုတ်၏ မူရင်းမြန်မာပြန်မှာ သခင်မြတ်ဆိုင် တင်ပြသကဲ့သို့ မဟုတ်ပေ၊ ထို့ကြောင့် အပြည့်အစုံ ဖော်ပြအပ်ပေသည်။

"ရဟန်းတို့ ဤ အကျင့်သီလဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဤကျင့်ဝတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဤအားထုတ်မှုဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဤမေထုန်မှ ရှောင်ကြဉ်မှုဖြင့်သော်လည်းကောင်း ငါသည် နတ်သော်လည်း ဖြစ်ရအံ့, နတ်မျိုးတွင် အပါအဝင်သော်လည်း ဖြစ်ရအံ့ဟု နတ်အမျိုးအစား တပါးပါးကို တောင့်တ၍ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သော ရဟန်း၏ စိတ်သည် စဉ်အားထုတ်ခြင်း အကြိမ်ကြိမ်အားထုတ်ခြင်း

မပြတ်အားထုတ်ခြင်း၊ လွန်စွာအားထုတ်ခြင်းငှာ မည်တော်ပေ၊ 'ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည် ထိုရဟန်းမဖြတ်ရသေးသော ငါးခုမြောက်သော စိတ်၏ အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်၏"ဒ

(မူလပဏ္ဏာသ၊ စေတော့ခိုလသုတ် မြန်မာပြန်)

၅၁။ ဤစေတောခီလသုတ်သည် နတ်အမျိုးကိုတောင့်တ၍ ကျင့်သော ရဟန်း၏ စိတ်အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်နေပုံ ပြဆိုသောသုတ်ဖြစ်သည်၊ ၃၁-ဘုံ ဘုရား ပယ်ကြောင်း လုံးဝမပါပေ၊ နတ်အမျိုးအစား ၀၊ပါးပါးကို ဖော်ပြပါရှိသော သုတ်တော်ကို အကိုးသာကေပြုမိသောအားဖြင့် ၃၁-ဘုံ ဘုရားမပယ်ကြောင်း ၃၁-ဘုံရှိကြောင်းကိုပင် စုဒိတကတို့အဖို့ သွယ်ဝိုက်၍ ဝန်ခံရာ ရောက်နေပေသည်။

မေထုနသုတ် သုံးသပ်ချက်

၅၂။ စုဒ္ဓသမ သာဓကအဖြစ် သခင်မြတ်ဆိုင်က သတ္တကနိပါတ် မေထုန သုတ်ကို ထုတ်ဆောင်၍ "နတ်အဖြစ်ကို သာယာခြင်း အလိုရှိခြင်းသည် ဤမြတ် သော သာသနာ၏အကျင့်၌ ကျိုးပေါက်ခြင်းပင်တည်း၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏမှ မလွတ်၊ ဒုက္ခမှမလွတ်မြောက်နိုင်" ဟု တင်ပြလျက် ၃၁-ဘုံမရှိကြောင်း ကာကွယ်ထားလေသည်၊ မူရင်းမြန်မာပြန်နှင့်လည်း ကိုက်ညီမှုမရှိချေ။

၅၃။ မေထုနသုတ်၏ မူရင်းမြန်မာပြန် အဓိပ္ပာယ်အပြည့်အစုံမှာ ဤသို့ ဖြစ်သည်။

> "ထိုသမဏဗြာဟ္မဏသည် ထိုနတ်၏အဖြစ်ကို သာယာ၏၊ ထိုနတ် ၏အဖြစ်ကို အလိုရှိ၏၊ ထိုနတ်၏ အဖြစ်၌သာလျှင် နှစ်သက်ခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ပုဏ္ဏား ဤသို့ သာယာမှုသည်လည်း မြတ်သောအကျင့်၏ ကျိုးမှ ပေါက်မှု ပြောက်မှု ကျားမှုပင်မည်၏၊ပုဏ္ဏား ဤသမဏဗြာဟ္မဏ မျိုးကို မေထုန်စပ်ယှဉ်မှု၌ ယှဉ်သည်ဖြစ်၍ မစင်ကြယ်သော မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သူဟုဆိုအပ်၏၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း အိုခြင်း သေခြင်း ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်း ဆင်းရဲခြင်း နှလုံးမသာယာခြင်း ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းတို့မှ မလွတ်သူ ဆင်းရဲမှ မလွတ်ဟူ၍ ငါဆို၏"၂။
>
> (အင်္ဂုတ္တိုရ် သတ္တကနိပါတ် မေထုနသုတ် မြန်မာပြန်)

၅၄။ ဤမေထုနသုတ်၏ ဆိုလိုရင်းသည် နတ်အဖြစ်ကိုသာယာသော် မြတ် သောအကျင့်- ကျိုးပေါက်ပြောက်ကျားပုံကို ပြဆို၍ ဝဋ်ဒုက္ခမှ မလွတ်ကင်းနိုင်

၁။ မ မြန် ၁၊၁၅၄။

၂။ အင် မြန် ၂၊ ၅၅၅။

ပုံကို ဟောကြားသော ဒေသနာဖြစ်သည်၊ နတ်အဖြစ်ဟုဆိုသော့ကြောင့် ၃၁-ဘုံရှိနေကြောင်းမှာ ထင်ရှားပြန်ပေသည်။

ဒေဝလောကသုတ် သုံးသပ်ချက်

၅၅။ ပန္နရသမမြောက် နောက်ဆုံးသာဓကအဖြစ် သခင်မြတ်ဆိုင်က အင်္ဂုတ္တိရ် တိကနိပါတ် ဒေဝလောကသုတ် နှာ ၁၃၁-တွင်လာသော မြန်မာပြန်ကို ကိုးကားတင်ပြသွားလေသည်။

"တပါးရှိသော အယူရှိကုန်သော ပရိဗိုဇ်က သင်တို့သည် ရဟန်းဂေါတမထံဝယ် နတ်ပြည်၌ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ ဤမြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သလောဟု မေးကုန်ငြားအံ့၊ ဤအမေးသည် ရှက်နိုးကုန်ရာသည် မဟုတ်လော၊ စက်ဆုပ်ကုန်ရာသည်မဟုတ်လော၊ ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် နတ်ဖြစ်ခြင်း၌ ငြီးငွေ့ကုန်သော် ရှက်နိုးကုန်သော် စက်ဆုပ်ကုန်သော် နတ်၌ဖြစ်သော အဆင်း နတ်၌ဖြစ်သော ခံမ်းသာ၌ ငြီးငွေ့ကုန်သော် ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် ရှေးဦးကပင်လျှင် ကာယ ဝစီ မနောဒုစရိုက်တို့ကိုပါ ငြီးငွေ့ရာ၏၊ စက်ဆုပ်ရာ၏၊ ရှက်နိုးရာ၏"[၁]

၅၆။ ဤအကိုးသာဓက ဒေဝလောကသုတ်၏ အဓိပ္ပာယ်သည်လည်း စုဒိတ်က အလိုရှိအပ်သော ၃၁-ဘုံကို ဗုဒ္ဓလက်မခံဟု ထုတ်မလာပေ၊ နတ်ဘဝ၌ တောင့်တခြင်း တပ်မက်ခြင်း မရှိသင့်ပုံကို ဟောပြတော်မူသောကြောင့် စုဒိတ်က၏အလိုနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော နတ်ဘဝရှိသည် (နတ်ဘဝအပါအဝင် ၃၁-ဘုံရှိသည်)ဟူသော အဓိပ္ပာယ်သို့သာ သက်ရောက်နေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၅၇။ ဤအမှတ်-၃ စောဒနာ၌ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က "ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် ၃၁-ဘုံကို ဘုရားဟောပါလျက် မဟောလေဟန် လုပ်ကြံစုပ်စဲ့နေပါသည်" ဟု စွဲဆိုတင်ပြခြင်းဖြစ်သည်၊ ထိုစွဲဆိုချက်ကို ချေပရာတွင် စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်သည် "ဗုဒ္ဓသည် ဘဝကိုအားမပေး၊ ဘဝကိုပယ်သည်" ဟူသော ချေပချက်ကို လက်ကိုင်ပြု၍ ၁၅-ကြိမ်တိတိ ခုခံကာကွယ်သွားလေသည်၊ ဤကဲ့သို့ သုတ်ပေါင်းအရာအထောင် ကိုးကားသော်လည်း သုတ်၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ကို မသိပဲ ကိုးမိမှားသောကြောင့် ကိုယ့်တွင်းကိုယ်တူးရာသာ ရောက်နေတော့၏။

၅၈။ သခင်မြတ်ဆိုင် ကိုးကားတင်ပြသော သုတ်တော်များသည် ၃၁-ဘုံကို ဗုဒ္ဓလက်မခံဟု အဓိပ္ပာယ်မရရှိပဲ ၃၁-ဘုံကို တွယ်တာတပ်မက်နေလျှင် ဘဝမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်မျိုးသာ ရရှိ၍ ၃၁- ဘုံ ထင်ရှားရှိနေ

၁။ အင် မြန် ၁၊ ၁၃၁။

ကြောင်း ဘုရားဟောပါဠိတော်တွင် ၃၁-ဘုံအမှန်ပင်ရှိနေကြောင်း အဖြေထွက်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် သခင်မြတ်ဆိုင်သည် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စွဲဆိုချက်ကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းချေပခြင်းမပြုနိုင်သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ဦးခင်ဟန်၏ ချေပလွှာကို သုံးသပ်ချက်

၅၉။ ယခုတဖန် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အပ္ပဲချုပ်၏ ချေပချက်ကိုလည်း ကောက်နုတ်ဖော်ပြ၍ စိစစ်သုံးသပ်ရပေမည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအပ္ပဲချုပ်၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ စုဒီတက ဦးခင်ဟန်က စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များ မူလစွဲဆိုချက် အပိုဒ်ပေါင်း ရှစ်ခုရှိသည့်အနက် (က)(ခ)(ဂ)(ဃ)(င)(စ) နှင့် (ဇ)အမှတ်ပြု စာပိုဒ်များကို လုံးဝဖြေဆိုချေပခြင်းမပြုပဲ (ဆ)အမှတ်ပါ အချက်ကိုသာ ချေပရှင်းလင်းလေသည်။

၆၀။ ရှင်းလင်းပုံမှာ စောဒကအရှင်မြတ်တို့သည် အစွဲပြုတ်တဲကုတ်ရွှေနန်းတော်စာအုပ်မှ မိမိလိုရာစာပိုဒ်ကို ဆွဲထုတ်ပြီး မှားယွင်းစွာ စောဒနာထားကြောင်း အညွှန်တက်ကာ အစွဲပြုတ်တဲကုတ်ရွှေနန်းတော်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၅၂-တွင် ရေးသားထားသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏စာအုပ်ကို ဖော်ပြ လျှောက်ထားလေသည်။

> (ဆ) တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကိုလည်းကောင်း နတ်ဆိုးနတ်ဝါးနှင့် နတ်ကောင်း နတ်မြတ်တို့ကိုလည်းကောင်း နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည်နှင့် ယမမင်း၏ အင်ပိုင်ယာနိုင်ငံတော်ကြီးများကိုလည်းကောင်း ယုံကြည်မှုသည် လူသား၏ ဦးနှောက်ကို ဖောက်ပြန် ချောက်ချားစေ၍ ဤကပ္ပာလောကကြီးကို အရှုးထောင်အဖြစ်သို့ ရောက်စေခဲ့သည်။
>
> (အစွဲပြုတ်တဲကုတ် ရွှေနန်းတော်စာအုပ် နှာ-၅၄)

ဤကား မူလစွဲချက်ဖြစ်လေသည်။

၆၁။ ယင်းစွဲချက်တွင်ပါသော တန်ခိုးပြာဋိဟာနှင့် ပတ်သက်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအပ္ပဲက—

> "ဆရာတော်ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ရေးသားဖော်ပြခဲသော တန်ခိုးပြာဋိဟာနှင့် အထက်အောက်ဘုံတို့သည် ထာဝရဘုရားသခင်၏ တန်ခိုးပြာဋိဟာနှင့် အထက်အောက်ဘုံတို့သာဖြစ်ကြောင်း အကွင်းအကွင်း မုန့်တီဟင်းကဲ့သို့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းကြီး ပေါ်လွင်နေပါသည်ဘုရား"

ဟူ၍ ဆင်ခြေပေးကြခွံမျှမက စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များကိုပင် ထာဝရဘုရားဘက်က ရွှေနေလိုက်သူများအဖြစ် ပြက်ရယ်ပြုသွားကြလေသည်။

၆၂။ ဤတွင် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များသည် စောဒကနှင့် စုဒိတကများ နှစ်ဘက် အကိုးအကားပြု၍ တင်ပြကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ "အစဲပြုတ် တဲကုတ် ရွှေနန်းတော်" စာအုပ်ကို သေချာစွာ လေ့လာကြည့်ရှုရာတွင် အောက်ပါ စာပိုဒ်ကို ထင်ရှားစွာ တွေ့ကြရလေသည်။

"ထိုမျှမက ထိုဘာသာကြီးလေးရပ်တို့သည် နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းလှသော ကောင်းကင်ဘုံနန်းနှင့် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းလှသော ငရဲတို့ကို ဖန်ဆင်းခဲ့ကြကုန်၏"

(အစဲပြုတ်တဲကုတ်ရွှေနန်းတော် ၆၂)

၆၃။ ဤအစဲပြုတ်တဲကုတ်ရွှေနန်းတော်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၂-ပါ ဤဘာသာကြီးလေးရပ်ဟူသော စကားကိုထောက်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့က ဆင်ခြေပေးသကဲ့သို့ ထာဝရဘုရားသခင်၏ တန်ခိုးပြာဋိဟာတခုကိုသာ ဆိုလို ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ယူဆနိုင်ဖွယ်မရှိချေ၊ ဟိန္ဒူ၊ ခရစ်ယန်, အစ္စလမ်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဟူသော ဘာသာကြီးလေးမျိုးလုံးကိုပင် ဦးဥက္ကဋ္ဌက မကျေမနပ် ဖြစ်ပြီး အမနာပရေးထားကြောင်းမှာ ထင်ရှားပေသည်၊ထို့ကြောင့် အစဲပြုတ်တဲကုတ် ရွှေနန်းတော်စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြသော စောဒက ဆရာတော်တို့၏ စွဲဆိုချက်သည် မှန်ကန်တိကျသော စွဲချက်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပေသည်။

လွတ်ဖြစ်ပါဠိအမှား

၆၄။ စစောဒကပုဂ္ဂိုလ်များက "တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်နောက်လိုက်တို့သည် ဥာ-ဘုံသည် တကယ်မရှိစိတ်ကူးယဉ် ဥပါဒါန်အစဲမျှသာဖြစ်သည်ဟုဆိုသည့် အပြင် ဘုရားဟောမဟုတ်သော (လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ-နတ္ထိ) ဟူသော လက်ဖြစ်ပါဠိမှား လက်ဖြစ်အဓိပ္ပာယ် အယူအဆအမှားတို့ကို ဘုရားဟောဖြစ်လေဟန်ပင် လိမ်ညာ၍ ဆိုထားကြပါသည်ဘုရား" ဟူ၍ စွဲချက် တင်ထားကြလေသည်၊ ထိုစွဲဆိုချက်ကို ဤကဏ္ဍ၌ စုဒိတကတို့ဘက်မှ တစုံတရာ ပြန်လည် ချေပခြင်းမပြုကြပေ။

၆၅။ ယင်းပါဠိကို ဤရုံးတော်သို့ တင်ပြထားသော သက်သေခံစာအုပ်များ တွင် ရှာဖွေကြည့်ရှုရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ အတွင်းရေးမှူး ဦးကိုကို လေးပြုစုသော "ဥာ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ" အမည်ရှိစာအုပ် အတွင်းမျက်နှာဖုံး တွင် ရွှေဇနန်းတင်၍ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ကစွဘယန....

လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊
လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ။
(ဗုဒ္ဓဂေါတမ)

၆၆။ ဤ ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံစာအုပ်ကို သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ သဘောတူရေးတာဝန်ခံ နာယကကြီး (အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်တည်းဖြတ်သည်)ဟု ဖော်ပြထားပြီး ဗဟိုသဘင်ပတိအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးတင်က အမှာစာ နိဒါန်းရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ ဤပါဋိအမှားကို အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်ပြုစုသော "သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနနှင့် ရေနံချောင်း အရေးတော်ပုံ" စာအုပ်၊ နှာ ၆၂-တွင်လည်း ဘုရားဟောပါဋိဖြစ်လေဟန် မှားယွင်းစွာ ဖော်ပြထားပေသည်။

ထိုပါဋိကို အနက်မြန်မာပြန်ဆိုရပါလျှင်—

"အို ကစ္စာယန လောက၏ဖြစ်ကြောင်း တကား သည်လည်း ရှိ၏၊ လောက၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်ကား မရှိ"

ဤသို့ အခိုပွာယ်ဖြစ်နေ၍ ဆရာတော်တို့ ဆာလွန်တုန်လှုပ်ချောက်ချားမိပေသည်၊ နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးသွယ် သံဂါယနာ ၆-တန်တင် ကျမ်းစာတို့၌ ပိုက်စိတ်တိုက်၍ရှာဖွေ ကြည့်ရှုပါသော်လည်း မည်သည့်ကျမ်းဂန်တွင်မှ မတွေ့ရှိရ၊ သို့ပါလျက် ထိုစုဒိတကဘို့၏ လက်ဖြစ်ပုံမှားရိုက် ပါဋိ၏ အောက်မှ (ဗုဒ္ဓဂေါတမ) ဟု ထင်ထင်ရှားရှားကြီး ရေးပြထားသည်မှာလည်း ဘာသာရေးကို ရိုးရိုးသားသား လေ့လာသူများအဖို့ ကြီးမားသော အန္တရာယ်ကြီးတခုပင် ဖြစ်နေပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအကြောင်းကို စောဒနာအမှတ် (၁၈) ကို သုံးသပ်သည့်အခါ အကျယ်ဝေဖန်၍ ရှင်းလင်းပြဆိုမည်ဖြစ်သည်။

ဝိသေသစောဒနာ စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၆၇။ ယခုတဖန် စောဒကဟုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝိသေသစောဒနာကို စိစစ်သုံးသပ်ပြရပေဦးမည်၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာကော်များသည် ဤအမှတ် (၃) စောဒနာနှင့် ပတ်သက်၍ ၃၁-ဘုံရှိကြောင်း မိုင်လုံသော အကိုးသာဓကများကို ထုတ်ဆောင်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ရာ စောဒကဆရာတော်များက ဝိသေသ စောဒနာအဖြစ် ဘုရားဟောကျမ်းဂန်များကို အခိုင်အမာတင်သွင်းပြဆိုသွားပေသည်။

ယင်းသို့တင်သွင်းရာ၌ အင်္ဂုတ္တိုရ်ကေနိပါတ် ကေဓမ္မပါဋိ ဆဋ္ဌမ္မ စာမျက်နှာ ၃၉-နှင့် ယင်း၏မြန်မာပြန် နှာ ၄၈-ကိုထောက်၍—

(က) လူသေနတ်ဖြစ်နည်းပါး၍ အပါယ်ဘုံ၌အဖြစ်များပုံကိုလည်းကောင်း၊

(ခ) လူသေလူဖြစ် နည်းပါး၍ အပါယ်ဘုံ၌ အဖြစ်များပုံကိုလည်းကောင်း၊

ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိ ဆဋ္ဌမ နှာ ၄၂၇-နှင့် ၄၃၆-ကိုထောက်၍-

(က) ကာမ ၁၁-ဘုံ ရှိကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊

(ခ) ရူပ ၁၆-ဘုံ ရှိကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊

(ဂ) အရူပ ၄-ဘုံရှိကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊

ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိ၊ ဆဋ္ဌမ နှာ ၄၃၇-ကိုထောက်၍-

(စ) ဒါန သီလ ဥပေါသထကြောင့် နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် ရောက်နိုင်ပုံကိုလည်းကောင်း၊

သဋ္ဌနိပါတ် သံကိစ္စဇာတ် နှာ-၄၀ ကို ထောက်၍-

(ဃ) ငရဲရှိကြောင်းကို လည်းကောင်း-

အသီးအသီး သက်သေသာဓက တင်ပြခဲ့ပေသည်၊ ထိုစောဒက ဆရာတော်တို့ တင်ပြကိုးကားသော သာဓကတို့သည် ၃၁-ဘုံနှင့် ပတ်သက်၍ အလွန်ခိုင်မာသော သာဓကများ ဖြစ်ကြပေသည်။

၃၁-ဘုံဝါဒဟူသော စကားကို စိစစ်ချက်

၆၈။ ပြီးခဲ့သော စကားရပ်တို့ဖြင့် ၃၁ ဘုံဆိုင်ရာ ဤအမှတ်(၃)စောဒနာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စဲ့ဆိုတင်ပြချက်ကို ချေပသော စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ချေပချက်ကို ဝေဖန်စိစစ်ပြခြင်း စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝံသေသစောဒနာကို ဝေဖန်စိစစ်ပြခြင်း ဤကိစ္စနှစ်ရပ် ပြီးပြတ်ခဲ့ပေပြီ၊ ယခုတဖန် ဆက်လက်၍ ၃၁-ဘုံပြဿနာနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ သီးခြားသုံးသပ်ချက်ကို ဖော်ပြပေအံ့၊ "၃၁-ဘုံ ဝါဒ" ဟူသော ဤစကားရပ်၌ ၃၁-ဘုံနှင့် ဝါဒဟူသော စကားနှစ်ရပ် ပါရှိသည်၊ ၃၁ ဘုံအကြောင်းကို ရှေ့တွင် ဖော်ပြမည်ဖြစ်သည်၊ ယခု ဝါဒဟူသော စကားကို ရှင်းလင်းပေအံ့။

၆၉။ ဝါဒဆိုသည်မှာ ယခုခေတ်၌ မြန်မာဝေါဟာရ စကားလုံးအဖြစ် တွင်ကျယ်နေသော်လည်း မူရင်းဘာသာအားဖြင့် ပါဠိစကားလုံးဖြစ်သည်၊ [ဝဒဓာတ် + ဏပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောပုဒ်တည်း]

ယင်းဝါဒဟူသော ပါဠိစကား၏ အနက်မှာ အဆုဌာနသို့လိုက်၍ အနက် (၇) မျိုး ထွက်ရှိပေသည်၊ ယင်း အနက် (၇) မျိုးတို့ကား—

(က) စကားဟူသောအနက်၊

(ခ) ပြောဆိုခြင်းဟူသောအနက်၊

(ဂ) အပြစ်ဒေါသဟူသောအနက်၊

(ဃ) အယူဟူသောအနက်၊

(ဂ) မိစ္ဆာဉာဏ်ဟူသောအနက်၊

(စ) ပြောဆိုသည့် အရင်းခံစေတနာ ဟူသောအနက်၊

(ဆ) အငြင်းအခုံစကားဟူသော အနက်တို့ ဖြစ်ပေသည်။

၇၀။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ အစ်ဇင် (ISM) ဟူသော စကားလုံးကို မြန်မာပြန်ဆိုသောအခါ ဝါဒဟူ၍ပြန်ဆိုကြသည်၊ သာဓကအားဖြင့် (ဆိုရှယ်လစ်ဇင်း=ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ ကွန်မြူနစ်ဇင်း=ကွန်မြူနစ်ဝါဒ) စသည်တို့ ဖြစ်ပေသည်၊ ယင်း အစ်ဇင်ဟူသော စကားကို ဖွင့်ဆိုကြရာ၌ လက်တွေ့ဓဆောင်ရွက်မှု စသည်တို့ဖြစ်သည်။

အထက်ပါအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များအရ အသင့်လျော်ဆုံးကို ယူသည်ရှိသော် ဤ၌ ဝါဒဟူသော စကားလုံး၏ အနက်မှာ 'စကား' သို့မဟုတ် 'အယူ' ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဥဒ-ဘုံ ဝါဒဟူရာ၌ 'ဥဒ-ဘုံဆိုင်ရာစကား' သို့မဟုတ် 'ဥဒ-ဘုံဆိုင်ရာအယူ' ဟူ၍ဖြစ်ပေသည်။

ဤအခိုပ္ပာယ်အရ ဥဒ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူသော ရေးသားချက်၏ အနက်ကို ဖွင့်ဆိုသည်ရှိသော် ဥဒ-ဘုံနှင့် စပ်သောစကား, အယူဟု ဆိုရာရောက်ပေသည်၊ ဤသည်ကား ဥဒ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံဟူသော ဝေါဟာရနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းချက်ပေတည်း။

ဥဒ-ဘုံစာရင်း

၇၁။ အထက်တွင် စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြသည့် အကိုးသာဓကများကို သေချာစွာ ဖတ်ရှုကြပါလျှင် ဥဒ-ဘုံကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား လက်ခံသည့် အကြောင်း (ဘုရားဟောဒေသနာတွင် ဥဒ-ဘုံ ထင်ရှားရှိကြောင်း)ကို သိသာနိုင်ပေပြီ၊ ပိုမိုရှင်သိသာ ထင်ရှားစေရန် အနည်းငယ်စီစစ်၍ ဖော်ပြပေအံ့၊ ဥဒ-ဘုံ ဆိုသည်မှာ အောက်ပါတို့ပင် ဖြစ်ကြပေသည်။

(၁) ဇရဲဘုံ၊

(၂) တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊

(၃) ပြိတ္တာဘုံ၊

(၄) အသုရကာယ်ဘုံ၊

(၅) လူ့ဘုံ၊

(၆) စတုမဟာရာဇ် နတ်ဘုံ၊

(၇) တာဝတိံသာ နတ်ဘုံ၊
(၈) ယာမာ နတ်ဘုံ၊
(၉) တုသိတာ နတ်ဘုံ၊
(၁၀) နိမ္မာနရတိ နတ်ဘုံ၊
(၁၁) ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ နတ်ဘုံ၊
(၁၂) ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၁၃) ဗြဟ္မပုရောဟိတာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၁၄) မဟာဗြဟ္မာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၁၅) ပရိတ္တာဘာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၁၆) အပ္ပမာဏာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၁၇) အာဘဿရာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၁၈) ပရိတ္တသုဘာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၁၉) အပ္ပမာဏာသုဘာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၀) သုဘကိဏ္ဏာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၁) ဝေဟပ္ဖလ် ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၂) အသညသတ် ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၃) အဝိဟာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၄) အတပ္ပာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၅) သုဒဿာ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၆) သုဒဿီ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၇) အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၈) အကာသာနဉ္စာယတန ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၂၉) ဝိညာဏဉ္စာယတန ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၃၀) အာကိဉ္စညာယတန ဗြဟ္မာဘုံ၊
(၃၁) နေဝသညာနာသညာယတန ဗြဟ္မာဘုံ။

၂၂။ ဤ ၃၁-ဘုံဇာရင်းမှာ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြား တော်မူခဲ့သော ပါဠိတော်မှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြထားသော စာရင်းဖြစ်ပေသည်၊ ယင်းပါဠိတော်ကြီးများကို မမီမကမ်း မကြည့်မရှုနိုင်ကြသူများက-

"ငင်း ၃၁-ဘုံသာည် ဗုဒ္ဓဂေါတမ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူပြီး နှစ် ပေါင်း ၉၅၆-နှစ်အကြာတွင်မှ သီဟိုဠ် အရှင်အနုရုဒ္ဓါပြူစုရေးသားသော အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း (၀၁) သင်္ဂြိဟ်ကျမ်းဌ်သာ လာသည်" ဟု မှတ်ချက်ပြု၍ တာဝန်မဲ့ ပြောဆိုရေးသားကြလေသည်။

၃၁-ဘုံနှင့် ပတ်သက်၍ အချက် သုံးချက်

၂၃။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်များကို ခြုံ၍ လေ့လာကြည့်လျှင် ၃၁-ဘုံနှင့် ပတ်သက်၍ အချက်သုံးချက်ကို တွေ့ရသည်။

(က) ပထမအချက်- ၃၁-ဘုံ ၃၁-ဘ၀ ဧကန်မုချရှိသည့် အဓ ကြောင်းကို ဟောကြားခြင်း ဖြစ်သည်။

(ခ) ဒုတိယအချက်- ၃၁-ဘုံသားတို့အဖို့ အထိုက်အလျောက် ကြိုးပမ်း ချမ်းသာရေးနည်းလမ်းများကို ဟောကြားခြင်းဖြစ်သည်။

(ဂ) တတိယအချက်— ၃၁-ဘုံ၊ ၃၁-ဘ၀တို့ကို မတွယ်တာစေဲ လွတ် မြောက်မှု နည်းလမ်းကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

၂၄။ ရှင်းဦးအံ့၊ ခု၃-ဘုံ ၃၁-ဘ၀ရှိကြောင်း ဟောကြားခြင်းသည် ကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် လောကဝိဒူဂုဏ်တော်နှင့်အညီ အရှိကိုအရှိအတိုင်း ဟောတော်မူခြင်းပင် ဖြစ်သည်၊ ထို ၃၁-ဘုံ၊ ၃၁-ဘ၀သည် ဤကမ္ဘာ၌သာ မက ယခင်ယခင် ကမ္ဘာ့ကမ္ဘာတို့၌လည်း ရှိခဲ့ဖူးပြီဖြစ်သည်၊ ယခုလက်ရှိကမ္ဘာ၌ လည်း ရှိနေသည်ပင်ဖြစ်သည်၊ နောင် အတောမသတ် လာလတ္တံ့သော ကမ္ဘာ့ ကမ္ဘာတို့၌လည်း ရှိနေလိမ့်မည်သာဖြစ်သည်၊ သာဓကအား‌ဖြင့် လောကအတွင်း ၌ မြေသည်လည်းကောင်း ရေသည်လည်းကောင်း လေသည်လည်းကောင်း မီးသည်လည်းကောင်း ရှိပြီး ရှိဆဲ ရှိလတ္တံ့ ဖြစ်သကဲ့သို့ပေတည်း၊ တနည်း အား‌ဖြင့်ဆိုသော် ၃၁-ဘုံသည် သြကာသလောကကြီး ဖြစ်သောကြောင့် ပေတည်း။

၂၅။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ပဋ္ဌာန်တော်မူလာသောအခါ လောကနှင့် ဘ၀မှ ထွက်မြောက်ရေးအတွက် အဓိကဦးတည်ချက် ထားသော်လည်း ရှိနှင့်နေသော လောကနှင့် ဘ၀ကို အကြောင်းတိုက်ဆိုင်သလို ထုတ်ဖော်ဟောကြားရသည်မှာ သဘာ၀ကျသော အချက်ပင်ဖြစ်သည်၊ အထူးသဖြင့် ရှုပ်နာမ်တရားတို့၏

ဖြစ်ပျက်ပြုပြင် ပြောင်းလဲနေသော ကြောင်းကျိုးဆက် သဘာဝဓမ္မ (အဘိဓမ္မာ) ပညာကို ဖော်ထုတ်ရာ၌ ဉာဏ-ဘုံ ဉာဏ-ဘဝတို့သည် ပညာရပ်၏ အသုံးခံပစ္စည်းများ ဖြစ်လာပေသည်။

၇၆။ ဉာဏ-ဘုံသားတို့ အနေဖြင့် ပါရမီ အနုအရင့် လိုက်၍ ဘဝမှ လုံးဝမထွက်မြောက်နိုင်သေးသည့် ကြားကာလတွင် အထိုက်အလျောက် ကြီးပွားချမ်းသာရေး နည်းလမ်းများကိုလည်း ဗုဒ္ဓက ဟောကြားထုတ်ဖော်တော် မူခဲ့ရပေသည်၊ ဥပမာ – သမ္မာဒါတရား, မင်္ဂလာတရား, သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်စသော တရားမျိုးကို ဟောကြားပေးတော်မူခြင်းပင် ဖြစ်သည်၊ ထိုတရားများကို လိုက်နာကျင့်သုံးသူတိုင်း အထိုက်အလျောက် အမှန်ပင် ကြီးပွားချမ်းသာမှုကို ရရှိကြပေသည်၊ မည်သည့် ကျမ်းဂန်ပိဋကတ်တွင်မှ "ဘုရားဟူက ဝိမုတ္တိကိုသာ ဖော်သည်" ဟု အဆိုမရှိချေ။

၇၇။ ဤတွင် အလျဉ်းသင့်၍ ဆိုရပေဦးမည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို သစ္စာလေးပါးတရား, အနတ္တတရား, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား ဤတရား သုံးမျိုးလောက်ကိုသာ ဟောကြားခဲ့သော ဘုရားအဖြစ် ပြောဆိုရေးသား ဝါဒဖြန့်၍ နေသူများသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားကို—

(က) မပြည့်စုံသော ဘုရားအဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊

(ခ) တယူသန် ဘုရားအဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊

(ဂ) လောကသားအားလုံးတို့၏ ကျေးဇူးရှင်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်ရရာရကြောင်း တခုတည်းကိုသာ အားထုတ်သူ (လူနည်းစု) တို့၏ ကျေးဇူးရှင် ဘုရားအဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊

တွန်းပို့လျက် ရှိပေသည်၊

ဤသို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း အကြီးအကျယ် ဖြစ်မှားရာရောက်သည်၊ ပို၍ကတ်ကျမ်းဂန်များကိုလည်း ဖျက်ဆီးရာရောက်ပေသည်။

၇၈။ စိရံ တိဋ္ဌတု သဒ္ဓမ္မော ဟူ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အားလုံး တောင့်တလျက် ရှိသော သဒ္ဓမ္မ (သူတော်ကောင်းတရား)သည်—

(က) လောကိယသဒ္ဓမ္မ=လောကီဆိုင်ရာ သူတော်ကောင်းတရား၊

(ခ) လောကုတ္တရာသဒ္ဓမ္မ=လောကမှ လွန်မြောက်ရေးဆိုင်ရာ သူတော်ကောင်းတရား

ဟူ၍ ၂-မျိုး ရှိပေသည်။

လောကိယသဒ္ဓမ္မဆိုသည်မှာ ဒါန သီလတရားများ, ဗြဟ္မစိုရ်တရားများ, မင်္ဂလာ သိင်္ဂါလောဝါဒ စသည်တို့ပါဝင်ပေသည်၊ လောကမှ လွန်မြောက်ရေးနှင့်

စပ်လျဉ်း၍ ဟောကြားတော်မူသော လောကုတ္တရသဒ္ဓမ္မ တရားတော်များသည်လည်း ထိုထိုဘုရားဟော ပါဠိတော်များ၌ အမြောက်အများ ပါရှိပေသည်၊ အထူးသဖြင့် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်တော်သည် ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် လက်တွေ့လမ်းညွှန်ပြသော ကျင့်လမ်းကြုံလမ်း တရားတော်ပင်ဖြစ်ပေသည်၊ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ဘုရားရှင် အလိုတော်အတိုင်း ပွားများအားထုတ်သူသည် မဂ္ဂသစ္စာ လမ်းစဉ်ပေါ် သို့ အမှန်ပင် ရောက်ရှိနိုင်ပေသည်၊ ဤကား ၃၁-ဘုံနှင့် ပတ်သက်၍ သိမှတ်ဖွယ်ရာ အချက်သုံးချက်ပေတည်း။

၃၁-ဘုံရှိကြောင်း သာဓကများ

၇၉။ နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးပုံတွင် ၃၁-ဘုံ ၃၁-ဘဝ ရှိကြောင်း ဟောထားသော ပါဠိတော် အမြောက်အများကို ပိဋကတ်ကျမ်းဂန် သင်ကြားဘူးသူတိုင်း တွေ့ရှိမှတ်သား နိုင်ကြပေသည်၊ သိသာရုံ ကောက်နုတ်ဖော်ပြရသော်–

ဣတိဝုတ် ပါဠိတော်တွင်—

တေ ဝစုယန္တိ နိရယံ၊ တိရစ္ဆာနဥ္စ ယောနိယော၊
အသုရံ ပေတ္တိဝိသယံ၊ အမုတ္တာ မာရဗန္ဓနာ[၁]။

ဟူ၍လည်းကောင်း

နေတ္တိပါဠိတော်တွင်—

နိရယဂါမိ မဂ္ဂေါ တိရစ္ဆာနယောနိဂါမိ မဂ္ဂေါ ပေတ္တိဝိသယဂါမိ မဂ္ဂေါ အသုရယောနိယော မဂ္ဂေါ သဂ္ဂဂါမိယော မဂ္ဂေါ မနုဿဂါမိ မဂ္ဂေါ[၂]။

ဟူ၍လည်းကောင်း

ဟောထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ ဤ ဣတိဝုတ် ပါဠိတော်နှင့် နေတ္တိပါဠိတော်လာ ဒေသနာတော်များအရ အပါယ်လေးဘုံ နတ်ပြည် ၆-ထပ် လူ့ဘုံအားဖြင့်— ကာမ ၁၁-ဘုံ အထင်အရှားရှိကြောင်း သိနိုင်ပေသည်။

တဖန် ဖာဂုံတ္တရပါဠိ၊ တိကနိပါတ်၊ နှာ-၂၁၃၊ ၂၁၄၊ ၂၁၅ တွင်လည်း-ကောင်း၊ ဝိဘင်းပါဠိတော်၊ နှာ ၄၃၇၊ ၄၃၈၊ ၄၃၉ တွင်လည်းကောင်း နတ်ပြည် ၆—ထပ်ကို အမည်နှင့်တကွ သက်တမ်းကိုပါ ယှဉ်တွဲ၍ ဟောကြားထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

၁။ ခု-၁၊ ၂၇၇။ ၂။ ခု-၁၀၊ ၆၂။

ဝိဘင်းပါဠိတော်၊ နှာ-၄၃၉၊ ၄၄၀၊ ၄၄၁ တွင် ပြဟ္မာ ၂၀-တို့၏ အမည်ကို သက်တမ်းနှင့်တကွ ဟောကြားထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်၊ ဤပါဠိတော် များအရ ၃၁-ဘုံ အမှန်ပင် ရှိနေသည် ဆိုသောအချက်ကို သံသယကင်းစွာ လက်ခံယုံကြည် ထိုက်ပေသည်။

ယမိုက်ပါဠိတော်လာ ၃၁-ဘုံများ

၈၀။ အထက်ဖော်ပြပါ ပါဠိတော်များအပြင် ယမိုက်ပါဠိတော် သြကာသ-ဝါရ၊ ပဋ္ဌလောကာသ ဝါရများ၌လည်း ၃၁-ဘုံတို့၏အမည်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ထပ်တလဲလဲ ဟောထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ အနည်းငယ် ထုတ်ဆောင်၍ ပြရပါလျှင်—

(က) ခန္ဓယမိုက် ပါဠိတော် ပထမအုပ် နှာ—၃၁၊ ၃၂ တွင် (အသည်-သတ္တော) (ပဉ္စဝေါကာရေ) (အရူပေ) ဟူသော အမည် နာမ-တို့ကို တပ်၍ဟောထားသောကြောင့် အသညသတ်ဘုံ၊ ပဉ္စဝေါ-ကာရဘုံ၊ အရူပဘုံတို့ ရှိကြောင်းကို သိနိုင်ပေသည်။

(ခ) အာယတနယမိုက်၊ ပါဠိတော်၊ ပထမအုပ်၊ နှာ ၄၈-တွင်(ရူပါဝစရေ) (ကာမာဝစရေ) (အသညသတ္တော) ဟူသော အမည်နာမတို့ကို တပ်၍ ဟောထားသောကြောင့် ရူပပြဟ္မာဘုံ၊ ကာမဝစရဘုံ၊ အသညသတ် ပြဟ္မာဘုံတို့ ရှိနေကြောင်းကိုလည်း အာယတနယမိုက်ကို ထောက်၍ သိနိုင်ပေသည်။

(ဂ) သစ္စယမိုက်ပါဠိတော်၊ ပထမအုပ်၊ နှာ—၂၁၃၊ ၂၁၅-တွင် (အသည်-သတ္တော) (စတုဝေါကာရေ) (ပဉ္စဝေါကာရေ) (အပါယေ) ဟူသော အမည်နာမများကိုတပ်၍ ဟောထားသောကြောင့် အသညသတ် ပြဟ္မာဘုံ၊ ခန္ဓာလေးပါး ရှိသောဘုံ၊ ခန္ဓာငါးပါး ရှိသောဘုံ၊ အပါယ်ဘုံတို့ ရှိနေကြောင်းကိုလည်း သစ္စယမိုက်ကို ထောက်၍ သိနိုင်ပေသည်။

(ဃ) သင်္ခါရယမိုက်၊ ဒုတိယအုပ်၊ နှာ—၇-တွင် (ပဌမဇ္ဈာန) (ရူပါဝ-စရေ) (အရူပါဝစရေ) ဟူသော အမည်နာမတို့ကို တပ်၍ ဟော-ထားသောကြောင့် ရူပါဝစရဘုံ၊ အရူပါဝစရဘုံများ ရှိနေသည် ဆိုသော အချက်ကို သင်္ခါရယမိုက်ကို ထောက်ဆ၍ သိနိုင်ပေသည်။

(င) ဓမ္မယမိုက် ပါဠိတော်၊ တတိယအုပ်၊ နှာ—၉-တွင် (အသညသတ္တော) (စတုဝေါကာရေ) (ပဉ္စဝေါကာရေ) ဟူသော အမည်နာမ

တို့ကို တိုက်ရိုက် ဟောထားသောကြောင့် အသည္ဆတ် ဗြဟ္မာဘုံ၊ ခန္ဓာငါးပါးရှိသောဘုံ၊ ခန္ဓာလေးပါး ရှိသောဘုံများကိုလည်း ဓမ္မယမိုက်ကို ထောက်ဆ၍ သိနိုင်ပေသည်။

(စ) ကုန္ဒြိယယမိုက်ပါဠိတော်၊ တတိယအုပ်၊ နှာ—၁၂၄-တွင် (အသည္သတ္တော) (အရူပေ) (ပဉ္စဝေါကာရေ) ဟူသော အမည်တို့ကို တိုက်ရိုက်ဟောထားသောကြောင့် ခန္ဓာတပါးသာရှိသော အသည္သတ်ဘုံ၊ ခန္ဓာလေးပါးရှိသော အရူပဘုံ၊ ခန္ဓာငါးပါးရှိသော ပဉ္စဝေါကာရဘုံတို့ ရှိနေကြောင်းကိုလည်း ကုန္ဒြိယ ယမိုက်ကိုထောက်ဆ၍သိနိုင်ပြန်ပေသည်။

(ဆ) အနုသယ ယမိုက်ပါဠိတော်၊ တတိယအုပ်၊ နှာ—၆၁-တွင် (ရူပဓာတုယာ) (အရူပဓာတုယာ) (ကာမဓာတုယာ) ဟူသောအမည်ကို သုံးသပ်၍ ဟောထားသောကြောင့် ရူပ ၁၆-ဘုံ၊ အရူပ-၄ဘုံ၊ ကာမ ၁၁-ဘုံအားဖြင့် ၃၁-ဘုံ အာမုန်ပင် ရှိကြောင်းကို အနုသယ ယမိုက်ကို ထောက်ဆ၍ သိသာနိုင်ပေသည်။

ဤကား ၃၁-ဘုံ ရှိကြောင်းအမြွက်မျှ ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ယမိုက်ပါဠိတော် တကျမ်းလုံးတွင် ၃၁-ဘုံ အမည်များကို အကြိမ်များစွာ ဟောထားခဲ့ပေသည်၊ အထူးသဖြင့် မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် သာလေယျကသုတ်တွင် ၃၁-ဘုံတို့၏ အမည်များနှင့် ရောက်ကြောင်း တရားများကို အတိအလင်း ဟောကြား ထားခဲ့ပေသည်။

၃၁-ဘုံရောက်ကြောင်း တရားများ

၈၁။ ၃၁-ဘုံရှိကြောင်းကို ပြဆိုပြီးနောက် ယခုတဖန် ၃၁-ဘုံ ရောက်ကြောင်းတရားများကိုလည်း ပြဆိုရပေဦးမည်၊ ၃၁-ဘုံကို အမျိုးအစား ခွဲခြားကြည့်လျှင် ဒုဂ္ဂတိဘုံ သုဂတိဘုံဟူ၍ ၂-မျိုး ၂-စား ကွဲပြားသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ အပါယ်လေးဘုံကို ဒုဂ္ဂတိဘုံဟု ခေါ်၍ ကျန်ဘုံများကို သုဂတိဘုံဟု ခေါ်ဆိုသည်။

(က) အဓမ္မစရိယာ=မတရားကျင့်ခြင်း(အကုသိုလ်စေတနာ)

(ခ) ဝိသမစရိယာ=မညီမမျှကျင့်ခြင်း(အကုသိုလ်စေတနာ)

တို့ကြောင့် အပါယ်ဘုံသို့ ကျရောက်နိုင်ကြောင်း မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် သာလေယျကသုတ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဟောထားခဲ့ပေသည်။

အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု ခေါ ဂဟပတယော ဧဝမိ-ဧကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တီ”—

မြန်မာပြန်

“သူကြွယ်တို့ မတရားမှု မမျှတမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း အကြောင်းကြောင့် ဤလောက၌ အချို့သော သတ္တဝါတို့သည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှ နောက်၌ ချမ်းသာကင်းသော မကောင်းသော လားရာ ပျက်စီး၍ကျရောင်ရဲသို့ ရောက်ကြရကုန်၏၂။

၈၂။ သုဂတိဘုံဘဝသို့ ရောက်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းမှာလည်း—

(က) ဓမ္မစရိယာ=တရားသဖြင့် ကျင့်ခြင်း(ကုသိုလ်စေတနာ)

(ခ) သမစရိယာ=ညီမျှစွာကျင့်ခြင်း (ကုသိုလ်စေတနာ)

တို့ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဟောထားခဲ့ပေသည်။

ဓမ္မစရိယာသမစရိယာဟေတု ခေါ ဂဟပတယော ဧဝမိ-ဧကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တီ?—

မြန်မာပြန်

“သူကြွယ်တို့ တရားမှု မျှတမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း အကြောင်းကြောင့် ဤလောကခဲ့ အချို့သော သတ္တဝါတို့သည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှ နောက်၌ ကောင်းသောသူတို့၏ လားရာ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြကုန်၏?။

မှတ်ချက်။ ။ဤမူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ သာလေယျကသုတ်တွင် အပါယ်ဘုံ၊ နတ်ပြည် ၆-ထပ်၊ ဗြဟ္မာဘုံ ၂၀-တို့၏ အမည်နှင့်တကွ ရောက်ကြောင်း တရားများကိုပါ အတိအလင်း ဟောကြားထားပေသည်။

၃၁-ဘုံပယ် ဝါဒကို စိစစ်ခြင်း

၈၃။ ဤ ၃၁-ဘုံပယ် ဝါဒသည် လူသေလူဖြစ် ဝါဒီ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက် တပည့်အချို့၏ ဝါဒဖြစ်သည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓ

၁။ မ၊ ဘ၊ ၃၅၄။
၂။ မ၊ ဘ၊ ၃၅၅။
၃။ မ၊ ဘ၊ ၃၅၄။
၄။ မမြန် ဘ၊ ၄၆၇။
၅။ မမြန် ဘ၊ ၃၆၆-၇။

လက်မခံစသော စာအုပ်စာတမ်းများကို ရေးသားဖြန့်ဝေခြင်း ဟောပြောခြင်းများ ပြုလုပ်နေကြသော်လည်း စင်စစ်မူ ဗုဒ္ဓပိဋကတ်တော်များကို အခြေခံကျကျ လေ့လာသင်ကြားဖူးကြသော သူများကား မဟုတ်ကြပေ၊ မြန်မာပြန် ပိဋကတ်နှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် အနည်းငယ်မျှကိုသာ လေ့လာခဲ့ကြသူတို့ ဖြစ်သည်၊ (ဤအကြောင်းကို နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ မေးမြန်း စိစစ်စဉ်က စုဒိတကတို့ကိုယ်တိုင် ရဟန်း,ရှင်,လူ ပရိသတ်များ၏ရှေ့ဤရုံးတော်တွင် ဝန်ခံခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။)

၃၁-ဘုံကို အဘယ့်ကြောင့် ပယ်ကြသနည်း

၈၄။ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အဘယ့်ကြောင့် ၃၁-ဘုံကို သဲသဲမဲမဲ ပယ်နေကြသနည်း၊ ဤအချက်ကို စူစမ်းရှာဖွေသောအခါ အောက်ပါ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သဘောတရား ခံယူချက်ကို တွေ့ရပေသည်။

> "ထို့ကြောင့် လူသားသည် တွေးတောဆင်ခြင်ရပေမည်၊ အပြန်အလှန် စစ်ဆေးဝေဖန်ရပေမည် (စ-သ-ဃ-ဇ-က)ဆိုတဲ့ သူ၏ပဿဒရုပ်ငါးခုကို အမြဲမပြတ် အသုံးပြု၍ နေရပေမည်"
>
> [အစဲ့ပြုတ် တဲကုတ်ရှေနန်းတော်၊ နှာ-၅၂-၅၃ မှ]

အထက်ပါစကားရပ်သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌစဲ့ကိုင်သော အခြေခံသဘောတရားကို ဖော်ပြလျက်ရှိပေသည်၊ ပဿဒရုပ်ငါးခုကို စဉ်းစားဝေဖန်မှုအားလုံး၏ အခြေခံအဖြစ် ဆုပ်ကိုင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ "ပဿဒရုပ်ငါးခုကို အမြဲမပြတ် အသုံးပြု၍ နေရပေမည်" ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ညွှန်ကြားချက်သည် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီတို့၏ မဏ္ဍိုင်သဘောထားပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ (မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်) ဟူသော လက်ရှိလူတို့၏ ပဿဒရုပ်ငါးခုကိုသာ အသုံးချ၍ ယင်းပဿဒရုပ်ငါးခုတို့ဖြင့် နေရာတကာ တိုင်းတာကြည့်နေကြပါက အဘယ်သို့လျှင် အမြင်မှန်ရနိုင်အံ့နည်း၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အတွေးအခေါ်တွင် မနောဝိညာဏ်၏ အခန်းကဏ္ဍကား လုံးဝ ပျောက်ကွယ်လျက်ရှိပေသည်။

ဗုဒ္ဓတရားတော်၌ပါရှိသော နတ်ဘုံ၊ ဂရဟဘုံ၊ ၃၁-ဘုံနှင့် တန်ခိုးအာဘိညာဉ်စသည်တို့မှာ မြတ်စွာဘုရားက ထူးသောမနောဝိညာဏ်ဖြင့် သိမြင်ရရှိ၍ ဟောကြားခဲ့သော အရာများသာဖြစ်သည်၊ ထိုအရာများနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ခံယုံကြည်ရေးသည်လည်း မနောဝိညာဏ်ကို အသုံးချမှသာလျှင် ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

၈၅။ ယခု ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပည့်တို့သည် ၎င်းတို့၏ (စ-သ-ဃ-ဇ-က) ဟူသော ပသာဒရုပ်ငါးပါးကိုသာ အမှန်တရား၏ တိုင်းတာမှု ပေတံတရုပ်အဖြစ် အသုံးချပြီး ဖော်ပြပါ ဘုရားဟော တရားများကို တိုင်းတာကြည့်ကြခြင်း ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်၊ နတ်ဘုံ ငရဲဘုံနှင့် တန်ခိုးအာဘိညာဏ်စသည်တို့ကို မိမိတို့၏လက်ရှိ မျက်စိဖြင့် မမြင်ကြရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နတ်သံ ငရဲသံနှင့် တန်ခိုးအာဘိညာဏ်သံတို့ကို မိမိတို့၏ ပကတိနားဖြင့် မကြားရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နတ်ရနံ့ ငရဲရနံ့နှင့် တန်ခိုးအာဘိညာဏ်ရနံ့တို့ကို မိမိတို့၏ မွေးရာပါ နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့ခံ၍မရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ နတ်အရသာ ငရဲအရသာနှင့် တန်ခိုးအာဘိညာဏ်အရသာတို့ကို မိမိတို့၏ ပင်ကိုယ်လျှာဖြင့်လျက်၍ မရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နတ်အတွေ့ ငရဲအတွေ့နှင့် တန်ခိုးအာဘိညာဏ်အတွေ့တို့ကို မိမိတို့၏ မိမွေးတိုင်း ဖမွေးတိုင်းလက်မျှားဖြင့် ကိုယ်တွယ်စမ်းသပ်၍ မရကြသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ပသာဒငါးပါး၏အကူဖြစ်သော မှန်ပြောင်း စသည်တို့ဖြင့် ကြည့်ရှု၍ မမြင်ကြသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ နတ်ဘုံ ငရဲဘုံမရှိ၊ ဒုဂ္ဂ-ဘုံမရှိ၊ တန်ခိုးအာဘိညာဏ်မရှိ စသည်ဖြင့် ရေးသားဟောပြောနေကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

၈၆။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပည့်တို့ဆည် ဤကဲ့သို့သော ပသာဒရုပ်ဝါဒီများဖြစ်ကြလေရာ သူတို့၏ဝါဒကို ထူထောင်ဖြန့်ဖြူးရာ၌ ကျားကန်ပေးရန် အလို့ငှာ ပိဋကတ်သုံးပုံထဲမှ သုတ်တရားအချို့ကို လွဲမှားစွာ ထုတ်ဆောင် ကိုးကားကြ၍ လည်းကောင်း မိမိတို့၏ လက်ဖြစ်ပါဠိများကို ဘုရားဟောပါဠိအဖြစ်ဖန်တီးကြ၍ လည်းကောင်း ထိုထိုစာအုပ်များ ထိုထိုနေရာများတွင် ဖော်ပြနေကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်း တွေ့ကြရပေသည်၊ အမှန်စင်စစ် မျက်စိစသည်ဖြင့် မြင်တွေ့ရမှု (ဝါ) ပသာဒ ၅-ပါးဖြင့် စမ်းသပ်၍ရမှ မှန်ကန်သည်ဟုဘုရားဟောစာပေ လုံးဝ မရှိပေ၊ ပသာဒ ၅-ပါး ရုပ်တရားကိုသာ ဆုပ်ကိုင်ထားသော ဝါဒသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ မဟုတ်ပေ။

၈၇။ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို တီထွင်သူ ဦးဥက္ကဋ္ဌကိုယ်တိုင် အယူဝါဒရေးရာ၌ ပြတ်သားမှုမရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ ဒုဂ္ဂ-ဘုံပယ် ဝါဒနှင့် လူသေလူဖြစ်ဝါဒ ၂-ခုအကြား၌ လှုပ်ရှားယိမ်းယိုင်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ သာဓကကို ပြရပါမူ—

> "ဗုဒ္ဓ၏ကမ္မဝါဒသည် ပုဓက်နှင့်ခေါင်းအကြားတွင်သာ ကျက်စားကြောင်းကို အပြတ်အသတ် မှတ်ယူအပ်လေသည်၊ လုပ်တိုင်းကုန်း၏ ဟိုမှာဘက်၌ ရှိသည်ဟူ၍ လက်ညှိုးထိုးကာ ညွှန်ပြအပ်သော မနောဒ္ဓါရ

တိုက်ထုက် အနုမာနမျာ်းကို ပက်ပက်စက်စက် တိုက်ဖျက်ပစ်ရန် မုခ္ဒ လိုလာ်းအပ်လေသည်”။ လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်၊ နှာ-၅၁ ဟူသော ရေးသာ်းချက်သည် သေလျှင်ပြတ်၏ (နောက်ဘဝမရှိ) ဟူသော ဥစ္ဆေဒဝါဒကို လက်ခံကြောင်း သိသာပေသည်၊

တဖန်—

“လူသာ်းသည် သေပြီးနောက်၌ ဆက်လက်၍ ဖြစ်နေရဦးမည်ဆိုလျှင် လူမှတပါ်း အခြာ်းသော သတ္တဝါအဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်”။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊ နှာ-၃၀၆)

ဟု ရေးသာ်းထာ်းပြန်ရာ ဤရေးသာ်းချက်သည် သဿတ သဘောကို လက်ခံကြောင်း ကြေငြာသည့် သဘော သက်ရောက်နေပြန်သည်။

၈၈။ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၅၁-၌ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ ပြတ်၏ဟူသော အယူအဆကို ရေးသာ်းပြီးဖြစ်ပါလျက် ယင်းစာအုပ် စာမျက်နှာ ၃၀၆-တွင်မူ “လူသေပြီးနောက် လူပင်ဆက်၍ ဖြစ်ရမည်” ဟူသော သဿတ သဘောကို ဆိုပြန်လေသည်၊ သူ၏ ရေးသာ်းချက်အရ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ၃၁-ဘုံ ပယ် ဝါဒနှင့် လူသေလူဖြစ်ဝါဒ ၂-ခု အကြာ်း၌ စိတ်ထာ်း မတည်မငြိမ် ရှိနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ တနည်းဆိုသော် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် သဿတဝါဒ လည်းရှိ ဥစ္ဆေဒဝါဒလည်း ရှိနေပေသည်၊ အယူဝါဒရေးရာ၌ မှာ်းသည်ဖြစ်စေ၊ မှန်သည်ဖြစ်စေ ပြတ်သာ်းရမည်ဖြစ်သည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌမှာမူ သဘောတရာ်းရေးရာ၌ မပိုင်သောကြောင့် ယခုကဲ့သို့ ယောင်ယောင်ဝါ်းဝါ်း ယူဆရေးသာ်းခြင်း ဖြစ်သည် ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်မျာ်းက သုံ်းသပ်မိပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ ဆရာမပြတ်သာ်း မှုကြောင့် ဘဝပြတ်ခြင်းနှင့် လူပြန်ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်ဝါဒ ၂-ခုကို တပြိုင်နက် ကိုင်စဲ့ထာ်းသော ဆရာကြီး၏ နောက်လိုက်တပည့်တို့သည်လည်း ထိုဆိုဤကြ အလီလီကဲ့ပြာ်း၍ ယောင်ယောင် မှာ်းမှာ်း ဖြစ်နေကြသည်မှာ မထူ်း ဆန််းလှပေ။

၈၉။ ၃၁-ဘုံပယ် ဝါဒီတို့အနက် အချို့တို့သည် လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို လက်ခံကြ၍ အချို့တို့က လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို လက်မခံကြချေ၊ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို လက်မခံကြသူတို့သည် သေလျှင်ပြတ်၏ ဟူသော အယူစဲ့ရှိ၍ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတို့ ဖြစ်ကြသည်၊ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို လက်ခံကြကုန်သော သူတို့သည် ဘဝမပြတ် (ဘဝတဆက်တည်း) ဟူသော သဿတဒိဋ္ဌိသို့ ယိမ်းသောသူမျာ်း ဖြစ်ကြကုန်သည်၊ ဤသို့ ကဲ့ပြာ်းကြသောကြောင့် စောဒက ဆရာတော်မျာ်း၏ စဲ့ဆိုချက် ၂၁-ချက်တို့တွင် (လူသေလူဖြစ်ဝါဒ) စဲ့ချက်ကို အချို့ကသာ ဖြေရှင်း၍ အချို့က ပြန်လည် ဖြေရှင်းခြင်း မပြုကြချေ၊ ဖြေရှင်းခြင်း မပြုကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ

သူတေသန အဖွဲ့ဝင်တို့သည် မိမိတို့၏ ဆရာကြီး၏ ဝါဒကို (မနှစ်သက်သည့် တိုင်အောင်) ပစ်ပယ်ရန် ဝန်လေးနေကြကုန်ဟန်တူ၏၊ သို့ရာတွင် ယင်းသို့ဖြေရှင်းခြင်း မပြုကြသော်သူတို့သည် "ဆိတ်ဆိတ်နေ သဘောတူ" ထုံးဖြင့် စောဒက ဆရာတော်တို့ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဟုတ်မှန်၏ဟု ဝန်ခံသော သဘောသို့ သက်ရောက်နေပေသည်။

ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်

၉၀။ ဤ ၃၁-ဘုံနှင့် ပတ်သက်၍ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ တရားများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရပေမည်၊ ကုသိုလ်ကံ (သုစရိုက်တရား) ကြောင့် သုဂတိဘဝသို့ ရောက်ရခြင်း၊ အကုသိုလ်ကံ (ဒုစရိုက်တရား) ကြောင့် ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့ ကျရောက်ရခြင်း ဟူသော အသိတရား မထားရှိသူမှန်သမျှ ၃၁-ဘုံကို လက်မခံလိုပဲ မကောင်းသော အကြံ၊ မကောင်းသော အပြော၊ မကောင်းသော အပြုအမူများ ပြုလုပ်ရန် ဝန်လေးကြမည် မဟုတ်ပေ၊ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်သည် "ပါပသ္မိံ ရမတိ မနော" ဟူသော ဗုဒ္ဓဒေသနာအရ အကုသိုလ်ဘက်၌သာ မွေ့လျော်တတ်သော သဘောရှိရကား မိစ္ဆာသက်ပွားရှိသူတို့ အနေဖြင့် ကံပယ်, ဘုံပယ် ဝါဒများ ထွန်းကားခဲ့သော် ကုသိုလ်ကို ပစ်ပယ်ခြင်း အကုသိုလ်ကို လက်ခံခြင်း စသော မလိုလားအပ်သော ဖြစ်ရပ်တို့သည် ပေါ်ပေါက်လာကုန်ရာ၏၊ ဤကဲ့သို့ ကံပယ်, ဘုံပယ်ဝါဒများ မထွန်းကား မပြန့်ပွားစေရန် ဗုဒ္ဓ၏ ပိဋကတ်တော်များကို သဒ္ဓါတရား ခိုင်ခိုင်ထား၍ လေ့လာအားထုတ်ရန် အလွန် အရေးကြီးပေသည်။

ဤအမှတ်(၃) စွဲဆိုချက်နှင့် ပြေရှင်းချက်တို့ကို ခြုံငုံ၍ သုံးသပ်ကြည့်ရာတွင် စောဒကဆရာတော်များ၏ စွဲချက်ကို စုဒိတကတို့ဘက်မှ ပြေလည်အောင် မပြေရှင်းနိုင်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ၃၁-ဘုံကို ပယ်သော ဝါဒသည် သံဂါယနာ ၆-တန်တင် ထေရဝါဒ ပိဋကတ် ဒေသနာတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ရုံမျှမက လောကလူသားအပေါင်းတို့အား လည်း မကောင်းမှုထွန်းကားရေးကို တွန်းအားပေးသောဝါဒ ဖြစ်သောကြောင့် အဓမ္မဝါဒစစ်စစ်ဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်ဓိုးရ်ဆရာတော်များ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)

စောဒနာအမှတ် (၄)

ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ပယ်ခြင်းနှင့် စပ်သော ဝိနိစ္ဆယ

ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေခံဖြစ်သော ကံ-ကံ၏အကျိုးတရား၌ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးနေကြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာ သောဓနာ ၂-ရပ်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်

၁။ စောဒကဆရာတော်များက—

(က) ကောင်းမှု ကောင်းတာကို နေ့မကွာ ညမလပ် ဒလစပ်အားထုတ်၍ ပြုလုပ်ကြိုးပမ်းသူ လူသားအတွက် အနှစ်သာအဖိုးတန် အမျိုးမှန် ဆုလာဘ်များနှင့် ဘုံနန်းများကို တခမ်းတနားစီမံ၍ ထားခဲ့ကြကုန်၏။။ပ။။ စင်စစ်လိုရင်းမှာ စိတ်ကူးသက်သက်ဖြင့် လူသားစိတ်ကို ဖြားယောင်းသွေးဆောင်ခဲ့ကြကုန်၏၊ ခြောက်လှန့်ခဲ့ကြကုန်၏။။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊ ဒုတိယနှိပ် နှာ-၁၄)

(ခ) "အနို့-အခု ဒီဘဝကောင်းစား ချမ်းသာနေတာတွေဟာ ရှေးဘဝက ပရုံပရ ဘဝဘဝက ကုသိုလ်မဟုတ်ရဘူးပေါ့" "ဟ-ဒါက ဘယ်ရှေးရှေးက ကံမှမဟုတ်ဘူး။။ပ။။ ဘုရားအလိုတော့ အဓမ္မတဲ့ တရားမဟုတ်လို့ ဆိုတာပဲ"။

(လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ နှာ-၁၅၈-၁၅၉)

(ဂ) "ကုသိုလ် အကုသိုလ် အကျိုးတရား ဟူသည်ကား အကြောင်းကြောင့် အကျိုးမပြတ် ဆက်သည်ဟု ကမ္မဿကတလမ်းဂိုဏ်းမှ ယုံကြည်သောတရားဖြစ်၏၊ ထိုတရားသည် ဗြာဟ္မဏဝေဒဒေသနာမှ မြစ်ဖျားခံ စီးဆင်းလာသော တရားဖြစ်လေရာ သံသရာလည်နေရေးကိုသာလျှင် အားပေးနေသောတရား ဖြစ်သည်။

(ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ ၁-နှာ-၁၄၆)

(ဃ) ဗုဒ္ဓ၏မူရင်း ဒေသနာမျှားဌ္ဌ အတိတ်ကံကို အစွဲပြုသော ပရုံပရ ကမ္မာဝစရကုသိုလ် အကုသိုလ်မျိုးအား စွဲယူလက်ခံ ယုံကြည်ရန် မပါမရှိပေ။

(ဗုဒ္ဓ၏ မိဂဒါဝုန်တရား နှာ-၅၇)

(ဇ) အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါန် ကံ သခ်ါရ ဟူသော အတိတ်ဘဝ အကြောင်းကံကြောင့် ယခု ပစ္စက္ခဘဝမှာ ဝိညာဏ်နာမ်ရုပ် သဠာ-

ယတန ဖဿ ဝေဒနာဟူသော အကျိုးတရားများ ဖြစ်လာရသည် စသည်ဖြင့် အတိတ်ဘဝအကြောင်းကြောင့် ယခုဘဝ အကျိုးတရား လာ၍ ဖြစ်ရသည်ဟူသော အယူအဆမှာ အတွေးလမ်းစဉ် ဝိညာဏ်စွဲအမှားတရားများသာဖြစ်သည်။

(ဝိမုတ္တိရသအရကောက်ကျမ်း နှာ-၂၂-၂၃)

ဤသို့သော စုဒိဟကတို့၏ ရေးသားချက်များကို ထုတ်ပြ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသူတို့သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏အခြေခံမူလဖြစ်သော ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိကိုပင် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိနှင့် ရောထွေးကာ လွဲမှားစွာ ပြောဆိုယူဆကြကြောင်း ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးကိုပယ်လိုက်လျှင် လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် အံဝင်ဂွင်ကျဖြစ်မည်ဟု တွက်ဆ၍ ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးတို့ကို ပယ်ရှားသောစကားတို့ကို ပြောမှား ရေးမှားကြကြောင်းဟု သာမည စောဒနာတင်သွင်းကြသည်။

၂။ တဖန်-ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ၊ စူဠကမ္မဝိဘင်္သုတ် နှာ-၂၄၄-၌လာသော-

"ကမ္မဿကာ မာဏဝ သတ္တာ" လုလင် သတ္တဝါတို့သည် မိမိတို့ပြုလုပ်သော ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကုန်၏ စသော သာဓက၊ ဣတိဝုတ္တကပါဠိ တပနီယသုတ် နှာ ၂၁၂-၌လာသော "မနောဒုစ္စရိတံ ကတ္တာ" စသော သာဓက၊ ယင်းပါဠိတော် အတပနီယသုတ် နှာ ၂၁၃-၌လာသော "ကာယဒုစ္စရိတံ ဟိတ္တာ" စသော သာဓကတို့ကို ထုတ်ပြ၍-

ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံကြောင့် သတ္တဝါတို့ အယုတ်အမြတ် ကွဲပြားရပုံ, သုဂတိဒုဂ္ဂတိလားရပုံ စသည်တို့ကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့ကြောင်း၊

အဂ်ုတ္တရပါဠိ၊ တိကနိပါတ် နှာ ၁၃၃-၌ လာသော "ယံ ဘိက္ခဝေ လောဘပကတံ ကမ္မံ" စသော သာဓကကို ထုတ်ပြ၍ မျက်မှောက်ဘဝ၌ အကျိုးပေးသောကံ, ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေးသောကံ, တတိယဘဝမှစ၍ တချိန်ချိန်၌ အကျိုးပေးသောကံဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူပါလျက် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့က တုံးအိုးထဲ နှိုက်သောလက်သည် ချက်ချင်း ဖြူသလို, ကတ္တရာစေးပုန်းထဲနှိုက်သော လက်သည် ချက်ချင်း နက်သလို, ငရုပ်သီးကိုစားလျှင် ချက်ချင်းစပ်သလို ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒသည် ပုခက်နှင့် ခေါင်းကြားသာဖြစ်လေဟန် လုပ်ကြံရေးသားကြကြောင်း။

သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိ နှာ ၅၆၊ ၅၉-တို့၌လာသော "ဒါနေန ဒမေန သံယမေန" စသော သာဓကနှင့် "နတ္ထိ မဟာရာဇ ဒိန္နံ" စသော သာဓက၊ ယင်း၏

အဋ္ဌကထာ နှာ ၁၅၀-၌ လာသော “တတ္ထ ကမ္မံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ဝိပါကော ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ” စသော သာဓကတို့ကို ထုတ်ပြ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝါဒသည် ယခုခေတ်မှ ပေါ်လာသည့် အသစ်အဆန်း မဟုတ်ပဲ ဘုရားရှင်လက်ထက်ကပင် ပေါ်နေပြီးဖြစ်သော ပူရဏကဿပ, မက္ခ-လိဂေါသာလ, အဇိတကေသကမ္မလခေါ် ကမ္ဘာကျော် တိတ္ထိ ဆရာကြီးတို့၏ ဝါဒသာဖြစ်၍ အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း ဟူ၍ ဝိသေသစောဒနာတင်သွင်း ကြသည်။

၃။ ထိုစောဒနာကို စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က ချေပရာ၌–

(က) သဋ္ဌာယတန ဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ကမ္မနိရောဓသုတ် ၃၄၀-တွင် နိဗ္ဗာန်ကို ကံချုပ်ရာဟု ဆိုအပ်၏ဟူ၍ ဟောကြားကြောင်း၊

(ခ) မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ပပါတသုတ် ၃၉၉-တွင် ကံသည် ပယ်ရန်တရားဖြစ်ကြောင်း, ကံပျော်သူသည် ဆင်းရဲမှ မလွတ်နိုင်ကြောင်းကို ဟောထား ပါကြောင်း၊

(ဂ) မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အန္ဓကာရသုတ် ၄၀၂-တွင်ကံပျော်သူတို့သည် အမှောင် တွင်းကျနေသူသာ ဖြစ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူကြောင်း၊

(ဃ) အင်္ဂုတ္တိရ်၊ ကေနိပါတ်၊ ကောဠိကသုတ် ၁၈၈-တွင် “ရှင်သာရိပုတ္တရာက ထိုကဲ့သို့ ကံတို့ကို ခံစားရန်မဟုတ်၊ မသိရသေးသော သစ္စာလေးပါး၌ လည်းကောင်း ထိုသစ္စာလေးပါးကိုသိပြီး၍ ထိုးတွင်း နားလည်သိရန် လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရားထံ၌ ကျင့်သုံးပါ၏ဟု ဖြေ၏” ဟူ၍ ဟောကြားထားကြောင်း၊

(င) ပညာမဲ့မျှားသာလျှင် ကံကို ယုံ၏ဟု သုတ္တနိပါတ်၊ ဒွယတာနုပဿနာ သုတ် ၃၈၀-တွင် ကံပယ်ရေးဆိုင်ရာမျှားကိုလည်း ဟောထားကြောင်း၊

(စ) မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဥပါလိသုတ် ၄၁-တွင် “ဗုဒ္ဓရှင်တော်က တပသီ မကောင်း မှုပြုခြင်း ကောင်းမှုပြုခြင်းတို့၌ ကံသုံးပါးကိုသာ ငါဘုရားပညတ်၏၊ အဘယ်ကံ သုံးပါးနည်းဟူမူ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့တည်း”ဟူ၍ မိန့်တော်မူကြောင်း၊

(ဆ) မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဥပါလိသုတ် ၄၁-တွင် “ဗုဒ္ဓရှင်တော်က တပသီ မကောင်း မှုပြုခြင်း ကောင်းမှုပြုခြင်းတို့၌ ကံသုံးပါးကိုသာ ငါဘုရားပညတ်၏၊ အဘယ်ကံ သုံးပါးနည်းဟူမူ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့တည်း”ဟူ၍ မိန့်တော်မူကြောင်း၊

(၈) မကောင်းမှု အကုသိုလ်ပြုသူတိုင်း အပါယ်သို့ ကျ၏ဆိုသော စကားသည် ကံကို လက်ခံကျင့်သုံးသူနှင့်သာ ဆိုင်ကြောင်းကို သဋ္ဌာယတနသံယုတ် သခ်ၤမမူသုတ် ၄၉၉-တွင် ဟောကြားထားကြောင်း၊

(၉) ကံအားလုံးမှ စွန့်သူသည်သာလျှင် ဆင်းရဲအပေါင်းမှ လွတ်ကြောင်းကို သုတ္တနိပါတ်-သဘိယသုတ်-၃၄၀-တွင် တွေ့ရကြောင်း၊

(၁၀) ဖဿကြောင့် ကံမြောက်၏ဟု အင်္ဂုတ္တိုရ်သတ္တကနိပါတ်၊ နိဗ္ဗေဓိကသုတ် ၄၅၆-တွင် ဟောကြားထားကြောင်း၊

(၁၁) သုတ္တနိပါတ်-ဒ္ဝယတာနုပဿနာသုတ်-၃၂၃ တွင် ကံပြတ်မှ သံသရာပြတ်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓဘုရား ဟောကြားထားကြောင်း၊

(၁၂) ဥဒါန်းအာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနသုတ်-၁၃၉-တွင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် ကံအားလုံးကို ပယ်စွန့်ပုံကို ဟောကြားထားကြောင်း၊

အထက်ပါ သုတ္တန် အထောက်အထားများကြောင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အကြောင်းအကျိုးကို ဆက်ခါမပြတ် ကျင်လည်တတ်သော ဘဝသံသရာ၏ အထောက်အကူ ကံတရားတို့ကို ပယ်စွန့်တော်မူကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည် ဘုရားဟု ချေပလေသည်။

စုဒိတကတို့၏ သောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

(က) ပဌမသောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၄။ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က "သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ကမ္မနိရောဓသုတ် ၃၄၀-တွင် 'ရဟန်းတို့ နိဗ္ဗာန်သည် ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံတို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သော အရဟတ္တဖိုလ်အာရုံဖြစ်၏၊ ရဟန်းတို့ ဤနိဗ္ဗာန်ကို ကံချုပ်ရာဟု ဆိုအပ်၏'ဟူ၍ ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား"ဟု သောဓနာလေသည်။

ဤသာဓကစကားရပ်၌ "အရဟတ္တဖိုလ်အာရုံဖြစ်၏"ဟူသော စကားသည် မှားယွင်းနေသည်၊ "အရဟတ္တဖိုလ်သို့ အာရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၏"ဟုသာ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်၊ ဤသုတ်၌ "နိဗ္ဗာန်ကို ကံချုပ်ရာ"ဟု ဟော တော်မူသည်ကား မှန်၏၊ နိဗ္ဗာန်သည် ကံသာမက ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အားလုံး ချုပ်ငြိမ်းသည့် အသခ်ၤတဓာတ်သာဖြစ်၏၊ သို့သော် ရှေးအတိတ်ကံမရှိဟူ၍ကား ဟောတော်မမူပေ၊ ရှေးအတိတ်ကံရှိကြောင်းကို ဤသုတ်၏ အစ၌ပင် –

"ရဟန်းတို့ အသစ်အဟောင်းဖြစ်သော ကံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကံ၏ချုပ်ရာ ကိုလည်းကောင်း၊ ကံချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကိုလည်းကောင်း ဟော

ပေအံ့”ဟု ဝန်ခံတော်မူပြီးလျှင် “ရဟန်းတို့ မျက်စိသည် ကံဟောင်းမည်၏၊ (အကြောင်းတရားတို့က) ပြုပြင်အပ်၏၊ (ဖစတနာဟူသော အတိတ်ကံက) စီမံအပ်၏၊ ခံစားမှု ‘ဝေဒနာ’၏ အကြောင်းဟု ရှုရမည်”ဟု ဟောတော်မူသည်။

(သဠာယတနသံယုတ္တပါဠိ-၃၄၆၊ အဋ္ဌကထာ-၄၆၊ မြန်မာပြန်-၃၄၀)

ဤသုတ်၌ “မျက်စိသည် ကံဟောင်းမည်၏”ဟူသော စကားရပ်ဝယ် မျက်စိသည် အဟောင်းမဟုတ်၊ ကံသာလျှင် အဟောင်းဖြစ်သည်၊ ကံဟောင်းကြောင့် ဖြစ်ရသည့်အတွက် အကြောင်းကံ၏ အမည်ကို အကျိုးမျက်စိ၌ တင်စား၍ ဥပစာရအားဖြင့် “မျက်စိသည် ကံဟောင်းမည်၏”ဟု ဟောတော်မူသည် (ယင်း အဋ္ဌကထာ-၄၆)

ဤသုတ်ဖြင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ် ဆိုလိုသော “ကံ-ကံ၏ အကျိုးမရှိ”ဟူသော အနက်ကိုမပြနိုင်၊ စောဒက ဆရာတော်များ ဆိုလိုသော “ကံ-ကံ၏အကျိုးရှိ၏” ဟူသော အနက်ကိုသာ ပြသောကြောင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သာဓက မပြောက်ရုံမျှမက စောဒက ဆရာတော်များ၏ အဆိုကိုပင် ထောက်ခံရာ ရောက်ပေသည်၊ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ဤကမ္မနိရောဓသုတ်၏ လေးနက်သော ဓမ္မရေးရာကို မသိရှိ၍သာ အားကိုး ခုခံမိခြင်းဖြစ်ပေသည်။

(ခ) (ဂ) ဒုတိယ တတိယ သောဓနာတို့ကို သုံးသပ်ချက်

၅။ ၎င်းနောက် ကံသည် ပယ်ရန် တရားဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကံပျောသူသည် ဆင်းရဲမှုမလွတ်နိုင်ကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ၎င်းနောက် ကံပျောသူတို့သည် အမှောင်တွင်း ကျနေသူသာဖြစ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ဒုတိယ တတိယ ချေပချက်များအဖြစ် လျှောက်ထားလေသည်။

၆။ စုဒိတကတင်ပြသော, ဤပပါတသုတ် အန္ဓကာရသုတ်တို့၌ ဘုရားရှင်၏ ဟောတော်မူလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းချုပ်မှာ “သစ္စာလေးပါးတို့ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မသိကြသူ သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ဇာတိ ဇရာ မရဏ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော် ကံသခ်ါရတို့၌ မွေ့လျော်ကြကုန်၏၊ မွေ့လျော်ကြသောကြောင့် ဇာတိ ဇရာ မရဏ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံသခ်ါရတို့ကို ပြုကြကုန်၏၊ ထို့သို့ပြုကြသောကြောင့် ဇာတိ ဇရာ မရဏ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသတည်းဟူသော ချောက်ကမ်းပါး အမှောင်ထု၌ ကျရောက်ကြရကုန်၏၊ ထို့သူတို့သည် ဇာတိ ဇရာ မရဏ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသဟူသော ဆင်းရဲမှ မလွတ်ကုန်” ဟူ၍ဖြစ်ပေသည်။

၃။ ရှင်းလင်းချက်- ဤသုတ်တို့၌ "ဤကားဆင်းရဲတည်းဟု မသိကြကုန်" စသော စကားတော်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို မသိအောင် ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အဝိဇ္ဇာကို ပြတော်မူသည်၊ "ကံသင်္ခါရတို့၌ မွေ့လျော်ကုန်၏" ဟူသောစကား တော်ဖြင့် တဏှာနုသယကို ပြတော်မူသည်၊ ဤအချက်နှစ်ရပ်သည် အရေးကြီး လှသော သောချက်စကားတို့ပေတည်း၊ အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာနုသယ မကင်းကြ သေးသော ပုထုဇဉ် သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်တို့သည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတည်းဟူသော သင်္ခါရတို့ကို ပြုကြ၍ ဇာတိစသည်ဖြစ်ကာ ဒုက္ခမှ မလွတ်ကြကုန်၏ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤဒေသနာတော်တို့ဖြင့် စုဒိတကတို့ဆိုသကဲ့သို့ "ယခုဘဝ အကျိုးတရား သည် ရှေးကံအကြောင်းကြောင့်မဟုတ်" ဟူသော အနက်ကိုမပြ၊ "ကံ-ကံ၏ အကျိုးမရှိ" ဟူသော အနက်ကိုလည်းမပြချေ၊ ပါဠိတော်၏ဆိုလိုရင်းကားတခြား သခင်မြတ်ဆိုင်ဆဲယူသော အဓိပ္ပာယ်ကား တခြားပေတည်း၊ အမှန်စင်စစ် ကံ-ကံ၏ အကျိုးရှိ၏၊ ကံသင်္ခါရကြောင့် ဇာတိစသော အကျိုးဖြစ်ရ၏ဟူသော အနက်ကိုသာပြပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤသာဓကဖြင့် စောဒကဆရာတော်များ၏ စဲဆိုလိုရင်းအချက်ကို မပယ်ဖျက် မချေပနိုင်ချေ၊ အကိုးမှားခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ (၁) နှာ-၁၄၆-၌လာသော "သံသရာလည်နေရေးကိုသာ အား ပေးနေသော တရားဖြစ်သည်" ဟူသော ရေးသားချက်အတွက် ဖြေရှင်းချေပ သည့် သာဓကဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုလျှင်လည်း သာသနာပ တိတ္ထိတို့၏ ကမ္မဝါဒ သည် သံသရာလည်ရေး အားပေးနေသော တရားဟုတ်ပေလိမ့်မည်၊ သာသနိက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည်ကား မဂ်ဉာဏ်၏အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်ရန် ရည် သန်၍ ကုသိုလ်ကံကိုပြုကြသော့ကြောင့် မဂ်ဉာဏ်၏ ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်း သာဖြစ်၍ သံသရာလည်ရေး အားမပေးကြောင်းကို ရှင်းပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်၊ တိတ္ထိဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒကို ကဲ့ပြားခြားနားစွာ နားမလည်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဝါဒကို တိတ္ထိဝါဒဖြစ်အောင် ဖျက်ဆီးလို၍သော်လည်းကောင်း ဤသို့ မမှန် မကန် ရေးသားပြောဆိုနေခြင်း ဖြစ်ဟန်ရှိပေသည်။

(ဃ) စတုတ္ထ သောဓနာကိုသုံးသပ်ချက်

၈။ ထို့ပြင် အင်္ဂုတ္တိရ်- ဧကနိပါတ်- ကောဋ္ဌိကသုတ်အရ ကောဋ္ဌိကရဟန်းက လျှောက်၍ "သာရိပုတ္တရာက ထိုကဲ့သို့ ကံတို့ကို ခံစားရန်မဟုတ်ပါ၊ မသိရသေး သော သစ္စာလေးပါး၌လည်းကောင်း၊ ထိုသစ္စာလေးပါးကိုသိပြီး၍ ထိုးထွင်းနား လည်သိရန်လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရားတံ၌ ကျင့်သုံးပါ၏ဟုဖြေ၏" ဟူ၍ ဟော ကြားထားကြောင်းပါဘုရားဟု စတုတ္ထသောဓနာကို လျှောက်ထားလေသည်။

ဤကောဋ္ဌိကသုတ်သည် ကနိပါတ်၌မလာ၊ နဝကနိပါတ် (၁၈၈) ၌သာလာသည်၊ ကောဋ္ဌိကသုတ်ကို ချုံး၍ဆိုသော်လည်း စုဒိတကသခင်မြတ်ဆိုင်သည် မချုံးတတ်သောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ပျက်ယွင်းနေသည်၊ အမှန်မှာ "မျက်မှောက်ဘဝ၌ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံသည် တမလွန်ဘဝ၌ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံဖြစ်ပါစေ၊ တမလွန်ဘဝ၌ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံ ဖြစ်ပါစေ၊ ချမ်းချမ်းသာသာ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံသည် ဆင်းဆင်းရဲရဲ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံ ဖြစ်ပါစေ၊ ဆင်းဆင်းရဲရဲခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံသည် ချမ်းချမ်းသာသာ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံ ဖြစ်ပါစေ၊ ရင့်ကျက်မှ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံသည် မရင့်ကျက်မီခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံ ဖြစ်ပါစေ၊ မရင့်ကျက်မီခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံသည် ရင့်ကျက်မှခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံ ဖြစ်ပါစေ၊ များစွာခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံသည် အနည်းငယ်ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံ ဖြစ်ပါစေ၊ အနည်းငယ်ခံစားမရမည့် အကျိုးရှိသောကံသည် များစွာ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံ ဖြစ်ပါစေ၊ ခံစားရမည့် အကျိုးရှိသောကံသည် ခံစားရမည့် အကျိုးမရှိသောကံ ဖြစ်ပါစေ ဟူသော အကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံး နေပါသလော"ဟု အသျှင်မဟာကောဋ္ဌိက က မေးမြန်းလေရာ အရှင်သာရိပုတ္တရာက "ဤသို့ မဟုတ်ပါ၊ မသိရသေးသော သစ္စာလေးပါးကို သိရန်မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးနေပါသည်"ဟု ဖြေကြားသောသုတ် ဖြစ်သည်။

ဤသုတ်၌လည်း စုဒိတကတို့ဆိုသကဲ့သို့ "ယခုဘဝ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးသည် ရှေးရှေးကံကြောင့်မဟုတ်" ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ် မပါချေ၊ စောဒကတို့၏ စွဲချက်ကို ချေပရန် သာဓကမဟုတ်၊ ပါဠိတော်များလျှင် ပြီးရော ဟူသော သဘောမျိုးဖြင့် မဆီမဆိုင် သုတ်တရားတော်များကို ဆွဲထည့်ခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

(c) ပဋ္ဌမသောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၉။ "ပညာမဲ့များသာလျှင် ကံကိုယုံ၏ဟု အောက်ပါ သုတ္တန်ပါတ်-ဒုယတာနုပဿနာသုတ် ၃၇၀-တွင်– လောက၌ များစွာကုန်သော ဆင်းရဲဒုက္ခ ဟူသမျှသည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့် ဖြစ်ရကုန်၏၊ ပညာနုံ့သူတို့သည် မသိနားမလည်သည်ဖြစ်၍ လောကီကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့ကို ပြုရကား ပုထုဇဉ်သည် အဖန်ဖန်ဆင်းရဲခြင်းသို့ ကပ်ရောက်ရ၏၊ ပိုင်းခြားသိသူသည် ထိုဝဋ်ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံကို မပြုလုပ်ရာ ဟု ဟောပါသည်ဘုရား"ဟု ပဋ္ဌမသောဓနာကို လျှောက်ထားလေသည်။

ဤသုတ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ကံ-ကံ၏အကျိုးမရှိဟု ပယ်တော်မူသည် မဟုတ်ပဲ နှစ်မျိုးသော အစိတ်အပိုင်းရှိသော တရားကို ကောင်းစွာ ရှုမှတ်မှု "ဒုယတာနုပဿနာ" ၁၆-မျိုးတို့ကိုသာ ဟောတော်မူသည်၊ ထို၁၆-မျိုးတို့တွင် စုဒ္ဒိတကပုဂ္ဂိုလ်ထုတ်ပြသော သာဓကစကားရပ်ကား ဒုတိယဝါရဋ္ဌ လာသော စကားရပ်ဖြစ်သည်၊ သိသာထင်ရှားအောင် ထို ဒုတိယဝါရကို အပြည့်အစုံ ထုတ်ပြဦးမည်။

(က) ရဟန်းတို့ အခြားတပါးသော အကြောင်းဖြင့်လည်း နှစ်မျိုးသော အစိတ်အပိုင်းရှိသော တရားကို ကောင်းစွာရှုမှတ်မှုသည် ဖြစ်ရာအံ့လောဟု ဤသို့မေးသူတို့ ရှိကြကုန်မူ ဖြစ်ရာ၏ဟု ဖြေဆိုထိုက်ကုန်၏၊ အဘယ်သို့ဖြစ်ရာသနည်း ဟူမူ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆင်းရဲဟူသမျှ အားလုံးသည် ဘဝဆင်းရဲ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံဟူသော (ဥပဓိ)အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏၊ ဤကား တမျိုးသောရှုမှတ်မှုတည်း၊ ဘဝဆင်းရဲ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့၏သာလျှင် အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲဖြစ်ခြင်းမရှိ၊ ဤကား ဒုတိယရှုမှတ်မှုတည်း၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့နှစ်မျိုးသော အစိတ်အပိုင်းရှိသော တရားကို ကောင်းစွာ ရှုမှတ်သည်ဖြစ်၍ မမေ့မလျော့ အပြင်းအထန် အားထုတ်လျက် နိဗ္ဗာန်သို့ စိတ်ကိုစေလွှတ်နေသော ရဟန်းအား ယခုဘဝ၌ပင် လျှင် အရဟတ္တာဒိုလ်သို့ဖြစ်စေ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ကြွင်းကျန်သေးလျှင် အနာဂါမိဖိုလ်သို့ဖြစ်စေ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် တမျိုးမျိုးသောဖိုလ်ကို မချွတ်ရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်နိုင်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤစကားကို ဟောတော်မူပြီးနောက် ဤဂါထာကို ဟောတော်မူ၏။

(ခ) လောက၌ မျှားသောသဘော ရှိကုန်သော ဆင်းရဲဒုက္ခဟူသမျှတို့သည် ဘဝဆင်းရဲ၏ တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သောကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံ ဟူသော (ဥပဓိ) အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏၊ ပညာရှိသော အကြင်ပုထုဇဉ်သည် စင်စစ် ဘဝဆင်းရဲ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံ ဟူသော (ဥပဓိ) ကိုပြု၏၊ ပညာနုံ့သော ထိုပုထုဇဉ်သည် အဖန်တလဲလဲ ဆင်းရဲသို့ ကပ်ရောက်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ပိုင်းခြား၍ သိတတ်သူသည် ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ ဇာတိဟူသော အမှန်အစကို ရှုမှတ်ဆင်ခြင်လျက် ဘဝဆင်းရဲ၏

တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သော လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ်ဟူသော (ဥပဓိ)ကို မပြုရာ ဟု ဟောတော်မူ၏။

(သုတ္တနိပါတပါဠိ ဒ္ဒယတာနုပဿနာသုတ်)

ဤစကား နှစ်ရပ်တွင် (က)သည် အကျယ်စုဏ္ဏိယ ပဓာန စကားရပ်ဖြစ်၏၊ (ခ) သည် အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ဂါထာဖြစ်၏၊ ဤဝါရသည်လည်း ပထမဝါရကဲ့သို့ပင် သစ္စာလေးပါးကို ပြလျက် အရဟတ္တဖိုလ်အထွတ်တပ်ကာ ဟောအပ်သော ဝါရဖြစ်သည်၊ ကျန်ဝါရအားလုံးသည် အလားတူချည်းဖြစ်သည်။

(ယင်းအဋ္ဌကထာ- ၂၂၂)

ဤသုတ်သည် ဒုက္ခနှင့် သမုဒယနှစ်ပါးကို ရှုမှတ်၍ နိဗ္ဗာန်နှင့် မဂ္ဂနှစ်ပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီးလျှင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကာ ဘဝဒုက္ခ၏ အကြောင်း ဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်ကံအကုသိုလ်ကံကို ပယ်စွန့်ပုံကိုသာ ဟောတော်မူသော သုတ်ဖြစ်သည်၊ ပယ်စွန့်ရန်ဟောခြင်းသည် ရှိခြင်းကို ထင်ရှားစေသည်၊ ထို့ကြောင့် စုဒိတက ပဂ္ဂိုလ်တို့ဆိုသကဲ့သို့ ကံ-ကံ၏ အကျိုးမရှိဟု ဟောတော်မသော သတ်မဟတ်ပေ။

၁၀။ "ဥပဓိ နကယိရာ" ဘဝ ဆင်းရဲ၏ တည်ရာဖြစ်သော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို မပြုရာ ဟူသော စကားရပ်လည်း ဘဝဆင်းရဲ ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ အကြောင်း ဖြစ်သော ဝဋ္ဋနိဿိတ (ဝဋ်ကိုမှီသော) ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ်ကံကိုသာ မပြုရာဟု ဆိုသည်၊ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ (ဝဋ်ကိုမမှီ နိဗ္ဗာန်ကိုရည်သော) ကုသိုလ်ကံကိုကား မပြုရာဟု မဆိုချေ၊ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ကုသိုလ်ကံကိုလည်း မပြုရာဟုဆိုလျှင် မဂ်ဖိုလ်၏ နီးကပ်သော အကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်သည့် (၀၊) မဂ်ဖိုလ်ရအောင် လုပ်ရသည့် ဝိပဿနာကုသိုလ်ကိုပင် မပြုရာဟု ဆိုရာရောက်ချိမ့်မည်၊ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတကုသိုလ်ကို မပြုလုပ်လျှင်လည်း မည်သည့်အခါမျှ မဂ်ဖိုလ်ကို မရနိုင်တော့ပဲ ဝဋ္ဋခါဏုက သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ သစ္စာတ်သာဖြစ်၍ နေတော့မည်၊ ထို့ကြောင့် မဂ်ဉာဏ်ကို ရအောင် လုပ်၍ မဂ်ကုသိုလ်ဖြင့် လောကီကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပယ်စွန့်ရန်ကိုသာ ဟောတော်မူသည်ဟု မှတ်ရာ၏၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို သိနားလည်နိုင်ကြစေရန် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ကုက္ကုရဝတိကသုတ် နှာ ၅၂၊ ၅၃ ၌ လာသော ကံလေးမျိုးတို့ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပြဦးအံ့။

၁။ ခု မြန် ၁၊ ၃၉၁-၂။

ကံသည်—

(၁) မည်းညစ်၍ မည်းညစ်သော အကျိုးရှိသည့် 'ကဏှကဏှဝိပါက' ကံ၊

(၂) ဖြူစင်၍ ဖြူစင်သော အကျိုးရှိသည့် 'သုက္ကသုက္ကဝိပါက'ကံ၊

(၃) မည်းညစ်ဖြူစင်၍ မည်းညစ်ဖြူစင်သော အကျိုးရှိသည့် 'ကဏှသုက္က-ကဏှသုက္က ဝိပါက'ကံ၊

(၄) မမည်းညစ် မဖြူစင်၍ မမည်းညစ် မဖြူစင်သော အကျိုးရှိသည့် အခြားကံကို ကုန်စေတတ်သော 'အကဏှအသုက္က အကဏှအသုက္က ဝိပါက ကမ္မက္ခယ'ကံဟူ၍ လေးမျိုးရှိ၏။

ထိုလေးမျိုးတို့တွင်—

(၁) မည်းညစ်၍ မည်းညစ်သော အကျိုးရှိသော ကံဟူသည် အပြစ်ရှိသော ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံဟု ဆိုအပ်သော အကုသိုလ်ကံဖြစ်သည်။

(၂) ဖြူစင်၍ ဖြူစင်သော အကျိုးရှိသော ကံဟူသည် အပြစ်မရှိသော ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံဟု ဆိုအပ်သော လောကီကုသိုလ်ကံ ဖြစ်သည်။

(၃) မည်းညစ်ဖြူစင်၍ မည်းညစ်ဖြူစင်သော အကျိုးရှိသော ကံဟူသည် အပြစ်ရှိ မရှိ ရောနှောသော လောကီ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံဖြစ်သည်။

(၄) မမည်းညစ်မဖြူစင်၍ မမည်းညစ် မဖြူစင်သော အကျိုးရှိသည့် အခြားကံကို ကုန်စေတတ်သော ကံဟူသည် လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မဂ် စေတနာ ဖြစ်သည်။

ထို ပြဆိုအပ်ပြီးသော ကံလေးမျိုးတို့တွင် စတုတ္ထဖြစ်သော မဂ်လေးပါး စေတနာတည်းဟူသော လောကုတ္တရာကံ ဖြစ်ပေါ်အောင် ပွားများ အားထုတ်၍ ရှေးကံသုံးမျိုးတို့ကို ကုန်ဆုံးစေရန် ရည်ရွယ်တော်မူကာ ဤသုတ်ကို မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို အဂုံတွရပါဠိ စတုက္ကနိပါတ် နှာ-၅၅၃ မှ ၅၅၉၊ သံခိတ္တသုတ်, ဝိတ္ထာရသုတ်, သောဏကာယနသုတ်, ပဌမသိက္ခာပဒသုတ်, ဒုတိယသိက္ခာပဒသုတ်, အရိယမဂ္ဂသုတ်တို့၌လည်း ဟောတော်မူသည်။

၁၁။ ယင်းစကားရပ်၏ အဆက်၌ သခင်မြတ်ဆိုင်က "ဗုဒ္ဓဝါဒီအနေနှင့် ယူသောကုသိုလ်ကား ဒုစရိုက်ကို ရှောင်ရန်သာဖြစ်သည်"ဟု ဆိုပြန်၏၊ ဒုစရိုက်ကို ရှောင်ကြဉ်မှုသည် ဝိရတီသီလကုသိုလ်ကံ ဖြစ်၏၊ ထိုဝိရတီကုသိုလ်ကိုသာယူသဖြင့် ဒါနကုသိုလ်ကံ, သမ္မထဘာဝနာကုသိုလ်ကံ, ဝိပဿနာဘာဝနာ ကုသိုလ်ကံ

တို့ကို ပယ်ရှားရာ ရောက်၏၊ "ကာမဘဝစရ ကုသိုလ်အကုသိုလ်မှာ ဗုဒ္ဓနှင့် မဆိုင်သည်ကို အထူး ဂရုပြုရန် လို၏"ဟူသော သူ၏ နောက်စကားဖြင့်မူကား ဒါန, သီလ, သမထ, ဝိပဿနာ ကုသိုလ်ကံ အားလုံးကိုပင် သခင်မြတ်ဆိုင် ပယ်ပြန်၏၊ မှန်လှ၏–ဒါန, သီလ, သမထ, ဝိပဿနာကုသိုလ်ကံဟူသည် ကာမဘဝစရ ကုသိုလ်စိတ် ဂ-ပါးတို့၌ ယှဉ်သော ကာမဘဝစရကုသိုလ်ကံချည်း ဖြစ်လေသည်၊ ထိုကာမဘဝစရကုသိုလ်ကံကို ပယ်လိုက်ခြင်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော ဒါန, သီလ, သမထ, ဝိပဿနာစသော ကုသိုလ်ကံတို့ကို ပယ်ရာရောက်သည့်အပြင် မိမိ၏ ရွေစကားကိုလည်း ပယ်ရှားပြီး ဖြစ်နေပေသည်၊ ကိုယ့်စကားချင်းပင် မညီပေ၊ ထို့ကြောင့် စုဒိတကတို့သည် စောဒကဆရာတော်များ စွဲဆိုသည့် အတိုင်း ပူရဏကဿပစသော တိတ္ထိများကဲ့သို့ ကံ-ကံ၏ အကျိုးတရားကို ပယ်ရှားကြသည်မှာ လွန်စွာထင်ရှားလေသည်။

(စ) ဆဋ္ဌသောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၁၂။ ကံပယ်ရေးဆိုင်ရာများကိုလည်း ဟောထားကြောင်း မဟာဝဂ္ဂ ဗောဇ္ဈင်္သံယုတ် တဏှာသုတ် ၁၀၂ တွင် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပွားများသော ထိုရဟန်းသည် ကပ်မက်မှုတဏှာကို ပယ်၏၊ တပ်မက်မှုတဏှာကို ပယ်ခြင်းကြောင့်ကံကိုပယ်၏၊ ကံကိုပယ်ခြင်းကြောင့် ဝဋ်ဆင်းရဲကို ပယ်၏၊ ဥဒါယီ ဤသို့လျှင် တဏှာကုန်ခြင်းကြောင့် ကံကုန်၏၊ ကံကုန်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်၏ဟု ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား" ဟူ၍ ဆဋ္ဌသောဓနာကို လျှောက်ထားလေသည်၊ နှာ ၁၀၂-၌ ဤသုတ်မပါ၊ ဂ၂-၌သာ ပါသည်။

သို့သော် ဤသုတ်ဖြင့် ကံမရှိဟု ကံကိုပယ်ခြင်းမဟုတ်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဗောဇ္ဈင် ခုနစ် ပါးကို ပွားများအားထုတ်၍ လောကုတ္တရာ မဂ်လေးပါးတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းဖြင့် တဏှာကုန်ရန်, ကံကုန်ရန်, ဝဋ်ဆင်းရဲကုန်ရန်ကိုသာ ဟောတော်မူသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း အဂုံတ္တရပါဠို စတုက္ကနိပါတ် နှာ ၅၅၉-၌လာသော ဗောဇ္ဈင်သုတ်ဖြင့် သိနိုင်ပေသည်။

ထိုဗောဇ္ဈင်္သုတ်ဝယ် ပဌမသောဓနာကို သုံးသပ်ချက်၌ ပြခဲ့သည့်နည်းတူ ကဏ္ဍ ကဏ္ဍဝိပါကစသော ကံလေးမျိုးကို ဟောတော်မူ၍ စတုတ္ထကံ၏အရ ဗောဇ္ဈင် ခုနစ် ပါးကို ဖော်ပြတော်မူလေသည်။

ဤသုတ်သည် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်ဆိုလိုသကဲ့သို့ ကံ-ကံ၏ အကျိုးတရားမရှိဟူသော အနက်ကို မပြ၊ ကံ-ကံ၏ အကျိုးရှိ၏၊ ထိုကံ ကုန်ဆုံး၍ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်အောင် ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးတို့ကို ပွားများရမည်ဟူသော အနက်ကို

သာပြဲသော သုတ်ဖြစ်ရကား စုဒိတက၏စကားကို အထောက်အကူမပြုပဲ စောဒကဆရာတော်တို့၏ စကားကိုသာ အထောက်အကူ ပြုပေသည်။

(ဆ) သတ္တမသောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၁၃။ "ကံနှင့်ဆိုင်ရာ ပညတ်ကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် မင်္ဂလိမပဏ္ဍာသ ဥပါလိသုတ် ၄၁-တွင်– 'ငါ့ရှင်ဂေါတမ မကောင်းမှုပြုခြင်း၌ ထိုမကောင်းမှုပြုခြင်းဖြစ်သော ကံကို အဘယ်မျှ ပညတ်ပါသနည်း' ဟု တပသီနိဂဏ္ဌက မေးလျှောက်၏၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်က 'တပသီ မကောင်းမှုပြုခြင်း ကောင်းမှုပြုခြင်းတို့၌ ကံသုံးပါးကိုသာ ငါဘုရားပညတ်၏၊ အဘယ်ကံသုံးပါးနည်းဟူမူ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတို့တည်း' ဟူ၍ မိန့်တော်မူပါသည် ဘုရား" ဟု သတ္တမသောဓနာကို လျှောက်ထားလေသည်။

ဤသောဓနာလာ သာဓကသည်ကား စောဒနာစကားရပ်နှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်ခြေ၊ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံဟူသည် ဤကံသုံးပါးတို့ပင် ဖြစ်သည်၊ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံဟူသည် မနောကံပင် ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ့နှယ်ဝင် သူတော်စင်အားလုံးတို့ လက်ခံယုံကြည်သော ကံဟူသည် ဤ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံသုံးပါးတို့ပင် ဖြစ်သည်၊ စုဒိတကတို့ မရှိပါဟု ပယ်နေသော ကံသည်လည်း ဤကံသုံးပါးတို့ပင် ဖြစ်သည်၊ ဤကံသုံးပါးတို့မှ တပါး အခြားလက်ခံယုံကြည်ရန်၊ သို့မဟုတ် ပယ်ရန် ကံမရှိတော့ခြေ။

သခင်မြတ်ဆိုင်သည် သုတ္တန်ဒေသနာတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆင်ခြင်နိုင်သောဉာဏ် လုံးဝ ကင်းမဲ့သောသူ ဖြစ်ရကား မိမိ ခြေပမည့် စကားနှင့် သက်ဆိုင်သည် မသက်ဆိုင်သည်ကို မဆင်ခြင်မိပဲ "ကံ" ဟူသော စကားလုံး ပါရှိရုံမျှဖြင့် သာဓကအဖြစ် ထုတ်ဆောင် တင်ပြထားခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

(ဇ) အဋ္ဌမ သောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၁၄။ မကောင်းမှုအကုသိုလ် ပြုသူတိုင်း အပါယ်သို့ကျ၏ ဆိုသော စကားသည် ကံကို လက်ခံကျင့်သုံးသူနှင့်သာ ဆိုင်ကြောင်းကို သဋ္ဌာယတနသံယုတ် သစ်္ခမသုတ် ၄၉၉-တွင် "ဗုဒ္ဓရှင်၏ အလိုကား ထိုမကောင်းမှု ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံတို့ကို မစဲလမ်း ပြန်လည်မစဉ်းစားသော် ထိုမကောင်းမှုမှ လွတ်၏၊ ကာမတို့မှ မှားမှန်းသိ၍ နောင် မပြုလုပ်တော့ပါဟု ရှောင်ကြဉ်သော် ပယ်စွန့်သော် မကောင်းမှုဟု သိသဖြင့် ထိုကံမှ လွတ်၏၊ သို့ရာတွင် ငါသည် မကောင်းမှုကို ပြုခဲ့မိ၏တကားဟု စဲလမ်း၍ နှလုံးမသာ ဖြစ်နေသော် ထိုမကောင်းမှုကံကို

စွဲလမ်းခြင်းဖြင့်ပင် ထိုအကုသိုလ် မကောင်းမှုမှ မလွတ်နိုင်ကြောင်း ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား''ဟု အဋ္ဌမသောဓနာကို လျှောက်ထားပြန်လေသည်။

စောဒကဆရာတော်များက "မကောင်းမှုအကုသိုလ် ပြုသူတိုင်း အပါယ်ကျ၏''ဟု မဆိုသောကြောင့် ဤသောဓနာသည် စောဒနာနှင့် မသက်ဆိုင်ချေ၊ "ကံကို လက်ခံကျင့်သုံးသူနှင့်သာ ဆိုင်ကြောင်း'' ကိုလည်း ထိုသုတ်၌ မပြဆိုချေ၊ ထိုသုတ်၏ ဆိုလိုရင်း အကျဉ်းချုပ် အဓိပ္ပာယ်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တခေါ် ဂျိန်းဆရာကြီး၏ တပည့်ဖြစ်သူ အသိဗန္ဓက၏သား ရှာသူကြီးအား မြတ်စွာဘုရားက "နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တသည် တပည့်တို့အား အဘယ်သို့ တရားဟောသနည်း''ဟု မေးတော်မူလေရာ "အသက်သတ်သူဟူသမျှ မပေးသည်ကို ခိုးယူသူဟူသမျှ ကာမတို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်သူဟူသမျှ မဟုတ်မမှန် ပြောသူ ဟူသမျှသည် အပါယ်ကျ၏၊ ငရဲကျ၏၊ များသော ထိုထိုကံက ဆောင်သွား၏ ဟူ၍ တရားဟောပါသည်''ဟု ရှာသူကြီးက ဖြေဆိုလေသည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက "အသက်သတ်သူသည် သတ်သောအချိန်နှင့် မသတ်သောအချိန်တို့တွင် ဘယ်အချိန်က များသနည်း၊ မပေးသည်ကို ခိုးယူသူသည် ခိုးယူသော အချိန်နှင့် မခိုးယူသော အချိန်တို့တွင် ဘယ်အချိန်က များသနည်း၊ ကာမတို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်သူသည် မှားယွင်းစွာ ကျင့်သော အချိန်နှင့် မကျင့်သောအချိန်တို့တွင် ဘယ်အချိန်က များသနည်း၊ မဟုတ်မမှန် ပြောသူသည် မဟုတ်မမှန် ပြောသောအချိန်နှင့် မပြောသော အချိန်တို့တွင် ဘယ်အချိန်က များသနည်း'' ဟု မေးတော်မူပြန်ရာ "အသက်မသတ်သော အချိန် မခိုးယူသောအချိန် ကာမတို့၌ မှားယွင်းစွာ မကျင့်သောအချိန် မဟုတ်မမှန် မပြောသော အချိန်က များပါသည်'' ဟု ရှာသူကြီးက ဖြေဆိုလေသည်၊ "ရှာသူကြီး နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ၏ စကားအရ များသော ထိုထိုကံက ဆောင်သွားခဲ့လျှင် တဦးတယောက်မျှ အပါယ်ကျသူ ငရဲကျသူဟူ၍ ဖြစ်နိုင်တော့မည် မဟုတ်'' ဟု နိဂဏ္ဌ၏ အယူဝါဒကို ပယ်တော်မူပြီးလျှင် အသက်သတ်မှု စသော အကုသိုလ်ကံကြောင့် အပါယ်ငရဲ ကျရပုံကို ဤသို့ ပြတော်မူလေသည်။

အသက်သတ်သူဟူသမျှ မပေးသည်ကို ခိုးယူသူဟူသမျှ ကာမတို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်သူဟူသမျှ မဟုတ်မမှန် ပြောသူဟူသမျှသည် အပါယ်ငရဲကျ၏ ဟု ဟောလေ့ယူလေ့ရှိသော ဆရာ၏ တပည့်အား "အသက်သတ်သူဟူသမျှသည် အပါယ်ငရဲကျ၏ဟု ငါ့ဆရာသည် ဟောလေ့ ယူလေ့ရှိ၏၊ ငါသည် အသက်သတ်မိ၏၊ ငါသည်လည်း အပါယ်ငရဲကျသူ ဖြစ်၏'' ဟု အယူမှားကို ရ၍၊ "ထို

စကား ထိုစိတ် ထိုအယူကို မစွန့်လျှင် ငရဲကျရ၏"ဟု ဟောတော်မူ၏၊ အဒိန္နာဒါန စသော အကုသိုလ်ကံတို့ကိုလည်း ဤနည်းအတူပင် ဟောတော်မူ၏။

ထို့နောက် အကုသိုလ်ကံကို ပယ်စွန့်နိုင်ရန် အယူမှန်ကိုလည်း ဤသို့ ဟောတော်မူပြန်သည်၊ "ရှာသူကြီး မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်း အမျိုးမျိုးဖြင့် ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါန ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ မုသာဝါဒ အကုသိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့တော်မူ၏၊ ရှောင်ကြဉ်ရန်လည်း ဟောတော်မူ၏၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သည် "မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အသက်သတ်ခြင်းကို ကဲ့ရဲ့တော်မူ၏၊ ရှောင်ကြဉ်ရန်လည်း ဟောတော်မူ၏၊ သူအသက်ကို ဤရွေ့ဤမျှ ငါသတ်မိ၏၊သူအသက်ကို ဤရွေ့ ဤမျှသတ်မိခြင်းသည် မကောင်း၊ သို့သော်လည်း ငါသည် ထိုအသက်သတ်မိခြင်းအကြောင်းကြောင့် နှလုံးမသာ ဖြစ်နေလျှင် ထိုပြုပြီးသော မကောင်းမှုသည် မပြုရာလည်းရောက်မည် မဟုတ်ဟု ဆင်ခြင်ကာ ထိုအသက်သတ်မှုတို့ကို စွန့်၍ နောင်အခါ၌လည်း အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်လျက် မကောင်းမှုကို စွန့်၏၊ မကောင်းမှုမှ လွန်မြောက်၏"ဟု ပါဏာတိပါတကိုပယ်စွန့်ပုံကိုလည်းကောင်း ထို့အတူ အဒိန္နာဒါန, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ, မုသာဝါဒတို့ကို ပယ်စွန့်ပုံကိုလည်းကောင်း ဟောပြတော်မူပြီးလျှင် သုစရိုက်ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံစေကာ ဗြဟ္မဝိဟာရ လေးပါးတို့ကို ပွားများ၍ ရူပါဝစရအပွနာဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကံဖြစ်ပုံကို လည်းကောင်း ထိုမဟဂ္ဂုတ်ဂရုကကံက အသက်သတ်ခြင်း ပါဏာတိပါတကံစသော ကာမာဝစရကံကို လွှမ်းမိုးသွား၍ ကာမာဝစရကံ အကျိုးမပေးနိုင်တော့ပုံကိုလည်းကောင်း ဟောပြတော်မူသည်။

ဤသုတ်သည် ပြုမိသောအကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ နောင်တ-တဖန် ပူပန်မှုကို မဖြစ်စေပဲ ထိုအကုသိုလ်ကို နောင်တဖန် မပြုမိအောင် ရှောင်ကြဉ်ရန်နှင့် အကုသိုလ်ကိုပယ်နိုင်သော ဂရုကကံကို အားထုတ်ရန်ကိုသာ ဟောပြသော သုတ်ဖြစ်သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်ပြောသကဲ့သို့ မကောင်းမှုအကုသိုလ်ပြုသူတိုင်း အပါယ်ကျ၏ဟူသောစကားသည်ကံကို လက်ခံကျင့်သုံးသူနှင့်သာ ဆိုင်ကြောင်း ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မမူ၊ စောဒက ဆရာတော်များကလည်း ဤသို့ စောဒနာမှု မပြုကြပေ၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ အလိုကား ထိုမကောင်းမှု အကုသိုလ်တို့ကို မစဲလမ်း၊ ပြန်လည်မစဉ်းစားသော် ထို အကုသိုလ်မှလွတ်၏ ဟူသော စကားသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ အလိုမဟုတ်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ အလိုသာဖြစ်သည်၊ မိမိအလိုကို ဗုဒ္ဓဘုရား အလိုဖြစ်အောင် လုပ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင် အလိုအားဖြင့်ကား အကုသိုလ်ကို

၁။ သံ မြန် ၂၊ ၄၉၈။

လုပ်ချင်သလောက်လုပ် မစ္ဆဲလမ်းလျှင်ပြီးရော၊ မစ္ဆဲလမ်းလျှင် ထိုကံမှလွတ်၏ဟု ဆိုလို၏၊ ဤအယူသည်ကား 'နတ္ထိ သုကတဒုက္ကတာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိဘာကော' စသော က်-က်၏ အကျိုးကိုပယ်သော တိတ္ထိတို့၏ အလိုနှင့် ကိုက်ညီပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်သည် စုဒိတက၏ အထောက်အကူမဖြစ်နိုင်ချေ။

(ဈ) နဝမသောဓနာကိုသုံးသပ်ချက်

၁၅။ ကံအားလုံးမှ စွန့်သူသည်သာလျှင် ဆင်းရဲအပေါင်းမှ လွတ်ကြောင်းကို သုတ္တာနိပါတ် သဘိယသုတ် ၃၄၀-တွင် "အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆင်းရဲကျိုးဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်သော အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ကံဟူသမျှတို့ကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် လွှင့်မှုတ်ထုတ်ပစ်၍ လှည့်ပတ်မှု မာယာ, မောက်မာမှု မာန, အမျက်ထွက်မှု ဒေါသတို့ကို ပိုင်းခြားသိလျက်(ဖြစ်ကြောင်း, ဖြစ်ခြင်း, ချုပ်ခြင်း, ချုပ်ကြောင်း) ရုပ်နာမ်တို့၏ အဆုံးကို ပြုအံ့ဟု ကျင့်သော ပရိဗ္ဗာဇကအဖြစ်သို့ ရောက်၏၊ ပရိဗ္ဗာဇကဆိုသည်မှာ ကံကို လွှင့်မှုတ်ထုတ်ပစ်သူ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည် ဘုရား" ဟု နဝမသောဓနာကို လျှောက်ထားလေသည်။

ဤသောဓနာလာ သာဓကစကားရပ်သည် သုတ္တနိပါတ်၌ လာသော—

ဒုက္ခဝေပက္ကံ ယဒတ္ထိ ကမ္မံ၊
ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ ဝါပိ မဇ္ဈေ။
ပရိဗ္ဘဉ္ဇယိတ္ထာ ပရိညာစာရီ၊
မာယံ မာနမထောပိ လောဘကောဓံ။
ပရိယန္တမကာသိ နာမရူပံ၊
တံ ပရိဗ္ဗာဇကမာဟု ပတ္တိပတ္တံ[1]။

ဟူသောဂါထာ၏ မြန်မာပြန်ဖြစ်သော်လည်း သခင်မြတ်ဆိုင် တင်ပြသည့် အဓိပ္ပာယ်သည် လွဲမှားနေသည်၊ အမှန်မှာ "အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆင်းရဲကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်ကံကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပယ်ထုတ် လွှင့်မှုတ်၍ လှည့်ပတ်မှုမာယာကို လည်းကောင်း ထောင်လွှားမှုမာနတို့ကို လည်းကောင်း လောဘ ဒေါသကိုလည်းကောင်း ပိုင်းခြားသိလျက် ကျင့်သုံးပြီးလျှင် နာမ်ရုပ်တို့၏ အဆုံးကို ပြုခဲ့ပြီး အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ပရိဗ္ဗာဇကဟုဆိုကြကုန်၏"[2] ဟူ၍သာ ဖြစ်သည်။

ဤသုတ်သည်လည်း ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံမရှိ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးမရှိဟု ပယ်သော သုတ်မဟုတ်၊ စုဒိတကတို့ဆိုသကဲ့သို့ ယခုဘဝ

၁။ ခု ၁၊ ၃၆၁။ ၂။ ခု မြန် ၁၊ ၃၄၀။

ကောင်းစားချမ်းသာခြင်းသည် ရှေးအတိတ်ကံကြောင့် မဟုတ်ဟုလည်းမပြချေ၊ ပဋ္ဌမသောဓနာကို သုံးသပ်ရာ၌ ပြခဲ့သော ကံလေးမျိုးတို့တွင် မင်္ဂလာဖြင့် (ဝါ-မင်္ဂလာဏ်နှင့် ယှဉ်သော စတုတ္ထကံဖြင့်) ရှေးကံသုံးပါးတို့ကို ပယ်ထုတ်လွှင့်မှုတ်၍ မာယာ မာန လောဘ ဒေါသတို့ကို ပဟာနပရိညာဖြင့် ပိုင်းခြားသိလျက် ကျင့်သုံးကာ နာမ်ရုပ်၏အဆုံးကို ပြုပြီးလျှင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သူသည် ပရိပ္ပာဇကမည်၏ဟုသာ ပြခဲ့သောသုတ်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် စုဒိတက၏ စကားကို အထောက်အကူ မပြုနိုင်ချေ။

(ည) ဒဿမသောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

ဖဿကြောင့် ကံမြောက်ကြောင်းကို ဟောတော်မူပုံမှာ—

၁၆။ အင်္ဂုတ္တိရ် သတ္တကနိပါတ် နိဗ္ဗေဓိကသုတ် ၎၅၆-တွင် "ရဟန်းတို့ စေ့ဆော်မှု စေတနာဖြင့် ကိုယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ စိတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့ကို ပြုရကား စေတနာကို ကံဟူ၍ ငါဆို၏၊ ရဟန်းတို့ တွေ့ထိမှုဖဿသည် ကံတို့၏ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဖဿချုပ်ငြိမ်းမှုသည် ကံချုပ်ငြိမ်းမှုမည်၏၊ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိရာ မဂ်သည် ဖဿချုပ်ငြိမ်းရာ အကျင့်တည်း ဟု ဟောကြားထားပါသည် ဘုရား" ဟု ဒဿမသောဓနာကို လျှောက်ထားပြန်လေသည်။

ဤသောဓနာလာ သာဓကစကားရပ်သည် မှန်ကန်မှုမရှိချေ၊ အပြည့်အစုံ ပေါ်ပြဦးအံ့။

"ရဟန်းတို့ ကံကိုသိရမည်၊ ကံဖြစ်ကြောင်းကို သိရမည်၊ ကံတို့၏ထူးသည့်အဖြစ်ကို သိရမည်၊ ကံတို့၏အကျိုးကို သိရမည်၊ ကံချုပ်ငြိမ်းမှုကို သိရမည်၊ ကံချုပ်ငြိမ်းရာသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို သိရမည်" ဟူ၍ ငါဟောကြားအပ်သော ထိုစကားသည် အဘယ်ကိုစဲ၍ ဟောကြားအပ်သောစကား ဖြစ်သနည်း၊ ရဟန်းတို့ စေ့ဆော်တိုက်တွန်း၍ ကိုယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ စိတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ (ကုသိုလ် အကုသိုလ်) ကံကို ပြုရကား စေတနာကို ကံဟူ၍ ငါဆို၏။

ရဟန်းတို့ ကံဖြစ်ကြောင်းဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ရဟန်းတို့ တွေ့ထိမှုဖဿသည် ကံဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ရဟန်းတို့ ကံတို့၏ ထူးသည့်အဖြစ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ရဟန်းတို့ ငရဲ၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသောကံသည် ရှိ၏၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသောကံသည် ရှိ၏၊ ပြိတ္တာဘုံ၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသော ကံသည် ရှိ၏၊ လူ့ဘုံလောက၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသောကံသည် ရှိ၏၊ နတ်ဘုံ

လောကဌ္ဌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသောကံသည် ရှိ၏၊ ရဟန်းတို့ ဤသည်ကို ကံတို့၏ ထူးသည့်အဖြစ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ကံတို့၏အကျိုးဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ရဟန်းတို့ ယခုဘဝ၌ဖြစ်စေ ဒုတိယဘဝ၌ဖြစ်စေ အခြားအလှည့်ကြုံရာ ဘဝ၌ဖြစ်စေ ခံစားအပ်သော ကံတို့၏ အကျိုးကို သုံးမျိုးရှိ၏ဟု ငါဆို၏၊ ရဟန်းတို့ ဤသည်ကို ကံတို့၏အကျိုးဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ကံချုပ်ငြိမ်းမှုဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ရဟန်းတို့ တွေ့ထိမှုဖဿ ချုပ်ငြိမ်းမှုသည် ကံချုပ်ငြိမ်းမှုဖြစ်၏။

မြတ်သော အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော ဤမဂ္ဂင်သည်သာလျှင် ကံချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်၏၊ ဤကား အဘယ်နည်း၊ မှန်ကန်စွာ သိမြင်မှု။ပ။ မှန်ကန်စွာ တည်ကြည်မှုတည်း။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ အရိယာတပည့်သည် ဤသို့ ကံကိုသိ၏ ။ပ။ ဤသို့ ကံချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို သိ၏၊ ထိုအခါ၌ ထိုအရိယာတပည့်သည် ကံတို့ကို ချုပ်ငြိမ်းစေတတ်သော ကိုလေသာကို ဖောက်ခဲနိုင်သည့် ဤမြတ်သောအကျင့်ကို သိ၏။

"ရဟန်းတို့ ကံကိုသိရမည် ။ပ။ ကံချုပ်ငြိမ်းရာသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို သိရမည်"ဟူ၍ ငါဟောကြားအပ်သော ထိုစကားသည် ဤသည်ကိုစဲ၍ ဟောကြားအပ်သော စကားဖြစ်၏[1]။ (ဤကား အပြည့်အစုံဖြစ်သည်။)

သခင်မြတ်ဆိုင်သည် မိမိတို့၏ ရုပ်ဝါဒနှင့် မကိုက်ညီသော စကားရပ်များကို ချန်လှပ်၍ မပြည့်မစုံ ဖော်ပြကိုးကားထားလေသည်၊ ဤသုတ်သည် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နတ်နှင့်ငရဲ ပြိတ္တာမရှိဟူသော ဝါဒကိုလည်းကောင်း အကြောင်းကံကြောင့် အကျိုးဆက်ဖြစ်သည် မဟုတ်ဟူသော ဝါဒကိုလည်းကောင်း ထုံးအိုးထဲန္ဒိုက်သော လဲက်သည် ချက်ချင်းဖြူသလို ဒီဌ လက်တွေ့မျက်တွေ့ ကမ္မဝါဒကိုလည်းကောင်း အတိအလင်း ပယ်ရှားလျက် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူသော သုတ်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်သည် စုဒိတကတို့၏ ဝါဒကိုပယ်ရှားလျက် စောဒကဆရာတော်များ၏ စကားကိုသာ လေးလေးနက်နက် ထောက်ခံသော သုတ်ဖြစ်ပေသည်။

၁။ အင် မြန် ၂၊ ၄၅၆-၇။

(၄) ကောဒသမသောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၁၇။ ကံပြတ်မှ သံသရာ ပြတ်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓဘုရားသည် သုတ္တနိပါတ် ဒွယတာနုပဿနာသုတ် ၃၇၃-တွင် "ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆင်းရဲဒုက္ခအားလုံးဟူသည် အားထုတ်အပ်သော ကံဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ပွားရ၏၊ ဒုက္ခသည် အားထုတ်အပ်သော ကံကြောင့်ဖြစ်ရခြင်းတည်း ဟု ဤသို့သိ၍ ကံအားလုံးကို စွန့်ပယ်ပြီးလျှင် ကံကင်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ လွတ်မြောက်သော ဘဝတဏှာ ပြတ်ပြီးသော ငြိမ်းအေးသော ရဟန္တာအား သံသရာကုန်ပြီ၊ တဖန် ဘဝဖြစ်ရေးမရှိပြီဟူ၍ ဟောကြားထားပါသည်ဘုရား" ဟု ကောဒသမသောဓနာကို လျှောက်ထားလေသည်။

ဤသောဓနာလာ သာဓကသည် သုတ္တနိပါတ် ဒွယတာနုပဿနာသုတ်၌ လာသော—

ယံ ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ သမ္ဘောတိ၊ သဗ္ဗံ အာဏမ္ဘ ပစ္စယော။
အာဏမ္ဘာနံ နိရောဓေန၊ နတ္ထိ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝေါဓ

ဧတမာဒီနဝံ ဉတ္ဝာ၊ ဒုက္ခံ အာဏမ္ဘပစ္စယာ။
သဗ္ဗာဏမ္ဘံ ပဋိနိဿဇ္ဇ၊ အနာဏမ္ဘေ ဝိမုတ္တိနော။

ဥစ္ဆိန္နဘဝတဏှဿ၊ သန္တိစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါ[၁]။

ဟူသော ဂါထာတို့၏ မြန်မာပြန် ဖြစ်သည်၊ သို့သော် သခင်မြတ်ဆိုင် လျှောက်ထားချက်သည် မှန်ကန်ခြင်း မရှိသောကြောင့် အပြည့်အစုံ ဖော်ပြဦးအံ့။

"ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆင်းရဲဟူသမျှအားလုံးသည် အားထုတ်အပ်သော ကံနှင့်ယှဉ်သော ဝိရိယဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏၊ အားထုတ်အပ်သော ကံနှင့်ယှဉ်သော ဝိရိယတို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲခြင်း မရှိတော့ပေ။

ဆင်းရဲသည် အားထုတ်အပ်သော ကံနှင့်ယှဉ်သော ဝိရိယကြောင့်ဖြစ်၏ ဟု ဤသို့သော အပြစ်ကို သိ၍ အာ။ထုတ်အပ်သော ကံနှင့်ယှဉ်သော ဝိရိယအားလုံးကို စွန့်ပြီးလျှင် အားထုတ်မှုကင်းသော နိဗ္ဗာန်၌ လွတ်မြောက်မှုရှိသော ဘဝဘဏှာပြတ်ပြီးသော ငြိမ်းအေးသည့်စိတ်ရှိသော ရဟန်းအား ဇာတိဟူသော သံသရာကုန်ပြီ၊ တဖန်ဘဝသစ်မရှိတော့ပြီ"[၂]။ (ဤကား မြန်မာပြန် အပြည့်အစုံတည်း။)

၁။ ခု ၁၊ ၃၉၄။ ၂။ ခု မြန် ၁၊ ၃၇၃။

"ဒသမဝါရေ အာရမ္ဘပစ္စယာတိ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဝိရိယပစ္စယာ" ဟူသော အဋ္ဌကထာ ၂၂၄-နှင့်အညီ "အာရမ္ဘ" အရ အားထုတ်အပ်သော ကံနှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယကိုယူရသည်။

ဤသောဓနာသည် ပဉ္စမသောဓနာနှင့် အလားတူဖြစ်၍ ပဉ္စမသောဓနာကို သုံးသပ်ရာ၌ အကျယ်ပြုပြီးဖြစ်ရကား ထပ်မံသုံးသပ်ဖွယ် မလိုပြီ။

(၄) ဒွါဒသမသောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၁၈။ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် ကံအားလုံးကို ပယ်စွန့်ကြောင်း ဥဒါန်း အာယု-သင်္ခါရောဿဇ္ဇနသုတ်-၁၃၉-တွင် "မြတ်စွာဘုရားသည် အတုမဲ့နိဗ္ဗာန်နှင့် အဖန်ဖန်ဘဝဖြစ်မှုတို့ကို နှိုင်းချိန်လျက် ဘဝဖြစ်ရန် ကံကို စွန့်ပယ်ခဲ့လေပြီ၊ အဇ္ဈတ္တဋ္ဌ ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သော သတိဖြင့် မွေ့လျော်ကာ ချုပ်ဝတ်နှင့်တူသော မိမိသန္တာန်မှ ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးပြီးလေပြီဟုဟောကြားထားပါသည်ဘုရား" ဟု ဒွါဒသမ သောဓနာကို လျှောက်ထားပြန်လေသည်။

ဤသောဓနာလာ သာဓကသည် ဥဒါနပါဠိ အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနသုတ်၌ လာသော–

တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝံ၊ သဝသင်္ခါရမဝဿဇိ မုနိ။
အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော၊ အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝတ္တသမ္ဘဝံ[၁]။

ဟူသော ဂါထာ၏ မြန်မာပြန်ဖြစ်သည်၊ သို့သော် မှန်ကန်မှုမရှိ၊ အပြည့်အစုံမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် အတုမဲ့ နိဗ္ဗာန်နှင့် အဖန်ဖန်ဖြစ်မှု ဘဝကို နှိုင်းချိန်လျက် ဘဝကိုဖြစ်ရန် ပြုပြင်တတ်သော ကံကို စွန့်ပယ်ခဲ့လေပြီ၊ အဇ္ဈတ္တတရားဌ မွေ့လျော်ကာ ကောင်းစွာ တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်ဝတ်နှင့်တူသော မိမိသန္တာန်ရှိ ကိလေသာကွန်ရက်ကို ဖျက်ဆီးခဲ့လေပြီ[၂]။ (ဤကား ပြည့်စုံမှန်ကန်သော မြန်မာပြန် အဓိပ္ပာယ်တည်း။)

ဤဥဒါန်း ဂါထာသည်လည်း ပဉ္စမ သောဓနာကို သုံးသပ်ရာ၌ ပြခဲ့သည့် အတိုင်း အာရိယမဂ်ဖြင့် ကိလေသာကို ပယ်စွန့်ခြင်းအားဖြင့် ဘဝကို စီမံတတ်သော လောကီကံကို ဘုရားရှင် စွန့်ပယ်ပြီးဖြစ်ပုံကို ပြသောဂါထာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့်–

"အဝဿဇိ မုနိတိ။ပ။ ကမ္မက္ခယကရေန အာရိယမဂ္ဂေန အဝဿဇိ?" ဟူ၍ အဋ္ဌကထာဆရာဖွင့်ပြတော်မူသည်။

၁။ ခု ၁၊ ၁၅၂။ ၂။ ခု မြန် ၁၊ ၁၃၉။ ၃။ ဥဒါန်း၌၊ ၂၉၉။

အဓိပ္ပာယ်–မြတ်စွာဘုရားသည် စွန့်ပယ်ခဲ့လေပြီဟူသည်မှာ ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် အမြဲမရှိကုန်၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် မြဲ၏ စသောနည်းဖြင့် နှိုင်းချိန်လျက် မြတ်စွာဘုရားသည် ဘဝဋ္ဌအပြစ်, နိဗ္ဗာန်ဋ္ဌအကျိုးကို ရှုမြင်၍ ထိုခန္ဓာတို့၏ မူလဖြစ်သော ဘဝကို စိမ်တတ်သည့်ကံကို (ကံကုန်ခြင်းငှာဖြစ်၏ ဟု ကုက္ကုရဝတိက သုတ်၌ ဟောတော်မူခဲ့သော)ကံကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သည့် အရိယမဂ်ဖြင့် စွန့်ပယ်ခဲ့လေပြီ။

၁၉။ ဤသို့ အရိယမဂ်ဖြင့် ကံကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည်လည်း ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါခေါ်သော သမထဝိပဿနာတည်းဟူသော ကာမာဝစရကံနှင့် ကင်း၍ အလျှင်းပင် မဖြစ်နိုင်ချေ၊ သမထ ဝိပဿနာတည်းဟူသော ကာမာဝစရကံဖြင့် အဆင့်ဆင့်တက်ကာ အရိယမဂ်ကို ရနိုလျက် ထိုအရိယမဂ်ဖြင့် ကံ ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်တော်မူသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ထိုဂါထာ၌ "အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော"ဟူသော ပါဠိဖြင့် ပြတော်မူသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်း—

> "သော ဟိ ဝိပဿနာဝသေန အဇ္ဈတ္တရတော၊ သမထဝသေန သမာဟိတောတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗဘာဂတော ပဋ္ဌာယ။ပ။ ဧဝံ ကိလေသပဟာနေန ကမ္မံ ပဇဟိ"ဝ

ဟု ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

အဓိပ္ပာယ်ခွဲ၍ပြအံ့၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ဝိပဿနာဖြင့် အဇ္ဈတ္တ၌ မေ့လျော့ကာ သမထဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်ရှိလျက် ဤသို့ဤပုံ ရွေ့အဖို့မှစ၍ သမထဝိပဿနာ အစုမ်းဖြင့် ချုပ်တော်ကဲ့သို့ အတ္တဘော ကို ဖွဲ့ယှက်၍ တည်သော မိမိ၌ဖြစ်သည့်အတွက် "အတ္တသမ္ဘဝ"ဟု အမည်ရသော ကိလေသာအားလုံးကို ဖျက်ဆီးတော်မူလေပြီ၊ ကိလေသာမရှိခြင်းကြောင့်ပင် ကံသည် ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေနိုင်တော့ရကား ပယ်စွန့်ပြီး မည်တော့၏၊ ဤသို့ဤပုံ ကိလေသာကို ပယ်စွန့်ခြင်းဖြင့် ကံကိုပယ်စွန့်ပြီ၊ ဤကား မြတ်စွာဘုရား၏ ကံကိုပယ်စွန့်တော်မူပုံ ဖြစ်သည်။

သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ပိဋကမြန်မာပြန်များကို ဖတ်တတ်ကာမျှဖြင့် အင်္ဂပွာယတ္ထကို ကျနသေချာ မသိပါပဲလျက် "ကံကို ပယ်စွန့်ပြီ"ဟူသော စကားလုံးမျှကို ယူ၍ အမြွက်ထောင်ကာ အကိရိယဝါဒ တိတ္ထိယဟံခွန်အလံကို လွှင့်ထူသူသာ ဖြစ်ပေသည်။

၁။ ဥဒါန်း ၎၊ ၂၉၉-၃၀၀။

(၄) သောဓနာနိဂုံးကို သုံးသပ်ချက်

၂၀။ "အထက်ပါသုတ္တန်အထောက်အထားများကြောင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အကြောင်းအကျိုးကို ဆက်ကာမပြုတ် ကျင့်ကြံသည်တော်သော ဘဝသံသရာ၏ အထောက်အကူ ကံတရားတို့ကို ပယ်စွန့်တော်မူကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည် ဘုရား" ဟု နိဂုံးစကားကို သခင်မြတ်ဆိုင်က လျှောက်ထားလေသည်။

ဘဝသံသရာ၏ အထောက်အကူ ကံတရားတို့ကို မြတ်စွာဘုရား ပယ်စွန့်တော်မူသည်ကား မှန်၏၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဇနယ်ဝင် သူတော်စင်ဟူသမျှတို့သည်လည်း ဘုရားရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့ ကံပယ်ပြီးဖြစ်သည်ကို သိကြကုန်၏၊ "ကုသလံ ကုသလံ ဇဟံ" ဟူသော နမက္ကာရသင်ဦးစ ကျောင်းသားသူငယ်ကလေးများပင် သိမြင်ကြကုန်၏၊ ကံပယ်ရန် နည်းမှန်လမ်းမှန်ကိုလည်း ဆရာစဉ်ဆက် ဟော်မြွက်ပြသ ဩဝါဒဖြင့် သိကြရကား အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ကံကိုပယ်နိုင်ရန် ရည်သန်လျက် သဒ္ဓါဆန္ဒ ဝီရိယအလျောက် မကောက်မကွေ့ ချမ်းမြေ့ဖြောင့်တန်းသည့် လမ်းရိုးလမ်းဟောင်းသို့ မစောင်းမသွေ လျှောက်၍နေကြကုန်၏။

သခင်မြတ်ဆိုင်တို့သည် ကံမရှိ ကံ၏အကျိုးမရှိဟူ၍ ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ပယ်ကာ တိတ္ထိဝါဒနှင့် ကံ· ကံ၏အကျိုးပေးကို ပယ်စွန့်သော ဗုဒ္ဓဝါဒကို ကွဲပြားစွာ နားမလည်ခြေ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒသည်ကား ကံရှိ၏၊ ကံ၏အကျိုးရှိ၏၊ သို့သော် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကိုရ၍ ရဟန္တာဖြစ်သောအခါ ထို ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ပယ်စွန့်သည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့၏ သုံးသပ်ချက်

၂၁။ စောဒက စုဒိတကတို့၏ အဆိုနှစ်ရပ်ကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ စိစစ်သုံးသပ်တော်မူကြရာ စုဒိတကတို့၏ ရေးသားချက်များဌ—

(က) ကောင်းမှုပြုသူအတွက် အကျိုးတရားနှင့် ဘုံနန်းများ, မကောင်းမှုပြုသူအတွက် အပြစ်ဒဏ်များသည် စိတ်ကူးသက်သက်ဖြင့် လူသားတို့၏ စိတ်ကို ဖြားယောင်းသွေးဆောင်ခြင်း ခြောက်လှန့်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ (အမှန်စင်စစ်မရှိဟုဆိုလိုသည်။)

(ခ) ယခုဘဝဌ် ကောင်းစားချမ်းသာနေခြင်းသည် ရှေးရှေးဘဝက ကုသိုလ်ကံကြောင့်မဟုတ်၊ ယခုဘဝအလုပ်၏ ကျေးဇူးသက်သက်သာ ဖြစ်သည်၊ ယခုဘဝဌ် ချမ်းသာခြင်းကို ရှေးရှေးဘဝက ကုသိုလ်ကံကြောင့်ဟု ယုံကြည်လျှင် ပုဗ္ဗကတဟေတုဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်၊ အဓမ္မဖြစ်သည်။

(ဂ) ကုသိုလ်အကုသိုလ်အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဆက်ဖြစ်သည်ဟူသော ကမ္မဿကတာလမ်းစဉ်သည် ဗြာဟ္မဏဝေဒမှ မြစ်ဖျားခံလာသည်။ သံသရာလည်နေရေးကိုသာ အားပေ,သော တရားဖြစ်သည်။

(ဃ) ဗုဒ္ဓ၏ မူရင်းဒေသနာ၌ အတိတ်ကံကို အစဲပြုသော ပရမ္မရကာမာဝစရကုသိုလ် အကုသိုလ်မျိုးကို စဲယူ လက်ခံယုံကြည်ရန် မပါမရှိ။

(င) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာအရ အတိတ်ဘဝအကြောင်းကြောင့် ယခုဘဝ၌ အကျိုးတရားဖြစ်ရသည်ဟူသော အယူအဆသည် အတ္တလမ်းစဉ်ဝိညာဏ်စဲအနှောတရားများ ဖြစ်သည်ဟူသော ကောက်နုတ်ချက်တို့ကို တွေ့ရသည်။

(က)အမှာ် သောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၂၂။ (က) ဤကောက်နုတ်ချက်များကို ခြုံငုံသုံးသပ်သော် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံနှင့် ထိုကံ၏အကျိုးတရားကို ပယ်ရှားကြသူများဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်၊ ထိုစုဒိတကတို့၏ ကံ-ကံ၏ အကျိုးကို ပယ်သော အယူဝါဒသည် ဧစာဒကဆရာတော်များတင်ပြသော စူဠကမ္မဝိဘင်္သုတ်, တပနီယသုတ်, အတပနီယသုတ်စသော ဘုရားဟော ဒေသနာတော်များနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်လေသည်၊ တိတ္ထိတို့၏ အယူဝါဒသာ ဖြစ်လေသည်၊ ကံ၏အကျိုး ဘုံနန်းနှင့်အပြစ်ဒဏ်တို့ကို စိတ်ကူးသက်သက် ဖြားယောင်းချက်ဟု စွပ်စဲခြင်းသည် အောက်ပါ ဘုရားဟောပါဠိတော်များနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်ပေသည်။

အခါတပါး၌ သုဘလုလင်သည် မြတ်စွာဘုရားထံမှောက်သို့ လာရောက်၍ "အရှင်ဂေါတမ လူဖြစ်ကြသူတို့မှာ လူအချင်းချင်းတူကြပါလျက် အယုတ်အမြတ် ကွဲပြားနေကြရသည်ကို တွေ့မြင်နေရပါသည်၊ အချို့က အသက်တို၍ အချို့က အသက်ရှည်ကြပါသည်၊ အချို့က အနာရောဂါများ၍ အချို့က အနာရောဂါ ကင်းကြပါသည်၊ အချို့က အရုပ်ဆိုး အကျည်းတန်၍ အချို့က အဆင်းလှကြပါသည်၊ အချို့က အခြံအရံမဲ့၍ အချို့က အခြံအရံများကြပါသည်၊ အချို့က စည်းစိမ်ဥစ္စာနည်းပါး၍ အချို့က စည်းစိမ်ဥစ္စာ ပေါများကြပါသည်၊ အချို့က အမျိုးယုတ်၍ အချို့က အမျိုးမြတ်ကြပါသည်၊ အချို့က ပညာမဲ၍ အချို့က ပညာရှိကြပါသည်၊ ဤသို့ ကွဲပြားရခြင်း၏ အကြောင်းအထောက်အပံ့ကား အဘယ်ပါနည်း" ဟု လျှောက်ထားရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "လုလင် သတ္တဝါတို့သည် ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကုန်၏၊ ကံ၏အမွေခံတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ကံသာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်၏၊ ကံသာလျှင် ဆွေမျိုး

ရှိကုန်၏၊ ကံသာလျှင် ကိုးစားထောက်တည့်ရာ ရှိကုန်၏၊ ကံသာလျှင် သတ္တဝါတို့ကို အယုတ်အမြတ်ဖြစ်အောင် ဝေဖန်၏" ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။

"အရှင်ဂေါတမ ဤအကျဉ်းဟောထားသော တရားစကား၏ အနက်သဘောကို မသိနားမလည်ပါ၊ အကျယ်ဝေဖန်၍ ဟောတော်မူပါ" ဟု သုဘလုလင်က တောင်းပန်ခြင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အကျယ်ဝေဖန်၍ ဟောတော်မူသည်၊ ထိုဝေဖန်ချက်ကို အနည်းငယ်ချုံး၍ ပြလိုပေသည်။

ဤလောက၌ သူတပါးအသက်ကို သတ်လေ့ ရှိသူသည် သေသည်မှနောက်၌ ငရဲသို့ ရောက်ရတတ်၏၊ အကယ်၍ ငရဲသို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့လျှင် အသက်တိုရ၏၊ အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်လေ့ ရှိသူသည် သေသည်မှနောက်၌ နတ်ပြည်သို့ရောက်ရတတ်၏၊ အကယ်၍ နတ်ပြည်သို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့လျှင် အသက်ရှည်ရ၏။

ဤလောက၌ သတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲလေ့ရှိသူသည် သေသည်မှနောက်၌ ငရဲသို့ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ ငရဲသို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လျှင် အနာရောဂါများ၏၊ သတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲလေ့မရှိပဲ သနားကြင်နာလေ့ရှိသူသည် သေသည်မှနောက်၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ နတ်ပြည်သို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လျှင် အနာရောဂါကင်းရှင်း၍ ကျန်းမာရေးကောင်းတတ်၏။

ဤလောက၌ အမျက်ဒေါသကြီးသောသူသည် သေသည်မှနောက်၌ ငရဲသို့ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ ငရဲသို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လျှင် အရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်တတ်၏၊ ဒေါသမကြီးသူသည် သေသည်မှနောက်၌ နတ်ပြည်သို့ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ နတ်ပြည်သို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လျှင် အဆင်းလှပ၏။

ဤလောက၌ သူတပါး ကောင်းစားသည်ကို မနာလိုငြူစူခြင်း "ဣဿာ" တရား အားကြီးသူသည် သေသည်မှနောက်၌ ငရဲသို့ ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ ငရဲသို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လျှင် အခြံအရံနည်းပါးရ၏၊ သူတပါးတို့ကောင်းစားသည်ကို မနာလိုငြူစူခြင်းကင်းသူသည် သေသည်မှနောက်၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ နတ်ပြည်သို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သော် အခြံအရံပေါများ၏။

ဤလောက၌ ဒါနမပြုပဲ မစ္ဆရိယအားကြီးသူသည် သေသည်မှနောက်၌ ငရဲသို့ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ ငရဲသို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လျှင် စည်းစိမ်ဥစ္စာ နည်းပါး၏၊ ဒါနပြုလေ့ရှိသူသည် သေသည်မှနောက်၌ နတ်ပြည်သို့

ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ နတ်ပြည်သို့ မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လျှင် စည်းစိမ်ဥစ္စာ ပေါများကြွယ်ဝ၏။

ဤလောက၌ ခက်ထန်ထောင်လွှား မာနတရား အားကြီးသူသည် သေသည်မှ နောက်၌ ငရဲသို့ ရောက်တတ်၏၊အကယ်၍ ငရဲသို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့လျှင် အမျိုးယုတ်ညံ့၏၊ မခက်ထန် မကောင်လွှားပဲ နှိုဝါတတရား ရှိသူသည် သေသည်မှနောက်၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်တတ်၏၊အကယ်၍ နတ်ပြည်သို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့လျှင် အမျိုးမြတ်သူဖြစ်ရ၏။

ဤလောက၌ "အဘယ်တရားသည် ကုသိုလ်ပါနည်း၊ အဘယ်တရားသည် အကုသိုလ်ပါနည်း" စသည်ဖြင့် သမဏဗြာဟ္မဏ တို့ထံ မမေးမမြန်းသူသည် ပြုသင့်သည်ကိုမပြု၊ မပြုသင့်သည်ကို ပြုမိခြင်းကြောင့် သေသည်မှနောက်၌ ငရဲသို့ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ ငရဲသို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သော် ပညာမဲ့သူဖြစ်ရ၏၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်စသည်တို့ကို မေးမြန်းလေ့ရှိသူသည် မပြုသင့်သည်ကို ရှောင်ကြဉ်၍ ပြုသင့်သည်ကို ပြုခြင်းကြောင့် သေသည်မှနောက်၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်တတ်၏၊ အကယ်၍ နတ်ပြည်သို့မရောက်ပဲ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လျှင် ပညာကြီးသူဖြစ်ရ၏ဟု အကျယ်ဝေဖန်၍ ဟောကြားတော်မူလေသည်။

(ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ ၂၄၃-မှ-၂၄၉၊ မြန်မာ ၂၄၆-မှ-၂၅၂၊ ယင်းအဋ္ဌကထာ ၁၇၅-၁၈၀)

၂၃။ ဣတိဝုတ္တကပါဠိ တပနိယသုတ် နှာ-၂၁၂-၌ ကုသိုလ်ကံကို မပြုပဲ အကုသိုလ်ကံကို များစွာပြုခြင်းကြောင့် ငရဲသို့ ရောက်ရပုံကိုလည်းကောင်း ယင်းပါဠိ အတပနိယသုတ် နှာ-၂၁၃ ၌လည်း အကုသိုလ်ကံကိုမပြုပဲ ကုသိုလ်ကံကို များစွာပြုခြင်းကြောင့် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရပုံသို့လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်၊ စောဒနာလွှာ၌ အကျယ်ပါပြီးဖြစ်၍ မခဲ့တော့ပြီ။

၂၄။ ထို့ပြင်လည်း အသက်သတ်မှု "ပါဏာတိပါတ"၊ မပေးသည်ကို ခိုးယူမှု "အဒိန္နာဒါန"၊ ကာမတို့၌ မှားယွင်းစွာကျင့်မှု "ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ"၊ မဟုတ်မမှန်ပြောဆိုမှု "မုသာဝါဒ"၊ ကုန်းတိုက်မှု "ပိသုဏဝါစာ"၊ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော စကားကိုပြောမှု "ဖရုသဝါစာ"၊ ပြိန်ဖျင်းယောင်ယောစကားကို ပြောမှု "သမ္ဖပ္ပလာပ"၊ သူတပါးစည်းစိမ်ကို မိမိစည်းစိမ်ဖြစ်လျှင် ကောင်းလေစွဟု မတရားလိုချင်မှု "အဘိဇ္ဈာ"၊ သူတပါး သေကြေပျက်စီးစေလိုမှု "ဗျာပါဒ"၊ လှူရကျိုးမရှိ ပူဇော်ရကျိုးမရှိ ညှဉ်ဝတ်ပြုရကျိုးမရှိ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးဝိပါက်မရှိ ဤလောကမရှိ တပါးသောလောကမရှိ စသည်ဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ သိမြင်ယူဆမှု "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ"၊ ဤအကုသလ ကမ္မပထတရားဆယ်ပါး

တို့ကို အသာဓု=မကောင်းသောတရား၊ ဒုက္ခဝိပါက=ဆင်းရဲကျိုးရှိသော တရားစသော ၂၁-ပါးသော အမည်တို့ဖြင့် ဟောတော်မူသည်၊ ထို့မှအပြန်ဖြစ်သော အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှုစသော ကုသလကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးတို့ကို သာဓု=ကောင်းသောတရား၊ သုခဝိပါက=ချမ်းသာကျိုးရှိသော တရားစသော ၂၁-ပါးသော အမည်တို့ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ (အင်္ဂုတ္တိုရ် ဒသကနိပါတ်၊ ၄၁၂-မှ ၄၁၈) ဤသုတ်ပေါင်း ၂၁-သုတ်တို့ဖြင့် အကုသိုလ်ကံနှင့် ကုသိုလ်ကံတို့ကို ဘုရားရှင်ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူသည်။

၂၅။ ယင်းပါဠိတော် ၄၉၀-မှ-၄၉၇-ပဌမနိရယသဂ္ဂသုတ်, ဒုတိယနိရယသဂ္ဂသုတ်, မာတုဂါမသုတ်, ဥပါသိကာသုတ်, သံသပ္ပနီယသုတ်တို့၌—

"ဒသဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ" စသည်ဖြင့် ပါဏာတိပါတ စသော အကုသလကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူသည် ငရဲ၌ ဖြစ်ရ၏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊

"ဒသဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံသဂ္ဂေ" စသည်ဖြင့် ပါဏာတိပါတ ဝိရတိ စသော ကုသလကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူသည် နတ်ပြည်၌ဖြစ်ရ၏ ဟူ၍လည်းကောင်း ကံ-ကံ၏ အကျိုးများကို ဟောကြားတော်မူသည်။

၂၆။ အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော် အဋ္ဌကနိပါတ်၊ ၇၀-၇၂ ဒါနူပပတ္တိသုတ်၌ သမဏ, ဗြာဟ္မဏအား ထမင်း အဖျော် အဝတ် ယာဉ် ပန်း နံ့သာ နံ့သာပျော်း အိပ်ရာနေရာကျောင်း ဆီမီးအလှူကို ပေးလှူခြင်းကြောင့် စိတ်တောင့်တသည့်အတိုင်း လူ့ပြည်နတ်ပြည်တို့၌ ဖြစ်ရ၏၊ စျာန်ရလျှင် ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဖြစ်ရ၏ ဟု ဟောတော်မူသည်။

၂၇။ ယင်းပါဠိတော် ၇၂၊ ၇၄-ပုဋိကိရိယ ဝတ္ထုသုတ်၌ ဒါန, သီလကို အနည်းငယ်မျှ ပြု၍ ဘဝနာကို မပြီးစေသူသည် ဘုန်းကံနည်းသော အောက်တန်းစားလူဖြစ်ရ၏၊ ဒါန, သီလကိုအတိုင်း အရှည်အားဖြင့် ပြု၍ ဘဝနာကို မပြီးစေသူသည် ဘုန်းကံကြီးမားသည့် အထက်တန်းစား လူဖြစ်ရ၏၊ ဒါန, သီလကိုအလွန် အကဲပြု၍ ဘဝနာကို မပြီးစေသူသည် နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌ ဖြစ်၍ အသက်ရှည်ခြင်း စသော ဆယ်မျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် အခြားနတ်တို့ထက် သာလွန်နိုင်၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

၂၈။ ယင်းပါဠိတော် ၇၆-၇၇- အဘိသန္ဒသုတ်၌ ချမ်းသာကိုဆောင်တတ်သော နတ်ပြည် အကျိုးငှါဖြစ်သော ချမ်းသာသောအကျိုးကိုပေးတတ်သော နတ်ပြည်၌ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော (သရဏကုံ သုံးပါးနှင့် ငါးပါးသီလ

ဆောက်တည်ခြင်း ဟူသော) ကောင်းမှု အထူ ကုသိုလ် အလျဉ်ရှစ်မျိုးတို့သည် အလိုရှိခြင်း နှစ်သက်ခြင်း စိတ်နှလုံးကို ပွားစေခြင်း အကျိုးစီးပွားဖြစ်ခြင်း ချမ်းသာခြင်း အကျိုးငှါ ဖြစ်ကုန်၏ ဟု ဟောတော်မူသည်။

၂၉၊ ယင်းပါဠိတော် ၇၇-၇၈ ဒုစ္စရိတဝိပါကသုတ်၌ ကာယဒုစရိုက်သုံးပါး, ဝစီဒုစရိုက် လေးပါး နှင့် သုရာမေရယပါန ဒုစရိုက်တို့ကို မှီဝဲပွားများ အကြိမ်များစွာပြုအပ်သော် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံ၌ဖြစ်ရ၏၊ ပါဏာတိပါတ၏ အပေါ့ဆုံး အကျိုးကား အသက်တိုတတ်၏၊ အဒိန္နာဒါန၏ အပေါ့ဆုံးအကျိုးကား စည်းစိမ်ဥစ္စာ ပျက်စီးတတ်၏၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၏ အပေါ့ဆုံးအကျိုးကား ရန်သူများ၏၊ မုသာဝါဒ၏ အပေါ့ဆုံးအကျိုးကား မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲခံရတတ်၏၊ ပိသုဏဝါစာ၏ အပေါ့ဆုံးအကျိုးကား အဆွေခင်ပွန်းတို့နှင့် ကွဲပြားတတ်၏၊ ဖရုသဝါစာ၏ အပေါ့ဆုံးအကျိုးကား မနှစ်သက်ဖွယ်သော အသံကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ (အသံမကောင်းသူ ဖြစ်တတ်၏) သမ္ဖပ္ပလာပ၏ အပေါ့ဆုံးအကျိုးကား မနာယူအပ်သော စကား ရှိသူဖြစ်တတ်၏ (မိမိစကားကို သူတပါးတို့က မနာယူ မလေးစား မယုံမကြည် ဖြစ်တတ်၏) သေရည်သေရက် သောက်ခြင်း၏ အပေါ့ဆုံး အကျိုးကား အရူးအနှမ်းဖြစ်တတ်၏ ဟု ဟော တော်မူသည်။

၃၀။ အင်္ဂုတ္တိုရ် ပဉ္စကနိပါတ် ၂၇-၂၈ သုမနာသုတ်၌ သဒ္ဓါသီလ ပညာတို့ တူမျှကြစေကာမူ ဒါနရှင်ဖြစ်သော နတ်လူတို့က ဒါနရှင်မဟုတ်သော နတ်လူတို့ကို အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်း, ချမ်းသာခြင်း , အခြံအရံများခြင်း , အကြီးအကဲဖြစ်ရခြင်း ဟူသော ငါးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် သာလွန်၏၊ ရဟန်းချင်းသော်မှ မတူကြပဲ ဒါနရှင် ရဟန်းက ဒါနရှင်မဟုတ်သောရဟန်းကို သက်နှံ, ဆွမ်း, ကျောင်း, ဆေး ပစ္စည်းလေးပါးနှင့် သီတင်းသုံးဖော်တို့က နှစ်ခြိုက်ဖွယ် ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ဖြင့် ဆက်ဆံ၍ နှစ်ခြိုက်ဖွယ် အပူဇော်ခံရခြင်းဟူသော ငါးမျိုးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် သာလွန်၏ဟု ဟောတော်မူသည်။

၃၁။ ထိုမှတပါး နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ၏ တပည့် အသိပန္နက၏သား ရှာသူကြီးအား ယခုဘဝ၌ ကြီးပွားချမ်းသာနေခြင်းသည် ကုသိုလ်ကံအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဟောတော်မူပုံကို သင်္ဃာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၌ အောက်ပါအတိုင်း တွေ့နိုင်ပေသည်။

"ရှာသူကြီး ဤကမ္ဘာမှ(နောက်) ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာတို့ တိုင်အောင် ငါ အောက်မေ့သည်ရှိသော် ချက်ပြီးဆွမ်းကို လောင်းလှူရုံမျှဖြင့် ပျက်စီးဘူးသော အမျိုးသား တဦးတယောက်ကိုမျှ ငါ မသိ၊ စင်စစ်သော် ကား ကြွယ်ဝ ကုန်, များသော ဥစ္စာရှိကုန်, များသော ဧရာဇ်ရှိကုန် များသော အသုံးအဆောင် ရှိကုန်, များသော ဥစ္စာစပါး ရှိကုန်သော

အမျိုးသား အားလုံးတို့သည် ပေးလှူခြင်းကြောင့်လည်း ကြီးပွား ကုန်၏၊ မှန်ကန်မှု သစ္စာကြောင့်လည်း ကြီးပွားကုန်၏၊ အကျင့်သီလ ကြောင့်လည်း ကြီးပွားကုန်၏"[၁]။

ဤသို့ ကံ-ကံ၏ အကျိုးတရားကို ဟောကြားရာ ဒေသနာတော်တို့ကား ဘုရားဟောဖော် ပဋ္ဌကတ်တော်၌ ရာပေါင်းများစွာ ရှိပေသည်။

၃၂။ ဤလောက၌လည်း စီးပွားရေး, ပညာရေး, ကျန်းမာရေး စသည်တို့ ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားအားထုတ်နေကြသူချင်း တူပါလျက် ကံတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် အကျိုးပေး ကွာခြားလျက် အဆင့်အတန်း ကွဲပြားနေကြသည်တွင်ကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်နေကြရပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကံ—ကံ၏ အကျိုးတရားတို့သည် စိတ်ကူးသက်သက် မဟုတ်၊ လူသား၏စိတ်ကို ဖြားယောင်း သွေးဆောင်ခြင်း ခြောက်လှန့်ခြင်းလည်း မဟုတ်ပဲ မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားခဲ့သော သဘာဝဓာတ်မှန် တရားများသာ ဖြစ်ကြပေသည်။

၃၃။ "ယခုဘဝ၌ ကောင်းစား ချမ်းသာနေခြင်းသည် ရှေးရှေး ဘဝက ကုသိုလ်ကံကြောင့် မဟုတ်၊ ယခုဘဝ အလုပ်၏ ကျေးဇူးသက်သက်သာ ဖြစ်သည်" ဟူသော ရေးသားချက်သည် မပြည့်စုံသော အမြင်သာ ဖြစ်သည်၊ တနည်းအားဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်တဘဝကိုသာ ကျဉ်းမြောင်းစွာမြင်သော ရုပ်ဝါဒအမြင်သာ ဖြစ်သည်၊ စာဒကဆရာတော်များ တင်ပြသည့် နိဒါနသုတ်နှင့် လည်းကောင်း၊ သင်္ခေတနိကသုတ် စသည်တို့နှင့် လည်းဂေါင်း ဆန့်ကျင်၏။

အနည်းငယ် ရှင်းပြဦးအံ့ "ယခုဘဝ၌ ကောင်းစား ချမ်းသာနေခြင်းသည် ရှေးရှေးဘဝကကုသိုလ်ကံကြောင့် မဟုတ်" စသောစကားသည်ကုသိုလ်ကံအတွက် ရေးသားချက် ဖြစ်သည်၊ "ထုံးအိုးထဲ နို့က်သောလက်သည် ချက်ချင်းဖြူသလို ကတ္တရာစေးပုန်းထဲ နို့က်သောလက်သည် ချက်ချင်းနက်သလို ငရုတ်သီးကို စားလျှင် ချက်ချင်းစပ်သလို ပုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒသည် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ခေါင်းကြားသာ ဖြစ်သည်" ဟူသော ရေးသားချက်သည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ နှစ်မျိုးလုံး အတွက် ရေးသားချက်ဖြစ်သည်၊ ထိုရေးသားချက်ဖြင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်များသည် ကုသိုလ်ကံဖြစ်စေ၊ အကုသိုလ်ကံဖြစ်စေ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ခေါင်းကြား မျက်မှောက်ဘဝ၌သာ အကျိုးပေးသည်ဟု အယူရှိသူများ ဖြစ်ကြသည်၊ ထိုသူတို့၏ အယူသည် ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒ လုံးဝမဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓမဟောပဲ ဗုဒ္ဓအဟောလုပ်၍ မိမိတို့ဝါဒကိုသာ ရေးသားခြင်းဖြစ်၏၊ ကံ၏အကျိုးပေးပုံကို ငရုတ်သီးစပ်သလို ချက်ချင်း ဟူ၍ ရေးသားချက်သည်လည်း သဘာဝ လုံးဝမကျ၊ ကံ၏

၁။ သံ မြန် ၂၊ ၅၀၁။

အကျိုးပေးရာကာလကိုလည်း ပုခက်နှင့် ခေါင်းကြားဟု ထင်မှတ်ခြင်းသည်လည်း အနာဂတ်ဘဝ မရှိသည့် ဥစ္ဆေဒဝါဒဖြစ်သော ရူပ်ဝါဒအမြင်အရ ဘောင်ခတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားလေသည်။

အစိန္တေယျတရား ၄-ပါး ရှိရာတွင် ကမ္မဝိပါကော အစိန္တေယျော=ကံ-ကံ၏ အကျိုးဓပေးပုံကိုစိတ်ကူးဖြင့် ကြံဆ၍ အမှန်မရကြောင်း သိနိုင်ပေသည်၊ ကံအရာသည် လူသာမန်တို့ တွေးခေါ်မြော်မြင်နိုင်သော အရာမဟုတ်ခေျ၊ ဤအချက်ကို အလေးအနက် မထားပဲ မိမိကိုယ်မိမိ ပညာရှိကြီး မှတ်ထင်ပြီး ကံအကျိုးပေးပုံသည် ငရုတ်သီးစပ်သလိုပဲဟု ယူဆလျက် ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒပါဟု ဗမာပြည်လူထုအား တင်ပြခြင်းသည် မျက်လှည့်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ကြပေသည်။

စင်စစ် ကံ ကံ၏ အကျိုးပေးပုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပစ္စတိ=ရင့်ကျက်၏ဟူသော ပါဠိတော်သည် အချုပ်ဖြစ်၏၊ ကံသည် ကုသိုလ်ကံဖြစ်စေ အကုသိုလ်ကံဖြစ်စေ ရင့်ကျက်မှ (ဝါ) အချိန်ကျမှ အကျိုးပေးသည်၊ မရင့်ကျက်သေးလျှင် အကျိုးမပေးချေ၊ ဥပမာ သရက်သီးတလုံးသည် ရင့်ကျက်မှ (ဝါ) အချိန်ကျမှ မှည့်မှ ချိုသည်၊ မမှည့်ခင် မချိုပေ၊ ဤဥပမာကဲ့သို့ပင် ရင့်ကျက်မှ ကံသည် အကျိုးပေးသည်၊ကံ၏အကျိုးပေးပုံသည် ငရုတ်သီးနှင့်မတူ၊ သရက်သီးနှင့်သာတူသည်။

ထို့ကြောင့် အခု ကုသိုလ်ပြု အခု မချမ်းသာကြ၊ အခု အကုသိုလ်ပြု အခု မဆင်းရဲကြ၊ ဤလိုဖြစ်နေမှုနှင့် ပတ်သက်၍ မကျေနပ်သူတို့က မြတ်စွာဘုရားအား လျောက်ထားရာ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မပဒပါဠိတော်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖြေရှင်းခဲ့ကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့လေသည်—

(က) မကောင်းမှုပြုသောသူပင် ဖြစ်သော်လည်း မကောင်းမှုအကျိုးမပေးသေးသရွေ့ ကာလပတ်လုံး ကောင်းမြတ်သော အာရုံကို တွေ့မြင်နိုင်သေး၏၊ မကောင်းမှု အကျိုးပေးသော အခါ၌မူကား မကောင်းမှုပြုသူသည် ကောင်းကျိုးတို့ကိုသာ တွေ့မြင်ရလေကုန်၏[၁]။

(ခ) ကောင်းမှုပြုသောသူပင် ဖြစ်သော်လည်း ကောင်းမှုအကျိုး မပေးသေးသရွေ့ ကာလပတ်လုံး မကောင်းသော အာရုံကို တွေ့မြင်နိုင်သေး၏၊ ကောင်းမှုအကျိုးပေးသော အခါ၌မူကား ကောင်းမှုပြုသူသည် ကောင်းကျိုးတို့ကိုသာ တွေ့မြင်ရလေကုန်၏[၂]။

ဤကဲ့သို့ အလွန်ခိုင်မာလှသော ဘုရားဟော ဒေသနာအရ ကံသည် ရင့်ကျက်မှ အကျိုးပေးသည်ဟူသော ဝါဒသည်သာ ဗုဒ္ဓ၏ကမ္မဝါဒဖြစ်၏၊ ငရုတ်သီး

၁။ ခု မြန် ၁၊ ၃၀။

စပ်သလိုဆိုသည်မှာ ဗုဒ္ဓ၏ကမ္မဝါဒမဟုတ်၊ တနည်းအားဖြင့် အထက်ပါ ဘုရားဟောပါဠိ အထင်အရှား ရှိနေ၍ ငရုတ်သီး ကမ္မဝါဒကို ဗုဒ္ဓ၏ကမ္မဝါဒဖြစ်အောင် လှည့်စားသော်လည်း အောင်မြင်မည် မဟုတ်ပေ။

အကာလိကောဟူသော တရားဂုဏ်တော်အရ ချက်ချင်းအကျိုးပေးသည်ဆိုသည်ကား ဒါန- သီလ စသော ကုသိုလ်ကံမျိုး ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါန စသော အကုသိုလ်ကံမျိုးနှင့် လုံးဝမသက်ဆိုင်၊ လောကုတ္တရာခန်း ဖွင့်သောအခါ မဂ်ကုသိုလ်ဖြစ်ပြီး ချက်ချင်း ဖိုလ်အကျိုး ပေးသည်ကိုသာဆိုခြင်း ဖြစ်သည်၊ မဂ်ပြီး ဖိုလ်လာသည်ကိုသာ အကာလိက ကိန်းသေ အခါမလင့် ဖြစ်ပေ၏။

လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ်ခန်း၌ကား အခါမလင့်မဟုတ်၊ အခါလင့်သည်သာ ဖြစ်သည်၊ ရင့်ကျက်မှသာ အကျိုးပေါ်သည်၊ ဤကား ဗုဒ္ဓ၏ကမ္မဝါဒ စစ်စစ်ပေတည်း။

ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ကံအယူအဆသည် အောက်ပါ ဘုရားဟော ပါဠိတော်များနှင့် အဘယ်မျှလောက် ဆန့်ကျင်ပုံကို ဆက်လက်ပြီး ဆိုဦးအုံ။

အကျိုးပေးရာ ကာလကို ပုခက်နှင့်ခေါင်းကြားဟု သတ်မှတ်ခြင်းသည် အကျိုးပေးရာကာလအားဖြင့် အကုသိုလ်ကံသုံးပါးကို ဝေဖန်ဟောပြသော နိဒါနသုတ်ဒေသနာတော်နှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်၊ စုဒိတကတို့၏ ရေးသားချက်များသည် စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြ စဲဆိုသည့်အတိုင်း ဘုရားဟော ဒေသနာတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သည်မှာ မငြင်းသာပေ။

၃၄။ ပိုမိုထင်ရှားစေရန် အဂုံတွာရပါဠိ ဒသကနိပါတ်၌လာသော သဠေတနိကသုတ်နှင့် ကရဇကာယသုတ်တို့ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပြလိုပေသည်၊ ထိုသုတ်တို့၌—

> "နာဟံ ဘိက္ခဝေ သဠေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတ္ဝာ ဗျန္တီဘာဝံ ဝဒါမိ၊ တဉ္စ ခေါ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇေ ဝါ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ"

စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

အဓိပ္ပာယ်မှာ—"ရဟန်းတို့ စေ့ဆော်-အားထုတ်-ပြုလုပ်-ဆည်းပူးအပ်ကုန်သော ကံတို့၏အကျိုးကို မခံစားရဘဲ ကင်းပျောက်ခြင်းကို ငါမဆို၊ ထိုအကျိုးကိုလည်း မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်စေ၊ အခြားမဲ့ (ဒုတိယ) ဘဝ၌ဖြစ်စေ၊ နောက်ဘဝအဆက်ဆက်၌ဖြစ်စေ ခံစားရ၏"[၂] ဟု စကားချီတော်မူပြီးလျှင် အသက်

၁။ အံ ၃၊ ၄၉၇၊ ၅၀၃။ ၂။ အင် မြန် ၃၊ ၄၈၇၊ ၄၉၃။

သတ်ခြင်းစသော ကာယကံပျက်စီးမှုသုံးမျိုး မဟုတ်မမှန်ပြောခြင်း စသော ဝစီကံပျက်စီးမှုလေးမျိုး သူတပါးစည်းစိမ်ကို မတရားလိုချင်မှု အဘိဇ္ဈာစသော မနောကံပျက်စီးမှုသုံးမျိုး ဤအကုသိုလ်ကံ ဆယ်မျိုးကို စေ့ဆော်အားထုတ်မှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် သေသည်မှ နောက်၌ ငရဲသို့ ရောက်ရကုန်၏။

သူအသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းစသော ကာယကံ ပြည့်စုံမှုသုံးမျိုး မဟုတ်မမှန်ပြောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း စသော ဝစီကံ ပြည့်စုံမှုလေးမျိုး အဘိဇ္ဈာမရှိခြင်းစသော မနောကံ ပြည့်စုံမှုသုံးမျိုး ဤကုသိုလ်ကံဆယ်မျိုးကို စေ့ဆော်အားထုတ်မှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် သေသည်မှ နောက်၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရကုန်၏ဟု ဟောတော်မူလေသည်။

ဤဒေသနာတော်တို့ဖြင့် မျက်မှောက်ဘဝ၌ အကျိုးပေးသော ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေးသော ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံ၊ တတိယဘဝမှ စ၍ အဆက်ဆက်သော ဘဝတို့၌ အကျိုးပေးသော အပရာပရိယဝေဒနီယကံ ဟူ၍ ကံသုံးမျိုးတို့ကို တိုက်ရိုက်ဝေဖန်၍ ပြတော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ပုဓက်နှင့်ခေါင်းကြားမှာ အကျိုးပေးသည်ဟူသောအယူသည် ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒ မဟုတ်ကြောင်း သိသာပေသည်။

၃၅။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မဟာထေရ်မြတ်သည်လည်း–

(၁) အဟောသိ ကမ္မံ အဟောသိ ကမ္မဝိပါကော။
အတိတ်ဘဝ၌ဖြစ်ပြီး၍ အတိတ်ဘဝ၌ အကျိုးပေးပြီးသောကံ၊

(၂) အဟောသိ ကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မဝိပါကော။
အတိတ်ဘဝ၌ဖြစ်ပြီး၍ အတိတ်ဘဝ၌ အကျိုးပေးပြီး မဟုတ်သောကံ၊

(၃) အဟောသိ ကမ္မံ အတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော။
အတိတ်ဘဝ၌ဖြစ်ပြီး၍ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အကျိုးပေးသောကံ၊

(၄) အဟောသိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော။
အတိတ်ဘဝ၌ဖြစ်ပြီး၍ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အကျိုးမပေးသောကံ၊

(၅) အဟောသိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော၊
အတိတ်ဘဝ၌ဖြစ်ပြီး၍ အနာဂတ်ဘဝ၌ အကျိုးပေးလတ္တံ့သောကံ၊

(၆) အဟောသိ ကမ္မံ နဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော၊
အတိတ်ဘဝ၌ဖြစ်ပြီး၍ အနာဂတ်ဘဝ၌အကျိုးပေးလတ္တံ့ မဟုတ်သောကံ ဟူ၍ အတိတ်ကံ ၆-မျိုး။

(၇) အတ္ထိ ကမ္မံ အတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော။
ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဒ္ဒြဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဒ္ဒအကျိုးပေးသောကံ၊

(၈) အတ္ထိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော၊
ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဒ္ဒ ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဒ္ဒ အကျိုးမပေးသောကံ။

(၉) အတ္ထိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော။
ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဒ္ဒြဖြစ်၍ အနာဂတ်ဘဝဒ္ဒအကျိုးပေးလတ္တံ့သောကံ၊

(၁၀) အတ္ထိ ကမ္မံ နဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော၊
ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဒ္ဒြဖြစ်၍ အနာဂတ်ဘဝဒ္ဒ အကျိုးပေးလတ္တံ့မဟုတ်သောကံ ဟူ၍ ပစ္စုပ္ပန်ကံ ၄-မျိုး။

(၁၁) ဘဝိဿတိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော။
အနာဂတ်ဘဝဒ္ဒြဖြစ်လတ္တံ့ဖြစ်၍ အနာဂတ်ဘဝဒ္ဒအကျိုးပေးလတ္တံ့သောကံ၊

(၁၂) ဘဝိဿတိ ကမ္မံ နဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော။
အနာဂတ်ဘဝဒ္ဒြဖြစ်လတ္တံ့ဖြစ်၍ အနာဂတ်ဘဝဒ္ဒ အကျိုးပေးလတ္တံ့မဟုတ်သောကံ ဟူ၍ အနာဂတ်ကံ ၂-မျိုးတို့ကို ဝေဖန် ပိုင်းခြား၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။[၁] (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်။)

ဤ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်ကလည်း ငရုတ်သီး ကမ္မဝါဒ ပုခက်နှင့် ခေါင်းကြား ကမ္မဝါဒသည် ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒမဟုတ်ဟု ပယ်ချလျက်ရှိပေသည်။

၃၆။ ဤအရာ၌ မြတ်စွာဘုရား ဝေဖန်ဟောကြားသည့် ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဒေသနာကိုအကျဉ်းမျှ ဖော်ပြလိုပေသေးသည်–

ပေါတလိပုတ္တပရိဗိုဇ်၏ အဒမးကို အရှင်သမိဒ္ဓိသည် ခဲခြေးဝေဖန်၍ ဖြေဆိုသင့်လျက် တဖက်သတ် ဖြေဆိုမိခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကံအမျိုးမျိုးကို ဝေဖန်ဟောကြားတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်—

(၁) ဤမျက်မှောက်ဘဝဒ္ဒ အသက်သတ် မှုစသော ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးဝဋ်ကို ပြု၍ သေသည်မှနောက်၌ ငရဲသို့ ရောက်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၊

(၂) ဤမျက်မှောက်ဘဝဒ္ဒ အသက်သတ်မှု စသော ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးတို့ကို ပြု၍ သေသည်မှနောက်၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၊

၁။ခု ၉၊၂၇၁။

(၃) ဤမျက်မှောက်ဘဝ၌ အသက်သတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း စသော သုစရိုက် ဆယ်ပါးတို့ကိုပြု၍ သေသည်မှနောက်၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၊

(၄) ဤမျက်မှောက်ဘဝ၌ အသက်သတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း စသော သုစရိုက်ဆယ်ပါးတို့ကိုပြု၍ သေသည်မှနောက်၌ ငရဲသို့ရောက်ရသော ပုဂ္ဂိုလ် ဤ၄-မျိုးတို့ကို မာတိကာ (ခေါင်းစဉ်) ထား၍ တပါးသော သမဏဗြာဟ္မဏ တို့၏ အယူတို့တွင် ခွင့်ပြုနိုင်သော အယူ, ခွင့်မပြုနိုင်သော အယူတို့ကို ဝေဖန်တော် မူပြီးလျှင် အချုပ်အားဖြင့် ဤသို့ဟောတော်မူသည်။

(၁) ပဌမပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုဒုစရိုက်ကံ၏ ရှေ့အဖို-နောက်အဖို၌ ဒုက္ခဝေဒနာ ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ယုတ်မာသော ကံကိုပြု၏၊ သေခါနီးကာလ၌လည်း မိစ္ဆာအယူကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဆောက်တည်၏၊ ထိုယုတ်မာသောကံကြောင့် ငရဲသို့ ရောက်ရသည်၊ လူ့ဘဝ၌ပြုခဲ့သည့် အသက်သတ်မှု စသောကံ၏ အကျိုးကို မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်စေ၊ ဒုတိယဘဝ၌ဖြစ်စေ၊ တပါးသော ထိုထိုဘဝ၌ဖြစ်စေ ခံစားရ၏။

(၂) ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုဒုစရိုက်ကံ၏ ရှေ့အဖို-နောက်အဖို၌ သုခဝေဒနာ အကြောင်းဖြစ်သော ကောင်းသောကံကိုပြု၏၊ သေခါနီးကာလ၌လည်း သမ္မာ အယူကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဆောက်တည်၏၊ ထိုကောင်းသောကံကြောင့် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရသည်၊ လူ့ဘဝ၌ ပြုခဲ့သည့် အသက်သတ်မှုစသောကံ၏ အကျိုးကို မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်စေ, ဒုတိယဘဝ၌ဖြစ်စေ တပါးသော ထိုထိုဘဝ၌ဖြစ်စေ ခံစားရ၏။

(၃) တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုသုစရိုက်ကံ၏ ရှေ့အဖို-နောက်အဖို၌ သုခ ဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကောင်းသောကံကြောင့် နတ်ပြည်သို့ ရောက် ရသည်၊ လူ့ဘဝ၌ပြုခဲ့သော အသက်သတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း စသောကံ၏ အကျိုးကို မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်စေ, ဒုတိယဘဝ၌ဖြစ်စေ, တပါးသော ထိုထိုဘဝ ၌ဖြစ်စေ ခံစားရ၏။

(၄) စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုသုစရိုက်ကံ၏ ရှေ့အဖို-နောက်အဖို၌ ဒုက္ခ ဝေဒနာ၏အကြောင်းဖြစ်သော ယုတ်မာသောကံကိုပြု၏၊ သေခါနီးကာလ၌ လည်း မိစ္ဆာအယူကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံဆောက်တည်၏၊ ထိုယုတ်မာသောကံကြောင့် ငရဲသို့ရောက်ရသည်။ လူ့ဘဝ၌ ပြုခဲ့သည့် အသက်သတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း

စသောကံ၏ အကျိုးကို မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်စေ, ဒုတိယဘဝ၌ဖြစ်စေ, တပါးသော ထိုထိုဘဝ၌ဖြစ်စေ ခံစားရ၏ဟု။

ဤဥပရိပက္ကာသပါဠိတော်မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်အရလည်း ငရွတ်သီးကမ္မဝါဒနှင့် ပုခက်နှင့်ခေါင်းကြား ကမ္မဝါဒသည် ဘုရားတရားနှင့် မသက်ဆိုင်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သာသနာပြင်ပ ဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း သိသာစေသည်။

၃၇။ ထို့ပြင်—

(၁) ဂတိသမ္ပတ္တိ=လူနတ်ဗြဟ္မာဟူသော ကောင်းသောဘဝ၊

(၂) ဥပဓိသမ္ပတ္တိ=လှပပြည့်စုံသော ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါ၊

(၃) ကာလသမ္ပတ္တိ=မင်းကောင်း လူကောင်းတို့ဖြစ်ရာ ခေတ်ကာလကောင်း၊

(၄) ပယောဂသမ္ပတ္တိ=ကောင်းသောလုံ့လ ပယောဂအသိအလိမ္မာ-

ဤလေးပါးတို့သည် ကုသိုလ်ကံအကျိုးပေးခွင့် ရရန်အကြောင်းများဖြစ်ကုန်၏။

(၁) ဂတိဝိပတ္တိ=အပါယ်လေးပါးဟူသော မကောင်းသောဘဝ၊

(၂) ဥပဓိဝိပတ္တိ=မလှပ မပြည့်စုံသော ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါ၊

(၃) ကာလဝိပတ္တိ=မင်းဆိုး လူဆိုးတို့ဖြစ်ရာ ခေတ်ဆိုးခေတ်ပျက်၊

(၄) ပယောဂဝိပတ္တိ = မှားယွင်းသော လုံ့လပယောဂနှင့် အသိအလိမ္မာ မရှိခြင်း၊

ဤလေးပါးတို့သည် အကုသိုလ်ကံအကျိုးပေးခွင့်ရရန် အကြောင်းများဖြစ်ကုန်၏။

အခြို့အကုသိုလ်ကံတို့သည် သမ္ပတ္တိနှင့် ကြုံကြိုက်သည့်အခါ အကျိုးပေးခွင့်မရကြပဲ ဝိပတ္တိနှင့်ကြုံကြိုက်သည့်အခါ အကျိုးပေးကြကုန်၏။ အခြို့ကုသိုလ်ကံတို့သည် ဝိပတ္တိနှင့်ကြုံကြိုက်သည့်အခါ အကျိုးပေးခွင့် မရကြပဲ သမ္ပတ္တိနှင့်ကြုံကြိုက်သည့်အခါ အကျိုးပေးကြကုန်၏ ဟူ၍လည်း ကံတို့၏ အကျိုးပေးဟန်မပေးဟန်တို့ကို ဝိဘင်းပါဠိတော်ကြီး၌ အကျယ်ဝေဖန် ဟောကြားတော်မူသည်၂။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည်—

၁။ မ မြန် ၃၊၂၅၅ မှ ၂၆၀။ ၂။ အဘိ ၂၊၃၅၁။

"တဖန် ထို့ပြင်လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သည့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံတို့၏ အကျိုးကို အထောက်အပံ့ အကြောင်း ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းအားဖြင့် ဟုတ်မှန်စွာ သိတော်မူ၏၊ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သည့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံတို့၏ အကျိုးကို အထောက်အပံ့အကြောင်းဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းအားဖြင့် ဟုတ်မှန်စွာ သိကြောင်းဖြစ်သော ဤဉာဏ်တော်သည် ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ်တော်အား ပေတည်း၊ ယင်း အားတော်သို့ ရောက်၍(ယင်းအားတော်ကို အကြောင်းပြု၍) ဘုရားရှင်သည် မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်အရာကို ဝန်ခံတော်မူ၏၊ ပရိသတ်တို့၌ မချွံမကြောက် ခြင်္သေ့ဟောက်သကဲ့သို့ ရဲရဲတောက် မိန့်မြွက်တော်မူ၏၊ မြတ်သောဓမ္မစက်ကို လည်စေတော်မူ၏"ဟု ခြင်္သေ့ဟောက်သကဲ့သို့ ရဲရဲတောက် ကြုံးဝါးတော်မူခဲ့လေသည်။ (ဝိဘင်း ပါဠိတော်–၃၂၄။)

၃၈။ ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ကံနှင့် ထိုကံတို့၏ အကျိုးတရားတို့ကို ခဲ့ခြားပိုင်ပိုင် သိမြင်နိုင်သည့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တည်းဟူသော တထာဂတ၏ အားတော်ကို ဝန်ခံဟောကြားထားပါလျက် ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဓာည်းဟူသော တထာဂတ၏ အားတော်မြတ်ကို ပုတ်ခတ် စော်ကား ပယ်ရှား တဉ်းမြစ်လျက် "ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးတရားနှင့် နတ်ဘုံ ငရဲဘုံများသည် စိတ်ကူးသက်သက်ဖြင့် လူသား၏စိတ်ကို ဖြားယောင်း သွေးဆောင်ခြင်း, ခြောက်လှန့်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်" ဟူ၍ လည်းကောင်း "ယခုဘဝ ကောင်းစားချမ်းသာနေခြင်းသည် ရှေးရှေးဘဝက ကုသိုလ်ကံကြောင့် မဟုတ်၊ ယခုဘဝအလုပ်၏ ကျေးဇူးသက်သက် ဖြစ်သည်" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "ဗုဒ္ဓ၏ ကမ္မဝါဒကား ပုခက်နှင့် ခေါင်းကြားသာ ဖြစ်သည်" ဟူ၍လည်းကောင်း "ကမ္မဿကတ လမ်းစဉ်သည် ဗြာဟ္မဏဝေဒမှ မြစ်ဖျားခံလာသည်" ဟူ၍လည်းကောင်း "ဗုဒ္ဓ၏ မူရင်းဒေသနာ၌ အတိတ်ကံကို အစဲ့ပြုသော ပရမ္မရကာမာဝစရကုသိုလ် အကုသိုလ်ကျိုးကို လက်ခံယုံကြည်ရန် မပါ မရှိ" ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးသား ဟောပြောနေကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်တစုတို့၏ အယူသည် ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ပယ်ရှာ့းသော မက္ခလိဂေါသာလ, တိတ္ထိဆရာကြီး၏ မိစ္ဆာအယူမျိုးသာ ဖြစ်သည်မှာ ယုံမှားဖွယ် မရှိချေ။

၃၉။ ထိုကံ-ကံ၏အကျိုးကို ပယ်သော တိတ္ထိအယူဝါဒကို အဂုံတို့ရှိပါဠိတော် တိကနိပါတ် ကောသကမ္မလသုတ်၌ ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား ရှုတ်ချတော်မူ၏။

"ရဟန်းတို့ ချည်မျှင်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်ဟူသမျှတို့တွင် လူ့ဆံချည်မျှင်ဖြင့် ရက်ထားအပ်သော ကမ္မလာကို အယုတ်ညံ့ဆုံးအဝတ်ဟု

ဆိုထိုက်၏၊ ရဟန်းတို့ လူ့ဆံချည်မျှင်ဖြင့် ရက်အပ်သော ကမ္မလာသည် အေးသောရာသီ၌ အလွန်အေး၏၊ ပူအိုက်သော ရာသီ၌ အလွန်ပူအိုက်၏၊ အဆင်းလည်း မလှ၊ အနံ့လည်း မကောင်း၊ ကြမ်းတမ်းသော အတွေ့လည်း ရှိ၏၊ ရဟန်းတို့ ဤအတူသာလျှင် မျှားစ့ာကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ အယူဝါဒ ဟူသမျှတို့တွင် မက္ခလိဂေါသာလ၏ အယူဝါဒကို အယုတ်ညံ့ဆုံးဟု ဆိုထိုက်၏။

ရဟန်းတို့ မင်္ဂုလ်မှ အချည်းနှီးယောကျ်ားဖြစ်သည့် မက္ခလိဂေါသာလသည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ မရှိ၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်မှု မရှိ၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယမရှိဟု ပြောဆိုလေ့ရှိ၏၊ ဤသို့ယူလေ့ရှိ၏၊ ရဟန်းတို့ ရှေးလွန်လေပြီးသောကာလ၌ ပဉ္စင်္တော်မှကုန်ပြီးသော ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော တရားအားလုံးကို ကိုယ်တိုင်မှန်စ့ာ သိတော်မူသော ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း 'ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ရှိ၏၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်မှု ရှိ၏၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယ ရှိ၏' ဟု ဟောတော်မူကုန်ပြီ၊ ရဟန်းတို့ မင်္ဂုလ်မှ အချည်းနှီးဖြစ်သော ယောကျ်ား မက္ခလိဂေါသာလသည် ထိုပဉ္စင်္တော်မှကုန်ပြီးသော ဘုရားရှင်တို့ကိုလည်း ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံသည် မရှိ၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်မှု မရှိ၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယ မရှိဟု တားမြစ်၏။

ရဟန်းတို့ နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ ပဉ္စင်္တော်မှလတ္တံ့သော ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော တရားအလုံးစုံကို ကိုယ်တိုင်မှန်စ့ာ သိတော်မူသော ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း 'ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ရှိ၏၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်မှု ရှိ၏၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယ ရှိ၏' ဟု ဟောတော်မူကုန်လတ္တံ့၊ ရဟန်းတို့ ယခုအခါ၌ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော တရားအလုံးစုံကို ကိုယ်တိုင်မှန်စ့ာ သိတော်မူသော ငါဘုရားသည်လည်း 'ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ရှိ၏၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်မှု ရှိ၏၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယ ရှိ၏' ဟု ဟောတော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ မင်္ဂုလ်မှ အချည်းနှီး ယောကျ်ားဖြစ်သည့် မက္ခလိဂေါသာလသည် ပဉ္စင်္တော်မူပြီး ပဉ္စင်္တော်မှလတ္တံ့ ဘုရားရှင်တို့ကို လည်းကောင်း ငါဘုရားကို လည်းကောင်း 'ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ မရှိ၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်မှု မရှိ၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယ မရှိ' ဟု တားမြစ်ဘိ၏။

ရဟန်းတို့ ယခုအခါ၌ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော အလုံးစုံသော တရားတို့ကို ကိုယ်တိုင်မှန်စ့ာ သိတော်မူသော ငါသည်လည်း 'ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံရှိ၏၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်မှုရှိ၏၊ အားထုတ်အပ်သော

ဝိရိယရှိ၏ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ရဟန်းတို့ မင်္ဂုိလ်မှ အချည်းနှီးဖြစ်သော ယောကျ်ား မက္ခလိဂေါသာလသည် ငါ့ကိုလည်း ကုသိုလ်ကံအကုသိုလ်ကံသည် မရှိ၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်မှုမရှိ၊ အားထုတ်အပ်သော ဝိရိယမရှိဟု တားမြစ်၏။

ရဟန်းတို့ မြစ်ဆုံမြစ်ဝဲ့ ထောင်ထားအပ်သောမြို့သည် များစွာကုန်သော ငါးတို့၏ အစီးအပွားမဲ့ရန် ဆင်းရဲရန် အကျိုးမဲ့ပျက်စီးရန် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူ သာလျှင် လူထောင်မြို့းပမာ လောကဲ့ဖြစ်ပေါ်လာသော အချည်းနှီး ယောကျ်ား မက္ခလိဂေါသာလသည် များစွာသော သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွား မဲ့ရန် ဆင်းရဲရန် အကျိုးမဲ့ပျက်စီးရန် ဖြစ်ပေသည်”ဟု မိန့်တော်မူလေသည်ဒ။

ဤဘုရားရှင်၏ မိန့်ခွန်းတော်နှင့်အညီ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည်လည်း တိတ္ထိကြီး မက္ခလိဂေါသာလ ပမာဖြစ်၏၊ စုဒိတကးတပည့်ကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်မှအစ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားများ အစရှိသော သတ္တဝါအများ အစီးအပွားမဲ့ရန် ဆင်းရဲရန် အကျိုးမဲ့ပျက်စီးရန် ဖြစ်ပေါ်လာသော လူထောင်မြို့းကြီး ဖြစ်သည်ဟုသာ ဆိုသင့်ပေတော့သည်၊ ဂေါတမဘုရား တဆူကိုသာမက ဘုရားအဆူဆူကို ဆန့်ကျင်သူ တားမြစ်သူဖြစ်ပေသည်။

(ခ) အမှတ် သေခနာကို သုံးသပ်ချက်

၄၀။ (ခ) “ယခုဘဝ၌ ချမ်းသာခြင်းကို ရှေးရှေးဘဝက ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဟုယုံကြည်လျှင် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သည်၊ အဓမ္မဖြစ်သည်”ဟူသော စကားရပ်ကိုလည်း ကမ္မသကတဉာဏ်နှင့် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိကို ကဲ့ပြုံးစွာ မသိနားမလည်ခြင်းကြောင့် ဆိုမိခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ ကမ္မသကတဉာဏ်နှင့် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိတို့ကား အနည်းငယ်မျှ မတူပေ။

ကံ ကံ၏ အကျိုးသည် ရှိ၏၊ ကုသိုလ်ကံကြောင့် ကောင်းသောအကျိုး ဖြစ်သည်၊ အကုသိုလ်ကံကြောင့် မကောင်းသော အကျိုးဖြစ်သည်ဟု သိသော ဉာဏ်သည် ကမ္မဿကတဉာဏ်မည်၏၊ အလှူ၏အကျိုးသည်ရှိ၏ စသည်ဖြင့် ဖြစ်သော ဉာဏ်, သစ္စာနှုလောမိကခေါ် ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုထား၍ အားလုံး သော လောကီကုသိုလ်ဉာဏ်သည် ကမ္မဿကတဉာဏ် မည်၏ဟု ဝိဘင်းပါဠိတော် ၃၄၁-၌ လာသည်။

ချမ်းသာခံစားရခြင်း အားလုံးသည် ရှေးကပြုခဲ့ဘူးသော အကြောင်း ကြောင့်သာ ဖြစ်သည်၊ ဆင်းရဲခံစားရခြင်း အားလုံးသည်လည်း ရှေးက ပြုခဲ့

၁။ အင် မြန် ၁၊ ၃၀၇-၃၀၈။

ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်သည်၊ မဆင်းရဲ မချမ်းသာ ဥပေက္ခာ ခံစားရခြင်းအားလုံးသည်လည်း ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်သည်၊ သူအသက်သတ်ခြင်း သူဥစ္စာ ခိုးခြင်းတို့သည်လည်း ရှေးက ပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာဖြစ်ကြသည်၊ မည်သည့်အရာမဆို ဖြစ်ဖြစ် သမျှသည် ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ရှေးက ပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကိုချည်း အမြတ်တနိုးယုံကြည်စွဲလမ်းမှုသည် ပုဗ္ဗေကတ-ဟေတုဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်၊ ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိကို သိနားလည်ကြစေရန် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည့်စကားရပ်မှ အဓိပ္ပာယ်မပျက် အကျဉ်းချုံး၍ ပြလိုပေသည်။

"ရဟန်းတို့ ဤသတ္တဝါသည် အလုံးစုံသော ချမ်းသာမှုသုခကိုလည်းကောင်း ဆင်းရဲမှုဒုက္ခကိုလည်းကောင်း မဆင်းရဲ မချမ်းသာ (လျစ်လျူရှုမှု)ဥပေက္ခာကို လည်းကောင်း ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ခံစားရ၏"ဟု ပြောလေ့ ယူလေ့ရှိသော သမဏဗြာဟ္မဏအချို့တို့ ရှိကုန်၏၊ ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သို့ ချဉ်းကပ်၍ အရှင်ဟို့ ဤသတ္တဝါသည် အလုံးစုံသော သုခဒုက္ခ ဥပေက္ခာကို ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ခံစားရ၏ဟု သင်တို့ ပြောလေ့ယူလေ့ရှိကြ၏ဟူသည် မှန်သလောဟု ငါမေး၏၊ မှန်၏ဟု ထိုသူတို့ ကလည်း ဝန်ခံကြ၏၊ အရှင်တို့ သို့ဖြစ်လျှင် သူအသက်ကို သတ်လေ့ရှိသူတို့သည် ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ကြရလိမ့်မည်၊ မပေးသည်ကို ခိုးယူလေ့ရှိသူတို့သည် ရှေးကပြုခဲ့ဘူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ကြရလိမ့်မည်၊ မမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သူတို့သည် ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ကြရလိမ့်မည်၊ မုသားပြောသူတို့သည် ရှေးက ပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ကြရလိမ့်မည်၊ ကုန်းတိုက်စကား ကြမ်းတမ်းသောစကား ပြိန်ဖျင်းသော စကားကိုပြောသူတို့သည် ရှေးက ပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ သူတပါးစည်းစိမ်ကို မက်မောလေ့ရှိသူ ပျက်စီးစေလိုစိတ်ရှိသူ မှားသော အယူရှိသူတို့သည် ရှေးကပြုခဲ့ ဖူးသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ကြရလိမ့်မည်ဟု ငါဆို၏။။

ရဟန်းတို့ ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကိုသာလျှင် အမြတ်တနိုးယုံကြည် စွဲလမ်းကြသူတို့အား ဤအမှုကိစ္စကို ပြုရန် မပြုရန် အလိုဆန္ဒ, အားထုတ်မှုဝီရိယ သည် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ၊ ဤသို့ပြုသင့်သည် မပြုသင့်သည်ကို အမှန်အကန် အခိုင် အမြဲမရခဲ့သော် သတိလွတ်ကင်း စောင့်စည်းခြင်းမရှိပဲ နေသူတို့အဘွက် အသီး အခြားအကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော သမဏဝါဒမရှိနိုင်တော့ချေ၊ရဟန်းတို့ ဤ သည်ကား ဤသို့ပြောလေ့ယူလေ့ရှိသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၌ အကြောင်းနှင့် တကွ ငါ၏ ပဌမနှိပ်ခြင်းတည်း"[၁]

၁၊ အင်မြန် ၁၊ ၁၉၂၊ ၁၉၃။

ဤတိတ္ထာယတနသုတ်လာ ဘုရားဟော တရားကိုနားလည်သူ မှန်သမျှသည် ယခုဘဝ၌ ချမ်းသာခြင်းသည် ရှေးကုသိုလ်ကံကြောင့်ဟု ယူဆချက်ကို အဓမ္မဟု မဆိုခဲ့ကြပေ။

၄၁။ ကမ္မဿကတဉာဏ်နှင့် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိတို့၏ ထူးခြားပုံကို နားလည်ခဲ့ကြသည့်အတွက် အဋ္ဌကထာဆရာကြီးက ဤသို့ဆက်လက်ရှင်းပြထား၏၊ ခံစားမှုဝေဒနာသည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံနှင့် ယှဉ်သော ကမ္မဝေဒနာ, ကိရိယာစိတ်၌ယှဉ်သော ကိရိယဝေဒနာ, ဝိပါက်စိတ်၌ယှဉ်သော ဝိပါကဝေဒနာဟူ၍ သုံးမျိုးရှိ၏၊ ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် ကမ္မဝေဒနာ, ကိရိယဝေဒနာတို့သည် ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ လက်ရှိတွေ့ကြုံလာသော အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ဝိပါကဝေဒနာသည် သာလျှင် ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်ယူဆခြင်းသည် ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်၊ ကမ္မဝေဒနာ,ကိရိယဝေဒနာ, ဝိပါကဝေဒနာသုံးမျိုးလုံးသည် ရှေးကပြုခဲ့ဖူးသောအကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်၏ဟု လက်ခံယုံကြည်ခြင်းသည်သာ ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သည်။

အနာရောဂါတို့သည် သည်းခြေကြောင့်ဖြစ်သော အနာရောဂါ, သလိပ်ကြောင့်ဖြစ်သော အနာရောဂါ, လေကြောင့်ဖြစ်သော အနာရောဂါ, ထိုသုံးမျိုးပေါင်းဆုံကျရောက်မှု သန္နိပါတ်ကြောင့်ဖြစ်သော အနာရောဂါ, ဥတုဖောက်ပြန်မှုကြောင့်ဖြစ်သော အနာရောဂါ, ခန္ဓာကိုယ်ကို မညီမညွတ် မမျှမတ ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အနာရောဂါ, လုံ့လအားထုတ်ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနာရောဂါ, ကံ၏အကျိုးကြောင့်ဖြစ်သော အနာရောဂါဟူ၍ ရှစ်မျိုးရှိကြ၏။

ထိုရောဂါရှစ်မျိုးတို့ကို သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်ကြသည်ဟု သိမြင်ခြင်းသည် ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်၏၊ "အနာရောဂါမှန်သမျှ ရှေးကံကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ယူခြင်းသည်" ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။

မျက်မှောက်ဘဝ၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသော (မျက်မှောက်ဘဝ၌ အကျိုးပေးသော) ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ, ဒုတိယဘဝ၌ ကပ်ရောက်၍ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသော (ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေးသော) ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံ, အဆက်ဆက်သောဘဝ၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသော (အဓက်ဆက်သော ဘဝ၌ အကျိုးပေးသော) အပရာပရိယဝေဒနီယကံ ဟူ၍ ကံသုံးမျိုးတို့ကို မြတ်စွာဘုရားဟောထားတော်မူသည်၊ ထိုကံသုံးမျိုးလုံးကို သိမြင်ယုံကြည်ခြင်းသည် ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်၏၊ ရှေ့နှစ်မျိုးတို့ကိုပယ်၍ အပရာပရိယဝေဒနီယကံ တမျိုးကိုသာ လက်ခံယုံကြည်ခြင်းသည် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်။

မျက်မှောက်ဘဝ၌ ခံစားရသောဒုက္ခကြီး, ဒုတိယဘဝ၌ ခံစားရသောအကျိုးအဆက်ဆက်ဘဝ၌ ခံစားရသောအကျိုးဟူ၍ ကံ၏အကျိုးသုံးမျိုးတို့ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတော်မူသည်၊ ထိုသုံးမျိုးတို့ကို သိမြင်ယုံကြည်ခြင်းသည် ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်၏၊ ရှေးနှစ်မျိုးတို့ကိုပယ်၍ အပရာပရိယ အဆက်ဆက်အကျိုးတမျိုးကိုသာ လက်ခံယုံကြည်ခြင်းသည် ပုဗ္ဗေကတဟေတု ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သည်။

ကုသိုလ်စေတနာ, အကုသိုလ်စေတနာ, ဝိပါကစေတနာ, ကိရိယစေတနာ လေးမျိုးတို့ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတော်မူသည်၊ ထိုလေးမျိုးလုံးကို သိမြင်ယုံကြည်ခြင်းသည် ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်၏၊ ဝိပါကစေတနာမှ တပါးသော စေတနာ သုံးမျိုးတို့ကိုပယ်၍ ဝိပါကစေတနာတမျိုးကိုသာ လက်ခံယုံကြည်ခြင်းသည် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။

၄၂။ ဤသို့လျှင် ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိသည် တွင်းထွက် စိန်နှင့် ချက်ကျောက်ပမာ လွန်စွာ ကဲပြား ခြားနားလှပေသည်၊ ယင်းသို့လွန်စွာ ကဲပြား ခြားနားသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း အဋ္ဌကထာအဆိုကို မကြည့်ရှုမိစေကာမူ မြတ်စွာဘုရား၏ ဒုတိယဝါကျစကားတော်ဖြင့်ပင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားစွာ သိနိုင်ပေသည်၊ ယင်းသို့ သိနိုင်ပါလျက် နောက်ဝါကျစကားရပ်ကို ချန်လှပ်ဝှက်ထား၍ တပါးသူများ ယုံမှားသံသယဖြစ်လေအောင်ကြံဆောင်လျက် "ယခုဘဝ ချမ်းသာကြွယ်ဝခြင်းသည် ရှေးကံကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်လျှင် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်၊ ဘုရားက အဓမ္မဟုဟောသည်"ဟု ရေးသားဟောပြောခြင်းသည် ဦးဥက္ကဋ္ဌအနေဖြင့် ကမ္မဿကတဉာဏ်နှင့် ပုဗ္ဗေကတဟေတုဒိဋ္ဌိ ခြားနားချက်ကို အမှန်တကယ် မသိ၍ ရေးသားဟောပြောမိခြင်းလော၊ ထင်မှတ်ဖွယ်မရှိ၊ သာသနာတော်ကို အခြေအမြစ်မှ လှန်၍တူးဖြိုဖျက်ဆီးပစ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသားဟောပြောခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

အမှန်စင်စစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှါ ကာယဟူသော ပသာဒရုပ် ငါးပါးကိုသာ အသုံးချသည့် ရုပ်ဝါဒီတဦးဖြစ်ကြောင်း နေရာများစွာ၌ ရေးသားဟောပြော ဆိုးမနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်ဖြစ်၍ ပဋ္ဌဝါဒကို ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့်ကြည့်ပြီး ရေးသားနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် သူ၏ရုပ်ဝါဒကို ပဋ္ဌဝမ္မအာကူအညီယူပြီး ထူထောင်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပဋ္ဌဝမ္မများကို ရုပ်ဝါဒများဖြစ်အောင် ပက်ပက်စက်စက် သာသနာထဲဝင်ပြီး ဖျက်ဆီးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော်များ သုံးသပ်ယူဆတော်မူကြသည်။

၁။ ဏံ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၅၆။

(ဂ) အမှတ်ပြုသောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၄၃။ (ဂ) "ကုသိုလ်အကုသိုလ်အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဆက်ဖြစ်သည် ဟူသော ကမ္မဿကတာလမ်းစဉ်သည် ဗြာဟ္မဏဝေဒမှ မြစ်ဖျားခံလာသည်၊ သံသရာလည်နေရေးကိုသာ အားပေးသော တရားဖြစ်သည်" ဟူသော ရေးသားချက်လည်း မြတ်စွာဘုရားဒေသနာနှင့် ဖီလာဖြစ်သော ရေးသားချက်ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မအစစ်မျှားကို ဗြာဟ္မဏဝါဒဟု သမုတ်ပြီး ပြည်သူလူထု ထင်ယောင်ထင်မှား ဖြစ်အောင် ဖန်တီးခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်၊ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ကုသိုလ်တရား အားလုံးတို့၏ အခြေခံအရင်းအမြစ် ဖြစ်သည်၊ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ရှိမှသာလျှင် အကုသိုလ်ကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်နိုင်သည်၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တရားတို့ကိုလည်း ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သီလကို ကုသိုလ်တရားတို့၏ အစဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဤသို့ ဟောတော်မူသည်။

တသ္မာတိဟ တံ ဘိက္ခု အာဒိမေဝ ဝိသောဓေဟိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ[1]။

မြန်မာပြန်

ရဟန်း သင် တရားတောင်းပန်ခြင်း အကြောင်းကြောင့် သင်သည် ကုသိုလ်တရားတို့၌ အစပိုင်းကိုသာ သုတ်သင် စင်ကြယ်စေဦးလော့၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ အစပိုင်းဟူသည် အဘယ်နည်း၊ စင်ကြယ်သော သီလနှင့်ဖြောင့်မတ်သော အယူပင်တည်း။

ရဟန်း သို့ဖြစ်လျှင် သင်သည် ကုသိုလ်တရားတို့၌ အစကိုပင်သုတ်သင်လော့ ကုသိုလ်တရားတို့၏ အစကား အဘယ်နည်း၊ ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သော သီလနှင့် ဖြောင့်မတ်သော အယူပင်တည်း[2]။

၄၄။ ဤကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံသော သူသည်သာလျှင် အယူမှန် ရှိသူ ဖြောင့်မတ်သော အယူရှိသူ တရားတော်၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင် ကြည်ညိုသူ ဖြစ်၍ သူတော်ကောင်းတရား တည်းဟူသော သာသနာတော်သို့ ရောက်လာသူ (သာသနာ့နွယ်ဝင်) ဖြစ်ကြောင်းကို သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်၌ ဤသို့ ဟောတော်မူသည်။

ငါ့ရှင်တို့....အရိယာတပည့်သည် အကုသိုလ်-အကုသိုလ်၏ အကြောင်းရင်း, ကုသိုလ် ကုသိုလ်၏ အကြောင်းရင်းကို ခွဲခြားရှု သိ၏၊ ငါ့ရှင်တို့ ဤမျှ

၁။ သံ ၃။ ၁၂၄။ ၂။ သံ မြန် ၃။ ၁၂၉

ဖြင့်လည်း "အရိယာတပည့်သည် အယူမှန်ရှိသူ ဖြစ်၏၊ ထိုသူ၏အယူသည် ဖြောင့်မတ်၏၊ တရားတော်၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ကြည်ညိုမှုနှင့် ပြည့်စုံလျက် သူတော်ကောင်းတရား တည်းဟူသော သာသနာတော်သို့ ရောက်လာသူ ဖြစ်၏။ (မူလပဏ္ဏာသပါဠိ-၅၇)။

၄၅။ ဤတရားဒေသနာတော်မျိုးကို ထောက်ထား၍ **ကမ္မဿကတဉာဏ်** (ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ)သည် ပြာဟ္မဏဝေဒမှ သွင်းယူထားသော တရားမဟုတ်၊ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူထားသော တရားဖြစ်သည်ကို သံသယ ကင်းကင်းရှင်းရှင်း မှတ်ယူရာ၏။

"လောကသည် ကံကြောင့်ဖြစ်၏၊ သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကံကြောင့်ဖြစ်၏၊ သွားနေသောရထား၏ နားပန်းစွန်းကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့ကို ကံက ဖွဲ့စပ်ထား၏"[၁]

"(သတ္တဝါသည်) ကံကြောင့် ကျော်စောခြင်းကို လည်းကောင်း ချီးမွမ်းခြင်းကိုလည်းကောင်း ရ၏၊ ကံကြောင့် ဆုံးရှုံးခြင်းကိုလည်းကောင်း သတ်ဖြတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း ရ၏၊ အထူးထူးပြုတတ်သော ထိုကံကို သိလတ်သော် လောက၌ ကံသည် မရှိဟူ၍ အဘယ်ကြောင့် ပြောဆိုထာအံ့နည်း"[၂]

(ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် မြန်မာပြန်)

(ဃ)အမှတ်ပြု သောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၄၆။ (ဃ) ကမ္မဿကတာ လမ်းစဉ်ကို သံသရာလည်ရေး လမ်းစဉ်ဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌက စွပ်စွဲပြန်သည်၊ ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မပုဉ္ဇကိရိယဝတ္ထုသည် သံသရာလည်ရေးကို အားပေးသောတရား ဟုတ်-မဟုတ်ကို စိစစ်ကြကုန်အံ့။

ကမ္မဿကတဉာဏ်ဟူသည် 'ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးသည် အကျိုးစီးပွားတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ် အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာဖြစ်သော ကံမဟုတ်၊ သုစရိုက်ဆယ်ပါးသည် အကျိုးမဲ့တို့ကို ဖျက်ဆီးတတ် အကျိုးစီးပွားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာဖြစ်သော ကံမည်၏' ဟု သိတတ်သော ဉာဏ်ပင်တည်း၊ ထိုဉာဏ်၌တည်၍ ဒါန သီလ ဥပေါသထစသော ကောင်းမှုတို့ကို ပြုလျက် ချမ်းသာစည်းစိမ် အဆင့်ဆင့် ခံစားပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြသူတို့

၁။ မ မြန် ၂။ ၄၁၈။ ၂။ အဘိ မြန် ၄-ဒု၊ ၂၉၂။

မှာ ဂဏန်းချ၍ မပြနိုင်အောင် များပြားလှသည်ကို သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌ-ကထာ-နှာ-၃၉၇-၌ ဤသို့ ပြဆိုထားပေသည်။

"ဥစ္စာပြည့်စုံ ကုံလုံကြွယ်ဝသော ယောကျ်ားသည် လှည်းပေါင်းငါးရာတို့၌ ထောပတ် ပျားရည် တင်လဲ ဆား နှမ်း ဆန် စသော ရိက္ခာများကိုတင်၍ ကန္တာရခရီးခဲကို သွားသည်ရှိသော် တစုံတခု ပြုဖွယ်ကိစ္စ ဖြစ်ပေါ်လာပါက အသုံးအဆောင်အားလုံး ယူခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် တောင်တောင်ကျိကျိ ကြုံစည်ထိတ်လန့်မှု မရှိပဲ ချမ်းချမ်းသာသာ ဘေးမရှိရာအရပ်သို့ ရောက်နိုင်သကဲ့သို့ ဤအတူ (ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးသည် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာမဟုတ်၊ သုစရိုက်ဆယ်ပါးသည် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာဖြစ်သည်ဟု သိစွမ်းနိုင်သော) ကမ္မဿကတဉာဏ်၌ တည်လျက် များစွာအလှူကို ပေးလှူ သီလကိုဖြည့်ကျင့် ဥပုသ်ကိုဆောက်တည်၍ ချမ်းသာအဆင့်ဆင့် စည်းစိမ်အဆင့်ဆင့် ခံစားပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့၏ အရေအတွက်ကား အပိုင်းအခြားမရှိနိုင်၊ ဂဏန်းမပြနိုင်"[၁]။

၄၇။ အခါတပါး ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူကြွယ်သည် မြတ်စွာဘုရား အမှူးရှိသော သံဃာတော်ကို မိမိအိမ်သို့ပင့်ဖိတ်၍ နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ဖြစ်သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို စီမံပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား နှစ်ခြိုက်ဖွယ် ပစ္စည်းဝတ္ထုကို ပေးလှူသူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ် အကျိုးကိုရ၏" ဟု မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက်တော်မှ တပည့်တော် ကြားနာရဖူးပါသည်၊ တပည့်တော်၏ ဤအင်ကြင်းပုင့်နှင့် တူသော ခဲဖွယ်စသည်များသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ် ရှိပါသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်တော်အား သနားစောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ထိုလှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို အလှူခံတော်မူပါ"ဟု လျှောက်ထား၍ လှူဒါန်းလေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အလှူခံတော်မူပြီး "မနာပဒါယီ လဘတေ မနာပံ" စသော နှစ်ဂါထာတို့ဖြင့် အနုမောဒနာ ပြုတော်မူသည်။

အဓိပ္ပာယ်မှာ--"နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ကိုပေးလှူသူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အကျိုးကိုရနိုင်၏၊ အကြင်သူသည် ဖြောင့်မတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ လိုလိုချင်ချင် အဝတ် သက်နှံ, အိပ်ရာနေရာ, ဆွမ်းဘောဇဉ်, အဖျော်ယမကာနှင့် အမျိုးမျိုးသော လှူဖွယ်ပစ္စည်းတို့ကို ပေးလှူ၏။

လယ်ယာမြေကောင်းနှင့်တူသော ရဟန္တာတို့ကိုသိ၍ စွန့်လွှတ်ချီးမြှောက် အပ်၏၊ နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ကို ပေးလှူသော ထိုသူတော်ကောင်းသည် စွန့်နိုင်ခဲသည်ကို စွန့်၍ နှစ်ခြိုက်ဖွယ် အကျိုးကိုရ၏"။

၁။ အဘိ ၆ ၂၊ ၃၉၇။

နောင်အခါ၌ ဥဂ္ဂသူကြွယ်သည် စုတေပြီးလျှင် သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံ၌ဖြစ်၍ အရဟာတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ အပူးအမြော်လာရောက်လေသည်၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက "ဥဂ္ဂ....အသို့နည်း (ဘယ်နှယ်လဲ) သင့်အား အလိုအတိုင်း ပြည့်စုံ၏လော" ဟု မေးတော်မူလေရာ "အရှင်ဘုရား တပည့်တော်အား အလိုအတိုင်း စင်စစ် ပြည့်စုံပါ၏" ဟု လျှောက်လေသည်၊ ဥဂ္ဂသူကြွယ် အလိုရှိသော အကျိုးကား အရဟာတ္တဖိုလ်ဖြစ်သည်၊ ထိုအရဟာတ္တဖိုလ်ကို၍ အလိုအတိုင်း ပြည့်စုံပါ၏ဟု လျှောက်လေသည်။

(အင်္ဂုတ္တရ ပဉ္စကနိပါတပါဠိ ၄၂ မှ ၄၅၊ ယင်း အဋ္ဌကထာ ၂၃ မှ ၂၅)

ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ စုပ်စဲ့ချက်အတိုင်း ကံပြုလျှင် သံသရာလည်သည်ဆိုပါက ဥဂ္ဂသူကြွယ် ရဟန္တာဖြစ်မည်မဟုတ်၊ ယခုမူ ကုသိုလ်ကံကိုပြုလုပ်သော ဥဂ္ဂသူကြွယ် ရဟန္တာဖြစ်၍ သံသရာမြတ်လေပြီ၊ ဤကဲ့သုံးတော် ဖြစ်ရပ်အမှန်ကိုထောက်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် စည်းလုံတ် ဝါးလုံတ် တာဝန်မဲ့ ရေးသား ဟောပြောသော သာသနာကို ဖျက်ဆီးသူသာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

၄၈။ ထို့ပြင် ကမ္မဿကတာ လမ်းစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဟောကြားချက်များစွာ ရှိပေသေး၏၊ အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် တိကနိပါတ်၌ ဤသို့ ဟောတော်မူ၏။

"အကြင်သူတို့သည်ကား ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ်ကုန်၏၊ ထိုသူတို့၏သဒ္ဓါတရားသည်ကား မြတ်စွာဘုရား၌ အမြစ်သဖွယ်ဖြစ်၍တည်၏၊ ထိုပညာရှိတို့သည် နတ်ပြည်သို့လည်း လားရောက်ရကုန်၏၊ ဤလူ့ပြည်ဝယ် မြတ်သောအမျိုး၌လည်း ဖြစ်ရကုန်၏၊ အစဉ်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ရကုန်၏"။[၁]

၄၉။ ခုဒ္ဓကပါဋပါဠိတော် နိဓိကဏ္ဍသုတ်၌လည်း ဤသို့ဟောကြား၏။

"လူ့ပြည်ရှိ စည်းစိမ်ဥစ္စာကို လည်းကောင်း နတ်ပြည်၌ မွေ့လျော်ဖွယ်ကို လည်းကောင်း နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုလည်းကောင်း အကျိုးအားလုံးကို ထိုကုသိုလ်ဖွဲ့အိုးကြောင့် ရနိုင်၏"[၂]။

၅၀။ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီး၌ ကမ္မဿကတာဉာဏ် ကုသိုလ်ကံကို အခြေပြု၍ သံသရာပြတ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရပ်အထိ ရောက်ပုံကို ဤသို့ ဟောကြားထား၏။

သဒ္ဓံ ဥပနိဿာယ ဒါနံ ဒေတိ၊ သီလံ သမာဒိယတိ၊ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောတိ၊ စျာနံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဝိပဿနံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ မဂ္ဂံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ အဘိညံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ သမာပတ္တိ ဥပ္ပါဒေတိ။

၁၊ အင် မြန် ၁၊ ၁၈၁။ ၂၊ ခု မြန် ၁၊ ၉။

ရတနာသုံးပါး ကံ ကံ၏ အကျိုးတရားအပေါ် သက်ဝင်ယုံကြည်မှုကို အမှီပြု၍ (အကြောင်းပြု၍) အလှူပေးလှူ၏၊ သီလ ဆောက်တည်၏၊ ဥပုသ်စောင့်၏၊ စျာန်ရအောင် အားထုတ်၍ စျာန်ရ၏၊ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ပွားများအားထုတ်၏၊ သောတာပတ္တိမဂ် စသော မင်္ဂလာလေးပါးကို ဖြစ်ပေါ်ရရှိစေ၏၊ အဘိညာဉ်ကို ဖြစ်ပေါ်ရရှိစေ၏၊ သမာပတ်ကို ဖြစ်ပေါ်ရရှိစေ၏၊ (ဤကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်ကား ကံ-ကံ၏အကျိုးအပေါ် သက်ဝင်ယုံကြည်မှုမှ မြစ်ဖျားခံခဲ့၏၊ ကံ ကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်လျှင် ဘဒ္ဓါမဲ့လျှင် ဤသို့သော အကျိုးထူးများ မရနိုင် မရပေ)။

ဤသုတ္တန် အဘိမ္မာ ဒေသနာတော်တို့ကို ထောက်၍ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံသည် မင်းဖိုလ်တို့အား ပကတ္တူပနိဿာယသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုကာ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်ထွက်မြောက် စေနိုင်သော တရားဖြစ်သည်၊ သံသရာ၌ လည်စေတတ်သော တရားမဟုတ်ဟု သိသာပေသည်။

သံသရာ၌ လည်စေတတ်သောတရားကား ကမ္မဿကတာလမ်းစဉ်မဟုတ်၊ အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာသာ ဖြစ်သည်ကို အနုမတဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌ ဤသို့ ဟောတော်မူလေသည်။

> အနုမတဂ္ဂေါယံ ဘိက္ခဝေ သံသာရော၊ ပုဗ္ဗာကောဋိ နု ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ သတ္တာနံ တဏှာသံယောဇနာနံ သန္ဓာဝတံ သံသရတံ[1]။

အဓိပ္ပာယ်မှာ–"ရဟန်းတို့ ဤသံသရာ၏အစကို မသိနိုင်၊ မသိမှုအဝိဇ္ဇာဖြင့် ပိတ်ဖုံးအပ်ကုန်သည်၊ တဏှာနှောင်ကြိုးဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဤဘဝမှ ထိုဘဝ ထိုဘဝမှ ဤဘဝသို့ ပြေးသွားကျင်လည် ကြရကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ ရှေအစဆုံးသည် မထင်"[2]။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ (၁)၌ ရေးသားထားသော ကမ္မဿကတာလမ်းစဉ်သည် သံသရာလည်သောလမ်း ဟူသောအယူသည် ဖော်ပြပါ ဘုရားဟောဒေသနာတို့နှင့် လုံးဝ ဆန့်ကျင်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

(ဂ) အမှတ်ပြု သောဓနဒကို သုံးသပ်ချက်

၅၁။ (ဂ) "အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, ကံ သင်္ခါရဟူသော အတိတ်ဘဝအကြောင်းကံကြောင့် ယခုပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှာ ဝိညာဉ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာဟူသော အကျိုးတရားများ လာ၍ဖြစ်ရသည့် စသည်ဖြင့်အတိတ်

၁။ သံ ခ၊ ၃၀၇။ ၂။ သံ မြန် ၁၈၃၅။

ဒေဝကအကြောင်းကြောင့် ယခုဘဝတွင် အကျိုးတရားများ လာ၍ ဖြစ်ရသည်ဟူသော အယူအဆများမှာ အတ္တလမ်းစဉ် ဝိညာဉ်စွဲ အမှားတရားများသာ ဖြစ်သည်" ဟူသော ဝိမုတ္တိရသအရေကာက်ကျမ်း နှာ-၂၂၊ ၂၃-တို့၌ ပါသော ရေးသားချက်သည် မြတ်စ္စာဘုရား၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်ကို အတ္တလမ်းစဉ် ဝိညာဉ်စွဲ အမှားတရားဟု စွပ်စွဲထားသော ရေးသားဖျက်သာ ဖြစ်သည်၊ ပဋိုးသမုပ္ပါဒ်ကရားကို လက်ခံသယောင်ယောင် တနေရာ၌ ဟန်ပြထား၍ ဤနေရာ၌ ပက်ပက်စက်စက် ဖျက်ဆီးထားခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

မြတ်စ္စာဘုရား၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်နှင့် သာသနာပ တိတ္ထိတို့၏ အတ္တဝါဒတို့ မတူကွဲပြား ခြားနားပုံကို အမှန်အတိုင်း သဘောပေါက် နားလည် နိုင်ရန် အတ္တဝါဒကို ဂျေးဦးစွာပြဆိုကြကုန်အံ့၊ သာသနာပ တိတ္ထိတို့ စွဲလမ်းထင် မှားသော အတ္တသည် ပရမတ္တ (ပရမ+အတ္တ), ဇီဝအတ္တဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။

ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် သတ္တဝါတွေကို စိမ်ဖန်ဆင်းနိုင်သူ မဟာ ဗြဟ္မာရှိသည် ထာဝရဘုရား ရှိသည်ဟု စွဲလမ်းထင်မှားမှုသည် ပရမတ္တစွဲ ဖြစ်သည်၊ ထိုပရမတ္တ စွဲလမ်းပုံကို သီလဗ္ဗန် ပါဠိကော် နှာ-၁၉-၂၀ ၌ ပြဆိုထားပေသည်၊ သတ္တဝါ တယောက်တယောက်၏ အသက်ကောင် လိပ်ပြာကောင် ဝိညာဉ်ကောင် ရှိသည်ဟု စွဲလမ်းထင်မှားမှုသည် ဇီဝအတ္တစွဲ ဖြစ်သည်။

၅၂။ ဇီဝအတ္တ စွဲလမ်းပုံကား သတ္တဝါတို့၏ ဒန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ အသက်ကောင်, လိပ်ပြာကောင်, ဝိညာဉ်ကောင်ဟု ဆိုရသော အတ္တ ရှိသည်၊ ထိုအတ္တသည် လွန်စွာ အစွမ်းထက်မြက်သည်။

ကာရက=ပြုလုပ်ဖွယ် ဟူသမျှကို အတ္တက ပြုလုပ်သည်၊ ကောင်းမှုမကောင်းမှု ဟူသမျှကို အတ္တ၏သတ်တိကြောင့် ပြုမိကြသည်၊ သွားလာလုပ်ကိုင်မှု ဟူသမျှ အတ္တ၏ သတ်တိကြောင့်သာ ဖြစ်ရသည်။

ဝေဒက =ကောင်းမှု မကောင်းမှု၏ အကျိုးကိုလည်း အတ္တက ခံစားသည်၊ ချမ်းသာမှု ဆင်းရဲမှု စသော ခံစားဖွယ် ဟူသမျှကို အတ္တကချည်း ခံစားသည်၊ ယခုလို ဘဝက ကောင်းမှု မကောင်းမှုတို့ကို ပြုခဲ့လျှင် နောင်အခါ မိမိပြုခဲ့သော ကောင်းမှု မကောင်းမှု၏ ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ်တို့ကို အတ္တကပင် ခံစားရလိမ့်မည်။

သာမိ=ခန္ဓာအိမ်ဆိုင်ရာဝယ် ပိုင်သအုပ်စိုးနိုင်သော အတ္တ သည် ခန္ဓာအိမ်၏ အရှင်သခင်ဖြစ်သည်။

နိဝါသီ=ခန္ဓာအိမ်ဟောင်း ပျက်စီးသောအခါ ခန္ဓာအိမ်သစ်ကို ဝင်မဖန်တီး လျက် ခန္ဓာအိမ်သစ်သို့ ဖရှ့ပြောင်း နေထိုင်သည်၊ ခန္ဓာအိမ်သာ ပျက်စီးသည် အတ္တဒကောင်ကား ဘယ်အခါမျှ မပျက်မစီးပဲ အမြဲတည်သည်။

သယံဝသီ = ခန္ဓာအိမ်နှင့် ဆိုင်ရာဃ် မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါစေနိုင်သည်။

ဤကာရက, ဝေဒက, သာမိ, နိဝါသီ, သယံဝသီ ဟူသောအခြင်းအရာငါးမျိုးဖြင့် အတ္တာရှိကြောင်း စဲ့လမ်းထင်ရှားနေမှုသည် အတ္တဝါဒကို ဖြစ်စေသည်၊ (ပါ)ဧဝအတ္တစဲ့ ဖြစ်ပေသည်၊ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အတ္တသက်သက်ရှိသည်ဟူသော မိစ္ဆာအမြင်ပေတည်း။

အချို့ကမူ ခန္ဓာ ၅-ပါးထဲက ခန္ဓာတပါးပါးကို အတ္တဟုစဲ့ကြ၏၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့ဝှင် အချို့က ရူပက္ခန္ဓာကို အတ္တဟု စဲ့လမ်းကြသည်၊ အချို့က ဝိညာဏက္ခန္ဓာ (စိတ်)ကို အတ္တဟု စဲ့လမ်းကြသည်၊ အချို့က ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို အချို့က သညာက္ခန္ဓာကို အချို့က သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို အတ္တဟု စဲ့လမ်းကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။သေသောလူ၏ ဥဿဒဓာတ်ပျက် ဂန္ဓဗ္ဗဓာတ်သည် နှလုံးအိမ်မှ နောက်ဆုံး ပျက်ပြိုး နှာခေါင်းက ထွက်လာတဲ့လေထဲမှာ ပါလာပြီးလျှင် အပြင် ဇဟိဒ္ဓလေထုထဲမှာ ပျံ့နှံ့သွားလျက် ထိုလေကို ရှူမိသော မိဘလောင်းတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းသို့ ရောက်ကာသွေးထဲမှာ ရောစပ်သွားပြီးနောက် ထိုဂန္ဓဗ္ဗဓာတ်မှ လူပြန်ဖြစ်လာသည် ဟူသော ဥးဥက္ကဋ္ဌ သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သူ၏နောက်လိုက် နောက်ပါတို့၏ အယူသည် ရုပ်ကို အတ္တဟု စဲ့လမ်းသော အတ္တဝါဒသာ ဖြစ်ပေသည်၊ မိစ္ဆာဝါဒစစ်စစ်သာ ဖြစ်တော့သည်၊ ဒုဇ္ဇဝါဒ လုံးဝမဟုတ်ပေ။

၅၃။ ရှေးဘဝက ရုပ်ဖြစ်စေ နာမ်ဖြစ်စေ တခုမှုသည် သို့မဟုတ် ရုပ်နာမ် နှစ်မျိုးလုံးသည် ဘဝသစ်၌ ပါလာသည်ဟုယူလျှင် ဆဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်။ ရှေးဘဝက ရုပ်နာမ် ဟူသမျှနှင့် လုံးဝအဆက်အသွယ်မရှိ နောက်ဘဝ၌ နောက်ရုပ် နောက်နာမ် အသစ်ဖြစ်သည်ဟု ယူလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ ပဋိဗ္ဗသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်ကား မည်သည့်အတွက် မည်သည့်ရုပ်နာမ်မျှ တိုက်ရိုက် ကူးပြောင်းလာခြင်း မရှိပဲ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်ပုံမျှကိုသာ ပြသောကြောင့် ဆိုခဲ့ပါ အတ္တဝါဒနှင့် လားလားမျှ မသက်ဆိုင်၊ ထိုသဿတဒိဋ္ဌိ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နှစ်မျိုးမှ ကင်းလွတ်၍ အနတ္တအဖြစ်ကို ထင်ရှားစွာ ပေါ်ပြသော ဒေသနာတော်သာဖြစ်သည်။

ရုပ်နာမ်တရားတို့သည် ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ပကတိကာလဘဝင်၌ ကနေရာမှ တနေရာသို့လည်းကောင်း တခဏမှ တခဏသို့လည်းကောင်း မပြောင်းမရွှေ့နိုင်ကြကုန်၊ ဥပါဒိဒ္ဓိ ဘင်=ဖြစ်တည်ပျက် စနစ်ဖြင့်သာ ဖြစ်ရှိနေကြပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘဝဟောင်းမှ စုတေ၍ ဘဝသစ်ဝယ် ဖြစ်ရာအခါ၌ "ဘဝဟောင်းမှ ရုပ်နာမ်များ ပြောင်းရွှေ့ပါလေသလား" ဟု အဘယ်မှာလျှင် ယုံမှားဖွယ် ဥဿုံမမည်နည်း။

ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသည် ဘဝဟောင်းမှ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာများ ပြောင်းရွှေ့လာခြင်းမဟုတ်၊ သို့သော် အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, သင်္ခါရတို့က ဝိုင်းဝန်း စီမံလိုက်ကြသဖြင့်သာ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း ကြောင့် ဘဝဟောင်းမှ အကြောင်းများနှင့်လည်း မကင်းဆေး။ ဤသို့သော ကြောင်းကျိုးကွင်းဆက် ရှုမြင်ခြင်းသည် ပဋိန္ဓသမုပ္ပါဒ် သဘောဖြစ်ပေသည်။

၅၄။ ထင်ရှားဇာတ် ပြဦးအံ့၊ အတိတ်ဘဝ၌ သေခါနီး သတ္တဝါ၏သန္တာန်ဝယ် နောက်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးမည့်ကံ အာရုံဖြစ်စေ ထိုကံကိုပြုစဉ် ဝေဒနာခံရသော အခြေအနေ (ကမ္မနိမိတ်) အာရုံဖြစ်စေ ဖြစ်ရမည့်ဘဝ၌ အခြေအနေ (ဂတိနိမိတ်) အာရုံဖြစ်စေ တမျိုးမျိုး ထင်လာမြဲဖြစ်သည်၊ ထိုသေခါနီး သတ္တဝါသည် အဝိဇ္ဇာနုသယ မကင်းသေးသောကြောင့် ထိုအာရုံ၌ အပြစ်ကို မမြင်နိုင်၊ တဏှာနုသယ မကင်းသေးသောကြောင့် ထိုအာရုံကိုစွဲလမ်း ညှတ်ကိုင်းနေလေသည်၊ ညနေချမ်းအခါ၌ ဖေတာင်ရိပ်ကြီးမျှားသည် မြေပြင်ပေါ်၌ အရိပ်ထိုး၍ ဖုံးလွှမ်းလာသကဲ့သို့ ထိုကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် အာရုံတခုမှ သည် စိတ်အစဉ်၌ လွှမ်းမိုး၍ ထင်နေလေသည်၊ ထိုဆင်ပေါ်နေသောအာရုံကို မရဏာသန္နဇော ဝီညာဏ်က ဆုပ်ကိုင်ထားသကဲ့သို့ အာရုံပြုလေသည်၊ ထိုဖခါဘဝ၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သော စုတိစိတ်နှင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ချုပ်ပြိုးသည်နှင့်တပြိုင်နက် ဆိုအပ်ခဲ့သည့် မရဏာသန္နဇောဝီညာဏ် အာရုံပြုခဲ့သော ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် အာရုံတခုခုကိုပင် အာရုံပြုလျက် ဘဝသစ်ဝယ် ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်ပေါ်လေသည်၊ ပဋိသန္ဓေနှင့်အတူ စိတ်ဓေတသိက် နာမ်တရားနှင့်တကွ ကဋတ္တာရုပ်များလည်း ဖြစ်လေသည်၊ အရူပဘုံ၌မူကား ရုပ်တရားမပါပဲ နာမ်တရားသက်သက်သာ ဖြစ်လေသည်။

ယင်းသို့ ဘဝအသစ်ဖြစ်ရာ၌ ဘာဟောင်းက အဝိဇ္ဇာ တဏှာနုသယနှင့်ကံ သင်္ခါရဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဘဝသစ်၌ ရုပ်နာမ်မျှသာ ဖြစ်လာရသည်၊ သတ္တဝါကောင် အသက်ကောင်, အတ္တကောင်ဖြစ်လာသည် မဟုတ်၊ ထို့ရုပ်နာမ်တရားသည်လည်း ဘဝဟောင်းမှ ပြောင်းရွှေ့လာသည်မဟုတ်၊ ဘဝဟောင်းက အဝိဇ္ဇာ တဏှာနုသယ ကံ သင်္ခါရဟူသော အကြောင်းနှင့် ကင်းဝေးလည်း ဖြစ်လာသည်မဟုတ်၊ ဥပမာ တောင်၏အနီး၌ ဟစ်ဇောလိုက်သောအသံသည် ကောင်နံရံကိုရိုက်၍ ပဲ့တင်သံခေါ်သော အသံတမျိုး ပေါ်ထွက်လာ၏၊ ထိုပဲ့တင်သံသည် မူလအသံမဟုတ်၊ မူလအသံနှင့်ကင်းလျက် အလွတ်သက်သက်လည်း မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း ဆီမီးတဝိုးမှ မီးကူးရာ၌ ဒုတိယမီးသည် ပထမမီးလည်းမဟုတ်၊ ပထမမီးနှင့်ကင်း၍ အလွတ်သက်သက်လည်း မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း တံဆိပ်နှိပ်ရာ၌ တံဆိပ်ရာသည် မူလတံဆိပ်လည်းမဟုတ်၊ မူလတံဆိပ်နှင့်ကင်း၍လည်း မဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း မှန်ကြည့်ရာ၌ မှန်ထဲကအရိပ်သည်

ပကတိလူလည်းမဟုတ်၊ ပကတိ လူနှင့်ကင်းရှဲ့ အလွတ်သက်သက်လည်း မဖြစ်သဲကဲ့သို့လည်းကောင်း ပဋိသန္ဓေ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသည် ဘဝဟောင်းက ရုပ်နာမ်လည်းမဟုတ်၊ ဘာဟောင်းက အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ သင်္ခါရအကြောင်းဝဋ်နှင့်လည်း မကင်းနိုင်ခဲ့။

၅၅။ နွေးရွေးဘဝက အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ သင်္ခါရအကြောင်းကြောင့် ဘဝသစ်၌ ရုပ်နာမ်ဖြစ်၏ဟု ယူခြင်းကြောင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိမှ လွတ်၏၊ ရွေးရွေးဘဝမှ ရုပ်နာမ်မျိုး ပြောင်းရွှေ့လာသည် မဟုတ်ဟု ယူခြင်းကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိမှလည်း လွတ်၏။ ရွေးရွေးဘဝက အကြောင်းနှင့် မကင်းဟုယူခြင်းကြောင့် (ထာဝရဘုရား စသူက ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် သတ္တဝါအသစ် ဖြစ်လာ၏)ဟူသော နဝသတ္တပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိမှလည်း လွတ်၏၊ ဤကား အတိတ်ဘဝ အကြောင်းကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အကျိုးဖြစ်ပုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်နည်းတည်း။

အကယ်၍ အဝိဇ္ဇာတဏှာ ကင်းပြီးပါလျှင် သေသောအခါ နောက်ဘဝမဖြစ်နိုင်တော့ပေ၊ ဤဘာကူးပုံအပိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာခန်းသည် လွန်စွာနက်နဲလှ၏။ စာပေကျမ်းဂန် သင်အံလေ့ကျက်ဖူးသူများသော်မှ နားလည်ရန်ခက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားသာသနာတော် အပေါ် ကြည်ညိုသော စိတ်ဖြင့် ကြိုးစားဖတ်ရှု လေ့လာရန် ဖြစ်ပေသည်။ (သမ္မောဟဝိနောဒနီ-၁၅၄-၁၅၅၊ ဝိသုဒ္ဓိ-၂၊ ၁၈၆-၁၈၇)

လူသေလူဖြစ် ပြဿနာ ၁၄၆-၌ "အေး· အဲဒါပေါ့ကွ၊ ဒို့လူတွေကို အဲဒီကံနိမိတ်၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ဆိုတဲ့ အဲဒီ သင်္ကြိုဟ် ဘုံပိုင်းကဟာနဲ့ အလှည့်အပတ် အလိမ်ခံနေရတာ ကြာပကောက္ခာ" ဟူသော ရှေးသားချက်ကို တွေ့ရ၏၊ ဦးဥက္ကင်္ဆဆိုလိုတာက ကံနိမိတ် ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ဆိုတာတွေဟာ သင်္ကြိုဟ်ကျမ်းကလာတဲ့ စကား အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏လှည့်ကွက် ဤသို့ဆိုလိုပေသည်၊ ဤစကားအရ ဦးဥက္ကင်္ဆသည် သင်္ကြိုဟ်ကျမ်းကို ဘယ်လိုပြုထားသည်ဟု ကိုရင်ကလေးများလောက်ပင် မသိရာဝရောက်နေသည်၊ သင်္ကြိုဟ်ကျမ်းသည် အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်း ဘုရားဟောပါဠိတော်များ၏ အကျဉ်းချုပ်မျှသာ ဖြစ်သည်ဆိုသော အချက်ကို သဘောမပေါက်ခြင်း ပေါ်လွင်သည်၊ သင်္ကြိုဟ်ကျမ်း၏ အခြေခံဖြစ်သော ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို မကြည့်ဝံ့တတ်ရာ ရောက်သည်၊ ကြည့်ဖူးသော်လည်း ထိုဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို အလေးဟာဝေဒွဟု ပစ်ပယ်ထားခြင်း ထင်ရှားနေပေသည်။

သင်္ကြိုဟ်ကျမ်း သရုပ်သည် ထိုထိုကံနိမိတ် ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်စသည်တို့ကို ဥပဓိပဋိသန္ဓေသ၊ ပါဠိတော်(၂၀၃)ဦးလာသော ဘုရားဟော ပါဠိတော်မှယူ၍ ပြဆိုခြင်းဖြစ်ပေသည်။

"ရဟန်းတို့ နောက်တမျိုးကား သေရာ အင်းပျဉ်၌ တင်ထားအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော သေရာညောင်ဓစောင်း၌ တင်ထားအပ်သည်လည်းဖြစ်သော သေရာမြေအရပ်၌ မထပဲ လျောင်းအိပ်သည်လည်းဖြစ်သော ထိုလူမိုက်၏ ဤးက ပြုခဲ့သော ကာယဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက် မနောဒုစရိုက်ဟူကုန်သော ယုတ်မာသော အပြုအမူတို့သည် သေခါနီး အခါဉ်၌ ထင်ကုန်၏၊ ပေါ်ကုန်၏။ လွှမ်းကုန်လာကုန်၏၊ ရဟန်းတို့ ဥပမာအားဖြင့် ကြီးစွာသောတောင်ထွတ်တို့၏ အရိပ်တို့သည် ညနေချမ်းအခါ မြေပြင်၌ ထင်ကုန် ပေါ်ကုန် လွှမ်မိုးလာကုန်သကဲ့သို့ ရဟန်းတို့ ဤအတူ သေရာအင်းပျဉ်၌။ပ။ လွှမ်းမိုးလာကုန်၏"။

အထက်တွင် ဆိုခဲ့ပြီးသော ဘုရားဟောပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့အရ "အတိတ် ဘဝ အကြောင်းကြောင့် ပဋိပွန်ဘဝအကျိုးဖြစ်သည်" ဟူသော အယူသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျ အနုတ္တလမ်းစဉ် အမှန်ပြစ်သည်၊ ဝိမုတ္တိရသ အရကောက်ကျမ်းလာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ပုတ်ခတ်ရေးသားချက်သည် မြတ်စွာ-ဘုရား၏ ဒေသနာတော်ကို ဖျက်ဆီးသော စကားဖြစ်သည် ဟု ဝိနည်းဗိုရိုဏရာ-တော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဝိနည်းဗိုရိုဏရာတော်များသည် ကံ-ကံ၏အကျိုးရှိပုံနှင့် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ဖြင့် ကံပယ်စွန့်ပုံစသော မှန်ကန်သောနည်းလမ်းများကို ဘုရားဟော ဒေသနာ တော်အရ ရှင်းလင်းသုံးသပ်၍ ပြတော်မူခဲ့ကြပြီ၊ ဤသို့ပြခဲ့ပြီးသော ကံကိုပယ်ရန် (၀၊)ကမ္မဝဋ်၌ ကိလေသဝဋ်ကင်းရန် နည်းလမ်းမှန်ကို ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တကွ သူ၏ နောက်လိုက်ဟူသမျှတို့သည် ကျန်စစ်မှာမသိကြ၍ မသင်္ကာလည်းကောင်း အချို့ သိကြစေကာမူ သာသနာကို အမြစ်ပါမကျန် ပယ်လှန်ဖျက်ဆီးလိုရှိသော်လည်း ကောင်း ကံ၏အကျိုးများကို စိတ်ကူးသက်သက်ဟူ၍လည်းကောင်း လူသား၏ စိတ်ကို ဖြားယောင်းသွေးဆောင် ခြောက်လှန့်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း ယခုဘဝ ချမ်းသာမှုသည် ရှေးကံကြောင့်မဟုတ် လိမ်လည်သွေးစုတ် အမြတ်ထုတ်ဖို့၊ သို့မဟုတ် ကောင်းအောင် မှုန်အောင်လုပ်ဖို့ ဟူ၍လည်းကောင်း ကမ္မသကတာ လမ်းစဉ်သည် ဗြာဟ္မဏဝါဒဟူ၍လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓ၏မူရင်းဒေသနာ၌ ကံကို ယုံကြည်ရန် မပါမဂ္ဂိုဟူ၍လည်းကောင်း အတိတ်ဘဝအကြောင်းကြောင့် ပစ္စုပ္ပန် ဘဝအကျိုး ဖြစ်သည်ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်ကိုပင် အတ္တလမ်းစဉ် ဟူ၍လည်းကောင်း တွင်တွင်ကြီး ပုတ်ခတ်ကြ၍ ကုသိုလ်ဟူသမျှတို့၏ မူလ အုတ်မြစ် အခြေခံဖြစ်သော ကမ္မသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖျက်ဆီးလျက် သာသနာ တော်ကြီး ကယ်ပအောင် ကြံဆောင်ကြိုးကုတ် အားထုတ်နေကြသည့် "အကိရိယ-တိတ္ထိယဝါဒီ" များသာ ဖြစ်ကြ၏။

အထူးအားဖြင့် ယုတ်မာဆိုးဝါးသော အချက်မှာ မိမိတို့ခပြားချင်သည့် အချက်ကို "ဗုဒ္ဓဝင်တော်၏ အလိုကား" "ဗုဒ္ဓဒွန်မဆိုင်" "ဗုဒ္ဓ၏ပါဒမဟုတ်"

၁။ မ ၃၊ ၂၀၀။

စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓကို မတရား အသုံးချ၍ ရေးသားပြောဟောကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ဤသို့ "ဗုဒ္ဓသံ" လိုင်လိုင်ပေးပြီး စည်းရုံးကြသဖြင့် ရိုးရိုးမကပဲ အဆန်းထွင်၍ ကချင်ကြသော ပုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် နဝဝိဒ်တောင် ယောင်ယောင်မှားမှား ဖြစ်ပြီး သူတို့လှည့်စားမှုအောက်မှာ ကျဆုံးခဲ့ကြပြီ၊ အိမ်ဦးက ဘုရားစင်ကို ဖြုတ်ချသူ ဖြုတ်ချကြပေလပြီ၊ ဆုံးရှုံး ကြလေစွတကား။

အမှန်စင်စစ် ကံမရှိ ကံ၏အကျိုးအပြစ်မရှိ စသော နုတ္တိကဝါဒကို ရှေးခေတ် ကမ္ဘာ့လူသားတို့ ယောင်ယောင် မှားမှား ကျင့်သုံးခဲ့ကြလေပြီ၊ ဗုဒ္ဓဘုရား မပွင့်ခင် ခေတ်အခါက အဆိုပါ နုတ္တိကဝါဒစသည်ဖြင့် လူပေါ်လူဝေါ်လုပ်ပြီး ထားခဲ့ကြ၏၊ တပည့်တွေ့မေးခဲ့ကြ၏။

သို့ရာတွင် ဂေါတမဗုဒ္ဓပွင့်ပေါ်တော်မူလာသောအခါ ရှေးဟောင်းကမ္မပါဒ ထဲမှ အတ္တကိုပယ်နုတ်ပြီး အတ္တိကဝါဒကို အားပေးခဲ့သည်၊ အတ္တိကဝါဒကို ဘဝသံသရာမှ လွတ်မြောက်မှု အဆင့်အတွက် အခြေခံအဖြစ် သတ်မှတ်တော်မူခဲ့၏၊ နုတ္တိကဝါဒကို လုံးဝမှားယွင်းကြောင်း ပြတ်ပြတ်သားသား ဆန့်ကျင်ခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်လေသောကြောင့် ဂေါတမဗုဒ္ဓဘုရား ပွင့်ပေါ်တော်မူချိန်မှ စ၍ ကမ္ဘာ့လူသား ခပ်များများသည် နုတ္တိကဝါဒ မှားမှန်းသိ၍ စွန့်ပစ်ခဲ့ကြ၏၊ အတ္တိကဝါဒမှန်ကို လက်ခံကျင့်သုံး လာကြ၏၊ ထိုကြောင့်ပင် တရားမှန်ကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြပြီး တရားထူးရခဲ့ကြလေပြီ။

ဤသို့ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ရောင်ခြည် ပေါ်လာသည့်အတွက် ရှေးလူတို့ စွန့်ပစ်ခဲ့သည့် နုတ္တိကဝါဒ အဆွေး အဟောင်းကြီးကို တောင်တွင်းကြီးမှ ဦးဥက္ကဋ္ဌက ပြန်လည် အသက်သွင်းပြီး ပဲ့ထုတ်ခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ ဒီးဘယ်ကြောင့် နုတ္တိကဝါဒကို ဦးဥက္ကဋ္ဌ ပြန်ဖော်ထုတ်သနည်းဆိုသော် နုတ္တိကဝါဒ (ကံမရှိ၊ ကံ၏အကျိုးမရှိ ဝါဒ)သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌကိုင်စွဲတားသောရုပ်ဝါဒ (စသဖြင့် ပဋ္ဌပသာဒဝါဒ)နှင့် ကိုက်ညီနေသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်၊ မှန်၏–နုတ္တိကဝါဒစသည်သည် တဘဝစာ မျှသာဖြစ်၏၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဂျပ်ဝါဒသည်လည်း တဘဝစာမျှသာဖြစ်၏၊ ဤသို့ ဝါဒချင်း နှီးနှောမိ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် မေတ်ဟောင်းဝါဒကို ပြန်လည်ဆန်းသစ်ခြင်း ဖြစ်၏။

ရှေးခေတ် တိတ္ထိကြီးများနှင့် ယခုခေတ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ထူးဝေသာအချက်မှာ ရှေး ခေတ်တိတ္ထိတို့က ထိုနုတ္တိကဝါဒကို မိမိတို့ဝါဒအဖြစ် ပြောင်ပြောက်ရှင်းပြင်း ဝန်ခံ ဟောကြား၏၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌကမူ ဗုဒ္ဓပိဋကတ်ထဲ ဝင်ရှုပ်ပြီး ဗုဒ္ဓတရားတော်များ သည်ပင် ကံ- ကံ၏အကျိုးကို ပယ်သယောင်ယောင်လှည့်ပြီး ဗုဒ္ဓ၏ မျက်နှာဖုံးကို စွပ်ကာ သူ့ဝါဒကို ဖြန့်၏၊ ဤသို့ထူးပေသည်၊ ထို့ကြောင့် သာသနာရေးမှာ ရိုးရိုး

ကျင့် မြင့်မြင့်ကြံ မဟုတ်ပဲ အဆန်းလိုက်ချင်သူတို့အနေဖြင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏စက်ကွင်း မိကာ ငရဲဆေးဖော်၍ မှိုပဲနေကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လုပ်ရပ်ကို သရုပ်ပေါ်အောင် ဥပမာဆောင်ရသော် ရှေးလူတို့ ဝတ်ပြီး စွန့်ပစ်ထားသည့် ပုဆိုးစုတ်ကို ပြန်ကောက်၍ ပြုပြင်ပြီး ဗုဒ္ဓတံဆိပ် ကပ်ကာ ပြန်လည်ဝတ်ဆင်ခြင်း ဝတ်ဆင်စေခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့ သုံးသပ်ပြဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်း အရပ်ရပ်ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သူ၏နောက်လိုက် ဟူသမျှတို့၏ ကံ ကံ၏အကျိုးကို ပယ်သောဝါဒသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဒေသနာနှင့် ဖီလာကန့်လန့်ဖြစ်၍ အစမဲ့ဝါဒသာဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်လက်ထက်ကလည်း ပူရဏကဿပ, မက္ခလိဂေါလာလ စသော တိတ္ထိဆရာကြီးများ၏ ဝါဒကို ပြန်လည် အသက်သွင်းထားသော မိစ္ဆာဝါဒများများသာ ဖြစ်သည်ဟု အမှတ်(၂) နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်တို့ တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)

စောဒနာ အမှတ် (၅)

အတိတ် အနာဂတ်ဘဝတို့ကို ပယ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဝိနိစ္ဆယ

၁။ စောဒကဆရာတော်များက ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက် တပည့်တို့ ရေးသားထုတ်ဝေသော စာအုပ်စာတမ်းများမှ –

(က) ကပ္ပဝုလူသား၏တခုတည်းသော(၀ါ)နှစ်ခုမဖြစ်နိုင်သော အဓိက အလိုဆန္ဒကား ပုဒ်နှင့်ခေါင်းအကြား၌ ပစ္စုပ္ပန်တိတ်ဖြင့်သော ပစ္စက္ခနယ်အတွင်း၌ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ကောန် ချမ်းသာမှုရရေးပင် ဖြစ်သည်။ (အနတ္တရောင်ခြည်၊ နှာ-၁၀၆)

(ခ) သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီတို့သည် ကောင်းမှု မကောင်းမှု အကြောင်း အကျိုးတို့ကို ပစ္စုပ္ပန်ကျကျ လက်ခံယုံကြည်သည်။ (သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတေသန အဖွဲ့ချုပ် အယူဝါဒရေးဆိုင်ရာ ခံယူချက် သဘောထား အပိုဒ်-ဂ)

(ဂ) ဗုဒ္ဓဘာသည် သူသည် ပုဒ်နှင့်ခေါင်းအကြား လက်ငင်းဒိဋ္ဌ တွေ့ကြုံနေရသော ပစ္စုပ္ပန်ဘဝကိုသာ တိကျပြတ်သားစွာ ဖော်ထုတ်ခဲ့သဖြင့် ပြောသလိုလုပ်၍ လုပ်သလိုပြောခဲ့သော လက်တွေ့သမား

ဖြစ်ခဲ့သည်။(ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်ဝန်း၊ သင်တန်း အမှတ်စဉ်-၁၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်၊ နှာ-၃၉)

(ဃ) ဗုဒ္ဓရဲ့ လမ်းညွှန်ချက်က။ပ။ တမလွန်ကိစ္စကျတော့ စဉ်းကိုမစဉ်းစား ကြနဲ့တဲ့၊ မင်းတို့နဲ့ ဘာမှမဆိုင်ဘူး၊ အဲဒါတွေ သွားစဉ်းစားနေရင် ဒုက္ခပွားစည်းရေးမှတပါး ဘာကျိုးမှ မရှိပါဘူးတဲ့။ (သစ္စာဗိမာန်အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၆၊သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်)

ဤစာပိုဒ်တို့ကို ထုတ်ပြကြ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက်များသည်—

(၁) အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝတို့ကို လက်ခံယုံကြည်မှု မရှိကြပဲ ပစ္စုပ္ပန်တဘဝကိုသာ လက်ခံယုံကြည်ကြသူများ ဖြစ်ကြောင်း၊

(၂) အနာဂတ်ဘဝ တပိုင်းတစကို လက်ခံယုံကြည်ကြသူများကလည်း "လူသေလျှင် လူဖြစ်သည်"ဟူသော ဘောင်အတွင်း၌သာ လက်ခံကြကြောင်း၊

(၃) "အတီတံ နာနု သောစာမိ" စသော ဘုရားဟော တေမိဇာတ်လာ စကားကို ကိုးလျက် ဗုဒ္ဓကို ပစ္စုပ္ပန်သမားဖြစ်လေဟန် လိမ်ညာ၍ ဝါဒဖြန့်ကြကြောင်း၊ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်ကို သူတို့လိုပင် မျက်စေ့တဆုံးသာ ကြည့်နိုင်သည့် သူလိုငါလို သာမညလူစား ပစ္စုပ္ပန်ဝဘဝသမားဖြစ်အောင် ပုံသွင်းနေကြကြောင်း၊

(၄) ယင်းသို့ ပုံသွင်းနေကြခြင်းသည် အတိတ်ဘဝနှင့် အနာဂတ်ဘဝ အကြောင်းအရာ သိဖွယ်ရာမှန်သမျှကို လုံးဝဥဿုံ အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ, အနာဂတံသညာဏ်တော်များ အပါအဝင်ဖြစ်သည့် ဉာဏ်တော်ကြီးများ မြတ်စွာဘုရား၌ မရှိကြပါဟု ပြောနိုင်အောင် ကြိုးစား နေကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှေးဦးစွာ စောဒနာကြသည်။

၂။ တဖန် စောဒကဆရာတော်များက—

(က) စုဒိတကတို့သည် ဝိပဿနာရှုရန် ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူသော ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်လာ ဂါထာစကားရပ်ဖြင့် ကျန်သမျှ ဗုဒ္ဓဒေသနာအားလုံးကို ပယ်ရှားရန် ကြိုးစားနေကြခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်း ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်လာ ဂါထာမျှသည် ဝိပဿနာရှုသည့်အခါ ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာ ရှုရမည်ဟု ဆိုလို၍ အတိတ်အနာဂတ် မရှိဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ် လုံးဝမထွက်ကြောင်း၊

(ခ) "ဓာသ္မာတိဟ ဘိက္ခဝေ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ" စသော အနတ္တလက္ခဏသုတ် ပါဠိတော်၌ အတိတ်နှင့် အနာဂတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တပြေးညီ ဟောဆိုထားကြောင်း၊ အတိတ်ခန္ဓာ အနာဂတ်ခန္ဓာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာဟူ၍

ကာလသုံးပါး သေချာစွာ ဟောထားကြောင်း၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ ဟောသော အတိတ်အနာဂတ်ကို ပယ်ပြန်ကြောင်း၊

(ဂ) ဒီဃနိကာယ် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ ငါးပါးသီလ၏ အကျိုးအပြစ် ပြတော်မူရာမှာပင် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ် အကျိုးအပြစ်တို့ကို ပူးတွဲ၍ ပြတော်မူခဲ့ကြောင်းဟူ၍ ဝိသေသအားဖြင့် စောဒနာကြလေသည်။

၃။ ထိုစောဒနာကို စုဒိတကများဖြစ်ကြသော တောင်တွင်းကြီးမြို့ နေရှင်နယ်ကျောင်းဆရာတော် ဦးဇဝန, တောင်တွင်းကြီးမြို့ ငါးဆင့်ကျောင်းဆရာတော် ဦးဇဝန, ဒေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်း ဆရာတော် ဦးဥဇ္ဇောတိက တို့က ပြန်လည်ချေပခြင်း မပြုကြပဲ စောဒကဆရာတော်များ စောဒနာသည့်အတိုင်း အဓမ္မဝါဒ ဖြစ်သည်ဆိုသည်မှာ မှန်ကန်၍ မိမိတို့ စွန့်လွှတ်ပါကြောင်း ဝန်ခံသွားကြသည်။

ကျန်စုဒိဇာများဖြစ်ကြသော တောင်တွင်းကြီးမြို့ နတ်မှိတောရကျောင်းနေ ဦးဆန္ဒာဓိက, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးခင်ဟန်နှင့် သခင်မြတ်ဆိုင် တို့ကသာ အသီးသီး ချေပ သောဓနာကြသည်။

ထိုစောဒနာ သောဓနာများသည် အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ ရှိမရှိ ဟူသောအယူ, အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝကို မြတ်စွာဘုရား ဟော-မဟော ဟူသော အယူနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်ပေါ်လာရကား ထိုအခြေခံအကြောင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော စကားမျှကိုသာ ထုတ်နုတ်သုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်ကြကုန်အံ့၊ ယင်း စောဒနာသောဓနာ နှစ်ရပ်တွင် သောဓနာကို မသုံးသပ်မီ စောဒနာ စကားရပ်၏ ယထာဘူတ ကျ-မကျကို ရှေးဦးစွာ သုံးသပ်တော်မူကြရာ၌ စောဒကဆရာတော်များ ကောက်နုတ်တင်ပြထားသော (က) (ခ) (ဂ) (ဃ) အမှတ်ပြ စုဒိတကတို့၏ ရေးသားချက်များဝယ် စုဒိတကတို့၏ အလိုကို တိကျမှန်ကန်စွာ သိနိုင်ရန် သက်သေခံ စာအုပ်စာတမ်းများမှ အောက်ဖော်ပြပါ ရေးသားချက်များကိုပါ ထုတ်နုတ်၍ နှိုးနှော တိုက်ဆိုင်လျက် သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

(၁) ဘဝကူးဝါဒသည် ဗုဒ္ဓမပေါ်မီ ရှေးခေတ်ကတည်းကပင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဝါဒဖြစ်သည်၊ ယင်းဝါဒသည် ကမ္မဝါဒအဖြစ် အသွင်ပြောင်းကာ ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မူသော ခေတ်အထိ တွင်ကျယ်ခဲ့သည်၊ ကမ္မဝါဒမှာ ဗြာဟ္မဏဝေဒ၏ အတ္တကို အခြေခံသည်၊ အတ္တအခြေခံသော ဝါဒဖြစ်သည့်အတိုင်း ယခင်ကလည်းဖြစ်ခဲ့ပြီ ယခုလည်းဖြစ်ဆဲ နောင်လည်း ဖြစ်လိမ့်ဦးမည်ဟူ၍ ကာလသုံး

ပါး အစဉ်ဆက်၏၊ မည်သည့်အခါမှ ကာလဝိမုတ်မဖြစ်၊ ယင်းဝါဒကို ဗုဒ္ဓက ကာလဝိမုတ်ဖြင့် တော်လှန်ပယ်စွန့်စေ၏။
(နိကာယ်၏နိကာယ် နှာ-၆)

(၂) ဤအချက်သည် ပထမသံဂါယနာတင်ပွဲကို ရဟန်းတော်အချို့ အာရုံပြုတော်မမူကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ အတိတ် အနာဂတ်တရားစုများ၊ အတ္တအတ္တနိယစသော ဝိညာဏဝါဒများ ပြန်ပါလာသောကြောင့်–
(နိကာယ်၏ နိကာယ် နှာ-၆)

(၃) ဤသုတ်၌ ဒုဂ္ဂတိ= မကောင်းသော လားရာဟူသည် သေပြီးနောက်မှ ငရဲဘုံစသည်သို့ ရောက်ရမည်ဟု အဓိပ္ပာယ်မကောက်သင့်ပေ၊ ယခု ပစ္စက္ခမျက်မှောက်၌ပင် သေရာ ညောင်စောင်းမလဲလျောင်းမီမှာပင် အရိယာတပည့်သားတို့ဝင်း ဦးတည်ချီတက်ရမည့် ဝိမုတ္တိပန်းတိုင်နှင့် လဲချော်၍ ဒုက္ခအားလုံးတို့၏လက်သည် ဖြစ်သော တွယ်တာမှု သံယောဇဉ်များ တိုးပွားကာ မလိုလားအပ်သော ဒုက္ခများနှင့်သာ တွေ့ကြုံနေရမည်ဟု အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူသင့်လှပေသည်၊ သို့မှသာ သန္ဒိဋ္ဌိကဂုဏ်မြောက်၍ ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မသဘောကို နားလည်သူဖြစ်ပေလိမ့်မည် ဖြစ်သတည်း။
(နိကာယ်၏ နိကာယ် နှာ-၁၂၈)

မှတ်ချက်။ ။ဤသုတ်ဟူသည် မဇ္ဈိမနိကာယ် ပေါတလိယသုတ်ကို ဆိုလိုသည်။

(၄) သို့ရာတွင် ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်ကြီးကို လွန်ပြီးဘဝ, ရောက်ဆဲဘဝ,လာလတ္တံ့ဘဝ (၀၊) မမေ့မီ,ဟိုဘက်အခြေအနေ, ဖြစ်ဆဲ ယခု ဘဝအခြေအနေနှင့် သေပြီးနောက် ရောက်ရမည့် အခြေအနေ သုံးရပ်ပေါ်တွင် ဖြန့်ခင်း၍ပြတတ်ကြ၏၊ ဤအယူအဆသည် အဗျာကတသံယုတ်စသည်တို့တွင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင်က မဟောအပ်ဟူသော ကိစ္စရပ်ကို ပရိယာယ်ဖြင့် ဟောတော်မူစေရာ ရောက်ပေသည်။
(နိကာယ်၏ နိကာယ် နှာ-၁၆၁,၆၂)

(၅) သန္ဒိဋ္ဌိကော = ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ယခုဘဝဟု ဆိုအပ်သော (ပုခက်နှင့် ခေါင်းအကြားဌ်) လက်ငင်းဒိဋ္ဌ စောင့်မနေရပဲ အောင့်မနေရပဲ ကြောင့်ကြ၍ မနေရပဲ အကျိုးရတဲ့ လက္ခဏာ။
(သစ္စာဓမ္မ အတွဲ-၃၊ အမှတ်-၈၊ နှာ-၂)

(၆) သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့၏လက်သုံးဝါဒမှာ သန္ဒိဋ္ဌိက ပစ္စုပ္ပန်ဝါဒဖြစ်ကြောင်း ပြည်လုံးကျွတ် ဓမ္မသဘင်က ဆုံးဖြတ် သတ်မှတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

(သစ္စာဓမ္မအတွဲ-၂၊ အမှတ်-၇၊ နှာ-၁၂)

ဤရေးသားချက်များနှင့် ယခင် (က) (ခ) (ဂ) (ဃ) ရေးသားချက်များကို စပ်ဟပ်၍ အထပ်ထပ် သုံးသပ်သည့်အခါ စောဒက ဆရာတော်များစွဲဆိုသော(၁)(၃)အမှတ် စွဲဆိုချက်များအတိုင်း ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်များသည် အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝမျှ ပစ္စုပ္ပန်တဘဝသာ ရှိသည်ဟု ဥစ္ဆေဒအယူကို လက်ခံယုံကြည်သူများ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း ပစ္စုပ္ပန်တဘဝသမားဖြစ်အောင် လိမ်ညာ၍ ဝါဒဖြန့်ပုံသွင်းနေကြကြောင်းကိုလည်းကောင်း ထင်ရှားစွာ တွေ့ကြရပေသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်စာအုပ် သခင်မြတ်ဆိုင်၏ လူသေလူဖြစ်ပြဿနာစာအုပ်နှင့် လူသေလူဖြစ် စာတမ်းများကို ကြည့်ရှု သုံးသပ်သည့်အခါ စောဒက ဆရာတော်များ စွဲဆိုသော (၂)အမှတ် စွဲဆိုချက်အတိုင်း အခွျိုက အနာဂတ်ဘဝတပိုင်းတစကို "လူသေလူဖြစ်" ဟောင်အတွင်း၌သာ လက်ခံကြောင်းကိုလည်း တွေ့ကြရပေသည်။

အမှန်တရား သုတေသန အမှတ်(၁) စာစောင်၌ အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်ဆိုသူက ဘုရားရှင်၏ သမ္မည်တဉာဏ်တော်ကို အချက်ပေါင်းများစွာ စော်ကားပုတ်ခတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် စောဒက ဆရာတော်များ စွဲဆိုသော (၄) အမှတ်ပြ စွဲဆိုချက်အတိုင်း စုဒိတကတို့သည် ဘုရားရှင်၌ ဉာဏ်တော်ထူးကြီးများ မရှိပါဟု ပြောနိုင်အောင် ကြိုးစားနေကြသူများ ဖြစ်သည်ကိုလည်း တွေ့ကြရပေသည်။

(ဤအချက်ကိုကား စောဒနာအမှတ်စဉ် (၇)၌ သုံးသပ်ကြကုန်အံ့)

ဤသုံးသပ်ချက်ဖြင့်ပင် စောဒကဆရာတော်များ၏ မူလစွဲဆိုချက် ၄-ချက်လုံးသည် ယထာဘူတကျ၍ မှန်ကန်သော စွဲဆိုချက်များ ဖြစ်ပေသည်။

(က) အမှတ်ပြ ဝိသေသစောဒနာကို သုံးသပ်ချက်

၄။ စောဒကဆရာတော်များက စုဒိတကတို့သည် ဝိပဿနာရှုရန် ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူသော ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်လာ ဂါထာစကားရပ်ဖြင့် ကျန်သမျှ ဗုဒ္ဓဒေသနာအားလုံးကို ပယ်ရန် ကြိုးစားနေခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း ယင်း ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်လာ ဂါထာများသည် ဝိပဿနာရှုသည့်အခါ ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာ ရှုရမည်

ဟု ဆိုလို၍ အတိတ် အနာဂတ်မရှိဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ် လုံးဝ မထွက်ပါ ဘုရားဟု စောဒနာကြလေရာ ယင်းစောဒနာကို ပါဠိတော်မှ ဆုတ်နုတ်၍ စိစစ် သုံးသပ်ရသော်—

အတီတံ နာနာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကခေ် အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။
ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒ္ဒါ မနုပ္ပူဟယေ[1]။

မြန်မာအကျဉ်း

အတိတ်ခန္ဓာငါးပါးသည် ချုပ်ပျောက်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အတိတ် ခန္ဓာငါးပါးသို့ (တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်) အစဉ်မလိုက်ရာ၊ အနာဂတ် ခန္ဓာငါးပါး သည် မရောက်သေးသောကြောင့် အနာဂတ် ခန္ဓာငါးပါးကိုလည်း မတောင့်တ ရာ၊ ပညာရှိသည် ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာငါးပါး တရားကိုသာ ထိုထိုဖြစ်ဆဲခဏ၌ ဝိပဿနာရှုလျက် (တဏှာဒိဋ္ဌိတို့က) မဆွဲငင်နိုင်အောင် (တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ကြောင့်) မပျက်မစီးအောင် ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ပွားများ အားထုတ်ရာ၏။

ထိုဂါထာတို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ရာ ပါဠိတော်၌ "အတိတ်ကာလ၌ ဤသို့သော ရုပ်အဆင်းရှိသူ ဖြစ်ခဲ့ဘူးပြီ" စသည်ဖြင့် အတိတ်ခန္ဓာငါးပါး၌ တပ်မက်နှစ်သက် နေလျှင် အတိတ်ခန္ဓာငါးပါးသို့ အစဉ်လိုက်သည်မည်ပုံနှင့် ထိုသို့တပ်မက် နှစ်သက်မှု မဖြစ်လျှင် အတိတ်ခန္ဓာငါးပါးသို့ အစဉ်မလိုက်သည် မည်ပုံကိုလည်းကောင်း "အနာဂတ်ကာလ၌ ဤသို့သော ရုပ်အဆင်းရှိသူ ဖြစ်ရလို၏" စသည်ဖြင့် အနာ ဂတ်ခန္ဓာငါးပါး၌ တပ်မက်နှစ်သက်နေလျှင်၊ အနာဂတ်ခန္ဓာငါးပါးကို မမျှော်လင့် တောင့်တနေသည် မည်ပုံနှင့် ထိုသို့ တပ်မက်နှစ်သက်မှုမဖြစ်လျှင် အနာဂတ်ခန္ဓာ ငါးပါးကို မမျှော်လင့်မတောင့်တသည် မည်ပုံကိုလည်းကောင်း, ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာ ငါးပါးကို အတ္တစသည်ဖြင့်ရှုနေလျှင် ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ (တဏှာဒိဋ္ဌိတို့က) ဆွဲငင်အပ်သည်မည်ပုံနှင့် အတ္တစသည်ဖြင့်မရှုလျှင် ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ (တဏှာဒိဋ္ဌိတို့က) မဆွဲငင်အပ်သည် မည်ပုံကိုလည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား ဝေဖန်တော်မူသည်၊ ဤသို့ဝေဖန်ရာ၌ "နှ ရုပံ အတ္တာတော သမနု-ပဿတိ" စသည်ဖြင့် ဝိပဿနာရှုပုံကို ထင်စွာပြလျက် ဝေဖန်တော်မူသည်ဟု၊

ယင်းအဋ္ဌကထာ၌လည်း—

တတ္ထ တတ္ထာတိ ပစ္စုပ္ပန္နမိဓ မမံ် ယတ္ထ ယတ္ထဝ ဥပ္ပန္နော၊ တံ တတ္ထ တဓေတ္ထဝ စ နံ အနိစ္စာနုပဿနာဒီဟိ သတ္တဟိ အနုပဿနာဟိ ယော ဝိပဿတိ၊ အရညာဒီသု ဝါ တတ္ထ တတ္ထဝ ဝိပဿတီ[2]၊

၁။ မ ၃။ ၂၂၆။ ၂။ မ ၃။ ၂၂၆-၂၂၇။ ၃။ မ ဋ္ဌ ၄။ ၁၇၀။

တတ္ထ တတ္ထဟူသည် အကြင်ပစ္စုပ္ပန်တရားသည် အကြင် အကြင်ခဏ၌သာ ဖြစ်၏၊ ထိုပစ္စုပ္ပန်တရားကိုလည်း ထိုထိုဖြစ်ဆဲဧကန္တသာလျှင် အနိစ္စာနုပဿနာ ဘစရှိကုန်သော ခုနစ်ပါးသော အနုပဿနာတို့ဖြင့် အကြင်ပညာရှိသည် ဝိပဿနာရှု၏၊ တနည်း-တောအရပ်စသည်တို့တွင် ထိုထိုအရပ်၌သာ ဝိပဿနာရှု၏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အသံဟိရံ အသံကုပ္ပန္တိ ဣဒံ ဝိပဿနာ ပဋိဝိပဿနာ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

ဝိပဿနာရှုခြင်း တဖန်ဝိပဿနာရှုခြင်း အကျိုးငှာ "အသံဟိရံ အသံကုပ္ပံ" ဟူသော ဤစကားကို ဟောတော်မူအပ်၏ဟူ၍ လည်းကောင်း ဝိပဿနာရှုပုံကိုပင် ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ထို့ကြောင့် ဤ ၂-ဂါထာသည် ဝိပဿနာရှုပုံကို ဟောပြသော ဂါထာမျိုးဖြစ်ရကား စောဒကဆရာတော်တို့၏ စကားသည် ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ညီညွတ်သော စကားသာ ဖြစ်ပေသည်။

(ခ) အမှတ်ပြု ဝိသေသစောဒနာကို သုံးသပ်ချက်

၅။ တဖန် စောဒကဆရာတော်များက "တသ္မာတိဟ ဘိက္ခဝေ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ" စသော အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ အတိတ်နှင့်အနာဂတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်နှင့်တပြေးညီ အတိတ်ခန္ဓာ အနာဂတ်ခန္ဓာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာဟူ၍ ကာလသုံးပါး သေချာစွာ ဟောထားပါသည်ဘုရားဟု စောဒနာကြလေသည်။

ဤစောဒနာလာ သာဓကဖြစ်သော အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကို အဖွင့်သဝဏ္ဏနာတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်သုံးသပ်တော်မူကြရာ "အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ" ပုဒ်သည် "ရူပံ" ပုဒ်၏ ဝိသေသနဖြစ်ရကား အတိတ်ရုပ် အနာဂတ်ရုပ် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဟု ကားသသုံးပါးဖြင့် ပိုင်းခြား ဟောပြတော်မူသည်မှာ ပါဠိတော်ဖြင့်ပင် ပေါ်လွင် ထင်ရှားလှပေသည်။

ထို့ကြောင့် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌—

အထဿ အတီတာဒိဝိဘာဂံ အာရဘိတိ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နန္တိ အာဒိနာ [၂]၊

ဟု ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

အဓိပ္ပာယ်မှာ "ထို့နောင် ထိုရုပ်၏အတိတ်စသော အပြားကို (၀၊) အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အပြားကို 'အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ'ဟူသောပါဠိဖြင့် မြတ်စွာဘုရား အားထုတ်ဟောကြားတော်မူသည်' ဟု ဆိုလိုသည်။

၁။ မ ဋ္ဌ ၄။ ၁၇၀။ ၂။ သာရတ္ထ ဋီ ၃၊ ၁၈၅။

ထို့ကြောင့် "အနုတ္တလက္ခဏသုတ်၌ အတိတ်နှင့်အနာဂတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တပြေးညီ ဟောဆိုထားကြောင်း အတိတ်ခန္ဓာ အနာဂတ်ခန္ဓာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာ ဟူ၍ ကာလသုံးပါး သေချာစွာ ဟောထားကြောင်း ဟူသော စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာသည် ပါဠိတော်နှင့်လည်းကောင်း အဖွင့်ဋီကာနှင့်လည်းကောင်း ညီညွတ်နိုးနှောမိပေသည်။

(ဂ) အမှတ်ပြု တတိယ ဝိသေသ စောဒနာကို သုံးသပ်ချက်

၆။ စောဒကဆရာတော်များက ငါးပါးသီလ၏ အကျိုးအပြစ်ကို ပြတော်မူရာမှာပင် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်အကျိုးအပြစ်တို့ကို ပူးတွဲ၍ ပြတော်မူခဲ့ပါသည်ဟု စောဒနာကြပြီးလျှင် ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂမဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ လာသော—

ဣဓ ဂဟပတယော။ဓ။သီလဝိပတ္တိယာ[1]—

ဟူသော ပါဠိတော်ကို သာဓကအဖြစ် ထုတ်ဆောင်တင်ပြကြသည်။

ယင်းပါဠိတော်ကို ကြည့်ရှုတော်မူကြရာ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ တွေ့ကြုံရမည့်အပြစ်လေးပါးနှင့် အနာဂတ်ဘဝ၌ တွေ့ကြုံရမည့်အပြစ်တပါး ဤအပြစ်ငါးပါးတို့ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောပြထားသည်ကိုလည်းကောင်း အနာဂတ်၌ အပြန်အားဖြင့် အကျိုးငါးပါးတို့ကို ဟောပြထားသည်ကိုလည်းကောင်း တွေ့ကြရသည်။

ထို့ကြောင့် စောဒကဆရာတော်များ၏ ဝိသေသ စောဒနာသည်လည်း ပါဠိတော်နှင့်လည်းကောင်း အဋ္ဌကထာဋီကာတို့နှင့်လည်းကောင်း ညီညွတ်နိုးနှောမိသော စောဒနာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဦးဆန္ဒာဓိက၏ သောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၇။ တောင်တွင်းကြီးမြို့ နတ်မြို့တောရကျောင်းနေ ဦးဆန္ဒာဓိက၏ သောဓနာကို ခြုံငုံ သုံးသပ်သည့်အခါ ဦးဆန္ဒာဓိကသည် တမလွန်ဘဝရှိ,မရှိ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ ရှိ,မရှိဟူသော အယူနှင့်ပတ်သက်၍ ဘုရားရှင်၏ မျက်နှာတော်ကိုသာ ထောက်ကာ မိမိ၏အယူကို ပြတ်ပြတ်သားသား ဖြေဆိုသင့်လျက် မဖြေဆိုပဲ မိမိဆရာ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏မျက်နှာနှင့် ဆရာတူတပည့်များ ဖြစ်ကြသည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနဝါဒီ ဒါယကာတို့၏ မျက်နှာကိုသာထောက်၍ မပြတ်မသား ဖြေဆိုထားသည်ကိုသာ တွေ့ရ၏။

မှန်၏ "အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝရှိသည်ဟူသော အယူကိုယူလျှင် မည်သို့သောအကျိုး ဖြစ်ထွန်းမည်ကို သိလိုပါသည်၊ အတိတ်အနာဂတ်သည် တပည့်တော်အား သံသယကို ပွားစေပါသည်၊ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝဆိုသည်မှာ

၁။ ဒီ၊ ၂၊ နှာ ၂၂-၂၃။

လုံးဝအရေးမကြီးဟုဆိုရန် မဖြစ်နိုင်ရံသာ ရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်" ဟူသော စကားရပ်တို့မှာ ဆရာ့မျက်နှာနှင့် ဒါယကာမျက်နှာကိုထောက်၍ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝကို ပယ်သယောင်ယောင်ဆိုသော စကားရပ်များဖြစ်သည်။

အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝနှင့် စပ်သည့် အကြောင်းအရာတို့ကို ပြဆိုရာဖြစ်သော ဘုရားဟောဒေသနာများစွာ ရှိနေသဖြင့် လုံးဝလည်း မပယ်ဝဲ့ရကား "တပည့်တော်သည် အတိတ်အနာဂတ်ကို အကြောင်းမတန် ငြင်းဆန်နေသည် မဟုတ်ပါ၊ သူကာလနှင့် သူ့အင်အားအလိုက် လက်ခံပါသည်၊ ဖြစ်ရပ်ပေါင်း များစွာတို့သည် ဖြစ်ခဲ့ကြ၍ ဖြစ်ရပ်ပေါင်း များစွာတို့သည် ဖြစ်ကြလိမ့်မည်ဆိုသော ဖြစ်ပျက်စဉ်ကြီးကို မည်သူမျှမငြင်းနိုင်ပါ"ဟူသော စကားရပ်တို့ဖြင့် အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝရှိသည်ဟူသောအယူကို လက်ခံယုံကြည်ကြောင်း ဝန်ခံထားလေသည်၊

၇။ ဦးဆန္ဒာဓိက ထုတ်ဆောင်ကိုးကားထားသော သုတ်တို့သည်လည်း အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ မရှိ၊ ပစ္စုပ္ပန်တဘဝသာ ရှိသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို လုံးဝမပြခဲ့၊ အနည်းငယ် ရှင်းပြဦးအံ့—ဦးဆန္ဒာဓိက ပထမတင်ပြသည့် ဟေမကလုလင် လျှောက်တင်သော ဂါထာသည် အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ မရှိဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုပြသော ဂါထာမဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော် မပေါ်မီ ရှေးအခါက ဗာဝရီစသော ဆရာကြီးများ ဟောပြခဲ့သော ဤသို့ဖြစ်ခဲ့ပြီ ဤသို့ဖြင့်လိမ့်မည်ဟူသော အယူသည် တဆင့်ကြားမျှ ဖြစ်၍ ကာမဝိတက်စသည်ကို တိုးပွားစေတတ်ရကား ထိုအယူအားလုံးဟူ (မနှစ်သက်) မမွေ့လျော်ကြောင်းကိုသာ လျှောက်ထားသောဂါထာဖြစ်သည်။

၉။ ဦးဆန္ဒာဓိက ဒုတိယတင်ပြသည့် ဘဒြကသုတ်သည်လည်း အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ မရှိဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုပြသောသုတ် မဟုတ်၊ ထင်ရှားသော တရားတမျိုးကို သိနားလည်အောင် ဟောပြပြီးနောက် ထိုထင်ရှားသော တရားဖြင့် မထင်ရှားသည့် ကျန်တရားများတို့ ညွှန်ပြခြင်းသည် သိလွယ် ထင်လွယ် မြင်လွယ်ရကား တရားဆင်နည်းခ္ဍ သူမတူ အောင် ကျမ်းကျင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ထင်ရှားသည့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလခ္ဍ ဆင်းရဲဖြစ်ခြင်း အကြောင်းရင်းကို ဟောပြတော်မူပြီးနောက် မထင်ရှားသည့် အတိတ်အနာဂတ်ခ္ဍ ဆင်းရဲဖြစ်ခြင်း အကြောင်းရင်းကို ညွှန်ပြ ဟောကြားတော်မူလိုသောကြောင့်သာ အခြေခံစကားကို မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ထိုသုတ်၌ ဆက်လက်ဟောကြားတော်မူသော အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းချုပ်မှာ—"ရှာသူကြီး ဥရုဝေလကပ္ပနိဂုံး၌ သင်နှင့်မစပ်ဆိုင်သူတို့ အသတ်ခံရခြင်းစသည်ကြောင့် သင့်မှာ ပူဆွေးမှုစသည် မဖြစ်ခြင်း၊ သင်နှင့်စပ်ဆိုင်သူတို့ အသတ်ခံရ

ခြင်း စသည်ကြောင့် သင့်မှာ ပူဆွေးမှုစသည် ဖြစ်ခြင်းသည် အာဘယ်အကြောင်း ကြောင့်နည်း" ဟု မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူရာ "မစပ်ဆိုင်သူတို့၌ ဆန္ဒရာဂ မရှိခြင်း၊ စပ်ဆိုင်သူတို့၌ ဆန္ဒရာဂ ရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်" ဟု ရှာသူကြီးက လျှောက်ထားလေသည်၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက "ရှာသူကြီး သင်မြင်ရ သိရကာလမခြားပဲ ရောက်ရာ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်ရသော ဤသဘောဖြင့် အတိတ် အနာဂတ်၌ နည်းကိုဆောင်လော့ (အတိတ် အနာဂတ်၌ နည်းမှီးရှိသိလော့) အတိတ်ကာလ၌ဖြစ်ခဲ့သည့် ဆင်းရဲဟူသမျှ အလုံးစုံသည် လိုချင်မှု 'ဆန္ဒ' လျှင် အရင်းခံရှိ၏၊ လိုချင်မှု 'ဆန္ဒ'လျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏၊ မှန်၏၊ လိုချင်မှု 'ဆန္ဒ' သည် ဆင်းရဲ၏ အရင်းခံတည်း၊ အနာဂတ်ကာလ၌ဖြစ်မည့် ဆင်းရဲဟူသမျှ အလုံးစုံသည် လိုချင်မှု 'ဆန္ဒ' လျှင် အရင်းခံရှိ၏၊ လိုချင်မှု 'ဆန္ဒ' လျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏၊ မှန်၏၊ လိုချင်မှုဆန္ဒသည် ဆင်းရဲခြင်း၏ အရင်းခံတည်း" ဟူ၍ဖြစ်သည်။

ဦးဆန္ဒာဓိက တင်ပြသည့် ဤဘဒ္ဒကသုတ်၌ပင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် အတိတ် အနာဂတ်ဘဝတို့၌ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း အကြောင်းရင်းကို ဟောပြထားရကား ဤသုတ်သည် စုဒိတကဘို့၏စကားကို ပယ်ရှား၍ စောဒကဆရာတော်တို့၏ စကားကို ထောက်ခံသောသုတ်သာ ဖြစ်ပေသည်။

၁၁။ ဦးဆန္ဒာဓိက တတိယတင်ပြသည့် သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အရညသုတ်လာ "အတီတံ နာနုသောစန္တိ" စသော ဂါထာသည်လည်း အတိတ်လောဘကို မစိုးရိမ် အနာဂတ်လောဘကို မတောင့်တ ပစ္စုပ္ပန်ရသမျှဖြင့် မျှတနေထိုင်သော ရဟန်း၏ သမဏသုခကိုသာ ပြသောဂါထာ ဖြစ်သည်၊ အတိတ်အနာဂတ်ဘဝရှိ, မရှိ အယူနှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်ချေ။

၁၁။ ဦးဆန္ဒာဓိက စတုတ္ထတင်ပြသည့် ကောသမုတ္တိသုတ်လာ အဿာသ တရား လေးပါးသည်လည်း အတိတ်အနာဂတ်ဘဝ မရှိဟူသော အဓိပ္ပာယ်ပြသော စကားမဟုတ်၊ ထိုစကားရပ်၏ရှေ့၌ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ ဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရ ကမ္မဋ္ဌာန်း လေးပါးတို့ကို ဟောပြတော်မူပြီးလျှင် ထို ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများနေသူသည် ရန်ကင်းသောစိတ်ရှိသူ ကြောင့်ကြကင်း သော စိတ် ရှိသူ မညစ်ညူးသောစိတ်ရှိသူ စင်ကြယ်သောစိတ်ရှိသူ အရိယာ တပည့်မည်၏။ ထိုအရိယာတပည့်အား ယခုဘဝ၌ဇင် ထောက်တည်ရာလေးမျိုး ကို ရနိုင်ပုံကိုသာ ဟောပြသော စကားရပ်ဖြစ်သည်။

၁၂။ ထို့နောက် ဦးဆန္ဒာဓိက က "အာဘိဘံ နာန္ဒာဂမေယျ" စသော ဂါထာနှင့် စပ်၍ စောဒကဆရာတော်များ၏ စကားကို ချေပထားသော်လည်း ဆိုလိုရင်းကို

ထိမိအောင် မချေပနိုင်သဖြင့် ထိုစကားကို သီးခြားမသုံးသပ်တော့ပဲ နောက်လာမည့် သောဓနာနှင့်ပေါင်း၍ သုံးသပ်ကြပေအံ့။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ချုပ်၏ သောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၁၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသန အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးခင်ဟန်က သောဓနာရာဒ္ဓ် "ဗုဒ္ဓဝါဒသည် အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ၃-ပါးနှင့်ယှဉ်၍ ဟောတော်မူသော ဝါဒဖြစ်ပါသည်"ဟု စောဒကဆရာတော်များက ဝန်ခံထားပါသည်ဘုရား ဟု သောဓနာလေသည်။

ဤသောဓနာကို ဘုရားဟော ပိဋကဋ္ဌ သင်းချစိစစ်သည့်အခါ စုဒိတ်ကတို့ကိုးကားသော ဘဒြကသုတ်ဋ္ဌပင် ပစ္စုပ္ပန်ကာလဋ္ဌ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်းအကြောင်းရင်းကို ဟောကြားတော်မူပြီးနောက် အတိတ်အနာဂတ်ကာလတို့ဋ္ဌ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း အကြောင်းရင်းကိုလည်း ရှင်းလင်း ဟောပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ဤသုတ် အဆိုကို ရှေဋ္ဌ ရှင်းပြခဲ့ပြီးဖြစ်၏။

၁၄။ အနတ္တလက္ခဏသုတ်ဋ္ဌလာသော "ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ" စသော စကားဖြင့်လည်း အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ၃-ပါးနှင့်ယှဉ်၍ဟော ထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်လာ ၂-ဂါထာဋ္ဌလည်း ကာလ ၃-ပါး လုံးကိုပင် ဟောပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ထို့ပြင် နိဒါန၀ဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် ဉာဏ၀တ္ထုသုတ် နှာ-၂၀၉-ဋ္ဌ "အတီတ်ကာလဋ္ဌ ဇရာမရဏကိုသိကုန် ဇရာမရဏဖြစ်ကြောင်းကို သိကုန် ဇရာမရဏချုပ်ရာကို သိကုန်- ဇရာမရဏချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို သိကုန်ပြီးသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယခုအခါဋ္ဌ ငါသိသကဲ့သို့ ဤအတူသာ သိခဲ့ကြပြီ၊ အနာဂတ်ကာလဋ္ဌ ဇရာမရဏကို ။ပ။ ဇရာမရဏချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို သိကုန်လတ္တံ့သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ယခုအခါဋ္ဌ ငါသိသကဲ့သို့ ဤအတူသာ သိကြကုန်လတ္တံ့"စသည်ဖြင့် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အားဖြင့် ဝေဖန်ပုံကုလည်းကောင်း၊

ဒုတိယဉာဏ၀တ္ထုသုတ် နှာ ၂၉၁၊ ဉာဏဝတ္ထု (၇၇)ပါးကို ဝေဖန်ရာဋ္ဌ ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဇရာမရဏဖြစ်၏ဟု သိသောဉာဏ် ဇာတိမရှိခဲ့သော် ဇရာမရဏမရှိဟု သိသောဉာဏ်ဟု ပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ် ၂-ပါး ထို့အတူ အာဘိတ်ဉာဏ် ၂-ပါး အနာဂတ်ဉာဏ် ၂-ပါး ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဓမ္မဒိဋ္ဌိတ်ဉာဏ်သည်လမ်း ကုန်ခြင်း ပျက်ခြင်း ကင်းပြတ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု သိသောဉာဏ် ၁-ဖါး အားဖြင့် "ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ"ဋ္ဌ ဉာဏ် ၇-ပါး ဝေဖန်တော်မူ၍ ကြွင်းသော

"ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ "စသော ၁၀-ပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း ဤအတူညာဏ် ၇-ပါးစီ ဝေဖန်တော်မူပုံကိုလည်းကောင်း တွေ့ရ၏။

ထို့ပြင် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် သမ္မသသုတ် ၃၃၁-၃၃၂-၃၃၃ ၌ "အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ချစ်အပ် သာယာအပ်သော စက္ခုစသော အာဋ္ဌတို့ကား ယတ္ထနတို့ကို အာနိစ္စသဘောအားဖြင့် ရှုပြီး ရှုလတ္တံ့ ပူဆဲဖြစ်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် တစ္ဆာ ဥပဓိ ဒုက္ခတို့ကို ပွားစေပြီး ပွားစေလတ္တံ့ ပွားစေဆဲဖြစ်၍ ဇာတိစသောဆင်းရဲမှ မလွတ်နိုင်ကြသူမျှားဟု ငါဟော၏" စသည်ဖြင့် ကာလ ၃ ပါး ဝေဖန်ဟောကြားပုံကို တွေ့ရ၏။

ဤအတူ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ၃-ပါးနှင့် ယှဉ်၍ ဟောတော်မူသော ဒေသနာဒေတာ်တို့ကား နိကာယ်ငါးရပ်၌ များစွာရှိပေသည်၊ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကာလ ၃-ပါး ဝေဖန်ဟောကြားတော်မူသည်မှာ ထင်ရှားလှပေသည်။

၁၅။ တဖန် "တပည့်တော်မျှားအား ဤဝိပဿနာ စကားတရပ်ဖြင့် ကျန်သမျှ ဗုဒ္ဓဒေသနာ အားလုံးကိုပယ်ရန် ကြိုးစားနေသူမျှား ဟူ၍စွပ်စွဲထားပါသည်၊ တပည့်တော်မျှားသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်မျှားဖြစ်၍ စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်မျှားကို ကြိုဆိုလျက် ဗြာဟ္မဏဒေသနာမျှားနှင့် ရောထွေးနေသော အဘူအယောင် ကျမ်းဂန်မျှားကို လက်ခံခြင်းမပြုမိရန် ဂရုစိုက်နေသူမျှား ဖြစ်ပါသည်" ဟူသော သောဓနာကို သုံးသပ်ရာ၌ ဤသောခနာလ္ဘာနောက် ပိုင်း၌ပင် ဘဒြကသုတ်ဝယ် ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ် ကာလသုံးပါး စုံလင်စွာ ဟောဆားပါလျက် အတိတ်ဟူ၍လည်းကောင်း အနာဂတ်ဟူ၍လည်းကောင်း။ပ။ လုံးဝပါဝင်ခြင်းမရှိပဲ သန္ဓိဋ္ဌိက အကာလိက အနေနှင့် မျက်မှောက် ပစ္စက္ခကိုသာ ဟောဖော်ညွှန်ပြထားပါသည် ဘုရားဟု ဘဒြကသုတ်လာ အတိတ် အနာဂတ် ဆိုင်ရာ တရားမျှားကို ပယ်ရှားထားသည်ကို တွေ့မြင်ရခြင်းကြောင့် စုဒိတကတို့သည် စောဒကဆရာတော်မျှား စုံဆိုသည့်အတိုင်း မိမိတို့ဝါဒနှင့် မကိုက်ညီသည့် ဘုရားဟောဒေသနာတော်မျှားကို ပယ်ရှားရန် ကြိုးစားနေသူမျှား ဖြစ်ကြသည်မှာ လွန်စွာ ထင်ရှားပေသည်။

"ဗြာဟ္မဏဒေသနာမျှားနှင့် ရောထွေးနေသော အတူအယောင် ကျမ်းဂန်မျှားကို လက်မခံမိရန် ဂရုစိုက်နေသူမျှား ဖြစ်ပါသည် "ဟူသော စကားသည်လည်း ထေရဝါဒပိဋကတော်မျှားကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ယုံမှားသံသယဖြစ်အောင် ကြံဆောင်တင်ပြသော စကားသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိဋ္ဌာန် ဆရာတော်တို့ ယူဆတော်မူကြသည်၊ အကြောင်းမှာ ဧဇာဒနာ အာမုတ် ၆-နှင့် အာမတ် ၂၁-ကို စိစစ်ရာ၌ ပေါ်ပြလတ္တံ့ ဒေတိုင်း ထေရဝါဒ ပိဋကတော်သည် စင်ကြယ်သန့်ရှင်း

အပြစ်ကင်းသော ပိဋကတ်တော်များသာ ဖြစ်၍ အတုအယောင် ကျမ်းများ ပါဝင်ခြင်း မဂို့သောကြောင့် ဖြစ်သည် သာမက ပိဋကတ်စာပေကို မတတ်ပါဟု တစာစာ ဝန်ခံထားပြီး ဘာသာ သာသနာရေးကိုလည်း ဆေးတအိုးကျမ်း ကွမ်းတယာညက်မျှသာ လေ့လာချိန်ရပါသည်ဟု မိမိတို့အပြစ်ကို ဝန်ခံထား သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီ ဆိုသူများက လေးနက်သိမ်မွေ့လှသော ပါဠိတော်များ ကို ဘယ်ဟာက ဗုဒ္ဓဝါဒစစ်စစ် ဘယ်ဟာက ပြာဟ္မဏဝါဒဟု စိစစ်နေပါသည်ဟု ပြောသောစကားသည် အမြိုးအမောက်မတဲ့ ရွှေစကား နောက်စကား မည်ရွေ့ ညွတ်ပေ၊ ဟန်ဆောင်ဝါကြွား လှည့်စားနေရင်း ရွှေကဗုံး နောက်ကပေါ် ဆိုဘိ သကဲ့သို့ ရှိမျှသည်။

၁၆။ ထို့ပြင် စုဒိတက ဦးခင်ဟန်က "ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်ကို ဓမ္မနောက်ညီညွတ်စွာ တင်ပြထားခြင်းကို မတွေ့ရပဲ ဒုတိယ စာပိုဒ်ကို ပထမ ပထမစာပိုဒ်ကို ဒုတိယ တင်ပြပြီး တတိယစာပိုဒ်ကို ဖျန်လှုပ်ထားခြင်းသည် မရိုးသားသော စောဒက ဆရာတော်များ၏ စိတ်နေသဘောထားကို ဖော်ပြထားသလို ဖြစ်နေပါသည် ဘုရား" ဟု ချေပ သောခနာပြန်သည်။

ဤသောခနာကို စောဒနာစကားနှင့် စပ်၍ သုံးသပ် စိစစ်သည့်အခါ၊ စောဒကဆရာတော်များသည် "ဝိပဿနာ ရှုရာဌာ ပဋ္ဌာန်း ခန္ဓာကိုသာ ရှုရမည်" ဟူသော မိမိတို့တင်ပြလိုသည့် ပဓာနစကားကို ရွေထား၍ အပဓာနစကားကို နောက်ထား တင်ပြခြင်း ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ရွေနောက်ပြန်၍ ဖော်ပြခြင်းကို အပြစ်မြင်ဆိုသာငချ။

စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာဌာန် တတိယဂါထာကို မဖော်ပြပဲ ပဌမ ဒုတိယနှစ်ဂါထာကိုသာ ဖော်ပြစောဒနာခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကို နှံ့စပ်ဖွေ စိစစ်တော်မူကြရာ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဗုဒ္ဓလမ်းစဉ် စာအုပ် နှာ ၂၅-၌ "တဖန်ပုဗ္ဗဓသည် အနာဂတ်သမားမဟုတ် စင်စစ်မှာ ပရှုပ္ပန်သမားဖြစ်သော အချက်မှာ ဥပရိ-ပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ် ပါဠိတော်အရ ငြင်းချက်မထုတ်နိုင်အောင် ထင်ရှားလှုချေသည်" ဟူသော စာပိုဒ်ကို ရေးသား၍ "အဟိတံနာန္ဒဝဂမေ-ယျ "စသော ၂-ဂါထာကို ကိုးကားဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ စောဒက ဆရာတော်များသည် အဆိုပါ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ရေးသားချက်ကို ငဉပနာထား၍ စောဒနာခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ငဉပနာဌာ ပါသည့် နှစ်ဂါထာကိုသာ ဖော်ပြ စောဒနာတြခြင်း ဖြစ်ရကား ငဉပနာနှင့် မပတ်သက်သော တတိယဂါထာကို ဖျန်ထားသည်ကို အပြစ်ဆိုရန် မရှိချ။ တတိယဂါထာသည် စောဒနာဖမည့် ငဉပနာဌာ မပါခြင်းကြောင့် ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ချေပသည့် "အမ္ဘကိဉ္စက္ခို ဆောင်ရွက်ရာဌာလည်း ပုစ္ဆာနှင့် အသုဘခေါင်းကြားကခလ" စသော သောခနာ ဖကားရပ်လည်း စောဒနာနှင့် မပတ်သက်၍ ယင်းကို စိစစ်ရန် မလိုတော့ချ။

၁၇။ တဖန် စုဒိတက ဦးဧင်ဟန်က သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ဘဒြကသုတ်၌ လာသော "အဟဉ္ဆတေ ဂါမဏိ" စသော စကားကို သာဓကအဖြင့် ထုတ်ဆောင်၍ ဤဘဒြကသုတ်တွင် အတိတ်ဟူ၍လည်းကောင်း အနာဂတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဝိပဿနာရှုဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍လည်းကောင်း လုံးဝပါဝင်ခြင်း မရှိပဲ သန္ဒိဋ္ဌိက အကာလိကအနေနှင့် မျက်မှောက်ပစ္စက္ခကိုသာ ဟောဖော်ညွှန်ပြထားပါသည်ဘုရား ဟု သောဓနာပြန်လေသည်။

ဤသောဓနာ၌ စုဒိတကတို့ သာဓကအဖြစ် ထုတ်ဆောင်တင်ပြသော စကားရုပ်သည် ထိုသုတ်၏ ပဋိညာဉ် ပလ္လင်ခံ စကားမျှသာ ဖြစ်သည်၊ ပဓာနတရားကို ဟောကြားရာ၌ ကာလသုံးပါး စုံလင်စွာ ဟောပြထားပုံကို ဦးဆန္ဒာဓိက၏ သောဓနာကို စိစစ်ရာ၌ ဖော်ပြပြီးဖြစ်၏။

ဤသို့ ဘဒြကသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ်ကာလ သုံးပါးဌာ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း အကြောင်းရင်းကို စုံလင်စွာ ဟောပြထားပါလျက် ထင်ရှားသည့် ပစ္စုပ္ပန်ဖြင့် ကြွင်းကျန်သည့် ကာလကို ညွှန်ပြ၍ လွယ်ကူအောင် ဝန်ခံသော ပဋိညာဉ်စကားမျှကို ဖော်ပြလျက် လိုရင်းအချက်ကို ကွယ်ဝှက်ဖုံးဖိကာ "အတိတ် အနာဂတ်ဟူ၍ လုံးဝပါဝင်ခြင်း မရှိပဲ သန္ဒိဋ္ဌိက အကာလိက အနေနှင့် မျက်မှောက်ပစ္စက္ခကိုသာ ဟောဖော်ညွှန်ပြထားပါသည်ဘုရား" ဟု မဟုတ်မမှန် တင်ပြခြင်းဖြင့်ပင် ဦးဉာဏ်ဒွန်နှင့် သူ၏နောက်လိုက်တို့သည် ဘုရားဟောသုတ္တန် တစိတ်တဒေသကိုသာဖော်ပြလျက် ကျန်သမျှပိဋကတ်တော်များကို ပယ်ရှား ဖျက်ဆီးပစ်ချန် ကြိုးစားနေကြသည်မှာ လွန်စွာ ထင်ရှားနေပေသည်။

"ဝိပဿနာရှုဆဲ"ဟု မပါသည်မှာကား ဤဘဒြကသုတ်သည် ဝိပဿနာရှုပုံကိုပြသောသုတ် မဟုတ်ခြင်းကြောင့် မပါခြင်းဖြစ်သည်။

(ခ) ဒုတိယ ဝိသေသစောဒနာနှင့် သောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၁၈။ စောဒကဆရာတော်များက "တသ္မာတိဟ ဘိက္ခဝေ ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ" စသော အနုတ္တလက္ခဏသုတ်၌ အတိတ်နှင့် အနာဂတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တပြေးညီ ဟောဆိုထားပါသည်ဘုရား၊ အတိတ်ခန္ဓာ အနာဂတ်ခန္ဓာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာ ဟူ၍ ကာလသုံးပါး သေချာစွာ ဟောထားပါသည်ဘုရားဟု စောဒနာကြသည်။

ဤစောဒနာကို ဦးခင်ဟန်က ချေပရာ၌ "စောဒကဆရာတော်များ ကိုးကားသော အနုတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ အတိတ်နှင့် အနာဂတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တပြေးညီ

ဟောဆိုထားချက်သည် လည်းကောင်း၊ အတိတ်ခန္ဓာ အနာဂတ်ခန္ဓာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာဟူ၍ ကာလသုံးပါး ဒွေးယောယှက်တင် ဟောဆိုထားချက်သည်လည်းကောင်း မမှန်ကန်သော စကားဖြင့် ပုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို ကာလသုံးပါးဖြင့် ဆက်စပ်ဟောကြားသော နာဋပုတ္တနိဂဏ္ဌာနှင့် တတန်းစားတည်း ထားရှိစွပ်စွဲထားကြောင်း အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ ရုပ်မျှားကို အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ် တပြေးညီ ဟောဆိုထားခြင်း မဟုတ်ပဲ အတိတ်ရုပ်ဖြစ်စေ အနာဂတ်ရုပ်ဖြစ်စေ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဖြစ်စေ ရုပ်ဟူသမျှ အားလုံးကို မှန်ကန်သော အသိ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ရှုအပ်၏ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်ကြောင်း "သင်္ဃံ ရှုပံ" ဆိုသည်မှာ အတိတ်ခန္ဓာရုပ အနာဂတ်ခန္ဓာရုပနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာရုပကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ။ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တွင် ဖော်ပြထားသော-၁၁-ချက်သော ရုပကိုသာ ဆိုလိုကြောင်း ချေပသောစနာလေသည်။

ဤစောဒနာ သောစနာ-၂-ရပ်၌ တင်ပြထားသော အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကို သေချာစေ့စပ် သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူကြရာ "အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်"ဟူသော ပုဒ်သည် "ရုပ" ဟူသောပုဒ်၏ ဝိသေသနဖြစ်ရကား "အတိတ်ရုပ် အနာဂတ်ရုပ် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်"ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ် ထုတ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် "အတိတ်နှင့် အနာဂတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တပြေးညီ ဟောဆိုထားပါသည်"ဟူသော စောဒကဆရာတော်တို့၏ စောဒနာသည် ပါဠိတော်နှင့် ညီညွတ်နှုံးနှောမိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ပါဠိတော်၌ပင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် "အတိတ်ရုပ် အနာဂတ်ရုပ် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်"ဟု တိုက်ရိုက်ဆင်ရှား ဟောကြားထားပါလျက် ယင်းအချက်သည် မမှန်သော စကားဖြင့် ဘုရားရှင်ကို နိဂဏ္ဌာနှင့် တတန်းတစားတည်းထားဒို့ စွပ်စွဲရာရောက်သည်ဟု တင်လိုက်သော အပြစ်သည် စောဒကဆရာတော်များ အပေါ်သို့ ပေရောက်ပဲ စုဒိတကဖြစ်သော ဦးခင်ဟန်စသူတို့ အပေါ်သို့သာ ပြန်ရောက်ချေသည်။

"အတိတ်ရုပ်ဖြစ်စေ အနာဂတ်ရုပ်ဖြစ်စေ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဖြစ်စေ ရုပ်ဟူသမျှအားလုံးကို မှန်ကန်သောအသိ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ရှုအပ်၏ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါသည်"ဟူသော မိမိ (စုဒိတက)တို့၏ စကားရေပ်ဖြင့်ပင် "ရုပ်မျှားကို အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ် တပြေးညီ ဟောဆိုထားခြင်း မဟုတ်"ဟူသော ဤစကားနှင့် "သင်္ဃံ ရှုပံ ဆိုသည်မှာ အတိတ်ခန္ဓာရုပ အနာဂတ်ခန္ဓာရုပနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာရုပကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ!"ဟူသော နောက်စကားများကို ပယ်ဖျားလျက် စောဒကဆရာတော်များ၏ စကားကို ဝန်ခံပြီးဖြစ်ချေသည်၊ မိမိစကားကိုပင် လက်နှင့်ရေး ခြေနှင့်ဖျက်ဆိုဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေသည်။

"သင်္ဃံ ရှုပံ"ဆိုသည်မှာ အတိတ်ခန္ဓာရုပ အနာဂတ်ခန္ဓာရုပနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာရုပကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တွင် ဖော်ပြထားသော-၁၁-ချက်

သော ရူပကိုသာ ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား"ဟူသော ဧချပချက်သည်လည်း သုတ္တန်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မသိ၍ဆိုမိသော ဧချပချက်သာဖြစ်သည်၊ ရှင်းပြဦးအံ့။

"တသ္မာ တိဟ ဘိက္ခဝေ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ" စသော ဒါကျ၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်မှာ ရုပ်သည် ကာလအားဖြင့် အတိတ်ရုပ် အနာဂတ်ရုပ် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဟူ၍ သုံးမျိုးပြား၏၊ ထိုကာလသုံးပါးဖြင့် သိမ်းယူလိုက်လျှင် ရုပ်ဟူသမျှ အကုန်ပါဝင်သွားတော့သည်၊ ထို့ရုပ်သုံးမျိုးမှတပါး ရုပ်မရှိတော့ချေ၊ ထိုအတိတ်ရုပ် အနာဂတ်ရုပ် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ် သုံးမျိုးကိုပင် "သဗ္ဗံ ရူပံ" အားလုံးသော ရုပ်ဟုဆိုသည်၊ ထိုအတိတ် ရုပ် အနာဂတ်ရုပ် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ် အားလုံးကို "ဤရုပ်သည် ငါဉစ္စာမဟုတ် ဤရုပ်သည် ငါမဟုတ် ဤရုပ်သည် ငါ၏ အတ္တာမဟုတ်"ဟူ၍ ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း မှန်ကန်သော - ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့် ရှုရမည်။

သန္တာန်အားဖြင့် အတွင်းရုပ် အပြင်ရုပ် ဟူ၍နှစ်မျိုးပြား၏၊ ထိုသန္တာန်နှစ်ပါးဖြင့် သိမ်းယူလိုက်လျှင် ရုပ်ဟူသမျှအကုန်ပါဝင်သွားတော့၏၊ ထို့ရုပ်နှစ်မျိုးမှတပါး ရုပ်မရှိတော့ချေ၊ ထိုအတွင်းရုပ် အပြင်ရုပ်နှစ်မျိုးကိုပင် "သဗ္ဗံ ရူပံ"အားလုံးသောရုပ်ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအတွင်းရုပ် အပြင်ရုပ်အားလုံးကို "ဤရုပ်သည် ငါဉစ္စာမဟုတ်" စသည်ဖြင့် ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း မှန်ကန်သော ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့် ရှုရမည်၊ ထို့အတူ ရုပ်ကြမ်းရုပ်နုအားဖြင့် နှစ်မျိုး ရုပ်ညံ့ရုပ်ကောင်းအားဖြင့် နှစ်မျိုး အဝေးရုပ် အနီးရုပ်အားဖြင့် နှစ်မျိုးစီ ပြား၏၊ ထိုအကြမ်းအနု စသည်ဖြင့် သိမ်းယူလိုက်လျှင် ရုပ်ဟူသမျှ အကုန်ပါဝင်သွားတော့၏၊ ထိုနှစ်မျိုးစီမှတပါး ရုပ်မရှိတော့ချေ၊ ထို့ရုပ်ကြမ်းရုပ်နုနှစ်မျိုး, ရုပ်ညံ့ရုပ်ကောင်းနှစ်မျိုး, အဝေးရုပ် အနီးရုပ် နှစ်မျိုးစီကိုပင် "သဗ္ဗံ ရူပံ"အားလုံးသောရုပ်ဟု ဆိုသည်၊ ထိုရုပ်ကြမ်း ရုပ်နုအားလုံး, ရုပ်ညံ့ရုပ်ကောင်းအားလုံး, အဝေးရုပ်အနီးရုပ်အားလုံးကို "ဤရုပ်သည် ငါဉစ္စာမဟုတ်"စသည်ဖြင့် ။ပ။ ရှုရမည်၊ ဤသို့ဆိုလိုရှင်းဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗံ ရူပံ"ဆိုသည်မှာ အတိတ်ခန္ဓာရူပ ။ပ။ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာရူပကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ စသည်ဖြင့် စုဒိတကတို့က ဧချပခြင်းသည် စကားဖြစ်ရုံမျှသာရှိသည်၊ ဧစာဒကဆရာတော်တို့၏ စကားကို လှုပ်ချောက်ချားခြင်းငှါမတတ်နိုင်ခဲ့။

တဖန် စုဒိတကဉီးခင်ဟန်တို့က "ဧစာဒကဆရာတော်များ၏ တင်ပြချက်တွင် 'အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ ဟောသော အတိတ် အနာဂတ်ကိုပယ်ပြန်၏' ဟူသော စွဲချက်သည် မှားယွင်းစွာ စွပ်စွဲခြင်းသာဖြစ်ပါသည်"စသည်ဖြင့် ဧချပသောဓနပြန်သည်။

ဤစောဒနာစကားရပ်သည်ကား သာမညစောဒနာလွှာအစဉ် ဖော်ပြထားသော (က) (ခ) (ဂ) (ဃ) အမှတ်ပြု စုဒိတကတို့၏ အတိတ် အနာဂတ် ပယ်ရှားသည့် စကားများကို ရည်ညွှန်းသည့် စောဒနာဖြစ်ရကား မှားယွင်းစွာ စုပ်စွဲခြင်း မဖြစ်နိုင်ချေ၊ ထို (က) (ခ) (ဂ) (ဃ) အမှတ်ပြုစကားရပ်တို့ကို ကြည့်ရှုမှုမျှဖြင့်ပင် စောဒကဆရာတော်များ၏ စွဲချက်မှန်ကန်သည်ကို သိနိုင်ပေသည်။

(ဂ) တတိယ ဝိသေသစောဒနာနှင့် သောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၁၉။ ကဖန် စောဒကဆရာတော်များက ငါးပါးသီလ၏ အကျိုးအပြစ်ကိုပြတော်မူရာမှာပင် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ်အကျိုးအပြစ်ဘို့ကို ပူးတွဲ၍ ပြတော်မူခဲ့ပါသည်ဟု စောဒနာကြပြီးလျှင် ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ၇၂-ဂုဉ်လာသော "ဣဓ ဂဟပတယော ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော" စသော ပါဠိတော်နှင့် မြန်မာပြန်ကို သာဓကအဖြစ် ထုတ်ဆောင်တင်ပြကြသည်။

ဤစောဒနာကို စုဒိတက ဦးခင်ဟန်တို့က ချေပရာ၌—

(က) စောဒကဆရာတော်များ၏ စွဲချက်တွင် အတိတ်မှပစ္စုပ္ပန် ပစ္စုပ္ပန်မှ အနာဂတ်ဟူသော ကာလသုံးပါးကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် တဂြိုးညီ ဟောဆိုထားပါသည် ဟု ဖော်ပြထားပါသည်၊ ဤဖော်ပြချက်သည် ဗုဒ္ဓ၏ရှင်တော်မြတ် ခမည်းတော်ကို ဗျက်ဆီးရာခရောက်နေကြောင်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဓမ္မဂုဏ်တွင် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု ဟောဖော်ညွှန်ပြခြင်း မရှိပဲ သန္ဓိဋ္ဌက အကာလိကအနေနှင့်သာလျှင် ညွှန်ပြလေ့ညွှန်ပြထရှိကြောင်း၊

(ခ) စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြထားသော ကိုမဟာဝဂ္ဂပါဠိတော် မြန်မာပြန်မှာ အနာဂတ်ကိုသာ ညွှန်းဆိုပြဆိုနေသောကြောင့် ပုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်အား အနာဂတ်ညွှန်ကြား ဘုရားအဖြစ်သို့ တွန်းပို့နေသဖြင့် စောဒကဆရာတော်များ၏ မြန်မာပြန် ဆိုမှုသည် အနာဂတ်ညွှန် ဘုရားအဖြစ်သို့ တွန်းပို့နေသော တွန်းအားကြီးတခု ဖြစ်နေကြောင်း—

ဟု ချေပသောဓနာကြသည်။

၂၀။ ဤစောဒနာ၌ ဖော်ပြထားသော မဟာပဒါနိဗ္ဗာနသုတ် ပါဠိတော်၌ ငါးပါးသီလ၏ အကျိုးအပြစ်ဟု တိုက်ရိုက်ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပေ။

"ဥပါသကာတို့ သီလမရှိသူ၏ သီလပျက်ခြင်း၌ ဤငါးပါးသော အပြစ်တို့သည် ရှိကုန်၏"။

"ဥပါသကာတို့ သီလရှိသူ၏ သီလပြည့်စုံခြင်း၌ ကျင်းပါးသော အကျိုးအာနိသင်တို့သည် ဂိုကုန်၏"

ဟု သီလပျက်စီးခြင်း၌ အပြစ်နှင့် သီလပြည့်စုံခြင်း၌ အကျိုးကို သာမည အားဖြင့်သာ ဟောတော်မူသည်၊ ကျိသုတ်၌ "သီလဟူသည် မည်သူ၏ မည်သည့် သီလကို ဆိုလိုသနည်းဟူမူ 'ဂဟပတယော=ဥပါသကာတို့' ဟူသော အာလုပ်ပုဒ်ကို ထောက်၍ ဂဟပတိခေါ် လူဥပါသကာတို့၏ သီလကို ဆိုလိုကြောင်း သိသာပေသည်၊ ထို လူဥပါသကာတို့၏ သီလဟူသည်လည်း အင်္ဂုတ္တရာပဋ္ဌာကနိပါတပါဠိ ဒေရသုတ် နှာ-၁၈၀၊ အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကနိပါတပါဠိ မဟာနာမသုတ် နှာ-၅၆၊ ဇဝကသုတ် နှာ-၅၇၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် နှာ-၃၄၅ တို့၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော ငါးပါးသီလပင် ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဒီဃနိကာယ် မဟာ ပရိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ နှာ ၁၂၈-၌-

ဣဒဉ္စ သုတ္တံ ဂဟဋ္ဌာနံ ဥသေန အာဂတံ—

ကျိသုတ်သည်ကား အိမ်ဋ္ဌတည်သူ လူဝတ်ကြောင်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် လာသည် ဟု ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ကျိဆိုမှီပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်၍ စောဒကဆရာတော်များက ငါးပါးသီလ၏ အကျိုးအပြစ်ဟု ပြဆိုခြင်း ဖြင့်သောကြောင့် စောဒကဆရာတော်များ၏ စကားသည် ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာများနှင့် ညီညွတ်နှိုးနှောမိ၍ မှန်ကန်သောစကားသာ ဖြစ်ပေသည်။

ကျိသို့ လူဥပါသကာတို့အတွက် တိုက်ရိုက်ဟောပြသော ဒေသနာဖြစ်သော်လည်း ရဟန်းတော်များ အတွက်ပါ ထည့်သွင်းယူနိုင်ကြောင်းကိုလည်း ယင်း အဋ္ဌကထာ၌ "ပဗ္ဗဇိတာနမ်ပိ ပန လဗ္ဘတေဝ" ဟူ၍ ဆက်လက် ဖွင့်ပြတော်မူလေသည်။

(က) အမှတ်ပြု သောဓနာသည် စောဒနာနှင့် လုံးဝ မသက်ဆိုင်ချေ၊ မြတ်စွာဘုရား ၄၅-ဝါ ကာလပတ်လုံး ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်များသည် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် ဆက်ဆံသော တရားတော်များကိုသာ ဆက်ဆံသည့် အားလျော်စွာ ကာလကို သုံးသပ်၍ ဟောပြတော်မူသည်၊ ကာလကို သုံးသပ်ဖယ် မလိုရာ၌ အဘယ်မှာ သုံးသပ်၍ ဟောကြားမည်နည်း၊ ၄၅-ဝါ ကာလပတ်လုံး ဟောကြားသည့်တရားဟူသမျှ၌ ကာလသုံးပါး ပါဝင်ရမည်ဟုဆိုလျှင် သူရွေး၏စကားသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ သန္ဒိဋ္ဌိက အကာလိကဟူသော စကားလုံးသည်ကား ဦးဉာဏဇဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက်တို့၏ လက်သုံးစကားဖြစ်သည် သို့သော် ဘုရားဟော အဓိပ္ပါယ်အရ သုံးနေကြသည်မဟုတ်၊ ဝေါဟာရမျှကိုသာယူပြီး အသံပေး၍ မိမိဝါဒလိုရာဆွဲပြီး ပရိဘာသာ ခတ်နေကြခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

ထိုသန့်ဠိဿကဓိုဝါဒကို စောဒနာ အမှတ်(၈)ကို သုံးသပ်ရာ၌ ပြဆိုထားသည်၊ ဤအရာနှင့် မသက်ဆိုင်ချေ။

(ခ) အမှတ်ပြု သောဓနာ၌ "စောဒကဆရာတော်များ၏ မြန်မာပြန်ဆိုမှုသည် အနာဂတ်ညွှန် ဘုရားအဖြစ်သို့ တွန်းပို့နေသော တွန်းအားကြီး တခုဖြစ်သည်"ဆိုသော စကားသည်လည်း မဟုတ်မမှန်ပေ၊ စောဒက ဆရာတော်များသည် စကားကျဉ်းစိမ့်သောဌါ သီလပျက်စီးခြင်း၌ ပထမအပြစ်နှင့် ပဉ္စမအပြစ်ကို ဖော်ပြလျက် အလယ်အပြစ်များကို ပေယျာလထိုး၍ ပါဠိတော်မြန်မာပြန် အစုံအလင် တင်ပြထားပေသည်။

ထိုပါဠိတော်ကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ ကြည့်ရှုသုံးသပ်ကြရာ၌ သီလပျက်စီးသည့်အတွက်

(၁) စည်းစိမ် ဆုံးရှုံးခြင်း၊

(၂) ယုတ်မာသည့် ကျော်ဇောသတင်း ပြန့်နှံ့ခြင်း၊

(၃) မဝံ့မရဲ မျက်နှာမသာပဲ ပရိသတ်သို့ ဝင်ရခြင်း၊

(၄) တွေ့တွေ့ဝေဝေ သေရခြင်းဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ တွေ့ကြုံရသည့် အပြစ်လေးပါးနှင့်

(၅) သေပြီးသည့်နောက် ငရဲသို့ ကျရောက်ရခြင်းဟူသော အနာဂတ်ဘဝ၌ တွေ့ကြုံရမည့် အပြစ်တပါး၊

ဤအပြစ်ငါးပါးကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူထားသည်ကို တွေ့ကြရသည်၊ ဤပါဠိတော်၌ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝအပြစ်နှင့် အနာဂတ်(တမလွန်) ဘဝအပြစ်တို့ကို ဟောတော်မူသည်မှာ စောဒကဆရာတော်များ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း မှန်ကန်ပေသည်။

တို့ကြောင့် ဤ(ခ)အမှတ်ပြသောဓနာ စကားရပ်သည်-

"ပုန စ ပရံ ဂဟပတယော ဒုဿီလော သီလဝိပန္နော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ"

ဟူသော မြတ်စွာဘုရား စကားတော်ကိုပင် ပုတ်ခတ်ရာရောက်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၂၁။ ထို့ပြင် စုဒိတကဦးခင်ဟန်တို့က "အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ်ဟူသော ကာလသုံးပါးသည် သံသယ ဝိစိကိစ္ဆာ နယ်ပယ်တွင် ကျရောက်နေသဖြင့် နှုတ်မသွင်းသင့်သော တရားဟု မြတ်စွာဘုရား ဖော်ပြထားကြောင်း"ကို သောဓနာ၌ မူလပဏ္ဏာသ ပရိယာယဝဂ် သဗ္ဗာသဝသုတ်ကို တင်ပြကြသည်။

တိုသမ္မာသဝသုတ် အဆိုကို စိစစ်သုံးသပ်တော်မူကြွရာ "သော ဧဝံ အယောနိသော မနသိကရောတိ အဟောသိ နု ခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါနံ" စသော ပါဠိတော်သည် စောဒနာနှင့် ပတ်သက်သော အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ ရှိ-မရှိကို ပြသော ပါဠိတော်မဟုတ်၊ မသင့်သေးဘဲကြောင်းဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား အတိတ်ကာလ၌ ဝိစိကိစ္ဆာငါးပါး၊ အနာဂတ်ကာလ၌ ဝိစိကိစ္ဆာငါးပါး၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ဝိစိကိစ္ဆာ ၉-ပါးအား ဖြင့်ဝ၉-ပါးသော ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်ပုံကိုသာ ပြသော ပါဠိတော်ဖြစ်သည်၊ ဤပါဠိတော်၌ 'အယောနိသော' ဟူသော စကားသည် အလွန်အရေးကြီးသော စကားဖြစ်သည်၊ မသင့်မတင့် နှလုံးသွင်းသူအားသာလျှင် အတိတ်ဘဝ၌ ငါဖြစ်ခဲ့၏လော မဖြစ်ခဲ့၏လောစသည်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာ(၁၆)မျိုးဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုချက်ထင်ရှားလှသည်၊ စကားအပြန် ဗျတိရိတ်အားဖြင့်မူကား 'ယောနိသော (အသင့်အတင့် မှန်မှန်ကန်ကန်) နှလုံးသွင်းတတ်သူအားမူကား ငါအတိတ်၌ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသေးလောစသည်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာ(၁၆)မျိုး မဖြစ်ဟု နားလည်နိုင်သည်၊ ဤသို့ အတိတ်ကာလ အတိတ်ဘဝ၌ ငါဖြစ်ခဲ့သလောဟု ယုံမှားမှုမရှိ သံသယမဖြစ်ပဲ ယုံကြည်မှုရှိခြင်းဖြင့် 'အတ္ထိ ပရော လောကော' ပစ္စုပ္ပန်လောကမှတပါး အခြားသော လောကရှိ၏ဟု အမြင်မှန် သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်၊ ထို့မျှမက အတိတ် အနာဂတ်အပေါ် လုံးဝသံသယကင်း ဝိစိကိစ္ဆာ ရှင်းပြီးသွားလျှင် သောတာပန်ပင် ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိတော်သည် အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ ရှိ-မရှိဟူသော အယူနှင့်စပ်သည့် စောဒနာ သောခနာ၌ သာကေမမြောက်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ထို့နောက် စုဒိတကဉီးခင်ဟန်တို့က ဓမ္မဂုဏ် ၉-ပါးတို့ကို ဖော်ပြ၍ ဓမ္မ၏ဂုဏ်ရည်သည် စောဒကဆရာတော်များ ဆိုထားသကဲ့သို့ မဟုတ်ပဲ ဒုက္ခငြိမ်းအေးရေးအတွက်သာဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလျှောက်ထားကြသည်၊ (ကြွင်းသော စကားရပ်များကား စိစစ်ပြီးတွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်ကြသည်၊) စောဒကဆရာတော်များက ဓမ္မဂုဏ်ရည်သည် ဒုက္ခငြိမ်းရေးမဟုတ်ဟု စောဒနာခြင်း မရှိသောကြောင့် ဤသောခနာသည်လည်း စောဒနာနှင့် မသက်ဆိုင်ချေ။

စောဒကဆရာတော်များက အတိတ်ဘဝ အနာဂတ် တမလွန်ဘဝ ရှိသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူပါလျက် စုဒိတကတို့က အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်(တမလွန်)ဘဝမရှိ၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မမူ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝကိုသာ ဟောသည်ဟု ရေးသားဟောပြောနေကြကြောင်းကိုသာ စောဒနာကြသည်၊ထို့ကြောင့် အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်(တမလွန်)ဘဝရှိ-မရှိ၊ မြတ်စွာဘုရားဟော-မဟောကိုသာ တိတိကျကျ ချေပသင့်လျက် ယင်းသို့မချေပပဲ မသက်ဆိုင်သော စကားများကိုသာ အထပ်ထပ် ဖော်ပြနေကြရုံမျှသာဖြစ်၍ စောဒကဆရာတော်များ၏ စွဲဆိုချက်ကို ပယ်ဖျက်နိုင်စွမ်းမရှိချေ။

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ သောဓနာကို သုံးသပ်ချက်

၂၂။ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က "မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာတော်များသည် ပဋ္ဌပ္ပန်သန္ဓိဋ္ဌိကဂုဏ် ဖြင့်ကြောင်းကို အောက်ပါသုတ်များတွင် ဖော်ရပါသည် ဘုရား" ဟု စကားချိုပြီးလျှင်-

(ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် ပါသာဒိကသုတ် ၁၁၀-တွင်) "ငါဘုရားအစစ်၏ တရားမှန်သည် သန္ဒိဋ္ဌိက, အကာလိက, ဧဟိပဿိက, ဩပနေယျိက, ပစ္စတ္တံ-ဝေဒိတဗ္ဗ, စသော ဂုဏ်နှင့်ညီသော တရားဖြစ်၏၊ ကိလေသာငြိမ်းမှု တရားလည်းဖြစ်၏၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရှေးရှုသောဓာရုံးလည်း ဖြစ်၏၊ ဤအင်္ဂါ ၃-ရပ်နှင့် ကိုက်ညီသော ငါ၏တရား၊ တရားစစ်ဟု မှတ်ကြလော့" ဟု ဟောကြားထားပါသည်ဘုရားဟု လျှောက်ထား သောဓနာသည်။

ဤသောဓနာ၌ သာဓကအဖြစ် ထုတ်ဆောင်တင်ပြသော ပါသာဒိကသုတ်မြန်မာပြန်သည် ဘုရားဟော ပါဠိတော်အတိုင်းမဟုတ်ပဲ ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်ရေးထားသည့်အတွက် အဓိပ္ပာယ် ပျက်ယွင်း နေသည်၊ ဘုရားဟောတော်မူသော မူအတိုင်း မြန်မာပြန် အဓိပ္ပာယ်မှာ-

> "စုန္ဒ ဤသာသနာ၌ကား ဆရာသည်လည်း (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိသူဖြစ်၏၊ တရားသည်လည်း ကောင်းစွာ ဟောအပ်သော တရားဖြင့်၏၊ ကောင်းစွာသိစေအပ်သော တရားဖြစ်၏၊ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်ရောက်ကြောင်း တရားဖြင့်၏၊ ကိလေသာ ငြိမ်းမှုကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားဖြစ်၏၊ ဘုရားစင်စစ် ဟောအပ်သော တရားဖြင့်၏" ။

ဤသို့သာဖြစ်သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင် တင်ပြသော အဓိပ္ပာယ်နှင့် မျှားစွာကွာခြားနေပေသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ဤဒေသနာတော်သည် "ဆရာသည်လည်း ဘုရားစစ်ဘုရားမှန်ဖြစ်၍ ချီးမွမ်းအပ်သော ဆရာဖြင့်သည်၊ တရားသည်လည်း တရားစစ်တရားမှန်ဖြစ်၍ ချီးမွမ်းအပ်သော တရားဖြစ်သည်" ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုသာပြသော ဒေသနာတော်ဖြင့်သည်၊ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ မရှိဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုပြသော ဒေသနာတော် မဟုတ်ချေ။

၂၃။ တဖန် သခင်မြတ်ဆိုင်က "တရားဒေသနာများကိုလည်း သန္ဒိဋ္ဌိကအစရှိသော တရားဂုဏ်နှင့်အညီ ဟောကြားရန်ကို (နိဒါန ကဿပသံယုတ် စန္ဒူပမသုတ်၊ ၃၉၁-တွင်)"ရဟန်းတို့ မည်သည့်ရဟန်းမဆို သန္ဒိဋ္ဌိက, အကာ-လိက, ဧဟိပဿိက, စသော တရားဂုဏ်နှင့်ညီသော တရားကိုသာ ဟောကြ၊ မဂ်ဖိုလ်အကျိုးကိုလည်း ဖြစ်ကြစေ၊ တရားမှန်ကိုသိ၍ ကျင့်သုံးနိုင်ကြစေဟု

ဟောမှသာလျှင် စင်ကြယ်သောတရား” ဟု ဟောကြားထားပါသည် ဘုရားဟု လျှောက်ထား သောဇနာပြန်သည်။

သခင်မြတ်ဆိုင် တင်ပြသော စန္ဒူပမသုတ်သည်လည်း “တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါးကို နှလုံးသွင်း၍ ငါ့တရားကို နာကြားကြမူ, နာပြီး၍သိကြမူ, သိပြီး၍ အရဟတ္တဖိုလ်အကျိုးငှာ ကျင့်ကြမူ ကောင်းလေစွဟု စိတ်ထားလျက် တရားတော်၏ ကောင်းသောတရား၏ အဖြစ်ကို စဲ့၍ သနားကြင်နာခြင်းဖြင့် သူတပါး အားတရားဟောသော ရဟန်း၏တရားဟောခြင်းသည် စင်ကြယ်၏”ဟု စင်ကြယ် သောတရားဟောပုံကို ပြသောသုတ်ဖြစ်သည်၊ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝမရှိ ဟူသော အနက်ကိုပြသောသုတ် မဟုတ်ချေ။

၂၄။ တဖန် သခင်မြတ်ဆိုင်က မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဝေခနသသုတ် ၂၄၆-တွင် ကစ္စာနအား “ကစ္စာန ဤအတူသာလျှင် ဟန်မဆောင် မလှည့်ပတ် ဖြောင့်မတ် သောသဘောရှိသည့် သိနားလည်သော ယောကျ်ားသည်လာပါစေ၊ ငါဆုံးမ မည်၊ ငါတရားဟောမည်၊ ငါဆုံးမသည့်အတိုင်း ကျင့်သုံးသူသည် မကြာမြင့်မီပင် ဤသို့လျှင် အဝိဇ္ဇာအနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်ပြီဟု ကိုယ်တိုင်သာလျှင် သိလိမ့်မည်၊ ကိုယ်တိုင်သာလျှင် မြင်လိမ့်မည်ဟု ဖြောင့်မတ်သော လူတဦးအား တရားဂုဏ်နှင့်အညီ ချက်ချင်းလက်ငင်း အကျိုးရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း ဟောကြား ထားပါသည်ဘုရား”ဟု လျှောက်ထား သောနောပြန်သည်။

ဤ၌ သခင်မြတ်ဆိုင်တင်ပြသော ဝေခနသသုတ်သည်လည်း အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝမရှိ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝသာ ရှိသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုမပြချေ၊ ထို့ကြောင့် သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်သည် စောဒကဆရာတော်များ၏ စကားကို ပယ်ရှားနိုင်စွမ်း မရှိချေ၊ အမှန်စင်စစ် သခင်မြတ်ဆိုင်သည် မိမိချေပရာ၌ ပါဠိတော်ပေါင်း မည်မျှ ကိုးကားလိုက်သည်ဟု ပလ္လားဝါကြွားလို၍သာ ဤကဲ့သို့ မဆီမဆိုင် အကိုးအကားများကို တင်ပြခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။

အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်(တမလွန်)ဘဝကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြောင်းနှင့် အကျိုးအပြစ်ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၂၅။ စောဒကဆရာတော်များက မြတ်စွာဘုရားသည် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝကိုသာမက အတိတ်ဘဝနှင့်အနာဂတ် (တမလွန်) ဘဝတို့ကိုလည်း ဟောတော်မူပါသည်ဟု အဆိုတင်ကြ၏၊ စုဒိတကတို့ကမူ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ် (တမလွန်) ဘဝကို မဟော၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပစ္စုပ္ပန်သမား သက်သက်သာဖြစ်သည်၊ ကာလသုံးပါးကို ဟောသောဝါဒသည် နိဂ္ဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ၏ ဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု ချေပကြ၏၊ ထိုအဆိုအချေနှစ်ရပ်တို့တွင် မည်သူ၏စကားသည် ဘုရားဟောပါဠိတော်

နှင့် ညီညွတ်နှီးနှောမိသည် သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင်သည်တို့ကို သိနိုင်ရန် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို ကြည့်ရှုကြရာ အောက်ပါ ပါဠိတော်များကို တွေ့ရပေသည်။

"ရဟန်းတို့ ဤသံသရာ၏အစကို မသိနိုင်၊ အဝိဇ္ဇာဖုံးကွယ်အပ်ကုန် တဏှာ နှောင်ကြိုးဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဤဘဝမှထိုဘဝ ထိုဘဝမှဤဘဝသို့ ပြေးသွားကျင်လည်ကြရသည့် သတ္တဝါတို့၏ ရှေးအစွန်းသည်မထင်နိုင်(မသိနိုင်) ရဟန်းတို့ ဥပမာသော်ကား ယောကျ်ားသည် ဤဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ ရှိသမျှ ထင်းမြက်သစ်ခက်သစ်ရွက်ကို ဖြတ်၍ တပေါင်းတည်းစုရုံးပြီးလျှင် လက်လေး သစ်မျှ ကျည်းသားလောက်ပြု၍ ဤကား ငါ၏အမိ၊ ဤကား ငါ့အမိ၏အမိ စသည်ဖြင့် ချ၍ ရေတွက်သော် ဤဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ ရှိသမျှ မြက် ထင်း သစ်ခက် သစ်ရွက်သာ ကုန်ရာ၏၊ ထိုယောကျ်ား၏အမိ အဆက်ဆက်တို့ကား မကုန်နိုင်ကြရာ ။ပ။ ရဟန်းတို့ သို့ကလောက်ရှည်လျား ကြာမြင့်သည့် နေညဉ့်တို့ပတ်လုံးဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့ရဖူးလှလေပြီ၊ ထက်မြက်ပြင်းပြသည့် ဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့ရဖူးလှလေပြီ၊ ပျက်စီးခြင်း အမျိုးမျိုးကို ခံစားခဲ့ရဖူးလှလေပြီ၊ သင်းချိုင်းမြေပုံကို တိုးပွားစေခဲ့လှလေပြီ၊ ရဟန်းတို့ ဤ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့၌ ငြီးငွေ့ခြင်းငှာ-တပ်မက်မှု ကင်းခြင်းငှာ လွတ်မြောက်ခြင်းငှာ သင့်လှသည်သာတည်း" ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် အတိတ်ဘဝတို့ကိုပြလျက် သံဝေဂဉာဏ်ဖြစ်စေတော်မူသည်[1]။ (အနုမတဂ္ဂသံယုတ် တိဏကဋ္ဌသုတ်)

ထို့အတူ ဤမြေကြီးကို ဆီးစေ့လောက် ဆီးစေ့လောက် အလုံးငယ်များပြု၍ ဤကား ငါ၏အဖ ဤကား ငါ့အဖ၏ အဖ စသည်ဖြင့်ချ၍ ရေတွက်သော် ဤမြေကြီး ကုန်သော်လည်း ထိုယောကျ်ား၏ အဖအဆက်ဆက် မကုန်နိုင်ပုံဥပမာဖြင့် လည်းကောင်း သံသရာ၌ ကျင်လည်ရစဉ် ငိုကြွေးခဲ့ရသော သတ္တဝါတို့၏ မျက်ရည်-သောက်စို့ခဲ့ရသော နို့ရည်တို့ သမုဒ္ဒရာ လေးစင်းရေမျှမက များခဲ့ပုံဥပမာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း ကျောက်တောင်ဥပမာ မုန်ညင်းစေ့ဥပမာတို့ဖြင့် လည်းကောင်း သံသရာ၌ ကျင်လည်ခဲ့ရပုံကို ပြလျက် သံဝေဂဉာဏ် ဖြစ်စေတော်မူသည်[2]။ (အနုမတဂ္ဂသံယုတ် ပထဝီသုတ်၊ အဿုသုတ်၊ ခီရသုတ်၊ ပဗ္ဗတသုတ်၊ သာသပသုတ်)

ယင်းသံယုတ်ပါဠိတော် ဒဏ္ဍာသုတ် ၃၉၂-၌ကား ကောင်းကင်သို့ ပစ်လိုက်သော တုတ်သည် အရင်းဖြင့်လည်း ကျတတ် အလယ်ဖြင့်လည်း ကျတတ် အဖျားဖြင့်လည်း ကျတတ်သကဲ့သို့ ဤအတူသံသရာ၌ ပြေးသွားကျင်လည်ရသော သတ္တဝါသည် ဤလောကမှ တပါးသော လောကသို့ သွားရ၏၊ တပါးသော လောကမှ ဤလောကသို့ လာရ၏၊ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည် အစ မသိနိုင်အောင်

၁။ သံ၊ ၁၅၀၇။ ၂။ သံ၊ ၁၅၀၇၊၃၉၀။

သံသရာ ရှည်လျားသောကြောင့် ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် ဟောပြလျက် သံဝေဂဉာဏ် ဖြစ်ပွားစေတော်မူသည်။

ယင်းသံယုတ် တိ သမတ္တသုတ် ၃၉၄-၃၉၅-၌ကား သုံးကျိပ်သော ပါဝေယျကတိုင်းသား ဘဒ္ဒဝဂ္ဂီ နေ၁င်ညီရဟန်းတို့အား ရှည်လျားလှသော သံသရာ၌ နွားကျွဲ သိုး ဆိတ် သမင် ကြက် ဝက် ရွာဖျက်ဒမြ လမ်းဒမြ သွားသားမယား ကျွန်းလွန်သူဖြစ်စဉ် ဦးခေါင်းဖြတ်ခံရ၍ ထွက်ကျသော သွေးရည်ကြည်တို့ သမုဒ္ဒရာ လေးစင်းရေမျှမက များလှပြီဟု သံသရာ ကျင်လည်ခဲ့ရပုံကို ဟောတော်မူရာ ရဟန်းတော် သုံးကျိပ်တို့ အာသဝေါ ကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်ကြလေသည်။

၂၆။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ အပဏ္ဏကသုတ်-နှာ ၆၂-မှ ၇၆၌ တမလွန်ဘဝ မရှိဟူသော အယူနှင့်ပတ်သက်၍ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဆုံးဖြတ်ချက် ချတော်မူခဲ့ပုံကို ဤသို့ တွေ့ရ၏။

အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် များစွာသော ရဟန်းသံဃာနှင့်အတူ ကောသလတိုင်း၌ ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူလတ်သော် သာလာ မည်သော ပုဏ္ဏားရွာသို့ ဆောက်တော်မူသည်၊ ထိုအခါ သာလာရွာသား ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့ကို မြတ်စွာဘုရားက "သူကြွယ်တို့ သင်တို့မှာ အကြောင်းခိုင်လုံ ယုံကြည်နှစ်သက်လောက်သည့် တစုံတယောက်သော ဆရာသမား ရှိကြသလော" ဟု မေးတော်မူရာ "မရှိသေးပါ" ဟု လျှောက်ကြသဖြင့် "သူကြွယ်တို့ သင်တို့သည် နှစ်သက်လောက်သော ဆရာသမားကို မရကြသေးလျှင် ဤ မလွဲနိုင်သော အကျင့်တရားကို ကောင်းစွာဆောက်တည်၍ ကျင့်ထိုက်၏၊ မလွဲနိုင်သည့် အကျင့်တရားကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ထားလျှင် သင်တို့အတွက် နေ့ညဉ့်ရှည်ကြာ စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်လိမ့်မည်" ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် မလွဲနိုင်သည့် အကျင့်တရားကို ဤသို့ ဟောကြားတော်မူသည်။

သူကြွယ်တို့၊ (က) ပေးလှူကျိုး မရှိ၊ အလှူကြီး ပူဇော်ရကျိုး မရှိ၊ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာပေးခြင်း စသော အလှူငယ် ပူဇော်ရကျိုး မရှိ၊ ကောင်းမူမကောင်းမှု၏ အကျိုးဝိပါက် မရှိ၊ ဤလောက မရှိ၊ တပါးသော (တမလွန်) လောက မရှိ၊ အမိကျေးဇူး မရှိ၊ အဖကျေးဇူး မရှိ၊ သေ၍ တဖန်ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့ မရှိကုန်၊ ဤလောကနှင့် တပါးသော (တမလွန်) လောကကို ကိုယ်တိုင် ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုကာ ဟောကြားနိုင်သည့် မှန်စွာသိ မှန်စွာကျင့်ကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့ မရှိကုန်ဟု ပြောဆိုယူဆကြသော သမဏ ဗြာဟ္မဏဘို့နှင့် (ခ) ပေးလှူကျိုးရှိ၏ ။ပ။ တပါးသော (တမလွန်) လောကရှိ၏ ။ပ။ မှန်စွာသိ, မှန်စွာကျင့်ကုန်သော,သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့ ရှိကုန်၏ဟု ပြောဆိုယူဆကြသော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ အချင်းချင်း

ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်သော ဝါဒရှိကြသည့်အဖြစ်ကို မေးဖြေဟောပြပြီးလျှင် ထို နှစ်ဝါဒတို့တွင် ပယ်ရ-ယူရမည့် ဝါဒကို ဤသို့ ပြတော်မူသည်။

ပေးလှူကျိုးမရှိ ။ပ။ တမလွန်လောကမရှိ စသည်ဖြင့်ယူလေ့ရှိသော နတ္ထိက-ဝါဒီသမားတို့သည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးအပြစ်ကို မမြင်ကြသော ကြောင့် သုစရိုက်ကို ဖျက်ဆီး၍ ဒုစရိုက်ကို ပြုကျင့်ကြလိမ့်မည်ဟူသော အပြစ် သာ ဧကန်ရမည်၊ တမလွန်လောက ထင်ရှားရှိပါလျက် တမလွန်လောက မရှိဟု ယူသောသူ၏ အယူသည် များသောအယူ ဖြစ်၏၊ တမလွန်လောက ထင်ရှား ရှိပါလျက် တမလွန်လောက မရှိဟု ကြုံသောသူ၏ အကြုံသည် များသောအကြုံ ဖြစ်၏၊ တမလွန်လောက ထင်ရှားရှိပါလျက် တမလွန်လောက မရှိဟု ပြောသော သူ၏ စကားသည် များသောစကားဖြစ်၏၊ တမလွန်လောက ထင်ရှားရှိပါလျက် တမလွန်လောက မရှိဟု ပြောသောသူသည် တမလွန်လောကကို သိကြသော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့အား ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုသူဖြစ်၏၊ တမလွန်လောက ထင်ရှား ရှိပါလျက် တမလွန်လောက မရှိဟု သိစေခြင်းသည် မသူတော်တရားကို သိစေ ခြင်း ဖြစ်၏၊ ထိုမသူတော်တရားကို သိစေခြင်းဖြင့်လည်း မိမိကိုယ်ကို ခြီးမြှောက် ၏၊ သူတပါးကို ရှုတ်ချ၏၊ ဤသို့လျှင် ထိုသူမှာ ရွေးမဆွကပင် ကောင်းသော အကျင့်သည် ပယ်ထားပြီး ဖြစ်၏၊ မကောင်းသောအကျင့်သည် ရွေးရွတည်နေ ၏၊ ဤ များသောအယူ များသောအကြုံ များသောစကား အရိယာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း ဟူသော ယုတ်မာသည့် အကုသိုလ်တရား များစွာတို့သည် များသောအယူ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ထိုသူမှာ ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်၏။

သူကြွယ်တို့ ပညာရှိသူသည် ဤသို့ဆင်ခြင်၏၊ တမလွန်လောကမရှိ စသည် ယူဆသော နတ္ထိကဝါဒသမားတို့၏ အလိုအတိုင်း အကယ်၍ တမလွန်လောက မရှိလျှင် တော်ပေသေး၏၊ သို့ရာတွင် ကိုယ်ကျင့်စာရိတ္တပျက်စီးသူ စသည်ဖြင့် ပညာရှိတို့၏ အကဲ့ရဲ့ကိုကား လက်ငင်းခံရပေမည်၊ တမလွန်လောက အမှန်ရှိနေ လျှင်ကား မျက်မှောက်၌ ပညာရှိတို့၏ အကဲ့ရဲ့ခံရရုံသာမက သေသည့်အခြား မဲ့၌လည်း ငရဲတို့ ကျရောက်ရမည်ဖြစ်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ရော သံသရာပါ နှစ်ဘက်လုံး အရှုံးထွက်သည်ဟု ဆင်ခြင်၏။

သူကြွယ်တို့ ပေးလှူကျိုးရှိ၏ ။ပ။ တမလွန်လောကရှိ၏ စသည်ဖြင့် ယူလေ့ ရှိသော အတ္ထိကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား ကုသိုလ် အကုသိုလ်၏ အကျိုးအပြစ်ကို မြင်သောကြောင့် ဒုစရိုက်ကို ဖောက်ခဲ့ဖျက်ဆီး၍ သုစရိုက်ကို ပြုကျင့်ကြလိမ့် မည်ဟူသော အကျိုးကိုသာ ကောန်ရမည်၊ ထင်ရှားရှိသည့် တမလွန်လောကကို “တမလွန်လော်က ထင်ရှားရှိ၏”ဟု ပူးဆက်စည်း ပြောဆိုသူ၏အယူ အကြုံ အပြောသည် မှန်သောအယူ မှန်သောအကြုံ မှန်သောအပြော ဖြစ်၏၊ တမလွန်

လောကရှိ၏ဟု ပြောဆိုသူသည် တမလွန်လောကကို သိတော်မူကြသည့် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့ကို ဆန့်ကျင်ဘက် မပြုလုပ်၊ တမလွန်လောကရှိ၏ဟု သိစေခြင်းသည် သူတော်ကောင်းတရားကို သိစေခြင်းဖြစ်၏၊ ထိုသူတော်ကောင်းတရားကို သိစေခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကို မချီးမြှောက်၊ သူတပါးကို မရှုတ်ချ၊ ဤသို့လျှင် ထိုသူမှာ ရှေးမဆွကပင် မကောင်းသော အကျင့်သည် ပယ်ထားပြီး ဖြစ်၏၊ ကောင်းသောအကျင့်သည် ရှေးရှုတည်နေ၏၊ ဤမှုန်သောအယူ မှုန်သော အကြံ မှုန်သောစကား အရိယာတို့နှင့် မဆန့်ကျင်ခြင်း သူတော်ကောင်းတရားကို သိစေခြင်း မိမိကိုယ်ကို မချီးမြှောက်ခြင်း သူတပါးကို မရှုတ်ချခြင်း ဟူသော မျှားစ့ဉာသော ကုသိုလ်တရားတို့သည် မှုန်သောအယူဟူသော အကြောင်းကြောင့် ထို သူမှာ ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်၏။

သူကြွယ်တို့ ပညာရှိသည် ဤသို့ ဆင်ခြင်၏၊ အတ္ထိကဝါဒီအတွက် အကယ်၍ တမလွန်လောကရှိလျှင် သေသည့်နောက်၌ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရမည်၊ နတ္ထိကဝါဒီတို့ ဆိုသကဲ့သို့ တမလွန်လောက (အကယ်၍) မရှိစေဦးတော့ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် သိလရှိသူ မှုန်သောအယူရှိသူ ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သော ဝါဒရှိသူဟု ပညာရှိတို့ အချီးမွမ်းခံရမည်ဖြစ်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ရော သံသရာပါ နှစ်ဘက်လုံး ဓအာင်နိုင်သူ နှစ်ဘက်လုံး အမြတ်ထွက်သူ ဖြစ်သည်ဟု ဆင်ခြင်၏၊ ဤသို့ ထိုသူ၏ ကောင်းစ့ဉာစဲ့ယူ ဆောက်တည်ထားသည့် မလဲ့မှားနိုင်သော အကျင့်တရားသည် နှစ်ပါးသောအဖို့ကို ပံ့နှံ့၍ တည်၏၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်း မကောင်းမှုကို ပယ်၏ဟု မြတ်စ့ဉာဘုရား ဟောတော်မူသည်။

၂၇။ ဤ ဒေသနာတော်တို့ကို ထောက်၍ မြတ်စ့ဉာဘုရားသည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလို အဇ္ဈာသယအလိုက် ထိုက်သည်အားလျော်စ့ဉာ ပစ္စုပ္ပန်တဘဝကိုသာမက အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝတို့ကိုလည်း ဟောပြတော်မူသည်မှာ လွန်စ့ဉာထင်ရှားလှပေသည်။

ထို့ကြောင့် အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝမရှိ ပစ္စုပ္ပန် တဘဝသာရှိသည် ဟူသော အယူသည် မြတ်စ့ဉာဘုရား၏ အယူမဟုတ်၊ ထိုအယူကိုမြတ်စ့ဉာဘုရား၏ အယူဟု ရေးသား ဟောပြော ဝါဒဖြန့်နေကြသောဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်တို့၏ အယူသည် ဥစ္ဆေဒဝါဒ အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်၊ မြတ်စ့ဉာဘုရားကိုပါ သူတို့ကဲ့သို့ ရှုပ်ဝါဒီ ဖြစ်အောင် (ပုဓက်နှင့်ခေါင်းအကြား) တဘဝသမား ဖြစ်အောင် လုပ်ကြံ လည်ဆယ်စ့ပ်စ့ဲနေကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု နိုင်ငံတော်သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့အမှတ် (၂) အဖွဲ့ဝင်ဆရာတော်တို့ တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)

စောဒနာ အမှတ် (၆) (၂၀)

အဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု ဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော ဝိနိစ္ဆယ၊ သံဂါယနာ ၆-တန်ကို ပေါ့ပျက်သေးသိမ်အောင် ဟောပြောခြင်းနှင့် စပ်သော ဝိနိစ္ဆယ

အမှတ်(၆) စောဒနာတင်လွှာ (အဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟော မဟုတ်ဟုဆိုခြင်း)၊ အမှတ်(၂၀)စောဒနာတင်လွှာ(သံဂါယနာ ၆-တန်ကို ပေါ့ပျက်သေးသိမ်အောင် ဟောပြောခြင်း)။

စောဒကဆရာတော်များက အဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟော မဟုတ်ဟု စုဒိတက တို့က ဝေဖန်ပုတ်ခတ်ကြကြောင်း ထိုစွပ်စွဲချက်သည် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်ကျမ်း ဂန်များနှင့် မညီညွတ်သဖြင့် အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း ထို့ပြင် သံဂါယနာ(၆)တန် တင် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်များကို ပေါ့ပျက်အောင် ထိုးနှက် ဝေဖန်ခြင်း များသည်လည်း ဘုရားဟောကို ဘုရားမဟောဟု လုပ်ရန် ကြိုးစားချက် ဖြစ်၍ အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း ဤရုံးတော်သို့ သက်သေအထောက်အထား စုံလင် စွာဖြင့် တင်ပြ လျှောက်ထားကြသည်၊ ဤ စောဒနာချက်ကို ဦးဆန္ဒာဓိက သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့တို့က သောဓနာခဲ့ကြသည်၊ ဤ စောဒနာတင်လွှာ နှစ်ရပ်တို့ အချင်းချင်း ကွင်းဆက် ဖြစ်နေသောကြောင့် ၎င်းတို့ကို တပေါင်းတည်း စီးစစ်သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

စီစစ်သုံးသပ်ရာ၌ ကြောင်းကျိုးအဆက်အစပ် မှန်ကန်ခြင်း ရှေနောက် အစဉ်ကျခြင်းကို ဦးစားပေး၍ စဉ်းစားမည် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ သောဓနာပြုချက် အစဉ်ကျမည် မဟုတ်ပေ။

၁။ စုဒိတကတို့က အဘိဓမ္မာဘုရားဟော မဟုတ်ကြောင်းကို—

(က) မဟာဝင်, ဒီဃဝင်, စူဠဝါ (၄-ကျမ်းမြောက်) ဝိနည်းပါဠိတော် မှတ်တမ်းများတွင် ပထမသံဂါယနာ ဒုတိယသံဂါယနာ နှစ်ရပ် လုံး၌ အဘိဓမ္မာပိဋကဟူ၍ မပါခြင်း၊

(ခ) ဘာဏကဝါရင်းတွင် အဘိဓမ္မာမပါခြင်း၊

(ဂ) အဋ္ဌကထာများနှင့်ရှေးဟောင်းကျောက်စာများတွင် အဘိဓမ္မာ-ဘာဏကဟူ၍ မတွေ့ရခြင်း၊ ဤအချက် သုံးချက်ဖြင့် ရှေးဦးစွာ တင်ပြကြသည်။

အထက်ပါ(က)(ခ)(ဂ) အချက်တို့ကို ကြည့်လျှင် အဘိဓမ္မာ ဘုရားဟော မဟုတ်ကြောင်းကို "စာ" နှင့် စကား ပြောကြခြင်း ဖြစ်၏၊ များသောအားဖြင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဂိုဏ်းသားတို့သည် " စာ " ရှောင်ကြ၏၊ သူတို့၏ ဝါဒမှားပုံကို စာတတ်သူများက စာပေဖြင့် ပြောကြသောအခါ အလကား စာသမားကြီးတွေ, တယူသန်ကြီးတွေ ဟု ပြောပြီး ပစ်မှတ်ကို ရှောင်ကြသည်၊ သို့သော် ယခု စုဒိတကတို့၏ စကားသည် " စာ " ဖြင့် ပြလာသဖြင့် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များအနေဖြင့် စာဖြင့်ပင် ရှင်းလင်းသုံးသပ်ရပေမည်။

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် ပတ်သက်၍ ကျမ်းဂန်ပိုင်း အဘိဓမ္မာဘာသာရပ်၏ သဘောတရားပိုင်းနှင့် သမိုင်းပိုင်းဟူ၍ အဓိကအပိုင်းကြီး (၃) ပိုင်း ရှိသည်၊ ဘာသာခြား လူမျိုးခြားဖြစ်သော အနောက်တိုင်း သုတေသီတို့နှင့်တကွ ၎င်းတို့၏ နောက်လိုက် စုဒိတက ဦးဥက္ကဋ္ဌ, သခင်မြတ်ဆိုင်, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ဆိုသူတို့သည် သမိုင်းပိုင်းမှသာလျှင် အဘိဓမ္မာဘုရားဟော မဟုတ်ဟု ဝေဖန်ကြခြင်းဖြစ်သည်၊ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်း၏ သဘောတရားပိုင်းအမြင်ဖြင့် ဘုရားဟော မဟုတ်ဟု ဝေဖန်နိုင်ကြသူများ မဟုတ်ပေ၊ ဤအချက်ကို လေးလေးနက်နက်ကြီး ကြိုတင်မှတ်သားကြရပေမည်။

အဘိဓမ္မာကို သဘောတရားပိုင်းမှ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့၏ ဆရာသမားများဖြစ်သော အနောက်တိုင်း သုတေသီတို့သည်လည်း မဝေဖန်နိုင်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့လည်း မဝေဖန်နိုင်ချေ။

၂။ မဟာဝင်နှင့် ဒီပဝင်တို့သည် ပထမသံဂါယနာ ဒုတိယသံဂါယနာနှင့်စပ်၍ စူဠဝါပါဠိတော်ကိုပင် ယူ၍ ရေးသားကြရာ စူဠဝါပါဠိတော်ကို သုံးသပ်လျှင် ကိစ္စပြီးတော့သည်သာ။

စူဠဝါပါဠိတော် ပဉ္စသတိကသင်္ဂီတိကွန္ဓကဋ္ဌ အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည် ပထမသံဂါယနာတင်ရန် အကြံဖြစ်၍ ရဟန်းတော်များအား -

"ဟန္ဒ မယံ အာဝုသော ဓမ္မဉ္စ ဝိနဉ္စ သင်္ဂါယာမ ပုရေ အဓမ္မော ဒိပ္ပတိ၊ ဓမ္မော ပဋိဗာဟီယျတိ" -"ငါရှင်တို့ အဓမ္မမထွန်းပမီ, ဓမ္မပစ်ပယ်ခြင်း မခံရမီ ဓမ္မနှင့်ဝိနယကို ပေါင်းစုရွတ်ကာ သံဂါယနာတင်ကြကုန်အံ့" ဟူ၍ ရှေးဦးစွာ မိန့်တော်မူသည်။

၎င်းနောက် ဝိနယနှင့်စပ်၍ ပထမပါဆိုဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို အစပြုလျက် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ရခြင်းအကြောင်း မည်သူကို အဓိကြောင်းပြု၍ ပညတ်ရကြောင်း

၁။ ဝိ ၄၊၄၈၁။

ပညတ်ရာ ဌာန စသည်တို့ကို အရှင်ဥပါလိအား မေးမြန်းသောအခါ ဝိဿဇ္ဇက ဖြစ်သူ အရှင်ဥပါလိကလည်း မေးမြန်းသမျှကို ဖြေတော်မူသည်၊ အမေးအဖြေ ပြီးသောအခါ ၅၀၀-သော သံဃာတော်တို့ စုပေါင်း ရွတ်ဆိုတော်မူကြသည်၊ ဤ အစဉ်မျှလောက်သာ ထင်ရှားစေ၍ သံဂါယနာတင်ကြပုံကို အမြွက်မျှ ပြတော်မူသည်၊ ထိုနည်းအတိုင်း ဓမ္မနှင့် စပ်ဆိုင်ရာဌာနလည်း အရှင်မဟာကဿပထေရ်က အရှင်အာနန္ဒာအား ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို အဘယ်အရပ်၌ အဘယ်သူကို အကြောင်းပြု၍ အဘယ်သို့သော အကြောင်းအချက်ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောတော်မူသည်ကို မေးတော်မူပုံ အရှင်အာနန္ဒာက ဖြေတော်မူပုံ အမေး အဖြေ ပြီးသောအခါ သံဃာတော်များ စုပေါင်းရွတ်ဆိုတော်မူကြပုံကို အမြွက်မျှ ပြတော်မူသည်။

၃။ သတ္တသတိကသဒ္ဒိတိကွန္ဓက ဒုတိယသံဂါယနာတင်ခန်း၌လည်း ပုစ္ဆက ဖြစ်တော်မူသော အရှင်ရေဝတထေရ်က ဝိဿဇ္ဇကဖြစ်သော အရှင်သဗ္ဗကာမိ ထေရ်အား "သီဒိလောဏ အုပ်ပါသလော၊ မအုပ်လျှင် အဘယ်အရပ်၌ အဘယ် ပါဋိတော်တွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပယ်တော်မူခဲ့ပါသနည်း၊ ယင်း သီဒိလောဏကို အသုံးပြုလျှင် အဘယ်အာပတ်သင့်ပါသနည်း" စသည်ဖြင့် ဝိနယဝတ္ထု ၁၀-ချက် ကို အသေးစိတ်မေးတော်မူပုံ အရှင်သဗ္ဗကာမိထေရ်က အသီးသီး ဖြေတော်မူပုံ ကို အမြွက်မျှ ပြတော်မူသည်၊ ဤသို့ စုဥဒ္ဒေါနောက်ဆုံးခန္ဓက နှစ်ရပ်တွင် အဘိ-ဓမ္မဟူသော စကားလုံးမပါသောကြောင့် အဘိဓမ္မာဘုရားဟောမဟုတ် ဟုဆို ပါလျှင် သံဂါယနာအမေးအဖြေတွင် မပါဝင်ပဲ ကြွင်းကျန်သော သိက္ခာပုဒ် ကြွင်းကျန်သော သုတ်တို့ကို ဤခန္ဓက နှစ်ရပ်၌ တိုက်ရိုက်မပါသောကြောင့် ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု ဆိုနိုင်ကောင်းအံ့လော၊ အမှန်အားဖြင့် မဆိုနိုင်ပေ။

၄။ သုတ္တန်ဓမ္မဆိုင်ရာ၌လည်း သုတ်တသုတ်မျှ နမူနာအဖြစ် မေးဖြေပုံကို ပြလျှင် ကြွင်းသုတ်တို့ကိုလည်း ဟောတော်မူကြောင်း သိရသကဲ့သို့ ဓမ္မဟူသော စကားလုံး၌ အဘိဓမ္မအကျုံးဝင်လျက် ပါရှိသော အဘိဓမ္မာနှင့် စပ်၍လည်း မေးကာဖြေကာ သံဂါယနာတင်သွားတော်မူကြသည်ဟု သိအပ် သိနိုင်ပေတော့ သည်၊ တဖန် ဒုတိယ သံဂါယနာခန်း၌လည်း ဝိနယဝတ္ထု ၁၀-ချက် အမေး အဖြေမျှကိုသာ စုဥဒ္ဒေါပါဋိတော်က ပြထားသောကြောင့် ဝိနည်းပါဋိတော် သုတ္တန်ပါဋိတော်၊ အဘိဓမ္မာပါဋိတော်တို့ကို သံဂါယနာမတင်ဟု ဆိုနိုင်ကောင်း မည်မဟုတ်၊ အမှန်စင်စစ်သော်ကား—

"ဣမာယ ခေါ ပန ဝိနယသင်္ဂီတိယာ သတ္တာဘိက္ခုသတာနိ အနုနာနိ အနာဓိကာနိ အဟေသုံ၊ တသ္မာယံ ဝိနယသင်္ဂီတိ သတ္တာသတိကာတိ ဝုစ္စတိ"[၁]။

(စူဠဝါပါဠိတော်)

ဤ ဝိနယသင်္ဂီတိ၌ ရဟန္တာ ၇၀၀၊ မယုတ်မပို ပါရှိကြသောကြောင့် ဤ ဝိနယသင်္ဂီတိကို သတ္တာသတိကာဝိနယသင်္ဂီတိဟု ခေါ်ဆိုရလေသည်။

ဤစကားအရ ဝိနည်းကို ပေါင်းစုရွတ်ခြင်း (ဝိနယသင်္ဂီတိ) ဟု ဆိုသော်လည်း သုတ် ဝိနည်း အဘိဓမ္မာ ၃-ပါးလုံးကို ပေါင်းစုရွတ်ဆိုခြင်းဟု နားလည်ကြ၍ ကောက်ယူကြရသည်သာ ဖြစ်ပေသည်၊ ဝိနယသင်္ဂီတိဟု တိုက်ရိုက်ဆိုထား၍ ဒုတိယသံဂါယနာပွဲ၌ သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာကို သံဂါယနာမတင်ဟု ကပ်ကိုး၍ မရပေ။

၅။ ဤ၌ ဓမ္မဝိနယသဒ္ဒါ (ပုဒ်စုတွဲ သမာသ်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့်) သာသနာတခုလုံးကို ဟောပုံကိုလည်းကောင်း ဓမ္မသဒ္ဒါတခုတည်း ဝိနယသဒ္ဒါတခုတည်းက ပိဋကဒ္ဝယ်ကို ဟောပုံကိုလည်းကောင်း 'ဓမ္မံ ဝိနယံ စ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ' ဟု ဝါကျဒုန်အနေဖြင့် ဟောလျှင် ဓမ္မသဒ္ဒါဖြင့် သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာကို ကောက်ယူရ၍ ဝိနယသဒ္ဒါဖြင့် ဝိနည်းပိဋကကို ကောက်ယူရပုံကိုလည်းကောင်း ဓမ္မ အဘိ-ဓမ္မ, ဝိနယ အဘိဝိနယ အစိတ်စိတ်ခွဲ၍ ဟောလျှင် ဓမ္မနှင့်အဘိဓမ္မ ဝိနယနှင့် အဘိဝိနယ အသီးသီးခွဲ၍ ကောက်ယူရပုံကိုလည်းကောင်း ရှင်းလင်းစိစစ်၍ ပြဦးအံ့။

(က) သမာသ်ပုဒ် ဓမ္မဝိနယသဒ္ဒါက သာသနာကိုဟောပုံ

ယေ တေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ နဝါ အစိရပဗ္ဗဇိတာ အဓုနာဂတာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ တေ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ၊ စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာယ သမာဒပေတဗ္ဗာ နိဝေသေတဗ္ဗာ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ[၂]။

(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်)

မြန်မာအကျဉ်း

ရဟန်းတို့ အသစ်ဖြစ်၍ မကြာမီက ရဟန်းပြုလာကြသော ဤ သာသနာတော်သို့ ယခုမှ ရောက်လာကြသော ရဟန်းတို့ကို သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး ပွားစေဖို့ရန် ဆောက်တည်စေရ တည်နေစေရ ချထားကြရမည်။

၁။ ဝိ ၄၊ ၅၈၈။ ၂။ သံ ၃၊ ၁၂၅။

ဣမံ ခေါ တံ ဘိက္ခဝေ သောဘေထ ယံ တုမှေ ဧဝံ သဉ္ဉာဒ္ဓါတေ ဧမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇိတာ သမာနာ အာစရိယေသု အာစရိယမတ္တေသု ဥပဇ္ဈာယေသု ဥပဇ္ဈာယမတ္တေသု အဂါရဝါ အပ္ပဋိဿာ အသဘာဂ-ဝုတ္တိကာ ဝိဟရေယျာထ[1]။

(ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိ)

မြန်မာအကျဉ်း

ရဟန်းတို့ သင်တို့၏ဆရာ, ဆရာလောက် လေးစားထိုက်သူ, ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ, ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာလောက် လေးစားထိုက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် မရှိမသေမတုပ် မပျုပ် အာသက်မွေးမှု မတူညီပဲ သင်တို့နေကြမည် ဆိုလျှင် ဤသို့ ငါဘုရား ကောင်းစွာ ဟောထား (ကောင်းစွာ စီမံထား) အပ်သော သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုသူများ ဖြစ်ကြပါလျက် ထိုသာသနာကို သင်တို့ တင့်တယ်စေနိုင်ကြကုန်မည်လော၊ တင့်တယ်စေသည် မည်ကြကုန်မည်လော။

ဤပါဠိတော် နှစ်ရပ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော မမွဝိနယသဒ္ဒါဖြင့် သာသနာတော်ကို ဆိုလိုသည်၊ ဧမ္မဝိနယ သဒ္ဒါက "သာသနာ"ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြသည်၊ ဤသို့ "သာသနာ"ဟူသော အနက်ကို ယူခြင်းသည် ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူပုံ ထုံးနည်းပြသော အောက်ပါ မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာစကားအရ ပါဠိတတ် ပညာရှင်တို့၏ နားလည်ပြီးသား ဖြစ်ကြပါသည်။

(၁) အပိစေတံ သိက္ခတ္တယသင်္ဂါတံ သကလံ သာသနံ။ပ။ အတ္တနော ကာရကံ အပါယေသု အပတမာနံ ကတ္တာ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော၊ သောဝ သံကိလေသပက္ခံ ဝိနေတီတိ ဝိနယော၊ ဓမ္မော စ သော ဝိနယော စာတိ ဓမ္မဝိနယော[2]။

တနည်းမှာ သိက္ခာ သုံးပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်သော သာသနာတခုလုံးသည် လိုက်နာကျင့်ကြံသူကို ' အပါယ်မကျစေပဲ ဆောင်ထား တတ်သောကြောင့် ဓမ္မ, ညစ်ညူးသောအပိုင်းကို ပယ်တတ်သောကြောင့် ဝိနယမည်၏၊ ဓမ္မဝိနယ ဟူသော ပါဠိဖြင့် ဘုရားသာသနာတရပ်လုံး ကောက်ယူရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း သိနိုင်ပေသေး၏။

၁။ ဝိ ၃၊ ၂၇၅။ ၂။ မဟာနိဒ္ဒေသ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၂၆။

(၂) ကုသလဓမ္မေဟိ ဝါ အကုသလာ ဓမ္မာနံ ဒေသ ဝိနယောတိ ဓမ္မဝိနယော[၁]။
ကုသိုလ်ဓမ္မတို့ဖြင့် အကုသိုလ်ဓမ္မတို့ကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော ကြောင့် (သီလတ္ထယသင်္ဂီတိက) သာသနာသည် ဓမ္မဝိနယ မည်၏။

(၃) ဓမ္မေန ဝါ ဝိနယော နု ဒက္ခာဒီဟိတိ ဓမ္မဝိနယော[၂]။
တုတ်လျှင်ကန် စသည်ဖြင့် မဟုတ်ပဲ တရားသဖြင့် ဆုံးမရာဖြစ်သော ကြောင့် သာသနာသည် ဓမ္မဝိနယ မည်၏။

(၄) ဓမ္မာယ ဝါ ဝိနယော ဓမ္မဝိနယော၊ အနဝဇ္ဇဓမ္မတ္ထဥ္ဉသ ဝိနယော၊ နု ဘဝဘောဂါမိသတ္ထံ[၂]။
ဘဝစည်းစိမ် အကျိုးငှာ မဟုတ်ပဲ အပြစ်ကင်းသော တရားအကျိုး ငှာ ဆုံးမရာဖြစ်သောကြောင့် သာသနာသည် ဓမ္မဝိနယ မည်၏။

(၅) ဝိသိဋ္ဌံ ဝါ နယတီတိ ဝိနယော၊ ဓမ္မတော ဝိနယော ဓမ္မဝိနယော၊ သံသာ-ရဓမ္မတော ဟိ သောကာဒိဓမ္မတော ဝါ သေ ဝိသိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ နယတိ[၂]။
သံသရာသဘော သောကစသော သဘောမှ ထူးသော နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်တတ်သောကြောင့် သာသနာသည် ဓမ္မဝိနယ မည်၏။

(၆) ဓမ္မဿ ဝါ ဝိနယော နု တိတ္ထကရာနန္တိ ဓမ္မဝိနယော၊ ဓမ္မဘူတော ဟိ ဘဂဝါ၊ တဿေဝ ဝိနယော[၂]။
တရားတုံး တရားခဲကြီး ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဆုံးမရာ ဖြစ်သောကြောင့် သာသနာတော်သည် ဓမ္မဝိနယ မည်၏။

(၇) ယဿာ ဝါ ဓမ္မာ ဧဝ အာဘိညေယ္ယာ ပရိညေယ္ယာ ပဟာတဗ္ဗာ ဘာဝေ-တဗ္ဗာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ စ၊ တဿာ သေ ဓမ္မေသု ဝိနယော, နု သတ္ထေသု နု ဇီဝေသု စာတိ ဓမ္မဝိနယော[၂]။
အာဘိညေယျ၊ ပရိညေယျ ပဟာတဗ္ဗ ဘာဝေတဗ္ဗ သစ္ဆိကာတဗ္ဗ ဖြစ်သော တရားတို့၌တည်၍ ဆုံးမရာဖြစ်သောကြောင့် သာသနာသည် ဓမ္မဝိနယ မည်၏။

(ခ) ဓမ္မသဒ္ဒါသက်သက်က ပိဋကသုံးပုံလုံးကို ဟောပုံ

ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ကေစေ ကုလပုတ္တာ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ဂါထံ ဥဒါနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတ-ဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ၊ တေ တံ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏိတ္ဝာ တေသံ ဓမ္မာနံ ပညာယ အတ္ထံ နု ဥပပရိက္ခန္တိ?။

၁။ မဟာနိဒ္ဒေသ၊ ၌၊ ၁၂၆။ ၂။ မဟာနိဒ္ဒေသ၊ ၌၊ ၁၂၇။ ၃။ မ ဝ၊ ၁၀၇။

မြန်မာအကျဉ်း

ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သော အနှစ်မဲ့သော ယောကျ်ားတို့သည် သုတ္တ, ဂေယျ, ဝေယျာကရဏ, ဂါထာ, ဥဒါန်း, ဣတိဝုတ်, အဗ္ဘုတဓမ္မ, ဝေဒလ္လ-ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မ(ပိဋကသုံးပုံ)ကို သင်ယူကြကုန်၏၊ သင်ယူပြီးသော် ထိုသူတို့သည် ထိုပါဠိဓမ္မတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ မဆင်ခြင်ကြကုန် (စသည်)၊ (မူလပဏ္ဏာသ အလဂဒ္ဒူပမသုတ်)။

မှတ်ချက်။ ။ဤပါဠိတော်၌ သုတ္တသဒ္ဒါဖြင့် ဝိနည်းပါဠိတော်များနှင့် နိဒ္ဒေသသုတ္တန်ပါတ်စသည်တို့ကို ကောက်ယူရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝေယျာကရဏသဒ္ဒါဖြင့် အဘိဓမ္မပိဋကတခုလုံးနှင့် ဂါထာမပါသောသုတ်များကို ကောက်ယူရမည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဤသုတ်အဖွင့်အဋ္ဌကထာ နှာ ၉-၌ အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ဆိုထားသည်။

(ဂ) ဝိနယသဒ္ဒါသက်သက်က ပိဋကသုံးပုံလုံးကို ဟောပုံ

ကတမေဟာ စ ဘိက္ခဝေ သုဂတဝိနယော၊ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလ္လာဏံ မဇ္ဈေကလ္လာဏံ ပရိယောသာနကလ္လာဏံ သာတ္ထံ သဗ္ယဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ၊ အယံ ဘိက္ခဝေ သုဂတဝိနယော[1]။ (သုဂတဝိနယသုတ်)

မြန်မာအကျဉ်း

ရဟန်းတို့ ငါဘုရား၏ အဆုံးအမဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ထိုငါဘုရားသည် အစ အလယ် အဆုံး သုံးပါးလုံးကောင်း၍ အနက်သဒ္ဒါနှင့်ပြည့်စုံသော အဘက်ဘက်မှ စုံလင်၍ စင်ကြယ်သော ဓမ္မ(ပိဋကတော်ကို) ဟောတော်မူသည်၊ မြတ်သောအကျင့်ကို ထင်စွာပြတော်မူသည်၊ ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ငါဘုရား၏ အဆုံးအမတော်ပေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ရှေသုတ်၌ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် ပိဋက ၃-ပုံကို ဟောသကဲ့သို့ ဤသုတ်၌ ဝိနယသဒ္ဒါသည်လည်း ပိဋက ၃-ပုံကို ဟောသည်။

(ဃ) သုတ္တသဒ္ဒါ ပိဋကသုံးပုံ ဟောပုံ

ဓမ္မသဒ္ဒါ ဝိနယသဒ္ဒါတို့သည် ပိဋက ၃-ပုံကို ဟောသကဲ့သို့ သုတ္တ (သုတ္တန္တ) သဒ္ဒါသည်လည်း ပိဋက သုံး ပုံကို ဟောသေးသည်၊ အဂ်ုတ္တရနိကာယ် စတုတ္ထ-မဟာပဒေသသုတ်၌-

---

[1] အံ ၁၊ ၄၆၅။

ကွမ ပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ၊ သမ္မုခါပေတံ အာဝုသော ဘဂဝတော သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ အယံ ဓမ္မော အယံ ဝိနယော သတ္ထုသာသနံ[၁]။

"ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းတပါးသည် ဤသို့ဆိုရာ၏၊ ငါ့ရှင်တို့ ငါသည် မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက်၌ ဤကား ဓမ္မ ဤကား ဝိနယ ဤကား သတ္ထုသာသန ဟူ၍ ကြားနာသင်ယူခဲ့သည်ဟုဆိုရာ၏၊ ရဟန်းတို့ ထိုရဟန်း၏ စကားကို လက်မခံနှင့်ဦး၊ ပယ်လည်း မပယ်နှင့်ဦး၊ သူ ဆိုသောပုဒ် ပါဠိအက္ခရာတို့ကို ကောင်းစွာ လေ့လာ၍ သုတ္တ (ပိဋကတ် သုံးပုံ၌) ချသွင်းကာ, ရာဂကင်းကြောင်းတရား၌ ထင်စေကာ ပိဋကသို့ဝင်လျှင်, ရာဂကင်းကြောင်း တရား၌ ထင်လျှင် ဤကား ငါဘုရား၏ စကားတည်း၊ ဤရဟန်းသည် ကောင်းစွာ သင်ယူလေ့လာနိုင်ပေသည်ဟု ဆုံးဖြတ်လော စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤသုတ်၌ သုဒိန္နထေရ်သည် သုတ္တဟူသော စကားလုံးဖြင့် မသိမ်းခြုံနိုင် မငုံမိနိုင်သော ဘုရားစကားတော်မရှိ၊ အသုတ္တနာမကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ နတ္ထိဟု ဆို၍ ဤမဟာပဒေသသုတ်၌ ပိဋကသုံးပုံသည် သုတ္တ ရာဂစသည်ကင်းခြင်း၏ အကြောင်းသည် ဝိနယမည်၏ဟု မိန့်ဆိုခဲ့ဖူးလေသည်၊ ဤသို့ထေရဝါဒကို ပြဆိုကာ အဋ္ဌကထာဆရာက ဆက်၍—ထို့ကြောင့် သုတ္တေ တေ ပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ ဩတာရေတဗ္ဗာနိ (ပိဋကသုံးပုံ ဗုဒ္ဓဝစန ဟူသောသုတ်၌ ချသွင်းရမည်)၊ ဝိနယေ တေသ္မိံ ရာဂါဒိဝိနယကာရကေ သံသန္ဒေတဗ္ဗာနိ[၂] (ရာဂစသည်ကင်းခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိနယ၌ ထင်စေရမည်)ဟု ဤနေရာ၌ အနက်ကောက်ယူပါဟု ဖွင့်ဆိုထားလေသည်၊ (မဟာပဒေသသုတ် ဋ္ဌ-နှင့် မဟာဝဂ္ဂ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်-၁၅၇)။

(ဂ) ဓမ္မသဒ္ဒါ လောကုတ္တရာတရား ၉-ပါးကို ဟောပုံ

ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒါယာတိ ဓမ္မော နာမ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မော၊ အနုဓမ္မော နာမ ဝိပဿနာဒိ ဇာဿ ဓမ္မဿ အနုရူပါ ဓမ္မပဋိပဒါ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒါ[၃]။

၁။ အံ ၁၊ ၄၈၉။ ၂။ အံ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃၅၇။ ဒီ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၅၆။
၃။ မဟာနိဒ္ဒေသ ဋ္ဌ၊ ၅၅။

မြန်မာပြန်

ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒါဃ ဟူသောစကားရပ်၌ ဓမ္မဟူသည် လောကုတ္တရာတရား ၉-ပါးတည်း၊ လျော်သောအကျင့်ဟူသည် ဝိပဿနာ စသည်တည်း၊ ထိုလောကုတ္တရာ တရား ၉-ပါးအားလျော်သော ဝိပဿနာ စသောအကျင့်သည် ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒါမည်၏ (မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ)

(စ) ဓမ္မသဒ္ဒါ အဘိဓမ္မာကို ဟောပုံ

သုတ္တန္တိကောတိ သုတ္တန္တေ နိယုတ္တော၊ဝိနယဓရောတိ ဝိနယပိဋကဓရော၊ ဓမ္မကထိကောတိ အာဘိဓမ္မိကော၊

(မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကဝဂ္ဂ ဒုဋ္ဌဋ္ဌကသုတ်)

မြန်မာပြန်

သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ တာဝန်ချထားခြင်း ခံရသောသူသည် သုတ္တန္တိကမည်၏၊ ဝိနည်းပိဋကကို ဆောင်သောသူသည် ဝိနယဓရမည်၏၊ ဓမ္မကိုဟောပြောသူဟူသည်ကား အဘိဓမ္မာကို(တာဝန်ယူ၍) ဆောင်သောသူတည်း။

၆။ ဤသို့ "ဓမ္မဝိနယ" ဟူ၍ ဓမ္မနှင့်ဝိနယ တဲ့လျက်ပုဒ်၊ "ဓမ္မ" ဃက်သက် "ဝိနယ" သက်ဆက်ပုဒ်၊ ယင်းနှင့် အလားတူသော "သုတ္တသဒ္ဒါ" ၎င်းတို့၏ ဟောလေ့ရှိသော ပိဋကကျမ်းဂန်၌ သုံးစွဲလေ့ရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယခုကဲ့သို့ ထုတ်ပြခြင်းမှာ "မွံ စ ဝိနယံ စ" စသောပုဒ်ကို လက်ကိုင်ပြု၍ အနက်အရကောက်ထုတ်ကြသော ဘာသာခြား လူမျိုးခြား အနောက်တိုင်း သမိုင်းသုတေသီတို့နှင့် ယင်းတို့၏ နောက်လိုက် မြန်မာ(သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်)တို့၏ အဆိုကို စိစစ်ရန်ဖြစ်သည်၊ ဓမ္မံ စ ဝိနယံ ဟူသော ပါဠိဝေါဟာရတို့၏ သဒ္ဒါနက် ရင်းမြစ်အနက်ကလေး လောက်ကိုသာ ကျဉ်းမြောင်းစွာ ဆုတ်ကိုင်၍လည်းကောင်း ဘုရားဟောပါဠိ ဝေါဟာရတို့၏ ယထာဘူတအနက်မှန်ရအောင် ဖွင့်ပြူသော အဋ္ဌကထာဆရာကြီးတို့၏ ညွှန်ပြချက်တို့ကို ပစ်ပယ်၍လည်းကောင်း ကိုယ်လိုရာကိုယ်ဆွဲ၍ ရေးသားပြောဟောခြင်းသည် ပိဋကတ်တော်နှင့် ဆန့်ကျင်ရုံမျှမက လောကအစဉ်အလာ အားဖြင့်လည်း လုံးဝဆန့်ကျင်ပေသည်၊ သာဓကပြရသော် နိုင်ငံတကာ၌ အခြေခံဥပဒေပါ စကားလုံးတို့ကို ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းသူ အစိုးရတို့က မည်သည့်စကားကို မည်သို့ဆိုလိုသည်ဟု အနက်ဖွင့်ဆိုချက် သတ်မှတ်ပေးစမြဲ ဖြစ်သည်၊ သတ်မှတ်ပေးသည့် အနက်အတိုင်း ပြည်သူတို့က လိုက်နာရသည်၊ ကြားလူတဦးတယောက်က အခြေခံဥပဒေ၌ ပါသော ဝေါဟာရကို အဘိဓာန်လှန်ကြည့်ပြီးမိမိလိုချင်သလို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ယူ၍

၁။ မဟာနိဒ္ဒေသ ၌၊ ၁၇၂။

မရပေ၊ ဤနည်းအတူ ဘုရားဟောပါဠိတော်၌ပါသော ဝေါဟာရတို့၏ အနက်ကိုလည်း အဋ္ဌကထာဆရာများ ဖွင့်ပြသည့်အတိုင်းသာ အနက်ယူရပေသည်၊ ဤကား သဘာဝနည်းလမ်းပေတည်း။

၇။ "ဓမ္မ" နှင့် "အဘိဓမ္မ" "ဝိနယ" နှင့် "အဘိဝိနယ" တွဲစပ်၍ ဟောလျှင် ယူရမည့်အနက်များကို ဆက်လက်ပြဆိုဦးအံ့။

(က) "ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ ဓမ္မကာမော ဟောတိ ပိယသမုဒါဟာရော အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော"[1] စသည်
(ဒဃက၊ အံ၊ ပထမ နာထသုတ်နှင့် ဒီ- ၃၊ သဂီတိသုတ်)

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့ ရဟန်းတပါးသည် (ပိဋ္ဌက ၃-ပုံဟု ဆိုအပ်သော)တရားကို လိုလားသည် ချစ်ဖွယ် နာလိုဖွယ်သောစကားကို ပြောဆိုတတ်သည် အဘိဓမ္မာ (သို့မဟုတ်-မဂ်ဖိုလ်)၌လည်းကောင်း ခန္ဓက, ပရိဝါရဟူသော မြတ်သော (ကျယ်ဝန်းများပြားသော) ဝိနည်း (သို့မဟုတ်-ကိလေသာငြိမ်းအေးကြောင်း တရားဟူသော အဘိဝိနယ)၌လည်းကောင်း (သင်ယူလေ့လာခြင်း, ကျင့်သုံးခြင်း အားဖြင့်) ထူးခြားမြင့်မားသော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်။

(ခ) ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော် ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗ ပဉ္စကံ၌ နိဿရဏ်းပေးနိုင်, ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းခံပေးနိုင်သော ရဟန်း၏အင်္ဂါ (အရည်အချင်း) ၅-ပါး အနက်—

"ပဋိဗလော ဟောတိ အန္တေဝါသိံ ဝါ အဘိဓမ္မေ ဝိနေတုံ, အဘိ-ဝိနယေ ဝိနေတုံ[2]"

(မဟာခန္ဓက)

မိမိ၏အတွင်းနေ တပည့်ကိုဖြစ်စေ အတူနေတပည့်ကိုဖြစ်စေ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့် စပ်သော အဘိဓမ္မာ၌ သွန်သင်ဆုံးမခြင်းငှာစွမ်းနိုင်ရမည်၊ပါတိမောက် ဥဘတော-ဝိဘင်းနှင့်တကွ စုဠဝါခန္ဓက, မဟာဝါခန္ဓက, ပရိဝါရဟူသော အထက်တန်းကျသော အဘိဝိနယ၌ ပို့ချသွန်သင် ပြုပြင်ဆုံးမခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သူ ဖြစ်ရမည်ဟူသော အင်္ဂါ ၂-ရပ် လာရှိပေသည်။

ယခု ဆောင်ပြထားသောသုတ် နှစ်သုတ်တွင် ပထမသုတ်၌ ဓမ္မကာမော ဟူသောပါဠိဖြင့် ဓမ္မကိုလည်းကောင်း အဘိဓမ္မေဟူသော ပါဠိဖြင့် အဘိဓမ္မာကို လည်းကောင်း နှစ်မျိုး ဟောထားရာ ယင်း နာထသုတ် အဋ္ဌကထာ[3] ဓမ္မအရ

၁။ အံ ၃၊ ၂၇၅။ ဒီ ၃၊ ၂၁၇။ ၂။ ဝိ ၃၊ ၉၃။ ၃။ အံ ဋ္ဌ ၃၊ ၂၉၁။

အဘိဓမ္မာနှင့်တကွ ပိဋကသုံးပုံကိုလည်းကောင်း အဘိဓမ္မာအရ မဂ်ဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း ကောက်ပြထားပေသည်၊ တနည်း ကောက်ယူလျှင် ဓမ္မအရ သုတ္တန္တပိဋကကိုယူ၍ အဘိဓမ္မာအရ အဘိဓမ္မပိဋကကို ယူရမည်ဟုဖွင့်ပြထားသည်၊ ဒုတိယသုတ်၌ အဘိသမာစာရိကာယ သိက္ခာယာတိ ခန္ဓကဝတ္တေ ဟု ဖွင့်ဆိုလျက် သေခိယသိက္ခာပုဒ်, အသိတိက္ခန္ဓက ကျင့်ဝတ်မျှားနှင့်တကွ ဥဘတောဝိဘင်းကို ဝိနယဟု ကောက်ရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဝိနယ ဟူသည်ကို စူဠဝါခန္ဓက, မဟာဝါခန္ဓက, သောဋ္ဌသပရိဝါရ ကောက်ယူရမည်ကို လည်းကောင်း ညွှန်ပြတော်မူသည်၊ ဟနည်း ကောက်ယူလျှင် ဝိနည်းပိဋကတခုလုံးကို ဝိနယ, ကိလေသာငြိမ်းအေးခြင်း အကြောင်းကို အဘိဝိနယ-ဟု ကောက်ယူပြထားပေသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ စကားရပ်တို့ကို အကျဉ်းချုပ်၍ ဖော်ပြရသော် ဤသို့ သိအပ်၏။

(က) စူဠဝါပါဠိတော် သံဂါယနာခန်း၌ အဘိဓမ္မာပိဋက မပါခြင်းမှာ အဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟော မဟုတ်၍ မပါခြင်း မဟုတ်၊ စူဠဝါပါဠိတော်၌ သံဂါယနာတင်ပုံ သိသာရုံအမြွက်မျှ ပြခြင်းဖြစ်၍ မပါခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ အဘိဓမ္မာသာမက အခြားသော သုတ်, ဝိနည်းများစွာလည်း အပြည့်အစုံ မပါခဲ့၊ စူဠဝါမှာ မပါ၍ ဘုရားဟော မဟုတ်ရစတမ်းဆိုလျှင် အဘိဓမ္မာသာမက ကျန်သော ပါဠိတော် (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းသည်လည်း ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု ဆိုရန်ရှိသည်၊ သို့သော် ဤသို့မဟုတ်၊ သံဂါယနာ ဆရာမြတ်တို့သည် အဘိဓမ္မာနှင့်တကွ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သံဂါယနာတင်ပြီး တာဝန်ခဲ့ဝေ သင်ယူခဲ့ကြ၏၊ ခက်ခဲနက်နဲသော ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာတရားတော် ယနေ့အထိ မပျောက်မပျက် တည်တံ့လာခြင်းသည် သင်သူဆောင်သူ ရှိခဲ့၍သာ ဖြစ်ကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပေသည်။

(ခ) ဓမ္မဝိနယ သဒ္ဒါသည် သာသနာတော်တရပ်လုံးကို ဟောသည်၊ ဓမ္မသဒ္ဒါတခုတည်း ပိဋကသုံးပုံကို ဟောသည်၊ ဝိနယသဒ္ဒါတခုတည်း ပိဋကသုံးပုံကို ဟောသည်၊ သုတ္တာသဒ္ဒါ (သုတ္တန္တသဒ္ဒါ) လည်း ပိဋကသုံးပုံကို ဟောသည်၊ သူနေရာနှင့်သူ ပါဠိဝေါဟာရမျှားသည် အနက်မျှား အမျိုးမျိုးရှိသည်။

(ဂ) ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ပင် အဘိဓမ္မာတရား ရှိနေကြောင်း ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်၌ "အဘိဓမ္မေ ဝိနေတုံ" အဘိဓမ္မာတရား၌ ဆုံးမနိုင်စိမ့်သောငှာဟု တိုက်ရိုက် အထင်အရှား ပါရှိသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် စူဠဝါပါဠိတော် သံဂါယနာခန်း၌ အဘိဓမ္မာဟူသော ဝေါဟာရ အဘိဓမ္မာဘာဏက မပါ၍ အဘိဓမ္မာဘုရားဟောမဟုတ်ဟု စုဒ်္ဓိတက တို့ ကောက်ချက်ချခြင်းသည် စူဠဝါပါဠိတော်မှတပါး အခြားသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မကြည့်တတ်၍သာ ယခုလို အမှားကို ပြောမိကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၉။ ယင်းသို့ သာသနာတော်၏ ထုံးနည်းဥပဒေ, ပါဠိဂတိ(ပါဠိတော်၏ အနေအထား)ကို ရှေနောက် ထောက်ဆ, ဒေသကဖြစ်သော ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ ဗျဂ်္ဂဏ်(ဆိုလိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်)ကို မဝှက်မကွယ် လည်လည်ပတ်ပတ် သိသော ဉာဏ်မရရှိပဲလျက် တနည်းတော့ဖြင့် လွေ့လွှဲရမ်းရမ်း ကလောင်သရမ်း လျှာသရမ်းကြကာ ဗုဒ္ဓဘာသိတ (ဘုရားဟော)ဖြစ်ပါလျက် အဗုဒ္ဓဘာသိတ (ဘုရားဟော မဟုတ်)ဟု ဆိုမိကြလျှင် အလွန်ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသော အမှားကို လွန်ကျူးရာရောက်၍ သံသရာဝန်ကြီး လေးလှပေသည်။

၁၀။ ယခုအခါ "အဘိဓမ္မာကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မဟောခဲ့" ဟု ဆိုကြသောသူတို့၏ လက်သုံးအကိုး ၁၁ခုကပြုသော စကားမျှားကို စိစစ်ပြဦးအံ့။

ယော ခေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော၊ သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ[1]—

အာနန္ဒာ ဓမ္မနှင့် ဝိနယကို ငါဘုရားသည် ဟောကြားခဲ့, ကောင်းစွာနား လည်အောင် ရှင်းလင်းခဲ့ပြီ၊ ငါဘုရားလွန်တော်မူသောအခါ ထိုဓမ္မနှင့် ဝိနယသည် (သင်တို့ကို အမြဲမပြတ် သွန်သင်မြဲက်ဟ နည်းလမ်းပြသော) ဆရာဖြစ်သည်။ (ဆရာအဖြစ် သွန်သင်ဆုံးမ နည်းလမ်းပြပေလိမ့်မည်။)

ဤစကားသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူခါနီး အရေးတကြီးခိုင်ခိုင် လုံလုံ ခုံတင်လောက်အောင် မိန့်ဆိုခဲ့သော စကားတော်ဖြစ်သည်၊ ဤစကား၌ ဓမ္မနှင့် ဝိနယကိုသာ တွေ့ရ၍ အဘိဓမ္မ ဟူသောစကားလုံးကို မတွေ့ရ၊ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသ ည် အဘိဓမ္မာကို မဟောခဲ့ပေ၊ ဤသို့ ဘာသာခြား လူမျိုးခြား အနောက် သုတေသီတို့ ထင်မြင်ကြ ခံယူကြသည်။

၁၁။ ဤမျှမက သံဂါယနာတင်ရာအခါ သံဃာ့ခေါင်းဆောင် သဘာပတိ ဖြစ်တော်မူသော အရှင်မဟာကဿပသည် ၅၀၀-သော သံဃာ့အလယ်တွင် ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏—

၁။ ဒီ၊ ၂၊ ၁၂၆-၇။

သုဏာတု မေ အာဝုသော သံဃော၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော ဣမာနိ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ သမ္မန္နေယျ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသန္တာနိ ဓမ္မဥ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိတုံ၊ န အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသိတဗ္ဗန္တိ၊ သော ဥ တ္တိ ။

မြန်မာပြန်

ငါ့ရှင်တို့ သံဃာတော်သည် ငါ၏စကားကို နားထောင်စေချင်၏၊ သံဃာတော်အား အကြောင်းအခွင့် သင့်တင့် ညီညွတ်လျှင် ရဟန်း ငါးရာတို့သည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ ဝါဆိုလျက် ဓမ္မနှင့်ဝိနယကို ပေါင်းစု ရွတ်ကာ သံဂါယနာတင်ရန် သံဃာတော်များက သမ္မုတိပေးစေချင်ပါ၏၊ အခြားရဟန်းများသည် ရာဇဂြိုဟ် မြို့၌ ဝါမကပ်ရဟု သံဃာတော်များက သမ္မုတိပေးစေချင်ပါ၏၊ ဤကား (ငါ၏) အဆိုပြုချက်, သိစေချက်တည်း”။ (စူဠဝါပဉ္စသတိကခန္ဓက)

ဤစကားရပ်၌လည်း ဓမ္မနှင့်ဝိနယသာ ပါသည်၊ အဘိဓမ္မ မပါ၊ အဘိဓမ္မာဟူသည် သာဝကရဟန်းတို့၏ နောက်မှထွင်သော နောက်တိုးလက်ရာဖြစ်သည်၊ ပထမ သံဂါယနာတင်ရာ၌လည်းမပါ၊ ဒုတိယသံဂါယနာတင်ရာ၌လည်း မပါ-ဟု ဗုဒ္ဓဝါဒီမဟုတ်သော အနောက်တိုင်း သမိုင်းသုတေသီတို့က ဆိုကြသည်၊ ထို ဘာသာခြား လူမျိုးခြား စာရေးဆရာတို့၏ စကားကျ ကောက်နည်းအတိုင်း ထိုပါဠိတော်၌ “ဓမ္မော စ ဝိနယော စ၊ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ”သာပါသည်၊ သုတ္တဥ္စ (ဝါ)သုတ္တန္တဥ္စဟူ၍ မပါပေ၊ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်ကိုလည်း ဘုရားဟော မဟုတ်ဟု ဆိုရမလို ရှိပေသည်၊ အဘိဓမ္မဟူသော စကားလုံးမပါ၍ အဘိဓမ္မာ ဘုရားဟော မဟုတ်ဟုဆိုသော စကားအသွားအလာအရ သုတ္တဟူသော စကားလုံးမပါ၍ သုတ္တ (သုတ္တန်) ပါဠိတော်များသည်လည်း ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု ဆက်ဆိုရန်ပင် ရှိပေသည်၊ “ဓမ္မ”ကို သုတ္တန်ဟု အဘယ့်ကြောင့် ကောက်ရမည်နည်း၊ “ဓမ္မ”ကို သုတ္တန်ဟု ကောက်လျှင် ဓမ္မနှင့် အလွန်နီးစပ်သော အဘိဓမ္မကိုရော အဘယ့်ကြောင့် မကောက်ယူနိုင် မထည့်သွင်းနိုင်ပဲ နေရပါမည်နည်း၊ ဤကား သူ့စကားနှင့် သူ ပြန်၍ သုံးသပ်ပြချက်ပေတည်း။

၁၂။ အမှန်ကား ရွှေစာမျက်နှာများ၌ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဓမ္မသဒ္ဒါသည် ဘုရားစကားတော် ဟူသမျှ(ပိဋကတ်-သုံးပုံလုံး)ကို ဟော၏၊ ဤ၌ ယင်းနှင့် တဲ့ဖက်ဖြစ်သော ဝိနယသဒ္ဒါ၏ ဝိနည်းပိဋကတ်ဟူသော အနက်ကို ချန်လှပ်၍ ကြွင်းသော ပိဋက ၂-ပုံ ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်၊ (အနက်တူ စကား ၂-လုံး ၃-လုံး တဲ့၍သုံးလျှင် နောက်စကားလုံး၏ အနက်ကိုချန်လှပ်၍ ရှေ့စကားလုံး၏ အနက်ကို ဖော်ထုတ်ရမြဲဖြစ်သည်၊ ဥပမာ-သဒ္ဒေဂဲ သမာရုဂဲ

၁။ ဝိ ၄၊ ၄၈၀။

ဟူသော ပါဠိတော်၌ ဒေဝသဒ္ဒါသည် နတ်ပြည် ၆ ထပ်လုံးရှိ နတ်အများကို ဟောနိုင်သော်လည်း နောက်၌ တဲ့ယှဉ်လျက်ရှိသော မာရသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သည့် ဝသဝတ္တီနတ်ပြည်ရှိ နတ်တို့ကို ချန်လှပ်၍ ကြွင်းနတ်ပြည် ၅-ထပ်ရှိ နတ်တို့ကိုသာ ဒေဝသဒ္ဒါအရ ကောက်ယူရတော့သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတု ဟူသော စကားလုံးများ၌ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် နိဗ္ဗာန်နှင့်တကွ ပရမတ္ထတရားအားလုံးကို ဟောနိုင်သော်လည်း စက္ခာယတနစသော အာယတန ၁၁၊ စက္ခုဓာတ်စသော ဓာတ် ၁၇-ပါးတို့ဖြင့် စိတ်-၈၉၊ သြဠာရိကရုပ် ၁၂-ပါး ကို ကောက်ယူပြီးဖြစ်၍ ယင်းတို့ကို ချန်လှပ်ကာ စေတသိက် ၅၂၊ သုခုမရုပ် ၁၆၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကိုသာ ဓမ္မသဒ္ဒါအရ ကောက်ယူရတော့သကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်ပေသည်။

, နောက် ဥပမာတခု ရှုလေဦး-

ကမ္မံ ဝိဇ္ဇာ စ ဓမ္မော စ၊ သီလံ ဇီဝိတမုတ္တမံ။
ဧတေန မစ္စာ သုဇ္ဈန္တိ၊ န ဂေါတ္တေန ဓနေန ဝါ"။

၁၃။ ဤသဂါထာဝဂ္ဂ ဒေဝတာသံယုတ် ဇောတဝနသုတ် ပါဠိတော်၌ ဓမ္မောဟူသော ပါဠ်ဖြင့် လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် ၈-ပါးလုံး ဟောနိုင်သော်လည်း ဝိဇ္ဇာဟူသော ပါဠ်ဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ဟူသော ပညာမဂ္ဂင် ၂-ပါးကို ကောက်ယူရန် ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း သီလံ-ဟူသော ပါဠ်ဖြင့် သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ ဟူသော သီလမဂ္ဂင်-၃-ပါးကို ကောက်ယူရန် ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ဓမ္မော-ဟူသောပါဠ်ဖြင့် သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိဟူသော သမာဓိ မဂ္ဂင် ၃-ပါးကိုသာ ကောက်ယူရတော့သည်။

၁၄။ ယခုဆိုခဲ့ပြီးသော ကောက်ယူနည်းကို ဂေါဗလိဗဒ္ဓနည်းဟူ၍ လည်းကောင်း ပုညဉ္စာဏသမ္ဘာရနည်း ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုရသည်၊ အနည်းငယ်ရှင်းဦးအံ့၊ " ဂါဝေါ စ ဗလိဗဒ္ဓေစ ဂဏယန္တော အာနေဟိ=ဝန်ဆောင်နွား လားနှင့် အခြားနွားတို့ကို ရေတွက်ခါ ခေါ်ယူခဲ့ပါ (လောကီပုံစံ) ဟု ဆိုရာ၌ ဂါဝေါ= ဟူသောစကားလုံးဖြင့် နွားအို, နွားပျို, နွားပိုက်, နွားပေါက်စ အထီးအမအားလုံးကို သိမ်းချုံ၍ ဟောနိုင်သော်လည်း ဗလိဗဒ္ဓဟူသော နောက်ပုဒ်ဖြင့် ဝန်ဆောင် နွားလားကို ချန်ကာ ကြွင်းသော နွားများကိုသာ ဂေါသဒ္ဒါအရ ကောက်ယူရသည်။

၁၅။ ဤနည်းအတိုင်း မြတ်စွာဘုရား၏ မုခပါဌ် နှုတ်ထွက်စကားတော် ဟူသမျှကို ရည်ညွှန်း၍ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စပုဒ် ၂-ပုဒ်ကို တွေ့လေ

၁။ သံ ၁၊ ၃၁။

သမျ ဝိနယဖြင့် ဝိနည်းပိဋကတ်ကို ကောက်ယူ၍ ဓမ္မဖြင့် ကျန်သော သုတ္တန္တ ပိဋက, အဘိဓမ္မာ ပိဋကကို ကောက်ယူ ရကြောင်း သိမှတ်ရပေမည်။

ထို့ကြောင့်—

ကျမ် ဓမ္မဝိနယန္တိ ကျမ် ဓမ္မဥ္စ ဝိနယဥ္စ၊ ဥဘယမ္မေတံ သာသနဿေဝ နာမံ၊ ဓမ္မေန ဟေတ္ထ ဒ္ဝေ ပိဋကာနိ ဝုတ္တာနိ၊ ဝိနယေန ဝိနယပိဋကံ၊ ကျဘိ တီဟိ ပိဋကေဟိ ပကာသိဘံ ပဋိပတ္တိ အခဲနာ အာဂတောမှိတိ ဝဒတိ[၁] —

ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

ကျမ် ဓမ္မဝိနယံဟူသည်ကား ကျိသုတ်အဘိဓမ္မာသို့ လည်းကောင်း ကျိဝိနယသို့ လည်းကောင်း ယခုမှရောက်လာသူ ဖြစ်သည်၊ ကျိ ၂-ပုဒ်လုံးသည် သာသနာတော်၏ အမည်ဖြစ်၏၊ မှန်၏—ကျိ တပုဒ်တွင် ဓမ္မဖြင့် ပိဋက ၂-ပုံကို ဝိနယဖြင့် ဝိနည်းပိဋကကို ဆိုအပ်သည်၊ ကျိသို့ ပိဋက ၃-ပုံဖြင့် ပြအပ်သော အကျင့်သို့ ယခုမှ ငါရောက်လာသည်ဟု ရဟန်းကဆို၏။

ဓမ္မောတိ သုတ္တာဘိဓမ္မေ သင်္ကာတိ၊ ဝိနယောတိ သကလံ ဝိနယပိဋကံ ။ပ။ သကလဉ္စိ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓမ္မဝိနယဝသေန ဒုဝိဓံ ဟောတိ[၂]၊ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

ဓမ္မော ဟူသောပါဠိဖြင့် သုတ်အဘိဓမ္မာတို့ကို သိမ်းယူ၏၊ ဝိနယော ဟူသော ပါဠိဖြင့် ဝိနယပိဋက အလုံးစုံကို သိမ်းယူ၏၊ မှန်၏—အလုံးစုံသော ဘုရား စကားတော်သည် ဓမ္မဝိနယ၏ အစုမ်းဖြင့် နှစ်ပါးရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ဆရာတို့ သာသနာ အစဉ်အလာအတိုင်း ဖွင့်ဆိုခြင်း ပြုကြပေသည်။

၁၆။ ယခုအခါ အဘိဓမ္မာကို ဘုရား ဟောကြောင်း ပါဠိတော်များ၌ တိုက်ရိုက်လာသော သာဓကစကားရပ်တို့ကို ထုတ်နုတ်၍ပြဦးအံ့—

(၁) ကုသလာဟံ ဝိသုဒ္ဓိသု၊ ကထာဝတ္ထုဝိသာရဒါ။
အဘိဓမ္မနယညု၊ စ၊ ဝသိပ္ပတ္တာမှိ သာသနေ[၃]။

မြန်မာပြန်

တပည့်တော်မ ခေမာသည် ဝိသုဒ္ဓိတရားတို့၌ လိမ္မာ ကျွမ်းကျင်ပါသည်၊ ၁၀-ပါးသော ကထာဝတ္ထုတို့၌ (အကျိုးအပြစ်ကို သိသောအားဖြင့်) ရဲရင့်ပါသည်၊ အဘိဓမ္မာနည်း(ဖြစ်သော ဘုမန္တရ စသည်) တို့ကို နားလည် သဘောပေါက်ပါသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဘုရားရှင်သာသနာတော်၌ အစုမ်းထက်သူ အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။

၁။ သံ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၄၂။ ၂။ သာရတ္ထ၊ ဋီ၊ ၁၊ ၂၁။ ၃။ ခု၊ ၄၊ ၂၂၈။

မှတ်ချက်။ ။အထက်ပါ ကထာဝတ္ထုဝိသာရဒါ-ဟူသော ဧမာထေရီအပဒါန်လာ စကားရပ်၌ "ကထာဝတ္ထု"ကို အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းမှ ၅-ခု မြောက် ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို မယူရ၊ ကထာဝတ္ထု ၁၀-ပါး (ကထာ=စကား ဝတ္ထု=တည်ရာ၊ စကားတည်ရာ၊ စကား ဖြစ်ကြောင်း)ကိုသာ ယူရမည်၊ အနောက်တိုင်း သမိုင်းသုတေသီတို့ကား ဤသို့သော အနက်မျှကို မသိရှာကြ၍ ကထာဝတ္ထုဟူ အသံကြားကာမျှဖြင့် အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းမှ ကထာဝတ္ထုကျမ်းပဲဟု ယူ၍ ထိုအပဒါန်ပါဠိတော်ကိုပင် တတိယသံဂါယနာ နောက်ပိုင်းကျမှ ရေးသားသောကျမ်း ဖြစ်သည်ဟု မှားယွင်းစွာ စွပ်စွဲပြောဆိုကြသည်။

(၂) သုတ္တန္တံ အဘိဓမ္မဉ္စ၊ ဝိနယဉ္စာပိ ကေဝလံ။
နဝင်္ဂံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ဧသာ ဓမ္မသဘာ တဝ°။

သုတ္တန်, အဘိဓမ္မာနှင့် ဝိနယပိဋကတခုလုံးသည်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂါ ၉-ပါး ရှိသော ဗုဒ္ဓအဆုံးအမသည်လည်းကောင်း ဤအလုံးစုံသည် သင်၏ ဓမ္မသဘင် ဖြစ်သည်။

ဤစကားကား ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်က ဥပါလိထေရ်အား မိန့်တော်မူသော စကားဖြစ်သည်၊ ဤဂါထာ၌ ပိဋကဒ ၃-ပုံကို တိုက်ရိုက်မြွက်ဆိုထားကြောင်း တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။

(၃) ဣဓာဝုသော သာရိပုတ္တ ဒွေ ဘိက္ခူ။ အဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တိ၊ တေ အညမညံ ပဉ္ဍံ ပုစ္ဆန္တိ၊ အညမညဿ ပဉ္ဍံ ပုဋ္ဌာ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ၊ နော စ သံသာဒေန္တိ၊ ဓမ္မီ စ နေသံ ကထာ ပဝတ္တိနီ ဟောတိ၊ ဧဝရူပေန ခေါ အာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ ဂေါသိင်္ဂသာသဝဏ် သေဘောယျ၂။

ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်း ၂ ပါးဆည် အဘိဓမ္မာနှင့် စပ်သော တရားစကားကို ပြောဟောနေကြကုန်၏၊ သူတို့သည် အချင်းချင်း ပြဿနာမေးကြကုန်၏၊ ပြဿနာ ဖြေကြကုန်၏၊ မေးဖြေရာ၌ အချင်းချင်းကို မဆုတ်နှက်စေကြကုန်၊ သူတို့၏ တရားဆွေးနွေးခြင်းသည် (ကြောင်းကျိုးယုတ္တိ အပြည့်ရှိ၍) တရားနှင့်ညီစွာ အလျဉ်မပြတ်ဖြစ်၏၊ ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ–ဤသို့သော ရဟန်းမျိုးဖြင့် ဂေါသိင်္ဂအင်ကြင်းဟောကြီးသည် သာယာတင့်တယ်ပေ

၁။ ခု၊ ၃၊ ၄၀။ ၂။ မ၊ ၁၊ ၂၇၅။

ရာ၏။ (မူလပဏ္ဏာသ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်၏ လျှောက်ထားချက်၊)

(၄) ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ ဘဝိဿန္တိ ဘိက္ခူ။ အနာဂတမဒ္ဓါနံ အဘာဝိတကာယာ အဘာဝိတသီလာ အဘာဝိတစိတ္တာ အဘာဝိတပညာ၊ တေ အဘာဝိတကာယာ သမာနာ အဘာဝိတသီလာ အဘာဝိတစိတ္တာ အဘာဝိတပညာ အဘိဓမ္မကထံ ဝေဒလ္လကထံ ကထေန္တာ ကဏ္ဍမဏ္ဍံ သြက္ကမမာနာ နဗုဇ္ဈိဿန္တိ။

ရဟန်းတို့ တဖန်နောက်ထပ်ဆိုအံ့၊ အနာဂတ်ကာလ၌ ကိုယ်ကိုတနည်း-(ကာယဂတာသတိ)ကိုလည်း မပွားစေ, သီလကိုလည်း မဖြည့်ကျင့်, သမာဓိနှင့် ပညာကိုလည်း မတိုးပွားစေပဲ နေကြသော ရဟန်းတို့ရှိ ကြလိမ့်မည်၊ ထို ရဟန်းတို့သည် ကာယဂတာသတိ လည်းမရှိ, သီလ သမာဓိ ပညာတိုးပွားအောင် လည်း အားမထုတ်ကြမူ၍ အဘိဓမ္မာနှင့် စပ်သော စကား ဝေဒလ္လနှင့် စပ်သော စကားကို ပြောဆိုကြသည်ရှိသော် မည်းနက်သော အကုသိုလ်သဘောသို့ သက်ရောက်ကြကာ အနက်အဓိပ္ပာယ် မသိပဲ ရှိကြလိမ့်မည်။(အင်္ဂုတ္တရပဉ္စကနိပါတ် တတိယ အနာဂတဘယသုတ်။)

(၅) တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ထေရာ ဘိက္ခူ။ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ အဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တိ၊ တတြ သုဒံ အာယသ္မာ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ အဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တာနံ အန္တရန္တရာ ကထံ သြပါတေတိ၂၊

ထိုအခါ များစွာသော ထေရ်တို့သည် ဆွမ်းစားပြီးနောက် ဆွမ်းစားရာမှ ဖဲခွာကြပြီး တန်ဆောင်းဝန်းဌာ ထိုင်ကာ စည်းဝေးကြလျက် အဘိဓမ္မာစကား ပြောဟောနေကြလေသည်၊ ထိုအစည်းအဝေးဌာ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တ ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသော အရှင်စိတ္တသည် ထေရ်ကြီးများ အဘိဓမ္မာစကား ပြောဟောကြစဉ် အကြားအကြားဌာ စကားဝင်ရောက် နှောက်ယှက်လေသည်။ (အင်္ဂုတ္တရပဉ္စကနိပါတ် ဟတ္ထိသာရိပုတ္တသုတ် ပါဠိတော်။)

အထက်ဖော်ပြပါ အပဒါန်ပါဠိတော် ခေမာထေရီ ဥဒါန်းစကားဌာ လည်းကောင်း မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာ ဂေါသိင်္ဂသုတ်ဌာ လည်းကောင်း ဥပါလိထေရာပဒါန်ဌာ လည်းကောင်း အင်္ဂုတ္တိုရ်၏ ပါဠိတော် တတိယ အနာဂတဘယသုတ်ဌာ လည်းကောင်း ၎င်းအင်္ဂုတ္တိုရ်၏ ပါဠိတော် ဟတ္ထိသာရိပုတ္တသုတ်ဌာ လည်း

၁။ အံ ၂၊ ၉၄။ ၂။ အံ ၂။ ၃၄၄။

ကောင်း အဘိဓမ္မာနယ, အဘိဓမ္မကထံ, စသည်ဖြင့် အဘိဓမ္မာ သံမျှး အလွန် ညံ့နေသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်၊ ဤသုတ်တော်များလာ အဘိဓမ္မ ဟူသော စကားရပ်တို့သည် ပိဋကသုံးပုံထဲမှ အဘိဓမ္မာပိဋက (အဘိဓမ္မာ တရားခြင်းတေား်င်း)ကိုပင် အတင်အရှား ညွှန်ပြနေပေသည်၊ ဤကား သုတ္တန် ပါဠိတော်များ၌လာသော အဘိဓမ္မာ၏ သာဓကများပေတည်း။

ထို့ပြင် ဝိနယ ပိဋကပါဠိတော်များ၌လာသော အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ သက်သက်ကို ပြဆိုဦးမည်။

(၁) အနာပတ္တိ နု ဝိဝဏ္ဏေတုကာမော "ဣဃ် တံ သုတ္တန္တေ ဝါ ဂါထာ-ယော ဝါ အဘိဓမ္မံ ဝါ ပရိယာပုဏာသု၊ ပစ္ဆာ ဝိနယံ ပရိယာ-ပုဏိဿာမီတိ ဘဏာတိ၊ ဥမ္မတ္တကာသ အာဒိကမ္မိကာဿာတိ"။

မြန်မာပြန်

ဝိနည်းကို ကဲ့ရဲ့လိုသော စိတ်မရှိပဲ့ "သင်သည် ရှေးဦးစွာ သုတ္တန်ပါဠိတော်များ, ဂါထာများကိုဖြစ်စေ၊ အဘိဓမ္မာကိုဖြစ်စေ သင်နှင့်ပါ၊ နောက်အခါ ဝိနည်းကို သင်ရပါလိမ့်မည်၊ ဤသို့ ပြောလျှင် အာပတ်မသင့်၊ ရူးသွပ်၍ပြော မိပြောရာ ပြောသောရဟန်း, လက်ဦးလွန်ကျူး ပြောမိသော ရဟန်းအား အာပတ်မသင့်။ (ဝိလေခနသိက္ခာပုဒ်)။

(၂) ပဠုံ ပုစ္ဆေယျာတိ သုတ္တန္တေ ဩကာသံ ကာရာပေတွာ ဝိနယံ ဝါ အဘိဓမ္မံ ဝါ ပုစ္ဆတိ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ၊ ဝိနယေ ဩကာသံ ကာရာပေတွာ သုတ္တန္တံ ဝါ အဘိဓမ္မံ ဝါ ပုစ္ဆတိ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ၊ အဘိဓမ္မေ ဩကာသံ ကာရာပေတွာ သုတ္တန္တံ ဝါ ဝိနယံ ဝါ ပုစ္ဆတိ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ[၂]။

မြန်မာပြန်

ပဠုံ ပုစ္ဆေယျ=ဟူသည်ကား သုတ္တန်၌ အခွင့်တောင်းပြီး ဝိနည်းကိုဖြစ်စေ အဘိဓမ္မာကိုဖြစ်စေ မေးလျှင် ပါစိတ်အာပတ်သင့်၏၊ ဝိနည်း၌ အခွင့်တောင်း ပြီး သုတ္တန်ကိုဖြစ်စေ အဘိဓမ္မာကိုဖြစ်စေ မေးလျှင် ပါစိတ်အာပတ်သင့်၏၊ အဘိဓမ္မာ၌ ခွင့်တောင်းပြီး သုတ္တန်ကိုဖြစ်စေ ဝိနည်းကိုဖြစ်စေ မေးလျှင် ပါစိတ် အာပတ်သင့်၏။ (ဘိက္ခုနီပဉ္စာပုစ္ဆနသိက္ခာပုဒ်)။

အထက်ပါ ဝိနည်းပါဠိတော် ကောက်နုတ်ချက်များကိုကြည့်လျှင် ဝိနယံ ဝါ အဘိဓမ္မံ ဝါ ဟူ၍ ထင်သာမြင်သာစွာ တွေ့ကြရပေသည်၊ ဝိနည်းကို မည်သူ

၁။ ဝိ ၂၊ ၁၈၉။ ၂။ ဝိ၂၊ ၄၀၀။

ပညတ်သနည်း၊ ဂေါတမဘုရားပညတ်သည်၊ မည်သူမျှမငြင်းနိုင်၊ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုဝိနည်းနှင့် ကပ်နေသော အဘိဓမ္မာကို မည်သူဟောသနည်း၊ ဂေါတမဘုရား ဟောပင် ဖြစ်ရပေမည်၊ မှန်၏–ဝိနည်းကတော့ ဂေါတမဘုရား ပညတ်တဲ့ ဝိနည်းပဲ၊ အဘိဓမ္မာကတော့ ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းကလာတဲ့ အတ္ထဝါဒ အဘိဓမ္မာ ပါဟု စိတ်မှန်သောသူ မည်သူကမျှ ပြောလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

ဤကဲ့သို့ ရိုးရိုးနှင့် ရှင်းရှင်းတွေးကြည့်တတ်ရုံမျှဖြင့် အဘိဓမ္မာသည် ဂေါတမဘုရားဟော မုချကန် သိနိုင် မှတ်နိုင်ကြပေသည်။

သတိပြုရန်ကား ကမ္ဘဉ့ဘာသာကြီး ၄-ရပ်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ဤ အဘိဓမ္မာကြောင့် အလွန်ခိုင်မာနေသည်၊ အလွန်မျက်နှာပန်းပွင့်နေသည်၊ သိပ်ပညာကပင် လိုက်၍မမီသေး၊ ထို့ကြောင့် ဘာသာခြားများ ဗုဒ္ဓဘာသာဆန့်ကျင်ရေးသမားတို့က ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို သိက္ခာချဖို့ နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ကြိုးစားလာခဲ့ကြပေပြီ။

၁၇။ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သူ၏ နောက်လိုက်တို့သည် ကိုယ့်ဉာဏ်စွမ်း ကိုယ့်ဉာဏ်စဖြင့် ဗုဒ္ဓဓာရုံးတော်များကို ဆန့်ကျင်ပုတ်ခတ်ကြသည် မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သော ဘာသာခြား လူမျိုးခြား စာရေးဆရာတို့၏ နှာခေါင်းဖြင့် အသက်ရှူကြသူများ ဖြစ်ကြ၏၊ ယခုအခါ စုဒ်္ဓဘကတို့၏ အားကိုးရာ အနောက်တိုင်း သမိုင်းသုတေသီတို့၏ အဆိုအချိုကို ထုတ်ပြစိစစ်ဦးအံ့။

(A) The omission of the Abhidhamma only proves that it was not yet known as a separate Pitaka. At the same time it is unnecessary to suppose that anything like the Abhidhamma was in existence at the first recital of the Dhamma.

မြန်မာ

ပထမသံဂါယနာ၌ အဘိဓမ္မာမပါခြင်းသည် ထိုစဉ်က အဘိဓမ္မပိဋကအနေဖြင့် သီးခြားမရှိခြင်းကိုသာ ဖော်ရုံမကပဲ ယင်း ပထမသံဂါယနာ၌ (အဘိဓမ္မာအမည်နှင့်ပင် မဟုတ်စေကာမူ) အဘိဓမ္မာနှင့်တူသော (အဘိဓမ္မာသဘောကို ဆောင်သော) တစုံတရာရှိသည်ဟူ၍ပင် တွေးထင်ဖွယ် မလိုပေ။ (E.J. Thomas P. 167)

(B) The date of the Pali Abhidhamma is very doubtful and I don't reject the hypothsris that it was composed in Ceylon, for the Sinhalese seen to have a special taste for such literature. But there is no proof of this Sinhalese origin.

မြန်မာ

ပါဠိအဘိဓမ္မာ၏ ခေတ်သည် အလွန်မသေမချာရှိသည်၊ ယင်း အဘိဓမ္မာကို သီဟိုဠ်၌ ရေးသားခဲ့သည်ဆိုသော တင်ပြချက်ကို ကျွန်ုပ်မငြင်းပယ်၊ ယင်းသို့ မပယ်နိုင်သည်မှာ သီဟိုဠ်သားများ ဤသို့ ခက်ခဲနက်နဲသည့် စာပေများ၌ လေးစားမြတ်နိုးမှု အထူးရှိပုံရသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ သို့သော် သီဟိုဠ်က စသည်ဟူသော အချက်ကို သက်သေပြစရာမရှိ ဖြစ်သည်။ (Hindusim and Buddhism Vol. 1 G. Eliot P. 292)

(c) Thus neither the Khuddaka Nikaya nor the Abhidhamma receives mention is the earliest tradition of the first Council and both consequenly may be deemed as later and less suthotitative additions, however ancient.

မြန်မာ

ပထမသံဂါယနာ ရှေးဦးဆုံး အစဉ်အလာ၌ ခုဒ္ဒကနိကာယ်ရော အဘိဓမ္မာပါ မြွက်ဆိုခြင်းမခံရ၊ ထို့ကြောင့် ယင်း ခုဒ္ဒကနိကာယ်နှင့် အဘိဓမ္မာ ၂-မျိုးလုံးသည် ရှေးပင်ကျစေကာမူ နောက်ပိုင်းခေတ်နှင့်ဆိုင်၍ ခိုင်လုံမှုမရှိလှသော ကျမ်းများဟု အသိအမှတ်ပြု ခံရပေမည်။ (J. G. Jenning's Vedantic Buddhism. Introduction Notes P. L V11)

(d) No Abhidhamma is mentioned. It is possible that when the account was composed there was on Abhidhamma not separated as a third Pitaka, but we can be sure that whatever it was it did not consist of the works now known by that name. However, other schools hold that the Abhidhamma was recited, and that this was done by Kassapa himself.

မြန်မာ

(ပထမသံဂါယနာ၌) အဘိဓမ္မာကိုမဆိုပေ၊ ပထမသံဂါယနာ အကြောင်းအရာကို ရေးသားစီစဉ်စဉ်အခါ အဘိဓမ္မပိဋကအဖြစ် ခွဲမထုတ်ရသေးသော အဘိဓမ္မာကား ရှိနိုင်သည်၊ သို့သော် ထိုအဘိဓမ္မာဟူသော အမည်ဖြင့် ယခု သိနေကြသော ကျမ်းစာမျိုးကို ပထမသံဂါယနာ၌ မပါ-ဟု ကျွန်ုပ်တို့ အခိုင်အမာဆိုနိုင်သည်၊ သို့ရာတွင် အခြားဂိုဏ်းများကလည်း ထိုပထမသံဂါယနာတွင် အဘိဓမ္မာကို သံဂါယနာတင်သည်၊ ယင်းကို အရှင်မဟာကဿပကိုယ်တိုင် ရွတ်ဆိုသည်-ဟု ယူဆကြလေသည်။ (The History of Buddhist thought by E. J. Thomas. P.28)

(c) မစ်စ်ရိုက်စ်ဒေးဗစ်ကား သူမ၏ ဓမ္မသင်္ဂဏီဘာသာပြန် နိဒါန်း၌ အတိုအလင်း အတိုအကျ ဆိုထားသည်မှာ–

Abhidamma is not the message of the Founder. It is the work of the monkish world that grew up after him.

အဘိဓမ္မာဆိုတာ ဗုဒ္ဓဝါဒကို စတင်တည်ထောင်သူ ဗုဒ္ဓ၏စကား မဟုတ်၊ သူ (ဗုဒ္ဓ)၏ နောက်မှ တိုးတက်ပြန့်ကားလာသော သာဝကရဟန်းများ၏ လက်ရာဖြစ်သည်။ (Preface to "A Buddhist manual of Psycho-Logical Ethice")

၁၈။ ဤအဆိုများဘင် အနည်းငယ် ကွဲလွဲမှုရှိစေကာမူ၊ ပထမသံဂါယနာ၌ အဘိဓမ္မာပိဋကမရှိသေး-ဟူသော အဆိုကား တူညီ၏၊ ထူးခြားသည်ကား သဗ္ဗတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်း အဆို အဘိမ္မောကို ပထမသံဂါယနာ၌တင်၍ အရှင်မဟာကဿပကိုယ်တိုင် ရွတ်ဆိုသည်ဟူသော အချက်ဖြစ်၏၊ (ခ) အမှတ်ပြု ဂျောဂျ်အီလီယော့တ်၏ အဆိုကား ဝေးကွာလွန်းလှ၏၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းကမှ ရေးသည်ဟုဆိုလျှင် မိလိန္ဒပဉ္ဟာကိုပင် အသိအမှတ်ပြုရာရောက်၏၊ ရယ်ဖွယ်ကောင်းသော အဆိုသာဖြစ်ပေသည်။ (နောက်၌ရှင်းဦးအံ့)

အထက်ပါ ဘာသာခြား လူမျိုးခြားတို့၏ သုံးသပ်ချက်ကို ကြည့်လျှင် သူတို့၏ ထင်မြင်ချက် (၀၊) အတွေ့နောမတိ ကိုသာ ပြောနေကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သိသာလှသည်၊ သူတို့သည် စူဠဝါပါဠိတော် ပထမသံဂါယနာမှတ်တမ်း၌ အဘိဓမ္မာပိဋက ဖအဘိဓမ္မဘာဇကက ဟူ၍ တိုက်ရိုက်မပါရှိသည့် အချက်ကို ကိုင်ပြီး ပထမသံဂါယနာ၌ အဘိဓမ္မာ မပါဟု သဲသဲမဲမဲကိုင်ပြီး ပြောနေကြခြင်းဖြစ်၏။

ထိုသူတို့၏ ကောက်ချက်ကား စူဠဝါပါဠိတော် သံဂါယနာခန်း၌ အဘိဓမ္မာကိုမပြု၍ အဘိဓမ္မာ ဘုရားဟော မဟုတ်ဟု ကောက်ချက် ချလိုက်ကြခြင်းဖြစ်သည်၊ ဤကောက်ချက် အပေါ် ထပ်ဆင့်ကဲပြီး ရိုက်စ်ဒေးဗစ်က ဘုရားမရှိမှ သူ၏တပည့်တွေက ရေးထည့်ခြင်းဖြစ်၏ ဟု ကွန့်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အမှန်စင်စစ် အနောက်နိုင်ငံက ဗုဒ္ဓဘာသာကို ရေးသော သူများသည် အဘိဓမ္မာ၏ လေးနက် ကျယ်ပြန့်ပုံကို ရိပ်မိဖို့ မဆိုထားဘီ၊ ဝိနည်း သုတ္တန်ကိုပင် ကျကျ နန သိရှိသူများ မဟုတ်ကြပေ၊ အဘိဓမ္မာနှင့် ပတ်သက်၍ သူတို့ချထားသော မုတ်ချက်ကို ကြည့်ပါဦး " Valley of dry bones " (ရိုးခြောက်ဒုံင်)ကြီးပါတဲ့၊ အဘိဓမ္မာ ပညာဟာ ဘာမှလည်း နားမလည်၊ သိပ်ပျင်းစရာကောင်းတဲ့အတွက် ဥပမာအားဖြင့် အရိုးတွေ တောင်လိုပုံနေတဲ့–တောဂနိုင်ကြီးနှင့် တူပါသည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ဆရာနှင့် တပည့် နှစ်ပိုင်းရှိသည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက ဆရာ နောက်ခေတ် ပေါ်ရဟန်းတို့က တပည့်တည်း၊ ဆရာသည် များသောအားဖြင့် တပည့်ထက် တော်မြဲတည်း၊ ထိုအနေ၊က် နိုင်ငံက သောမတ်တို့ အီလီယော့တ်တို့ ဂျင်းနင်းတို့ ဒေးဗစ်တို့ ဆိုသော စ၊ရေးဆရာတို့သည် အာဘိဓမ္မာယမိုက်ကျမ်းနှင့် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို ယခုခေတ် တိပိဋကက စာမေးပွဲဝင် အရှင်မြတ်များလောက် စနစ်တကျ သင်ယူမိပါလျှင် ဤသို့ထင်မြင် ကြမည် မဟုတ်ပေ။

ပထမ သံဂါယနာ၌ အာဘိဓမ္မာ မပါဟူသော အမြင်ကို သူတို့မြင်ကြသည်မှာ အစဉ်ဆိုခဲ့သလို ဓမ္မ ဝိနယ အသုံးကို နားမလည်သောကြောင့် ဖြစ်၏၊ ယင်းသို့ နားမလည် ခြင်းမှာလည်း အဋ္ဌကထာ ဆရာများ၏ အဖွင့်ကို သေချာစွာ မကြည့်ရှု မသုံးသပ်တတ်သောကြောင့် ဖြစ်၏၊ မကြည့်ခြင်းသည် အဋ္ဌကထာ ဆရာများကို မလိုလားခြင်း ဖြစ်၏၊ အထင်မကြီးခြင်းလည်း ဖြစ်၏။

အဋ္ဌကထာ ဆရာများ အပေါ် အနောက်နိုင်ငံသားတို့ အထင်မကြီးပုံကို ရှုပါ၊ K.E.Neumann ကေ-အီး နျူမန် ဆိုသူက အဋ္ဌကထာ ဆရာများကို ဗုဒ္ဓ၏ဆိုလိုရင်း မသိနားမလည် ကြသော idiotic nitwits နလဗိန်းတုံးများ ဖြစ်ကြသည်... ဟု တခါက ဆိုဘူးလေသည်၊ (Buddhist thought in India by Edward Conze p. 32) အဋ္ဌကထာ ဆရာကြီးများကို ဗုဒ္ဓ၏ ဆိုလိုရင်းကို မသိဟု သူကဆိုသဖြင့် သူကမှ ဗုဒ္ဓ၏ဆိုလိုရင်းကို သိသည်ဟု မရှက်မကြောက် ပြောရာရောက်ပေသည်။

သောမက် ဝီလီယံ ရိုက်စ်ဒေးဗစ်ကလည်း ဗုဒ္ဓဟောသော သစ္စာလေးပါး ကိုပင် So-called Four Aryan Thuth "အရိယသစ္စာ ၄-ပါးဟုဆိုသော" ဟု (ဒီ၊ ဂု၊ သ ဂီတိသုတ် ဘာသာပြန် နိဒါန်း နှာ -၁၉၈)၌ မလေးမခန့် ရေးခဲ့ဘူးသည့်ပြင် အဋ္ဌကထာ ဆရာများ၏ အစဉ်အလာ မှတ်တမ်းများ, အဆို အမိန့်များကို အောက်ပါ အတိုင်း ပြောပြ ထား၏။

The root of that BIRNA which growing up along witht the rest of Buddhism went on sperading so luxuriently that radually covered up much that was volue in the earlier teaching and fiually to the downfall in its home in India of the aneient faith.

မြန်မာ

ဗုဒ္ဓဓမ္မ၏ အကြွင်းအကျန်များနှင့် တွဲယှဉ်၍ ကြီးပွားလာခဲ့သော ဗိရဏ ပေါင် မြက်၏ အမြစ်များသည် လွတ်လပ်ထူပိန်းစွာ ပြန့်နှံ့ လာခဲ့ရကား ရှေး ဟောင်း ဗုဒ္ဓအဆုံးမများတွင် တန်ခိုးကြီးသော အချက်အလက် အများအပြား ကို တဖြေးဖြေး ဖုံးအုပ်လာကာ နောက်ဆုံး၌ အိန္ဒိယပြည်တွင် ရှေးဟောင်း

ယုံကြည်မှု၏ ကျဆုံးပျောက်ကွယ်ခြင်းသို့ပင် ပို့ဆောင်ခဲ့ပေသည်” ဟု ဆိုခဲ့လေသည်၊ (ဒီ - ၂ မဟာပဒါနသုတ် ဘာသာပြန်နိဒါန်း နှာ - ၆) သစ္စာ ၄ ပါး ကိုပင် ပေါ့ပျက်ပျက်ရေးသား ဖော်ပြသော သောမတ်စ် ဒေးဗစ်၏ ပါဠိ ဘာသာသင်ယူခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကိုချဖို့ အမြစ်ကနုတ်ပစ်ဖို့သာ သင်ယူလေ့လာကြခြင်းပေလောဟု စဉ်းစားဖွယ်ဖြစ်ပေသည်၊ သစ္စာလေးပါးကိုမှ ဟာသလုပ်နေကထဲက ဗုဒ္ဓမမွာက်က ခုခံရေးနေသော အဋ္ဌကထာဆရာကြီးများကို ပုတ်ခတ်သည်မှာ မဆန်းတော့ပေ။

၁၉။ သူတို့၏ အယူအဆ ပြောင်းလဲခဲ့ပုံကိုလည်းရှုပါ၊ ရှေးဟောင်းအိန္ဒိယသမိုင်းကိုရေးသူ V.A.Smith သည် သူ၏ “အသောက” ဟူသော စာအုပ်တွင် ဒီပဝံသနှင့် မဟာဝံသအဆိုကို ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်၍ ဗုဒ္ဓနှင့်ဂျိန်းခေါင်းဆောင် မဟာဝီရတို့၏ ကွယ်လွန်သည့်နှစ်ကို B.C-487-486 ဟု အခိုင်အမာဆိုခဲ့ပြီး နောက်မှ “ခါရဝေလ” ကျောက်စာကို တွေ့မြင်ရသောအခါ ဒီပဝံသနှင့်မဟာဝံသတို့၏ အဆိုကို ပြန်လည်ထောက်ခံကာ ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံသည့်နှစ်ကို ဘီစီ-၅၄၃- ဟု ပြင်ဆင်ခဲ့ရလေသည်၊ ဤအချက်ကို ထောက်ရှု၍ အနောက်နိုင်ငံစာရေးဆရာတို့သည် အလွန် အရေးရမ်း ကြသည်ဟု ကောက်ချက် ရ၏၊ ထို့ပြင် သူတို့ အသိဉာဏ် မကျယ်ပြန့်ပုံ မန္ဒစပ်ပုံကိုလည်း သိနိုင်ပေသေးသည်။ (The Early History of India p. 50)

Senart ဆေနတ်ဆိုသော ပညာရှင်ကြီးကလည်း အသောကကျောက်စာကို အထောက်အထားပြု၍ ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ သီလမျှသာ ပါဝင်ကြောင်း အသောက ခေတ်မျှမက သီဟိုဠ်၌ သာသနာမပြန့်ပွားမီ နှစ် ၁၀၀-ကျော်အတွင်း၌လည်း သီလမျှထက် မပိုကြောင်း၊ Path ခေါ် မဂ္ဂင် ၈-ပါး ဟူသည်မှာ သာဝက ရဟန်းတို့၏ ထွင်လုံးမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာကိုလဲ ဗုဒ္ဓမဟောကြောင်း (Indian Antiquary 2892. p. 364-5) ၌ ဆိုထားလေသည်၊ (Early Buddhism and its origins by Varma p. 428)

၂၀။ သူတို့သည် လူမျိုးခြား ဘာသာခြားမျှားပီပီ ဗုဒ္ဓကို လက်ခံယုံကြည်သော သူမျှား မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓ၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို မယုံကြည်ကြ၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို ရရှာ ရကြောင်း ပါရမီတရားတို့ကို မယုံကြည်ကြ၊ စျာန် ဝိမောက္ခ မဂ် ဆိုသည်ကိုလည်း မယုံကြည်ကြ၊ ဂေါတမဗုဒ္ဓသည် လူသားသာဖြစ်၍ လူလိုနေ၍ လူလိုပြောသည်၊ သူတော်စင်ကြီးတယောက် ပညာရှင်ကြီး တယောက် အဖြစ်မျှသာ သူတကာ ထက် ထူးခြားသည်ဟု ယုံကြည်လိုကြသည်၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်၍ ဟောထားသော ယခုလောက, တမလွန်လောက, နတ်ပြည်, ငြဟ္မာပြည်, ငရဲ, ပြိတ္တာ ဆိုသည်

များကိုလည်း မယုံကြ၊ နတ်ပြည် ငရဲပြည် စသည်ပါသော အဘိဓမ္မာကို မယုံကြည်ကြ၊ သူတို့ယုံကြည်သည်ကား, ဖန်ဆင်းခံရပြီး လူဖြစ်လာမှုကိုသာ ယုံကြည်သည်၊ ထို့ကြောင့် အတိတ်ဘဝကို မယုံကြည်၊ သေပြီး ဝိညာဉ်ဘဝဖြင့် ကမ္ဘာပျက်အောင် စောင့်ရမည်ကို ယုံကြည်သည်၊ ထို ကြောင့် နောင်ဘဝ အဆက်ဆက်ကို မယုံကြည်ကြ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာစာရေးသည် သူတို့အဖို့ အလွန်ဆန်းနေသည်၊ ထို့ကြောင့် သမိုင်းကြောင်းအရ သက်သေထူနိုင်သော ရှေးဟောင်း ကျောက်စာ စသည်၌ ပါရှိသလောက်သာ (Historical fact) အမှန်တရားဟု ယူဆကြသည်။

သူတို့ မတွေ့သေးသော မတွေ့နိုင်သော ကျောက်စာတို့၌ ပါသောတရားတို့ကိုမူ သူတို့ မသိကြတော့ချေ၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဝါဒီ အမည်ခံသော စင်စစ်ရုပ်ဝါဒီ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် စုဒိတက သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဗုဒ္ဓကျမ်းစာများ အထူးအားဖြင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို စနစ်တကျ၊ လုံလုံလောက်လောက် လေ့လာမှု အလျဉ်းမရှိပဲ အနောက် စာပေများကိုသာ အခြိုန်ရှိသရွေ့ လေ့လာ အထင်ကြီးလွန်းကြပြီး ထိုဘာသာခြား လူမျိုးတို့၏ သံယောင်လိုက်ကာ အဓမ္မဝါဒတွေကိုသာ ရေးသားဖြန့်ဝေကြ ဟောပြောကြ၊ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်ကောင်းတွေကိုပါ သိမ်းကျုံးပုတ်ခတ်နေကြပေသည်၊ ယင်းတို့အား လည်း အမှန်တရား အလင်းရောင်ကို ပေးရန် အခြားမသိနားမလည်သော သူများ အား လည်း လူသေလူဖြစ်ဝါဒဘေးအန္တရာယ်မှ ကယ်တင်ရန် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် များသည် ကျမ်းအစောင်စောင်မှ ထုတ်နုတ်တင်ပြ ဆုံးဖြတ်ချမှတ်ခြင်း ပြုရပေသည်။

၂၁။ ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓဓမ္မကို နက်နဲစွာသင်ယူလေ့လာ၍ အဘိဓမ္မာကို အလေးအနက် ခံယူထားသော အနောက်နိုင်ငံသား အခြားပညာရှင်များကမူ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် စပ်၍ ဘယ်လို ရေးသားခဲ့သည်ကို ဆက်လက်၍ ဖော်ပြဦးအံ့၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဘိဓမ္မပါဠိတော်ကြီးကို ဂျာမနီလူမျိုး ဘိက္ခုဉာဏတိလောကသည် ဂျာမန်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ရာ နိဒါန်းကို အတော်ပြည့်စုံစွာ သုတေသနသဘောတရားများညှပ်၍ ရေးသားခဲ့သည်၊ ယင်းနိဒါန်းကို တပည့်ဖြစ်သူ ဉာဏပေါဏိက - က အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုကာ Abhidhamma Studies (အဘိဓမ္မာလေ့လာချက်များ) ဟူသောစာအုပ်ကို ရေးခဲ့သည်၊ ထိုစာအုပ် ဖဿပဉ္စမက (The Pentad of Sense Inperssion) ဟူသော အခန်း၌ အဘိဓမ္မာသည် ဗုဒ္ဓ ညွှန်ပြသောလမ်းစ (မာတိကာ) ဖြင့် ထိုဆို သုတ္တန် (ဥပမာ – မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပရိပဏ္ဏာသ အနုပဒသုတ်စသည်) ၌ ဟောတော်မူသော ဓမ္မအစုတို့ကို အစီအစဉ်ကျအောင် စနစ်တကျစီစဉ်၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာ သင်ပြထားသော ချပ်စဉ်ဖြစ်သည် ဟူ၍ရေးသားပေသည်။

ဆက်လက်၍ ဉာဏပေါဏိက က သူ၏အဘိဓမ္မာလေ့လာချက်များ စာအုပ် နှာ - ၂၇ - ၌ ဤသို့ရေးသားထား၏။

"The Adupada Sutta showe that an elaboration of th-doctrine in the manner of the Abhidhamma was undere taken at the Master's Life time, by analytically and Philosophically gifted disciples. This development was experessly encouraged by the Buddha when, in that Discourse he mentionned and highly praised Sariputta's fourtnight of analytical onguiry 2."

မြန်မာ

ပဒဝိဘာဂ (အကွာရာ ပုဒ်ဗျည်းတို့ကို ခွဲစိတ်ဝေဖန် ပိုင်းခြားခြင်း) အတ္ထဝိဘာဂ (အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အစီအစဉ်တကျ ဝေဖန်ကန့်သတ်ပိုင်းခြားခြင်း) အရာ၌ အလွန်တော်ကြသော တပည့်များသည် ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်ကပင် အဘိဓမ္မာပုံသဏ္ဌာန် အသွင်ဖြင့် "ဓမ္မ" များကို အသေးစိတ် စီစဉ်ခဲ့ကြသည်ဆိုသည်ကို အနုပဒသုတ်က ဖော်ပြနေပေသည်၊ ဤအနုပဒသုတ်၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ၂-ပက္ခအတွင်း ဗာနုပဒဝိပဿနာ (အစ်တ်အစိတ် ခွဲခြားသုံးသပ်နိုင်ခြင်း)ကို အထူးမြှက်ဆို ချီးကျူးတော်မူစဉ် ဗုဒ္ဓသည် ဤသို့ အဘိဓမ္မာအသွင် မြင့်မား တိုးတက်ခြင်းကို သိသာစွာ အားပေးတော် မူလေသည်။ (Abhidhamma Studies by Nyanaponika p. 25)

အဘိဓမ္မာကို သာမန်လူတို့အား ဗုဒ္ဓသည် ဟောမြွက်ခြင်းမပြုပေ၊ ခက်ခဲနက်နဲသော အဓိပ္ပာယ်များကို ဟောပြောနေခြင်းဖြင့် အချိန်မကုန်စေပဲ သုဏန္ဒပုဂ္ဂိုလ် (တရားနာပုဂ္ဂိုလ်)တို့အား ယင်းတို့၏ လွှတ်မြောက်ရေးအတွက် အခြေခံကျသော လက်တွေ့ကျင့်သုံးဖွယ် တရားများကို ဟောတော်မူသည်၊ ယင်း ဓမ္မတို့ကို မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၌လာသော သောတာပတ္တိသံယုတ် သစ္စသံယုတ် စသော သုတ္တန်တို့၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အထပ်ထပ် ဟောကြားတော် မူခဲ့ပေသည်၊ အိမ်နေသူ လူသားတို့အား မဆိုထားဘိ၊ သာသနာတော်တွင်းသို့ ဝင်၍ တကိုယ်တည်း ကျင့်လိုကြသော ရဟန်းတော်များအားပင် အဘိဓမ္မာတရားတော်ကြီးကို ဟောကြားတော်မမူပဲ ယင်းတို့နှင့် သင့်တော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်တရားများကိုသာ ဟောကြားတော်မူသည်။

လူနည်းစုသာ လက်ခံသိမ်းပိုက်နိုင် နားလည် သဘောပေါက်နိုင်သော အဘိဓမ္မာကို ထက်မြက်စူးရှသော ဉာဏ်ရှိသော ရှင်သာရိပုတ္တရာ ရှင်မဟာကောဋ္ဌိက ရှင်မဟာကစ္စာန စသော ထေရ်ကြီးများအား အကျယ်ရှင်းလင်း ဝေဖန်စေရန် တာဝန်ပေးသောအားဖြင့် ရဟန်းပရိသတ်အလယ်တွင် အကျဉ်း

အမြဲက်မျှသာ ဟော၍ နေရာမှထကာ ကြွသွားတော်မူလေသည်၊ အထူးအားဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာအား တာဝန်ပေးတော်မူသည်၊ တရားနာ ရဟန်းပရိသတ်တို့သည် ဘုရားရှင်၏ အကျဉ်းသခ်ေပကထာကို နားမလည်ကြ၍ ရှင်သာရိပုတ္တရာထံ ချဉ်းကပ်မှတ်သား အကျယ်အားဖြင့် နားလည်ကြရပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းများ အားကိုးယုံကြည်စွာ ရှင်သာရိပုတ္တရာထံ ချဉ်းကပ်နာယူနိုင်ကြစေရန်—

သာရိပုတ္တော ဘိက္ခဝေ တထာဂတေန အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ သမ္မဒေဝ အနုပဝတ္တေတိ၁၊

ရဟန်းတို့ ငါဘုရား လည်စေတော်မူခဲ့သော (ဟောတော်မူခဲ့သော) အမြတ်ဆုံးတရားစက်ကို သာရိပုတ္တရာသည် ငါဘုရားနည်းတူ လည်စေခြင်း (ဟောပြောခြင်း)ငှာ စွမ်းနိုင်ပေသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

"ရဟန်းတို့ ဖြူစင်မြင့်မြတ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာနှင့် ဝိမုတ္တိအရာ၌ ထိပ်တန်းရောက် စွမ်းဆောင်နိုင်သူဟု ဆိုလျှင် သာရိပုတ္တရာကိုရည်ရွယ်၍ပြောမှန်မည်" ဟူ၍လည်းကောင်း၊

"ငါဘုရား၏ အတွင်းနှလုံးခေါတ်ကို နားလည်သောကြောင့် ရင်မှပေါက်ဖွားသူ နှုတ်ထွက်စကားတော်ကို နားလည်သောကြောင့်နှုတ်တော်မှပေါက်ဖွားသူ ဓမ္မကြောင်ဖြစ်၍ ဓမ္မကဖန်တီးအပ်သောသူ မြေအမွေကိုသာခံယူ၍ အာမိသအမွေကိုမခံယူသောသူ-ဟူ၍ဆိုလျှင် သာရိပုတ္တရာကို ရည်ရွယ်၍ပြောမှန်မည်" ဟူ၍လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ခံတွင်းမဆန့် ချီးကျူးတော် မူခဲ့လေသည်၊(မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသအနုပဒသုတ်)။

ထို့ပြင် ဉာဏပေါဏိကက ဆက်လက်၍ ဆိုပြန်သည်မှာ–

It is therefore quite probable that the Buddha transmitted the gist of his Abhidhammic knowledge to such individual monks whom he knew to be capable of elaborating and applying the briefly indicated by their own penetrative intellect *e.g.* in the case of Sariputta.

မြန်မာ

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ အသိဉာဏ်နှင့် စပ်၍ အကျဉ်းအမြွက်မျှကလေးကို ရှင်သာရိပုတ္တရာကဲ့သို့ အကျယ်ခဲ့ဝေဟောပြောနိုင်မည့်သူ, ခြုံ၍ပြလိုက်ခဲသာနည်းကို မိမိတို့ ဂမ္ဘီရဉာဏ်ဖြင့် အသုံးပြုနိုင်မည့်သူ

၁၊ မ ၃၊ ၂၉။

ဟု ယုံကြည်ခဲ့သူတို့အား လဲ့ပြောင်းလက်ကမ်းတော် မူခဲ့သည်၊ ဤအချက်သည် အလွန်ဖြစ်နိုင်သည့် အချက်ဖြစ်ပေသည်။ **(Abhidhamma Studies by Nyanaponika p. 24-25)**

အထက်ပါဂျာမန်လူမျိုး ဘိက္ခုညာဏတိလောက၊ညာဏပေါကိတို့၏ ရေးသားချက်များကို ချင့်ချိန်ဖတ်ရှုကြည့်လျှင် အဘယ်မျှ ပညာသားပါပါ သုံးသပ်ရေးထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်၊ စာဖတ်သက်တမ်းရင့်သူမှန်သမျှ ချင့်တွက်၍ရသည်၊ သောမစ်စ်ဒေးဗစ်ကဲ့သို့ ကိုယ်လိုရာဆွဲ၍ သုံးသပ်ထားချက်မျိုးမဟုတ်၊ ကျောက်စာတချပ်ကြည့်ပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာတရပ်လုံးကို ဆုံးဖြတ်ထားချက်မျိုးမဟုတ်၊ ပိဋကသုံးပုံကို ကျကျနန သင်ယူလေ့လာပြီးမှ တာဝန်ရှိရှိ ရေးထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပေသည်၊ ကမ္ဘာပညာကျော်တို့၏ အဆိုကား အဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟောသည်ဟူသော အမှန်တရားဖြစ်ပေသတည်း။

၂၂။ P. T. S. ပါဠိုအသင်း (လန်ဒန်) အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်ခဲ့သော ကွယ်လွန်သူ Mr. Iggleden မစ္စတာအစ်ဂလေဒင် ဆိုသူ အဘိဓမ္မာ-စကောလား က သူ၏ **Introductory Notes on the Abhidhamma-tthasangaha** ၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထား၏။

အနောက်သုတေသီတို့သည် ရှေးအခါက ပြောခဲ့ ရေးခဲ့ကြသလို အဘိဓမ္မာသည် အခြားပိဋကများထက် နောက်ကျမှ ပေါ်လာသည်၊ ဗုဒ္ဓဃောရိုနိဗ္ဗာန်ဝင်စံပြီး နောက် ရာစုနှစ်များ လွန်ပြီးမှ သာဝကရဟန်းများ၏ ထင်မှုဖြင့် တိုးတက်လာသည်၊ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် အသောကမင်းလက်ထက် ဘီစီ - ၂၅၀-ခန့်တွင် အတော်ပြည့်စုံပြီး ဖြစ်ပုံရသော ဗုဒ္ဓ၏ခမ္မသင်္ကာ မာတိကာပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားသော ကျမ်းစာများဟု ယူဆထားကြသည်၊ သို့ရာတွင် သံဃာ့လောကတွင် တည်ရှိနေသော ရှေးအစဉ်အလာ အမြင်အရ ဗုဒ္ဓအဖြစ် ရောက်တော်မူပြီး စတုတ္ထသတ္တာဟတွင် နာမ်နှင့်ရုပ် ပရမတ်အထပ်အလွှာ တခုလုံးကို ဖြစ်နိုင်သမျှ အသေးစိတ်၍ ရှုမြင်သုံးသပ်တော်မူရာမှ အဘိဓမ္မာ-ဟူသည် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်၊ ယင်းကို မနသာဝဝတ္ထာပိတဒေသနာ **The initial Conecption in the Master's mind** ဟု ခေါ်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓကို အာဘိဓမ္မိက-ဟု အမှန်ဆုံး ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့ကြသည်၊ ယင်းနောက် အဘိ-ဓမ္မာကို သင်အံလေ့ကျက် ဆောင်ရွက်သော သူကို တရား မဟောစေကာမူ ဓမ္မကထိက ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်၊ ဤမျှ ကြိုးကျယ် မျှားပြားရှိ ရှေနောက် (ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိ) အစဉ်ပြေပြစ်သော ကျမ်းစာသည် ဗုဒ္ဓ၏ ဉာဏ်တော်မှ တပါး အခြား သူတို့၏ အရာ မဟုတ်နိုင် **"Abhidhamma is the domain Proper of the Buddha".**

အစ်ဂလေဒင်သည် မစ္စစ်ရိုက်စ်ဒေးဗစ်တို့ မရှိသောအခါမှ လန်ဒန်ပါဋိ အသင်းကြီး၏ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်လာသူပေတည်း၊ ယခင်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေးဗစ်က အဘိဓမ္မာ ဘုရားဟော မဟုတ်၊ နောက်ပေါ်ဟု ဆိုသား၏၊ အခု အတွင်းရေးမှူး အစ်ဂလေဒင်က ဒီလောက် ကြီးကျယ်များပြားပြီး ရွှေနောက်အဆင်ပြေ လှသော ကျမ်းကြီးသည် ဘုရားဉာဏ်မှတပါး အခြားသူ၏လက်ရာ မဖြစ်နိုင် ပုံကို ပိုင်ပိုင်ကြီး ဆိုထား၏၊(၀၂)အဘိဓမ္မာသည် ဘုရားဟော အစစ်ပါဟုဆို၏။

ဒေးဗစ်က စူဋ္ဌ၀ါပါဋိ သံဂါယနာအခန်း၌ အဘိဓမ္မာဟု သီးခြား အမည် တပ်၍ သံဂါယနာ မတင်သည်ကိုကပ်ပြီး ဘုရားဟောမဟုတ် နောက်ပေါ်ဟု ပြော၏၊ အစ်ဂလေဒင်က "ဒီလောက် ကြီးမား ကျယ်ပြန့် အဆင်ပြေ" ဟူသော ဝိသေသနကြီးများဖြင့် ဂုဏ်ပြုကာ ဘုရားဟောအစစ်ဟု ဆုံးဖြတ်၏၊ ဤနှစ်ဦး သား စကားတွင် ဒေးဗစ်သည် အဘိဓမ္မာကျမ်းသားကို မနှိုက်ကြည့်ပဲ အတိမ် အနက် မသိပဲ အပြင်ကကြည့်ပြီး ပြောခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားနေ၏၊ အစ်ဂလေဒင်မှာမူ အဘိဓမ္မာကို လေ့လာကြည့်ပြီးမှ ကြီးကျယ်လှချည့်လား၊ များပြားလှချည့်လား၊ ဒီလောက် ကြီးကျယ် များပြားပေမဲ့ ရွှေ့နောက် ညီညွတ်အဆင်ပြေလှချည်လားဟု အတွင်းသားသို့ ဝင်ကြည့်ပြီးမှ အဘိဓမ္မာကို ဘုရားမှတပါး အခြား မည်သူမျှ မဟောနိုင်ဟု သဘာဝကို ကိုင်ပြီး မှတ်ချက် ချခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ လူစုကား ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဖျက်ဆီးရအောင် ကြိုးစားနေသော ရပ်ဝါဒီများ ဖြစ်ကြ၍ ဒေးဗစ်တို့ နောက်သို့ လိုက်ကြ၏၊ ဉာဏတိလောကတို့ အစ်ဂလေဒင်တို့နှင့်ကား မတွဲကြချေ။

၂၃။ ယခုအခါ စုဒိတကတို့၏ အကြောင်းပြချက်များ ဖြစ်သော ဘာဏက စာရင်းတွင် မတွေ့ရခြင်း အဋ္ဌကထာများနှင့် ရှေးဟောင်းကျောက်စာများ တွင် အဘိဓမ္မာ ဘာဏကဟူ၍ မတွေ့ရခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မာ ဘုရားဟော မဟုတ်ဆိုသည်ကို စိစစ်ပြဦးအံ့—

သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ် သီလက္ခန္ဓဝဂ် အဋ္ဌကထာ-နှာ ၁၅၊ ၁၆-တို့၌ ပထမသံဂါယနာ အပြီး အရှင် မဟာကဿပထေရ်က အရှင် အာနန္ဒာအား ဒီဃနိကာယ်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်များအား မဇ္ဈိမ နိကာယ်ကို၊ အရှင် မဟာကဿပအား သံယုတ္တနိကာယ်ကို၊ အရှင် အနုရုဒ္ဓါထေရ် အား အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ကို ပို့ချစောင့်ရှောက်ရန် လွှဲအပ်ကြောင်းဆိုသည်။

ဝိနည်းပိဋကကို အရှင်ဥပါလိအား လွှဲအပ်ကြောင်းဆို၍ အဘိဓမ္မာပိဋကကို ဇာတ်, နိဒ္ဒေသ, ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်, အပဒါန်, သုတ္တနိပါတ်, ခုဒ္ဒကပါဋ, ဓမ္မပဒ, ဥဒါန်း, ဣတိဝုတ်, ဝိမာနဝတ္ထု, ပေတဝတ္ထု, ထေရဂါထာ, ထေရီဂါထာ ဟူသော

ဤကျမ်းငယ် ၁၃-ကျမ်းနှင့်အတူ ခုဒ္ဒကဂန္ထိအမည်ပေး၍ သံဂါယနာတင်ကြောင်းကို ဆိုသည်၊ ဤကား ဒီဃဘာဏကထေရ်တို့၏ အစဉ်အလာ မူတ်သားချက်အရ ဖြစ်သည်၊ မဇ္ဈိမဘာဏကတို့၏ အမှတ်အသားအရကား ဧရိယာ ပိဋကဗုဒ္ဓဝံသပါထည့်သွင်း၍ ပေါင်း ၁၅ ကျမ်းကို ခုဒ္ဒကဂန္ထ အမည်ဖြင့် သုတ္တန္တပိဋကအဖြစ် သံဂါယနာတင်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်၊ ဤမှတ်သားချက်အရ အဘိဓမ္မာပိဋက-က တခြား ကျန် ကျမ်းငယ် ၁၅-ကျမ်းက တခြား ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ (စုဒိတက ဥိးဆန္ဒာဓိက ဆိုသကဲ့သို့ အဘိဓမ္မာ ၂၀-ကျမ်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်ပေ) သို့ရာတွင် ဤခုဒ္ဒကဂန္ထ ၁၅-ကျမ်းကို လည်းကောင်း အဘိဓမ္မာပိဋကကို လည်းကောင်း မည်သူအား စဉ်ဆက်မပြတ် ချပို့ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ပေးသည်ဟု ဤသုမင်္ဂလဝိလာသိနီ အဋ္ဌကထာက မဆိုချေ။

ဤသို့ မဆိုသောကြောင့် ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဟူ၍, ပထမ သံဂါယနာဌ်ဒ် မရှိ၊ အဘိဓမ္မာ ပိဋက ဟူ၍လည်း မရှိသေးဟု အနောက်တိုင်း သုတေသီတို့က ဆိုကြ၏၊ နောက်လိုက်ဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်တို့ကလည်း သံယောင်လိုက်၍ ဆိုကြ၏။

၂၄။ ထိုအဆိုကို စိစစ်ကြည့်ဦးအံ့၊ သုမင်္ဂလဝိသာသိနီ မည်သော ဒီဃ-နိကာယ် အဋ္ဌကထာ ပြဟ္မဇာလသုတ်အဖွင့် နိဒါန်း၌ မဆိုရုံမျှဖြင့် အဘိဓမ္မာဘုရားဟော မဟုတ်ဟု ဆိုရအံ့လော၊ အခြားနေရာ အခြားသုတ်တို့၌ ဖွင့်ဆိုထားသည်ကို အဘယ်ကြောင့် လျစ်လျူရှုကြသနည်း၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် တိကဒုတိယ ပါပဏိကသုတ်၌ ဤသို့ ဟောတော်မူထား၏။

"ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ယေ တေ ဘိက္ခူ ပဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ၊ တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉ္ဉတိ"ဝ

ရဟန်းတို့ ပိဋက ၃-ပုံကို များစွာ ကြားနာမှတ်သားပြီးသော နိကာယ်ကို ဆောင်ကုန်, ပိဋက ၃-ပုံကို ဆောင်ကုန်, ဝိနည်းကို ဆောင်ကုန်, မာတိကာကို ဆောင်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည် ရှိကုန်၏၊ ဤ ရဟန်းသည် ရံခါ ရံခါ ထို ပဟုသုတ ရဟန်းတို့သို့ ချဉ်းကပ်၍ မေးမြန်းစုံစမ်း၏။

ဤ အင်္ဂုတ္တိရ် ပါဠိတော်၌ အာဂတာဂမာဟူသော ပါဠ်ဖြင့် နိကာယ် ၅-မျိုးတွင် တမျိုးမျိုးကိုသော် လည်းကောင်း နှစ်မျိုး သုံးမျိုးကို လည်းကောင်း ငါးမျိုးလုံးကို လည်းကောင်း ဆောင်သူတို့ကို အသေအချာ ဖော်ပြထား၏၊

၁။ အံ ၁၊ ၁၁၅။

ဤ အချက်ကို ဘုရားရှင်၏ အလိုကို သိသော အဋ္ဌကထာဆရာကြီးက ဤသို့ ဖွင့်ပြထား၏။

အာဂတာဂမာတိ ဧကော နိကာယော ဧကော အာဂမော နာမ၊ ဒွေ နိကာယာ ဒွေ အာဂမာ နာမ၊ ပဉ္စ နိကာယာ ပဉ္စ အာဂမာ နာမ၊ ဧတေသု အာဂမေသု ယေသံ ဧကော်ပိ အာဂမော အာဂတော ပဂုဏော ပဝတ္တိတော၊ တေ အာဂတာဂမာ နာမ[1]။

မြန်မာပြန်

အာဂတာဂမာ ဟူသည်ကား နိကာယ်တကျမ်းသည် အာဂမတခု မည်၏၊ နိကာယ် ၂-ကျမ်းသည် အာဂမ ၂-ခု မည်၏၊ နိကာယ် ၅-ကျမ်းသည် အာဂမ ၅-ခု မည်၏၊ ဤအာဂမထဲမှ အာဂမတခုခုကို နှုတ်တက်ရွရွ ဆောင်ထားသော သူသည် အာဂတာဂမ မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။အာဂမဟူသော စကားလုံးကို မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးသားရာ၌ သုံးစွဲကြသည်၊ ထေရဝါဒ ပါဠိကျမ်းဂန်များဦးကား နိကာယ, အာဂမ-ဟူသော စကား ၂-မျိုးလုံးကိုပင် နိကာယ်အဖြစ် အသုံးပြုကြသည်၊ ဓမ္မစရာ ဟူရာ၌ ဓမ္မအရ ပိဋကဒုပုံကို ကောက်ယူရမည်ဟု (ဒီ၊မဟာ-ဝဂ္ဂ ဋ္ဌ၊၁၄၆)၌ ဆို၏၊ တဖန် သုတ္တန္တပိဋကကို ကောက်ယူရမည်ဟု အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် တိက-ဒု-ပါပဏိကသုတ် အဋ္ဌကထာ (နှာ-၈၉)၌ ဆို၏၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလက သုတ္တာဘိသခါရိတဿ ဓမ္မဿ ဓာရဏေန ဓမ္မစရာ-ဟု နိကာယ်ကြီး ၄-မျိုးမှ ကြွင်းသော ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ အကျုံးဝင်သောသုတ်နှင့် အဘိဓမ္မာကို ဓမ္မ အရ ကောက်ယူရမည်ဟု ဆို၏။(ပထဝီ ကသိဏ အဖွင့် နှာ-၁၄၁)

ဤအဋ္ဌကထာ ဋီကာများအဆိုကို ခြုံ၍ယူသော် နိကာယ်ဆောင်များကို ဒီဃဘာဏက, မဇ္ဈိမဘာဏက, သံယုတ္တဘာဏက, အင်္ဂုတ္တရဘာဏက ဟူ၍ အသီးအသီး တစုတဖဲ့စီ မဆိုပဲ အားလုံးပါအောင် အာဂတာဂမာ ဟူ၍ ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဟောတော်မူ၏၊ ဓမ္မစရာဟူသောပါဠိဖြင့် ကြွင်းသော ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဆောင်, အဘိဓမ္မာဆောင် (အာဘိဓမ္မိက) ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောတော်မူ၏၊ မာတိကာခရာ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် ဝိနယအကျဉ်း ပါတိမောက်ကို ဆောင်သူ အဘိဓမ္မာအကျဉ်း မာတိကာကို ဆောင်သူတို့ကို ဟောတော်မူ၏၊ ဤသို့လျှင်

၁။ ဆံ ဋ္ဌ ၁၊ ၈၇။

ဤပါဝိကသုတ်တော်၌ ပဋ္ဌက သုံးပုံဆောင် နိကာယ်ဆောင် ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဆောင် အဘိဓမ္မာဆောင်တို့ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ရည်ညွှန်းမိန့်ဟောတော်မူခဲ့ပုံကို အသေအချာ မှတ်ယူရပေသည်၊ အနောက်တိုင်း သုတေသီဆိုသော ဘာသာခြား လူမျိုးခြား ဆရာဘိုသည်ကား လိုရာယူ မလိုရာချန်၍ ဝေဖန်ကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

၂၅။ တဖန် စာပေသမိုင်း ရှုထောင့်ဖြင့် သုံးသပ်ရသော် ဘီစီ ၁၂၅၀-မှ ၉၅၀-အထိ အိန္ဒိယပြည် အင်ဒပ်စ် (Indus) နယ်ခြားတလျောက် အုပ်စိုးသွားသော ဂရိတ်ဘုရင် မေနန္ဒရ်ခေါ် မိလိန္ဒမင်းကြီးသည် သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုလေးစား၍ မရှင်းမလင်းသော ဗုဒ္ဓဓမ္မဒရုဏ မေးခွန်း အမြောက်အမြားကို မေးလျောက်ခဲ့ဖူးသည်၊ ထိုအခါ ပဋ္ဌကတ်အရာ ကျမ်းကျင်၍ နှုတ်ရေးကြွယ်ကြွယ် ဉာဏ်ကြီးကျယ်သော အရှင်နာဂသိန်သည် အမေးဟူသမျှ သဘောကျအောင် ဖြေဆိုခဲ့သည်၊ ထို အကြောင်းအရာ အားလုံးကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သော ကျမ်းစာကို မိလိန္ဒပဉ္ဉာဟု ခေါ်သည်၊ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသကဲ့သို့သော ထေရဝါဒီအဋ္ဌကထာ ဋီကာဆရာတို့သည် အခွင့်ကြုံတိုင်း မိလိန္ဒပဉ္ဉာလာ စကားမျှားကို လေးလေးစားစား ကိုးကား၍ ဖွင့်ဆိုသွားကြသည်၊ ယင်း မိလိန္ဒပဉ္ဉာ၌-

(က) တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ နာဂသေနော သမဏဂဏပရိဝုတော ဝိနီတော ဝိသာရဒေါ တေ ပဋ္ဌကော ဝေဒဂူ ။ပ။ သာဂလနဂရံ အနုပ္ပတ္တော ဟောတိ[၁]။

ထိုအခါ ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် သိမ်မွေ့ယဉ်ကျေး၍ ရဲရင့်တော်မူပြီး ပဋ္ဌက ၃-ပုံဆောင် စတုသစ္စာဏ်ဖြင့် လမ်းဆုံးရောက် ပေါက်မြောက်ပြီးသူ အရှင်နာဂသေနသည် သာဂလမြို့သို့ ရောက်လာလေသည်ဟူ၍လည်းကောင်း-

(ခ) တေ စ တေပဋ္ဌကော ဘိက္ခူ၊ ပဋ္ဌေ နေကာယိကာပိ စ။
စတု နေကာယိကာ စေဝ၊ နာဂသေနံ ပုရေက္ခရုံ[၂]။
(ယင်း မိလိန္ဒပဉ္ဉာ)

ပဋ္ဌက ၃-ပုံဆောင် ရဟန်းတော်များ, နိကာယ် ၅-ပုံဆောင် ရဟန်းတော်များ, နိကာယ် ၄-ပုံဆောင် ရဟန်းတော်များသည် နာဂသေနထေရ်ကို ရှေ့ဆောင်ပြုတော်မူကြကုန်၏ ဟူ၍လည်းကောင်း ပဋ္ဌက ၃-ပုံဆောင်, နိကာယ် ၅-ရပ်ဆောင်, နိကာယ် ၄-ရပ်ဆောင် ဟူသောစကားလုံးများ အထင်အရှားတွေ့ရ၏။

၁။ ခု ၁၁၊ ၁၉။ ၂။ ခု ၁၁၊ ၂၀။

၂၆။ ဤမျှမက မိလိန္ဒပဉ္ဉာ၌ ဤသို့ ဆိုထား၏။

"ဘဂဝတော ခေါ မဟာရာဇ ဓမ္မနဂရေ ဝေရုပါဇနာ ပဋိဝသန္တိ သုတ္တန္တိကာ ဝေနယိကာ အာဘိဓမ္မိကာ ဓမ္မကထိကာ ဇာတကဘာဏကာ ဒီဃဘာဏကာ မဇ္ဈိမဘာဏကာ သံယုတ္တဘာဏကာ အင်္ဂုတ္တရဘာဏကာ ခုဒ္ဒကဘာဏကာ-" စသည်-

မြန်မာပြန်

မင်းမြတ် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားမြို့တော်၌ သုတ္တန်ဆောင်, ဝိနည်းဆောင်, အာဘိဓမ္မာဆောင်, အာဘိဓမ္မာတရားကို ဟောပြောသူ, ဇာတကကို ဆောင်သူ ဒီဃဘာဏက(ဒီဃနိကာယ်ဆောင်), မဇ္ဈိမဘာဏက, သံယုတ္တဘာဏက, အင်္ဂုတ္တရဘာဏက, ခုဒ္ဒကဘာဏက(ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဆောင်)ဤသို့သဘောရှိသော မြို့တော်သူ မြို့တော်သားတို့နေကြပါကုန်၏။

ဤပါဠိတော်၌ ခုဒ္ဒကဆောင်, အာဘိဓမ္မာဆောင် ဟူသော စကားလုံးမျှား အတိအလင်းဆိုထား၍ ပထမသင်္ဂါယနာတင်ပြီးချိန်မှ အဆက်မပြတ် ဆောင်လာကြသော အစဉ်အလာ မုချရှိခဲ့ပေသည်၊ ခရစ်မပေါ် မီနှင့် ပေါ်ပြီးစ ရာစုနှစ်ဦး(ဘုရားရှင်ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး နှစ် ၅၀၀-ခန့်)၌ ထင်ရှားခဲ့သော မိလိန္ဒပဉ္ဉာ၌ အာဘိဓမ္မိက ဟူ၍လည်းကောင်း ခုဒ္ဒကဘာဏကဟူ၍လည်းကောင်း ပါရှိခဲ့ပါလျက် အေဒီ ၅၀၀-ရာစု (မိလိန္ဒပဉ္ဉာနောက်နှစ် ငါးရာခန့်) ၌ ရေးသား စီရင်သော အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီ အဋ္ဌကထာ၌ မပါသည်မှာ အကြောင်းရှိရမည်၊ အကြောင်းကား ရှည်ရှည်ဝေးဝေး ရှာနေဖွယ်မလို၊ ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်မှစ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်များသည် အာဘိဓမ္မာကို အမြဲလေ့လာ ချပို့နေသဖြင့် လွန်စွာ ထင်ရှား အသိများနေသောကြောင့် ဖြစ်ရပေမည်၊ ထို့ကြောင့် အထူးတလည် အာဘိဓမ္မာကို တာဝန်လွဲနေစရာမလို။

နောက်တကြောင်းမှာလည်း 'ဇာတကဘာဏကာ' ဟူ၍ မိလိန္ဒပဉ္ဉာ၌ အမြွက်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ဓမ္မပဒဘာဏက, ဥဒါနဘာဏက, ဣတိဝုတ္တဘာဏက စသည်တို့လည်း ကောန်ရှိရမည်၊ ဆိုလိုသည်မှာ ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ ပါဝင်သော ကျမ်းစာများသည် ရှည်လျား များပြားလှသည်မဟုတ်၊ တပါးစီ တဦးစီ ခဲ့၍ ဆောင်ကြလျှင် ဂါထာ ၃၀၀၊၄၀၀ မျှလောက်သာ ရှိသောကြောင့် စကားလုပ်၍ ပြောစရာပင်မရှိခေါ်၊ တိုတောင်း၍ ဆောင်လွယ်မှတ်လွယ်သောကြောင့် ဆောင်သူလည်း ပေါများခဲ့ပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ခုဒ္ဒကနိကာယ်ကို ဘယ်သူ

၁။ ခု ၁၁၊ ၃၂၄။

အား တာဝန်ပေးခဲ့သည်ဟုဆိုဖွယ် မလိုတော့၍ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် သုမင်္ဂလ-ဝိလာသိနီဋ္ဌ ခုဒ္ဒကဘာဏက-ဟူ၍ မဆိုပဲ ချန်ခဲ့ဟန်ရှိပေသည်။

သုမင်္ဂလဝိလာသိနီအဋ္ဌကထာစကားကို အသေကိုင်လျက် အဘိဓမ္မာသာမက ကျန်ခုဒ္ဒကနိကာယ်တခုလုံး ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု ဆိုရန်ရှိသည်၊ သို့သော် ခုဒ္ဒကနိကာယ်တခုလုံး ဘုရားဟော မဟုတ်ဟုဆိုလျှင် ရယ်ဖွယ်သာဖြစ်မည်၊ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာတခုတည်းကိုကွက်ပြီး ထိုးနှက်ချက်သည် လုံးဝ သဘာဝမကျပေ။

၂၇။ (က) ဤဦး ဆိုဖွယ်ရှိသေး၏၊ E.J. Thomas ဆိုသူက သူ၏ The History of Buddhist Thought "ဗုဒ္ဓဓမ္မသမိုင်း" ဟူသော စာအုပ်၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်သူ၏တပည့် ၅၀၀-တို့အား အဘိဓမ္မာကိုပို့ချခဲ့သည်ဟူသော အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏ အဆိုကို ပြက်ရယ်ပြုသည့်ပမာ မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်များအား တာဝန်လွှဲခဲ့သည် ဟူသော စကားကို အလေးအနက်ထား အမှန်အားဖြင့် မှတ်ယူပါလျှင် အဘိဓမ္မာကို သူတို့ လေ့လာဆောင်ရွက်သည်ဟူသောစကားသည် အခြေအမြစ်မရှိဟု ဆိုလိုဟန်ဖြင့် သံသယကို မသိမသာ သွင်းခဲ့လေသည်။

(ခ) သည်သာမက ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက (တရားဘဏ္ဍာစိုးကြီး) ဟု ဂုဏ်ပြုခြီးကျူးခြင်းခံရလောက်အောင် ဗုဒ္ဓပါဝစနများကို အလုံးစုံရရှိ ဆောင်ရွက်သူ အရှင်အာနန္ဒာအား ဒီဃနိကာယ်ကို တာဝန်လွှဲသည် ဟူသည်မှာလည်း သံသယရှိဖွယ်ကောင်းသည်ဟု သံသယသန့်၍ သူ၏ ထင်မြင်ချက်ကို ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

(ဂ) သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်တို့၏ ချေပချက်၌လည်း သို့ကလောက်ကြီးကျယ် ထင်ရှားသည့် အဘိဓမ္မာကြီးကို သေးငယ်သော ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ ထည့်သွင်းထားသည်မှာ အလွန်ရင်နာဖွယ်ရာ ကောင်းလှသည်ဟုဆိုထား၏။

ဤအဆို ဤသံသယတို့ကား ထေရဝါဒ အစဉ်အလာကို လုံးစုံစေ့ငှ မသိကြ၍ လည်းကောင်း Bius or Prejudice ခေါ်သော သမိုင်းဆရာတို့၏ ဘက်လိုက်မှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်တန်ရာ၏၊ ငါတို့၏မြန်မာရာဇဝင်ကို ပုံပျက်ပန်းပျက်ဖြစ်အောင် ရေးသားသွားကြသော အင်္ဂလိပ်သမိုင်းဆရာများ အိန္ဒိယရာဇဝင်နှင့် စာပေသမိုင်းကို အပေါ်စီးဖြင့် အနှိုင်ကျင့် ရေးသားသွားကြသော ကိုလိုနီခေတ် ဗိုလ်သခင်သမိုင်းဆရာများ၏ အကြံပက်စက် အမှားအနက်များကို နောက်ပေါ်တိုင်းရင်းသား ဒေသခံပညာရှင်တို့က ထုတ်ဖော်တင်ပြပြီး အမှန်သို့ ပြန်ရောက်အောင် မနည်းကြိုး ကြိုးစားနေကြရသည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့ဖြစ်၍

အဘိဓမ္မာနှင့်ပတ်သက်၍ သူတို့သွင်းခဲ့သော သံသယအပင်းလုံးကို ချနိုင်ရန် အမှန်ကို ဤသို့ နားလည်ကြစေလိုသည်၊ တချက်စီ ရှင်းပြအံ့။

(က) အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်များသည် ထက်မြက်စူးရှသော ဉာဏ်ပဋိဘာန်ရှိသည့် ပါရမီ သမ္ဘာရရှင်များဖြစ်ကြ၍ အဘိဓမ္မာကို ထက်အောက် ပြန်လှန် အဖန်ဖန်ပို့ချ နှုတ်လွတ်ရကြသည်၊ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဟောပြီးသည့် ခုနစ်ဝါ မြောက် ဂ-ဝါ အရောက်လောက်မှ စ၍ အဘိဓမ္မာတတ်မြောက်ခဲ့ကြသည်၊ ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန်မစ်မီ ၃၇-နှစ် နီးပါးလောက် အဘိဓမ္မာကို ဆောင်ခဲ့ကြသည်၊ထိုပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို တာဝန်ပေးလျှင်လည်း ဝန်မလေးကြပဲ အလွယ်ကလေး ဆောင်ထားနိုင်သော ဉာဏဗလရှိကြသူများဖြစ်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် အရှင် မဟာကဿပအမှူးရှိသော ပထမသံဂါယနာတင် ထေရ်အရှင်များက ထိုအရှင် သာရိပုတ္တရာ၏တပည့်များအား အဘိဓမ္မာဆန်လှသော မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို တာဝန် ပေးကြသည်၊ ဤ Buddhist Tradition အစဉ်အလာကြီးမှာ အလွန် ခိုင်လုံသော မှတ်တမ်းကြီး တဆူသဖွယ်ဖြစ်သည်၊ ဘာမျှ တွေးတော ယုံမှား နေဖွယ် သံသယဖြစ်ဖွယ် မရှိပေ။

(ခ) ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက တရားဘဏ္ဍာစိုးကြီး အရှင်အာနန္ဒာအား ဒီဃနိကာယ် ကို တာဝန်ပေးတော်မူသည်မှာလည်း ဘာမျှားဆန့်ကျင်ပါသနည်း၊ အရှင်အာ-နန္ဒာ ပဋ္ဌက ၃-ပုံဆောင်နိုင်စေကာ တနည်းဆိုရလျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် ပဋ္ဌက တောအုပ်တွင် အရှုပ်အထွေးယှက်မြွေးမဝံ့ယ် အလွယ်ကျက်စား ခြင်္သေ့မင်းကြီး သဖွယ် ဖြစ်ငြားလည်း တပည့်တို့အား ပို့ချရာ၌ ဘောင်ခတ်၍ထားလျှင် ကြာရှည် လေးမြင့် အသင့်လွယ်ကူ တံခွန်ထူခဆောက် ပေါက်မြောက်ကြီးပွား လွန်စွာ ထွန်းကားနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ သီဟိုဠ်ကျန်း၌ ဒီဃဘာဏက တိပိဋကဓရ မဟာသီဝထေရ်ဟူသည်ကို ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ နှစ် ၁၁၃-၌ လည်းကောင်း ယင်းဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ နှစ် ၆၆-၌ လည်းကောင်း အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို ရှုပါ၊ ယင်း မဟာ သီဝထေရ်သည် တိပိဋကဓရ (ပဋ္ဌက ၃-ပုံ ဆောင်ထားသည့်) အပြင် ဒီဃဘာဏက ဟူသော ဆွဲကိုလည်း ခံယူထားပေသေးသည်၊ ထို့ကြောင့် အဓိကာရမ်မည်သော သီဟိုဠ်သားပညာရှင် ရေးသားသည့် “သီဟိုဠ်ကျန်း ရှေပိုင်းသာသနာရေး သမိုင်း” စာအုပ်နှာ-၂၅၌ ဤသို့ မှတ်ချက်ချထား လေသည်။

"It is necessary to note here that being a Bhanaka of a particular section of canon meant only that the person in question made a special study of that portion and did not in any way imply an ignorance or neglect of the other sections of pitakas."

"နိကာယ်တခုခုကို ဆောင်ထားသူ ဘာဏကဆိုသည်မှာ ထိုနိကာယ်ကို အထူးတလည် လေ့လာကျက်မှတ်သူဟူ၍သာ ဆိုလို၍ အခြားနိကာယ် အခြားပိဋကကို လျစ်လျူရှုသူ မလေ့လာသူ ဟူ၍ မဆိုလိုကြောင်း မှတ်သားဖို့လိုအပ်သည်၊"
(Early History of Buddhism in Ceylon p.25 by Adikaram)

(ဂ) ၁/ ဝိနယဓရ(ဝါ)ဝေနယိက ဟူသော စကားလုံးဖြင့် ဝိနည်းကို ဆောင်သူ အာဘိဓမ္မိက ဟူသော စကားလုံးဖြင့် အဘိဓမ္မာကို ဆောင်သူများ ရှိခဲ့ကြောင်း အထောက်အထားများပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓစကားတော်များကို ၅-စုခွဲ၍ နိကာယဟူသောစကားဖြင့် သုံးနှုန်းခေါ် ဝေါ်သောအခါ ဝိနည်းရော အဘိဓမ္မာပါ ခုဒ္ဒကဋ္ဌ ထည့်သွင်း၍ သံဂါယနာ တင်ကြသည့်အလျောက် ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဟူ၍ပင် ခေါ် ဝေါ် သုံးနှုန်းကြပေသည်၊ ခုဒ္ဒကဟူသည်မှာ ဒီဃ အရှည်, မဇ္ဈိမ အလယ် အလတ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ ခုဒ္ဒက အတိုဟော အဓိပ္ပာယ်ကို ကောက်ယူရသည်၊အသေး အဖွဲ့ တန်ဖိုးနည်းသော သုတ်များ ပါဠိတော်များဟု အလွဲမကောက်ရာ၊ ထိုကြောင့် ဝိနည်းကိုဆောင်သူများကို ဝိနယဓရ-ဟု ခေါ် ဆိုသကဲ့သို့ ဝိဘင်္ဂရ, မာတိကာဓရဟူ၍ ခေါ် ဆိုထားသည်ကိုလည်း ပါဠိတော်များ၌ အများအပြား တွေ့ရပေရာ ဝိနည်း ငါးကျမ်းလုံးကို ဆောင်သူရှိသလို ဥဘတောဝိဘင်းမျှ ဆောင်သူ မာတိကာခေါ် ပါတိမောက်မျှဆောင်သူ ခန္ဓကမျှ ဆောင်သူများ ရှိသောကြောင့် ထိုနိကာယ်ကြီးများနှင့် နှိုင်းစာလျှင် တိုတောင်းသည်ဟု ဆို နိုင်ပေသည်။

(ဃ) ၂/ တဖန် အဘိဓမ္မာကို ဆောင်ရာ၌လည်း မာတိကာဓရ-ဟူသော ပါဠိတော်စကားကို ထောက်၍ တိကမာတိကာ ဒုကမာတိကာမျှကို ဆောင်သူ နိဒ္ဒေသပဒဘာဇနီများနှင့်တကွ ဓမ္မသင်္ဂဏီကို ဆောင်သူ ဝိဘင်းမျှကိုဆောင်သူ ပဋ္ဌာန်းသက်သက်ကိုသာ ဆောင်သူ ဓာတုကထာ ပုဂ္ဂလပညတ်မျှဆောင်သူ ယမိုက်မျှဆောင်သူ ဟူ၍လည်း ရှိသည်၊ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းဟု ခွဲထားသည်မှာ လည်း ကဏ္ဍအလိုက် ခွဲခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ သဘာဝဓမ္မသို့ ချဉ်းကပ်နည်းအား ဖြင့် ခွဲထားခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် မိမိသန်ရာ ဆန္ဒရှိရာဆောင်ထားခဲ့ကြသည်၊ ဥပမာအားဖြင့် အလွန်ခက်လှပါသည် (ကျယ်လှပါသည်)ဆိုသော ပဋ္ဌာန်းကျမ်း ကြီးကို ဤ ၂၀-ရာစုနှစ်၌ အဘိဓမ္မာဂရုဠ မန္တလေးမစိုးရိမ်ဆရာတော်ကြီး အထူးသီးသန့်ပြင်ဆင်ကာ နည်းသစ် စနစ်သစ်များဖြင့် ထပ်တလဲလဲ ပို့ချဆောင် ရွက်သကဲ့သို့ဖြစ်သည်၊ ဤဆိုခဲ့ပြီးသော အစဉ်ဖြင့် ချပို့ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် တာဝန်ခွဲဝေခြင်း Divison of Labour စနစ်အရ ကြာရှည်တည်တံ့စေ ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော အစဉ်အလာဖြစ်ပေသည်၊ ဤသို့ဆိုသော် ခုဒ္ဒက (တိုသော့သုတ်များ)ဟု ခေါ် ဆိုသည့်အတွက် ဘာမျှ သိမ်ငယ်စရာမလိုပါ၊ ခုဒ္ဒက နိကာယ်၌ ထည့်သွင်း ရေတွက်သောကြောင့် အတိုအထွာ အသေးအဖွဲကလေး

များဟု ဘယ်အခါမျှ အဓိပ္ပာယ်မထွက်ပေ၊ထို့ကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့ ဘာမျှ ရှင်နာဖွယ်မလိုပေ။

(ဂ) ၃/အပိုင်းခွဲဝေရာ၌ ရံခါမလိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ဆန့်ကျင်သလို ရှိသောတရားများကို ထည့်သွင်း ရေတွက်ရသည်လည်း ရှိတတ်သည်၊ ဝေဒနာ ၃-မျိုး (ချမ်းသာ, ဆင်းရဲ, အသင့်အတင့် အလယ်အလတ်ခံစားမှု)ကို သုခနှင့် ဒုက္ခ ၂-မျိုးသာ ခွဲဝေသောအခါ ဥပေက္ခာဟူသော အလယ်အလတ် ခံစားမှုကို တည်ငြိမ်သော သဘောရှိသောကြောင့် သုခ၌ ထည့်သွင်း ရေတွက်ရ၏။

ဥပေက္ခာ ပန သန္တတ္တာ သုခမိစ္စေဝ ဘာသိတာ ။ (သမ္မော-ဋ္ဌ)

ထို့အတူ ဘုရားရဟန္တာတို့၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ကို သောဘန (ကောင်း) အသောဘန (မကောင်း)ဟု နှစ်ပိုင်း ခွဲဝေသောအခါ အသောဘနဘက်သို့ ထည့်သွင်းကြရသည်၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ကိုယ်တိုင်က မကောင်းသောကြောင့် အသောဘနခေါ်ရသည်မဟုတ်၊ သောဘန အမည်ရနေကျဖြစ်သော ကုသိုလ် မူလများ မရှိသောကြောင့် မူအရ အသောဘနဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အပိုင်းခွဲဝေသောအခါ စကားလုံး၏ Literary Meaning(စကားလုံး၏တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်)ထက် Derivative Meaning (ဆင့်ပွားအဓိပ္ပာယ်) ကို ပို၍ သတိပြုရပေမည်၊ ဤသို့သော စာပေပညာ၏ သိမ်မွေ့သော သဘောသဘာဝကို ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်း မလေ့လာပဲ အတွေးအခေါ် ဖိလိုဆိုဖိဆရာများကဲ့သို့ ထင်ရာစွပ်ရေးခဲ့ကြလေရာ ထိုအနောက်တိုင်းသုတေသီတို့၏ အမှားများကို နောက်လူတို့က လိုက်ပြင်၍ မဆုံးရှိနေပေသည်။

၂၀။ ဦးဥက္ကဋ္ဌအမှူးပြု၍ ဒေးဒရဲမြို့ ပဥ္စနိကာယ ဓမ္မသာကစ္ဆာအဖွဲ့မှ ရေးထိုးစိုက်ထူထားအပ်သော ကျောက်စာနှင့် ဿမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသော ဗုဒ္ဓသာသနာ့သမိုင်း နှာ-၁၀-၌ ပထမသံဂါယနာတွင် သံဃာ (၁၀၀၀) ကျော်တို့က သတ္တပဏ္ဏိလိုဏ်ဂူ (ထေရ်ကြီးတို့ သံဂါယနာတင်ရာဌာန) ၏ အနောက် တယူဇနာအကွာ ပဏ္ဍဝလိုဏ်ဂူတွင် ပထမသံဂါယနာ အပြိုင်တင်ကြသည် ဟူသောအဆိုသည် ထေရဝါဒမှတ်တမ်းများ၌ မလာသော ခိုင်လုံမှုမရှိသော အဆိုဖြစ်သည်၊ ယင်းတို့ကို မဟာသဂီတိဟု ခေါ်ဆိုကြောင်း ထပ်ဆင့်၍ ဆိုပြန်သေး၏၊ ဒုတိယသံဂါယနာနှင့် အပြိုင်တင်ကြသော မဟာသံဃိက(ဝါ) မဟာသဂီတိ နှင့် ရောထွေးနေခြင်းသာဖြစ်သည်၊ ပဏမသံဂါယနာ၌ စင်ပြိုင် သံဂါယနာမရှိချေ။

၁။ အဘိ ဋ္ဌ ၂၊ ၁၇၀။

အောက်ပါ J.J.Jones ရေးသားသော မဟာဝတ္ထု အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် အတွဲ-၃၊ နိဒါန်း Introduction ၌—

Mahasanghikas were a Buddhist sect formed at the time of the second Council at Vesali 338. B.C. They subsequently split up into sevetal schools among which, the Lokuttaravadins seem to approximate closest to the original Sect.

(မြန်မာ) မဟာသံဃိကသည် ဘီစီ ၃၃၈-ခုနှစ် ဝေသာလီ၌ ကျင်းပသော ဒုတိယ သံဂါယနာတင်ခါနိ၌ ပေါ်လာသော ဗုဒ္ဓဘာသာဂိုဏ်းကွဲတခုဖြစ်သည်၊ ၎င်းတို့သည် နောက်ထပ်၍ ဂိုဏ်းအမျိုးမျိုးကွဲပြားကြသေးရာ လောကုတ္တရဝါဒီဂိုဏ်းကွဲတခုသည် မူလထေရဝါဒနှင့် အတော်နီးစပ်ပုံရသည်ဟူသော စကားဖြင့် ဒုတိယ သံဂါယနာတင်ခါနိ၌ သီးသန့်ခွဲ၍ သံဂါယနာတင်ကြသော ဂိုဏ်းကို မဟာသံဃိကဟူ၍လည်းကောင်း မဟာသင်္ဃတိဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရပေသည်။

၂၉။ ဤ၌ မဟာဝတ္ထုဟူသည် မဟာသံဃိကဂိုဏ်း၏ ဝိနယဝတ္ထုဖြစ်သည်၊ ယင်း၏နိဒါန်း၌ **"आर्यमहासंघिकानां लोकुत्तरवादिनां मध्यदेशिकानां पाठेन विनयपिटकस्य महावस्तुये आदिः** =မင်္ဂျိမဒေသ လောကုတ္တရာဝါဒီဖြစ်သော မဟာသံဃိကဂိုဏ်းကြီး၏ ပါဋိတော်မူအရ ဝတ္ထုမျှားစုံဝပါဝင်သော ဝိနယပိဋကအစကား" ဟူ၍ အစပျိုးထားပေသည်၊ သို့ရာတွင် ဝိနယပိဋက-ဟု အမည်ပေးထားသော်လည်း ထိုမဟာဝတ္ထုကျမ်းကို လေ့လာကြည့်ရာတွင် ဝိနည်းပညတ်တော်များ ဘာမျှမတွေ့ရ၊ ထေရဝါဒပိဋကမှ ဟိုမှသည်မှ ထုတ်နုတ် ရေးသားသော ဝတ္ထုအကြောင်းအရာများသာ ဖြစ်သည်။

၃၀။ တိဗက်စာရေးဆရာ တာရုနာထရေးသား၍ ရှိဖနား Schiefner ဆိုသူက အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုသော တိဘက်ဝိနယမူတ်တမ်းများ, အေဒီ ၆၂၉-ခုတရုတ်ခရီးသည် ဟွင်ဆိုင်၏ S.Beal (ဆဲမြူဝဲလ်ဘိလ်) အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုသော မှတ်တမ်းများ, J.Takakusu တကာကူဆူမည်သော ဂျပန်ပညာရှင် ရေးသားသည့် 'သဗ္ဗတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်းမှ အဘိဓမ္မာစာပေများ' ဟူသော စာတမ်းများကိုခြုံ၍ ကြည့်လိုက်သော် ပထမသံဂါယနာတင်ခါနိ၌ နှစ်မျိုးတွေ့ရသည်၊ အဘိဓမ္မာပါရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း မပါဟူ၍လည်းကောင်း အဆိုနှစ်မျိုးတွေ့ရသည်၊ အဘိဓမ္မာပိဋကပါသည်ဟူသော တရုတ်မဟာဝတ္ထုကျမ်းအဆိုမှာ ပါဋိစာပေနှင့် ဆိုပုံတူသည်ကို တွေ့ရ၍ Dulva ဒုလ်ဗ-ခေါ်သော တိဗက်

ဝိနယကျမ်း ဒုတိယတွဲအဆိုအရ ဝိနယကို ဥပါလိထေရ်ကလည်းကောင်း ဓမ္မကို အာနန္ဒာထေရ်ကလည်းကောင်း အဘိမ္မာကို မဟာကဿပထေရ်က လည်းကောင်း ဦးဆောင်၍ သံဂါယနာတင်သည်ဟုဆိုသည်၊ တာရာနာထအဆိုအရ သဗ္ဗတ္ထိဝါဒကိုကား (နောင်အခါ ဝိဘာဿာမည်သော အဋ္ဌကထာကို ရေးသား၍ ထိုအယူကိုလက်ခံသောကြောင့် **चैत्यवादिक** ဝေဘာသိကတွင်သည်) က အဘိ-ဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို ဘုရားဟောဟုယူ၍ **सौत्रान्तिक** သုတ္တန္တိကဂိုဏ်းကမူ ဘုရား ဟောဟု မယူဆပဲ ဆရာအသီးသီးက ရေးသားသည်ဟု ယူဆကြကြောင်း သိရ သည်။

၃၁။ မည်သို့ဆိုစေ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအဘိဓမ္မာကို ဟော်တော်မူခဲ့သည် ဟူသော မှန်ကန်မှုကို တောင်ပိုင်း မြောက်ပိုင်း နှစ်ပိုင်းလုံးက လက်ခံကြသည်ဟု ကောက် ချက်ချနိုင်သည်၊ ဂိုဏ်းအသီးအသီး ကဲ့သွားခြင်းမှာလည်း ဝိနယာအယူအဆနှင့် လိုက်နာကျင့်ကြံရေးတို့တွင် အလျော့အတင်း အတိမ်အနက် ကဲ့ပြားရာမှ စခဲ့ သည်၊ ကဲ့ပြားသွားပြီးသောအခါ ဗုဒ္ဓဟောတော်မူသော တရားဓမ္မနှင့် စပ်၍ အယူအဆရေးရာတွင်လည်း အမှန်မှ သွေဖယ်တိမ်းစောင်း သွားကြပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဒီပဝံသ ပဉ္ဇမကဏ္ဍ၌ ဤသို့ဆို၏။

နိဂြောဓော၀ မဟာရုက္ခော၊ ထေရ၀ါဒါနမုတ္တမော။
အန္ဓနံ အနဓိကံ စေ၀၊ ကေ၀လံ ဇိနသာသနံ။
ကဏ္ဍကာ ဝိယ ရုက္ခမ္ပိ၊ နိဗ္ဗတ္တာ ၀ါဒသေသကာ။ (ဂါထာ-၅၂။)

မြန်မာပြန်

ဝါဒတို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ထေရ်ကြီးတို့ဝါဒသည် ပညောင်ပင်ကြီးနှင့် တူသည်၊ မြတ်ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် မယုတ်မပို အလုံးစုံ ပြည့်ဝပေသည်၊ ကြွင်းသော ဂိုဏ်းဝါဒတို့ကား သစ်ပင်မှာပေါက်သော ဆူးတို့နှင့် အလားတူ ကုန်သည်။

ပထမေ ဝဿသတေ နတ္ထိ၊ ဒုတိယေ ဒဿသတန္တရေ။
ဘိန္နာ သတ္တရသ ၀ါဒါ၊ ဥပ္ပန္နာ ဇိနသာသနေ။ (ဂါထာ-၅၃။)

မြန်မာပြန်

ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးနောက် အနှစ်တရာအတွင်း အကဲ့အပြားမရှိသေး၊ ဒုတိယရာစုတွင်ကား သာသနာတော်တွင် ဂိုဏ်းကြီး ၁၇-ဂိုဏ်း ကဲ့ပြားစွာ ပေါ်လာကြတော့သည်။

မဟာသံဃီတိကာ ဘိက္ခူ၊ ဝိလောမံ အကံသု သာသနံ။
ဘိန္နိတ္ထာ မူလသင်္ဃံ၊ အညံ အကံသု သင်္ဃံ။ (ဂါထာ-၃၂။)

မြန်မာပြန်

မဟာသံဃီတိကဂိုဏ်းသား ရဟန်းတို့သည် သာသနာတော်ကို တိမ်းစောင်းအောင် ပြုကြလျက် မူလသံဃိယနာကို ဖျက်၍ သံဃိယနာအသစ် ပြုကြသည်။

အညတ္ထ သင်္ဃိတံ သုတ္တံ၊ အညတ္ထ အကရိ ံသု တေ။
အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ဘိန္နိ ံသု၊ ယေ နိကာယေသု ပဉ္စသု။ (ဂါထာ-၃၃။)

မြန်မာပြန်

သူတို့သည် အခြားပိဋကတ်၌ စုစည်းပြီးသော သုတ်ကို သည်းပြင်တပါး အခြားပိဋကတ်၌ ထည့်သွင်းကြ၍ နိကာယ် ၅-ရပ်တွင် အနက်ရော ပါဠိကိုပါ ဖျက်ဆီးကြသည်။

ပရိယာယ ဒေသိတံ စာပိ၊ အထော နိပ္ပရိယာယ ဒေသိတံ။
နီတတ္ထံ စေဝ နေယျတ္ထံ၊ အဇာနိတ္ဝာန ဘိက္ခဝေါ။ (ဂါထာ-၃၄။)

မြန်မာပြန်

ထိုရဟန်းတို့သည် ပရိယာယ်ဖြင့်ဟောသည့် ဒေသနာကို မုချနည်း ကောက်ယူကြသည်၊ နီတတ္ထ=တိုက်ရိုက်အနက် နေယျတ္ထ=သွယ်ဝိုက်သော အနက်ကို မသိရှာကြ၍-

အညံ သန္ဓာယ ဘဏိတံ၊ အညတ္ထံ ဌပယိ ံသု တေ။
ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ တေ ဘိက္ခဝေ၊ ဗဟုံ အတ္ထံ ဝိနာသယုံ။ (ဂါထာ-၄၅။)

မြန်မာပြန်

ထိုရဟန်းတို့သည် အနက်တမျိုးကို ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်ကို အနက်တမျိုး ဖော်ထုတ်ကြသည်၊ စကားလုံး ကပ်ကိုး၍ အနက်မှန် အမြောက်အမြားကို ဖျက်ဆီးကြသည်။

ဆဠေတ္ဝာ ဧကဒေသံ စ၊ သုတ္တံ ဝိနယဉ္စ ဂမ္ဘီရံ။
ပတိရူပံ သုတ္တဝိနယံ၊ တဉ္စ အညံ ကရိ ံသု တေ။ (ဂါထာ-၃၆။)

ပရိဝါရံ အတ္ထုဒ္ဒါရံ၊ အဘိဓမ္မပကရဏံ။
ပဋိသမ္ဘိဒံ စ နိဒ္ဒေသံ၊ ဧကဒေသံ စ ဇာတကံ။
ဧတ္တကံ နိဿင်္ဂိတ္ဝာန၊ အညာနိ အကရိ ံသု တေ။ (ဂါထာ ၃၇။)

မြန်မာပြန်

နက်နဲခက်ခဲသော သုတ်အချို့ ဝိနည်းအချို့ကို ပယ်စွန့်၍ ထိုသူတို့သည် အခြားသင့်တော်သော သုတ် ဝိနည်းကို ပြုလုပ်ကြသည်၊ သောဋ္ဌသပရိဝါရနှင့် အဋ္ဌကထာကလ္လအဘိဓမ္မာ၊ တနည်း အဋ္ဌကထာကလ္လ ထိုမှကြွင်းသော အဘိ-ဓမ္မာကို ပယ်ကြသည်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ စူဠဋ္ဌနှင့် မဟာနိဒ္ဒေသ ဇာတကအချို့ကို ပယ်စွန့်ကြသည်၊ ဤမျှလောက်ပယ်စွန့်၍ သူတို့သည် အခြား အသစ်ဖြစ်သော ကျမ်းများကို ရေးကြသည်။

ဤမျှ ဆိုပြီးသောစကားစဉ်ဖြင့် ထေရဝါဒမှ ခွဲထွက်သွားကြသော ဂိုဏ်းကွဲ တို့ မူလသဘောထားနှင့် အခြေအနေကို သိနိုင်လောက်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ထေရ ဝါဒ ဆရာစဉ်ဆက်သည် ယင်းတို့ကိုထည့်၍ မစဉ်းစားကြပေ။

၃၂။ ယခုအခါ ပထမသံဂါယနာကို အယုံအကြည် မရှိကြသော သံဃာ တော်များ ရှိကြကြောင်းနှင့် ထိုသံဃာတို့၏ ရှေပြေးအဖြစ် ဒက္ခိဏဂိရိမှ အရှင် ပူရာဏကို ပုံစံထုတ်လာကြသော စုဒိတကတို့၏အဆိုကို စိစစ်ပြအံ့။

အကြောင်းအရာကား ဒက္ခိဏဂိရိဇနပုဒ်၌ ရဟန်းပရိသတ် အမြောက်အမြား နှင့် ဒေသစာရီလှည့်လည်နေသော အရှင်ပူရာဏသည် ရာဇဂြိုဟ်သို့ ရောက်လာ သောအခါ သီတင်းဝါလ ကျတ်နေပေပြီ၊ အဘယ်ကိုထောက်၍ ဝါကျတ်မှရောက် လာကြောင်း သိရသနည်း-ဟူငြားအံ့၊ ဝါမဆိုမီကပင် ရှင်မဟာကဿပထေရ်က သံဃာ့အလယ်တွင် ရွေးကောက်ထားသော သံဃာ ၅၀၀-မှတပါး အခြားရဟန်း များ ရာဇဂြိုဟ်၌ ဝါမကပ်ကြရ-ဟု သံဂါယနာဥ တ်ဖြင့် ကျေညာထားပြီး ဖြစ် သောကြောင့် ဝါတွင်းမဟုတ်မူ၍ ဝါပအခါဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပေသည်၊ ရာဇ ဂြိုဟ် ဝေဠုဝန်ကျောင်းသို့ ရောက်လာသောအခါ အရှင်ပူရာဏသည် သံဂါယနာ တင် ထေရ်ကြီးများနှင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ နှုံးနှောပြောဟောသည်၊(ထေရေ-ဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒိတ္ဝာ ကေမန္တံ နိသီဒိ–စူဠဝါပါဠိတော်) အရှင် ပူရာဏ ကြွလာသောအခါ သံဂါယနာကိစ္စလည်း ပြီးစီးနေပြီ ဖြစ်သည်၊ (ထေ-ရေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဓမ္မဉ စ ဝိနယေ စ သင်္ဂီတေ (စူဠဝါ- ၄၈၆) ထေရ်ကြီးများက "ထေရေဟိ အာဝုသော ပူရာဏ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ သင်္ဂီတော၊ ဥပေဟိ တံ သင်္ဂီတိံ" ငါ့ရှင် ပူရာဏ ထေရ်ကြီးတို့သည် ဓမ္မဝိနယကို သံဂါယနာ တင်ပြီးပါ ပြီ၊ ထို သံဂါယနာ(တင်ပြီးသော ဓမ္မဝိနယ)သို့ ချဉ်းကပ်ပါ၊ (ချဉ်းကပ်၍ ဓမ္မ ဝိနယတို့ကို လေ့လာပါ)ဟု ပြောဆိုကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။သံဂါ ယနာသို့ ချဉ်းကပ်ပါ ဟူသည်ကို သံဂါယနာတင်ရာ ပါဝင်ပါ ဟု အဓိပ္ပာယ် မယူရ၊ အကြောင်းမှာ မူလကပင် အခြားသံဃာ များကို တားမြစ်ပြီး ဖြစ်၍ တကြောင်း, ယမုအခါ သံဂါယနာ, တင်ပြီး ဖြစ်နေ၍တကြောင်း ဖြစ်သည်။

ထိုအခါ အရှင်ပူရာဏကာ "ထေရ်ကြီးများ ဓမ္မဝိနယကို သံဂါယနာတင်ကြသည်မှာ အလွန်ကောင်းမွန်ပါသည်၊ (သုသင်္ဂီတာဝုသော ထေရေဟိ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ) သို့သော် တပည့်တော်ကတော့ အသက်လဲကြီးလှပြီဖြစ်၍ ဓမ္မဝိနယတော့ အားလုံး မလေ့လာနိုင် မဆောင်ထားနိုင်ပါ၊ ဘုရားရှင့် မျက်မှောက်တော်တွင် ကြားနာမှတ်သားခဲ့တဲ့အတိုင်းပဲ ဆောင်ထားပါမည်၊ ရတာလောက်ပဲ ဆောင်ထားပါမည် (ယထေဝ မယာ ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ တထေဝါဟံ ဓာရေဿာမိ)ဟု လျှောက်ထားသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤပါဠိတော်လာအရှင်ပူရာဏ၏လျှောက်ထားချက်၌ စုဒိတကတို့ ယူဆသကဲ့သို့ အခြို့မထေရ်များ သဘောမတူကြောင်းဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်အနည်းငယ်မျှ မထွက်ပေ။

၃၃။ ယခုအခါ သင်္ဂဟတ္ထဝါဒီဂိုဏ်းမှ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို စိစစ်ကြအုံ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လက်ထက်တော်မှစ၍ အဘိဓမ္မာကို သင်ယူလေ့လာကြသော ရဟန်းများအလယ်တွင် တာဝန်ခဲ့ဝေ ဆောင်ထားကြရုန် အပိုင်းကဏ္ဍခဲ့ကြရာ ၇-ကျမ်း ၇-စုဟူသော စကားသည် အဘိဓမ္မာဆောင် မဟုတ်သော အခြားသာဝကရဟန်းများထံသို့လည်း ပို့ချခဲ့ထင်ရှား အသိများသောစကား ဖြစ်ခဲ့သည်မှာ ကောန်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာ၏(၇)သခ်ၤာနှင့်ပတ်သက်၍ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၌ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ (ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောတတ်သော) ပုဂ္ဂိုလ်များက ၇-ကျမ်းပြည့်ရန် မဟာဓမ္မဟဒယမည်သော ကျမ်းကိုလည်းကောင်း မဟာဓာတုကထာကျမ်းကိုလည်းကောင်း ထုတ်ဆောင်လာကြသည်ကို ဖော်ပြထားပေသည်၊ ဤတွင် သမာနဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်များက သင်တို့တင်ပြလာသော မဟာဓမ္မဟဒယကျမ်းဆိုသည်မှာ မူလဓမ္မဟဒယ ဝိဘင်းမှာ ပါပြီးသားတရားတွေချည်း များပါသည်၊ အသစ်ဟူ၍ များစွာမပါ၊ မေးခွန်းတွေထုတ်ထားသော ပဉ္စဝဝါရမျှပဲ မပါ ကြွင်းကျန် ရှိနေပါသည်ဟူ၍လည်းကောင်း မဟာဓာတုကထာကျမ်းဆိုသည်မှာလည်း အထက်နည်းအတိုင်းပင် မူလဓာတုကထာကျမ်းရင်းထက် အပိုဟူ၍များများမရှိ၊ နောက်ဖြည့်ပါဠိတော် အနည်းငယ်မျှပါသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဖြေရှင်းကာ ဝိတဏ္ဍဝါဒီတို့၏အဆိုကို ချေဖျက်ခဲ့ကြသည်။

၃၄။ ဤနေရာ၌ တောင်တွင်းကြီးနတ်မိုတောရ ဦးဆန္ဒာဓိက၏ သောဓနာ၌"မဟာဓမ္မဟဒယနှင့် မဟာဓာတုကထာကျမ်းကြီးများမှ တကျမ်းကျမ်းသာ အပြည့်အစုံ ရှိခဲ့ပါလျှင် ကထာဝတ္ထုကျမ်း၏ အခြေအနေသည် တမျိုးတဖုံဖြစ်သွားနိုင်ကြောင်း ဆွေးနွေးရပါသည်ဘုရား"ဟုသောဓနာပြုသွားသည်၊ ပါဠိအဆိုနှင့် - ပါဠိ၏သဘောသွားကို မပိုင်နိုင်သောကြောင့် ဦးဆန္ဒာဓိက အဓိပ္ပာယ်အယူအဆ မှားသွားခြင်းသာဖြစ်၏၊ သူ၏အလိုအားဖြင့် အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ၊ ကတိပယာဝ ပဉ္စဝါရာ အဝသေသာ ဟူသော ပါဠိ၏အဓိပ္ပာယ်မှာ အထက်၌

ဆိုခဲ့သလို အသစ်အဆန်းဘာမျှမပါ ဟူ၍ မဟုတ်တော့ပဲ ပဥ္စဝဂါရနည်းနည်းပဲ ကျန်တော့သည် အခြားဟာတွေပျောက်ကုန်ပြီ ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ထွက်နေတော့သည်၊ စုဒိတက ဦးဆန္ဒာဓိက ပြဿနာအကိုင်မတတ်မှု ဖြစ်ပေသည်၊ မပြေလည်သည့်အပြင် အမှားတခု ထပ်မံ၍ ပြုမိရက်သား ဖြစ်ပေတော့သည်၊ ဦးဆန္ဒာဓိက ဆိုသကဲ့သို့ သဗ္ဗတ္ထဝါဒ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို အားကျခြင်းမဟုတ်၊ သဗ္ဗတ္ထိဝါဒီတို့ကသာ ထေရဝါဒ အဘိဓမ္မာကို သံယောင်လိုက်၍ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း စီစဉ်ထားခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ မည်သူက မည်သူ့ထံမှ အတုယူသည် ဆိုသည်ကို အောက်ပါ မှတ်တမ်းကိုရှု၍ ဆုံးဖြတ်နိုင်၏။

၃၅။ ကျောက်စာဝန် ဆာဂျန်မာရှယ်နှင့် ပရော်ဖက်ဆာ ရက်ပဆင်တို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ကနိသ္သကမင်း နန်းတက်သော အဓျိန်အခါသည် ခရစ်နှစ် ၇၇-၇၈ ဖြစ်ရာ ထိုမင်း၏လက်ထက် သဗ္ဗတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်းမှ တတိယသံဂါယနာတင်ခြင်းသည် အဒီ နှစ် ၁၀၀-ခန့်လောက်တွင် ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်၊ အဒီ တစ်ရာသည် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်ပြီး နှစ်ပေါင်း (၄၀၀) ခန့် ဖြစ်လေသည်၊ ကနိသ္သကမင်းကိုလည်း ဒုတိယအသောကမင်းဟု အသိအမှတ်ပြုကြသည်၊ ယင်း တတိယသံဂါယနာ အကြောင်းကို အဒီ ၆-ရာစုနှစ်တွင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သော တရုပ်ခရီးသည် Hiuen Tsiang (ဟွင်ဆိုင်)၏ မှတ်တမ်းမှ ကျွန်ုပ်တို့ သိရသည်။

၃၆။ သံဂါယနာတင်ရန် ရဟန်းတော်များကို ရွေးကောက်ရာ၌ ပထမသံဂါယနာတွင် အရှင်အာနန္ဒာကို ချန်လှပ်၍ ၄၉၉-ပါး ရွေးကောက်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း အရှင်ဝသုမိတ္တာကို ချန်လှပ်၍ သံဃာအမြောက်အမြားထဲမှ ရဟန်းတော် ၄၉၉-ပါးကို ရွေးကောက်လေသည်၊ အရှင်အာနန္ဒာသည် ပထမသံဂါယနာတွင် မပါလျှင် မပြီးနိုင်သော အလွန် အရည်အချင်း ပြည့်ဝသူဖြစ်သော်လည်း ရဟန္တာမဖြစ်သေး၍ ၅၀၀-တွင် စာရင်းမထည့်နိုင်သေးသကဲ့သို့ ဤသံဂါယနာ၌လည်း အရှင်ဝသုမိတ္တာသည် ပရိယတ္တိဂုဏ် ပြည့်စုံသော်လည်း ရဟန္တာမဖြစ်သေးသောကြောင့် ၅၀၀-တွင် တပါးချန်၍ ရွေးကောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်၊ နောင်အခါမှ ရဟန္တာဖြစ်၍ ၅၀၀-အရေအတွက် ပြည့်ဝလေတော့သည် ဟု ဆို၏။

၃၇။ အရှင်ဝသုမိတ္တာကို ခေါင်းဆောင်အဖြစ်ထား၍ သုတ္တန်ပိဋကအတွက် ဥပဒေသသတ္ထ ဝိနည်းပိဋကအတွက် ဝိနယဝိဘာသာသတ္ထ အဘိဓမ္မာပိဋက အတွက် အဘိဓမ္မဝိဘာသာသတ္ထဟူ၍ ဋီကာကြီး ၃-စောင် ရေးသား စီကုံးကြသည်၊ ကနိသ္သက ဘုရင်သည် ယင်းတို့ကို ကြေးပြားပေါ်တွင် ရေးတင်စေ၍ စေတီတည်ကာ ဌာပနာထည့်သွင်းပူဇော်သည်ဟု ဆိုသည်။

၃၈။ ဤသဗ္ဗတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်းမှ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းမျှားတွင် ကာတျာယ-နီပုတြ ရေးသားစီရင်သော ဉာဏပဋ္ဌာန်း **ज्ञानप्रस्थान** သည် လိုရင်း ဖြစ်သည်၊ ယင်းသည် ထေရဝါဒပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို အတုယူ၍ အမည်နာမ ပေးထားသော ကျမ်းဖြစ်သော်လည်း ပါဝင်သော တရားတော်မှာ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း မျှား မပါဝင်၊ ဗန္ဓန, ကမ္မ, ရူပဓာတု, ဗောဓိအင်္ဂ် သမာဓိနှင့် ဒိဋ္ဌစသော ဉာဏ်ဖြစ် ကြောင်း တရားမျှားသာပါ၏၊ ကျန် ၆-ကျမ်းမှာ အခြံအရံ၊ တနည်း အခြခံ ကျမ်းမျှားဖြစ်ကြသည်၊ ယင်းတို့ကို ကျမ်းအမည်၏ နောက်၌တွဲ၍ ပါဒသဒ္ဒါ ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြရသည်၊ ယင်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(၁) သင်္ဂီတိပရိယာယပါဒ –မဟာကောဋ္ဌိလ သို့မဟုတ် သာရိပုတ္တရေး၊ အဘိဓမ္မာ (ထေရဝါဒ) ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် တူသည်ဟု ဆို၏။

(၂) ပြကရဏပါဒ—ဝသုမိတ္တရေး၊ ဝိဘင်းကျမ်းနှင့် တူသည်ဟု ဆိုကြ၏။

(၃) ဝိညာဏကာယပါဒ—ဒေဝသမ္မာရေး၊ ဝိညာဏ ၆-ပါးနှင့်ဆိုင်သည်၊

(၄) ဓါတုကာယပါဒ—ပူရာဏ သို့မဟုတ် ဝသုမိတ္တရေး၊ ဓာတ် ၁၈-နှင့်ဆိုင် သည်၊ တနည်း ဓါတုသံယုတ်နှင့် အလားတူသည်ဟု ဆိုကြ၏

(၅) ဓမ္မက္ခန္ဓပါဒ—သာရိပုတ္တ သို့မဟုတ် မောဂ္ဂလာနရေး၊ ယသမိတ္တအလို မဟာကောဋ္ဌိလရေး၊ အရေးကြီးသော အဘိဓမ္မာ သဘောတရားမျှားပါဝင်သည်ဟု ဆိုသည်၊

(၆) ပညတ်တိပါဒ—ပါထိကမှ လက္ခဏသုတ်နှင့် တူသည်၊ ရှင်မောဂ္ဂလာန်ရေး ဟု ဆိုကြ၏။

၃၉။ အထက်ပါ သဗ္ဗတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်းမှ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို သုံးသပ်သော် တောင်ပိုင်းထေရဝါဒအဘိဓမ္မာနှင့် အကွာကြီးကွာနေပေသည်၊ ထေရဝါဒအဘိ-ဓမ္မာကို အတုယူ၍ တီထွင်ပုံရကြောင်းမှာ အပေါ်ရံ နိဒါန်းယှဉ်စဉ်းစားရုံမျှဖြင့် သိသာပေသည်၊ ပဓာနဖြစ်သော ဉာဏပဋ္ဌာနကျမ်းသည် အမည်မျှဆင်တူရုံး မှားတူသော်လည်း ထေရဝါဒ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကဲ့သို့ အခက်ခဲဆုံး အနက်နဲဆုံး အကျယ်ပြန့်ဆုံးဖြစ်သော ကြောင်းကျိုးပစ္စည်းဆက်မျှား ၂၄-ပစ္စည်း မတွေ့ရပဲ ထေရဝါဒ ဒုတိယအဘိဓမ္မာကျမ်း ဝိဘင်းပါဠိတော်မှ ဉာဏဝိဘင်းဆန်ဆန် စီစဉ်ထားသည့် ကျမ်းတစောင်ဖြစ်ကြောင်း သိရပေသည်၊ ထေရဝါဒ အဘိဓမ္မာ ကို ရှင်သာရိပုတ္တရာက စီစဉ်သည်၊ သင်ပြသည်၊ သခ်္ခာနည်းအရ ဆောင်လွယ်

မှတ်လွယ်အောင် သခ်္ခါဝါဒဟူ၍ အထောက်အကူပြု ကဏ္ဍတခု ဖြည့်စွက်ပေး သည်၊ မာတိကာတွင်လည်း ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်သင်ပြသည့် တိကမာတိကာ ဒုက မာတိကာအပြင် ထိုထိုသုတ္တန်မှ ဆေဘင်ယူစီစဉ်ကာ သုတ္တန္တမာတိကာဟူ၍ ဒုက မာတိကာဘာမျိုး ဖြည့်စွက်ပေးသည်၊ဤကား ထေရဝါဒအဘိဓမ္မာတွင် အမျာ၊ သို့ အများလက်ခံထားကြသော ဆရာစဉ်ဆက်မှ ဆင်းသက်လာသော အစဉ် အလာကြီးတရပ်ဖြစ်သည်၊ ယင်းအစဉ်လာကို ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် မဖုံးမကွယ် တိတိပပ အသိပေး ရှင်းလင်းခဲ့ပေသည်၊ ယင်းကိုအတုယူ၍ ဗုဒ္ဓတပည့်ကြီးများ ၏ အမည်ကိုသုံးကာ အရှင်မဟာကဿပ ပြုသည်ဟုလည်းကောင်း အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလာန်, အရှင်မဟာကောဋ္ဌိလ ပြုသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ထေရဝါဒ၌ အဆန်းအသစ်ဖြစ်သော ဒေဝရှရ်မာ, ကတျာယနီပုတြ, ပုရဏဝသု-မိတ္တဟူသော ကျမ်းပြုအမည်များကို ဖြည့်စွက်၍လည်းကောင်း သမ္မတ္ထိဝါဒီ အဘိဓမ္မာကို ဆိုခြင်းဖြစ်ပေရာ၏။

ဤအချက်ကိုရည်ရွယ်၍ ဒီပဝံသအခန်း ၅၊ ဂါထာနံပါတ် ၃၉- ၌-

ပုဗ္ဗဂ်မာ ဘိန္နဝါဒါ၊ မဟာ သင်္ဃိတိ ကာရကာ၊
တေသံ စ အနုကာရေန၊ ဘိန္နဝါဒါ ဗဟူအဟုံ။

မြန်မာပြန်

အယူအဆကွဲပြားသော မဟာသင်္ဃိတိ ဂိုဏ်းသားတို့သည် (အနက်အဓိပ္ပာယ် အယူအဆ ကွဲပြားရာ၌) ရှေသွားဖြစ်ကြကုန်၏၊ အခြားများစွာသော ဂိုဏ်းကွဲ တို့သည်လည်း ထိုမဟာသင်္ဃိတိ ဂိုဏ်းသားတို့ကို အတုလိုက်သောအားဖြင့် အယူ ကွဲပြား ခြားနားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကြလေကုန်ပြီ ဟူ၍ ဆိုထားလေသည်၊

ထို့ကြောင့် အဆိုပါသမ္မတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်း အဘိမ္မာကို ဗုဒ္ဓမဟာသလို ထေရဝါဒ အဘိဓမ္မာကိုလည်း ဘုရားဟော မဟုတ်ဟု ဆိုခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပျက်ယွင်းဖောက်ပြန် သောအဆိုသာဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ရတနာဃရ (စတုတ္ထ) သတ္တာဟနှင့်စပ်၍ စိစစ်ချက်

၄၀။ စုဒိတက သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်များ၏ သောဓနာချက် အချုပ်မှာ—

(၁) မဟာဝဂ္ဂဝိနည်းပါဠိတော်၌ သတ္တာဟ ၅-ခုသာ ပါပါလျက် အာဘိ-ဓမ္မာဝ်ကို ဘုရားဟော လုပ်ချင်သောကြောင့် စတုတ္ထ (ရတနာဃရ) သတ္တာဟနှင့်တကွ သတ္တာဟ ၇-ခုကို ဗုဒ္ဓဃောသ ခွဲထုတ်ရေးသားသည်၊ ပါဠိနှင့် အဋ္ဌကထာ ၂-ရပ်တွင် ဘယ်သင်းကို အလေးအနက် ထားထိုက်ပါသလဲ—

(၂) ဗုဒ္ဓသည် (က) ရေမီးအစုံတန်ခိုးပြတော်မူပြီးနောက် (ခ) ၂-လုမ်း ၃-ဖဝါးဖြင့် (ဂ)မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်ရှိ (ဃ)တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ အဘိဓမ္မာတရား ဟောတော်မူရန် ကြွတော်မူခြင်း (င) နိမ့်မိုရ်ပွင့်ကို ဖန်ဆင်းခြင်း (စ) မြေဂက်ကျွန်းသို့ဆုံးခံကြွတော်မူခြင်း (ဆ) အနဝတတ်အိုင်၌ နေ့သန့်တော်မူခြင်း ဤအချက်မျှားသည် ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်ဆန်နေသည်။

(၃) ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် အသင် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ သွား၍ ပြဿနာမေးမြန်းခြင်း ဇာတ်လမ်းကိုယူ၍ အဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟော လုပ်ရန် ဇာတ်လမ်းအသစ်ထွင်သည်ဟု ဖြစ်လေသည်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန ဆိုသူတို့၏စကား၌ ဝိနည်းပါဋိ၌ သတ္တာဟ ၅-ခုသာ ပါသည်ဟု ဆိုသည်၊ အမှန်က ပါဋိတော်၌ ၄-ခုသာ ရှိသည်၊ အသင် တာဝတိံသာသို့ သွားသည်ဆိုရာ၌ တာဝတိံသာမဟုတ် တုသိတာဖြစ်သည်၊ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘုရားသာသနာတော်ကို ဖျက်လိုစေမှန်နေကြပြီး မိမိတို့၏ စကားကိုပင် မှန်အောင်မဆိုနိုင်ပဲ ဖြစ်နေကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

၄၁။ ရှေးဦးစွာ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသအပေါ် စုဒိတကတို့ အပြစ်ပုံ၍ချခြင်းကို ရှင်းလင်းလိုပေသည်၊ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလကပင် ဘုရားစကား တော်ကို ဖွင့်ဆိုသည့် ပါဋိတော်အဖွင့်(၀၂) အဋ္ဌကထာများ ရှိခဲ့သည်၊ ရှင်မဟာ-ဗုဒ္ဓဃောသသည် သာသနာနှစ် ၉၀၀-မှ ၁၀၀၀-အတွင်း၌သာ ပေါ်ထွန်းလာသူ ဖြစ်သည်၊ ထိုရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မပေါ်ခင်က ဘာအဋ္ဌကထာမျှ မရှိသည် မဟုတ်၊ အဋ္ဌကထာကျမ်းကြီးတွေ ရှိခဲ့သည်၊ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်ပြီးချိန်မှ စ၍ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ပေါ်ချိန်အထိ ကြားကာလ နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀-ခရီး အတွင်းမှာ ရှိခဲ့သော အဋ္ဌကထာကြီးတို့ကား မဟာအဋ္ဌကထာ (မူလ အဋ္ဌ-ကထာ), မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာ, ကုရုန္ဒီအဋ္ဌကထာ, အန္ဓကအဋ္ဌကထာ, သင်္ခေပ-အဋ္ဌကထာ, သီဟဠအဋ္ဌကထာ (ပေါရာဏအဋ္ဌကထာ)တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုအဋ္ဌကထာကြီးတို့သည် ဗုဒ္ဓမျက်မှောက် သာဝကကြီးများ ဖြစ်သော ရှင်မဟာကဿပ ရှင်အာနန္ဒာစသော မထေရ်အဆက်ဆက် ဆရာစဉ်ဆက် အမြွတ်တန်း သိမ်းပိုက်လာခဲ့သော အနက်အဓိပ္ပာယ် သဘောသဘာဝ အဆုံး အဖြတ် ဖြစ်ရပ်မှတ်တမ်းများကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းလာခဲ့သော ဌေတံတင်းကြီး များပမာ ဖြစ်ကြသည်၊ သဒ္ဓမ္မသမ္မောသသုတ်လာ ဒေသနာတော်အရ 'အက္ခရာ တလုံး ဘုရားတဆူ' အနေဖြင့် အလေးဂရုပြုကာ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ထိန်းသိမ်း လာကြသော ကျမ်းမဟာကြီးများ ဖြစ်ကြသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ခက်၏ ကျယ်ဝန်း၏။

ထို့ကြောင့် ကျမ်းပြုအာဇာနည်ဖြစ်သော ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ပေါ်လာသောအခါ ဘုရားရှင် လွန်တော်မူပြီးနောက် အနှစ်တထောင်ခန့် ကာလမ်းနေပြီးသော ရဟန်းရှင်လူတို့၏ ပညာ သတိ သမာဓိတို့နှင့် သင့်လျော်အောင် ရှေးအဋ္ဌကထာကြီးများကို ပေါင်းရုံး၍ ထိုအဋ္ဌကထာကြီးများ၏ အဆိုအမိန့်ကို မတိမ်းမယိမ်းစေပဲ အကျဉ်းချုံး၍ အဋ္ဌကထာသစ်များကို ပြုစုသူသာဖြစ်သည်၊ သင်္ဂဟကာရက (အတိုချုပ်သူ)သာ ဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ ရေးသားရာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသိတာ ဘုရားဟောဖြစ်သော ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားသဖြင့် သူ၏အဋ္ဌကထာများသည် ပိုး၍ခေတ်စားလာ့ပြီး အများသုံး ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃော့သသည် အဋ္ဌကထာသစ်များ၌ သူသဘော သူထင်မြင်ချက်ကို ရေးလိုသောအခါ အတိအလင်းပင် ရှိုးသားစွာဝန်ခံ၍ ရေးတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်၊ မလိမ့်တပတ်ဖြင့် ဟိုကသည်က ပုံတူကူးချတတ်သော သူမျိုးမဟုတ်ကြောင်းကို ပါဠိစာပေနှင့် ရင်းနှီး၍ ပါဠိအဋ္ဌကထာကို မပြတ် လေ့လာကြည့်ရှု သုံးသပ် ချပို့နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဘက်မလိုက် သုတေသီများ အသိပင် ဖြစ်ပေသည်။

အကယ်၍ သူသဘောနှင့်သူ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံရေးသားပါမူ ထိုစဉ်အခါက သာသနာတော်စောင့် ဖြစ်တော်မူကြသော ထေရဝံသ ပဒီပဆရာထေရ်မြတ်ကြီးတို့သည် လက်ပိုက်ကြည့်နေတော်မူကြမည်မဟုတ်ပေ၊ မုချစင်စစ် ဖျက်ပယ်ရုပ်သိမ်းခဲ့မည်မှာ ဧကန်ဖြစ်သည်၊ ယခုခေတ်လို ပိဋကစာရင်းဝင် ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်များကို ပျက်တီပျက်ချော် ကရော်ကမည် လိမ်လည်လှည့်စား ရေးသားဝံ့မည့်ခေတ်အခါလည်း မဟုတ်၊ သဒ္ဓါ ပညာအပြည့်အဝရှိသော ခေတ်အခါဖြစ်၍ယုတ်ညံ့သော စိတ်နေစိတ်ထား ရှိသူများ ခိုနားကျက်စားနိုင်ဖွယ် မရှိပေ၊ ထို့ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ နောက်လိုက်သာဝကတို့သည် ခဲပစ်သော သူကို သာ ရှေးရှုအာရုံစိုက်၍ ထောက်လာသော ခဲကို အမှုမထားသော ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ မကျင့်မူ၍ မိမိထံမှောက် ထောက်လာသော ခဲကိုသာ မာန်ဖီကိုက်ခဲမဲ၍နေသော ကောလေယျကကဲ့သို့ ကျင့်နေကြပေသည်။

၄၂။ (ခ) ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂပါဠိတော် ဥဒါန်းပါဠိတော်တို့၌ (၅-မဟုတ်) သတ္တာဟ ၄-ခုသာလာသည်၊ သို့သော် အစဉ်အလာ ထေရဝါဒမူတ်သားချက် အရမှာ ၄-သတ္တာဟမကပဲ ၇-သတ္တာဟ ဖြစ်နေပေသည်၊ အမှန်စင်စစ် ၇-သတ္တာဟ ဖြစ်လျက် ပါဠိတော်၌ အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်သို့ အဘယ်ပုံ ၃-သတ္တာဟ ပျောက်၍နေဘိသနည်း၊ ဤကား မေးစရာ, မေးသင့်မေးထိုက်သော မေးခွန်းပင်ဖြစ်သည်၊ ထိုမေးခွန်း၏ အဖြေကား -

"အထ ခေါ် ဘဂဝါ သတ္ထာဟာသာ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတ္တာ" ထိုစဉ်အခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ၇-ရက်လွန်လတ်သော် ထိုအရဟာတ္တဖိုလ် သမာဓိမှ ထတော်မူပြီး၍—

"ဗောဓိရုက္ခမူလာ ယေန အဇပါလ နိဂ္ရောဓော၊ တေနုပသင်္ကမိ" ဗောဓိပင် အနီးမှ ထွက်ကြွတော်မူ၍ အဇပါလညောင်ပင်သို့ ချဉ်းကပ်တော်မူလေသည်။

ဤစကားရပ်၌ ဝုဋ္ဌဟိတ္တာ ဥပသင်္ကမိ-ထပြီး ချဉ်းကပ်တော်မူ ဟူသော စကားကို စဉ်းစားသော် "ဘုတ္တာ သယတိ၊ စာပြီးအိပ်တာပဲ" ဟု လောက ဆိုရိုးစကားတွင် စားပြီးပြီးချင်း တဆက်တည်းအိပ်သည်ဟု မဆိုလို၊ စားပြီးလျှင် ပါးစပ်, လက်, ပုဂံခွက်ယောက် ဆေးသေးသည်၊ ကိုယ်လက်သုတ်သင် ရေအိမ် ဝင်သေးသည်၊ ကွမ်း ဆေး စားသုံး မှီဝဲသေးသည်၊ ပြီးနောက် (အခြားကိစ္စ မဆောင်ရွက်တော့ပဲ) အိပ်ယာသို့ တန်းဝင်တော့သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်သည်၊ ဤဥစ္စာလည်း ထိုသတ္တာဟ လွန်လတ်သော် (အခြား ဘယ်အရပ်သို့မှ မကြွမူ၍ အဇပါလ ညောင်ပင်သို့ ချဉ်းကပ်တော်မူလေသည်၊ အဇပါလ ညောင်ပင်သို့ မကြွမီ ဗောဓိပင်အနီး၌ နောက်ထပ် ၃-သတ္တာဟ ဆက်၍ နေတော်မူသည်) ဤလက်သဲကွင်းအတွင်း၌ ရှိသော စကား ၂-ရပ်သည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် မပါသော်လည်း မနှိုင်-ရကောင်းသော အနက်အဓိပ္ပာယ် (ပဋိက္ခေပတ္ထ, အနုညာတတ္ထ) ဖြစ်သည်၊ ပါဠိဝေါဟာရတွင် တားမြစ်အပ်သော ပဋိက္ခေပတ္ထ, ရသင့်သဖြင့် ယူနိုင်သော အနုညာတတ္ထ ၂-မျိုးရှိရာ ဤနေရာတွင် ဗောဓိပင်မှ အခြားအရပ်သို့ သွားခြင်းသည် ပဋိက္ခေပတ္ထ, ဤဗောဓိပင်အောက်မှပင် နောက် ရက်ပေါင်း ၂၁-ရက် ဆက်၍ နေခြင်းသည် အနုညာတတ္ထ ဖြစ်သည်။

ထိုကြောင့်—

(၁) မမှီတ်သော မျက်လုံးတို့ဖြင့် သမ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရတော်မူရာ မာရ်၌ ၅-ပါးကို အောင်တော်မူရာ ပလ္လင် (နေရာ) ကို စူးစိုက်စွာ ကြည့်လျက် ရက်သတ္တ တပတ်ကြာမျှ နေတော်မူသည်။

(၂) ပလ္လင်နှင့် ရပ်နေရာ ၂-ခုအကြား ဖလသမာပတ်အကြား ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ် စေစားရင်း စင်္ကြံကြွလျက် ရက်သတ္တ တပတ်ကြာမျှ နေတော်မူသည်။

(၃) နတ်တို့ ဖန်ဆင်းအပ်သော ရတနာဧကအိမ်၊ (တနည်း) ဆာဘီစမွာ အဋ္ဌကထာအလို တရားရတနာများ သုံးသပ်ရာဖြစ်သော နေရာ၌ အနန္တနယသမန္တ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရင်း ရက်သတ္တ

တပတ်ကြာ နေတော်မူသည်၊ ဤသို့ ၃-သတ္တာဟကို နောက်ထပ် ဆက်၍ ကုန်စေတော်မူပြန်သည်။

ဤတွင် ၁-ကို အနိမိသသတ္တာဟ, ၂-ကို စက််မသတ္တာဟ, ၃-ကို ရတနာ်ဃရသတ္တာဟဟု ခေါ်သည်၊ ယင်း သတ္တာဟအသီးသီးကုန်လွန်စေရာဌာနတို့၌ စေတီအသီးအသီး တည်ခဲ့ကြသည်၊(ဤနေရာ အသီးအသီးသည် အဋ္ဌကထာဆရာများလက်ထက်က အမှန်တကယ်ရှိခဲ့သော စေတီများ ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည် ဟု အိန်းဂျေသောမတ်စ် ရေးသားသော The Life of Buddha ခေါ် စာအုပ်နှာ ၈၅-၌ ဖော်ပြထားသည်။)

ယင်းသို့ဆိုလျှင် ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာ ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိ၊ မရှိသောကြောင့် ပါဠိနှင့် အဋ္ဌကထာ ဘယ်သင်းက ပမာဏပြုလောက်သည် ဟူသော ပြဿနာ မပေါ်တော့ချေ။

၎၃။ (၂) က/ရေမီးအစုံ တန်ခိုးပြခြင်း၊
ဂ/နီမ္မိတရုပ်ကို ဖန်ဆင်းခြင်း၊
စ/မြောက်ကျွန်းသို့ ဆွမ်းခံကြွတော်မူခြင်း –

ဤအချက် ၃-ချက်မှာ သာသနာတော်၏ အပြင်ဘက်၌ပင် ရှိနိုင်သော လောကီအဘိညာဉ်၏ ကိစ္စများဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓလောင်းလျာ မဖွားမီနှင့် ဖွားပြီး သူငယ်ဘဝ၌ နန်းတော်တွင်းသို့ ရုံခါရုံခါ ကြွလာလေ့ရှိသော ကာဠဒေဝီ ရသေ့ကြီးသည် နတ်ပြည်၌ နေ့သန့်နေစဉ် နတ်တို့ရှင်မြူးသော အခြင်းအရာကို ကြည့်၍ စဉ်းစားရာမှ လူ့ပြည်တွင် သုဒ္ဓါဒနဘုရင်၏ နန်းတော်၌ ဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်တော်မူသည်ကို သိမြင်ရ၍ ကြွလာကြောင်း ကျမ်းဂန်စာဆိုရှိသည်၊ သာသနာတော်တွင်း၌ကား လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်နှင့် တဲ့ယှဉ်လျက်ရှိသဖြင့် ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ် (တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်းနိုင်သော သတ္တိ)သည် လွန်စွာမြင့်မား အစွမ်းသတ္တိများမည် ကေန်ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အဖို့ကား အလွန် လျင်မြန်စွာ စျာန်ဝင်စားနိုင်ခြင်း, စျာန်မှ ထမြောက်တော်မူနိုင်ခြင်း တည်းဟူသော ခဏပုနိသန္တိဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် သာလွန်၍ စွမ်းဆောင်တော်မူနိုင်မည်မှာ ဆိုဖွယ်မရှိ ဖြစ်၏၊ သို့သော် သာသနာတော်ကို မယုံကြည် မကြည်ညိုသောသူအဖို့ ပြော၍ ယုံနိုင်မည်မဟုတ်ရကား ဤ၌ အကျယ်ဆိုဖွယ် မလိုတော့ပြီ။

၎၄။ (၂) ခ/၂-လှမ်း ၃-ဘဝါးဟူသောစကားမှာ အကယ်တိတိ လူတို့ခြေဖြင့် လှမ်းကြွသွားသကဲ့သို့ တလှမ်းစီ ကြွသွားတော်မူခြင်းကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊လူ့ပြည်သာဝတ္ထိမြို့မှ ကြွသွားတော်မူပြီးနောက် မြင်းမိုရ်တောင်အလယ်

စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်တွင် တထောက် နားဟန်ပြတော်မူကာ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ ထင်ရှားစွာ ပေါ်တော်မူလာခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်၊ လူတို့ ခြေဖြင့် သွားခြင်းကဲ့သို့ စကားတန်ဆာ ဥပစာသဘော ပြောဆိုခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်၊ ဥပစာစကားကို မုချစကားမှတ်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓစာပေလေ့လာရန် မထိုက်သော ဉာဏ်မဲ့မျိုးဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်သည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌကိုဏ်းသားတို့သည် သူတို့ ကြေငြာထားသည့်အတိုင်း စ-သ-ဃ-ဇ-က ဟူသော ပသာဒရုပ်ငါးပါးကိုသာ အရှိတရား အခြေခံတရားအဖြစ် တရားသေ ကိုင်ထားကြသော ရုပ်ဝါဒီများဖြစ်ကြ၍ ရိုးရိုးလူတို့ မလုပ်နိုင်သော တန်ခိုး အာဘိညာဉ်အရာမှန်သမျှ မယုံနိုင်ကြ၍ တာဝတိံသာ အာဘိဓမ္မာတို့ကို ဒဏ္ဍာရီဟု စွပ်စွဲကြခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ စပျစ်သီး ချဉ်သည်ဟူသော အပြောမျိုးပင် ဖြစ်လေသည်။

၄၅။ (၂) ဂ/ဃ မြင်းမိုရ်တောင်ကိုလူတို့မျက်စိဖြင့် မြင်ကောင်းသည်မဟုတ်, မှန်ပြောင်းဖြင့်ပင် မြင်နိုင်ကောင်းသော အရာမဟုတ်ပေ၊ ဂြိုဟ်တု ဒုန်းပုံ၊ ကမ္ဘာယာဉ်တို့ကောင်းကင်အနှံ့သွားနေသည်ဟုဆိုသော်လည်း မြင်းမိုရ်တောင်၏ ခါးလယ်လောက်မျှ ရောက်နိုင်ဖွယ်မရှိပေ၊ လဗိုမာန်သို့ လူသားများ သွားရောက် ခြေချနိုင်ပြီဟု ဆိုခြင်းသည် ဗုဒ္ဓစာပေအမြင်အရ မဆန်းပေ၊ ဈာန်အာဘိညာဉ် တန်ခိုးရရှိသောသူများသည် လ-နေများကို လက်ဖြင့် ကိုင်တွယ်သုံးသပ်နိုင်သည်ဟု ထေရဝါဒ ကျမ်းစာများက ဆိုသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်၊ မန္ဒာတုမင်းကြီးသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ သိကြားမင်း ၃၂-ဆက်လဲသည့်တိုင်အောင် နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားခဲ့သည်ဟု ဆို၏၊ မဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်၊ နတ်ပြည် ၆-ထပ်တွင် စတုမဟာရာဇ်နှင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည် ၂-ထပ်သည် မြေကိုမှီ၍ တည်နေသော ဘုမ္မဋ္ဌက နတ်ပြည်ဖြစ်သည်၊ကြွင်းနတ်ပြည် ၄-ထပ်သည် ဟာလာဟင်းလင်း ကောင်းကင်ပြင်တွင် တည်နေသော အာကာသဋ္ဌက နတ်ပြည်ဖြစ်သည်ဟု ထေရဝါဒကျမ်းစာများက ဆို၏၊ အကန်းကိုမြင်အောင် မပြနိုင်သကဲ့သို့ ဈာန်ကိုမယုံသောသူမျိုးအား ယုံအောင်မပြောနိုင်၊ လက်တွေ့လည်း မပြနိုင်၊ မပြနိုင်သောကြောင့် မယုံစတမ်းဆိုလျှင် သတ္တဝါအသီးသီး၌ အထင်အရှား ရှိကြသော Spinit, Cognizance, Consciousness စသည်ဖြင့် ခေါ်နေကြသောစိတ် Intellisence, Insight စသော ပညာဉာဏ်၏ အဆင့်အတန်း အရည်အချင်းများကို ဓာတ်ပုံရိုက်၍ မပြနိုင်၊ မျက်စိ, နား, နှာ, လျှာ, ကိုယ်တို့ဖြင့်လည်း စမ်းသပ်မတွေ့နိုင်သောကြောင့် မယုံနိုင်ဟုဆိုကြမည်လော၊ မြင်းမိုရ်တောင်နှင့်စပ်၍ ပါဠိကျမ်းဂန်များ၌ အမြင့်ယူဇနာမည်မျှ မြေအောက်တွင် မြုပ်နေသော အတိုင်းအဆမည်မျှ-ဟု အတိအကျဆိုသော်လည်း ပြောင်း

လဲတတ်သော သဘာဝအရ ထိုအတိုင်းအတာမျှးသည် ထိုအတိုင်း အမြဲတည်ရှိကြမည်မဟုတ်၊ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး၏ပတ်ဝန်းကျင်တွင်ရှိယုဂန္ဓရစသောတောင်ကြီး ၇-လုံးနှင့် တောင်တို့၏ အကြားအကြားတွင် အလွန်အေးမြသော သီဒန္တရသမုဒ္ဒရာမျှး ရှိကြောင်းဆိုသည်၊ ဤကိစ္စမျှိုးဌ် စာဆိုနှင့်လက်တွေ့သည် အခါခပ်သိမ်း ကိုက်ညီသည် မဟုတ်၊ မြင်းမိုရ်တောင်သည် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းတည်ရာအရပ် မဖြစ်နိုင်ပါသလော၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးစအခါက ရုရှားသိပ္ပံဆရာတို့သည် အာတိတ်ဒေသ ရေခဲလွင်ပြင်ကြီးမျှး အောက်တွင် ရေခဲတောင်တန်းကြီး တခုကို တွေ့ခဲ့၏၊ မိုလိုတော့စ်-တောင်တန်းဟု အမည်ပေးခဲ့သည်ဆို၏၊ ယင်းရေခဲတောင်တန်းသည် မိုင် ၁ - ထောင်ခန့် ရှည်လျှးရှိ အချို့တောင်ထွတ်မျှးသည် ၈၁ ၁ - သောင်းကျော်မြင့်သည်၊ တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ အင်ဒီးတောင်တန်းကြီးမျှ ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းခဲ့ကြ၏၊ လက်ရှိက်မ္ဘာဌ်ပင် ယနေ့လူသားတို့ မတွေ့သေး မသိသေးသော အချက်ပေါင်း မျှးစွာရှိနေသည်၊ ယနေ့သိသမျှသည် အကုန်ပဲဟု မည်သည့်သိပ္ပံရှင်ကမျှ မပြောရဲကြသည်ကို သတိချပ်အပ်သည်။
Surface at the pole! by Commander James Calvert U.S.N.

၄၆။ ထိုကဲ့သို့ လူတို့လက်လှမ်း မမီနိုင်လောက်အောင် ဉာဏ်ရိုးရိုးဖြင့်လည်း တွေးခေါ်ရှိမရလောက်အောင် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့၏ မျက်လုံးပေါင်း ၄-၅ ဆယ်လောက်ဖြင့် ဝိုင်းကြည့်သော်လည်း မမြင်နိုင်အောင် ဆန်းကြယ်လှသော စကြဝဠာကမ္ဘာ့အစိတ်အပိုင်းမျှးမှာ အလွန်မျှးပြားကြောင်း သိပ္ပံပညာရှင်တို့ ဝန်ခံပြီးဖြစ်သည်၊ စကြဝဠာအနန္တဟူသော စကားကို ဗုဒ္ဓဝါဒီမျှးက စ၍သုံးကြ၏၊ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်စ၍ ဟောတော်မူခဲ့၏၊ ယခုအခါ သိပ္ပံပညာက ထိုအနန္တစကြဝဠာကို တွေ့ရှိကြပြီး Galaxy ခေါ် နဂါးငွေ့တန်းသည် အလင်းနှစ် ၁၅၀,၀၀၀ ကျယ်ရှိ၍ အလင်းနှစ် ၂၅, ၀၀၀ မှ ၄၀,၀၀၀ အထိဟု ထုထည်ရှိကြောင်း Aposaltic Nabulaခေါ် နက်ဗျူလာကြီးသည် အာကာသ ဟင်းလင် ပြင်ကြီးမှ အလင်းနှစ်သန်းပေါင်း ၂၂၅-သန်း တိတိ နေပတ်၍ တပတ်ပြည့်သည့်အချိန်လောက်ကမှ တပတ်ပြည့်နိုင်လောက်သည့် Milkyway မစ်လကီဝေး အမြောက်အမြားကို ခေါ်သည်ဟု ဆိုသည်၊ ဆိုခဲ့သည့် Nabula မျိုးပေါင်း သန်း ၃၀-ခန့်ပင် တွေ့မြင်ပြီးပြီဟု ဆို၏၊ အဆိုပါ နက်ဗျူလာတခုနှင့် တခု အကွာအဝေးမှာလည်း အလင်းနှစ်ပေါင်း ၂-သန်းခန့်စီ ကွာဝေးသည်ဟု အဆိုရှိသည်။

၄၇။ ယင်းသို့ အကြမ်းစားရုပ်ဝတ္ထုကို တွေ့မြင်နိုင်သော်လည်း နူးညံ့သိမ်မွေ့လှသည့် ရုပ်နုတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော နတ်ပြဟ္မာတို့ကိုကား မှန်ပြောင်းဖြင့်သော်မှ မမြင်နိုင်၊ ပကတိမျက်စိဖြင့်ကား ဆိုဖွယ်မရှိပြီ၊ နတ်ပြဟ္မာတို့ကို ထား တစ္ဆေ ပြိတ္တာ မြေဘုတ်ဘီလူးစသော သတ္တဝါတို့ကိုလည်း ပကတိလူတို့၏

မျက်စေ့ဖြင့် မမြင်ကောင်းပေ၊ အခါတပါး သီဟိုဠ်ကျွန်း ထူပါရုံစေတီတံခါး အနီး၌ မြေဘုတ်ဘီလူးကလေး ၂-ကောင်သည် အစာဆာလွန်းလှ၍ ဆုံမ်းခံကြွနေသော ရဟန်း ၁-ပါးကို "တပည့်တော်တို့ မိခင်ကို မြန်မြန်ပြန်ခဲ့ပါရန် သားကလေး ၂-ဦး အလွန်ဆာလောင်လှပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောပေးပါဘုရား"ဟု လျှောက်ရာ သင်တို့မိခင်ကို ငါဘယ်လိုမြင်ရမှာလဲဟု ရဟန်းက မေးသောအခါ ဆေးမြစ်ကလေးတခုကိုပေး၍ ဤဆေးမြစ်ဖြင့် မိခင်ကို မြင်နိုင်ပါကြောင်း လျှောက်ကြသည်၊ ရဟန်းသည် ဆေးမြစ်၏အစွမ်းဖြင့် မြေဘုတ်ဘီလူးမကြီးကို မြင်တွေ့ရ၍ အကျိုးအကြောင်း ပြောသောအခါ ဘီလူးမကြီးက ဆေးမြစ်ကို လုယူ၍ ကွယ်ပျောက်သွားသတတ်၊ ဤသို့သောအဖြစ်အပျက်မျိုးကား ဒဏ္ဍာရီမဟုတ်၊ အဟုတ်ရှိ တကယ်ရှိသော သဘောတရားမျိုး ဖြစ်ပေသည်။ (မဇ္ဈိမ ပဏ္ဏာသ စူဠသကုလုဒါယိသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ)

အာကာသဟင်းလင်းပြင်၌ သက်ရှိသတ္တဝါများ ရှိနိုင်သော အထောက်အထား

၄၈။ ဗာဂျိနီယားတက္ကသိုလ်နှင့် နေရှင်နယ် နက္ခတ်တာရာလေ့လာရေးစခန်းမှ ပညာရှင်များက သက်ရှိသတ္တဝါများတွင် တွေ့ရသော မော်လီကျူအတော်မစ်-အဲလိမင့် Atomic Elementကို အာကာသဟင်းလင်းပြင်၌ တွေ့ရှိရကြောင်း ချားလော့ဟတ်စဗီလ် ဇွန်လ ၁၅/၂၀ သတင်းတိုကလေး တွေ့ရှိလိုက်ရ၏၊ တဖန် ဘွမ်းမြို့ ဇန္နဝါရီလ ၂၀/၂၃ သတင်းအဆိုအရ အနောက်နိုင်ငံ နက္ခတ္တဗေဒ ပညာရှင်အဖွဲက ကျွန်ုပ်တို့၏ ဂဲလက်ဇီ Galaxy အပြင်ဘက်၌ ရေရှိကြောင်း ရှေးဦးဆုံး တွေ့ရှိခဲ့သည်၊ ယင်းသို့ တွေ့လိုက်ခြင်းသည် အခြားဂဲလက်စီမျိုးတွင် အသက်ဇီဝ (ဝါ) သတ္တဝါတည်ရှိနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြသည်ဟူ၍လည်း သတင်းအဖြစ် တွေ့လိုက်ရ၏၊ ထိုကြောင့် 'မြင်းမိုရ်တောင်'ဆိုသည်မှာ ယနေ့ မတွေ့ရသေးသော်လည်း တနေ့တွင် တွေ့လာနိုင်စရာအကြောင်း ရှိသည်၊ ထေရဝါဒကျမ်းစာများဖြင့် ယုံကြည်ကြမည် မဟုတ်၍ ခေတ်ပေါ် ပညာ အထောက်အထား အနည်းငယ်ကို ဖော်ပြလိုက်ရပေသည်။

၄၉။ (၂) ဆ/အနဝတတ်အိုင် ဆိုသည်မှာကား ယခုအခါ **मानसरोवर** (မာန်ဆရိုဝရ်) အမည်ဖြင့် တွေ့ရှိနားလည်နေကြပေပြီ၊ ရှေးအခါက အဋ္ဌကထာဋီကာကျမ်းဟောင်းများအဆိုနှင့် အလုံးစုံမတူညီစေကာမူ ရုပတို့ ဃာဃရာ, ဂင်္ဂာတ်ဂျမနာ, မဟီမြစ်များ၏ မြစ်ဖျား (Sourse **प्रभव**) အနေဖြင့် လည်းကောင်း. အနောက်မြောက်ဖက်ရှိ (Indus Bias) အင်ဒတ်စ ဗျာဆ

၁။ မ ဋ္ဌ ၂၊ ၁၈၇။

စသော မြစ်ဖျားခံရာ ဌာနအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထင်ထင်ရှားရှား လူသိများနေကြလေပြီ၊ ဘယ်ပညာရှင်ကမျှ အနဝတတ်အိုင်မဟုတ်ပါဟု မဆိုနိုင်သော ရှေးဟောင်းအမှတ်အသားများလည်း ရှိပြီးဖြစ်လေသည်။

(၃) တာဝတိံသာဇာတ်လမ်း ဟူသည်နှင့်စပ်၍ စိစစ်ချက်

၅၀။ စုဒိတကတို့၏ အတွေးအခေါ်အယူအဆတို့သည် အများအားဖြင့် ပြောင်းပြန်လန်နေသည်ကို တွေ့ရ၍ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက သနားကရုဏာသက်ရတော့သည်၊ တာဝတိံသာ ဇာတ်လမ်းကို သဗ္ဗတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်းမှတဆင့် ကူးပြောင်းသွားသော မဟာယာန ပညာရှင် အသင်္ဃ တာဝတိံသာမှအပြန် ယောဂါစာရဘူမိကျမ်းကို ရေးသည်ဟူသော အယူအဆသည် သီဟိုဠ်ကျန်းတိုင်အောင် ပြန့်နှံ့နေ၍ ယင်းကိုအတုယူကာ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် အဘိဓမ္မာဘုရားဟောလုပ်ရန် တာဝတိံသာ ဇာတ်လမ်းကို ဖန်တီးသည်ဟု စုဒိတက သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီတို့က ဆိုလိုဟန်ရှိ၏၊ ဤစွပ်စွဲချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အရင်းဇာစ်မြစ်ကို အနည်းငယ်လှန်ပြလို၏။

ကသို့ရတိုင်း ပက်သျဝါမြို့၌ ခရစ်နှစ် ၅-ရာစုနှစ်ဝက်လောက်တွင် ဝသုဗန္ဓု အမည်ဖြင့် ညီအစ်ကို ၃-ယောက်ရှိခဲ့သည်၊ အကြီးနှင့် အလတ် ဝသုဗန္ဓု ၁-နှင့် ၂ တို့သည် သဗ္ဗတ္ထိဝါဒီဂိုဏ်းဝင် ရဟန်းများ ဖြစ်လာကြသည်၊ နံပါတ် ၁-ဝသုဗန္ဓုသည် သုညဝါဒ (The Docrine of voic) ကို လေ့လာရာ သဘောမပေါက်နိုင်ဖြစ်နေလေသည်၊ စိတ်ညစ်၍ သူကိုယ်သူ "ဒီမျှဖျင်းညံ့ရမည်လား" ဟု အပြစ်တင်ကာ သတ်သေဖို့ပင် ကြိုးစားမိသည်၊ ထိုအခါ ပုဗ္ဗဝိဒေဟဝါ- အရှေ့ကျွန်းမှ အရှင်ပိဏ္ဍောလ ကြွလာ၍ ထေရဝါဒ တရားတော်များကို ဟောပြောသည်၊ သူသည်ကျိမျှဖြင့် ကျေနပ်မှုမရနိုင်သေးပေ၊ အလောင်းတော် မေတ္တေယျရှိရာ တုသိတာ နတ်ပြည်သို့ အဘိညာဉ်တန်ခိုးဖြင့် သွားရောက်ကာ အလောင်းတော်မေတ္တေယျထံမှ သုညဝါဒတရားကို နာခံမှတ်သားလေသည်၊ ထိုအခါ တပ်မက်မှု စွဲလမ်းမှု(သင်္ဃ) ကွက်ကင်းကွာသွားတော့သဖြင့် ထိုအခါမှစ၍ ဝသုဗန္ဓု ၁-မှ အသင်္ဃအဖြစ် အမည်ပြောင်းလဲခေါ်တွင်လာတော့သည်၊ တဖန် အသင်္ဃသည် လူတို့အား သုညဝါဒကို သဘောပေါက်အောင် ဟောပြော၍ မရနိုင်သဖြင့် အလောင်းတော်မေတ္တေယျကို ဇောင်းပန်ရာ လူ့ပြည်သို့ကြွလာပြီးလေးလတိုင်ယောဂါဝစရဘူမိကို ရွတ်ဖတ်သင်ကြားပေးခဲ့သတတ်၊ ယင်းကို အသင်္ဃက ဋီကာရေး၍ ယောဂါစာရဘူမိကျမ်းဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သတတ်။

မှတ်ချက်။ ။ပရောဖက်ဆာ H.Ul က နတ်ပြည်မှ အလောင်းတော် မေတ္တေယျမဟုတ် လူသားဆရာမေတ္တေယျ ဟု ဆိုသည်။

ဤဇာတ်လမ်းကို သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီတို့ ထင်မြင်စုပ်စဲ့သကဲ့သို့ ရှင်ဗုဒ္ဓ ဃဲသက လုံးဝအတုမခိုးသည်မှာ ထင်ရှားသည်၊ မှန်လှ၏–ဝသုဗန္ဓုညီနောင် တို့နှင့် ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသခေတ်ပြိုင်ဖြစ်သည်၊ မြောက်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းအလှမ်း ကွာလှသည်၊ ဗုဒ္ဓတပည့်သားအားလုံးအတွင်း တာဝတိံသာတွင် အဘိဓမ္မာကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောတော်မူကြောင်း ပြန်ဆိုထင်ရှားခဲ့မည်မှာ ကောန်ဖြစ်သည်။ အတုခိုးသည်ဟုပြောဆိုလျှင် နောက်မှပေါ်သော မြောက်ပိုင်းက တောင်ပိုင်း အဆိုကို ခိုးသည်ဟုသာ ဆိုနိုင်သည်၊ အကြောင်းမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒဂိုဏ်းကွဲတိုင်းတွင် (အဘိဓမ္မာ ဗုဒ္ဓဟော-မဟော)အမြင် မတူကြသော်လည်း အဘိဓမ္မာဟူသော အမည်ဖြင့် သဘောတရားတမျိုးကို သူနည်းသူဟန် ကိုယ်နှုန်း ကိုယ်ဟန်ဖြင့် အသီးသီး ထုတ်ဖော်နေကြခြင်းသည်ပင် တူညီသော ဓမ္မအမွေအနှစ်တခုကို အားလုံး ပိုင်ဆိုင်ကြကြောင်း ထင်ရှားစေသော သက်သေတခုဖြစ်ပေသည်။ အချင်းချင်း တသီးတခြား မကဲ့မပြား ဘမိများ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော ယင်းအမွေ အနှစ်ကို ကျစ်လစ်သိပ်သည်း မပျက်မကဲ့ရအောင် အစွမ်းနိုင်ဆုံး ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခဲ့သည်မှာ မူလပင်မဂိုဏ်းကြီးဖြစ်သော ထေရဝါဒဂိုဏ်းကြီးသာ လျှင်ဖြစ်ပေသည်၊ ထိုဂိုဏ်းကြီးသည် အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်းမှ တောင်ပိုင်း တောင် ပိုင်းမှ သီဟိုဠ်သို့ တရွေ့ရွေ့ပြောင်းရွှေ့သွားစေကာမူ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသတို့ခေတ် တိုင်အောင် မဟာဝိဟာရဂိုဏ်းကြီးအတွင်း တင်းတင်းရင်းရင်း ခိုင်ခိုင်မာမာ ကောင်းစွာ တည်လျက်သာ ရှိပေသတည်း။

ဝိမုတ္တိမဂ္ဂနှင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ စိစစ်ချက်

၅၁။ အဘိဓမ္မာကို ဗုဒ္ဓဘာသိတ(ဘုရားဟော)မဟုတ်ဟု ဆိုလိုရာကနေ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တပည့် စုဒိတက သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီတို့သည် အဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟောဖြစ်ကြောင်း ရေးသူ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသကိုပါ စာသူခိုးဟု စွပ်စဲ့လို သောကြောင့်–

> "ဤသို့ဆိုလျှင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သည် ဝိမုတ္တိမဂ်ကို မှီငြမ်းပြု နည်းယူရမည်မှာ သေ ချာလှသည်"—

ဟု အထောက်အထားမရှိပဲ ထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်း (အသားလွတ်၊ အခြေ အမြစ်မရှိ စွပ်စဲ့ခြင်း ပြုခဲ့ကြလေသည်၊ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ အပေါ်၌ အမြဲတစေ အဆိုးမြင်ဝါဒဖြင့် ကျည့်လေ့ရှိသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဩဝါဒခံ ဦးဥဇ္ဇောတိကနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန (ပဉ္ဉာနိကာယသုတေသီအဖွဲ့) ဆိုသူတို့ သည် ဖေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ ကျောက်စာတိုင်ကြီးတခုကို အခိုင်အမာ စိုက်ထူထားပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး ပျက်စီးဆုပျက်စီး ကြောင်းစကားရပ်များကို အာဃာတအရှား ရေးထိုးထားခဲ့ကြသည်၊ယင်းကျောက်

စာတိုင်၏ တောင်ဘက်မျက်နှာတွင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းဆိုသည်မှာ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂကျမ်းကို ဘာသာပြန်ထားလေဟန်— ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသအား အောက်ပါအတိုင်း သိက္ခာချ၍ မှားယွင်းစွာ အတိအလင်း ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း မှတ်တမ်းတင်ထားကြလေသည်။

"သီဟိုဠ်ရောက်လျှင် ဗုဒ္ဓဃောသသည် ဇေတဝနဝါသီဂိုဏ်းသို့ပထမရောက်သွား၏၊ ပိဋကတ်မှာ မဟာဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်းဌိသာ သီဟဠအက္ခရာနှင့် ထိန်းထားလေရာ မဟာဝိဟာရဝါသီသို့ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ချဉ်းကပ်ရလေသည်၊ သူ၏ ပင်ကိုယ်အရည်အချင်းကိုပြလို၍ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂအား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဟူ၍ ပြန်ဆိုရေးသား တင်ပြလိုက်ရ၏၊ ဤသည်တွင်မှ မဟာဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်းမှ လက်ခံလေသည်"။

သူတို့ဆိုသလို ဟုတ် မဟုတ် စိစစ်ကြဦးအံ့—

၅၂။ ဂလ်တယ်ဒ်ဒီသာဂမသိရိရတနဇောတိမထေရ်နှင့် တရလ္လိယဒ္ဒသိရိပါလမထေရ်တို့ ၁၉၆၃-ဌ် ကြီးကြပ်ပုံနှိပ်သော ပါဠိဘာသာရေး ဝိမုတ္တိမဂ္ဂကျမ်းသည် စာမျက်နှာ ၄၁-မျက်နှာရှိသည်၊ သီဟိုဠ်သား သောမနှင့် ခေမိန္ဒတို့ တရုတ်ဘာသာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုသော ဝိမုတ္တိမဂ္ဂကျမ်းသည်ကား ၃၆၂-မျက်နှာရှိသည်၊ မစ္စတာဘာပတ်၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်မူလည်း ရှိသည်၊သို့ရာတွင် ယင်းဘာသာပြန်သည် သောမနှင့် ခေမိန္ဒတို့၏ ဘာသာပြန်လောက် မပြည့်စုံ၊ ပါဠိမူနှင့် တရုတ်မူတို့သည် အခန်းခွဲပုံချင်းတူသယောင်ရှိသော်လည်း တရုတ်မူအင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်၌ ပါရှိသောအကြောင်းအရာများစွာသည် ပါဠိမူ၌ ပျောက်ကွယ်နေ၏၊ သို့သော် အကယ်ပင်ပြည့်စုံစွာ ပါရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မဟာဝိဟာရဝါသီတို့၏ ဝါဒဟုမဆိုနိုင်ပေ၊ အကြောင်းမူကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋ္ဌကာက အာဘယဂိရိဝါသီတို့၏ ဝါဒဟု ပြည့်စုံအပ်သောအချက် တော်တော်များများကို အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်း၌ ပယ်ထားသည်ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့်ပေတည်း။

၅၃။ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းကို ရေးသောအခါ "မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝံသဇဿ ဘဒန္တသံဃပါလဿ အဇ္ဈေသနံ ဂဟေတ္ဝာ" မဟာဝိဟာရဝါသီရဟန်းတို့၏ အနွယ်၌ဖြစ်သော အရှင်သံဃပါလ၏ တိုက်တွန်းခြင်းကို ယူ၍ ပြုသည်ဟူ၍လည်းကောင်း မိမိကိုယ်ကို ရည်ညွှန်းကာ "မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ထေရာနံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန" မဟာဝိဟာရဝါသီရဟန်းတို့အဆက်အနွယ်ကို အကွက်လည်အောင် တန်းဆာ ဆင်တတ်သော ထေရ်သည် ဤကျမ်းကိုပြုစီရင်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုခဲ့သည်နှင့်အညီ မဟာဋီဟာရဝါသီတို့နှင့် အယူမပြို မတူညီသော ကျမ်းတကျမ်းကိုမှီး၍ နည်းခံ၍ ဒေတုယူ၍ (ဝါ)ခိုး၍ရေးသားခဲ့လိမ့်မည်လောဟုတွေးမှ မတွေးကောင်းသောကိစ္စဖြစ်သည်

ယင်းကိစ္စကို စုဒိတကတို့ ကြံကြံဖန်ဖန် တွေးတော စဉ်းစားကြသည်မှာ အလွန်အံ့သြစရာကောင်းလှပေသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဘက်က ရဲရဲတောက်ခုခံနေသော ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသကို ကျဆုံးအောင် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ဆဲရေးနေကြခြင်းသာဖြစ်သည်၊ ဤအချက်ကို ကြည့်လျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသူတော်သန ဆိုသူတို့သည် သာသနာနှင့်ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကွယ်ပျောက်ရေးကို အားထုတ်နေကြသူများ ဖြစ်ကြောင်း သိသာလှသည်။

၅၄။ ပါဠိဝိမုတ္တိမဂ္ဂကျမ်းငယ်ကလေး၏ နိဒါန်းကို ပြုစုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က စာတို့ ပေစာနှင့် လူပြောသူပြော အချက်တို့ကို ဖူတည်၍ မဟာအရိဋ္ဌဥပတိဿထေရ်သည် သီဟိုဠ် ရှေးဦးသာသနာပြု အရှင်မဟိန္ဒထံမှရသော နည်းဥပဒေသတို့ကို စုစည်း၍ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂ အမည်ပေးကာ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် စီရင်ထားကြောင်း နောက်မှ ပါဠိဘာသာ ပြန်ဆိုထားကြောင်း ယင်းကို မဟာဝိဟာရဝါသီ ရဟန်းတို့ နှုတ်တက်ဆောင်ထားကြကြောင်းကို ဆိုကြ၏၊ ဤအဆို မည်မျှအထိ မှန်မည် မသိရသော်လည်း အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသတို့ အရှင်ဓမ္မပါလတို့ခေတ်၌ တွေ့ရသော အဆိုအမိန့် အယူအဆများကား တိမ်းစောင်း ဖောက်ပြန်နေသော အဘယဂိရိ-
ဝါသီတို့၏ ဝါဒများ ဖြစ်နေကြပေသည်၊ ထို့ကြောင့် မဟာဝိဟာရဝါသီတို့၏ ဆီမီးတန်ဆောင်ဖြစ်သူ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် အကြောင်းအချက် ပြတ်ပြတ် ထင်ထင် ပေါ်လွင်အောင်ပြကာ ပယ်ခဲ့ရလေသည်၊သိကြားဝှက် ဇာတ်လမ်းသည် ပါးစပ်ရာဇဝင်မျှသာ ဖြစ်၍ ဂန္ဆဝင်မြောက် ခုံတည်လောက်သော ကိစ္စမဟုတ်ရကား စကားလုပ်၍ ပြောဆိုဖြေရှင်းနေဖွယ်မလို၊ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂကို နည်းမမှီ အတုမခိုး ထေရဝါဒအရိုးအစဉ်ကိုသာ တင်ပြထားသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းပြုသူ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏ ရိုးသားဖွံ့စင် ကြည်လင်သော ဉာဏ်အစွမ်းကြောင့် ဝိမုတ္တိလမ်း, ဝိသုဒ္ဓိစခန်းကို ဖြောင့်တန်းအောင် ပို့ဆောင်လျက်သာ ရှိပေသတည်း။

အဘိဓမ္မဿသင်္ဂဟကျမ်းနှင့် စပ်၍စိစစ်ချက်

"အမုန်မှာလည်း သင်္ဂြိဟ်နှင့်နတ်မို့ သံဃာမှာ တစောင်းစေးနှင့်မျက်ချေးသာဖြစ်၏"(သခင်မြတ်ဆိုင်၏ လူဓသလူဖြဂ်ပြဿနာ နှာ-၁၄၂)

"မင့်သင်္ဂြိဟ်ဆိုတာက ခပ်ရှင်းရှင်းပြောရယင် သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အမှန်မြင်အမှန်သိဖို့ကိစ္စဖြစ်တဲ့ ဦးစီးဓာရုးကိုတောင် မျက်ခြေပြတ်နိုင်တဲ့ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်တရုးတွေဖြစ်လာနိုင်တယ်" (လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ·၁၄၇)

"ဒို့လူတွေကို အဲဒီကံနိမိတ်,ကမ္မနိဒ်တ်,ဂတိနိမိတ်ဆိုတဲ့ အဲဒီသင်္ဂြိဟ်ဘုံပိုင်းကဟာနဲ့ အလှည့်အပတ် အလိမ်ခံနေရတာ ကြာပကောကွာ၊ အဲဒီနိမိတ်တွေ ငါ

အလကား ပြောတာမဟုတ်ပါဘူးကွာ၊ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းစလုံးထဲမှာ ရှာချင်တိုင်းရှာပါ၊ ဘယ်နေရာမှ ပါတာမဟုတ်ဖူး”(လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ နှာ-၁၄၆။)

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များ ဤရုံးတော်သို့ တင်ပြထားသော သက်သေခံ စာအုပ်စာတမ်း အများထဲက သခင်မြတ်ဆိုင်၏ လူသေလူဖြစ် ပြဿနာတအုပ်ထဲမှာပင် သင်္ဂြိဟ်ဆရာကို လက်ညှိုးထိုး၍ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို မတော်မတရား သရော်စော်ကားထားချက် အတော်များများပါသည်၊ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို သိက္ခာချလို၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါကို ရွေတမ်းတင် ‘ဗန်းပြ’ မဟုတ် တရုတ် အပုပ်ချလိုက်ပုံ နမူနာမျှ ဖော်ပြလိုက်သည်။

၅၆။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကား ငယ်ပင်ငယ်သော်လည်း တကယ်ထိရောက်, အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းလုံးကို သိမ်းကျုံး၍ နှောက်နှိုင်လောက်အောင် ဂုဏ်မြောက်သော ကျမ်းကလေးဖြစ်သည်။

“The Abhidhammatthasanghaha is the most authoritative of theses there texts. In this short manual, the Abhidhamma doctrine of the Mahavihara sect is very clevery condensed the book may be said to represent the highest peak of the doctrinal development of Abhidhamma”.
Encyclopaed 1A of Buddhism Buddhism Fascicule; A-ACA pp. 79-80

မြန်မာ

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကလေးသည် အနုရုဒ္ဓါရေး သင်္ဂဟ,ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ, နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ၃ ကျမ်းတွင် အခိုင်မာဆုံး ကျမ်းဖြစ်သည်၊ ဤ လက်စဲ့ကျမ်းငယ်ကလေးတွင် မဟာဝိဟာရ နိကာယကြီး၏ အဘိဓမ္မာသဘောတရားများကို အလွန် ကျင်လည်နိုင်နင်းစွာ သပ်သွင်း ဖြည့်သိပ်၍ ထားသည်၊ ဤစာအုပ်ကလေးကို အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၏ ဓမ္မရေးရာ အမြင့်ဆုံးအဆင့်အထိ တင်ပြနိုင်သော စာအုပ်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

(ဗုဒ္ဓဓမ္မစွယ်စုံကျမ်း အတွဲ၊ အေ-အစ၊ နှာ-၇၉-၈၀)

‘It is interesting to note what he says in the Namarupaparicheda, that he composed the work according to the commentaries of the Mahavihara”.

နာမရူပပရိစ္ဆေဒကျမ်း၌ မဟာဝိဟာရနိကာယမှ အဋ္ဌကထာများနှင့် အညီ ဤကျမ်းကို သူ့ဧရင်ကြောင်း ဆိုထားသည်ကို မှတ်ဖို့ကောင်းသည်၊ Pali-Literature of Ceylon (သီဟိုဠ်ပါဠိစာပေများ) စာအုပ်၌ ဒေါက်တာ မာလာလာဆေကရ·က ဆိုသည်၊ အချုပ်ပြောရလျှင် သင်္ဂဟကျမ်းကလေးသည် အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို ကိုယ်စားပြုသည်၊ မဟာဝိဟာရနိကာယ(ထေရဝါဒဂိုဏ်း)

ကြီးမှူ အဋ္ဌကထာဋီကာကြီးများကို မှီ၍ ရေးသည်၊ သူ၏ အတ္တနောမတိဖြင့် တလုံးတပါဒမျှ ရေးသည်မဟုတ်၊ အောက်ခြေမှ ထိပ်ဆုံးရောက်အောင် အဘိ-ဓမ္မာသဘောတရားများကို ခြုံ၍ရေးသည်ဟု ဆိုလို၏၊ ယင်းသို့ဆိုလျှင် အရှင် အနုရုဒ္ဓါကို သို့မဟုတ် သူ၏ သင်္ဂြိဟ်ကျမ်းကို ဘာမျှအပြစ်တင်နေဖွယ် သိက္ခာချ နေဖွယ် မလို၊ အဋ္ဌကထာဋီကာကြီးများ၊ယင်းတို့မှတဆင့် ပါဠိတော်ကိုသာ သတ္တိ ရှိရှိနှင့် Challenge လုပ်ဖို့ စိန်ခေါ်ဖို့သာရှိလေသည်။

သခင်မြတ်ဆိုင်က သူ၏ လူသေလူဖြစ်ပြဿနာစာအုပ် နှာ–၁၄၉၊ ၁၅၀-၌ "ဗမာအခေါ် လက်သန်းခေါ် သင်္ဂြိဟ် ၉-ပိုင်းကို ရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် အိန္ဒိယ ပြည် တောင်ပိုင်း Kancipura ကေစီပူရရှိ ဇာမ္ဗာရဋ္ဌကျောင်းတွင် သွားရောက် ပညာ လေ့လာစဉ် ရေးသည်ဟူသော အပိုဒ်သို့ရောက်လာ၏။

ဤနေရာသို့ရောက်သောအခါ ဆရာတော် (ဦးဉာဏဇဋ္ဌ) က ရပ်ခိုင်းလိုက်ပြီး "ကိုင်း-မင်း ရှင်အနုရုဒ္ဓါဟာ ဗြာဟ္မဏ ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်းမှာနေပြီး ပညာ သင်တယ်၊ ဒီသင်္ဂြိဟ် ၉-ပိုင်းကိုလဲ အဲဒီကေစီပူရမှာပဲ ရေးတယ်လို့ဆိုတာ တွေ့ ပလား"

"ကျွန်ုပ်သည် သက်ပြင်းချလိုက်၏၊ သင်္ဂြိဟ်နောက်ပိုင်းတွင် အဘယ် ကေစီဆရာတို့က အဘယ်သို့ကောက်ယူသည်၊ အဘယ် ကေစီဝါဒအရ ဘယ်သို့ ဆိုသည် စသော မှတ်ချက်များကို တွေ့ရသည်ကို ပြန်လည်စဉ်းစားမိလာ သည်၊ အိန္ဒိယပြည်တွင် မူလဗုဒ္ဓတရားတော်များမှာ ဗြာဟ္မဏ အယူတရားများ တစတစ ရောနှောလာသဖြင့် တဖြေးဖြေး ချွတ်ချော် တိမ်းပါးလာသည်တွင် သက္ကရာဇ် ၇၀၀-အေဒီမှအစပြုပြီး လုံးဝပျောက်ကွယ်ခဲ့ရသည်၊ ယခု ရှင်အနုရုဒ္ဓါ သင်္ဂြိဟ် ၉-ပိုင်းကို ရေးသော ကေစီဝါဒ ထွန်းကားရာ အချိန်ကိုကြည့်လိုက် သောအခါ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၂-ရာစုပင် ကျော်စပြုချိန် ရောက်နေပြီဖြစ်၍ မူလဗုဒ္ဓ ခေတ်နှင့် နှစ်ပေါင်း ၁၆၀၀-ကျော်မျပင် ကွာလှမ်းသောကာလ ဖြစ်ရုံမက အိန္ဒိယပြည် ကွန်ချိဝရမ်၌ ဗုဒ္ဓဝါဒီပျက် ဗြာဟ္မဏဝါဒ အကြီးအကျယ် လှုပ်မိုး ချိန်သို့ပင် ရောက်နေပြီကို တွေ့ရချေပြီ"ဟူ၍ စုဒိတကတို့က ရေးသားထား သည်။

၅၇။ ဒေါက်တာမာလာလာဆေကရ၏ သီဟိုဠ်ပါဠိစာပေ စာအုပ်-၁၇၃ ကို ကြည့်လိုက်သော့အခါ—

"Both works were written while the author was residing at Kancipura, in the Tambarattha, as he says in the colophon or nigamana of the Paramattha Winicehaya."

"နာမရူပပရိစ္ဆေဒနှင့် ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ ၂-ကျမ်းကို ကဠဥပုရ, တမ္ဗရဋ္ဌ-၌ နေထိုင်စဉ် ရေးသည်ဟု ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်း နိဂုံးတွင် ဆိုထားကြောင်း" ကိုတွေ့ရ၏၊ ကဠဥပုရဋ္ဌရေးသော သင်္ဂြိဟ် ၉-ပိုင်း မဟုတ်ခဲ့ကား၊ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယနိဂုံး-

သေဋ္ဌေ ကဠိဝရေ ရဋ္ဌေ, ကာဝေရိ နဂရေ ဝရေ။
ကုလေ သဒ္ဓါဇာတဘူတေန, ဗဟုဿုတေန ဉာဏိနာ။
အနုရုဒ္ဓေန ထေရေန အနိရုဒ္ဓယသဿိနာ၊
တမ္ဗရဋ္ဌေ ဝသန္တေန၊ နဂရေ တဋ္ဌ နာမကေ။
ပရမတ္ထံ ပကာသေန္တံ, ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယံ။
ပကရဏံ ကတံ တေန, ပရမတ္ထတ္ထ ဝေဒိနာ။

ဟူ၍ဆိုထားသည်။

မြန်မာ

"ကဠိဝရမည်သော တိုင်း၊ ကာဝေရိမည်သော မြို့၊ မြတ်သော အမျိုးကောင်း၌ ဖွားမြင်ကြီးပွားသော အနုရုဒ္ဓထေရ်သည် တမ္ဗရဋ္ဌတိုင်း တဋ္ဌမည်သောမြို့၌နေစဉ် ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်းကိုရေးသည်" အကျဉ်းအနက် ဤသို့ထွက်၏၊ ကာဝေရိ၌ သင်္ဂြိဟ်ကို ရေးခြင်းမဟုတ်၊ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကိုရေးကြောင်း ဤနိဂုံးက သက်သေ အထောက်အထား အခိုင်အမာပြလျက်ရှိသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတပည့် ၂-ဦးတို့က သင်္ဂြိဟ်ကို ကဠဥပုရ၌ရေးသတဲ့၊ မှားမှမှား ဖြစ်ပါပေ၏။

၅၈။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒကျမ်း နိဂုံး၌ ယင်းကျမ်းကို ဘယ်နေရာမှာရေးသည်ဆိုသည်ကို တိုက်ရိုက်မဆိုပဲ သွယ်ဝိုက်၍ ဤသို့ဆို၏။

မဟာမေရုနိဘံ ဂေဟံ, မဟာစေတိယဘူသိတံ။
မဟာဝိဟာရမာရဋ္ဌ–မဟာဗောဓိမဟုဿဝံ။
အလင်္ကာတုံ ပဟောန္တောလံ, စိရကာလံ တပေါဓနာ။
လင်္ကာဒီပဿ လင်္ကာရံ, ကလင်္ကာပဂတာလယံ။

မြန်မာ

မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးနှင့် တူသော မဟာစေတီဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော မဟာဗောဓိပင်တော်ကြီးသို့ တက်ရောက်ရာဖြစ်သော လင်္ကာကျွန်း၏ အဆင်တန်ဆာဖြစ်သော အပြစ်ကင်းသော သူတော်ကောင်းတို့၏ နေရာဖြစ်သော (မဟာဝိဟာရံဂေဟံ=) မဟာဝိဟာရမည်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ရဟန်းတော်များသည် စုံးစုံးတမံ ကြာရှည်လေးမြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်းငှာ စုံးနိုင်ကြပါစေ၊ ဤစကားဖြင့် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီးမှာ နေ၍ ဤစာကိုရေးခြင်းဖြင့် ငါသည် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်ကြီးကို တန်ဆာဆင်သကဲ့သို့

အခြား ရဟန်းတော်တို့သည်လည်း စာပေပို့ချခြင်း ကျမ်းစာရေးခြင်းဖြင့် ဤကျောင်းတိုက်ကြီးကို တန်ဆာဆင်နိုင်ကြပါစေဟု အာသီသပုဗ္ဗကနိုဂုံးကို အနုရုဒ္ဓါဆိုလေသည်၊ ဒေါက်တာမာလာလာဆေကရ-က သင်္ဂြိဟ်ကျမ်း ဘယ်မှာရေးသည်ဟု မဆိုခဲ့၊ သင်္ဂဟကျမ်း နိဂုံး၌—

စာရိတ္တ သောဘိတ ဝိသာလ ကုလောဒယေန၊
သဒ္ဓါဘိဝုဒ္ဓုပရိသုဒ္ဓဂုဏောဒယေန၊
နမ္ဟဝ့္ဟယေန ပဏိဓာယ ပရာနုကမ်ံ။
ယံ ပတ္ထိတံ ပကရဏံ ပရိနိဋ္ဌိတံ တံ။

မြန်မာအကျဉ်း

နမ္မမည်သော ဒါယကာသည် သူတပါးတို့ကို သနားကြင်နာမှုကို ဆောက်တည်၍ တောင်းပန်အပ်သော သင်္ဂဟကျမ်းသည် ပြီးဆုံးခဲ့ပေပြီ။

ပုညေန တေန ဝိပုလေန တုမှုလသောမံ၊
ဓညာမိဝါသ မုဒိတောဒိတ မာယုကန္တံ။
ပညာဝဒါတဂုဏ သောဘိတ လဇ္ဇီ ဘိက္ခူ။၊
မညန္တု ပုညဝိဘဝေါဒယမဂ််လာယ။

ကြီးမားသော ထိုကောင်းမှုကြောင့် ပညာဖြင့် ဖြူစင်သော ဂုဏ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်သော လဇ္ဇီရဟန်းတို့သည် ဘုန်းကံရှိသူတို့၏ တည်ရာဖြစ်၍ သီလစသည်တို့ဖြင့် အမြဲတိုးတက်နေသော မူလမသာမ ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ပုညသမ္ဘတ္တိဖြင့် တိုးတက်ခြင်း မင်္ဂလာ ဖြစ်ပါစေရန် အသက်ထက်ဆုံး (မညန္တု) အာရုံပြုကာ စောင့်ရှောက်တော် မူနိုင်ကြပါစေ။ ဤဋ္ဌီကာသည်း ရှေးနည်းအတိုင်းပင် မူလသောမ(အနုရာဓပုရိတော်၊ သီရိလင်္ကာ) ကျောင်းတိုက်မှာနေစဉ် ဤသင်္ဂဟကျမ်းကို ရေးခြင်းဖြင့် မူလသောမကျောင်းတိုက်ကြီးကို ပုညသမ္ဘတ္တိ မင်္ဂလာအကျိုးငှာ ငါစောင့်ရှောက်သလို လဇ္ဇီရဟန်းတို့သည်လည်း ငါ့နည်းတူ စောင့်ရှောက်နိုင်ကြပါစေ-ဟု အာသီသပုဗ္ဗကနိဂုံးဖြင့် (ဘယ်မှာနေ၍ ဤကျမ်းရေးသည်–ဟူသည်ကို) အရှင်အနုရုဒ္ဓါပြတော်မူခဲ့ပေသည်။

၅၉။ ဤသို့ဆိုသော် တမ္ဗရဋ္ဌတိုင်းကို တမ္ဗရဋ္ဌကျောင်းဟု သခင်မြတ်ဆိုင်တို့ ဆရာတပည့်ကဆိုခြင်းမှာ ဟုတ်မှန်ပါ၏လော၊ မမှန်ပေ။ "မင့် ရှင်အနုရုဒ္ဓါဟာ ဗြာဟ္မဏ ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်းမှာ နေပြီး ပဉ္စာသင်တယ်၊ဒီသင်္ဂြိဟ် ၉-ပိုင်းကိုလဲ အဲဒီကစိပ်ရမှာပဲ ရေးတယ်လို့ဆိုတာတွေ့ပလား" ဤသို့ ဦးဥက္ကဋ္ဌက ပြောသည့်အနေဖြင့် ရေးသားထားရာ၊ သည်အတိုင်းမှန်လျှင် ဗြာဟ္မဏ ဝါဒတွေ

သင်္ဂိုဟ်ထဲ ထည့်ရေးထားသည်ဟု ပြောလိုပြီး သင်္ဂိုဟ်ကို ပယ်လိုသောကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ထွင်လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားနေလေပြီ။

စောဋ္ဌတိုင်း ကာဝိရပဋ္ဋန-ဟု ရှေးကခေါ်ခဲ့ကြသော ကာဝေရီမြစ်အနီးမှာ တည်ရှိသောကြောင့် ကာဝေရီမြို့တွင်သော မြို့တော် ထိုမြို့တော်၏အနီး Conjeceram ကွန်ဂျီဝရမ်၌ မွေးဖွားကြီးပြင်းခဲ့သူ အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် တမွေရဋ္ဌတိုင်း Tanjore ဟု ယခု ခေါ်နေကြသော တဥ္ဇော်မြို့၌ နေစဉ် ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကိုရေးသည်၊ အိန္ဒိယမှာ ရေးသော ဤကျမ်းမှာ သင်္ဂိုဟ်မဟုတ်၊ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယသာ ဖြစ်သည်၊ ယင်း ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ၌လည်း ပြာဟွဏဝါဒမပါ၊ ဇုဒ္ဓဝါဒတွေကိုပင် 'တန်ဆောင်းစေးနှင့် မျက်ခွေးပမာ' မိမိတို့နှင့် မတွဲသောကြောင့် ပြာဟွဏဝါဒတံဆိပ် တပ်လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊သိပ်ဥဋ္ဌကျန်း မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက် မူလသောမကျောင်းတိုက်ကြီး၌ နေ၍ မဟာဝိဟာရနိကာယကြီး၏ အဋ္ဌကထာ ဋီကာမျှားနှင့် အညီ ရေးပါသည်ဆိုသော အရှင်အနုရုဒ္ဓါကို ကြံကြံဖန်ဖန် ပြာဟွဏဝါဒတော့ ထည့်သွင်းရေးသားထားသည်ဟု စွပ်စွဲခြင်းမှာ ဦးဥက္ကဋ္ဌကိုသည် ရှုပ်ဝါဒ တည်းဟူသော အရောင်ပျက် မျက်မှန်ကြောင့် အမြင်ပျက် အမြင်မှား ဖောက်ပြား ချောက်ချားနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထိုင်းပြင် ကဋ္ဌိပူရကို ကေစိပူရ အသံဖလှယ်ပြီး ကေစိဝါဒတွေဟာ ကဋ္ဌိပူရက ပြာဟွဏဝါဒဇတ္ထပဲ-ဟု ထင်မြင်ကာ သခင်မြတ်ဆိုင် သက်ပြင်းချမှုကားမှားယွင်းလှသော သက်ပြင်းချမှု ပေတည်း၊ ဓမ္မသိရိစသော ထေရ်တို့၏ ဝါဒကို ကေစိဝါဒဟု မှတ်ကြရာသည်၊ ကဋ္ဌိပူရကို ကေစိပူရဟု ဘယ်သူကမျှမခေါ်ကြောင်း ကေစိဝါဒနှင့် ကဋ္ဌိပူရ ဘယ်လိုမျှမသက်ဆိုင်ကြောင်း သခင်မြတ်ဆိုင်တို့ ပြင်ဆင်မှတ်ကြရာသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပည့်သာဝကတို့ ပယ်ထားကြသော ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်နှင့် စပ်၍ စိစစ်ချက်

၆၀။ ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ဗာလပဏ္ဍိတသုတ်၌ ဤသို့ ဟောတော်မူ၏။

ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ ဗာလံ ပဋ္ဌသမာရုဠှံ ဝါ မဇ္ဈသမာရုဠှံ ဝါ ဆမာယံ ဝါ သေမာနံ ယာနိဿ ပုဗ္ဗေ ပါပကာနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ကာယေန ဒုစ္စရိတာနိ ဝါစာယ ဒုစ္စရိတာနိ မနသာ ဒုစ္စရိတာနိ၊ တာနိဿ တမ္မိ သမယေ ဩလမ္ဗန္တိ အဘိပ္ပလမ္ဗန္တိ၊ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ မဟတံ ပဗ္ဗတကူဋဿ နံ ဆာယာ သာယနှသမယံ ပထဝိယာ ဩလမ္ဗန္တိ အဘိပ္ပလမ္ဗန္တိ[၁]။

၁။ မ ၂၊ ၂၀၃။

ရဟန်းတို့ နောက်ထပ်တမျိုးကား ထိုသေလုနီးပါး ချောက်ချားရှိနေသော လူပိုက်အား ဥပမာအားဖြင့် ညနေချမ်းအချိန်မှာ တောင်ကြီးတို့၏ အရိပ်များသည် မြေပြင်၌လာ၍ ထင်သကဲ့သို့ ရှေးရှေးကပြုခဲ့ဖူးသော ကာယကံ မနောကံမကောင်းမှု, ဝစီကံမကောင်းမှု, မနောကံမကောင်းမှုတို့သည် ထိုင်ခုံ၌ဖြစ်စေ ခုတင်၌ဖြစ်စေ မြေ၌ဖြစ်စေ နေရစဉ် ထိုအခါ၌ တဲ့လျားကျသကဲ့သို့ ထား၍ ထင်ကြကုန်၏ ။ပ။ ထိုလူပိုက်သည် ကိုယ် နှုတ် စိတ်ဖြင့် မကောင်းမှုကို ပြုကျင့်ခဲ့၍ (ပြုကျင့်ခဲ့သောကြောင့်) ခန္ဓာကိုယ် ပျက်ကွဲ၍ သေပွဲသို့ ဝင်ရောက်သော အခါ ငရဲသို့ကျရောက်ရ၏ (မြန်မာချုံးပြန်ထားသည်)။

ဤကား သေခါနီး အခါ၌လည်းကောင်း မသေမီ ဒုက္ခဆင်းရဲ အကျပ်အတည်း ကြီးစွာကျရောက်သော အခါ၌လည်းကောင်း ဗာလသတ္တဝါအား ထိုကံအာရုံများ ထင်တတ်ပုံကိုပြသော ဇုဒ္ဓစကားတော် စင်စစ်တည်း၊ မှန်လှ၏၊ သတ္တဝါတဦးတယောက်သည် အကုသိုလ်အမှု တခုခုကိုဖြစ်စေ ကောင်းမှုကောင်းရာ စိတ်ချမ်းသာဖွယ် တခုခုကိုဖြစ်စေ ပြုလုပ်ထားမိပါလျှင် ထိုကံထိုအလုပ်သည် သူစိတ်၌ အာရုံအဖြစ်ဖြင့် မကြာမကြာ ပေါ်လာလေ့ရှိသည်၊ ထိုအာရုံသည် သေခါနီးမှသာ ပေါ်လာတတ်သည်မဟုတ်၊ မသေမီခဏ အချိန် အခါ သင့်တိုင်း သင့်တိုင်း ပေါ်လာလေ့ရှိ၏၊ ဥပမာ ရာဇဝတ်မှုတခုခု ပြုလုပ်ထားမိသောသူအဖို့ ထို ရာဇဝတ်မှုကြီးသည် အရိပ်ပမာ နောက်ကလိုက်၍ ခြောက်လှန့်နေသကဲ့သို့ရှိ၏၊ အမှတ်ထင်ထင် ကောင်းမှုတခုခု ပြုလုပ်ထားသော သူအဖို့လည်း ဝမ်းမြောက်ဖွယ် အာရုံတခုခုနှင့် တွေ့တိုင်းတွေ့တိုင်း ထိုကောင်းမှု ပေါ်လာလေ့ရှိသည်၊ ထို ဥပမာအတိုင်းပင်တည်း၊ ထိုကဲ့သို့ ပေါ်လာသော ထိုကံအာရုံသည် ကံကိုပြုစဉ်တုန်းကကဲ့သို့ပင် စိတ်အစဉ်၌ ထင်လာတတ်ပေသည်၊ သေခါနီးမှ ပြုသုံးသော ကံဖြာပါမှု ထိုကံကပင် ပဋိသန္ဓေကျိုး ပေးလေတော့ရာ ထိုကံကျိုးကို အာသန္နကံဟူ၍ ခေါ်သည်၊ ထိုကြောင့် မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂ ဥပရိ-ပဏ္ဏာသသုတ်၌ ဤသို့ ဟောတော်မူ၏။

ပုဗ္ဗေဝါဿတံ ကတံ ဟောတိ ပါပကမ္မံ ဒုက္ခာ ဝေဒနီယံ၊ ပစ္ဆာဝါဿတံ ကတံ ဟောတိ ပါပကမ္မံ ဒုက္ခေဝေဒနီယံ၊ မရဏကာလေဝါဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမတ္တာ သမာဒိန္နာ၊ တေန သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရမ္မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ[၁]။

မြန်မာအကျဉ်း

"ထိုသတ္တဝါသည် မသေမီရှေအဖို့ (ဆင်းရဲစေတတ်သော) အကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်ပြီးသော်လည်း ဖြစ်ရာ၏၊ နောက်ပိုင်းကျမှ (ဒုက္ခဝေဒနီယ) အကုသိုလ်

၁။ မဇ္ဈိ၊၂၅၇။

ကံကို ပြုလုပ်ပြီးသော်လည်း ဖြစ်ရာ၏၊ သို့မဟုတ် သေခါနီးကာလကျတော့မှ (ကပ်၍) မှ ဒယ်ဉ်းဖောက်ပြန် မမှန်သော အယူကိုသော်လည်း စွဲမြဲစွာယူမိလေရာ၏၊ ထို ကံကြောင့် ထို သတ္တဝါသည် သေသော် ငရဲသို့ ကျရောက်ရတော့၏"

ဤပါဠိတော်များအရ သေခါနီး ကံ ကမ္မနိမိတ်စသည် ထင်ကြောင်း သိအပ်ပေသည်။

ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူပုံ

"အဲဒီနိမိတ်တွေ ငါ အလကား ပြောတာမဟုတ်ဖူးကွာ၊ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း စလုံးထဲမှာ ရှာချင်ဘိုင်းရှာပါ၊ ဘယ်နေရာမှ ပါတာ မဟုတ်ဘူး" ဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌက ရဲရဲဝံ့ဝံ့ဆိုခြင်းသည်သည်း အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို နှံ့စပ်ခဲ့ပေါင် မသင်ဖူး၍သော်လည်းကောင်း သင်ဖူးစေကာမူ ယေချာဇစ်ပဲစ္စာ အဓိပ္ပာယ်မယူဆတတ်၍သော်လည် ကောင်း သူတပည့်ဇတ္တရဲ့ အထင်ကြီးမှုကို ခံရအောင် ဟုတ်သည် ဖြစ်စေ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ ခပ်တည်တည် လိမ်ညာထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် ထိုဆိုဝိဘင်္ဂပါရ အာရမ္မဏပစ္စည်း၌ ဟောကြားအပ်သော မရဏာသန္နဝီထိ၏ အာဝဇ္ဇန်, ပဋိသန္ဓိဝီထိ၏ အာရုံများသည် ထို ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိ-နိမိတ်အာရုံများပင် ဖြစ်ပေသည်၊ အနည်းငယ်မျှ ထုတ်ပြဉ်းမည်။

သေခါနီး ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်သည် ရှေးက မိမိပြုခဲ့ဖူးသော ကုသိုလ်ကံကို နှုလုံးသွင်းအာရုံပြု၍ သေသွားပြီးနောက် သုဂတိဘဝတနေရာ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေခဲ့မူ ထိုသူ၏ ဘဝဟောင်းက မရဏာသန္န ကုသိုလ်ဇောမျှားသည် ရှေးက ပြုခဲ့သည့် ကုသိုလ်ကံအာရုံကို အာရုံပြုကြ၏။

ဤအနက်သဘောကို–

(၁) "ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဒါနံ ဒတ္တာ သီလံ သမာဒိယိတ္တာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတ္တာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ ပစ္စဝေက္ခတိ"[၂]

ဟူသောပါဠိဖြင့် ပြတော်မူသည်။

ပြန်မဟာအကျဉ်း

ကုသိုလ်တရားက ကုသိုလ်တရားအား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ အလှူပေး သီလဆောက်တည် ဥပုသ်စောင့်သုံးပြီးလျှင် ထိုကုသိုလ်ကို ပြန်လည် စဉ်းစား နှုလုံးထားမိ၍ စိတ်ထဲမှာ ပေါ်လာလျှင် ကုသိုလ်ကံတခုခုက ကုသိုလ်တခုအား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးဆက်ပေးလိုက်သည်၊ ရှေးအခါက လေ့ကျက်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အလေ့ကောင်းအမူအကျင့်ကောင်း

၂။ အဘိ၈။(ပဋ္ဌာန်-ပ)၁၃၂။

တို့ စိတ်ထဲ၌ ပေါ်လာလျှင် ထိုကောင်းမှုမျှားက ကုသိုလ်ကံ တခုအား အာဝရဏတွင်ဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်ပေးလိုက်သည်။

ထိုသူ၏ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေစိတ် ဘဝင်စိတ်တို့သည် ရှေးဘဝ မရဏာသန္နဇော ယူပေးအပ်သော ကုသိုလ်ကံအာရုံကိုပင် အာရုံပြုကြ၏၊ ဤအနက်သဘောကို-

(၂) "ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတာသာ ဓမ္မာသာ အာဝရဏပစ္စယေန ပစ္စယော"[၁] ဟူသောပါဠိဖြင့် ပြတော်မူသည်။ (ပဋ္ဌာန)

ဤကား ကံအာရုံထင်ပုံ အမြွက်ဘဏ်း။

အတိတ် ကမ္မနိမိတ်ထင်ပုံ

ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်သည် သေခါနီးမရောက်ခင် ရှေးအခါက စေတီတော်ကို ဖူးမြော်ခဲ့၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် သေခါနီးသောအခါ၌ ထိုစေတီတော် တည်းဟူသော ကမ္မနိမိတ်ရုပါရုံသည် စိတ်အစဉ်၌ ထင်ပေါ်လာလေသည်၊ ထိုအာရုံကို အာရုံပြု၍ စုတေပြီးနောက် သုဂတိဘဝတခုခု၌ ပဋိသန္ဓေနေခဲ့မူ ထိုသူ၏ ဘဝဟောင်းက မရဏာသန္နကုသိုလ်ဇောသည် စေတီတော်တည်းဟူသော ကမ္မနိမိတ်ရုပါရုံကို အာရုံပြု၏၊ ဤအနက်သဘောကို-

(၃) "အဗျာကတော ဓမ္မော အဗျာကတာသာ ဓမ္မာသာ အာဝရဏပစ္စယေန ပစ္စယော"[၂] ဟူသောပါဠိဖြင့် ပြတော်မူသည်။ (ပဋ္ဌာန)

ထိုသူ၏ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေစိတ် ဘဝင်စိတ်တို့သည် ရှေးဘဝက မရဏာသန္နဇော ယူပေးအပ်သော စေတီတော်တည်းဟူသော ကမ္မနိမိတ် ရုပါရုံကိုပင် အာရုံပြုကြ၏။

ဤအနက်သဘောကို-

(၄) "အဗျာကတော ဓမ္မော အဗျာကတာသာ ဓမ္မာသာ အာဝရဏပစ္စယေန ပစ္စယော"[၃] ဟူသောပါဠိဖြင့် ပြတော်မူသည်။ (ပဋ္ဌာန)

သဒ္ဒါရုံကမ္မနိမိတ် စသည် ထင်ပုံကိုလည်း ဤနည်းအတူ မှတ်ယူကြရာ၏။

ပစ္စုပ္ပန် ကမ္မနိမိတ်ထင်ပုံ

ပုဂ္ဂိုလ်တယောက် သေခါနီးအခါ၌ မိဘဆွေမျိုး မိတ်သင်္ဂဟတို့က ပန်းစသော ပူဇော်ဖွယ်မျှားကို ယူလာ၍ "ဤပန်းစသော ပူဇော်ဖွယ်မျှားကို မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းပူဇော်ပါ"ဟု ပြောကြ၏၊ လူမမာကလည်း မြတ်စွာ

၁။ အဘိ၊ဂ၊ (ပဋ္ဌာန-ပ) ၁၃၃။ ၂။ ၎င်း၊၁၃၅။ ၃။ ၎င်း၊၁၃၄။

ဘုရားကို ရည်မှန်း၍ ပန်းစသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့် ပူဇော်လေသည်၊ ကုသိုလ်ဇောများ အထပ်ထပ်စောနေလေသည်၊ ထို့ကုသိုလ်ဇောများကား ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုပေးမည့် အာသန္နကံများ ဖြစ်ကြ၏၊ ယင်း ကုသိုလ်ဇောဝိထီများနှင့် ဓာဆက်တည်းပင် စက္ခုဒ္ဒါရိကမရဏာသန္နဝီထိကျ၍ စုတေသွား၏၊ ထိုအခါ သေခါနီးဝယ် ပန်းစသည် ပူဇော်ခဲ့သော အာသန္နကံ ကုသိုလ်စေတနာနာနာကွဏိက ကမ္မသတ္တိဖြင့် ဒုတိယဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာကဋတ္တာရုပ်ခေါ်သော အတ္တဘောဖြစ်ပေါ်အောင် ကျေးဇူးပြုလိုက်လေသည်၊ တို့ကြောင့် ပဋ္ဌာန်းပဋ္ဌာဝါရ ကုသလတိက်၌—

(၅) "နာနာက္ခဏိကာ ကုသလာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ဧန္ဒံဝနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော"[၁]

မသေမီ ရှေးအတိတ်ဘဝက ပြုလုပ်ခဲ့သော နာနာက္ခဏိက ကုသိုလ်စေတနာသည် ပဋ္ဌပ္ပန်ဘဝ ထိုသတ္တဝါသန္တာန်၌ ဝိပါက်ခန္ဓာကဋတ္တာရုပ် ခေါ်သော အတ္တဘောကို ဖြစ်စေသော အားဖြင့် ကျေးဇူးပြုလေသည်ဟု ဟောတော်မူ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဘဝဟောင်းက မရဏာသန္နဝီထိ၌သော စက္ခုဝိညာဏ်သည် ပန်းစသော ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မနိမိတ် ရူပါရုံ ကို အာရုံပြု၏၊ ဤအနက်သဘောကို—

(၆) "ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော"[၂] ဟူသောပါဠိဖြင့် ပြတော်မူ၏။ (ပဋ္ဌာန)

ထိုဝီထိ၌သော မရဏာသန္နကုသိုလ်ဇောတို့သည်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော ပန်းစသော ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မနိမိတ် ရူပါရုံကိုပင် အာရုံပြုကြ၏၊ ဤအနက်သဘောကို ဆိုခဲ့ပြီးသော (၃)အမှတ်ပြ ပါဠိဖြင့် ပြတော်မူ၏။

စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် ဇောမှကြွင်းသော ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း စသောစိတ်များနှင့် ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေ စိတ်တို့သည်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော ပန်းစသော ကမ္မနိမိတ် ရူပါရုံကိုပင် အာရုံပြုကြ၏၊ ဤအနက်သဘောကို ဆိုခဲ့ပြီးသော (၄)အမှတ်ပြ ပါဠိဖြင့် ပြတော်မူ၏။

မှတ်ချက်။ ။ကံ အာရုံဟူသည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ပြုစဉ် ဖြစ်နေသော စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် စိတ်အစဉ်ကို ခေါ်သည်၊ ကမ္မနိမိတ် အာရုံဟူသည် ထိုစေတနာနှင့် စိတ်အစဉ် ဖြစ်ပေါ်စဉ်က တွဲဖက်အကြောင်း တခုဖြစ်သော ပန်း ဆီမီး ဖယောင်းတိုင် စားသောက်ဖွယ် စသော အာရုံကိုခေါ်သည်။

၁။ အဘိ ဂ(ပဋ္ဌာန-ပ)၊ ၁၅၄။ ၂။ ၎င်း-၁၃၅။

ဂတိ နိမိတ် ထင်ပုံ

၆၁။ ဂတိနိမိတ်ဟူသည် နောက်ဖြစ်ရမည့် ဘဝသစ် အာရုံမျှားဖြစ်သည်၊ အရပ်တပါးသို့ သွားမည့်သူ၏ စိတ်ထဲ၌ မိမိသွားရောက်မည့် အရပ်မှ ထူးခြားသော အာရုံတို့ တခုခုသည် ထင်ယောင်မြင်ယောင် ဖြစ်နေတတ်သည်၊ ဥပမာ ရုန်ကုန်မြို့သို့ သွားမည့် သူ၏ စိတ်အစဉ်၌ ရန်ကုန်မြို့ရှိ မိမိတည်းခိုမည့်အိမ်၊ ရွှေတိဂုံ စေတီတော် စသော အာရုံမျှားထင်ပေါ်နေတတ်သည်၊ ဤအတူပင် ဘဝတပါးသို့ လားရောက်ရမည့် ဘဝသစ်က အာရုံမျှားလည်း ကံ၏အစွမ်းကြောင့်ထင်လာတတ်သည်၊ လူ့ ဘုံရောက်မည့်သူ၌ နီသော အဆင်းရှိသော အမိဝမ်းရေစသည်, နတ်ပြည်ရောက်မည့်သူ၌ နတ်သမီး ဗိမာန်စသည်, ငရဲရောက်မည့်သူ၌ ငရဲမီး စသည်, တိရစ္ဆာန်ဖြစ်မည့်သူ၌ တောတောင် စသည်, ပြိတ္တာဖြစ်မည့်သူ၌ အမိုက်မှောင် စသည်တို့ ထင်လာတတ်သည်၊ ထိုတင်လာသော အခါ၌—

"အဗျာကတော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော၊ အဗျာကတော ဓမ္မော အကုသလဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော" စသော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်အရ လားရောက်ရမည့် ဘဝသစ်က ရှုပါရုံ ဂတိနိမိတ်သည် မဇနာဒ္ဒါရိကမရဏာသန္နကုသိုလ်ဇော, အကုသိုလ်ဇောအား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေးနေပေသည်။

ထိုဇောနောင် စုတိကျ၍ ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဘဝင်တို့ဖြစ်သော အခါ၌လည်း ထိုပဋိသန္ဓေစိတ် ဘဝင်တို့သည် ဧရှေးဘဝက မရဏာသန္နဇော ယူးပေးလိုက်သော ရှုပါရုံ ဂတိနိမိတ်ကိုပင် အာရုံပြုကြသည်၊ ဤအနက် သဘောကို ဆိုခဲ့ပြီးသော (၄) အမှတ်ပြု ပါဠိတော်ဖြင့် ပြတော်မူသည်။

သေခါနီး အချိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြောမွေ့နေတတ်ကြ၏၊ ထိုသို့မြောမွေ့နေစဉ်မှ လည်း ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် အာရုံတခုခုကို အာရုံပြုလျက် စိတ်အစဉ် ဖြစ်မြဲ ဖြစ်နေပေသည်၊ စိတ်အစဉ် မကျပဲ ပြတ်စဲနေသည် မဟုတ်။

စိတ်စေတသိက် အစဉ်ဟူသည် အာရုံမဏ္ဍမျိုး ကြောင်းကျိုးဆက်, သဟဇာတမျိုး ကြောင်းကျိုးဆက်, ပုရေဇာတမျိုး ကြောင်းကျိုးဆက်တွေ့ ဖြစ်ပဲ ဘယ်အခါမျှမနေ၊ သဘာဝမမှ Own-Being ခေါ်သော ဖြစ်စဉ်သဉ်းကား သတ္တဝါက သိသည်ဖြစ်စေ မသိသည်ဖြစ်စေ သတိသားမိသည် ဖြစ်စေ မထားမိသည် ဖြစ်စေ ပြစ်၍ နေသည်သာတည်း။

ဥာဉက္ကဋ္ဌသည် ဤကဲ့သို့ သိမ်မွေ့လေးနက်သော အဘိဓမ္မာပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်ကို မသိနားမလည်သောကြောင့် ဒီနိမိတ်တွေ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းထဲမှာ မပါဘူးဟု ရှက်စရာစကား ခပ်ကြီးကြီး ပြောခဲ့မိသည်ကို ပဋ္ဌာန်းစာအုပ်

ကိုမျှ မဖတ်တတ်ရှာသော သခင်မြတ်ဆိုင်တို့က ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လက်ခံယုံကြည် ခဲ့ကြပေသည်၊ မသိမ္မကား ဆိုးဝါးလေစ့။

၆၂။ "နိကာယ်တွေထဲက ဓမ္မစကြာနဲ့တိုက်ပြီး ရွေးထုတ်ရလို့တဲ့ သုတ်တွေထဲက ၅-သုတ် လောက်ပဲ ငါကိုင်ထားလိုက်မယ်၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတွေ ရှိသလောက်နဲ့ ငါ့ကို တိုက်ချင်တိုင်း တိုက်ကြစမ်းပါစေ၊ ကျမ်းပြန်ကျမကုန်တော့ ငါ့ပြောကွာ"

(ဦးဥက္ကဋ္ဌ အပြော—လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ-၃၅၃)

ဤကား ဦးဥက္ကဋ္ဌက မှောင်ထဲ၌ လက်သီးဆုပ်ပြခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ပါဠိတော်များကပင် သင်္ဂြိဟ်ဆရာဘက်က ရပ်နေပါပြီကော၊ ကျမ်းထောင်ကျသူကား ဦးဥက္ကဋ္ဌသာ အမှန်ဖြစ်မည်။

တဖန်—

"အဋ္ဌကထာဋီကာဆိုတာတွေက ဘုရားဟောကို မှီးရေးတယ်လို့သာ ဆိုတာပဲရှိရဲ့ ဗုဒ္ဓဘုရား ဟောတာကလေး တလုံးကို ကိုယ်လိုတဲ့အနက် ထင်အောင် ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်ဆွဲရေးတဲ့ သီဟိုဠ်စာရေးဆရာတွေရဲ့ ဉာဏ်တွေချည်းပဲ"

ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် သခင်မြတ်ဆိုင်ရဲ့ လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ စာအုပ် ၃၅၃-မှာပါတဲ့ အတိုင်း ပြောသည်မှန်ရင် ဤအပြောသည် "ကိုယ်ချင်းစာ၍ပြောခြင်း, ကိုယ်နှင့်နှိုင်း မရှိင်း" ဟူသော ပြောခြင်းသာ ဖြစ်ပေမည်၊ ဘုရားဟောပါဠိတော်များကို သခင်မြတ်ဆိုင်နဲ့အတူ ဆရာတပည့် နှစ်ယောက် ဉာဏ်နီဉာဏ်နက်တွေနဲ့ ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်ဆွဲရေးကြ ပြောကြတာတွေကား ဂဏန်းချပြ၍ပင် မရနိုင်အောင် ရှိတော့၏။

သင်္ဂြိဟ်ဆရာ၏မှီရာ ဖြစ်သော အဋ္ဌသာလိနီနှင့် သမ္မောဟဝိနောဒနီ အာဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာကြီး နှစ်စောင်, မူလဋီကာနှင့် အနုဋီကာကြီး နှစ်စောင် မကွယ်သမျှ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဘယ်တော့မျှ မကွယ်နိုင်အောင် ပါဠိတော်တွေကို သစ္စာရှိရှိယုံကြည်မှန်မှန်နှင့် အဝါအကြားအဖြိုးအဖြန်းမပါ သေချာစွာဖွင့်ဆိုထားသည်ဖြစ်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌကဲ့သို့သော ရပ်ဝါဒီ အထောင်အသောင်း အသိန်း အသန်းတို့သာ ကျမ်းပြန်၍ ကျမည်မလွဲတည်း။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပည့်တို့သည် ဇနကကံ ဥပတ္ထမ္ဘကကံ စသော ကံ, ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ စသောကံတို့ကို ပုဗ္ဗကတဟေတုဒိဋ္ဌိအမည်ပေးပြီး ပယ်ချထားကာ သင်္ဂြိ ဟ်ဆရာကိုအပြုတ်နှုံပုံတို့ကို ရေးအခန်း လူသေလူဖြစ်စာဒနာ အမှတ်(၂)၌ ဖြရှင်းဆုံးဖြတ်ပြီ ဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ မသုံးသပ်တော့ပြီ။

ဂတိ နိမိတ် ထင်ပုံ

၆၁။ ဂတိနိမိတ်ဟူသည် နောက်ဖြစ်ရမည့် ဘဝသစ် အာရုံမျှားဖြစ်သည်၊ အရပ်တပါးသို့ သွားမည့်သူ၏ စိတ်ထဲ၌ မိမိသွားရောက်မည့် အရပ်မှ ထူးခြားသော အာရုံတို့ တခုခုသည် ထင်ပေါ်လာ မြင်ယောင် ဖြစ်နေတတ်သည်၊ ဥပမာ ရုန်ကုန်မြို့သို့ သွားမည့် သူ၏ စိတ်အစဉ်၌ ရန်ကုန်မြို့ရှိ မိမိတည်းခိုမည့်အိမ်၊ ရွှေတိဂုံ စေတီတော် စသော အာရုံမျှားထင်ပေါ်နေတတ်သည်၊ ဤအတူပင် ဘဝတပါးသို့ လားရောက်ရမည့် ဘဝသစ်က အာရုံမျှားလည်း ကံ၏အစွမ်း ကြောင့်ထင်လာတတ်သည်၊ လူ့ ဘုံရောက်မည့်သူ၌ နီသော အဆင်းရှိသော အမိ ဝမ်းရေစသည်, နတ်ပြည်ရောက်မည့်သူ၌ နတ်သမီး ဗိမာန်စသည့်, ငရဲရောက်မည့် သူ၌ ငရဲမီး စသည်, တိရစ္ဆာန် ဖြစ်မည့်သူ၌ တောတောင် စသည်, ပြိတ္တာဖြစ်မည့် သူ၌ အမိုက်မှောင် စသည်တို့ ထင်လာတတ်သည်၊ ထိုတင်လာသော အခါ၌—

"အဗျာကတော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော၊ အဗျာကတော ဓမ္မော အကုသလဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော" စသော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်အရ လားရောက်ရမည့် ဘဝသစ်က ရှုပါရုံ ဂတိနိမိတ်သည် မဇနာဒ္ဓါရိကမရဏာသန္နကုသိုလ်ဇော, အကုသိုလ်ဇောအား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေးနေပေသည်။

ထိုဇောနောင် စုတိကျ၍ ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဘဝင်တို့ဖြစ်သော အခါ၌လည်း ထိုပဋိသန္ဓေစိတ် ဘဝင်တို့သည် ဧရှေးဘဝက မရဏာသန္နဇော ယူပေးလိုက်သော ရှုပါရုံ ဂတိနိမိတ်ကိုပင် အာရုံပြုကြသည်၊ ဤအနက် သဘောကို ဆိုခဲ့ပြီးသော (၄) အမှတ်ပြ ပါဠိတော်ဖြင့် ပြတော်မူသည်။

သေခါနီး အချိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြောမွေ့နေတတ်ကြ၏၊ ထိုသို့မြောမွေ့နေ စဉ်မှ လည်း ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် အာရုံတခုခုကို အာရုံပြုလျက် စိတ်အစဉ် ဖြစ်မြဲ ဖြစ်နေပေသည်၊ စိတ်အစဉ် မကျပဲ ပြတ်စဲနေသည် မဟုတ်။

စိတ်စေတသိက် အစဉ်ဟူသည် အာရမ္မဏမျိုး ကြောင်းကျိုးဆက်, သဟဇာတမျိုး ကြောင်းကျိုးဆက်, ပုရေဇာတမျိုး ကြောင်းကျိုးဆက်တို့ ဖြစ်ပဲ ဘယ်အခါမျှမနေ၊ သဘာဝခမ္မ Own-Being ခေါ်သော ဖြစ်စဉ်သည်ကား သတ္တဝါက သိသည်ဖြစ်စေ မသိသည်ဖြစ်စေ သတိသားမိသည် ဖြစ်စေ မထားမိသည် ဖြစ်စေ ပြစ်၍ နေသည်သာတည်း။

ဦးဉာဏဇဋ္ဌသည် ဤကဲ့သို့ သိမ်မွေ့လေးနက်သော အဘိဓမ္မာပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်ကို မသိနားမလည်သောကြောင့် ဒီ နိမိတ်တော့ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းထဲမှာ မပါဘူးဟု ရှက်စရာစကား ခပ်ကြီးကြီး ပြောခဲ့မိသည်ကို ပဋ္ဌာန်းစာအုပ်

ကိုမျှ မဖတ်တတ်ရှာသော သခင်မြတ်ဆိုင်တို့က ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လက်ခံယုံကြည် ခဲ့ကြပေသည်၊ မသိမ္မကား ဆိုးဝါးလေစ့။

၆၂။ "နိကာယ်တွေထဲက မမှစကြာန့်တိုက်ပြီး ရွေးထုတ်ရလို့တဲ့ သုတ်တွေထဲက ၅-သုတ် လောက်ပဲ ငါကိုင်ထားလိုက်မယ်၊ အင်္ဂကထာ ဋီကာတွေ ဗျိုသလောက်နဲ့ ငါ့ကို တိုက်ချင်တိုင်း တိုက်ကြစမ်းပါစေ၊ ကျမ်းပြန်ကျမကုန်တော့ ငါ့ပြောကွာ"

(ဦးဥက္ကဋ္ဌ အပြော—လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ-၃၅၃)

ဤကား ဦးဥက္ကဋ္ဌက မှောင်ထဲ၌ လက်သီးဆုပ်ပြခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ပါဠိတော်မျှားကပင် သင်္ဂြိဟ်ဆရာဘက်က ရပ်နေပါပြီကော၊ ကျမ်းထောင်ကျသူကား ဦးဥက္ကဋ္ဌသာ အမှန်ဖြစ်မည်။

တဖန်—

"အင်္ဂကထာဋီကာဆိုတာတွေက ဘုရားဟောကို မှီးရေးတယ်လို့သာ ဆိုတာပဲရှိရဲ့ ဗုဒ္ဓဘုရား ဟောတာကလေး တလုံးကို ကိုယ်လိုတဲ့အနက် ထင်အောင် ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်ဆွဲရေးတဲ့ သီဟိုဠ်စာရေးဆရာတွေရဲ့ ဉာဏ်တွေချည်းပဲ"

ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် သခင်မြတ်ဆိုင်ရဲ့ လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ စာအုပ် ၃၅၃-မှာပါတဲ့ အတိုင်း ပြောသည်မှန်ရင် ဤအပြောသည် "ကိုယ်ချင်းစာ၍ပြောခြင်း, ကိုယ်နှင့်နှိုင်း မရှိင်း" ဟူသော ပြောခြင်းသာ ဖြစ်ပေမည်၊ ဘုရားဟောပါဠိတော်မျှားကို သခင်မြတ်ဆိုင်နဲ့အတူ ဆရာတပည့် နှစ်ယောက် ဉာဏ်နီဉာဏ်နက်တွေနဲ့ ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်ဆွဲရေးကြ ပြောကြတာတွေကား ဂဏန်းချပြ၍ပင် မရနိုင်အောင် ရှိတော့၏။

သင်္ဂြိဟ်ဆရာ၏မိုရ် ဖြစ်သော အင်္ဂသာလိနီနှင့် သမ္မောဟဝိနောဒနီ အာဘိဓမ္မာအင်္ဂကထာကြီး နှစ်စောင်, မူလဋီကာနှင့် အနုဋီကာကြီး နှစ်စောင် မက္ခယ်သမျှ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဘယ်တော့မျှ မက္ခယ်နိုင်အောင် ပါဠိတော်တွေကို သစ္စာရှိရှိယုဉ်မှန်မှန်နှင့် အဝါအကြားအဖြိုးအဖြန်းမပါ သေချာစွာ ဖွင့်ဆိုထားသည် ဖြစ်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌကဲ့သို့သော ရပ်ဝါဒီ အထောင် အသောင်း အသိန်း အသန်းတို့သာ ကျမ်းပြန်၍ ကျမည်မလဲတည်း။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပည့်တို့သည် ဇနကကံ ဥပတ္ထမ္ဘကကံ စသော ကံ, ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ စသောကံတို့ကို ပုဗ္ဗကတဟေတုဒိဋ္ဌအမည်ပေးပြီး ပယ်ချထားကာ သင်္ဂြိ ဟ်ဆရာကိုအပြုတ်နှုံပုံတို့ကို ရေးအခန်း လူသေလူဖြစ်စာဒနာ အမှတ်(၂)၌ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ပြီ ဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ မသုံးသပ်တော့ပြီ။

သံဂါယနာ ၆-တန်ကို ပေါ့ပျက်သေးသိမ်အောင် ဟောပြောရေးသားချက်နှင့် စပ်၍ ဝိနည်းဓိုရ်ဓာရာတော်များ၏ ဇီစစ်ချက်

၆၃။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ တင်ပြချက်အရ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အစွဲပြုတ်တဲ့ကုတ် ဧရှနန်းတော် နှာ ၆၈-၉ ၌-

"သူတို့သည် မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်ရာ မုခပါဠိတော်များကို သံဂါယနာ အထပ်ထပ်တင်ခြင်းဖြင့် မှမ်းမံပြင်ဆင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ ဒါပေမယ်လို့ ထိုဆိုသံဂါယနာတင်ပဲ့တို့ကို အယူသည်းခေါင်းမာသူ တယူသန်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများက ကြီးစိုးလှုံ့မြှုံးလျက်နေတဲ့အပြင် အမှားကိုပြင်ဆင်ရန် ထည့်ပါဠိကိုနှုတ်ပယ်ပစ်ရန် (၀၀) ပိုဖျက် လိုစ့က်ပြုလုပ်ရန် စ့မ်းရည်သတ္တိ သူတို့မှာ အပြည့်အစုံမရှိခြင်းကြောင့် သူတို့၏ကြိုးပမ်းမှုများသည် စိတ်ကူးအဆင့်၌သာ စုံတခဲ့ကြရလေပြီ" ဤစကားကိုတွေ့ရ၏။

သံဂါယနာတင်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို စူဠဝါပါဠိတော် မှတ်တမ်းတွင် အဓမ္မဝါဒများ ခေါင်းမထောင်နိုင်အောင်, ဓမ္မဝါဒများ မတိမ်းမစောင်း ကောင်းစွာတည်ဘို့အောင် ရွတ်ဆိုသံဂါယနာတင်ကြမည်ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်၊ ထိုရည်ရွယ်ချက်အတိုင်းပင် ပထမ, ဒုတိယ သံဂါယနာများကို တင်တော်မူခဲ့ကြသည်၊ ထိုဟူင်ပထမသံဂါယနာတွင် ပါဝင်ခဲ့သော ထေရ်ကြီးများကို ဒီပဝင်အခန်း (၄)၌ အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းပြုစုထားခဲ့ကြသည်။

ဂါထာ (၃) မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ မုတဝါဒီတို့တွင် အတော်ဆုံးဖြစ်သူ အရှင်မဟာကဿပသည် လည်းကောင်း ဗဟုသုတပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အတော်ဆုံးဖြစ်သူ အရှင်အာနန္ဒာ, ဝိနယအရာ၌ ပညာရှိသော အရှင်ဥပါလိသည် လည်းကောင်း၊

(၈) ဒီဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်အရာ၌ အတော်ဆုံးဖြစ်သော အရှင်အနုရုဒ္ဓါ, ပဋိဘာန်ဉာဏ်ထူးလှသော အရှင်ဝဏ်ဍိသ, ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အတော်ဆုံးဖြစ်သူ အရှင်ပုဏ္ဏ, ဆန်းကြယ်သောတရားစကားကို ပြောဟောတတ်သူ အရှင်ကုမာရကဿပသည် လည်းကောင်း၊

---

(၃) မုတဂါဒီနမဂ္ဂါ သော၊ ကဿပါ ဇီနသာသနေ။
. ဗဟုဿုတာနမာနန္ဒော၊ ဝိနယေ ဥပါလိ ပဏ္ဍိတော။

(၈) ဒိဗ္ဗ ကွ်မှိ အနုရုဒ္ဓါ၊ ဝဏ်ဍိသော ပဋိဘာနဝါ။
ပုဏ္ဏော စ ဓမ္မကထိကာနံ၊ ဒိစိတြကထကုမာရကဿပေါ။

(၉) အကျယ်ခဲ့ဝေဖြေဆိုရာ၌ အတော်ဆုံးဖြစ်သူ အရှင်မဟာကစ္စည်း, ပဋိသမ္ဘိဒါအရာ၌ အတော်ဆုံးဖြစ်သူ အရှင်ကောဋ္ဌိကသည် လည်းကောင်း အခြားမျှားစွာသော ဗေဒင်္အရာ၌ထား၍ခင်း ခံရသူမထေရ်ကြီးတို့သည် လည်းကောင်း ပါ၌ကြကုန်၏။

(၁၀) အဆိုပါထေရ်ကြီးမျှားသည် လည်းကောင်း သူတော်ကောင်း ဖြစ်ကြသော ရဟန်းကိစ္စပြီးပြီးသူ အခြား ထေရ်ကြီးတို့သည် လည်းကောင်း ငါးရာသော ထိုထေရ်တို့သည် စုပေါင်းရွတ် ဆိုခြင်း ပြုအပ်သော ဓမ္မဝိနယသံဂါယနာကို ထေရဝါဒဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ဤဒီပဝံသမှတ်တမ်းအရ ပထမသံဂါယနာတွင် ပါဝင်သော မထေရ်ကြီးတို့သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌကဲ့သို့ အယူသည်းခေါင်းမာသူ တယူသန်မျှား မဟုတ်ကြပေ၊ ကိလေသာမလိမ်း အပူငြိမ်းပြီးသော ထေရ်ကြီးမျှား ဖြစ်ကြပေသည်၊ ထို့ရဟန္တာ ထေရ်ကြီးမျှားအဖို့ ဒေတ္တာ အတ္တာနိယ စသော ဝိညာဏဝါဒ ပြန်ပါလာသောကြောင့် ဤ ပထမသံဂါယနာတော်ပဲ၌ မပါဝင်ရသော ကုန် သံဃာတော်တို့က အရှင်မဟာကဿပ စသော ထေရ်ကြီးတို့ သံဂါယနာတော်ရာ သတ္တာပတ္တိလိုဏ်ဂူ၏အနောက် တယူဇနာ အကာ ပဏ္ဏဝလိုဏ်ဂူ၌ အပြိုင် သံဂါယနာတော်ကြပြန်သည်" ဟူ၍ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံရေးသားထားလေသည်။

တရုတ်မှတ်တမ်း၌ တွေ့ရသော 'ပထမသံဂါယနာ စင်ပြိုင် တင်သည်'ဟူသော အဆိုသည် ယုတ္တိမရှိကြောင်း ဤဆုံးဖြတ်ချက် တနေရာ၌ စိစစ်ပြီးဖြစ်သည်၊

---

(၉) ဝိဘင်္ဂမိ ကစ္စာယနော၊ ကောဋ္ဌိကော ပဋိသမ္ဘိဒါ။
အညေပတ္တိ မဟာထေရာ၊ အဂ္ဂနိက္ခိတ္တကာ ဗဟူ။

(၁၀) တေဟိ စသ္သေဟိ ထေရေဟိ၊ ကတကိစ္စေဟိ သာဓုဟိ။
ပဉ္စသတေဟိ ထေရေဟိ၊ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂဟော။
ထေရေဟိ ကတသင်္ဂဟော၊ ထေရဝါဒေါတိ ဝုစ္စတိ။

ဒုတိယ သံဂါယနာတွင် ဝိနယကို ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုကျင့်ကြသော ရဟန်းများ၏ အဓမ္မဝါဒီ အဖော်အပေါင်းကို စုပေါင်းစည်းရုံး၍ အပြိုင်သံဂါယနာတင်ကြောင်း ကိုလည်း အောက်၌ စိစစ်ပြီးဖြစ်သည်၊ ယခု တတိယ သံဂါယနာနှင့် စတုတ္ထ သံဂါယနာ အကြောင်းကို စိစစ်ဦးအံ့။

၆၄။ ဦးဥက္ကဋ္ဌအမှူးပြု၍ ဒေးဒရဲမြို့၌ ပြုလုပ်ကျင်းပသော ပဉ္စနိကာယ ဓမ္မသာကစ္ဆာအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသည့် "နိကာယ်၏ နိကာယ်" ခေါ် စာအုပ် နှာ ၉-၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထား၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် အနတ္တကမ္မဝါဒဖြစ်၍ ဟိန္ဒူ။ ဗြာဟ္မဏဝါဒသည် အတ္တကမ္မဝါဒ ဖြစ်သော်လဲည်း အနတ္တနှင့် အတ္တဟူသော အခြေခံ ခြားနားချက်ကို မျက်ကွယ်ပြုကာ ကမ္မဝါဒဟူသော တူညီသည့်ဝေါဟာရ တစိတ်တဒေသကို ယူ၍ ဟိန္ဒူ။ ဗြာဟ္မဏဝါဒီ ဘုရားနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီဘုရား အတူတူပင်ဟု ထင်ယောင်ထင်မှား ဖြစ်အောင် ပြုလုပ် ဝါဒဖြန့်ကြ၏၊ စာဏက္ယ စသော ဗြာဟ္မဏ ပညာရှင်ကြီး များကလည်း ဗုဒ္ဓဝါဒ အဝင်းသို့ ရောနှော ထည့်သွင်းကာ ဗုဒ္ဓဝါဒအတွင်းက ဝင်၍ ဖျက်ဆီးကြလေသည်။

ဤ တတိယသံဂါယနာ၌ အပြိုင်ဟူ၍ ထင်ထင်ရှားရှားတင်ရန် အကြောင်း မပေါ်တော့ပေ၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အသောကမင်းကြီးက အကဲ့ကဲ့သော သံဃာများ၏ အလိုသို့ လိုက်၍ အများကြိုက်ဖြစ်စေရန် စုပေါင်းပြီး တင်လိုက်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထေရဝါဒီ ဂိုဏ်းသားတို့က မကျေနပ်ကြသော်လည်း မင်းအာဏာကြောင့် မဆန့်ကျင်လိုသဖြင့် လိုက်လျောခဲ့ရ၏၊ ဤအမှား၏ဒဏ်သည် အစဉ်အဆက် သာသနာ့ သမိုင်း တလျောက်၌ အမွေခံခဲ့ရ၏" (ဒေးဒရဲမြို့၊ ကွင်းကျောင်းတိုက် အတွင်းရှိ ကျောက်စာတိုင်တွင်လည်း ဤစာပိုဒ်ကို ရေးထိုးထားလေသည်။)

အထက်ပါ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဦးဥဇ္ဇောတိက တို့၏ အရေးအသားများသည် ဟုတ်သည်ထက်ပို၍ မိမိလိုသလို ဆွဲယူကာ ရှေးသံဂါယနာများကို အရှိန်အစော်မဲ့ရေရန် စေတနာယုတ်ဖြင့် ရေးသားထားသော အရေးအသားများ ဖြစ်လေသည်၊ အကြောင်းမူကား တတိယ သံဂါယနာမတင်မီ ကာလက၊ ယခု ဦးဥက္ကဋ္ဌ တို့ကဲ့သို့ သာသနာတော်တွင်းသို့ ဓိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူ အမျိုးမျိုးရှိသူတို့ ဝင်ရောက်ကာ အတွင်းမှနေ၍ ဖျက်နေစေကာမူ သာသနပါလက (သာသနာစောင့်) ထေရ်ကြီးများသည် မျက်ခြည်ပြတ်မခံပဲ သာသနာတော်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်တော် မူခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

၆၅။ မှန်လှ၏–အာသောကမင်းကြီး နန်းမတက်မီကနှင့် နန်းတက်ပြီးသော အချိန်ပိုင်း အတန်ကြာအောင်ပင် အပြင်မှ အယူဝါဒ အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ပုတ်ခတ်ထိပါးနေကြသော ဗြာဟ္မဏတို့သည် လည်းကောင်း စား၊ ဝတ်၊ နေရေး ပြေလည်မှုမရကြ၍ အယောင်ဆောင် သက်နှံးဝတ် ခေါင်းရိတ် လျက် မြောက်မြားလှစွာသော ဗုဒ္ဓ တပည့်သား ရဟန်းတော်များ ကြားတွင် တိုးဝင်နေထိုင်ကာ အတွင်းမှဖျက်ဆီးနေကြသော အချောင်သမား လူတန်းစား အမျိုးမျိုးသည် လည်းကောင်း အမှန်ပင်ရှိနေကြ၏၊ ထိုအကြောင်းကို မဟာဝင်က လည်းကောင်း သမန္တပါသာဒိကခေါ် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာက လည်းကောင်း မကွယ်မဝှက် ပွင့်လင်းစွာ ရေးသားထားခဲ့ကြ၏။

ယင်းသို့ အပြင်ရော အတွင်းပါ အဖျက်အဆီး အနှောင့်အယှက်တွေ့ရှိနေကြသော်လည်း ရဟန်းတော်ဘို့သည် အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ နေကြသည်မဟုတ်၊ ဘယ်သင်းက အစစ် ဘယ်ဟာက အတုဟု ကောင်းကောင်းကြီး သိတော်မူခဲ့ကြ၏၊ သံဃာအများ ဥပုသ်ပြုမည်ကြံလျှင် သံဃာတုတွေက ဥပုသ်အိမ် သိမ်အတွင်း ရောက်နှင့်နေကြ၏၊ ကံကြီး ကံငယ်တခုခု ပြုမည်ကြံလျှင် သူတို့ အယင် သိ၍ နေရာယူနှင့်ကြ၏၊ သံဃာတော်များသည် အခြေမလုံပုံကို သိသောကြောင့် အန္တရာယ် ၁၀ ပါးကင်း ဗြဟ္မစရိယ၏ အန္တရာယ်ကို မြင်တော်မူသဖြင့် ဥပုသ်မပြုပဲ ပဝါရဏာမပြုပဲပင် ခုနစ်နှစ်တိုင်တိုင် နေတော်မူခဲ့ကြ၏၊ ဤသို့ သတိသမ္ပဇဉ် ရှိကြသော ရဟန်းတော် သံဃာတော်များသည် ဗြာဟ္မဏဝါဒ မိစ္ဆာအယူတို့ကို အဘယ်မှာလျှင် အရောအနှော ခံကြမည်နည်း၊ သတိသမ္ပဇဉ်ကြီးမား တော်မူလျှ၍ သာသနာတော်ကို အသက်နှင့်ထပ်တူ မြတ်နိုးတော်မူကြသော သံဃာ့ထေရ် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ အထင်အရှား ရှိတော်မူကြသည်၊ နောင်အခါ အသောကမင်းတရားကြီးသည် အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို သိတော်မူ၍ ဝိဘဇ္ဇဝါဒနှင့် အညတိတ္ထိယဝါဒ ကွဲပြားခြားနားအောင် သင်ကြားလေ့လာကာ သာသနာတော်ကို သန့်ရှင်းအောင် အပန်းတကြီး အားထုတ်တော်မူခဲ့ရသည် မဟုတ်လော။

၆၆။ ဘိုးတော် စန္ဒဂုတ်မင်းကြီး လက်ထက်၌ တိုင်းပြု ပြည်ပြု ဘုရင့်အတိုင်ပင်ခံ ဖြစ်သော စာဏက္ကအမတ်ကြီးသည် ကောဋိလျ အမည်ဖြင့် အတ္ထသတ္ထနိုင်ငံအုပ်ချုပ်ပုံ ကျမ်းကြီးတစောင် Kautilya's Arthasastra ရေးသားခဲ့သည်၊ မှန်၏–ယင်းကျမ်း၏ အဓိပ္ပာယ အခန်း (၂) ၌ သမဏ, ပရိဗ္ဗာဇက (ဗုဒ္ဓဝါဒီရဟန်းနှင့် အခြားရဟန်း) များ အကြောင်းကို ရေးသားခဲ့သည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ အဆိုပါ သမဏ ပရိဗ္ဗာဇကတို့ အဘယ်ကိစ္စမှာ ပါဝင်သင့် အဘယ် နေရာ၌ မပါဝင်သင့် စသည်ဖြင့် ကဏ္ဍခွဲခြားချက်မျိုးမျှသာ ဖြစ်၏၊ ဘာသာရေး

စည်းနှင့် နိုင်ငံရေးစည်း ခြားပေးခြင်းသာဖြစ်သည်၊ အမှန်မှာ **मनुस्मृति** (မနုဿတိ) ကဲ့သို့သော ဝေဒ၏ အခြေခံရုံကျမ်းများ ခေတ်မမီတော့၍ မြန်မာနိုင်ငံ မင်းတုန်းမင်း လက်ထက် ယောအတွင်းဝန် မင်းကြီးစီရင်သော ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းကဲ့သို့ ခေတ်နှင့်လျော်အောင် နိုင်ငံကို ပြင်ဆင်ရေး ကျမ်းကြီးတစောင် ပြုခဲ့ပေသည်၊ သာသနာတော်တွင်းသို့ ဝင်ရောက် နှောက်ယှက်ကြောင်း အထောက်အထား ဘာမျှမတွေ့ရသော ကြောင့် "Evidence is not given for that matter." ဒီအချက်ကို ထောက်ခံသည့်သက်သေမရဟူ၍ E.J. Thomas ဆိုသလို ဆိုရမည်ဖြစ်သာဖြစ်၏။

၆၇။ "အသောကမင်းကြီးသည် အကဲ့ကဲ့သော သံဃာများ၏ အလိုသို့လိုက်၍ အများအကြိုက်ဖြစ်စေရန် စုံပေါင်းပြီး တင်လိုက်သောကြောင့်ဖြစ်သည်" ဤကား ဦးဥက္ကင်္ဒနှင့်တပည့် သာဝကတို့ အကြိမ်ကြိမ်ရေးသားစော်ကားနေကြသော စကားဖြစ်သည်၊ (နိကာယ်၏နိကာယ် နှာ-၉၊ ဗုဒ္ဓသာသနသမိုင်းစာစောင် အကျဉ်း နှာ-၁၄၊ဒေးဒရဲမြို့ ကွင်းကျောင်းတိုက်အတွင်း ဧိုက်ထူထားသော ကျောက်တိုင်ရှိ အနောက်ဖက်မျက်နှာမှ စာ)

အသောကမင်းကြီးသည် အများကြိုက်ဖြစ်စေရန် ယခုကဲ့သို့ စုံပေါင်းတင်လိုက်သော အခြောင်းအရာကို သာသနာတော်ကျမ်းများတွင် လည်းကောင်း ကျောက်စာနှင့်တကွ လောကီမှတ်တမ်းစာအုပ်များ၌ လည်းကောင်း ယနေ့ထိ မတွေ့ရ၊ ပညာရှိတို့ သဘောလက္ခဏာကား ထူးခြားသော အကြောင်းအရာကဲ့လွဲသော အချက်ရှိလျှင် ခိုင်လုံသော အကိုးအကား အထောက်အထား ပြ၍ ရေးသားမြဲဖြစ်သည်၊ ဦးဥက္ကင်္ဒတို့၏ နိကာယ်၏ နိကာယ်စာအုပ်, ဤသာသနသမိုင်းစာတမ်းတို့ကား အကိုးအကား မဖော်ပြ၊ ငါ့စကားနှင့်ရ ကြမ်းပိုးကို လိပ်ဖြစ်အောင် စကားနိုင်လှ ပြောရသော စကားရည်လုပွဲမျိုး ကဲ့သို့သာဖြစ်၏၊ တနည်း အရှုံးအနှိမ်းပြောသော စကားကဲ့သို့သာ ရှိပေတော့၏။

၆၈။ တဖန်လည်း "ဆေရဝါဒီဂိုဏ်းသားတို့က မကျေနပ်ကြသော်လည်း မင်းအာဏာကြောင့် မဆန့်ကျင်လိုသဖြင့် လိုက်လျောခဲ့ရ၏၊ ဤအမှား၏ဒဏ်သည် သာသနာသမိုင်းတလျှောက်၌ အမွေခံခဲ့ရ၏"ဟု ဆိုလိုက်သေးသည်။

အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿကဲ့သို့သော ရဟန္တာကြီးများကို စော်ကားလိုက်သော စကားသည်သာ ဖြစ်၏၊ ဓမ္မမဟုတ်သည်ကို ဓမ္မဟုဆိုမည့်အစား အသေခံသွားမည့် အရိယာများဖြစ်၏၊ မင်းအာဏာကို ကြောက်သောကြောင့် မင်းနှင့်

ဆန့်ကျင်ရမှာစိုး၍ ထိုအရှိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် မတော် မတရား ကျောက် အရောရော သဲအရောရော သံဂါယနာတင်ဖြစ်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုရက်ဆိုဝံ့သည်မှာ အလွန် အံ့သြစရာကောင်းလှ၏၊ သံဂါယနာကိစ္စသည် ရဟန်းတော် သံဃာတော်တို့၏ အလုပ်ဖြစ်သည်၊ မင်းနှင့်မည်သို့မျှမဆိုင်၊ မင်း၏အထောက်အပံ့ကို ရယူခြင်းကား နေရာထိုင်ခင်း ဆွမ်းကွမ်းနှင့်တကွ လုံခြုံရေးစသော အပြင်အပ ကိစ္စအတွက်သာ ဖြစ်၏၊ ဓမ္မဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို စိစစ်၍ ဤကား ဓမ္မ ဤကား ဝိနယဟု ဓမ္မဝိနယတို့ကို စိစစ်ပြီးမှ ပေါင်းစုရွတ်ခြင်း သံဂါယနာ တင်ခြင်းသည် သံဃာတော်တို့၏ ကိစ္စဖြစ်သည်၊ တင်ပြီးနောက်လည်း ထိုခေတ် ထိုအခါ၌ ပေါ်ပေါက်၍ နေသော ဓမ္မရေးရာ အရှုပ်အထွေးတို့ကို နောင်လာ နောင်သားများ အတွက် ကထာဝတ္ထုကျမ်းကြီးကို ဟောထားတော်မူခဲ့သည်၊ ဤ ကျမ်း၌ပေးသော အဆုံးအဖြတ်တို့မှာလည်း ဗုဒ္ဓစကားတော်ကို ကိုယ်ထည်ပြု၍ ဗုဒ္ဓပေးတော်မူခဲ့သည့် နည်းလမ်းအတိုင်းသာ ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် အာဘ်ဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းတွင် တကျမ်းအဖြစ် စာရင်းတင်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ဤဆောင်ရွက်တော်မူချက်မှ ဖြစ်ပွားလာသော အသီးအပွင့်တို့ကို ယနေ့တိုင် အောင် ဟောင်ပိုင်း ထေရဝါဒသာသနာမှသာမက မြောက်ပိုင်း မယာယာန သာသနာမှာလည်း ခံစား စံစားလျက်ပင် ရှိကြပေသည်၊ ပြဿနာတရပ်ရပ်ကို ကထာဝတ္ထု အဆိုနှင့်ညှိ၍ ဆုံးဖြတ်ကြရပေသည်၊ သို့ကလောက် ကြီးကျယ်သော ကောင်းမွေကြီးကို ဆိုးမွေကြီး ဖြစ်လေဟန်—

> "ဤအမှား၏ဒဏ်သည် အစဉ်အဆက် သာသနာ့သမိုင်းတလျှောက်၌ အမွေခံခဲ့ရ၏"—

ဟု ဆိုခဲ့ကြ၏၊ ဤအဆိုသည် လူတို့၏ဉာဏ်မျက်စိထဲသို့ သံသယနှင့် အမှား တည်းဟူသော သဲကိုပက်လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ပညာရှိတို့၏အလယ်၌ အလွန် ရှက်ဖွယ်ကောင်းလေစွ။

၆၉။ ထို့ပြင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသာသနာကိုလည်း ဂုဏ်သိန်ပျက်စေလိုသော ကြောင့် တတိယသံဂါယနာဟင်၏ အမှားကို သီဟိုဠ်ကျွန်းက ဆက်၍ခံယူပုံ, အိန္ဒိယမှ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဂိုဏ်းအမျိုးမျိုး ဝင်ရောက်လာသဖြင့် ပိုမိုရှုပ်ထွေး၍သွားပုံ, ကျွန်းသားရဟန်းတော်များ၏ လက်ချက်ကြောင့် ယက်ချည်ထက် ချုပ်ချည်က များနေပုံ စသည်ဖြင့် ဟုတ်သည်ထက် အဆမတန် ပိုမိုခွဲကာ၍ မြန်မာနိုင်ငံသာသနာထိ ဂုဏ်ပျက်သရေပျက် ဖျက်ဆီးလျက်ဆိုခဲ့ကြသည်မှာ—

"သီဟိုဠ်သို့ရောက်လာသော ပဋ္ဌကတ်သည် တတိယသံဂါယနာမှ အတည် ပြုခဲ့သောဒေသနာများပင်ဖြစ်ရာ မူလကပင် ဂိုဏ်းအမျိုးမျိုးတို့၏ အဆိုအမိန့်

များ အယူအဆများ ရောထွေးယှက်တင် ပါဝင်လျက်ရှိနေရာ နောက်ထပ် ပိဋ္ဌကတ်ဆောင် စာပေပညာရှင်တို့၏အဖုံ့ သံဝဏ္ဏနာ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာစသည်တို့က ထပ်လောင်း၍ ကုန်လိုက်ကြပြန်သဖြင့် ပို၍ပင် ဆောထွေးကာ ဗုဒ္ဓ၏ အနတ္တမမ္မ များ မေးမိုန်ခဲ့ရပြန်သည်"ဟု နိကာယ်၏နှံကာယ် နှာ (၁၀) ၌ လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓသာသနာသမိုင်း နှာ (၁၆) ၌ လည်းကောင်း ဦးဥက္ကဋ္ဌကိုယ်တုံင်နှင့်တကွ အခြား နောက်လိုက်တို့၏ ပဋ္ဌနိကာယ မမှသာကစ္ဆာအဖုံဝင် စသူတို့က (သွား ပုပ်လေလွှင့်) ဆိုခဲ့ကြသည်၊ ဤနေရာ၌ သမ်ဗုဒ္ဓကျန်းသား သာသနာစောင့် သာသနာပြု ရှေးဆရာတော်ကြီးများ၏ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို အသက်ပမာ မြတ်နိုးကာကွယ်စောင့်ခဲ့ကြပုံကို အကျဉ်းမျ ပြလိုပေသည်။

၇၀။ ဘီစီ ၅၀ မှ ၄၃-အထိ ဗြာဟ္မဏတိဿ ခိုးသူကြီးဟု သမိုင်းတင် ထင်ကျန်ရစ်ခဲ့သော ဗြာဟ္မဏအမျိုးသား တိဿသူပုန်ကြီးကြောင့် သီဟိုဠ်ကျန်း တကျန်းလုံး မင်းနှင့်ပြည်သူ ရှင်လူအများတို့ အလွန်အတိဒုက္ခရောက်၍ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်နေကြစဉ် အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းမှ တမိလ်လူမျိုး သူပုန်ခေါင်းဆောင် ဒုနစ်ဦး တို့လည်း သီဟိုဠ်ကျန်းသို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် လုယက် ဓတ်ဖြတ်၍နေစဉ် မိုးခေါင် ရေရှားခြင်း ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဟူသော ဘေးရန်ကြီးကလည်း ဆယ့်နှစ်နှစ် ကြာမျ ဆက်လျက်ပင် ကျရောက်လျက်ရှိနေသော အခါခြိန်အခါ ဖြစ်သည်၊ ထိုအခါခြိန်သည် တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်လျက်နေသော ဝဋ္ဋဂါမဏိမင်း ပင် ရင်မဆိုင်ရဲလောက်အောင် အင်အား နည်းပါးနေသည်ဖြစ်၍ ရှောင်ပုန်းနေရ သော အခါခြိန်အခါလည်း ဖြစ်သည်၊ သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ အဆိုအရ သိကြားမင်းကပင်—

"မယာ ဘန္တေ ဥပ္ပန္နော စောရော နာ သက္ကာ ပဋိဗာဟိတုံ၊သံဃော ပရသမုဒ္ဒံ ဂစ္ဆတု၊ အဟံ သမုဒ္ဒါရက္ခံ ဂဏှိဿာမိ"ဟု

အရှင်ဘုရားတို့ ယခု ဖြစ်ပေါ်နေသော ခိုးသားသူပုန်ကို တပည့်တော် မတား ဆီးနိုင်ပါ၊ သံဃာတော်များ သမုဒ္ဒရာတဘက် အိန္ဒိယသို့ ကြွတော်မူကြပါ၊ တပည့်တော်က သမုဒ္ဒရာအတွင်းမှာ ဘေးမသီ ရန်မခအောင် စောင့်ရှောက်ပါ မည်"ဟု လျှောက်ထားရပေသည်၊ ဤမျလောက် တိုင်းသူပြည်သား လူ အများတို့ ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျလျက်ရှိစဉ် သာသနာတော်သည်လည်း ထောက်ပံ့ မည့်သူ ကူညီမည့် ဒါယကာ မရှိ၍ အလွန် မျက်နှာပန်းမလှ အောက်တန်းကျ သော အခြေအနေသို့ရောက်၍ နေဆဲဖြစ်သောအခါကြီးပင်၊ သာသနပါလက (သာသနာစောင့်) မထေရ်ကြီးများ၏ အမြော်အမြင်ကြီးစွာဖြင့် စောင့်ရှောက် ပုံကို ရှုပါလော့။

၁။ အဘိ-ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၂၃။

၇၁။ သောင်းနှစ်ထောင်ခန့် သံဃာတော်တို့သည် အိန္ဒိယဘုရက်သို့ ကူးသွား၍ ရေကြည်ရာ ဝမ်းပြည့်ရာအရပ်၌ လျော်သလို နေကြရစဉ် ကျန်ခဲ့သော ခြောက်ကျိပ်မျှသော ရဟန်းတော်တို့သည် ငါတို့ ဘုရားနှင့်ကိုယ် တည်မြဲသမျှ ငါတို့ဆောင်ရွက်ထားသော အဋ္ဌကထာဋီကာနှင့်တကွ ပါဠိတော်မျှားကို တလုံးတလေမျှ အကျအပေါက် အယိုအဖိတ်မရှိရအောင် အစွမ်းကုန် စောင့်ထိန်းကြမည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ခိုင်ခိုင်ချလျက် ရသမျှသော အသီး, အခေါက်, အင်္ဂုတ်တည်းဟူသော အာဟာရဖြင့် မျှတတော်မူလျက် ထိုင်နိုင်သော အချိန်အခါ ထိုင်၍ လည်းကောင်း မထိုင်နိုင်လောက်အောင် ပင်ပန်းလာသောအခါ အိပ်၍ လည်းကောင်း ဤပိဋကတ်စာပေမျှားကို အစမှအဆုံး အဆုံးမှအစ ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် စိတ်မှတ်ဖြင့်ပင် ပြန်လှန် သုံးသပ်တော်မူကြရသည်၊ တခါတရံတွင် လူတို့က မယ်ဇယ်သီး အဆံမျှားကိုချတ်၍ အခွံကိုပစ်သွားကြရာ ထိုအခွံကိုပင် အကပ်ခံ၍ ရေစိမ်ကာ ဘုဉ်းပေးတော်မူကြရသည်။

ကုမုဒြာကြာပန်းတွေကို ခူးဆွတ်ကြ၍ ကြာစွယ်ကြာရင်းမျှားကို လူတို့က စွန့်ပစ်ခဲ့ကြရာတွင်လည်း အကပ်ခံဆေးကြော၍ သပိတ်ထဲ၌ည့်ကာ ဘုဉ်းပေးတော်မူကြရသည်၊ ရွှတ်အံသရဇ္ဈာယ်တော်မူနေကြသော ရဟန်းတော်မျှားအား ဆက်ကပ်ကာ မျှတစေကြရသည်၊ ချင်ရွေးပင် တောဌက်ပျောပင် အခွံအခေါက်မျှားကို ဘုဉ်းပေးတော်မူကြရသည်၊ ဤကဲ့သို့ ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်းကို မပျက်မစီးစေရန် တဘက်မှထိန်းလျက် ပိဋကတ်တော်မျှားကို မေ့လျော့ပျောက်ပျက်၍ မသွားစေရန် စောင့်ထိန်းတော်မူခဲ့ကြရလေသည်၊ အနုရာဓမြို့တော်၌ရှိသော ကျောင်းအဆောက်အအုံမျှား သည်လည်း ကျိုးနှင့် ဖုတ်ဖုတ်ရှိနေတော့ရာ အစာရေစာ ရနိုင်သော နေရာသို့ လူမျှား ပြောင်းရွှေ့သွားကြသောအခါ ရဟန်းတော်မျှားသည်လည်း ထိုကျောင်းတော်ကြီးမျှားကို စွန့်ပစ်ကာ လူတို့ပြောင်းရွှေ့ရာ တောင်ပေါ်ဒေသမျှားသို့ လိုက်ပါ ပြောင်းရွှေ့ကြရသည်၊ နွေဘက်တွင် အရိပ်ကောင်းသောနေရာမျှား၌ နေ၍ ညဘက်တွင် သဲသောင်ကမ်းခြေမျှား၌ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းဒဏ်ကို အားခံတ်ဖြင့် ဖြေဖျောက်၍ အောင့်အည်း သည်းခံကာ နေထိုင်မူခဲ့ကြသည်၊ မြင့်မြတ်သော နုလုံးသွင်းအားလျော်စွာ စာပေမျှား မပျောက်ရေးကို မည်မျှ အားထုတ်ပေးတော်မူခဲ့ကြသည်ကို တွေးဆ၍ကြည့်လျှင် အလွယ်နှင့်ပင် သိနိုင်လောက်ပေသည်။

၇၂။ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဘေးကြောင့် လူရောရဟန်းပါ သေဆုံးကုန်လွန်ကြသည့်အနက် ကိုယ့်တာဝန်နှင့်ကိုယ် ပိဋကတ်ကို ဆောင်တော်မူခဲ့ကြသော မထေရ်ကြီးမျှား အမြောက်အမြားပင် ကွယ်လွန်ရာတွင် ပါတော်မူသွားကြလေသည်။ ၁၂-နှစ်ကြာသောအခါ ဘီစီ ၂၉-မှ ၁၇-အထိ ဝင္ဘဂါမဏိမင်း

သည် ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း ဘေးအပြီး မိုးလေဝသ ရာသီဥတုများ ပြန်လည် ကောင်းမွန်လာ၍ သီဟိုဠ်ကျွန်းကြီး တကျွန်းလုံးကို ပြန်လည်ပြုပြင်ရေး လုပ် ငန်းလုပ်ဆောင်ချိန် ကျရောက်လာသဖြင့် ထီးနန်းကိုပြန်ယူကာ လူမျိုးနှင့် သာသနာ ကယ်တင်ခြင်းတာဝန်ကို ပြည့်စုံစွာ ခံယူလေသည်။

မဟာစံသကျမ်း၌ တမိလ်လူမျိုး သူပုန်ကြီးများ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ကမ္ဘည်းမတင်ခဲ့သော်လည်း ဗြာဟ္မဏတိဿ ခုံးသူကြီးကို ယင်းတမိလ်သူပုန်များ ကပင် သတ်ဖြတ်လိုက်ကြောင်း အခြား သီဟိုဠ်သမိုင်းများအရ သိရသည်၊ တမိလ်သူပုန်တယောက်က ဝဋ္ဋဂါမဏိဘုရင်၏ မိဖုရားကြီး သောမာဒေဝီကို သယ်ဆောင်၍ ပြေးလေသည်၊ အခြားတဦးက မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်တော်ကို ယူ၍ ကျွန်ပစ္စာ ပြည်တော်ပြန်လေသည်၊ ဝဋ္ဋဂါမဏိမင်း ထွက်ပြေး တိမ်း ရှောင်နေစဉ် ကျန်ဘမိလ်ငါးယောက်တို့သည် သီဟိုဠ် ထီးနန်းကို ဆက်ကာ ဆက်ကာ ခံယူအုပ်စိုးကြသည်၊ တဦးကိုတဦး သတ်၍ နောက်ဆုံး ပဉ္စမမြောက် တမိလ်သူပုန်ကြီး ကျန်ရှိသောအခါ ယင်းကို ဝဋ္ဋဂါမဏိမင်းက သုတ်သင် ဖျောက်ဖျက်၍ တနိုင်ငံလုံးကို မိမိအာဏာအောက်သို့ သိမ်းသွင်းယူလိုက် လေသည်။

၇၃။ အခြေအနေများကား တဖြည်းဖြည်း ပြန်လည်ကောင်းမွန်စ ပြုလာပြီ ဖြစ်၍ ဝဋ္ဋဂါမဏိအဘယမင်းသည် တိုင်းပြည်နှင့် သာသနာတော်ကို ထိုက် သလောက် ပြုပြင်ချီးမြှောက်ခဲ့လေသည်၊ အိန္ဒိယပြည်မှ ပြန်လာသော ရဟန်း တော်များသည်လည်း မိမိတို့၏ သာသနာရေး လုပ်ငန်း တာဝန်များကို အသီးအသီး ဆက်လက် ဆောင်ရွက် နေကြပေသည်၊ ထိုအကြောင်းကို ကြားသိရသောအခါ အဆိုပါ ခြောက်ကျိပ်သော ရဟန်းတော်တို့သည် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လာကြ၍ မိမိတို့ ဆောင်ထားသော ပိဋကတ်ကို အိန္ဒိယပြန် ရဟန်းတော်များနှင့် နှိုးနှောတိုက်ဆိုင်၍ ကြည့်ကြလေရာ တလုံးတပါဒမျှ တိမ်း ယိမ်းဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိ၊ ပကတိအတိုင်း ညီညွတ်၍ နေသည်ကို တွေ့ကြရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ကြည်နူးမှုကား နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတာစရာပင် မရတော့ပါချေ။

၇၄။ သို့ရာတွင် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ မှတ်တမ်းတင်ထားသော အဖြစ် အပျက်ကလေးတခုသည်ကား သာသနာသမိုင်းတွင် တင်လျက်ကျန်ရှိနေပေ သည်၊ မဟာတိဿထေရ်က မဟာရက္ခိတထေရ်ကို ဂါရဝပြု၍ ဤမည်သော ရဟန်း ထံမှ မဟာနိဒ္ဒေသကို သွားရ၍ သင်ပါလော၊ သင်ကား မှတ်ဉာဏ်အလွန်ကောင်း သောသူဖြစ်ပေသည်၊ မဟာနိဒ္ဒေသကို ဆောင်ထားသော မထေရ်ကြီးများသည် ဘေးဆိုးကြီးတွင် လွန်တော်မူခဲ့ကြသဖြင့် ပျောက်လုနီးပါးဖြစ်နေသော ထိုမဟာ. နိဒ္ဒေသကို သင် တာဝန်ယူပါချေဟု ဆိုကာ တိုက်တွန်းလေသည်၊ တပည့်တော်

မသွားလိုပါ၊ မသင်ယူလိုပါ၊ ထိုမထေရ်သည် သီလမရှိ၊ ယုတ်မာဇာသာ ထေရ်ဖြစ်ပါသတဲ့-ဟူ၍ ပြန်လည်လျှောက်ထားသောအခါ ငါ့ရှင် သင်သွား၍ သာ သင်ယူလော့၊ သင်၏အနီး၌ ငါထိုင်၍ နေမည် ဟုဆိုမှ မဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်သည် ထိုမထေရ်ထံသွား၍ သင်ယူလေသည်၊ နေ့ရောညပါ သင်ယူပြီးသည့် အဆုံး၌ ခုတင်ညောင်စောင်းအောက်မှ မာတုဂါမတ္ထယောက် ထွက်လာသည်ကို မြင်သောအခါ ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် တပည့်တော် ဤမထေရ်အထံ၌ မသင်ယူလိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရားဟု ပြန်၍ လျှောက်လေသည်၊ မည်သို့ရှိစေထို မဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်၏ အားထုတ်မှုကြောင့် မဟာနိဒ္ဒေသကျမ်းကြီး မပျောက်မပျက်ပဲ အသက်ဝင်၍နေသဖြင့် ထိုမဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်မှ မျှားစွာသော ထေရ်ကြီးတို့သည် ဆက်လက်သင်ယူကာ ယင်း မဟာနိဒ္ဒေသကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ထားတော် မူနိုင်ကြပေသည်ဘ။

သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် အကွရာစာတင်၍ ရေးခြင်းနှင့် စတုတ္ထသံဂါယနာတင်ခြင်း

၂၅။ ယင်းသို့လျှင် ကြောက်မက်ဖွယ်ဇကာင်းသော ဘေးဆိုးကြီးကြုံကြိုက် လိုက်ရသဖြင့် သာသနာစောင့် ထေရ်ကြီးများသည် "ဤနည်းအတိုင်း နှုတ်လုတ် ဆောင်ရုံမျှဖြင့် သာသနာ ကြာရှည်တည်မည်မဟုတ်၊ ပေထက်အက္ခရာတင်၍ ထားမှ ကြာရှည်လေးမြင့် တည်တော့မည်"၊ ဤသို့ စဉ်းစားတော်မူကြသည်၊ ဤအကြောင်းကို မဟာဝံသအခန်း ၃၃၊ ဂါထာနံပါတ် ၁၀၀ ၁၀၁-၌ လည်းကောင်း ဒီပဝံသအခန်း ၂၀၊ ဂါထာ ၂၀-မှ ၂၁ ၌လည်းကောင်း ဤသို့ မိန့်ဆိုထားလေသည်။

ပိဋကတ္တယပါဠိ˚ စ၊ တဿ အဋ္ဌကထမ္ပိ စ။
မုခပါဌေန အာနေသုံ၊ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုမဟာမတိ။

ဟာနိ˚ ဒိသ္ဝာန သတ္တာနံ၊ တဒါ ဘိက္ခူသမာဂတာ။
စိရဋ္ဌိတတ္ထံ ဓမ္မဿ၊ ပေါတ္ထကေသု လိခါပယုံ။

မြန်မာပြန်

ကြီးမားသော ပညာရှိသော ရဟန်းတော်တို့သည် ရှေးအခါက ပိဋကသုံးပုံနှင့် အဋ္ဌကထာကို နှုတ်မှ ရွတ်ဆိုခြင်းဖြင့် ဆောင်ခဲ့ကြကုန်ပြီ။ ထိုအခါ၌ စည်းဝေးရောက်လာကြသော ရဟန်းတို့သည် သတ္တဝါတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို မြင်တော်မူကြ၍ သာသနာတော် ကြာရှည်လေးမြင့် တည်တံ့စေရန် ပေတို့၌ ရေးတင်စေတော် မူကြကုန်ပြီ။

၁။ ဝိ ဋ္ဌ ၂။ ၂၇၄။

၃၆။ ဤနေရာ၌ သီဟိုဠ်ကျွန်း ဗုဒ္ဓဓမ္မ ရှေးဦးသမိုင်း Early History of Buddhism in Ceylon ၌ အခိုကာရမ်က ပိဋကတ်ကို စာတင်၍ ရေးသားခြင်း၏ အကြောင်းမျာ်းကို အောက်ပါအတိုင်း စာရင်းချ၍ပြသည်။

(၁) သီဟိုဠ်ကျွန်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သော နိုင်ငံခြားသားတို့၏ မပြတ်မလပ် တိုက်ခိုက်ခြင်း ဘေးရန် ခံနေရခြင်း ယင်းတို့ အောင်မြင်မှုရသောအခါ ထိုအချိန်သည် ဗုဒ္ဓဓမ္မအတွက် အမှောင်ထုကျရောက်သော အချိန်အခါဖြစ်ခြင်း ထိုသည့်အခါမျိုး၌ မဟာဝိဟာရစသော စာပေသင်ရာ ဗဟိုဌာနကြီးမျာ်းကိုပင် စွန့်ပစ်၍ ထားရခြင်း၊ ယင်းသို့ စွန့်ပစ်၍ ထားရသဖြင့် ဆရာနှင့်တပည့်တို့ အဆက်ပြတ်သွားနိုင်ခြင်း။

(၂) ဗြာဟ္မဏတိဿဘေးရန်နှင့်ဝေတ်မှတ် ခေါင်းပါးခြင်း၊ဘေးရန်ကနှုတ်လွတ် ဆောင်ခဲ့သည့် အစဉ်အလာကို အန္တရာယ်ရှိကြောင်း သတိပေးသကဲ့သို့ ရှိနေခြင်း၊ ယင်းသို့ အခက်အခဲ အကျပ်အတည်း ကြုံရာအခါမျိုး၌ ပါဠိအဋ္ဌကထာမျာ်းကို ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ပင်ပင်ပန်းပန်းနှင့် ဆောင်ထားကြရသည်ကို ကိုယ်တွေ့ တွေ့ကြုံလာခြင်း။

(၃) အချိန်ကာလ ကြာညောင်းသောအခါ ဘာသာရေးစိတ်ဓာတ် မကိန်းဝပ်အောင်းသူ တာဝန်မဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မျာ်း သာသနာတော်တွင်းသို့ ဝင်လာကြ၍ ပိဋကတ်တော်မျာ်းကို တပည့်စဉ်ဆက် လွဲပြောင်းပေးရန် စိတ်ဝင်စားမှု နည်းပါးလာခြင်း။

၃၇။ အထက်အဆိုပါ အကြောင်းမျာ်းကြောင့် ရဟန်းတော်မျာ်းသည် အာလယ်ပိုင်းပြည်နယ် အနုရာဓမြို့မှ ဝေးကွာသော မာတလေအရပ်၏ အနီးအနားတနေရာဖြစ်သော အာလောကဝိဟာရ၌ ပိဋကတ်မျာ်းကို ပေပေါ်၌တင်၍ ရေးသားရန် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်၊ ဤနေရာ၌ သာသနာတော်အတွက် ကံဆိုးသည်ဟု ဆိုနိုင်သော အချက်တချက်မှာ အုပ်ချုပ်သူဘုရင်၏ စိတ်ပါလက်ပါ အားဖေးခြင်းကို မခံရမှုပင်တည်း၊ ထင်ရှားစေဦးအုံ – အခက်အခဲအကျပ်အတည်းမှ လွတ်မြောက်၍ ထီးနန်းကို ပြန်၍ရလာသော ဝဋ္ဋဂါမဏိအဘယမင်းသည် မိမိ ပြေးလွှားပုန်းအောင်းနေစဉ်အခါ၌ မိမိအား ကူညီ စောင့်ရှောက်ခဲ့သော ကုပိဂ္ဂလဝိဟာရနေ မဟာတိဿ ထေရ်အားလည်းကောင်း ဟမ္မဂုလ္လကဝိဟာရဒနှ တိဿထေရ်အားလည်းကောင်း ကျေးဇူးဆပ်သောအနေအားဖြင့် ဂျိန်းဘာသာဝင် ဂိရိဆိုသူ၏ ကျောင်းကိုဖျက်၍ ထိုနေရာ၌ အဘယဂိရိ ဝိဟာရမည်သော ကျောင်းဘိုက်ကြီးတခုကို ဆောက်လုပ်၍ မဟာတိဿထေရ်အား တင်လှူလေသည်၊ (ထိုအချိန်ကား ခရစ်မပေါ်မီ ၂၉-နှစ်ခန့်ဟု မဟာဝံသအလို ခန့်မှန်းရပေသည်၊) ဝဋ္ဋဂါမဏိမင်း၏ အခြား

အမတ်ကြီးများကလည်း အခြားကျောင်းများကို ဆောက်လုပ်၍ တိသဃထေရ်အား တင်လျှူကြသည်၊ ထိုစဉ်ဘွင် မဟာတိသဃသေရ်သည် ဝိနည်းကို အလေးပြုသင့်သလောက်မပြု၊ လူတို့နှင့်ဆက်ဆံခြင်းများ ရှာဇာဝင်အထွက် များမှုကြောင့် မဟာဝိဟာရဝါသီ ရဟန်းများက ၎င်းအား နှင်ထုတ်လိုက်လေသည်၊ သို့သော် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်နှင့် အဘယဂိရိဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီးနှစ်တိုက်သည် ထိုအချိန်တွင် ဝါဒရေးရာအားဖြင့် ကဲပြားမှု မရှိသေးပေ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဓမ္မရုစိဂိုဏ်းနှင့် သာဂလိယဂိုဏ်းဖြစ်ပေါ်လာပုံ

၇၈။ ဓမ္မရုစိဂိုဏ်းသည် ဝဋ္ဋဂါမဏိမင်းလက်ထက် အဘယဂိရိဝိဟာရတွင် ဌာနချုပ်အဖြစ်ဖြင့် စတင်ပေါ်လာခဲ့သည်၊ အရှင်မဟိန္ဒထေရ်မှ ဆင်းသက်လာသော ထေရဝါဒကို ဒွေးဦးစွာ ထိုးနှက်ခြင်းဟု ဆိုနိုင်သည်၊ ဝေါဟာရကတိသ (နန်းတက် အေဒီ-၂၀၄) လက်ထက်တွင် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီးနှင့် အဘယဂိရိကျောင်းတိုက်ကြီး နှစ်တိုက်တို့သည် ဝေတုလ္လပိဋကတ်ကို လက်ခံခြင်းနှင့်စပ်၍ ငြင်းခုံမှုဖြစ်ပေါ်လာကြသည်၊ ဘာတိက အဘယမင်း (အေဒီ-၃၈-၆၆) လက်ထက်မှစ၍ တသီးတခြားစီ ပညာသင်ရန်ဌာနကြီးများ ဖြစ်ခဲ့ကြသော ထိုကျောင်းတိုက်ကြီးနှစ်တိုက်သည် ဝါဒရေးရာ အယူအဆ ကဲပြားမှုကြောင့် တစည်းတချုံးတည်း မရှိတော့ချေ။

၇၉။ ဝေတုလ္လဟူသည်ကား အသောကမင်းကြီးလက်ထက် ဗုဒ္ဓသာသနာကိုဖျက်ရန် ဝင်လာကြသော ဝေတုလ္လပုဏ္ဏားတို့ စီရင်ရေးသားသည့် ကျမ်းဖြစ်သည်၊ ယင်းကို သူတို့က ဘုရားဟောကျမ်းဟု ကြေညာထားကြ၏၊ ထေရဝါဒရဟန်းတော်များက ထိုကျမ်းကို ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်သည်ဟုဆိုကာ လက်မခံကြပေ၊ ယင်းဝေတုလ္လဝါဒသည် နောင်အခါ မဟာယာနဂိုဏ်းဝင်တို့၏ ဝေပုလ္လသုတ္တန္တနှင့် အသွင်သဏ္ဌာန် တူဟန်ရှိသည်။

မှတ်ချက်။ ။မဟာယာနစတင်ပေါ်လာသည့်အချိန်ကို ပညာရှင်များက ခရစ်သက္ကရာဇ် ပထမရာစုနှစ်စလောက်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်၊ အဿဃောသတို့၏ စာပေများ ထင်ရှားခေတ်စားလာရာ အချိန်ကိုမှန်း၍ ပထမရာစုနှစ်ဟု ဆိုကြခေသော်လည်း ထို့ထက်ပင်စောပေါ်လာဟန်ရှိသည်။

၈၀။ ယင်းသို့ ကျောင်းဘိုက်ကြီးနှစ်တိုက် ငြင်းခုံမှု ပေါ်လာသောအခါ ဝေါဟာရကတိသမင်းသည် လက်ပိုက်၍ကြည့်မနေသာတော့ပေ ကပိလမည်သောအမတ်ကို စာဒပအရပ်ရပ် ဇလ့လာခစ၍ အစီရင်ခံစေသောအခါ ဗုဒ္ဓဝါဒမဟုတ်ကြောင်းသိရ၍ ဝေတုလ္လကျမ်းစာများကို ရနိုင်သမျှ ရှာဖွေမီးတိုက်စေ

သည်၊ ယင်းအယူကို မသိမသာလည်းကောင်း၊ သိသာစွာလည်းကောင်း လက်ခံသော ရဟန်းမျာ်းကို နှင်ထုတ်စေသည်၊ သိရိသဃ်ဗောဓိမင်းကို သတ်၍ မင်းအဖြစ်ခံယူလာသော ဂေါဋ္ဌာဘယမင်း (အေဒီ-၃၀၉-၃၂၂) လက်ထက်တွင် အာဘယဂိရိကျောင်းတိုက်၌ ဝေတုလ္လ အယူအဆ ခေါင်းထောင်လာပြန်သည်၊ ဥဿိလိယဘိဿမည်သော ထေရ်သည် ထိုဝါဒကိုသဘောမကျ၍ အာဘယဂိရိမှ ထွက်ခွါခဲ့ပြီး ဒက္ခိဏဂိရိကျောင်းသို့ သွားသည်၊ ဒက္ခိဏဂိရိကျောင်းသို့ ရောက်သောအခါ သာဂလမည်သော ထေရ်ကို ခေါင်းဆောင်ထား၍ သာဂလိယမည်သောဂိုဏ်းကို ဖန်တီးသည်၊ သို့သော် ၎င်းတို့၏ဝါဒကို အမျာ်းစုက လက်မခံကြချေ၊ ဂေါဋ္ဌာဘယမင်းသည် ထိုအကြောင်းကို သိသောအခါ အမှန်တရာ်းဝါဒကို အသေအချာ ထုတ်ဖော်မည်ဟု (၁)မဟာဝိဟာရ၊ (၂) ထူပါရာမ၊ (၃)ဇေတဝန-သမဏာဆရာမ၊ (၄) ဝေဿဂိရိဝိဟာရ၊ (၅) စေတိယဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီးငါးတိုက်မှ ထေရ်ကြီးမျာ်းကို ပင့်ခေါ်စုဝေးစေပြီး ထိုထေရ်ကြီးမျာ်းကို ဆုံးဖြတ်စေရာ ယင်းဝေတုလ္လဝါဒသည် မိစ္ဆာအယူသာဖြစ်သည်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပေးတော်မူကြ၍ ဝေတုလ္လဝါဒနှင့် စပ်သော စာအုပ်ပေစာမျာ်းကို မီးတိုက်ပစ်စေလေသည်၊ ယင်းဝါဒခေါင်းဆောင် ရဟန်းခြောက်ဆယ်တို့ကို နွှေးကောက်၍ အမှတ်အသာ်းမျာ်း ထင်စေကာ တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်လိုက်သည်။

၈၁။ ထိုအနှင်ခံ ရဟန်းခြောက်ဆယ်တို့သည် အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း ကာဝေရသို့ သွားရောက်ရှောင်ပုန်း နေကြသည်၊ ကာဝေရတိုင်းသာ်းတို့က ထိုရဟန်းမျာ်းကို အမြတ်ဘုန်း ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ကြသည်၊

၈၂။ ဤနေရာ၌ ဓမ္မရုစိဂိုဏ်းဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ဤသို့သိအာ်ပ်၏၊ အာဘယဂိရိကျောင်း၌ နေသောရဟန်းအမျာ်းစုသည် မဟာယာန ဒဿနအဆမျာ်း၌ တိမ်းညွတ်ကြ၏၊ မဟာသံဃိက ဂိုဏ်းသာ်းမျာ်းဖြစ်ကြသော အိန္ဒိယ ပလ္လာရုမအရပ်မှ ဝဇ္ဇီပုတ္တကရဟန်းမျာ်း၏ ဝါဒကို လက်ခံကြသည်၊ ရိုးသာ်းဖြောင့်စင်းသော ပါဠိဘာသာထက် အရေးအဖွဲဆန်းကြယ်သော သင်္ကတဘာသာ၌ ပို၍ စိတ်ဝင်စာ်းကြသည်၊ ထိုစဉ်တွင် ဓမ္မရုစိမည်သော သင်္ကတပညာရှိ ဝဇ္ဇီပုတ္တက ဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြောမှုဆိုမှု အယူအဆတို့ကို လက်ံရုမှ အာဘယဂိရိကျောင်းနေ ရဟန်းမျာ်းကိုပင် ဓမ္မရုစိဂိုဏ်းဟူ၍ ခေါ်လာကြသည်ဟု သိမှတ်ရမည်။

၈၃။ ကာဝေရတိုင်းသို့ ရောက်ရှိသွားကြသော ရဟန်းတို့တွင် ဗြာဟ္မဏအမျိုးသာ်း သံဃမိတ္တာဆိုသူ ရဟန်းငယ်တပါး ပါဝင်သည်၊ မိမိဆရာမျာ်းအထံမှ ဝေတုလ္လဝါဒကို သင်ကြာ်းတတ်မြောက်ခဲ့သည့်အပြင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့သွားကာ အာဘယဂိရိကျောင်းတိုက်ကြီးကို ထိုဝါဒ လက်မခံမနေရ၊ လက်ခံအောင် ဖြန့်ဖြူးဟောပြောမည်ဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ဖြင့်ဇဲ့ကြီးစွာ စာပေပညာမျာ်းကို လေ့လာ

သင်ကြား၍ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကူးကာ အဘယဂိရိကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်နေထိုင်လေသည်။

၈၄။ ထူပါရာမကျောင်းတိုက်၌ ဘုရင်ကိုယ်တိုင် အဧရေးတယူပြု၍ သံဃာများကို စုဝေးစေလျက် ဝါဒရေးရာများကို ပြောဆိုစေသောအခါ အဆိုပါ သံဃမိတ္တာသည် မဟာဝိဟာရဝါသီ ရဟန်းတို့၏ အယူအဆနှင့် အမူအကျင့်တို့ကို ရှုတ်ချပြစ်တင်ကာ ဝေတုလ္လအယူကို ဘုရင်သဘောကျလောက်အောင် ဒေသနာတင်၍ ပြောပြလေသည်၊ ထိုအစည်းအဝေးပွဲတွင် ဘုရင့်ဦးလေးတော်သူ မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နေ အဘယထေရ်လည်း ပါဝင်ဆွေးနွေးသည်၊ သံဃမိတ္တာ၏ အယူအဆများကို ဖျက်ဆီး၍ ထေရဝါဒကို ရှင်းလင်းပြောပြသည်၊ သို့သော် သံဃမိတ္တာ၏ နှုတ်ရေးကြွယ်မှု ပရိယာယ်ပြည့်စုံမှုကြောင့် ဂေဠဝဘယမင်းကိုယ်တိုင် ထေရဝါဒကို ဆန့်ကျင်၍ မိစ္ဆာဝါဒဘက်သို့ ပါသွားလေသည်၊ ဤအကြိမ်ကား သီဟိုဠ်ဗုဒ္ဓဝါဒသမိုင်းတွင် အုပ်ချုပ်သူနှင့်တကွ ရဟန်း ရှင် လူ အတော်များများ ထေရဝါဒကိုဆန့်ကျင်၍ မိစ္ဆာဝါဒဘက်သို့ ပထမဆုံး ယိမ်းယိုင် လိုက်ပါသွားသောအကြိမ် ဖြစ်လေသည်၊ မဟာဝိဟာရရှုံးပွဲ သံဃမိတ္တာ အောင်လံစိုက်ပွဲဟု ဆိုနိုင်သည်၊ မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်ကြီးသည် အေ-ဒီ ငါးရာစုနှစ်ထက်ဝက်တိုင်တိုင် အမှန်တရားဘက်မှ အစောင့်အရှောက်အနေမျှသာ ရပ်တည်နိုင်၍ ဘုရင်အားပေးမှု မခံရသောကြောင့် စိုးနှောင့်ဗျာဝေ အနေကြုံ့လျက် ရှိ၏၊ သို့သော် အရှုံးပေး အားလျော့၍ စိတ်ပျော့သောသူများကား မဟုတ်ကြပါပေ။

၈၅။ ဂေဠဝဘယမင်းသည် မဟာဝိဟာရကို လုံးလုံးပစ်ပယ်၍ကား ထားသည်မဟုတ်၊ လှိုက်လှိုက်လဲလဲ ရှေးကလို မမြဲစေကာမူ ဆက်လက်ထောက်ပံ့မြဲထောက်ပံ့နေပေသည်၊ ထိုမင်း နတ်ရွာစံသောအခါ သားတော်ကြီး ဇေဋ္ဌတိဿနန်းတက်သည်၊ သံဃမိတ္တာသည် မိမိကြိုးဆွဲတိုင်း မကၐ အချိန်ကောင်းကို စောင့်မျှော်သည့် အနေအားဖြင့် ထိုမင်းလက်ထက် တဒေ္ဝလျာက်လုံးတွင် အိန္ဒိယပြည် ကာဝေရသို့ပြန်၍ အသာခိုနေလေသည်၊ ဇေဋ္ဌတိဿမင်းကား သူ၏နန်းစံ ဆယ့်လေးနှစ်ကာလပတ်လုံး မဟာဝိဟာရ ရဟန်းများကို ထောက်ပံ့စောင့်ရှောက်သွားလေသည်။

၈၆။ ထိုမင်း၏ညီတော် မဟာသေန နန်းတက်သောအခါ သံဃမိတ္တာသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ပြန်ရောက်လာသည်၊ ဇေဋ္ဌတိဿ မဟာသေန ညီနောင်နှစ်ယောက်လုံး မင်းသားငယ်ဘဝက သံဃမိတ္တာထံတွင် စာပေပညာ သင်ကြားဖူးသည်၊ မဟာဝိဟာရဝါသီ ရဟန်းတို့အား သံဃမိတ္တာသည် ဝေတုလ္လဝါဒကို လက်ခံရန် သွေးဆောင်သော်လည်း မရပေ၊ ဘုရင်အား အခွင့်သင့်တိုင်း မဟာဝိဟာရဝါသီရဟန်းတို့၏ ဝိနယမမှန်ကန်ကြောင်း ပြောဆို သွေးဆောင်သောကြောင့်

မဟာသေနမင်းသည် နောက်ဆုံး၌ လိုက်လျောသဘောတူချက် ပေးလေသည်၊ မဟာဝိဟာရ ရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလောင်းလှူင် ဌေဒဏ်တပ်မည် ဟူ၍ပင် အမိန့် ထုတ်သည်အထိ ဖြစ်လေသည်၊ ဤကား ခြောက်ရာစုနှစ်အတွင်း မဟာဝိဟာရ ရဟန်းများ ပဌမဆုံးအကြိမ် ဆွမ်းတော်ခြင်းပေတည်း၊ သုံးရက်တိုင်တိုင် ဆွမ်းခံ ထွက်သော်လည်း ဆွမ်းမရ၍ သပိတ် ဖရေဆေးသောက်ကြရသည်၊ စတုတ္ထနေ့၌ ငါတို့ကား မိစ္ဆာအယူကို မယူ၊ အသက်ကိုသာ အသေခံမည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ချ၍ အနုရာဓမြို့မှ ထွက်ခွာကြလေသည်၊ ထိုမဟန်းတော်တို့ကြောင့် နောင်အခါ သုမိုင်းတွင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသည် "Lanka is the home of Buddhism whose teachings are pure and unsullied and untainted by heresy." မိစ္ဆာဝါဒများ မပေမလူး မလိမ်းမကျံလောက်အောင် စင်ကြယ် သန့်ရှင်းသော ဗုဒ္ဓဓမ္မ၏ တည်ရာဌာနဖြစ်သည်ဟု ကျော်စောထင်ရှား ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၇၇။ မဟာဝိဟာရမှ ထွက်ခွာခဲ့ကြသော မထေရ်တို့သည် အခ္ဆိုက မာယာ မည်သောနယ် အခ္ဆိုက ရောဟဏဇနပုဒ်သို့ သွားကြသည်၊မဟာဝိဟာရကျောင်း တိုက်ရှိ အသုံးအဆောင်အားလုံးနှင့် အဆောက်အအုံတို့ကို ဘုံရင့်နှာမည်ဖြင့် ဓမ္မရုစိဂိုဏ်းဝင်တို့သည် ထင်သလို အသုံးပြုကြလေသည်၊ ပစ္စည်းများကို သယ် ပိုးကြ၍ အလုံးစုံ မြေလှန်ပစ်လိုက်ကြသည်၊ သံဃမိတ္တာနှင့် အပေါင်းပါတို့သည် ကိုးနှစ်တိုင်တိုင်ပင် အဘယဂိရိ၌ မင်းမူ၍ နေကြလေသည်၊ ဆယ်နှစ်မြောက်၌ မေဃဝဏ္ဏာဘယမည်သော အမတ်ကြီးဦးဆောင်သည့် သူပုန်တပ်နှင့် မဟာသေန မင်း၏ စစ်တပ်တို့သည် ဘာသာရေးအကြောင်းခံ၍ မဟာဂါမ၌ အလုံးအရင်း နှင့် တိုက်ခိုက်ကြရန် ရင်ဆိုင်ကြလေသည်၊ သို့ရာတွင် စစ်မတိုက်လိုက်ရပဲ ဘုရင် နှင့် ဘုရင့်အမတ်ကြီးတို့ဃည် နှစ်ဦးသား ပြေလည်စွာ ဆွေးနွေး၍ ညီညွတ်မှု ရကာ စစ်တပ်နှစ်ခုလုံး ရုပ်သိမ်းလျက် နေပြည်တော်သို့ ပြန်ကြလေသည်။

၇၈။ ပြည်တွင်းဘဏ်ကား မိဖုရားတပါးသည် မိမိတည်ဆောက်နေသော ထူပါ-ရာမကျောင်းတိုက်ကို သံဃမိတ္တာက ဟန့်တားရန် ကြိုးစားသဖြင့် လက်သမား တဦး စေလွှတ်၍ သံဃမိတ္တာကို အသတ်ခိုင်းလေသည်၊ ယင်း မိဖုရားသည် ဝေတုလျကျမ်းစာ ဟူသမျှကို မီးရှို့ ဖျက်ဆီးစေသည်၊ မဟာသေနမင်းလည်း မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ပြန်လည် တည်ဆောက်ပေးရလေသည်၊ သံဃာတော်များသည် ကိုးနှစ်လုံး ပုန်းအောင်းနေရာမှ ပြန်ရောက်လာကြသည်၊ နှစ်အတန်ကြာအောင် ငြိမ်းချမ်းသာယာမှု ရလိုက်ကြသော်လည်း သာသနာ တော်၏ ကံကြမ္မာကား အနှောင့်အယှက်မှ မလွတ်သေးပေ၊ မဟာသေနကဘုရင် သည် မိစ္ဆာအယူဝါဒကို စိတ်မကုန်သေးပဲရှိ၍ ဒကို့ကဂိုရိဋ္ဌနေသော ကိုဝုန်တီသ မည်သော သာဂလိဂိုဏ်းသား ရဟန်းတပါးကို အားပေး ချီးမြှောက်သည်၊

ထိုရဟန်းအတွက် ဘုရင်က ကျောင်းဆောက်ပေးရာတွင် မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက် အရာမ်အတွင်းမှာပင် ဇေတဝနဝိဟာရကို ဆောက်ဖြစ်အောင် ဆောက်သည်၊ ထိုရဟန်းသည် သိက္ခာပုဒ်အာပတ်များဖြင့် စွပ်စွဲခြင်းခံရ၍ ရက်ရှည်လများ စစ်ဆေးပြီး လူဝတ်လဲရန် ဝိနိစ္ဆယချမှတ်ခြင်း ခံရသည်၊ ဘုရင့်အမိန့်ဖြင့် ဓမ္မိကခေါ် တရားသူကြီးချုပ်ကို ထပ်မံစစ်ဆေးရာ ရှေးနည်းအတိုင်းပင် အမိန့်ပြန်ချ၍ လူထွက်စေသည်၊ သံဃာ့ဘောင်မှ နှင်ထုတ်လိုက်ကြလေတော့၏၊ မဟာသေနဘုရင်သည် နောင်တရ၍ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီးကိုပင် ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ထောက်ပံ့၍ အေဒီ-၃၀၀-နှစ်တွင် ကွယ်လွန်လေသည်။

၈၉။ ဤမျှလောက်သော ခေတ်ကာလ အပိုင်းအခြား အတွင်း၌ သီဟိုဠ်ကျန်းသာသနာသည် နှိမ့်ချည်မြင့်ချည် ရှိခဲ့သော်လည်း ထေရဝါဒီ မဟာဝိဟာရဝါသီရဟန်းတို့၏ သာသနာစောင့် စိတ်ဓာတ်ကား ယိမ်းယိုင်ပြိုကွဲခြင်း မရှိ၊ ဝိနယနှင့်စပ်၍ သံဃာအတွင်း ကွဲပြားစေရန် လုံးပမ်းခြင်းကို ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်အား သွေးထွက်သံယို ပြုစေခြင်းသဘော ထားကြသည်ဟု မာလာလာဆေကရ,က ဆိုခဲ့လေသည်။

> "In the Vinaya an attempt to bring about disunion among the Sangha is put in the same category as shedding the blood of the Buddha."
> (*Pali Literature of Ceylon by Malalasekera p.*54)

ဂင်းပြင်လည်း မာလာလာဆေကရ က ဤသို့ဆက်၍ ဆိုပြန်၏။

> "To the assaults of open opponents the Buddhist displays the calmest indifference, convinced that in its undiminished strength his a faith is firm and inexpugnable".

အတိအလင်းဆန့်ကျင်လာသူများ၏ တိုက်ခိုက်ခြင်းအား ဗုဒ္ဓဝါဒီရဟန်းတော်များနှင့် ဒါယကာတို့သည် အတည်ငြိမ်ဆုံးသော လျစ်လျူရှုမှုကို ပေါ်ပြန်ိုင်ကြသည်၊ အကြောင်းမူကား ဗုဒ္ဓဓမ္မ၏ မကုန်ဆုံးနိုင် မပျက်စီးနိုင်သော ခွန်အား ပေါ်၌ ယင်းတို့၏ ယုံကြည်မှုသည် ဖယ်ရှား၍ မရနိုင်လောက်အောင် ခိုင်မြဲသည်ဟု သိရှိနားလည်ထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်၊ မင်းနှင့်ပြည်သူတို့၏ ဗုဒ္ဓဓမ္မအပေါ်၌ ခံယူချက်မြင့်မားမှုကား စံတင်လောက်ပေသည်၊ ဥပမာ အေ-ဒီ ၆၂၃-ခုနှစ်၌ ဇေဋ္ဌတိဿမင်းသည် တမိလ်တွေ့နှင့်စစ်တိုက်ရာတွင် ရှုံးဖို့မြင်သဖြင့် မိမိ မိဖုရားထံ သဝဏ်စာဖြင့် မှာကြားသည်မှာ "ဤစစ်ပွဲ၌ မိမိသည် အောင်မြင်ဖို့လမ်းမျှားစ့ဉာမရှိ၊ အကယ်၍မျှား တိမ်းပါးခဲ့သော် သီလရှင်အဖြစ်ဖြင့် အဘိဓမ္မာ သင်ကြားစေလိုသည်၊ မိမိကိုလည်း ကုသိုလ်ဘာ,က အမျှဝေစေလိုသည်"

ဟု မှာကြားလေသည်၊ မိဖုရားကြီးသည် ဘုရင်မှာကြားသည့်အတိုင်း ပြုလုပ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မာနှင့် အဋ္ဌကထာကြီးများ၌ပင် ကျမ်းကျင်ကြောင်း မဟာဝံသ၌ ဆိုသည်ဟု သီဟိုဠ်ကျန်း ပါဠိစာပေသမိုင်းတွင် မာလာလာဆေကရက ဖော်ပြထားပေသည်၊ ထို့ပြင် ပဉ္စမမြောက် ကဿပဘုရင်၏ (အေ-ဒီ ဆယ်ရာစုနှစ်ထိုး) ကျောက်စာတချပ်တွင် ကျမ်းစာများကို နှုတ်တက် ဆောင်ရွက်သော ရဟန်းတို့အား ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်း တင်ထားသည်ကို ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့နိုင်သည်၊ ထိုဘုရင်သည် ဓမ္မသင်္ဂီကျမ်းကို ဘာသာပြန်စေ၍ ရွှေပြားပေါ်၌ ရေးတင်စေခဲ့သည်ဟု သိရသည်၊ အာလုဝိဟာရ သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီးသည် ပါဠိတော်နှင့်အဋ္ဌကထာများကို စနစ်တကျ စီစဉ်၍ ရဟန်းအသီးသီးအား ပိုင်း၍ပိုင်း၍ ခဲ့ဝေ ကျက်မှတ်စေကာ တပည့်တပန်းတို့အား သင်ပေးစေသည်၊ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ရှင်းလင်း ဖွင့်ပြစေသည်၊ ဆောင်လွယ်မှတ်လွယ် အကျဉ်းလက်ဝဲသံပေါက်ကလေးများ, ဂါထာပါဠိများကို ရေးသားပေးခဲ့ကြသည်၊ ထိုရဟန်းတော် ငါးရာတို့၏ကျေးဇူးကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအဖို့ ဆပ်မကုန်နိုင်လောက်အောင် ကြီးမားလှပေသည်၊ အချုပ်အားဖြင့် အောက်ပါမာလာလာ ဆေကရ၏ မှတ်ချက်ကလေးကို ထောက်ရှု၍ ဦးညွှတ်ခြင်းနှင့် အပေါင်းပါတို့၏စွပ်စွဲပြောဆိုချက် မမှန်ပုံကို သိရှိနိုင်ရ၏။

How far the Alu-vihara's redaction agreed with or differed from the canon and commentaries settled by the third Council and introduced into Ceylon by Mahinda's mission, whether after their introduction into the island any passages previously considered unorthodox had crept into the orthodox scriptures and whether the Alu-vihara Council separated such interpolations, and how far the Tipitaka and its commentary reduced to writing at Alu-vihara resembled them as they have come down to us now, no one can say.

အာလုဝိဟာရ၌ သုတ်သင်ပြင်ဆင် အကွဲရှုတင်ခြင်း (စတုတ္ထသံဂါယနာတင်ခြင်း)သည် တတိယသံဂါယနာက အတည်ပြုခဲ့ပြီးသော သီဟိုဠ်ကျန်းသို့ အရှင်မဟိန္ဒ ဆောင်သော ဓမ္မဒူတအဖွဲ့က ယူဆောင်လာခဲ့သည့် ပါဠိအဋ္ဌကထာများနှင့် မည်မျှလောက်တူညီ၍ မည်မျှလောက် ကွဲပြားသည်ဆိုသည်ကို မည်သူမျှ မပြောနိုင်၊ ထေရဝါဒမဟုတ်ဟု ရှုးအခါက ယူဆခဲ့သော စာပိုဒ်များ (အယူအဆများ)သည် ထေရဝါဒအတွင်းသို့ ပါဝင်လေခဲ့သလား၊ အာလုဝိဟာရ၌ သံဂါယနာ တင်သောအခါ ယင်းဝင်လာခဲ့ပြီးသော စာပိုဒ်များ (အယူအဆများ)ကို ထုတ်ပယ်ပစ်ခဲ့လေသလား ဆိုသည်ကို မည်သူမျှ မပြောနိုင်၊ အာလုဝိဟာရ၌ ရေးတင်ခဲ့သော ပါဠိအဋ္ဌကထာများသည် ယနေ့ (ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်

ကျွန်ုပ်တို့အထဲသို့ ရောက်လာသောအခါ ထိုပါဠိအဋ္ဌကထာများနှင့် မည်၍မည်မျှ တူညီသည်ဆိုသည်ကို မည်သူမျှ မပြောနိုင်။

ဤသို့ ဆွဲယူလုပ်ကြံဖန်တီး၍ ယူတတ်ပြောတတ်သောကြောင့် ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များသည် မူရင်းဇာတိုင်း (Quotation) ကိုတေးရှင်းများကို ထုတ်ဆောင် တင်ပြရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

This much, however, is certain, that in the fifth century of the Christian era the present Pitakas, *etc.*, were considered orthodox both on the continet and in Ceylon, as is evidenced by the visits of Buddhaghosa and Fa Hsian; and in view of the great care with which the orthodox monks attempted to preserve the purity of the Word there is not much probability that the canon underwent any material changes in the interval.

သို့သော် အေ-ဒီ ငါးရာစုဋ္ဌ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသနှင့် တရုတ်ရဟန်းတော် ဖာဟီယန် တို့ လာရောက် (လေ့လာဆောင်ယူသွား)ခြင်းဟူသော အချက်က ထင်ရှားစေသည့် အလျောက် အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းကပါ လက်ရှိ ပိဋကတ်ကို ရှေးဟောင်း ထေရဝါဒအမှန်ဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုကြသည်၊ ဤအချက်က သေချာသောအချက်ဖြစ်သည်၊ ထေရဝါဒ ရဟန်းတော်များသည် စကားတလုံး တလေ၏ သန့်ရှင်းမှု (အနက်အဓိပ္ပါယ် မခြုတ်ယွင်း မဖောက်ပြန်စေမှု)ကိုပင် အထူးဂရုပြုကြသည် ဟူသော ရှုထောင့်မှနေ၍ရှုလျှင် ပိဋကတ်ကျမ်းစာတော်များသည် တစုံတရာ အထည်ကိုယ်အားဖြင့် ပြောင်းလဲခဲ့ခြင်း ဖြစ်နိုင်ဖွယ် မရှိပါပေ၊ ဤမှတ်ချက် ရွေ့ပိုင်းကို ပုံကြီးခဲ့၍ ဗုဒ္ဓဘာသနာသမိုင်းစာစောင်နှာ ၁၆-၌လည်းကောင်း နိကာယ်၏နိကာယ် နှာ-၁၀၌လည်းကောင်း ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အသိုင်းအဝိုင်း ပဥ္စနိကာယ ဓမ္မသာကစ္ဆာအဖွဲ့ဝင် စသည်တို့က "သီဟိုဠ် ပိဋကတ်ဆောင် ရဟန်းတော် တို့သည် ဟိုကထဲက ရောနှောရွှပ်ထွေးပြီးသား ဖြစ်တဲ့ ပိဋကတ်ကို ရောထွေးပြီး မူအတိုင်းသာ မှတ်ဆောင်ကြရသည်ဟု ပညာရှိ မာလာလာဆေကရက သူ၏ သီဟိုဠ်ကျွန်း ပါဠိစာပေသမိုင်းတွင် ရေးခဲ့သည်"ဟု မဟုတ်မမှန်လုပ်ကြံ၍ ဆိုထားလေသည်၊ ဤစကားရပ်များကို သမိုင်းဆရာတယောက်အနေဖြင့် သူတပါးတို့ တွေးတောကြံဆမည့် သံသယကို ကြိုတင်ထုတ်ဖော် နိဒါန်းခင်းပေးထားလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ရွှေဆက်ဖတ်သော်-ဤသို့ တွေ့ရမည်ဖြစ်၏၊ ယင်းတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်ကား သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ တဆင့် ရောက်လာသော မြန်မာပြည်သာသနာသည်လည်း ရောရောထွေးထွေး ပြာဟွက ဝါဒလွှမ်းမိုးနေသော သာသနာဟု (သွားပုပ်လေလွင့်) သိကွာချလိုသော စေတနာဆိုးဖြင့် ရေးသားဖြန့်ဝေရန်သာ ဖြစ်သည်။

၉၀။ မြန်မာပြည်သာသနာသည် တတိယသံဂါယနာတင်ပြီးချိန် မထေရ်ကြီးများနှင့် အသောကမင်းကြီး၏ မမှုဒူတအဖွဲ့တဖွဲ့ဖြစ်သော အရှင်သောဏ အရှင်ဥတ္တရ ဦးဆောင်သည့်အဖွဲ့မှ စတင်ဆင်းသက်လာသော သာသနာ ဖြစ်ပေသည်၊ နောင်အခါ၌ အိန္ဒိယမှလည်းကောင်း သီဟိုဠ်ကျန်းမှလည်းကောင်း ခေတ်အမျိုးမျိုး၌ ကျမ်းစာအမျိုးမျိုး ရောက်ရှိလာကြသည်၊ မြန်မာပြည် သာသနာ၏ ရွှေဆောင်ဖြစ်ကြောင်းမူကြသော ထေရ်ကြီးများသည် အများအား ဖြင့် ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာဋီကာ အခြားဂန္ထန္တရများကို မည်သည့်ကျမ်းဂန်က ဗုဒ္ဓဘာသိတ မည်သည့်ကျမ်းဂန်က အညဘာသိတဟု ခွဲခွဲခြားခြား နားလည် တော်မူခဲ့ကြသည်၊ သို့ဖြစ်သည့်အလျောက် အဆင့်အတန်းအလိုက် အလေး အမြတ်ပြုရာတွင်လည်း အနိမ့်အမြင့်အဆင့်ထား၍ မှတ်သားတော်မူကြသည်၊ အဘိဓမ္မာကဲ့သို့ လေးနက်သောကျမ်းဂန်များကို အထူးအာရုံစိုက် လေ့လာတော် မူခဲ့ကြသည်၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းကြီးများကိုပင် ကျော်လွန်၍ အရကောက် များ နိဿယကျမ်းများကို မြန်မာ့နည်း မြန်မာ့ဟန်ဖြင့် ခန့်ညားထယ်ဝါ ပြည့်စုံစွာ ဖန်တီးတော် မူနိုင်ခဲ့ကြသည်၊ သို့သော် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိကြချေ။

၉၁။ မြန်မာ့သာသနာသမိုင်းတွင် ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျသော "ဂ-ငယ်သုံးခု၊ ဥသျစ်ထု"ဟု အမှတ်ပြုခဲ့ကြသည့် မြန်မာသက္ကရာဇ် ဂဂဂ-ခုနှစ် ရှမ်းသိုဟန်ဘွား လက်ထက်တွင် ပိဋကတ်တော်များ မီးရှို့ခြင်းခံရသော်လည်း အသက်နှင့်ထပ် တူ စောင့်ရှောက်တော်မူခဲ့ကြသဖြင့် စူဠဝါအဋ္ဌကထာ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌ-ကထာ ပေထုပ်နှစ်ထုပ်မှတပါး အလုံးစုံသော ပိဋကတ်ပါဠို အဋ္ဌကထာများ ကို ရှာဖွေ စုစည်းတော်မူနိုင်ခဲ့ကြသည်၊ အဆိုပါ အဋ္ဌကထာ ပေထုပ်နှစ်ထုပ်ကို ကား နှစ်အဟန်ငယ်ကြာမှ အလွန်ချောင်ကျသော ရှမ်းပြည်ကျေးတော ဇနပုဒ် များမှ ပြန်လည်၍ ဆင့်ပွားကူးယူနိုင်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆရာစဉ်ဆက် ပြောဆိုသည်ကို မှတ်သားကြရသည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် မြန်မာတို့၏ သာသနာတော်ကို ချစ်မြတ် နိုး၍ တန်ဖိုးထားတတ်သော အလေ့ဝါသနာ သမ္မာဥဿာဟကြောင့် ဓခတ် ကာလအမျိုးမျိုးနှင့်တွေ့ရသော်လည်း တိုင်းခြားပြည်ခြား ဘာသာခြားတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်ပင် ဗျာပါရကိုမချ ထက်သန်သော လုံ့လဝီရိယ သတိ-သမ္ပဇဉ်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူလာခဲ့ကြသည်မှာ ပဋ္ဌမသံဂါယနာ နှင့် ဆဋ္ဌသံဂါယနာခေတ်တိုင်အောင်ပင် ဖြစ်သည်။

၉၂။ ထို့ကြောင့် ထိုတတိယသံဂါယနာသည်လည်းကောင်း၊ ထိုတတိယ သံဂါယနာမှဆက်၍လာသော သီဟိုဠ်ကျန်း အာလောကဝိဟာရ၌ စုပေါင်းရွတ် ဆိုခြင်း ပေထက်အက္ခရာတင်ခြင်း စတုတ္ထသံဂါယနာသည်လည်းကောင်း မြန်မာ နိုင်ငံ၌ ၂-ကြိမ်တိုင် နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ဖတ်ရွတ်မျှမက ကျောက်စာတင်၍လည်းကောင်း

အနိုင်နိုင်ငံသုံး ခိုင်ခံ့သားနား ထူးခြားသော စာအုပ်မျှားရိုက်နှိပ်ရွှင်လည်းကောင်း ပဋ္ဌမအကြိမ်, ဆဋ္ဌအကြိမ်တင်အပ်သော သံဂါယနာတော်သည်လည်းကောင်း ညစ်ကြေးမတင် အပြစ်ကင်းစင်သော ဓမ္မာနုလောမ သံဂါယနာတော်သာ ဖြစ်ကြပေသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ စောဒကဆရာတို့ တင်ပြထားအပ်သော စုဒိတကတို့၏ သံဂါယနာခြောက်တန် ပေါ့ပျက်သေးသိမ်အောင် ပြုလုပ်၍ပြောဆို ရေးသားထုတ်ဝေကြသော သံဂါယနာသမိုင်း, ဗုဒ္ဓသာသနသမိုင်း, နိကာယ်၏နိကာယ်စာအုပ်, ဒေးဒရဲကျောက်စာတိုင်တို့ပါ စကားရပ်တို့သည် အဓမ္မဝါဒများသာဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ယုတ္တိအာဂမ သာဓကအရပ်ရပ်တို့ကြောင့် အာဘိဓမ္မာကို ဘုရားမဟောဟု စွပ်စွဲခြင်းသည် အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း သံဂါယနာ ၆-တန်ကို သေးသိမ်ပေါ့ပျက်အောင် လုပ်ခြင်းသည် ဓမ္မကို အဓမ္မ ဝိနယကို အဝိနယဖြစ်အောင် လုပ်ခြင်းသာဖြစ်၍ အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်း ဓိုရိဏ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဆရာတော်များက တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရိဏ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)

စောဒနာ အမှတ် (၇)

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ပယ်ခြင်းနှင့် စပ်သည့် ဝိနိစ္ဆယ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိပါးမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တင်ပြလျှောက်ထားသော စောဒနာ သောဝနာ ၂-ရပ်ကို နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဝိုရိဏ် ဆရာတော်များ၏ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်။

၁။ စောဒကဆရာတော်များသည် အမှတ်(၇) စောဒနာအဖြစ်ဖြင့် "ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိပါးစေလျက် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပျက်စီးရောပျက်စီးကြောင်း ဟောပြောရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာချက်ပါဘုရား"ဟူသော လျှောက်ထားလွှာကို ဤဝိနည်းဓိုရိဏ်းတော်သို့ တင်သွင်း၍ ဤအကြောင်းကို သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တသနဒီပနီဖွဲ့ချုပ်မှ အာဘိဓမ္မာပညာပေးတာဝန်ခံ (အာဘိဓမ္မာဆရာစိန်)က ဝေဖန်ပုတ်ခတ် ရေးသားထားပါသည် ဟု စွဲဆိုထားပေသည်။

၂။ ဤစွဲဆိုချက်တွင် အာဘိဓမ္မာဆရာစိန် ရေးသားထားသော အချက် ၅-ချက်ကို စောဒကဆရာတော်များက သက်သေခံအဖြစ် ဖော်ပြထားပေသည်။

(က) တိတ္ထိဆရာကြီးတို့ကို အညံ့မခံလို၍သာ အဋ္ဌကထာဆရာများက ပုဒ္ဓကို သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရသည်ဟု ဆိုကြကြောင်း။

(ခ) သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရပါလျက် မိမိ၏ ရန်သူဖြစ်သော ဒေဝဒတ်ကို အာဃယ် ကြောင့် ရဟန်းပြုခွင့် ပေးရသနည်း။

(ဂ) သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရသည်ဆိုပါလျက် သေးနုပ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို ပယ်နုတ်ကြလော့ဟု အာဃယ်ကြောင့် မိန့်ဆိုရသနည်း။

(ဃ) ဝိဇ္ဇာသုံးပါးသည် ရဟန္တာတိုင်းရရှိသော အသိဉာဏ်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ ဆိုပါမူ ပုဒ္ဓနှင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် မည်သို့ ခြားနားပါသနည်း။

(င) ပုဒ္ဓရရှိအပ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့ကို ကြွင်းကျန် မရှိ ထိုးထွင်းပြီး သိမြင်ရရှိခဲ့သော ဉာဏ်ဖြစ်၏။

(ဤကား အာဘိဓမ္မာဆရာစိန်၏ ရေးသားချက်မှဖြစ်၏)

၃။ စောဒကဆရာတော်များသည် ပထမဦးစွာ တင်သွင်းသော သာမည စောဒနာဌ္ဌ အဆိုပါ အာဘိဓမ္မာဆရာစိန်၏ ရေးသားချက် မူရင်းများကို သက်သေခံ စာအုပ်များဖြင့် တင်ပြ၍ စည်းကမ်းစနစ်ဘက္ခု စောဒနာကြသည်၊ ဒုတိယထပ်ဆင့်တင်သွင်းသော ဝိသေသစောဒနာဌ္ဌ အဆိုပါ အာဘိဓမ္မာဆရာစိန် ရေးသားချက်များသည် ဘုရားဟော ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သောကြောင့် အာဘိဓမ္မာဒီပနီဝိဒအဖြစ် ဆုံးဖြတ်ပေးပါရန် လျှောက်ထား သွားကြောင်းလသည်။

၄။ ဤသဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် ပတ်သက်သော စောဒနာတင်ချက်ကို စုဒိတက များ ဖြစ်ကြသော တောင်တွင်းကြီးမှ ဦးဇဝန(ဇနရွှင်နယ်), ငါးဆင့်ကျောင်း ဦးဇဝန, နတ်မှိုအရွှင်ဆန္ဒာဓိက, ဒေးဒရဲမှ ဦးဥဇ္ဇောတိက, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်မှ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးခင်ဟန်နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ် ဦးရွှေပြည့်တို့က လုံးဝချေပ ခြင်း မပြုခဲ့ကြပေ၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စွဲဆိုချက် (၂၁)ချက်လုံးကို စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်ထဲမှ မည်သူမဆို ချေပနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ဝိနည်းဓိုရ်ရုံးက ပေးအပ် ထားပေသည်၊ သို့ပါလျက် ဤ စောဒနာတင်ချက်ကို မချေပကြခြင်းဖြင့် စောဒကဆရာတော်တို့၏ စွဲဆိုချက်ကို ဝန်ခံရာသို့ရောက်ပေသည်။

၅။ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များအနက် သခင်မြတ်ဆိုင် တဦးတည်းကသာ ချေပ လျှောက်ထားခဲ့သည်၊ ယင်းသို့လျှောက်ထားရာ၌ "ကိုယ်တိုင် ရေးသားခဲ့သော

ဆရာစိန်နှင့် ဆွေးနွေးကြည့်ရာတွင်”ဟု စကားခင်းပြီး လျှောက်ထားသည်ကို ထောက်ချင့်ခြင်းအားဖြင့် သင်္ခေမြတ်ဆိုင်သည် မိမိဉာဏ်စွမ်းဉာဏ်စဖြင့် ချေပနိုင်ရှာခြင်း မဟုတ်ပဲ ဉာဏ်အဌားဖြင့် ဝံ့ဝံ့စားစား လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။

စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာကို သုံးသပ်ချက်

၆။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိပါးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒက စုဒိတကတို့ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် တင်ပြလျှောက်ထားချက်များ အနက်မှ ပထမဦးစွာ စောဒက ဆရာတော်တို့၏ တင်ပြချက်ကို သုံးသပ်ပေအံ့ –

၇။ စောဒကဆရာတော်များ တင်သွင်းသော သာမည စောဒနာချက်ကို ကြည့်ရှုရာတွင် စဲ့ဆိုလိုသော အချက် ပေါ်လွင်ပြီး သက်သေခံ အထောက်အထား ခိုင်လုံသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ သက်ဆိုင်ရာ စာစောင်ကိုလည်း ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များထံ သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြထားပေသည်၊ ထပ်ဆင့် စောဒနာချက်ကို သုံးသပ်ရာတွင်လည်း ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင် ပါဠိတော်များကို အကိုးအကားပြု၍ ဟင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ စောဒကဆရာတော်များ၏ အကြောင်းပြချက်များကို သိသာရုံ ဖော်ပြအပ်ပေသည်။

၈။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် မည်သည့် သာဝကတို့နှင့်မျှ မဆိုင်သော ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် တဦးတည်းသာပိုင်သည့် အသာဓာရဏ ဉာဏ်တော်ဖြစ်ကြောင်း သေးသခ်ျနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းတိုင်တိုင် ပါရမီတော်တို့ကို ဖြည့်ဆည်းပူးတော်မူခဲ့သောကြောင့် ထိုဉာဏ်ကို ရတော်မူခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီး၌ စွမ်းရည်သုံးပါးရှိကြောင်း စသည်တို့ကို ကျန်းကန်နှင့်အညီ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၉။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် မဟာကရုဏာရှင်ဖြစ်သောကြောင့် ဒေဝဒတ်ကို ရဟန်းပြုခွင့် ပေးခဲ့ကြောင်း ဒေဝဒတ်သည် အာဃာတကြီးလွန်းသူဖြစ်၍ ရဟန်းပြုခွင့်ရသည်ဖြစ်စေ မရသည်ဖြစ်စေ ဗုဒ္ဓဘုရားကို ပြစ်မှားမည်သာဖြစ်ကြောင်း ရဟန်းပြုခွင့် ရသည့်အတွက် ဒေဝဒတ်မှာ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ် အခြေခံရ၍ အကျိုးရှိခဲ့ကြောင်း သူတော်ကောင်းတို့၏ သဘောသည် မိမိ၏ရန်သူ ဖြစ်စေကာမူ ဖျက်ဆီးခြင်း မပြုကြောင်းကို ဗိမ္မိသာရနှင့် အဇာတသတ်တို့၏ ဖြစ်ရပ်ကို သက်သေထူ၍ လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။

၁၀။ ထို့ပြင် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်ခါနီးက သေးငယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို သံဃာက ပယ်နုတ်လိုလျှင် ပယ်နုတ်ပါလေဟု မှာကြားခဲ့ခြင်းသည် တပည့်သား သံဃာများ၏ နှစ်သက်မှုကို ဖြစ်စေခဲ့ကြောင်း တပည့်သား

သံဃာများအနေဖြင့်လည်း တစုံတခုကိုမျှ ပယ်နုတ်ခြင်း မပြုပဲ ဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိသည်နှင့်မခြား လေးစား လိုက်နာကြသောကြောင့် နှစ်သက်အားရဖွယ် ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြ လျှောက်ထားခြင်းများသည် ယထာဓမ္မ ယထာဝိနယသဘောသို့ သက်ဝင်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်ကို သုံးသပ်ချက်

၁၁။ တဖန် စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်ကို သုံးသပ်ပေအံ့၊ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် "မြတ်စွာဘုရား သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် မဟုတ်" ဟူသော အချက်ကို ဦးတည်၍ ချေပထားပေသည်၊ ဤသို့ချေပရာ၌ သခင်မြတ်ဆိုင် အကိုးပြုသော သာဓကမှာ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ် မြန်မာပြန်ပင် ဖြစ်သည်၊ ထိုသုတ် မြန်မာပြန်ကို သခင်မြတ်ဆိုင်က-

> "အရှင်ဘုရား ရဟန်းဂေါတမသည် အလုံးစုံကို သိ၏၊ အလုံးစုံကို မြင်၏၊ အမြဲမပြတ် ဉာဏ်အမြင်သည် ရှေးရှုထင်၏ဟု အကြွင်းမဲ့ ဉာဏ်အမြင်ကို ဝန်ခံ၏ဟု ကြားဖူးပါသည်၊ ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုမှုများ တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ စကားအရ ပြောဆိုသူများ ဖြစ်ပါကုန်၏ လောဟု မေးမြန်းလျှောက်ထား၏၊ ဝစ္ဆ ရဟန်းဂေါတမသည် အလုံးစုံကို သိ၏၊ အလုံးစုံကို မြင်၏၊ ငါသွားနေသည်ဖြစ်စေ, ရပ်နေသည်ဖြစ်စေ အမြဲမပြတ် ဉာဏ်အမြင်သည် ရှေးရှုထင်၏ဟု အကြွင်းမဲ့ ဉာဏ်အမြင်ကို ဝန်ခံ၏ ဟူ၍ ပြောဆိုသောသူတို့သည် ငါ၏စကားအရ ပြောဆိုသူများ မဟုတ်ကုန်၊ ငါ့ကို မဟုတ်မမှန်သော အားဖြင့်လည်း စွပ်စွဲကြကုန်၏၊ ဗုဒ္ဓရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား"-

ဟု ကောက်နုတ်တင်ပြ လျှောက်ထားခဲ့သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ မြန်မာပြန်သည် အရေးကြီးသော စကားရပ်များကို ဝက္ခက်ချန်ထားခဲ့ပြီး မိမိ လိုချင်သလောက်ကိုသာ ကောက်နုတ်ဖော်ပြထားသော မြန်မာပြန်ဖြစ်ကြောင်းကို မူရင်း (ဆင္ဒမူပိဋကတ်) မြန်မာပြန်နှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်သောအခါ ထင်ရှားစွာ တွေ့ရှိခဲ့ရသည်၊ ထိုသုတ် မြန်မာပြန်၌ သခင်မြတ်ဆိုင် ဝက္ခက်၍ တမင်ချန်ထားခဲ့သော အရေးကြီးသော စကားရပ်မှာ "အိပ်ပျော်နေသည်ဖြစ်စေ၊ နိုးကြားနေသည်ဖြစ်စေ" ဟူသော စကားရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၁၂။ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်သည် ဤကဲ့သို့ အရေးကြီးသော မူရင်း ဒေသနာပါ စကားရပ်ကို တမင်ဖြုတ် ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်း သဘော မသက်ရောက်ခြင်း သာဓက မပြောက်ခြင်းများကြောင့် ပိဋကကျမ်းဂန်နှင့်

မည်ညှတ်ရကား စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စွဲဆိုချက်ကို ချေပနိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ် သုံးသပ်ချက်

၁၃။ စောဒကနှင့် စုဒ်တကတို့၏ တင်လွှာ ချေလွှာတို့ကို သုံးသပ်ပြီးနောက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိပါးသောအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ သုံးသပ်ချက်ကို ဖော်ပြပေအံ့။

သခင်မြတ်ဆိုင်တင်ပြသော စကားရပ်တွင် မည်သည့်စကားလုံးကို ဖြုတ်ထား ခဲ့ကြောင်း သိနိုင်စေရန် တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ် မူရင်းပါဠိနှင့် ယင်း၏ မြန်မာပြန်ကို ထုတ်ပြလိုက်ပေသည်။

တခါက ဝစ္ဆဋ္ဌဃယ်ဝင် ပရိဗိုဇ်တဦးသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် သွားရောက် တွေ့ဆုံပြီး ဤသို့သောစကားကို လျှောက်ထားလေသည်။

သုတံ မေတံ ဘဒ္ဒန္တေ သမဏော ဂေါတမော သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ၊ စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတန္တိ[၁]။

မြန်မာပြန်

အရှင်ဘုရား ရဟန်းဂေါတမသည် အလုံးစုံကို သိ၏၊ အလုံးကိုစုံကို မြင်၏၊ ငါသွားနေသည်ဖြစ်စေ ရပ်နေသည်ဖြစ်စေ အိပ်ပျော်နေသည်ဖြစ်စေ နိုးကြားနေသည်ဖြစ်စေ အမြဲမပြတ် ဉာဏ်အမြင်သည် ရှေးရှုထင်၏ဟု အကြင်းမဲ့ ဉာဏ်အမြင်ကို ဝန်ခံ၏ဟူ၍ ကြားဖူးပါ၏"[၂]။

၁၄။ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်က ဆက်လက်၍ 'ဉာဏ်အမြင်ကို ဝန်ခံ၏ဟူ၍ ပြောဆို သောသူတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏စကားအရ ပြောဆိုသူများ ဖြစ်ပါကုန်၏လော၊ မြတ်စွာဘုရားကို မဟုတ်မမှန်သောအားဖြင့် မစွပ်စွဲပဲ ရှိပါကုန်၏လော" စသည်ဖြင့် လျှောက်ထားလေသည်။

၁၅။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြေကြားချက်ကို မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဤပရိဗိုဇ် လျှောက်ထား သော စကားကို စိစစ်ရန် လိုအပ်ပေသည်၊ ဤပရိဗိုဇ်သည် သဿတဝါဒကို အခြေခံ၍ မေးနေခြင်းဖြစ်သည်၊ ဤသုတ်၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်နှင့် ပတ်သက်၍ အရေးကြီးသောအချက်မှာ "သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ" ဟူသော အချက်ပင်

၁။ မ ၂၊ ၁၄၈။ ၂။ မ မြန် ၂၊ ၁၅၇။

ဖြစ်သည်၊ ဉာဏဒဿနံ=ဉာဏ်အမြင်ဟူသောစကားကို မည်သို့သော ဉာဏ်အမြင်မျိုးဖြစ်ကြောင်း "သတတံ သမိတံ" ဟူသောစကားအရ ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။

သတတံ သမိတံ၏အနက်မှာ=အမြဲမပြတ် အခါခပ်သိမ်း နိစ္စ ထာဝရ ဟူ၍ပင်ဖြစ်သည်၊ စိန်တုံးကြီးများ ထာဝရလင်းနေသကဲ့သို့ မည်သည့် အချိန် အခါ၌မဆို အမြဲတန်းမြင်နေသော ဉာဏ်အမြင်မျိုးပင် ဖြစ်သည်၊ ဤအချက်ကို ထင်ရှားစေသော စကားရပ်မှာ သုတ္တာဿ စ=အိပ်ပျော်နေသည်ဖြစ်စေ ဟူသော စကားရပ်ဖြစ်သည် အိပ်ပျော်နေစဉ်မှာလည်း မြင်နေသောဉာဏ်ဟု ပရိဗိုဇ်က ဆိုလိုပေသည်။

၁၆။ ထိုခေတ်အခါက မဇ္ဈိမဒေသတဝိုက်တွင် အတ္တဝါဒလည်း ထွန်းကားလျက် ရှိနေပေသည်၊ လူ၏ကိုယ်အတွင်း၌ ချမ်းသာသုခကို ခံစားသော အတ္တသည် အမြဲရှိနေ၏၊ အတ္တသည် အရာအားလုံးကို မြင်၏၊ သိ၏၊ ဤသို့သော အယူအဆမျိုး ရှိပေသည်၊ တိတ္ထိဆရာကြီးတို့သည် ဤ အတ္တဝါဒကို အခြေခံလျက် မိမိတို့သည်—

သပ္ပညူ=တရားအားလုံးကိုသိသည်၊

သပ္ပဒဿာဝီ=တရားအားလုံးကိုမြင်သည်—

ဟူ၍ ဝန်ခံကြသောအခါ အမြဲမပြတ် မြင်နေသည်၊ သိနေသည်ဟူ၍ ကြွေးကြော်ဝန်ခံကြလေသည်၊ ဤ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်သည် ထိုကဲ့သို့ နိစ္စသပ္ပညူတဉာဏ် ဝန်ခံသူတို့၏စကားကို ကြားနာမှတ်သားရသူဖြစ်သည့်အလျောက် မြတ်စွာဘုရား အားလည်း ဤသို့သော နိစ္စသပ္ပညူတ ဉာဏ်အမြင်မျိုးဖြင့် သပ္ပညူအဖြစ် ဝန်ခံပါသလောဟု မေးလိုရင်း ဖြစ်ပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်၏ အမေးမျိုးကို အဂ်ုတ္တိရ် နဝကနိပါတ်၊ လောကာယတိက သုတ်တွင်လည်း အလားတူ တွေ့ရှိနိုင်သည်။

၁၇။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ထုတ်ဖော်ဟောကြားသော အဘိဓမ္မာဒေသနာအရ မည်သည့်ရုပ် မည်သည့်နာမ်မျှ နိစ္စဟူ၍ မရှိချေ၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဥပါဒ်, ဌီ,ဘင် ဖြစ် တည် ချုပ်ပျက် အနိစ္စအချက်ချည်းသာ ဖြစ်ပေသည်၊ ဉာဏ်ဆိုသည်မှာလည်း နာမ်တရားတို့တွင် အခေါင်အချုပ် ဖြစ်စေကာမူ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဥပါဒ် ဌီ ဘင် စနစ် ဖြင့်သာလျှင် ပေါ်သော သဘာဝတရပ် ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ပြင် အိပ်ပျော်နေစဉ်အခါ၌ မည်သည့်ဉာဏ်ထူးမျှမဖြစ် ဘဝင် (အိပ်စိတ်)သာလျှင် ဖြစ်လျက်ရှိသည်၊ ဤသည်မှာ အဘိဓမ္မာဆရာကြီးများကို မဆိုထားဘိ လူသာမန်တို့ပင် သိနိုင်သော လက်တွေ့သဘာဝ ဖြစ်ရပ်ပေတည်း၊

သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားနှင့် အခြားသော တိတ္ထိဘုရားတို့သည် အဘိဓမ္မာအမြင်ချင်း လုံးဝကွဲပြားလျက် ရှိချေသည်၊ ဤသို့ ကွဲပြားပါလျက် စုဒိတကသခင်မြတ်ဆိုင်သည် ၎င်း၏ မြန်မာပြန်၌–

သုတ္တာဿ စ=အိပ်ပျော်နေသည်ဖြစ်စေ၊

ဇာဂရဿ စ=နိုးကြားနေသည်ဖြစ်စေ—

ဟူသော ဘုရားဟော မူရင်းပါဠိတော်မြန်မာပြန်ကို တမင်ဖြုတ်၍ ပေယျာလကန် ဝက္ခက်၍ချန်ထားခဲ့ခြင်းမှာ ကြားနာသူများအနေဖြင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် တိတ္ထိတို့၏ အဘိဓမ္မာ မတူသောအချက်ကို ရိပ်မိသွားမည်စိုးသောကြောင့် ဖြစ်တန်ရာသည်။

၁၈။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည်ကား ဤကဲ့သို့သော အနိစ္စအဘိဓမ္မာ အမြင် ရှိသူဖြစ်၍ ပရိဗိုဇ်၏ "အိပ်ပျော်နေတုန်းမှာပင် မြင်၍နေသော ဉာဏ်အမြင်မျိုး ရှိသည့် သဗ္ဗညုပုဂ္ဂိုလ်ဟုတ်ပါသလော" ဟူသော မေးခွန်းကို ပြုတ်ပြုတ်သားသား ပယ်ချတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

"ငါသည်ကား ယင်းကဲ့သို့ အိပ်ပျော်နေတုန်းမှာပင် မြင်နေသည်ဆိုသော သဿတဉာဏ်အမြင်မျိုးရှိသည့် သဗ္ဗညုမျိုးမဟုတ်" ဟူ၍ ဖြေဆိုတော်မူလိုရင်း ဖြစ်သည်။

၁၉။ ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားက တိတ္ထိတို့၏ သဗ္ဗညုမျိုးကို ဝန်မခံသောအခါ ပရိဗိုဇ်က မြတ်စွာဘုရားကို မည်သို့ပြောလျှင် အမှန်ပြောရာရောက်မည်နည်းဟု ဆက်လက် မေးလျှောက်ပေသည်၊ ဤတွင်မှ မြတ်စွာဘုရားက မေးမြန်းသူ ပရိဗိုဇ်နှင့် တန်လောက်ရုံ ဤသို့ အဖြေပေးတော်မူသည်။

"တေဝိဇ္ဇော သမဏော ဂေါတမောတိ ဧခါ ဝစ္ဆ ဗျာကရမာနော ဝုတ္တဝါဒီစေဝ မေ အာဿ"[၁]

မြန်မာပြန်

ဝစ္ဆ ရဟန်းဂေါတမသည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးရှိ၏ဟု ပြောဆိုသောသူသည် အမှန်အားဖြင့် ငါ၏စကားအရ ပြောဆိုခြင်းဖြစ်ရာ၏။

၂၀။ ဤစကားအရလည်း သူတပါးက ဤသို့ပြောလျှင် မှန်၏ဟုသာ မိန့်တော်မူသည်၊ ငါသည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကိုသာ ရသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို မရဟူ၍ ဝန်ခံခြင်းမျိုးမဟုတ်ပေ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရရှိတော်မူသည့်

၁။ မ ၂၊ ၁၄၉။

အကြောင်းကို အကြိမ်များစွာ ဝန်ခံတော်မူခဲ့ပေသည်၊ ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒက ဆရာတော်များကလည်း သာဓက ထုတ်ဆောင်၍ လျှောက်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

အထက်ပါ စကားစဉ်အရ အကျဉ်းချုပ်ရသော် တဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားက သဗ္ဗညုဟူ၍ ဝန်မခံခြင်းသည် မေးသူပရိဗိုဇ်က အိပ်ပျော်တုန်းမှာပင် သိနေသော နိစ္စသမ္မညု, သတတသမ္မညုမျိုးကို ဝန်ခံသလားဟု မေးသည့်အတွက် ဝန်မခံခြင်းဖြစ်သည်၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်ကို မရ၍ ဝန်မခံခြင်း မဟုတ်ပေ၊ တဝိဇ္ဇ ညာဏ်ကို ရသည်ဟုပြောလျှင် မှန်သည်ဟုဆိုခြင်းသည်လည်း မေးသူနှင့်တန်ရုံသာ ပြောခြင်းဖြစ်သည်၊ မြတ်စွာဘုရားအနေဖြင့် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကိုသာ ရသည် ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး သဗ္ဗဿုတညာဏ်တို့ကို မရ၍ မဟုတ်ပေ၊ အခြားသုတ် ဒေသနာတော်များစွာတို့၌ မြတ်စွာဘုရားက မိမိ သဗ္ဗညုတညာဏ်ရှင်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံဟောကြားထားချက် များစွာရှိပေသည်။

တဝိဇ္ဇသုတ်ကို ကိုးကား၍ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်အား သဗ္ဗညုတညာဏ်ရှင် မဟုတ်ဟု ပြောဆိုကြသူတို့သည် တဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် နားမလည်ကြသော ကြောင့်လည်းကောင်း ထိုသုတ်မှတပါး သဗ္ဗညုတညာဏ်ကို ဝန်ခံဟောကြားထား သောသုတ် ဒေသနာများကို မတွေ့ဖူးကြသောကြောင့်လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓ ဘာသာတို့၏ ကိုးကွယ်အားထားရာ အထွတ်အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားကို သေးသိမ်အောင် ပြုလုပ်လိုသည့် စေတနာဆိုးကြောင့်လည်းကောင်း ပြောဆိုကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။

သဗ္ဗညုတညာဏ် ဆင်ခြင်မှုသိ

၂၁။ ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်သည် အလုံးစုံကို သိသော သဗ္ဗညု အလုံးစုံကိုမြင်သော သဗ္ဗဒဿာဝီ ဖြစ်တော်မူ၏ ဆိုရာတွင် အိပ်ပျော်နေခိုက်၌ လည်းကောင်း မဆင်ခြင်သောအခိုက်၌လည်းကောင်း သိမြင်တော်မူခြင်း မရှိပေ၊ အိပ်ပျော်နေခိုက်၌ ဘဝင်စိတ်တို့သာ ဖြစ်နေကုန်၏၊ ထိုဘဝင်စိတ်တို့သည် အာဒုံရှိသည်ဆိုရုံမျှသာဖြစ်ကုန်၏၊ တစုံတရာကို ကဲ့ကဲ့ပြားပြားသိခြင်းငှာမစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ထိုနည်းတူစွာ မဆင်ခြင်သောအခိုက်၌လည်း သိမြင်တော်မူခြင်း မရှိ၊ သဗ္ဗညုတ ညာဏ်တော်ဖြင့် ဆင်ခြင်တော်မူမှသာ သိမြင်ခြင်းငှာစွမ်းနိုင်၏။

၂၂။ ဥပမာ အစွမ်းထက်မြက်သော မှန်ပြောင်းကြီးကို လက်ဝယ်ပိုင်ပိုင် ကိုင်ထားသူအား အိပ်ပျော်နေသော်လည်းကောင်း အာသုံးမပြုသော်လည်းကောင်း မှန်ပြောင်း၏ ထက်မြက်သောစွမ်းအားမှာ မထင်ရှားသော်လည်း မှန်ပြောင်းကို အစွမ်းထက်မြက်မှု မရှိဟု မဆိုသာသကဲ့သို့ ထို့အတူ အိပ်ပျော်

နေခိုက် မဆင်ခြင်ခိုက်၌ မသိ မမြင်သော်လည်း အလုံးစုံကို မသိဟုလည်းကောင်း အလုံးစုံကို မမြင်ဟုလည်းကောင်း မဆိုသာခေ၊ ဤအကြောင်းကို တဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းလင်းပြထားပေသည်။

(က) သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတီတိ ဟိ ဣဒံ အနုဇာနိတဗ္ဗံ သိယာ၊

(ခ) စရတော စ မေ ။ ပ။ ပစ္စုပဋ္ဌိတန္တိ ဣဒံ ပန နာနုဇာနိတဗ္ဗံ၊

(ဂ) သဗ္ဗညုတညာဏေန ဟိ အာဝဇ္ဇိတ္ဝာ ပဇာနာတိ ။

အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုချက်

(က) အလုံးစုံကို သိ၏၊ အလုံးစုံကို မြင်၏၊ အကြွင်းမဲ့ဉာဏ်အမြင်ကို ဝန်ခံ၏ ဟူသော စကားကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဝန်ခံတော်မူရာ၏။

(ခ) သွားနေသည်ဖြစ်စေ ရပ်နေသည်ဖြစ်စေ အိပ်ပျော်နေသည်ဖြစ်စေ နိုးကြားနေသည်ဖြစ်စေ အမြဲမပြတ် အခါခပ်သိမ်း ဉာဏ်အမြင်ရှေးရှု ထင်၏ ဟူသောစကားကိုသာ မြစ်ပယ်တော်မူ၏၊ (လက်ခံတော်မမူ)။

(ဂ) သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်မှသာ အလုံးစုံကို သိတော်မူ၏။

တကြိမ်တည်းဖြင့် သိသူမရှိ

၂၃။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့်စပ်၍ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ ကဏ္ဏကတ္ထလသုတ် နှာ-၃၂၇-၃၂၉-၌လာသော သာဓကကို ထုတ်ဆောင်၍ ရှင်းလင်းပြရပေဦးမည်၊ အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ကဏ္ဏကတ္ထလ အမည်ရှိသော တောဝယ် နေတော်မူ၏၊ ထိုစဉ်က ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများကို သံသယကင်းအောင် မေးမြန်းလေပြီ။

"မြတ်စွာဘုရား တရားအလုံးစုံကိုသိသော တရားအလုံးစုံကိုမြင်သော အကြွင်းမဲ့ ဉာဏ်အမြင်ရှိ၏ဟု ဝန်ခံနိုင်သော သမဏသော်လည်းကောင်း ဗြာဟ္မဏသော်လည်းကောင်း မရှိနိုင်၊ ဤသို့ ဝန်ခံနိုင်သောအကြောင်းမျိုး မရှိနိုင်ဟု ဂဟန်းဂေါတမက ပြောဆိုကြောင်း အကျွန်ုပ် ကြားသိရပါ၏။။ပ။ ဤသို့ ပြောဆိုကြသူများသည် ဘုရားစကားအတိုင်း ပြောဆိုခြင်း ဟုတ်ပါသလော၊ စွပ်စွဲရာ မရောက်ပါသလော၊ ကဲ့ရဲ့ရာ မရောက်ပါသလော"။

၁။ မ ဋ္ဌ ၃၊ ၁၃၆။

၂၄။ ဤကဲ့သို့ ပဿေနဒီကောသလမင်းက လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက အောက်ပါအတိုင်း ပြန်၍ ဖြေကြားလေသည်။

"မင်းကြီး တရားအလုံးစုံကိုသိသော တရားအလုံးစုံကိုမြင်သော အကြွင်းမဲ့ဉာဏ်အမြင်ရှိ၏ဟု ဝန်ခံနိုင်သော သမဏသော်လည်းကောင်း ဗြာဟ္မဏသော်လည်းကောင်း မရှိနိုင်၊ ဤသို့ ပန်ခံနိုင်သောအကြောင်းမျိုး မရှိနိုင်ဟု ရဟန်းဂေါတမက ပြောဆိုကြောင်း (လိုက်လံသတင်းလွှင့်နေကြသူများသည်) ငါ့စကားအတိုင်း ပြောခြင်းမဟုတ်၊ ငါ့ကိုစွပ်စွဲရာရောက်၏၊ ကဲ့ရဲ့ရာရောက်၏"။

၂၅။ ဘုရားရှင်၏ အဖြေစကားကိုကြားသောအခါ ကောသလမင်းကြီးက အောက်ပါအတိုင်း ဆက်၍ မေးလျှောက်ပြန်လေသည်။

"အရှင်ဘုရား လူတွေ့နှားလည်တာက တခြား ဘုရားဟောတာက တခြား ဖြစ်နေပါသည် ရှင်းပြတော်မူပါဘုရား"။

ကောသလမင်း၏ အမေးစကားကို မြတ်စွာဘုရားက အောက်ပါအတိုင်း တိတိကျကျ ရှင်းပြတော်မူလေသည်။

"မင်းကြီး တကြိမ်တည်းဖြင့်သာလျှင် အလုံးစုံကိုသိနိုင်သော အလုံးစုံကို မြင်နိုင်သော သမဏသော်လည်းကောင်း ဗြာဟ္မဏသော်လည်းကောင်းမရှိ၊ သိနိုင်မြင်နိုင်သော အကြောင်းမျိုးသည် မရှိနိုင်၊ ဤစကားကိုရည်၍ ငါပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်"။

၂၆။ ဤသုတ်၌ ဘုရားသခင်မိန့်ကြားသော စကား၏အဓိပ္ပာယ်ကို မိမိရရကောက်တတ်ဖို့လိုသည်၊ ဟောတော်မူလိုရင်းမှာ "အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိသောသူ မြင်သောသူမရှိဟု ငါမဟော၊ အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိသောသူ မြင်သောသူရှိ၏ဟု ငါဟောသည်၊ သို့သော် တကြိမ်တည်းဖြင့် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိနိုင်မြင်နိုင်သူမရှိ၊ အကြိမ်ကြိမ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်မှ သိနိုင်မြင်နိုင်သည်"ဟု ဖြေတော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်၊ ခြုံ၍ဆိုရသော် "အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိမြင်သော သမ္မညုပုဂ္ဂိုလ်အမှန်ရှိသည်၊ အလုံးစုံကိုသိသော်လည်း တကြိမ်တည်းဖြင့် အကုန်သိ အကုန်မြင်ဟူသော အနက်သဘောကို မမှတ်ရ" ဟု ဆိုလိုပေသည်။

၂၇။ မြတ်စွာဘုရားက ဤကဲ့သို့ သမ္မညုတဉာဏ်အကြောင်းကို တိတိကျကျ ရှင်းပြသောအခါ ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီးသည် လွန်စွာသဘောကျ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလက်ခံပါကြောင်း—

"သမ္မညုတံ မယံ ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ အပုစ္ဆိမှာ၊ သမ္မညုတံ ဘဂဝါ ဗျာကာသိ၊ တဉ္စ ပနမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ၊ တေန စမှာ အတ္တမနာ"[၁]

ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

မြန်မာပြန်

"အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်တို့သည်မြတ်စွာဘုရားကို သမ္မညုတဉာဏ်အကြောင်းကို မေးလျှောက်ပါကုန်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သမ္မညုတဉာဏ်အကြောင်းကို ဖြေကြားတော်မူ၏၊ထိုဖြေကြားတော်မူချက်ကိုလည်း အကျွန်ုပ်တို့သည် သဘောလည်းကျပါ၏၊ နှစ်လည်း နှစ်သက်ပါ၏ ထိုအဖြေဖြင့်လည်း နှစ်လိုသောစိတ်ရှိကြပါကုန်၏"

၂၈။ ဤကဏ္ဍကတွင်လည်း ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် သမ္မညုတဉာဏ်အကြောင်းကို အတိအကျ အသေအချာဟောထားပါလျက် "အဋ္ဌကထာဆရာတို့က ဗုဒ္ဓသည် ဘာမဆို အကြား အမြင် အသိရှိသော သမ္မညုတဉာဏ်ရရှိသည်ဟု ပြဆိုကြဟန်ရှိ၏" ဟူသော အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူ၏ ရေးသားချက်သည် ဘုရားဟောကျမ်းဂန်များနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်နေသောကြောင့် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် သမ္မညုဝန်ခံပုံ

၂၉။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ (သမ္မညု) နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဘုရားကိုယ်တိုင် ဝန်ခံထားပုံကိုလည်း သာဓကအဖြစ် ထုတ်ဆောင် ပြလိုက်ပေဦးမည်၊ ကောသလသံယုတ် ဒဟရသုတ်ဘင် ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီးက မြတ်စွာဘုရားထံ ချဉ်းကပ်၍ ဤသို့ မေးလျှောက်ဖူးလေသည်။

"ဘဝမ္မိ နော ဂေါတမော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ' အဘိ-သမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ပဇာနာတိ"[၂]

မြန်မာပြန်

"အရှင်ဂေါတမသည်လည်း အတုမရှိသော သမ္မညုတဉာဏ်ကိုသိသူဟူ၍ ဝန်ခံပါသလော"။

ထိုသို့ မေးလျှောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားက အတိအလင်း ဝန်ခံကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း မိန့်ကြားတော်မူသည်။

၁။ မ ၂၊၃၃၃။ ၂။ သံ ၁။ ၆၈။

"အာဒံဟိ မဟာဆုဂ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ" အကိုသမ္ဘုဝေါ"

မြန်မာပြန်

"မင်းကြီး မှန်လှပေ၏၊ ငါသည် အတုမရှိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို သိုးတာ်မူ၏"။

၃၀။ ဤကောသလသံယုတ် ဒဟရသုတ်၌ ဘုရားကိုယ်တိုင် (သဗ္ဗညု) ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံထားချက် အဟိအသင်းရှိပါလျက် အဘိဓမ္မာဆရာဝန်အိုသုတ မယုံကြည်နိုင်ခြင်းမှာ ဓိဗ္ဗာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာသက်ပင် သဘောမလွဲ၍ အခြေးသဘောမဖြင့် နိုင်ခေ့။

၃၁။ ဗုဒ္ဓက ဤကဲ့သို့ သဗ္ဗညုဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံသောအခါ ပဆောနဒိ-ကောသဟက တိတ္ထိဆရာကြီးများနှင့် ကွာခြားပုံကို ဤသို့ လျှောက်ထား ပြန်သည်၊ "အရှင်ဂေါတမ ပုရတ္ထိမာဒိသော ဆရာကြီးတို့ကို သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ရှင် အဖြစ် ဝန်ခံပါသလောဟု၍ အကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်မေးရာ သဗ္ဗညုအဖြစ် သူတို့ဝန်မခံကြပါ၊ အရှင်ဂေါတမသည် ဘယ်လည်းပေါ်၏၊ ရဟန်းပြုသင့်စ လည်းဖြစ်၏၊ ဆိုဖြစ်လျှက် အဘယ့်ကြောင့် သဗ္ဗညုဟု ဝန်ခံပါသနည်း"။

ကောသလမင်းက ဤသို့မေးမြန်းသောအခါ ဗုဒ္ဓက "မင်းကိုလည်းကောင်း မြေကိုလည်းကောင်း မီးကိုလည်းကောင်း ရဟန်းကိုလည်းကောင်း ဤ ၄-မျိုးကို ငယ်သည်ဟု အထင်မသေးသင့်ကြောင်း" မိန့်တော်မူ၏၊ ဤဒဟရသုတ် ကော်၌ ဗုဒ္ဓသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ထိုးထွင်းပြသိ၏(ရ၏)ဟု အတိအလင်း ဝန်ခံဟော်မူသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၃၂။ ဤသုတ်၌ တိတ္ထိတို့က သဗ္ဗညုအဖြစ်ခန်မခံ၊ ဂေါတမဟုထူးကသာ သဗ္ဗညုအဖြစ် ဝန်ခံသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်၊ ဤသို့ ဘုရားဟောပိဋကတ်ကျမ်း ဂန်အထင်အရှားရှိပါလျက် သမ္မာဒိဋ္ဌိအပွဲချုပ်၏ သဘောတရားရေးဆု တာဝန်ခံ တဦးဖြစ်သော အဘိဓမ္မာဆရာဇီန်၏ 'အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည် ဗုဒ္ဓ၏အကြောင်း အထာများကို မျိုးမြောက် ရေးသားခဲ့၌ ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ် ရရှိသည်ဆိုသော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့ကို အညွှန်မခံလိုသည်ကဟုကြောင်း ဗုဒ္ဓကို အခြားအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ခဲခြားတားလှိုသောကြောင့် ဗုဒ္ဓသည် ဘာမကို အကြားအမြင် အသိဉာဏ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရရှိသည်ဟု ပြဘို့ကြဟန်တူ၏" ဟူသော ရေးသား ချက်သည် အဋ္ဌကထာဆရာတို့ကို ပြက်ရယ်ပြုခြင်း ဘုရားသခင်ကို စော်ကား ခြင်းဖြစ်၍ ဤအမှုဝါဒီတို့၏ မတော်မတရား ဘုပ်စဲ့ရေးသားခြင်းဘာ ဖြစ်သည် ဟူ၍ ဝိနည်းဓိုရ်ဘရာတော်များက သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၁။ သံ ၁း၆၈။

ပါဋိတော်တို့၌ လာရှိပုံ

၃၃။ စုဒိတကအဖွဲ့သား‌တို့က ၎င်း‌တို့၏ ထင်မြင်ချက်သက်သက်ဖြင့် သမ္မတ္တုတာဉာဏ်ဟူသည် အဋ္ဌကထာဆရာတို့ လုပ်ကြံထား‌သော ဂုဏ်ပုဒ်ဖြစ်လေဟန် ရေး‌သား‌ထား‌ရာ အဋ္ဌကထာတို့ လုပ်ကြံရေး‌သား‌ချက် မဟုတ်မူ၍ အဘိဓမ္မာ ပါဋိတော်တို့၌ပင် လာရှိကြောင်း‌ကို ထပ်မံ ဖော်ပြပေဦး‌အံ့။

"ကတမော စ ပုဂ္ဂလော သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ၊ ဣမေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံ သစ္စာနိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ၊ တတ္ထ စ သမ္မတ္တုတံ ပါပုဏာတိ၊ ဗလေသု စ ဝသီဘာဝံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ"[၁]။

(ပုဂ္ဂလပညတ္တိ ပါဋိတော်)

မြန်မာပြန်

သမ္မာသမ္မုဒ္ဓ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် အာဘယ်နည်း၊ ဤလောက၌ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှေး‌က မကြား‌ဖူး‌ကုန်သော တရား‌တို့၌ ကိုယ်တိုင် သစ္စာတို့ကို ထို‌း‌ထွင်း‌၍သိ၏၊ ထို‌သစ္စာတရား‌တို့၌ အကုန်အစင် သိမြင်ခြင်း(သမ္မတ္တုအဖြစ်) သို့လည်း‌ကောင်း အား‌တေဇ်ဆယ်တန် ဉာဏ်တော်ဆယ်ပါး‌တို့၌ လေ့လာ နိုင်နင်း‌ခြင်း‌သို့လည်း‌ကောင်း ရောက်၏၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်‌ကို သမ္မာသမ္မုဒ္ဓဟု ဆို‌အပ်၏။

မှတ်ချက်။ ပစ္စေကသမ္မုဒ္ဓ ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း‌ ဟောရာ၌‌ကား "နု စ တတ္ထ သမ္မတ္တုတံ ပါပုဏာတိ= ထို‌သစ္စာတရား‌တို့၌ သမ္မတ္တု အဖြစ်သို့ မရောက်"ဟု လာရှိ၏၊ ဤပါဋိတော်‌ကို‌ထောက်၍ သစ္စာလေး‌ပါး‌‌ကို သိခြင်း‌တူသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား‌နှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ အသိချင်း ကွာခြား‌ကြောင်း အခြား‌အရိယာတို့နှင့် မြတ်စွာဘုရား‌မှာ သာ၍ပင် ကွာခြား‌မည်ဖြစ်ကြောင်း‌‌ကို မှတ်သား‌သင့်၏။

သဘာဝယုတ္တိဖော်ပြချက်

၃၄။ ဘုရား‌ဟောပါဋိသာဓက အာဂမယုတ္တိအား‌ဖြင့် သမ္မတ္တုတဉာဏ်ရှိပုံ ဂေါတမဘုရား‌ရှင် သမ္မတ္တုတဉာဏ်ရရှိပုံတို့‌ကို ပြပြီး‌နောက် လောကသဘာဝ ယုတ္တိအား‌ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား‌အနေဖြင့် သမ္မတ္တုဉာဏ်ရရှိပုံ‌ကို ပြဦး‌အံ့။

ပုဂ္ဂိုလ်တဦး‌တယောက်၌ အသိဉာဏ် ပညာရှိလာရန်မှာ (ထူး‌ခြား‌သော ပါရမီရှင်များ‌မဟုတ်လျှင်) အချိန်ယူ‌ကာ ဆန္ဒ ဝီရိယ သမာဓိတို့ဖြင့် လေ့လာ

၁။ အဘိ ၃၊၁၁၇ ။

ကြိုးကုတ် အားထုတ်ဆည်းပူးရမြဲ ဖြစ်ပေသည်၊ မျက်မြင်လောက ပညာသင်ယူကြသော ကျောင်းသားဘဝကို လေ့လာလျှင် ၃-နှစ်, ၄-နှစ်သာ ပညာသင်ကြားနိုင်သူတို့သည် မူလတန်းအဆင့် ပညာလောက်သာ တတ်မြောက်ကြ၏၊ ၆ နှစ်, ၇-နှစ် သင်ကြားနိုင်လျှင် အလယ်တန်းအဆင့် ထိုထက်အချိန်ယူကာ လေ့လာအားထုတ်ပါလျှင် အထက်တန်းအဆင့် တက္ကသိုလ်အဆင့် စသည့် အဆင့်မြင့် ပညာကိုရရှိနိုင်ပေသည်၊ ဤကား ယေဘုယျသဘောကို ခြုံငုံသုံးသပ်ခြင်းဖြစ်၏။

အချို့သော သူတို့၌ကား ထူးထူးခြားခြား အံ့သြလောက်အောင် ပညာထူးချွန်သည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်၊ ဥပမာ—

(က) မြန်မာပြည်တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ လက်ထက်က ၆-နှစ်သားအရွယ် မောင်ထွန်းကြိုင်သည် ပိဋကတ်တော်များကို နှုတ်တက် အာဂုံဆောင်နိုင်၍ ပိဋကတ်မောင်ထွန်းကြိုင်ဟု ထင်ရှားခဲ့ဖူးသည်၊ သူ၏ အကြောင်းမှာ မြန်မာပြည်သူ့မက ကမ္ဘာသို့ပင် ကျော်ကြားခဲ့၏။

(ခ) မုံရွာခရိုင် ကန်နီမြို့မှ ကျော်ကြားထင်ရှားသော ကန်နီဆရာတော်ကြီး၏ မယ်တော်ကြီး ဒေါ်ကောင်းသည် ပိဋကတ်တော်ပါဋိစာပေများကို တကြိမ်မျှ ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် နှုတ်တက်အာဂုံ ရရှိလေသည်။

(ဂ) ဗြိတိသျှ သံအမတ်တဦးဖြစ်သူ ဝီလျံဟာမီလ်တန်သည် ၃-နှစ်အရွယ်ကပင် ဟေဗြဲ(ဟီးဘရူး) ဘာသာကို တတ်မြောက်၏၊ ၇-နှစ်အရွယ်တွင် ဟေဗြဲဘာသာကို သင်ကြားနေသော တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတဦးထက် ပို၍ တတ်မြောက်ပြီး ၁၂-နှစ်အရွယ်တွင် ပါရှန် အူရဒူ ဟင်ဒူစတန်နီ အပါအဝင် ဘာသာစကားပေါင်း ၁၂-မျိုးကို ပြောဆိုနိုင်၏။

(ဃ) အမေရိကန်ပြည်မှ ဝီလျံဂျိမ်းဆစ်ဒစ်သည် အသက် ၂-နှစ်အရွယ်မှာပင် အရေးအဖတ် တတ်မြောက်၏။

(င) သခ်ၤါပညာဘက်တွင် အရွယ်နှင့် မလိုက်အောင် ထူးချွန်နေသော ကလေးများကိုလည်း မကြာခဏ တွေ့မြင်ကြားသိနေရ၏။

ဤထူးချွန်မှုများသည်ကား ဤဘဝ၌ လေ့လာဆည်းပူးသော ဝိရိယစသည်ကြောင့်သာ မဟုတ်ပဲ ရှေးရှေးဘဝတို့က လေ့လာခဲ့သော ပါရမီကုသိုလ်အထုံတို့၏အထောက်အပံ့က လွှန်ကဲစွာပါဝင်နေသောကြောင့်လည်း ဖြစ်ပေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် တဘဝ,နှစ်ဘဝမက ဘဝပေါင်း ရာထောင်သိန်းသန်းဟု မရေတွက်နိုင် လေးသခ်ၤြနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းတို့ ကာလပတ်လုံး ဘဝများစုံ၌ ကျင်

လည်ကာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာကို ရှာမှီးတော်မူခဲ့လေသည်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာ ရရှိရေးအတွက် ပဓာန ဦးတည်ချက်ထားလျက် ဖြစ်လေရာရာဘဝ ဝမျာ်းစဉ်တို့၌ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း (ဒါနပါရမီ), အကျင့်သီလ စောင့်ထိန်းခြင်း (သီလပါရမီ), ကာမအနှောင်အဖွဲ့ အိမ်အနှောင်အဖွဲ့တို့မှ ခွဲခွာထွက်မြောက်ခြင်း (နေက္ခမ္မပါရမီ), အသိပညာ အထူးထူးကို ဆည်းပူးလေ့လာခြင်း (ပညာပါရမီ) စသော ပါရမီတော်တို့ကို အများသူတို့ထက် ထူးကဲစွာ ဖြည့်ကျင့်တော်မူလျက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာကို ရှာမှီးခဲ့လေသည်၊

ထိုသို့ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး ထူးထူးကဲကဲဖြည့်ကျင့် ဆည်းပူးခဲ့ခြင်းကြောင့် ရရှိလာသော ပညာမှာ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပညာနှင့်မျှ နှိုင်းယှဉ် တိုင်းတာ၍ မရသော အလုံးစုံသိသော ပညာ (၀၊) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သာ ဖြစ်ရပေမည်။

၃၅။ ထို့ပြင် မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူသော တရားဒေသနာတော်တို့ကို ဆင်ခြင်လေ့လာလျှင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရှင် မြတ်စွာဘုရား ဖြစ်ကြောင်း သိရှိနိုင်ပေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စာလေးပါးတရားတော်, ပဋိစ္စ-သမုပ္ပါဒ် တရားတော်တို့ကဲ့သို့ မှန်ကန်တိကျ ခက်ခဲနက်နဲလှသော တရားတော်များ, ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကဲ့သို့ အယူဝါဒမျိုးစုံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအဖုံဖုံကို လှုပ်ခြုံ၍ ဟောကြားသော ဒေသနာများ, ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးအပါဝင် အဘိဓမ္မာဒေသနာတို့ကဲ့သို့ ကြီးကျယ်လှသော ဒေသနာတော်များ စသည့် ဒေသနာတော်တို့ကို ဟောကြားတော်မူရာ ၎င်းဒေသနာတော်တို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ဉာဏ်မှာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်မှတပါး အခြားဉာဏ် မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။

ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကဲ့သို့ လေးနက်ကျယ်ပြန့်သော သုတ်တရားတော်ကြီးများ ဓမ္မသင်္ဂဏီဝိဘင်းစသော အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်း တရားတော်များကို ဖတ်ရှုလေ့လာ မဟုတ်ပဲ ဆရာသမားနည်း ကျကျနန သင်ယူ ဆည်းပူး လေ့လာ ကျင့်ကြံ ဖူးသူမှန်သမျှ အတိမ်အနက်ကို နားလည်ပြီး ဘုရားရှင်အား သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မရှိဟု မည်သူမျှ မပြောရဲကြပေ၊ ပိဋကသုံးပုံကို သဘောရေးဖြန့်တကွန္နတ်ဥဆောင်ကြသော မည်သည့်ဆရာတော်ကမျှ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အပေါ် သံသယမရှိသည်မှာ ထင်ရှားသော လက်တွေ့သာဓက ဖြစ်လေသည်။

၃၆။ ထို့ပြင် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်း သိရှိသော တရားအားလုံးကို အကုန်အစင် ဟောတော်မူခဲ့သည်မဟုတ်ပေ၊ သိရှိထားသော တရားတော်တို့အနက် သတ္တဝါတို့ အကျိုးရှိမည့် တရားအချို့ တစိတ်တဒေသ လောက်ကိုသာ ဟောကြားတော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ သိတော်မူလျက် မဟောကြားခဲ့သော တရားတို့ကား ဟောကြားပြီး တရားတို့ထက် အဆပေါင်းများ

စ္စာ ကျန်ရှိနေသေး၏၊ ဤအချက်သည် အောက်ပါ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ သီသပါဝနသုတ်-နှာ၊ ၃၈၃ ဖြင့် ထင်ရှား၏။

၃၇။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကောသမ္မီပြည် ယင်းတိုက်တော၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူစဉ်က အနည်းငယ်သော ယင်းတိုက်ရှက်တို့ကို လက်ဖြင့်ကိုင်၍ "ရဟန်းတို့ ငါ လက်ဖြင့် ကိုင်ထားသော ယင်းတိုက်ရှက်တို့နှင့် (ကျန်သော) တောအတွင်းရှိ ယင်းတိုက်ရှက်တို့သည် အဘယ်က များသနည်း"ဟု မေးတော်မူ၏၊ရဟန်းတို့က "အရှင်ဘုရား မြတ်စွာဘုရားလက်ဖြင့် ကိုင်ထားသော ယင်းတိုက်ရှက်တို့သည် နည်းလှပါ၏၊ စင်စစ်ကား တောအတွင်းရှိ ယင်းတိုက်ရှက်တို့သည်သာ များလှပါကုန်၏"ဟု လျှောက်ထားကြ၏၊ မြတ်စွာဘုရားက "ရဟန်းတို့ ဤအတူပင် ငါသည်ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ မဟေ ကြားသောတရား တို့သာများကုန်၏၊ အဘယ့်ကြောင့် မဟောသနည်းဟူမူ မဂ်တည်းဟူသော အကျင့်မြတ်၏ အစမဟုတ် ။ပ။ တဏှာမှ ထွက်မြောက်ရန်မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် ငါမဟောဟု မိန့်တော်မူ၏။(မဟာဝဂ္ဂ သံသုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် သီသပါ-ဝနသုတ်-၃၈၉)။

ထို့မျှ များပြားလှသော တရားတို့ကို သိသောဉာဏ်မှာ အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိ သိမြင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ပင် ဖြစ်ပေသည်၊ ဤသို့ ဖြစ်နိုင်ချက် သဘာဝယုတ္တိကို ထောက်၍လည်း မြတ်စွာဘုရား၌ အလုံးစုံသိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရှိကြောင်း သိနိုင်သည်။

ဒေဝဒတ်ကို ရဟန်းပြုပေးခြင်း

၃၈။ ဒေဝဒတ်ကို ရဟန်းပြုခွင့်ပေးခြင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေဝဒတ်၏ ရှေးအဖြစ်ကိုမသိ၊ မြတ်စွာဘုရား၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်မရှိဟု သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတေသနအဖွဲ့နာယက ဆရာစိန်က အမှန်တရား သုတေသန အမှတ် (၁) စာစောင်၌ စုပ်စဲ့ရေးသားခဲ့၏၊ ရှေးအဖြစ်ဟု ဆိုရာ၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော အနာဂတ်ကို ဆိုလိုဟန်ရှိပေသည်၊ဆရာစိန်သည် ဒေဝဒတ်ကို ရဟန်းပြုခွင့် ပေးခြင်း အကြောင်းကို မသိသောကြောင့်လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား၏ တရား ဒေသနာတို့ကို သဘောပေါက် နားလည်မှုမရှိ၊ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါတရားနည်းပါးပြီး အပြစ်ရှာလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း ထိုသို့ စုပ်စဲ့ ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပေမည်။

ဒေဝဒတ်အား ရဟန်းပြုခွင့် ပေးခြင်းအကြောင်းကို စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က ခံမှပဒအဋ္ဌကထာအကိုးအကားဖြင့် ဝိသေသစောဒနာ၌ တင်ပြခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်၊ မိလိန္ဒပဉ္ဉပါဠိတော်၌လည်း မိလိန္ဒမင်းကြီးက မေး၍ အရှင်နာဂသေနက အောက်ပါအတိုင်း ဖြေဆိုတော်မူခဲ့၏။

"ကာရုဏိကော မဟာရာဇ ဘဂဝါ သဗ္ဗညူ စ၊ ကာရုညေန မဟာ-ရာဇ ဘဂဝါ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဒေဝဒတ္တာဿ ဂတိ သြလော-ကေန္တော အဒ္ဒသ ဒေဝဒတ္တံ ။ပ။ အပဗ္ဗဇိတောပိ အယံ မောဃ-ပုရိသော ကပ္ပဋ္ဌိတိယမေဝ ကမ္မံ အာယူဟိဿတီတိ ကာရုညေန ဒေဝဒတ္တံ ပဗ္ဗာဇေသိ"[၁]

(မိလိန္ဒပဉ္ဟပါဠိ)

မြန်မာပြန်

မင်းမြတ် မြတ်စွာဘုရားသည် သနားခြင်း "ကရုဏာ"လည်း ရှိတော်မူ၏၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကိုလည်း သိတော်မူ၏၊ သနားတော်မူသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် ဒေဝဒတ်၏ လားရာ"ဂတိ" ကို ကြည့်တော်မူသည်ရှိသော် အပါယ်၌ ကျစေတတ်သော ကံကိုအားထုတ်၍ ကုဋေ့ တသိန်းမက များစွာသော ကမ္ဘာတို့ပတ်လုံး ငရဲတခုမှ ငရဲတခုသို့ ပျက်စီး ကျရောက်ရာတခုမှ ပျက်စီးကျရောက်ရာတခုသို့ လားရောက်လတ္တံ့သော ဒေဝဒတ်ကို မြင်တော်မူ၏၊ ထိုအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားသည် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ဖြင့် သိတော်မူ၍ ဤဒေဝဒတ်၏ အပိုင်းအခြား မရှိသော ကံသည် ငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုသည်ရှိသော် အဆုံးအပိုင်း အခြား ရှိသည် ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဆင်းရဲသည် ရှေးဆို့ခဲ့ပြီးသော အပိုင်းအခြား မရှိသောကံကို ထောက်၍ အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိသည်ဖြစ်လတ္တံ့၊ (မင်္ဂုလ်မှ) အချည်းနှီးဖြစ်သော ဤသူသည် ရဟန်းမပြုသော်လည်း (ငရဲ၌) တကမ္ဘာ ပတ်လုံး တည်လိမ့်မည်သာဖြစ်သော ကံကို အားထုတ်လတ္တံ့ဟု သိတော်မူ၍ သနားသောကြောင့် ဒေဝဒတ်ကို ရဟန်းပြု ပေးတော်မူ၏။[၂] (မိလိန္ဒပဉ္ဟပါဠိတော်မြန်မာပြန်)

ဂုဏ်ပါဠိတော်ကို အကျဉ်းချုပ်သော် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အရင်းခံသော မဟာကရုဏာတော်ကြောင့် ဒေဝဒတ်အား ရဟန်းပြုခွင့်ပေးသည်ဟု မှတ်ယူအပ်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေဝဒတ်၏ရှေ့အဖြစ် နောက်အဖြစ်တို့ကို တဘဝ သာမက ဘဝများစွာတို့ကိုပါ သိမြင်တော်မူပေသည်။

၃၉။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခါမှ မိမိအသက်ကို အန္တရာယ်ပြုမည့် သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်တော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ ပါရမီဖြည့်ကျင့်ရာ နုစဉ်အခါတို့၌လည်း မိမိ၏ဦးခေါင်းကို ကျေးကျော်ခဲဖြင့်ထုကာ အသက်ရန်ရှာသော မျက်ဖေ့လည် လမ်းမှားနေသော ပုဏ္ဏားတယောက်အား

၁။ ခု ၁၁၊ ၁၄။ ၂။ မိ မြန်၊ ၁၂၃။

လမ်းမှန်ကို ညွှန်ကြားပြသကာ အကျိုးကို ဆောင်တော်မူခဲ့၏။ (ဇာတက-အဋ္ဌကထာ ပဉ္စမ မဟာကပိဇာတ်၊ နှာ ၃၀)

ထိုသို့အကျိုးကို ဆောင်ခဲ့သော ဘဝတို့မှာ များပြားလှကုန်၏၊ လက်ရှိသမ္မာဒိဋ္ဌသုတေသန အသိုင်းအဝိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့်ကား မိမိကို ရန်မူမည့်သူအား ကြိုတင်ကာကွယ် နှိမ်နင်းထားမည်သာဖြစ်သည်၊ ဤသို့ ရန်သူကို အရေးယူခြင်းသည် လူသာမန်တို့အတွက် သဘာဝကျဟန် ရှိသော်လည်း အတုမရှိထိပ်တန်း သူတော်ကောင်းကြီးဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားအဖို့မူကား ရန်သူကို ကြိုတင် အရေးယူခြင်းသည် သဘာဝမကျပေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့သည် ဘုရားကိစ္စကို ဘုရားလို မစဉ်းစားပဲ မိမိတို့ကဲ့သို့ ကိုယ်ချင်းစာပြီး စဉ်းစားနေမိကြသဖြင့် ယခုလို စွပ်စွဲမိကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ဘုရားကား ဘုရားပေတည်း။

သေးနုပ်သော သိက္ခာပုဒ်များ

၄၀။ သမ္မည့်တည်ကြက်ရပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် နုတ်ပယ်သင့်သော သေးနုပ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို နုတ်ပယ်ကြဟု မိန့်တော်မူရပါသနည်း ဟူ၍ ဆရာစိန်က စောဒနာထား၏၊ သမ္မည့်ဇာတ်မရှိ၍သာ ထိုကဲ့သို့ မိန့်တော်မူခြင်းဖြစ်၏ဟု ဆရာစိန်တို့၏ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲက ယူဆခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်၊ စောဒကဆရာတော်တို့က "မြတ်စွာဘုရားသည် သေးငယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို နုတ်ပယ်ပစ်ကြလော" ဟု တထစ်ချခိုင်းတော်မမူပဲ နုတ်ပယ်လိုက နုတ်ပယ်ကြဟုသာ ခိုင်းတော်မူခဲ့ကြောင်းနှင့် ထိုသို့ မိန့်ကြားတော်မူခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်နှစ်မျိုးကိုပါ(ဒီ ဋ္ဌ ၂၊ ၁၈၆) အကိုးအကားဖြင့် ဝိသေသစောဒနာဌ်တင်ပြခဲ့ကြပေသည်။

၄၁။ ဝိနည်းမှုံရ် ဆရာတော်များသည် မူရင်းဖြစ်သောပါဠိတော်ကို ကြည့်ရှုသောအခါ ဒီဃနိကာယ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌-

> "အာကင်္ခမာနော အာနန္ဒ သံဃော မမစ္စယေန ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ သိက္ခာပဒါနိ သမူဟနတု"[1]

တွေ့ရှိရသည်။

မြန်မာပြန်

"အာနန္ဒာ သံဃာတော်သည် ငါကွယ်လွန်သောအခါ၌ အသေးအနုပ်သိက္ခာပုဒ်တို့ကို နုတ်ပယ်လိုသော် နုတ်ပယ်လေလော" ဟု ဖြစ်၏။

၁။ ဒီ ၂၊ ၁၂၇။

ဤတွင် ဆရာစိန်က "နုတ်ပယ်လိုခဲ့သော်" ဟူသော စကားကို ချန်ထား၍ "နုတ်ပယ်သင့်သော" ဟူသော စကားကို ထည့်သွင်းထားရာ ဟောတော်မူရင်း စကားတော်နှင့် အာဘော်လွဲနေပေသည်၊ ဆရာစိန် ရေးသားခဲ့သော (၈) အမှတ်ပြု စကားနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါ။

မူရင်းစကားတော်မှာ "နုတ်ပယ်လိုခဲ့သော် နုတ်ပယ်လေ" ဟု ဟောတော်မူရကား "မနုတ်ပယ်လိုသော် မနုတ်ပယ်နှင့်" ဟူသော အဓိပ္ပာယ်စကားကျ သက်ရောက်တော့သည်သာ ဖြစ်၏။

ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်း၏အကြောင်းမှာလည်း သေးငယ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို မကျင့်ကြံလိုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလို(ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ) အားဖြင့်လည်းကောင်း သာသနာတော်နှင့် သံဃာတော်တို့၏ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ပုံကို ထင်ရှားစေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း မိန့်ကြားခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ တတိယတွဲ(-နှာ-၄၄၉)၌ ပြဆိုထားသည်၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ကလည်း ဤအဓိပ္ပာယ်မျိုးကို ဝံသေသစောဒနာ၌ ပြဆိုပြီး ဖြစ်၏။

၄၂။ "ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် ပညတ်တော်မူခဲ့သည့် သိက္ခာပုဒ်များ၌ နုတ်ပယ်သင့်သော သိက္ခာပုဒ်များ ပါနိုင်ပါမည်လော" ဟု ဆရာစိန်က ထပ်ဆင့်၍ စောဒကတက်ထား၏၊ မြတ်စွာဘုရား၏စကားတော်၌ "နုတ်ပယ်သင့်သော သေးနုပ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို" ဟု မဆို "သေးနုပ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို" ဟုသာ ဝိသေသနမပြုပဲဆိုသည်၊ "နုတ်ပယ်သင့်သော" ဟူသော ဝိသေသနမှာ ဆရာစိန်က အပို ထည့်ထားခြင်း ဖြစ်ပြီး မိမိထည့်ထားသော စကားရပ်ကို မိမိကိုယ်တိုင် စောဒနာနေခြင်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဖြေရှင်းဖွယ်ပင် မလိုတော့ပြီ။

၄၃။ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား သာဝကတို့သည် ၎င်း သိက္ခာပုဒ်တို့ကို နုတ်ပယ်လိုသော ဆန္ဒမရှိ၊ တိုးချဲ့သော ကျင့်ကြံလိုကြရကား နုတ်ပယ်သင့်သောသိက္ခာပုဒ်များ ရှိမရှိကို ဝေဖန်ရန်ပင် အလိုမရှိကြပေ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် သိ၍ မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် ပညတ်ခဲ့သော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ပယ်နုတ်သင့်သော သိက္ခာပုဒ်ဟု မရှိလည်း မရှိပေ။

"ယာဝ ကီဝဉ္စ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ။ အပညတ္တံ န ပညပေဿာမိ၊ ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒိဿာမိ၊ ယထာ ပညတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု သမာဒါယ ဝတ္တိဿာမိ၊ ဝုဋ္ဌယေဝ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူနံ ပါဋိကခ်ါ၊ နော ပရိဟာနိ။"

"ရဟန်းတို့ ရဟန်းတို့သည် (ဘုရား) မပညတ်သောအရာကို မပညတ်ပဲ ပညတ်ပြီးသောအရာကို မပယ်ဖျက်ပဲ ပညတ်ထားသမျှသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို

၁။ ဒီ ၂၊ ၆၅။

ကောင်းစွာ ဆောက်တည်၍ ကျင့်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ရဟန်းတို့အား ကြီးပွားရန်သာ ရှိပေ၏၊ ဆုတ်ယုတ်ရန်ကား မရှိပေ။ (၎င်းမဟာဝဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်-နှာ ၃၅)

ဤပါဠိတော်ကို ထောက်၍ မြတ်စွာဘုရား ပညတ်ခဲ့သော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ပယ်နုတ်ဖွယ်လည်းမရှိ၊ ဖြည့်စွက်ဖွယ်လည်းမလို၊ အတိအကျ ပြည့်ဝပြီးသားဟု မှတ်ယူရမည်။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အကြောင်းများကို မသိသောကြောင့်သာ ဆရာစိန်သည် မြတ်စွာဘုရား၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ် မရှိလေဟန် ဝေဖန်ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဝိဇ္ဇာသုံးပါး

၎င်း။ ဆရာစိန်က "ဝိဇ္ဇာသုံးပါးသည် ရဟန္တာတိုင်း ရရှိသော အသိဉာဏ် ဖြစ်၏၊ ဤသို့ဆိုပါမူ ဗုဒ္ဓနှင့်ရဟန္တာ မည်သို့ခြားနားပါသနည်း"ဟု ရေးသားခဲ့ပြန်၏။

ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကို ရဟန္တာတိုင်းမရကြ၊ အချို့သော ရဟန္တာ ပဋိဝိုလ်တို့သာ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကို ရကြသောကြောင့် ဆရာစိန်၏ စကားသည် အစကပင် မှားယွင်းခဲ့လေပြီ၊ ထင်ရှားစေဦးအုံ။

ဣတိဝုတ္တကပါဠိ တေဝိဇ္ဇသုတ်နှာ-၂၆၁၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ်နှာ-၂၄၉-စသည်တို့အရ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးဟူသည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်, အာသဝက္ခယဉာဏ်တို့ဖြစ်ကြ၏၊ ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် အရဟတ္တမဂ်ကို အာသဝက္ခယဟုဆိုရသောကြောင့် အာသဝက္ခယဉာဏ်ဟူသော ဝိဇ္ဇာသည် ရဟန္တာတိုင်းရကြ၏၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တို့ကား စျာန်အဘိညာဉ်ရမှ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သောကြောင့် ၎င်းဉာဏ်နှစ်မျိုးကို ရဟန္တာတိုင်း မရကြ၊ စျာန်အဘိညာဉ်ရသော ရဟန္တာတို့သာ ရနိုင်ကြလေသည်၊ ထိုစကားမှန်၏–နိဒါန်ဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် သုသိမသုတ်၌ မျှားစွာသော ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်၌ အရဟတ္တဖိုလ်ရကြောင်း (ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း) လျှောက်ထားကြရာ သုသိမမည်သော ရဟန်းက "အရှင်ဘုရားတို့ ထိုကဲ့သို့ သိမြင်ကြလျှင် (ရဟန္တာဖြစ်ကြလျှင်) တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်ပါသလား၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသကို အောက်မေ့နိုင်ပါသလား၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် သတ္တဝါတို့ကိုမြင်နိုင်ပါသလား" စသည်ဖြင့်မေးမြန်းရာ ထိုရဟန်းတို့က တန်ခိုးမဖန်ဆင်းနိုင်ကြောင်း ပုဗ္ဗေနိဝါသကို မအောက်မေ့နိုင်ကြောင်း ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် မမြင်နိုင်ကြောင်း မိမိတို့သည် ပညာ-

ဝိမုတ္တာများသာဖြစ်ကြောင်း ဖြေဆိုကြသည်၊ ထိုရဟန်းတို့သည် ထိုဝါတွင်း၌ အရဟတ္တာဖိုလ်ရသူများ ဖြစ်ကြ၏။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ ၁၁၆)

၎၅။ သုသိမသည် ထိုရဟန်းတို့ဖြေကြားချက်ကို နားမလည်သဖြင့် မြတ်စွာဘုရားထံ လျှောက်ထားမေးမြန်းရာ မြတ်စွာဘုရားက တရားဟောတော်မူသော အခါ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏၊ သုသိမသည် သူကိုယ်တိုင် ရဟန္တာ ဖြစ်သော်လည်း ဤဒိဋ္ဌဓမ္မ ဒိဗ္ဗသောတ, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ, ဒိဗ္ဗစက္ခု စသည် မရပဲ သုက္ခဝိပဿကပင် ဖြစ်လေသည်၊ ထိုအကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ "နှ ကေလံ တုမေဝ နိဗ္ဗာနကော သုက္ခဝိပဿကော၊ ဇတေပိ ဘိက္ခူ။ ဝေဠုပါယေဝ" ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။ (နိဒါနသံယုတ်၊ ဋ္ဌ-နှာ-၁၁၇)

၎၆။ ထို့ပြင် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ သဒ္ဓမ္မပတိရူပကသုတ် အဖွင့် နှာ-၁၈၇ ၌–

"ဣဒါနိ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ တိယော ဝိဇ္ဇာ ပါပုဏိတုံ အသက္ကောန္တော အာသဝက္ခယမတ္တံ ပါပုဏိယန္တိ"–

ဟု ဖွင့်ဆိုထား၏။

မြန်မာပြန်

ယခုအခါ၌ ကာလကြာလွန်သော် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့သို့ ရောက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ အာသဝက္ခယမျှသို့သာ ရောက်ကြကုန်လတ္တံ့။

ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍လည်း ဝိဇ္ဇာသုံးပါးလုံး မရကြသော ရဟန္တာတို့လည်း ရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ အခြားပုဒ်အားဖြင့် သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာတို့သည် စျာန်, ဝိဇ္ဇာ, အဘိညာဉ်, ပဋိသမ္ဘိဒါတို့ကို မရကြ၊ ထို့ကြောင့် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးသည် ရဟန္တာတိုင်း ရသော အဘိညာဉ် ဖြစ်၏ဟူသော ဆရာစိန်၏စကားသည် ထင်မိ ထင်ရာ ဆေးသားသော အမှားသက်သက်ဖြစ်၏၊ အစကပင် မှားခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤသို့ဆိုပါမူ ဗုဒ္ဓနှင့် ရဟန္တာ မည်သို့ခြားနားပါသနည်း ဟူသော နောက်ဆက်တွဲပုစ္ဆာကို ငေဖန်ရန်ပင် မလိုအပ်လှတော့ပေ။

မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန္တာတို့ခြားနားပုံ

၎၇။ သို့သော်မြတ်စွာဘုရားနှင့်ရဟန္တာတို့ကွာခြားပုံကို အမြွက်မျှပြဆိုဦးအံ့၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိလေသာအားလုံး ပယ်သတ်ပြီးကြချင်း တူသော်လည်း လောကီစျာန် အဘိညာဉ်အရာ၌ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာ, ဆင္ဒဘိညရဟန္တာ, တေဝိဇ္ဇရဟန္တာ, သုက္ခဝိဿကရဟန္တာ စသည်ဖြင့် ရဟန္တာချင်းလည်း ကွာခြား

ကြ၏၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကိုရသော တဝိဇ္ဇ ရဟန္တာချင်းလည်း ကွာခြားကြ၏၊ ထင်ရှားစေဦးအံ့ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့တွင် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဝိဇ္ဇာကို-

(၁) တိတ္ထိမျှား၊
(၂) ပကတိသာဝကမျှား၊
(၃) မဟာသာဝကမျှား၊
(၄) အဂ္ဂသာဝကမျှား၊
(၅) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါမျှား၊
(၆) မြတ်စွာဘုရားတို့ ရရှိနိုင်ကြ၏။

ထို ပုဂ္ဂိုလ်ဘို့ဘွင်-

(၁) တိတ္ထိတို့သည် ကမ္မာလေးဆယ်သာ အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။
(၂) ပကတိသာဝကတို့သည် ကမ္မာတရာ, တထောင် အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။
(၃) မဟာသာဝကတို့သည် ကမ္မာတသိန်း အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။
(၄) အဂ္ဂသာဝကတို့သည် တစ်သခြေ့နှင့် ကမ္မာတသိန်း အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။
(၅) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် နှစ်သခြေ့နှင့် ကမ္မာတသိန်း အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။
(၆) မြတ်စွာဘုရားတို့သည် အပိုင်းအခြားမရှိ အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။

၄၈။ ထို့ပြင်လည်း—

(၁) တိတ္ထိတို့သည် ခန္ဓာအစဉ်ကို လျှောက်၍သာအောက်မေ့နိုင်ကုန်၏၊ အစဉ်ကို လွှတ်၍ စုတိပဋိသန္ဓေအားဖြင့် အောက်မေ့ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။
(၂-၃) ပကတိသာဝကနှင့် မဟာသာဝကတို့သည် ခန္ဓာအစဉ်အားဖြင့် လည်းကောင်း စုတိပဋိသန္ဓေအားဖြင့် လည်းကောင်း အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။
(၄) အဂ္ဂသာဝကတို့သည် ခန္ဓာအစဉ်အားဖြင့် အောက်မေ့ရန်မလိုပဲ စုတိပဋိသန္ဓေအားဖြင့် အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။
(၅) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့လည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်၏။

(၆) မြတ်စွာဘုရားတို့သည်ကား ခန္ဓာဒေစဉ်သို့လည်း လျှောက်ဖွယ်မလို၊ စုတိပဋိသန္ဓေကိုလည်း ရှုဖွယ်မရှိပဲ အလိုရှိသလို အောက်မေ့နိုင်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ ဒု-၄၁။ ဒီဃနိကာယ မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ-၂။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ။ပ။ ၃၂၃။)

ဤသို့လျှင် ပုဗ္ဗေနိဝါသအာဏာ၌ သာဝကဖြစ်သော ရဟန္တာချင်းလည်း ကွာခြားကြ၏၊ ရဟန္တာနှင့် မြတ်စွာဘုရားတို့သည်ကား သာ၍ပင် ကွာခြားတော့သည်သာ။

၄၉။ ယာဝတကံ ပန အာကင်္ခေယ္ယ တာဝတကံ ပဿေယျ၊ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဘဂဝတော ဒိဗ္ဗစက္ခု။ (မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိ။ ၂၇၇။ စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိ။ ၁၇၄) တို့ကိုထောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် အလိုတော်ရှိသလောက် ရှုမြင်နိုင်သော့ အလွန်စင်ကြယ်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြစ်၏၊ အခြားရဟန္တာတို့၏ ဒိဗ္ဗစက္ခုကား အလိုရှိသလောက် မမြင်နိုင်၊ ဤသို့ကွာခြား၏။

၅၀။ အရဟတ္တမဂ်ကို အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာဟု ခေါ်၏၊ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ (အရဟတ္တမဂ်) သည် ကိလေသာတို့ကို ပယ်သတ်ရာ၌ ဝါသနာနှင့်တကွ ပယ်သတ်နိုင်၏၊ အခြားရဟန္တာတို့၏ အရဟတ္တမဂ်သည် ဝါသနာနှင့်တကွ မပယ်သတ်နိုင်၊ ဤသို့ အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာချင်း ကွာခြားကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ (ပ) ၂၁၇၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာ (ပ) ၂၁၉ တို့၌ "နှ ဟိ ဌပေတ္ဝာ ဘဂဝန္တံ အညေ သဟ ဝါသနာယ ကိလေသေ ပဟာတုံ သက္ကောန္တိ"ဟု မိန့်ဆို၏၊ အနက်ကား—

"ဟိ၊ မှန်၏။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ ဌပေတ္ဝာ၊ ချန်ထား၍။ အညေ၊ မြတ်စွာဘုရားမှတပါးကုန်သော (ရဟန္တာ) ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သဟ ဝါသနာယ၊ ဝါသနာနှင့်တကွ။ ကိလေသေ၊ ကိလေသာတို့ကို။ ပဟာတုံ၊ ပယ်ခြင်းငှာ။ နှ သက္ကောန္တိ၊ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။"

၅၁။ ထို့ပြင် အရဟတ္တမဂ်မှန်သမျှ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အကျိုးကိုပေးနိုင်ကြသော်လည်း အချို့သူတို့၏ အရဟတ္တမဂ်သည် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသာ ပေးနိုင်၏၊ အချို့သူတို့၏ အရဟတ္တမဂ်သည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကိုသာ၊ အချို့သူတို့၏ အရဟတ္တမဂ်သည် အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးတို့ကိုသာ၊ အချို့သူတို့၏ အရဟတ္တမဂ်သည် ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့ကိုသာ ပေးနိုင်၏၊ (ပ) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ အရဟတ္တမဂ်သည် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကိုသာ ပေးနိုင်၏၊ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အရဟတ္တမဂ်ကား အလုံးစုံသောဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို ပေးနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အရဟမဂ်တွကိုသာ "အနုတ္တရ (အကုမ္မဂ်သော) ဗောဓိ"ဟု ဆိုရမည်၊

ပါရာဇိကကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ ပတ်ဝဲ ၁၁၀၊ ဤအဋ္ဌကထာကိုထောက်၍ အရဟတ္တမဂ်ဟူသော အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာချင်း ကွာခြားပုံကို သိအပ်၏။

ဆရာစိန်သည် ပိဋကတ်စာပေကျမ်းဂန် မနှံ့စပ်ရှာသဖြင့် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကို ရဟန္တာတိုင်း ရသည်ဟု မှားယွင်းစွာ ယူဆခဲ့ရသားပြီး ဘုရားနှင့် ရဟန္တာ မကွာခြားဟန်ဖြင့် ဘာသာခြား စာရေးဆရာတို့၏ လေသံကို နောက်ယောင်ခံလိုက်တတ်ရုံမျှဖြင့် ရေးသားခဲ့လေသည်၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့အရ-

"ရဟန္တာတိုင်း ဝိဇ္ဇာသုံးပါးမရကြ၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကိုရသော ရဟန္တာချင်းသော်မှလည်း ခြားနားကြ၏၊ ရဟန္တာနှင့် မြတ်စွာဘုရား ကွာခြားပုံမှာကား နှိုင်းယှဉ်၍ပင် မရနိုင်"ဟု သိသာထင်ရှားပြီ။

အာသာဓာရဏဉာဏ်တော်

၅၂။ ဤသို့ သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံ၍ သာဝကတို့၌လည်းရှိသော ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့် သာဝကရဟန္တာတို့ ကွာခြားကြသည်သာမက ရဟန္တာသာဝကတို့ လိုက်၍မမီနိုင် ရဟန္တာသာဝကတို့၌မရှိ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့၌သာရှိသော အာသာဓာရဏဉာဏ်တော်တို့လည်း ရှိသေး၏။

ၚဏ်းဉာဏ်တော်တို့မှာ—

(၁) သတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေအယုတ် အမြတ် အနုအရင့်ကိုသိသော ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်။

(၂) သတ္တဝါတို့၏ အာသယ အနုသယကိုသိသော အာသယာနုသယဉာဏ်။

(၃) အစုံအစုံသော တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြရာ၌ဖြစ်သော ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ်။

(၄) မဟာကရုဏာသမာပတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သောဉာဏ်။

(၅) အလုံးစုံကို သိသော သမ္မညုတဉာဏ်။

(၆) အတားအဆီးမရှိသိသော အနာဝရဏဉာဏ်တို့ ဖြစ်၏[၁]။

ဤဉာဏ်ဒသတ်တို့ဖြင့်လည်း မြတ်စွာဘုရားနှင့် အခြားရဟန္တာတို့သည် ကွာခြားကြ၏။

၁။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိ၊ ၄။ ၎င်း အဋ္ဌကထာ၊ ပ- ၅၄။

၅၃။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိတော်-၃၇၅-၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ပညာသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ ပညာနှင့် အာလွန်ဝေးကွာ ခြားနားကြောင်း ရဟန္တာကိုထောက်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ဝေးကွာခြားနားသော ပညာရှိသူ (အသာမန္တပည) မည်ကြောင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် မြတ်စွာဘုရား၏ပညာသည် ဝေးကွာ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် တလောကလုံးကို ထောက်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် အမြတ်ဆုံး အကွာခြားဆုံး ဖြစ်သော ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုထားသည်။

၅၄။ ပညာအရာ၌သာလျှင် ကွာခြားတော် မူသည် မဟုတ်သေး၊ သီလ, သမာဓိ, ဝိမုတ္တိ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန အရာတို့၌လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် တလောကလုံးကို လွှမ်းခြုံစိုးမိုးနိုင်၏၊ သာလွန်တော်မူ၏၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ပ ၂၀၁) မြတ်စွာဘုရားသည် သီလ, သမာဓိ, ပညာစသော နာမကာယ (နာမ်တရားအပေါင်း) ဖြင့်သာ ကွာခြားတော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ ၃၂-ပါး သော ယောကျ်ားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာ ခြောက်ဖြာသော ရောင်ခြည်တော်တို့ဖြင့် တင့်တယ်သော ရူပကာယတော်ဖြင့်လည်း ရဟန္တာတို့နှင့် ကွာခြားသေး၏၊ ဤကား မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန္တာတို့ မကွာခြားလှဟု ထင်နေသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသန အဖွဲဝင်တို့ကဲ့သို့သော သူများအတွက် အမြင်မှုပြဆိုချက်တည်း။

၅၅။ " သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉာဏ်သည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့ကို ကြွင်းကျန်မရှိ ထိုးထွင်းပြီး သိမြင်ရရှိခဲ့သော ဉာဏ်ဖြစ်၏ " ဟု ဆရာစိန်က ဆိုပြန်သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉာဏ်ဟူသည်— ဝိဇ္ဇာသုံးပါး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏။

အမှန်မှာ—ဝိဇ္ဇာသုံးပါးသည် သာဝကတို့လည်း ဆက်ဆံ၏၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉာဏ်ကား သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံ သီးခြားဖြစ်၏။

ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့တွင် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိသည် လွန်ခဲ့ပြီးသော အတိတ်တရားတို့ကို အာရုံပြု၏၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံကို အာရုံပြု၏၊(ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ ဒု၊ ၆၃-၆၄။ အဘိဓမ္မာဝတာရ၊ ၁၁၄၃-၁၁၅၃-ဂါထာများ)အာသဝက္ခယသည် အပမာဏ ဗဟိဒ္ဓ နှ ဝတ္တဗ္ဗ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၏။ (သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ။ ၂၀၃။ ပဋ္ဌာန ပါဠိ (ပ)။ ၁၃၅။)

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉာဏ်သည် အလုံးစုံကို အာရုံပြု၏၊ (သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ-၉၃) ဤသို့ အာရုံအားဖြင့်လည်း ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉာဏ်တို့ မတူကြောင်း သီးခြားဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏။

၅၆။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိ ၁၂၅/၁၂၇ တို့၌ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉာဏ်အကြောင်းကို " အလုံးစုံသော သင်္ခတ အသင်္ခတ တရား အလုံးစုံသော အတိတ် အနာဂတ်

ပစ္စုပ္ပန် တရား" တို့ကို သိသောကြောင့် သမ္မညုတဉာဏ်မည်၏ စသည်ဖြင့် အကျယ် ပြဆိုထားသည်။

ထို့ကြောင့် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကို သိမြင်သောဉာဏ်ကို သမ္မညုတဉာဏ်ဖြစ်လေဟန် ဆိုသော ဆရာစိန်၏ ဝါဒသည် အမှားသက်သက်သာ၊ အလုံးစုံသိသော သမ္မညု-တဉာဏ်ကို တစိတ်တဒေသသာ သိသော ပဒေသဉာဏ် ဖြစ်အောင် ရေးသော စကားသာဟု ဝေဖန် သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပေါ်ပေါက်နေသော တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဂိုဏ်းသားတို့သည် ရိုးသားသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းရှင်လူအများအား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ချောက်ကမ်းပါးသို့ တွန်းချ နေကြသူများသာ ဖြစ်ကြသည်၊ တနည်း အားဖြင့် လူ့အဖြစ်ကို ရခဲခြင်း, သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံခဲခြင်း, ဘုရားရှင်နှင့်တွေ့ ရခဲခြင်း, သူတော်ကောင်းတရား နာရခဲခြင်း, ရဟန်းဘဝကို ရခဲခြင်း ဟူသော ဒုလ္လဘတရား ငါးပါးကို ရထားသူများအား ဒုလ္လဘတရား လက်လွှတ်သွားအောင် ဖြားယောင်းသွေးဆောင် နေကြသူများသာ ဖြစ်ပေသည်။

၅၇။ ဤသို့ ဝေဖန်ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သမ္မညုတဉာဏ်တော်သည် ပါဠိတော်တို့၌ အထင်အရှား လာရှိပါလျက် ပါဠိတော်တို့၌ မပါပဲ အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့ လုပ်ကြံရေးသား ထားလေဟန်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ရေး သားကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုဇာတသန အဖွဲ့ဝင် စုဒိတကတို့၏ စကားရပ် များသည်လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန္တာတို့ များစွာ ကဲခြားပါလျက် မခြားနားလေဟန် ပုတ်ခတ် ဝေဖန်ကြသော သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ဝင် စုဒိတကတို့၏ စကားရပ်များသည်လည်းကောင်း ထေရဝါဒ ပိဋကပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သော ကြောင့် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်၊ ၎င်းဝါဒကို ပြောဆိုကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသန အဖွဲ့နှင့် ပတ်သက်သမျှ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဓမ္မဝါဒီ တို့သာ ဖြစ်ကြသည်ဟု နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းမိုရ်အဖွဲ့အမှတ်(၂) ဆရာတော်တို့က တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းစိုရ် အဖွဲ့အမှတ် (၂)

စောဒနာ အမှတ်-ဂ

သမထဝိပဿနာကို ပယ်ခြင်းနှင့်စပ်သော ဝိနိစ္ဆယ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သမထလမ်းစဉ်နှင့် ဝိပဿနာလမ်းစဉ်တို့ကို ဖျက်ဆီးပြီး သံသရာပှဲ ထွက်မြောက်ခရီးလမ်းကို ပိတ်ပင်ဟန့်တားဖျက်ဆီး နေကြခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော စောဒနာ သောဓနာ ၂-ရပ်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်

၁။ စောဒကဆရာတော်များက လူသေလူဖြစ်ဝါဒီ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ ၎င်း၏ ဩဝါဒခံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်များနှင့် အပေါင်းပါနောက်လိုက်များ၏ သမထဝိပဿနာလမ်းစဉ်များကို ဖျက်ဆီးခြင်း သမထဝိပဿနာလုပ်ငန်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒမဟုတ်ဟု သင်တန်းပို့ချခြင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌရေး ဗုဒ္ဓလမ်းစဉ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၅-မှ

(က) ဗုဒ္ဓ၏ အစစ်အမှန်ဖြစ်သော လမ်းစဉ်ကား ဥပါဒါန်မနှောင့်ပဲ ဖြောင့်ဖြူးလှ၏၊ သို့ရာတွင် သဥပါဒါန ဟိန္ဒူယောဂလမ်းစဉ် လွှမ်းမိုး၍နေသော ဗမာ့ပဋိပတ္တိသာသနာဝင်၌ကား ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင်ထွင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင်လျှောက်၍ ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် ပြောင်မြောက်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓ၏အနုပါဒါန လမ်းစဉ်ကို ရှိသေးသည်ဟူ၍ပင် အသိအမှတ်မပြုနိုင်ခဲ့၊

(ခ) ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာများ အမည်ရှိစာစောင် စာမျက်နှာ ၁၉၊ ၂၀-မှ "တိကျစွာ ဆိုရသော် ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် သမထနှင့်ဝိပဿနာ လုပ်ငန်းစဉ်များ မပါဝင်ပါ"။

(ဂ) သို့သော် သမထနှင့်ဝိပဿနာကို အလုံးစုံခြုံ၍ပယ်ခြင်းမှာ မဖြစ်နိုင်ပါ။ အကြောင်းမှာမူ ယင်းသမထနှင့် ဝိပဿနာများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ လောကတခုလုံး အရိုးစွဲ၍ အသဲခိုက်လျက်ရှိကြသောကြောင့် ယင်းတို့ကို မေ့လျော့ထားခြင်းငှာ မသင့်ပါ။

ဟူသော စကားရပ်များကို ထုတ်ပြ၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရေးသားချက်များသည် ဗုဒ္ဓ၏ သမထဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်ကို ဟိန္ဒူယောဂဟု အဓမ္မပြောခြင်း ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့သော သမထဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်များကို ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် မပါဝင်ဟု ဖြောင်ဖျောင်တင်းတင်း ရေးသားထားခြင်းဖြစ်၍ ပါဠိကဝဂ်ပါဠိ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ အဘိညာသုတ္တပါဠိ အသစ်တသံယုတ် ပါဠိတော်များနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းဖြင့်

မိစ္ဆာဓမ္မ အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့ပြောဟောရေးသားသော ပုဂ္ဂိုလ် များသည် အဓမ္မဝါဒီများဖြစ်ကြောင်းကို စောဒနာကြလေသည်။

"ဧကာယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ" စသော သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ် "သီလဝိသုဒ္ဓိ ယာဝဒေဝ စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္တာ" စသော ရထဝိနီတသုတ်လာ ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါးလမ်းစဉ် "သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝေတိ" စသော ယုဂနဒ္ဓသုတ် "ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ သမထော စ ဝိပဿနာ စ" စသော ပါထိက ဝဂ်လာ လမ်းစဉ်များသည် သမထ ဝိပဿနာလမ်းစဉ်များ ဖြစ်ကြောင်း ဓမ္မစက္ကာဒေသနာတော်လာ သစ္စဉာဏ်စသည်တို့နှင့် အနုတ္တလက္ခဏသုတ်လာ "နေတံ မမ" စသည်တို့သည် ဝိပဿနာလမ်းစဉ်များ ဖြစ်ကြောင်းကို စောဒက ဆရာတော်တို့က သာဓကအဖြစ် တင်ပြလျှောက်ထား ကြလေသည်။

သုံးသပ်ချက်

၂။ ဤစောဒနာစကားရပ်တွင် "ဓမ္မစက္ကာဒေသနာတော်လာ သစ္စဉာဏ် ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်တို့သည် ဝိပဿနာလမ်းစဉ်တရားတို့ ဖြစ်ကြပါသည်" ဟူသော စကားရပ်သည် အမြင်မှားသာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ သစ္စဉာဏ်သည် အရိယမဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ လည်းကောင်း၊ အရိယမဂ်ခဏ၌ လည်းကောင်း၊ အရိယမဂ်၏နောက်အဖို့၌လည်းကောင်း ဖြစ်သည်၊ ကိစ္စဉာဏ်သည် အရိယမဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌သာဖြစ်သည်၊ ကတဉာဏ်သည်ကား မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှနောက် ပစ္စဝေက္ခဏာအခိုက်၌သာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို ကထာဝတ္ထု[မူလဋီကာ၌ ဤသို့ ပြဆို ထားပေသည်။

> "ပရိညေယျန္တိ ပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ပရိညာတန္တိ အပရဘာဂေါ၊ သစ္စဉာဏံ ပန မဂ္ဂက္ခဏေပိ ပရိဇာနနာဒိကိစ္စသာဓနဝသေန ဟောတိတိ အာဟ-သဒ္ဒိံ ပုဗ္ဗဘာဂပရဘာဂေဟိတိ"[၁]။

ထို့ကြောင့်သစ္စဉာဏ် ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်တို့သည် ဝိပဿနာလမ်းစဉ်သာ မဟုတ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်တကွ အရိယမဂ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များ ဖြစ်ကြသည်။

၃။ ထိုစောဒနာကို စုဒိတကတို့က ချေပသောဓနာရုဝယ် သောဓနာစာပိုဒ် (၁)(၂)(၃)တို့၌ စောဒကဆရာတော်များ၏ "ဗုဒ္ဓေါ ဟေဿံ သဒေဝကေ သန္တာရေသံ သဒေဝကံ" ဟူသော ပါဠိများ၏သုတ္တန်အညွှန်း စာပိုဒ်စာမျက်နှာ များ မဖော်ပြသဖြင့် လုပ်ကြံထားသော ပါဠိများ ဖြစ်လေရော့သလားဟု သံသယဝင်လျက် ရှိနေကြောင်း သစ္စာလေးပါးသိရှိသာ ဘုရားဖြစ်ကြောင်း

၁၊ မူလ ဋီ ၃၊ ၁၁၂။

လောကဟူသောပုဒ်မှာ သဒေဝကလောက ဟုတ်မည်မထင်ကြောင်း သာမည-ဖလသုတ်၌ "တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ "သာပါရှိပြီး "သဒေဝကေ" ဟူသော ဝိသေသနပုဒ် မပါရှိကြောင်း လောကသုတ်၌ "လောကဿ ဘိက္ခဝေ သမုဒယဉ္စ ။ပ။ လောကသမုဒယော"ဟု အတိအလင်းပါရှိသဖြင့် ထိုလောကသည် ကာမလောကတခုလုံးကိုသာ ရည်ညွှန်းချက်ရှိကြောင်း အကယ်၍ နတ်ဗြဟ္မာလောကမျှား ပါဝင်နေပါလျှင် "သဒေဝကေ သဗြဟ္မကေ"ဟု ပါသင့်ကြောင်း ချေပကြလေသည်။

၄။ ထိုစောဒနာ သောဓနာ ၂-ရပ်ကို သုံးသပ်စိစစ်သော် စောဒကဆရာတော်များသည် "ဗုဒ္ဓေါ ဟေဿံ" စသော ပါဠိများသည် ပဓာန စောဒနာမဟုတ် အခြေခံစကားမျှဖြစ်ခြင်းကြောင့် ယင်းပါဠိတို့၏ သုတ္တန်စာပိုဒ် စာမျက်နှာတို့ကို မညွှန်းခြင်း ဖြစ်ရာ၏၊ ယင်းပါဠိတော်များသည် ဗုဒ္ဓဝံသ ပါဠိတော် စာမျက်နှာ ၃၁၀၊ ဂါထာနံပါတ် ၅၅-၅၆-တို့၌ အထင်အရှား ရှိခြင်းကြောင့် လုပ်ကြံထားသော ပါဠိများမဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။

၅။ "သစ္စာလေးပါး သိရှိသော ဘုရားဖြစ်ပါသည်"ဟူသော ချေပချက်ကား စောဒကဆရာတော်များ၏ "ဗုဒ္ဓေါ ဟေဿံ သဒေဝကေ။ ပ ။ ဟူသော် ရည်ရွယ်ချက်တော်ကြီးဖြင့် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလာရကား" ဟူသော စကားရပ်ကို ချေပသော စကားဖြစ်သည် "ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဘုရားဖြစ်သည်မဟုတ်၊ သစ္စာလေးပါး သိရှိသော ဘုရားဖြစ်သည်" ဟု ချေပလိုရင်း ဖြစ်၏။

ဤအချက်ကို စိစစ်ပေအုံ၊ အားလုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုထိုကိစ္စတို့ကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြရာ၌ ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်သာ ဖြစ်ကြ၏၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည်လည်း "ဗြဟ္မာ, လူ, နတ် သုံးဘုံရပ်၌ ဘုရားဖြစ်အောင် ငါ ကျင့်ဆောင်မည်၊ ဘုရားဖြစ်လျှင် ဗြဟ္မာ, နတ်, လူ, သုံးဘုံသူတို့ကို သံသရာမှ ကယ်တင်ထုတ်ဆောင်မည်" ဟူသော အလွန်မှန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်တော်ကြီးဖြင့် လက်တော်သို့ ရောက်လုဆဲဆဲဖြစ်သော နီဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ပယ်စွန့်လျက် ဘုရားဆုကို ပန်ဆင်ကာ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး ပါရမီစာဂစရိယတို့ကို ပြည့်ဝအောင် ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီး၍ အဆုံးဘဝဝယ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်ဖြင့် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့သည်။

ဤအရာ၌ သံသရာဝဲသြဃ၌ နစ်မွန်းမျောပါနေကြသော သတ္တဝါတို့အပေါ် ဥ္စာလွန်စွာသနားတော်မူသော မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် "သန္တာရေသိ သဒေဝကံ" နတ်နှင့်တကွသော သတ္တဝါအပေါင်းကို ကယ်တင်ထုပ်ဆောင်အံ့ဟု ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်တော်မူသည်၊ ထို မဟာကရုဏာတော်သည် အကြောင်း, ပါရမီစာဂစရိယာသည် အကျိုး၊ ပါရမီစာဂစရိယသည် အကြောင်း, သမတ ဝီပဿနာဉာဏ်သည်

အကျိုး၊ သမထ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် အကြောင်း, အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်သည် အကျိုး၊ အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်သည် အကြောင်း, အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်သည် အကျိုး၊ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်သည် အကြောင်း, သမ္မည်တဉာဏ်တော်နှင့်တကွ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်အပေါင်းသည် အကျိုးဟု ကြောင်းကျိုးဆက်ကာ ဘုရားဖြစ်တော်မူလာခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဘုရားဖြစ်သည် မဟုတ်၊ သစ္စာလေးပါးသိ၍သာ ဘုရားဖြစ်ပါသည်" ဟူသော ချေပချက်ကား စကားကပ်ကိုးခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်၊ စောဒကတို့၏ စွဲချက်ကို လှုပ်ချောက်ခြားခြင်း မပြုနိုင်။

၆။ သာမညဖလသုတ်၌ "တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" သာ ပါရှိပြီး "သဒေဝကေ" ဟူသော ဝိသေသနပုဒ် မပါရှိခြင်းကြောင့် လောကဟူသောပုဒ်မှာ သဒေဝကလောက ဟုတ်မည်မထင်" ဟူသောချေပချက်သည်လည်း "လူသေလျှင် လူသာဖြစ်သည်၊ နတ် ဗြဟ္မာ ၎ရဲ့ စသည်မဖြစ်နိုင်" ဟူသော မိစ္ဆာအယူ၏ ဖုံးကွယ်မှုကြောင့် အမှန်ကိုမမြင် ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာများကို ပယ်ရှားလိုသော အယောနိသော မနသိကာရ စေတနာဆိုးဖြင့် ချေပသော စကားသာ ဖြစ်ပေသည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထို စုဒိတကတို့ ကိုးကားသော စာပိုဒ်ထဲမှာပင် "သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ" ဟူသော ပုဒ်များ တဆက်တည်းပါရှိနေသည်ကို တမင် ကွယ်ဝှက်လျက် ချန်ထားခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့မျှမက စုဒိတကတို့ ယုံကြည်လေးစားသည်ဆိုသော ဓမ္မစကြာ တရားတော်၌ပင် "အထာဟံ ဘိက္ခဝေ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ" ဟု ပါရှိလေသည်၊ ထို ပါဠိရပ်မျိုးကား ဘုရားဟောဒေသနာများ၌ မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှစွာ၏။

၇။ လောကသုတ်၌ လောက၏ အရကိုလည်း ကာမလောကကို ရည်ညွှန်းသည်၊ အကယ်၍ နတ်ဗြဟ္မာလောကများ ပါဝင်နေပါလျှင် "သဒေဝကေ သဗြဟ္မကေ" ဟူသော ပါဠိများ ပါရှိသင့်သည်ဟု ချေပကြပြန်သည်၊ ထိုလောကသုတ်၌ "စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ" မျက်စိနှင့် အဆင်းကို စဲ၍ မြင်သိစိတ် စက္ခုဝိညာဏ်ဖြစ်သည် စသော စကားရပ်တို့ဖြင့် သင်္ခါရလောက အဖြစ် လွန်စွာထင်ရှားနေပါလျက် ကာမလောကကို ရည်ညွှန်းသည်ဟု ဆိုခြင်းသည်လည်း သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် ဘမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသနအဖွဲဝင်တို့သည် မိမိတို့သည် ပရိယတ်အခြေခံ ကင်းမဲ့သဖြင့် ဒေသနာတော်၏ အဝိပ္ပယောဇနမှန်ကို ကောန်ကျန မယူဆတတ်ပါဟု ဝန်ခံလာရာ ရောက်ချေသည်၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ နှာ ၆၉-လောကသုတ်အဖွင့်၌ "လောကဿာတိ သင်္ခါရလောကဿ'

၁၊ ဒီ ၁၊ ၅၈။

ဟု ဖွင့်ပြလျက်ရှိသည်၊ ထို့သုတ်၌ "သဒေဝကေ" ဧသည် မပါရှိခြင်းသည် "ဗုဒ္ဓါဟေဿံ သဒေဝကေ" စသော စကားရပ်တို့နှင့် မည်သို့မျှ မပတ်သက်ချေ။

၈။ သောဓနာလ္ဘာ စာပိုဒ်နံပါတ် ၄-၌ မူလပါဠိတော်၌ "ကောဃနော အယံ ဘိက္ခဝေ" ဟု ရှိလျက် စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာလ္ဘာ၌ "ကောဃနော ဘိက္ခဝေ အယံ" ဟု လွဲမှားနေကြောင်းကို သောဓနာကြသည်၊ ထို သောဓနာနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒကဆရာတော်များက ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်များထံ၌ "ကောဃနော အယံ ဘိက္ခဝေ" ဟုပင် ဖတ်၍ လျှောက်ထားခဲ့ကြောင်း အသံဖမ်း တိတ်ခွေ၌လည်း ထိုအတိုင်းပင် ရှိကြောင်း စောဒနာလ္ဘာများ၌ စာရိုက်စဉ်က မှားယွင်းရိုက်မိသည်ကို အချိန်မရ၍ မပြင်လိုက်နိုင်ကြောင်းကို ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်သည်။

၉။ သောဓနာလ္ဘာ စာပိုဒ်(၄)မှ (၁၄)အထိ စကားရပ်တို့ဖြင့် စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တို့က "တပည့်တော်တို့မှာလည်း ဝိမုတ္တိရသ·ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကျင့်စဉ်ရှိပါသည်"ဟု လျှောက်ထား၍ မိမိတို့၏ ကျင့်ပုံ ကျင့်နည်းများကို အကျယ်ရှင်းလင်းတင်ပြကြသည်။

သို့ရာတွင် နည်းမှန် လမ်းမှန် ကျင့်ရန်ကား လွန်စွာလိုအပ်လှ၏၊ စတင်၍ အားထုတ်စဉ်ကပင် နည်းမှန် လမ်းမှန် မဟုတ်ပါလျှင် ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်လာနိုင်ရန် အကြောင်းမရှိပေ။

၁၀။ စုဒိတကတို့၏ စာပိုဒ်နံပါတ်(၆)လာ စကားရပ်ကို စိစစ်ရာဝယ် စတင် အားထုတ်ရန် အခြေခံကိုက လွဲမှားနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ ထိုအပိုဒ်(၆)၌ "အမှန်မြင်ဆိုသည်မှာ သက်ရှိသက်မဲ့ ဖြစ်ပါသည်၊ ဤသက်ရှိ သက်မဲ့သည် "သန္ဓိဋ္ဌိက အကာလိက စသော ဓမ္မဂုဏ်နှင့်လည်း ကိုက်ညီပါသည်ဘုရား"ဟု ဆိုထား၏။

"ဤသက်ရှိ သက်မဲ့ သည် သန္ဓိဋ္ဌိက အကာလိက စသော ဓမ္မဂုဏ်နှင့်လည်း ကိုက်ညီပါသည်"ဟူသော စကားသည် ဘုရားရှင်အလိုတော် ဗုဒ္ဓဝါဒအမှန်နှင့် အံချော်၍နေလေသည်၊ သက်ရှိ သက်မဲ့ဟူသည် အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားများဆာ ဖြစ်သည်၊ ထိုအလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားဟူသမျှသည် သန္ဓိဋ္ဌိက အကာလိက မဖြစ်နိုင်ချေ၊ ဤကဲ့သို့ စကထဲက မှားနေသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသန သမားတို့၏ ကျင့်စဉ်သည် ဝိမုတ္တိရသ အစစ်အမှန်ကို မည်သည့်အခါမျှ ရရှိစေလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။

၁၁။ ဤအရာ၌ ဘုဇ္ဈားရှင် ဟောတော်မူသော အင်္ဂုတ္တိရ် တိကဆက္က နဝကနိပါတ်လာ သန္ဒိဋ္ဌိကသုတ်များကို ထုတ်ပြဖွယ်ရှိသော်လည်း အမှတ်(၂) ဝိနိစ္ဆယ၌ အကျယ်ဖေနှံခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤ၌တဖန် ထုတ်ပြန်မနေတော့ပေ။

သန္ဓိဋ္ဌိကဟူသည် အရိယမဂ် ဖြစ်သည်၊ တနည်း လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါး ဖြစ်သည်၊ အကာလိကဟူသည် မိမိ၏အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော မဂ်လေးပါး ဖြစ်သည်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဒု-၂၀၉-၌ ဖွင့်ပြထား ပေသည်။

ဤဒေသနာတော်တို့ဖြင့် လောဘ ဒေါသ မောဟ ကိုယ်ပြစ် နှုတ်ပြစ် စိတ်ပြစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် သဒ္ဓိဖြင့် ရှုမှတ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်တိုင် သိမှု ကိုယ်ပျောက်သွားလျှင်လည်း ကိုယ်ပျောက်သွားသည်ကိုသိမှု စျာန် မဂ် ဖိုလ်ကို ကိုယ်တိုင်ရရှိသိမြင်မှုများသည်သာ သန္ဓိဋ္ဌိက အကာလိကစသည် ဖြစ်ပေသည်၊ စုဒ္ဒိတကတို့က သက်ရှိ သက်မဲ့သည် သန္ဓိဋ္ဌိက အကာလိက စသည် ဖြစ်၏ဟု ပြောဆိုခြင်းသည်ကား အလျင်းပင် မဟုတ်ကြောင်း သိသာထင်ရှားလှ ပေသည်။

၁၂။ စုဒ္ဒိတကတို့၏ ဝိပဿနာရှုပုံကို စိစစ်ပြန်ဓသာ် "သက်ရှိလူသားသည် သက်မဲ့ အစာ,ရေ,လေ, တို့ကြောင့် ဖြစ်ရသည်၊ ထိုအစာ ရေ,လေ,တို့သည် ဗဟိဒ္ဓလောက၌ ရှိသည်၊ ဗဟိဒ္ဓသည် အဇ္ဈတ္တ ဖြစ်လာသည်၊ ထိုအဇ္ဈတ္တံသည် သက်ရှိဖြစ်သည်၊ ထိုသက်ရှိသည်ပင်လျှင် မကြာမီ ဗဟိဒ္ဓပြင်ပသို့ ကူးပြောင်း သွားသည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အစာ,ရေ,လေ တို့သည်ပင်လျှင် ဇွန်းလျှား မတည်ငြိမ်၊ ပုံစံတခုမှ ပုံစံတစုသို့ ပြောင်းလဲနေသည်၊ ဥပမာ-စပါးမှ ဆန် ဆန်မှ ထမင်း ထမင်းမှ လူဖြစ်လာပါသည်ဘုရား၊ မတည်မြဲသောရုပ်ဝတ္ထု တို့ဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော ဤရုပ်ကာယဝတ္ထုသည် မတည်မြဲပေ၊ ထိုသို့ သိလာသောအခါ တိုသက်ရှိ ရုပ်ကာယပေါ်၌ 'အမြင်မှန်' ရရှိလာပါသည်၊ ထိုအမြင်မှန်သည်ပင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား"ဟု တွေ့ရပေသည်။

ဤဝိပဿနာရှုနည်းမျိုးသည် ဘုရားဟောပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာ,ဋီကာ ဝိုင်၌ မရှိပေ၊ ဤသို့ ဆင်ခြင်နေခဲ့ဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် လုံးဝ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်မရှိရုံမျှ မက သုတမယဉာဏ် စိန္တာမယဉာဏ်ပင် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာအကြောင်း မရှိပါ။

စုဒ္ဒိတကတို့ မြင်ခြင်းသည် အမြင်မှန်လည်းမဟုတ်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိလည်း ဘယ်သောအခါမျှ ဖြစ်မလာနိုင်ပေ၊ ထိုသို့ အခြေခံမှ စ,တင်လွဲမှားနေသောကြောင့် စုဒ္ဒိတကတို့က မိမိတို့သည် ဝိပဿနာကို ပွားများ ပါသည်ဆိုသော်လည်း လူကြားကောင်းရုံ စကားဖြစ်ရုံမျှ တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် စာပိုဒ်အမှတ်(၇)မှ(၁၃)တိုင်အောင်သော စကားရပ်များကို မိမိတို့သန္တာန်၌ အမှန်တကယ် ဖြစ်ရှိသည်ကို တင်ပြခြင်း မဟုတ်ဟု ဝိနည်းဓိရ် ဆရာတော်များက ယူဆတော်မူကြသည်။

၁၃။ သောဓနာလ္ဘာ စာပိုဒ်နံပါတ် ၁၄၊ ၁၅-စကားရပ်တို့ဖြင့် စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တို့က မိမိတို့သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မ, ပတ္တဓမ္မ, ပရိယောဂါဠှဓမ္မအပေါ် ၌သာ ကျင့်သုံးလျက်ရှိကြောင်း သံသယများ လွန်မြောက်ပြီ၊ သို့လော သို့လော မဖြစ်ပြီ၊ ပြောရဲဆိုရဲပြီ၊ တပါးသူနှင့် မဆိုင်ပြီဟူသော ဝိပဿနာမျိုး သမထ မျိုးကိုသာ ကျင့်သုံးကြောင်း လျှောက်ထားကြလေသည်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မစသော ဂုဏ်တို့ကား သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်များ ဖြစ်ပေသည်၊ စုဒိတကတို့က မိမိတို့မှာ ထိုဂုဏ်များနှင့် ပြည့်စုံပြီဟု ဆိုသဖြင့် သောတာပန်၏ အဖြစ်ကို ဝန်ခံရာရောက်သည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့ သောတာပန် ဖြစ် မဖြစ်ကိုကား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဆုံးဖြတ်ခွင့် မရှိခဲ့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမူအရာ အပြောအဆို စသည်တို့ကို ထောက်၍ ဟုတ်လောက် မဟုတ်လောက်ကို ပရိသတ်တို့ကသာ ဆုံးဖြတ်ကြရန် ဖြစ်ပေသည်၊ အေးချမ်းစွာ ဗုဒ္ဓတရားကို ကျင့်သုံးနေကြသူများကိုလည်းကောင်း ပိဋကသုံးပုံ နိကာယ် ငါးရပ် ဘုရားတရားတော်များကိုလည်းကောင်း ပရမတ္ထသံဃာ သမုတိသံဃာ သံဃာတော်များကိုလည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ကျင့်ရိုး ကြံရိုး လမ်းရိုး လမ်းမှန်တို့ကိုလည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရားနှင့် စေတီပုထိုး ဆင်းတုတော် တို့ကိုလည်းကောင်း ရိုင်းရိုင်းပျပျ ဝေဖန်ပုတ်ခတ် ရေးသားပြောဟောခြင်း ဗုဒ္ဓဘာသာတို့က်ဖျက်ရေး စာအုပ်စာဟန်း စာစောင်များကို ထုတ်ဝေခြင်း ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင်ပြုခြင်းစသည်တို့ကို အသင်းအပင်းဖွဲ့၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြုလုပ်နေကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့သား (ရုပ်ဝါဒသမား) တို့အား သူတို့၏ လုပ်ငန်းများကို ထောက်ရှု၍ မည်သို့ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးများ ဖြစ်ကြကြောင်းကို သိမြင်နိုင်ကြပေသည်။

၁၄။ စုဒိတကတို့၏ ဤသောဓနာများကို ခြုံငုံသုံးသပ်သော် စောဒက ဆရာတော်များ ဇွဲချက်တင်ထားသော (က)(ခ)(ဂ) စကားရပ်တို့ဖြင့် သမထ ဝိပဿနာလမ်းစဉ်သည် ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ မပါဝင်ဟု လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓ၏ သမထ ဝိပဿနာလမ်းစဉ်များကို ဟိန္ဒူယောဂအကျင့်ဟူ၍လည်းကောင်း စုပ်စဲ့လျက် ဗုဒ္ဓ၏ သမထဝိပဿနာကို ဖျက်ဆီးနေကြသည်ဟူသော စောဒနာချက်ကို စုဒိတကတို့၏ ချေပခြင်းဆိုချက်ကို မတွေ့ရချေ၊ ချေပခြင်းဆိုခြင်း မပြုရုံမျှမက သောဓနာလ္ဘာစာပိုဒ်(၁၆)၌ စောဒကဆရာတော်များဆိုလိုသော ယောဂလမ်းစဉ် သာသနာပ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ လမ်းစဉ်မျိုး၌ အကျုံးဝင်သည့် သမထ ဝိပဿနာမျိုးကို တပည့်တော်များ မကျင့်သုံးကြပါဘုရားဟု ထပ်မံ၍ပင် ဝန်ခံစုပ်စဲ့ကြပြန်လေသည်။

ထင်ရှားစေဦးအံ့၊ စောဒကဆရာတော်များ ဆိုလိုသော သမထ ဝိပဿနာ ဟူသည် ပါထိကဝဂ်ပါဠိ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် အာဘိညာသုတ္တပါဠိ အသခ််တသံယုတ်ပါဠိတော်များ၌လာသော ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓ-သာဝကတို့ ဟောတော်မူသော သမထ ဝိပဿနာများပင်ဖြစ်သည်ကို သာမည စောဒနာလွှာ(၄) နံပါတ်စာပိုဒ်ဖြင့်ပင် သိသာပေသည်၊ ထို့တွင် ပါထိကဝဂ် ပါဠိတော် နှာ ၁၈၆ ၌ သမာဓိလေးပါး ပွားပုံကိုလည်းကောင်း နှာ ၁၈၇ ၌ အပ္ပမညာလေးပါး အာရုပ္ပလေးပါးပွားများပုံတို့ကိုလည်းကောင်း နှာ ၁၈၉ ၌ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး ပွားများပုံကိုလည်းကော ာင်း ဟောတော်မူသည်၊ နှာ ၂၂၀ ၌လည်း—

"ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ သမထော စ ဝိပဿနာ စ၊
ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ—"

ဟု ဟောတော်မူသည်(ဝိသေသစောဒနာ၌ပါပြီး ဖြစ်၏)။

၁၅။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် ကန္ဒရကသုတ် (နှာ-၇—၁၂)အတွင်း၌ပစသော ပဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးတို့တွင် စတုတ္ထဖြစ်သော မိမိသူတပါးနှစ်ဦးလုံးကို မပူပန်မဆင်းရဲ စေတတ်သည့် နေဝအတ္တန္တပ နုပရန္တပပုဂ္ဂိုလ်ကိုပြရာ၌ "သဒ္ဓါတရားရှိသော အမျိုးကောင်းသားသည် ဘုရားရှင်သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုလျှင် မြတ်သော သီလအာဒိ မြတ်သောရောင့်ရဲခြင်း မြတ်သော လူနွေးကို စောင့်စည်းခြင်း မြတ်သော သတိသမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံစေ၍ စတုတ္ထဈာန် ရသည့်တိုင်အောင် သမထကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံကိုလည်းကောင်း ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တို့ကို ရရှိ အောင် အားထုတ်ပုံကိုလည်းကောင်း ထို့နောက် ဝိပဿနာရှု၍ အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်တည်းဟူသော အာသဝက္ခယဉာဏ်ရအောင် အားထုတ်ပုံကိုလည်းကောင်း" ဟောကြားတော်မူ၏။

၁၆။ ယင်းပါဠိတော် အဋ္ဌကနာဂရသုတ် (နှာ ၁၂-မှ ၁၆)၌ ဒသမ သူကြွယ်က "မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရား တခုကို ဟောတော်မူပါ" ဟု အရှင်အာနန္ဒာအား လျှောက်ထားရာ အရှင် အာနန္ဒာက ပဌမဈာန်စသော ဈာန်လေးပါး မေတ္တာ စတော ဝိမုတ္တိ စသော အပ္ပမညာဈာန်လေးပါး အာကာသာနဉ္စာယတန ဝိညာဏဉ္စာယတန အာကိဉ္စ-ညာယတနဈာန်တို့ကိုအခြေခံ၍ဝိပဿနာဉာဏ်သို့တက်ကာ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တ ဖိုလ်တိုင်အောင် ပေါက်ရောက်နိုင်ပုံကို နည်းပေါင်း(၁၁)ပါးတို့ဖြင့် ဟောကြား တော်မူလေသည်၊ တိုအခါ ဒသမသူကြွယ်က "ရွှေအိုးတလုံးကို ရှာသူသည် တကြိမ်တည်းဖြင့် ရွှေအိုး(၁၁)လုံးရသလို အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တံခါးပေါက်ကိုရှာသော တပည့်တော်သည် တကြိမ်တည်းဖြင့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တံခါး (၁၁) ပေါက်ကို ပွား များနိုင် ရရှိပါပြီ၊ တံခါး (၁၁) ပေါက်ရှိသောအိမ်ကို မီးလောင်လျှင် တံခါး

တပေါက်ပေါက်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ပြုနိုင်သလို တပည့်တော်သည် ဤအမြိုက်နိဗ္ဗာန်တံခါး (၁၁) ပေါက်တို့ဝင်၍ တပေါက်ပေါက်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ပြုနိုင်ပါလိမ့်မည်''ဟု လျှောက်ထားပုံ အကြောင်းအရာများကို ပြဆိုထားလေသည်၊ ဤသည်တို့ကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သမထ ဝိပဿနာတရားများပင် ဖြစ်ပေသည်။

၁၇။ ယင်းပါဋိဝတ်ေ သခသုတ် နှာ ၁၆-၂၁-၌ မြတ်စွာဘုရား၏ စေခိုင်းတိုက်တွန်းခြင်းကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာက သာကီဝင်မင်းတို့အား ဟောကြားသောဝိဇ္ဇာသုံးပါး စရဏတဆယ့်ငါးပါး သမထဝိပဿနာတရားတို့ကို ပြဆိုထား၏၊ နှာ ၇၃-၇၆ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်၌ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း အပ္ပမညာကမ္မဋ္ဌာန်း အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းများကို ပြဆိုထား၏။ ယင်းပါဋိတော် ၁၆၂-မဟာဝစ္ဆသုတ်၌ ဝစ္ဆဂေါတ္တပရိဗိုဇ်တို့သည် သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြု၍ မကြာမီ ၁၅ ရက်အတွင်း၌ အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ပြီးနောက် ဘုရားထံမှောက်သွားရောက်ကာ ''အရှင်ဘုရား တပည့်တော်သည် သေခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သောဉာဏ် သေခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သောဝိဇ္ဇာဖြင့် ရောက်သင့်သော ဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့ပါပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်တော်အား အထက်တန်းတရားကို ဟောကြားတော်မူပါ''ဟု လျှောက်ထားလေရာ မြတ်စွာဘုရားက ''ဝစ္ဆ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင်သည် သမထ ဝိပဿနာ နှစ်ဖြာသောတရားတို့ကို ပွားများလော့၊ သမထဝိဿနာ နှစ်ဖြာသော တရားတို့ကို ပွားများလျှင် များစွာသော ဓာတ်တို့ကိုထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဤဒိဝိဓ ဒိဗ္ဗသောတ စေတောပရိယပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဒိဗ္ဗစက္ခု အာသဝက္ခယ အဘိညာဉ်တို့ကို ရလိမ့်မည်''ဟု ဟောတော်မူသည်။

နှာ ၎၃၆-၎၃၈-သင်္ဂါရဝသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်သိမြင် ကိုယ်တော်တိုင် လျှောက်လှမ်း၍ ကိုယ်တော်တိုင် အောင်မြင်ခဲ့သော သမထဝိပဿနာလမ်းစဉ်များကို ထင်ရှားစွာ ပြဆိုထား၏၊ ထို့ပြင်လည်း ဤမဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဋိတော်၌ သမထဝိပဿနာကျင့်စဉ်တို့ကို များစွာပြဆိုထား၏။

၁၈။ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဋိတော် ဒေဝဒဟသုတ် နှာ ၁၁-မှ ၁၆-တိုင်အောင် ကန္ဓရကသုတ်၌ကဲ့သို့ပင် သမထစျာန်အကျင့်နှင့် အာသဝက္ခယဉာဏ် ရသည့်တိုင်အောင် ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တို့ကို ပြဆိုထား၏၊ ထို့အတူ ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ် မဟာပုဏ္ဏမသုတ် ဆဗ္ဗိသောဓနသုတ် စသည်တို့၌လည်း သမထ ဝိပဿနာတို့ကို ပြဆိုထား၏၊ အထူးအားဖြင့် အာနာပါနဿတိသုတ် (နှာ-၁၂၂-၁၃၀)၌ အာနာပါနဿတိ ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွားများပုံကို (အရဟတ္တ ဖိုလ်ပေါက်) အကျယ်ပြထား၏၊ ကာယဂတာသတိသုတ် (နှာ ၁၃၀-၁၄၀)၌ ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွားများပုံကို(အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်) အကျယ်ပြထား၏။

၁၉။ အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် စတုက္ကနိပါတ် အာဘိညာသုတ် (၅၇၀)၌ "ဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာ တရားငါးပါးသည် ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိရမည့်တရား အဝိဇ္ဇာနှင့်ဘဝ တဏှာသည် ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ ပယ်ရမည့်တရား သမထနှင့်ဝိပဿနာသည် ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍ ပွားများရမည့်တရား ဝိဇ္ဇာနှင့်ဝိမုတ္တိသည် ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုရ မည့် တရားဟု ပြဆိုထားပေသည်။

သင်္ဂါယနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠို အာသန်တသံယုတ် (၅၃၅-၅၄၃)၌ "ရာဂ ဒေါသ မောဟကုန်ရာကို အာသန်တ (နိဗ္ဗာန်)ဟု ဆိုအပ်၏၊ ကာယဂတာသတိကို။ပ။ သမထ ဝိပဿနာကို။ပ။ ဝိတက်ဝိစာရရှိသော ပဌမစျာန်သမာဓိ ဝိတက်မရှိ ဝိစာရမျှသာရှိသော ဒုတိယစျာန်သမာဓိ ဝိတက်ဝိစာရမရှိသော တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမစျာန် သမာဓိကို အာသန်တ (နိဗ္ဗာန်)သို့ သွားရောက်ကြောင်းလမ်းဟု ဆိုအပ်၏" စသည်ဖြင့် သမထဝိပဿနာပွားများရန် ပြဆိုထားပေသည်။

ဤပိဋကတ်တော်များ၌ ဘုရားရှင်နှင့် သာဝကတို့ ဟောပြထားသော သမထ ဝိပဿနာများသည့် စောဒကဆရာတော်များ ဆိုလိုသော သမထ ဝိပဿနာ များဖြစ်သည်၊ တိုသမထ ဝိပဿနာများကို သာသနာပ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ ယောဂ လမ်းစဉ်များဟု ဆိုခြင်းဖြင့် ဘုရားရှင်၏ သမထ ဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်များကို သာသနာပသမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ ယောဂကျင့်စဉ်များဟု စွပ်စွဲရာ ရောက်ခဲ့သည်၊ ထို့ကြောင့် စုဒိတကတို့သည် ဤ (၁၆)စာပိုဒ်ပါ သောဓနာ စကားဖြင့် စောဒကဆရာတော်များ၏ စွဲဆိုချက်ကို ငြင်းပယ် ချေပခြင်းမပြုရုံမျှ မက ထပ်မံ၍ပင် ဝန်ခံလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

၂၀။ သောဓနာလင်္ကာစာပိုဒ်(၁၇)၌စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြသည့်ရထ-ဝိနီတသုတ္တန်မှာ ပြည့်စုံလုံလောက်ခြင်း မရှိကြောင်း ပြဆိုလျက် ရထဝိနီတသုတ် မြန်မာပြန်ကို ဖော်ပြကာ ဤသုတ္တန်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ အနုပါဒါပရိ နိဗ္ဗာန်အတွက်သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိ (၇)ခန်း လမ်းစဉ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် သမထကျင့်စဉ်ဟူ၍လည်းကောင်း-ကျန်(၅)ပါး ဖြစ်သည့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစသည်တို့သည် ဝိပဿနာကျင့်စဉ်ဟူ၍လည်းကောင်း ဖော်ပြ ထားခြင်းမရှိကြောင်း ထိုသုတ္တန်အတွက် စောဒကဆရာတော်များ၏ အတ္တနော မတိမျှသာဖြစ်ကြောင်း သုတ္တန်မမှကို လေ့လာရာတွင် အရှိကို အရှိအတိုင်းသာ စောဒနာသင့်ကြောင်း ဓမ္မကို အဓမ္မဖြစ်အောင် ဝိနယကို အဝိနယဖြစ်အောင် ကိုယ်လိုရာ ဖန်ဆင်၍ စောဒနာလျင် အာပတ်သင့်၍ အပါယ်သို့ လားမည်ကို စိုးရိမ် ပူပန်မိကြောင်းဟု ချေပ သောဓနာထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

သုံးသပ်ချက်

၂၁။ စောဒက ဆရာတော်များသည် ရထဝိနီတသုတ်လာ ဝိသုဒ္ဓိ (၇)ပါးတို့ကို သိက္ခာသုံးပါးဖြင့် သင်္ဂြိဟ်ရေတွက်ပြ၍ ယင်းကျင့်စဉ်သည် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုးကို ရစေနိုင်သော ကျင့်စဉ်ဖြစ်ပါသည်ဟု စောဒနာကြသည်၊ ထို့စောဒနာ၌ စောဒကဆရာတော်များသည် မိမိတို့ တင်ပြလိုသော ဝိသုဒ္ဓိ (၇)ပါးမျှကိုသာ ထုတ်နှုတ်ပြဆိုပါက လိုအပ်သော အနက်ပြည့်စုံပြီဖြစ်၍ ထိုမျှသာ ပြခြင်းဖြစ်ရကား မပြည့်စုံဟု မဆိုသာချေ။

၂၂။ "ဤသုတ္တန်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်အတွက်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဝိသုဒ္ဓိ (၇)ပါး လမ်းစဉ်ဟူ၍ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ"ဟူသော ချေပချက်သည်လည်း အကျိုးမထင်သကဲ့သို့သာ ဖြစ်သည်၊ ထင်ရှားစေဦးအံ့–

> နိဗ္ဗာနောဂမံ ဟိ အာဝုသော ဝိသာခ ပြဟ္မစရိယံ နိဗ္ဗာနပရာယနံ နိဗ္ဗာနပရိယောသာနံ"။

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ သီလ ဃမာဓိ ပညာဟူသော အကျင့်မြတ်သည် နိဗ္ဗာန်၌သာ သက်ဝင်၍ နိဗ္ဗာန်၌သာ အဆုံးသတ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် စောဒကဆရာတော်များကလည်း ဤအနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အကျိုးကိုပင် အထုတ်တင်လျက်ထားပြီးဖြစ်၏၊ ဤရထဝိနီတသုတ် ပါဠိတော်၌ပင် ဝိသုဒ္ဓိ (၇)ပါးကို ထင်ရှားစွာ ပြထားပါလျက် ဝိသုဒ္ဓိ (၇)ပါး လမ်းစဉ်ဟုဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌတပည့်များက ချေပခြင်းသည် ပိဋကတ်တော်၌ အထင်အရှားလာရှိသော ဝိသုဒ္ဓိ (၇)ပါး ကျင့်စဉ်များကို ပယ်ရှားဖျက်ဆီးလိုသော အယောနိသော မနသိကာရဖြင့် မမြင်ဟန်ပြု၍ ချေပခြင်းသာဖြစ်ပေသည်၊ ဝိနည်းဓိုရိဆရာတော်များ၏ ရှေ့မှောက်မှာပင် ဤကဲ့သို့ မြုပ်ကွယ်လှည့်စား ပြောကြားနေကြသည်ကို တွေ့ကြရ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်လက်သား ရုပ်ဝါဒသမားများသည် ရိုးသားသော ဘာသာဝင်တို့အား အဘယ်မျှလောက် လိမ်လည် လှည့်ဖျား စည်းရုံးနေကြမည်ကို ကောင်းစွာ သိလောက်ပေသည်၊ ဤအကြောင်းသည် စာပိုဒ်နံပါတ်(၂)လာ သောဓနာ စကားရပ်ဖြင့်ပင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားပြီးဖြစ်သည်။

၂၃။ မူရင်းပါဠိတော်၌ရှိသော အရှင်ပုဏ္ဏ က အရှင်သာရိပုတ္တရာအား ဖြေဆိုသော ရထဝိနီတသုတ်လာ ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အနည်းငယ်မျှ ရှင်းလင်းဖော်ပြဦးအံ့။

၁၊ မ ၁၊၃၇၉။

ပသေနဒီ ကောသလမင်းသည် သာဝတ္ထိမြို့၌နေစဉ် သာကေတမြို့ဝယ် အဆောတလျင် ပြုဖွယ်ကိစ္စဖြစ်ပေါ်လာ၍ ယင်း ၂-မြို့အကြား၌ မြင်းကသော ရထားခုနစ်စီးတို့ကို အသင့်ပြင်ထားစေ၍ သာဝတ္ထိမြို့မှထွက်ကာ နန်းတွင်း တံခါးဝမှ ပထမရထားကို စီးလျက် ထိုရထားဖြင့် ဒုတိယရထားသို့ ရောက်၏၊ ပထမရထားကို စွန့်ခဲ့ပြီးလျှင် ဒုတိယရထားကိုစီးပြန်၏၊ ဤနည်းအတိုင်း သတ္တမရထားဖြင့် သာကေတမြို့ နန်းတွင်းတံခါးသို့ ဆိုက်ရောက်လာခဲ့လေသည်။

ဤဥပမာအတူ သီလဝိသုဒ္ဓိသည် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအကျိုးငှာ ဖြစ်၏၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအကျိုးငှာ ဖြစ်၏၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိသည် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိအကျိုးငှာ ဖြစ်၏၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိသည် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိအကျိုးငှာဖြစ်၏၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိသည် ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ အကျိုးငှာ ဖြစ်၏၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိသည် ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိအကျိုးငှာ ဖြစ်၏၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိသည် အနုပါဒါပရိဗ္ဗာန်အကျိုးရှိ၏၊ ငါသည် ဤအနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် အကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံး၏-ဟု အရှင် ပုဏ္ဏ က အရှင်သာရိပုတ္တရာအား လျှောက်ထား၏။

၂၄။ ဤစကားရပ်၌ ဥပမာန ဥပမေယျနှီးနှော့ပုံကို မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ် နှာ-၆၃မှ ယူ၍ ပြဆိုဦးအံ့၊ ဇရာမရဏမှ ကြောက်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ပသေနဒီကောသလမင်းနှင့် တူ၏၊ ခန္ဓာငါးဝ သက္ကာယသည် သာဝတ္ထိမြို့နှင့် တူ၏၊ နိဗ္ဗာန်မြို့တော်သည် သာကေတမြို့နှင့်တူ၏၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ မသိရသေးသော သစ္စာလေးပါးတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိဖွယ်ကိစ္စသည်မင်း၏ အဆောတလျင်ပြုဖွယ်ကိစ္စနှင့် တူ၏၊ ဝိသုဒ္ဓိ (၇) ပါးသည် ရထား (၇) စီးနှင့်တူ၏၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ၌ 'တည်ရာအခါသည် ပထမရထားကို စီးရာအခါနှင့် တူ၏၊ သီလဝိသုဒ္ဓိစသည်တို့ဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစသည်တို့၌ တည်ရာအခါသည် ပထမရထားစသည်တို့ဖြင့် ဒုတိယရထားစသည်တို့ကို စီးရာအခါနှင့် တူ၏၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဖြင့် ကိလေသာအလုံးစုံကို ကုန်ခန်းစေ၍ တရားမြတ်တည်းဟူသော ပြာသာဒ်သို့တက်ပြီးလျှင် ငါးဆယ်ကျော်သော ကုသိုလ်တရားတို့ခြံရံကာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စား၍ လောကုတ္တရာချမ်းသာ့ကို ခံစားရာအခါသည် သတ္တမရထားဖြင့် သာကေတမြို့ နန်းတော်တံခါးဝ၌ သက်ဆင်း၍ ပြာသာဒ်ထက်ဝယ် ဆွမျိုးမိတ်သင်္ဃာအပေါင်း ခြံရုံလျက် ကောင်းမြတ်သောဘောဇဉ်ကို ခံစားရာအခါနှင့် တူ၏၊ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးသည် သာကေတမြို့သို့ ရောက်ရန် ရထားခုနစ်စီးကို အဆင့်ဆင့်စီးခဲ့ရသကဲ့သို့ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် သီလဝိသုဒ္ဓိစသော ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါးကို အဆင့်ဆင့်ပွားများရာ၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်လည်း သိသာထင်ရှားပြီး ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့ ရထဝိနီတသုတ်၌ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးအကြောင်းကို အတိအလင်း ဖော်ပြထားပါလျက် ဦးဥက္ကဋ္ဌတပည့် စုဒိတကတို့က မပါဟူ၍ လျှောက်ထားချေပခြင်းဖြစ်သည့်အဇ္ဈတ် ၎င်းတို့၏ ချေပချက်သည် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ယထာဓမ္မ တရားသဖြင့် သောဓနာခြင်း မဖြစ်တော့ပေ။

၂၅။ ထိုဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး ပဉ္စများပုံအကျဉ်းချုပ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ဒုန္နဲ့ ၃၃-၌ "ကထံ ဘာဒေတဗ္ဗောတိ ဇတ္ထ ပန" စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားပေသည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ဇာန်ဈေး, သစ္စာ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ် စသော တရားတို့သည် ဝိပဿနာပညာ၏ ဖြစ်ရာဘုံမည်၏၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ၂-ပါးတို့သည် ဝိပဿနာပညာ၏ အခြေအမြစ်မည်၏၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏ-ဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-ဤ ၅-ပါးတို့သည် ဝိပဿနာပညာ၏ အထည်ကိုယ်မည်၏၊ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ရာဘုံဖြစ်သော ခန္ဓာစသော တရားတို့၌ သင်ယူမေးမြန်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဉာဏ်ဖြင့် လေ့ကျက်ခြင်းကိုပြု၍ အခြေအမြစ်ဖြစ်သော ဝိသုဒ္ဓိ ၂-ပါးတို့ကို ပြည့်စုံစေပြီးလျှင် အထည်ကိုယ်ဖြစ်သော ဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးတို့ကို ပြည့်စုံစေလျက် ပဉ္စများရမည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

၂၆။ "သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိတို့သည် သမထကျင့်စဉ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ကျန် ၅-ပါးဖြစ်သည့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ။ပ။ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိတို့သည် ဝိပဿနာကျင့်စဉ်ဟူ၍လည်းကောင်း စောဒကဆရာတော်များ ဖော်ပြသကဲ့သို့ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ" ဟူသော ချေပချက်သည်လည်း စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာလွှာတွင် ပါရှိသည့်အတိုင်းကို မချေပပဲ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲ၍ ချေပသောစကားဖြစ်သည်၊ စောဒကဆရာတော်တို့၏ စောဒနာ၌ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် သမထကျင့်စဉ်ဟုမဆို၊ သီလဝိသုဒ္ဓိသည် သီလကျင့်စဉ်, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် သမထကျင့်စဉ်, ကျန် ၅-ပါးသော ဝိသုဒ္ဓိတို့သည် ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်ဟူ၍သာ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးကို သိက္ခာ သုံးရပ်ဖြင့် ဟပ်၍ ပြဆိုထားခြင်းကိုသာ တွေ့ရပေသည်၊ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးတို့တွင် ထိုထို ဝိသုဒ္ဓိတို့၏ တရားကိုယ်အရကောက်ကို မြင်ရုံမျှဖြင့်ပင်လျှင် ပိဋကတ်ဉာဏ်ရှိပြီး သူတို့အဖို့ ဤကားသီလ ဤကားသမထ (သမာဓိ) ဤကားပညာဟု လွှန်စွာ ထင်ရှားပြီးဖြစ်ရကား ဤသုတ်၌ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိဟု မဆိုသင့်ချေ။

၂၇။ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ ရထဝိနီတသုတ်အဖွင့် နှာ ၆၄-၌ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးတို့ကို ကထာ ၁၀-ပါးနှင့် ယှဉ်ပြရာငယ် "သီလဝိသုဒ္ဓိသည် အပ္ပိစ္ဆကထာ, သန္တုဋ္ဌိကထာ, အသံသဂ္ဂကထာ, သီလကထာ ဟူသော ကထာလေးပါး ဖြစ်သည်၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ပဝိဝေကကထာ, ဝီရိယာရမ္ဘကထာ, သမာဓိကထာ ဟူသော

ကထာ ၃-ပါး ဖြစ်သည်၊ ဒီဋ္ဌဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏီဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးတို့သည် ပညာ-ကထာ ဖြစ်သည်" ဟုပြဆိုသော စကားရပ်ဖြင့်လည်း သီလဝိသုဒ္ဓိကို သီလသိက္ခာ၌ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို သမာဓိသိက္ခာ၌ ကျန် ဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါးတို့ကို ပညာသိက္ခာ၌ သွင်းယူရမည့် အဖြစ်သည် သိသာလှပေသည်။

ထို့ကြောင့် စောဒကဆရာတော်တို့၏ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးတို့ကို သိက္ခာ ၃-ပါး တို့၌ သွင်းယူရေတွက်၍ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်၏ အကျင့်လမ်းစဉ်အဖြစ် တင်ပြသော စောဒနာသဒ်သည် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ညီညွတ်၍ သင့်မြတ်သော စောဒနာဖြစ်သဖြင့် ဓမ္မကို အဓမ္မဖြစ်အောင် ဝိနယကို အဝိနယဖြစ်အောင် ကိုယ်လိုရာကို ကိုယ်ဆွဲ၍ စောဒနာခြင်းမဟုတ်၊ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း အရှိကိုအရှိအတိုင်း စောဒနာသော ဓမ္မစောဒနာသာ ဖြစ်သည်။

၂၈။ သောဓနာလင်္ကာ စာပိုဒ် (၁၉)၌ မူလပဏ္ဏာသ မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၁၉၁၊ ပုဒ်ရေ ၂၄၀-၌လာသော ကုလ္လူပမ တရားတော်ကို သာကေအဖြစ် ထုတ်ဆောင်၍ " ထို ကုလ္လူပမသုတ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ တပည့်တော်များ အထက်မှ တင်ပြထားသည့် ရထဝိနီတသုတ်နှင့် တထပ်တည်း တထေရာတည်း ဖြစ်နေပါသည်၊ တရားတော်သည်လည်း သံသရာရေပြင်ကို ဖြတ်၍ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော တဘက်ကမ်းသို့အရောက် ကူးခတ်ရန်သာဖြစ်၏၊ စွဲယူသိမ်းပိုက်ထားရန် မဟုတ်ပေ၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို သိမြင်သူတို့သည် ဓမ္မတရားတည်းဟူသော ဖောင်ကို သော်လည်း စွန့်ပယ်ခဲ့ရမည်၊ တရားနှင့်ဆန့်ကျင်သော သံသရာ နစ်မွန်းကြောင်း ဖြစ်သည့် အဓမ္မမှုတို့ကိုကား ဆိုဖွယ်ရာ မရှိတော့ပြီ၊ တစိုးတစိမကျန် ပယ်လှန်ပစ်ရမည်ဟု ဟောတော်မူပေသည်" ဟု သောဓနာကြပြန်သည်။

သုံးသပ်ချက်

၂၉။ ဤသောဓနာကား စောဒနာနှင့် မည်သို့မျှမသက်ဆိုင်ချေ၊ စောဒက ဆရာတော်များသည် တရားတော်ကို စွဲယူသိမ်းပိုက်ထားရမည်ဟု စောဒနာခြင်း မပြုခဲ့ကြပေ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သူ၏ဩဝါဒခံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်များနှင့် အပေါင်းပါ နောက်လိုက်များသည် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဟောပြာမခဲ့သော သမထဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်များကို ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် မပါဝင်၊ ဟိန္နူယောဂကျင့်စဉ်ဟု အဓမ္မ စွပ်စွဲဖျက်ဆီးနေကြပါသည် ဟူ၍သာ စောဒနာခြင်း ပြုခဲ့ကြသည်။

စုဒိတကတို့သည် စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြစွဲဆိုထားသည့် ပဓာန အချက်ကို ချေပခြင်းဆိုခြင်း မပြုနိုင်သည့်အတွက် ထိုထိုပိဋကတော်လာ တစိတ်

တဒေသသောပုဒ်ကို ယူ၍ (လေသမတ္တာ) အမြွက်ထောင်ကာ မသက်ဆိုင်ရာကို သာ ချေပ သောဓနာ နေကြသည်။

၃၀။ ကုလ္လုပမ တရားတော်၌–

"ကုလ္လုပမံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနန္တေဟိ ဓမ္မာပိ ဝေါ ပဟာတဗ္ဗာ၊ ပဓေဝ အဓမ္မာ"[၁]

(အလဂဒ္ဒုပမသုတ်)

"ရဟန်းတို့ သင်တို့အား ဟောကြားထားသော ဖောင်ဥပမာရှိသော တရား ကို သိသော သင်တို့သည် တရားမှု (သမထဝိပဿနာ၌ ဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂ)တို့ကို ပင်သော်လည်း ပယ်စွန့်ကြရမည်၊ မတရားမှု (ကာမဂုဏ်၌ဖြစ်တော ဆန္ဒရာဂ) တို့ကိုကား ပြောဆိုဖွယ်ပင် မရှိတော့ချေ"[၂] ဟု တရားတို့ကို ပယ်စွန့်ရန် ဟော ဓတော်မူခြင်းသည် ဘုရားဟော သမထ ဝိပဿနာတရားတို့ကို ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် မပါဝင်၊ ဟိန္ဒူယောဂကျင့်စဉ်သာ ဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲကာ ပယ်စွန့်ရမည်ဟု ဟော တော်မူလိုသည်မဟုတ်၊ ထိုသမထဝိပဿနာတရား၌ စွဲလမ်းတပ်မက်သည့် ဆန္ဒ ရာဂကိုသာ ပယ်စွန့်ရမည်ဟု ဟောတော်မူလိုရင်း ဖြစ်သည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်သည် "နော ဂဟဏတ္ထာယ" (စွဲယူထားရန် မဟုတ်)ဟူသော ပါဠိတော်စကားဖြင့်ပင် ထင်ရှားပြီး ဖြစ်ပေသည်။

၃၁။ ထိုသုတ်၌ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ နှာ ၁၆·မှယူ၍ ပြဆိုလို ပေသည်၊ အရိဋ္ဌရဟန်းသည် "ကောင်းသောအတွေ့ရှိသော အခင်းအရံစသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြုထားခြင်းကြောင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံချင်းတူသော မာတုဂါမ၏ မေထုန်အတွေ့လည်း အပ်သည်"ဟူသော မိစ္ဆာအယူကို ယူဆ ပြော ဟောမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထိုသုတ္တန်ကို ဟောတော်မူသည်ကို ရှေးဦးစွာ သိထား နှင့်ရမည်၊ သို့မှသာ အဋ္ဌကထာပြဆိုသော အဓိပ္ပာယ်ကို သဘောပေါက်ပေ လိမ့်မည်။

"ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် ဤသို့သဘောရှိသော ငြိမ်သက်မှုနှင်မြတ်သည့် တရားတို့၌ လိုချင်စွဲမက်သည့် ဆန္ဒရာဂကို ပယ်စွန့်ခြင်းကို ဟောတော်မူသေး၏၊ ရှာသူတို့အကျင့် သူယုတ်မာတို့အကျင့်ဖြစ်သည့် ဂုဏ်ရင်းကြမ်းတမ်းသော ရေ ဆေးပစ်ရခြင်းအဆုံးရှိသော ဤမသူတော်တို့အကျင့်၌ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်စွန့်ရန် အဘယ့်ကြောင့် မဟောပဲ ရှိခဲ့မ်မည်နည်း၊ ယင်း မသူတော်တို့၏အကျင့်၌ အချည်း နှီးသော ယောကျ်ားဖြစ်သည့် ဤအရိဋ္ဌသည် အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိလျက် ကာမ-ဂုဏ်ငါးပါးတို့၌ လိုချင်စွဲမက်သည့် ဆန္ဒရာဂကို အန္တရာယ်မပြုနိုင်ဟု ပြောဆို ဘိ၏၊ သင်တို့သည် အရိဋ္ဌကဲ့သို့ ငါဘုရားသာသနာတော်၌ ရှိညွှန်ကိုးဖြစ်စေ အမှိုက်

၁။ မ ၁၊ ၁၀၀။ ၂။ မ မြန် ၁၊ ၁၉၂။

သချိုက်ကိုဖြစ်စေ မထည့်သွင်းလေလင့်”ဟု ဤသြဝါဒဖြင့် အရိဋ္ဌကိုပင် ဘုရားရှင် နှိမ်နင်းတော်မူ၏၊ ဤကား ဟောတော်မူရင်းအဓိပ္ပာယ်တည်း။

၃၂။ “ဇရားဘို့ကိုသော်လည်း ပယ်စွန့်ရမည်” ဟူသော ဤစကားဟော် နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သမထ ဝိပဿနာတရားတို့၌ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်စွန့်ရန် ဟောတော် မူပုံကို ပါဠိတော်တို့မှ အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းချုပ်မျှ ထုတ်နုတ်ပြဆို လိုပေသေး သည်၊ သမထတရား၌ ဆန္ဒရာဂပယ်စွန့်ရန်ကို မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် လဋ္ဌကိ-ကောပမသုတ်-နှာ-ဂာဂ၊ ၁၁၉-၌ ဤသို့ပြဆိုထားလေသည်။

“ဥဒါယီ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ကာမတို့မှ ကင်းဆိတ်၍သာလျှင် ။ပ။ ပထမစျာန်သို့ ရောက်၍နေ၏၊ ဤပထမစျာန်ကို ငြိတွယ်သင့်သော တရား မဟုတ်ဟု ငါဟော၏၊ ပယ်စွန့်ကြ လွှန်မြောက်ကြဟု ငါဟော၏၊ လွှန်မြောက် ကြောင်းကား ဒုတိယစျာန်ဖြစ်သည်။ပ။ နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်ကို လည်း ငြိတွယ်သင့်သော တရားမဟုတ်ဟု ငါဟော၏၊ ပယ်စွန့်ကြ လွှန်မြောက် ကြဟု ငါဟော၏၊ လွှန်မြောက်ကြောင်းကား နိရောဓသမာပတ်ဖြစ်သည်။ပ။ ဥဒါယီ ဤသို့လျှင် နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်ကိုသော်လည်း ပယ်ရမည်ဟု ငါဟောသော သံယောဇဉ် ကြီးကြီးငယ်ငယ်ကို သင်မြင်ဖူးသလော”ဟု မေး တော်မူရာ မမြင်ဖူးပါဘုရားဟု ဥဒါယီက လျှောက်လေသည်။ (ဤကား သမထ တရား၌ ဆန္ဒရာဂပယ်ရန် ဟောတော်မူပုံ ဖြစ်သည်။)

၃၃။ ဝိပဿနာတရား၌ ဆန္ဒရာဂ ပယ်စွန့်ရန်ကို မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်-နှာ-၃၂၃-မြန်မာပြန်-၃၃၅-၌ ဤသို့ပြဆိုထားလေသည်။

“ရဟန်းတို့ အကယ်၍ သင်တို့သည် သို့ကလောက် စင်ကြယ်ဖြူဖွေးသည့် အယူ ကို တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကပ်ငြို တွယ်တာ ဥစ္စာကဲ့သို့ လိုလားမက်မောနေကြလျှင် ငါ့ဥစ္စာဟု မြတ်နိုးနေကြလျှင် သိမ်းပိုက်စွဲယူထားရန် မဟုတ်ပဲ ကူးမြောက်ဖို့ရန် အကျိုးငှာ ငါဟောထားသည့် ဖောင်ဥပမာရှိသော တရားကို သင်တို့ တကယ် သိသည် မည်ကြသေးရဲ့လား”ဟု မေးတော်မူရာ မမည်ကြပါဘုရားဟု ရဟန်း တော်များက လျှောက်ကြသည်။

“ရဟန်းတို့ အကယ်၍ သင်တို့သည် သို့ကလောက် စင်ကြယ်ဖြူဖွေးသည့် အယူ ကို မကပ်ငြို မတွယ်တာ ဥစ္စာကဲ့သို့ မလိုလား မမက်မောကြလျှင် ငါ့ဥစ္စာဟု မမြတ်နိုးကြလျှင် သိမ်းပိုက်စွဲယူထားရန် မဟုတ်ပဲ ကူးမြောက်ဖို့ရန်အကျိုးငှာ ငါဟောထားသော ဖောင်ဥပမာရှိသော တရားကို သင်တို့ တကယ်သိသည် မည် ကြသလား”ဟု မေးတော်မူရာ မသိကြပါဘုရားဟု ရဟန်းတော်များက လျှောက် ထားကြလေသည်။ (ဤကား ဝိပဿနာတရား၌ ဆန္ဒရာဂကိုပယ်ရန် ဟောတော် မူပုံဖြစ်သည်။)

ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ဖြင့် "ဓမ္မာပိ ဝေါ ပဟာတဗ္ဗာ" တရားတို့ကိုသော်လည်း ပယ်စွန့်ရမည်ဟူသော စကားရပ်၌ ဆန္ဒရာဂကိုပယ်စွန့်ရမည့် အဖြစ်သည် ထင်ရှားသိသာပေပြီ။

၃၄။ စာပိုဒ်(၂၀)၌ပါသော သောဓနာစကားရပ်ကား စောဒနာနှင့်မသက်ဆိုင်ပေ၊ စာပိုဒ်(၂၁)၌ စောဒကဆရာတော်များသည် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး မဖြစ်သရွေ့ နိဗ္ဗာန်နှင့် မနီးစပ်နိုင်ပုံကို ဖိ၍ ဆိုထားပါသည်၊ ပဋ္ဌာစာရီကဲ့သို့သော အရှေးမ, ကိသာဂေါတမီကဲ့သို့သော အန္ဓ, အမ္ဗပါလီလို ပြည့်တန်ဆာ, အင်္ဂုလိမာလကဲ့သို့သော လူဆိုးကြီးများသည် အသိနှင့်အကျင့် ထပ်မံသည့် တခဏအတွင်း၌ အမှန်တရားကို ထိုးထွင်း သဘောပေါက်နိုင်ခဲ့သော အထောက်အထားများသည် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးအောက်တွင် သေးသိမ်မှေးမှိန်၍ ငုပ်လျှိုးနေရပါသည်ဘုရားဟု ချပြကြလေသည်။

သုံးသပ်ချက်

ဤသောဓနာ စကားရပ်၌ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးကို မထေမဲ့မြင်ပြုလိုရိပ် ထင်နေသည်၊ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးကား အရှင်ပုဏ္ဏထေရ်က အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်အား ဖြေကြားသောအရာ ရထဝိနီတသုတ်၌ လာသည်၊ ဤမျှသာမက အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်လည်း ယခင် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးတို့တွင် ပညာဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဝိမုတ္တိဝိသုဒ္ဓိတို့ကို ထည့်၍ ဝိသုဒ္ဓိ ၉-ပါးတို့ကို ပုဉ်းများရမည့် "ဘာဝေတဗ္ဗ" တရားအဖြစ် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်ကို ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိတော်နှာ-၂၅၂ ၌ တွေ့မြင်နိုင်သည်။

ဤသို့ ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများကိုယ်တိုင် မိမိတို့လျောက်ခဲ့သည့်အတိုင်း ဟောကြားထားခဲ့သည့် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး အကျင့်လမ်းစဉ်များကို မထေမဲ့မြင် မပြုသင့်ကြပေ။

၃၅။ စောဒကဆရာတော်များ၏ စကားရပ်၌ စုဒိတကတို့ ပြဆိုသောစကားရပ်မျိုးကို မတွေ့ရ၊ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးတို့ကို သိက္ခာ ၃-ပါးတို့၌သွင်း၍ ပြဆိုထားသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်၊ သာသနာတော်ဟူသည်လည်း ဤသီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာ သုံးပါးတို့ပင် ဖြစ်သည်၊ ဤသိက္ခာသုံးပါးကို ပြည့်စုံအောင် မဖြည့်ကျင့်လျှင်လည်း မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မသိမြင်နိုင်ခြေ၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်က "သီလဖြင့် ထုံမွှမ်းအပ်သော စိတ်သည် ကောင်းစွာသာလျှင် အာသဝတို့မှ လွတ်မြောက်နိုင်၏" ဟု ဟောတော်မူသည်။ (ဒီဃနိကာယ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ-နှာ-၈၄)။

၃၆။ စုဒိတကတို့ တင်ပြသည့် ပဋ္ဌာစာရီ, ကိသာဂေါတမီ, အမ္ဗပါလီ, အင်္ဂုလိမာလ တို့သည်လည်းကောင်း တရားနာစဉ် မဂ်ဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်သွားကြ

သော သန္တတိအာမတ်ကြီးစသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း ကာယ ဝေဒနာစိတ္တ ဓမ္မတို့တွင် တစုံတခုသောတရားကို မသုံးသပ်ပဲ နာကြားရသော တရားကို သဘောကျရုံဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကို ရသွားကြသည်မဟုတ်၊ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မတို့တွင် တပါးပါးကို သုံးသပ်၍ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းစဉ်ဖြင့်သာ မဂ်ဖိုလ်ကို ရကြသည်ဟု မှတ်ရာ၏။။

ထို့ကြောင့် သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌—

"ယသ္မာ ပန ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မေသု ကိဉ္စိ ဓမ္မံ အနာမသိတ္ဝာ ဘာဝနာ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ တေပိ ဣမိနာဝ မဂ္ဂေန သောကပရိဒေဝေ သမတိက္ကန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ"ာ

ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

အဓိပ္ပာယ်ကား—ထိုသို့ပင် ဂါထာကိုကြားနာရ၍ မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ကြပါ ကုန်သော်လည်း ရုပ်အပေါင်းကိုယ် ဝေဒနာ စိတ် သဘောတရားတို့တွင် တစုံတခု သော တရားကို မသုံးသပ်မူ၍ ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာကို ပွားစေခြင်း ဘာဝနာ ကြောင့် ထိုသန္တတိအမတ်ကြီး ပဋ္ဌာစာရိတို့သည်လည်း ဤသတိပဋ္ဌာန်လမ်း စဉ်ဖြင့်သာလျှင် စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်ကြကုန်၏ ဟူ၍ သိအပ်ကုန်၏။။

၃၇။ ပဋ္ဌာစာရိစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တရားကော်၏ အဆုံး၌ မဂ်ဖိုလ်ရ သွားကြသည်ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ သီလဝိသုဒ္ဓိစသည် မဖြစ်ဟု စုဒိတကတို့ ယူဆကြဟန်ရှိသည်၊ ဤသို့ကား မဟုတ်ပေ၊ ရဟန်းတို့မှာသာ တရားအားမထုတ်မီ ရှေးမဆုံက သီလဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်နေရန်လိုသည်၊ လူတို့မှာမူကား ရဟန်းတို့ကဲ့သို့ ရှေးမဆုံက သီလစင်ကြယ်ပြီး မဟုတ်စေကာမူ တရားနာခါနီး သို့မဟုတ် တရားနာစဉ်မှာ "မကောင်းမှု မပြုတော့ပါ"ဟု ကြံစည်ဆုံးဖြတ် ခြင်းဖြင့်ပင် သီလဝိသုဒ္ဓိပြီးသည်၊ ကြံစည်ဆုံးဖြတ်မှု မရှိရကား ရှုမှတ်မှု ဘာဝနာ စိတ္တ ပွါဒ်ဖြင့်သာလျှင် သီလဝိသုဒ္ဓိကိစ္စပြီးသည်ဟူ၍ မှတ်ယူရာ၏။။

ထို့ကြောင့် ပဋ္ဌာစာရိ, ကိသာဂေါတမီ, အမ္ဗပါလိ, အင်္ဂုလိမာလတို့ အသိနှင့် အကျင့် ထပ်မံသည့်တခဏတွင်း၌ အမှန်တရားကို ထိုးထွင်းသဘောပေါက်နိုင်ခဲ့ သော အထောက်အထားမျှားသည် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး အောက်တွင် သေးသိမ် မွေးမှိန်၍ ငုပ်လျှိုးနေရပါသည် ဟူသော စကားသည် မဟုတ်မမှန်ချေ၊ အမှန်

၁။ ဒီ ဋ္ဌ ၂၊ ၃၃၉။

စင်စစ် သီလဝိသုဒ္ဓိ=သီလစင်ကြယ်မှု မဖြစ်ပဲ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ=စိတ်စင်ကြယ်မှုမဖြစ်ပဲ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မရနိုင်ပေ ၊ အဘိဓမ္မာသဘောအရ ကြည့်လျှင် တရားနာနေစဉ် တခဏအတွင်း၌ မရေတွက်နိုင်သော ဝီထိတို့ ကျနေကြသည်၊ ထိုစိတ်အစဉ်တွင် အခြေခံဖြစ်သော သီလစင်ကြယ်မှု စိတ် တည်ငြိမ်မှုမျှား ဖြစ်ပြီးကာမှ အထက်ဝိသုဒ္ဓိမျှားဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးကျမှ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ရခြင်းဖြစ်သည်၊ ဤသို့ စိတ်တို့၏သဘောကို နားမလည်သောကြောင့် သီလစိတ္တ စင်ကြယ်နှင့်ရန်မလိုပဲ သိမြင်သည့်အခါ စင်ကြယ်ပြီးဖြစ်သည်ဟု သမွာ-ဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖဲ့သားတို့က ထင်မြင်ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၃၈။ အထူးပြဆိုဖွယ် ရှိသေး၏၊ အမွပါလီ ပြည့်တန်ဆာမသည် စုဒိတကတို့ ထင်မှတ်သကဲ့သို့ တရားနာပြီးသည့်အဆုံး၌ မဂ်ဖိုလ်ကို ရသည်မဟုတ်၊ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မမူမီနှစ် ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွတော်မူလာစဉ် မိမိ၏ဥယျာဉ်ကို ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်အား ကျောင်းတိုက်အဖြစ် လှူဒါန်း ကြောင်းကို သုတ်မဟာဝါပါဠိတော် နှာ ၁၈၁၊ ၈၂၊ ၈၃ တို့၌ ပြဆိုထား၏၊ မဂ်ဖိုလ်ရသည်ဟု မပြဆိုချေ၊ နောက်အခါမှ မိမိ၏သား ရဟန်းတော် ဝိမလ-ကောဏ္ဍညထေရ်၏ထံ၌ တရားကို ကြားနာရ၍ ရဟန်းမိန်းမပြုပြီးလျှင် ဝိပဿနာ ကို ပွားများအားထုတ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ကြောင်းကို ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ နှာ ၂၁၄၊၂၂၀ တို့၌ ပြဆိုထားလေသည်။

ထို့ပြင် မြတ်စွာဘုရားသည် အရှိန်အဝါ လွန်စွာ ကြီးသူဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် အရှေးပင်ဖြစ်စေ ပြည့်တန်ဆာမပင် ဖြစ်စေ လူသတ်သမားပင်ဖြစ်စေ မြတ်စွာ ဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းသို့ ရောက်သွားသောအခါ အရှေးလည်းပြေ အကျင့်လည်း မသေပဲ လူသေစေရန် ဖန်တီးသည့် ဒေါသစိတ်လည်း ထို့ခဏ၌ မရှိတော့ပေ၊ တရားနာခါနီးနှင့် နာယူနေဆဲခဏ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်မရမီ ကြားကာလ၌ သီလဝိသုဒ္ဓိဖြစ်သွားပုံ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်သွားပုံ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်သွားပုံ စသည်ကို ပိဋကတ်ဉာဏ်ရော ဝိပဿနာဉာဏ်ရောရှိသူမှ နားလည် သဘောပေါက်နိုင်သည်၊ ဤကဲ့သို့ ပိဋကတ်ဉာဏ်နှင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်သူသည် ဝိပဿနာဉာဏ် မရှိသူ လူပြိန်းတို့အမြင်ဖြင့်ကြည့်မူကား ဘုရားရှင် တရားနာ၍ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရမှ အရှေးပျောက်သည် ပြည့်တန်ဆာစိတ်ပျောက်သည် လူသတ်စိတ်ပျောက်သည် အကျင့်နှင့်အသိ တပြိုင်နက် တချက်တည်း ကျသည်ဟု ထင်စရာဖြစ်သည်၊ဤအမြင်ကား အလွန်ထူပိန်းသည့် လူပြိန်းတို့၏ အမြင်မျိုးသာ ဖြစ်ဘိသည်၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်များသည် ဂမ္ဘီရာ=နက်နဲသည်၊ ဒုဒ္ဒသာ=မြင်နိုင်ခဲသည်ဟု ဆိုခြင်းသည် ဤကဲ့သို့သောသူ လူပြိန်းများအတွက် အထူးသတိပေးချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၃၉။ သောဓနာလ္ဘာ စာပိုဒ်နံပါတ် (၂၂) ၌ စောဒက ဆရာတော်များ တင်ပြသည့် ယုဂန္ဓသုတ်သည် ဘုရားဟောမဟုတ်၊ အရှင်အာနန္ဒာက အပေါင်း အသင်း ရဟန်းတို့အား ဟောကြားသောသုတ်ဖြစ်ကြောင်း, သုတ်၏ဆိုလိုရင်း မှာ သမထနှင့်ဝိပဿနာ ပွားများရမည်ဟု ဆိုလိုရင်းမဟုတ်ပဲ သမထရှေသွား ရှိသော ဝိပဿနာဖြင့်ဖြစ်စေ ဝိပဿနာရှေသွားရှိသော သမထဖြင့် ဖြစ်စေ သမထဝိပဿနာ ၂-ပါးစုံ ရှေသွားဖြစ်၍ ပွားများအားထုတ်ပါက သံယောဇဉ် ပျောက်၍အနုသယကင်းစင်မည်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်ကြောင်းဟု ချေပကြလေသည်။

သုံးသပ်ချက်

၄၀။ ယုဂန္ဓသုတ်သည် ဘုရားဟောမဟုတ်၊ အရှင်အာနန္ဒာဟောသော သုတ်ဖြစ်ပါသည်ဟူသောစကားဖြင့် ယုဂန္ဓသုတ်ကို ဘုရားဟောမဟုတ်၍ ပယ် ရှားလို လက်မခံလိုသော အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်၏၊ စောဒကဆရာတော်များ ကလည်း ဘုရားဟောဟု တင်ပြကြသည်မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ သမထ ဝိပဿနာ ပွားရမည့် ဩဝါဒနည်းလမ်းများကို ဟောကြားထားခြင်း ရှိပါသည် ဟုသာ တင်ပြခဲ့ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားဟော ဟုတ်-မဟုတ်ကို အငြင်း ပွားရန်မရှိ၊ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ဟောသော တရားဖြစ်စေ ဘုရားရှင်၏ သာဝကတို့ဟောသော တရားဖြစ်စေ လိုက်နာကျင့်ကြံက အကျိုးရစေနိုင်သော တရားတော်ဖြစ်လျှင် ယုံကြည် လေးစားစွာ လိုက်နာကျင့်ကြံရမည်သာ ဖြစ်သည်၊ မဟာဝဒေသလေးပါးဌ် သုံးချ၍ကြည့်ပါက ဗုဒ္ဓဘာသိတသုတ္တန့် လုံးဝဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိသည့်ပြင် သံဂါယနာသုံးတန်အဝင်အပါ ဖြစ်ရကား—

> "သုတ္တံ နာမ တိသ္သော သင်္ဂီတိယော အာရုဠ္ဍာနိ တီဏိ ပိဋကာနိ ။ပ။ တတ္ထ သုတ္တံ အဘိဓမ္မပိဋကဟိယံ၊ တံ ပဋိစ္စဟန္တေန ဗုဒ္ဓေါ ပဋိစ္စဟိ-တော ဟောတိ"[၁]

အဓိပ္ပာယ်မှာ—သံဂါယနာသုံးတန်တို့သို့ တင်အပ်ကုန်သော ပိဋကတ် သုံးပုံ တို့သည် သုတ္တာမည်၏၊ ထိုသုတ္တာဟု ဆိုအပ်သော ပါဠိတော်ကို မတားမြစ် မပစ်ပယ်ထိုက်၊ ထိုသုတ္တာဟုဆိုအပ်သော ပါဠိတော်ကို တားမြစ်ပစ်ပယ်သူသည် ဘုရားရှင်ကိုပင် တားမြစ်ပစ်ပယ်ရာ ရောက်ချေသည်။

၄၁။ ဤသုတ်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ သမထနှင့် ဝိပဿနာကို ပွားများရမည်ဟု ဆိုလိုရင်း မဟုတ်ပါ၊ သမထရှေသွားရှိသော ဝိပဿနာဖြင့်ဖြစ်စေ ဝိပဿနာ ရှေသွားရှိသော သမထဖြင့် ဖြစ်စေ သမထ ဝိပဿနာ နှစ်ပါးစုံရှေသွား၍ ဖြစ်စေ ပွားများအားထုတ်ပါက သံယောဇဉ်ပျောက်၍ အနုသယ ကင်းစင်

၁။ ဒီ ဋ္ဌ ၂၊ ၁၅၈။

မည်ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည် ဟူသော ချေပချက်သည်လည်း ဒေသနာတော်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကျွန်စ္စာ မကောက်ယူတတ်၍သာ ချေပမိသော စကားဖြစ်သည်၊ စုဒိတက သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့သည် ပထမကြီး ပထမကျော် ဓမ္မာစရိယတို့ သင်ရကြားရသည့် နည်း ဥပစာ နေတ္တိဟာရ စသည်တို့ကို လုံးဝ မသင်ဖူးကြရာသဖြင့် ပါဠိတော် မြန်မာပြန်များကိုဖတ်ပြီး လူပြိန်းတွေး တွေးကာ မှောက်မှား နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒေသနာတော်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကောက်ယူရာ၌ ဒေသနာဟာရ နေတ္တိနည်း စသော နည်းပေါင်းများစ္စာဖြင့် သေချာစေ့ငုံ ကြည့်ရှုကောက်ယူရသည်၊ ဤ၌ ဥပါယ, ဖလ, အာဏတို့ ၃-ပါးမျှဖြင့် သိသာရုံမျှ ကောက်ပြပေအံ့။

ဤသုတ်၌ သမထရှေသွားရှိသော ဝိပဿနာကို ပွားများ၍ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ, ဝိပဿနာရှေသွားသော သမထကို ပွားများ၍ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ, သမထ ဝိပဿနာကို အစုံတွဲလျက် ပွားများ၍ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ, အရောင်အလင်း စသော ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း "ဝိပဿနုပက္ကိလေသ"ဘေးရန် ဆယ်ပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်သော တုန်လှုပ်ပျံလွှင့်မှု "ဥဒ္ဓစ္စ"ကို ပယ်၍ အဋ္ဌင်္ဂတ္တဲ့ ဝိပဿနာစိတ်ကို ထားကာ သမာဓိကို ဖြစ်စေ၍ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ လေးမျိုးကို ပြထားပေသည်။

ဤသုတ်၌ သမထ (သမာဓိ) ရှေသွားရှိသော ဝိပဿနာ စသော လေးပါးတို့ကို ပွားများအားထုတ်ခြင်းသည် အကြောင်းဥပါယ မည်၏၊ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာ၍ သံယောဇဉ် အနုသယတို့ ပျောက်ကင်းခြင်းသည် အကျိုးဖလမည်၏၊ အရိယမဂ်ကို ရ၍ သံယောဇဉ်အနုသယ ပျောက်ကင်းခြင်းအကျိုးကို ရရှိလေအောင် သမထ (သမာဓိ) ရှေသွားရှိသော ဝိပဿနာစသော လေးပါးကိုကို ပွားများအားထုတ်ကြလေဟု ဒေသကဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာ၏ တိုက်တွန်းတော်မူခြင်းသည် အာဏတို့မည်၏၊ ဤသို့ ဒေသနာတော်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကျွန်သေချာ သိမြင်ပါက "သမထဝိပဿနာကို ပွားများရမည်ဟု ဆိုလိုရင်း မဟုတ်ပါ"ဟု ချေပသောဓနာမိကြတော့မည် မဟုတ်ခဲပါ။

၄၂။ သောဓနာလ္ဘာ စာပိုဒ်နံပါတ် (၂၃)လာ သောဓနာကား စကားဖြစ်ရုံမျှသာ ဖြစ်ပေသည်၊ စာရိုက်သူက(၂၂၈)ကို (၂၂၂)ဟု ရိုက်မိခြင်းသာဖြစ်၍ စီစစ်ဖွယ်မလို၊ စာပိုဒ်နံပါတ် (၂၄)လာ သောဓနာကား စာပိုဒ်နံပါတ် (၄)မှ (၁၅)အထိ သောဓနာများကို သုံးသပ်ရာ၌ ပါဝင်ပြီးဖြစ်သည်။

၄၃။ သောဓနာလ္ဘာ စာပိုဒ်နံပါတ် (၂၅)၌ စုဒိတကတို့က "စောဒက ဆရာတော်များသည် တောင်တွင်းကြီး နတ်မြို့တောရ ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌကို လေးစားကြည်ညိုနေကြသည့် ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူတို့အား ယုံမှားသံသယ

ဝင်လာအောင် ရေးသားဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရကြောင်း" စသည်ဖြင့်ချေပ ကြပြန်သည်။

သုံးသပ်ချက်

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တပည့်များသည် ဗုဒ္ဓ၏ သမထ ဝိပဿနာတို့ကို စုပ်စုံပုတ်ခတ်ပယ်ရှားမှု မပြုခဲ့လျှင်လည်းကောင်း ဓမ္မစကြာနှင့် အနတ္တလက္ခဏ သုတ်လာ စကားတို့ကို လွဲမှားစွာ လုပ်ကြံဖော်ပြမှု မပြုခဲ့လျှင်လည်းကောင်း ယင်းသို့ စောဒနာရန် မသင့်ချေ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက် တပည့်များသည် ဗုဒ္ဓ၏ သမထ ဝိပဿနာများကို စုပ်စုံပုတ်ခတ်မှု ပယ်ရှားမှု ပြုမပြုကို လည်းကောင်း ဓမ္မစကြာနှင့် အနတ္တလက္ခဏသုတ်လာ စကားတို့ကို လွဲမှားစွာ လုပ်ကြံဖော်ပြမှု ပြု-မပြုကိုလည်းကောင်း စိစစ်သည်ရှိသော် စောဒကဆရာ တော်များ တင်ပြထားသည့် (က) (ခ) (ဂ)အမှတ်ပါ စကားရပ်များဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ သမထ ဝိပဿနာတို့ကို စုပ်စုံ ပယ်ရှားထားသည်ကို တပ်အပ်ထင်ထင် တွေ့မြင်နေရပေသည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရေးသားထုတ်ဝေသော ဓမ္မအလင်းရောင်, သစ္စာဓမ္မစာစောင်, နိကာယ်၏နိကာယ်စာစောင် စသည်များနှင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ, အနတ္တရောင်ခြည် စသော စာအုပ်များ၌လည်း စုပ်စုံပယ်ရှားမှု ဆန့်ကျင် ဖော်ပြမှုများကို တွေ့မြင်နေရပေသည်၊ ယင်း အချက်များကို စုဒိတကတို့က ချေပငြင်းဆိုခြင်း မပြုနိုင်ရုံမျှမက ဝိနည်းဓိုရ်ရုံးသို့ တင်သွင်းသော ဤသော-ဓနာလင်္ကာရပင် ထိုစကားမျိုးကို ထပ်ကာထပ်ကာ ပြောဆိုနေကြပြန်သည်၊ ထိုအကြောင်းများကြောင့်သာ စောဒကဆရာတော်များက အမှန်အတိုင်း စောဒနာကြခြင်း ဖြစ်ရကား အကြည်ညိုပျက်အောင် တမင် ရေးသားဖော်ပြ သည်ဟု မဆိုသင့်ချေ၊ ဘယ်သူမပြု မိမိမှုဆိုသည့်အတိုင်း စုဒိတကတို့၏ လုပ်ပုံ ကိုသာ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၄၄။ ထိုစုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ရေးသားချက်များကို အနည်းငယ် ထုတ်ပြဦးအံ့။

(က) ရှုပ်နှင့် နာမ်တို့၏ ချုပ်ရာ ငြိမ်းရာ ကုန်ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်ကြီး ဖြစ်သည်ဟူသော ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလောကသား တရပ်လုံး၏ အနုမာနကား ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မစကြာ၌ မထင်သော အယူအဆမျှသာ ဖြစ်ချေသည်၊ စင်စစ်မှာ ချေးညှော် ကော်ဟု ဆိုအပ်သော တဏှာဓာတ် ကွာကျရန် ကြိုးပမ်းမှုကိုသာလျှင် ဗုဒ္ဓအရှင် ရည်ညွှန်းခဲ့သည်၊ရှုပ်တွေ့ နာမ်တွေ့ကို ထုချေရိုက်ခဲ့ပြီး လက်စတုံး ကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်သွားအောင် အားထုတ်ရန် ရည်သန်ရိုးရင်း နှလုံးသွင်းကား အလျှင်းပင် ဗုဒ္ဓ၌ မရှိခဲ့ချေ။
(လူသေလူဖြစ် ဒု-အကြိမ်ရိုက်၊ နှာ-၃၉)

(ခ) "ဇာတိပိ ဒုက္ခာ"အရ ပြဆိုရာ၌ "အမိဝမ်းတွင်း၌ ကိန်းအောင်းရခြင်းကို ဒုက္ခဟု ဟောခြင်း မဟုတ်ကြောင်း နားလည်ပါ၊ အမိဝမ်းတွင်း ဘာမျှ ဒုက္ခမဖြစ်"။

(ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ပ-နှိပ်၊ နှာ ၁၉၇)

(ဂ) "ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ ဒုက္ခာ"ဆိုသည်မှာ ခန္ဓာငါးပါး၌ စွဲသော ဥပါဒါန်တရားကို ဆိုလိုသည်၊ ဥပါဒါန်မဲ့သော (မရှိသော) ခန္ဓာငါးပါးသည် သုခတည်း။

(ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ပ-နှိပ် နှာ-၁၉၈)

(ဃ) "ဘဝပြတ်ခြင်းအယူကို သံယောင်လိုက်၍ မှားယူနေကြသော မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာအမည်ခံ အရေခြုံ လူတစုတို့ကလည်း ဘဝရှိလျှင် ဒုက္ခ, ဘဝပြတ်မှ သုခနိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်မှာ ရုပ်ခန္ဓာ, ဘဝ မရှိဟု ပြောဆိုတောင့်တ နေကြချေသေး၏၊ ထိုအယူသည် ဂေါတမ၏ အလိုကျ မဟုတ်ချေ"။

(ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ-၂၀၄)

(င) "ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ ဒုက္ခာ၊ ဥပါဒါန်တဏှာနှင့် တကွဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးသာလျှင် ဒုက္ခတဲ့၊ ဥပါဒါန် တဏှာမရှိသော ခန္ဓာငါးပါးဟာ နိရောဓ၊ နိဗ္ဗာနသုခပေါ့"။

(ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ပ-အကြိမ် ၂၀၆)

(စ) ကာယိကသုခ = ကိုယ်ချမ်းသာ၊

စေတသိကသုခ = စိတ်ချမ်းသာ၊

လောက၌ ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာအပြင် ဘာရှိသေးလဲ၊ ၎င်း ၂-ခုကလွဲ၍ ချမ်းသာ မရှိပါ၊ လူချမ်းသာ, နတ်ချမ်းသာ, ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာ, နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတို့လဲ ထို ၂-မျိုးထဲတွင် အကျုံးဝင်၏။

(ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ၊ ပ-နှိပ်၊ ၂၁၆)

(ဆ) "ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော ဆိုတဲ့ သဘာဝကြီးလေးမျိုးအား (ပ-အာ-ဝါ-တေ) ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဟူသော အမည်ဖြင့် အဘိဓမ္မာနယ်ပယ်၌ တွင်ကျယ်ခဲ့လေပြီ။ပ။ ၎င်းတို့သည် ပြုပြင်မှုနှင့် ပြောင်းလဲမှုကိုသာ လက်ခံကြကုန်၏၊ ပျက်စီးကုန်ဆုံး နိဂုံးချုပ်ခြင်းကိုမူကား အပြင်းအထန် ငြင်းဆန်လျှံရှိကြကုန်၏ ။ပ။ ၎င်းတို့သည် နိစ္စ-မြဲတဲ့သဘောကို လည်း

ကောင်း၊ ဓုဝ-ခိုင်တဲ့သဘောကို နှိုး လည်းကောင်း၊ သဿတ-တမျိုးတည်း တည်တဲ့သဘောကို လည်းကောင်း၊ အဝိနာသီ-မပျက်စီးတဲ့သဘောကို လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာဗျာပီ-အလုံးစုံ ပျံနှံ့၍ တည်တဲ့ သဘောကိုလည်းကောင်း ဆောင်ကြကုန်၏"

(အနတ္တရောင်ခြည် နှာ ၉၇-၉၈)

(၈) "ဝိပဿနာ လုပ်ငန်းစဉ်များလည်း ဘဝသုံးပါး အပေါ်တွင် အခြေခံထားပြီး အကျိုးခန္ဓာပေါ်တွင် ရှုမှတ်ဆင်ခြင် ပွားများနေကြသည်သာ များကြသည်၊ ပညတ်အာရုံများကို ရှုမှတ်ဆင်ခြင် ပွားများနေကြသည်၊ အကျိုးကို သတ်၍ နေခြင်းအားဖြင့် လမ်းဆုံးသို့ မရောက်ရှိနိုင်"

(ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာများ၊ နှာ-၂၀)

"အကျိုး ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့သည် ပညတ်တရားများပင် မဟုတ်ပါလေလော"

(ယင်း စာစောင် နှာ-၂၁)

(၅) ဆောင်ယူ နှလုံးသွင်းရမည့် သစ္စာကား အဘယ်နည်း၊ နိဂြောဓ နှင့် မဂ္ဂသစ္စာတို့ ဖြစ်သည်။

(ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ·၂၊ နှာ-၇၉)

ဤကား ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်များ ရေးသားထုတ်ဝေသော စာအုပ်စာတမ်းများမှ အနည်းငယ်မျှ ထုတ်ပြအပ်သော မှားယွင်းသော အယူပြု စကားရပ်များ ဖြစ်သည်၊ ထိုစကားရပ်များကို အနည်းငယ် ရှင်းပြဦးအံ့။

၄၅။ (က)အမှတ်ပြု စကားရပ်သည် မိမိသာလျှင် ကျမ်းဂန်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကျနမှန်ကန်စွာ ယူဆတတ်သူဖြစ်သည်ဟု မိမိကိုယ်ကို မြှောက်ပင့် ဝါကြွား ပလ္ဘားမှု "အတ္တုက္ကံသန" ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာရဟန်း ရှင် လူ အားလုံး သည်ကား ကျမ်းဂန်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကျနမှန်ကန်စွာ ယူဆတတ်သူများ မဟုတ်ကြဟု သူတပါးကို နှိမ့်ချကဲ့ရဲ့မှု "ပရဝမ္ဘန" နှစ်ကိစ္စ ပြီးစေရန် ရည်သန် ရေးသားချက်သာ ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာပြည် သာသနာဝင်ဝယ် နေအသွင် လအသွင် ပေါ်လွင်ထင်ရှား သည့် ရှေးရှေးသော သာသနပါလ သာသနယောဓ မဟာထေရ်အရှင်မြတ်ကြီး များနှင့် ယခုမျက်မှောက်ခေတ် သာသနာဝင်ဝယ် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည့် သာသနာစောင့် သာသနဒ့ဇသူရဲကောင်းကြီးများ ဖြစ်တော်မူကြသော မဟာ ထေရ်မြတ်ကြီးများသည် ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်ကို သေချာစေ့စပ် အထပ်ထပ်

အခါခါ လေ့လာသင်ယူတော်မူကြပြီး၍လည်းကောင်း ယင်းဒေသနာတော်လာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကို ပွားများကျင့်သုံးတော်မူကြ၍ လည်းကောင်း "ရုပ်နာမ်တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းကုန်ဆုံးရာသည် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ် ဖြစ်သည်" ဟု အာဂမသုတ အဓိဂမသုတ=စာတွေ့ ဉာဏ်တွေ့ဖြင့် တေ့တေ့ဆိုင်ဆိုင် ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင်ကြီး သိမြင်တော်မူခဲ့ကြပေသည်၊ ဤသို့ သိမြင်တော်မူကြ၍ ဗုဒ္ဓရှင် အလိုတော်ကျ "ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းကုန်ဆုံးရာသည် နိဗ္ဗာန်တရားတော် မြတ် ဖြစ်သည်" ဟု ဟောဖော် ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ကြလေသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ပါလျက် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ပဋ္ဌကကျမ်းဂန်များကို ဆရာနည်းကျကျ မသင်ယူခဲ့ဖူး၍ ပဋ္ဌကတော်လာ ဒေသနာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သေချာဂန မယူဆတတ်သောကြောင့် သော်လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ တလောက လုံးကို အပြစ်တင်လို နှိမ်ချလို ပြစ်မှားလိုသော ပဒုဋ္ဌစိတ် ဖုံးပိတ်ကွယ်ကာ နေသောကြောင့်သော်လည်းကောင်း မိမိ မသိမမြင်သည်ကို သူတပါးတို့ မသိမမြင်လေဟန် လုပ်ကြံစုပ်စဲ့ခဲ့လေသည်။

၄၆။ "ရုပ်နာမ်တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းကုန်ဆုံးရာသည် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သည်" ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်သည်ကား "ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ" ဟူသော ဘုရားရှင်မိန့်ဆုံးမ တော်ကို ကြားရ၍ ထိုပုဒ်ကို မြင်ရရုံဖြင့်ပင် သိသာထင်ရှားလှပေသည်၊ မှန်လှ၏၊ "ဒုက္ခနိရောဓံ" ဟူသောပုဒ်၌ ဒုက္ခ၏အရကား "ပဋ္ဌပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ" ဟူသောဒေသနာဖြင့်ပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးဟု ထင်ရှားသိသာ၏၊ ထို ငါးပါး တို့တွင် ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓာသည် ရုပ်တရား ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာ, သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာ, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့ကား နာမ်တရားဖြစ်၍ ရုပ် နာမ် နှစ်ပါးပင် ဖြစ်သည်၊ နိရောဓ ဟူသောပုဒ်သည်ကား ချုပ်ရာဟူသော အနက် ချုပ်ခြင်းဟူသောအနက်ကို ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဒုက္ခနိရောဓ-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားဟူသော ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ (၀ါ) ချုပ်ခြင်းသည် နိရောဓသစ္စာ=နိဗ္ဗာန်" ဟူသော အနက်သည် ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်၌ပင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားလှပေသည်၊ ဤမျှလောက် ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေသော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် မမြင်တတ် မသိတတ် မယူဆတတ်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် "ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလောကသား တရပ်လုံး၏ အနုမာနကား ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မစကြာဒေသနာ မထင်" ဟု အပြစ်တင်စကား ရေးသား၍ အကြွားကြီး ကြွားမိလေသည်။

၄၇။ "စင်စစ်မှာ ချေးညှော်ကော်ဟုဆိုအပ်သော တကျော်ခတ် ကွာကျရန် ကြိုးပမ်းမှုကိုသာလျှင် ဗုဒ္ဓအရှင် ရည်ညွှန်းခဲ့သည်၊ ရုပ်တွေ နာမ်တွေကို ထုချေ ရိုက်ခဲ့ပြီး လက်စတုံး ကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်သွားအောင် အားထုတ်ရန် ရည်သန်ရိုးရင်း နှလုံးသွင်းကား အလျှင်းပင် ဗုဒ္ဓ၌ မရှိခဲ့ချေ" ဟူသော

ရေးသားချက်သည်လည်း ယခင်စကားနှင့် အလားတူပင် ဖြစ်သည်၊ အကယ်၍ ရှပ်,နာမ်အားလုံး ကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်းသွားပါက လူသေလျှင် လူပြန်၍ မဖြစ်နိုင်တော့သောကြောင့် မိမိ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ကျားကန် ထောက်ကူပေးရန် ကြိုးပမ်းချက် ဖြစ်ပေသည်၊ "ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ"ဟူသော မိန့်ခွန်းတော်ကို မျက်ကွယ်ပြု၍ "ယော တဏှာယဝေ တဏှာယ" စသော နောက်စကားကိုသာ ယူပြီးလျှင် ဉာဏ်အမြင်သေးသိမ်သောလူတစုကို မိမိဘက်ပါအောင် သွေးဆောင်လှည့်စားသော ရေးသားချက်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

ဤသို့သော ဝိတဏ္ဍဝါဒီ (ဆန့်ကျင်ဘက်အယူရှိသူ) ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စကားကပ်ကိုးမည့်အရေးကို မြော်တွေး သိမြင်တော်မူသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်-

> "နိရောဓသစ္စနိဒ္ဒေသေ ယော တဏှာယဝေ တဏှာယာတိ ဧတ္ထ ယော တသ္မေဝ ဒုက္ခဿာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ယသ္မာ သမုဒယနိရောဓေ-နေဝ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ"[၁]

အစရှိသောစကားကို မိန့်ကြား ဖွင့်လှစ်ခဲ့လေသည်။

အဝိပ္ပယဝ်ပှာ—ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းရာ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာကို ပြတော်မူရာ၌ (ဒုက္ခနိရောဓဟူသော ပုဒ်နှင့်လိုက်လျောအောင်)"ယော တသ္မေဝ ဒုက္ခဿ"ဟု ဟောသင့်ပါလျက် မဟောပဲ အဘယ့်ကြောင့် "ယော တဿာယဝေ တဏှာယ" ဟု တဏှာသမုဒယချုပ်ခြင်းဖြင့် ဒုက္ခနိရောဓကို ပြတော်မူသနည်း ဟူမူ အကြောင်းတရားဖြစ်သော တဏှာသမုဒယ၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်သာ အကျိုးဖြစ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားဟူသော ဒုက္ခ ချုပ်သည်၊ တဏှာချုပ်ခြင်းမှတပါး အခြားအကြောင်းကြောင့် ဒုက္ခ ချုပ်သည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် အကျိုးဖြစ်စေသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားဟူသော ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်ကို ပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာသမုဒယချုပ်ခြင်းဖြင့် ပြတော်မူသည်၊ ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြရမူ ခြင်္သေ့သည် မိမိကို မြားဖြင့်ပစ်သည်ရှိသော် မြားကိုမလိုက်ပဲ ပစ်သူကိုသာ လိုက်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း အကျိုးဖြစ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားဟူသော ဒုက္ခကို ချုပ်ငြိမ်းစေလိုကြသည်ရှိသော် အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာသမုဒယ ချုပ်ငြိမ်းရန် ကျင့်သုံးကြဟု ညွှန်ပြတော်မူကြပေသည်။

၄၈။ ထပ်၍-ရှင်းပြဦးအုံ-သမုဒယသစ္စာ တဏှာလောဘသည်အကြောင်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားဟူသော ဒုက္ခသစ္စာသည် အကျိုး၊

၁။ အ ဘိ ၆ ၂၊၁၀၅။

သစ်ပင်၏ ရေသောက်မြစ်သည် အပြစ်အနာအဆာ မရှိပဲ ခိုင်မြဲနေလျှင် အထက်ပိုင်း အကိုင်းအခက်မျှားကို ခုတ်ချင်တိုင်း ခုတ်ဖြတ်ထားစေကာမူ ထို သစ်ပင်သည် ပြန်လည်ပေါက်ရောက်ရှင်သန်ပြန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် သမုဒယ-သစ္စာ တဏှာအနုသယကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးလျှင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားဟူသော ဒုက္ခသစ္စာတရားသည် ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်၍ နေမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ယထာပိ မူလေ အနုပဒ္ဒဝေ ဒဠှေ၊ ဆိန္နောပိ ရုက္ခော ပုနရေဝ ရူဟတိ။
ဧဝမ္ပိ တဏှာနုသယေ အနူဟတေ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ ဒုက္ခမိဒံ ပုနပ္ပုနံ[1]။

မြန်မာပြန်

ခိုင်မြဲသော ရေသောက်မြစ်ကို မဖျက်ဆီးပဲ မခုတ်ပဲ ပင်စည်ကို ဖြတ်သော်လည်း သစ်ပင်သည် တဖန် ပေါက်ရောက် စည်ကားပြန်သကဲ့သို့ ဤအတူ ကိန်းအောင်းနေသော တဏှာကို မဖျက်ဆီးအပ်သေးသည်ရှိသော် ဤ (ပဋိသန္ဓေနေခြင်း စသော) ဆင်းရဲသည် အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ဖြစ်ရ၏[2]။

၄၉။ သစ်ပင်ကို သွေ့ခြောက်ပျက်စီးစေလိုသောသူသည် အမြစ်ကို ပယ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးရသကဲ့သို့လည်းကောင်း ရောဂါကို ကင်းပျောက်စေလိုသောသူသည် ရောဂါ၏ အကြောင်းရင်းကို ငြိမ်းစေရသကဲ့သို့လည်းကောင်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဟူသော ဒုက္ခကို ချုပ်ငြိမ်းစေလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း သစ်ပင်၏ အမြစ်နှင့် တူသော တဏှာ, ရောဂါ၏ အကြောင်းရင်းနှင့်တူသော တဏှာကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်ရလေသည်၊ ပယ်သတ်ရန်လက်နက်ကား အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပင် ဖြစ်သည်။

ယင်း အရိယမဂ္ဂင်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေလိုသော သူတော်စင်သည် သီလ မဂ္ဂင် သမာဓိမဂ္ဂင်တည်းဟူသော အခြေခံမူလမဂ္ဂင်တို့ကို မိမိသန္တာန်၌ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပွားစေ၍ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တည်းဟူသော ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင်ကို ဖြစ်ပွားစေရသည်၊ သီလမဂ္ဂင်ဖြင့် ဝိတိက္ကမကိလေသာ=(ကာယကံကျူးလွန်မှု)တို့ကို ပယ်သတ်ရသည်၊ သမာဓိမဂ္ဂင်ဖြင့် ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ=(မနောကံသောင်းကျန်းမှု)တို့ကို ပယ်သတ်ရသည်၊ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ဖြင့် အနုသယကိလေသာ=(အကိန်းမာတ်)ကို တဒင်္ဂပဟာန်အားဖြင့် ပယ်သတ်ရသည်၊ ဤသို့သောအစဉ်ဖြင့် မဇ္ဈိမ-ပဋိပဒါခေါ် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကို ပွားများအားထုတ်သည်ရှိသော် သမာဓိဉာဏ် ထက်သန်ပြည့်စုံသောအခါ၌ အရိယမဂ်ဉာဏ်လေးပါးတို့ အစဉ် အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ် လာကြကုန်၏။

၁။ ခု-၁၊(ဓမ္မပဒ)၆၂။ ၂။ ခု-မြန် ၁။ ၅၈။

၅၀။ ထိုအရိယမဂ်လေးပါးတို့တွင် သောတာပတ္တိမဂ်သည် ဒိဋ္ဌိစိတ်ဆွာကိလေသာနှစ်ပါးတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်လေသည်၊ အပါယဂမနိယ(အပယ်သို့လားစေတတ်သော) လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ထီန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပဟူသော ကိလေသာရှစ်ပါးတို့ကိုလည်း ပယ်သတ်လေသည်၊ (အပါယဂမနိယမဟုတ်သော အပါယ်သို့မလားစေတတ်သော နည်းပါးသော လောဘစသည်တို့ကိုကား မပယ်နိုင်သေး)၊ ထိုကိလေသာတို့ကို ပယ်သတ်လိုက်သည်ရှိသော် ထိုကိလေသာတို့ကြောင့် ဖြစ်ထိုက်သည့် အပါယ် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာနှင့် ခုနစ်ဘဝအထက် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဖြစ်ထိုက်သော သုဂတိရုပ်နာမ်တို့လည်း ဖြစ်ခွင့်မရပဲ ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းကြလေသည်။

သကဒါဂါမိမဂ်သည် ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော ကာမရာဂဗျာပါဒတို့ကို ပယ်သတ်၏၊ (သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့ကိုကား မပယ်နိုင်သေး)၊ထိုရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့ကို ပယ်သတ်လိုက်သည်ရှိသော် ထိုကိလေသာတို့ကြောင့် နှစ်ဘဝအထက် ဖြစ်ထိုက်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့လည်း ဖြစ်ခွင့်မရပဲ ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းကြလေသည်။

အနာဂါမိမဂ်သည် ကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့ကို အကြွင်းမဲ့ပယ်၏၊ ထိုကာမရာဂစသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်လိုက်သည်ရှိသော် ထိုကိလေသာတို့ကြောင့် ဖြစ်ထိုက်သည့် ကာမဘဝ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့လည်း ဖြစ်ခွင့်မရပဲ ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းကြလေသည်။

အရဟတ္တမဂ်သည် ရူပရာဂ, အရူပရာဂ, မောဟ, မာန, ထီန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့ကို အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ပယ်သတ်လေသည်၊ ထို အခါ တဏှာတည်းဟူသော အဆာခတ်နှင့်တကွ ကိလေသာအားလုံး ကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်းသွားခြင်းကြောင့် အမြစ်ပြတ်သွားသော သစ်ပင်ပမာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအားလုံးတို့လည်း ကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်းကြလေသည်၊ ထို့ကြောင့်—

“အယမန္တိမာ ဇာတိ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ”

“ဤဘဝသည် နောက်ဆုံးဘဝ ဖြစ်သည်၊ ယခုအခါ၌ နောက်ထပ်ဘဝအသစ် ဖြစ်ရန် မရှိပြီ”ဟု ဓမ္မစကြာဒေသနာ နိဂုံး၌ ဘုရားရှင် ဟောတော် မူခဲ့ပေသည်။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသော အကြောင်းမျှားကြောင့် “တဏှာကုန်အောင် ကျင့်ရန်သာ ဗုဒ္ဓရှင် ရည်ညွှန်းသည်၊ ရုပ်နာမ်ချုပ်ငြိမ်းအောင် ကျင့်ရန် မရည်ရွယ်”ဟု စကား ကပ်၍ ပြောခြင်းသည် ဦးဥက္ကဋ္ဌ တရားမတတ်သည်ကိုသာ ပေါ်လွင်စေပေသည်။

၅၁။ (ခ) "အမိဝမ်းဠ္ဍ ကိန်းအောင်းနေရခြင်းကို ဒုက္ခဟု ဟောခြင်းမဟုတ်ကြောင်း နားလည်ပါ၊ အမိဝမ်းတွင်း ဘာမျှဒုက္ခမဖြစ်" ဟူသော စကားသည် လွန်စွာမှားယွင်းသော စကားဖြစ်သည်၊ အမိဝမ်းတွင်းဠ္ဍ ကိန်းအောင်းရခြင်း၏ လွန်မင်းစွာ ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော ဒုက္ခဖြစ်ပုံကို သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ နှာ ၉၀-၉၁ မှ ထုတ်နုတ်ပြဦးအံ့။

အမိဝမ်းတွင်းဠ္ဍ ကိန်းအောင်းရသော သတ္တဝါသည် မိခင်၏ အစာသစ်အိမ်နှင့် အစာကျက်=ကျင်ကြီးအိမ်တို့၏အကြား အလွန်ကျဉ်းမြောင်း အလွန်မှောင်မဲသော စက်ဆုပ်ရုံရှာဖွယ် အတိပြည့်သော အရပ်ဠ္ဍ ဖြစ်ရလေသည်၊ အမိဝမ်းဝယ် အသားနှပ်ကို ထုပ်ထားသကဲ့သို့လည်းကောင်း မုန့်ညက်စိုင်ကို ပြုတ်ဖျော်ထားသကဲ့သို့လည်းကောင်း မကွေးနိုင် မဆန့်နိုင်ပဲ လွန်ကဲသော ဒုက္ခကို ခံစားရလေသည်၊ အမိ၏ အဆောတလျင် ချွတ်ချော်တိမ်းယိမ်းခြင်း သွား လာ ထိုင် ထ လှူးလှိမ့်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုရာအခါဠ္ဍ အရက်မူးပြီး ဝှေ့ရမ်းနေသော လူမိုက်၏ လက်တွင်းက သိုးငယ်ကလေးလို မြွေအလမွာယ်ဆရာ၏ လက်တွင်းက မြွေငယ်ကလေးလို လွန်စွာဆင်းရဲလေသည်၊ အမိက အေးမြသောရေကို သောက်သည့်အခါ အလွန်အေးလှသည့် သီတင်ရဲသို့ ကျရောက်ရသလို ပူသောအစာကို စားသည့်အခါ မီးကျီးငရဲသို့ ကျရောက်ရသလို အင်နှအချဉ်စသည်မျှားကို စားသည့်အခါ အရေကိုခွာ၍ ဆားငန်ရေဖြင့် ပက်ဖျန်းခံရသလို လွန်စွာစူးရှထက်မြက်လှသည့် ဒုက္ခအဖုံဖုံကို တွေ့ကြုံခံစားရလေသည်၊ ဖွားမြင်ရာအခါဠ္ဍလည်း ကမ္မဇလေအဟုန်ကြောင့် ဦးစောက်ပြောင်းပြန်လန်၍ အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသည့် ယောနိဝဖြင့် သေလုမြောပါး ဒုက္ခခံစားကာ ဖွားမြင်လာရလေသည်၊ အမိဝမ်းတွင်းဠ္ဍ ဒုက္ခဖြစ်ပုံကား မျှားလှစွာ၏၊ အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာဠ္ဍ အကျယ်ဖွင့်ပြ၏၊ သို့ပါလျက် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဇာတိပိဒုက္ခာဟူသော ဘုရားဟောတရားကို ပြောင်ကျကျဆန့်ကျင်ပြီး အမိဝမ်းတွင်းဠ္ဍ ဘာဒုက္ခမျှမရှိဟူ၍ ရေးခြင်းသည် ပဋ္ဌဘာသိတနှင့် ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ပြခြင်းပင်ဖြစ်လေသည်။

၅၂။ (ဂ) "ပဋ္ဌပါဒါနကွန္ဒနှာပိ ဒုက္ခာ-ဆိုသည်မှာ ခန္ဓာငါးပါးဠ္ဍ စဲ့သော ဥပါဒါန်တရားကို ဆိုလိုသည်" ဟူသော အယူသည်လည်း ဘုရားရှင် အလိုတော်နှင့် မျှားစွာဆန့်ကျင်၏၊ ဆန့်ကျင်ပုံကို မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်ဠ္ဍ လာသော စကားရပ်ဖြင့် ဖော်ပြလိုပေသည်။

"အရှင်မ ထိုဥပါဒါန်သည်ပင် ဥပါဒါနကွန္ဒနှာငါးပါးတို့ပါလော၊ သို့မဟုတ် ဥပါဒါနကွန္ဒနှာ ငါးပါးတို့ကို ကြဉ်ဖယ်ထားလျှင် ဥပါဒါန် ရှိပါသေးသလော" ဟူသော ဝိသာခသင္ဃေးကြီး၏ မေးမြန်းချက်ကို ဓမ္မဒိန္နာရဟန္တာ ဖြေရှိမက—

"နဂါ အာဝုသော ဝိသာခ တညော ဥပါဒါနံ တေ ပဥ္စုပါ-
ဒါနက္ခန္ဓာ၊ နာပိ အညတြ ပဥ္စဟုပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ ဥပါဒါနံ"။

ဒါယကာဝိသာခ ထိုဥပါဒါန်သည်ပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး မဟုတ်ပါ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ကြဉ်ဖယ်ထားလျှင်လည်း ဥပါဒါန် မရှိပါဟု ဖြေကြားလိုက်သည်၊ ဘုရားရှင်ကလည်း ဤပြဿနာကို ငါဘုရားကိုမေးလျှင်လည်း ဤအတိုင်းပင် ဖြေရမည်၊ ဤအတိုင်းပင်မှတ်ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤဒေသနာကို ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဘုရားဟောဟု မှတ်ရာ၏၊ ဤသို့ "ဥပါဒါန်သည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး မဟုတ်"ဟု ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ဆိုထားပါလျက် "ဥပါ-ဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးဆိုသည်မှာ ခန္ဓာငါးပါး၌စဲ့သော ဥပါဒါန် တရားကို ဆိုလိုသည်"ဟု ဖော်ပြခြင်းသည် အထက်ပါ ပါဠိတော်ကို မသွယ်မဝိုက် တိုက်ရိုက်ပယ်ဖျက်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ချေသည်။

၅၃။ ဤဒေသနာတော်ကား အဘိဓမ္မာကို မလေ့လာဖူးသူတို့အတွက် အသိခက်သောကြောင့် အနည်းငယ် ရှင်းပြဦးမည်။

ဥပါဒါန် ဟူသည် လောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသည် လော-ကီစိတ်(၈၁) စေတသိက်(၅၂) ရုပ်(၂၈)ဟူသော ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်သည်၊ ထိုတွင် ရုပ် ၂၈-ပါးသည် ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓာ, ဝေဒနာ စေတသိက်သည် ဝေဒနုပါဒါ-နက္ခန္ဓာ, သညာစေတသိက်သည် သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ, ကျန်စေတသိက် (၅၀) သည် သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာ, လောကီစိတ် ၈၁-သည် ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဖြစ်သည်၊ (သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်သည့် စေတသိက် ၅၀-တွင် လောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိပါဝင်နေသည်ကို သိပါ)၊ ထို့ကြောင့် လောဘ ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ဥပါဒါန်သည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး မဟုတ်၊ သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာ၏ အင်္ဂါတ်အပိုင်းမျှသာ ဖြစ်သည်၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ကြဉ်ဖယ်ထားလိုက်လျှင်လည်း ဥပါဒါန်ဟူ မရှိနိုင်သည်ကို သိရာ၏။

လောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိသည် ဥပါဒါန်လည်း ဖြစ်သည်၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလည်း ဖြစ်သည်၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိမှ ကြွင်းသော လောကီခန္ဓာ ငါးပါးသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာသာ ဖြစ်သည်၊ ဥပါဒါန် မဖြစ်၊ ဤကား မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်တည်း၊ ဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာငါးပါးသည် ဥပါဒါန်ဖြစ်သည်၊ဤကား ဘုရားကို ဆန့်ကျင်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌ နှင့် အပေါင်းပါတို့၏ အလိုတည်း။

၅၄။ "ဥပါဒါန်မဲ့သော (မရှိသော)ခန္ဓာငါးပါးသည် သုခတည်း"ဟူသော စကားသည်လည်း အဘိဓမ္မာသဘာဝနှင့် လုံးဝ ဆန့်ကျင်၏။

၁။မ ၁၊ ၃၇၄။

ဤစကားသည် "ပဠုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ ဒုက္ခာ" ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ဒုက္ခတို့တည်း–ဟူသောစကားရပ်၏ ဗျတိရေကတ္ထ- ပြောင်းပြန် ယူထားသော အနက်ဖြစ်သည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်များသည် ဥပါဒါန် ရှိသော ပုထုဇဉ်, သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခန္ဓာငါးပါးကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူ၍ လည်းကောင်း ဥပါဒါန်မရှိသော ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာငါးပါးကို ဥပါဒါန်မရှိသော ခန္ဓာငါးပါးဟူ၍ လည်းကောင်း ယူလိုကြဟန်ရှိ၏၊ ထေရဝါဒ ပိဋကဋ္ဌ ဤသို့ ဟောထားသော အရာဌာန မရှိချေ။

ပုထုဇဉ်သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်စေ ရဟန္တာ၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်စေ ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော (ဥပါဒါန်တို့က အာရုံပြုနိုင်သော)လောကီ စိတ် စေတသိက် ရုပ်ဟူသော ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူ၍ လည်းကောင်း ဥပါဒါနိယတရား ဟူ၍ လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏၊ ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံမဟုတ်သော (ဥပါဒါန်တို့က အာရုံမပြုနိုင်သော)လောကုတ္တရာစိတ် စေတသိက် နိဗ္ဗာန်ကို အနုပါဒါနိယ တရားဟုသာ ဟောတော်မူ၏၊ အနုပါဒါ-နက္ခန္ဓာဟု သီးခြားဟောထားသော အရာကား မရှိချေ၊ ထို့ကြောင့် လောကီ စိတ် စေတသိက် ရုပ်တရားသည် ခန္ဓာလည်း မည်၏၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလည်း မည်၏၊ လောကုတ္တရာစိတ်စေတသိက် ဟူသော နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးသည်ကား ခန္ဓာသာမည်၏၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမမည်၊ နိဗ္ဗာန်ကား ခန္ဓာလည်းမမည် ဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာလည်း မမည်၊ ယင်းသို့ဖြစ်၍ "ဥပါဒါန်မဲ့သော (မရှိသော) ခန္ဓာငါး ပါး" ဟူသော စကားဘည်ပင် လွဲမှားနေသောစကား ဖြစ်သည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက်များက ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာငါးပါးကို ဥပါဒါန် မရှိသော ခန္ဓာငါးပါးဟု ယူလိုကြဟန် ရှိကြောင်းကို ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထိုသို့ယူလျှင် လည်း ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာ ငါးပါးတို့တွင် လောကီခန္ဓာ ငါးပါးသည် ဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာပင် ဖြစ်သည်၊ ထိုလောကီခန္ဓာတို့တွင် သုခဝေဒနာ သောမနဿ ဝေ-ဒနာ ၂-ပါးတို့သာလျှင် သုခဖြစ်၍ ကျန်ခန္ဓာများကား သုခ မဟုတ်ချေ၊ သစ္စာအားဖြင့်ကား ဒုက္ခသစ္စာချည်းသာ ဖြစ်၏၊ အရဟတ္တဖိုလ် စိတ် စေတသိက် ဟူသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့ကား ခန္ဓာသာ မည်၏၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ မမည်၊ ထိုလောကုတ္တရာ ခန္ဓာတို့တွင်လည်း အောက်ဈာန်လေးပါးနှင့် ယှဉ်သော အ-ရ-ဟတ္တဖိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်မူ သုခဝေဒနာတခုသာ သုခဖြစ်၍ ကျန်ခန္ဓာများကား သုခ မဟုတ်ချေ၊ ပဥ္စမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖြစ်မူကား သုခ ဟူ၍ လုံးဝ မပါရှိချေ၊ သစ္စာအားဖြင့်ကား ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည် အဘိဓမ္မာ နည်းအားဖြင့် သစ္စာမှ လွဲတ်၏၊ သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် မဂ္ဂသစ္စာ ဒုက္ခသစ္စာများ ဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါန်မဲ့သော (မရှိသော) ခန္ဓာငါးပါးသည် သုခ

တည်းဟူသော စကားသည် အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်နှင့် လုံးဝ ဆန့်ကျင်သော စကားသာ ဖြစ်ပေသည်။

၅၅။ (ဃ) အမှတ်ပြုစကားရပ်သည်ကား တိတ္ထိတို့၏ ဥစ္ဆေဒအယူနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ နိဗ္ဗာန်ကို အတူထားလျက် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အားလုံးကို သိမ်းကျုံးဆဲရေးသော စကားသာဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ နိဗ္ဗာန်ကား (ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့ထင်သလို) ဥစ္ဆေဒအယူနှင့် အနည်းငယ်မျှပင်မတူခဲ့။

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ= (ပြတ်စဲ) အယူဟူသည် ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အတ္တ= (အသက်ကောင်)ဟု ယူပြီးလျှင် ထိုအတ္တ = (အသက်) ကောင်သည် သတ္တဝါသေလျှင် ပြတ်၏၊ နောက်ထပ် ဘာမျှမဖြစ်တော့ဟု ယူသော အယူဖြစ်သည်ကို သီလက္ခန်ပါဠိတော် (၃၅) ၌ တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်၊ ဤဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသည် အဇိတကေသကမ္မလ တိတ္ထိဆရာကြီး၏ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ အကျုံးဝင်၏ ဤအကြောင်းကိုလည်း သီလက္ခန်ပါဠိတော် (၅၉) အဇိတ ကေသ ကမ္မလ၏ အယူကိုပြရာပါ၌ "နတ္ထိ အယံ လောကော၊ နတ္ထိ ပရော လောကော၊ နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ" (တပါးသောဘဝ၌ တည်သူ့အတွက်) ဤဘဝမရှိ၊ (ဤဘဝ၌ တည်သူ့အတွက်) တပါးသောဘဝမရှိ၊ သေ၍ တဖန်ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့မရှိကုန် ဟူသောပုဒ်တို့ဖြင့် သိနိုင်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ နိဗ္ဗာန်ကား ဤ ဥစ္ဆေဒအယူနှင့် မတူကွဲပြား ခြားနားလှပေသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ဝဋ်သုံးပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းပြတ်စဲ သွားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

၅၆။ ဝဋ္ဋ=ဝဋ်ဟူသည်မှာ အဆက်မပြတ် တရစပ်လည်နေသော သဘောပင်ဖြစ်သည်၊ ထိုဝဋ်သည်—

(၁) ကိလေသဝဋ်

(၂) ကမ္မဝဋ်

(၃) ဝိပါကဝဋ်-ဟူ၍—

သုံးပါးရှိ၏၊ ထို သုံးပါးတို့တွင်–

(၁) အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဥပါဒါန် ဤသုံးပါးသည် ကိလေသဝဋ်မည်၏၊

(၂) သင်္ခါရ, ကမ္မဘဝဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော လောကီကုသိုလ်, အကုသိုလ်စေတနာကံသည် ကမ္မဝဋ်မည်၏၊

(၃) ကံ၏အကျိုးဖြစ်သော ဘဝသစ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသည် ဝိပါကဝဋ်မည်၏၊ (ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန-စသည်ပင်တည်း)။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်, သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သန္တာန်၌ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ မပယ်ရသေးခြင်းကြောင့် အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်ဟူသော ကိလေသဝဋ်များ ရှိနေသည့်အတွက် ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံတည်းဟူသော ကမ္မဝဋ်တို့ ဖြစ်ကြလေသည်၊ ထိုကမ္မဝဋ်ကြောင့် ကံ၏အကျိုးဖြစ်သည့် ဘဝအသစ်ရပ်နာမ်ခန္ဓာဟူသော ဝိပါကဝဋ် ဖြစ်ရပြန်လေသည်၊ ဤကား ဝဋ်သုံးပါး လည်နေပုံတည်း။

၅၇။ သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာသုံးပါးကို ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ သောတာပတ္တိမဂ် သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိမဂ် အရဟတ္တမဂ်တို့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာကြလေသည်၊ အရဟတ္တမဂ်၏အခြားမဲ့၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ဖြစ်ကာ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေသည်။

အရဟတ္တမဂ်ဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် (နေရောင်တောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အမှောင် ပျောက်သကဲ့သို့) အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါန်တည်းဟူသော ကိလေသဝဋ်သည် ချုပ်ငြိမ်းပြတ်စဲလေသည်၊ ထိုရဟန္တာ၏ သန္တာန်၌ ကိလေသဝဋ်မရှိတော့သည့်အတွက် အတိတ်ကပြုခဲ့သော ကံဟောင်းတို့သည် ပဋိသန္ဓေအကျိုး (ဘဝသစ်အကျိုး)ကို မပေးနိုင်ကြတော့ပေ၊ ကုသိုလ်ကံ အသစ်လည်း နောက်ထပ် မဖြစ်တော့ပေ၊အကြောင်းဖြစ်သော ကမ္မဝဋ် မဖြစ်တော့ပဲ ငြိမ်းစဲသွားခြင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်သောဝိပါကဝဋ် (ဘဝသစ် ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ)မဖြစ်တော့ပဲ ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းလေသည်၊ ဤသို့ဝဋ်သုံးပါးတို့ ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်း သွားခြင်းကိုပင် နိဗ္ဗာန်ဟုခေါ်ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် သီလကွန်ပါဋိတော် ကေဝဋ္ဋသုတ်၌ အောက်ပါအတိုင်း ဟောတော်မူသည်။

ဝိညာဏံ အနိဒဿနံ၊ အနန္တံ သဗ္ဗတော ပဘံ။
ဧတ္ထ အာပေါ စ ပထဝီ၊ တေဇော ဝါယော န ဂါဓတိ။
ဧတ္ထ ဒီဃဉ္စ ရတ္တဉ္စ၊ အဏုံ ထူလံ သုဘာ သုဘံ။
ဧတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ။
ဝိညာဏဿ နိရောဓေန၊ ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ[၁]။

မြန်မာပြန်

(မျက်စိဖြင့်) မမြင်ကောင်းသော(ဥပါဒ် ဌိ ဘင်)အပိုင်းအခြား မရှိသော ထက်ဝန်းကျင် ဆိပ်ကမ်းရှိသော ဉာဏ်အထူးဖြင့် သိအပ်သော နိဗ္ဗာန်သည် ရှိ၏။

ဤ(နိဗ္ဗာန်)၌ ရေ မြေ မီး လေသည် မတည်ပေ၊ ဤ(နိဗ္ဗာန်)၌ အရှည် အတို အငယ် အကြီး အကောင်း အဆိုးသည် မရှိပေ၊ ဤ(နိဗ္ဗာန်)၌ နာမ်နှင့်ရုပ်သည် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ပေ၏၊ ဤ(နိဗ္ဗာန် ၌ ဝိညာဉ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဤ(နာမ်နှင့် ရုပ်)သည် ချုပ်ပေ၏[၂]။

၁။ ဒီ ၁၊ ၂၁၃။ ၂။ ဒီ မြန် ၁၊ ၂၄၂။

၅၈။ ဤဒေသနာတော်ကို ထောက်ဆ၍ နိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်တစုံတခုမျှ မရှိဟူသောအယူသည် ဘုရားရှင်၏ အယူဖြစ်ပေသည်၊ "နိဗ္ဗာန်မှာ ရုပ်ခန္ဓာဘဝမရှိဟု ပြောဆိုတောင့်တ နေကြခြေသေး၏၊ ထိုအယူသည် ဂေါတမ၏ အလိုက်မဟုတ်ခြေ" ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူသည်ကား ဘုရားရှင်၏ အလိုက်မဟုတ်ပဲ အလွဲအမှား အကြွားသက်သက်သာ ဖြစ်ပေသည်။

၅၉။ (ဂ) အမှတ်ပြု စကားရပ်တွင် "ဥပါဒါန်တဏှာ မရှိသော ခန္ဓာငါးပါးဟာ နိရောဓနိဗ္ဗာန သုခပေါ့"ဟူသော စကား၌ ဥပါဒါန်တဏှာ မရှိသော ခန္ဓာငါးပါးဟူသည် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာငါးပါးကို သူတို့ ဆိုလိုဟန်ရှိသည်ဟု ဖော်ပြခဲ့ပြီ၊ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် "ဥပါဒါန်တဏှာမရှိသော ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာငါးပါးကို နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ" ဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်တို့ ယူထားကြလေသည်။

"အသခ်ံတံ ခန္ဓတော ဌပေတ္ဝာ"အသခ်ံတဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ကို ခန္ဓာဟူသောအရေအတွက်မှ ချန်ထား၍ဟု ဓာတုကထာပါဠိတော်၌ အထပ်ထပ် အခါခါ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူခဲ့ပါလျက် နိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာ၌ သွင်းထားခြင်းသည် အလျှင်းပင် မသင့်ခြေ၊ ဘုရားကို ဆန့်ကျင်သော အယူဝါဒသာ ဖြစ်ပေသည်။

နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ခန္ဓာငါးပါးမဟုတ်၊ ဝင့်ဆင်းရဲ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသာ ဖြစ်သည်ကို အဂုံတို့၏ တိတ္ထာယတနသုတ်၌-

> ကတမဉ္စ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ၊ အဝိဇ္ဇာယတ္တဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သခ်ါရနိရောဓော။ပ။ကွဒံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ"-

ဟု ဟောတော်မူပေသည်။

အဓိပ္ပါယ်မှာ "ရဟန်းတို့ ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာဟူသည်၊ ဝါ၊နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ရှိ အဝိဇ္ဇာအကြွင်းမဲ့ ချုပ်ခြင်းကြောင့် သခ်ါရတို့၏ ချုပ်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။ ဇာတိချုပ်ခြင်းကြောင့် အိုခြင်း သေခြင်း စိုးရိမ်ခြင်း ငိုကြွေးခြင်း ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းတို့ ချုပ်ကုန်၏၊ ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ချမ်းသာလည်းမဖက် အတ္တကောင်လည်း မဟုတ်သော ဤဆင်းရဲ အစုသက်သက်သာ ချုပ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ရဟန်းတို့ ဤဆင်းရဲအစုသက်သက်၏ ချုပ်ခြင်းကို ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ (နိဗ္ဗာန်)ဟု ဆိုအပ်၏၊"ထို့ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ

၁။ အံ ၁၊ ၁၇၇။

စကားသည် ရှိုးသားစွာ ဘာသာရေးကို လိုက်စားသူများအား အန္တရာယ် ကြီးမား လှသော အမြင်မှားစေသော မိစ္ဆာဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

၆၀။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာဟု ပြောသော (စ) အမှတ်ပြစကားရပ်ကို စိစစ်ချက်—

(၁) ကာယိကသုခဟူသည် ကုသလဝိပါက်ကာယဝိညာဏ်စိတ်၌ ယှဉ်သော ဝေဒနာ စေတသိက် ဖြစ်သည်။

(၂) စေတသိက သုခဟူသည် သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် (၆၂)ပါး၌ ယှဉ်သော ဝေဒနာစေတသိက် ဖြစ်သည်။

ထိုကာယိကသုခ စေတသိကသုခသည် သခ်ၤတတရား ဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗာန်ကား အသခ်ၤတတရား ဖြစ်၏၊ ယင်းအသခ်ၤတနိဗ္ဗာန်ကို သခ်ၤတဖြစ်သော သုခ ၂-မျိုး၌ အကျုံးဝင်၏ဟု ဆိုခြင်းသည်ကား မည်မျှလွဲမှားနေကြောင်း ဆိုဖွယ်ရာပင် မရှိတော့ပြီ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဟူ၍ သီးခြားမရှိ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ဆိုတာ ကာယိကသုခ–ကိုယ်ချမ်းသာ, စေတသိကသုခ-စိတ်ချမ်းသာပဲဟု-ဘုရား ရှင်အလိုနှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး အဘယ်ကြောင့် ပြောသလဲ၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဘာလုပ်နေသည် ကို မျက်ခြေမပြတ်လျှင် အဖြေမှန် ရပေလိမ့်မည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် စ,သ,ဃ,ဇ,က ဟူသော ပဿာဒငါးပါး ရုပ်ဝါဒကို ဆုပ်ကိုင်ထားပြီး လူသေလူဖြစ် ဝါဒကို တိတ်ထွင်နေသူပီပီ ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များကို လူသေလူဖြစ်နှင့်ကိုက်အောင် လုပ်နေခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ မှန်၏– ရုပ်နာမ်တို့၏ ချုပ်ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်ဟု အမှန်အတိုင်း လက်ခံပါက သူ၏ရုပ်ဝါဒ အခြေခံနှင့် ဆန့်ကျင်နေသည့်အပြင် လူသေလူဖြစ် အရုပ်ထုရာဌ်လည်း အနှောင့်အယှက် အတားအဆီးကြီး ဖြစ်နေ လိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် သူ၏ အခြေခံ ရုပ်ဝါဒနှင့်လည်းကောင်း လူသေလူဖြစ် စိတ်ကူးယဉ်နှင့်လည်းကောင်း ကိုက်သွားအောင် ဘုရားဟော တရားတော်များ ကို ပြောင်းတိပြောင်းပြန် ကမောက်ကမ ပြောဟော ရေးသားနေခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့၏ အုပအထိ မြင်အောင်ကြည့်ကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။

၆၁။ (ဆ)"ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော,ဆိုတဲ့ ဓာတ်ကြီးလေးမျိုး ကား။ပ။ နိစ္စ=မြဲတဲ့သဘောကိုလည်းကောင်း၊ ဓုဝ=ခိုင်တဲ့သဘောကိုလည်း ကောင်း၊သဿတ=တမျိုးတည်းတည်တဲ့သဘောကိုလည်းကောင်း၊ အဝိနာသီ= မပျက်စီးတဲ့သဘောကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗဗျာပီ=အလုံးစုံပြန့်နှံ့၍ တည်တဲ့ သဘောကိုလည်းကောင်း ဆောင်ကြကုန်၏"ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အယူသည် လည်း ဘုရားရှင်၏ဝါဒနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်လေသည်၊ ဘုရားရှင်သည် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဟူသမျှ အမြဲမရှိပုံကို "ရုပ် ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ အတီတာနာဂတံ၊ ကော ပန ဝါဒေါ ပစ္စုပ္ပန္နဿ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့ပေ သည်။ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်·၁၇)။

အဓိပ္ပါယ်မှာ–"ရဟန်းတို့ အတိတ် အနာဂတ် ရှိပ်သည့် မမြဲ၊ ပစ္စုပ္ပန်ရှိပ်၏ မမြဲခြင်း၌ကား ဆိုဖွယ်ရာပင် မရှိ၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့ ရှုမြင်သော သုတရှိသော အရိယာတပည့်သည် အတိတ်ရှိပ်၌ ငဲ့ကွက်ခြင်း ကင်း၏၊ အနာဂတ်ရှိပ်၌ မနှစ်သက်၊ ပစ္စုပ္ပန်ရှိပ်၌ ငြီးငွေ့ခြင်း, တပ်မက်မှု ကင်းခြင်း, ချုပ်ခြင်းငှာ ကျင့်၏" ဟူလို၊ အနုတ္တလက္ခဏသုတ်၌လည်း ထိုနည်းပင် ဟော၏။

ဤသို့ သုံးလောကထွတ်ထား မြတ်ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်က "ရှိပ်မှန်သမျှမမြဲ" ဟု ဟောတော်မူပါလျက် ပထဝီ,အာပေါ,တေဇော,ဝါယော ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ကား နိစ္စ ဓုဝ·သဿတ-အဝိနာသီဟု ယူသော ဥဒ္ဓုက္ကဋ္ဌတို့၏ဝါဒသည် မြတ်စွာဘုရားဝါဒတော်နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်သော မိစ္ဆာဝါဒ အဓမ္မစစ်စစ် ဖြစ်၍ ဘုရားရှင်ပင့်တော်မမူမီကပင် ပေါ်ပေါက်နေကြသည့် နာမည်ကျော် တိတ္ထိကြီးများ ဖြစ်ကြသော ပူရဏကဿပ အဇိတကေသကမ္ဗလနှင့် ပကုဓကစ္စာ-ယနတို့ဝါဒ၌ ပါဝင်သော အယူဝါဒသာ ဖြစ်ပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအယူသည် အနုတ္တလက္ခဏသုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ဥဒ္ဓုက္ကဋ္ဌတို့လူသိုက်က အနုတ္တလက္ခဏသုတ်ကို လက်ခံသလိုလို ပြောဟောရေးသားကြခြင်းသည် လှည့်စားလို၍ အသံကောင်းဟစ်ခြင်းမျှသာဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ပေပြီ။

ဥဒ္ဓုက္ကဋ္ဌဝါဒသည် ပူရဏကဿပဝါဒ၌ ပါဝင်ပုံ

၆၂။ ဥဒ္ဓုက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏တပည့်သားများ တိတ္ထိကြီးများနှင့် တူပုံကို အနည်းငယ် ရှင်းပြဦးအံ့—

ဥဒ္ဓုက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဝါဒသည် "ကမ္မဿကတာ လမ်းစဉ်ကား ဘုရားရှင်၏ ဝါဒမဟုတ်"စသည်ဖြင့် ကံကိုပယ်သောဝါဒ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်–

ကရောတော နာ ကရီယတိ ပါပံ။
နတ္ထိ တဇတောနိဒါနံ ပါပံ၊ နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။
နတ္ထိ တတေဇနိဒါနံ ပုညံ၊ နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော[၁]။

မြန်မာပြန်

မကောင်းမှု ပြုသူသည် ပြုရာမရောက်၊ ထိုသတ်ဖြတ်ခြင်း စသောအကြောင်းကြောင့် မကောင်းမှု မရှိ၊ မကောင်းမှု မလာရောက်၊ ထိုပေးလှူခြင်း စသော အကြောင်းကြောင့် ကောင်းမှု မရှိ၊ကောင်းမှု မလာရောက်ဟူသော ပူရဏကဿပဝါဒ၌ ပါဝင်သည်။

၁။ ဒီ ၁၊ ၄၉။

ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒသည် အဇိတကေသကမ္မလဝါဒ်၌ ပါဝင်ပုံ

၆၃။ ကံကိုပယ်သောဝါဒသည် ကံ၏ အကျိုးကိုလည်း ပယ်ရာရောက်သောကြောင့် "နတ္ထိ ဒိန္နံ၊ နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ၊ နတ္ထိ ဟုတံ၊ နတ္ထိ သုကဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော" ပေးလျှုခြင်း 'ဒါန'၏အကျိုး မရှိ ကြီးကျယ်သော ပူဇော်မှု၏ အကျိုး မရှိ အနည်းငယ် ပူဇော်မှု၏အကျိုး မရှိ ကောင်းစွာပြုအပ်သော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးရင်း အကျိုးဖျား မရှိဟူသော တိတ္ထိဆရာကြီး အဇိတကေသကမ္မလဝါဒ၌ ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒသည် ပါဝင်သည်။

ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ထူးဖြင့်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုကာ ဟောကြားထားသည့် ငရဲနှင့် နတ်ပြဟ္မာလောကတို့ကို ပယ်ထားသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့၏ အယူသည်—

နတ္ထိ အယံ လောကော=(တပါးသောလောက၌ တည်သူအတွက်) ဤလောကမရှိ၊

နတ္ထိ ပရော လောကော = (ဤလောက၌ တည်သူအတွက်) တပါးသော လောကမရှိ၊

နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ၊ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တိ[၂]။

ဤလောက တပါးသောလောကကို ကိုယ်တိုင်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုကာ သိစေနိုင် ဟောပြနိုင်ကြသည့် ကောင်းစွာဖြစ်ကုန် မှန်ကန်စွာကျင့်ကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့ဆိုတာ လောကမှာ တကယ်မရှိကြပါ–ဟူသော အဇိတကေသကမ္မလဝါဒ၌ ပါဝင်သည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့၏ "ရုပ်သာလျှင် ပဓာနဟူသောဝါဒ, လူဆိုတာ ဓာတ်ကြီးလေးပါးသာဖြစ်တယ်၊ နာမ်ဆိုဒါ ရုပ်၏ အရိပ်အခြောင်သာဖြစ်တယ် ဟူသော ဝါဒ, လူသား သေသွားသောအခါ ပ-အာ-တေ-ဝါ ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့သည် အစည်းပြကာ ကွယ်သွားကြပြီးလျှင် ကောင်းကင်မှာ ပြေးသွားနေကြသည် ဟူသောဝါဒ လူသေလျှင် ဂန္ဓဗ္ဗဓာတ် ထွက်သွားသည်ဟူသော ဝါဒမျိုးသည် ထိုတိတ္ထိဆရာကြီး အဇိတဝါဒ၌ပင် အကျုံးဝင်၏၊ အဇိတဆရာကြီးက ဤသို့ယူ၏။

စာတုမဟာဘူတိကော အယံ ပုရိသော=သတ္တဝါဆိုတာ မဟာဘုတ်လေးပါးအစုအဝေးသာဖြစ်သည်။ (နာမ်တရားသည် အရိပ်အရောင် မျှသာဟု ဆိုလိုသည်။)

၁။ ဒီ ၁၊ ၅၁။ ၂။ ဒီ ၁၊ ၇၂။

ယဒါ ကာလံ ကရောတိ ပထဝီ ပထဝီကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ။ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော ဝါယောကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ။

သေသောအခါ ကိုယ်တွင်း အဋ္ဌတ္တပထဝီဓာတ်သည် ပြင်ပ ဗဟိဒ္ဓပထဝီဓာတ်အပေါင်းသို့ ကပ်ရောက်သွားသည်၊ အဋ္ဌတ္တအာပေါဓာတ်သည် ဗဟိဒ္ဓအာပေါဓာတ်အပေါင်းသို့ ကပ်ရောက်သွားသည်၊ အဋ္ဌတ္တတေဇောဓာတ်သည် ဗဟိဒ္ဓတေဇောဓာတ်အပေါင်းသို့ ကပ်ရောက်သွားသည်၊ အဋ္ဌတ္တဝါယောဓာတ်သည် ဗဟိဒ္ဓဝါယောဓာတ်အပေါင်းသို့ ကပ်ရောက်သွားသည်၊ ဤသို့သော အဇီတ-ကေသကမ္မလဝါဒဒဋ္ဌိ ဥဒ္ဒေသဝါဒ ပါဝင်ပေသည်။

တိတ္ထိဧရာကြီး ပကုဓကစ္စာယနဝါဒဒဋ္ဌိ ဥဒ္ဒေသဝါဒ ပါဝင်ပုံ

၆၄။ "ပ-အာ-တေ-ဝါ ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့သည် မပျက်မစီးနိုင်ပဲ အမြဲရှိနေသည် နိစ္စ-ဓုဝ-သဿတ-အဝိနာသီ ဖြစ်သည်"ဟူသော ဥဒ္ဒေသနှင့် နောက်လိုက်တို့၏ အယူဝါဒသည်—

"ကွမေ သတ္တ ကာယာ အကဋာ, အကဋဝိဓာ အနိမ္မိတာ အနိမ္မာတာ ဝဉ္ဈာ ကူဋဋ္ဌာ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ"[၂]

ပထဝီစသော ဤ (၇)မျိုးသော ကာယတို့သည် မပြုပြင်နိုင်ကုန် စီမံသမူ မပြုနိုင်ကုန် မဖန်ဆင်းနိုင်ကုန်၊ မဖန်ဆင်းစေနိုင်ကုန် အမြဲနှင့်တူကုန်၏၊ တောင်ထွဋ်ကဲ့သို့ တည်ကုန်၏၊ ဖြူဆံမြက်၏ အတွင်း၌တည်သော အဆံကဲ့သို့ တည်ကုန်၏ ဟူသော် ပကုဓကစ္စာယနဝါဒဒဋ္ဌိ ပါဝင်သည်၊ ပကုဓကစ္စာယနဝါဒဒဋ္ဌိ ပ-အာ-တေ-ဝါနှင့် သုခ-ဒုက္ခ-ဇီဝဟု ကာယ (၇) ပါး ပြဆိုထားရာ ဥဒ္ဒေသတို့က ဤလေးပါးကို ယူ၍ဆိုခြင်းသာ ထူးပေသည်။

ကေစ္စသဿတဝါဒဒဋ္ဌိ ဥဒ္ဒေသဝါဒပါဝင်ပုံ

၆၅။ ဥဒ္ဒေသနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်တို့သည် ကြံဆ၍ မိစ္ဆာအယူကိုယူတတ်သော "တိတ္ထိ" ပုဂ္ဂိုလ်, စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍ မိစ္ဆာအယူကိုယူတတ်သော "ဝီမံသီ" ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည်၊ ဝိတက်ဖြင့် အဖန်ဖန်ကြံဆ၍ ထင်လာမြင်လာသည့် အတိုင်း ပ-အာ-တေ-ဝါ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ကို နိစ္စ-ဓုဝ-သဿတ-အဝိနာသီ ဖြစ်သည်ဟု ယူကြသည်၊ ထိုအယူဝါဒသည် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော (၆၂) ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့တွင် ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ ပါဝင်သည် (သီလက္ခန်ပါဠိ-၂၃) ကေစ္စ=အချို့, သဿတ=မြဲသည်၊ တချို့သာမြဲ၍ တချို့မမြဲဟု ယူသောအယူကို ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိဟု ခေါ်သည်။

၁။ ဒီ၁၊၅၂။ ၂။ ဒီ၁၊၅၃။

ထိုကေစ္စသဿတဝါဒသည်လည်း သတ္တဝါတို့တွင် တချို့ကား မြေ၏ဟုယူသော သတ္တေကစ္စသဿတဝါဒ, သခ်ါရတို့တွင် အချို့ကား မြေ၏ဟုယူသော သခ်ါရေကစ္စသဿတဝါဒဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏၊ ထို ၂-မျိုးတို့တွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့၏ အယူသည် သခ်ါရေကစ္စသဿတဝါဒဖြစ်သည်ကို သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ဥပရိပဏ္ဏာသဋီကာဋ္ဌလာသော အောက်ပါ စကားရပ်ဖြင့် ထင်ရှားသိသာနိုင်ပေသည်။

ပရမာဏဝေါ နိစ္စာ ဒ္ဝိအဏုကာဒယော အနိစ္စာတိ ဧဝံ ပဝတ္တဝါဒါ သခ်ါရေကစ္စသဿတိကာ သေယျထာပိ ကဏာဒဝါဒါဒယော[၁]၊

ပရမာဏဝေါ၊ ပရမာဏုမြို့တို့သည်။ နိစ္စာ၊ မြဲကုန်၏။ ဒ္ဝိအဏုကာဒယော၊ နှစ်ခုသော အဏုမြို့အပေါင်း စသည်တို့သည်။ အနိစ္စာတိ၊ မမြဲကုန်ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ပဝတ္တဝါဒါ၊ ဖြစ်သော အယူတို့သည်။ သခ်ါရေကစ္စသဿတိကာ၊ အချို့သခ်ါရကားး မြေ၏ဟု ယူသော သခ်ါရေကစ္စသဿတဝါဒ မည်ကုန်၏။ ကဏာဒဝါဒါဒယော သေယျထာပိ၊ ကဏာဒဂိုဏ်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူစသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။

၆၆။ ဤဝါဒကို ဝိဘင်္ဂမူလဋီကာ၌ အဏုဝါဒဟု ဆို၏။

"အာဒိသဒ္ဒေန အဏုဟိ လောကော ပဝတ္တတိ၊ သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗေကတဟေတုတိ ဧဝမာဒိ အကာရဏပရိဂ္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော[၂]"

အာဒိသဒ္ဒေန၊ ဣဿရပ္ပမာနကာလ သဘာဝဒီတိ ဟူသော ပုဒ်၌ အာဒိသဒ္ဒါ ဖြင့်။ အဏုဟိ၊ အဏုမြို့တို့ကြောင့်။ လောကော၊ လောကသည်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော သုခ ဒုက္ခဟူသမျှသည်။ ပုဗ္ဗေကတဟေတု၊ ရှေးရှေး ဘဝကပြုအပ်သော အကြောင်းကြောင့်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိဧဝမာဒိ၊ ဤသို့အစရှိသော။ အကာရဏ ပရိဂ္ဂဟော၊ အကြောင်း မဟုတ်သည်ကို ယူခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်အပ်၏။

၆၇။ ဤစကားရပ်၌ အဏုဝါဒသည် ကမ္မဘာလေဝက၏ ဘဝအကြောင်းသည် အဏုမြို့သာဖြစ်သည်ဟု မိစ္ဆာဝါဒီတို့ ယူဆသော အယူဖြစ်သည်၊ ထိုမိစ္ဆာဝါဒီတို့ ယူဆပုံမှာ ဤစကြဝဠာ ကမ္ဘာလောကကြီး မဖြစ်ပေါ်မီ ရှေးအတိတ်အခါကဒါဝကာသ ဟင်းလင်းပြင်ကြီးဝယ် အလွန်သေးငယ်သည့် ပရမာ အဏုမြို့ကလေးများသာရှိသည်၊ ဤပရမာ အဏုမြို့ကလေးများကား ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော ဟူသော ဓာတ်လေးပါးတို့ အသေးဆုံး မြို့ကလေးများဖြစ်သည်၊ ဘယ်သော အခါမျှ မပျက်စီးပဲ အမြဲတည်သော ဓာတ်လေးပါးဖြစ်သည်၊ ထိုပရမာ အဏုမြို့ကလေးသည် အာကာသ ဟင်းလင်းပြင်ကြီး

၁။ သာရတ္ထ ဋီ ၁၊၁၄၄။ မာဋိ ၃၊၂၃၂။ ၂။ မူလ ဋီ ၂၊၅၆။

ဝယ် ဝါယောဓာတ်၏ လှုပ်ရှားမှုကြောင့် လွှင့်ပါးသွားလာ နေရာမှ အာပေါ ဓာတ်၏ ဆွဲငင်မှုကြောင့် ပရမာ အဏုမြူ နှစ်ခုတို့ ပေါင်းစပ်လေသည်၊ ထိုမြူ နှစ်ခုအပေါင်းကို ဒွိအဏုကဟု ခေါ်သည်၊ ထိုမြူ နှစ်ခုအပေါင်းကို မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်၊ မှန်းဆ၍သာ သိနိုင်၏၊ ထိုဒွိအဏုက သုံးခုအပေါင်းကို တိအဏုက (တြဲသရေဏု) ဟု ခေါ်သည်၊ ဤသို့ အဏုမြူ သုံးခုမှ လေးခုစသည် ပေါင်းစပ်၍ ကြီးမားသော အစိုင်အခဲများ ဖြစ်ကာ ဤစကြဝဠာ ကမ္ဘာလောကကြီး ဖြစ်ပေါ်လာရသည်၊ ကမ္ဘာပျက်သောအခါ၌ အထည် ဝတ္ထုဒြဗ်တို့ ပြိုကဲ့ ပျက်စီး၍ ပ-အာ-တေ-ဝါ ဟူသော ဓာတ်လေးပါးအစုပရမာ အဏုမြူအဖြစ်သို့ ပြန်ရောက်ကြလေသည်၊ ၎င်းတို့ကား ဘယ်သောအခါမျှ မပျက်စီးနိုင်သော နိစ္စ, ဓုဝ, သဿတ, အဝိနာသီဖြစ်သည်၊ တဖန် ကမ္ဘာဖြစ်ရန် အချိန်တန်သောအခါ ထိုပရမာ အဏုမြူတို့ တဖန်ပေါင်းစပ်၍ ဒွိအဏုက စသည် ဖြစ်ကြပြန်သည်။

၆၈။ ဤအယူသည် ပ-အာ-တေ-ဝါ တို့၏ အသေးဆုံးဖြစ်သော ပရမာ အဏုမြူကား နိစ္စ, ဒွိအဏုက စသည်တို့ကား အနိစ္စဟု ဆိုသောကြောင့် သာသနာ့ ဝေါဟာရ အားဖြင့် ကေစ္စသဿတ ဝါဒပင်ဖြစ်သည်။

လောက၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှု အဏုမြူကို ပဓာန ပြု၍ဆိုသောကြောင့် အဏု-ဝါဒလည်း မည်၏။

တိတ္ထိယာနံ အဏုပကတိပုရိသာဒိတဿ ဝါ ပညာပနာပိ အဝိဇ္ဇာ-မာန ပညတ္တိယေဝ=တိတ္ထိတို့၏ အဏုမြူ, ပကတိ, ပုရိသ အစရှိသည်ကို ပညတ်ခြင်းသည်လည်း အဝိဇ္ဇာမာန ပညတ်သာတည်း။

လောက ဖြစ်မှုပျက်မှု၌ အဏုမြူဟူသော အကြောင်းကို ပညတ်ခြင်းသည် ထင်ရှား မရှိသည်ကို ပညတ်သော အဝိဇ္ဇာမာန ပညတ်မျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ပုဂ္ဂ-လပညတ္တိ အဋ္ဌကထာ နှာ-၂၆-၌ မိန့်ဆိုသည်။

ဤမိစ္ဆာဝါဒီ အညတိတ္ထိယတို့၏ အဏုဝါဒသည် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက်တို့ လက်ခံစွဲယူထားလော အယူဝါဒဖြစ်သည်၊ ဤအယူဝါဒကို ဦးဒုက္ကဋ္ဌက သစ္စာဓမ္မအတွဲ အမှတ်-၆-၇-ဂ-တို့၌ လည်းကောင်း တောင်တွင်းကြီး နေရှင်နယ် အရှင်ဇဝနက "နိဗ္ဗာန် ဆိုဒါ" အမည်ရှိ စာစောင်၌ လည်းကောင်း တောင်-တွင်းကြီး နေရှင်နယ် အရှင်ရေဝတက ဓမ္မ အလင်းရောင် အတွဲ-၃၊ အမှတ်-၄-၌ လည်းကောင်း အတိအလင်း တင်ပြထားကြသည်။

၆၉။ အဏူဟိ လောကော ဝတ္တတိတိ အာဇီဝကဝါဒံ သန္ဓာယာဟ=တက္က-တွန်း၏ ဝါဒကို ရည်ရွယ်၍ အဏုမြူတို့ကြောင့် လောက ဖြစ်၏ဟု မိန့်ဆိုသည်။

ကဏ္ဍာဒဝါဒေါ ပန ဣဿရိစ္စာဝဝေသန အာဏုနံ သံယောဒိဝိယောဂတော လောကဿ ပဝတ္တိနိဝတ္တိ ဝဒတိ။ ကဏ္ဍာဒဝါဒသည်ကား ဣဿရ၏ အလို အစွမ်းအာဒြင့် အဏုမြူတို့ဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း ကွဲကွာခြင်းကြောင့် လောက၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို ပြောဆို၏။

ဤအဏုဝါဒသည် တက္ကတွန်းတို့၏ အယူဝါဒ ဖြစ်သည်ဟု လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍာဒရသေ့၏ အဏုဝါဒသည်ကား ဣဿရ၏ အလိုစွမ်းဖြင့် (ဣဿရက စေခိုင်း၍ ဣဿရ၏ အလိုကျ)ပြဟ္မာက ဖန်ဆင်း၍ အဏုမြူတို့ပေါင်းစပ်ခြင်း ကွဲကွာခြင်းကြောင့် လောကကြီးဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို ပြောဆိုသော ဝါဒဖြစ်သည်ဟု လည်းကောင်း (အနုဋ္ဌီကာ ၂၊ ၆၅)၌ မိန့်ဆိုသည်။

၇၀။ ကဏ္ဍာဒ ရသေ့၏ ဝါဒ၌ ဖန်ဆင်းရှင်ပါ၍ ပ-အာ-တေ-ဝါတို့ တခြားစီ ဖြစ်ခြင်း၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ၌ ဖန်ဆင်းရှင် မပါပဲ ပ-အာ-တေ-ဝါ တို့ တပေါင်း တည်းဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့ ဘသိုင်း အဝိုင်းက မိမိဝါဒသည် အဏုဝါဒ မဟုတ်ပါဟု ငြင်းချက် ထုတ်လိုက ထုတ်ကြပေမည်၊ မည်သို့ပင် ငြင်းချက်ထုတ် စေကာမူ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက်များသည် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးသ မားများ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒကိုလည်း ပြင်ဆင် ကဏ္ဍာဒရသေ့၏ အဏု ဝါဒကိုလည်း ပြင်ဆင်ကာ "ဥက္ကဋ္ဌကေစ္စသဿတ အဏုဝါဒ" ကို တီထွင်ယူဆ ထားကြသည်မှာကား မည်သို့မျှ ငြင်းကွယ်၍ မရနိုင်ချေ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော စကား စဉ်အရ ပြန်၍ ချုပ်ကြည့်သော် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သခင်မြတ်ဆိုင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီ ဆိုသူတို့သည် ဘုရားရှင် လက်ထက်က နာမည် ကျော်ကြားလူသိ များခဲ့သော ပူရဏကဿပတိတ္ထိ ဆရာကြီး အဇိဟကေသကမ္မလတိတ္ထိ ဆရာကြီး ပကုဓ-ကစ္စာယနတိတ္ထိ ဆရာကြီးတို့က ကံ-ကံ၏ အကျိုးကို ပယ်သော မိစ္ဆာဝါဒ, ငရဲနှင့် နတ်တို့ပြဟ္မာတို့ကို ပယ်သော မိစ္ဆာဝါဒ, တန်ခိုးအာဘိညာဉ်ကို ပယ်သော မိစ္ဆာ ဝါဒ, ရုပ်ခေတ်ကြီးလေးပါးသာလျှင် ပဓာန ဟူသော ရုပ်မိစ္ဆာဝါဒ, ခေတ်ကြီး လေးပါးသည် နိစ္စဖြစ်၏ ဟူသော မိစ္ဆာဝါဒ, ဤသို့သော ခေတ်ဟောင်းမိစ္ဆာ ဝါဒများကို ဤပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၌ ပြန်လည် ဆန်းသစ်ပေးနေကြသူများသာ ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းတို့၏လုပ်ရပ်ကို ကျမ်းဂန်နှင့် ညီလိုက်သောအခါ ထင်းကနဲ အကွင်းသား အရှင်းသား ပြည်သူတို့ သိမြင်နိုင် ကြပေပြီ။

၇၁။ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်ကြီး သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ ၂-နှာ-၁၉၆-၁၉၇-၌ "ဤခေတ်ကြီးလေးပါးသည် အစဉ်အဆက် အစမရှိ အဆုံးမထင်သော ကာလ 'အနာဒိ, အနန္တ' အမြဲရှိသော မူလပကတိ ခေတ်ကြီးများဖြစ်ကြ လေသည်၊ စကြဝဠာ အနန္တ၌ အမြဲရှိသော ဤမဟာဘူတ ခေတ်ကြီးများသည် မည်သည့်အခါမျှ မပျောက်ပျက်သွားရှိးမရှိ၍ အနာဒိ, အနန္တ, သဗ္ဗဗျာပိ, အဝိနာသိ,

နိစ္စ, ထာဝရ သဘောကို အစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်" ဟူ၍ ဥက္ကဋ္ဌ၏ ဧကစ္ဆသဿတအဏုဝါဒ ကို ထောက်မ ကျားကန်ပြီးလျှင် "ကေဝဋ္ဋသုတ်၌ ဗုဒ္ဓက ခေတ်ကြီးလေးပါး၏ ချုပ်ရာမရှိ၊ လွတ်ရာနယ်သာရှိသည်၊ ၎င်းကား နိဗ္ဗာန်ဟု ဟော၏" ဟု ဘုရားရှင်ကိုပင်မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံစွပ်စွဲထားချက်ကို စိစစ်ပေဦးအံ့။ ကေဝဋ္ဋသုတ်၌—

"တ္ထေ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ"

ဤနိဗ္ဗာန်၌ နာမ်ရောရုပ်ပါ အနည်းငယ် သိမ်သိမ် မွေ့မွေ့ကလေးမျှမကျန် အကြွင်းမဲ့ချုပ်၏ဟု ဘုရားရှင်ဟောတော်မူသည်ကို (ဃ) အမှတ်ပြ စိစစ်ချက်၌ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

၇၂။ (၈) အမှတ်ပြစကားရပ်၌ ကောက်နုတ်ချက်ကိုထုတ်သော် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာသည် ပညတ်တရားဖြစ်သည်၊ ယင်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို ရှုမှတ်ဆင်ခြင်ပွားများခြင်းဖြင့် လမ်းဆုံးသို့ မရောက်နိုင်ဟု ဆိုလိုသည်။

သုံးသပ်ချက်

အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ ခန္ဓာ ဓာတုယော အာယတနာနိ သတိပဋ္ဌာနာ သမ္မပ္ပဓာနာတိအာဒိကာ ပရမတ္ထကထာ နာမ"

အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, ခန္ဓာ, ဓာတ်, အာယတန, သတိပဋ္ဌာန်, သမ္မပ္ပဓာန် အစရှိသော ဒေသနာသည် ပရမတ္ထကထာ မည်၏ဟု ကထာ-ဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ နှာ-၁၃၉၌ မိန့်ဆိုထားသောကြောင့် "ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသည် ပညတ်တရားဖြစ်သည်" ဟူသောအယူသည် ဒေသနာတော်နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်သော အယူသာဖြစ်သည်။

၇၃။ "ယင်းရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို ရှုမှတ်ဆင်ခြင်ပွားများခြင်းဖြင့် လမ်းဆုံးသို့ မရောက်နိုင်" ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် "ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို ရှုမှတ်ဆင်ခြင်ပွားများမှု မပြု၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို ရှုမှတ်ဆင်ခြင်ပွားများခြင်းဖြင့် လမ်းဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်နိုင်" ဟု ဆိုလိုသည်။

သုံးသပ်ချက်

ထိုစကားရပ်သည် စုဒိတကတို့လက်ခံပါသည် ယုံကြည်ပါသည်ဆိုသော အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကိုပင် တိုက်ရိုက်ပယ်ရှားသော စကားရပ်ဖြစ်ပေသည်၊ မှန်လှ၏—ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် အနတ္တလက္ခဏသုတ် နှာ-၅၆-၌ ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ်ဟူသော ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုမှတ်ဆင်ခြင်ပွားများရမည်ဟု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။

"တသ္မာ တိဟ ဘိက္ခဝေ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ။ပ။ ယာကာစိ ဝေဒနာ။ပ။ ယာကာစိ သညာ။ပ။ ယေကေစိ သင်္ခါရာ။ပ။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"

အဓိပ္ပာယ်မှာ ရဟန်းတို့ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အတွင်းအပြင် အကြမ်းအနု အယုတ်အမြတ် အဝေးအနီးဖြစ်သော အလုံးစုံသော ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ်ကို ဤဟာသည်ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်, ဤဟာသည် ငါမဟုတ် ဤဟာသည်ငါ၏အတ္တကောင်မဟုတ်ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ဝိပဿနာ ပညာဖြင့် ရှုရမည်ဟု ဟောတော်မူ၏။

၃၄။ ထို့ပြင် ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် နှာ-၁၃၆-၁၃၇-၁၃၈ တို့၌လာသော သီလဝန္တ သုတ် သုတဝန္တသုတ်တို့၌ သီလသုတရှိသော ပုထုဇဉ်ရဟန်းသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို အနိစ္စဒုက္ခစသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းရှုမှတ်လျှင် သောတာပန် ဖြစ်နိုင်သည်၊ သောတာပန်သည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အနိစ္စဒုက္ခစသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းရှုမှတ်လျှင် သကဒါဂါမ်ဖြစ်နိုင်သည်၊ ထို့အတူ သကဒါဂါမ်က အနာဂါမ် အနာဂါမ်က ရဟန္တာဖြစ်နိုင်သည်၊ ရဟန္တာသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခစသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းရှုမှတ်လျှင် မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုး, သတ်သမှျဉ်အကျိုးရှိ၏ဟု အရှင်သာရိပုတ္တရာ ထေရ်က အရှင်မဟာကောဋ္ဌိကအား ဟောပြတော်မူခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် သခင်မြတ်ဆိုင်စသော စုဒိတကတို့၏အယူသည် ဖော်ပြပါ ပါဠိ တော်မျှားနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်စသော အယူဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓ၏ အနတ္တ လက္ခဏာတရားကို လက်ခံပါသည်ဟု တနေရာ၌ပြောစဉ် နောက်တနေရာ၌ အနတ္တလက္ခဏာ တရားနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောပြန်သည်၊ ဤသို့ ကမောက်ကမ ရှေ့နောက် မညီ ယူပုံမျိုးကို ရည်ရွယ်၍ "မိစ္ဆာ အယူရှိသူတို့၏ အမြင်သည် ထိုထို ဤဤအလိုလိုပြောင်းလဲတတ်၏၊ ဖဲ့ပုံ၌ စိုက်ထားသော သစ်ငုတ်နှင့် တူသည်" ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်မှာတော် မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၃၅။ (စျ) "ဆောင်ယူနှလုံးသွင်းရမည့် သစ္စာကား အာဘယ်နည်း နိရောဓနှင့် မဂ္ဂသစ္စာတို့ဖြစ်သည်" ဟူသောစကားသည်လည်း ဘုရားဟောဒေသနာကို မျက်ကွယ်ပြု၍ ထင်မိထင်ရာ ရေးသားသည့်စကားရပ်သာ ဖြစ်သည်၊ မှန်လှ၏- ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အနတ္တလက္ခဏသုတ်, သီလဝန္တသုတ်, သုတဝန္တသုတ်တို့၌ သမ္မည္ဘုရားရှင်နှင့် လက္ခဏာတော်ရုံပညာတဒင်္ဂရ သာဝကကြီးတို့က ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ်ဟူသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို နှလုံးသွင်းရမည်ဟု ဟောတော်မူထားကြပါလျက် နိဗ္ဗာနနှင့် မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို ဆောင်ယူနှလုံးသွင်းရမည်ဟု ကမောက်ကမ ဆိုခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့အတွင်း အမြင်

ရွှေပ်ကုန်အောင် သာသနာတော်ကို ဖျက်ဆီးလိုသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသားခြင်းမှတပါး အခြား အကြောင်းမရှိနိုင်ချေ။

၂၆။ သိသာစေရန် ထပ်မံ၍ ရှင်းပြလိုပေသည်။ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ၌—

> "ဒုက္ခေ ညာဏ"န္တိအာဒိနာ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ၊ တတ္ထ ပုရိမာနိ ဒ္ဝေ သစ္စာနိ ဝဋ္ဋံ၊ ပစ္ဆိမာနိ ဝေါဝဋ္ဌံ၊ တေသု ဘိက္ခုနော ဝဋ္ဋေ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိနိဝေသော ဟောတိ၊ ဝေါဝဋ္ဋေ နတ္ထိ အာဘိနိဝေသော[၁]—

ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ "ဒုက္ခေ ညာဏံ" အစရှိသော ပါဠိဖြင့် သစ္စာလေးပါး ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မြတ်စွာဘုရား ပြတော်မူသည်၊ ထိုလေးပါးသော သစ္စာတို့တွင် ဒုက္ခ, သမုဒယဟူသော ရှေသစ္စာနှစ်ပါးတို့သည် ဝဋ်တရားဖြစ်သည်၊ နိရောဓ, မဂ္ဂဟူသော နောက်သစ္စာနှစ်ပါးတို့သည် ဝဋ်မှကင်းသော တရားဖြစ်သည်၊ ထိုဝဋ်နှင့် ဝိဝဋ်သစ္စာနှစ်မျိုးတို့တွင် ဝဋ်ဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာ သမုဒယသစ္စာ၌ ရဟန်း၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်၊ ဝိဝဋ်ဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာ, မဂ္ဂသစ္စာ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း မရှိနိုင်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ထို့ကြောင့် "ဆောင်ယူနှလုံးသွင်းရမည့် သစ္စာကား နိရောဓနှင့် မဂ္ဂသစ္စာတို့ ဖြစ်သည်"ဟူသော အယူသည် အမှန်တရားကို ကျူးပေးထားသော အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်ကြောင်း သတိချပ်အပ်ပေသည်။

သမထဘာဝနာနှင့် သတိပဋ္ဌာန်ကို ပယ်ရှားခြင်း

၂၇။ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်ဝေသော ဓမ္မအလင်းရောင် စာစောင်အတွဲ-၂၊ အမှတ်-၅၊ စာမျက်နှာ ၃-၌ နာယကကြီး အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူက သူ၏ဆောင်းပါးတပုဒ်လုံးဖြင့် ဘုရားဟော သမထဘာဝနာနှင့် သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်များကို ပုတ်ခတ် ပယ်ရှဉ်းထားလေသည်၊ ဆောင်းပါးမှာ ရှည်လျားလှ၍ အပြည့်အစုံ မဖော်ပြသာချေ၊ အနည်းငယ်မျှသာ ဖော်ပြလိုပေသည်။

> ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတိုင်းလိုလို ပါးစပ်ဖျားတွင် ရေပန်းစားပြီး ပြောဆိုပြုလုပ် အားထုတ်နေကြတဲ့ ဘာဝနာများသည် မြန်မာပြည် ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေကျမ်းဂန်များတွင် ပြည့်နှက်ထားတဲ့ ဘာဝနာလေးဆယ် (၀၊)ကမ္မဋ္ဌာန်း

၁။ သမ္မော ဋ္ဌ၊ ၁၀၉။

လေးဆယ် အစရှိသည်မျှား ဖြစ်ကြပေသည်။ပ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုထို လမ်းစဉ်မျှားကို ဗုဒ္ဓရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ ဘာဝနာလမ်းစဉ်မျှား ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်စွဲယူနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ (နှာ ၃-၄)

ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာလူသားတို့သည်။ပ။ပူမ္ဘ အေးမှု တောင့်တင်းကိုက်ခဲမှုမျှား ကိုလည်းကောင်း ။ပ။ သွားသည် ရပ်သည် ထိုင်သည်ကို လည်းကောင်း အဲဒါလို အမြဲမပြတ် သတိချပ်ပြီး ပွားများအားထုတ်နှမ့်တ်ပြီး ပြုလုပ်နေတဲ့ ဘာဝနာအသုပ်မျှားကို ဗုဒ္ဓရှင်ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောကြားတော်မူခဲ့ခြင်း မဟုတ်ဖူးလားလို့ မေးမည်ဆိုပါက မေးစရာ သင့်လှပေသည်၊ အဲဒီအမေးကို ရှင်းရှင်းနှင့် ဘုံင်းဘုံင်း ဖြေကြားရသော် ဗုဒ္ဓရှင် မဟောတဲ့ ဘာဝနာမျှားသာ ဖြစ်ပေသည်။ (နှာ ၄)

ဤစကားရပ်တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခဲ့သော သမထကမ္မဋ္ဌာန်းမျှားကိုလည်းကောင်း-

> ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ။ ဌိတော ဝါ ဌိတောမှိတိ ပဇာနာတိ။ နိသိန္နော ဝါ နိသိန္နောမှိတိ ပဇာနာတိ။ ဒုက္ခံ ဝါ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတိ။[၁]

အစရှိသော သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်ကိုလည်းကောင်း ပယ်ရှားထားလေသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့၏ ဖော်ပြပါ ရေးသားချက်တို့ကို တွေ့မြင်ရခြင်းကြောင့်သာ စောဒကဆရာတော်များက အမှန်ကို စောဒနာခြင်း ဖြစ်ရကား ဦးဥက္ကဋ္ဌအား အကြည်ညိုပျက်အောင် ရေးသားစောဒနာကြသည်ဟု မဆိုသင့်ချေ၊ တနည်းဆိုရသော် ဤသို့ စိစစ်ပြသဖြင့် ရုပ်ဝါဒီဖြစ်သော တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ဝါဒသည် ဘုရားဟောပဋ္ဌကသုံးပုံနှင့်လည်း လုံးဝ ဆန့်ကျင်သဘာဝယုတ်တို့လည်းမရှိ ဖြစ်လည်းမဖြစ်နိုင်မှန်း ပို၍သိရှိခွင့်ရပြီး ကြည်ညိုချင်သူမျှားက တိုး၍ ကြည်ညိုကြရအောင် စောဒကမုဂ္ဂိုလ်မျှားက လမ်းစဖွင့်ပေးသည်ဟုပင် ဆိုနိုင်ပေသည်။

၇ဂ။ သောဓနာစာပိုဒ်(၂၆)မှ လိုရင်းကို ထုတ်နုတ်သော်—

(က) ထေရဝါဒ၌ သမထဝိပဿနာတရားမျှား ပါဝင်လျက်ရှိသည်ဆိုသောအချက်ကို အငြင်းမပွားလိုကြောင်း၊

(ခ) တပည့်တော်မျှား လက်ခံကျင့်သုံးနေသော သမထဝိပဿနာသည် ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန, အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်မျှားနှင့် ညီညွတ်နေပါသောကြောင့် ဓမ္မဝါဒ ဝိပဿနာသာ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ နှစ်ချက်တွေ့ရ၏။

၁။ ဒီ ၂၊ ၂၃၂-၂၃၆။ မ ၁၊ ၇၁-၇၅။

သုံးသပ်ချက်

၇၉။ (က) "ထေရဝါဒ၌ သမထဝိပဿနာမျှား ပါဝင်လျက်ရှိသည်ဆိုသော အချက်ကို အငြင်းမပွားလိုပါ"ဟု ဆိုသော်လည်း အငြင်းပွားအောင် ပယ်ရှားပုတ်ခတ်ရေးသားအပ်သော အချက်များကို စောဒကဆရာတော်များက လက်ဆုပ်လက်ကိုင် တင်ပြထားပြီးဖြစ်ရာ ထိုအချက်များကို စုဒိတကတို့ ချေပငြင်းဆိုခြင်း အလျှင်းမပြုနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း သက်သေခံ တင်ပြထားသော စာအုပ်စာတမ်းများ၌လည်း ဗုဒ္ဓဘာသိတ သမထဝိပဿနာများကို သာသနာပ ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝါဒဟု စွပ်စွဲပုတ်ခတ်ရေးသားချက် အရပ်ရပ်ကို ထပ်ကာထပ်ကာ တွေ့မြင်နေရသောကြောင့်လည်းကောင်း ဤဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ရှေ့မှောက် ရောက်နေသော သောဓနာလင်္ကာပင် ထိုကဲ့သို့သော စကားရပ်များ ပါဝင်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတသနဝါဒီစသော နောက်လိုက် နောက်ပါများသည် ဗုဒ္ဓဘာသိတ သမထဝိပဿနာများကို သာသနာပ ဟိန္ဒူဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝါဒဟု စွပ်စွဲပုတ်ခတ်လျက် ဖျက်ဆီးနေကြသူများဖြစ်သည်မှာ သိသာထင်ရှားလှပေသည်။

(ခ) "တပည့်တော်များ လက်ခံကျင့်သုံးနေသော သမထဝိပဿနာသည် ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန, အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်များနှင့် ညီညွတ်နေပါသောကြောင့် ဓမ္မဝါဒဝိပဿနာ ဖြစ်ပါသည်"ဟု ဆိုသော်လည်း ဤဝိနိစ္ဆယစာတမ်း သုံးသပ်ချက်၌ ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်, အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်များနှင့် ဆန့်ကျင်ရေးသားချက်များကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် လည်းကောင်း အခြေခံသုံးသပ်ပွားများပုံမှစ၍ လွဲမှားနေရကား သောဓနာလင်္ကာပါ အချက်များသည် စကားဖြစ်ရုံမျှ တင်ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း စုဒိတကတို့ တင်ပြချက်သည် ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန, အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်များနှင့် ညီညွတ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

> "ဒိဋ္ဌဂတိကာဿ ဒဿနံ နာမ နိဗ္ဗဒ္ဓံ၊ ထုသထာသိမှိ နိခါတခါဏုဝိယ စဋ္ဌလံ၊ ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိယံ ပူဝခဏ္ဍဂူထဂေါမယာဒိနိ ဝိယ စေတ္ထ သုန္ဒရမ္ပိ အသုန္ဒရမ္ပိ ဟောတိယေဝ"[၁]—

ဟူသော သီလက္ခန်အင်္ဂကထာ၌ လာသောစကားရပ်နှင့်အညီ မိစ္ဆာအယူရှိသောသူ၏ အမြင်မည်သည် ခိုင်မြဲမှုမရှိ၊ ဖဲ့ပုံပေါ်၌ စိုက်ထားသော သစ်ငုတ်ကဲ့သို့ လှုပ်ရှား၏၊ အလွန်၏ တောင်းထဲ၌ မုန့်ပဲ သွားရောစာ, မစင်, နှားခြေး ရောထွေးစုပေါင်း ကောင်းမကောင်း အစုံပါသကဲ့သို့ ဤမိစ္ဆာအယူဒဋ္ဌိလည်း တခါတရံ ကောင်းသောအရာများလည်း အနည်းငယ်ပါရှိ၍ မကောင်းသောအရာတို့သာ များစွာ ပါရှိလေသည်။

၁။ ဒီဋ္ဌ ၁၊ ၉၈။

ထို့ကြောင့်—

"တေဿ ဝါဒေ ကိဉ္စိ သာသနာနုလောမမ္ပိ အတ္ထိ အသုဒ္ဓလဒ္ဓိတာယ ပန သဗ္ဗာပိ ဒိဋ္ဌယော ဇာတာ"[1]

တေဿ၊ ဤ နိဂ္ဂဟီတနှုပုတ္တ၏။ ဝါဒေ၊ အယူ၌။ ကိဉ္စိ၊ အချို့သော။ သာသနာနုလောမမ္ပိ၊ သာသနာတော်အားလျော်သော အယူသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိပါပေ၏။ ပန၊ထိုသို့ပင် သာသနာအားလျော်သော အယူ ရှိပါသော်လည်း။ အသုဒ္ဓလဒ္ဓိတာယ၊ မစင်ကြယ်သောအယူ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံသော အယူဘို့သည်။ ဒိဋ္ဌယော၊ မိစ္ဆာအယူဘို့ချည်းသာလျှင်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ရကုန်ပြီ — ဟူသော သိလက္ခန်အဋ္ဌကထာဋ္ဌဲ လာသော စကားရပ်နှင့်အညီ သာသနာနုလောမစကား အနည်းငယ်မျှပါသော်လည်း မစင်ကြယ်သော အယူဖြစ်ရကား မိစ္ဆာအယူသာဖြစ်သည်။

အဘယ်ကြောင့် မိစ္ဆာဝါဒသာဖြစ်ရသနည်းဆိုသော် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပည့်ကြီး သခင်မြတ်ဆိုင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် နာယကအမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်တို့သည် စ·သ·ယ ဇ-က-ဟူသော ပသာဒရုပ်ငါးပါး ရုပ်တရားကိုသာ အမှန်တရားအဖြစ် ဆုပ်ကိုင်ထားကြသော ရုပ်ဝါဒီမျိုးဖြစ်ကြပါလျက် ဗုဒ္ဓဘာသာအမည်ခံကာ ဗုဒ္ဓဘာသာထဲဝင်ပြီး ကမောက်ကမဖြစ်အောင် အဝှင်းကဝင်ဖျက်နေကြသူများ ဖြစ်သောကြောင့် သူတို့၏ ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် ပြောဟောရေးသားချက်များသည် ဘယ်ပိဋကစာပေနှင့်မျှ မညီညွတ်ပဲ ဖြစ်နေပေသည်၊ စာနှင့်မညီရုံမျှမက ယုတ္တိလည်းမရှိ၊ ကလေးကလားလည်း နှိုင်လှသည်၊ သူတို့ကလည်း ပိဋကစာပေနှင့် ပိဋကကျမ်းဂန်တော်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အလွန်ကြောက်ကြလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားဟော ပိဋကတော်မူမှန်များကို ဗြာဟ္မဏဝါဒဟု ပြည်သူလူထုအထင်အမြင်မှားအောင် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံရေးသားပြောဟောကြလေသည်။

၇၀။ ဤသို့ စိစစ်သုံးသပ် ပြဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသိဟ သမထဝိပဿနာများကို သာသနာပ ဟိန္နှု။ ဗြာဟ္မဏတို့၏ဝါဒဟု မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံစွပ်စွဲသူများဖြစ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို အစိအစဉ်ကျကျ မူချ၍ ဖျက်ဆီးနေကြသော သာသနပစ္စတ္ထိက(သာသနာ့ရန်သူ)များသာ ဖြစ်ကြသည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖော်ပြပါ ရေးသားဟောပြောချက်များသည် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့က တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

---

[1] ဒီဋ္ဌ ၁၊ ၁၅၁။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှာ်(၂)

စောဒနာအမှတ်(၉)

ဝိနည်းတရားကို ပစ်ပယ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဝိနိစ္ဆယ

သာသနာတော်၏တံခွန် သာသနာတော်၏ အရေအရောင်ဖြစ်သော အရဟတ္တဇော သင်္ကန်းကို ဝတ်ဆင်၍ သာသနာတော်၏အသက်ဖြစ်သော ဝိနည်းတရားတော်ကိုကား လုံးလုံးလျားလျားပစ်ပယ်ကာမသိနားမလည်သူတို့အား လှည့်ဖြားလိမ်ညာ ဆရာတဆူ လုပ်နေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တင်သွင်းသော စောဒကတို့၏ စောဒနာ၊ ယင်းကို ပြန်လည်ချေပသော သေးခနာမျှားကို ခြုံငုံသုံးသပ်၍ အမှတ်(၂) သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များက အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ် ပေးအပ်ပေသည်။

၁။ စောဒကဗုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သာမည စောဒနာ၌—

(က) လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ဖန်တီးသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် လူသေလူဖြစ် စာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသော ဦးဝါသဝတို့သည် ဘုရားသာသနာတော်တွင် နေထိုင်၍ သင်္ကန်းဝတ်ထားကြသော်လည်း မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကို မစောင့်စည်းရုံမျှမက ၎င်းတို့နှင့် ဆန္ဒတူဝါဒတူ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုပါ အဖော်ညှိ၍ ဝိနည်းတရားကို ဥပေက္ခာပြု လျစ်လျူရှုစေခဲ့ကြပါသည်၊ အရိပ်ခိုပြီး အခက်ခဲ့ရှိုးသော အလွန်ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသော အလင်္ဂီ ဒုဿီလများ ဖြစ်ကြပါသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

(ခ) ဝိနည်းကျင့်ဝတ်ကို အလျှင်းဂရုမစိုက်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ရေးသားချက်များအနက် 'ဗုဒ္ဓမှတ်ကျောက်'စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၇၅-မှ ထုတ်နုတ်၍—

"ယနေ့ ဘိက္ခုသံဃာဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ ဘုန်းကြီးတွေ လိုက်နာကျင့်သုံးနေကြတဲ့ ဝိနည်းကို မင့်မည္ဟာပဲ လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်လိုက်လျှင် ဥပါဒါန်တလုံးတခဲကြီး ဖြစ်ရှိနေတာကို တွေ့ရပြန်တယ်"—

ဟူသော စာပိုဒ်ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြကာ ဤသို့ရေးသားခြင်းဖြင့် ဘုရားသခင်၏ အာဏာဒေသနာတော်ဖြစ်သော ဝိနည်းတရားကို ဥပါဒါန်ဖြင့် ကိုင်ပေါက်ခြင်း သဘောမှာ ပေါ်လောကြီးပေါ်လွှက် ရှိပါသည်၊ ဤရေးသားချက်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အသက်သဖွယ်ဖြစ်သော ဝိနည်းတရားတော်ကို ပယ်ရာရောက်၍ အဝိနယဝါဒသာ ဖြစ်ပါကြောင်းဟူ၍လည်းကောင်း။

၂။ ဝိသေသစောဒနာဌ်—

(က) ဝိနည်းသည် သာသနာတော်၏အသက်မည်ကြောင်း၊

(ခ) ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကို ကဲ့ရဲ့လျှင် ပါစိတ်အာပတ်သင့်ကြောင်း၊

(ဂ) ဝိနည်းတရားတော်သည် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပြုကြောင်း၊

(ဃ) သံဃသုဋ္ဌု (သံဃာတော်၏ ကောင်းလှပါပြီဟူ၍ ဝန်ခံခြင်း) စသောအကျိုး-၁၀-ပါးကို အစဲပြု၍ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူကြောင်း၊

(င) ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ညောင်စောင်း လျောင်းတော်မူရာအခါ၌ပင် "ဝိနည်းတရားကို လေးစားကြဖို့" ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောကြားတော်မူခဲ့ကြောင်း၊

(စ) သံဂါယနာ ၆-တန်တင် ဝိနည်းတရားကော်၌ ဖြည့်စွက်ရန် နုတ်ယယ်ရန် မရှိကြောင်း၊

(ဆ) သိက္ခာပုဒ်နှင့်စပ်၍ ယူဆဆုံးဖြတ်ရာ၌ အလေးနှင့်အပေါ့တင် အလေး တွင်သာ တည်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊

(ဇ) ဝိနည်း တစိတ်တဒေသကိုဖြစ်စေ အားလုံးကိုဖြစ်စေ မလိုက်နာပဲ ပစ်ပယ်လျှင် သာသနာ အသက်တွက်အောင် လုပ်ခြင်း ပင်ဖြစ်ကြောင်း။

ဤအကြောင်းများကြောင့် ဝိနည်းပယ်, ဝိနည်းဖြတ် လုပ်ရပ်သည် သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးအတွက် အန္တရာယ် ကြီးမားလှပါသဖြင့် အဓမ္မ အဝိနယလုပ်ရပ် ဖြစ်ပါကြောင်း လျှောက်ထားသွားကြလေသည်။

၃။ စုဒိတကဘက်မှ သခင်မြတ်ဆိုင်က လည်းကောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကလည်းကောင်း သောဓနာ ပြုကြသည်၊ ထိုတွင် စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က အကြောင်း အချက် ၉-ချက်ဖြင့် ဖြေရှင်းရာတွင်—

(က) ဦးဥက္ကဋ္ဌတွင် ဝိနည်းတော်ကို ပစ်ပယ်ခြင်းသဘောမရှိကြောင်း၊

(ခ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် သာသနာအရေကိုခြုံကာ မသိနားမလည်သူတို့ကို လိမ်ညာ လှည့်စားခြင်း မပြုကြောင်း၊

(ဂ) မူမမှန်သော ရဟန်းအချို့၏ ကျင့်ကြံနေထိုင်ပုံကိုသာ ပြခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊

(ဃ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် အနာဂါမာသဝတ္ထု ဇရှင်ကို မခံယူကြောင်း၊

(ဇ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ကျောင်းကန်တန်ဆောင်းများကို ရေစက်ချ၍ ကိုယ်ပိုင် အလှူမခံကြောင်း၊

ဤအချက် ၅-ချက်သာ စောဒနာကို သောဓနာထု ရောက်၍ ကျန်အချက်များ အနက်—

(စ) ဦးဥက္ကဋ္ဌ၌ စိတ်ဆိုးခြင်း မာန်တက်ခြင်း မတွေ့ရကြောင်း၊

(ဆ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ငရဲနှင့် ခြောက်၍ နတ်ဘုံနှင့် မြှောက်ခြင်းကို မပြုကြောင်း၊

(ဇ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် မည်သည့်ကိုးကားတွင်မျှ မပါဝင်ကြောင်း၊

ဤအချက် ၃-ချက်ကား စောဒနာကို သောနောခြင်းမဟုတ်ပဲ မဆိမဆိုင်သော အချက်ဖြင့် မိမိဆရာကို ဂုဏ်တင်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

(ဈ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် မည်သည့်အခါမျှ သင်္ကန်း မရုံ လက်ကတော့ ဖြင့်သာခြုံကြောင်း—

ဤအချက်ကား စောဒကတို့၏ စောဒနာကို အားဖြည့်ပေးခြင်း ဝန်ခံခြင်း သာ ဖြစ်ပေသည်။

၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲဝင်တို့၏ သောဓနာပြုရာတွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဝိနယဂရုကဖြစ်ကြောင်းကို—

(က) တပည့်ခင်း ဒါယကာရင်းကိုပင် စတင်၍ နှုတ်ဆက်လေ့ မရှိကြောင်း၊

(ခ) မည်သူ့ဆီမှ မည်သည့်ပစ္စည်းကိုမျှ အလှူမခံကြောင်း၊

(ဂ) အလှူခံတရားကို တကြိမ်တခါမျှ မဟောဖူးကြောင်း—

အချက် ၃-ချက်ဖြင့် ကဘက်ယ်၍ 'ဗုဒ္ဓမှတ်ကျောက်'နှာ—၁၇၅ အဆိုဖြစ်သော "ယနေ့ ဘိက္ခုသံဃာခင်တဲ့ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ ဘုန်းတော်ကြီးတွေ လိုက်နာကျင့်သုံးနေကြတဲ့ ဝိနည်းကို မင့်မည္သာ လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်လိုက်လျှင် ဥပါဒါန်တလုံးတခဲကြီး ဖြစ်နေတာ တွေ့ရပြန်တယ်" ဟူသော စာပိုဒ်ကို ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အလို အာဘော်ကျ—

(ဃ) ဝိနည်းတခုကိုသာ အလေးထားလွန်းလျှင် ဥပါဒါန်ကပ်ငြိတတ်သည်ကို ရည်ရွယ်၍လည်းကောင်း၊

(င) ဝိနည်းတခုကိုသာ အလေးထားလွန်း၍ သံသယစိတ်ပွားကာ ဥပါဒါန်ဖြစ်လာလျှင် ကျင့်သုံးရမည့် အခြားရဟန်းတရားများ လျော့ပါးသွားနိုင်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ လည်းကောင်း၊

(စ) အကျဉ်းအားဖြင့် ၂၂၃-သုယ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့သည် အကျယ်ပွားလျှင် ကုဋေ ၃-ထောင်ကျော်ရှိသည်ဆိုသော အဆိုအမိန့်မျိုးသည် သံသယနှင့် ဥပါဒါန်ကို ဖြစ်စေတတ်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ လည်းကောင်း၊

(ဆ) စက္ခုပါလမထေရ်ဝတ္ထုကို သက်သေတင်၍ ကျူးလွန်လိုသော စေတနာမရှိလျှင် မည်သည့်ပြစ်ချက် အာပတ်မျှ မသင့်ရောက်နိုင်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ လည်းကောင်း –

ဦးဥက္ကဋ္ဌရေးသားခဲ့ကြောင်း ရှေ့နေလိုက် ဖြေရှင်းထားကြပေသည်။

သုံးသပ်ချက်

၅။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့တင်ပြထားသော အချက်အလက်များအနက် 'ဝိနည်းသည် သာသနာတော်၏ အသက်' ဟူသော အချက်သည် အရှင်ဥပါလိစသော ဘုရားလက်ထက်တော်က ထေရ်ကြီးများမှစ၍ သင်ဟအဋ္ဌကထာ ကျမ်းပြု အရှင်မဟာဒုဒ္ဓးဃာ သတို့ ခေတ်တိုင်အောင် အစဉ်အဆက်ပြောဆိုလာကြသော ဆရာစဉ်ဆက် မှတ်တမ်းတင်လာကြသည့် တိုတိုနှင့် ဝိနယသာသနာတော်ကြီး တခုလုံးကို သိမ်းကျုံး၍ ဂုဏ်ပြုတားသော စကားလုံးနှင့် စပ်သည့်အချက်ဖြစ်၍ အလွန်အရေးကြီးသော အချက်ဖြစ်သည်၊ အနည်းငယ်ထင်ရှားစေအံ့—

၆။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ဗြဟ္မစရိယ မြတ်သောအကျင့်ဟု ဆိုအပ်သော သာသနာတော်ကြီး တည်ထောင်တော်မူသောအခါ ဝိပဿီ သိခီ ဝေဿဘူ ဟူသော ဘုရားသုံးဆူတို့၏ သာသနာတော် ကြာရှည်မတည်ခြင်းအကြောင်းကိုလည်းကောင်း ကကုသန်၊ ကောဏာဂုမ်၊ ကဿပ ဟူသော ဘုရား ၃-ဆူတို့၏ သာသနာတော် ကြာရှည်တည်ခြင်း၏ အကြောင်းကို လည်းကောင်း ဆင်ခြင်တော်မူသည်။

၇။ ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ ဝိပဿီ, သိခီ, ဝေဿဘူ ဘုရားသုံးဆူတို့သည် သာဝကတို့အား အကျယ်တရားဟောတော်မမူခဲ့ကြ၊ သာဝကတို့အတွက် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မမူခဲ့ကြ၊ အာဏာပါတိမောက်ကို ပြတော်မမူးကြချေ၊ ထိုဘုရားရှင်တို့နှင့် မျက်မှောက်တပည့်ကြီးများ လုန်တော်မူသောအခါ၊ အမည်အနွယ်အမျိုးမျိုး, အမျိုးဇာတ်အထွေထွေ ရှိကြသော တပည့်တို့သည် ထိုသာသနာကို လျင်မြန်စွာ ကွယ်ပစေကြကုန်၏၊ ကြိုးဖြင့် မသိပဲ ပျဉ်ချပ်ပေါ်၌ တင်ထားအပ်သော ပန်းပွင့်တို့ကို အလွယ်တကူ လေသယ်ယူကာ ပစ်လွှင့်လိုက်သကဲ့သို့ ထိုသာသနာသည်လည်း အလွယ်တကူ ကြေလွင့်ခြင်းသို့ ရောက်ရပေသည်။

၈။ ကကုသန်, ကောဏာဂုမ်, ကဿပ ဘုရား၃-ဆူတို့သည်ကား သာဝက တို့အား အကျယ်တရားဟောတော်မူခဲ့ကြသည်၊ သာဝကတို့အတွက် သီကျွာပုဒ် ပညတ်တော် မူခဲ့ကြသည်၊ အာဏာပါတိမောက်ကို ပြတော်မူခဲ့ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်တို့နှင့် မျက်မှောက်တပည့်ကြီးများကွယ်လွန်သော်လည်း သာသနာတော်ကို အမည်အနွယ်အမျိုးမျိုး အမျိုးဇာတ်အထွေထွေရှိကြသော တပည့်တို့သည် လျင်မြန်စွာ မကွယ်ပစေနိုင်ကုန်၊ ပန်းသီတံ, ပန်းသီကြိုးဖြင့် ကုံးသီထားအပ်သော ပန်းပုံတို့သည် လေလွင့်သော်လည်း မလွင့်ကုန်သကဲ့သို့ ထို်သာသနာသည်လည်း လွယ်လွယ်နှင့် ကြေလွင့်ခြင်းသို့ မရောက်ပေ။ (ဝိနယ-ပိဋကဝေရဉ္ဇကဏ္ဏဝါဠိတော် နှာ၊၈-၁၀)

၉။ ဤသို့ ဆင်ခြင်တော်မူ၍ အနာမပေါ်မီ ဆေးမတင်သေးပဲ အနာပေါ်မှ ဆေးဖျော်စပ်သော ဆေးသမားကဲ့သို့ အကြောင်းမပေါ်မီ သိကွာပုဒ်ကို ကြို၍ ပညတ်တော်မမူပဲ အကြောင်းပေါ်သောအခါ မူလပညတ်ခေါ်အခြေခံဥပဒေ, အနုပညတ်ခေါ်ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေ, သမ္မတ္ထပညတ်ခေါ် ဒေသမရွေးလိုက်နာရမည့်ဥပဒေ, ပဒေသပညတ်ခေါ် ဒေသန္တဥပဒေ စသည်များကို အကွက်စေ့စေ့ ပညတ်တော်မူခဲ့ပေသည်။

၁၀။ ယင်းသို့ ပညတ်တော်မူအပ်သော သီကျွာပုဒ်တည်းဟူသော ဝိနည်းတရားတော်သည်-

(က) သဒ္ဓမ္မဒ္ဒိတိယာ ဟောတိ၊ သူတော်ကောင်းတရား အရှည်တည်တံ့ခြင်းငှာ ဖြစ်ပေ၏၊ သဒ္ဓမ္မသုံးဖြာတို့တွင် ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မ=စာပေသင်ကြားခြင်း, ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မ=ဓုတင်, ဒန္ဓကဝတ်, အသိတိဒန္ဓကဝတ်, သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာ၊ ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မ=မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ ဤသဒ္ဓမ္မ ၃ ပါး တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်းငှာ အကျိုးပြုပေသည်၊

(ခ) ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ ဟောတိ၊ ဝိနည်းတရားအား ချီးမြှောက်ရန် အလို့ငှာဖြစ်၏၊ သံဝရဝိနည်း=စောင့်စည်းခြင်း, ပဟာနဝိနည်း=ပယ်ခွာခြင်း, သမထဝိနည်း=အဓိကရဏ်း မှုခင်းများကို ငြိမ်းစေခြင်း, ပညတ္တိဝိနည်း=သံသယကင်းစင်သော အရာမျိုး၌ သိအောင်ရှင်းပြခြင်း – ဤဝိနယ ၄-မျိုးကို အားပေးချီးမြှောက်ခြင်းငှာ အကျိုးပြုပေသည်။

ဤအကျိုး ၂-ပါး တည်နေသမျှ သာသနာတော် တည်တံ့မည် ဖြစ်သောကြောင့် ဝိနယောနာမ သာသနဿ အာယု (ဝိနည်းသည် သာသနာတော်၏ အသက်)ဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁၁။ ထိုဝိနည်းကရားတော်သည် ဤယခု ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း, သာသနာတော်၏ အသက်ဖြစ်သည်၊ အသက်(ရှည်ခြင်း)ဟူသည် အကျိုးတရား, ဝိနည်းတရားကို (စောင့်စည်းခြင်း) သည် အကြောင်းတရား ဖြစ်သည်၊ တဖန် သာသနာ အသက်ရှည်ခြင်းသည် အကြောင်းတရားဖြစ်ပေသည်၊ အသက်နှင့် တူသော သဒ္ဓမ္မသုံးဖြာ သာသနာ တည်ရှိခြင်းကြောင့် ရအပ်သော စောင့်စည်းခြင်း(သံဝရ), စိတ်နှလုံး ကြည်လင်ရှင်လန်းခြင်း(အဝိပ္ပဋိသာရ), အတန်ငယ် ဝမ်းမြောက်ခြင်း (ပါမောဇ္ဇ), အလွန်အကဲ ဝမ်းမြောက်ခြင်း(ပီတိ), စိတ်ချမ်းသာခြင်း (သုခ) တည်းဟူသော နိဿန္ဒအကျိုးဆက်များသည် အကျိုးတရား ဖြစ်၏။

၁၂။ တဖန် ထို သံဝရ အဝိပ္ပဋိသာရ ပါမောဇ္ဇ ပီတိ သုခ တို့သည် အကြောင်းတရား၊ ယင်းတို့ကြောင့် ခဏိကသမာဓိ ဥပစာရသမာဓိ၊ ယင်းသမာဓိကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ် တည်းဟူသော ယထာဘူတဉာဏ်၊ ယင်းကြောင့် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ သုံးသရုကို ငြိုးငွေ့တတ်သော နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ တဏှာဖြင့် တပ်ခြင်းကင်းကြောင်းဖြစ်သော ငံရာဂမည်သော မဂ်၊ ယင်းမဂ်ကြောင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးသော အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ယင်းကို အကြောင်းပြု၍ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိမြင် ဆင်ခြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ယင်းပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကို ရပြီးသောသူသည် တဏှာဒိဋ္ဌိတ်ဖြင့် တစုံတရာကို စွဲလမ်း ကပ်ငြိခြင်း မရှိပဲ ငြိမ်းအေးခြင်း (အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်)ကို အမှန်မလွဲ ရပေတော့မည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် စောဒကတို့က—

> ဝိနယော သံဝရတ္ထာယ, သံဝရော အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာယ, အဝိပ္ပဋိသာရော ပါမောဇ္ဇတ္ထာယ, ပါမောဇ္ဇံ ပီတတ္ထာယ, ပီတိ သုခတ္ထာယ, သုခံ သမာဓတ္ထာယ, သမာဓိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနတ္ထာယ, ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ နိဗ္ဗိဒတ္ထာယ, နိဗ္ဗိဒါ ဝိရာဂတ္ထာယ, ဝိရောဂေါ ဝိမုတ္တတ္ထာယ, ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနတ္ထာယ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ”[၁]။

ဟူသော ပရိဝါ စူဠဿင်္ကမ ပါဠိတော်ကို ကိုးကားတင်ပြအပ်သော အချက်သည် အလွန် ခိုင်လုံသော အချက်ဖြစ်ပေသည်။ (ဝိသေသစောဒနာလင်္ကာရ မြန်မာပြန် ပါပြီး)

၁။ ဝိ ၅၊ ၂၇၅။

၁၃။ ဝိနည်းသည် သာသနာတော်၏ သသက်ဖြစ်ပုံကို သဘာဝယုတ္တိဖြင့်လည်း ချင့်ချိန် စဉ်းစားနိုင်ပေသည်၊ သတ္တဝါတဦးခွ် အသက် ရှိနေသမျှ ရေရှည်တည်တံ့ပေသည်၊ အသက်သေပါလျှင် ရက်ပိုင်းအတွင်းမှာပင် လောကကြီးက ပျောက်ကွယ်သွားရပေသည်၊ ထိုနည်းတူ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် ဘဝပေါင်း များစွာ ရင်းနှီး၍ လောကသားတို့ အကျိုးငှာ တည်ထောင်ထားခဲ့သော ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ ဝိနည်းကျင့်ဝတ်သည် အသက် ဖြစ်ပေသည်၊ ၂၂၇-သွယ်သော ဝိနည်းကျင့်ဝတ်ကို ရဟန်းသံဃာတော်များက တိတိပပ လိုက်နာ ကျင့်သုံးနေလျှင် ဝိနည်းတည်းဟူသောသာသနာ အသက်ဝင်တည်တံ့နေသည် မည်ပေသည်၊ အရဟတ္တဓဇသက်နှံးကို ဆင်မြန်း ဝတ်ဆင်ထားကြကုန်သော ရဟန်းသံဃာတော်များက ဝိနည်းကျင့်ဝတ်များကို အလေးအနက်ထား၍ မလိုက်နာ မကျင့်သုံးကြလျှင် ဝိနည်းသာသနာ ပျက်ယွင်း၍ သာသနာတော်၏ အသက် သေသည်မည်ပေသည်၊ ဇိနည်း သာသနာအသက်သေလျှင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးဂ ည်း ဤလောကမှ ကွယ်ပသွားမည်သာ ဖြစ်လေတော့သည်၊ မှန်ပေ၏-ဝိနည်းကျင့်ဝတ်သာသနာ မရှိလျှင် သုတ္တန် သာသနာနှင့် အဘိဓမ္မာသာသနာလဲည်း ရေရှည် တည်တံ့နိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ။

၁၄။ ဒုတိယသင်္ဂါယနာ မတင်မီက ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများသည် အဓမ္မဝတ္ထု ၁၀-ပါးကို ကျင့်သုံးဟောပြောကြခြင်းဖြင့် ဝိနည်းသာသနာတော်ကို အားနည်းအောင် ပြုခဲ့ကြသည်၊ ဤသို့ ဝိနည်းကို အားနည်းအောင် ပြုလာခြင်းသည် သာသနာတော်၌ ရောဂါဆိုးကြီး ဖန်တီးခြင်းပင် ဖြစ်သဖြင့် အရှည်ကို မြင်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် ဒုတိယသံဂါယနာ တည်းဟူသော ထက်မြက်သည့် ဆေးတော်ကြီးဖြင့် ကုစားခဲ့ကြရလေသည်။

၁၅။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်ကြီးသည် ဤမျှ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်အထိ အသက်တည်တံ့လာခဲ့သည်မှာ ဝိနည်း တည်းဟူသော သာသနာတော်၏ အသက် မသေရအောင် အမျိုးကောင်းသား အမျိုးကောင်းသမီးများက သာသနာတော်တွင်း ဝင်ပြီး ဝိနည်းကျင့်ဝတ်ကို အသက်ပမာ တန်ဖိုးထား၍ ကျင့်သုံး စောင့်ရှောက်လာခဲ့ခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။

၁၆။ သို့သော် လူသားတဦးသည် အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာသောအခါ ဓဒ်ဖြာ ရောဂါများ ဝင်ရောက်ကပ်ငြိလာသကဲ့သို့ သာသနာတော်သည်လည်း ကာလကြာမြင့်လာသောအခါ အမျိုးကောင်းသားသမီး မဟုတ်သူတို့ သာသနာတော် တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာကြကာ သာသနာ့ဒ္ဒ ရေခြွံလျက် 'ကိုယ့်မိုရာကို ကိုယ်သာ ဖျက်ဆီးသော မာလေးနွယ်ပမာ' ပြုကျင့်ကြလေသည်၊ ဝိနည်း

ကျင့်ဝတ်များကို တိတိပပ လိုက်နာကြရလျှင် ကျဉ်းကျပ်သည်၊ အနေမချောင်၊ အစားမချောင်၊ ဤအချက်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာတိုင်းပင် သိကြပေသည်။

၁၇။ သို့ဖြစ်၍ သင်္ကန်းဝတ်ဖြင့် ချောင်ချောင် နေချင်စားချင်သူတို့သည် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဝိနည်းတည်းဟူသော ခြံစည်းရိုးကို ချိုးကြဖျက်ကြလေတော့သည်၊ ဤသို့ ဝိနည်းစည်းရိုးကို ချိုးဖျက်ကြသူများတွင် ရိုးသားသူများက မည်သို့မျှ ဆင်ခြေမတက်ပဲ ချိုးရုံဖျက်ရုံသာ ချိုးဖျက်ကြသည်၊ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌမူကား (သူနောက်လိုက်များ၏ အဆိုအရ) ပညာရှိသူ ဉာဏ်များသူ ဖြစ်သည့်အလျောက် မိမိ ဝိနည်းကို ချိုးဖျက်သည်ကိုပင် ရိုးရိုးချိုးဖျက်ရုံမက ဝိနည်းကို လိုက်နာလျှင် ဥပါဒါန်ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဥပါဒါန်မဖြစ်စေမှန် ဝိနည်းကို အကုန်မကျင့်နိုင်ဟူ၍ လှည့်ပတ်ကာကွယ် ပရိယာယ်များခဲ့ပေသည်၊ ယင်းကိုပင် သခင်မြတ်ဆိုးစသော နောက်လိုက်တပည့်တို့က အဟုတ်ထင်ကာ ဆင်ခြေပေး၍ သူ့ဆရာကို အကာအကွယ်ပေးနေသည်မှာ အလွန် သံဝေဂဖြစ်ဖွယ်ရာပင် ဖြစ်တော့သည်။

၁၈။ သုတ္တန်ကျမ်းဂန်များအရ ဆက်၍ဖော်ပြရသော် ကောဒသက နိပါတ် အင်္ဂုတ္တိရ် ကိမတ္ထိယသုတ်၌ ဇနယကိုပင် ကုသိုလ်သီလဟု အမည်တပ်၍—

"ဣတိ ခေါ အာနန္ဒ ကုသလာနိ သီလာနိ အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာနိ။ပ။
ဣတိ ခေါ အာနန္ဒ ကုသလာနိ သီလာနိ အနုပုဗ္ဗေန အဂ္ဂါယ ပရေန္တိ"

ဟု သီလခေါ် ဝိနည်း၏အကျိုးဆက်တို့ကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောမိန့်တော်မူလေသည်။

မြန်မာပြန်

"အာနန္ဒာ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ်သီလတို့သည် စိတ်နှလုံး သာယာခြင်း အကျိုးရှိ စိတ်နှလုံး သာယာခြင်း အာနိသင်ရှိကုန်၏၊ စိတ်နှလုံးသာယာခြင်းသည် နုသောဝမ်းမြောက်ခြင်း အကျိုးရှိ နုသောဝမ်းမြောက်ခြင်း အာနိသင်ရှိ၏၊ ။ပ။ တဏှာဖြင့်တပ်ခြင်း ကင်းကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ် (အရဟတ္တဖိုလ်) သည် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဆိုမြင်ဆင်ခြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်အကျိုး, ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အာနိသင်ရှိ၏၊ အာနန္ဒာ ဤသို့လျှင် ကုသိုလ်သီလတို့သည် အစဉ်သဖြင့် မြတ်သောအကျိုးငှာ ဖြစ်ကုန်(အကျိုးပြုကုန်)၏"။

၁၉။ ထိုမျှမက မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသ အာကင်္ခေယျသုတ်၂၌လည်း—

"ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် သီလနှင့်ပြည့်စုံ, ပါတိမောက္ခသံဝရနှင့်ပြည့်စုံ၍ နေကြကုန်လော၊ ပါတိမောက္ခသံဝရနှင့် ပြည့်စုံကြကာ အာကျင့်, ကျက်စားရာ

၁။ အံ ၃၊ ၅၁၆။ ၂။ မ ၁၊ ၃၉-၄၃။

အာရုံနှင့်ယှဉ်၍ နေကြကုန်လော့၊ အဏုမြူမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အပြစ်တို့၌ ကြောက်လန့်စရာဘေးကြီးဟုရှု၍ သိက္ခာပုဒ်တို့တွင် ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြကုန်လော့၊ ရဟန်းကို သင်တို့သည် သီတင်းသုံးဘော်တို့၏ ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကိုခံလိုလျှင် ပစ္စည်းလေးပါးကို ချမ်းသာစွာရလိုလျှင် ဝိမိုငစ္ဆယဒါယကာတို့ အကျိုးများစေလိုလျှင် သီလကို ဖြည့်ကျင့်ကြကုန်လော့၊ အစ္ဆတ္တသန္တောန်၌ သမာဓိကို အားထုတ်၍ မကင်းသော စျာန်ရှိလျက် ဝိပဿနာနှင့် ပြည့်စုံကာနေကြ တောရကျောင်းများကို တိုးပွားစေကြကုန်လော့ ။ပ။ ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် စျာန် ၄-ပါး, ဝိမောက္ခစျာန် ၄ ပါး ရလိုကြလျှင် သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ် ဖြင့်လိုကြလျှင် ဣဒ္ဓိဝိညာဏ်, ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်, စေတောပရိယဉာဏ်, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်, အာသဝက္ခယဉာဏ်ကိုရလိုကြလျှင် သီလကိုဖြည့်ကျင့်ကြကုန်လော့ ။ပ။ ပွားကြကုန်လော့" ဟူ၍ သီလ (၀၂) ဝိနည်း၏ အကျိုးဆက်များကို ဟောတော်မူသည်။

၂၀။ သီလကို ဝိနယခေါ်သည်၊ ဝိနည်းပိဋကတ ဓာဒုလုံးသည် ဘိက္ခု, ဘိက္ခုနီ, သာမဏေယောကျိုး, သာမဏေမိန်းမ, သိက္ခမာန်ဟူသော သီတင်းသုံးဘော်ဒြိုးတို့၏ သီလကိုသာ ပခေနပြု၍ ဟောထားသော ဒေသနာတော်ဖြစ်သည်၊ သီလပျက်လျှင် သမာဓိသည် အကြောင်းအထောက်အပံ့ နည်းသောကြောင့် မတည်မတံ့ အရှည်မခံပေ၊ သမာဓိမရှိလျှင် ဝိပဿနာ အသားမတက်နိုင်၊ ထိုကြောင့် ပဋ္ဌာနိပါတ် အဂ်ုတ္တိရ်ဒုဿီလသုတ်၌—

> "ဒုဿီလဿ ဘိက္ခဝေ သီလဝိပန္နဿ ဟတ္ထုပနိဿော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ၊ သမ္မာသမာဓိမှိ အသတိ သမ္မာသမာဓိဝိပန္နဿ ဟတ္ထုပနိဿံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ ။ပ။ သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ရုက္ခော သာခါပလာသဝိပန္နော၊ တဿ ပထဝီကာပိ နပါရိပူရီ ကစ္ဆတိ၊ တစောပိ နပါရိပူရီ ကစ္ဆတိ၊ ဖေဂ္ဂုပိ နပါရိပူရီ ကစ္ဆတိ၊ သာရောပိ နပါရိပူရီ ကစ္ဆတိ"[၁]—

ဟု ဟောတော်မူသည်။

မြန်မာအကျဉ်း

ရဟန်းတို့ သီလပျက်သူ၏ သမ္မာသမာဓိသည် အကြောင်းပျက်ကင်းသည်၊ သမာဓိမရှိခဲ့သော် သမာဓိပျက်သူ၏ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်တတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည် အကြောင်းကင်းပျက်လေတော့သည်၊ ။ပ။ ဥပမာသော်ကား အို ရဟန်းတို့ အကိုင်းအရွက် ပျက်ယွင်းသော သစ်ပင်မှာ အပွေး

၁။ အံ ၂၊ ၁၆။

မတက်၊ အခွံအခေါက်လည်း မပြည့်စုံ၊ အကာလည်း မတက်လာ၊ အနှစ်လည်း ပြည့်စုံခြင်းသို့ မရောက်သကဲ့သို့တည်း။

၂၁။ ထိုမျှမက ဝိနယသိက္ခာဒ္ဒ မရှိသေသော သူသည် စိတ်ကို ဖြူစင်သန့်ရှင်းအပြစ်ကင်းအောင် ထားရှိမရ၊ သိက္ခာယအာဂါရဝ (ဝိနည်းသိက္ခာဒ္ဒ မရှိသေခြင်း) တည်းဟူသော ငုတ်သည် စိတ်ဒ္ဒ စူးဝင်နေသည်ဖြစ်၍ အမြဲ ဒေါသ, မာန၊ သော တဏှာတို့ဖြင့် နာကျင်ခံခက် အပြစ်စွက်လျက်ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် စေတေးဒီလ မည်၏ဟု မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသ ဧးတောခီလသုတ် ၌ ဟောတော်မူ၏၊ ငြင်းမုံမူ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သောကြောင့် ဝိဝါဒမူလမည်၏ဟူ၍လည်းကောင်း ယင်းသည် လူအပေါင်းတို့၏ အစီးအပွားမဲ့ခြင်း, မချမ်းမသာခြင်းငှာ ဖြစ်၏၊ နတ်လူအပေါင်းတို့၏ အကျိုးမဲ့ အစီးအပွားမဲ့ ဆင်းရဲခြင်းငှာ ဖြစ်၏ဟူ၍ လည်းကောင်း အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဆက္ကနိပါတ် ဝိဝါဒမူလသုတ် နှာ ၂၉၄-၌ ဟောတော်မူ၏။။

၂၂။ စောဒကတို့ တင်ပြထားအပ်သော 'ဗုဒ္ဓမှတ်ကျောက်' နှာ ၁၇၅-၌ အဆိုဖြစ်သော—

> "ယနေ့ ဘိက္ခုသံဃာဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ ဘုန်းကြီးတွေ့ လိုက်နာ ကျင့်သုံးနေကြတဲ့ ဝိနည်းကို မငဲ့မညှာပဲ ဧလ့လာသုံးသပ်ကြည့်လိုက်လျှင် ဥပါဒါန် တလုံးတခဲကြီး ဖြစ်ရှိနေဘာကို တွေ့ရပြန်တယ်"

ဟူသော ဤစာပိုဒ်ကား စုဒိတဂဟပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဘယ်လိုကာကွယ်သော်လဲ မိုးကြိုးပစ်ရာ ထန်းလက်နှင့်ကာသကဲ့သို့ မလုံမလဲသာ ရှိနေပေသည်၊ အထက်ပါစာပိုဒ်ကို ခွဲစိတ်ဧဝဖန်လျှင်—

(က) ယနေ့ လက်ရှိဝိနည်းသည် ဥပါဒါန်အစွဲအလမ်း သက်သက်သာ ဖြစ်သည်။

(ခ) ယနေ့ ထိုဝိနည်းကို လိုက်နာကျင့်သုံးနေကြသော ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ ဘုန်းကြီးများသည် ဥပါဒါန်ခေါ်သော အကုသိုလ် တရားများကိုသာ လက်ခံကျင့်သုံးနေကြသူများဖြစ်ကြသည်။

(ဂ) ထို့ကြောင့် ဂိုဏ်းပေါင်းစုံဘုန်းကြီးများသည် အကုသိုလ်တုံး အကုသိုလ်ခဲကြီးများသာဖြစ်သည်၊ ဤသို့ သုံးပိုင်းကွဲထွက်လာသည်။

၂၃။ (က) အဆိုသည် မှန်ပါ၏လော၊ ဝိနည်းသည် ကိုယ်နှုတ်ကို ထိန်းကျောင်းပေးသော (သံဝရ) အထိန်းအကျောင်းမျှသာဖြစ်သည်၊ ဥပါဒါန်ဟူ

၁။ မ ၁၊ ၁၄၅။

သည်ကား တဏှာနှင့် ဒိဋ္ဌိအရင်းခံရှိသော အယူအစွဲဖြစ်သည်၊ ဝိနည်း၌ တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းစရာမရှိ၊ ဒိဋ္ဌိဖြင့် အမြင်လွဲ အထင်လွဲ စွဲလမ်းစရာလည်း မရှိပေ၊ ရှိသည်ကား ဝိနယကုက္ကစ္စဟူ၍သာ ရှိသည်၊ ဝိနယကုက္ကုစ္စသည် ဥပါဒါန်မဟုတ်၊ အကုသိုလ် မဟုတ်ပေ၊ အမှန်ကား အပ် မအပ် စူးစမ်းခြင်းသဘောမျှသာ ဖြစ်သည်။

ယံ ပန ဝိနယေ အထ ဓေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော ပဋိက္ခိတ္တံ အနုဝသိတ္ထာ အနုဝသိတ္ထာ အာဝသထပိဏ္ဍံ ပရိဘုဉ္ဇိတုန္တိ ကုက္ကစ္စာယန္တော နု ပဋိဂ္ဂဟေသိ်တိ ကုက္ကစ္စံ အာဂတံ၊ နု တံ နိဝဏ်ံ နု ဟိ အရဟာတော "ဒုဋ္ဌု မယာ ဣဒံ ကတ"န္တိ ဧဝံ အနုတာပေါ အတ္ထိ၊ နိဝရဏပတိရူပကံ ပနေတံ "ကပ္ပတိ နု ကပ္ပတိ"တိ ဝီမံသန-သဒ်ါတံ ဝိနယကုက္ကုစ္စံ နာမ ။ (အင်္ဂသာလိနီ နိက္ခေပကဏ္ဍ)

ကပ္ပတိ နု ကပ္ပတိတိ ပဝတ္တစိတ္တုပ္ပါဒေါ ဝိနယကုက္ကုစ္စံ။

(ယင်း မူလဋ္ဌီကာ နှာ-၁၇၅)

မြန်မာပြန်

နိဝရဏဖြစ်သော ကုက္ကုစ္စမှတပါး နိဝရဏမဟုတ်သော ကုက္ကုစ္စကို ဆိုအံ့၊ "ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ဆက်ကာဆက်ကာ နေ၍ ဧည့်သည်တို့ တည်းခိုဆောင်ရပ်၌ တည်ထားအပ်သော ဆွမ်းကို စားခြင်းကို (ငှာ) ဘုရားရှင် ပယ်ထားတော်မူအပ်ပြီ ဟု ကုက္ကုစ္စဖြစ်ကာ ထိုဆွမ်းကို မခံယူပဲ နေလေပြီ" ဟူ၍ လာသော ကုက္ကုစ္စတမျိုးသည် နိဝရဏမဟုတ်ပေ၊ မှန်လှ၏ ရဟန္တာသန္တာန်၌ "ငါသည် ဤအရာကို မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်မိပေပြီ" ဟု နောင်တတဖန် ပူပန်ခြင်းမရှိ၊ စင်စစ်ကား နိဝရဏဖြစ်သော ကုက္ကုစ္စနှင့် အလားတူသော 'အပ်သလော၊မအပ်သလော' ဟူ၍ဖြစ်သော စုံစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းဟူသော ဝိနယကုက္ကုစ္စမည်သည်ကား ရှိ၏၊ (အင်္ဂသာလိနီ မြန်မာပြန်)

'အပ်သလော၊ မအပ်သလော' ဟု တွေးတောစဉ်းစားသောအားဖြင့် ဖြစ်တတ်သော စိတ်သည်ပင် ဝိနယကုက္ကုစ္စမည်၏၊ (မူလဋ္ဌီကာ မြန်မာပြန်)

အထက်ပါ အင်္ဂကထာနှင့် ဋီကာစကား နှစ်ရပ်ကို ထောက်လျှင် ဝိနည်းနှင့်စပ်၍ စိတ်လှုပ်ရှားမှုသည် ဥပါဒါန် အကုသိုလ်မဟုတ်၊ ဝိနယကုက္ကုစ္စသာ ဖြစ်သည်၊ ယင်းကုက္ကုစ္စသည်လည်း စိတ်ဖြစ်ခဏမျှဖြင်လျှင် အပြစ် စိုးစဉ်းမျှမရှိ၊ ဟယ် ဘာဖြစ်ဖြစ်၊ အပ်အပ်, မအပ်အပ် ငါလုပ်လိုက်မည်ဟု လွန်ကျူးလျှင်

၁။ အာဘိ၊ ဋ္ဌ ၁၊ ၄၁၄။

သို့မဟုတ် လုပ်သင့်ရာကို မလုပ်ပဲနေလျှင် အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယ်ဖြစ်သည်၊ ငရဲကျစေတတ်သည်။

ဘိက္ခုပါတိမောက်၌ လာသော "ကိ' ပနိမေဟိ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကေဟိ သိက္ခာပဒေဟိ" (သေးသေးနုပ်နုပ်, ဤသိက္ခာပုဒ်တွေနဲ့ ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ) "ယာဝဒေဝ ကုက္ကစ္စာယ ဝိဟေသာယ ဝိလေခါယ သံဝတ္တန္တိ" (ဒီသိက္ခာပုဒ်ကလေးတွေဟာ စိတ်ပင်ပန်းဖို့, စိတ်လှုပ်ရှားဖို့, ကုက္ကုစ္စဖြစ်ရုံလောက်ပဲ အကျိုးရှိတာပဲ) ဤအဘွဲ့းမျိုးတွေ, ဤအပြောမျိုးပြောလျှင် သိက္ခာပုဒ်ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသည့်အဘုက် သိက္ခာပဒဝိဝဏ္ဏကပါစိတ်အာပတ်သင့်သည် ဤအချက်ကို အမြဲက်ထောင်ပြီး ဥပါဒါန်ဟု စဲ့ချက်တင်ကာ ဥပါဒါန်တလုံးတခဲတည်းဟု ဆိုသူကဆို၍ ထောက်ခံသူက ထောက်ခံနေကြသည်မှာ အလွန်သနားစရာကောင်းသူတွေပဲဟု ဆိုစရာသာ ရှိပေတော့သည်။

၂၄။ (ခ) လက်ရှိဘုန်းတော်ကြီးတွေကိုအကုသိုလ်ကောင်တွေပဲဟု တိုက်ရိုက်မဆိုသော်လည်း ဆိုဆရောက်သော စာကိုရေးသူ ဗုဒ္ဓမှတ်ကျောက်ဆရာဦးဥက္ကဋ္ဌသည် မိဒ္ဓါဆရာမခင် ကျေးဇူးရှင် ဘုန်းတော်ကြီးတို့မှစ၍ သာသနာဝင်တလျောက်လုံးရှိ သီလဝန္တ သီက္ခာကာမ ဘုန်းတော်ကြီးတွေကို ဆဲရေးမောင်းမဲသည် မည်လေတော့သည်။

သဇြဟ္မစာရီ သူတော်ကောင်းရဟန်းတွေကို ဆဲရေးမောင်းမဲသူများ ခံစားရမည့် အကျိုးတရားကို အင်္ဂုတ္တိရ် ပဉ္စကနိပါတ် အက္ကောသကသုတ်၌—

> "ယော သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အက္ကောသကပရိဘာသကော အရိယူပဝါဒီ သဇြဟ္မစာရိနံ၊ တဿ ပဉ္စ အာဒီနဝါ ပါဋိကင်္ခါ၊ ကတမေ ပဉ္စ ပါရာဇိကော ဝါ ဟောတိ ဆိန္နပရိဿရော၊ အညတရံ ဝါ သံကိလိဋ္ဌံ အာပတ္တိ' အာပဇ္ဇတိ, ဗာဠှံ ဝါ ရောဂါတင်္ကံ' ဖုသတိ၊ သမ္မုဋ္ဌော ကာလံ ကရောတိ၊ ကာယဿ ဘေဒါ ပရမ္မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ' ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ"ဒ—

စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူသည်။

မြန်မာပြန်အကျဉ်း

"သီတင်းသုံးဖော် ရဟန်းတို့ကို ဆဲရေးတတ်သောရဟန်းမှာ လောကုတ္တရာတရား ရစရာအကြောင်း ပြတ်စဲသွားခြင်း၊ ညစ်နွမ်းသော အာပတ်သို့ ရောက်ရခြင်း ပြင်းထန်သော အနာရောဂါရတတ်ခြင်း တွေဝေစွာ သေရခြင်း သေပြီး

၁။ အံ ၃၊ ၂၂၀။

နောက် ငရဲကျရောက်ရခြင်း အပြစ် ၅-ပါး မချွတ်ဖြစ်လတ္တံ့ဟု ဗုဒ္ဓရှင်တော် ကျိသို့ ထုတ်ဖော်မိန့်ဟထားပေသည်။

၂၅။ (ဂ)ယခုခေတ် ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ ဘုန်းတော်ကြီးများသည် အကုသိုလ်တုံး အကုသိုလ်ခဲများဖြစ်ပေသည်ဟု အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် ဆိုရာရောက်သော ကြောင့် ဗုဒ္ဓမှတ်ကျောက် စာအုပ်ဧရေးသော ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ရဟန်းသံဃာများကို ဆဲရေးတိုင်းထွာသဖြင့် သင့်သော ဩဖသဝါဒသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ပါစိတ်အာပတ် သင့်နိုင်ပေသည်၊ ထိုမျှမက ထိုဂိုဏ်းပေါင်းစုံ ဘုန်းတော်ကြီးများတွင် သောတာပန် စသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်နိုင်သဖြင့် အရိယာကဲ့စ်ပ်စွဲသော အရိယူပ-ဝါဒကံလည်း ထိုက်နိုင်သည်၊ အရိယူပဝါဒကံဟူသည်ကား ကုစား၍ရနိုင်ခဲသော ကံဖြစ်သည်၊ အရိယာစွပ်စွဲပြစ်ကို အဂ္ဂိုတ္တိရ် ဒသကနိပါတ် ကောကာလိကသုတ်၌ ကျိသို့ ဖော်ပြထား၏—

သတံ သဟဿာနံ နိရဗ္ဗုဒါနံ၊ သတ္တိ သတိ ပဉ္စ စ အဗ္ဗုဒါနိ။
ယမရိယဂရဟိ နိရယံ ဥပေတိ၊ ဝါစံ မနဉ္စ ပဏိဓာယ ပါပကံ။[၁]

မြန်မာပြန်

ယုတ်မာသော နှုတ်ကိုလည်းကောင်း စိတ်ကိုလည်းကောင်း ဆောက်တည်တား၍ အရိယာကို ကဲ့ရဲ့ (စွပ်စွဲ) လေ့ရှိသူသည် အကြင် (ပဒုမ)ငရဲသို့ ရောက်၏၊ ထိုငရဲကား နိရဗ္ဗုဒပေါင်း တသိန်းသုံးဆယ့်ခြောက် နှံ့ရဗ္ဗုဒနှင့် ငါးအဗ္ဗုဒ အရေအတွက်ရှိ၏၊ (ပဒုမ ငရဲကား သင်္ချာအားဖြင့် မပြနိုင်လောက်အောင် နှစ်အရှည်ဆုံး ခံစားရသော ငရဲဖြစ်သည်၊ ထိုငရဲသို့ ရောက်တတ်၏-ဟူလို)။

၂၆။ ကျိမျှဆိုခဲ့သောစကားစဉ်ဖြင့် စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်၏-

(က) ဦးဥက္ကဋ္ဌတွင် ဝိနည်းတော်ကို ပစ်ပယ်ခြင်း မရှိကြောင်း၊

(ခ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် သာသနာ့အရေခွံကာမသိနားမလည်သော သူတို့ကို လိမ်ညာ လှည့်စားခြင်း မရှိကြောင်း၊

(ဂ) မူမမှန်သော ရဟန်းအချို့၏ ကျင့်ကြံနေထိုင်ပုံကိုသာ ပြသခြင်း ဖြစ်ကြောင်း-

ဟူသော စကား ၃-ရပ်သည် အခြေအမြစ်မရှိသော စကားရပ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီး အပြန်သဘောအားဖြင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဝိနည်းကို အမှန်ပယ်သူဖြစ်သည်၊ မသိနားမလည်သောသူတို့ကို ဟုတ်လိမ့်နိုးနိုး ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်အောင် လှည့်စားသူဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက် ချစေပ်ပေသည်။

၁။ အံ ၃။ ၃၉၆။

ထို့နောက် စုဒိတက သမ္မာဒိဋ္ဌိ-အဖွဲ့ဝင်တို့၏ -

(ဃ) ဝိနည်းတခုသာအလေးထားလွန်းလျှင် ဥပါဒါန် ကပ်ငြိတတ်သည်၊

(င) ဝိနည်းတခုသာ အလေးထားလွန်း၍ သံသယစိတ်ပွားကာ ဥပါဒါန် ဖြစ်လာလျှင် အခြားရဟန်းတရားများ လျော့ပါးသွားနိုင်သည်- ဟူသော ခေျဆိုချက်များလည်း အဓိပ္ပာယ်မရှိခေျ၊ ဝိနည်းကိုအကြောင်းပြု၍ မည်သည့် ဥပါဒါန်မျှမဖြစ်၊ ဝိနယဂရုကဖြစ်သော ရဟန်းတော်များ၌ အခြား ရဟန်းတရားများ မလစ်ဟင်းပဲ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်အထိ ရနိုင်ပေသည်။

၂၇။ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ သောဓနာ

(ဃ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဇရုဋ္ဌကို မခံယူကြောင်း၊

(င) ကျောင်းကန်စသည်ကို ရေစက်ချ၍ ကိုယ်ပိုင်အလှူမခံကြောင်း၊ ဤအချက်မျှဖြင့် ဝိနည်းကို မပစ်ပယ်သူဟု မဆိုနိုင်ပေ။

(စ) ဦးဥက္ကဋ္ဌ စိတ်ဆိုးခြင်း၊ မာန်တက်ခြင်း မတွေ့ရ။

ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် သက်နှံးဝတ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒကာတဦးအနေဖြင့်သာ (၀၊) ဝတ်ကြောင်တဦးအနေဖြင့်သာ ဆက်ဆံဖူးသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သခင်မြတ်ဆိုင်ထက်ပို၍ ရင်းရင်းနှီးနှီး ပေါင်းသင်းဖူးသူ တို့က သခင်မြတ်ဆိုင်၏စကားကို မထောက်ခံပေ။

(ဆ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ငရဲနှင့်မခြောက်, နတ်ဘုံဖြင့်မမြှောက်၊

ဤအချက်သည် ဝိနည်းကို ပယ်ဖျက်ခြင်းနှင့် မဆိုင်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် ဘုရားဟော ငရဲနှင့်နတ်ပြည်ကို မယုံကြည်တော့ပဲ ဝိနည်း တရားကို အလကားဟု သဘောထားကြောင်းမှာ တနည်းအားဖြင့် ပို၍ထင်ရှား ပေသည်။

(ဇ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် မည်သည့် ဂိုဏ်းတွင်မျှ မပါဝင်ဟု ဆိုသည်မှာ ဦးဥက္ကဋ္ဌကိုယ်တိုင်က မပါဝင်လို၍ မပါဝင်ခြင်းမဟုတ်ပဲ ဝိနည်း မရှိ၊ ဥပုသ်ပဝါရဏာမပြုရုံမျှမက-

(စျ) အမှတ် ခေျဆိုချက်အရ ရှာဝင်သက်နှံးရုံခြင်း သိက္ခာပုဒ်ကိုမျှ မရှိမသေ မလိုက်နာခြင်း စသော အကြောင်းများကြောင့် မည် သည့်ဂိုဏ်းဂဏကမျှ လက်မခံပဲ ကြဉ်ဖယ် ထားကြသဖြင့်သာ မပါဝင်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ထိုကြောင့် ထိုခေျဆိုချက်သည်လည်း အသက်မဝင်, တရားမထင်သည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

၂၀။ (စ္ဈ) သခင်မြတ်ဆိုင်သည် နိဒါန၀ဂ္ဂသံယုတ် နန္ဒသုတ်ပါဠိတော်ကို ကိုးကားကာ ဦးဥက္ကဋ္ဌကား အမြဲတန်းလက်ကတော့ထိုးကာ သက်နှံးခြုံလေ ရှိုင်ကြောင်း၊ ရွာ၀င်သောအခါလည်း သက်နှံးမရုံပဲ ခြုံလျက်သာ ၀င်ကြောင်း ဆိုသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင် ကိုးကားသော သုတ်မှာ--

"အထ ခေါ အာယသ္မာနန္ဒော ဘဂ၀တော မာတုစ္ဆာပုတ္တော အာကောဋ္ဌိတပစ္စာကောဋ္ဌိတာနိ စီ၀ရုနိ ပါရုပိတ္ဝာ အက္ခီနိ အဉ္ဇေ-တ္ဝာ အစ္ဆံ ပတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ ယေန ဘဂ၀ါ တေနုပသင်္ကမိ၊ (ပ) နု ခေါ တေ တံ နန္ဒ ပတိရူပံ ကုလပုတ္တာဿ သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံပဗ္ဗ-ဇိတဿ၊ ယံ တုံ အာကောဋ္ဌိတပစ္စာကောဋ္ဌိတာနိ စီ၀ရာနိ ပါရုပေယျာသိ၊ အက္ခီနိ စ အဉ္ဇေယျာသိ၊ အစ္ဆဉ္စ ပတ္တံ စ၀ရေယျာသိ"။

ပြန်မာပြန်အကျဉ်း

ထိုအခါ ဘုရားရှင်၏ မိထွေးတော် ဂေါတမီ၏သားဖြစ်သူ အရှင်နန္ဒသည် (လက်, တင်းပုတ်တခုခုဖြင့်) ရှေးရှု ထုခတ်အပ်, ပြန်လှန်၍ ထုခတ်အပ်သော (၀ါ-ခေါက်ရိုးထင်အောင် လိပ်ထိုးကာ ခေါက်၍ ထားအပ်သော) သင်္ကန်း တို့ကို ၀တ်ရုံပြီး မျက်စဉ်းကွင်းကာ ကြည်လင်ပြောင်လက်သော သပိတ်ကိုယူ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်သို့သွားကာ ရှိခိုးလျက်ထိုင်နေရာ မြတ်စွာဘုရား က "နန္ဒ သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်လာသော သင့်အား ခေါက်ရိုး ထင်အောင် လိပ်ထိုး၍ ခေါက်ထားအပ်သော သင်္ကန်းတို့ကို ၀တ်ရုံခြင်း, မျက်စဉ်းကွင်းခြင်း, ကြည်လင်ပြောင်လက်သောသပိတ်ကို ကိုင်စွဲခြင်းသည် မသင့်လျော်ချေ" စသည် မိန့်တော်မူလေသည်။

ဤစကားရပ်၌-

အာကောဋ္ဌိတပစ္စာကောဋ္ဌိတာနိတိ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ပါဏိနာ ၀ါ မုဂ္ဂရေန ၀ါ အာကောဋ္ဌနေန အာကောဋ္ဌိကာနိ ပရိ၀တ္တေတ္ဝာ အာကော-ဋ္ဌနေန ပစ္စာကောဋ္ဌိတာနိ[၂]

(ယင်းအဋ္ဌကထာ နန္ဒသုတ်)

ဤအဖွင့်စကားကို နားမလည်သောကြောင့် "လက်လိပ်ထိုးသင်္ကန်းကို ၀တ်ရုံခြင်း" ဟု သခင်မြတ်ဆိုင် ဆိုမိလေသည်၊ ရွာ၀င်ခါနိုး လက်လိပ်ထိုး၍ သင်္ကန်း ရုံသည်ကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူမိလေသည်။

အမှန်စင်စစ်မှာ သင်္ကန်းကို ရေလိပ်ထိုးရာ တဖက်စွန်းမှ လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ, တင်းပုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ထုခတ်ခြင်း, အပြန်ပြန်အလှန်လှန်ထုခတ်ခြင်းကို အဋ္ဌကထာ

၃။ သံ ၁၄၄။ ၂။ သံ ၆ ၂၊ ၂၁၉။

ဆရာ ဖွင့်ပြလေသည်၊ ဟောင်းနွမ်းသော သင်္ကန်းပင်ဖြစ်စေ ဤသို့ လင်္ကလိပ် ထိုးရှိုဝတ်လျှင် ခေါက်ရိုးထင်၍ တောင့်တောင့်တင်းတင်းရှိကာ ဝတ်၍ကောင်း သည်၊ ကြည့်၍ကောင်းသည်၊ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် စီဝရမဏ္ဍန=သင်္ကန်းကို တန်ဆာဆင်ခြင်းမည်၏၊ အာပတ်မသင့်သော်လည်း ဥန္ဒဋ္ဌ ပမတ္တ(ထောင်လွှား တက်ကြွသော မေ့လျော့သော) ရဟန်းတို့၏ အမူအရာ အသွင်အပြင် ဖြစ်သည်၊ ထိုကြောင့် ဘုရားရှင်က မသင့်တော်ဟု မိန့်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ပါဋိတော်၏ အဓိပ္ပာယ်မသက် အနက်မထင်ရှားသော ကြောင့် ဤပါဋိကို သာဓကပြု၍ ဆရာ့ဘက်မှ ချေဆိုခြင်းသည် ကွယ်ကာရော မရောက်၊ ရွာဝင်သိက္ခာပုဒ်(သေခိယသုပ္ပဋိစ္ဆန္န)ကို လွန်ကျူးကြောင်း ဝန်ခံမိ လျက်သားဖြစ်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝိနည်းမရှိသေခြင်းမှာ ပို၍ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသွား တော့သည်။

၂၉။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီတို့၏ ချေဆိုချက် အမှတ်(၂)အရ ၂၂၇-ပါး သော သိက္ခာပုဒ်တို့သည် အကျယ်ပွားလျှင် ၇-ကုဋေကျော် ရှိသည်ဟူသော စကားသည် မဟုတ်မမှန်၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များရှေ့မှာပင် ဖြန်းသန်းပြော ခြင်းဖြစ်လေသည်၊ သံသယနှင့် ဥပါဒါန်ကို ဖြစ်တတ်ပါသည်ဟူသည်မှာလည်း လူဝတ်ကြောင်တွေဖြစ်သည်နှင့်အညီ ဝိနည်းသဘောကိုနားမလည်သောကြောင့် ဆိုမိသောချေဆိုချက်ဖြစ်သည်၊ သိက္ခာပုဒ်အမှန်မှာ အကျယ်အားဖြင့် ကုဋေ ကိုးထောင်တစ်ရာ ရှစ်ဆယ် ငါးသန်း သုံးသောင်း ခြောက်ထောင်ရှိသည်။

နဝ ကောဋိ သဟဿာနိ၊ အသီတိ သတ ကောဋိယော၊
ပညာသ သတသဟဿာနိ၊ ဆတ္တိံသာ စ ပုနာပရေ[1]။

သီသာရုံမျှပြုရသော် ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်တခုတည်းမှာပင် အာပတ် ပေါင်း မည်မျှရှိသည်ကို အောက်ပါအတိုင်း စိစစ်ကြည့်နိုင်၏၊ စိစစ်ပုံမှာ-

လူမိန်းမတယောက်တွင် ကျင်ငယ်ပေါက်, ကျင်ကြီးပေါက်, ပါးစပ်ပေါက်ဟူ၍ မင် ၃-ပေါက်ရှိသည်၊ မင်ပေါက်တခုခုတွင် ရဟန်းသည် မေထုန်မှု ကျူးလွန် သောအခါ ဝင်ဆဲခဏ, ဝင်ပြီးခဏ, တည်ဆဲခဏ, ထုတ်ဆဲခဏ, ခဏတခုခုတွင် သာယာမှု မလွဲမသွေ ရှိနိုင်သည်၊ အဘိဓမ္မာ သဘာဝစိတ်ဖြစ်ပုံကို အခြေပြု ရသည်၊ ထိုကြောင့် ဤတွင်ပင် အာပတ် ၁၂-ချက်ဖြစ်နေပြီ (၃×၄=၁၂)၊ ထိုမိန်းမသည်လည်း နိုးနေဆဲ, မူးယစ်နေဆဲ, ရူးနေဆဲ, မေ့လျော့နေဆဲ, တဖန်တုံ သေလွန်ပြီးစ၊ သေပြီးမင် ၃-ပေါက် သုံးပုံ ၁-ပုံ ပျက်စီးနေပြီ၊ မင် ၃-ပေါက် သုံးပုံ နှစ်ပုံပျက်စီး၊ ဤသို့ ၈-မျိုးရှိသည်။ ထို့ကြောင့် (၁၂×၈=၉၆)

၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၌၊ ၁၊ ၄၄။

အာပတ်ဖြစ်သည်၊ ဤတွင် လူမိန်းမတကိုယ်တည်းပင် အခြေအနေအလိုက် အာပတ်ပေါင်း ၉၆-ဖြစ်လာသည်။

နတ်မိန်းမ ၉၆၊ တိရစ္ဆာန်မိန်းမ ၉၆၊ (၉၆×၃=၂၈၈)၊ ဥဘတောဗျည်း (ယောကျ်ားအင်္ဂါ မိန်းမအင်္ဂါ ၂-ရပ်လုံးပါသူ) မှာလည်း လူ, နတ်, တိရစ္ဆာန် ဟူ၍ ၃-မျိုးရှိသောကြောင့် ၂၈၈×၂=၅၇၆ ရှိပြီ။

လူယောကျ်ားတွင် ကျင်ကြီးပေါက်, ပါးစပ်ပေါက်ဟူ၍ မင်္ဂပေါက် ၂-ပေါက်ရှိသည်၊ မင်္ဂပေါက်တခုခုတွင် သာယာမှု ၄-မျိုးရှိနိုင်သည်၊ (၂×၄=၈)ရှေးနည်းအတိုင်း နှိုးနေဆဲ စသည် အခြေအနေ ၈-မျိုး ရှိကောင်းသောကြောင့် (၈×၈=၆၄) ဖြစ်သည်၊ နတ်ယောကျ်ား, တိရစ္ဆာန်ယောကျ်ားတို့၌ နည်းတူရှိသောကြောင့် (၆၄×၃=၁၉၂) ဖြစ်သည်၊ ယောကျ်ားလည်းမဟုတ် မိန်းမလည်းမဟုတ်သော ပဏ္ဍုက်တွင် အလားတူ ၁၉၂-ဖြစ်သောကြောင့် (၁၉၂×၂=၃၈၄)၊ နှစ်ရပ်ပေါင်းသော် (၅၇၆+၃၈၄=၉၆၀) အာပတ်ပေါင်း ဖြစ်လာသည်၊ ဤကား ပါဆုဇိက သက်သက်မျှဖြစ်၏။

တဖန် ပထမပါရာဇိကမှု ပြုကျင့်ကျူးလွန်သော်လည်း မေထုနအင်္ဂါမမြောက်သောအရာမျိုး၌ ထုလ္လစ္စဉ်းနှင့် ဒုက္ကဋ်ဟူ၍ အာပတ္တိဝါရ ၂-မျိုးရှိသေး၏၊ သီသာရုံမျှပြရသော် လူတို့၏ ကိုယ်ပေါ်တွင် မျက်လုံးပေါက်, နှာခေါင်းပေါက်, နားပေါက်, ဆီးပုံး, ဓားငယ်ဖြင့် ခွဲအပ်သော အနာဝတို့၌ မေထုန်မှုကျူးလွန်လျှင် ထုလ္လစ္စဉ်း ကြွင်းသော လက်ကတီးကြား၊ ပေါင်ကြားစသည်တို့၌ မေထုန်မှုပြုလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏၊ ယင်းသို့ ယောကျ်ား မိန်းမ ဥဘတောဗျည်း ပဏ္ဍုက် ၄-မျိုး တဖန် လူနတ် တိရစ္ဆာန် ၃-မျိုးတို့ဖြင့် မြောက်ပွားလိုက်သော် အာပတ်မည်မျှဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ခန့်မှန်းကြည့်ရာ၏။

ဘုရားရှင်သည် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တခုကို ပညတ်တော်မူသောအခါ အကြွင်းအကျန်မရှိ မူလအာပတ်နှင့်တကွ အကြားတွင် သင့်ရာက်နိုင်သော အာပတ်, လုံးလုံး အာပတ်မသင့်ဟူသော အနာပတ္တိဝါရ ဟူ၍ ပြည့်စုံစွာ ဟောမြဲဖြစ်သည်၊ ဥပမာ-ရဟန်း၏ ရန်သူတယောက်ယောက်သည် ရဟန်းကို ပါရာဇိက ကျစေလိုသဖြင့် မိန်းမရှိရာသို့ ရဟန်းကို ပွေ့ချီသွား၍ မင်္ဂပေါက်တခုခုသို့ ရည်ရွယ်ကာ ဖိထိုင်စေသည်ဆိုအံ့၊ ရဟန်းသည် ခဏ ၄-မျိုးတွင် တမျိုးမျိုး၌ သာယာခဲ့သော်ပါရာဇိကကျသည်၊ လုံးလုံးမသာယာလျှင် ပါရာဇိကမကျ၊ နောက်တမျိုးကား ရဟန်းတပါးသည် မိမိ၏ လိင်အင်္ဂါကို တခုခုဖြင့် ရစ်ပတ်၍ ဖြစ်စေ၊ မိန်းမ၏ ပဿာဝမင်္ဂအတွင်း၌ အသားနှင့် မထိစေရန် ပိတ်ပါး, ရာဘာစသည် ထည့်သွင်း၍ဖြစ်စေ၊ မေထုန်မှုပြုအံ့၊ ပါရာဇိက ကျ၏၊ မိမိကိုယ်တိုင်က မသိစဉ်,

သို့မဟုတ် စိတ်မပါ မသာယာလျှင်, သို့မဟုတ်အိပ်ပျော်နေစဉ် မိန်းမတယောက်ယောက်က ကိစ္စပြီးသည်အထိ (ဇလက္ကာရ)အတင်းအဓမ္မ ပြုလုပ်သွားသော် မသာယာလျှင် ရဟန်းမှာ ပါရာဇိကမကျပေ။

ဤသို့လျှင် ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၌ အနာပတ္တိဝါရနှင့် နှစ်ထောင်ကျော်သော ဝါရများ ထွက်လာသည်၊ ယင်းသည်ပင် ပထမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် နှစ်ထောင်ကျော် ဖြစ်၏၊ ကြွင်းသော ပါရာဇိက အာပတ်ကြီးများ၌လည်း အလားတူ ရှိသည်ကို ခန့်မှန်းကြည့်ရာ၏၊ ယင်းသို့ဆိုလျှင် ၂၂၇-သွယ်တင် ကုဋ္ဌေကိုးထောင်ကျော်ရှိသည် ဟူသည်ကို အလွယ်ဖြင့် သဘောပေါက်နိုင်လောက်ပေပြီ၊ မည်သို့မျှ သံသယဝင်စရာလည်း မရှိ၊ ဥပါဒါန်ကား လုံးဝ မဖြစ်နိုင်ချေ၊ ဥပါဒါန်နှင့်လည်း မဆိုင်ပေ။

၃၀။ အမှတ်-၄—ချေဆိုချက် "သိက္ခာပုဒ်တော့ များလွန်းလှ၍ လူထွက်မည်ကြံသော ရဟန်းမှာ ဥပါဒါန်ကြောင့်သာ ဖြစ်သည်" ဟူသည်မှာလည်း မဟုတ်မမှန်သော အကြောင်းပြချက် ဖြစ်သည်၊ မိမိ၏ဉာဏ် မကျယ်ပြန့်ခြင်းကြောင့် သဘောမှန်ကို နားမလည်၊ နားမလည်သောကြောင့် စိတ်နှလုံး ဆုတ်နစ်မှု ဖြစ်သည်၊ စိတ်ဆုတ်နစ်ခြင်းကြောင့် လူထွက်လိုခြင်း ဖြစ်သည်၊ ယင်း စိတ် ဆုတ်နစ်မှုကား သီလကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏ-ဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်မျှသာ ဖြစ်သည်၊ အကုသိုလ်စိတ် မဟုတ်၊ အကုသိုလ် မဟုတ်လျှင် ဥပါဒါန်ဖြစ်ဖို့ ဝေးလှ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤကျေချေဆိုချက်သည် လုံးဝ အခြေအမြစ် မရှိချေ။

၃၁။ အမှတ်-၃—ချေဆိုချက် "စေတနာရှိမှ အာပတ်သင့်သည်၊ စေတနာမရှိလျှင် အာပတ်မသင့်" ဟု စက္ခုပါလ မထေရ်ဝတ္ထုကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းမှာလည်း ဝိနယသာသနာကို မလေ့ကျက်မိ သုတမရှိ၍ ဆိုခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်၊ ပါဏာတိပါတနှင့်စပ်သော သိက္ခာပုဒ်များသည် သစိတ္တက(စေတနာရှိမှ,စိတ်ပါမှ သင့်သော) အာပတ်ဖြစ်သည် မှန်သော်လည်း ရဟန္တာများပင် သင့်နိုင်သော အစိတ္တကအာပတ်(စိတ် စေတနာ မပါသော်လည်း သင့်သောအာပတ်) များစွာ ရှိသည်၊ ဥပမာ—မသိ၍ မာတုဂါမနှင့် တမိုးတရံတည်း အိပ်ခြင်း, အရက်ပါသောဆေးကို သုံးဆောင်ခြင်းမျိုး စသည်ဖြစ်၏၊ ထိုကြောင့် ထိုချေဆိုချက်သည် မခိုင်လုံသော ယုတ္တိ မမီသောချေဆိုချက်သာ ဖြစ်သည်။

၃၂။ "ဝိနည်းကို အဓိကထားလွန်း၍ ဘိက္ခုနီမ သာသနာကွယ်ပရခြင်းသည် ပထမသံဂါယနာမှ စသည်" ဆိုသောစကားမှာ မဆီမဆိုင် မစပ်မဟပ် ဝိနည်း

ကျင့်ဝတ်ဌာ ပေါ့လျော့စေရန် (တနည်း) ဝိနယဂရုက ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဥပါဒါန် တံဆိပ်တပ်ပေးရန် လုပ်ကြံပြောဆိုသော စကားမျှသာ ဖြစ်သည်။

အမှန်အားဖြင့် ဘိက္ခုနီသာသနာ ကွယ်ပရခြင်းမှာ ဝိနည်းကို ဒေဓိက ထားလွန်းသောကြောင့် မဟုတ်၊ ဝိနည်းကို ပြည့်စုံလေးနက်စွာ မကျင့်ခြင်း, မလိုက်နာခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်၏။

ဘိက္ခုနီသာသနာ ကွယ်သည်မှာ ပထမသံဂါယနာမှ စသည် မဟုတ်၊ တတိယ သံဂါယနာအပြီး စတုတ္ထသံဂါယနာဟု ဆိုအပ်သော ပေထက်အက္ခရာ တင်ရာ ကာလအထိ သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် ဘိက္ခုနီမများ ရှိနေသေး၏၊ ပုဂံကျောက်စာများ အရ မြန်မာပြည် ပုဂံမြို့ သာသနာအထိ ဘိက္ခုနီမများ ရှိနေသေးကြောင်း သိရ၏၊ထိုကြောင့် ဤအဆိုမှာ မူရင်းပုဂ္ဂိုလ် ဗုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်းဆရာ ဦးကိုကိုလေး ဆိုသူ၏ တောရမ်းမယ်ဖွဲ့ ဝိနည်းကို ကဲ့ရဲ့သော စကားမျှသာဖြစ်၍ အဝိနယအဓမ္မသာ ဖြစ်ကြောင်း သီးခြားဝိနည်းဓိဋ္ဌာန်အမှတ်-၂ ဆရာတော်များ အညီအညွတ် ဆုံးဖြတ်အပ်ပေသည်။

၃၃။ (ဂ) (၉)အမှတ် စောဒကတို့ တင်ပြအပ်သော စောဒနာချက်ကား စကားဝါကျ မပြည့်စုံသဖြင့် လိုရင်း မရောက်ခဲ့ပေ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဦးဝါသဝတို့သည် ဝိနယသာသနာတော်ကို အမှီပြု၍ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူထား ကြသူများ ဖြစ်လျက် ယင်း ဝိနယသာသနာကိုမရှိမသေ ရှုတ်ချကဲ့ရဲ့ကြ၍ ဓမ္မ-ဝိနယကို စွန့်ပယ်သူများ ဖြစ်ကြသည်၊ ဓမ္မကို စွန့်ပယ်သဖြင့် ဓမ္မသာမိ ဖြစ်တော် မူသော ဗုဒ္ဓကိုလည်း စွန့်ပယ်သူများ ဖြစ်ကြသည်၊ ယင်းသို့ ဗုဒ္ဓနှင့် ဓမ္မကို စွန့်ပယ်ကြသောကြောင့် 'ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ'ဟု ဆို၍ သိက္ခာချသော သူကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓပုတ္တ (ဘုရား သားတော်များ) ဟုတ်နိုင်ဖွယ် မရှိတော့ကြောင်း ဆိုလိုပေသည်၊ စကား မပြည့်စုံစေကာမူ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့အား အဝိနယဝါဒီများ ဖြစ်ကြောင်း ဆိုလိုရင်းမှာ သိသာထင်ရှားပေသည်။

၃၄။ အမှတ် ၅-ချေဆိုချက် "သေးငယ်သော အာပတ်သည် စျာန်မဂ် ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေသည်ဆိုခြင်းမှာ ဥပါဒါန်ကြောင့်ဖြစ်သည်" ဟူသည်မှာ လည်း ဝိနည်းကို ပယ်လိုသော, ဝိနည်းကို မကျင့်လိုသော, ဝိနည်းကို မရှိသေသော သူတို့၏ ဆင်ခြေသာ ဖြစ်သည်၊ သာသနာတော်၏ အသက်ကို ရန်ရှာသော စကားပေတည်း။

ဝိနယကျင့်ဝတ်များမှာ အာစာရကုလပုတ္တ အမျိုးကောင်းသားများအဖို့ သတိလွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်း စသည်ကြောင့် အာပတ်တစုံတရာ သင့်ရောက်ခဲ့ ပါလျှင် အပြစ်မှ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း ထွက်ပေါက်ရှိသည်သာ ဖြစ်၏၊ အာဝိကရဏခေါ် (Confession) အာပတ်ဖြေဖျောက်နည်း ရှိ၏၊ ယင်း

ဖြေဖျောက်နည်း ထုတ်ပေါက်ရှိပါလျက် မကုစား မဖြေဖျောက်၊ အာပတ်သို့လည်း စေတနာဖြင့် သင့်ရောက်လျှင် အလင်္ဂီဖြစ်သည်၊ ဤအလင်္ဂီ အတွက်ကား ထုတ်ပေါက်မရှိတော့ပြီ၊ အလွန်သေးငယ်သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကလေးသည်ပင် "သမ္မာဒာန မုသာဝါဒေါ ခေါ ပနာယာသ္မန္တော အန္တရာယိကော ဓမ္မော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ" ပါဠိတော်အရ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုနိုင်သကဲ့သို့ စျာန် မဂ် ဖိုလ်၏ အန္တရာယ် ပြုနိုင်သည်မှာ မချွတ်တည်း၊ ဥပါဒါန်နှင့် မည်သို့မျှ ဆက်စပ်ခြင်း မရှိပေ။

ထို့ကြောင့် ထိုချဆိုချက်သည်လည်း ဓမ္မဝိနယ မဟုတ်၊ အဓမ္မ-အဝိနယသာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ စင်စစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ရှေးခေတ် ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့ကဲ့သို့ ဝိနည်းတရားတော် တည်းဟူသော သာသနာတော်၏ စည်းရိုးစောင်ရန်းကို ရိုက်ခွဲိုးရန် ကြိုးစားသူသာ ဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိဂုံးတော် သီးခြားဝိနည်းဝိုရ်အဖွဲ့ အပှတ် ၂

စောဒနာအမှတ် ၁၀

သံဃာပုတ်ခတ်ခြင်းနှင့်စပ်သည့် ဝိနိစ္ဆယ

သံဃာတော်အရှင်ကောင်း အရှင်မြတ်တို့အား စော်ကားမှုပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော စောဒနာ သောဝနာ ၂-ရပ်ကို ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်။

၁။ စောဒနာအမှတ် ၁၀-တွင် စောဒကဆရာတော်များက ဝိနည်းတရားတော်ကို မပစ်ပယ်ပဲ ဘုရားရှင်၏ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်များကို အသက်တမျှ လိုက်နာကျင့်သုံး နေထိုင်ကြသော ရဟန်းကောင်း ရှင်ကောင်း သံဃာတော်တို့အား ပုတ်ခတ် စွပ်စွဲ ရေးသားပြီး စော်ကားသမှု ပြုနေပါကြောင်းနှင့် လူသေလူဖြစ်စသော စာအုပ်များမှ စကားရပ်အခွို (က)မှ (ဆ)အထိ ၇-ချက်မျှ ထုတ်နုတ်တင်ပြ စွဲဆိုလာသည်၊ စုဒိတကတို့ဘက်မှမူ သခင်မြတ်ဆိုင်က အချက်အားလုံးကို ခြုံ၍ စွပ်စွဲ ပြောဆိုမှုမရှိကြောင်းဖြင့် ငြင်းဆို၍ သမ္မာဒိဋ္ဌသုတ်သနအဖွဲဝင်တို့က က-မှ စ အထိ စွဲဆိုတင်ပြချက်များကို မည်သို့မျှ ခုခံချေဆိုခြင်း မပြုပဲ ဆ-အမှတ် စွဲဆိုချက်ကိုသာ ဝေါဟာရ ယူထောင့်မှ ကာကွယ်ချေပသွားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၂။ ယင်း အချက်မျှားနှင့်ပတ်သက်၍ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များသည် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ တင်ပြလာသော အချက်တို့ကို နက်နက်နဲနဲ လေ့လာသုံးသပ်၍ ဝေဖန် စိစစ်တော်မူကြရာ၌—

(က) အမှတ်ပြု ထုတ်နုတ် တင်ပြချက်တွင် လူသေလူဖြစ် စာအုပ် နှာ-၀၂ လာ "ထိုခေတ်သမယကား ဘာသာရေးဝန်ထမ်း ဖြစ်ကြကုန်သော ဘုန်းကြီးရဟန်းများသည် ဇဋ္ဌ ငွေ စသော လာဘ်လာဘငါးကို မျှားသူ ဖမ်းသူတို့ ဖြစ်ကြလေရာ ဓာတ်တော် အံတော် ဆံတော် တောင်ဝှေးတော် စသည်တို့ကို ငါးစာအဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုကြကုန်၏" ဟူသော စကားရပ်ကို တင်ပြထားသည်။

ယင်းနှင့်စပ်၍ စုဒိတကတို့ဘက်မှ အထူးမချေပသော်လည်း ဘုန်းကြီး ဟူသော ဝေါဟာရမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်များကို မဆိုသယောင် ရှောင်လွဲ ချေပသွားကြသည်၊ သို့သော်လည်း ပူးတွဲပါ ရဟန်းဟူသော ဝေါဟာရနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ ဓာတ်တော် အံတော် ဆံတော် တောင်ဝှေးတော်ဟူသော ဝေါဟာရတို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်တို့ကို ဆိုလိုကြောင်း ဖုံးကွယ်၍ မရနိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်၊ ယင်းဓာတ်တော် အံတော် ဆံတော် စသည်တို့နှင့် ဆိုင်ရာ စိစစ်စရာ ရှိသမျှကို တိုက်ရိုက် စွပ်စွဲချက် ဖြစ်သည့် အမှတ် (၁၂)တွင် အကျယ် စိစစ်သုံးသပ်ကြမည် ဖြစ်၍ ဤ၌ ချန်လှပ်ထားခဲ့ဦးမည်။

၃။ (ခ) အမှတ်ပြု ထုတ်နုတ် တင်ပြချက်တွင် ဘုန်းကြီး ရဟန်းတို့သည် လူသားတို့အား ဘုံခန်းတို့နှင့် မြှောက် ခြောက်၍စားလမ်း ထွင်ကြပုံ၊ ဟန်ဆောင်လုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးကြပုံတို့ဖြင့် အသားလွတ် စွပ်စွဲရေးသားချက်မျှားကို တွေ့ရသည်။

ယင်းတို့မှာ ကြောင်းကျိုးဖော်ပြချက် ကင်းမဲ့သော စွပ်စွဲချက်များ ဖြစ်၍ တစုံတရာ သုံးသပ်ဝေဖန်ဖွယ် မလို၊ ရဟန်းသံဃာတော်တို့၏ သာသနာ့လုပ်ငန်း တာဝန်များကို လုပ်ဆောင်နေမှုများဖြစ်သည့် ဟောပြောလမ်းညွှန်မှု၊ နေထိုင် ကျင့်သုံးမှုတို့ကို တဖက်သတ်ရှုတ်ချ ရေရွတ်ထားချက်များဟူ၍သာ ယူဆကြသည်၊ ယင်းကဲ့သို့သော ရေးသားချက်များကို ရှေးအခန်းများကပင် အသင့် အတန် ဝေဖန်ခဲ့ပြီးလေပြီ။

၄။ (ဂ) အမှတ်ပြု ထုတ်နုတ်တင်ပြချက်တွင် အပိုင်း ၂-ပိုင်း ပါရှိရာ ၁-တွင် ရဟန်းသံဃာတော်တို့၏ သင်ကြားမှုအပိုင်းကို ရှုတ်ချထားပြီး ၂-တွင် ရိုးသားစွာ ကျင့်သုံးမှုမှုကို ပြစ်တင်ထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ထို ၂-ပိုင်းတွင် ၁-အတွက် မှာလည်း တစုံတရာအကြောင်းပြချက် မရှိ၊ သူ၏ထင်မြင်ချက်အတိုင်း ရှုတ်ချ ရေရွတ် ရေးသားထားခြင်းသာ ဖြစ်သဖြင့် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့က သီးခြား

သုံးသပ်ခြင်းမပြုမူ၍ ၂-အချက်ဆိုင်ရာ ရိုးသားစွာ ကျင့်သုံးနေထိုင်ကြသော သံဃာတော်တို့အား ပြစ်တင်ထားချက်ကို သုံးသပ်ရာ၌သာ ထည့်သွင်းသုံးသပ်သွားကြမည် ဖြစ်သည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌက "သူတို့သည် အနှစ် (၂၅၀၀)ကျော်က ဓာတ်ပြားဟောင်းကြီးများကို ယခုတိုင် ဖွင့်လှစ် ရှိကြကုန်၏" ဟု လူသေလူဖြစ်စာအုပ် နှာ ခ၁၄-တွင် ရေးသားခဲ့ကြောင်း စောဒက ဆရာတော်ဘို့ တင်ပြထား၏၊ ထိုစကားရပ်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်တို့ ရှေးရိုးအတိုင်း မှန်ကန်စွာ ကျင့်သုံးနေထိုင်မှု သင်ကြားလုပ်ဆောင်မှုများကို ကြည့်နိုင်ဟန်မတူ၊ အခြားဘာသာဝန်ထမ်းများကဲ့သို့ ခေတ်ပညာသင်၍ ခေတ်နှင့်အမီ လိုက်နေစေလိုဟန် ရှိသည်၊ ကာလဒေသအားလျော်စွာ ဗုဒ္ဓဝါဒကို ပြင်ဆင်နုတ်ပယ်စေလိုဟန် ရှိသည်။

၅။ အမှန်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်မှာ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သာ ဖြစ်သည်၊ ထေရဝါဒဟူသည်မှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်ငါးရာကျော်က ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာဝကကြီးများဖြစ်ကြသော အရှင်မဟာကဿပ အရှင်အာနန္ဒာ အရှင်ဥပါလိ စသည်တို့၏ အယူဝါဒတော်အတိုင်း ဗုဒ္ဓဝါဒ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကိုသာ လိုက်နာကျင့်သုံးကြသော ဗုဒ္ဓသာသနာ ဖြစ်လေသည်၊ အဆိုပါ ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများ ဦးဆောင်၍ ပထမသံဂါယနာတင်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်များကို မပျောက်မပျက် မယွင်းမကွက်ရအောင် အသက်နှင့်ထပ်တူ ရွက်ဆောင်လာခဲ့ကာ သံဂါယနာ အဆက်ဆက် တင်လျက် စင်စင်ကြယ်ကြယ် တင့်တယ်ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ထမ်းဆောင်၍ ဤခေတ်အထိ ဆောင်ယူလာခဲ့သဖြင့် ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်က ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် တရားဓမ္မများအတိုင်း ယခု တွေ့မြင်ကျင့်သုံးနေရခြင်းပင် ဖြစ်သည်၊ ဓာတ်ပြားဟောင်းကြီးများအကိုင်း တသဂဝမတိမ်း ဖွင့်နှိုင်ခြင်းသည်ပင် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ ဂုဏ်ရည်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းတော်တို့ကို အနှစ် (၂၅၀၀)ကျော်က ဓာတ်ပြားဟောင်းကြီးများကို ဖွင့်နေကြသူများဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ရေရွတ်ခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်များထံသို့ မရောက်ပဲ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည်သာ လက်ရှိ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓတရားတော်မှ သွေဖီကျင့်သုံးနေသူဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်စေသည်ဟု သုံးသပ်ကြသည်။

၆။ (ဃ) အမှတ်ပြုထုတ်နုတ်ချက်၌ "သူတို့သည် စားရေး သောက်ရေး ဝတ်ရေးအတွက် ယုတ်ညံ့ယုတ္တာကင်းမဲ့သော အကြွား အမှားနှင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပျားကို ပြောဟော၍ နေကြကုန်၏" ဟု စွပ်စွဲထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ဤ (ဃ)အမှတ်ပြု စကားအပြင် ရှေ့စကား နောက်စကား အားလုံးမှာပင် စားသောက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ စွပ်စွဲရေရွတ်ချက် များစွာပါဝင်၏၊ ဤကဲ့သို့ စားသောက်မှုကို ဗန်းတင်၍ ထပ်ခါတလဲလဲ စွပ်စွဲ ရေရွတ်နေသည်မှာလည်း ရဟန်းတို့တွင် စားသောက်မှု၊ တနည်းအားဖြင့် ဆွမ်းရအောင်ရှာရမှုမှာ အညဝါဒီတို့အဖို့ ယုတ်ညံ့သည်ဟု ဖြင်စမြဲပင် ဖြစ်၏၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကိုယ်တိုင် လုံ့လထုတ်၍ လုပ်ကိုင် ရှာဖွေစားသောက်ရမှုမျိုး မဟုတ်၊ သပိတ်ပို့က်၍ အိမ်စဉ်လိုက်ရပ်ကာ ရှာဖွေရခြင်းမျိုးဖြစ်၍ ဆိုခဲ့သည့် အညဝါဒီတို့က တောင်းရမ်း စားသောက်သူများ ဟူ၍သာ မြင်ကြသည်၊ ထို တောင်းရမ်း စားသောက်မှုမျိုးကိုလည်း လူတို့က အယုတ်ဆုံး အသက်မွေးမှုဟု မြင်တတ်ကြ ပြန်ရာ အညဝါဒီသဘော သက်ရောက်နေသူ ဦးဥက္ကဋ္ဌအဖို့ ထိုသို့သော ရဟန်းတို့၏အလှူခံ စားသောက်မှုမျိုးကို အယုတ်အနေဖြင့် မြင်နေမည်မှာ မလွဲရာ၊ ထို့ကြောင့် ထိုရဟန်းတို့၏ စားသောက် နေထိုင်မှု, ဆွမ်းခံမှု, ဆွမ်းအနု-မောဒနာတရား ဟောကြားမှုတို့ကိုသာ ရည်ရွယ်ဖော်ထုတ် အလုပ်တခုလုပ်ကာ ထပ်ခါတလဲလဲ ရေရွတ်ရေးသား၍ နေပေသည်။

ဘုရားလက်ထက်ကပင် ဤသို့ ရဟန်းတို့၏ တောင်းရမ်း စားသောက်မှုမျိုးကို မလိုတမာ ဆဲရေး ရေရွတ်သူများ ရှိခဲ့သဖြင့် သည်းခံရန် မြတ်စွာဘုရားပင် မကြာမကြာ ဟောကြားခဲ့ရပေသည်၊ အထင်ရှားဆုံးကား "အန္တ မိဒံ ဘိက္ခဝေ ဇိဝိကာနံ ယဒိဒံ ပိဏ္ဍောလုံ်" စသော ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပိဏ္ဍောလုံသုတ်ပင် ဖြစ်၏၊ (သံ-၂၊ ၂၆) ၎င်းမြန်မာပြန်မှာ "ရဟန်းတို့ အသက်မွေးမှုတို့တွင် ဤထမင်း တောင်း၍ အသက်မွေးမှုသည် အယုတ်ဆုံး ဖြစ်၏၊ ရဟန်းတို့ လောကဌ် 'ဤသူတောင်းစား ခွက်လက်စဲသည် လှည့်လည်၏'ဟု ဆဲရေးခြင်းသည် ရှိ၏" စသည်ဖြစ်လေသည်။ (သံယုတ်၊ မြန်မာပြန် ဒု-၇၃)

ဤသံယုတ်ပါဠိတော် စကားအရ စားသောက်မှု ဝမ်းရေးတခုအတွက် လိမ်ညာနေသည်ဟု သံဃာတော်တို့အား ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ပြောဆို ရေးသားခြင်း တို့မှာ ဆဲရေးခြင်းပင် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

၇။ (ဇ) အမှတ်ပြု ထုတ်နုတ်ချက်တွင် "သူတို့သည် လက်ထပ်မင်္ဂလာ အခမ်းအနားများဌ် လည်းကောင်း အိမ်သစ်ယာသစ် တက်သော အခမ်းအနား များဌ်လည်းကောင်း ရှင်ပြု နားသ မင်္ဂလာများဌ်လည်းကောင်း ဦးဆောင်မှုကို ပေးကြကုန်၏ ။ပ။ ဆွမ်းသွတ်ကြကုန်၏၊ ပိဏ္ဍာကျွေးကြကုန်၏၊ အေး-သူတို့သည် သူတို့၏ သွက်ထိန်းလမ်းကို ထွင်ရာဌ်ကား အထူးအချွန် အလွန်ကျွမ်းကျင် တော်မူကြကုန်၏" စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်တို့၏ သာမှု, နာမှု အခမ်းအနားများဌ် တရားဓမ္မဟောပြမှု သေသူအတွက် မတကဘတ် အလှူခံမှု စသည်များကို စွပ်စွဲရေးသားပုံများကို တင်ပြထားပေသည်။

"ဗဟူနံ ဝတ အတ္ထာယ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တထာဂတာ"ဝဒ်ဂိုသဏေရဂါထာ ပါဠိတော် နှာ-၃၂၇-အရ လောကဌ် ရှင်တော်ဘုရား ဖြစ်ပွား ပေါ်ပေါက်လာခြင်းမှာ လောက လူသား သတ္တဝါအများတို့၏ အကျိုးစီးပွား ချမ်းသာများရေးအတွက် သာ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်သည့် အချိန်မှစ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မူသည်အထိ ၄၅-ဝါ ကာလပတ်လုံး မြို့ရွာ တိုင်းပြည်တို့၌ လှည့်လည်သီတင်းသုံးကာ လူသတ္တဝါတို့အား တရားဝမ္မ ဟောပြ တော်မူခဲ့သည်၊ ကိုယ်တော်မြတ်အတူ တပည့်သာဝကတို့အားလည်း—

"စရထ ဘိက္ခဝေ စာရိကံ ဗဟုဇန ဟိတာယ ဗဟုဇနသုခါယ-
လောကာနုကမ္ပာယ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ"—

ရဟန်းတို့ များစွာသော လူတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်ခြင်းငှာ ချမ်းသာခြင်းငှာ လောကကို စောင့်ရှောက်ရန်အလို့ငှာ နတ်လူတို့၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်ခြင်း ချမ်း သာခြင်းငှာ ဒေသစာရီလှည့်လည်ကြကုန်လော့" စသည်ဖြင့် ဘုရားဖြစ်တော်မူ စကပင် တိုက်တွန်းတော် မူခဲ့ပေသည်။

၈။ ထို့ပြင် တပည့်သာဝကတို့အား လူတို့နှင့်ဆက်ဆံပုံ ဆက်ဆံနည်းများကို လည်း ဟောတော်မူခဲ့လေသည်၊ "ပျားပိတုန်းသည် ပန်းပွင့်ကိုလည်းကောင်း၊ အနံ့ကိုလည်းကောင်း မပျက်စီးစေပဲ ပန်းဝတ်ရည်ကိုသာ စုတ်ယူပျံသွားသကဲ့သို့ ရှာ၌ ရဟန်းသည် ပန်းတည်းဟူသော သဒ္ဓါဟရာနှင့် အာဆင်း အနံ့တည်း ဟူသော စည်းစိမ်ဥစ္စာကို မပျက်စီးစေပဲ ကျင့်ရာ၏"ဟု "ယထာပိ ဘမရော ပုပ္ပံ"စသော ဓမ္မပဒပါဠိတော် (ခု-၁၊ ၂၀)ဂါထာကိုပင် ဟောထားခဲ့ပေသည်။

၉။ ကိုယ်တော်တိုင်လည်း လူတို့၏ သာမှု နာမှုခေါ် မင်္ဂလာကိစ္စ အသုဘ ကိစ္စတို့၌ ပါဝင်တော်မူခဲ့၏၊ ဤနေရာတွင် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်လာ ဥဂ္ဂဟသုတ်ကို သတိပြုဖွယ်ပင် ဖြစ်၏၊ ယင်းဥဂ္ဂဟသုတ်ကို အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ပဥ္စကနိပါတ်၌ တွေ့နိုင်၏၊ မြတ်စွာဘုရား ဘဒ္ဒိယမြို့ မြတ်လေးတော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် ဘဒ္ဒိယမြို့ မေဏ္ဍကသဌေး၏ မြေး ဥဂ္ဂဟက မြတ်စွာဘုရားအား သမီးများ မင်္ဂလာဆွမ်းအတွက် ပင့်လျှောက်၍ ကြွရောက်ဟောကြားတော်မူပေးသော သုတ် ဖြစ်ပေသည်၊ ယင်းသုတ်၌ ဥဂ္ဂဟ လျှောက်ထားပုံမှာ—

"လ္ကမာ မေ ဘန္တေ ကုမာရိယော ပတိကုလာနိ ဂမိဿန္တိ။ပ။ ယံ တာသံ အဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ၂"

ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်၊ မြန်မာပြန်တွင် "အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်၏ဤသမီးပျိုတို့ သည် လင်ယောကျ်ားအိမ်သို့ လိုက်ပါသွားကြပါလိမ့်မည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသမီးပျိုတို့ကို သွန်သင်တော်မူပါ၊ ဆုံးမတော်မူပါ၊ ယင်းသို့ သွန်သင်ဆုံးမ

၁။ ဝိ ၃၊ ၂၇။ ၂။ မဇ္ဈိ ၂၊ ၃၁။

ခြင်းသည် ထိုသမီးပျိုတို့အား ကာလရှည်မြင့်စွာ အစီးအပွားဖြစ်ရန် ချမ်းသာရန် ဖြစ်ရာပါ၏''ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားက သတို့သမီးပျိုတို့အား သွန်သင်ဆုံးမတော်မူပုံ (မဂ်လာတရား ဟောကြားတော်မူပုံ)ကိုလည်း—

"အထ ခေါ ဘဂဝါ တာ ကုမာရိယော ဧတဒဝေါစ" စသည်ဖြင့် ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသမီးပျိုတို့အား သတို့သမီးတို့ ထိုသို့ လျှောက်ထားသောကြောင့် ဤအရာ၌ ဤသို့ကျင့်ရမည်၊ သင်တို့ အကျိုးစီးပွားကိုလိုလားလျှင် သနားစောင့်ရှောက်တတ်သော မိဘတို့သည် သနား စောင့်ရှောက်မှုကို အကြောင်းပြု၍ ထိမ်းမြားမည်ဖြစ်သော လင်ယောကျ်ား၏ ရှေးဦးစွာ အိပ်ရာမှထလေ့ရှိသူ ဖြစ်ရာ၏[၁]။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် မယားဝတ္တရား ငါးပါးကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

၁၀။ ထိုသို့ ထိမ်းမြား မဂ်လာကိစ္စမျိုးမှာသာမက အိမ်သစ် မြေသစ်တို့၌ မဂ်လာမူပြု၍ ဆွမ်းကျွေးလှူဒါန်းခြင်း နတ်တို့အား အမျှအတန်းပေးဝေခြင်း ကိစ္စတို့ကိုပါ မကြွင်းမကျန်ရအောင် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်၊ ယင်းကို ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်(၂၅)၌ လည်းကောင်း ဝိနည်း မဟာဝါ ပါဠိတော် ဘေသဇ္ဇခန္ဓက(၃၂၄)၌လည်းကောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

အကြောင်းအရာ အကျဉ်းချုပ်မှာ မဂဓအမတ်ကြီးများဖြစ်ကြသော သုနိဓ အမတ်ကြီးနှင့် ဝဿကာရ အမတ်ကြီးတို့ ပါဋလိမြို့သစ်တည်ရာသို့ မြတ်စွာဘုရားအား ပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားတော်မူခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ယသ္မိံ ပဒေသေ ကပ္ပေတိ၊ ဝါသံ ပဏ္ဍိတဇာတိယော။
သီလဝန္တေတ္ထ ဘောဇေတ္ဝာ၊ သညတေ ဗြဟ္မစာရယော[၂]။

စသည်ဖြင့် ၃ ဂါထာ ဟောတော်မူပေသည်။

ပြန်မာပြန်

"ပုဏ္ဏားတို့ ပညာရှိသည် အကြင်အရပ်၌ အိမ်ရာဆောက်လုပ်နေထိုင်၏၊ ဤအရပ်၌ သီလရှိသော ကိုယ်နှုတ်နှလုံး စောင့်သုံးသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဆွမ်းကျွေးပြီးလျှင် ထိုအရပ်၌ရှိသော နတ်တို့အား

၁။ အင်မြန် ၂၊ ၄၀။ ၂။ ဒီ ၂။၂၅။

အလှူ၏ အဖိုကို အမျှပေးဝေရာ၏၊ ဤသို့ အမျှပေးဝေလတ်သော် နတ်တို့သည် ပူဇော်ခံရသဖြင့် ထို (အမျှပေး၀ေ)သူကို အတုံ့ပြန်၍ ပူဇော်ကုန်၏၊ မြတ်နိုးခံရသဖြင့်လည်း အတုံ့ပြန်၍ မြတ်နိုးကုန်၏။ ထို့ကြောင့် မိခင်သည် ရင်ဝယ်သားကို စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့ နတ်တို့သည် ထို(အမျှပေး၀ေ)သူကို စောင့်ရှောက်ကုန်၏၊ နတ်တို့ စောင့်ရှောက်ခံရသော သူသည် အခါခပ်သိမ်း ကောင်းခြင်း မင်္ဂလာကိုသာ တွေ့မြင်ရလေ၏"[၁] ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့အတူပင် ရှင်ပြု နားသ နားထွင်းစသော ကိစ္စများဌ်လည်း အလှူဒါနပြုလုပ်ကြပုံတို့ကို ဓမ္မပဒဝတ္ထု၊ တိဿသာမဏေ သုခသာမဏေစသည်တို့ အကြောင်းတွင် ထင်ရှားလှသည်၊ ထို့ကြောင့် သာမ္မမင်္ဂလာကိစ္စများဌ် ဒါနပြုခြင်းအစဉ် အလာမှာ ဦးဥက္ကဋ္ဌဆိုသကဲ့သို့ နောက်ခေတ်မှ ထွင်ထားသော ကိစ္စရပ်များ မဟုတ်ကြောင်း ဗုဒ္ဓလက်ထက်ကပင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ပါဝင်ခဲ့သော သာသနာ့ရိုးရာ စဉ်လာဟန်ကို ပဝေဏီ ထုံးစံကြီးပင် ဖြစ်ကြောင်း သိသာလှ၏။

၁၁။ ဤကား သာမ္မ မင်္ဂလာကိစ္စတို့နှင့် ပတ်သက်၍ သုံးလောကထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့ပုံ သာဓကဖြစ်၏၊ ထို့မှတပါး နာမ္မအမင်္ဂလာကိစ္စသို့မဟုတ် အသုဘကိစ္စတို့တွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း ဓမ္မပဒလာ ဆတ္တမာဏဝတ္ထု၊ သီရိမာဝတ္ထု၊ စသည်တို့၌ ထင်ရှားလှ၏၊အကျယ်မဖော်ပြတော့ပေ၊သို့သော် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များ ထောက်ပြထားသော လူသေလူဖြစ်စာအုပ် နှာ ၃၁၅-ပါ "သေရှာသွားလေပြီးသူများ တမလွန်လောကဌ် ကြည်လင်ရှင်ပျ ချမ်းသာသုခရရေးအတွက် ရည်မှန်း၍ ဆွမ်းသွတ်ကြကုန်၏၊ ပိဏ္ဍာကျေးကြကုန်၏၊ အမျှအတန်းပေးဝေကြကုန်၏၊ အေး–သူတို့သည် သူတို့၏ သက်ထိန်းလမ်းကို ထွင်ရာဌ်ကား အထူးအချွန် အလွန်ကျမ်းကျင်တော်မူကြကုန်၏" ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် ရဟန်း သံဃာတော်တို့ ဤခေတ်ဌ် ဆွမ်းသွတ်ခြင်း အမျှအတန်း ပေးဝေခြင်း ကိစ္စများကို ပြုစေရာဌ် စားပေါက်ထွင်ထားလေဟန်ပြုကာ ရှုတ်ချထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဤဆွမ်းသွတ်ခြင်း အမျှအတန်းပေးဝေခြင်း ကိစ္စများမှာ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ပြုလုပ်စေခဲ့သော ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြလိုပေသေးသည်။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဒသကနိပါတ် ၁၁-ခုမြောက် သုတ်ဖြစ်သော ဇာဏုဿောဏိသုတ်တွင် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဇာဏုဿောဏိပုဏ္ဏားကြီး၏ မေးလျှောက်မှုကို ဖြေဆိုရာဌ်—

"ဤဓ ပန ဗြာဟ္မဏ ကေစ္စေ ပါဏာတိပါတိ ဟောတိ၂" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူထားပေ၏။

၁။ ဒီ မြန် ၂၊၀၇။ ၂။ အံ ၃၊၄၇၉။

မြန်မာပြန်

"ပုဏ္ဏား ဤလောကဌ အခွါသောသူသည် အသက်ကို သတ်လေ့ရှိ၏။ပ။ မှားယွင်းသော အမြင်ရှိ၏၊ ထိုသူသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ ပြိတ္တာဘုံသို့ ရောက်ရ၏၊ ထိုသူသည် ပြိတ္တာဘုံသားဖြစ်သည့် သတ္တဝါတို့၏အစာဖြင့် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ မျှတရ၏၊ ထိုအစာဖြင့် ထိုသူသည် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ တည်ရ၏၊ သို့မဟုတ် ထိုသူအတွက် အဆွေခင်ပွန်း ချစ်ကျမ်းဝင်သူ တို့ကသော်လည်းကောင်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ကသော်လည်းကောင်း ပေးလှူအပ်သော ဒါနဖြင့် ထိုပြိတ္တာသည် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ မျှတရ၏၊ ထိုဒါနဖြင့် ထိုပြိတ္တာသည် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ တည်ရ၏၊ ပုဏ္ဏား ဤသည်ကား (ဒါန၏အကျိုးတရား) ရောက်သင့်သော အရပ်တည်း၊ ယင်းပြိတ္တာဘုံ၌ တည့်သူအား ထိုဒါနသည် ရောက်၏"ဟု မိန့်တော်မူ၏[1]။

ဤသို့ ဟောတော်မူထားပေ၏။

၁၂။ ထိုပြင်လည်း ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးစ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ကြွလာတော်မူသည့် အခါနှင်မှာပင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည့်ရှင် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးအား ဓ္ဂ-ကမ္ဘာထက်က ဆွေမျိုးပြိတ္တာတို့အတွက် အလှူဒါနပြု၍ အမျှဝေစေကာ ယင်းပြိတ္တာများ ချမ်းသာသုခ ရသွားခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဟောတော်မူသော တိရောကုဋ္ဌသုတ္တန်သည်လည်း ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ ပါဠိတော်၌ အထင်အရှားရှိပေသည်၊ ယင်းသုတ်၌—

တိရောကုဋ္ဌေသု တိဋ္ဌန္တိ၊ သန္ဓိသိဃ်္ဃာဋကေသု စ။
ဒ္ဝါရဗာဟာသု တိဋ္ဌန္တိ၊ အာဂန္တွာန သကံ ဃရံ[2]။

စသောဂါထာ ၁၃ ဂါထာလာရှိပေသည်၊ယင်းဂါထာများ၏မြန်မာပြန်များမှာ—

"(ပြိတ္တာတို့သည်) မိမိအိမ်သို့လာကြရာ၌ နံရံပြင်ဖက်တို့၌လည်းကောင်း လမ်းဆုံ လမ်းခွ အိမ်ခြံစပ်တို့၌လည်းကောင်း တံခါးဝ တံခါးပေါက်တို့၌လည်းကောင်း ရပ်တည်ကုန်၏၊ များစွာသော ထမင်းအဖျော် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့ကို (လှူ၍ဒါန်းရန်) ပြုစီရင်သော်လည်း ထို(ပြိတ္တာ)သတ္တဝါတို့၏ ကံအကြောင်းကြောင့် ထို(ပြိတ္တာ)သတ္တဝါတို့ကို တစုံတယောက်သောသူကမျှ အမှတ်မရ။

သနားဖွယ်သော အကြင်သူတို့သည် ဆွေမျိုးပြိတ္တာတို့ ကပ်ရောက်လာသောအခါ စင်ကြယ်မှန်မြတ်၍ လျောက်ပတ်သော အဖျော်ဘောဇဉ်ကို ဤအလှူဝတ္ထု သည် သင် (ပြိတ္တာ) ဆွေမျိုးတို့အား ဖြစ်စေသတည်း၊ (ပြိတ္တာ) ဆွေမျိုးတို့သည် ချမ်းသာကြစေကုန်သတည်းဟု မိတ်ဆွေအမျိုးပြိတ္တာတို့အတွက် ရည်ညွှန်း၍ ပေးလှူကုန်၏။

၁။ အင်မြန် ၃-၄၇၀။ ၂။ ခု ၁၊ ဂ။

ထိုဆွေမျိုးပြိတ္တာတို့သည် ထိုအရပ်သို့ ညီညွတ်ပေါင်းဆုံ၍ လာရောက်ကြကုန်ပြီးလျှင် များစွာသော ထမင်းအဖျော်ကို (မိမိတို့အားရည်ညွှန်း၍ ပေးလှူအပ်သည်ရှိသော်) ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အနုမောဒနာပြုကြကုန်၏။

အကြင်ဆွေမျိုးတို့၏(ပေးလှူခြင်းဟူသော) အကြောင်းကြောင့် (စည်းစိမ်ချမ်းသာကို) ငါတို့ရကြကုန်၏၊ ငါတို့အကျိုးငှာလည်း ပူဇော်မှုကို ပြုကြကုန်၏၊ ပေးလှူသူဆွေမျိုးတို့သည်လည်း အကျိုးများကုန်၏၊ ထိုငါတို့၏ ဆွေမျိုးတို့သည် အသက်ရှည်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ လယ်ထွန်ခြင်းမရှိ၊ နွားကျောင်းခြင်းလည်း မရှိ၊ ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ စည်းစိမ်ဥစ္စာရကြောင်း ကုန်သွယ်မှုလည်းမရှိ၊ ငွေငှေဖြင့် ရောင်းဝယ်မှုလည်း မရှိ၊ ဤလူ့ဘုံမှ (ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့) ပေးဝေအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ဖြင့် ထိုပြိတ္တာဘုံ၌ တမလွန်ဘဝသို့ ပြောင်းသွားကုန်သော ပြိတ္တာတို့သည် မျှတကုန်၏။

ကုန်းမြင့်ရာအရပ်၌ ရှာသောမိုးရေသည် ချိုင့်ဝှမ်းရာအရပ်သို့ စီးသွားသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလူ့ဘုံမှပေးဝေအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့သည် ပြိတ္တာတို့ထံသို့ ကပ်ရောက်၏။

ရေပြည့်သောမြစ်တို့သည် သမုဒ္ဒရာကိုပြည့်စေသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလူ့ဘုံမှ ပေးဝေအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့သည် ပြိတ္တာတို့ထံသို့ ကပ်ရောက်၏။

ဤသူကား ငါ့အား ဥစ္စာကို ပေးဖူးပြီ၊ ငါ၏(ကိစ္စကို) ပြုဖူးပြီ၊ ငါ၏ယွေ့မျိုးတည်း၊ ငါ၏မိတ်ဆွေတည်း၊ ငါ၏ဥစ္စာတမျိုးဟု ရှေးဘဝ၌ ပြုခဲ့ဖူးသည်ကို အောက်မေ့သူသည် ပြိတ္တာတို့အကျိုးငှာမြတ်သော အလှူရေစက်ကို ပေးလှူရာ၏။

ငိုကြွေးခြင်းသည်လည်းကောင်း စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ထိုမှတပါး ပြောဆိုမြည်တမ်းခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပြိတ္တာတို့အကျိုးငှာ မဖြစ်၊ (သို့သော်) ဆွေမျိုးတို့သည်ကား ငိုကြွေးနေကြကုန်၏။

(တမလွန်ဘဝသို့ ပြောင်းသွားသောသူကို ရည်စူး၍) ပေးလှူအပ်သော ဤအလှူသည် သံဃာ၌ ကောင်းစွာတည်သည်ဖြစ်၍ ရှည်မြင့်စွာ စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ ထိုပြိတ္တာတို့ထံသို့ တခဏချင်း ကပ်ရောက်၏။

ဟမလွန်ဘဝသို့ ပြောင်းသွားသောသူကို ရည်စူး၍ ပေးလှူခြင်းဟူသော ဤသဘောကို ဆွေမျိုးတို့၌ ပြုသောဝတ္တရားဟူ၍ ပြအပ်၏၊ ပြိတ္တာတို့အား မြတ်သော ပူဇော်ခြင်းကို ပြုအပ်သည်လည်းမည်၏၊ ရဟန်းတို့အား ခွန်အားကို

ပေးအပ်သည်လည်းမည်၏၊ သင်တို့သည် ကြီးကျယ်သော ကုသိုလ်ကို ပွားများဆည်းပူး အပ်သည်လည်းမည်၏"ဟု ဟောတော်မူ၏"။

ဤဖော်ပြထားသော ဗုဒ္ဓဘာသိတသုတ္တန်တို့ကို ထောက်ဆ၍ ယခု မြန်မာနိုင်ငံတော်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရဟန်းရှင်လူတို့ ပြုလုပ်နေကြသော သာမှုဖြစ်သည့် မဂ်လာကိစ္စ အမိန့်သစ်ရာသစ်တက် အခမ်းအနား ရှင်ပြုနားသစသည်တို့၌ လည်းကောင်း နာမှုဖြစ်သည့် အသုဘရက်လည် သပိတ်သွတ်စသော ကိစ္စတို့၌လည်းကောင်း လှူမှုဒါန်းမှု အမျှဝေမှုတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရှေလက်ထက်တော်မှ ဆင်းသက် လာခဲ့သော သာသနာ့ရိုးရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာကြီးတရပ်သာဖြစ်သဖြင့် ဓနာက်ခေတ် ရဟန်းတော်တို့၏ ထွင်လုံးများ မဟုတ်ကြောင်း သိသာထင်ရှားလှပေသည်။

၁၃။ (စ) အမှတ်ပြု ထုတ်နုတ်ချက်ဖြစ်သော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ "ဗုဒ္ဓ၏ မိဂဒါဝုန်တရား" စာအုပ်ပါ စကားမှာလည်း သူဆရာ၏ လေသံအတိုင်း သံယောင်လိုက်၍ ရေရွတ်မြည်တမ်းချက်မျှသာ ဖြစ်သဖြင့် အထူးသုံးသပ် စိစစ်စရာမလို၊ အာဃက်ဖော်ပြပါ သုံးသပ်စိစစ်ချက်တို့၌ ပါဝင်၍သွားပြီး ဖြစ်ပေသည်၊ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်သည် သူ၏ဆရာ ဦးဥက္ကဋ္ဌဘက်က ဝိုင်းကူ၍ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသားကျော် ရဟန်းတော်တို့အား မလျော်စကားဖြင့် မြောက်ခြောက်မှောင်တိုက် အချောင်နှိုက် ဟူသောစကားလုံးတို့ကို ရေလဲနှင့်သုံး၍ မဆုံးနိုင်အောင် ရေရွတ်နေခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက သုံးသပ်ကြပေသည်။

၁၄။ (ဆ) အမှတ်ပြု ထုတ်နုတ်ချက်ဖြစ်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အစဲပြုတ်ဟဲကုတ်ရွေနန်းတော် စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၄-ပါ စကားရပ်တွင် ဘေးအပေါင်းရန်အပေါင်းမှ လွတ်ဓမြောက်ရန် ဘာသာဝန်ဆောင်များက ပုတီးကို ကြိုးစားစိပ်ရမည်ဟု ပြောလေ့ရှိကြောင်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ယင်းစကားရပ်လာ"ဘာသာဝန်ဆောင်"ဆိုသောစကားကို သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့က သောဓနာပြုရာတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ သမုတိသံဃာပမုခတ္ထသံဃဝါတို့ကို ရည်ညွှန်းသည်မဟုတ်ပဲ ဘာသာဝန်ဆောင်ထားသော ထာဝရနှင့် ဓမ္မဆရာ၊ ဝါ-တရားလမ်းညွှန် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါသည်ဟု ရှောင်လွဲဖြေဆို ခဲ့ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ သို့သော် ပုတီးစိပ်ခြင်း ဒါနပြုခြင်းတို့မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကလည်း ပြုလုပ်သော လုပ်ငန်းများဖြစ်သဖြင့် မည်သို့ပင် မျှောင်လွဲဖြေဆိုကြသော်လည်း ပြေလည်၍မသွား၊ ဆင်ဝှေ့ရုန်ရှောင်စကားဖြင့် လှည့်ဖြားပြောဆိုမှုသာ ထင်ရှားနေပေသည်။

၁။ ခု ၁၊ ၇—၈။

အမှန်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ပုတီးစိပ်ခြင်းဟူသည်မှာလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဂုဏ်ကျေးကို ယုံကြည်သဒ္ဓါ ထက်သန်စွဲဖြင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိတရားပွားများကြခြင်းပင်ဖြစ်သည်၊ ခဲ့ဦးအံ့-ပုတီးဟူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာမှ ပေါက်ဖွားလာသော ဇာတိရိုးရာ မဟုတ်သော်လည်း ဝိပဿနာလမ်းမဝင်သေးသူတို့အဖို့ ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်ကို အဖန်ဖန်ပွားများခြင်း 'ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာ'ကို ပွားများရာ၌ သမာဓိထက်သန်စေခြင်းကို များစွာ အကူအညီပေးသဖြင့် ရှေးသရောအခါကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးတို့ လက်ခံအသုံးပြုလာခဲ့ကြပေသည်၊ ပုတီးစိပ်ခြင်း အလေ့အထကို မည်သည့်ကာလက ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာလူမျိုးတို့ စတင်ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု မသိနိုင်သော်လည်း ယင်း ပုတီးစိပ်ခြင်းကို သာသနာနှစ် ၂၀၅၃၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၇၇၁၊ ခရစ်နှစ် ၁၅၀၉-ခုနှစ် (အင်းဝနေပြည်တော်၌ ရွှေနန်းကြွေ့ရှင် လက်ထက်)တွင် အရှင်တေဇောသာရမထေရ်မြတ် စီကုံးရေးသားသော ဇရှဟာသ်ာမင်းပျို့ အပိုဒ် ၆၃ တွင်—

"သုံးမည်ရတနာ၊ မကွာဆည်းကပ်၊ စွဲကြပ်ပုတီး၊ သုံးသီးသီတင်း၊
မြဲစင်းလျင်းလျင်၊ နာခြင်းတရား၊ မှတ်သားနာဝင်၊ အပြည့်ထင်၏"

ဟု ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ဘာသာရေး လုပ်ငန်းတို့ကို ဖော်ပြထားရာ၌ ပုတီးစိပ်ခြင်းကို ထည့်သွင်းစပ်ဆိုထားရာ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း ငါးရာနီးပါးကပင် ပုတီးစိပ်ခြင်းအလေ့ တွန်းကားထင်ရှားနေပြီဖြစ်ကြောင်း သိသာနိုင်ပေသည်။

၁၅။ ပုတီးကို တလုံးချင်းချ၍ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ပွားများခြင်းကိုပင် ပုတီးစိပ်ခြင်းဟုခေါ်ရာ ဤပုတီးစိပ်ခြင်း 'ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ'၏ အကျိုးအာနိသင်မှာ အလွန်ပင်များပြားလှပေသည်၊ ဤ၌ အကျယ်မဖော်ပြသာပေ၊ သို့သော်လည်း ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာသည် သမထဘာဝနာဟု ဆိုရသော်လည်း အဖန်ဖန်ပွားများသူအဖို့ ဝိပဿနာဘာဝနာဖြစ်ပြီး အရိယာဘုံသို့ ရောက်နိုင်ကြောင်းကို "ယဒါ ပနေသ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ံ အနုဿရိတ္ထာ။ပ။ တဒါဿ လ္ဟုဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဿနာဏ္ဆံ နာဝမ ဟောတိ"[1] ဟူသော အဂ်ိုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ စကားရပ်ဖြင့် ထင်ရှားပေသည်။

ထိုအဋ္ဌကထာစကားကို နားလည်လွယ်ရုံမျှ မြန်မာပြန်၍ ဖော်ပြရသော် "ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာကို ပွားများသူသည် ဤ'လ္ဟုတိပို့သော ဘဂဝါ'စသည်ဖြင့် ပွားများနေသူသည် မိန်းမလော၊ ယောကျ်ားလော၊ အခြားတပါး နတ်လူဖြဟ္မာလော'ဟု ပိုင်းခြားစဉ်းစားသော် အခြားမဟုတ် သတိနှင့်ယှဉ်သော စိတ်သာဟု မြင်၍ ထိုစိတ်သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာတည်း၊ ယင်းနှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာတည်း၊ သညာသည် သညာက္ခန္ဓာတည်း၊ တက္ခ

၁။ အံ-ဋ္ဌ၊၁။၃၆၇။

ဖြစ်သော ဖဿ စသည်တို့သည် သခ်ါရကွန္ဓာတို့တည်း၊ ဤလေးပါးတို့သည် နာမ်ခန္ဓာများဖြစ်ကုန်၏ဟု နာမ်ကိုပိုင်းခြားပြီး ထိုနာမ်၏ မှီရာကိုရှာသော်ဟဒယဝတ္ထုကို မြင်၍ ထိုဟဒယဝတ္ထု၏ မှီရာဖြစ်ကုန်သော မဟာဘုတ်လေးပါး၊ ယင်းလေးပါးကိုမှီ၍ဖြစ်ကုန်သော ဥပါဒါရုပ်များကို ပိုင်းခြား၍ ဤအားလုံးကား ရူပက္ခန္ဓာပေတကား ဟု ပိုင်းခြားကာ ဤကားရုပ် ဤကားနာမ်ဟု အကျဉ်းအားဖြင့် ရုပ်နာမ်၊ အပြားအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၌၊ ဝေဖန် ဤအကျဉ်းခန္ဓာ ငါးပါးသည် ဒုက္ခသစ္စာတို့တည်း ဟု ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား မှတ်သား၍ ထိုဒုက္ခသစ္စာ၏ အမှန်အစဖြစ်သော တဏှာသည် သမုဒယသစ္စာ, သမုဒယသစ္စာ၏ ချုပ်ရာသည် နိရောဓသစ္စာ, နိရောဓသစ္စာကိုသိရန် ကျင့်သုံးခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း ဟူ၍ ရှေးအဖို၌ဖြစ်သော သစ္စာလေးပါးကို ပိုင်းခြားပြီးလျှင် အစဉ်အားဖြင့် အရိယာဘုံသို့ သက်ဝင်၏၊ ထိုအခါ ထိုပုဒ္ဂိုလ်သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ကိုမှီသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ဝိပဿနာအကျိုးရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်း မည်၏" ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ထိုသို့ ပုဒ္ဂိုလ်သတိပဋ္ဌာန်းမျှ ပုတီးစိပ်မှုသည် သစ္စာလေးပါး ပိုင်းခြားသိမြင်၍ အစဉ်အတိုင်း အရိယာဘုံရောက် ဝိပဿနာလမ်းပေါက် ပြီးမြောက်၍ သွားကြောင်း ပုဒ္ဓစာပေတို့က လမ်းညွှန်၍ ထားခဲ့သည့်အားလျော်စွာ ပုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ရှေ့ဆောင် ရှေ့သွား ဆရာတော် သံဃာတော်များက ပုတီးစိပ်ရန် လမ်းညွှန်ခဲ့ခြင်းမှာ အလွန်ကောင်းမွန်သော လုပ်ရပ် တခုသာဖြစ်သည်၊ ဤလုပ်ရပ်ကို အပြစ်မြင်၍ အစဉ်သဖြင့် ရေရွတ်ရေးသား ပြောကြားနေသူတို့သည် မည်မျှလောက် ယုင်းမှား၍ တရားလက်လွတ် ဖြစ်နေကြကြောင်း သိသာထင်ရှား လှပေသည်။

၁၆။ ဤကား စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စောဒနာစာတွင် အပိုဒ် (၁)ပြစကားရုပ်များမှ အချက် ခုနစ်ချက်ကို လိုအပ်သမျှ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း ဖြစ်၏၊ ယင်းနောက် အပိုဒ်(၂)ပြု စကားရပ်တွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူးသော ပုဒ္ဓဝါဒ အခြေခံသင်တန်း အမှတ်စဉ်-၁၊ စာမျက်နှာ ၁၆-၌—

> "သမိုင်းနှင့် စာပေအထောက်ထားများတွင် ဗုဒ္ဓရှင် သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်ကပင် ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဓမ္မအခြေခံသဘောထားနှင့် ရှင်ဥပါလိ၏ ဝိနည်းအခြေခံ သဘောထားများ ရိပ်ရိပ် ကွဲပြားလျက် ရှိသည်များကိုလည်း မေ့လျော့ပစ်ပယ်၍ မရနိုင်ပေ"

ဟူသော စကားကို ထုတ်နုတ်ဖော်ပြ ထားပေသည်။

ယင်းစကားရပ်သည်လည်း အထောက်အကိုး ကြောင်းကျိုးကင်းမဲ့သော စကားရပ်ပင်ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓစာပေ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့်အရှင်ဥပါလိတို့သဘော

ကဲ့ပြားခဲ့ပုံ လုံးဝမပါရှိပေ၊ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အရှင်ဥပါလိတို့ အယူအဆ အနည်းငယ် မညီမျှပုံကိုမူ ဝိနည်းကျမ်းဂန် တနေရာတွင် တွေ့ရှိရသည်၊ ယင်း ကိုပင် ဆိုလိုလေသလောဟု တွေးတောရပေသည်။

၁၇။ ထိုစကားရပ်မျှားကို သိသာရုံမျှ ဖော်ပြပါမည်၊ ဝိနည်းပါဠိတော် ပါရာဇိကဏ္ဍ ဒုတိယပါရာဇိက ဝိနီတဝတ္ထုအခန်း စာမျက်နှာ-၈၄ တွင် ဝေသာလီပြည် အရှင်အဇ္ဈုက၏ ပါရာဇိကပြဿနာဝတ္ထု ပါရှိခဲ့ပေသည်၊ ယင်း မြန်မာပြန်မှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြရသော်—

တရံရောအခါ ဝေသာလီမြို့၌ အရှင်အဇ္ဈုက၏ အလုပ်အကျွေး ဒါယကာ အား သားနှင့်တူအား ဖြင့် သူငယ်နှစ်ယောက် ရှိကြရာ ထိုဒါယကာသည် အရှင် အဇ္ဈုကကို "အရှင်ဘုရား ဤသူငယ်နှစ်ယောက်တို့တွင် သဒ္ဓါတရားရှိ၍ ရတနာ သုံးပါးကို ကြည်ညိုသော သူငယ်အား ဤ(ဥစ္စာစု) ၏ အခွင့်အရေးကို ပြောကြားတော်မူပါ"ဟု လျှောက်ထား၏၊ ထိုအခါ ထိုဒါယကာ၏ တူသည် သဒ္ဓါတရားရှိ၍ ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညိုသူဖြစ်ရကား အရှင်အဇ္ဈုကသည် ထို (ဥစ္စာစု) ၏ အခွင့်အရေးကို ထိုသူငယ် (တူဖြစ်သူ)အား ပြောကြား၏၊ ထိုသူငယ်သည် ထို်ဥစ္စာစုဖြင့် နောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှု (ဥစ္စာစု)ကိုလည်း တည်တံ့စေ၏၊ အလှူအတန်းကိုလည်း ဖြစ်စေ၏၊ ထို်အခါ ထိုဒါယကာ၏ သားသည် အရှင် အာနန္ဒာအား "အရှင်ဘုရားအာနန္ဒာ အဘယ်သူသည်ဖခင်၏ အမွေခံပါနည်း၊ သားလော သို့မဟုတ် တူလော"ဟု လျှောက်၏။

"ငါ့ရှင် ဒါယကာ သားသည် ဖခင်၏ အမွေခံပါတည်း" ဟု ပြောကြား၏။

"အရှင်ဘုရား ဤအရှင်အဇ္ဈုကသည် တပည့်တော်တို့၏ အမွေအနှစ်ကို တပည့်တော်တို့၏ ယောကျ်ဖ (အဖေ့တူ) အား ညွှန်ကြားလေပြီ" ဟု လျှောက်၏။

"ငါ့ရှင်ဒါယကာ အရှင်အဇ္ဈုကသည် ရဟန်းမဟုတ်တော့ပြီ" ဟု ပြောကြား ၏၊ ထိုအခါ အရှင် အဇ္ဈုကသည် အရှင်အာနန္ဒာကို "ငါ့ရှင်အာနန္ဒာ ငါ့အား အာဆုံးအဖြတ်ပေးပါ" ဟု ပြောဆို၏၊ ထိုအခါ အရှင် ဥပါလိသည် အရှင်အဇ္ဈုက ဘက်သို့ လိုက်တော်မူ၏၊ အရှင်ဥပါလိသည် အရှင်အာနန္ဒာအား "ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ ဥစ္စာရှင်က ဤ(ဥစ္စာစု)၏ အခွင့်အရေးကို ဤမည်သောသူအား ပြောပါဟု မှာထားသဖြင့် ထိုသူငယ်အား ပြောရာ ထိုပြောသော ရဟန်း သည် အဘယ်အပြစ် 'အာပတ်' သင့်သနည်း" ဟု မေးတော်မူ၏။

" အရှင်ဘုရား အဘယ်အာပတ်မှ မသင့်ပါ၊ အယုတ်အား ဖြင့် ဒုက္ကဋ်မျှပင် မသင့်ပါ" ဟု လျှောက်၏၊ 'ငါ့ရှင်အာနန္ဒာ ဤအရှင် အဋ္ဌကသည် ဤ(ဥစ္စာစု)၏ အခွင့်အရေးကို ဤမည်သော သူအား ညွှန်ကြားတော် မူပါဟု ဥစ္စာရှင်က မှာထားသဖြင့် ထိုသူငယ်အား ညွှန်ကြား၏၊ ငါ့ရှင်အာနန္ဒာ အရှင်အဋ္ဌကာအား အာပတ်မသင့်၊ အပြစ်မရှိ' ဟုမိန့်တော်မူ၏"။

ဤစကားရပ်ကား ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော်လာ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အရှင်ဥပါလိတို့ အယူအဆ စဉ်းငယ် မတူသကဲ့သို့သော စကားရပ်ပင် ဖြစ်၏၊ သို့သော် အမှန်တကယ် အယူမတူကြသည်ကား မဟုတ်၊ ဝတ္ထုကြောင်းကို သေချာစွာ ကြည့်၍ ဒါယကာတို့လျှောက်ထားပုံစကား အရှင်အာနန္ဒာပြန်ကြားသောစကား အဖြစ်မှန်တရားတို့၏ မတူ ခြားနားပုံကို သိသာနိုင်ပေသည်၊ ထိုပြင်လည်း ဝိနည်း ပိဋကတ်၌ အရှင်ဥပါလိသည် ဘုရားမှတပါး အကျမ်းကျင်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သဖြင့် အရှင်ဥပါလိသာ အမှန်ကန်ဆုံး ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်ပေလိမ့်မည်၊ အမှန်အားဖြင့်လည်း အရှင်ဥပါလိသည် ဝိနည်းပိဋကတ်ကို မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ သင်ယူခဲ့ရုံမျှမက ဤဖော်ပြပါ အဋ္ဌကဝတ္ထု၊ ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုနှင့် ကုမာရကဿပဝတ္ထုတို့ကိုဆုံးဖြတ်ရာတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ သဘဝညူတဉာဏ်တော်နှင့်တကွ နှီးနှော်ဆုံးဖြတ်နိုင်သဖြင့်ပင် ဝိနယဓရတေဒဂ်ကို ရရှိရပေသည်။(အံဋ္ဌ၊ ဘ၊ ၂၄၁)

၁၈။ ဤကဲ့သို့ ဝိနယဓရတေဒဂ် ရရှိနိုင်သည့်အကြောင်းကို မြင်၍ အရှင်ဥပါလိ တောရနေရန်ခွင့်တောင်းစဉ်ကပင် "အသင် တောရနေလျှင် ဝိပဿနာ ခုရတပါးကိုသာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်၊ ဤသံဃာ့အလယ်၌နေလျှင်မူ ဓုရနှစ်ပါးကို ဖြည့်ကျင့်နိုင်၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရပေလိမ့်မည်၊ ဝိနယပိဋကဋ်လည်း တဖက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်ပေလိမ့်မည်" ဟု အရှင်ဥပါလိ၏ တောရနေမှုကိုပင် ပယ်မြစ်၍ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် သံဃာ့အလယ်၌ နေစေတော်မူခဲ့သည်။ (အံ၁ဋ္ဌ ၃၊ ၃၃၃)။

မြတ်စွာဘုရား တိုက်တွန်းတော်မူသည့်အတိုင်းပင် တောရမနေပဲ သံဃာ့အလယ်(မြို့ကျောင်း)၌ နေတော်မူသဖြင့် ဝိနယပါမောက် တံခွန်ဆောက်ဖြစ်ရုံမျှမက ဝိနယဓရတေဒဂ်ရ မထေရ်ကြီးဖြင်ကာ ဝိနည်းသာလျှင်တည်ရာ ဝိနည်းသာလွှင်ကျက်စားရာ ပြုတော်မူနိုင်ခဲ့ပေသည်၊ ထိုအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အရှင်ဥပါလိသည် "သတ္ထု ကပ္ပံ သုဝိနယံ"[၂] စသော သုံးဂါထာကို ရွတ်ဆိုခဲ့ဖူးပေရာ ဤတွင် မြန်မာပြန်၍ဖော်ပြပါမည်။

၁။ ဝိ မြန် ၁၊ ၈၇-၈၈။ ၂။ ခု ၃၊ ၅၂။

၁။ ဘုရားသဖွယ်ဖြစ်သော မွန်မြတ်သည့်ဝိနည်းတရားတော်ကို စိတ်ဖြင့် ဆောင်ထား၏၊ ငါသည် ဝိနည်းတရားတော်ကို အခါခပ်သိမ်း ရှိခိုးလျက် နေအံ့။

၂။ ဝိနည်းတရားတော်သည် ငါ၏တည်နေရာတည်း၊ ဝိနည်းတရားတော်သည် ငါ၏ ရပ်ရာသွားရာတည်း၊ ငါသည် ဝိနည်းတရားတော်၌ နေခြင်းကို ပြု၏၊ ဝိနည်းတရားတော်သည် ငါ၏ကျက်စားရာတည်း။

၃။ ကြီးသော လုံ့လရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ဝိနည်းတရားတော်၌ အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သည်ဖြစ်၍ အဓိကရုဏ်းငြိမ်းအေးကြောင်း 'သမထ'၌လည်း ကျမ်းကျင်လိမ္မာသော အကျွန်ုပ်ဥပါလိသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့ကို ရှိခိုးပါ၏။'

ဖော်ပြပါအချက်တို့ကို ထောက်ထား၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့ ရေးသားထားသည့်အတိုင်း မဟုတ်မမှန်သည့်အပြင် ယင်းတို့ယူဆသကဲ့သို့ ဓမ္မနှင့်ဝိနယ ကဲ့ပြားသည့်အရေးကိစ္စလည်း အလျှင်းမဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

၁၉။ တကြောင်းမှာလည်း "အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ဓမ္မအခြေခံသဘောထားနှင့် အရှင်ဥပါလိ၏ ဝိနည်းအခြေခံသဘောထားများ ရိပ်ရိပ်ကဲ့ပြားလျက်ရှိသည်" ဟူသော စကားမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ အဂ္ဂသာဝက မဟာသာဝက ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်ကြီးများ ဝိဝါဒဖြစ်ပွားနေကြသည်ဟု စုပ်စွဲရာသို့ရောက်သည်၊ အမှန်အားဖြင့် ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများအဖို့ ဝိဝါဒပြဿနာဟူ၍ ဖြစ်ဖွယ်ရာမရှိတော့ပေ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဝိဝါဒ၏အကြောင်းရင်းတို့မှာ အကုသိုလ်တရားတို့သာ ဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း။

ခဲ့ပါဦးမည်၊ အဂုံတ္တရနိကာယ်တွင် ဝိဝါဒမူလသုတ်ဟူ၍ ရှိသည်၊ ယင်း၌ "ဣမ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ ကောဓနော ဟောတိ ဥပနာဟီ" စသည်ဖြင့်ရှိရာ မြန်မာပြန်တွင်-

"ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အမျက်ထွက်တတ်၏၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်၏၊ အမျက်ထွက်တတ် ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်သော ရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရား၌လည်း ရိုသေမှု တုပ်ဝပ်မှုမရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏၊ တရားတော်၌လည်း ရိုသေမှု တုပ်ဝပ်မှုမရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏၊ သံဃာတော်၌လည်း ရိုသေမှု တုပ်ဝပ်မှုမရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏၊ အကျင့်သိက္ခာ၌လည်း ပြည့်ကျင်လေ့မရှိ။

၁။ ခု မြန် ၃၊ ၅၄။ ၂။ အံ ၂၊ ၂၉၄။

ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရား၌ ရှိသမှု တုပ်ဝပ်မှုမရှိ၊ တရားတော်၌ ရှိသမှု တုပ်ဝပ်မှုမရှိ၊ သံဃာတော်၌ ရှိသမှု တုပ်ငပ်မှုမရှိသည်ဖြစ်၍ နေသော အကျင့် သိက္ခာ၌ ဖြည့်ကျင့်လေ့မရှိသော ရဟန်းသည် သံဃာ၌ငြင်းခုံခြင်းကို ဖြစ်စေ၏၊ ယင်းငြင်းခုံခြင်းသည် လူအများ အစီးအပွားမဲ့ရန် လူအများ ချမ်းသာမဲ့ရန် ဆင်းရဲရန်ဖြစ်၏" စသည်ဖြင့် ပါရှိ၏[1]။

ဤသို့ဝိဝါဒ (ငြင်းခုံခြင်း)၏ အကြောင်းရင်းမူလမှာ ကောဓ ဥပနာဟ အမျက်ထွက်ခြင်း ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း ဒေါသတရားများဖြစ်သဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်ဥပါလိစသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများ၌ ဒေါသတရားကို သမုစ္ဆေဒ-ပဟာနဲဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်သတ်ပြီးဖြစ်ခြင်းကြောင့် ငြင်းခုံမှုဝိဝါဒတရားဖြစ်ပွား စရာ လုံးဝမရှိတော့ပေ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့သည်သာ ယုတ်မာသောသဘောဖြင့် အပြစ် ဆိုလိုဝိတ် ထက်သန်၍ အဖြစ်မှန်ကိုတွေးကြံစဉ်းစား မလေ့လာအား၊ပဲ အမှားဟု တင်ပြကာ ဗုဒ္ဓစာပေကိုလည်းကောင်း ထိုဗုဒ္ဓစာပေကို သင်ကြားဆောင်ရွက် လာကြသည့် ခေတ်အဆက်ဆက်မှ ရဟန်းသံဃာတော်တို့ကိုလည်းကောင်း ရွတ်ချရေ၌တ်နေကြသည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၂၁။ ဤစောဒနာ အမှတ် ၁၀-တွင် (က) မှ စ၍ (ဆ) အထိ စွဲဆိုချက် ခုနစ်ချက်မျှ ပါရှိရာ စုဒိတကဗုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရွှေ(၆)ချက်ကို မည်သို့မျှရှင်းလင်း ချေဆိုခြင်း မပြုပဲ စွဲဆိုချက်အတိုင်းပင် ဝန်ခံကြသည်ဟု ဆိုရပေမည်၊ (ဆ) အချက်ကို ရှင်းလင်းချေဆိုရာ၌လည်း စွဲဆိုချက်အတိုင်း ပြန်လည်ရှင်းလင်း ချေဆိုခြင်း မပြုနိုင်ပဲ ဝေါဟာရ အချက်အလက်များကိုသာ ရှင်းလင်းကြပေ သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ ရှင်းလင်းချေဆိုချက်တွင် ဘုန်းကြီးဟူသော ဝေါဟာရ ဘာသာဝန်ဆောင်ဟူသော ဝေါဟာရတို့ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် ဘုန်းကြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဝန်ဆောင်တို့ကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်ပါဟု ဆိုသော်လည်း ယင်းတို့၏ ဟောပြောကြုံကို ဖော်ပြရာ၌ ခေတ်တော် အိမ်တော် ဆံတော် တောင်ဝှေးတော်များ ပုတီးစိပ်ခြင်း ဆွမ်းသွတ်ခြင်း ပိဏ္ဍာကျွေး ခြင်း စသည် ဗုဒ္ဓဘာသာသုံး သီးခြား ဝေါဟာရများနှင့် ဆက်စပ်ဖော်ပြထား သဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီး ရဟန်း သံဃာတော်များကိုပါ တိုက်ရိုက်စွပ်စွဲ ပြောဆိုသည်မှာ ထင်ရှားလှပေသည်။

ထို့ကြောင့် စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြထားသည့်အတိုင်းပင် ဝိနည်းတရားတော်နှင့်အညီ သီတင်းသုံး နေထိုင်လျက် ရှိကြသော ရဟန်းကောင်း ရှင်ကောင်း သံဃာတော်တို့အား ကဲ့ရဲ့ရွတ်ချ ပုတ်ခတ်

၁။ အင် မြန် ၂၊၃၇၈။

စွပ်စွဲ ရေးသားသည့်အပြင် ယင်း စုဒိတကတို့ ရေးသားထားသည့် အချက်အလက် ကိုးကားတင်ပြချက်တို့မှာလည်း သံဂါယနာတင် ပါဠိဋ္ဌ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့နှင့် ညီညာသက်ဝင်မှုမရှိ၊ ယုတ်မာသောအလိုဖြင့် ဆုံမိဆိုရာ ပြောဆိုရေးသားကြခြင်းသာဖြစ်ရာ တရားလမ်းကြောင်းဖြစ်သော ဓမ္မဝါဒလမ်းကောင်းသို့ မလျှောက် အမြွေဝါဒလမ်းစောင်းသို့သာ ရောက်လျက်ရှိသည်ဟု နိဂုံးတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဆရာတော်များက လေ့လာသုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိဂုံးတော် သီးခြား နှနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)

စောဒနာအမှတ် (၁၁)

ပရိတ်ရွတ်ခြင်းကို ပယ်ခြင်းနှင့်စပ်သည့် ဝိနိစ္ဆယ

ပရိတ်ရွတ်မှုကို ရွတ်ချပြောဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာ သောဓနာ နှစ်ရပ်ကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ၏ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်

၁။ စောဒနာအမှတ် (၁၁)တွင် စောဒကဆရာတော်များက ပရိတ်ဟု ခေါ်ဆိုသော ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒီတို့က မရွတ်ကောင်းဟု ဆိုပြီးလျှင် ပရိတ်ရွတ်မှုကို ဆန့်ကျင်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆရာစဉ်ဆက် လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့သော လမ်းစဉ်ကို ဖျက်ဆီးနေပါကြောင်းနှင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌဟောပြောသော တိတ်ခွေများမှ ကောက်နုတ်ချက်များ, လူသေလူဖြစ်စသော စာအုပ်များမှ ထုတ်နုတ်ချက်များကို ဖော်ပြ၍ စွဲဆိုလာသည်၊ စုဒိတကတို့ဘက်မှလည်း ပရိတ်ရွတ်ဆိုခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိကြောင်း အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ပဉ္စကနိပါတ် ဣဋ္ဌသုတ်စသော သုတ်များကိုထုတ်၍ ကာကွယ်ချေပသည်တို့ကို တွေ့ရပေသည်။

၂။ ယင်း အချက်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များသည် စောဒနာ သောဓနာ နှစ်ဖြာသော စကားရပ်တို့ကို အထပ်ထပ် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ၍ ဖြစ်သင့်ရာရာ စိတ်ဖြာဒေဖန်တော်မူကြသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌဟော တိတ်ခွေ ၁၂-ဘီမျက်နှာပါ "ပရိတ်ကြီး ၁၂-သုတ်သည် အရည်းကြီးလက်ကျန်" ဟူသော် စကားနှင့်ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ရှိပရိတ်တော်များနှင့် ပုဂံအရည်းကြီးတို့၏ ပရိတ်များ တူ မတူကို မဟာရုဇဝင်ကြီး ပထမအုပ် ၁၇၃-နှင့် သာသနာလက်ဝရစာတမ်း ဂ၁-လ၁—

ပုဂံပြည်၌ သမုဒ္ဒရာဇ်မင်းကစ၍ အနော်ရထာမင်းစောတိုင်အောင်သော မင်းအဆက်ဆက်ဘို့သည် သမဃိးအရပ်၌ နေစမှတ်ပြုသော အရည်းကြီး သုံးကျိပ်နှင့် တပည့် အရည်းခြောက်သောင်းတို့ အဆုံးအမကိုခံ၍ ယူမှားကြကုန်၏၊ ထိုအရည်းတို့ အယူကား—

(၁) သူအသက်ကို သတ်မိသောသူသည် ဤပရိတ်ကိုရွတ်သော် ကမ္မ-ပထမ လတ်၏။

(၂) မိဘကိုသတ်မိသောသူသည် ဤပရိတ်ကိုရွတ်သော် ပဥ္စာနန္တရိ-ယကံမှ လွတ်၏—

ဟု ပါရှိသည်ကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားကြပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်း ရှင် လူတို့ ယနေ့ ရွတ်ဆိုနေကြသော ပရိတ်တော်များတွင် ဤသို့ ပရိတ်ရွတ်ရုံမှုဖြင့် ပါဏာတိပါတစသော အကုသိုလ်ကမ္မပထမှ လွတ်မြောက်နိုင်ခြင်း, မိဘကို သတ်ခြင်းစသော ပဥ္စာနန္တရိယကံဟူသော အကုသိုလ်ရာရွက်ကြီးများမှ လွတ်မြောက်နိုင်ခြင်း လုံးဝမရှိ၊ ပရိတ်ကြောင့် ဤအကုသိုလ်ကံကြီးမျိုးကို မဆို ထားဘိ၊ ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှု တခုခုကို ပြုမိလုပ်မိ၍ စွန်းငြိလာသော မကောင်းမှုကံ အနည်းငယ်ကိုမျှ ပျောက်ရှင်း ကင်းကွာသွားနိုင်သည်ဟု မဆို၊ အများအားဖြင့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များဖြစ်သော ပရိတ်တရားကို ရွတ်ဆို ပွားများ၍ ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာ သုံးပါးခွဲ ကြည်ညိုမှု စေတနာသဒ္ဓါနှင့် မေတ္တာသစ္စာစသော ကုသိုလ်တရားတို့၏ အစွမ်းအားကြောင့် ဖြစ်ပွားငြိတွယ်လာသည့် အန္တရာယ်တို့ကို ပျောက်ကွယ်ကင်းရှင်းနိုင်သည်ဟုသာ ဆိုပေသည်။

ပရိတ်ရွတ်သူ၏စိတ်ထား

ဤ၌ စေတနာ မေတ္တာ သစ္စာစသော ပရိတ်ရွတ်ဆိုရာ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် နာမ်တရားတို့၏ အစွမ်းသတ္တိကို ထင်ရှားအောင် ထုတ်ပြဦးမည်၊ နာမ်တရားတို့သည် ဒအသုံးပြုတတ်က အလွန်အစွမ်းသတ္တိရှိကြသည်၊ လောကသားတို့၏ အားထားရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်တိုင်လည်း နာမ်တရား၏ စွမ်းအားကို အသုံးပြုတော်မူသည်၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်တော်ကို ကြည်ရှုလျှင် အားတော်ကုန်ခန်း၍ မလှမ်းမကြွနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်နေသော ကိုယ်တော်ကို ဖလသမာပတ်ဟူသော သမာဓိနာမ်တရားဖြင့် ဖာထေးဖွဲ့စပ်ပေးသဖြင့် ဆယ်လတိုင်တိုင် ကြံ့ခိုင်စွာ တည်နေတော်မူနိုင်၍ ခရီးဒေသစာရီကြွချီတော်မူလျက် တရားဒေသနာ များစွာ ဟောကြားတော် မူနိုင်ခဲ့ပေသည်။

"အာနန္ဒာ လှည်းအိုကြီးသည် ဖာထေးဖွဲ့စပ်မှု အပိုအပြောင်များ ဖက်တဲ့ပေးသဖြင့် တည်နေရသလို ငါဘုရားကိုယ်တော်မှာလည်း ဖာထေး ဖွဲ့စပ်မှု

အပြုအပြင်များ ဖက်တဲ့ပေးမှုဖြင့် မျှတနေရပေသည်၊ အကြင်အခါ ငါဘုရားသည် ရုပ်နိမိတ်စသော နိမိတ်တို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့် အချို့ဝေဒနာများ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့် အနိမိတ္တစေတောသမာဓိ (ဖလသမာပတ်)နှင့် ပြည့်စုံစေ၍ နေ၏၊ ထိုအခါ ငါဘုရား၏ ကိုယ်တော်မှာ အလွန်အလွန် ချမ်းသာလှ၏၊ ထို့ကြောင့် သင်တို့လည်း မိမိကိုယ်သာ မှီခိုရာပြုနေကြ၊ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားများကြ"ဘ (မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်)။

ထို့ပြင်လည်း ဆန္ဒ စိတ္တ ဝီရိယ ပညာဟူသော နာမ်တရားတို့ကို ပွားများနေလျှင် ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်သည် အာယုကပ်ကုန်ဆုံးအောင်ပင် တည်နေတော်မူနိုင်ကြောင်း ဟောတော်မူ၏ဂ၊ ယင်းဆန္ဒ စိတ္တ ဝီရိယ ပညာဟူသော နာမ်တရားတို့ကို ဣဒ္ဓိပါဒ်ဟုဆိုရသည်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဟုဆိုသဖြင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာဟုမမှတ်ရာ၊ နာမ်တရားတို့၏ အစွမ်းသတ္တိကြီးမားပုံကို မြတ်စွာဘုရားသည် အခါများစွာ ဟောကြားတော်မူလေ့ရှိသည်၊ ဤပရိတ်ရွတ်ခြင်း ဟူသည်မှာလည်း ဖော်ပြပါ စေတနာ သဒ္ဓါ မေတ္တာ သစ္စာ နာမ်တရားများ ဖြစ်၍ ယင်းနာမ်တရားတို့သည် ဘာဝနာသို့ မရောက်သေးသည့်တိုင်အောင် ကြိမ်ဖန်များစွာ ပွားများ၍နေလျှင် ထူးခြားသော စွမ်းရည်သတ္တိရှိကြောင်း ထင်ရှားလှသည်။

၃။ တို့ကြောင့် စောဒကရဟန်းတော်များ၏ ဝိသေသစောဒနာတွင်—

"ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် အာဠာနာဋိယသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့အား သင်ယူဆောင်ထားရန် တိုက်တွန်း ညွှန်ကြားထားသည်ကို—

> ဥဂ္ဂဏှာထ ဘိက္ခဝေ အာဠာနာဋိယံ ရက္ခထ။ပ။ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနိယော ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ ဂုတ္တိယာ ရက္ခာယ အာဝုသော ဖာသုဝိဟာရာယာတိ။

ရဟန်းတို့ အာဠာနာဋိယမည်သော အရံအတားကို သင်ယူကြကုန်လော့၊ ရဟန်းတို့ အာဠာနာဋိယမည်သော အရံအတားကို အဖန်ဖန်လေ့လာကြကုန်လော့။ ပ။ အာဠာနာဋိယမည်သော အရံအတားသည် ရဟန်းယောကျ်ား ရဟန်းမိန်းမ ဥပါသကာ ယောကျ်း ဥပါသိကာမိန်းမတို့၏ အကာအကွယ် အစောင့်အရှောက်ဖြစ်ခြင်းငှာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းငှာဖြစ်၏။

ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတ်ပါဠိတော် ဘိက္ခုနီဝိဘင်း တိရစ္ဆာနကထာသိက္ခာပုဒ် နှစ်ခု၏ အနာပတ္တိဝါရတို့၌ လိုရင်းမျှ ကောက်နုတ်၍—

၁။ ဒီ ၂၊ ၈၅။ ၂။ ဒီ ၂၊ ၉၆-၉၉။ ၃။ ဒီ ၃၊ ၁၃၇။

အနာပတ္တိဂုတ္တတ္ထာယ ပရိတ္တံ ပရိယာပုဏာတိ၊[၁]
အနာပတ္တိဂုတ္တတ္ထာယ ပရိတ္တံ ဝါစေတိ၊[၂]

ဟု ဘေးရန်မှ လုံခြုံရေးအတွက် ပရိတ်ကို သင်ယူပို့ချသော ရဟန်းမိန်းမအား အာပတ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးသော ပညတ်ချက်ကို တွေ့ရပါသည်၊ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ခွင့်ပြုအပ်သော ပရိတ်ဟူသည်—

ပရိတ္တန္တိ ယက္ခပရိတ္တနာဂမဏ္ဍလာဒိဘေဒံ သမ္ဗမ္ဖို ငဋ္ဌတိ[၃]။

ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ တစ္ဆေသရဲနိုင်မန္တန်, မြေနိုင်မန္တန် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်၊ ဘုရားဟောမဟုတ်သော ဤမန္တန်မျိုးကိုပင် သင်ယူပို့ချခွင့်ပြုတော်မူသည်ဆိုလျှင် ဘုရားဟောဖြစ်သည့် ပရိတ်တို့ကိုမူကား အထူးဆိုဖွယ်မရှိ၊ ခွင့်ပြုပြီးပင်ဖြစ်ပါတော့သည်၊ ထို့ပြင် ရဟန်းမိန်းမတို့အား ခွင့်ပြုသည်ဆိုထားသဖြင့် ရဟန်းယောကျ်ားနှင့်တကွ လူဒကာ ဒကာမတို့အားလည်း ခွင့်ပြုပြီးပင် ဖြစ်ပါတော့သည်” ဟု တင်ပြထားကြသည်မှာ အလွန်ပင်သင့်လျော်၍ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ များစွာသော ဗုဒ္ဓတရားတော်တို့နှင့် အညီအညွတ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

စုဒိတကခေျပချက်

၄။ ထိုပရိတ်ရွတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ထုချေရှင်းလင်းချက်သောဓနာတွင် အဂုံတွရနိကာယ် ပဥ္စကနိပါတ် ဣဋ္ဌသုတ်လာ—

“အသက်ရှည်ခြင်း အဆင်းလှခြင်း အခြံအရံများခြင်း ဘဝကောင်းရခြင်းတို့ကို အလိုရှိပါက စိတ်ဖြင့်နှစ်သက်ရုံမျှဖြင့်လည်းကောင်း နှုတ်ဖြင့်တောင့်တရုံမျှဖြင့်လည်းကောင်း ထိုအကျိုးငါးပါးတို့ကိုမရနိုင်၊ အကယ်၍ ရနိုင်ကုန်အံ့၊ ဤလောက၌ မည်သူမျှ ယုတ်လျော့သူဟု မရှိနိုင်ရာ၊ ဒါယကာ ထိုအလိုရှိရာတို့သည် ကိုယ်တိုင်ကျင့်သုံးသူသာလျှင် ရရာ၏ဟူ၍ ဟောထားကြောင်းပါ တွေ့ရသည်”ဟူ၍ ကိုးကားထုတ်ပြထားလေသည်။

ယင်း၏ အထိရောက်ဆုံး ထုတ်နုတ်ချက်ဖြစ်သော ဣဋ္ဌသုတ်လာ စကားရပ်သည်လည်း ပရိတ်ရွတ်ခြင်းနှင့် မည်သို့မျှမသက်ဆိုင်၊ အသက်ရှည်ခြင်း စသည်ကို အလိုရှိသူသည် အသက်ရှည်မှုကို စိတ်ဖြင့်နှစ်သက်ရုံမျှ နှုတ်ဖြင့် တောင့်တရုံမျှဖြင့် မရနိုင်ကြောင်း အသက်ရှည်ကြောင်း အကျင့်ကို ကျင့်မှသာ ရနိုင်ကြောင်းသာ ဟောတော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်၊ အသက်ရှည်ကြောင်း အကျင့်ဟူသည်မှာလည်း ကုသိုလ်တရားများ ပြုလုပ်ရန်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ယင်းကို ဖွင့်ဆိုရာ၌—

၁။ ဝိ ၂၊ ၄၀၂-၃။ ၂။ ဝိ ဋ္ဌ ၃၊ ၂၁၅။

"အာယုသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါတိ ဒါနသီလာဒိကာ ပုညပဋိပဒါ"ာ ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ အသက်ရှည်ကြောင်း အကျိုးဆိုသည်ကား ဒါနသီလအစရှိသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု အကျင့်တရားများပင် ဖြစ်ရာ အထက်ဖော်ပြပါ စေတနာ သဒ္ဓါ မေတ္တာ သစ္စာတရားများပင် ပါဝင်လာပေသည်၊ ထို့ကြောင့် သခင်မြတ်ဆိုင် ကိုးကားဖော်ပြသော ကုဋ္ဌသုတ်လာ စကားရပ်တို့သည် ၎င်းတို့အတွက် သက်သေမဖြစ်ပဲ ရှိနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ထို့ပြင် ပရိတ်ရွတ်ခြင်းကို သီလကွန်သာမညဖလသုတ်လာ မန္တန်ရွတ်ခြင်း, နတ်ကိုးခြင်း, ဂြိုဟ်နတ်ပူဇော်ခြင်း, ဗေဒင်အတတ်, နိမိတ်ဟောအတတ်, ဆေးဝါးအတတ်တို့ကို ပြုစုရှင်ခြင်းတို့နှင့်လည်းကောင်း သုတ္တနိပါတ် သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနိယသုတ်လာ အိပ်မက်ကျမ်း လက္ခဏာကျမ်းတို့ကို ယုံကြည်ခြင်းတို့နှင့်လည်းကောင်း ထပ်တူပြု၍ ကိုးကားချေဆိုပြန်လေသည်၊ ယင်းတို့မှာလည်း ပရိတ်မေတ္တာဘာဝနာပွားများမှုနှင့် မည်သို့မျှမသက်ဆိုင်ချေ၊ ပရိတ်တော်များသည် ဘုရားဟောပါဠိတော်များပင် ဖြစ်သည်၊ ပရိတ်တော် ၁၄-သုတ်တို့ကို တသုတ်စီ စီစစ်ကြည့်ရှုလျှင် သစ္စာပြုခြင်းမတွေ့ပွားများခြင်း ဂုဏ်တော်စီးဖြန်းခြင်းများသာ ပါရှိသည်၊ ယင်း သစ္စာပြုခြင်း စသည်သည် ဆေးကုခြင်း ဗေဒင်ဟောခြင်း နတ်ကိုးကွယ်ခြင်းတို့နှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်သဖြင့် ဤကိုးကားချက်များသည်လည်း ၎င်းတို့အတွက် အကာအကွယ်မဖြစ်တော့ချေ၊ နောက် နောက်ကိုးကားချက်များမှာလည်း ဤနည်းအတူသာ ဖြစ်ချေသည်။

၅။ နောက်ဆုံး သခင်မြတ်ဆိုင်က "သမန္တာ စက္ကဝါဠေသု၊ အတြာဂစ္ဆန္တု၊ ဒေဝတာ ဆိုသော စကားလုံးမှ စလိုက်ရာ နတ်ကိုးခြင်းကို တားမြစ်ထားသော သာမညဖလသုတ်ပါ အဆိုအမိန့်များကိုလည်းကောင်း" စသည်ဖြင့် အထက်စကားများအတိုင်းပင် ပရိတ်ရွတ်သူတို့သည် နတ်ကိုးခြင်း ဆုတောင်းခြင်း တိုးလျှိုးတောင်းပန်ခြင်းများကို ပြုနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း စွပ်စွဲတင်ပြလာပြန်၏။

အမှန်မှာ "သမန္တာ စက္ကဝါဠေသု အတြာဂစ္ဆန္တု၊ ဒေဝတာ"ဟူသော စကားမှာ ၎င်းဆိုလိုသကဲ့သို့ နတ်ကိုးခြင်း နတ်တို့ကို ရှေ့တန်းတင်ခြင်းမဟုတ်၊ နတ်ကောင်း နတ်ဆိုး အမျိုးမျိုးတို့သည် ပရိတ်တော်ကို လာရောက်နာကြားကြပြီး ထိုက်သင့်သော ကောင်းကျိုးများရရှိစေရန် လူများကို ပရိတ်နာဖိတ်ကြားသည့်နည်းတူ ဖိတ်ခေါ်ချက်စကားမျှသာဖြစ်သည်၊ ဤသို့ ပရိတ်မရွတ်မီ နတ်တို့အား ဖိတ်ခေါ်ရခြင်းသည်လည်း အကြောင်းမဲ့မဟုတ်၊ ပရိတ်တည်းဟူသော မြတ်စွာ

၁။ အံ ၆ ၃၊၂၃။

ဘုရား ဟောကြားတော်မူသည့် တရားတော်တို့ကို နှတ်တို့နာကြားရ၍ ကြည်နူးဝမ်းသာ သဒ္ဓါကြည်ညိုစိတ်ဖြစ်လျှင် ဆင်းရဲလွတ်ကင်း ချမ်းသာခြင်းသို့ လက်ငင်းရောက်ရကြောင်း ထုံးဟောင်းရှိသဖြင့် ရှေးဦးစွာ မရွတ်ဆိုမီ ဖိတ်ကြားခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ ဤစကား၏ သာဓကအဖြစ် သံယုတ်ပါဠိတော်လာ ပိယက်ရသုတ်ကို ထုတ်ပြလိုပေသည်။

၆။ ပိယက်ရသုတ်မှာ သဂါထာဝဂ္ဂသံသုတ် ပါဠိတော်၌ "ကေ သမယံ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ" စသည်ဖြင့် ပါရှိသည်။

အခါတပါး၌ အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် သာဝတ္ထိပြည် အနာထပိဏ်သဌေး၏ အရံ ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် တည်ဦ့ မိုးသောက်ယံ အချိန်၌ ဩစောထ၍ မမှအစု (တရားတော်) တို့ကို ရွတ်ဆိုနေသည်၊ ထိုအခါ ပိယက်ရဟူသော သားငယ်ရှိ၍ ပိယက်ရမာဘာမည်သော ဘိလူးမသည် သားငယ်နှင့်အတူ ထိုနေရာသို့ရောက်လာ၍ တရားသံကိုနာယူစဉ် သားငယ်က အသံပြုသဖြင့်' မာ သဒ္ဒံ ကရိ ပိယက်ရ[၁]=ပိယက်ရ အသံမပြုလင့်၊ရဟန်းသည် မမှအစု (တရားတော်) တို့ကို ရွတ်ဆိုနေ၏၊ ငါတို့သည် တရားအစုတို့ကိုသိ၍ ကျင့်နိုင်ကုန်ငြာ·အံ့ ဟုသည်းမသိ၊ ငါတို့အား စီးပွားခြင်းငှာ ဖြစ်တန်ရာ၏၊ မြေဘုတ်ဘိလူး ဘဝမှ လွတ်ဘန်ရာ၏"ဟု နှစ်သိမ့်၏၊ တရားဟော်အဆုံး၌ ပိယက်ရမာတာသ ည် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်၍ ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်လေ၏။

ဤပိယက်ရမာဘာအတူ ဥတ္တရမာတာ စသည်တို့သည်လည်း ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၏ ညနံနက် ရွတ်ဆိုသော တရားတော်သံ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သံတို့ကို သွားယင်းလာယင်း အစားအစာ ရှာဖွေယင်း ကြားလိုက်ရ နာလိုက်ရသဖြင့် မကောင်းသော ဘဝတို့မှ လွတ်မြောက်၍ သွားကြကုန်သော သာဓကများ အမြောက်အမြား ရှိကြလေသည်၊ ထိုသာဓကများကို အာရုံရှေးရှု နှလုံးပြု၍ ယခုခေတ် ရဟန်းရှင်လူတို့သည် ပရိတ်မွတ်ခါနီးတိုင်း ထိုပိယက်ရမာတာတို့ကဲ့သို့သော ဖုတ်ပြတ်တာ ဘီ·ပူးများနှင့် နတ်ကောင်းနတ်မြတ်များပါ လာရောက်နာကြား၍ စိတ်ထားရှင်ပျ အနုမောဒနာပြုရကာ သုခစီးပွား အကျိုးများကြမြဲခြင်းငှာ ဖိတ်ကြားဂါထာ'သမန္တာ စက္ကဝါဠေသု'ကို ပရိတ်ရွတ်မှု၏ ရှေးဦးစွာ

၁။ မာ သဒ္ဒံ ကရိ ပိယက်ရ၊ ဘိက္ခု၊ ဓမ္မပဒါနိ ဘာသတိ။
အပဲ စ ဓမ္မပဒံ ဂီဇာနိယ၊ ပဋိပဇ္ဇေမ ဟိတာယ နော သိယာ။

ပါဏေသု စ သံယမာမသေ၊ သမ္မဇာနမုသာ နာ ဘဏာမသော။
သိက္ခေမ သုသီလျမတ္တနော၊ အပိ မုစ္ဆေမ ပဲသာ စ ဃောနိယာ။
(သံ ၁၊ ၂၁၁။)

ရှတ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ၎င်းဂါထာ၌ နတ်တို့ကို-ကိုးခြင်း ဆုတောင်းခြင်း လုံးဝမပါပေ။

"ဤ စကြဝဠာ၏ ပတ်ဝန်းကျင် စကြဝဠာဝယ်သောင်းရှိ နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် ဤပရိတ်တရား ဟောကြားရာဌာနသို့ လာရောက်ကြကုန်လော့၊ မြတ်စွာဘုရား၏ နတ်ပြည် နိဗ္ဗာန်အကျိုးကိုပေးတတ်သော ပရိတ်တရားတော်ကို နာယူလှည့်ကြပါကုန်လော့" ဟူ၍ ဖိတ်ကြားတိုက်တွန်းသော အဓိပ္ပာယ်သာ ပါရှိပေသည်။

၇။ ဤစကားလာ 'မြတ်စွာဘုရား၏ နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန်အကျိုးကို ပေးတတ်သော ပရိတ်တရားတော်ကို' ဟူသောအပိုဒ် 'သဒ္ဓမ္မံ မုနိရာဇဿ သုဏန္တု သဂ္ဂ-မောက္ခဒံ' အရ ပရိတ်တရားတော်များသည် သတံ ဓမ္မော=သူတော်ကောင်းတို့တရား၊ သန္တော ဓမ္မော=ခိုးမှမ်းအပ် ကောင်းမြတ်သောတရား၊ ဤအနက်များအရ သဒ္ဓမ္မ မည်၏။ ထို သဒ္ဓမ္မမှာ-

ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မ (ပိဋကသုံးပုံ)၊

ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မ (မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ဒေကျင့်များ)၊

အဓိဂမသဒ္ဓမ္မ (မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်)ဟု သုံးမျိုးရှိသည်။

ဤသုံးမျိုးလုံးပင် သဒ္ဓမ္မ မည်သော်ကြောင့် ထိုထိုပါဠိဋ္ဌ သဒ္ဓမ္မသဒ္ဒါသည် သုံးပါးလုံးကို လည်းကောင်း နှစ်ပါးကိုလည်းကောင်း တပါးကိုလည်းကောင်း တပါးထဲက အစိတ်အစိတ်တရားကိုလည်းကောင်း ဒေရာအားလျော်စွာ ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဤဠလည်း ပရိယတ္တိ၏ အစိဘဲဖြစ်သော ပရိတ်တရားတော်ကို ဟောသည်၊ ထို့ပရိတ်တရားတော် သဒ္ဓမ္မကို ဂုဏ်တင်လို၍ 'သဂ္ဂမောက္ခဒံ=နတ်ပြည် နိဗ္ဗာန်အကျိုးကို ပေးတတ်သော' ဟု ဆို၏၊ ဤပရိတ်တော်များသည် မည်မျှ နတ်ပြည် နိဗ္ဗာန်အကျိုးကို ပေးသည်ဟု ခွဲထုတ်ပြောဆိုနေဖွယ်ပင် မလို၊ ပရိတ်တော် အားလုံးကို မဆိုထားဘိ မင်္ဂလသုတ်တရားတော်အတိုင်းမျှ လိုက်နာကျင့်ကြံရလျှင်ပင် ထိုအကျိုးတရားများ တိုးပွားလာနိုင်သည်ကို စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသူတိုင်း သိသာနိုင်ပေသည်။

၈။ "ပရိတ်ရွတ်ခြင်းသည် ဓကောင်းကျိုးကောန်မှန်ပါက အဘယ်ကြောင့် ဆေးရုံများ ဆောက်လုပ်နေကြသည်ကို တပည့်တော်များ နားမလည်ပါဘုရား" ဟု သခင်မြတ်ဆိုင်၏ သောဓနာခေါ်ချက်တွင် ပါရှိ၏၊

ဤစကားမှာ တပည့်တော်များနားမလည်ပါဟု ဆိုသော်လည်း တကယ် နားမလည်၍ ပြောဆိုသည့်စကားမဟုတ်၊ ပရိတ်တရားတော်များကို သရော်ပြက်ခြော် မတော်မတရား ပြောဆိုသည့်အသံသာ ဖြစ်သည်၊ တကယ်နားမလည်

ဟု ဆိုလျှင်လည်း သဘာဝကျပေသည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အမှန်တရားကို သိမြင်ရန် သခင်မြတ်ဆိုင်၌ အကြောင်းအဂံါမစုံသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်၊ လူ၌အရေးကြီးသော မနောဝိညာဏ်နာမ်တရား၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပစ်ပယ်၍ (စ-သ-ဃ-ဇ-က) ဟူသော ပဿဒ္ဓရုပ်ငါးပါးကိုသာ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှု၏ အဓိကမဏ္ဍိုင်အဖြစ် ထားရှိသူမှန်သမျှ သိမ်မွေ့နက်နဲသော ဗုဒ္ဓဓမ္မဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို နားလည်နိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ၊ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပရိတ်တရားတော်များသည် စေတနာ သဒ္ဓါ သစ္စာ မေတ္တာ ဟူသော နာမ်တရားများဖြင့်၍ ယင်း နာမ်တရားများကို အစွဲတွာသဘာဝသို့ ထိခိုက် စိမ့်ထုံသွားအောင် စူးစူး စိုက်စိုက် ရွတ်ပွားခြင်းသည်ပင် ဆန္ဒ စိတ္တ ဝီရိယ ဇ်မံသ ဟူသော ဣဒ္ဓိပါဒအဖြစ်သို့ရောက်ကာ အကျိုးပြီးမြောက်ရခြင်းမျိုးပင် ဖြစ်သည်၊ဥပမာ--ရောဂါဘခုဖြစ်လျှင် ပျောက်ကင်းစေလိုသော ဆန္ဒကလည်း အာ ကြီးသည်၊ ပျောက်ကင်းရေး၌စိတ်လည်း အလွန်ဆက်သန်နေသည်၊ ပျောက်ကင်းရန် စိတ်စွဲပြီး ဇွဲဖြင့် ကြိုးစားသည်၊ သင့် မသင့် ချင့်ချိန်တတ်သော စဉ်းစားဉာဏ်လည်း လွန်ကဲနေသည်၊ ထို အတွင်းစိတ်ကို ကြည်လင်ဇေသော ဗောဇ္ဈင်သုတ်တရားများကို ကြားနာရွတ်ပွား စေတနာသဒ္ဓါတိုးပွားမှုအရှိန်နှင့် ထိတွေ့လိုက်ရလျှင် ထိုအရှိန်ဓာတ်၏ ရိုက်ခတ်မှုကြောင့် ခက်မာမှု ပူလေ ငမ်မှုများ လျော့ပါးသွားရသည်၊ သို့ဖြင့် ပရိတ်တရားတော်၌ဖြစ်သော စေတနာ သဒ္ဓါ မေတ္တာ သစ္စာများမှာ အရှိန်နှင့်တကွဖြစ်၍ အစွဲတွာဇဟိဒ္ဓနှစ်ရပ်လုံးမှာပင် စိမ့်ထုံ စူးဝင်လျက်ရှိသဖြင့် အစွဲတွာ၌ ရောဂါပျောက်ကင်းခြင်းအကျိုး ဇဟိဒ္ဓ၌ အန္တရာယ်ကင်းခြင်းအကျိုးများကို ပြီးမြောက်စေနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

၉။ ထို့ကြောင့် သံယုတ္တနိကာယ် ဂိလာနသုတ်တို့တွင် အပြင်းအထန် မကျန်းမမာဖြစ်နေသော အရှင်မဟာကဿပ, အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်တို့အား ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး တရားတော်ကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားရွတ်ဆိုပြသဖြင့် ထိုအရှင်နှစ်ပါးတို့သည် ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး တရားကို နာရလျှင်ပင် ချက်ချင်းယူပစ်သလို ရောဂါများ ပျောက်ကင်းသွားရသည်၊ တခါတွင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ကိုယ်လက်မအီမသာ မကျန်းမမာဖြစ်လာ၍ အရှင်စုန္ဒအား ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး တရားတော်ကို အရှုတ်ခိုင်းပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား နာကြားတော်မူကာ ဝေဒနာမှ လွတ်ကင်းတော်မူရသည်[၁]။ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်) ဤသည်တို့ကို အကြောင်းပြု၍ ယင်း ဂိလာနသုတ် ၃-သုတ်ကို ဗောဇ္ဈင်္ဂပရိတ်ပြု၍ ယခုခေတ်အထိ ရွတ်ဆိုလျက်ရှိကြသည်၊ ပါဠိတော်မူရင်းမှာ စုဏ္ဏိယဖြင့်၍ ပိုမိုရှုတ်ဆိုလွယ်ကူစေရန် ဂါထာစီကုံးလျက် ပရိတ်(၁၁)သုတ်တွင် ဗောဇ္ဈင်သုတ်ကို ထည့်သွင်းထားပေသည်။

၁။ သံ ၃၊ ၇၁-၇၃။

၁၀။ ဤဗေဒင်ချင် ၂-ပါး တရားတော်ကဲ့သို့ပင် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား တော်မူသော သုတ္တန်ပါဠိတော်များ ရောဂါပျောက်ကင်းကြကြောင်းမှာ အရှင် ဂိရိမာနန္ဒ အပြင်းအထန် မကျန်းမာသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက အရှင် အာနန္ဒာအား သညာဆယ်ပါး တရားတော်ကို ဟောကြားစေသဖြင့် အရှင် ဂိရိမာနန္ဒ ရောဂါလုံးဝ ကင်းရှင်းသွားရကြောင်း အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဒသကနိပါတ် ဂိရိမာနန္ဒသုတ် (အံ ၃၊၃၄၄)တွင် လည်းကောင်း နကုလပိတာသူကြွယ် ရောဂါ ဝေဒနာဖြစ်ရာ နကုလမာတာက ငဲ့ကွက်တွယ်တာ ကင်းကွာရေး ဘုရားရှင် အဆုံးအမတော်ကို ဟောပြသဖြင့် လုံးဝ ရောဂါကင်းကွာသွားကြောင်း အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဆက္ကနိပါတ် နကုလပိတုသုတ် (အံ ၃၊ ၃၆၁)တွင် လည်း ကောင်း ဟောတော်မူထားပေသည်။

ဤမြတ်စွာဘုရား၏ သုတ္တန်တရားတော်များသည် နာကြားသူ၏ နှလုံးအိမ် တွင် တရှိန်ရှိန် တစိမ့်စိမ့် ကြည်နူးလျှံ လာစေကာ သဒ္ဓါ ပီတိ ပဿဒ္ဓိ သုခတို့ တခုမှတခု ကူးစက်ဝင်ရောက်လျှံ နောက်ဆုံး သမာဓိစခန်းသို့ ပေါက်ရောက် သွားနိုင်ပေသည်၊ ထို တရားအဆင့်ဆင့် နာမ်ခေါတ်တို့ကား အေးမြ ငြိမ်းချမ်း သော နာမ်ခေါတ်များဖြစ်ပေရာ ရောဂါဝေဒနာ အပူအလောင်တို့ ခွာရှာင် ကြဉ်ဖယ်၍ သွားရသည်မှာ ထင်ရှားသော တရားသဘောပင် ဖြစ်ပေသည်။

၁၁။ "နှ ဟိ သစ္စကိရိယာ ဝေဇ္ဇကမ္မံ ဟောတိ" ဟူ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ အဋ္ဌ-ကထာ ၂၃၄-မိန့်ဆိုချက်အရ သစ္စာပြုခြင်းစသည်များသည် အမှန်မှာ ဆေးဝါး ကုစားခြင်း ကိစ္စမျိုးကား မဟုတ်၊ သို့သော် "သစ္စာလေးနက်၊ ပေါ်ဆီတက် က၊ နှယ်မြက်သစ်ပင်၊ ဆေးဖက်ဝင်၏" ဟူသော မြန်မာစကားအတိုင်းပင် သစ္စာကြောင့် အားကိုးမှီခိုရခြင်း အောင်မြင်မှု ရရှိခြင်းစသည်တို့သည် အထင် အရှားပင်ဖြစ်သည်။

အမှန်အတိုင်း ပြောဆိုသောစကားကို သစ္စာဟု ဆို၏၊ ထိုသစ္စာကို ဝစီသစ္စာ ဟု ဆိုရသည်၊ မုသားပြောဆိုမှုမှ ရှောင်ကြဉ်မှုသည် ဝိရတိသစ္စာဖြစ်၏၊ ဒုက္ခ, သမုဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂ ဤလေးပါးသည် အရိယာသစ္စာဖြစ်၏၊ တကယ်ထင်ရှား ရှိ၍ မပျက်စီးတတ် ကောင်းမြတ်သော သဘောရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို ပရမတ္ထသစ္စာ ဟု ဆိုသည်၊ အမှန်မဟုတ်သော်လည်း မိမိကအမှန်ဟု စွဲချက်အရ ဆိုနေသော သစ္စာကား မိစ္ဆာသစ္စာမျိုးဖြစ်သည်၊ ဤသစ္စာတို့တွင် ပရိတ်တော်လာ 'ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန' ဟူသော သစ္စာမှာ ဝစီသစ္စာဖြင့်လေသည်၊ ဝစီသစ္စာမှာ ဒီးဖြစ် အပျက်အမှန်ကို အမှန်အတိုင်းပြောဆိုသော သဘာဝဓမ္မမျိုးဖြစ်၍ အလွန်စူးရှ ဖြောင့်မှန်၍ အမြှန်ဆုံးစူးရှ ထိရောက်စေနိုင်သဖြင့် ရောဂါပျောက်ခြင်း အဆိပ် အတောက်ကင်းကွာခြင်း မီးကို ငြိမ်းစေခြင်း မိုးကို ရွာစေခြင်းစသော အံ့သြ ဖွယ်ရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာများကို ရရှိစေနိုင်ပေသည်။

သို့သော် ဤနေရာ၌ အထူးသိဖွယ်ရှိသည်မှာ "တီဟိ မဟာရုဇ ကာရဏော-ဟိ ပရိတ္တံ နရက္ခတိ ကမ္မာဝရဏေန ကိလေသာဝရဏေန အသဒ္ဓဟနတာ-ယ" ဟူသော မိလိန္ဒပဉ္ဟာပါဠိတော်လာအတိုင်း ပဉ္စာနန္တရိယကံသင့်သူ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်နေသူ ပရိတ်တန်ခိုးကို မယုံကြည်သူတို့အဖို့ကား မည်သည့်အကျိုးမျှ မရနိုင်သည်ကို သတိပြုရပေမည်။

၁၂။ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တဦးဖြစ်သော ဦးဆန္ဒာဓိက၏ သောဓနာတင်သွင်းလွှာတွင် ပရိတ်နှင့်ပတ်သက်၍ စာ နှစ်မျက်နှာခန့်ပါ၍၊ အခြားအချက်များစွာ အတွက် အထက်ပါ စိစစ်ချက်များ၌ ပါဝင်၍သွားပြီဖြစ်သဖြင့် ထပ်မံမဆိုလိုတော့ပေ၊ ၎င်း၏ တင်သွင်းလွှာအဆုံးတွင် "မိစ္ဆာဇီဝများကို သမ္မာအာဇီဝ ထင်မှတ်နေကြလျှင် ပရိတ်အကျိုးရမည်ထက် သာသနာတွင်း၌ လူဖြစ်ကျိုးရှုံးမည်ကို ပိုမိုကြောက်သင့်ပါသည်" ဟူ၍ ပါရှိ၏၊ ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အနည်းငယ် စိစစ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။

ပရိတ်ရွတ်ခြင်းသည် ရဟန်းတို့၏ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလနှင့် မည်သို့မျှ မပတ်သက်ချေ၊ ရဟန်းဟော်တို့၏ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၌ ပါဝင်သော အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ-သီလမှာ အနေသနတို့မှ ကြဉ်းယ်၍ စင်ကြယ်စွာ ခံယူသုံးဆောင်မှုမျိုးသာ ဖြစ်သည်၊ ပရိတ်ရွတ်ခြင်းသည် မိမိ၏ ကျောင်းသခ်ိမ်း၌ ဝတ်တက် ဝတ်ကပ် ပြုလုပ်ရာ၌ ရွတ်ဆိုခြင်း ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့၏ ပင့်လျှောက်ချက်အရ သုံးရောက်ရွတ်ဆိုခြင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိရာ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့အတွက် ရွတ်ဆိုခြင်း၌ ပါဆိုကဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ အာဠာနာဋိယသုတ်အဖွင့် ၁၄၉-အရ-

(၁) အနက်သဒ္ဒါကို သုတ်သင်၍ ကောင်းစွာ သင်ယူထားခြင်း၊

(၂) ပုဒ်ဗျည်းတို့ကို မယုတ်စေရ၊ ပြည့်စုံအောင် လေ့လာ ကျက်မှတ်ထား-ခြင်းနှင့်—

(၃) လာဘ်လာဘကိုမငဲ့ မေတ္တာရှေးထား၍ ရွတ်ဆိုခြင်း—

ဤသို့ အင်္ဂါသုံးပါးရှိရာ နောက်ဆုံးအင်္ဂါဖြစ်သော လာဘ်လာဘကို မငဲ့မေတ္တာရှေးထား၍ ရွတ်ဆိုခြင်းကို အလေးအနက် ထားကြရမြဲပင် ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "လာဘေဟတု ဥဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဘဏန္တသာပိ အတ္ထံ နသာဓေတိ" ဟု ယင်းအဋ္ဌကထာ၌ အဆိုအားပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ရံဖန်ရံခါ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့က ပင့်ဖိတ်၍ ပရိတ်ဘဏ်းတော်ဆိုလျှင် လာဘ်လာဘကိုစွပါဝင်လာပါက ပရိတ်အကျိုးတရားကို တိုးပွားပြီးစီးခြင်း မရှိနိုင်သာဖြင့် ပရိတ်ရွတ်မှုကို ရွေတန်းတင်၍ ရဟန်းတို့ အာဇီဝကိစ္စကို မဆောင်ရွက်ကြရသည်မှာ သာသနာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာတရပ်သာ ဖြစ်လေသည်၊ ရှင်းရှင်းဆိုရလျှင် ရဟန်းတို့သည် ပရိတ်ရွတ်၍ စားသောက်နေခြင်းမျိုးမရှိ၊ ရံဖန်ရံခါ အကြောင်းအားလျော်စွာ

အဓမ္မဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့
ဥက္ကဋ္ဌ ဦးခင်ဟန် ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

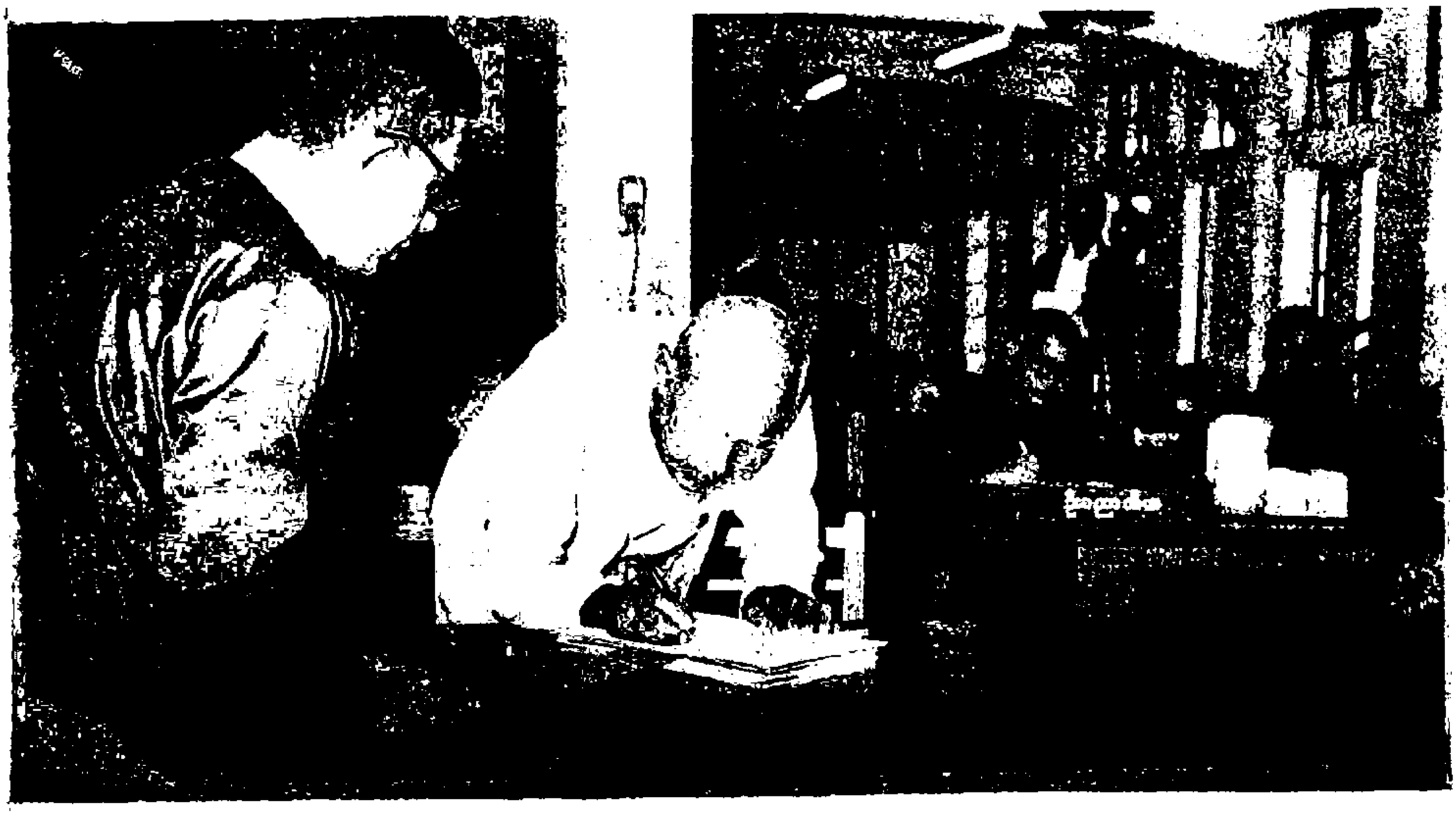
ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း ရခိုင်ပြည်နယ် တောင်ကုတ်မြို့
ရွှေအာဘိဓမ္မာအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးရွှေပြည့် ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

အဓမ္မဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ (နာယက)
ဦးလွန်းမောင် ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

အဓမ္မဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ (နာယက)
ဦးဉာဏ်သိုင်း ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

အဓမ္မဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ (နာယက)
ဦးစိန်အေး ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

အဓမ္မဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့
တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး ဦးကျော်တင့် ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

အဓမ္မဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့
ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးမြဒင် ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

အဓမ္မဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့
အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဦးမြင့်ဆွေ ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

ပရိတ်ရွတ်ရသည်ရှိသော် လာဘ်လာဘကိုမငဲ့ မေတ္တာရှေးထား၍ ရွတ်ဆိုကြခြင်းသည်သာ ရဟန်းကောင်းရဟန်းမြတ်တို့၏ တာဝန်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ပရိတ်တော်များကို သင်ကြားရွတ်ဆိုခြင်းနှင့် သာမညဖလသုတ်လာ မြွေအတတ် အဆိပ်အတတ် ကင်းမြီးကောက် အတတ်တို့နှင့် တဃပ်ကည်းထား၍ ရေးသားစုပ်စဲ့ထားခြင်းသည် သဘောရိုး သဘောဖြောင့်မဟုတ် ရွတ်ချက်ရဲ့ တရဲ့ ပြစောင်း မကောင်းသော သဘောသာ ပေါလောပေါ်ထင်ရှား၍ နေပေသည်။

၁၃။ ဤမျှသော အကြောင်းအကျိုးတို့ကို ထောက်ရှု၍ ပရိတ်ရွတ် ပရိတ်နာခြင်း၌ အကျိုးမရှိဟု ငေဖန်ရွတ်ချနေကြသော လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပရိတ်ဟုံ ဘုရားဟောမဟုတ် အရည်းကြီးလက်ကျန်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဘာအကျိုးမျှ မပြုဟူ၍လည်းကောင်း သာသနာတော် ယိုယွင်းဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဟူ၍ လည်းကောင်း လူဖြစ်ကျိုးမနပ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ရေးသားပြောဆို ယူစွဲနေခြင်းတို့အတွက် မြတ်စွာဘုရား၏ ထေရဝါဒသံဂါယနာခြောက်တန်တင် သုတ္တန်ပိဋကတ်တော် ပါဝစနတို့ကို တားဆီးပယ်ဖျက် နှောက်ယှက်သွေဖီနေကြသူများ ဖြစ်ကြပေသည်၊ ၎င်းပြင်-

သုတ္တေ ဒုပ္ပဋိပန္နော စတ္တာရော မေ ပုဂ္ဂလာ။ ပ။ အတ္တာနဉ္စ ခနတိ၊ ပဟုဉ္စ အပုညံ ပသဝတိတိ၊ တတော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ ပါပုဏာတိ[၁]—

ဟူသော သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာပါ စကားအရ သုတ္တန် တရားတော်၌ မကောင်းသာဖြင့် ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အစိပ္ပာယ် အယူအဆ အကောက်လွဲမှားပြီးလျှင် အမှန်ကိုမသိပဲ မှားသောအယူကိုသာ ယူစွဲ၏ဟု ယင်းမိစ္ဆာအယူမှားများကို ရည်ညွှန်း၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခဲ့သည်၊ မိမိကိုယ်တိုင် အယူမှားကို ယူသာဖြင့် ဘုရားရှင်ကိုလည်း စွပ်စဲ့ရာရောက် မိမိကိုယ်ကိုလည်း တူးဖြိုရာသို့ ရောက်၍ များစွာသော အကုသိုလ်ဝရားဆိုးတို့သာ ပွားတိုး၍ နေလေသည်။

ထို့ကြောင့် ဘုရားဟောပါဠိတော် ပရိတ်တရားများကို ဆန့်ကျင်ဖျက်ဆီး၍ နေကြသော လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒသမားတို့သည် မိစ္ဆာဝါဒ အစမှသဘောသို့ ရွှေ့လျားပြေးဝင်နေကြသူများသာ ဖြစ်သည်ဟု အမှတ်(၂) သီးခြားပိုနည်းမိုရ် ဆရာတော်များက စိစစ်သုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

၁။ ဒီဋ္ဌ ၁၊ ၂၃။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)

စောဒနာအမှတ် (၁၂)

ဓာတ်တော်မွေတော် စသည်ကို ပယ်ခြင်းနှင့်စပ်သည့် ဝိနိစ္ဆယ

ဓာတ်တော်မွေတော် စေတီပုထိုး ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များကို စော်ကား ရေးသားပြောဟောခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာ - သောဓနာနှစ်ရပ်ကို ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်

၁။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များက လူသေလူဖြစ်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၈၁-၌ ရေးသား ထားသော –

"ဝတ်ထည်ဖျင်စင်းကို သက်နှံးဟုမခွဲခြားတော့ပဲ အဝတ်ဟူ၍ တသားတည်း မြင်ကြလေပြီ၊ သူတော်ကောင်းတို့ရဲ့ ဆံပင်တည်းဟူသော အမွေးသည် မြင်းမြီးထက်ပို၍ အနာရောဂါကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်သည် ဟူသော ဥပါဒါန်ကိုလည်း ယခုခေတ်၌ ဟော်လှန်ကြလေပြီ၊ ယခုအခါ၌ မြင့်မြတ်သော ဓာတ်တော်မွေတော် စသည်တို့ကို ဘာသာရေး အမှိုက် သရိုက်များ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ သေချာထင်ထင် သိမြင်ကြကုန်ပြီ" ဟူသော စကားကိုလည်းကောင်း–

ဦးဝါသဝက ၁၆-၄-၇၆ နေ့ည မြောင်းမြို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင် ဦးစစ်တင်၏ နေအိမ် တရားပွဲ၌ ဟာပြောသော "ရွှေတိဂုံဟာဘုရားမဟုတ်ဘူးကွ၊ အမှန်တော့ သခ်ျိုင်းကုန်းကွ" ဟူသော ဟောပြောချက်ကိုလည်းကောင်း ထုတ်ပြ ကြ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက်တို့သည် ဓာတ်တော်မွေတော် စေတီပုထိုး များကို ဘာသာရေး အမှိုက်သရိုက်များအဖြစ် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ ဟောပြောရေးသား ကြကြောင်း၊ သာသနာ့တော် မသန့်ရှင်း မတည့်ဖွယ် မပြန့်ပွားအောင် ဖျက်ဆီး သော မိစ္ဆာဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း စောဒနာကြသည်။

၂။ ၎င်းစောဒနာနှင့် ပတ်သက်၍ စုဒိတကဆရာတော် (၄) ပါးတို့က လည်းကောင်း ဦးရွှေပြည့်နှင့် ဦးခင်ဟန်တို့ကလည်းကောင်း ချေပခြင်းမပြုပဲ နေခဲ့ကြသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်က သောဓနာတင်ဘွင်းရာတွင် "အရိုးကောက်ပဲ့ သည် ရှာသူတို့အလုပ် ပုထုဇဉ်တို့အလုပ်သာဖြစ်၍ အရိယာတို့အလုပ်မဟုတ်" စသည်ဖြင့်လာသော အင်္ဂုတ္တိုရ် ဓောဝနသုတ်၊ "တောတောင်အရံ ကိုးကွယ်ရာ ဟူသမျှတို့သည် ဘေးကင်းသော ကိုးကွယ်ရာမဟုတ် ယင်းတို့ကို ကိုးကွယ်ဆည်း ကပ်ခြင်းဖြင့် ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ မလွတ်မြောက်နိုင်" ဟူသော ဓမ္မပဒ၊ဓာတ်လေးပါး အစုသက်သက်သာဖြစ်သော အရာတို့ကို နှစ်သက်ခြင်းသည် ဒုက္ခကို နှစ်သက်သည်

မည်၏ စသည်ဖြင့်လာသော နိဒါနသံယုတ်၊ "ဝက္ကလိ ငါ၏ ဤအပုပ်ကောင် တည်းဟူသော ကိုယ်ကို ဖူးမြော်ခြင်းသည် မသင့်လျော်" စသော ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ဝက္ကလိသုတ်၊ "မြင်ရုံမျှဖြင့် သတ္တဝါအား စင်ကြယ်၏ဟုဆိုသော်။ပ။ ထိုသို့ဆိုသူကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟုဆိုရာ၏" ဟူသော သုတ္တနိပါတ် သုဒ္ဒဋ္ဌကသုတ်တို့ကို ထုတ်ပြထား၏။

ထိုသို့ထုတ်ပြခြင်းဖြင့် ထိုသုတ်တို့အရ ဓာတ်တော်မွေတော် စေတီတော် များကို ပူဇော်ခြင်းသည် အကျိုးမရှိ၊ ဘာသာရေး အမှိုက်သရိုက်များဟုပင် ဆရာ့နည်းတူ တပည့်ကလည်း ထင်မြင်ယူဆဟန်ရှိပေသည်။

ဓောဝနသုတ် အဓိပ္ပာယ်မှန်

၃။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဒသကနိပါတ် ဓောဝနသုတ် ၄၃၁-၂ ၌ "တဉ္စ ခေါ တေသံ ဘိက္ခဝေ ဓောဝနံ ဟီနံ ဂမ္မံ ပေါထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရာ 'ထိုအရိုးဆေးပဲသည် ယုတ်ညံ့၏၊ ရဟန္တာတို့၏ အလုပ်ဖြစ်၏" ဟု မြန်မာပြန်ရမည်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ် မြန်မ ပြန် ၄၂၄-၌လည်း "အရိုးဆေးပဲ" ဟု မြန်မာပြန်သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်တို့၏ မြန်မာပြန်၌ကား "အရိုးကောက်ပဲ" ဟု ဖြစ်နေ၏၊ ထိုအရိုးဆေးပဲကျင်းပပုံကို အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ တတိယ ၃၃၅-၌-

"တသ္မိံ ဟိ ဇနပဒေ။ပ။ တတော နက္ခတ္တံ ကီဠန္တီ" ဟု ဖွင့်ပြ၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား— "ထိုဒက္ခိဏာတိုင်းဇနပုဒ်၌ လူတို့သည် မိမိတို့ ဆွေမျိုးသားချင်းများသေလျှင် မီးမရှို့ပဲ တွင်းတူးမြှုပ်ထားကြ၏၊ ပုပ်သောအခါ အရိုးတို့ကို ဖော်ထုတ်ဆေးကြောကြ၍ ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်ပသကြပြီး နက္ခတ်ပဲသဘင်ရောက်သောအခါ ထိုအရိုးတို့ကိုယူ၍ ဦးကြွေးကြကုန်၏၊ ထိုနောက် နက္ခတ်ပဲသဘင် ကစားကြသည်" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ဖွင့်ပြချက်အရ အရိုးဆေးပဲ၌ လူသာမန်ဖြစ်သော ဆွေမျိုးသားချင်းတို့၏ အရိုးဖြစ်၍ ဘုရား ရဟန္တာ သူတော်ကောင်းကြီးများ၏ ဓာတ်တော်မွေတော်များနှင့် မဆိုင်ပေ၊ ထိုစကားမှန်၏၊ ဒီဃနိကာယ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ၁၁၇၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ စတုက္ကနိပါတ ထူပါရဟသုတ် ၅၆၇-တို့၌—

(၁) မြတ်စွာဘုရား၊
(၂) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊
(၃) မြတ်စွာဘုရား၏ အရိယာတပည့်၊
(၄) စကြဝတေးမင်း၊

ဤလေးဦးကိုသာ စေတီထိုက်သည်ဟု ဟောတော်မူ၍ သေဆုံးသူ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းကို (သီလရှိသော ပုထုဇဉ်ရဟန်းကိုသော်မှ) စေတီထိုက်သည်ဟု မဟာခဲ့ရကား

ဧစတီမထိုက်သော ဆွေမျိုးသားချင်းတို့၏ အရိုးနှင့် စေတီထိုက်သော ဘုရားရဟန္တာ စသည်တို့၏ ဓာတ်တော်များကို ထပ်တူထပ်မျှ မယူဆသင့်ပေ။

၄။ စေတီမထိုက်သော လူသာမန်တို့၏ အရိုးကို ပူဇော်ရာ၌ အကျိုးမရှိသော်လည်း စေတီထိုက်သော ဓာတ်တော် မွေတော်တို့ကို ပူဇော်ရာ၌ကား အကျိုးများစွာ ရှိ၏။ အကျိုးရှိကြောင်းမှာ—

ယထာ ခါ အာနန္ဒ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ သရီရေ ပဋိပဇ္ဇန္တိ၊
(ပ) တေသံ တံ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ[၁]—

ဟူသော ဒီဃနိကာယ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ ဖြင့်ထင်ရှား၏။

မြန်မာပြန်

"အာနန္ဒာ စကြဝတေးမင်း၏ အလောင်း၌ ဆောင်ရွက်ကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား၏ အလောင်းတော်၌လည်း ဆောင်ရွက်အပ်ပေ၏၊ လမ်းမလေးခု ဆုံရာ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ စေတီကို တည်ထားအပ်ပေ၏ ထို့စေတီ၌ အကြင်သူတို့သည် ပန်းကိုဖြစ်စေ နံ့သာကိုဖြစ်စေ နံ့သာမှုံ့ကိုဖြစ်စေ တင်မူလည်း တင်ကုန်လတ္တံ့၊ ရှိခိုးမူကုန်လည်း ရှိခိုးကုန်လတ္တံ့၊ စိတ်ဖြင့်မူလည်း ကြည်ညိုကုန်လတ္တံ့၊ ထို့သို့ပြုခြင်းသည် ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး ထို့သူတို့အား စီးပွားချမ်းသာ အလို့ငှာ ဖြစ်လတ္တံ့[၂]။"

ထို့သို့ဟောတော်မူသည့်အတိုင်းပင် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် အဇာတသတ်မင်းစသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ စေတီတည်ထားကြပုံကို—

"အထ ခါ ရာဇာ မာဂဓော" စသည်ဖြင့် မဟာဝဂ္ဂ ပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ၁၃၇-၌ ဟောတော်မူ၏။

ဂင်းပါဠိတော်အရ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက်—
(၁) ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ အဇာတသတ်မင်း တည်ထားသော သရီရစေတီ၊
(၂) ဝေသာလီ၌ လိစ္ဆဝီမင်းတို့ တည်ထားသော သရီရစေတီ၊
(၃) ကပိလဝတ်၌ သာကီဝင်မင်းတို့ တည်ထားသော သရီရစေတီ၊
(၄) အလ္လကပ္ပ၌ ဗုလီမင်းတို့ တည်ထားသော သရီရစေတီ၊
(၅) ရာမဂ္ဂာ၌ ကောလိယမင်းတို့ တည်ထားသော သရီရစေတီ၊
(၆) ဝေဋ္ဌဒီပတိုင်း၌ ဂင်းတိုင်းသားပုဏ္ဏားတို့ တည်ထားသော သရီရစေတီ၊

၁။ ဒီ ၂။ ၁၁၅။ ၂။ဒီ မြန် ၂၊ ၁၃၆။

(၇) ပါဝါပြည့်၌ မလွှာမင်းတို့ တည်ထားသော သရီရစေတီ၊
(၈) ကုသိနာရုံ၌ မံလွှာမင်းတို့ တည်ထားသော သရီရစေတီ၊
(၉) ဒေါဏပုဏ္ဏား တည်ထားသော တူမ္မစေတီ၊
(၁၀) မောရိယမင်းတို့ တည်ထားသော အင်္ဂါရစေတီ—
ဟူ၍ စေတီ ဆယ်ဆူရှိခဲ့ဖူးကြောင်း သိရသည်။ (မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော် မြန်မာပြန် ၁၅၉-၁၆၀) ထို့ပြင် မိလိန္ဒပဉ္ဉာပါဠိတော်၊ ၃၂၃။ (ဂင်း-မြန်မာပြန် ၃၄၆)၌—

"မြတ်စွာဘုရား၏ အင်္ဂါကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော စကားတော်သည်လည်းကောင်း ကိုယ်တော်စားဖြစ်ကုန်သော ဥဒ္ဒိဿဲစေတီ ဓာတုစေတီတို့သည် လည်းကောင်း သုံးဆောင်တော်မူအပ်သော သပိတ်-သင်္ကန်း စသော ပရိဘောဂ စေတီတို့သည်လည်းကောင်း သံဃာရတနာသည်လည်းကောင်း ကုန်မျိုးစုံ ရောင်းသော ဈေးရုံမည်၏၊ ထိုဈေးရုံ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဇာတိသမ္ဘတ္တိအစ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံမှုဟူသော နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိ တိုင်အောင်သော ကုန်မျိုးစုံတို့ကို ဖြန့်ခင်းထားအပ်၏၊ ထိုဈေးရုံ၌ ထိုထိုကုန်တို့ကို အချို့သူတို့သည် သိလဆောက်တည်ခြင်းဖြင့် ဝယ်ယူကြကုန်၏၊အချို့က ဥပုသ်ကံဖြင့် ဝယ်ယူကြကုန်၏" ဟူသော စေတီတော်တို့ကို ကုန်ဈေးရုံကြီးနှင့် နှိုင်း၍ ပြဆိုထားသည်။

ဤပါဠိတော်တို့ကို ထောက်ကလည်း ဓာတ်တော်ပူဇော်ခြင်းသည် အကျိုးရှိသည် ဒက္ခိဏာဇနပုဒ်၌ ဆွမျိုးသားချင်းများ သေပြီးနောက် ပြုလုပ်ကြသော အရိုးဆေးပဲကဲ့သို့ အကျိုးမရှိ မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ ဓောဝနသုတ် လာစကား အရိပ်အမြွက်မျှကို ယူ၍ လူသာမန်အရိုးနှင့် မြတ်စွာဘုရား ဓာတ်တော်ကို တတန်းစားတည်း အတူတူယူဆကာ ပစ်ပယ်ခြင်း မပြုသင့်၊ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်နှင့် ပုထုဇဉ်လူသာမန်တို့ကို ထပ်တူထပ်မျှထား၍ပြီး စဉ်းစားနေကြသဖြင့်သာ ယခုကဲ့သို့ ဓာတ်တော်မေ့တော် မပူဇော်ကောင်းဟု အယူတိမ်းစောင်းကြခြင်း ဖြစ်သည်၊ ဘုရားရှင်သည် တလောကလုံးထက် မြတ်သည်ဟု ယူဆလိုက်ရုံဖြင့်ပင် ဤပြဿနာ မရှိတော့ပေ။

၅။ ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာသော အင်္ဂိဒတ္တာပြောဟူကာဘွဲ့ အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို ဆိုဦးအုံ—

"တောင်ကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ကြ၊ တောကို အရုံကို သစ်ပင်ကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ကြ၊ ထိုတော တောင် အရုံသစ်ပင်တို့ကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်လျှင် ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ လွတ်မည်" ဟု ဆုံးမသြဝါဒပေးနေသော အင်္ဂိဒတ္တ ပဏ္ဍားအား မြတ်စွာဘုရားက ထိုတော တောင် အရုံ သစ်ပင်တို့သည် ဘေးကင်းသော မြတ်သော ကိုးကွယ်ရာမဟုတ်၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ မလွတ်နိုင်ဟု လည်းကောင်း ဘုရား တရား သံဃာတို့သည် ဘေးကင်းသော မြတ်သော ကိုးကွယ်

ရာဖြစ်၏၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ လွတ်နိုင်၏ ဟူ၍လည်းကောင်း ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဒု—၁၅၉ ၌ ဟောတော်မူသည်၊ ၎င်းဒေသနာတော်၌—

(က) ၁၈၀-၁၈၉ ဂါထာတို့ဖြင့် ဘေးကင်းရာ မဟုတ်သော တော တောင် အရံ သစ်ပင်စသော ကိုးကွယ်ရာကိုလည်းကောင်း၊

(ခ) ၁၉၀-၁၉၁-၁၉၂ ဂါထာတို့ဖြင့် ဘေးကင်းရာဖြစ်သော ဘုရား တရား သံဃာ ဟူသော ကိုးကွယ်ရာကို လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်ကို တွေ့ရ၏။

စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်၏ သောခနာလာဒ္ဓ (က) အမှတ်ပြု ဘေးကင်းရာမဟုတ်သော ကိုးကွယ်ရာတို့ကိုသာ ထုတ်ပြ၍ (ခ) အမှတ်ပြု ဘေးကင်းရာဖြစ်သော ကိုးကွယ်ရာတို့ကို ချန်ထားခဲ့ပြီး "ဤသို့ ကိုးကွယ်ရာဟူသမျှမျိုးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းဖြင့် ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ မလွတ်နိုင်" ဟု ကိုးကွယ်ရာအားလုံး သိမ်းကျုံး၍ ဟောသည့်အနေဖြင့် မရိုးမသား ပြဆိုထားသည်၊ အမှန်မှာ ဘုရား တရား သံဃာဟူသော ကိုးကွယ်ရာတို့သည် ဘေးကင်းသော မြတ်သော ကိုးကွယ်ရာတို့သာ ဖြစ်ကြသည်၊ ဓာတ်တော်မွေတော်တို့ကို ရှိခိုး ပူဇော်ခြင်းသည် (က) အမှတ်ပြု တော တောင် အရံ သစ်ပင်တို့ကို ကိုးကွယ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်မှု၍ (ခ) အမှတ်ပြု ဘုရား တရား သံဃာ ကိုးကွယ်ခြင်းမျိုး၌သာလျှင် အကျုံးဝင်သည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဓာတ်တော် မွေတော်တို့ကို ပူဇော်သူများသည် ဘုရား ရှင်၏ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်တို့ကိုသာ မှတ်သားရှုမြော်၍ ပူဇော်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ၎င်းဓမ္မပဒပါဠိတော်အရလည်း ဓာတ်တော် မွေတော် စေတီတော်တို့ကို မပူဇော်ရဟု အဓိပ္ပာယ်မထွက် ပူဇော်သင့်သည် ပူဇော်ကောင်းသည် ဟူ၍သာ အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပေသည်။

၆။ နိဒါနသံယုတ် အဘိနန္ဒသုတ်၌ "ပထဝီဓာတ်ကို နှစ်သက်သောသူသည် ဒုက္ခကို နှစ်သက်သည် မည်၏၊ ဒုက္ခကို နှစ်သက်သောသူသည် ဒုက္ခမှ မလွတ်" ဟု ဟောတော်မူ၏၊ အာပေါဓာတ် တေဇောဓာတ် ဝါယောဓာတ်တို့ကို နှစ်သက်သူကိုလည်း ထိုနည်းအတိုင်း ဟောတော်မူ၏။

ထိုသို့ ဓာတ်လေးပါးကို နှစ်သက်သူများကိုသာ ထိုသို့ ဟောသည်မဟုတ်၊ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် ဟူသော ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို နှစ်သက်သူတို့ကိုလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ဟောတော်မူ၏။(ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် အဘိနန္ဒနသုတ်။ ၂၆)

စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှါ ကာယ မန ရူပ သဒ္ဒ ဂန္ဓ ရသ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဓမ္မ ဟူသော အာယတန ၁၂-ပါးတို့ကို နှစ်သက်သူတို့ကိုလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ဒုက္ခမှ မလွတ်ဟု ဟောတော်မူ၏။ (သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ-၂၄၆)။

စုဒိဘကပုဂ္ဂိုလ်သခင်မြတ်ဆိုင်သည် မြတ်စွာဘုရား ဓာတ်တော် ပူဇော်ခြင်းကို မလိုလားသဖြင့် ဓာတ်တော်ပူဇော်ခြင်း၌ အပြစ်ပြလိုရကား ဓာတ်တော်နှင့် ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်အောင် ဓာတ်လေးပါးကို ဟောသောသုတ်ကိုသာ ထုတ်ပြထားဟန် တူပေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်မှာ ပထဝီစသော ဓာတ်လေးပါးသာမက ခန္ဓာငါးပါး အာယတန ၁၂-ပါးကို နှစ်သက်သူမျှားကိုပါ ဟောထားပေ၏၊ အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် နှစ်သက်ခြင်း(တနည်း) တပ်မက်စဲလမ်းခြင်းဟူသမျှသည် တဏှာရာဂသာဖြစ်၍ မည်သည့်တရားကိုမျှ နှစ်သက်စဲလမ်းမှု မပြုသင့်ပေ၊ ဓာတ်တော်တို့ကို ရှိခိုးပူဇော်ခြင်းကား ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်တို့ကို တဏှာရာဂဖြင့် နှစ်သက်စဲလမ်းခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ ဓာတ်တော်တို့၌ သဒ္ဓါတရားဖြင့် စိတ်ကိုကြည်လင်စေ၍ ပူဇော်ခြင်း ကြည်ညိုခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် အဘိနန္ဒသုတ်အရလည်း ဓာတ်တော်မျှားကို မပူဇော်ကောင်း မပူဇော်သင့်ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ် မထွက်ပေ။

၇။ တဖန်လည်း ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ဝက္ကလိသုတ်၌ "ဝက္ကလိ သင့်မှာ ဤအပုပ်ကောင်ကို ကြည်ရွှန်နေခြင်းဖြင့် အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

ဝက္ကလိသည် မြတ်စွာဘုရား ဆုမ်းခံကြွစဉ် ဖူးမြင်ရ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယတော် ပြည့်စုံ တင့်တယ်မှုကို ကြည့်ရှု၍ အားမရနိုင်ဖြစ်ကာ မြတ်စွာဘုရားကို အမြဲတစေ ကြည့်ရှုနေရခြင်းငှာ ရဟန်းပြုခဲ့သည်၊ ရဟန်းပြုပြီးနောက် အစာအာဟာရ စားသုံးချိန်ကိုထား၍ ကျန်အချိန်များ၌ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းခြင်း စသည် မပြုပဲ မြတ်စွာဘုရားကို မြင်နိုင်လောက်သော အရပ်၌ နေ၍ ကြည့်ရှု ဖူးမြင်လျက်သာ နေလေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သဒ္ဓါလွန်ကဲ၍ ပညာဉာဏ်နည်းပါးလှသော ဝက္ကလိရဟန်းအား အသိဉာဏ် မရင့်ကျက်သေးမီ တစုံတရာ မဟောပြောသေးပဲ အသိဉာဏ် ရင့်ကျက်လာသော အခါမှ—"ကိ" တေ ဝက္ကလိ ဣမိနာ ပူတိကာယေန ဒိဋ္ဌေန၊ ဝက္ကလိ....သင့်မှာ ဤအကောင်ပုပ်ကို ကြည့်ရှုနေခြင်းဖြင့် အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်၊ (ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ဒု၊ ၃၈၀။ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ ။ပ။ ၁၉၅။)

ဤသို့ ရဟန်းတရား ကမ္မဋ္ဌာန်းမပွားများပဲ အချိန်ဖြုန်းနေသည်ကို တားမြစ်၍ ဝေးရားရှုမှတ် ပွားများစေရန် ဟောဃသော သုတဲဖြစ်ပေသည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးအား ဘုရားမဖူးရဟု တားမြစ်တော်မူသည် မဟုတ်ပေ၊ မြတ်စွာဘုရားကို မဆိုထားဘိ သီလ သမာဓိ ပညာရှိသော ရဟန်းတော်ကို ဖူးမြင်ခြင်းသည်ပင် အကျိုးကျေးဇူးများစွာရှိကြောင်းကို—

ယေ တေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ သီလသမ္ပန္နာ သမာဓိသမ္ပန္နာ ပညာ-
သမ္ပန္နာ ။ပ။ ဒဿနမ္ပဟံ ဘိက္ခဝေ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုပကာရံ
ဝဒါမိ"—

ဟု ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။

ထို့ပြင် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် အဋ္ဌကနိပါတ် မဟာနာမသုတ်။ နှာ-၅၆-နှင့် ဇီဝကသုတ်-နှာ-၅၀-၌—"မိမိလည်း ရဟန်းတို့ကို ဖူးမြင်ခြင်းငှာ အလိုရှိ၍ သူတပါးတို့ကိုလည်း ရဟန်းတို့ကိုဖူးမြင်ရန် တိုက်တွန်းသော ဥပါသကာ (ဒါယကာ)သည် မိမိအကျိုးသူတပါးအကျိုး နှစ်မျိုးလုံးကို ကျင့်ဆောင်သူ မည်၏"[၂]ဟု ဟောတော်မူ၏။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ တိကနိပါတ်၊ တိဋ္ဌဉ်နသုတ်၌လည်း—

ဒဿနကာမော သီလဝတံ၊ သဒ္ဓမ္မံ သောတု မိစ္ဆတိ။
ဝိနယေ မစ္ဆေရမလံ၊ သဝေ သဒ္ဓါတိ ဝုစ္စတိ[၃]။

ဟု ဟောတော်မူ၏။

မြန်မာပြန်

(အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်)သီလနှင့် ပြည့်စုံသူတို့ကို ဖူးမြင်လို၏၊ သူတော်ကောင်း တရားကို နာကြားလို၏။ ဝန်တိုခြင်းဟူသော အညစ်အကြေးကို ပယ်ဖျောက်၏၊ ထိုသူကို စင်စစ် သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသောသူဟု ဆိုအပ်၏[၄]။

ရဟန်းတော်တို့ကို ဖူးမြင်ရခြင်းကို ကောင်းကျိုးတရား တိုးပွားကြောင်း မဂ်လာတပါးအနေဖြင့်—သမဏာနုဿတိ ဒဿနံ (ရဟန်းတို့အား ဖူးမြင်ခြင်းသည် မင်္ဂလာ မည်၏)ဟု ခုဒ္ဒကပါဋပါဠိ မင်္ဂလသုတ် နှာ-၄၊သုတ္တနိပါတပါဠိ မင်္ဂလသုတ် နှာ-၃၁၉တို့၌ ဟောတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်ကိုသားဘိုး၊ ဘုရားတပည့်အရိယသာဝက သီလဝန္တ ပုထုဇဉ်ဖြစ်သော ရဟန်းတော်တို့ကို ဖူးမြင်ရခြင်းသည်ပင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဖြစ်စေတတ်သော မင်္ဂလာတပါးဖြစ်ကြောင်းဟောတော်မူ၏၊ ဤအတူပင် အင်္ဂုတ္တရပါဠိ ဆက္ကနိပါတ အနုတ္တရိယသုတ် နှာ ၂၀၆-၌ မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားသာဝက ရဟန်းတော်တို့ကို လည်းကောင်း ဖူးမြော်ရခြင်းသည် ဒဿနာနုတ္တရိယ (မြင်ရခြင်း တကာတို့ဘုင် အဖြတ်ဆုံးသော မြင်ရခြင်း) ဖြစ်၍ သတ္တဝါတို့အဖို့ စင်ကြယ်ကြောင်း သောကပါဟဒဝ ကင်းငြိမ်းကြောင်း ဒုက္ခဒေါမနဿ ငြိမ်းကြောင်းနှင့် မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရကြောင်း ကောင်းမြတ်သော တရားဖြစ်သည်မှာ ဟောတော်မူထားပေသည်။

၁။ ခု ၁၊ ၂၆၂။
၂။ အင် မြန်၊ ၃၊ ၅၇-၈။
၃။ အံ ၁၊ ၁၄၃။
၄။ အင် မြန်၊ ၁၊ ၁၆၇။

၈။ ဓာတ်တော် မွေတော် စေတီတော်တို့ကို ဖူးမြင်ခြင်းသည် မြင်ရုံမျှ အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို သိရုံမျှဖြင့် စင်ကြယ်၏၊ ဆင်းရဲကို လွန်မြောက်နိုင်၏ဟု ယူဆသည် မဟုတ်၊ ထို့သို့ ယူဆ၍ ဖူးမြင်ခြင်း ပူဇော်ခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် သုတ္တနိပါတ် သုဒ္ဓဋ္ဌကသုတ်နှင့်လည်း မဆန့်ကျင်ပေ။

စင်စစ် ဓာတ်တော် စေတီတော် ပူဇော်ခြင်းကား—

အသာဒိယန္တေသေဝ တထာဂတသ ဒေဝမနုဿာ ဓာတုရတနံ ဝတ္ထုံ ကရိတ္ဝာ တထာဂတသ ဉာဏရတနာရမ္မဏေန သမ္မာပဋိပတ္တိံ သေဝန္တာ တိဿော သမ္မတ္တိယော ပဋိလဘန္တိ[1]—

"မသာယာသည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်တော်ရတနာကို နတ်လူတို့သည် တည်ရာမှီရာပြုလျက် မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်တော် ရတနာကို အာရုံပြုသဖြင့် ကောင်းသော အကျင့်ကို မှီဝဲကုန်သည်ဖြစ်၍ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာစည်းစိမ်တို့ကို ရရှိကုန်၏[2]"၊ မိလိန္ဒပဉှ ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၌ ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်တော်ရတနာကို အမှီပြုကာ ဉာဏ်တော် ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြုလျှင် ကောင်းမြတ်သော သမ္မာပဋိပတ်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်တိုင် အကျိုးရသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင်လည်း—

"စေတိယံ ဝါ ဗောဓိံ ဝါ ဒိသွာပိ ဟိ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ သံဃဒဿနေန သံဃာရမ္မဏံ ပီတိံ ဥပ္ပါဒေတွာ တဒေဝ ခယတော ဝယတော သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ"—

ဟု သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ ၁၆၆၊ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ။ပ။ ၂၅၈-တို့၌ ဖွင့်ပြနည်းညွှန်ထားသည့်အတိုင်း စေတီကိုဖြစ်စေ ဗောဓိပင်ကိုဖြစ်စေ ဖူးမြင်၍ မြတ်စွာဘုရားလျှင် အာရုံရှိသော ပီတိ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ယင်းပီတိကို ခယဝယ-အနိစ္စ (ကုန်ဆုံးပျက်စီးသော) အားဖြင့် သုံးသပ်သော် လည်းကောင်း သံဃာတော်ကို ဖူးမြင်ရ၍ သံဃာ့ဂုဏ်လျှင် အာရုံရှိသောပီတိကို ခယဝယ အနိစ္စဟူ၍ သုံးသပ်သော်လည်းကောင်း အရဟတ္တဖိုလ်သို့ပင် ရောက်နိုင်၏၊ ဤသို့လျှင် စိတ်ထားကောင်း၍ ဖူးမြင်တတ်သူ ဉာဏ်ရှိသူတို့အတွက် အရဟတ္တ-ဖိုလ်တိုင်အောင် အကျိုးရသည်မှာ ယုံမှားဖွယ် မလိုပေ၊ စိတ်ထားမကောင်း၍ မဖူးမြင်တတ်သူ ဉာဏ်မရှိသူအတွက်ကား အကျိုးမရသည့်ပြင် အပြစ်ပင် ဖြစ်တတ်ပေသည်။

သာဝတ္ထိပြည်၌ တခါမျှ မပေးလှူဖူးသောကြောင့် အဒိန္နပုဗ္ဗက မည်သော ပုဏ္ဏား၏ သား မဋ္ဌကုဏ္ဍလီသည် အနာရောဂါရ၍ သေခါနီး၌ မြတ်စွာဘုရားအား

၁။ ခု ၁၁၊ ၁၀၃။ ၂။ ခု မြန်၊ ၁၁၂။

ဖူးမြင်ရ၍ ကြည်ညိုသော စိတ်ဖြစ်ကာ လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးခဲ့လေ၏၊ ထိုကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ရောက်ရကြောင်းကို ဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော် ၁၁၅၊ ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ ၃၀၃-၄-၌ ပြဆိုထားသည်။

သည်မှတပါးလည်း ဤကမ္ဘာမှ ပြန်၍ရောက်သော် ကမ္ဘာသုံးသောင်းထက်၌ သုမေဓမြတ်စွာဘုရား ပဉ္စင်တော်မူ၏၊ သုမေဓမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ အခါ၌ လူတို့သည် ဘုရားရှင်၏ ဓာတ်ကော်တို့ကို ရတနာစေတီ တည်ထားကြ၏၊ အမျိုးသားတယောက်သည် ဓာတ်တော် စေတီတော်ကို ပူဇော်၍ သူတပါးတို့ကိုလည်း ပူဇော်ရန် တိုက်တွန်း၏၊ ထိုအမျိုးသား တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ရောက်ရကြောင်းကို ဝိမာနဝတ္ထု ပါဠိတော် ၁၁၂-၃။ ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ ၃၁၀-၁-၌ ပြဆိုထားသည်၊ စေတီတော်သည် ကုသိုလ်ပြုလုပ်ရာဌာန ကုသိုလ်ရွှေအိုး မြုပ်နှံရာဌာန တခုဖြစ်သည်ဟု ဒုဒ္ဒကပါဠိပါဠိ နိဓိကဏ္ဍသုတ်၌-

စေတိယမ္ဖိ စ သံဃေ ဝါ၊ ပုဂ္ဂလေ အတိထိသု ဝါ။
မာတရိ ပိတရိ စာပိ၊အထော ဇေဋ္ဌမ္ဖိ ဘာတရိ"။

စေတီတော်၌ဖြစ်စေ, သံဃာတော်၌ဖြစ်စေ, သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်စေ, ခရီးသွား ဧည့်သည်များ၌ဖြစ်စေ, အဖိ အဖ အသက်ကြီးသူ အစ်ကို ဦးကြီး ဦးလေး၌ ဖြစ်စေ ကုသိုလ်ရွှေအိုးကို မြုပ်နှံလျှင် ကောင်းသောမြုပ်နှံခြင်း မည်၏ ဟု ဟောတော်မူ၏။

စေတီတော် ဓာတ်တော်တို့ကို ပူဇော်သော သူတို့သည် ကောင်းကျိုး ချမ်းသာ ရသကဲ့သို့ စေတီတော် ဓာတ်တော် ပူဇော်ခြင်းကို ကဲ့ရဲ့သော သူတို့သည်လည်း ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ကြရလေသည်၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူကြွယ် တယောက်၏ မယား သမီးနှင့် ခွေးမတို့သည် ကြည်ညိုသောစိတ်ဖြင့် ဓာတ်တော် ပူဇော်မည်ဟု ပန်းနံ့သာ စသည် ယူ၍ သွားရန်ပြင်ဆင်ရာ သူကြွယ်က "အရိုးတွေကို ပူဇော်ခြင်းဖြင့် ဘာအကျိုးရှိမည်နည်း" ဟု ခြိမ်းခြောက်တားမြစ်ကာ ဓာတ်တော်ပူဇော်ခြင်းကို ကဲ့ရဲ့ခဲ့လေသည်၊ ထိုမိန်းမတို့သည် သူကြွယ်၏ စကားကို မနာယူပဲ ဓာတ်တော်ပူဇော်ခြင်းကို ပြုကြ၏၊ ကွယ်လွန်ကြသောအခါ သူကြွယ်က ပြိတ္တာဘုံ၌ဖြစ်၍ ၎င်း၏ မယား သမီးနှင့် ခွေးမတို့က နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရလေသည်၊(ပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ-၁၉၇၊) ထိုအကြောင်းကို ၎င်းပြိတ္တာက အရှင်မဟာကဿပအား—"တပည့်တော်သည် ပန်းနံ့သာတို့ကို ဆောင်ယူကာ စေတီတော်သို့ သွားသောမယား သမီးနှင့် ခွေးမတို့ကို တားမြစ်၍ ဓာတ်တော် ပူဇော်မှုကို ကဲ့ရဲ့ခဲ့သောကြောင့် ငရဲနှင့်တူစွာ ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏"ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

၁။ ခု ၁၊ ၁၀။

ထို့နောက် "ပြိတ္တာဘုံဘဝမှ ကျွတ်လွတ်၍ လူ့ဘဝသို့ ရောက်ခဲ့လျှင် စေတီပူဇော်မှုကို မမေ့မလျော့ အာထပ်ထပ်ပြုပါတော့မည်"ဟူ၍ လူမိုက်နောက်မှ နောင်တရသော စကားကို လျှောက်ပြန်သည်။

ဓာတ်တော် မွေတော် စေတီတော်တို့ကို ပူဇော်၍ အကျိုးရှိကြောင်းဖြင့် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဝိသေသစောဒနာ၌ တင်ပြသော "တိဋ္ဌန္တေ နိဗ္ဗုတေ စာပိ"စသော ဝိမာနဝတ္ထုပါဠိတော် ၆၆ "ယော စေ ပူဇေယျ သမ္ဗုဒ္ဓံ"စသော ထေရာပဒါနပါဠိ-၁၆၈ စသည်တို့သည်လည်း ခိုင်လုံသော သာဓကများဖြစ်ကြ၏၊ ဓာတ်တော်ပူဇော်၍ အကျိုးမရှိသည့်အနေဖြင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ် တင်ပြသော ဓောဝနသုတ် ဓမ္မပဒ အဘိနန္ဒသုတ် စသည်တို့သည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် လာသည့်အတိုင်းမဟုတ်ပဲ လိုရာဆွဲ၍ အဓိပ္ပာယ် ယူထားသောကြောင့် သာဓကမမြောက်ပေ။

ဝတ်ထည်နှင့် သင်္ကန်း

၉။ ဝတ်ထည်ဖျဉ်စင်းကို သင်္ကန်းဟု မခွဲခြားတော့ပဲ အဝတ်ဟူ၍သာ တသားတည်းမြင်ကြပြီဟု လူသေလူဖြစ်ဆရာက ပရမတ်အမြင် ဂျင့်သန်နေသည့်နှယ် ရေးသားထား၏၊ (ဓာတ်လေးပါး အစုအဝေး ရုပ်အစုအဝေးဟူ၍ မြင်ပြီဟုဆိုမှ ပရမတ်အမြင် ပေါက်ဖွယ်ရာရှိပေသည်။)

ခန္ဓာ အာယတန ဓာတု အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ စသောစကားသည် ပရမတ်နယ်၌ မှန်ကန်၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, လူ, နတ်, မိန်းမ, ယောကျ်ား စသော စကားသည်လည်း သမုတိနယ်၌ မှန်ကန်သည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည်ပင် သမ္မုတိသစ္စာကို မပယ်ပဲ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို သုံးနှုန်း ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်၊ ထို့ကြောင့် သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ ၃၁၆ စသည်တို့၌ (သင်္ကေတဝစနံ သစ္စံ၊ လောကသမ္မုတိကာရဏာ")ဟု ပြဆိုထားကြသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် အသိဉာဏ်ရှိသူတို့သည် လူချင်းတူစေကာ မိဘနှင့် သားမယားတန်းတူ မဆက်ဆံပဲ ခွဲခြားကာ ဆက်ဆံကြလေသည်၊ ဝတ်ထည်ဖျဉ်စင်းနှင့် သင်္ကန်းကို ခွဲခြားသိမြင်တတ်ကာ ဘုရားစသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဝတ်ရုံသော သင်္ကန်းကို ရှိသေမြတ်နိုးကြလေသည်၊ ဘုရားအလောင်းတော် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသည်ပင် သောနုတ္တိုရ်မုဆိုး၏ထံ၌ သင်္ကန်းကို မြင်သောအခါ အရိုအသေပြုခဲ့ဖူးသည်။ (ဇာတ်အဋ္ဌကထာ။ ပဥ္စမ။ ၅၁)။

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ တင်ပြသော "ပန္ထေ ဒိသ္ဝာန ကာသာဝံ"စသော ထေရာပဒါန်ပါဠိတော် ၃၁-၅၂-နှင့် "ပဗ္ဗဇိတ ပရိဘောဂေါ ဟိ အာဂါရိကာနံ

၁။ ခု-၂၊ ၁၈၀။

စေတိယဌာနိယော”ဟူသော ပါရာဇိကကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ-ဒု-၆၇ တို့သည်လည်း သင်္ကန်းကို ရိုသေလေးစားသင့်ကြောင်း ပြဆိုရာ၌ သာဓကမြောက်ကြပေသည်။

လူသေလူဖြစ်ဆရာရေးသက္ခဲသို့ ဝတ်ထည်နှင့် သင်္ကန်း အတူတူဖြစ်လျှင် ထေရဝါဒ ရဟန်းတော်များသည် မည်သည့်အဝတ်မျိုးကိုမဆို ဝတ်ကောင်း ပေလိမ့်မည်၊ အမှန်ကား ရဟန်းသည် လူဝတ်ကြောင်၏ အဝတ်ပုဆိုး အင်္ကျီကို မဝတ်သင့်ပေ၊ အမှန်စင်စစ်ကား အဝတ်ချင်းတူသော်လည်း မိန်းမသည် မိန်းမ၏အဝတ်ကိုသာ ယောကျ်ားသည် ယောကျ်ားအဝတ်ကိုသာ ရဟန်းသည် ရဟန်းအဝတ်(သင်္ကန်း)ကိုသာ ဝတ်ရုံသင့်သည်၊ ဝတ်ရုံမှ သဘာဝကျသည်။

ဤမျှလောက် ကွဲပြားချက်ကို အသိဉာဏ် အသင့်အတင့်ရှိသူမျှားပင် သိနိုင်ပေသည်၊ ထေရဝါဒရဟန်းတော်တို့၏ သင်္ကန်းသည် မြတ်စွာဘုရား ပညတ်တော်မူသည့် ဝိနည်းဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဖြတ်ရ ချုပ်ရ ဆိုးရသော အဝတ်မျိုးဖြစ်သည်၊သင်္ကန်း၌ ရှိသင့်သော ပမာဏ ဆိုးသင့်သော ဆိုးရည် ယက်သင့်သော ချည်အမျိုးအစား စသည်တို့ကို ဝိနည်း၌ ပညတ်ချက်ရှိရာ ဝိနည်းကို လေ့လာဘူးပါလျှင်လည်း လူ့အဝတ်နှင့် သင်္ကန်းကို တသားတည်း မြင်မည်မဟုတ်ပါ။

၁၀။ သောတာပန် လူဒါယကာက ပုထုဇဉ်ရဟန်း သာမဏေတို့ကို ရှိခိုးထိုက်သော အခြေကြောင်းတို့မှာ ရဟန်းအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော အကျင့်တရားနှစ်ဆယ်နှင့် အသွင်အပြင် နှစ်မျိုးကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း၊ အကျင့်တရား နှစ်ဆယ်မှာ (၁) မြတ်စွာဘုရား၌ မွေ့လျော်ခြင်း၊ (၂) မြတ်စွာဘုပုဒ်ပြုမှု အမြဲရှိခြင်း၊ (၃) မြတ်သောဆုံမ်းခံမှု စသောအကျင့်ရှိခြင်း၊ (၄) ကောင်းမွန်စွာ ဝတ်ရုံနေထိုင်ခြင်း၊ (၅) စက္ခုစသော ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်းခြင်း စသည်မျှားတည်း၊ အသွင်အပြင်နှစ်မျိုးမှာ (၁) ဖန်ရည်ဆိုးသော သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံခြင်း၊ (၂) ဦးပြည်းခေါင်းတုံးရိတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကြောင်း မိလိန္ဒပဉ္ဉာပါဠိ- ၁၆၁ (ဂင်းမြန်မာပြန်၊ ၁၇၅/၆)၌ ပြဆိုထားသည်။

ထူပြင် မိလိန္ဒပဉ္ဉာ မြန်မာပြန် ၂၇၅-၌ပင်—

“မင်းမြတ် လူ၏အသွင်အပြင်သည် မည်ညှတ်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်သည် အသွင်အပြင် အားနည်းသောကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်လျှင် ရောက်သော ထိုနေ၌ပင် ရဟန်းသော်လည်း ပြုရ၏၊ ပရိနိဗ္ဗာန်သော်လည်း ပြုရ၏”ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ဤစကားရပ်ကို ထောက်၍လည်း သင်္ကန်း၌ ထူးခြားသော ဂုဏ်ရှိကြောင်း သင်္ကန်းနှင့် ဝတ်ထည် ခြားနားကြောင်း သိနိုင်ပေ၏။

ဖုဿထေရ်သည် နောင်အနာဂတ်၌ ရဟန်း ရဟန်းမတို့ အမူအကျင့်ကို သံဝေဂဖြစ်ဖွယ်ရာ ဟောကြားထားသည်တွင် “အဂါရဝေါ စ ကာသာဝေ၊

တဒါ တေသံ ဘဝိဿတိ" (ထေရဂါထာပါဠိ၊ ၃၇၂) နောင်အခါ၌ (ရဟန်း-ရဟန်းမတို့သည်) အရဟတ္တဓဇသင်္ကန်း၌ ရိုသေကြလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ဟော တော်မူခဲ့သည်။

ယခုအခါ၌ လူသေလူဖြစ်ဆရာက သင်္ကန်းကို မရိုသေလိုကြသူတို့၏ ရှေ့ဆောင် လမ်းပြသဖွယ် ဝတ်ထည်ဖျင်စင်းကို သင်္ကန်းဟု မခွဲခြားတော့ပဲ ဝါးသားတည်း မြင်ပြီဟု လမ်းမှားကို ပြသွားခဲ့လေသည်၊ လူသေလူဖြစ် ဆရာသည် ရိုက်စ်ဒေး ဗစ်စသော ဗုဒ္ဓဝါဒီမဟုတ်သည့် ပါဠိပညာရှင် ပုဂ္ဂိုလ်များက ဘုရားအမြတ်ဆုံး ဝါဒ ဘုရား ၆-ဆူဝါဒ ဘုရား ၂၅-ဆူဝါဒများ ပေါ်လာခြင်းသည် ဗုဒ္ဓ၏စစ်မှန် သော အနတ္တဝါဒထဲဘုင်ဒ် ဝိရဏာခေါ် ပေါင်းမြက်များ ထူထပ်စွာပေါက်လာ ခြင်းနှင့် တူသည်ဟု Introduction to Mahapadana Sutta စသည်၌ ရေးထားသော စကားလုံးကို တိုက်ရိုက်နှိုးပါး ဘာသာပြန်၍ ဘဉ်သာရေး အမှိုက်သရိုက်ဟု သုံးနှုန်းခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒ တသာသနာလုံး ဗုဒ္ဓဝါဒီအားလုံးတို့ကို ပမာမခန့် စော်ကားလိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

ခွဲငုံသုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အချက်အလက်များကို ခွဲငုံ၍ သုံးသပ်သော်-

မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် ဓာတ်တော်မွေတော် စေတီပုထိုးတော် များကို ရှိခိုးပူဇော်ရသော ကိုးကွယ်ရသော ဝါဒဖြစ်၍ လူသေလူဖြစ် ဆရာနှင့် တပည့်တို့၏ ဝါဒသည် ဓာတ်တော်မွေတော် စေတီပုထိုးတော် များကို မရှိခိုး မပူဇော်ရ အမှိုက်သရိုက်ဟု ယူဆသော ဝါဒဖြစ်သဖြင့် မြတ်စွာဘုရားဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် အဓမ္မဝါဒဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ အညီအညွတ် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိဂုံးတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်-၂

စေ့ဝဒနာ အမှတ်-(၁၃)

ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ ထုံးစံပယ် ဝိနိစ္ဆယ

ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံများကို ဖျက်ဆီးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာ သောဓနာ ၂-ရပ်ကို ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ကြီးများ၏ ဝေဖန် သုံးသပ်ချက်။

၁။ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်များက လူသေလူဖြစ် စာအုပ် စာမျက်နှာ-၁၂၇၊၁၂၈ ဟူ၍ ပါသော-

" ဆီမီးအခိုးတိုင် ညှိထွန်းခြင်း ပူဇော်ခြင်း ဒူးထောက် ရိုကျိုးရှိခိုးခြင်း ကြေးစည် ခေါင်းလောင်း ထိုးခြင်း ဓမ္မသီချင်း ကျူးရင့်ခြင်း ဂုဏ်တော်ဖတ်ခြင်း ဥပုသ်စောင့်ခြင်း ဆုတောင်းပတ္ထနာ ပြုခြင်းဖြင့် ချဉ်းကပ်ရသော နတ်တို့, ဘုရားတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ"။

ဟူသော ရေးသားချက်ကို ထုတ်ပြ၍ ၎င်း၏ကားအရ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ သြဇာခံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့သားများသည် ဆီမီးပူဇော်ခြင်း စသော ဘာသာရေး လုပ်ငန်းတို့၌ အကျိုးရသည်ဟု မယုံကြည်ပဲ ပစ်ပယ်ခြင်းဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံများကို ဖျက်ဆီးကြသည်ဟု စောဒနာကြ၏။

၂။ ၎င်းစောဒနာကို သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့က တိတိကျကျ ချေပသောဓနာခြင်း မပြု။

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ သောခနာလင်္ကာ၌ မူလပဏ္ဏာသ မူလပရိယာယသုတ် နှာ-၁-မှ ၁၀-အထိ အဆိုအမိန့်များကို ကြည့်၍ "၎င်းသုတ် အဆုံး၌ ရဟန်းတော်များက ကျေနပ်ခြင်း မရှိကြကြောင်းကို တွေ့ရသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားမှာပင် မလွယ်သော အခက်ခဲများ ရှိသည်ဖြစ်ရာ သူအဖို့ မလျှောက်တတ်နိုင်ပါ၊ သို့သော် တတ်စွမ်းသမျှ တင်ပြပါမည်" ဆို၍ တင်ပြသွားသည်၊ ထိုစကားတွင် မြတ်စွာဘုရားမှာပင် မလွယ်သော အခက်ခဲများ ရှိသည်ဟု ပါရှိရာ ၎င်း စကားမှာ ချေပလိုရင်း ပဓာနမဟုတ် သေးသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား အပေါ်၌ ယုံမှားသက်ာ ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်ဖွယ်ရှိ၍ စိစစ်ဝေဖန် ဦးအံ့-

၃။ မူလပဏ္ဏာသပါဠိ မူလပရိယာယသုတ် စာမျက်နှာ-၈-၌ " ကဒမဝေါစ ဘဂဝါ၊ နု တေ ဘိက္ခု ဘဂဝတော ဘာဘိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ=မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူပြီ၊ ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားဟောတော် မူသော တရားဒေသနာတော်ကို မနှစ်သက်ကြကုန် "ဟု လာရှိ၏။

ထိုသို့ မနှစ်သက်မြင်းအကြောင်းကို မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ပ-တွဲ စာမျက်နှာ ၅၈-၌ "တေ ပဋ္ဌသတာ ဘိက္ခူ။ ကဒံ ဘဂဝတော ဝစနံ နာနုမောဒိံသု၊ ကသ္မာ အညာဏကေန=ထိုရဟန်းငါးရာတို့သည် မသိသောကြောင့် မနှစ်သက်ကြခြင်း ဖြစ်၍" ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်၊ မိမိ နားမလည်သောစကားကို မည်သူနှစ်သက် ပါလိမ့်မည်နည်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် အဘယ့်ကြောင့် သိမြင်အောင် (သိမြင်၍နှစ်သက် အောင်) မဟောသနည်း၊ မလွယ်သော အခက်အခဲရှိသောကြောင့်လော - ဟု မေးအံ့၊ ထိုဟရဟန်းတို့၏ မာနကိုချိုးဖျက်ရန် မူလပရိယာယသုတ်ကို ဟောတော်

မူခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ထိုရဟန်းတို့ဉာဏ်ဖြင့် မလိုက်နိုင်အောင် မသိမြင်အောင် ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖြေရာ၏၊ ခွဲဦးအံ့—ထိုရဟန်းတို့သည် ဗြာဟ္မဏဇာတ်ရှိသူမျှားဖြစ်၍ ဗေဒသုံးပုံတို့ကိုလည်း ပါရဂူရောက် တတ်မြောက်ကြလေရာ "မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ်တရားဝေါဟ်ကိုလည်း ခဏချင်းပင် တတ်မြောက်ကြလိမ့်မည်၊ မြတ်စွာဘုရားဟောသည်ကို ဘာမဆို ခဏချင်း သိလိမ့်မည်"ဟု မခန့်မလေး အထင်ရောက်ကာ မာနတက်နေသူမျှားဖြစ်ကြသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရဟန်းတို့ စိတ်ဖြစ်ပုံကို သိ၍– "ဤရဟန်းမျှားသည် သူတို့၏ မာနဒြောင့်ကို မပယ်နုတ်လျှင် မဂ်ဖိုလ်ကို ရနိုင်ကြမည်မဟုတ်"ဟု ဆင်ခြင်တော်မူကာ ထိုရဟန်းတို့ မာနကို ချိုးနှိမ်ရန်ပင် တမင်မသိအောင် ဉာဏ်မမီအောင် ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်သည်၊ ဤကား မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ပ-တဲ့ စာမျက်နှာ ၁၀၊၅၀-၌ ဖွင့်ဆိုချက်ဖြစ်၏၊ထိုစကားအရမြတ်စွာဘုရားအတွက် မလွယ်သော အခက်အခဲမျှား မရှိဟု သိရာ၏၊ ထို့ကြောင့် "မြတ်စွာဘုရားမှာပင် မလွယ်သော အခက်အခဲမျှား ရှိသည်ဖြစ်ရာ" ဟူသော သခင်မြတ်ဆိုင် စကားကို အမှားစင်စစ်ဟု မှတ်ရမည်၊ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို မကြည့်တတ်၍ ခြေခြေမြစ်မြစ် မသိနားမလည်သည့်အတွက်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရားကို သေးသိမ်စေလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း ပြောသောစကားသာ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရပေသည်။

ယခုအခါ လူသေလူဖြစ်ဆရာ၏ စကားနှင့် ၎င်းကို ထောက်ခံ တင်ပြသော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ သောဓနာလ္ဘာ စကားတို့ကို ဧစစ်ဝေဖန်ပေအံ့—

ဆီမီးအနှီးတိုင် ညှိထွန်းခြင်း

၄။ ဆီမီးအခိုးတိုင် (အမှေးတိုင်) ညှိထွန်းခြင်းကို လူသေလူဖြစ်ဆရာက ပယ်ဖျက်ခဲ့၏၊ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ သောဓနာလ္ဘာဌ်လည်း သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သုန္ဒရိကသုတ်၊ ၁၆၁-၌ ဟောတော်မူသော–

"ပုဏ္ဏား ထင်းကို မီးရှို့သော သင်သည် မီးရှို့ကာမျှဖြင့် စင်ကြယ်၏ဟု မအောက်မေ့လင့်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ထိုထင်းကို မီးရှို့ခြင်းသည် အပဋ္ဌာသာ ဖြစ်သည်၊ ထိုစကားသည် မှန်၏၊ အကြင်သူသည် အပဖြစ်သော မီးရှို့ခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်းကို အလိုရှိ၏၊ ထိုသူကို ထိုမီးရှို့ခြင်းကြောင့် စင်ကြယ်၏ဟု ပညာရှိတို့ မဆိုကုန်" ဟူသော စကားရပ်ကို ကိုးကား၍ မီးပူဇော်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ မြတ်စွာဘုရား အလိုမရှိဟု လည်းကောင်း၊ ရှေးခေတ် ထင်းမီး ပူဇော်မှုတို့၏ နေရာတွင် ယခုခေတ် ဆီမီး ဖယောင်းတိုင်တို့ဖြင့် အကျိုးဝင်ပါသည်ဟု လည်းကောင်း ချေပလ္ဘာတင်သွင်းကာ လူသေလူဖြစ် ဆရာ့ဝါဒကို ထောက်ခံခဲ့သည်။

ဤတွင် ရှေးခေတ် ထင်းမီးပူဇော်မှုနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဆီမီးပူဇော်မှု တို့ တူ, မတူ စိစစ်လျှင် လုံးဝ မတူကြောင်း တွေ့ရပေမည်၊ ရှေးက မီးပူဇော်မှု၊ တနည်း–မီးလုပ်ကျွေးမှုမှာ ဖွားရာနေ၌ဖြစ်သော မီးကိုယူထား၍ ၎င်းမီးကို မသေစေရအောင် အမြဲတစေ လောင်စာထည့်၍ပေးပြီး ထောပတ်, အမဲသား၊ ငါး စသော စားဖွယ်တို့ကို မီးထဲသို့ထည့်ကာ ပူဇော်ခြင်းမျိုး ဖြစ်၏၊ ကေက နိပါတ် နဂ်ုဠဇာတ် အဋ္ဌကထာ ။ပ။ ၅၁၉၊ -၅၂၀-၌ ဘုရားအလောင်းတော် ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏမျိုးဖြစ်စဉ်က ထိုဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်ရာနေ၌ဖြစ်သော မီးကို ယူထားပြီး "အကယ်၍ အိမ်၌နေမည်ဆိုပါက ဗေဒသုံးပုံကို သင်ပါ၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွားလိုလျှင်ကား မီးကိုယူပြီး တောထဲသို့ဝင်ကာ မီးကိုလုပ်ကျွေးလျက် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ တက်ပါ"ဟု မိဘတို့ကပြောဆိုရာ ဘုရားအလောင်းတော်သည် မီးကိုယူ၍ မီးလုပ်ကျွေးလျက် နေခဲ့လေသည်၊ တနေ့တွင် နွားတကောင်ရ၍ မီးဘုရားကို နွားသား (အမဲသား) စားစေမည်ဟု အကြံဖြစ်၏၊ ဆားမပါပဲ စားနိုင်မည် မဟုတ်၊ ဆားနှင့် စားစေမည်ဟုကြံကာ ဆားရှာထွက်ခဲ့သည်၊ မုဆိုးတို့က နွားကို သတ်စားထားလေရာ ဆားရှာရာမှအပြန် နွားကို သတ်စားထားသည်ကို တွေ့သောအခါ "ဤမီးဘုရားသည် ကိုယ့်ဖို့ဖြစ်သောနွားကိုမျှ မစောင့်ရှောက်နိုင်၊ ငါ့ကို အဘယ်မှာ စောင့်ရှောက်နိုင်လိမ့်မည်နည်း"ဟု သတိရကာ မီးကို ငြိမ်းသတ်၍ ရသေ့ရဟန်း ပြုခဲ့ကြောင်း ပြဆိုထားသည်။

ဒုကနိပါတ် သန္ထဝဇာတ် အဋ္ဌကထာ (ဒု-၃၉) ၌လည်း ဘုရားအလောင်း ပုဏ္ဏားသည် မိဘတို့က ဖွားသောနေ့တွင် ယူထားသောမီးကို ပေးလိုက်၍ ထိုမီးကို ယူကာ လုပ်ကျွေးပူဇော်နေလေသည်၊ တနေ့တွင် နို့ဃနာကိုရ၍ ဤနို့ဃနာကို မဟာဗြဟ္မာအား ပူဇော်မည်အကြံဖြင့် မီးထဲသို့ ထည့်ခဲ့ရာမှ မိမိ သစ်ရွက် "မိုးကျောင်း မီးလောင်သောကြောင့် သတိရကာ မီးဟူသော သင်သူယုတ်ကို ငါမလိုချင်တော့ပြီ"ဟု ဆိုကာ ငြိမ်းသတ်ခဲ့ကြောင်း ပြဆိုထားသည်။

စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင် တင်ပြသော သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ သုန္ဒရိကသုတ်လာ သုန္ဒရိကဘာရဒ္ဒါဇ မီးပူဇော်ပုံမှာလည်း ဗြာဟ္မဏဝါဒအရ မီးဘုရားပူဇော်မှုသာ ဖြစ်၏၊ ထင်ရှားစေအံ့—

အဂ္ဂိံ ဇုဟောတိ အာဟုတိံ ပဂ္ဂိုပနေ နဇာလေတိ။ပ။ သု ဝိသောဓိ-
တော စဿ ဗြဟ္မလောကဂါမိ မဂ္ဂေါတိ'။

ၵင်းအဋ္ဌကထာအရ သုန္ဒရိကဘာရဒ္ဒါဇသည် မီးထဲသို့ ပူဇော်ဖွယ်ရာ စားသောက်ဖွယ်ရာတို့ကို ထဲ့၍ မီးရှို့ခဲ့လေသည်၊ ထိုသို့ ပူဇော်ပြီးနောက် ကြွင်းကျန်သော ဃနာထမင်းကို မြင်၍ ကြံစည်သည်မှာ "မီးထဲသို့ ထည့်အပ်

သော ဃနာထမင်းကို မဟာဗြဟ္မာသည် သုံးဆောင်အပ်လေပြီ၊ ဤကြွင်းကျန်သော ဃနာထမင်းကို ဗြဟ္မာ၏ ပါးစပ်မှ ဖြစ်သော ဗြာဟ္မဏအား ပေးလှူရလျှင် အဖရောသားကိုပါ ရောင့်ရဲစေရာ ကျွးမွေးရာ ရောက်ပေမည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်ခရီး ကိုလည်း ကောင်းစွာ သုတ်သင်ပြီး၍ဖြစ်မည်"ဟု ကြံကာ ဗြာဟ္မဏကို ရှာခဲ့ရာမှ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့ခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားက "ပုဏ္ဏားထင်းကို မီးရှို့သော သင်သည် မီးရှို့ကာမျှဖြင့် စင်ကြယ်၏ဟု မအောက်မေ့လင့်"စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

ဤကား ရှေးဒေတ်ဗြာဟ္မဏတို့ မီးပူဇော်ပုံ မီးလုပ်ကျွေးပုံနှင့် သုန္ဒရိကဘာရဒ္ဒါဇမီးပူဇော်ပုံတည်း၊ သူတို့၏ ပူဇော်ခြင်းကား မီးကို ပူဇော်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ဆီမီးညှိထွန်းပူဇော်ခြင်းမှာ ဆီမီးထဲသို့ တစုံတခုသော စားသောက်ဖွယ်, ပူဇော်ဖွယ်တို့ကို ထည့်ကာ မီးရှို့နေခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ မီးကို ပူဇော်သည်မဟုတ်၊ မီးထဲသို့ ထည့်၍ ရှို့လိုက်သော ပစ္စည်းကို မဟာဗြဟ္မာကြီး သုံးဆောင်လေပြီ စသည့် အယူမျိုးလည်း မရှိ၊ စင်စစ်သော်ကား အရောင်အလင်းကို ပေးလှူသည့်အနေဖြင့် ဆီမီးညှိထွန်းပူဇော်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ မီးအရောင်အလင်းဖြင့် ပူဇော်ထိုက်သော သူတို့ကို ပူဇော်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အထူး မှတ်ရန်ကား ဗြာဟ္မဏဝါဒီတို့က မီးကို ပူဇော်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့က မီးအလင်းရောင်ဖြင့် ဘုရားကို ပူဇော်ခြင်းဖြစ်သည်၊ မီးကို ပူဇော်ခြင်း မဟုတ်ပေ၊ ဤသို့ ခြားနားသည်။

မီးထွန်းရန် ဆီ, ဆီမီးခွက်, ဖယောင်းတိုင်စသည်တို့သည် သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌ လာသော လှူဖွယ်ဝတ္ထု(လှူကောင်းသောပစ္စည်းဝတ္ထု) ဆယ်မျိုးအနက် တမျိုးဖြစ်ပေသည်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၌-

> သော အန္နံ ဒေတိ။ပ။ ပါနံ ဒေတိ၊ ဝတ္ထံ ဒေတိ၊ ယာနံ ဒေတိ၊ မာလံ ဒေတိ၊ ဂန္ဓံ ဒေတိ၊ ဝိလေပနံ ဒေတိ၊ သေယျံ ဒေတိ၊ အာဝသထံ ဒေတိ၊ ပဒီပေယျံ ဒေတိ။[1]

ထိုသူသည် ထမင်းကို ပေးလှူ၏။ပ။ အဖျော်ကို အဝတ်ကို ယာဉ်ကို ပန်းကို နံ့သာခဲကို နံ့သာပျော်ငံး နံ့သာရည်ကို အိပ်ရာနေရာကို အိမ်ကျောင်းဇရုပ်ကို ဆီမီးထွန်းရန် ဆီ, ဆီမီးခွက်, ဆီမီးစာ, ဖရောင်းတိုင်ကို ပေးလှူ၏၊ (ၦင်းမြန်မာပြန်) ထိုဆီမီးထွန်းရန် ဆီမီးခွက် ဖယောင်းတိုင်စသည်ကို ညှိထွန်း၍ ပူဇော်

၁။ သံ ၂၊၂၁၂။

လှူဒါန်းသည်ဖြစ်စေ မည်ထွန်းပဲ လှူဒါန်းသည်ဖြစ်စေ ဆီမီးအလှူပင် ဖြစ်၏။ ညှိထွန်းမှု မညှိထွန်းမှုကား အခါအခွင့်ကို ထောက်ချင့်၍ သင့်သလို ဆန္ဒအလျောက် ပြုလုပ်ရန်ပင် ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ ၄၇-၌–

"ဒဒါတိ ဒီပန္တို ပဒီပံ ဥဇ္ဇာလေန္တော ဝါ အနုဇ္ဇာလေန္တော ဝါ ပဒီပဒါနံ ဒဒါတိ"–

ဟု မိန့်ဆို၏။

ဒဒါတိ ပဒီပန္တို၊ ဒဒါတိပဒီပံ(ဆီမီးအလှူပေး၏)ဟူသည်။ ပဒီပံ၊ ဆီမီးကို။ ဥဇ္ဇာလေန္တော ဝါ၊ထွန်းညှိ၍သော်လည်းကောင်း။ အနုဇ္ဇာလေန္တော ဝါ၊မထွန်းညှိပဲသော်လည်းကောင်း။ ပဒီပဒါနံ၊ ဆီမီးအလှူကို။ ဒဒါတိ၊ ပေးလှူ၏။

သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ ကိုဒဒသုတ် ၂၉-၌ "ကိုဒဒေါ ဟောတိ စက္ခုဒေါ=အာဘယ်ကို ပေးလှူသောသူသည် မျက်စိကိုလှူသည် မည်ပါသနည်း"ဟု နတ်သားတယောက် မေးလျှောက်သည်ကို မြတ်စွာဘုရားက"ဒီပဒေါ ဟောတိ စက္ခုဒေါ= ဆီမီးကိုပေးလှူသောသူသည် မျက်စိကို ပေးလှူသည် မည်၏"ဟု ဖြေဆိုတော်မူသည်။

သံယုတ်အဋ္ဌကထာ ပ၊၇၀-၌ "အမိုက်မှောင်ဝယ် မျက်စိကောင်းသူတို့ပင် အဆင်းကို မြင်ရခြင်း မရှိသောကြောင့် အရောင်အလင်း ဆီမီးကို ပေးလှူသူသည် မျက်စိကို လှူသည်မည်၏၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါကဲ့သို့ ဒိဗ္ဗစက္ခုနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကိုပင် ရတတ်သည်"ဟု ဖွင့်ပြထားသည်။

အမွေးတိုင် အခိုးအထုံ ပေးလှူရခြင်း အကျိုးကိုလည်း ထေရာပဒါန် ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ၃၂၉-၌—

"မြတ်စွာဘုရားအား လည်းကောင်း အမြတ်ဆုံးသော ဂိုဏ်းသံဃာအား လည်းကောင်း အခိုးအထုံကို ပေးလှူခဲ့ရသောကြောင့် ငါသည် ကံအားလျှော်ပတ်ကုန်သော အကျိုးဆက် ဆယ်ပါးတို့ကို ခံစားရပေ၏၊ ဘဝကြီးငယ်၌ ကျင်လည်ရသည်ရှိသော် ကိုယ်အနံ့မွှေးသူ, အခြံအရံများသူ, လျင်သောပညာရှိသူ, ကျော်စောခြင်းရှိသူ, ထက်သောပညာရှိသူ, မြေကြီးအထုနှင့်တူသော ပညာရှိသူ, ရှင်သောပညာရှိသူ, နက်နဲသောပညာရှိသူ, ပြန့်ပြောသောပညာရှိသူ, လျင်မြန်သောပညာရှိသူ ဖြစ်၍ ထိုအခိုးအထုံ အလှူ၏အစွမ်းကြောင့်သာလျှင် ယခုအခါ အေးမြသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ ရောက်ရပေ၏"ဟု ပြဆိုထား၏။

ဤမျှ စကားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ဆီမီးအမွှေးတိုင် ညှိထွန်းပူဇော်ခြင်းသည် ရှေးခေတ်ပြာဟူဏတို့၏ မီးလုပ်ကျွေးပူဇော်ခြင်းနှင့် တမျိုးတခြားစီသော

ဖြစ်၍ ရှေးခေတ် ထင်းမီးပူဇော်မှုနေရာတွင် ယခုခေတ် ဆီမီးဖယောင်းတိုင်တို့ အကျုံးမဝင်ကြောင်း ဆီမီးပူဇော်မှုသည် ဘုရားအလောင်းစသော သူတော်ကောင်းတို့ ဖြည့်ဆည်းပူးသော ဒါနပါရမီတမျိုးဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် သုန္ဒရိကသုတ်၏ ယထာဘူတကျန်သော အဓိပ္ပာယ်ကို မသိမြင် မယူဆတတ်၊ ဘာသာပြန်ကို ဖတ်တတ်ရုံမျှသာ ရှိ၍ ဆီမီးပူဇော်ခြင်းသည် အစောင်အလင်းလှူသော ပဒီပဒါနမျိုးဖြစ်သည်ကို မသိသောကြောင့်သာလျှင် ရှေးခေတ်ဗြာဟ္မဏတို့ မီးပူဇော်မှုနှင့် ယခုခေတ်ဆီမီးဖယောင်းတိုင်ပူဇော်မှုကို ရောထွေးယှက်တင် မှတ်ဆင်ယူဆမိခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ပူဇော်ခြင်း

၅။ ပူဇော်ခြင်းကိုလည်း လူသေလူဖြစ်ဆရာက ပယ်ခဲ့၏၊ သောဓနာလ္ဘာဌ် သခင်မြတ်ဆိုင်က မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ဝယ် ဟောတော်မူသော "ပန်းနံ့သာတူရိယာဖြင့် ပူဇော်ခြင်းထက် လောကုတ္တရာတရားအားလျော်စွာ ကျင့်သုံးခြင်းသည်သာ အမြတ်ဆုံး ပူဇော်သက္ကာရမည်၏" ဟူသော စကားရပ်ကို တင်ပြထား၏။

လူသေလူဖြစ်ဆရာက ပန်းနံ့သာစသည်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းဟုလည်းကောင်း အကျင့်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းဟုလည်းကောင်း အထူးမခွဲခြားပဲ ပူဇော်ခြင်းဟု သာမည ဆိုထားသောကြောင့် (အာမိသပူဇာ, ဓမ္မပူဇာ) နှစ်မျိုးလုံးကိုပင် ပယ်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်တင်ပြလာသော မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်လာ အကျင့်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းဟူသည်ကိုလည်း လူသေလူဖြစ်ဆရာက ပယ်သည်ဟုပင် ဆိုရပေသည်။

ရင်းမဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ ဟောတော်မူသည်မှာလည်း အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ပူဇော်သက္ကာရကိုသာ ဟော၍ ဆီမီး အမွှေးတိုင် ပန်းနံ့သာစသည်ဖြင့် ပူဇော်မှုကို လုံးဝမပြုရဟု တားမြစ်တော်မူသည်မဟုတ်ပေ၊ အဂုံတ္တရပါဠိလိစ္ဆဝိကုမာရကသုတ် ၆၈၊ ၎င်းမြန်မာပြန် ၈၃-၌—

"လက်ရုံးအားကိုး ဆည်းပူး၍ ချွေးဒီးဒီးကျဖြစ်စေအပ်ကုန်သော တရားနှင့်လျော်ကုန်သော တရားသဖြင့် ရအပ်ကုန်သော ထက်ြလုံ့လဖြင့်ရအပ်ကုန်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ဖြင့် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့ကို အရိုအသေအလေးအမြတ်ပြုသော ပူဇော်သော အမျိုးကောင်းသားအား ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းကိုသာ မျှော်လင့်အပ်၏၊ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်းကို မမျှော်လင့်အပ်" ဟု ဟောတော်မူ

သည်ကိုထောက်၍ ပစ္စည်းဖြင့် ပူဇော်မှု အာမိသပူဇာသည်လည်း အကျိုးမျှားသော အကျင့်ကောင်းတခု ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဒူးထောက်ရိုကျိုးရှိခိုးခြင်း၊ ဂုဏ်တော်ရွတ်ဖတ်ခြင်း

၆။ ရှိခိုးခြင်း အချိုးအသေပြုခြင်း ဂုဏ်ဒက် ရွတ်ဖတ်ခြင်း တို့ကိုလည်း လူ့သလူဖြစ်ဆထုက ပယ်ခဲ့၏။

စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က အင်္ဂုတ္တိရ် ရွှေပသုတ် မြန်မာပြန် ၃၉၇-ကို အကျဉ်းချုံးတင်ပြပြီး "သာသနာယဉ်ကျေးမှု အစပိုင်းတွင် အဆင်းအသံတို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော လူမျှားစု၏ အလိုဆန္ဒအလျောက် ဆဲဆောင်ကြရသည်မှာ တနည်းအားဖြင့် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုပင် ဖြစ်ရခြင်းပါဘုရား၊ သာသနာ၏ ဆိုလိုရင်းနှင့်ကားတခြားစီသာဖို့ကြောင်း" ဖြင့် သောဓနာလ္ဘာ တင်သွင်း၏၊ ရှိခိုးခြင်း ဂုဏ်တော်ရွတ်ဖတ်ခြင်းတို့သည်ၵင်း ရွှေပသုတ်အရ သာသနာ၏ဆိုလိုရင်းနှင့်တခြားစီဟုခေျပ၍ လူသေလူဖြစ်ဆရာ့စကားကို ထောက်ခံခဲ့လေသည်။

ထိုသုတ်၌ ဆိုလိုသည်မှာ—

(၁) အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို ကြည့်၍ အဆင်းသဏ္ဌာန် ကောင်းသော ကြောင့် ကြည်ညိုသူ၊

(၂) သူတပါးတို့၏ ချီးမွမ်းသံကိုကြားရ၍ အသံကြားကြည်ညိုသူ၊

(၃) ခေါင်းပါးစွာ ကျင့်ကြံနေထိုင်သည်ကိုမြင်၍ ကြည်ညိုသူ၊

(၄) သီလ သမာဓိ ပညာ တရားကို သိမြင်၍ ကြည်ညိုသူ—

ဟု ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး ၄-စား ရှိသည်။

ထို ၄-မျိုးတို့တွင် အဆင်း, အသံကို ပမာဏပြုသူ (ပမာဏပြု၍ ကြည်ညိုသူ) တို့သည် ဆန္ဒရာဂအလိုသို့ လိုက်ပါရ၍ အင်္ဂုတ္တာသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဂုဏ် ဗဟိဒ္ဓ၌ ဖြစ်သော အကျင့်ကို မသိကုန်၊သူတပါးတို့ ချီးမွမ်းသော ချီးမွမ်းသံဖြင့်သာ မျှော ပါရတော့၏၊အင်္ဂုတ္တာဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ဂုဏ်ကို သိသူတို့သည်ကား အဆီးအတား မရှိ သိမြင်သည်ဖြစ်၍ သူတပါးတို့ ချီးမွမ်းသံဖြင့် မမျှောရတော့ဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုသုတ်အရ "သင်တို့သည် သင်တို့ ကြည်ညိုနေသော အကြည်ညိုခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်အဆင်းသဏ္ဌာန်ကိုမြင်ရရုံ, ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား သူဘပါးတို့ ချီးမွမ်းသံကို ကြားရရုံ မျှဖြင့် (ရုပ်မြင်, သံကြားမျှဖြင့်) နှစ်သက်ကျေနပ် အားရမနေကြလင့်ဦး၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏ အတွင်းသန္တာန်၌ဖြစ်သော သီလ သမာဓိ ပညာဂုဏ်နှင့် အပ၌ဖြစ်သော အကျင့်ကို သိအောင်ပြုပါဦး" ဟု မြတ်စွာဘုရား ဆုံးမတော်မူလိုရင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ဘုရားရှိမခိုးလင့် ဂုဏ်တော် မရွတ်ဖတ်လင့်ဟု ဆုံးမတော်မူလိုရင်း မဟုတ်ပေ၊ အကြည်ညိုခံပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂုတ္တာသန္တာန်၌ဖြစ်သောဂုဏ်, ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌

ဖြစ်သောအကျင့်ကို မသိမြင်ပဲ သူတပါးတို့ ပြောသံကြားမျှဖြင့် ကြည်ညိုသော သူတို့ကိုသာ အသံဖြင့်မျှောသူဟု ဆိုရသည်၊ ဘုရားရှိခိုးသူ ဂုဏ်တော် ရွတ်ဖတ်သူတို့ကို အသံဖြင့် မျှောသူဟုဆိုသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် "သာသနာ၏ ဆိုလိုရင်းနှင့် တခြားစီ" ဟု မဆိုလင့်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ရှုပသုတ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကျန်စဉ်မယူတတ်သောကြောင့်သာ ထိုကဲ့သို့ ဆိုမိခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။အသံအရ သူတပါးတို့ ချီးမွမ်းကြသောအသံကို ယူခြင်းမှာ ပုဂ္ဂလပညတ္တိ ပါဠိတော် ၁၆၂-လာ ဃောသပွမာဏပုဂ္ဂိုလ်ကို အကျယ်ပြသော ပါဠိအရ ဖြစ်သည်။

ရှိခိုးခြင်း အရိုအသေပြုခြင်း အစဉ်အလာသည် ရတနာသုံးပါးကို ရိုသေလေးစားကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ ပြုလေ့ရှိသော အစဉ်အလာကောင်းတရပ် ဖြစ်ပေသည်။

မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်နေစဉ်က အလွန်မာနကြီးသဖြင့် မာနတ္ထဒ္ဒ မည်သော ပုဏ္ဏားသည်ပင် မြတ်စွာဘုရားခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းဦးခိုက်ကာ ရှိခိုးပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားအား "အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ဘို့၌ မာနကိုမပြုရသနည်း၊ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရိုသေမှု ကောင်းစွာပူဇော်မှုကို ပြုရသနည်း" ဟု မေးလျှောက်ရာ မြတ်စွာဘုရားက "အမိ အဖ အစ်ကိုကြီး (အစ်မကြီး) ဆရာတို့၌ မာနကိုမပြုရာ၊ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရိုသေမှု ကောင်းစွာပူဇော်မှုကို ပြုရာ၏" ဟု ဟောတော်မူသည်။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ မာနတ္ထဒ္ဒသုတ်-၁၀၀)

ပေါက္ခရသာတိ ပုဏ္ဏားကြီးသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားကို ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သူ ဥပါသကာဖြစ်ပြီးနောက် အောက်ပါအတိုင်း လျှောက်ထားခဲ့သည်။

"ယထာ စ ဘဝံ ဂေါတမော ဥက္ကဋ္ဌာယ အညာနိ ဥပါသကကုလာနိ ဥပသင်္ကမတိ ။ပ။ တေသံ တံ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ"[၁]

"အရှင်ဂေါတမသည် ဥက္ကဋ္ဌမြို့၌ အခြားသော ဥပါသကာအိမ်တို့သို့ ကြွရောက်တော်မူသကဲ့သို့ ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏားအိမ်သို့လည်း ကြွရောက်တော်မူပါ၊ ထိုပေါက္ခရသာတိ ပုဏ္ဏားအိမ်၌ အကြင်လုလင်ပျို လုံမပျိုတို့သည် အရှင်ဂေါတမကို အရိုအသေ ရှိခိုးမူလည်း ရှိခိုးကုန်လတ္တံ့၊ ခရီးဦးကြိုပြုမူလည်း ပြုကုန်လတ္တံ့၊ နေရာကိုပေးလှူမူလည်း ပေးလှူကုန်လတ္တံ့၊ ရေကိုပေးလှူမူလည်း ပေးလှူကုန်လတ္တံ့၊ စိတ်ကိုကြည်လင်စေမူလည်း ကြည်လင်စေကုန်လတ္တံ့၊ ထို

၁။ ဒီ ၁၊ ၁၀၃။

(သို့ပြုခြင်း) သည် ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး ထိုလုလင်ပျို လုံမပျိုတို့၏ စီးပွားချမ်းသာအလို့ငှာ ဖြစ်ပါလတ္တံ့" ဟု လျှောက်၏။

မြတ်စွာဘုရားက "ကလျာဏဲ ဝုစ္စတိ ဗြာဟ္မဏ=ပုဏ္ဏား ကောင်းသော စကား ကို သင်ဆိုပေ၏" ဟု မိန့်တော်မူသတည်း[၁]။

ဗြဟ္မာယုပုဏ္ဏားကြီး အရှိအသေပြုမုံကိုလည်း မစ္ဆိမပဏ္ဍဲသပါဠိ ဗြဟ္မာယု သုတ်၌—

> ဧဝံ ဝုတ္တေ ဗြဟ္မာယုဗြာဟ္မဏော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာ-သင်္ဃံ ကရိတ္ဝာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတ္ဝာ ဘဂဝတော ပါဒါနိ မုခေန ပရိစုမ္ဗတိ၊ ပါဏိဟိ စ ပရိသမ္ဗာဟတိ[၂]။

ဤသို့ မိန့်တော်မူသည်ရှိသော် ဗြဟ္မာယုပုဏ္ဏားသည် နေရာမှထ၍ လက်ဝဲတဘက် ပခုံးထက်၌ ကိုယ်ဝတ်ကို စံပယ်တင်သည်ကိုပြု၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့၌ ဦးတိုက်ကာ ခြေတော်တို့ကို ခံတွင်းဖြင့်လည်း စုပ်၏၊ လက်တို့ဖြင့် လည်း သုံးသပ်၏ ဟု မိန့်ဆိုထားသည်။

မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန် နှာ ၂၄၂-၌လည်း "ဤသို့ ပြောဆိုသော် ဗာဟုဿောဏိပုဏ္ဏားသည် အလုံးစုံဖြူသော မြည်းကသော ရထားမှ သက်ဆင်း၍ ပခုံးတဘက်၌ ကိုယ်ဝတ်ကိုတင်၍ မြတ်စွာဘုရား၌ရှိရာအရပ်သို့ လက်အုပ်ကို ညွတ်၍ သုံးကြိမ် ဥဒါန်းစကားကို မြွက်ဆို၏" ဟု မိန့်ဆိုသည်၊ ထိုပုဏ္ဏား မြွက်ဆိုသော ဥဒါန်းစကားမှာ ယခုအခါ ပုဒ္ဓဘာသာ သူတော်စင်အများတို့၏ နှုတ်ဖျားဌ မကြာခဏ ရွတ်ဆိုကြသော "နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာ-သမ္ဗုဒ္ဓဿ" ဟူသော ဘုရားရှိခိုးပင် ဖြစ်သည်၊ ဂုဏ်တော်သုံးပုဒ်ကို ရွတ်ဆို၍ ဘုရားရှိခိုးခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

အာဠဝကဘီလူးသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် တရား (သံဃာ)တို့ကို ရှိခိုးလျက် လှည့်လည်မည်ဖြစ်ကြောင်းကို သုတ္တာနိပါတပါဠိ၌—

> သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ၊ ဂါမာဂါမံ ပုရာပုရံ။
> နမဿမာနော သမ္မုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတံ။[၃]

ဟူသောဂါထာဖြင့် ပြောဆို ကြုံးဝါးခဲ့လေသည်။

၁။ ဒီ မြန် ၁ ၁၀၄။ ၂။ မ ၂၊ ၃၄၅။ ၃။ ခု ၁၊ ၃၀၇။

မြန်မာပြန်

"ထိုငါသည် မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း တရားတော်၏ ကောင်းသော တရား၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း ရှိခိုးလျက် တရွာမှတရွာ တမြို့မှတမြို့သို့ လှည့်လည်ပါတော့အံ့"[၁]

အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏အလောင်း သရဒလုလင် (သုရူစိရသေ့) သည် လည်းကောင်း သောမကထေရ်သည်လည်းကောင်း ခေမာထေရီသည် လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ရွတ်ဆိုပူဇော်ခဲ့ကြောင်း အပဒါနပါဠိ ပ၊ ၂၂၊ ၂၂၅။ ထေရီအပဒါနပါဠိ ၂၂၇-တို့၌ လာရှိသည်။

နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ၏ တပည့်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဥပါလိသူကြွယ်သည်လည်း—

ဓီရဿ ဝိဂတမောဟဿ၊ ပဘိန္နခီလဿ ဝိဇိတဝိဇယဿ။
အနီဃဿ သုသမစိတ္တဿ၊ ဝုဒ္ဓသီလဿ သာဓုပညဿ။
ဝေသမန္တရဿ ဝိမလဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ[၂]။

"အကျွန်ုပ်သည် မြဲမြံသော ပညာရှိတော်မူသော မောဟကင်းဝေးတော်မူပြီးသော ငြောင့်တံသင်းတို့ကို ဖျက်ဆီးတော်မူပြီးသော အောင်ပြီးသော အောင်ပဲ့ ရှိတော်မူသော ဆင်းရဲကင်းဝေးတော်မူပြီးသော ညီမျှသော စိတ်ရှိတော်မူသော ကြီးပွားသော အကျင့်သီလရှိတော်မူသော ကောင်းမြတ်သော ပညာရှိတော် မူသော ရာဂအစရှိသော အဆိပ်ကို လွန်မြောက်တော်မူပြီးသော ရာဂအညစ် အကြေး ကင်းဝေးတော်မူပြီးသော ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်ဖြစ်ပေ၏"[၃] စသည်ဖြင့် သုံးပါဒရှိ ဂါထာ ဆယ်ဂါထာတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဂုဏ်တော်တို့ကို ရွတ်ဆိုခဲ့လေရာ သူဆရာဖြစ်ခဲ့ဖူးသော နိဂဏ္ဌက "သူကြွယ် သင်သည် ရဟန်း ဂေါတမ၏ ဤဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ဘယ်အခါက ဖဲ့ဆိုသိကုံးထားသနည်း" ဟုပင် မေးမြန်းခဲ့လေသည်။

၁။ ခု မြန် ၁၊ ၂၉၁။ ၂။ မ ၂၊ ၄၈။ ၃။ မ မြန် ၂၊ ၅၃။

အရိုအသေပြုခြင်း

၇။ ရှိသေထိုက်သောသူတို့ကို အရိုအသေပြုခြင်းသည် "ဂါရဝေါ စ နိဝါတော စ၊ သန္တုဋ္ဌိ စ ကတညုတာ" စသော မင်္ဂလာသုတ်ပါဋိအရ ကောင်းကျိုးတရားတို့ ပွားများခြင်း မင်္ဂလာတရပ်ဖြစ်ပေသည်၊ ပုညကိရိယဝတ္ထုဆယ်ပါးတို့တွင် လည်း တပါးအပါအဝင်ဖြစ်ပေသည် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ပင် သစ္စာ လေးပါးတရားကို သိပြီးစ (ဘုရားဖြစ်ပြီးစ) ဥရုဝေလတော နေရွှေ့ရာမြစ်ကမ်း ဆိတ်ကျောင်းညောင်ပင်ရင်း၌ နေတော်မူစဉ် "ရှိသေစရာ မှီခိုစရာ မရှိပဲနေခြင်း သည် ဆင်းရဲလှ၏ ငါသည်အဘယ်သို့သော သမဏဗြာဟ္မဏကို အရိုအသေ အလေးအမြတ် အမှီသဟဲပြု၍ နေရပါအံ့နည်း" ဟု အကြံဖြစ်၏။

ထို့ နောက် ကိုယ်တော်မြတ်ထက် သာလွန်၍ သီလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိ ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော တစုံတယောက်သောသူကိုမတွေ့မြင်ရကား "ငါသည်(ငါ) ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော တရားကိုပင်လျှင် အရိုအသေ အလေးအမြတ် အမှီသဟဲ ပြု၍နေရမူကား ကောင်းပေရာ၏" ဟု အကြံဖြစ်၏၊ အကြံဖြစ်ပြီးနောက် ကိုယ် တော်မြတ်သည် ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်းသိမြင်သော တရားကိုပင် အလေးအမြတ်ပြု၍ နေတော်မူခဲ့လေသည်။ (သဂါထာ ဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဋိ ဂါရဝသုတ်—၄၄၀၊၁၄၁-၂။ အဂ်ုတ္တရ နိကာယပါဋိ၊ ပ။ ၃၂၈-၉။ မြန်မာပြန်၊ စတုက္ကနိပါတ် ပဌမဥရုဝေ-လသုတ်၊ ၃၄၃ ၅)

ထို့ပြင် အဂ်ုတ္တိုရ်ပါဋိတော် မြန်မာပြန်၊ အဋ္ဌကနိပါတ်၊ သပ္ပုရိသသုတ် ၇၇-၌—

"အိမ်၌နေသော ပညာရှိသည် စင်စစ်အားဖြင့် မျှားစွာသောလူတို့၏အကျိုး ၄ ဖြာ ဖြစ်၏၊နေ့ညဉ့်တို့ပတ်လုံး ပျင်းရိခြင်းမရှိသော ပညာရှိသည် ရှေးဦးစွာ အမိ အဖတို့အား ရှေး၌ ပြုဖူးသော ကျေးဇူးကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့သည်ဖြစ်၍ အကြောင်းအားလျော်စွာ ပူဇော်၏၊ အိမ်ရာမထောင်ပဲ ရဟန်းပြုသော မြတ် သောအကျင့်ကို ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အရိုအသေပြု၏။ ။ပ။ သူတော်ကောင်း တရား၌ ကောင်းစွာတည်သော ထိုသူသည် အလုံးစုံသောသူတို့၏ အစီးအပွား ကိုဆောင်၏၊ ထိုသူသည် ဝန်တိုမှု 'မစ္ဆေရ' အညစ်အကြေးကို ပယ်ဖျောက်၍ အေးငြိမ်းသော လောကသို့ရောက်ရ၏" ဟု ဟော်တော်မူ၏။

ထို့ပြင်လည်း ဝိနယပိဋကစူဠဝဂ္ဂပါဋိ၌—

ယေ ဝုဒ္ဓမပစာယန္တိ၊ နရာ ဓမ္မဿ ကောဝိဒါ၊
ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ပါသံသာ၊ သမ္ပရာယေ စ သုဂ်တိံ တိ။

တေ ဟိ နာမ ဘိက္ခဝေ တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ အညမညံ သဂါရဝါ သပ္ပတိဿာ သဘာဂဝုတ္တိကာ ဝိဟရိဿန္တီ။ ကွစ ခေါ တံ ဘိက္ခဝေ သောဘေထ ၊ ယံ တုမှေ ဧဝံ သုဂ္ဂာတေ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇိတာ သမာနာ အညမညံ အဂါရဝါ အပ္ပတိဿာ အသဘာဂဝုတ္တိကာ ဝိဟရေယ္မာထ။ ။ပ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ယထာဝုဍ္ဎံ အာဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ”၁ ဟု ဟောတော်မူ၏။

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့....တရား၌ လိမ္မာ၍ ကြီးသူကိုရိုသေသော လူတို့သည် မျက်မှောက် ဘဝ၌လည်း ချီးမွမ်းခံရကုန်၏၊ နောင်တမလွန် ဘဝ၌လည်း ကောင်းရာဂတိ ရှိကုန်၏။

ရဟန်းတို့....တိရစ္ဆာန် ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သည်ပင်လျှင် အချင်းချင်း ရိုသေခြင်း, ကိုင်းညှတ်ခြင်း, သဘောတူ အသက်မွေးခြင်းရှိလျက် နေကုန်သေး၏၊ ရဟန်းတို့....ဤသို့ ကောင်းစွာဟောအပ်သော ဓမ္မဝိနယ၌ ရဟန်း ပြုကြကုန်လျက် အချင်းချင်း မရိုမသေ မကိုင်းမညှတ် သဘောတူ အသက် မမွေးပဲ နေကြခြင်းသည် တင့်တယ်ပါမည်လော။ ။ပ။

ရဟန်းတို့....သီတင်းကြီး အစဉ်အတိုင်း ရှိခိုးခြင်း, ဧရိယဉ်းကြိုခြင်း, လက်အုပ်ချီခြင်း, အရိုအသေပြုခြင်း, နေရာဦး ရေဦး ဆွမ်းဦးတို့ကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ (စူဠဝဂ်ဋ္ဌကထာ မြန်မာမြန် ၃၁၆)

ဓမ္မပဒပါဋိတော်၌လည်း ရှိခိုးခြင်း, အရိုအသေပြုခြင်း၏ အကျိုးကို–

အာဘိဝါဒနသီလိဿ၊ နိစ္စံ ဝုဍ္ဎာပစာယိနော။
စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝဍ္ဎန္တိ၊ အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ ဗလံ၂။

ဟု ဟောတော်မူ၏။

မြန်မာပြန်

အမြဲရှိခိုးလေ့ရှိ၍ မိမိထက် ဂုဏ် အသက် သိက္ခာအားဖြင့် ကြီးသောသူတို့၌ အရိုအသေပြုလေ့ရှိသူတို့အား အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်း, ချမ်းသာခြင်း, ခွန်အားကြီးခြင်း ဟူသော ဤအကျိုးထူးတရားလေးပါးတို့သည် တိုးပွားကုန်၏။

ဤပါဋိတော် မြန်မာပြန်များကို ထောက်၍ မိမိထက် အသက် သိက္ခာ ဂုဏ် ကြီးမားသောသူတို့ကို အရိုအသေ ပြုခြင်းသည် ဘုရားအလောင်း စသော သူတော်ကောင်းတို့၏ ကောင်းသော အစဉ်အလာ အကျိုးများသော အကျင့်

၁။ ဝိ ၄။၃၁၁။ ၂။ ခု ၁၊ ၂၉၊

တပါး ဖြစ်သည်၊ လူသေလူဖြစ်ဆရာနှင့် သူ၏တပည့်တို့သည်ကား ထို အရှိ အသေပြုခြင်း အစဉ်အလာ ဓလေ့ထုံးစံကို တွန်းလှန် ပယ်ဖျက်ခဲ့သဖြင့် အစဉ် အလာကောင်း တရပ်ကို ချိုးဖြတ်သော သူများ ဖြစ်သည်ဟု ဝေဖန်တော်မူ ကြသည်။

ကြေးစည်ခေါင်းလောင်း ထိုးခြင်း

၈။ လူသေလူဖြစ်စာအုပ် ၁၂၈-လာ ကြေးစည်ခေါင်းလောင်း ထိုးခြင်းကို ပြစ်တင်ပြောဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့၏ ကြေးစည်တီးခြင်း ခေါင်းလောင်းထိုးခြင်းတို့၌ ရည်ရွယ်ချက် ၃-ချက် ပါဝင် ကြောင်း သိထားကြရန် သင့်သည်၊ ယင်းတို့မှာ-

(က) ရဟန်းတော်တို့အတွက် သံဃာစည်းဝေးခြင်း၊

(ခ) ရဟန်း, ရှင်, လူ ကုသိုလ်ရှင်တို့အတွက် ပတ္တိဒါန ပုညကိရိယ ဝတ္ထုပြုခြင်းနှင့်—

(ဂ) သဒ္ဒဒါနပြုခြင်းတို့ပင် ဖြစ်သည်။

(က) မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က ရဟန်းတော်တို့သည် နေ့အချိန်တွင် မိမိ တို့၏ ဒိဝါဌာန ခေါ် နေ့သန့်ရာနေရာတို့၌ တပါးချင်းနေ၍ တရား အားထုတ် ကြသည်၊ တပါးနှင့်တပါး စကားပြောဆိုခြင်း မရှိကြချေ၊ တစုံတရာ အကြောင်း ကိစ္စရှိလျှင် သို့မဟုတ် တပါးပါး မကျန်းမမာဖြစ်လျှင် ကျောင်းတလင်း အလယ် တွင် ဆွဲထားသော ကျောက်စည်, စည်ကြီး, ခေါင်းလောင်း စသည်တို့ကို တီးရသည်၊ ထိုးရသည်၊ ထို ကျောက်စည် ခေါင်းလောင်းသံကိုကြားလျှင် မိမိ၏ ဒိဝါဌာနတို့မှထွက်ကာ စည်းဝေးရာ ညီမှုရာ တန်ဆောင်းသို့ အားလုံး ကြွလာ ကြရသည်၊ ဤအကြောင်းကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပထမအုပ် အညတရဘိက္ခုဝတ္ထု (နှာ-၁၈၄) သံကိစ္စသာမဏေရဝတ္ထု (နှာ-၄၂၇) တို့၌ အကျယ် ကြည့်ရှုနိုင် ပေသည်။

ယင်းတို့ကို အမှီပြု၍ ယခုအခါ၌လည်း သံဃာစည်းဝေးညီမှုရာဖြစ်သော စာချုပ်ခြင်း, ဘုရားဝတ်တက်ခြင်း, သံဃာစည်းဝေးခြင်းတို့၌ ကြေးစည်, ခေါင်း လောင်း အုန်းမောင်း ကျောက်စည်တို့ကို တီးခေါက်ထိုးနှက်ခြင်း အစဉ်အလာ ဖြစ်နေရပေသည်။

(ခ) ထိုမှတပါး ဗုဒ္ဓဘာသာ သူတော်စင်တို့သည် မိမိတတ်အားသမျှ ဒါနပြုကြသောအခါ ထိုဒါန၏အကျိုး အာနိသင်ကို မိမိမှတပါး မိဘဆရာသမား အစထား၍ သတ္တဝါဝေနေယျတို့အား အမျှဝေကြရမြဲဖြစ်သည်၊ ယင်းမှာ

လည်း ပုညကိရိယဝတ္ထုတို့တွင် တပါး ပါဝင်သည့် ပတ္တိဒါနပုညကိရိယဝတ္ထု ဖြစ်ပေသည်၊ ဤသို့ အမျှဝေရာ၌ နှုတ်ဖြင့် မြွက်ဆိုရုံမျှနှင့် အားမရကြပဲ ကြေးစည်, ခေါင်းလောင်း, အုန်းမောင်း, ကျောက်စည်တို့ကို တီးခတ်ထိုးနှက်ကြမြဲပင် ဖြစ်လေသည်၊ သူတော်စင်ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းပင် ကြေးစည်, ခေါင်းလောင်းသံတို့ကို ကြားရလျှင် ပတ္တာနုမောဒနာမှ သာဓုအနုမောဒနာ ပြုကြမြဲပင်ဖြစ်ရာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာ လွန်စ္ဓာ သိမ်မွေ့သော ဓမ္မသဘောမျှားဖြစ်သဖြင့် အညဝါဒီတို့နှင့်မဆိုင်၊ ကိုယ်ပိုင် ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု စစ်စစ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

(ဂ) ထို့ပြင်လည်း ဒါနဝတ္ထုတို့ကို ခဲ့ဝေဖော်ပြရာ၌ အဘိဓမ္မာလာ ဒါန ဝတ္ထု ၆-မျိုးရှိရာ ဒုတိယမြောက် သဒ္ဒဒါန နေရာ၌ ဤကြေးစည်,ခေါင်းလောင်း လှူဒါန်းခြင်း, စည်, ခေါင်းလောင်း, ကြေးစည် စသည်မျှားကို ဘုရားရင်ပြင်တော်၌ တီးခတ် ထိုးနှက် အသံထွက်ပေါ်စေခြင်း စသည်မျှားကို ဆိုထားပေသည်၊ ထိုအကြောင်းကို စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ၏ ဖွင့်ဆိုချက်တွင်--

> ယဒါ သဒ္ဒဒါနံ ဒဿာမီတိ ဘေရိမုဒိင်္ဂါဒီသု အညတရေန တူရိယေန တက္ကာ ရတနာန ဥပဟာရ ကရောတ ကာရေတ စ၊ သဒ္ဒဒါနံ မေ တိ ဘေရိအာဒီနိ ဌပေတိ ဌပါပေတိ စ။[၁]

အကြင်အခါ၌ သဒ္ဒဒါနကို ပေးလှူအံ့ဟု ကြံစည်ကာ စည်ကြီး မုရိုးစည်, ကြေးစည် ခေါင်းလောင်း စသည်တို့တွင် တမျိုးမျိုးသော တူရိယာဖြင့် ရတနာသုံးပါးတို့အား ပူဇော်ခြင်းကို ပြုအံ့ ပြုစေအံ့၊ ငါ၏ သဒ္ဒါဒါန ဖြစ်ပါစေဟူ၍ စည်ကြီး မုရိုးစည် ကြေးစည် ခေါင်းလောင်းတို့ကို ထားအံ့ ထားစေအံ့--စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကြေးစည် ခေါင်းလောင်းထိုးခြင်း စသောကိစ္စမျှားသည် ယခုမှ ပေါ်ပေါက်လာသော ကိစ္စမျှားမဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သက်တော်ထင်ရှား ရှိစဉ်ကပင် ပြုလုပ်လာခဲ့သော ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ကိစ္စရပ်မျှားဖြစ်သဖြင့် စင်စစ် ကောင်းမြတ်သော ကိစ္စမျှားဖြစ်၍ အပြစ်ဆိုသူတို့သာလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုမှ သွေဖီပျက်ပြယ်နေသူမျှား ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

၁။ စရိယာပိဋက ဋ၊ ၂၉၉။

ဥပုသ်စောင့်ခြင်း

၉။ ဥပုသ်စောင့်ခြင်းကိုလည်း လူသေလူဖြစ်ဆရာက မယုံကြည်ဟုဆိုကာ ပယ်ဖျက်ခဲ့ပြန်သည်၊ စုဒီတကတို့ ချေပလွှာတွင် ပြန်လည်၍ချေပ သောနာထားသည်ကို မတွေ့ရ၊ ဤဥပုသ်စောင့်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ လက္ခဏသုတ်၌–

"ယမ်ပိ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော ပုရိမံ ဘဝံ ပုရိမံ ဇာတိ ပုရိမံ နိကေတံ ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတော သမာနော ဒဋ္ဌသမာဒါနော အဟောသိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု အဝတ္ထိတသမာဒါနော ကာယသုစရိတေ ဝစီသုစရိတေ မနောသုစရိတေ ဒါနသံဝိဘာဂေ သီလသမာဒါနေ ဥပေါသထုပဝါသေ"[၁] စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး မွေးဖွားခဲ့ရာဇာတိ ရှေး ဖြစ်ခဲ့ရာဘဝ ရှေး နေခဲ့ရာဘုံဌာနတို့၌ လူဖြစ်စဉ်အခါက ကုသိုလ်တရားတို့၌ မြဲမြံစွာ ဆောက်တည်၏၊ မဆုတ်မနစ် ဆောက်တည်၏၊ ကာယသုစရိုက် ဝစီသုစရိုက် မနောသုစရိုက်၌ လည်းကောင်း ပေးကမ်း ဝေဖန်ခြင်း၌ လည်းကောင်း သီလဆောက်တည်ခြင်း၌ လည်းကောင်း ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း၌ လည်းကောင်း (မြဲမြံစွာ ဆောက်တည်၏၊ မဆုတ်မနစ်ဆောက်တည်၏။[၂]) အင်္ဂုတ္တရနိကာယ အဋ္ဌကနိပါတပါဠိ ဥပေါသထဝဂ် သံခိတ္တ။ပေါသထသုတ် မြန်မာပြန် ဂဝ-၌–

"ရဟန်းတို့ အင်္ဂါရှစ်မျိုးနှင့်ပြည့်စုံသော ကျင့်သုံးအပ်သော ဥပုသ်သည် အကျိုးကြီး၏၊ အာနိသင်ကြီး၏၊ တန်ခိုးကြီး၏၊ ကြီးသော ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိ၏" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။

ထို့အတူ ဝိတ္ထတူပေါသထသုတ် ဂဌ၊ ဝိသာခါသုတ် ဂဂ၊ ဝါသေဋ္ဌသုတ်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂသုတ် ၉၀-တို့၌လည်း အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော ဥပုသ်၏ အကျိုးကြီးမားကြောင်းကို ဟောတော်မူပြီး နောက်ဆုံး၌–

တသ္မာ ဟိ နာဂရိ စ နရော စ သီလဝါ။
အင်္ဂဂုံပေတံ ဥပဝသေ ပေါသထံ။
ပုညာနိ ကတ္တာ န သုခဒြယာနိ။
အနိန္ဒိတာ သဂ္ဂမုပေန္တိ ဌာနံ[၂]။

ဟု ဟောတော်မူသည်။

၁။ ဒီ ၃။ ၃၁၉။ ၂။ အံ ၃၊၉၀။

ပြန်မပြန်

ထို့ကြောင့်သာလျှင် သီလရှိသော မိန်းမဖြစ်စေ ယောကျ်ားဖြစ်စေ တစုံတယောက်သောသူသည် အင်္ဂါရုစ်မျိုးရှိသော ဥပုသ်ကို ကျင့်သုံးရာ၏၊ (ထို မိန်းမ ယောကျ်ားတို့သည်) ချမ်းသာသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ပြုကုန်သောကြောင့် မကဲ့ရဲ့အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ နတ်ပြည်သို့ ကပ်ရောက်ရကုန်၏[1]။

ဤပါဠိတော်တို့ကိုထောက်၍ ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းအမှုသည် အကျိုးများသောအကျင့်တခုဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ ဤဥပုသ်စောင့်ခြင်းကို ပယ်သော လူသေလူဖြစ်ဆရာတို့၏ဝါဒသည် အစဉ်အလာကောင်းကို ချိုးဖျက်သောဝါဒဖြစ်သည်ဟု ဝေဖန်တော်မူကြသည်။

သြကာသကန်တော့ခန်းနှင့် ရွှေစေတီ

၁၀။ ထို့နောက် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က ရွှေအဘိဓမ္မာ အမည်ခံသူတို့၏ မေးခွန်းပေါင်း (၈၀) အနက်မှ—

(က) သြကာသ ကန်တော့ခန်းနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်း၊

(ခ) ဘုရားရွှေကပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်း၊

(ဂ) ရွှေတိဂုံစသည်တို့၌ အစောင့်ထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်း၊

(ဃ) ကျောက်ခဲ အုတ်ခဲများကို ဘုရားအတုလုပ်၍ ရှိခိုးခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော မေးခွန်း။

ဤ မေးခွန်း ၄-ချက်ကို ထုတ်ဖော်ပြလျက် ထိုကဲ့သို့ ရေးသားခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ ထုံးစံများကို ပြောင်လှောင်စော်ကားထားသည်ဟုစောဒနာခဲ့ကြသည်။

၎င်းစောဒနာကို ချေပသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသနအဖွဲ့မှ တင်သွင်းသော သောဓနာလွှာတွင်—

သူတို့သည် စေတီပုထိုးများကို အုတ်ခဲ ကျောက်ခဲများကို အတုလုပ်ထားသည်ဟု မဟောပြော မရေးသားခဲ့ကြကြောင်း, ဦးရွှေပြည့်၏ လူ့အဘိဓမ္မာစာစောင်တွင် ပါသော မေးခွန်းကို ကြည့်၍ ၎င်းတို့အား စွပ်စွဲခြင်းမျှသာဖြစ်ကြောင်း, မေးခွန်းသည် ဓမ်းခွန်းမျှသာဖြစ်၍ အဖြေမဟုတ်ကြောင်းတို့ဖြင့် သောဓနာတင်သွင်းကြ၏။

၁။ အင် မြန် ၃၊၈၅-၈၈။

သို့သော် ၎င်းမေးခွန်းပါ စကားအသုံးအနှုန်းများကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် မေးခွန်းရှင်သည် အဖြေကိုသိလို၍ မေးသော ရိုးရိုးမေးခွန်းမဟုတ်မှု၌ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ တင်ပြသော စောဒနာသကဲ့သို့ ဩကာသဘုရားရှိခိုးစသော ဓလေ့ထုံးစံများကို မနှစ်သက်သဖြင့် ထိုသို့ ပြုကျင့်သူများကို ပြောင်လှောင်လိုသောသဘောဖြင့် မေးခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရသည်။

ထို့ပြင် 'မေးခွန်းသည် မေးခွန်းမျှသာဖြစ်၍ အဖြေမဟုတ်ပါ'ဟု သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတေသနသမားတို့က ချေပရာ၌ မေးရုံသာဖြစ်၍ အပြစ်မရှိဟု ဆိုလိုဟန်ရှိ၏၊ ဤသို့ဆိုသော် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် လူကမ္ဘေးသူ ဟုတ်ရဲလား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့သည် လူမှုဟုတ်ကြရဲလား စသည်ဖြင့် မေးသည်ရှိသော် သင့်လျော်နိုင်ပါအံ့လော၊ မသင့်လျော်ချေ၊ ထို့နည်းအတူ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ အလေးအမြတ်ပြုနေသော ကိစ္စတို့ကိုလည်း 'မေးခွန်းပါ'ဟု ကာကွယ်၍ အမနာပ ပြောခြင်း မပြုထိုက်ကြောင်း သိနိုင်ပေသည်။

၁၁။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ဩကာသကန်တော့ခန်း စသည်၌ကား ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ရာ အပြစ်တစုံတရာမထင်ပေ၊ အနည်းငယ် ရှင်းဦးအံ့။

(က) အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကဲ့ရဲ့စဉ်စဲ့ ဆဲရေးမိလျှင် အရိယာဟု သိသည်ဖြစ်စေ မသိသည်ဖြစ်စေ အရိယူပဝါဒကံထိုက်၏၊ အနန္တရိယကံနှင့်တူ၏၊ နတ်ပြည်ကိုလည်း တားမြစ် မင်္ဂလာကိုလည်း တားမြစ်တတ်၏၊ သို့သော် ကုစား၍ကား ရကောင်းပါသည်၊ ထို့ကြောင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကဲ့ရဲ့စဉ်စဲ့ ဆဲရေးမိပါက ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့သွား၍ "တပည့်တော်သည် အရှင်ဘုရားအား ဤသို့ပြောမိခဲ့ပါသည်၊ ထိုအပြစ်ကို သည်းခံပါ"ဟု သည်းခံစေအပ်၏၊ ဝန်ချတောင်းပန်အပ်၏၊ အကယ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်သွားလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာအရပ်သို့ (သုသာန်တိုင်အောင်)ပင် သွား၍သည်းခံစေအပ် တောင်းပန်အပ်၏"ဟု ပါရာဇိကကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ ပ၊ ၁၃၄။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ ပ၊ ၃၃၇-၈။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ-ဒု၊ ၅၅-၆ တို့၌ ပြဆိုထားပေသည်။

ထိုသို့ ပြဆိုထားချက်အရ အကယ်၍ ပုထုဇဉ်တို့သဘာဝအလျောက် ရတနာသုံးပါးတို့အား ပြစ်မှားမိသော် ထိုအပြစ် (အရိယူပဝါဒကံ)တို့မှ လွတ်မြောက်စေခြင်းငှာ ကန်တော့ရာ၌ အပြစ်တင်ရန်မရှိသည့်အပြင် ချီးမွမ်းဖို့ပင် ဖောင်းပါပေ၏။

(ခ) "ဗုဒ္ဓက ရွှေမကိုင်ရဟုဆိုထားပါလျက် ဘုရားကို ရွှေကပ်ခြင်း ပန်းကပ်ခြင်း လုပ်နေကြသည်မှာ ဗုဒ္ဓဝါဒလား"ဟူသော မေးခွန်း၌ မြတ်စွာ

ဘုရားသည် ရဟန်းသာမဏေ တို့ကိုသာ ရွှေမကိုင်ရဟု တားမြစ်၍ လူဒါယကာ ဒါယိကာမတို့ကို မတားမြစ်၊ တားမြစ်၍လည်း မဖြစ်၊ ဤအကြောင်းမှာ သူသူငါငါသိသော အရာဖြစ်သည်၊ ကျောင်းအသုံးအဆောင် (သေနာသနပရိဘောဂ)ဖြစ်လျှင်ကား ရဟန်း သာမဏေတို့သည်ပင် ရွှေငွေဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ကျောင်းအသုံးအဆောင်ကို ကိုင်အပ် သုံးသပ်အပ်ကြောင်းကို "သေနာသနပရိဘောဂေါ ပန သင္ဃကပွိယော၊ တသ္မာ ဇာတရူပရဇတမယာ သင္ဃေပိ သေနာသနပရိက္ခာရာ အာမာသာ"ဟု ပါရာဇိကကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ-ဒု၊ ၁၃၀။ ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ ၃၀-တို့၌ မိန့်ဆို၏။

ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် ကဿပမြတ်စွာ ဘုရား၏ သရီရဓာတ်ကို ရွှေစေတီကြီးတည်ထားကြကြောင်းကို "အတီတေ ကိရ ကဿပ-ဒသဗလဿ သုဝဏ္ဏစေတိယေ ကရိယမာနေ ဗာရာဏသိဝါသိနော ။ပ။ ဧကံ ထေရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တံ ပဿိ"သု" စသည်ဖြင့် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဒု-၃၄၄-၌ မိန့်ဆိုသည်၊ ၎င်းအဋ္ဌကထာ-ဒု-၄၄၄-၌ပင် ကဿပ မြတ်စွာဘုရား၏ စေတီတည်ကြစဉ်က ရွှေမလောက်သဖြင့် ရဟန္တာတပါးက ရွာထဲဝင်၍ တိုက်တွန်း နှိုးဆော်ခဲ့ဖူးကြောင်းကို ပြဆိုထား၏။

ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ၊ ၁၄၂-၌လည်း-

"သာ ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော ယောဇနိကာ ကနက-ထူပေ ကယိရမာနေ။ပ။ ဣမာဟံ စေတိယင်္ဂဏာယ ဒမ္မိတိ"

ဟု ပြဆိုထား၏။

မြန်မာပြန်

"ထိုအမျိုးသမီးသည် ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တယူဇနာရှိသော ရွှေစေတီတည်ထားစဉ်အခါက သူငယ်မဖြစ်၍ အမိနှင့် အတူ စေတီတည်ရာ အရပ်သို့သွား၍ အမိကို "အမေ ဤသူတို့ ဘာလုပ်ကြတာလဲ"ဟု မေး၏၊ "စေတီတည်ရန် ရွှေအုတ်များ လုပ်ကြတာပေါ့"ဟု ဖြေဆိုရာ ကြည်ညိုစိတ်ဖြစ်၍ "အမေ ကျွန်မလည်ပင်းက ဤဆွဲကြိုးလေးကို စေတီတည်ဖို့ လှူပါသည်"ဟု ဆို၍ လှူခဲ့လေသည်။

ဤအဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်၍ ဘုရားစေတီကို ရွှေကပ်ရံမက ရွှေစေတီပင် တည်ခဲ့သော ထုံးဟောင်းရှိ၏၊ ထို့ပြင် ပါရာဇိကကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ-ဒု၊ ၂၅၃။ ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၌—

သစေ ပန သံဃံ ဝါ ဂဏံ ဝါ ပဂ္ဂလံ ဝါ အနာဒမသိတ္ဝာ ဣဒံ ဟိရည့· သုဝဏ္ဏံ စေတိယဿ ဒေမ ဝိဟာရဿ ဒေမ နဝကမ္မဿ ဒေမာတိ ဝဒန္တိ၊ ပဋိဂ္ဂဏှိပိတုံ နဝဋ္ဋတိ၊ ဣမေ ဣဒံ ဘဏ္ဍန္တိ တိ ကပ္ပိယကာရကာနံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ[1]။

ဟု ဖွင့်ဆို၏။

မြန်မာပြန်

အကယ်၍ သံဃာ, ဂိုဏ်း, ပုဂ္ဂိုလ်ကို မသုံးသပ်မူ၍ ဤ ဌေးငွေကို စေတီတော်အား လှူပါ၏၊ ကျောင်းအား လှူပါ၏၊ နဝကမ္မအား လှူပါ၏ဟု ဆိုကုန်အံ့၊ ပယ်ခြင်းငှာမသင့်၊ ဤသူတို့သည် ဤသို့ ပြောဆိုကြသည်ဟု ကပ္ပိယကာရကတို့အား ပြောကြားရမည်၊ ဤသို့ ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်၍ ဘုရားအား ရွှေကပ်ခြင်းသည် အပြစ်မဆင် အကျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

အစောင့်ထားခြင်း

၁၂။ သိဒ္ဓတ္ထဖြစ်သော ဘုရားမှာ သူခိုး ဒမြရန်ကို ကာကွယ်ရန်ဟု ဒရဝမ်တဦးတယောက်မျှ မထားပါပဲ ရွှေတိုက်တို့ မဟာမြတ်မုနိတို့မှာ ဒရဝမ်ထားနေခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒလား ဗြာဟ္မဏဝါဒလားဟု မေးခွန်းထုတ်ထား၏။

ဤ မမေးသင့်သော မေးခွန်းအတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တယောက်ကို ဖြေဆိုစေလျှင် ဦးရွှေပြည့်တို့ကဲ့သို့ ဘုရားတရားအမှန်ကို မယုံကြည်သော ဗန်းပြဘာသာရေးသမား ရုပ်ဝါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနများ၏ ရန်ကိုကြောက်၍ ရွှေတိုက် စသည်တို့၌ အစောင့်ထားရသည်ဟု ဖြေဆိုပေလိမ့်မည်။

အမှန်မှာ သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားနှင့် သက်မဲ့စေတီပုထိုးများသည် မတူပေ၊ သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရား၏ အသက်တော်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်, ကိုယ်ရောင်တော်နှင့် ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို အန္တရာယ်မပြုနိုင်သော်လည်း သက်မဲ့စေတီတော်၏ ပစ္စည်းများကို အန္တရာယ်ပြုနိုင်သူကား များပြားလှဘိ၏၊ ထို့သို့ မတူရကား သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားနှင့် သက်မဲ့စေတီတော်ကို အရာခပ်သိမ်း မနှိုင်းယှဉ်သင့်ပေ၊ ထို့ကြောင့် သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရား၌ အစောင့်မထားသော်လည်း စေတီတော်၌ကား အစောင့်ထား ရမည်သာ ဖြစ်သည်။

၁။ ဝိ သင်္ဂ ၌၊ ၅၆။

ပါရာဇိကကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၊ –ပ-၃၁၃။ ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ ၁၅၀-တို့၌ လည်း—

စေတိယဿ ဝါ သံဃဿ ဝါ သန္တကေန စေတိယဿ သန္တကံ ရက္ခာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ စေတိယဿ သန္တကေန သံဃဿ သန္တကံ ရက္ခာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ”

ဟု မိန့်ဆို၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား–စေတီ၏ ဥစ္စာကို စေတီ၏ ဥစ္စာဖြင့် လည်းကောင်း၊ သံဃာ၏ ဥစ္စာဖြင့် လည်းကောင်း စောင့်ရှောက်စေအပ်၏၊ သံဃာ၏ ဥစ္စာကို စေတီ၏ဥစ္စာဖြင့် မစောင့်ရှောက်စေအပ်–

ဟု ဆိုလိုသည်။

ထို့ပြင် ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ ၌–

“စေတိယဿ ပဒီပတ္ထာယ ဝါ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏတ္ထာယ ဝါ ဒိန္နအာရာမောပိ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗော၊ ဓဝတနံ ဒတ္ဝာပိ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော။ ဓဝတနဥပနေတ္ထ စေတိယသန္တကမ္ပိ သံဃသန္တကမ္ပိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ”

ဟု မိန့်၏။

မြန်မာပြန်

စေတီ၏ ဆီမီးအကျိုးငှာလည်းကောင်း ကျိုးသည် ပျက်သည်ကို ပြုပြင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း ပေးလှူအပ်သော အရံကိုလည်း စောင့်ရှောက်အပ်၏၊ အဖိုးအခပေး၍သော်လည်း စောင့်ရှောက်စေအပ်၏၊ အဖိုးအခကိုလည်း စေတီ၏ ဥစ္စာကိုလည်းကောင်း သံဃာ၏ ဥစ္စာကိုလည်းကောင်း ပေးခြင်းငှာအပ်၏။

၁၃။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် ကြွင်းကျန်ရစ်သော ဓာတ်တော်တို့ကို ကုသိနာရုံပြည်သား မလ္လာမင်းတို့က အစောင့်ထား၍ ပူဇော်ကြပုံကို–

“အထ ခေါ ကောသိနာရကာ မလ္လာ ဘဂဝတော သရီရာနိ သတ္တာဟံ သန္ဓာဂါရေ သတ္တိပဉ္ဇရံ ကရိတ္ဝာ ဓနုပါကာရံ ပရိက္ခိပါပေတ္ဝာ နစ္စေဟိ ဂီတေဟိ ဝါဒိတေဟိ မာလေဟိ ဂန္ဓေဟိ သက္ကရိ ံသု ဂရုံ ကရိ ံသု မာနေသုံ ပူဇေသုံ ၂”

ဟူ၍ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ ပြဆိုထားသည်။

၁။ ဝိနယသင်္ဂဟ ၌။၄၃၃။ ၂။ ဒီ ၂။၁၃၅။

မြန်မာပြန်

"ထိုအခါ ကုသိနာရုံပြည်သား မလ္လာမင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သရီရဓာတ်တော်တို့ကို မင်းကွန်း၌ (ထားလျက်) လုံကိုင်အစောင့်တို့ဖြင့် ကာရံ၍ လေးသည်တော်တပ်ဖြင့် ခြံရံစေပြီးလျှင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ကခြင်း, သီခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း အာရိုအသေပြုကုန်၏၊ အလေးအမြတ် ပြုကုန်၏၊ မြတ်နိုးကုန်၏၊ ပူဇော်ကုန်၏" မဟာဝဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်-၁၅၇။

ဤပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်၍ စေတီပုထိုး ဓာတ်တော်တို့ကို အစောင့်ထားခြင်းသည် တရားတော်နှင့် လျော်ကန်ညီညွတ်၏၊ စေတီပုထိုးတို့၌ အစောင့်ထားရပါမည်လောဟု စောဒနာသော ရွှေအာဘိဓမ္မာဆရာတို့သည် ၎င်းတို့၏ မူမမှန်သော စေတနာကို ၎င်းတို့၏ မေးခွန်းကပင် ဖော်ပြနေသကဲ့သို့ ရှိ၏ဟု ဝေဖန်တော်မူကြသည်။

၁၄။ အတုမရှိသော ဗုဒ္ဓဟု ဆိုထားပါလျက် အုတ်ခဲ ကျောက်ခဲများကို အတုလုပ်ပြီး ရှိခိုးဦးချ ဆုတောင်းနေခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒလားဟု ရွှေအာဘိဓမ္မာဆရာက မေးခွန်းထုတ်ထား၏၊ ၎င်းမေးခွန်းကို ကြည့်ကာ မေးခွန်းရှင်နှင့် အပေါင်းပါတို့သည် စေတီပုထိုးများကို အုတ်ခဲ ကျောက်ခဲများအနေဖြင့် ကဲ့ရဲ့ကြသည်၊ ထိုသို့ ကဲ့ရဲ့ခြင်းမှာ ထေရုပဒါနပါဠိတော်၊ ပ· ၃၀၆-၌လာသော ပုန္နာဂပုပ္ပိယထေရ်၏ ဖြစ်စဉ်နှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့် အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်သည်ဟု စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က စောဒနာကြရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ "၎င်းတို့သည် စေတီပုထိုးများကို အုတ်ခဲ ကျောက်ခဲများကို အတုလုပ်ထားသည်" ဟု မပြောဆို မရေးသားခဲ့ကြကြောင်း စသည်ဖြင့် သောဓနာလွှာ တင်သွင်းကြ၏။

သို့သော် ဖော်ပြပါ ရွှေအာဘိဓမ္မာမေးခွန်းကိုလည်းကောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသော သစ္စာစာစောင် အတွဲ (၁) အမှတ်စဉ် (၉)၌ ရေးသားသော "ဤစာကိုရေးချိန်တွင် ပုဂံစေတီပုထိုးများကို ပြင်ဆင်ရေးအတွက် အလှူငွေပေါင်း ၁၆-သိန်းခန့်ကျော် ရနေပြီဟု သိရသည်၊ ဤသည်မှာ ၂-လကျော်မျှအတွင်း ရသော ငွေဖြစ်သည်။ပ။ ချိုးကပ်နေသော အတွေးအခေါ်ဟူသည် ပြောင်းလဲရန် ခဲယဉ်းပါဘိတောင်း" ဟူသော စကားရပ်ကို လည်းကောင်း ထောက်ထားကာ ချေပချက်သည် ဟန်ဆောင်ချက်မျှသာဖြစ်ပြီး၊ ဘုရားစင်ကို ဖြုတ်ချကြသော စေတီပုထိုးများကို ကဲ့ရဲ့ကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့လည်း အလွန်မနည်းသော အရေအတွက်ရှိမည်မှာ သိသာပေသည်။

စေတီတည်ထားခြင်း

၁၅။ စေတီတည်ထား ကိုးကွယ်ခြင်းသည် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ရရှိစေသော အမှုကိစ္စတခု ဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရားသည်ပင် ဗာဟိယ (ရဟန္တာ)၏ ခေတ်တော်တို့ကို စေတီတည်ထားရန် ရဟန်းတို့ကို စေခိုင်းခဲ့ဖူး၏။ (ဥဒါနပါဠိ၊ ဗာဟိယသုတ် ဂဖ)

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ခေတ်တော်တို့ကိုလည်း ထိုနည်းတူ စေတီတည်ထား စေခဲ့ဖူး၏။ (ဒီဃနိကာယ၊ မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ ၁၄၄)

ကဿပဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ပြီးသော အခါဌဋ္ဌလည်း ရွှေစေတီကြီးတည် ထားကြောင်းကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ။ဒု၊၃၄၄၊၄၄၄။ ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ ၁၄၂-တို့၌ တွေ့ရ၏။

ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရား၏ စေတီအကြောင်းကိုလည်း မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ ၁၇၁-၌ တွေ့ရ၏။

စေတီတော်၌ ပန်း နံ့သာစသည်ကို တင်ထားလှူဒါန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အကျိုးများ‌ပုံကို ဒီဃနိကာယ မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော် ၁၁၇-၌ ဟောတော်မူ၏။

အဇာတသတ်မင်း စသူတို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ခေတ်တော်တို့ကို စေတီတည် ထားကြပုံကို ဒီဃနိကာယ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ ၁၃၇-၌ ဟောတော်မူ၏။

စေတီတော်ကို ကုန်မျိုးစုံရောင်းသော ဈေးရုံကြီးနှင့် ညပမာန်ိုင်း၍ သမ္မတ်တို့ အမျိုးမျိုးရရှိစေနိုင်သော ဌာနကြီးအဖြစ် မိလိန္ဒပဉ္ဉာပါဠိတော် ၃၂၃-၌ ပြဆို ထား၏။

စေတီတော်ကို ကုသိုလ်ရွှေအိုး မြုပ်နှံရာဌာနတခုအဖြစ် ခုဒ္ဒကပါဌပါဠိတော် နိဓိကဏ္ဍသုတ်-နှာ ၁၀-၌ ပြဆိုထား၏။

ထိုသို့ ပြဆိုထားသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့အရ စေတီတည်ထားခြင်း ပြုပြင်ခြင်းတို့သည် ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ရရှိစေသော အမှုကိစ္စတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ စုဒိတကတို့သည်ကား စေတီတည်ထား ပြုပြင်ခြင်းတို့ကို မနှစ်သက်ဖွယ်ဟု ပစ်ပယ်ခဲ့ကြလေသည်။

[စွဲဆိုချက်အမှတ် ၁၂၊ စောဒနာ သောဓနာ၌ အကျယ်စိစစ်ခဲ့ပြီးဖြစ်၏။]

၁၆။ ထို့နောက် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များက သစ္စာဓမ္မရေးရာ စာစောင်အတွဲ(၁) အမှတ်(၅)၌ ဦးဥက္ကဋ္ဌရေးသော—

"အခုကြည့်လေ မူလတန်းကျောင်းက ၆-နှစ်၊ ၇-နှစ်အရွယ်လူမမယ်ကလေး ငယ်ကစပြီး ဘုရားရှိခိုးကို ကျက်မှတ်ကြ ချပေးကြနဲ့ လုပ်နေကြတော့"— စသောစကားကို ထုတ်ပြကာ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ကို တူးဖြိုခဲ့သည်ဟု စောဒနာကြ၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသန သောဓနာလင်္ကာဠ ၎င်းကို ချေပသည့် သောဓနာချက် မတွေ့ရ။

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ သောဓနာလင်္ကာဠ "တပည့်တော်၏သမီး၊ မြေးမျးကို ပန်းကပ် ရေချမ်းကပ်စေခြင်း၊ ဘုရားရှိခိုးစေခြင်း စသည်တို့ကို တိုက်တွန်း ညွှန်ကြား ပေးလျက် ရှိပါသည်"ဟု တွေ့ရလေရာ သူ့ဆရာဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒကို သူပင်လက်မခံ မလိုက်နာဟု ဆိုရာရောက်နေသည်၊ ဆရာနှင့်တပည့် ဆန့်ကျင်နေ၏။

ဘုရားရှိခိုးသင်ပေးခြင်း

၁၇။ ဘုရားရှိခိုးခြင်း သရဏဂုံဆောက်တည်ခြင်း သီလဆောက်ဘည်ခြင်း စသည်တို့သည် ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ အခြေမူလတို့ဖြစ်သည်၊ ၎င်းအမှုတို့ကို ပိတ်ပင် တားမြစ်က သာသနာတော်ကို ဖျက်သည်ဟုပင်ဆိုရသည်၊ သားသမီး မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း စသည်တို့ကို အမှန်တကယ်ချစ်သည် ခင်သည်ဆိုပါက ဘုရားရှိခိုးခြင်း သရဏဂုံ သီလဆောက်တည်ခြင်းစသောကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌ တိုက်တွန်းရပေမည်။

ထိုသို့ တိုက်တွန်းသင့်ကြောင်းမှာ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ တင်ပြသော အနာထပိဏ်သဒ္ဒေးသား ကာလဝတ္ထု (ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ဒု-၁၂၃) မှဟာဝဂ္ဂသံယုတ်။ ၃၁၇-လာ မိတ္တာမစ္စသုတ်တို့ဖြင့် ထင်ရှားသည်၊ ထို့ပြင် မိတ္တဝိန္ဒုက၏ မိခင်သည်လည်း မိတ္တဝိန္ဒုကကို ငွေကြေးပေး၍ ဥပုသ်စောင့် တရားနာရန် တိုက်တွန်းခဲ့ဖူး၏၊ ထိုသို့ တိုက်တွန်းခြင်းသည် "ပါပါ နိဝါရေန္တိ၊ကလျာဏေ နိဝေသန္တိ သိပ္ပံ သိက္ခာပေန္တိ၊ ပတိရူပေန ဒါရေန သံယောဇေန္တိ၊သမယေ ဒါယဇ္ဇံ နိယျာဒေန္တိ"ဟု သိဂ်ါလ သတ်ိုးသားအား ဟောအပ်သော—

မကောင်းမြစ်ထာ၊ ကောင်းရာညွှန်လတ်၊ အတတ်သင်စေ၊ ပေးဝေ
နှိုးရင်း၊ ထိမ်းမြားခြင်းလျှင်၊ ဝတ်ငါးအင်၊ ဖခင်မယ်တို့တာ—

ဟူသော မိဘတို့ ကျင့်ဝတ်ကို ပြုကျင့်သည်လည်း မည်၏။

ကောင်းရာညွှန်လတ်ဆိုသည်မှာ အနာထပိဏ်သဒ္ဒေးက သူသားကာလကို တိုက်တွန်းသကဲ့ ဆုလာဘ်ပေးပြီးသော်မှလည်း သီလဆောက်တည်ခြင်းစသည်တို့၌ ဝါသနာထုံစေခြင်း ဖြစ်သည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း

၁၈။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အချက်အလက်များကို ခြုံငုံ၍ သုံးသပ်ဝေဖန်ပြီးနောက် ဆိတ်ငြိမ်းအခိုးတိုင် ညှိထွန်းခြင်း ပူဇော်ခြင်း အရှိအသေပြုခြင်း ကြေးစည်ခေါင်းလောင်းထိုးခြင်း ဂုဏ်တော်ရွတ်ဖတ်ခြင်း ဥပုသ်စောင့်ခြင်း စေတီပုထိုးများကို တည်ထားခြင်း ပြုပြင်ခြင်း အစောင့် ဂေါပကထားခြင်း ရွက်ပ်ခြင်း ပန်းကပ်ခြင်းစသော ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်ဓလေ့ထုံးစံများကို ပယ်ရှားရန် ဟောပြောရေးသား ဖြန့်ဝေနေကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့၏ဝါဒသည် ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်လာ ဒေသနာနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ရုပ်ဝါဒီတို့၏ ဘာသာ သာသနာဖျက်ဆီးမှုလုပ်ရပ် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ အညီအညွတ်ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိဂုံးတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)

စောဒနာအမှတ်(၁၇)

ဆုပေးဆုယူ ပယ်ခြင်းနှင့်စပ်သည့် ဝိနိစ္ဆယ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ကုသိုလ်ရေး လုပ်ငန်းများ၊ သပိတ်သုတ်ခြင်းစသော ဘာသာရေးဆိုင်ရာအမှုကိစ္စများကို အပိုသက်သက်ဖြစ်သယောင်ယောင် ပြောဟော ရေးသား ဖျက်ဆီးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာ သောဓနာချက်တို့ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်

၁။ (က) ဆုတောင်းဆုပေးသက်သက်ဖြင့် မည်သည့်အာနိသံသမျှအကျိုးတရားထင်ရှားနိုင်လိမ့်မည်ဟု မယုံကြည်။ (သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ချုပ်၏ အယူဝါဒရေးရာသဘောထား(၁၁-နံပါတ်)။

(ခ) အမှန်ဆိုရလျှင် ဆုတောင်းပတ္ထနာ ပြုမှုကြောင့် အကျိုးရရှိသည် ဟူသော လူသား၏ယုံကြည်ချက်ကား သူ၏ကြွေးကြော်အော်မြည်မှုကြောင့် မိုးဦးကျလာရသည်ဟူသော ဖားသူငယ်၏ယုံကြည်မှုမျိုးသာ ဖြစ်လေတော့သည်။ (လူသေလူဖြစ်စာအုပ် နှာ-၁၄၉)။

(ဂ) ဘုန်းတော်ကြီးများသည် ဆုတောင်း ပတ္ထနာပြုမှုကို မိမိကိုယ်တိုင်ပြုရုံမျှမကမူ၍ လူဒါယကာနှင့် ဒါယိကာမတို့အား ဆုပေး

မှုကိုလည်း ပြုကြကုန်သေး၏။ (လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ-၁၄၇)

(ဃ) ဗုဒ္ဓသည်ယခုလူအများကြီးကလက်ခံယုံကြည်နေသော တမလွန်ဆုတောင်းခြင်း၊ ဆုပေးခြင်းစသော ကမ္မဿကတာဒါနသီလကုသိုလ်မျိုးကို မပြုလုပ် အားမပေးပြန်ချေ။ (သင်္ခမြတ်ဆိုင်၏ ဗုဒ္ဓမိဒါဝုန်တရားစာအုပ် နှာ-၅၈)

(c) သေသူအတွက် သင်္ချိုင်းကုန်းသို့ လိုက်ပြီးလျှင် တကယ်ဖြစ်ပျက်ရန် အလားအလာမရှိသော အမြဲကတိများကို ပေးကြကုန်၏၊ သေ၍ သွားလေပြီးသူများ တမလွန်လောကဌာနကြည်လင်ရှင်ပျ ချမ်းသာသုခ ရရှိရေးအတွက် ရည်မှန်း၍ ဆွမ်းသွတ်ကြကုန်၏၊ ပိဏ္ဍာ ကျွေးကြကုန်၏၊ အမျှအတန်း ဝေကြစေကုန်၏၊ အေး·သူတို့သည် သူတို့၏ သက်ထိန်းလမ်းကို ထွင်ရာဌာနကားအထူးအခွန် အလွန်ကျမ်းကျင်တော်မူကြကုန်သည်တကား။ (လူသေလူဖြစ် နှာ-၃၁၅)

လူသေလူဖြစ်ဆရာနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့၏ အထက်ပါ အယူဝါဒ ပြောဟော ရေးသားချက်တို့ကို ကောက်နုတ်တင်ပြကြလျက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့သည် ဆုပေးဆုယူ ပြုလုပ်ခြင်းစသော ဘာသာရေးဆိုင်ရာကိစ္စများကို သူတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဘာတခုမျှ မပြုလုပ်ကြပါ။ ထိုလုပ်ငန်းကိုလုပ်ဆောင်ကြသော ရဟန်းရှင်လူများကိုပင် ဗမာ့မျိုးမျိုးအဖုံဖုံ အမနာပကဲ့ရဲ့ရွတ်ချ ပြောဟောရေးသားနေကြကြောင်း၊ ၎င်းတို့၏ ပြောဟော ရေးသားချက်များသည် သာသနာတော်ကို ထိပါးပုတ်ခတ်ရုံမျှမက ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်လာ အဆိုအမိန့်များကို မျက်ကွယ်ပြုသော ပြောဟော ရေးသားချက်များဖြစ်နေပါသောကြောင့် တိရောကုဋ္ဌသုတ် ဇာဏုဿောဏိသုတ်စသော ပိဋကတ်တော် ကျမ်းဂန်များနှင့် ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒ မိစ္ဆာအယူသာဖြစ်ကြောင်း စာဒကဆရာတော်များက စောဒနာကြသည်။

၂။ စောဒကဆရာတော်တို့၏ သာမည ဝိသေသစောဒနာလွှာ နှစ်ရပ်လုံးကို ခြုံငုံ၍သုံးသပ်ရသော် အမှတ် (က) ကောက်နုတ်ချက်သည် ဌပနာပြုထိုက်သော အင်္ဂါအရည်အချင်း မပြည့်စုံသောကြောင့် လျစ်လျူရှုသင့်သော ကောက်နုတ်ချက်ဖြစ်သည်ဟူ၍ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဝိသေသစောဒနာ၌ ချုတ်ယွင်းချက်မရှိ၊ အထောက်အကိုး သာဓကမှန်ကန်ပြည့်စုံသော စောဒနာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

ဆုပေး ဆုယူပြုခြင်း သိလခံယူခြင်း သပိတ်သွတ်ခြင်းတို့ကို တခုစီ တခုစီ စီစစ်သုံးသပ်ပေအုံ—

၃။ စောဒကဆရာတော်တို့၏ စောဒနာချက်ကို ဦးဆန္ဒာဓိက သခင်မြတ်ဆိုင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့က ပြန်လည်ဖြေရှင်း သောဓနာပြုရာ၌ ဆုပေး ဆုယူကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိနယမဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ မြန်မာပြန်-နှာ (၉၅၅) ၌ ပါရှိသော ဇီဝကနှင့် ဝိသာခါတို့ လျှောက်ထားကြပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ပြန်လည် မိန့်ကြားတော်မူပုံကို ထုတ်ဆောင်ပြကြလျက် ဇီဝကနှင့် ဝိသာခါတို့က တောင်းသည့်ဆုသည် အပ်လည်းအပ်ပါ၏၊ အပြစ်လည်းမရှိပါဟု လျှောက်ထားမှုခွင့်ပြုခဲ့သည်၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည်ပင် တမလွန်ကျိုးမျှော် ဆုမျှားမပေးလျှင် တပည့်သာဝကမျှားအတွက်မူ ဆိုဖွယ်ရာမရှိတော့ပါဟု သောဓနာကြ၏။

ဦးဆန္ဒာဓိက သခင်မြတ်ဆိုင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့သည် ဇီဝက ဝိသာခါတို့ တောင်းသော့ဆုမျှားမှာ တမလွန်ကျိုးမျှော်ကိုးပြီး တောင်းသော ဆုမျှားဟု မြတ်စွာဘုရားက ထင်မြင်သောကြောင့် ဆုပေးခြင်းမှ လွန်မြောက်၏ဟု ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို သိကြသယောင် ထင်မြင်ချက်မျှား ရေးသားပြီး ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ပင် တမလွန်ကျိုးမျှော် ဆုမျှားမပေးလျှင် တပည့်သာဝကများ အနေဖြင့် ဘာဆုံမျှ ပေးနေစရာမလိုဟု ကောက်ချက်ချလိုက်ကြသည်၊ ထိုထင်မြင်ချက် ကောက်ချက်တို့သည် စောဒကတို့၏ စောဒနာချက်ကို ချေဖျက်ရာ၌ ခိုင်လုံမှုမရှိပေ။

၄။ ထိုပါဠိတော် မြန်မာပြန် နှာ-၁၁၇-၌ပင် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကို မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ဆုပေးခြင်းမှ လွန်မြောက်ကုန်၏ ဟူသောစကားကို ဘုရားရှင် မိန့်ကြားခဲ့ဖူးပြီ၊ ထိုသို့မိန့်ကြားရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌—

တတ္ထ ယသ္မာ ဥဉ္ဆေ စရိယာယ ဇီဝတော ပဗ္ဗဇိတာသ၁—
စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြလျက်ရှိ၏၊ ထိုအဖွင့်၏ မြန်မာပြန်မှာ—

"ကိုယ်တိုင်က သပိတ်ပိုက်လျက် ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းဖြင့် အသက်မွေးရသော ရဟန်းအား အဘယ်ဆုဟူ၍ မပြောပဲ သာမညအားဖြင့် ဆုတခုကို တောင်းလိုပါ၏ဟု လျှောက်ထားခဲ့သော် တောင်းလိုသောဆုကို တောင်းလော့ဟူ၍ ပြောဆိုခွင့်ပြုခြင်းသည် မသင့်လျော် မလျောက်ပတ်၊ မြတ်စွာ

၁။ ဝိ ဋ္ဌ ၃။ ၂၉၁။

ဘုရားရှင်တို့၏ ထုံးစံအလေ့အကျင့်တော်လည်း မဟုတ်သောကြောင့် အတိုက္ကန္တ-ဝရ ခေါ ဂေါတမ တထာဂတာ ဟူသောစကားကို ဘုရားရှင်မိန့်ကြားတော်မူပြီ”။

ဤဖွင့်ဆိုချက်အရ လောကီ ထီးနန်းစည်းစိမ် ရွှေဥဿာ မင်းအာဏာတို့ကို စွန့်ပယ်ကာ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်နေပြီဖြစ်၍ ကိုယ်တော်တိုင် ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းဖြင့် စားသောက် အသက်မွေးရသော မြတ်စွာဘုရားမှာ လူတို့တောင်းလေ့တောင်းထရှိသော ရွှေဥဿာ အခွင့်အာဏာစသော ဆုတော်လာဘ်တော်များကို ပေးနိုင်ခြင်းမှ လွန်မြောက်ကုန်ပြီဟူသော အနေအားဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့ ပြောသလို တမလွန်ကျိုးမျှော် ဆုမျှားဖြစ်သည်ထင်၍ ဆုပေးခြင်းမှ လွန်မြောက်ကုန်၏ဟု ဘုရားရှင် မိန့်ကြားတော်မူခြင်း မဟုတ်။

၅။ သီလကွန္ဒဝဂ္ဂပါဠိ တေဝိဇ္ဇသုတ်၌ ဝါသေဋ္ဌအား အစိရဝတီမြစ် ဟိုဘက်ကမ်းကို သည်ဘက်ကမ်းရောက်အောင် ခေါ်ယူ၍ မရန့်ငံပုံ ဥပမာပြု၍ ဘုရားရှင် ဟောထားသည်မှာ–ဗြာဟ္မဏဖြစ်နိုင်သော ဗြဟ္မာအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်နိုင်သော အကျင့်သီလမကျင့်ပဲ ဆုတောင်းနေခြင်း၊ တောင့်တနေခြင်း စသည်ကြောင့် ဗြာဟ္မဏမဖြစ်နိုင်၊ ဗြဟ္မာအဖြစ်သို့ မကပ်ရောက်နိုင်ပုံကို ဟောထားခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ ထိုဗြာဟ္မဏတို့၏ ဆုတောင်းပုံနှင့် ယခု ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ဆုတောင်းပုံ လုံးဝမတူပေ၊ ဦးဆန္နာဓိက အနေဖြင့် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ အဋ္ဌကနိပါတ် ဒါနုပ-ပဘိုသုတ် (၇၀၊၇၁)၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်သော “ဣဇ္ဈတိ ဘိက္ခဝေ သီလဝတော စေတောပဏိဓိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ” ရဟန်းတို့ သီလရှိသောသူအား စင်ကြယ်သောကြောင့် စိတ်၏ တောင့်တမှုသည် ပြည့်စုံ၏ဟူသော ဒေသနာတော်ကို ပစ်ပယ်ရာရောက်ပေသည်။

၆။ ဆက်လက်၍ ဦးဆန္နာဓိက ကပင် အဆင်းစသော အာရုံငါးမျိုးရလိုကြောင်း ဆုတောင်းလျှင် အကပ်ပိယ သာဝဇ္ဇ-မအပ်မစပ်, အပြစ်မကင်းသော ဆုမျိုးဆိုနိုင်ကြောင်း သာသနာဝန်ထမ်း ရှင်ရဟန်းတို့ အကပ်ပိယ သာဝဇ္ဇ ဆုမျိုး မပေးမိရန် အထူးသတိပြုသင့်ကြပါသည်ဟု “ယော ရူပံ အဘိနန္ဒတိ၊ ဒုက္ခံ သော အဘိနန္ဒတိ” စသော အကိုးဖြင့် ဖြေရှင်းသွားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ရုပ်အဆင်း စသည်ကို နှစ်သက်သောသူသည် ဆင်းရဲကို နှစ်သက်ရာရောက်၏ဟု ဘုရားရှင် ဟောထားသောကြောင့် ရုပ်အဆင်းစသည်ကို ဆုပေး ဆုတောင်းပါက ရုပ်အဆင်းကို နှစ်သက်စေခြင်းဖြင့် ဒုက္ခကို နှစ်သက်အောင် ဆုပေးရာ ဆုတောင်းရာရောက်သောကြောင့် မအပ်၊ အပြစ်ရှိသည်ဟု မိမိသို့ရာဆွဲ၍ အကိုး သာဓက ပြုထားပေသည်၊ သို့ရာတွင် ရှင်ရဟန်းဖြစ်စေ လူဖြစ်စေ

အဆင်းစသော အာရုံကို ဆုမပေးရ၊ ဆုမတောင်းရ၊ ဆုပေးဆုတောင်းက မအပ် အပြစ်ရှိ၏ဟူ၍ ဟောကြားထားသော ဒေသနာတော်မရှိပေ။

၇။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ဆုပေးဆုတောင်းကြပုံမှာ အလိုရှိအပ်သော အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်း, ကျန်းမာခြင်း, ချမ်းသာခြင်း, ကောင်းကျိုးတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံ၍ မင်္ဂိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်ကြပါစေ၊ ရောက်ရပါလို၏ဟူ၍ ဆုပေး ဆုတောင်းကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤသို့ ဆုတောင်းရာ၌ အသက်ရှည်ခြင်း, ကျန်းမာခြင်း, ချမ်းသာခြင်းရှိမှ ဒါန သီလစသော ကုသိုလ်ကို ဖြည့်ကျင့်နိုင်သည်၊ ဒါနသီလ ကုသိုလ်ကို ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးသော ဝါသနာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သာ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်လိုသောစိတ်ဆန္ဒ ရှိလာနိုင်သည်၊ ဆန္ဒရှိ၍ ကျင့်ကြံအားထုတ်မှ မင်္ဂိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရရောက် မျက်မှောက် ပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဦးဆန္ဒာဓိက သခင်မြတ်ဆိုင်တို့ သောဓနာကြသလို အာရုံငါးပါးဆုမျိုး ဒုက္ခကို နှစ်သက်စေတတ်သောဆု ကာမသုခလွှဲကာနုယောဂဆု အာသဝနှင့် မကင်းသောဆုမျိုး တောင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

၈။ မြတ်စွာဘုရားသည် လောကီကောင်းကျိုးချမ်းသာဖြစ်သော ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိတို့နှင့် ပြည့်စုံနိုင်သော တရားတော် ဒေသနာပေါင်းများစွာကို ဟောကြားထား၏၊ ထို့သို့ ဟောကြားထားခြင်းကြောင့်. မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို အာရုံငါးပါး ဒုက္ခကို နှစ်သက်စေတတ်သော တရားကို ဟောသောဘုရား၊ ကာမသုခလွှဲကာနုယောဂတရား အာသဝနှင့် မကင်းသောတရား သမုဒယတရား အားပေးသောတရားဘို့ကို ဟောကြားသောဘုရားဟူ၍ ဆိုနိုင်ကောင်းမည်လော၊ မဆိုနိုင်ပေ၊ ယင်းသို့ မဆိုနိုင်သောကြောင့် ဆုတောင်းခြင်း ဆုပေးခြင်းကို ဒုက္ခတွေ့ သမုဒယတွေ့ဟု သောဓနာခြင်းသည် အခြေအမြစ်မရှိသော သောဓနာခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

၉။ ဆုတောင်း ဆုပေးနှင့် ပတ်သက်၍ ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ဆုတောင်းခြင်းသည်(လူသေလူဖြစ် ဆရာရေးသကဲ့သို့) ဘာမျှမလုပ်ပဲ ဆုတောင်း ပတ္ထနာပြုမှသက်သက်ကြောင့် အကျိုးရရှိသည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် ဆုတောင်းကြခြင်းမဟုတ်၊ အကြောင်းကုသိုလ်ကံကို ပြုလုပ်ပြီးမှ ဆုတောင်းပတ္ထနာပြုလျှင် တောင့်တသည့်အတိုင်း အကျိုးရသည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့်သာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ဆုတောင်းကြခြင်းဖြစ်၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့ စုပ်စုံဖျပသကဲ့သို့ သမုဒယတဏှာအားပေးသော-ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ, အတ္တဝါဒ (လေပေးလေယူများ)မဟုတ်မူ၍ မြတ်စွာဗုဒ္ဓလောင်းလျာနှင့်တကွ အဂ္ဂသာဝက မဟာသာဝက လောင်းလျာတို့၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို မှီး၍ ပြုလုပ်ကြခြင်း

သာ ဖြစ်၏၊ သြကာသကန်တော့ခန်း၌ပါသော ကုသိုလ်စေတနာတို့ကြောင့် (ရပါလို့၏အရှင်ဘုရား)ဟူသော စကား၏အဓိပ္ပာယ်ကိုနားမလည်ပဲ ဗြာဟ္မဏဝါဒီထာဝရဝါဒီတို့၏ ဆုတောင်းနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့၏ ဆုတောင်းကို ကဲ့ပြားစွာ သဘောမပေါက်သောကြောင့် ယခုလို စွပ်စွဲကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ရဟန်းရှင်လူ သူငါကစ လောကသားမှန်သမျှသည် အလိုအကြိုက် အမျိုးမျိုး ရှိရာ မိမိတို့လိုလားချက် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကို ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ရည်ညွှန်းခြင်း စိတ်ညွှတ်ခြင်း စိတ်ကိုဆောက်ဟည်ခြင်း စိတ်ဌဝားခြင်း စိတ်ကို ပွားများစေခြင်း တောင့်တခြင်း လွန်လွန်ကဲကဲပြုခြင်းကိုပင်(အဓိကာရ ပဏိဓာန) ဆုတောင်းခြင်းဟု ဆိုရသည်။

၁၀။ ထိုသို့ဆုတောင်းရာ၌ လူနတ်နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရစေနိုင်ရန် အထောက်အပံ့ပြုနိုင်သော ဒါန သီလ ဘာဝနာအလုပ်တို့ကို ပြုလုပ်၍ ဆုတောင်းကြ၏၊ အောက်တစ်ဆုံးအနေအား ဖြင့် ရတနာသုံးပါးကို ရှိခိုးကန်တော့ခြင်း (ပဏာမ) ကုသိုလ်ကို ပြုလုပ်ပြီးမှ ဆုတောင်းကြ၏၊ ကုသိုလ်တခုခု အကျင့်တခုခု မပြုကျင့်ပဲ မည်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ကမျှ လက်ဖြန့်မတောင်းကြချေ။

ဤနေရာ၌ ရည်မှန်းချက် ဆုတောင်းအတိုင်း ဖြစ်လာကြသော အဂ္ဂသာဝကမဟာသာဝကတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် ဆုတောင်းခြင်းကို ထုတ်ဆောင်ပြလို၏။

ရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်လောင်းလျာ သရဒ ရသေ့နှင့် သီရိဝစုက သူကြွယ်တို့သည် (တသခေါ်နှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကာလက) အနောမဒဿီဘုရားရှင်နှင့်တကွ အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါး သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့အား ပန်းမွေ့ရာအခင်း (သီရိဝစုကသူကြွယ်က ဆွမ်းပါ)လှူဒါန်းကြပြီး ပထမ, ဒုတိယ အဂ္ဂသာဝကဆုအသီးသီး တောင်းခဲ့ကြသောကြောင့် ဤဂေါတမ ဘုရားရှင်လက်ထက်၌ အဂ္ဂသာဝက လက်ျာတော်ရံ အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်, လက်ဝဲတော်ရံ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ်အဖြစ်ကို ရတော်မူခဲ့ကြပေသည်။ [ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ ဒု-နှာ ၃၀၇၊၃၇၅]။

၁၁။ အရှင်မဟာကဿပလောင်းလျာဖြစ်သော ဝေဒေဟသူကြွယ်သည်လည်း ဥပုသ်နေ့တနေ့၌ ဥပုသ်ဆောက်တည်၍ နံ့သာပန်းစသည်တို့ဖြင့် ပဒုမုတ္တရာဘုရားရှင်အား ပူဇော်၍ထိုင်နေစဉ် ပဒုမုတ္တရာဘုရားရှင်က တတိယ သာဝကဖြစ်သော မဟာနိသဘထေရ်ကို ဓုတင်္ဂဓရတေဒဂ်အရာ၌ ထားတော်မူသည်ကို ကြားနာရ၍ ကြည်ညိုစိတ်ဖြစ်ပေါ်ကာ ပဒုမုတ္တရာဘုရားရှင် အမှူးရှိသော သံဃာတော်များအား (၇)ရက်ပတ်လုံး ဆွမ်းဆက်ကပ်လှူဒါန်းပြီးလျှင် (၇)ရက်မြောက်သော့နေ့၌ တိစီဝရိက်သင်္ကန်းများပါ လှူဒါန်းပြီး အရှင်ဘုရား (၇)ရက်ပတ်လုံး ဆွမ်း

သက်နှံးလျှုဒါန်းရသော တပည့်တော်၏ မေတ္တာကာယကံ မနောကံသည် ဘုရားရှင်နှင့်တကွ သံဃာတော်တို့၌ ကျရောက်တည်နေခဲ့ပါပြီ၊ တပည့်တော်သည် ဤအလှူဒါနကောင်းမှုကံဖြင့် တပါးတခြားသော နတ်ဧည်းစိမ်ကိုလည်းကောင်း သိကြားမင်း, မာရ်မင်း, ဗြဟ္မာမင်းစည်းစိမ်ချမ်းသာကို လည်းကောင်း မတောင့်တပါ၊ တပည့်တော်၏ ဤဆွမ်းသင်္ကန်းအလှူဒါန ကောင်းမှုကံသည် အနာဂတ်ကာလ၌ ပွင့်တော်မူလတ္တံ့သော ဘုရားရှင်၏ အထံတော်ဝယ် မဟာနိသဘထေရ် ရရောက်အပ်သော ဓုတင်္ဂဓရတေဒဂ်အရာကို ရရောက်၍ ဓုတင်တဆယ့်သုံးပါးဆောင် ရဟန်းတို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်ရပါလို၏ဟု ဆုတောင်းခဲ့သောကြောင့် ဤဂေါတမဘုရားရှင်၏ လက်ထက်တော်၌ တတိယ မဟာသာဝကဓုတင်္ဂဓရ တေဒဂ်အရာကို ရတော်မူသော အရှင်မဟာကဿပ ပထမသံဂါယနာတင် သံဃမဟာထေရ်ကြီး ဖြစ်လာခဲ့ပေသည်။

၁၂။ ခေမာထေရီလောင်းလျာ အိမ်ဖော်မတဉီးသည် ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်၏ တပည့်အဂ္ဂသာဝက သုဇာတာထေရ် ဆွမ်းခံကြွလာစဉ် ဂ:တွတ်မုန့်သုံးခု လှူဒါန်းပြီး ထိုနေ့၌ပင် မိမိဆံပင်တို့ကို ရိတ်ဖြတ်၍ ထေရ်အရှင်အား လှူဒါန်းလျက် အနာဂတ်ကာလ မြတ်စွာဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ ပညာကြီးသော တပည့်သာဝိကာမ ဖြစ်ရပါလို၏ဟု ဆုပတ္ထနာပြုခဲ့သော ကြောင့် ဤဂေါတမမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်၌ ပညာအရာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးရသော ခေမာထေရီဟူ၍ ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။ (ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ နှာ-၁၃၀၊ ၁၃၉)

၁၃။ ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ သဂီတိသုတ် (နှာ-၂၁၄)၌ အလိုရှိရာ တောင့်တ (ဆုတောင်း)၍ သမဏ ဗြာဟ္မဏအား ထမင်းအဖျော်စသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူလျှင် မိမိတို့လိုလားအပ်သော ခတ္တိယမဟာသာလ အစရှိသောအဆင့်မြင့်သော လူ၏အဖြစ်, စတုမဟာရာဇ်စသော နတ်၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်သည် သာမက ဗြဟ္မာဘဝ ရရှိရေးအတွက်ကိုပါ အထောက်အပံ့ ပေးနိုင်ကြောင်း ဟောကြားထားတော်မူပေသည်။

တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိတိ ယံ ပတ္ထေဘ္ဘာ ကုသလံ ကတံ၊
တတ္ထ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တနဋ္ဌာယ သံဝတ္တတိ"။

တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိဟူသည်ကား အကြင်ခတ္တိယမဟာသာလ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ ဂဟပတိမဟာသာလစသော အမျိုးကို တောင့်တ၍(ဆုတောင်း၍) ကုသိုလ်ကို ပြုခြားအံ့၊ ထိုထို တောင့်တအပ်သော အမျိုး၌ ဖြစ်နိုင်၏ ဟူ၍ ပါထိကဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြ၏။

၁။ ဒီ ဋ္ဌ ၃၊ ၂၂၇။

၁၄။ အာကခေါ်ယျ စေ ဂဟပတယော ဓမ္မာစာရီ သမစာရိီ စသည်ဖြင့် မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၌ တရားမျှတမှုကို ပြုလေ့ရှိသော သူတို့ သေပြီးနောက် ကာလ၌ ခတ္တိယမဟာသာလစသော လူ့ဘာ နတ်ဘဝတို့ကို တောင့်တပါက ရနိုင်ကြောင်း သာလရွာသား ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့ကို ဘုရားရှင်ဟောကြားထား ပေသည်။ (ယင်း မြန်မာပြန်-၃၆၄)

၁၅။ မိန်းမယောကျ်ား အမှတ်မထား တပါးပါးသောသူသည် အလှူ ပေးခြင်း, သီလဆောက်တည်ခြင်း, ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကိုစောင့်စည်းခြင်း, ဣန္ဒြေ တို့ကို စောင့်စည်းခြင်းဟူသော ရှေအိုးကိုမြှုပ်၍ လည်းကောင်း စေတီ သံဃာ ပုဂ္ဂိုလ် ညွှေ့သည် အမိ အဖ အစ်ကို အစ်မကြီးတို့၌ ပေးလှူခြင်း အမှုကြီးငယ်ကို ပြုစုဆောင်ရွက်ခြင်းဟူသော ရှေအိုးကိုမြှုပ်၍ လည်းကောင်း အလိုရှိအပ်သော ချမ်းသာသုခကိုတောင့်တ (ဆုတောင်း)ပါက တောင့်တရာရာ ဆုတောင်းသည့် အတိုင်း ရနိုင်ကြောင်း (ခုဒ္ဒကပါဌပါဠိ ၉၊ ၁၀၊ ၎င်း မြန်မာပြန်-၈၊ ၉)၌လာရှိ ပေသည်၊ ဤအထိ ရှေးသူတော်ကောင်းတို့၏ ဆုတောင်းရိုးထုံးကို ဖော်ပြအပ် ပေသည်၊ ဤတွင် ပထမကုသိုလ်ပြုသည်၊ ဒုတိယ ထိုကုသိုလ်ကြောင့် မိမိလိုသော အကျိုးကို ရအောင်ဆုတောင်းသည်၊ ဤကဲ့သို့ ၂-ဆင့်ရှိသည်ကို သတိပြုသင့် သည်၊ ဆုမတောင်းသော်လည်း ကုသိုလ်ကံသည် ကောင်းသောအကျိုးကိုသာ ပေးမည်သာဖြစ်သည်၊ သို့သော် မည်သည့်ကောင်းကျိုးဟူ၍ကား မသိနိုင်၊ စိတ်ကညွတ်၍ လိုချင်သောဆုကို ပန်သောအခါ၌မူကား မိမိ၏စိတ်ဓာတ်စွမ်းရည် မိမိ၏ကိုင်းညွတ်မှု မိမိ၏ဦးတည်ချက်အကျိုးတရားကို ရနိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ ရသည်ကိုပင် ဆုတောင်းပြည့်သည်ဟု ဆိုသည်။

ဆုတောင်းရာ၌ကား နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဆုတောင်းလျှင် ဝဋ်ကင်းရာကို ဆုတောင်း၍ အကောင်းဆုံးပင်ဖြစ်၏၊ သို့ရာတွင် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုသော အခါ မည်သို့မည်ပုံ မျက်မှောက်ပြုလိုသည်၊ မျက်မှောက်မပြုမီ မည်သို့မည်ပုံ ဖြစ်လိုသည်ဟု တောင့်တနိုင်သည်၊ ဤကဲ့သို့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုပြုလုပ်ခြင်း ကုသိုလ်ကံကြောင့် ရလိုသောအကျိုးကို ဆုတောင်းခြင်းဟူသော ယနေ့ ဗုဒ္ဓ ဘာသာတို့၏ ပြုလုပ်ချက်သည် ကုသိုလ်ကံကိုလည်းမလုပ် (သူတပါးလုပ်သည် ကိုလည်း လိုက်ပြီးအပြစ်ပြောနေကြ) ဆုလည်းမတောင်းကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတေသနအဖွဲ့သားတို့ထက် သာလွန်ကြောင်း သိနိုင်ပေသည်။

၁။ မ ၁၊ ၃၅၉။

ဆုပေးခြင်း

၁၆။ ဆုပေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် သိကြားမင်းအား ဆုပေးခဲ့သော ထုံးရှိပေသည်။

"ဧဝံ သုခီ ဟောတု ပဉ္စသီခ သင်္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော သာမစ္စော သပရိဇနော"[၁]။

ပဉ္စသီခ ကောင်းပေပြီ၊ နတ်တို့ကို အစိုးရသောသိကြားမင်းသည် အာမတ်နှင့်တကွ အခြံအရံပရိသတ်နှင့်တကွ ချမ်းသာပါစေသတည်း[၂]။

၁၇။ ဘုရားရှင်သည် မိမိထံမှောက်သို့ ကပ်ရောက်လျက် ရှိခိုးသောသူ၏ နာမည်ကိုခေါ်၍ ဆုပေးစကား မြွက်ကြားတော် မူလေ့ရှိပုံကို မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ၊ နာ-၁၀၅၌ မြတ်စွာဘုရားသည် တစုံတယောက်သော သူလာရောက်၍ ရှိခိုးသည်ရှိသော် ရွှေမုရိုးစည်နှင့် တူသော လည်တိုင်တော်ကို ချိုးမြှောက်၍ နားချမ်းသာဖွယ် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိသော အမြိုက်ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်းသည်နှင့် တူသော အသံတော်ကို မြွက်ဟတော်မူကာ "ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်း ရှိပါစေသတည်း" ဟူ၍ တိုထိုပုဂ္ဂိုလ်၏နာမည်ကို ခေါ်တော်မူလျက် ဆုပေးစကား မြွက်ကြားတော်မူ၏ဟု ဖေါ်ပြထားပေသည်။

ဤသို့ ထုတ်ဆောင်ပြအပ်သော သာဓကတို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဆုတောင်းခြင်း ဆုပေးခြင်းသည် ရည်ရွယ်ချက် အမှုပွားယ်အပြည့်အဝ ပါရှိ၍ အကျိုးရှိသော ရွေးရွေးဘုရားရှင်တို့ လက်ထက်မှစ၍ ယနေ့တိုင်အောင် အစဉ်အဆက် ဆင်းသက်လာခဲ့သော သူတော်စင်တို့၏ အစဉ်အလာကောင်းဘာသာယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံကောင်းတရပ် ဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဗြာဟ္မဏဝါဒဟု စွပ်စွဲချက်

၁၈။ တဖန်သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲဝင်တို့က "နိဗ္ဗာန်မရမီ စပ်ကြားတဘဝမှ တဘဝသို့ ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ် အနေနှင့် လှည့်လည်နေသည့်သဘော အယူအဆသည် ဗုဒ္ဓ၏ အနတ္တဒေသနာနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်သော အတ္တသဿတဝါဒ၏ မှားယွင်းသော အယူအဆသာ ဖြစ်ပါသည်၊ စောဒကဆရာတော်များသည် မိမိတို့သဘောကျသော သီလခံယူခြင်း ဆုပေး ဆုယူခြင်း သပိတ်သွတ်ခြင်းတို့ကို အတ္တသဿတဝါဒနှင့်ဆက်နွယ်၍ ဗုဒ္ဓမပွင့်မီသာသနာပကာလက ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ဗြာဟ္မဏဝါဒကို အမြစ်တွယ်နိုင်အောင် ကျားကန်ပေးနေခြင်း

၁။ ဒီ ၂။ ၂၁၅။ ၂။ ဒီ မြန် ၂၊ ၂၄၁။

သာ ဖြစ်ပါသည်-"စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ကဘဝမှ တဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ရခြင်း ကျင်လည်ရခြင်း (သံသရာ) လက်ခံချက်နှင့် ကမ္မ ကမ္မဝိပါက ကံ၏ အကျိုး ယုံကြည်ချက်ကို အတ္တသဿတဝါဒဟု စွပ်စွဲပုတ်ခတ်လျက် များစွာ ဖြေရှင်းသွားကြ၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့၏ ဖြေရှင်းချေပလွှာကို သိမ်းခြုံ၍ ဓကာက်နုတ်ချက် ချရသော်—

(က) တဘဝမှ တဘဝဖြစ်ခြင်း (သံသရာ) နှင့် ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ် (ကံ၊ကံ၏အကျိုး)သီလခံယူခြင်း, ဆုပေး ဆုယူ, သပိတ်သွတ်ခြင်း တို့သည် အတ္တဝါဒ ဖြစ်သည်။

(ခ) ထိုအတ္တဝါဒများ ဘုရားပွင့်ခါနှင့်၌ ငုပ်လျှိုးနေရာ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်တို့ ရိုက်သွင်းမှုကြောင့်လည်းကောင်း စောဒကဆရာ တော်များ ကျားကန်ပေးမှုကြောင့်လည်းကောင်း ပြန်လည်ဝေဆာ ထွန်းကားလာသည်ဟု ဖြစ်၏။

အထက်ပါ စုဒိတကတို့ ချေပချက်နှစ်ရပ်တို့တွင် ဘဝသံသရာ, ကံ-ကံ၏ အကျိုး ယုံကြည်မှု စသည်ကို အတ္တဝါဒဟု စွပ်စွဲသော(က)အမှတ်ပြုစကားဖြင့် တဘဝမှ တဘဝ(သံသရာ)၌ဖြစ်ရခြင်းနှင့် ကုသိုလ်ကံ၏ကောင်းကျိုး,အကုသိုလ်ကံ၏ မကောင်းကျိုးပေးမှုကို ဟောကြားထားသော မြတ်စွာဘုရား တရား ဒေသနာတော်တို့ကို အတ္တဝါဒ(သဿတဝါဒ)ဟု ထပ်မံ၍ စွပ်စွဲရာရောက်သည့်ပြင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဆုတောင်းခြင်း, သီလခံယူခြင်း, သပိတ်သွတ်ခြင်း စသော ဘာသာရေး ကုသိုလ် လုပ်ငန်းများကို ထိပါးပုတ်ခတ် ကဲ့ရဲ့ရွဲတ်ချ အ မ-နာပ ပြောဟော ရေးသားနေကြပါသည်၊ ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်များ၏ အဆို အမိန့်နှင့် ဆန့်ကျင်ရာ ရောက်နေပါသည်ဟူသော စောဒကဆရာတော်တို့၏ စောဒနာကို စုဒိတကတို့က ဓန်ခံရာရောက်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။

စုဒိတကတို့၏(ခ)အမှတ်ပြုစကားဖြင့် ဆုတောင်းခြင်း စသည်ကို ပြုလုပ်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ကိုလည်း ကဲ့ရဲ့ရွဲတ်ချ ပုတ်ခတ်လျက် ရှိပါသည်ဟူသော စောဒကဆရာတော်တို့၏ စောဒနာတင်ချက်ကိုလည်း ဝန်ခံထားကြသည်ကို တွေ့ရ၏၊အခြားသူတို့၏ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်မှုကို လိုက်လံ ဖျက်ဆီးနေကြခြင်း ဖြစ်၏။

၁၉။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တယောက်သည် မိမိကိုးကွယ်ယုံကြည်သည့် တရား တော်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးမှုမကျင့်သုံးမှုမှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ယုံကြည်သက်ဝင်မှု သဒ္ဓါ, စေ့ဆော်တိုက်တွန်းတတ်သော စေတနာ, ထက်သန်အားကြီးသော အလိုဆန္ဒ ထက်သန်သောစိတ် ကြိုးစားအားထုတ်မှု လုံ့လဝီရိယ, အသိဉာဏ် ပညာဗဟုသုတတို့၏ အင်အားအပေါ်၌သာ တည်နေသောကြောင့် ဘာသာ

ရေး အာသိဉာဏ်ရှိအောင် ဟောပြောသင်ပြ တိုက်တွန်းပေးရုံမှတပါး အခြားနည်းလမ်း မရှိသဖြင့် လျစ်လျူရှုထားရုံသာ ရှိ၏၊ သို့သော် မြတ်စွာဘုရားတရားတော်နှင့် တရားတော်အတိုင်း ယုံကြည်မှု ကျင့်ကြံပြုလုပ်မှုတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့က မမှန်မကန်စွပ်စွဲခြင်းကိုမူ အသိပညာနည်းပါးကြသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏စိတ်ဒဏ် မြတ်စွာဘုရား တရားတော်ကို သံသယပွား အထင်မှားစေနိုင်သောကြောင့် လျစ်လျူမရှုသင့်ပေ။

၂၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသန အဖွဲဝင်တို့က အတ္တဝါဒီဖြာဟူဏ ကောင်းမှုဆိုးမှုတို့၏ အမွေကိုခံယူထွက်သွားသောတကယ်မရှိသောအတ္တအတွက် ဘုံဘဝများတို့သည်ဆုတောင်းခြင်းများ ပိဏ္ဍာကျွေးခြင်းများကိုယုံကြည်ပြုလုပ်ကြ၏၊ ထို့အတူ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည်လည်း တဘဝမှ တဘဝဟူသော ယုံကြည်ချက် ကုသိုလ်အကုသိုလ်တို့၏အကျိုးဖြစ်သော ချမ်းသာဆင်းရဲ ရရှိသည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် ဆုကောင်းခြင်း သီလခံယူကျင့်သုံးခြင်း သပိတ်သွတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ကြသည်ဟု အတ္တဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ပြုလုပ်မှုအသွင် ပုံစံတူညီသဖြင့် သွားပုပ်လေလွင့် ပြောနေကြသည်၊ ဖြာဟူဏဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ အကြောင်းရင်း အခြေခံ ယုံကြည်ချက်အားဖြင့် ကွာခြားသည် မကွာခြားသည်ကို စေ့စေ့စပ်စပ် မသုံးသပ်ကြပဲ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ တဘဝမှ တဘဝစသော ယုံကြည်မှု ပြုလုပ်မှုတို့ကို အတ္တဝါဒဟူ၍ တဝန်မဲ့ အရမ်းကာရော စွပ်စွဲပြောဆိုကြခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

၂၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့သည် မဟုတ်တန်းတရား စွပ်စွဲပြောကြား ရေးသားရာ၌ အမြင်သန်စွာဖြင့် ထင်မိထင်ရာကို လုပ်ကြံပြောဆိုတတ်ပုံကို သက်သေသာဓက ပြရသော် မဟောသဓဇာတ်၌ ဇာတ်ပေါင်း ခန်း စုတေခန်းမပါသောကြောင့် မဟောသဓစုတေပြီး ဘယ်ဘဝသို့ လား ရောက်ရသည်ကို မည်သူမျှ မသိနိုင်သည်ကိုလည်းကောင်း ဇာတ်တော်များကို အလောင်းတော်၏ တဘဝပြီး တဘဝ ဘဝဖြစ်စဉ် အနေအားဖြင့် အစဉ်လိုက် စဉ်တန်းပြထားခြင်း မဟုတ်ပဲ သံဂါယနာထေရ်အရှင်မြတ်တို့က ဂါထာအနည်းအများအလိုက် ဧကနိပါတ် ဒုကနိပါတ် စသည်ဖြင့် အုပ်စုဖွဲ့ပြီး စီစဉ်ထားခြင်းဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း မသိနားမလည်ကြပဲ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့၌ တေ, ဇ, သု, နေ, မ, ဘူ, စန်, နာ, ဝိ, ဝေ ဟူ၍ ဆက်၍ပြထားသည်ကို တွေ့ရရုံမျှဖြင့် မဟောသဓသေပြီး ဘူရိဒတ်နဂါး ဖြစ်ရမည်ဟု မှတ်ယူကြလျက် "ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ အပြည့်အဝရှိပြီး တရားသဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်သော သုခမိန်မဟောသဓအမတ်သည် သေပြီးသည်၏အခြားမဲ့၌ အပါယဒုဂ္ဂတိ ဖြစ်သည့် တိရစ္ဆာန်မျိုးနွယ် နဂါးဖြစ်ရခြင်း" စသည်ဖြင့် ထည့်သွင်း သောဓနာထားသည်ကို တွေ့ရခြင်းကပင် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏တပည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အမည်ခံကြသူတို့

သည် ဗုဒ္ဓဝါဒပိဋကစာပေ၌ အလွန်ဗဟုသုတ နည်းပါးရုံမျှမက မဟုတ်မဟတ် ထင်သလို တာဝန်မဲ့ ပြောဆိုယူဆတတ်ကြသူများလည်း ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး ပေါ်လွင်လှပေသည်။

၂၂။ မြတ်စွာဘုရားပင့်၍ အနုတ္တဟု ကြေးကြော်ချိန်မှစပြီး ဟိန္နူပြာဟ္မဏတို့၏ အတ္တဝါဒ ငုတ်လျှိုးနေခဲ့သည် ဆိုသော အချက်မှာ မှန်ပေသည်၊ သို့သော် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲဝင်တို့က အတ္တဝါဒ, အတ္တအယူအဆ စွဲပစ်ထားသော ဘဝ(သံသရာ)ကံ ကံ၏အကျိုးကိုယုံကြည်မှုနှင့်ဒါနပြုခြင်း, သီလခံယူခြင်း စသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုလုပ်ခြင်းတို့ကား မငုတ်လျှိုး မမှေးမှိန်ခဲ့ပေ၊ ထို့သို့ မငုတ်လျှိုး မမှေးမှိန်ခဲ့ရုံမျှမက မြတ်စွာဘုရား လက်ခံခွင့်ပြုဟော်မူပြီး အကျိုးအမျိုးမျိုး ပြကာ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ပင် ဘုရားရှင်လက်ထက်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ သူတော်စင်တို့သည် ကံ၏အကျိုးကို ပိုမိုယုံကြည်ကြ၍ ဉာဏ်အမြင် ရှင်းလင်း ပြတ်သား စေတနာထက်ထက်ထား၍ ကြိုးစားအားထုတ် ပြုလုပ်ကြသဖြင့် ဘဝသမ္ပတ္တိ အကျိုးအမျိုးမျိုးနှင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးတို့ကို ရရှိခံစားကြရကြောင်း ပါဠိတော်များအရ သိနိုင်ပေသည်။

၂၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဒေဖွဲဝင်တို့ စွဲပစ်စဲအပ်သော အတ္တဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်တို့ လက်ခံယုံကြည်ထားသော တဘဝမှတဘဝ ကျင်လည်မှု(သံသရာ)နှင့် ကံကံ၏အကျိုးတို့ မည်မျှ ကွာခြားကြသည်ကို သိမြင်နိုင်ရန် အခြေခံမှစ၍ အနည်းငယ် ပြလို၏။

အတ္တဝါဒနှင့် သံသရာအယူအဆ

သာသနာပ ဏ္ဍိတိတ္ထိယ ဟြာဟ္မဏတို့သည် အမှန်တကယ်မရှိသော အတ္တကို အရှိကြံကာ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ယူဆတတ်ကြကုန်၏၊ အချို့ကား အတ္တသည် မပျက်မစီး အမြဲတည်၏၊ ခန္ဓာကိုယ်ဟောင်းကို စွန့်၍ ခန္ဓာကိုယ်အသစ်ယူကာ တဘဝမှ တဘဝသို့ ကျင်လည်၏ စသည်ဖြင့် သဿတဝါဒကို ယူကြကုန်၏။ အချို့သော သူတို့က—

ကာယဿဘေဒါ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ၊ န ဟောတိ ပရံမရဏာ၊
ဧတ္တာဝတာ ခေါ အယံ အတ္တာ သမ္မာ သမုစ္ဆိန္နော ဟောတီ'—

ဟုသီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိ၌ လာသည့်အတိုင်း ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီးပြီးလျှင် ဘဝပြတ်တော့၏၊ သေပြီးနောက် ဘဝအသစ်မဖြစ်တော့ဟု ဥစ္ဆေဒဝါဒကိုယူကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ယောက်တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော အဇိတကေသကမ္ဗလသည် လူမိုက်ရော ပညာရှိပါ

၁။ ဒီ ၁။ ၃၁။

သေလျှင် ဘဝပြတ်တော့၏၊ ဘဝအသစ် ထပ်မဖြစ်တော့၊ ပုဒ်ကန့်နှင့် ခေါင်းအကြားကာလ၌သာ ဘဝရှိ၏ဟု ယူဆသော ဥစ္ဆေဒဝါဒီပင် ဖြစ်သည်။

မက္ခလိ နတ္ထိ ဟေတူတိ ဝဒန္တော ဥဘယံ ပဋိဗာဟတိ (သီလက္ခန် အဋ္ဌကထာ-၁၅၀) မက္ခလိဂေါသာလသည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ မရှိ၊ ၎င်းကံတို့၏ အကျိုးမရှိဟု ယူဆသည်၊ ထိုသို့ကံ ကံ၏အကျိုးကိုပယ်သော မက္ခလိဂေါသာလ၏ နတ္ထိကဝါဒသည် အယုတ်ညံ့ဆုံးသော ဝါဒဖြစ်သည်၊ အတိတ် အနာဂတ်၌ ပုဂ္ဂိုလ်တော်မူပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တော်မူလတ္တံ့ ဖြစ်ကြသော ဘုရားရှင်တို့သည် ကမ္မဝါဒကိရိယ-ဝါဒတို့သာ ဖြစ်ကြကြောင်း၊ မိမိ (ဂေါတမဘုရားရှင်) သည်လည်း ကမ္မဝါဒ-ကိရိယဝါဒဖြစ်ကြောင်းကို 'ယေပိ တေ ဘိက္ခဝေ အဟေသုံ အတီတမဒ္ဓါနံ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ဧတပိ ဘဂဝန္တော ကမ္မဝါဒါ ဧဝံ အဟေသုံ၊ ကိရိယ-ဝါဒါ စ' စသည်ဖြင့် အဂုံတ္တရ တိကနိပါတပါဠိ၌ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူ၏။

၂၄။ အမှန်စင်စစ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ တဘဝမှတဘဝ (သံသရာ) အယူအဆနှင့် ကံ ကံ၏အကျိုးယုံကြည်ချက် အယူအဆမှာ မည်သည့်အတွက်ဝါဒနှင့်မျှ မရောနှော၊ တသီးတသန့်သာဖြစ်၏၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်အတိုင်း သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ တဘဝမှ တဘဝ(သံသရာ) နှင့် ကံ ကံ၏အကျိုးပေး အယူအဆ၌ မည်သည့်အတွက်မျှ မရှိ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရား တနည်းအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး, အာယတန တဆယ့်နှစ်ပါး, ဓာတ်တဆယ့်ရှစ်ပါးသာ ရှိ၏၊ ထို ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်အစဉ်ကို ပဋိသန္ဓေစုံတိုင်း ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ တဘဝဟု ခေါ်ဆိုရ၏၊ ထို တဘဝအတွင်း၌ ရုပ်နာမ်တို့၏ ပျက်စီးခြင်းကို ဓာတုကမရဏဟု ခေါ်ဆိုရပြီး တဘဝ၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တို့၏ ပျက်စီးခြင်းကို စုတိမရဏဟု ခေါ်ဆိုရပေသည်၊ ၎င်းစုတိမရဏ နောက်ဆုံး ပျက်စီးသေဆုံးခါနီး၌ မရဏာ-သန္နဇောစိတ်သည် နောက်ဘဝ၌ဖြစ်ရမည့် ကောင်း မကောင်းသောအာရုံကို အာရုံပြု၍ ချုပ်၏၊ ထို့နောက် ဘဝတခု၏ နောက်ဆုံးစုတိစိတ်ဖြစ်၍ ချုပ်ပျက်ကာ တဘဝ အဆုံးသတ်တော့၏၊ ထိုသို့ စုတိစိတ် ချုပ်ပျက်၍ တဘဝ အဆုံးသတ်သော်လည်း အဝိဇ္ဇာခြုံရုံ, တပ်မက်တွယ်တာမှုတက္ခ ဒေါသ၊ ခံ၍ ကံကိလေသာ မကင်းကြသေးသူတို့အဖို့ ရှေးက ပြုလုပ်ဆည်းပူးခဲ့သော ကံတရား-တို့၏ အစွမ်းအားကြောင့် ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ဇရူးဘဝ သေခါနီး ကာလ မရဏာသန္နဇောစိတ်အာရုံပြုခဲ့သော ကောင်း မကောင်း အာရုံကိုပင် အာရုံပြု၍ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအသစ် ဆက်လက်ဖြစ်ကာ ဖြစ်ပျက်တဘဝတာရီး ဆက်ရပြန်လေသည်၊ ဤကား ဘဝကူးပုံတည်း။

၁။ အံ ၁၊ ၂၄၀။

ဘဝဟောင်းက မရဏာသန္နဇောစိတ် အာရုံပြုခဲ့သော ကောင်း မကောင်း အာရုံကိုပင် အာရုံပြုလျက် ဘဝသစ်ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ရခြင်း ၎င်းဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ပြီးခဲ့သောဘဝများက ပြုလုပ်အပ်သော ကံ ကိလေသာတို့၏ အစွမ်းအားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရသောစိတ် ဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဘဝနှစ်ရပ် ကြောင်းကျိုးစပ်လျက် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသာဖြစ်၏၊ ဗြာဟ္မဏဝါဒီတို့ ယူဆသော မပျက်မစီး ဒမြဲတည်သည့် မည်သည့်အတ္တမျှ မပါမရှိပေ။

၂၅။ ထိုသို့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အာဃာတနဓာတ်တို့ ကြောင်းကျိုးစပ်၍ အစဉ်မပြတ် ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်နေခြင်းကိုပင် ပဋိသန္ဓေစုတိတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြီး တဘဝပြီးတဘဝ ဖြစ်ရခြင်း (သံသရာ) ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရကြောင်းကို မဟာနိဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထားပေသည်။

ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဋိ၊ ဓာတုအာယတနာန စ။
အပ္ပောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ၊ သံသာရောတိ ပဝုစ္စတိ"။

တံ သဗ္ဗမ္ပိ နာတိဇဋ္ဌတိ၊ နာတိဂ္ဃမတိ၊ အထ ခေါ စုတိတော ပဋိသန္ဓိံ ပဋိသန္ဓိတော စုတိန္တိ ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ စုကိပဋိသန္ဓိယော ဂဏ္ဌန္တော တီသု ဘဝေသု ။ပ။ ပရိဘ္ဘမတီယေဝ"။

ခန္ဓာတို့၏ အကြောင်းအကျိုးအားဖြင့် အဆက်ဆက်ဖြစ်ခြင်းကို လည်းကောင်း ဓာတ် အာယတနတို့၏ မပြတ်ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သံသရာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည် ထိုအလုံးစုံသော အပါယ်ဆင်းရဲ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကိုလည်း မလွန်မြောက်နိုင်၊ စင်စစ်သော်ကား စုတိမှ ပဋိသန္ဓေကိုလည်းကောင်း ပဋိသန္ဓေမှ စုတိကိုလည်းကောင်း ဤသို့ ဒုဖန်တလဲလဲ စုတိ ပဋိသန္ဓေတို့ကို ယူကုန်လျက် ဘဝသုံးပါး, ယောနိလေးပါး, ဂတိငါးပါး, ဝိညာဏ်ဌိတိခုနစ်ပါး သတ္တဝါသ ကိုးပါးတို့၌ သမုဒ္ဒရာဝယ် လေအဟုန် တိုက်လှုပ်အပ်သော လှေကဲ့သို့လည်းကောင်း ယန္တရားဆီဆုံ၌ကသော နွားကဲ့သို့လည်းကောင်း အဖန်တလဲလဲ လည်ရတော့ဟူသည်ဟာ။

သံသရာပဉ္စာ (သံသရာပြဿနာ)

၂၆။ သံသရာဟူသည့် အဘယ်ပါနည်းဟု မိလိန္ဒမင်းက အရှင်နာဂသေန အား မေးလျှောက်သောကြောင့် လူပြိန်းနားလည်နိုင်စေရန် လွယ်လွယ် ဖြေကြားထားသည်ကို ဤသို့ တွေ့ရ၏။

၁။ ဒီ ဋ္ဌ ၂။ ၈၀။

မင်းကြီး ဤအရပ် ဤဘုံဌာဖြစ်၍ ဤအရပ် ဤဘုံဌာပင်လျှင် သေ၏၊ ဤအရပ် ဤဘုံဌာသေ၍ တပါးသောအရပ် တပါးသောဘုံဌာ ဖြစ်ပြန်၏၊ ထိုအရပ် ထိုဘုံဌာသေ၍ တပါးသောအရပ် တပါးသောဘုံဌာ ဖြစ်ပြန်၏၊ မင်းမြတ် ဤသို့လျှင် သံသရာသည်ဖြစ်၏-ဟု အရှင်နာဂသေနက မိန့်ဆိုဖြေကြား၏၊ (မိလိန္ဒ-ပဉှာ မြန်မာပြန်-၈၈-၈၉)။

၂၇။ ကိလေသာကို ပယ်ဖျက်နိုင်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်ကို မရသေးသည်ဖြစ်၍ အသိန်းမကများစွာသော ဘဝသံသရာပတ်လုံး ကျင်လည်ခဲ့ရကြောင်းကို မြွက်ဟတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ အနေကဇာတိသံသာရုံစသော ပထမဗုဒ္ဓဝစန ရှေးဦးစွာသော စကားတော်ဖြင့်ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ တဘဝမှ တဘဝဖြစ်ရခြင်း (သံသရာ) ကို လက်ခံယုံကြည်ယူဆမှုသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသနအဖွဲဝင်တို့ စွဲပ်စွဲသည့် အတ္တဘါဒလည်းမဟုတ်၊ သဿတဘါဒလည်းမဟုတ်၊ အတ္တသဿတ ဘါဒလည်း မဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အနတ္တဘောင် အတွင်းက ဝါဒဖြစ်ကြောင်း သိသာထင်ရှားလှ၏။

ထို့ကြောင့်-

"အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ"ဝ။

ထိုအရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်ကို မရသေးသည်ဖြစ်၍ ဘဝများစွာ သံသရာပတ်လုံး ကျင်လည်ခဲ့ရလေပြီ ဟူ၍ ဘုရားဖြစ်လျှင်ဖြစ်ချင်း မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားခဲ့လေပြီ။

၂၈။ တပ်မက်တွယ်တာ သာယာမှုတဏှာ သမုဒယသစ္စာ မကင်းသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ဘဝအသစ်အသစ်၌ ခန္ဓာငါးတန် ရုပ်နာမ်ဟူသော ဒုက္ခသစ္စာ ထပ်၍ထပ်၍ ဖြစ်မည်ကိုလည်းကောင်း တဏှာကင်းပြတ်သောအခါ၌ ဘဝအသစ်တဖန် ပြန်၍ မဖြစ်တော့ပုံကိုလည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်ကျင့်စဉ် ရှေးဦးစွာ ဟောကြားအပ်သော ဓမ္မစကြာ ဒေသနာတော်မှ အောက်ပါစကားတော်ဖြင့်ပင် တဘဝမှ တဘဝ သံသရာမှာ အတ္တဝါဒမဟုတ် မြတ်စွာဘုရားဝါဒဖြစ်ကြောင်း သိသာထင်ရှား၏။

ယာယံ တဏှာ ပေါနောဘဝိကာ=အကြင်တဏှာသည် ဘဝအသစ်၌ ဖြစ်စေတတ်၏။

အယမန္တိမာ ဇာတိ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ=ကျွန်ုပ်၏ နောက်ဆုံးဘဝတည်း၊ ယခုအခါ ဘဝအသစ်၌ဖြစ်ရခြင်း မရှိတော့ပြီ၊ တပါးသော ဘဝသစ်မည်သည် မရှိတော့ပြီ။

၁။ ခု ၁၊ ၃၆။

၂၉။ ကံ, တဏှာ, ဝိညာဏ်ဘို့ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိသောကြောင့် နောင်တဖန် ဘဝအသစ်၌ ထပ်၍ဖြစ်ရပုံကို အဂ်ုတ္တရပါဠိ တိကနိပါတ် ပထမဘဝသုတ် ဒုတိယဘဝသုတ် နှာ-၂၂၄-၂၂၅၊ ၎င်းမြန်မာပြန်- ၂၄၁-၂၄၂၊ တို့၌ ဘုရားရှင် ဟောကြားထားသည်မှာ—

အာနန္ဒာ ကာမဓာတ် (ကာမဘုံ)၌ အာကျိုးပေးတတ်သောကံ မဖြစ်ခဲ့လျှင် ကာမဘဝသည် ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်နိုင်အုံ့လောဟု မိန့်တော်မူ၏၊ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါ အရှင်ဘုရား၊ အာနန္ဒာ ဤသို့လျှင် ကံသည် လယ်ယာမြေနှင့်တူ၏၊ ဝိညာဏ်သည် မျိုးစေ့နှင့်တူ၏၊ တဏှာသည် အစေးရေနှင့်တူ၏၊ အဝိဇ္ဇာ ပိတ်ပင်အုပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ တဏှာ အနှောင်အဖွဲ့ရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား ယုတ်နိမ့်သော ကာမဓာတ် (ကာမဘုံ)၌ ဝိညာဏ်သည် တည်၏၊ ဤသို့တည်သော် နောင်တဖန် ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ရ၏၊ (စသည်တည်း။)

ထို့ပြင်လည်း တဏှာဟူသော နောက်လိုက်အဖော်ရှိသော သတ္တဝါသည် ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး ဖြစ်ဆဲဖြစ်လတ္တံ့သော သံသရာကို မလွန်မြောက်နိုင်ပုံကို—

တဏှာ ဒုတိယော ပုရိသော၊ ဒီဃမဒ္ဓါန သံသရံ။
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ၊ သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ ။

တဏှာလျှင် အဖော်ရှိသော သတ္တဝါသည် ရှည်စွာသော ကာလပတ်လုံး ကျင်လည်ရလျက် ဤဖြစ်ပေါ်ဆဲ ခန္ဓာကိုယ် အခြားဖြစ်လတ္တံ့ ခန္ဓာကိုယ်ဟူသော (ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်တို့၏ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်ခြင်း) သံသရာကို မလွန်မြောက်နိုင်ချေဟူ၍ ဟောကြားထားပေသည်။ (အဂ်ုတ္တရနိကာယ စတုက္ကနိပါတ် တဏှာပါဠိသုတ်)

ဘဝတဏှာ ကင်းပြတ်သောသူအား တဖန် ဘဝအသစ် မဖြစ်တော့ပုံကို "ဥစ္ဆိန္နဘဝတဏှာဿ၊ နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါ" ဟူ၍ သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော်ဒုယတာနုပဿနာသုတ် နှာ ၃၉၄-၌ ဟောထားတော်မူ၏။

ကံ-ကံ၏အကျိုး

၁၈။ တဘဝမှ တဘဝသို့ ဖြစ်ရ ကျင်လည်ရခြင်း(သံသရာ)ကို ထုတ်ဆောင်ပြခြင်းဖြင့် ကံ ကံ၏အကျိုးပေးကို ပြဆိုခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးနိုင်သော်လည်း ပို၍ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ကံ၏ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကံ၏အကျိုးပေး အဆက်ဆက်သော ဘဝတို့၌ ကံ၏အကျိုး ခံစားရပုံကို ထုတ်ဆောင်ပြလိုသေး၏။

၁။ အံ ၁၊ ၃၁၆။

ယံ ဘိက္ခဝေ လောဘပကတံ ကမ္မံ လောဘဇံ လောဘနိဒါနံ လောဘ-
သမုဒယံ[၁]။ (စသည်)

"ရဟန်းတို့ အကြောင်းကံကို လောဘသည် ပြုအပ်၏၊ လောဘကြောင့် ဖြစ်၏၊ လောဘလျှင် အကြောင်းနိဒါန်းရှိ၏၊ လောဘလျှင် အကြောင်းသမုဒယ ရှိ၏၊ အကြင်ဘုံ၌ ထိုကံရှိသူ၏ ဘဝခန္ဓာသည်ဖြစ်၏၊ ထိုဘုံ၌ ထိုကံသည် အကျိုး ပေး၏၊အကြင်ဘုံ၌ ထိုကံသည် အကျိုးပေး၏၊ထိုဘုံဝယ် မျက်မှောက်ဘဝ၌သော် လည်းကောင်း ဒုတိယဘဝ၌သော်လည်းကောင်း အဆက်ဆက်သော ဘဝ၌သော် လည်းကောင်း ထိုကံ၏ အကျိုးကို ခံစားရ၏"ဟု နိဒါနသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူ၏။

ထို့ပြင် အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် ပဥ္စကနိပါတ် သုမနသုတ် ၂၇-၂၈၊ ၎င်းမြန်မာပြန် ၃၅၊ ၃၆-၌လည်း—

သဒ္ဓါ, သီလ, ပညာ တူမျှသော မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကာ နှစ်ဦးတို့တွင် တဦးသည် ပေးလှူတတ်၍ တဦးကား မပေးလှူတတ်၊ ထိုသူနှစ်ဦးတို့ သေပြီးနောက် နတ်ပြည်လောကသို့ လားရောက်ကြလျှင် နတ်ဖြစ်ခြင်း တူသော်လည်း ပေးလှူတတ်သူသည် မပေးမလှူတတ်သူကို နတ်၌ဖြစ်သော အသက်, အဆင်း, ချမ်းသာ, အခြံအရံ, အစိုးရခြင်းဟူသော အကြောင်းငါးမျိုးတို့ဖြင့် သာလွန်နိုင်၏၊ အသက်ပို၍သည်သည်၊ အဆင်းပိုလှသည်၊ အခြံအရံပိုများသည်၊ အစိုးရမှု အာဏာပို၍သည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

အကယ်၍ နတ်ပြည်မှစုတေ၍ လူ့ဘုံ လူ့အဖြစ်သို့ ရောက်လာကြမူ လူ၌ဖြစ်သော အသက်, အဆင်း, ချမ်းသာ, အခြံအရံ, အစိုးရခြင်းဟူသော အကြောင်းငါးမျိုးတို့ဖြင့် သာလွန်နိုင်၏ စသည်ဖြင့် သုမန-မင်းသမီးအား မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူလေသည်။

၃၁။ လူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် ပြုလုပ်အပ်သော ကံတရားမတူသော ကြောင့် အယုတ်အမြတ် အကျိုးပေးကွာခြားပုံ ငရဲဘဝ ရောက်ရပုံ လူ့ဘဝ ရောက်ပါကလည်း အသက်တိုခြင်း, အသက်ရှည်ခြင်းစသော အကျိုးပေး ကွာခြားပုံများကို ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် နှာ ၂၄၃-၉၊ စူဠကမ္မဝိဘင်္သုတ်၌ မြတ်စွာဘုရား ဟော်ကြားထားသည်ကို ကြည့်က တဘဝမှ တဘဝသို့ ကျင်လည် ရခြင်းနှင့် ကံ-ကံ၏အကျိုးပေးတရား ဆက်သွယ်နေကြောင်း ပို၍ထင်ရှားပေ သည်။

၁။ အံ ၁၊ ၁၃၃။

"အရှင်ဂေါတမ လူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် လူတို့၏ အယုတ်အမြတ်အဖြစ် (ယုတ်နိမ့်သူ၊မြင့်မြတ်သူ)ကို တွေ့ရပါကုန်၏၊အသက်ရှည်သူ တိုသူ, အနာများသူ နည်းသူ, အဆင်းလှသူ မလှသူ, တန်ခိုးအခြံအရံ နည်းသူ များသူ, ဥစ္စာနည်းသူ များသူ, အမျိုးဇာတ်ညံ့သူ မြင့်မြတ်သူ, ပညာမတတ်သူ တတ်သူတို့ကို တွေ့နေရပါကုန်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ အဘယ့်ကြောင့်ပါနည်း" ဟု သုဘလုလင်က မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို လျှောက်ထားရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "သုဘလုလင် သတ္တဝါတို့သည် မိမိပြုအပ်သော ကံသာလျှင် ဥစ္စာရှိကုန်၏၊ မိမိကံ၏ အမွေခံသာဖြစ်ကုန်၏၊ မိမိကံသာလျှင် အကြောင်းရင်း ရှိကုန်၏၊ ကံသာလျှင် အဆွေခင်ပွန်းရှိကုန်၏၊ ကံသာလျှင် ကိုယ်စား ထောက်တည်ရာ ရှိကုန်၏"ဟု အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောကြားရာ နာ့းမလည်သောကြောင့် အကျယ်ဝေဖန် ဟောကြားပါရန် လျှောက်ထားသဖြင့် ဟောပြတော်မူသည်မှာ—

"သုဘလုလင် ဤလောက၌ အချို့သော မိန်းမ ယောကျ်ားသည် သူ့အသက်ကို သတ်လေ့ရှိ၏၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်၏၊ သွေးစွန်းသောလက်ရှိ၏၊ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲမှု၌ သက်ဝင်သောစိတ်ရှိ၏၊ သတ္တဝါတို့၌ မသနားတတ်၊ ထိုမိန်းမယောကျ်ားသည် ဤသို့ မှားယွင်းဆောက်တည်သောကံကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်၏နောက်၌ ချမ်းသာကင်းရာ ငရဲသို့ ကျရောက်ရ၏၊ငရဲသို့ မရောက် လူအဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့သော် ဖြစ်ရာဖြစ်ရာ ဘဝတိုင်း၌ အသက်တိုတတ်၏၊ လုလင် သူ့အသက်ကိုသတ်လေ့ရှိသော ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်သော သွေးစွန်းသော လက်ရှိသော သတ်ဖြတ်မှု၌ စိတ်ဝင်စားသော(သတ္တဝါတို့၌ မသနားတတ်သော) သူ၏ သတ်ဖြတ်မှု ပါဏာတိပါတကံသည် အသက်တိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အကျင့်မည်၏။

သုဘလုလင် ဤလောက၌ အချို့သော မိန်းမ ယောကျ်ားသည် သူ့အသက်သတ်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၍ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ ချထားအပ်ပြီးသော တုတ်ခနွားလက်နက်ရှိ၏၊ မကောင်းမှု ပါဏာတိပါတကံကို ပြုလုပ်ခြင်းမှ ရှက်တတ်၏၊ သတ္တဝါတို့ကို သနားတတ်၏၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို ကိုယ်ချင်းစာတရားဖြင့် သနားစောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ထိုသို့သဘောရှိသော မိန်းမယောကျ်ားသည် ဤသို့ ပြည့်စုံစွာတည်အပ်သော ကံကြောင့် သေပြီးသည်မှနောက်၌ ကောင်းသောလားရာ ထက်နတ်ရွာသို့ ကပ်ရောက်ရ၏၊ အကယ်၍ နတ်ပြည်သို့မရောက်ပဲ လူအဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့သော် ဖြစ်ရာဖြစ်ရာဘဝ၌ အသက်ရှည်တတ်၏။

သုဘလုလင် သူ့အသက်သတ်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၍ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်သောချထားအပ်ပြီးသောတုတ်ခွားလက်နက်ရှိသည်ဖြစ်၍ သတဲဖြတ်မှုကို ရွက်တတ်သော သတ္တဝါတို့ကို သနားညှာတာတတ်သည်ဖြစ်၍ အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို သနားစောင့်ရှောက်တတ်သောသူ၏ သူ့အသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် အသက်ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အကျင့်မည်၏" စသည်တည်း။ (အကျဉ်းချုံး၍ မြန်မာပြန်လိုက်သည်)

၃၂။ ဘဝန့ှင့် ကံ-ကံ၏အကျိုးကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိ၍ ဘုရားအဖြစ်ကို ဝန်ခံတော်မူပုံ ပရိသတ်အလယ်၌ ရဲရင့်စွာမြွက်ဆိုဟောကြားတော်မူပုံများကို အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ဒသက သီဟနာဒသုတ် ၂၈၃၊ ၎င်းမြန်မာပြန် ၂၈၄-၌ အောက်ပါအတိုင်း လာရှိပေသည်။

ရဟန်းတို့ နောက်တမျိုးကား မြတ်စွာဘုရားသည် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော ဆောက်တည်အပ်သော ကံ၏အကျိုးကို အထောက်အပံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း အကြောင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ခဲ့ခြားသိတော်မူ၏။ (စသည်)

ရဟန်းတို့ နောက်တမျိုးကား မြတ်စွာဘုရားသည် အလုံးစုံ (၈တိဂါးတန့်နှင့်နိဗ္ဗာန်)သို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ခဲ့ခြားသိတော်မူ၏။ (စသည်။)

ဤသို့ ထုတ်ဆောင်ပြအပ်ဇသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဒေသနာတော် အထောက်အထားတို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ သက်ဝင်ယုံကြည်အပ်သော တဘဝမှ တဘဝဖြစ်ခြင်း (သံသရာ)နှင့် ကံ-ကံ၏အကျိုးတို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တေသနအဖွဲ့ဝင်တို့ စွပ်စွဲသကဲ့သို့ အတ္တဝါဒမဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်သိ၍ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်လာအတိုင်း မှန်ကန်စွာ သက်ဝင်ယုံကြည်အပ်သော ဗုဒ္ဓဝါဒစစ်စစ် ယုံကြည်လက်ခံချက်များသာ ဖြစ်ပေသည်။

သီလခံယူခြင်း

၃၃။ သီလနှင့်ပတ်သက်၍ သောခနာကြရာ၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တေသနအဖွဲ့ဝင်တို့သည် အယူဝါဒနှင့်စပ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် မူချလမ်းညွှန်ထားသော ကေသမုတ္တိသုတ်, သာဠသုတ်လမ်းညွှန်ချက်များကို လွန်စွာ မြတ်နိုးကြသူများ ဖြစ်ပါသည်ဟု သောခနာထားကြသော်လည်း ၎င်းတို့၏ ဖြေရှင်းချက်များမှာ လူသေလူဖြစ် အယူအဆဘောင်မှ မကျော်လွန်သည့်ပြင် လူယောလူဖြစ်ဆရာ၏ စကား

လုံးများကို များစွာ သုံးနှုန်းဖြေရှင်းထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ငါတို့လေးစား သောရဟန်း (ဦးဥက္ကဋ္ဌ)၏စကားမှ အမှန်တရားဖြစ်သည်ဟူသော စွဲလမ်းချက် ကြီးဖြင့် စွဲယူထားပုံမှာ ပေါ်လွင်နေပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ကေသမုတ္တိသုတ်ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ပြန်လည်ဆန့်ကျင်နေကြပေသည်။

၃၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့သည် ပါဠိပျက်ကို ဘယ်ဆရာက သင် ပေးထားသောပါဠိဟု ဝန်မခံကြပဲ ငယ်စဉ်က လူကြီးသူမများက သင်ပေးလိုက် သောစာကို ယခုတိုင်ပင်သတိရမှတ်မိနေပါသည်၊ ပါဠိတော်ထဲက ပြောပါသည်၊ မည်သည့်ပါဠိတော်ထဲကဟု မသိရပါ၊ လုပ်ပါဠိတော်တော့ ဟုတ်ဟန်မတူပါ၊ ပိဋ္ဌ-ကတ်ကျမ်းကျင်လျင် တွေ့နိုင်သောပါဠိဟု ပြောပါသည်ဟု ရှည်စွာသော နိဒါန်းစကားခင်းပြီး ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ ပဥ္စတ္တယသုတ် နှာ-၂၁-မှ ပါဠိတော် ကိုဖျက်၍ ထုတ်ပြအနက်ပေးထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ဤသို့ ပါဠိတော်ကို ဖျက်၍ ထုတ်ပြအနက်ပေးထားခြင်းသည် စစ်မှန်သော မဂ္ဂင်သီလဖြစ်သည့် သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝတို့ကို ဆောက်တည် လုံးဝက်ရှိပါသည် ဆိုသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့၏ မဖြောင့်မှန်မရိုးသား သော သဘောထားကို အထင်အရှားဖော်ပြသလို ဖြစ်နေပေသည်။

ပဋိဘန်္တိ=ထင်ကုန်၏ ဟူသော မူရင်းပါဠိအနက်ကို ဖျက်၍ ပဋိပ္ပတိ=ကျင့် ကြကုန်၏-ဟု ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်လုပ်ပြီး သီလခံယူကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် များကို ကုန်သည်လိုကျင့်သူများ သဿတဝါဒီများဟု စာနှင့်ပေနှင့်ထုတ်ပြ၍ စွပ်စွဲလိုက်ကြခြင်း ဖြစ်ဟန်ရှိ၏။

မူရင်းပါဠိစာ၏သဇာတမှာ သေလျှင်မြဲ၏ဟု အယူရှိကြသော သဿတဝါဒီတို့ ၏ အယူကို သေလျှင်ပြတ်၏ နောက်ဘဝမရှိဟု အယူရှိသော ဥစ္ဆေဒဝါဒီတို့က နောက်၌ကျင်လည်ခြင်းကို တွယ်တာကပ်ငြိပြီး ပြောနေကြတာပါ၊ တကယ်မြဲ တာမဟုတ် ၂ါဘူးဟု ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက် ပြောဆိုခြင်း၏ အကြောင်းကိုဖော်ပြပြီး သဿတဝါဒီတို့၏အယူကို ကုန်သည် ဥပမာ-မြတ်စွာဘုရား ဉာဏ်တော်၌ ထင်ပုံကို ဖော်ပြသော စာပိုဒ်ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ဆက်၍ သေလျှင်ပြတ်၏၊ နောက်ဘဝမရှိ ဟု အယူရှိကြသော ဥစ္ဆေဒဝါဒီတို့၏ အယူကိုလည်း ပရမတ္ထအား‌ဖြင့် ထင်ရှား ရှိသော သက္ကာယ (ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအပေါင်း) ကို ကြောက်ရွံ့ စက်ဆုပ် ရွံရှာကြ ကုန်လျက် သက္ကာယသို့သော အစဉ်ပြေးဝင် အဖန်ဖန်ကျင်လည် နေကြရကြောင်း တိုင်ငုတ်၌ ကြိုးဖြင့် ချည်ထားသော ခွေးသည် ထိုတိုင်ငုတ်ကိုသာ အဖန်ဖန် လှည့်လည်ပြေးနေရပုံမျိုး ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်၏၊ စ-သ-ဃ-ဇ-က ဟူသော ပဿာဒရုပ်ငါးပါး ရုပ်ဝါဒကို တရားသေကိုင်ထား၍ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူ

ဘက်သို့ ညွတ်ယိမ်းနေသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်များ သတိထား စဉ်းစားစရာ ဖြစ်ပေ၏။

၃၅။ သီလ ခံယူဆောက်တည်ခြင်း ဥပုသ်သီတင်း စောင့်သုံးခြင်းဘာည် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့ စွဲပ်စွဲသကဲ့သို့ အတ္တသဏ္ဌာတဝါဒလည်းမဟုတ်၊အတ္တ ဝါဒနွယ်သော အလုပ်များလည်းမဟုတ်ပဲ မြင့်မြတ်သောဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အရိယာ သာဝကတို့ ကျင့်သုံးဆောက်တည်ရမည့် သီလဖြစ်ကြောင်းကို အင်္ဂုတ္တိရ် ပါဠိတော် အဋ္ဌကနိပါတ် သံခိတ္တသုတ်ပေါ်ယထသုတ် ၃၉၊ ယင်း မြန်မာပြန် ဂ -၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် အောက်ပါအတိုင်း ဟောဖော်ညွှန်ပြ ထားပေသည်။

ရဟန်းတို့ အင်္ဂါရှစ်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံသည့် ကျင့်သုံးအပ်သော ဥပုသ်သည် အကျိုးကြီး၏၊ အာနိသင်ကြီး၏၊ တန်ခိုးကြီး၏၊ ကြီးသော ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိ၏၊ ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့ ကျင့်အပ်သော အင်္ဂါရှစ်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံသည့် ဥပုသ်သည် အကျိုးအာနိသင်ကြီးသော တန်ခိုးကြီးသော ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိသော ဥပုသ်မည် သနည်း။

ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ အရိယာတပည့်သည် ဤသို့ဆင်ခြင်၏၊ ရဟန္တာတို့သည် အသက်ထက်ဆုံး အသက်သတ်ခြင်းကို ပယ်၍ အသက် သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ကုန်၏၊ တုတ်ခဲး လက်နက်ကို ချထားပြီးဖြစ်ကုန်၏၊ ရှက်တတ် သနားတတ်သည်ဖြစ်၍ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို လိုလားလျက်နေကုန်၏၊ ငါသည်လဲည်း ဤတညဉ့်နှင့် တနေ့ပတ်လုံး အသက် သတ်ခြင်းကို ပယ်၍ အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၍ တုတ်ခဲးလက်နက်ကို ချထား၍ ရှက်ခြင်းရှိသူ,သနားခြင်းသို့ ရောက်သူ, ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို လိုလားသူဖြစ်၍ နေပါအံ့၊ ဤအကြောင်းအင်္ဂါဖြင့်လည်း ရဟန္တာတို့ကို အတုလိုက်၍ ပြုပါအံ့၊ ဤသို့ပြုသော် ငါသည် ဥပုသ်ကျင့်သုံး သည်မည်ပေလိမ့်မည်–ဟု ဆင်ခြင်၏၊ ဤပထမ အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံ၏။ (စသည်)

သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာသုံးရပ် အကျင့်မြတ်ကို ဟောပြတော်မူ အပ်သော ဒေသနာတော်တို့၌ အခြေခံအကျဆုံး အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည့် သီလနှင့်ပတ်သက်၍ ဟောကြားတော် မူအပ်သော ဒေသနာတော်ပေါင်း များစွာရှိပေသည်၊ ထို့ကြောင့် သီလခံယူကျင့်သုံး ဆောက်တည်ခြင်းသည် အပို အလုပ်လည်းမဟုတ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်တို့ စွဲပ်စွဲသကဲ့သို့ အတ္တဝါဒ

လည်းမဟုတ်ပေ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ ကျင့်စဉ်အရ အမှန်လုပ်ရမည့် လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သည့် စရဏတရားသာ ဖြစ်ပေသည်။

သပိတ်သွတ်ခြင်း

၃၆။ သပိတ်သွတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သခင်မြတ်ဆိုင်က သင္ဃာယတနဝဂ္ဂ-သံယုတ် အသိဇန္ဓကပုတ္တသုတ်-နှာ-၄၉၃-ကို ရည်ညွှန်းပါသည်ဟူ၍ သောဓနာထား၏၊ ထိုသုတ်အရ သေသူဒုတ္ထက် သပိတ်သွတ်လည်းမထူး၊ သပိတ်မသွတ်လည်းမထူး၊ သို့ဖြစ်၍ သပိတ်သွတ်ခြင်းသည် အပိုအလုပ်ဟု သောဓနာလိုပုံရသည်၊ ထူး မထူး ၎င်းအသိဇန္ဓကပုတ္တသုတ်ကို အကျဉ်းချုပ် လေ့လာကြည့်သင့်၏၊ ထို့နောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သေသူအတွက် သပိတ်သွတ်ပုံနှင့် ယှဉ်ကြည့်ရုမည်၊ သို့မှ ထူးခြားချက် ပေါ်လွင်လာမည် ဖြစ်ပေသည်။

အသိဇန္ဓကပုတ္တသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားသည်မှာ ပါဏာတိပါတာ စသော မကောင်းမှု အကုသိုလ်မှု ပြုလုပ်နေသောပုဂ္ဂိုလ်ကို လူအပေါင်းက စုဝေး၍ ဤသူသေပြီးနောက် နတ်ပြည်သို့ရောက်ပါစေဟု တောင်းပန်သည်ဖြစ်စေ ချီးမွမ်းသည် ဖြစ်စေ လက်အုပ်ချီလျက် ထက်ဝန်းကျင်မှ လိုက်သည်ဖြစ်စေ စင်စစ် ထိုသူသည် ငရဲသို့ရောက်ရာ၏၊ ပါဏာတိပါတ ဝိရတိ စသော ကုသိုလ် ကောင်းမှု ပြုလုပ်နေသူကို လူအပေါင်းက စုဝေး၍ ဤသူသေပြီးနောက် ငရဲသို့ရောက်ပါစေဟု တောင်းပန်သည်ဖြစ်စေ ချီးမွမ်းသည်ဖြစ်စေ လက်အုပ်ချီလျက် ထက်ဝန်းကျင်မှ လိုက်သည်ဖြစ်စေ စင်စစ် ထိုသူသည် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရာ၏ ဟူ၍ဖြစ်၏။

၃၇။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ သေသူအတွက် ရည်မှန်း၍ သံဃာတော်တို့အား ဆွမ်းသင်္ကန်း ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပြီး အမျှဝေ (သပိတ်သွတ်) ရာ၌ အထက်ပါ အသိဇန္ဓကပုတ္တသုတ်၌ ဟောကြားသည့်အတိုင်း လူအပေါင်း စုဝေး၍ သေသူကို နတ်ပြည်ရောက်ပါစေဟု တောင်းပန်နေခြင်း, ချီးမွမ်းနေခြင်း, လက်အုပ်ချီမိုးရှိခိုးလျက် လိုက်ပါနေခြင်းမျိုး မဟုတ်ပေ။

၃၈။ သေဆုံးသူတယောက်သည် ပုထုဇဉ် သဘာဝ ကုသိုလ် အကုသိုလ် မှုများ ဆည်းပူးပြုလုပ်ထားမည်မှာ အမှန်ဖြစ်၏၊ သေဆုံးခါနီး၌ ဂကောင်းသော နှလုံးသွင်းခြင်း မကောင်းသော နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့် ကောင်းမကောင်း အာရုံကို အာရုံပြုမိမည်မှာလည်း အမှန်ဖြစ်၏၊ ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ် ကံ အာရုံအား လျော်စွာ နတ်, လူ, တိရစ္ဆာန်, ငရဲ, ပြိတ္တာ ငါးဖြာသော ဂတိတို့တွင် တခုခုသော ဂတိ၌ဖြစ်ရပေမည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာတွင် သပိတ်သွတ် အမျှပေးဝေခြင်းဖြင့် ထူးခြားသော ချမ်းသာသုခကို ရနိုင်မည် မဟုတ်သော နတ်, လူ, တိရစ္ဆာန်,

ငရဲဂတိများသို့ ရောက်နေသူတို့ကို ရည်ညွှန်းသည် မဟုတ်ပဲ ရည်မှန်းကုသိုလ် ပြု၍ အမျှပေးဝေခြင်း (ပတ္တိဒါန) ပြုသည်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ခြင်း (ပတ္တာနုမောဒနာ) ကုသိုလ်ယူပါက ချမ်းသာနိုင်ခွင့်ရှိသော ပေတဂတိရောက်နေသူ ပြိတ္တာဝဘမျိုးအတွက်ကို ရည်မှန်း၍ သံဃာတော်များအား ဆွမ်းသင်္ကန်း လှူဒါန်းပြီး အမျှပေးဝေ သပိတ်သွတ်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် လုပ်နည်း လုပ်ဟန်ချင်း ရည်ရွယ်ချက်ချင်း အလွန်ခြားနားလှပေသည်။

၃၉။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ သေသူအတွက်ရည်မှန်း၍ သံဃာတော်အား ဆွမ်းသင်္ကန်း လှူဒါန်းအမျှပေးဝေသော သပိတ်သွတ်ခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်သော ဒေသနာတော် အတိုင်း ပြုလုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။

ဇာဏုဿောဏိပုဏ္ဏားက လျှောက်ထားသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားဟောကြား တော်မူသည်မှာ–

အရှင်ဂေါတမ အကျွန်ုပ်တို့ ပုဏ္ဏားများသည် ဤအလှူသည် ကုယ်လုန်သော ဆွမ်းသားချင်းသို့ ရောက်ပါစေ ဤအလှူကို ကုယ်လုန်သော ဆွမ်းသားချင်းတို့သည် သုံးဆောင်ကြပါစေ ဟု အလှူတို့ကို လှူကြပါကုန်၏၊ သေသူကိုချည်၍ ပြုအပ်သော ကုဗ္ဗီးထမင်းတို့ကို ပြုကြပါကုန်၏၊ ထိုအလှူသည် ကုယ်လုန်သောဆွမ်းသားချင်း တို့ထံ ရောက်ပါသလော၊ ကုယ်လုန်သောဆွမ်းသားခြင်းတို့ ထိုအလှူကို သုံးဆောင် ကြရပါသလောဟု မေးလျှောက်၏၊ ပုဏ္ဏား ရောက်သင့်သောအရပ်၌ရောက်၏၊မရောက်သင့်သောအရပ်၌မရောက်ဟု ဘုရားရှင်ကမိန့်တော်မူ၏၊ ရောက်သင့်မရောက်သင့်သောအရပ်ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း–ဟု ပုဏ္ဏားက မေးလျှောက်သောကြောင့် ကုယ်လုန်၍ ငရဲဘုံ၌ တည်သူ, တိရစ္ဆာန်ဘုံ၌တည်သူ, လူ့ဘုံလူအဖြစ်၌တည်သူ, နတ်ဘုံနတ်အဖြစ်၌တည်သူ ဤအရပ်တို့သည် အလှူဒါနရောက်သင့်သော အရပ်များမဟုတ်၊ ပြိတ္တာဘုံ၌ တည်သူအား ထိုဒါနသည် ရောက်၏ဟု ဘုရားရှင်က မိန့်ကြားတော်မူ၏၊ (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ ဒသကနိပါတ် ဇာဏုဿောဏိသုတ် နှာ-၄၇၈။ ယင်းမြန်မာပြန် ၄၈၉။)

၄၀။ ရောက်အပ်ရအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ကို အမျှပေးဝေမှုသည် ပတ္တိဒါန ကုသိုလ်, ပေးဝေအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်မှုသည် ပတ္တာနုမောဒနကုသိုလ်ဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ သပိတ်သွတ် အမျှဝေခြင်းသည် ဝမ်းမြောက်နုမော် သာဓုခေါ်သော ပေတဂတိ ရောက်နေသူအား ကောင်းမြတ်သောအကျိုး မုချရစေသည့် ပတ္တိဒါနကုသိုလ်သာ ဖြစ်ပေသည်။

၄၁။ ဤသို့ ထုတ်ဆောင်ပြအပ်သော ဒေသနာတော်သာဓကတို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဆုတောင်းခြင်း သီလခံယူခြင်း သပိတ်သွတ်ခြင်း တာဝဝမ္ဗ တာဘဝဖြစ်ရခြင်း ချမ်းသာခြင်း ဆင်းရဲခြင်းတို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန

အဖွဲ့ဝင်တို့ စုပ်စုံကဲ့ရဲ့ရွတ်ချသကဲ့သို့ အပိုသက်သက်ကိစ္စများ အမြုံကတိပေးမှုများ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ ယုံကြည် လုပ်ကိုင်မှုများ အတ္တဝါဒများမဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားလှ၏၊ ကမ္မဿကတာဒါန သီလများကို ဘုရားရှင် အားမပေးဟူသည်မှာ ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်ဆွဲယူပြောသော အယူမှားမိစ္ဆာစကားသာ ဖြစ်သည်။

၄၂။ ဆမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်တို့သည် ကမ္မံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ဝိပါကော ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ၊ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ ကမ္မံ ပဋိဗာဟိတံ ဟောဘိ— သီလကွန္ဒဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ ၁၅၀-၌ မိန့်အပ်သကဲ့သို့ အကြောင်းကံကို ပစ်ပယ်ခြင်းဖြင့် အကျိုးကို ပစ်ပယ်ရာရောက်၏၊ အကျိုးကို ပစ်ပယ်ပါကလည်း အကြောင်းကို ပစ်ပယ်ပြီးဖြစ်တော့၏၊ ပူရဏကဿပတိတ္ထိဆရာကြီးသည် ကံကို ပယ်၏၊ အဇိတဆရာကြီးသည် ကံ၏အကျိုးကိုပယ်၏၊ မက္ခလိဂေါသာလ ဆရာကြီးသည် ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ပယ်၏၊အထက်ပါ စကားအရ သူတို့သုံးဦး အားလုံး အတူဘူပင်ဖြစ်၏ဟု ဆိုလိုသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌ တပည့်ကြီးသခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင်တို့သည် ဆုတောင်းဆုယူ သပိတ်သွတ်စသော ကမ္မဿကတာဒါနသီလအမျိုးမျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ ပြုလုပ်ကြခြင်းကို ငြာဟ္မဏဝါဒ ပြန်လည် အသက်သွင်းနေကြသည်ဟု လက်ညှိုးထိုးစွပ်စွဲကြ၏၊ သို့သော် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပည့်သားတော်သည်ကား ကမ္မဿကတာ ဒါန သီလ ကံ-ကံ၏ အကျိုးတို့ကို ချီးနှိမ် ပယ်ရှားကြခြင်းအားဖြင့် ပူရဏကဿပ, အဇိတကေသကမ္မလ, မက္ခလိဂေါသာလ ဟူသော တိတ္ထိဆရာကြီး သုံးဆူတို့၏ဝါဒကို ပြန်လည် အသက်သွင်း နေကြသူများဖြစ်ကြောင်း ၎င်းတို့စကားအရ မပြေးသာ မရှောင်သာ ကိုယ့်စကားနှင့်ကိုယ် ပိတ်မိနေကြလေပြီ။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သခင်မြတ်ဆိုင်, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်တို့အနေဖြင့် ယခုလို တိတ္ထိဆရာကြီးတို့၏ မိစ္ဆာဝါဒကို အဘယ့်ကြောင့် ပြန်လည်အသက်သွင်းနေကြသနည်းဟူမူ ၎င်းတို့၏လက်ကိုင်ဝါဒဖြစ်သော ရူပ်ဝါဒ (စ-သ-ဃ-ဇ က ပဥ္စပသာဒပါဒ နှင့် ကိုက်ညီနေသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်၊ မှန်၏- ရူပ်ဝါဒအရ ကံ ကံ၏အကျိုးကို မည်သို့လက်ခံနိုင်ကြလိမ့်မည်နည်း။

ထို့ပြင် ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်၌ "ယာယံတဏှာ ပေါနောဘဝိကာ အကြင်တဏှာသည် ဘဝအသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏"ဟု ဟောတော်မူအပ်သည့် အတိုင်း တဏှာသည် ဘဝအသစ်ဖြစ်မှုဟုဆိုအပ်သော ဒုက္ခသစ္စာရူပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ၎င်းဒုက္ခသစ္စာ ရူပ်,နာမ်ခန္ဓာ အဆက်ဆက်ဖြစ်မှု တဘဝမှ တဘဝဖြစ်ခြင်းကို သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့က အတ္တဝါဒဟု စွပ်စွဲပြီး ပစ်ပယ်ထားကြ၏၊ ထိုသို့အကျိုးဖြစ်သော ဘဝအသစ် ရူပ်နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်ဖြစ်မှု

ဒုက္ခသစ္စာကို ပစ်ပယ်ခြင်းဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာသမုဒယသစ္စာမရှိဟု ပစ်ပယ်ရာရောက်၏။

ဒုက္ခသစ္စာနှင့် သမုဒယသစ္စာကို မရှိဟု ပစ်ပယ်ခြင်းဖြင့် တဏှာသမုဒယသစ္စာကို ပယ်သတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဘဝအသစ် ရုပ်,နာမ်ခန္ဓာအစဉ်ဖြစ်မှုတည်းဟူသော ဒုက္ခသစ္စာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂင်အကျင့် မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်း ပစ်ပယ်ရာရောက်၏။

ဘဝအသစ် ရုပ်,နာမ်ခန္ဓာအစဉ်ဖြစ်မှု ဒုက္ခသစ္စာကိုဖြစ်စေတတ်သော တဏှာသမုဒယသစ္စာ၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာနသစ္စာကိုလည်း ပစ်ပယ်ရာရောက်၏။

ထို့ကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့၏ အယူအဆသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ အရေးအကြီးဆုံး အထွတ်အထိပ်အကျဆုံးဖြစ်သော သစ္စာလေးပါးလုံးကို ပစ်ပယ်ထားသော သာသနာပ အယူအဆဖြစ်နေပေသည်၊ ထိုကဲ့သို့ အယူအဆ ဦးနေကြသူများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဆုတောင်းခြင်း သီလခံယူခြင်း သပိတ်သွတ်ခြင်းစသော ဗုဒ္ဓဘာသာရေးဆိုင်ရာ အခြေခံလုပ်ငန်းကိစ္စများကို အပိုသက်သက်အလုပ်များဟူ၍ ကဲ့ရဲ့ရွတ်ချပြောဆိုကြခြင်းမှာ အံ့သြဖွယ်ရာမရှိတော့ပေ။

၄၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင်တို့၏ သောဓနာနိဂုံး၌ ဒီပင်္ကရာဘုရားကြွစေသတည်းဟု အမိန့်ပေးခြင်းသည် ရှည်ဝေးသော ဧဝ·ကမ္ဘာထက်က ကိစ္စဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်တို့ကို ထင်သလို ပုတ်ခတ် ဝေဖန်ထားကြသည်ကိုတွေ့ရ၏၊ စင်စစ် ဒီပင်္ကရာဘုရားက အမိန့်ပေးခြင်းလည်းမဟုတ်၊ ဧဝ·ကမ္ဘာထက်က ကိစ္စလည်းမဟုတ်၊ မဟောသဓာအမတ်က ဘူရိဒတ်နဂါးဖြစ်ရသည်ဟု မည်သည့်ကျမ်းဂန်၌မျှ မလာရှိ၊ သို့ပါသျှက် ထင်မိထင်ရာ ကယောင်ကတမ်း ပြောဆိုကြခြင်းသာဖြစ်၏၊ သည်မျှသာမက ပိဋကတ်များကို "အတ္တနယ် ကျယ်နေသည့် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်ဘော်များ" ဟုပင် ပုတ်ခတ်သွားကြသေး၏၊ ပိဋကတ်တော်များကို လုပ်ကြံပုတ်ခတ်ခြင်းကား ဝန်လေးပေစွ။

၄၃။ တိတ္ထိကြီး ပူရဏကဿပကဲ့သို့ ကံကိုပယ်သော အကိရိယအယူ, တိတ္ထိကြီး အဇိတကေသကမ္ဗလကဲ့သို့ ကံ၏အကျိုးကိုပယ်သော နတ္ထိကအယူ, သေလျှင် ပြတ်၏ဟူသော ဥစ္ဆေဒအယူ ဤသို့ သာသနာပ အယူရှိကုန်သော သူတို့သည် "ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို ပြုသော်လည်း ပြုသည်မမည်၊ ကံ-ကံ၏ အကျိုးမရှိ၊ သေလျှင်ပြတ်၏" ဟု အဖန်ဖန်ဆင်ခြင် နှုတ်သွင်း ယူဆခြင်း ပြုဖန်များလတ်သော် ထိုအာရုံ၌ မိစ္ဆာသတိသက်ဝင်ပြီး စိတ်တည်ငြိမ်လျက် ဇောစိတ်များဖြစ်ပေါ်ကာ သတ္တမဇောရောက်ပါက ဘုရားရှင်တို့ ကိုယ်တိုင်ပင် ကုစားဟောပြော ခြေချွတ်၍ မရနိုင်လောက်အောင် မိစ္ဆာဝါဒစွဲမြဲနေကြသူများ

ဖြစ်ကြ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျှားသည် အမျှားအားဖြင့် ဘဝမှ မကျွတ်လွတ်နိုင်သော သံသရာ သစ်ဝုတ်မျှားဖြစ်ကြ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို အဆိပဲပြင်းထန်သော မြွေဆိုးကဲ့သို့ (ကောင်းကျိုးလိုလားသူတို့) ဝေးဝေးကရှောင်သင့်ကြောင်းကို သီလ-ကွန္ဓဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ-၁၅-၌ ပြဆိုထားပေသည်။

မန်လည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးကလည်း မဃဒေဝလင်္ကာသစ်အပိုဒ်(၃၁၉)၌ "သတ္တာဒါတယောက်၊ ယူမှားမှောက်ကို၊ သိန်းလောက်ဘုရား၊ လှန်သောအား ဖြင့်၊ ဟောကြား ခြေခွတ်၊ ဖြေမလွတ်ဘူး၊ အကျတ်မရ၊ နိယတဖြင့်၊ ဝါဒ အလို၊ မြေကြီးမြို့လည်း၊ ယူကိုစွန့်ဘဲ၊ အကျင့်လွဲ၍၊ ငရဲခံလိမ့်မည်သောကြောင့်" ဟု သတိပေးစကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။

၄၄။ ထို့ပြင် မြတ်စွာဘုရား အဆုံးအမတော် အတိုင်း အမှန်တကယ် ဖြောင့်ဖြောင့် မှန်မှန် လိုက်နာကျင့်ကြံ လိုသည်မဟုတ်ပဲ လိုက်နာကျင့်ကြံ လိုသကဲ့သို့ ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲစွာ ဧဝံ ပသဒန္ဓော အဟံ ဘဂဝတိ=အကျွန်ုပ် မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုပါသည် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုလာသော ဘဂ္ဂဝပရိဗ္ဗာဇ် အား ဒုက္ကရံ ခေါ တေ ဘဂ္ဂဝ တယာ အညဒိဋ္ဌကေန စသည်ဖြင့် "ဘဂ္ဂဝ သင့်လို အယူဝါဒတပါးရှိနေသူသည် သုဘဝိမောဂ္ဂသို့ ကပ်ရောက်၍ ဇနဖို့ရန်ခဲယဉ်း လှပေသည်"ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ပါထိက ဝဂ္ဂါဠိ၌၊ ပါထိက သုတ်၊ ၂၇-၌ ဟောကြားဖူးသော ထုံးအရ အမှန်တကယ် လက်ခံကျင့်သုံး လိုကြသည် မဟုတ်ပဲ တပည့်တော်များ လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်ရန် ညွှန်ကြားပေး ပါဟု လျှောက်ထားကြသော (လူသေလူဖြစ်ဝါဒ ရုပ်ဝါဒ) အယူတပါး စုံဝင်နေကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်တို့ကို ကျင့်သုံးနိုင်ဖို့ ညွှန်ကြားရန်မှာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ပင် တတ်နိုင်မည့် ကိစ္စမဟုတ်ပေ။

ဤမျှသော စကားအစဉ်ဖြင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ, သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်တို့၏ ယူဆချက်မျှား စုပ်စုံချက် များသည် ဘုရားရှင် ဒေသနာတော် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်သော မှားယွင်းစွာ ယူဆထား စုပ်စုံထားသည့် စော်ကား ပုတ်ခတ် ချက်များသာ ဖြစ်၍ အမှေဝါဒများသာ ဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ အညီအညွတ် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းခိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)
စောဒနာ အမှတ်(၁၅)
ဥပါဒါန်နှင့် စပ်သော ဝိနိစ္ဆယ

ဥပါဒါနစသော ဘုရားဟောပါဠိတော် ဝေါဟာရစကားလုံးများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို ပစ်ပယ်ပြီး ကိုယ်ထင်သလို အနက်အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူလျက် ဟောပြောရေးသားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒနာသော ဓနာ နှစ်ရပ်ကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့၏ စီစစ်သုံးသပ်ချက်။

၁။ **စောဒက ဆရာတော်များက "လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီ စသော သူတို့သည် လူသေလူဖြစ် ဝါဒကို ကျားကန်ပေးနိုင်ရန် ပါဠိတော်များကို မဖြစ်အဖြစ်, ကပြစ်ကညစ်, ဖျစ်ညှစ်ပြီး ဇတ်အတင်း အနက်ပေးကြရသလို ဘုရားဟောမဟုတ် လက်လုပ် ပါဠိများကို မတရားတည့်သွင်းကြရသလို လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ချေဖျက်မည့် ပါဠိ-ဝါဟာရ စကားလုံးများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှန်ကိုလည်း ပစ်ပယ်ပြီး ထင်သလို အဓိပ္ပာယ် ပြန်ဆိုကြပါသည်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားကြပြီးလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပါဠိ ဝေါဟာရ အဓိပ္ပာယ်ပြန် အမှားတို့ကို (က) အကွာရာ အမှတ်ပြမှ စ၍(ဣ) အကွာရာ ဒေမှတ်ပြတိုင်အောင် အချက်ပေါင်း(၃၆)ချက်မျှ ထုတ်ပြ၍ ယင်းစကားရပ်များသည် ဘုရားဟော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများနှင့် မည်ညှတ်ပဲ ဆန့်ကျင်နေပါသည်ဟု တင်ပြ စောဒနာ ကြသည်။**

၂။ **ယင်း စောဒနာချက်ကို စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များက ပြန်လည် ချေပခြင်း မပြုနိုင်ကြသောကြောင့် စောဒနာ စကားရပ်ကိုသာ (က) အမှတ်ပြ စောဒနာချက်မှ စ၍ သဘောတူရာ ပေါင်းစပ်လျက် စီစစ်သုံးသပ် ကြပေအံ့။**

(က) ဥပါဒါန် (ဝါ) အစ္ဆဲဆိုဒါဘာလဲ၊ ၎င်းကား အခြားမဟုတ်၊ စိတ်ဝိညာဏ် (ဝါ) နာမ်သည် ရုပ်တရားကို ဖန်ဆင်း၍ အုပ်စိုးနေ၏ဟူသော ယုံကြည်မှုသည်လည်းကောင်း၊

မက်တာနှင့် ဖို့စ်(ဝါ)ဓာတ်သေနှင့် ဓာတ်ရှင်(ဝါ)ဂုဏ်နှင့် ဂုဏ်းတို့ကို တခုစီတကွဲစီ တည်နေ၏ ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် လည်းကောင်း၊

တန်ခိုးပြာဋိဟာများ, ဂါထာမန္တန်များ, ပရိတ်များ, အင်းအိုင်ခလွဲလက်ဖွဲ့များ, ကာယသိဒ္ဓိ ပီယသိဒ္ဓိ ဆေးများ, အိပ်မက်ယာမက်၏ အကျိုးအပြစ်များ, ဗေဒင်များကို ယုံကြည်မှုသည်လည်းကောင်း၊

နောက်ဆုံးဌ် သဘာဝဓမ္မထက် ကျော်လွန်နေသော ဖြစ်ရပ်မျှားကို (၀၂)တန်ခိုး ပြာဋိဟာမျှားကို ယုံကြည်မှုသည် လည်းကောင်း၊ အစွဲအလမ်း(၀၂) ဥပါဒါန်မည်လေတော့၏။

(လူသေလူဖြစ်စာအုပ် ဒုတိယအကြိမ်ရိုက် နှာ-၂၂)

ဤ(က) အမှတ်ပြ စကားရပ်ကို ၀၂က္ခ အစိတ် အစိတ် ခွဲခြားလိုက်လျှင် (က-၁) စိတ်ဝိညာဏ် (၀၂) နာမ်သည် ရုပ်တရားတို့ကို ဖန်ဆင်း၍ အုပ်စိုးနေ၏ ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် အစွဲအလမ်း (၀၂) ဥပါဒါန် မည်လေတော့၏။

(က-၂) မက်ဘာနှင့် ဖိုစ် (၀၂) ဓာတ်သေနှင့် ဓာတ်ရှင် (၀၂) ဂုဏ်နှင့် ဂုဏေးတို့ကို တခုစီ တကွဲစီ တည်နေ၏ ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် အစွဲအလမ်း (၀၂) ဥပါဒါန် မည်လေတော့၏၊

(က-၃) တန်ခိုးပြာဋိဟာမျှား, ဂါထာမန္တန်မျှား, ပရိတ်မျှား, အင်းအိုင်ခလဲ့ လက်ဖွဲ့မျှား, ကာယသိဒ္ဓိ, ပိယသိဒ္ဓိဆေးမျှား, အိပ်မက်ယာမက်၏ အကျိုးအပြစ်မျှား, ဗေဒင်မျှားကို ယုံကြည်မှုသည် အစွဲအလမ်း (၀၂) ဥပါဒါန် မည်လေတော့၏။

(က-၄)နောက်ဆုံးဌ် သဘာဝဓမ္မထက် ကျော်လွန်နေသော ဖြစ်ရပ်မျှားကို (၀၂) တန်ခိုးပြာဋိဟာမျှားကို ယုံကြည်မှုသည် အစွဲအလမ်း (၀၂) ဥပါဒါန် မည်လေတော့၏ဟူ၍ စကား၀၂က္ခ ၄-၀၂က္ခ ဖြစ်၏။

ထို ၄-၀၂က္ခတို့တွင် (က-၁) စိတ်ဝိညာဏ် (၀၂) နာမ်သည် ရုပ်တရားကို ဖန်ဆင်း၍ အုပ်စိုးနေ၏ ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် အစွဲအလမ်း (၀၂) ဥပါဒါန် မည်လေတော့၏ ဟူသော စကားသည် မှားယွင်းသော စကားသာ ဖြစ်၏၊ မှားယွင်းပုံကို ဤသို့ သိရာ၏၊ ဤစကား၀၂က္ခ၌ ရုပ်တရားကို ရှေးဦးစွာ စိစစ်ရာ၏။

ရုပ်တရားသည် (၁) ကံကြောင့်ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်၊

(၂) စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်၊

(၃) ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်၊

(၄) အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော အာဟာရဇရုပ်၊

(၅) မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်မျှဖြစ်သည် မဟုတ်သော နကုတောစိသမုဋ္ဌာနရုပ်ဟူ၍ ၅-မျိုး ရှိ၏။

ထို ၅-မျိုးသော ရုပ်တို့တွင် စိတ္တဇရုပ်ကို စိတ်က (၀၂) စိတ် စေတသိက်တည်း ဟူသော နာမ်တရားက ဖြစ်စေသောကြောင့် ယင်းကို ရည်ရွယ်၍ "စိတ်ဝိညာဏ် (၀၂) နာမ်သည် ရုပ်တရားကို ဖန်ဆင်း၏" ဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုလိုက ခေါ်ဝေါ်

ပြောဆိုနိုင်သည်၊ (စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်း ရှိသည်၊ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သည်၊ စိတ်က ဖြစ်စေသည်၊ စိတ်က ဖန်ဆင်းသည် ဟူသော ဝေါဟာရ စကားလုံးများ သည် တခုနှင့် တခု ပရိယာယ်ချည်းသာ ဖြစ်၍ အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် တူမျှကြသည်။)

ထို့ပြင်လည်း—

"သော ပန အဆေကော အမနာပံ ရူပံ ကရောတိ၊ ဆေကော-မနာပံ ဒဿနိယံ၊ ဘေမေဝ ပုထုဇ္ဇနော အကုသလစိတ္တေန ဝါ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တကုသလေန ဝါ စက္ခုသမ္ဖဿဒါဒိဝိရဟိတံ ဝိရူပံ သမုဋ္ဌာ-ပေတိ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တကုသလေန စက္ခုသမ္ဖဿဒါဒိသမ္ပန္နံ အဘိရူပံ"" ။

မကျွင်းကျင်သော ပင်းမင်းသမားသည်ကား မနှစ်ခြိုက်ဖွယ် အဆင်းကို ပြု၏၊ ကျွမ်းကျင်သော ပင်းမင်းသမားသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ် ကြည့်ချင်စဖွယ် အဆင်းကို ပြု၏၊ ဤအတူပင် ပုထုဇဉ်သည် အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သော် လည်းကောင်း ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သော် လည်းကောင်း မျက်စိ၏ ပြည့်စုံခြင်း စသည်မှ ကင်းသော (မျက်စိသည် မပြည့်စုံသော) ဖောက်ပြန်သော (မလှပသော) ရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ် စိတ်ဖြင့် မျက်စိ၏ပြည့်စုံခြင်း စသောဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံ လှပသောရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။

ဤ အဋ္ဌကထာစကားရပ်ဖြင့် အကုသိုလ်စိတ်နှင့် ဉာဏ်မယှဉ်သော ကုသိုလ် စိတ်တို့က မလှမပသော ရုပ်ကို ဖြစ်စေသည် ဖန်ဆင်းသည်၊ ဉာဏ်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်က လှပသောရုပ်ကို ဖြစ်စေသည် ဖန်ဆင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်ပြန်သည်။

ထို့ကြောင့် စိတ္တဇရုပ်ကို စိတ်ကဖန်ဆင်းသည်ဟု ယုံကြည်မှုသည် လည်း-ကောင်း အကုသိုလ်စိတ်နှင့် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်တို့က မကောင်းသောရုပ် မလှပ မပြည့်စုံသောရုပ်ကို ဖန်ဆင်းသည်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကုသိုလ်စိတ်က ကောင်းသောရုပ် လှပပြည့်စုံသော ရုပ်ကို ဖန်ဆင်းသည်ဟု ယုံကြည်မှုသည် လည်းကောင်း အစဲ့အလမ်း ဥပါဒါန်မဟုတ်၊ ဘုရားရှင် ဒေသနာတော်ကို ယုံကြည်သော သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သာ ဖြစ်သည်ဟု သီးခြား ဝိနည်းဝိုရ် ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၃။ စိတ်ဝိညာဉ် (ဝါ) နာမ်သည် ရုပ်တရားကို အုပ်စိုးနေ၏ ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် အစဲ့အလမ်း(ဝါ)ဥပါဒါန် မည်လေတော့၏ ဟူသော စကားရပ် သည်လည်း သဘာဝမမှန် လွဲချော်နေပေ၏။ စိစစ်ကြကုန်အံ့။

၁၊ သံ ၄ ၂၊ ၃၀၀။

စိတ္တေန နီယတော လောကော၊ စိတ္တေန ပရိကဿတိ။
စိတ္တဿ ကေဓမ္မဿ၊ သဗ္ဗေ ဝသမန္ဒဂူ[၁]။

စိတ်သည် လောကကို ဆောင်၏၊ စိတ်သည် လောကကို ဆဲငင်၏၊ အလုံးစုံသော တရားတို့သည် ပင်လျှင် စိတ်ဟူသော တခုသော တရား၏ အလိုသို့ အစဉ်တစိုက် လိုက်ကြကုန်၏။ (စိတ္တသုတ်)

စိတ္တသံကိလေသော ဘိက္ခဝေ အတ္တာ သံကိလိဿန္တိ၊ စိတ္တဝေါဒါနော ဝိသုဇ္ဈန္တိ[၂]။

ရဟန်းတို့ စိတ်ညစ်သူးခြင်းကြောင့် သတ္တဝါတို့ ညစ်သူးကုန်၏၊ စိတ်ဖြူစင်ခြင်းကြောင့် (သတ္တဝါတို့) ဖြူစင်ကုန်၏။

ရူပမှိ သံကိလိဋ္ဌမှိ၊ သံကိလိဿန္တိ မာဏဝါ။
ရူပေ သုဒ္ဓေ ဝိသုဇ္ဈန္တိ၊ အနက္ခာတံ မဟေသိနာ။
စိတ္တမှိ သံကိလိဋ္ဌမှိ၊ သံကိလိဿန္တိ မာဏဝါ။
စိတ္တေ သုဒ္ဓေ ဝိသုဇ္ဈန္တိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ[၃]။

ရုပ်ညစ်နှမ်းသည်ရှိသော် သတ္တဝါတို့ ညစ်နှမ်းရကုန်၏၊ ရုပ်သည် စင်ကြယ်သည်ရှိသော် သတ္တဝါတို့ စင်ကြယ်မှကုန်၏ဟု မဟာဣသိ မုနိထုတ်တော်တင် ဘုရားရှင် ဟောတော်မမူအပ်ချေ၊ စိတ် ညစ်နှမ်းသည်ရှိသော် သတ္တဝါတို့ ညစ်နှမ်းရကုန်၏၊ စိတ်စင်ကြယ်သည်ရှိသော် သတ္တဝါတို့ စင်ကြယ်ခုကုန်၏ဟု မဟာဣသိ မုနိထုတ်တော်တင် ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူအပ်ပေသည်။

စိတ္တေ ဂဟပတိ ရက္ခိတေ၊ ကာယကမ္မမှိ ရက္ခိတံ ဟောတိ၊
ဝစီကမ္မမှိ ရက္ခိတံ ဟောတိ၊ မနောကမ္မမှိ ရက္ခိတံ ဟောတိ[၄]။

ဒါယကာ စိတ်ကိုစောင့်ရှောက်လျှင် ကာယကံကိုလည်း စောင့်ရှောက်သည်မည်၏၊ ဝစီကံကိုလည်း စောင့်ရှောက်သည်မည်၏၊ မနောကံကိုလည်း စောင့်ရှောက်သည်မည်၏။

စိတ္တေ ဂဟပတိ ဘျာပန္နေ၊ ကာယကမ္မမှိ ဘျာပန္နံ ဟောတိ၊
ဝစီကမ္မမှိ ဘျာပန္နံ ဟောဘိ၊ မနောကမ္မမှိ ဘျာပန္နံ ဟောတိ[၅]။

ဒါယကာ စိတ်ပျက်စီးလျှင် ကာယကံလည်း ပျက်စီး၏၊ ဝစီကံလည်းပျက်စီး၏၊ မနောကံလည်း ပျက်စီး၏။

၁။ သံ ၁၊ ၃၆။ ၂။ သံ ၂၊ ၁၂၄။ ၃။ သံ ၄၊ ၂၊ ၂၉၉။
၄။ အံ ၁၊ ၂၆၅။ ၅။ အံ ၁၊ ၂၆၅။

စိတ္တော ဂဟပတိ အဗျာပန္နေ ကာယကမ္မမို့ အဗျာပန္နံ ဟောတိ၊ ဝစီကမ္မမို့ အဗျာပန္နံ ဟောတိ၊ မနောကမ္မမို့ အဗျာပန္နံ ဟောတိ"။

ဒါဃကာ စိတ်မပျက်စီးသျှင် ကာယကံလည်း မပျက်စီး၊ ဝစီကံလည်း မပျက်စီး၊ မနောကံလည်း မပျက်စီး။

ဤသို့စသော ဘုရားဟောဒသနာတော် များဖြင့် စိတ်-စင်ကြယ်ကောင်းမှုနှင့်ခြင်းကြောင့် ရုပ်တရား ကောင်းမွန်စင်ကြယ်ရသည်၊ စိတ်-ယုဒ် ညံ့ညစ်နွမ်းခြင်းကြောင့် ရုပ်တရား ယုတ်ညံ့ ညစ်နွမ်းရသည်၊ ရုပ်တရားကို စိတ်က ဦးဆောင်ခြယ်လှယ်နေသည်ဟူသော အချက်သည် သိသာထင်ရှားလှပေသည်။

၄။ တဦးတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိအိမ်မှ ကျောင်းသို့ လာသည်ဟူဆိုကြပါစို့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်ကိုယ်ကြီးသည် အဘယ့်ကြောင့် ကျောင်းသို့ ရောက်လာရသနည်း၊ စဉ်းစားလော့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဇရုဒ်စွဲကျောင်းသို့ သွားလိုသောစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်၊ ထိုစိတ်ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ကျောင်းသို့ ခြေးရှုသွားလေတော့သည်၊ ထိုအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်ကိုယ်ကြီးသည် စိတ်၏ဆွဲဆောင်မှုကြောင့် တရွေ့ရွေ့ဖြင့် ကျောင်းသို့ ရောက်လာသည်မဟုတ်လော၊ အကယ်၍ကျောင်းသို့ သွားလိုသောစိတ် မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါက ထိုရုပ်ကိုယ်ကြီးသည် အဘယ်နည်းနှင့်မျှ ကျောင်းသို့ ရောက်လာမည်မဟုတ်ခဲ့၊ ဤကား လက်တွေ့ပေတည်း။

ပရမတ္ထသဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ တစုံတခုသောအရပ်သို့ သွားရာအခါ၌ ရှေးဦးစွာ သွားမည်ဟူသောစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုစိတ် ဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်သည် ခန္ဓာကိုယ်အနှံ့ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုဝါယောဓာတ်ဘာည် မိမိနှင့်တပါတည်းဝိညတ်ခေါ်သော ရုပ်ကိုလည်း ဖြစ်စေလေသည်၊ ထိုသို့ စိတ္တဇဝါယောဓာတ်၏ (ဝိညတ်ကိုပါ တပါတည်းဖြစ်စေလျက်) ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အတွက် စိတ်၏အမှုအရာ အလိုဆန္ဒကြောင့် ဝါယောဓာတ်လှုပ်ရှားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဤရုပ်ကိုယ်ကြီးသည် တရွေ့ရွေ့ စိတ်လိုရာအရပ်သို့ ရောက်အောင်သွားရလေသည်[၂]။

မြတ်စွာဘုရားသည် လောကီတရားကို ဟောတော်မူသည့်အခါ စိတ်ကိုဒူးကြီးအမှူး အဦးပဓာနထား၍ ဟောကြားတော်မူသည်၊ လောကုတ္တရာ တရားကို ဟောတော်မူသည့်အခါ ပညာကို အကြီးအမှူး အဦးပဓာနထား၍ ဟောကြားတော်မူသည်[၃]။

၁။ အံ ၁၊ ၂၆၆။ ၂။ ဒီဋ္ဌ ၁၊ ၁၇၂။ ၃။ အဘိဋ္ဌ ၁၊၁၁၀။

ပြဆိုအပ်ပြီးသော ဘုရားဟောဒေသနာ, အဋ္ဌကထာအဆိုအမိန့်နှင့် ယုတ္တိသဘာဝတို့ကို ထောက်ဆ၍ စိတ်ဝိညာဉ် (၀၊) နာမ်က ရုပ်တရားကို အုပ်စိုးနေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် စိတ်ဝိညာဉ်(၀၊)နာမ်သည် ရုပ်တရားကို အုပ်စိုးနေ၏ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် ဘုရားဟောဒေသနာတော်နှင့် အဋ္ဌကထာအဆိုအမိန့်များကို ယုံကြည်လေးစားသော သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသည့် မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သာဖြစ်သည်၊ အစဲအလမ်း ဥပါဒါန် မဟုတ်ပေ။

ဤသို့ စိစစ်သုံးသပ် ပြဆိုအပ်ပြီးသော အခြောင်းတို့ကြောင့် "စိတ်ဝိညာဉ် (၀၊)နာမ်သည် ရုပ်တရားကိုဖန်ဆင်း၍ အုပ်စိုးနေ၏ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် အစဲအလမ်း(၀၊) ဥပါဒါန်မည်လေတော့၏" ဟူသော စကားရပ်သည် ဘုရားဟောဒေသနာနှင့် အဋ္ဌကထာ အဆိုအမိန့်များကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်တို့ အထင်အမြင်မှားအောင် ရေးသားဟောပြော အပ်သော စကားသာဖြစ်၍ ပြဆိုအပ်ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဒေသနာမေ့မှတ်နှင့် ဆန့်ကျင်သည့် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့က သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

(က-၂) အမှတ်ပြု ဒုတိယစကားရပ်ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၅။ မက်တာနှင့် ဖို့စ်(၀၊) ဓာတ်ဆေးနှင့် ဓာတ်ရှင် (၀၊) ဂုဏ်နှင့်ဂုဏေးတို့ကို စာခုစီ တကဲ့ဝီ တည်နေ၏ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် အစဲအလမ်း (၀၊) ဥပါဒါန်မည်လေတော့၏ ဟူသော(က-၂)အမှတ်ပြု ဒုတိယစကားဝါကျ၌ "မက်တာနှင့် ဖို့စ် (၀၊) ဓာတ်ဆေးနှင့် ဓာတ်ရှင်" ဟူသော စကားရပ်သည် ပထဝီဓာတ် အာပေါဓာတ် နှင့် တေဇောဓာတ်, ဝါယောဓာတ်တို့ကို ဆိုလိုကြောင်း ရှေးနောက် စကားရပ်တို့ဖြင့် သိသာ၏၊ "ဂုဏ်နှင့် ဂုဏေး" ဟူသော စကားရပ်ကား ဂျ၀်အရာနှင့် မသက်ဆိုင်ချေ၊ ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော ဟူသော မဟာဘုတ် ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့သည် အဝိနိဗ္ဘောဂ= (ခဲ့ခြားရှိ မရကောင်းသော=၀၊-တခုစီတကဲ့စီ မတည်နေကောင်းသော) ရုပ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ယင်းတို့ကို တခုစီတကဲ့စီ တည်နေ၏ဟု အဘိဓမ္မာကို လေ့လာဘူးသူတို့ ယုံကြည်ကြမည် မဟုတ်သည့်အတွက် အထူးစိစစ်ရန်မလိုဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ သဘောပိုက်တော်မူကြသည်။

(က-၃)(က-၄) အမှတ် တတိယ စတုတ္ထစကားဝါကျကို စိစစ်ချက်

၆။ တန်ခိုးပြာဋိဟာများ ဂါထာမန္တာန်များ ပရိတ်များ အင်းအိုင်ခလွဲလက်ဖွဲ့များ၊ ကာယသိဒ္ဓိဆေးများ၊ အိပ်မက်ယာမက်၏ အကျိုးအပြစ်များ၊ ဗေဒင်များကို ယုံကြည်မှုသည်လည်းကောင်း နောက်ဆုံး၌ သဘာဝဓမ္မထက် ကျော်လွန်နေသော ဖြစ်ရပ်များကို(၀၊)တန်ခိုးပြာဋိဟာများကို ယုံကြည်မှုသည်လည်းကောင်း အစဲအလမ်း(၀၊)ဥပါဒါန်မည်လေတော့၏ဟူသော(က)အမှတ်

ပြီတတိယ,စတုတ္ထ စကားဝါကျများ၌ "ဂါထာမန္တာန်များ၊ အင်းအိုင်ခလုံလက်ဖွဲများ ကာယသိဒ္ဓိ ပီယသိဒ္ဓိဆေးများ အိပ်မက်ယာမက်၏အကျိုးအပြစ်များ ဗေဒင်များကို ယုံကြည်မှုသည် အစွဲအလမ်း(ဝါ) ဥပါဒါန်မည်လေတော့၏"ဟူသော စကားရပ်များသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် မဆက်ဆိုင်သော ကြောင့်ယင်းတို့ကို မစိစစ် မသုံးသပ်တော့ပဲ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်နှင့် သက်ဆိုင်သော "တန်ခိုးပြာဋိဟာများ ပရိတ်များကို ယုံကြည်မှုသည် ဒေစွဲအလမ်း (ဝါ) ဥပါဒါန်မည်လေတော့၏"ဟူသော စကားရပ်ကိုသာ စိစစ်သုံးသပ်ကြကုန်အံ့—

ဘုရား၏ဂုဏ်တော် ၉-ပါးတို့တွင် ဘဂဝါဟူသော ဂုဏ်တော်သည်—

၁။ ဣဿရိယ ၂။ ဓမ္မ ၃။ ယသ ၄။ သိရီ ၅။ ကာမ ၆။ ပယတ္တ ဟူသောဘုန်းတော် ၆-ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်းပင်တည်း။

ထို ၆-ပါးတို့တွင်—

(၁)(က) မိမိ၏ကိုယ်တော်ကို အနုမြူသဖွယ် သိမ်မွေ့သေးငယ်အောင်ဖန်ဆင်းနိုင်သော 'အဏိမာ'ဘုန်းတော်၊

(ခ) စိတ်၏အလား ကောင်းကင်ဖျားဝယ် ပေါ့ပါးလျင်မြန် စွာနှံပျံကြွသွားနိုင်သော 'လဃိမာ'ဘုန်းတော်၊

(ဂ) ကိုယ်တော်ကို အလိုရှိသလောက် ကြီးမားအောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သော 'မဟိမာ'ဘုန်းတော်၊

(ဃ) အဆီးအတား အကွယ်အကာမရှိပဲ လိုရာအရပ်သို့ တဒင်္ဂခြင်း ကွက်ရောက်တော်မူနိုင်သော 'ပတ္တိ'ဘုန်းတော်၊

(င) အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းစသည်၏အစွမ်းဖြင့် အလိုရှိအပ်သောအကျိုးကို ပြီးစေနိုင်သော 'ပါကမ္မ' ဘုန်းတော်၊

(စ) ကိုယ်တော်၏စိတ်တော်မှ လူမင်းနတ်မင်း စသည်တို့ကို ပိုင်နင်း အုပ်စိုး လွှမ်းမိုးနိုင်သော 'ဣသိတာ'ဘုန်းတော်၊

(ဆ) တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကိုဖန်ဆင်းခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ် ဟူသော 'ဝသိတာ'ဘုန်းတော်၊

(ဇ) ကောင်းကင်ဖြင့် ကြွသွားစဉ်ဖြစ်စေ, အခြားကိစ္စတစုံတခုကိုပြုစဉ်ဖြစ်စေ ပြီးဆုံးစေလိုရာအခါ၌ ပြီးဆုံးစေနိုင်သော 'ယတ္ထကာမ-ဝသာယိတာ'ဘုန်းတော် ၇-ပါးသောဘုန်းတော်သည် 'ဣဿရိယ' ဘုန်းတော်မည်၏။

(၂) မင်္ဂလေးတန်, ဖိုလ်လေးတန်, နိဗ္ဗာန်အားဖြင့် ၉-ပါးသော လောကုတ္တရာတရားတော်သည် 'ဓမ္မ'ဘုန်းတော်မည်၏။

(၃) လောကသုံးပါဒ် ပို့ချနှံသော ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်တော်တို့ကြောင့် ရအပ်သော အလွန်သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ကျေးဇူးခြင်းသည် 'ယသ'ဘုန်းတော် မည်၏။

(၄) ရူပကာယ (ရုပ်ပုံတော်)ကို ဖူးမြော်ခြင်းဌာ ကြောင့်ကြစိုက်သော လူအပေါင်း၏ မျက်စိတို့ကို ကြည်လင်စေခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ခြင်းသော အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့်ပြည့်စုံသော အားလုံးသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ လွန်စွာတင့်တယ် သပ္ပာယ်သော အသရေတော်သည် 'သိရီ' ဘုန်းတော် မည်၏။

(၅) အလိုရှိအပ် တောင့်တအပ်သောဂုဏ်တော်၏ အစီးအပွား, သူတပါးတို့၏ အစီးအပွားကို လိုလားတောင့်တသည့်အတိုင်း ပြီးစေနိုင်ခြင်းသည် 'ကာမ' ဘုန်းတော်မည်၏။

(၆) တလောကလုံး ညွှတ်ရုံးကိုးစား အာဃာတလောက်အောင် လွန်စွာကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူခြင်းသည် 'ပယတ္တ' ဘုန်းတော်မည်၏။။

ဤဘုန်းတော် ၆-ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဘဂဝါဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့် ကျော်ကြားတော်မူပါပေသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုးပြာဋိဟာသ်သည် ဤဘဂဝါဂုဏ်တော်၌ ပါဝင်၏. ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုး ပြာဋိဟာကို ယုံကြည်ခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဘဂဝါဂုဏ်တော်ကို ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါပြဓာန်းသော မဟာကုသိုလ် စိတ်ဓာပြာဒ်သာဖြစ်သည်၊ အစွဲအလမ်း ဥပါဒါန် မဟုတ်ချေ။

၇။ ဘုရားရှင်မှတပါး အရှင်စူဠပန္ထက, အရှင်မဟာက စသော သာဝကတို့ တန်ခိုးပြာဋိဟာပြုံ အကြောင်းအရာမျှားလည်း ပိဋကတ်၌ အထင်အရှားရှိ၏။။ (ထေရဂါထာ ၃၀၄၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ဒု၊ ၁၆-၁၇။ နှင့် သံယုတ်-ဒု-၄၈၀)

ထို့ကဲ့သို့ဝိဓအဘိညာဉ် စသည်တို့ကို ရစေနိုင်သည့် ကျင့်စဉ်မျှားကိုလည်း—

"သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ။ပ။ သော အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘောတိ"—

၁။ ဓိ ၁၊ ၇၃။

မြန်မာပြန်

ဤသို့ တည်ကြည်သော စိတ်သည် စင်ကြယ်လတ်သော် ဖြူစင်လတ်သော် ညစ်ကြေးမရှိလတ်သော် ညစ်ညူးခြင်းကင်းလတ်သော် နူးညံ့လတ်သော် ပြုခြင်းငှါ သင့်လျော်လတ်သော် တည်ဘံ့လတ်သော် မတုန်လှုပ်ခြင်းသို့ ရောက်လတ်သော် ရဟန်းသည် တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်း 'ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်' အလို့ငှါ စိတ်ကို ရှေးရှု ပို့ဆောင်၏၊ ရှေးရှုညွတ်စေ၏၊ ထို့ရဟန်းသည် များပြားသော တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်းကို ပြီးစေ၏။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ထို့ထို့ပါဠိတော်တို့၌ အပြည့်အစုံ ဟောပြတော်မူခဲ့လေသည်၊ ထို့ကျင့်စဉ်များအဝိုင်း ကျင့်ကြုံပွားများ အားထုတ်သော သူတော်စင်တို့သည် ဣဒ္ဓိဝိဓ စသော အဘိညာဉ်တို့ကို ဧကန် ရရှိနိုင်ကြလေသည်၊ ဤသို့ သဘာဝဓမ္မမှန်လည်း ရှိသည်၊ တန်ခိုးအဘိညာဉ်ကို ရကြောင်း ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်လည်း ရှိသည်၊ ဤကဲ့သို့သော ကျင့်စဉ်မှန်များကို လက်တွေ့ ဘုတေသနပြု၍ ကျင့်သုံးသူတို့သည် ဤသို့ အဘိညာဉ်ကို ယုံကြည်ကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကို ယုံကြည်ခြင်းသည် အစဉ်ပါဒါန်မဟုတ် သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သာ ဖြစ်သည်။

ဤဆိုအပ်ပြီးသော စိစစ်သုံးသပ်ချက်များအရ တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကို ယုံကြည်ခြင်းသည် အစဉ်အလမ်း ဥပါဒါန်ဖြစ်သည်ဟူသော အယူသည် ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သော ရွဲပဝါဒအမြင်သာဖြစ်၍ အဓမ္မသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ပရိတ်များကို ယုံကြည်မှုသည် ဥပါဒါန်မည်၏ ဟူသော စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

၈။ ပရိတ်တော်များကို ယုံကြည်မှုသည် ဥပါဒါန်လော၊ သို့မဟုတ် ကုသိုလ်စိတ်လော ဆိုသည်ကို စိစစ်ဆင်ခြင်သည်ရှိသော် 'ဥပါဒါန်' ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်းဟု စိစစ်ရန် လိုပေသည်၊ ဥပါဒါန်ဟူသည် လောဘစေတသိက်နှင့် ဒိဋ္ဌိ-စေတသိက်ပင် ဖြစ်၏၊ ထိုလောဘစေတသိက် ဒိဋ္ဌိစေတသိက်တို့သည် စိတ်၏ ညစ်ညူးကြောင်း ဥပက္ကိလေသ တရားများသာ ဖြစ်ပေသည်၊ ပရိတ်တရားတော်ကို ယုံကြည်မှုသည်ကား ထို့သို့သော ဥပက္ကိလေသ တရားမျိုးမဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့သည် မင်္ဂလသုတ်, မေတ္တာသုတ်, ရတနသုတ် စသော ပရိတ်တော်များကို ပရိတ်နိဒါန်းမှာ လာသည့်အတိုင်း ဘုရားရှင်၏ အာဏာတော်စက်အဖြစ်ဖြင့် ယုံကြည်လေးမြတ်စွာ နာယူကြကုန်၏၊ ယင်းသို့

နာယူရာ၌ "သာ ပနေသာ သမ္မသာဒနလက္ခဏာ စ သဒ္ဒါ" ဟူသော (အဋ္ဌ-သာလိနီ အင်္ဂကထာ-၁၆၂) နှင့်အညီ အလွန် ကြည်လင်သော သဒ္ဒါတရား ဖြစ်ပွားကြကုန်၏၊ ထိုသဒ္ဒါတရားနှင့် ယှဉ်သောစိတ်သည်ကား "အနဝဇ္ဇသုခ-ဝိပါက" အပြစ်မရှိခြင်း, ကောင်းသော အကျိုးပေးခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကုသိုလ်ဇော စိတ္တုပ္ပါဒ်သာ ဖြစ်ချေသည်။

ဖားနတ်သားဝတ္ထုလာ ဖားသူငယ်သည် တရားတော်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မသိပါပဲလျက် တရားသံဌ်ဒ် ကြည်ညိုသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့် နတ်ပြည်သို့ လားရောက်ရလေသည်၊ ဤသို့စသော သာဓကများကို ထောက်ပါက ဗုဒ္ဓ-ဘာသာဝင်တို့၏ ပရိတ်တော်ကို ယုံကြည်မှုသည်လည်း ထို့အတူပင် ကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ကောင်းဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ပရိတ်တော်များကို ယုံကြည်မှုသည် ကုသိုလ်သဒ္ဒါစိတ်သာ ဖြစ်သည်၊ ဥပါဒါန်မဖြစ်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှာ်စဉ် (၁၅) (ခ) အမှာ်ပြု စောဒနာကို သုံးသပ်ချက်

၉။ (ခ) ငရဲစခန်းနှင့် ကောင်းကင်ဘုံနန်းတို့ကို တခမ်းတနား တည်ဆောက်ခဲ့သူ လက်သမားသည်လည်း ထိုသည့်ဥပါဒါန် အစွဲဖြစ်သည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ သိခဲ့ရလေပြီ၊ (လူသေလူဖြစ် စာမျက်နှာ-၃၀၃)

ဖော်ပြပါ စကားရပ်ဖြင့် "ငရဲစခန်းနှင့် ကောင်းကင်းဘုံနန်းတို့ ရှိသည်ဟု ယုံကြည်မှုသည် ဥပါဒါန်အစွဲဖြစ်သည်" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ယင်းစကားရပ်သည် အမှားစင်စစ်သာ ဖြစ်၏၊ မှားပုံကို စိစစ်သော် ငရဲစခန်းနှင့် ကောင်းကင်ဘုံနန်းတို့ အမှန်တကယ်မရှိပါက မရှိသည်ကို ရှိ၏ဟု ထင်မှတ်စွဲလမ်းမှုကား အစွဲဥပါဒါန် ဖြစ်ရာ၏၊ သို့သော် ငရဲစခန်းနှင့် ကောင်းကင်ဘုံနန်းကား အမှန် ရှိ၏၊ အမှန်တကယ် ရှိနေသည်ကို ယုံကြည်မှုသည်ကား အစွဲအလမ်း ဥပါဒါန် မဖြစ်ပေ။

ငရဲစခန်းနှင့် ကောင်းကင်ဘုံနန်းတို့ အမှန်တကယ်ရှိပုံကို များစွာ ဟောကြား ထားချက် ရှိပေသည်။

သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ အပ္ပမတ္တကံ ဂူထမသ္မိံ ဇမ္ဗုဒီပေ အာရာမ-ရာမ ဏေယျကံ။ပ။ ပေတ္တိဝိသယေ ပစ္စာဇာယန္တိ"။

၁။ အံ ၁၊ ၃၉။

မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့ ဤမျှဒိပ်ဆို မွေလျော်ဖွယ်ကောင်းသော အရံ မွေလျော်ဖွယ်ကောင်းသော တော မွေလျော်ဖွယ် ကောင်းသော မြေအရပ် မွေလျော်ဖွယ် ကောင်းသော ရေကန်သည် အနည်းငယ်မျှသာ ရှိ၏၊ စင်စစ်သော်ကား ချိုင့်ဝှမ်းမြင့်မောက်သော မြေ သွားလာကူးခက်သော မြစ် သစ်ငုတ်ဆူးငြောင့် ရှိသော အရပ် မညီညွတ်သော တောင်တို့သာ များသကဲ့သို့ ရဟန်းတို့ ဤအတူ ပင်လျှင် လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ လူ့ပြည်၌ပင် တဖန်ပြန်ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် နည်းပါးကုန်၏၊ စင်စစ်သော်ကား လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ ငရဲဘုံ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော။ပ။ တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ ဖြစ်ကြကုန်သော။ပ။ ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သာ များကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ဤအတူပင်လျှင် လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ နတ်ပြည်တို့၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် နည်းပါးကုန်၏၊ စင်စစ်သော်ကား လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ ငရဲဘုံ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော၊ တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သာ များကုန်၏။

ဤနည်းအတူ နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ နတ်ပြည် လူ့ပြည်တို့၌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့ နည်းပါး၍ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံတို့၌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သာ များသည်ကိုလည်းကောင်း၊ငရဲဘုံမှစုတေ၍ လူ့ပြည် နတ်ပြည်တို့၌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့ နည်းပါး၍ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံတို့၌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သာ များသည်ကိုလည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာန်မှ စုတေ၍ လူ့ပြည် နတ်ပြည်တို့၌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့နည်းပါး၍ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သာ များသည်ကို လည်းကောင်း၊ ပြိတ္တာဘုံမှစုတေ၍ လူ့ပြည် နတ်ပြည်တို့၌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့ နည်းပါး၍ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သာ များသည်ကို လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့သည်။

၁၀။ ထိုမှ တပါးလည်း—

ကာယ ဒုစ္စရိတံ ကတ္တာ၊ ဝစီ ဒုစ္စရိတာနိ စ။
မနောဒုစ္စရိတံ ကတ္တာ၊ ယဉ္ဉည်ံ ဒေါသသဉ်္ဇိတံ။

အကတ္တာ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကတ္တာ နာကုသလံ ဗဟုံ။
ကာယဿ ဘေဒါ ဒုပ္ပညော၊ နိရယံ သောပပဇ္ဇတိ[၂]။

၁။ အင် မြန် ၁၊ ၄၈။ ၂။ ခု ၁၊ ၂၁၂။

ပညာမဲ့သူသည် ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်, မနောဒုစရိုက်တို့ကို ပြုခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း (ရာဂစသော) အပြစ်နှင့် ယှဉ်သော အခြားအမှုကို ပြုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ကံကို မပြုပဲ အကုသိုလ်ကံကိုသာ အကြိမ်များစွာ ပြုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီးသောအခါ ငရဲသို့ ရောက်ရ၏။

ကာယဒုစ္စရိတံ ဟိတ္ဝာ၊ ဝစီဒုစ္စတာနိ စ။
မနောဒုစ္စရိတံ ဟိတ္ဝာ၊ ယဉ္ဆည့ ဒေါသသဉ္ဆိတံ။

အကတ္ဝာ ကုသလံ ကမ္မံ၊ ကတ္ဝာန ကုသလံ ဗဟုံ။
ကာယဿ ဘေဒါ သပ္ပညော၊ သဂ္ဂံ သော ဥပပဇ္ဇတ်ာ။

ပညာရှိသူသည် ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်,မနောဒုစရိုက်တို့ကို ပယ်စွန့်သောကြောင့် လည်းကောင်း (ရာဂစသော) အပြစ်နှင့် ယှဉ်သော အခြားအမှုကို ပယ်စွန့်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်ကံကို မပြုပဲ ကုသိုလ်ကံကိုသာ အကြိမ်များစွာ ပြုခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီးသောအခါ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရ၏။

ပါပကေန စ သီလေန၊ ပါပိကာယ စ ဒိဋ္ဌိယာ။
ဧတေဟိ ဒ္ဒိဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ယော သမန္နာဂတော နရော။
ကာယဿ ဘေဒါ ဒုပ္ပညော၊ နိရယံ သောပပဇ္ဇတိ။
(ကုတိဝုတ္တကပါဠိ-ပဌမသီလသုတ်)

အကြင်သူသည် ယုတ်ညံ့သော အလေ့နှင့်လည်းကောင်း ယုတ်ညံ့သော အယူနှင့်လည်းကောင်း ကျိုးရှုံးနှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏၊ပညာမဲ့သော ထိုသူသည် ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီးသောအခါ ငရဲသို့ ကျရောက်ရ၏။

ဘဒ္ဒကေန စ သီလေန၊ ဘဒ္ဒိကာယ စ ဒိဋ္ဌိယာ။
ဧတေဟိ ဒ္ဒိဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ယော သမန္နာဂတော နရော။
ကာယဿ ဘေဒါ သပ္ပညော၊ သဂ္ဂံ သော ဥပပဇ္ဇတိ၂။

အကြင်သူသည် ကောင်းမြတ်သော သီလနှင့်လည်းကောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော အယူနှင့်လည်းကောင်း ကျိုးနှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ပညာရှိသော ထိုသူသည် ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီးသောအခါ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရ၏။

၂။ ခု ဝ၊ ၂၁၄။ ၁။ ခု ဝ၊ ၂၁၃။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ငရဲနှင့် နတ်ပြည်တို့ရှိသည်ကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်ပေါင်းများစွာ ရှိလေသည်၊ ဤသို့ ဒေသနာတော်များ အထင်အရှား ဒီနေသည်ကို ထောက်ဆ၍ ငရဲနှင့် နတ်ပြည်တို့ ကောန်ရှိသည်ဟု သံသယ ကင်းကင်း ရှင်းရှင်း မှတ်ယူရာ၏။

ယင်းသို့ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း ကောန်ရှိသော ငရဲနှင့် နတ်ပြည်တို့ကို ကောန်ရှိ၏ဟု ယုံကြည်ခြင်းသည် အစဲအလမ်း ဥပါဒါန် လုံးဝ မဟုတ်၊ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့၏ ငရဲနှင့်နတ်ပြည်ကို ယုံကြည်ချက်သည် စုံဒိတကတို့ စုပ်စဲသည့်အတိုင်း အာကန်းယုံ အရှမ်းယုံမဟုတ်ချေ၊ မဟုတ်ပုံကို ဤသို့ သိရာ၏။

ဣဓ မဟာရာဇ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ (ပ) သော တံ ဓမ္မံ သုတ္ဝာ တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ"။

မြန်မာပြန်

မင်းမြတ် ပုဏ္ဏော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော (အလုံးစုံသောတရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင်မှန်ကန်စွာ သိတော်မူသော အသိဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' အကျင့် 'စရဏ' နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော, ကောင်းသောစကားကို ဆိုတော်မူတတ်သော, လောကကို သိတော်မူသော, ဆုံးမထိုက်သူကို ဆုံးမတတ်သည့် အတုမဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူသော, နတ်လူတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသော(သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို) သိစေတော်မူသော ဘုန်းတန်ခိုးကြီးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဤလောကဌ်ပဉ္စင်္ဂတော်မူ၏၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် နတ်နှင့်တကွ မာရ်နတ်နှင့်တကွ ဗြဟ္မာနှင့်တကွဖြစ်သော ဤလောကနှင့် သမဏ ဗြာဟ္မဏမင်းများလူများနှင့် တကွသော သတ္တဝါအပေါင်းကို ကိုယ်တိုင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍ မျက်မှောက်ပြုကာ ဟောကြားတော်မူ၏၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် အစ၏ကောင်းခြင်း အလယ်၏ကောင်းခြင်း၊ အဆုံး၏ကောင်းခြင်းရှိသော အနက်နှင့်ပြဿ်စုံ သဒ္ဒါနှင့် ပြည့်စုံသော တရားကို ဟောတော်မူ၏၊ အလုံးစုံသက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော မြင့်သောအကျင့်ကို ပြတော်မူ၏။

ထိုတရားတော်ကို သူကြွယ်သည်လည်းကောင်း သူကြွယ်သား သည်လည်းကောင်း အခြားဇာတ် အမျိုးမျိုးခွဲဖြစ်သော သူသည်လည်းကောင်း ကြားနာရ၏၊ ထိုသူသည် ထိုတရားတော်ကို ကြားနာရ၍ မြတ်စွာဘုရားခွဲ ယုံကြည်မှုကို ရ၏။

၁။ ဒီ ၁၊ ၅၈။

ဤသို့စသောဘုရားရှင် ရှေးနှုတ်တော်ထွက် ဓမ္မစက် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဘုရားရှင်၏ အရဟတ္တာမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးကို သက်ဝင်ယုံကြည်သောအားဖြင့် ထိုဉာဏ်တော်ကြီးဖြင့် မျက်မှောက်ပြုလျက် ဟောကြားအပ်မသာငရဲဘုံ နှတ်ဘုံတို့ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ယုံကြည်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် "ငရဲစခန်းနှင့် ကောင်းကင်ဘုံနန်းဘို့ကို တခမ်းတနား တည်ဆောက်ခဲ့သူ လက်သမားသည်လည်း ထိုသည့် ဥပါဒါန်အစွဲဖြစ်သည် ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ သိခဲ့ရလေပြီ" ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ရေးသား ဖေဖောပြောချက်သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဘုရားဟော ဒေသနာတော်များကို ယုံမှားသံသယဖြစ်အောင် ဖျက်ဆီးသော အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ စီစစ်သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်စဉ်(၁၅) (ဂ)အမှတ် စောဒနာကို စီစစ်သုံးသပ်ချက်

၈၁။ (ဂ) အာဘယ်ကုသိုလ်ဒါနသည် အာဘယ်ဘုံဘဝ၌ အကျိုးပေး၍ မွန်မြတ်သော ဘဝသို့ရောက်နိုင်သည်ဟူသော အယူသည် အစဉ်ဥပါဒါန်သွင်းသော စာရားမျိုး ဖြစ်ရာ၏။

(ဗုဒ္ဓ၏ မိဂဒါဝုန်တရား စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ-၇၁)

ဖော်ပြပါ စကားရပ်သည် ဘုရားဟော ဒေသနာတော်များနှင့် ညီညွတ်သည့်, သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင်သည်တို့ကို စီစစ်သုံးသပ်ကြကုန်အံ့—

> တတ္ထ ကတမံ ကမ္မဿကတဉာဏံ၊ အတ္ထိ ဒိန္နံ။ပ။သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကမ္မဿကတဉာဏံ။ ဌပေတ္ဝာ သစ္စာနုလောမိကံ ဉာဏံ သဗ္ဗာပိ သာသဝါ ကုသလာ ပညာ ကမ္မဿကတဉာဏံ[1]။

မြန်မာပြန်

ထိုဉာဏ်တို့တွင် ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိတတ်သော 'ကမ္မဿကတဉာဏ်'ဟူသည် အဘယ်နည်း "ပေးလှူရခြင်း၏ အကျိုးသည် ရှိ၏၊ ယဇ်ကြီး(အလှူကြီး)ပူဇော်ရခြင်း၏ အကျိုးသည်ရှိ၏၊ (ဟုံးခေါ်သော) ယဇ်ငယ် (အလှူငယ်) ပူဇော်ရခြင်း၏ အကျိုးသည် ရှိ၏၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးဖျား အကျိုးဆက် 'ဖလ' အကျိုးရင်း 'ဝိပါက'သည်ရှိ၏၊ (တပါးသော လောကဌ် တည်သူ့အတွက်) ဤပစ္စုပ္ပန်လောကသည် ရှိ၏၊ (ဤလောကဌ် တည်သူ့အတွက်) တပါးသော (ဇာမလွန်)လောကသည် ရှိ၏၊ အမိဌ် ကောင်းစွာပြုခြင်း မကောင်းသဖြင့် ပြုခြင်း၏ အကျိုးအပြစ်သည်ရှိ၏၊ အဖဌ် ကောင်းစွာပြုခြင်း

၁။ အဘိ ၂၊ ၃၄၁။

မကောင်းသဖြင့် ပြုခြင်း၏ အကျိုးအပြစ်သည်ရှိ၏၊ သေ၍ တဖန် ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏၊ ဤပစ္စုပ္ပန်လောကကိုလည်းကောင်း၊ တပါးသော (တမလွန်) လောကကိုလည်းကောင်း ကိုယ်တိုင်ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုကာ ဟောကြားသိစေနိုင်ကုန်သော ရဟန်းပုဏ္ဏာ.တို့သည် လောက၌ရှိကုန်၏"ဟု ဤသို့သောဘေဒရှိသော အကြောင်အပြားအားဖြင့် သိမှု 'ပညာ'။ပ။မှန်ကန်စွာ သိမြင်မှု 'သမ္မာဒိဋ္ဌိ'သည် ရှိ၏၊ ဤဉာဏ်ကို ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို သိတတ်သော 'ကမ္မဿကတဉာဏ်'ဟူ၍ ဆိုအပ်၏၊ သစ္စာနုလောမိက 'ဝိပဿနာ'ဉာဏ်ကို ချန်ထား၍ အလုံးစုံသော အာသဝ၏ အာရုံဖြစ်သော ကုသိုလ်ပညာသည် ကမ္မဿကတဉာဏ်မည်၏။

ဤဒေသနာတော်ဖြင့် အလှူ၏အကျိုးရှိသည် စသည်ဖြင့် သိတတ်သော လောကီကုသိုလ်ဉာဏ်သည် ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိသည်၏အဖြစ်ကို သိတတ်သော ကမ္မဿကတဉာဏ်မည်၏ဟု ဘုရားရှင် သိစေတော်မူသည်။

> ဒါနံ ဒတ္တာ သီလံ သမာဒိယိတ္တာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတ္တာ အပ္ပကစ္စေ ဓနက္ခန္ဓေ ပရိစ္စဇိတ္ဝါ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ပ။အပ္ပကစ္စေ ပရိမိတ-ဝဿဝတ္ထိနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တိ"။

မြန်မာပြန်

အလှူကို ပေးလှူခြင်းကြောင့် သီလကို ဆောက်တည်ခြင်းကြောင့် ဥပုသ်စောင့်သုံးမှုကို ပြုခြင်းကြောင့် အချို့သူတို့သည် များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော မင်းမျိုးတို့၏ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်၏၊ အချို့သူတို့သည် များသောဥစ္စာနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားမျိုးတို့၏အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်၏၊ အချို့သူတို့သည် များသောဥစ္စာနှစ်ရှိသော သူကြွယ်မျိုးတို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်၏၊ အချို့သူတို့သည် စာတုမဟာရာဇ်နတ်၊ ပ။ တာဝတိံသာနတ် ။ပ။ ယာမာနတ် ။ပ။ တုသိတာနတ် ။ပ။ နိမ္မာနရတိနတ် ။ပ။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်ဘို့၏ အပေါင်းအဖော် အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်၏။

ဤဒေသနာတော်ဖြင့် အလှူပေးလှူခြင်း၊ သီလဆောက်တည်ခြင်း၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း တို့ကြောင့် မင်းသဒ္ဒေးမျိုး ပုဏ္ဏားသဒ္ဒေးမျိုး၊ သူကြွယ် သဒ္ဒေးမျိုးနှင့် နတ်ပြည်နတ်ဘဝတို့၌ ဖြစ်ကြရသည်ကို ဘုရားရှင် သိစေတော်မူသည်။ ထိုမှတပါး ဒါနစသော ကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးများကို ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်ပေါင်းများစွာ ရှိပေသည်။

၁။ အဘိ ၂၊ ၄၃၇။

သို့ဖြစ်၍ "အဘယ်ကုသိုလ်ဒါနသည် အဘယ်ဘဝ၌ ဧကျိုးပေး၍ မွန်မြတ်သော ဘဝသို့ ရောက်နိုင်သည်ဟူသော အယူသည် ပြဆိုဆုံးမခဲ့ပြီးသော ဘုရားဟော ပါဠိတော်များနှင့်အညီ ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိသည်၏အဖြစ်ကို သိသော ကမ္မဿကတာဉာဏ် အယူဖြောင့်မှန်သော ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မကုသိုလ်သာ ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓ၏ဓဓိဝုန်တရားစဉ်အုပ် ဧဝမျက်နှာ-၇၁၊၌ လာသော အဘယ်ကုသိုလ်ဒါနသည် အဘယ်ဘုံဘဝ၌ အကျိုးပေး၍ မွန်မြတ်သောဘဝသို့ ရောက်နိုင်သည်ဟူသော အယူသည် အစဉ်ဥပါဒါန်သွင်းသော တရားမျိုးဖြစ်ရာ၏ ဟူသော စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်၏ စကားရပ်သည်ကား ပြဆိုဆုံးမခဲ့ပြီးသော ဘုရားဟောဒေသနာတော်များကိုပင် အစဉ်ဥပါဒါန်သွင်းသော တရားမျိုးဟု ထိပါးပုတ်ခတ်စွပ်စဲ့ရာ ရောက်ခြင်းကြောင့် ဓမ္မကို ဒေသနာမှုပြဆိုရာ ရောက်သည်၊ တို့ပြင် ကုသိုလ်ဒါန ယုံကြည်မှုကို ဥပါဒါန်ဟု သမုဟ်ပြီး ဖျက်ဆီးသောကြောင့် ကံ့ကဲ၏အကျိုးကို ပယ်ဖျက်သော ပူရဏကဿပစသော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့၏ ဝါဒမျိုးသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်စဉ် (၁၅) ဃ+ည+ဒ+ဗ အမှတ်ပြ ဧဝေဒနာတို့ကို သုံးသပ်ချက်

၁၂။(ဃ) မနောကမ်=(ဝါ) ဟဒယဝတ္ထု (သို့မဟုတ်) ဦးနှောက်ရုပ်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်၍ရသောအမှု (လူသေလူဖြစ်၊ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်၊နှာ-၄၈)

(ည) မနုမှာနှလုံးအိမ် ဟဒယဝတ္ထု၌ လည်ပတ်နေသော သွေးအစဉ်ကို ကောင်းစွာ အဓိပ္ပာယ် ရှင်းစရာ ရှိပေ၏ ည်၊ ဤနှလုံးသွေးသည်သာ သညာကွန်ရာဖြစ်သော ဦးဇော်၏ လုပ်ငန်းကို အားပေးဆက်သွယ်နေသောကြောင့် မနကိုကောက်ခြင်းဖြစ်သည်၊ (သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ၊ ပဌမတွဲ၊ နှာ-၆၀)

(ဒု) ဟဒယဝတ္ထုဆိုတဲ့မနာအကြည်ရုပ်(အနတ္တာရုင်ခြည်၊နှာ-၁၇၃)

(ဗ) မနောဓါတ်သော ဦးဇော်မှာ အမှန်အားဖြင့် သညာကွန်ရာ၏ အဓိက အင်္ဂါပင်ဖြစ်ပါ၏။ (အနတ္တာရောင်ခြည်-၁၄၆)

ဤဖော်ပြပါ စကားရပ်များ၌ "မန" ဟူသောဝုဒ်၏အရကို ဟဒယဝတ္ထုရုပ် (သို့မဟုတ်) ဦးနှောက်ရုပ် နှလုံးအိမ်ဟဒယဝတ္ထု၌ လည်ပတ်နေသော သွေးအစဉ်ကို ကောက်ယူထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ (မန-ကို ရုပ်ဟုဆိုလိုရင်းဖြစ်၏)။

ယင်းအဆိုသည် ဘုရားဟောဒေသနာတော်နှင့် ညီညွတ်ပါ၏လော၊ စိစစ်ကုန်အံ့—ပါရာဇိကကဏ္ဍပါဠိတော် စာမျက်နှာ ၉၃-၌ "ယံ စိတ္တံ တံ မနော၊ ယံ-မနော တံ စိတ္တံ"

အကြင် သဘောတရားသည် စိတ်မည်၏၊ ထိုစိတ်မည်သော သဘောတရားသည် မန-မည်၏၊ အကြင်သဘောဟရားသည် မန-မည်၏၊ ထို မန-မည်သော သဘောတရားသည် စိတ်မည်၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ကတမံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ၊ ယံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ မနော မာနသံ ဟဒယံ။ပ။ ဣဒံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ[1]-

ထိုအခါ၌ စိတ်ဟူသည် အဘယ်သဘော ဖြစ်သနည်း၊ ထိုအခါ၌ အကြင် ဆန်းကြယ်သောသဘော 'စိတ္တ'၊ အာရုံသို့ညွှတ်၍ သိတတ်သောသဘော 'မန' သိခြင်းသဘော 'မာနသ' စိတ်နှလုံး 'ဟဒယ' ။ပ။ ထိုအခါ၌ စိတ်ဟူသည် ဤသဘောဖြစ်၏ဟူ၍လည်းကောင်း—

မနဉ္စ ပဇ္ဇိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တံ မနော မာနသံ ဟဒယံ။ပ။ အယံ ဝုစ္စတိ မနောဝိညာဏဓာတု[2]

အာဝဇ္ဇန်းနှင့် တကွဖြစ်သော ဘဝင်စိတ်ကိုလည်းကောင်း စုတုဘူမိက မွေ့လျော်တို့ကိုလည်းကောင်း စွဲမှီ၍ ဆန်းကြယ်သောသဘော 'စိတ္တ' အာရုံကို နှိုင်းချင့်လျက် သိတတ်သောသဘော 'မန' သိခြင်းသဘော 'မာနသ'၊ အတွင်း၌ဖြစ်သောသဘော 'ဟဒယ' သည်။ပ။ဖြစ်၏၊ ဤသဘောကို မနောဝိညာဏဓာတ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏ဟူ၍လည်းကောင်း မျှားစ့ဘသော ဒေသနာတော်တို့၌ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် "မန"ကို 'စိတ်' ဟူ၍လည်းကောင်း 'မနိန္ဒြေ' မနောဓာတ် 'မနောဝိညာဏဓာတ်' ဟူ၍လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။

ယင်းဒေသနာတော်မျှား၌ "စိတ္တံ မနော မာနသံ ဟဒယံ" ဟု "ဟဒယ" ပုဒ်ကို ထည့်သွင်း၍ ဟောထားခြင်းကြောင့် 'ဟဒယဝတ္ထုရုပ်' ဟူသော အနက်ကိုလည်း မသိနားမလည်သူမျှား ယုံမှားဖွယ်ရှိနေရကား အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ-၁၈၄၊ ၁၈၅ ၌ "ဟဒယသဒ္ဒါသည် ရင်ဟူသောအနက်, စိတ်ဟူသော အနက်, ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်ဟူသော အနက် ၃-မျိုးကို ဟောသော်လည်း ဤ "စိတ္တံ မနော မာနသံ ဟဒယံ" ဟူသောအရာ၌ "ဟဒယ" သဒ္ဒါသည် "စိတ်" ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်" ဟု ရှင်းပြတော်မူသည်။

ဤသို့ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် 'မန'ကို စိတ်ဟူ၍ ဟောတော်မူခဲ့ပါလျက် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်များသည် 'မန'ကို 'ရုပ်' ဖြစ်အောင် ကြံဆောင်ဖျက်ဆီးနေကြခြင်းသည်ကား ဘုရားရှင်ကိုပင် မိမိတို့ကဲ့သို့ ရုပ်ဝါဒီတဦး ဖြစ်လေဟန် ကြံဖန် ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။

၁။ အဘိ ၁၊ ၁၈။ ၂။ အဘို ၂၊ ၉၂။

ထို့ပြင် သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြထားသော ဦးဥက္ကဋ္ဌရေး ဗုဒ္ဓအာဘိမွော စာအုပ် စာမျက်နှာ ၈၉-၌ "မနဟူသော ဟဒယရုပ်သည်" ဟူသော စကားရပ် "မနံ စ-ဟဒယရုပ်ကိုလည်းကောင်း" ဟူသော စာပိုဒ်များကို တွေ့ရသည်၊ သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသော သစ္စာဓမ္မစာစောင် အတွဲ ၃၊ အမှတ်-၂၊ နှာ-၁၉ ၌လည်း "မနဆိုတဲ့ မနောကို စိတ်လို့ ဘာသာပြန်လိုက်တဲ့ နေ့ကစပြီး ဗုဒ္ဓဝါဒ အနတ္တသာသနာတော်ကို အတ္တဆိုတဲ့ အမှောင်ထုကြီးဟာ ဖုံးလွှမ်း သွားတော့တာပါပဲ။ပ၊ မနကို အတ္တလုပ်ပစ်, စိတ်ကောင် လုပ်ပစ်ကြတာဟာ အနတ္တ သာသနာတော်ကို ထိပါး စော်ကားရာ ကျနေပါတယ်" ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ ၏ တပည့် ဆောင်းပါးရှင် အရှင်ရေဝတ၏ ရေးသားချက်ကိုလည်း တွေ့မြင်ရ ပြန်သည်။

ဤရေးသားချက်ကား အခြေအမြစ် လုံးဝမရှိ၊ တနည်းဆိုရသော် ရုပ်ဝါဒ အခြေခံဖြင့် ရေးသားလိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ ဝိညာဏံ အနတ္တာဟု ဝိညာဉ် (၀၊)စိတ်ကို အနတ္တဟု တိုက်ဒိုက် ဟောထား၏၊ ထို့ကြောင့် မနောကို စိတ်ဟု ဘာသာ ပြန်သည်နှင့် အမှောင်ထုကြီး ကျသည်ဟုဆိုခြင်းသည် ဘုရားရှင်ကိုပင် စော်ကားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းအရေးအသားများသည် "ယံ စိတ္တံ တံ မနော စိတ္တံ မနော မာနသံ" စသော ဒေသနာတော်များကို ဟောတော်မူသော ဒေသကဖြစ်သော ဘုရားရှင် ကိုပင် တိုက်ရိုက် စွပ်စွဲရာရောက်သော ရေးသားချက်များ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဓမ္မ ဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းစိုရ်ဆရာတော်တို့ စီစဉ် သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်စဉ် (၁၅)ဇ-အမှတ်ပြစကားရပ်ကို စီစစ်သုံးသပ်ချက်

၁၃။ (ဇ) ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန=ဓမ္မဆိုသည်မှာ လေးပါးသော မဟာဘုတ် တရားများ ဖြစ်၏လသည်။

စက္က=ဆိုသည်မှာ ဖြစ်ပျက်နှင့် ပြောင်းလဲပြီး လည်၍ ဖြစ်နေ ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ပဝတ္တန=ဆိုသည်မှာ မျက်စိနှင့် မြင်ရသည်ကို ဆိုလိုသည်။

သုတ္တ၏=အဓိပ္ပါယ်မှာ လူသားတို့၏ ထင်ရှား ရှိနေသည့် ခန္ဓာ ကိုယ်ကာယကို ဆိုလိုသည်။

(အတ္ထဝါဒနှင့် တာဝတိံသာ အဘိဓမ္မာ၊ နှာ-၁၀၂၊ ၁၀၃)

မှတ်ချက်။ ။"ဓမ္မ"ကို မဟာဘုတ်ရုပ်ဟု ဘာသာပြန်ခြင်းသည် ဓမ္မစက္ကာ တရားကို ရုပ်ဝါဒတရားဖြစ်အောင် လုပ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များက တင်ပြကြသည်။

စောဒနာစကားရပ်၌ ပါသော်ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တ' ဟူသော ပုဒ်၏ အနက်မှန်ကို စိစစ်သော်-

ဓမ္မစက္က၏အနက်

ဓမ္မစက္ကေတိ ပဋိဝေဓညာဏေ, ဒေဝ ဒေသနာညာဏေ စ။ ပေါဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ ဟိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဥပ္ပန္နိ ဒ္ဝါဒသာကာရာဝ ပဋိဝေဓညာဏမ္ပိ ဣသိပတနေ နိသိန္နဿ ဒ္ဝါဒသာကာရာယ သစ္စဒေသနာယ *ပဝတ္တိတံ ဒေသနာညာဏမ္ပိ ဓမ္မစက္ကံ နာမ။ ဥဘယမ္ပိ ဟေတံ ဒသဗလဿ ဉဏေ ပဝတ္တာဘာဏမေဝ[၁]။

မြန်မာပြန် အဓိပ္ပာယ်

ဓမ္မစက် (တရားစက်)ဟူသည်ကား ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်တော်နှင့် တရားတော်ကို ဟောကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်တော်နှစ်ပါးကို ယူရမည်ဟု ဆိုလို၏။

ခဲ့ဦးအံ့၊ ဗောဓိပင်ခြေ ပလ္လင်ဘွဲ့၌ ထိုင်နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ သစ္စာလေးပါးတို့၌ဖြစ်သော ၁၂-ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော ပဋိဝေဓဉာဏ်တော်သည်လည်းကောင်း ဣသိပတနတော၌ ထိုင်နေတော်ပူဇော မြတ်စွာဘုရား၏ ၁၂-ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော သစ္စာဒေသနာကို ဖြစ်စေတတ်သော ဒေသနာဉာဏ်တော်သည်လည်းကောင်း ဓမ္မစက်(တရားစက်) မည်၏။

မှန်၏၊ ဤဉာဏ်တော်နှစ်ပါးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ရင်၌ဖြစ်သော ဉာဏ်တော်ချည်းသာတည်း။

ဤအဋ္ဌကထာနှင့်အညီ "ဓမ္မစက္က" ဟူသောပုဒ်သည် "အဆက်ဆက် လည်တတ် ဖြစ်တတ်သော ပဋိဝေဓဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်" ဟူသော အနက်ကိုဟောသည်၊ (ထိုပဋိဝေဓဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်တော်ကိုပင် အဆက်ဆက် လည်တတ်ဖြစ်တတ်သောကြောင့် တရားစက်ဟု ခေါ်ဆိုရသည်)။

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ တတိယအုပ် နှာ-၁၈၁ ၌လည်း ဤအဓိပ္ပာယ်မျိုးကိုပင် ဖွင့်ပြထားသည်၊ စကားအဆို အနည်းငယ်သာကွဲလွဲသည်။

ပဝတ္တန၏ အနက်

ပဝတ္တန ဟူသောပုဒ်သည် (ပ-ရှေးရှိသော ဝတ္တုဝေါတ်+ယုပစ္စည်း၊ ယု-ကို အနုပြု၍ ပြီးသောပုဒ်ဖြစ်သည်) ဖြစ်စေခြင်း ဖြစ်စေရာ ဖြစ်စေကြောင်း ဟူသော အနက်တို့ကို ဟောသည်။

---

*ပဝတ္တကံ (သာရတ္ထ) ၁။ သံ ၅ ၃၃၂၊

သုတ္တသဒ္ဒါ၏ အနက်

အတ္ထာနံ သူစနတော သုဝုတ္တတော၊ သဝနတောထ သူဒနတော။
သုတ္တာဏာ သုတ္တသဘာဂတော စ 'သုတ္တ'န္တိ အက္ခာတံ'။

မြန်မာပြန် အဓိပ္ပာယ်

အကျိုး (အနက်) တို့ကို ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ကောင်းစွာဟောရာ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း သီးတတ် ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း မျဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့် တူသောကြောင့် လည်းကောင်း သုတ္တ (သုတ်) မည်၏ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ထို့ကြောင့် ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တ ဟူသည်—

(က) ပဋိဝေဓဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်တည်းဟူသော တရားစက်ကို ဖြစ်စေရာ ဖြစ်သော အကျိုးအနက်တို့ကို ထင်ရှားပြတတ်သော ဒေသနာတော်၊

(ခ) ပဋိဝေဓဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်တည်းဟူသော တရားစက်ကို ဖြစ်စေရာ ဖြစ်သော အကျိုးအနက်တို့ကို ကောင်းစွာဟောရာ ဒေသနာတော်၊

(ဂ) ပဋိဝေဓဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်တည်းဟူသော တရားစက်ကို ဖြစ်စေရာ ဖြစ်သော အကျိုးအနက်တို့ကို သီးတတ် (ဖြစ်စေတတ်) သော ဒေသနာတော်၊

(ဃ) ပဋိဝေဓဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်တည်းဟူသော တရားစက်ကို ဖြစ်စေရာ ဖြစ်သော အကျိုးအနက်တို့ကို သွန်ချတတ် (ယိုစီးတတ်) သော ဒေသနာတော်၊

(င) ပဋိဝေဓဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်တည်းဟူသော တရားစက်ကို ဖြစ်စေရာ ဖြစ်သော အကျိုးအနက်တို့ကို ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်တတ်သော ဒေသနာတော်၊

(စ) ပဋိဝေဓဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်တည်းဟူသော တရားစက်ကို ဖြစ်စေရာ ဖြစ်သော မျဉ်းကြိုး (ပန်းသီချည်) နှင့် တူသော ဒေသနာတော်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤကား ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တ သဒ္ဒါ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှန် ပေတည်း။

ဤသို့ စိစစ်သုံးသပ် ပြဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့် (င) အမှတ်ပြ အတ္ထဝါဒနှင့် တာဝတိံသာ အဘိဓမ္မာ နှာ-၁၀၂၊ ၁၀၃-တို့၌ ဓမ္မကို မဟာဘုတ်

၁။ ဝိဋ္ဌ ၁၊၁၅။ ဒီဋ္ဌ ၁၊၁၈။ အဘိဋ္ဌ ၁၊၂၀။

ရုပ်စသည်ဖြင့် ရေးထားသော စကားရပ်များသည် ထေရဝါဒ ပိဋကတော်လာ ပါဠိဝေါဟာရများကို တမင်သက်သက် ပျက်စီးစေလိုသော စေတနာဖုံဆိုးဖြင့် ရေးသားသော ရုပ်ဝါဒီတို့၏ စကားရပ်များသာ ဖြစ်သည် ဟု ဝိနည်းဝိုဒ် ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်စဉ် (၁၅) စ-အမှတ်ပြု စကားရပ်ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၁၄။ (စ) ဒိဋ္ဌုပါဒါန်=အယူစွဲ၊ ဤ အယူစွဲဆုဌ္ဌ (ဒိဋ္ဌိ+ဥပါဒါန်) ဟူ၍ ဆိုထားရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟူ၍ ခွဲခြားခြင်းမရှိသည်ကို သတိပြုအပ်ပေသည်။ (ဥဒ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ-၈၉)

ဤစကားရပ်၌ (ဒိဋ္ဌိ+ဥပါဒါန်) ဟု သာမညဆိုထား၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟု ငဲ့သေသအားဖြင့် ခွဲခြားခြင်း မရှိသောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နှစ်မျိုးလုံး ဥပါဒါန်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ဤသို့ရေးသားမိခြင်းသည် ပထမကြီး ပထမကျော် ဓမ္မာစရိယ ဘင်ရိုးကျမ်းဂန်များ ဖြစ်သော ပိဋကတ် ကျမ်းဂန် လေ့လာနည်းများကို မသင်ယူဖူးသဖြင့် ပုဒ်ကိုမြင်ကာမျှဖြင့် ထင်ရာ မြင်ရာ အနက်ကို ရေးသားမိခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ပါ စုဒိတက စကားနှင့် ပတ်သက်၍ စိစစ်ဖော်ပြပေအံ့။

အတ္ထာ ပကရဏာ လိင်္ဂါ၊ ဩစိတျ ကာလ ဒေသတော။
သဒ္ဒတ္ထာ ဝိဘင်္ဂယန္တိ၊ နု သဒ္ဒါယေဝ ကေဝလံ။

ဟူသော သဒ္ဒသာရတ္ထဇာလိနီကျမ်းလာ ဥပဒေသ ဂါထာနှင့်အညီ သဒ္ဒါအနက်ကို ဝေဖန်ရာ၌–

(၁) အတ္ထ=ဤသဒ္ဒါ၏ ဤသို့သောအနက်ကို ယူလျှင် အကျိုးရှိ မရှိကို လည်းကောင်း၊

(၂) ပကရဏ=ဤအနက်သည် အရာဌာနနှင့်သင့်မသင့်ကိုလည်းကောင်း၊

(၃) လိင်္ဂ=ဤလိင်ရှိသော သဒ္ဒါသည် ဤအနက်ကို ဟောနိုင် မဟောနိုင်ကို လည်းကောင်း၊

(၄) ဩစိတျ=အသင့်ယုတ်တို ရှိ မရှိကို လည်းကောင်း၊

(၅) ကာလ=အချိန်ကာလ ရာသီဥတုနှင့် သင့် မသင့်ကို လည်းကောင်း၊

(၆) ဒေသ=အရပ်ဒေသနှင့် သင့် မသင့်ကို လည်းကောင်း၊

ဤကဲ့သို့ သင့် မသင့် ရာ မရာ ချိန်ထိုးဆင်ခြင်၍ ဝေဖန်ရာ၏၊ သဒ္ဒါပုဒ် သက်သက်မျှကိုသာ ကြည့်၍ ကျဉ်းမြောင်းစွာ မဝေဖန်ရပေ။

ဤ ဒိဋ္ဌုပါဒါနုပုဒ် အနက်ကို ဝေဖန်ရာ၌ အကုသိုလ် အဆုဌသန ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုသာ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဟု ယူရသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဟု အလျှင်းမယူရ၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်၌ ဤသို့ဟောကြား၏။

တတ္ထ ကတမံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ။ "နတ္ထိ ဒိန္နံ၊ နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ၊ နတ္ထိ ဟုတံ ။ပ။ ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ၊ ဌပေတ္ဝာ သီလဗ္ဗတုပါဒါနဉ္စ အတ္တဝါဒုပါဒါနဉ္စ သဗ္ဗာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ"[1]။

မြန်မာပြန်

ထိုဥပါဒါန် လေးပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ "ပေးလှူခြင်းအကျိုးသည် မရှိ၊ ယဇ်ကြီး အလှူကြီး ပူဇော်ခြင်း၏ အကျိုးသည်မရှိ၊ ဟုံးခေါ်သော ယင်ငယ် အလှူငယ် ပူဇော်ရခြင်း အကျိုးသည် မရှိ၊ ကောင်းစွာပြုအပ် မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးဖျား အကျိုးဆက်ဖလာ, အကျိုးရင်း ဝိပါက် သည် မရှိ၊ ဤ ပစ္စုပ္ပန်လောကသည် မရှိ၊ တမလွန်လောကသည် မရှိ၊ အမိဋ္ဌ ကောင်းစွာပြုခြင်း မကောင်းသဖြင့် ပြုခြင်း၏ အကျိုးအပြစ်သည် မရှိ၊ အဖဋ္ဌ ကောင်းစွာပြုခြင်း မကောင်းသဖြင့် ပြုခြင်း၏ အကျိုးအပြစ်သည် မရှိ၊ သေ၍ တဖန်ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့ မရှိကုန်၊ဤလောကကို လည်းကောင်း တမလွန်ဘဝကိုလည်းကောင်း ကိုယ်တိုင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုကာ ဟောကြားနိုင်ကုန်သော ညီညွတ်ကုန် ကောင်းစွာကျင့်ကုန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် လောက၌ မရှိကုန်" ဟု ဤသို့သဘောရှိသော အကြင် အမြင်မှားမှု သဘော ၆၂-ပါး သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၌ ပါဝင်သော သဘော ။ပ။ ဖောက်ပြန် မှားယွင်းသော စွဲလမ်းခြင်း သဘောရှိ၏၊ ဤဆိုခဲ့ပြီးသော သဘောကို ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏၊ နှားခွေးစသည်တို့၏ အလေ့ အကျင့်တို့ကို စင်ကြယ်၏ဟု ပြင်းစွာ ယူမှု စွဲလမ်းမှု သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ကို လည်းကောင်း အနတ္တာဖြစ်သော ရုပ် နာမ်တို့ကို အတ္တာဟု ပြောဆိုကြောင်း ဖြစ်သော ပြင်းစွာယူမှု စွဲလမ်းမှု အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကို လည်းကောင်း ချန်ထား၍ အလုံးစုံသော အမြင်မှားမှုသည် လည်း ဒိဋ္ဌုပါဒါန်မည်၏ ဟု ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်လည်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုသာ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဟု ဟော်တော်မူသည်။

ထို့ကြောင့် (စ) အမှတ်ပြု စကားရပ်သည် ဘုရားဟော့ပါဠိတော်များကို ပြက်ရယ်ပြုလျက် ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာစမ္မကို ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒ ဖြစ်သည်ဟု ဂိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ စိစစ် သုံးသပ်တော် မူကြသည်။

၁။ အဘို၊ ၁၊ ၂၄၁။

အမှတ် (၁၅) ဆ၊ စျ အမှတ်ပြု ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာ ပုဒ်တို့ကို စိစစ် သုံးသပ်ချက်

၁၅။ စောဒက ဆရာတော်များက—

(ဆ) ဝိဘဝတဏှာကတော့ ကိုယ့်မှာ မရှိတဲ့ဘဝ လှမ်းပြီးစိတ်ကူးယဉ် လိုတဲ့ တဏှာပေါ့ (ဘဝစည်းစိမ်စဲ့ပေါ့)။

(အတဲ့-၁၊ အမှတ်-ဂ၊ သစ္စာဓမ္မ စာစောင် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာမှ)

(စျ) ဘဝတဏှာ=ဘဝ၏အဖြစ်ကို တွယ်တာစဲ့မက်ခြင်း။
ဝိဘဝတဏှာ=ဘဝ၏ကုဏ်ပကာသန စည်းစိမ်ကို လိုလားစုံမက်ခြင်း။'
(ဗုဒ္ဓ၏ မိဂဒါဝုန်တရား၊ ၇၀-၇၁)

ဤစကားရပ်များကို ထုတ်ပြ၍ အဋ္ဌကထာအဖွင့်များနှင့် မညီသော အနက်များ ဖြစ်ပါသည်ဟု သာမညအားဖြင့် ပထမဦးစွာ စောဒနာကြသည်။

ရူပါရူပဘဝေ တဏှာ ရူပတဏှာ[1]။

ရူပဗြဟ္မာဘဝ အရူပဗြဟ္မာဘဝ၌ တပ်မက်သောတဏှာသည် ဘဝတဏှာ ဖြစ်၏။

ဥစ္ဆေဒသခ်ါတေ ဝိဘဝေ တဏှာ ဝိဘဝတဏှာ[2]။

သတ္တဝါသဲ့သဲ့လျင် ပြတ်သွားသည်၊ဘဝဆက်မဖြစ်တော့ဟု ယူဆသောအားဖြင့် ဘဝပြတ်ခြင်းဟူသော ဝိဘဝ၌ တပ်မက်သောတဏှာသည် ဝိဘဝတဏှာမည်၏။

သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော ဟိ ရာဂေါ ဝိဘဝတဏှာတိ ဝုစ္စတိ[3]။

သဿတဒိဋ္ဌိ (လူသေလူဖြစ် မြဲ၏ စသော အယူမှား)နှင့်တကွဖြစ်သော လောဘကို ဘဝတဏှာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတော ဟိ ရာဂေါ ဝိဘဝဟဏှာတိ ဝုစ္စတိ[4]။

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ (သေလျှင်ပြီးရော နောက်ဘဝမရှိဟု ယူသောအယူ) နှင့်တကွဖြစ်သောလောဘကို ဝိဘဝတဏှာဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ဟူသော အဋ္ဌကထာသာဓကတို့ဖြင့် အနက်အမှန်ကို ဖော်ပြလျက် ဝိသေသအားဖြင့် ထပ်ဆင့် စောဒနာတင်သွင်းကြသည်။

၁။ အဘိ ဋ္ဌ ၁၊ ၃၉၈။ ၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋ္ဌ ၂၊ ၂၀၂။

သုံးသပ်ချက်

ယင်းစောဒနာစကားရပ်၌ ပါသော (စျ)အမှတ်ပြ "ဘဝတဏှာ=ဘဝ၏အဖြစ်ကို တွယ်တာစွဲမက်ခြင်း" ဟူသော စကားရပ်သည် "ဘဝတဏှာတိ ဘဝပတ္ထနာ (ဘဝတဏှာဟူသည် ဘဝကို တောင့်တခြင်းတည်း)" ဟူသော အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ နှာ ၉၄-၌လာသော စကားရပ်နှင့် ညီညွတ်သကဲ့သို့ ထင်ရသော်လည်း စောဒကဆရာတော်များ ထုတ်ဆောင်ကိုးကားသည့် ယင်းအဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၊ နှာ ၃၉၇-၌လာသော "ရူပါရူပဘဝေ တဏှာ ဘဝတဏှာ ရူပဘဝ အရူပဘဝ၌" တပ်မက်သောတဏှာသည် ဘဝတဏှာဖြစ်သည်)" ဟု ဘဝ၏အရကို ရူပဘဝ, အရူပဘဝဟု ဝိသေသမ,၍ ဖွင့်ပြသည့်စကားရပ်က သာလွန်၍ ခိုင်ခံ့သောကြောင့်လည်းကောင်း သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ နှာ ၁၀၄-၌-

"ဘဝပတ္ထနာဝသေန ဥပ္ပန္နဿ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတဿ ရူပါရူပဘဝရာဂဿ စ စျာနနိကန္တိယာ စေတံ အဓိဝစနံ (ဤဘဝတဏှာဟူသော အမည်သည် ကာမဘဝကို တောင့်တခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ရာဂ၏လည်းကောင်း သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ရာဂ၏လည်းကောင်း ရူပဘဝ အရူပဘဝကိုတပ်မက်သော ရာဂ၏လည်းကောင်း စျာန်ကို နှစ်သက်တတ်သော တဏှာ၏လည်းကောင်း အမည်ဖြစ်သည်)" ဟု အထူးပိုမိုစုံလင်စွာ ဖွင့်ပြထားခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဘဝတဏှာ၏အရ ကာမကို တောင့်တခြင်း အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ရာဂ, သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ရာဂ, ရူပဘဝ အရူပဘဝကို တပ်မက်သော ရာဂ, စျာန်ကိုနှစ်သက်သော တဏှာတို့ကို ကောက်ယူမှသာ ပြည့်စုံမှန်ကန်သော အနက်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဘဝတဏှာ=ဘဝ၏အဖြစ်ကို တွယ်တာစွဲမက်ခြင်းဟူသော စုဒိတကတို့ ဖွင့်ဆိုချက်သည် မပြည့်စုံသော အနက်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ စိစစ်သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဝိဘဝတဏှာ၏ အနက်ကိုပြရာ ဝိသေသစောဒနာ၌ စောဒကဆရာတော်များ ထုတ်ဆောင်ကိုးကားအပ်သော အဋ္ဌကထာ စကားရပ်များသည် ပြည့်စုံခိုင်ခံ့၍ သာဓကမြောက်ပြီးဖြစ်ရကား "ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ (သေလျှင်ပြီးရော နောက်ဘဝမရှိဟူသောအယူ)နှင့်တကွဖြစ်သော လောဘကို ဝိဘဝတဏှာဟု ဆိုအပ်၏" ဟူသော စောဒက ဆရာတော်များ ပြဆိုအပ်သော အနက်ကိုပင် ဝိဘဝတဏှာ၏ အနက်မှန်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ လက်ခံတော်မူကြသည်၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြဆိုအပ်သော် ဝိဘဝတဏှာ၏ အနက်သည်ကား အဋ္ဌကထာနှင့် မညီညွတ်သော မှားယွင်းသော အနက်သာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဝိဘဝတဏှာ၏ အနက်ကိုပြရာ ဝိသေသစောဒနာ၌ စောဒကဆရာတော်များ ထုတ်ဆောင်ကိုးကားအပ်သော အဋ္ဌကထာ စကားရပ်များသည် ပြည့်စုံခိုင်ခံ့၍ သာဓကမြောက်ပြီးဖြစ်ရကား "ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ (သေလျှင်ပြီးရော နောက်ဘဝမရှိဟူသောအယူ)နှင့်တကွဖြစ်သော လောဘကို ဝိဘဝတဏှာဟု ဆိုအပ်၏" ဟူသော စောဒက ဆရာတော်များ ပြဆိုအပ်သော အနက်ကိုပင် ဝိဘဝတဏှာ၏ အနက်မှန်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ လက်ခံတော်မူကြသည်၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြဆိုအပ်သော် ဝိဘဝတဏှာ၏ အနက်သည်ကား အဋ္ဌကထာနှင့် မညီညွတ်သော မှားယွင်းသော အနက်သာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်စဉ် (၁၅)၈-အမှတ်ပြစကားရပ်နှင့် (၄)အမှတ်ပြ စကားရပ်တို့ကို စိစစ်ချက်

စောဒကဆရာတော်တို့က အောက်ပါ စုဒိတကတို့၏ ရေးသားချက်များကို သက်သေပြ၍ ဤသို့ စောဒနာကြ၏။

၁၆။ (၈) ကာမဘဝဟူရာ၌ အာရုံငါးပါးတို့၏ ဣန္ဒြေကို မစောင့်စည်းမှု ဖြစ်ပေါ်လာသည့် စံလမ်းမှု တဏှာဥပါဒါန် တရားဖြစ်ပြီး—

* ရူပဘဝဆိုသည်မှာ မိမိ၏ မျက်စိ, နား, နှာ, လျာ, ကိုယ်တို့ ဖြစ်သည်။

* အရူပဘဝဆိုသည်မှာ ဤရုပ်တရားကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တည်းဟူသော နာမ်၏အဖြစ်သဘောတို့သာ ဖြစ်သည်။

(၃၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ ၂၁၀။)

(၄) ကာမဘဝ=မျက်စိ, နား, နှာ, လျာ, ကိုယ်တို့က အဆင်း, အသံ, အနံ့ အရသာ, ထိတွေ့ဖွယ်ရာတို့၌ တိုက်ဆိုင်သောအခါ တပ်မက် တွယ်တာသော လိုချင်မှု။

ရူပဘဝ=မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ် ရုပ်တရားအပေါ် (၀၊) ခန္ဓာငါးပါးအပေါ် တွင် မြဲသည်ဟူသော သတ်မှတ်ချက်ဖြင့် မပျက်ချင်သော ရူပဘဝ။

အရူပဘဝ=မအိုချင် မသေချင် မနာချင်သောအဖြစ်၊ အိုမှုအတွက်စိုးရိမ် ပူပန်ခြင်း, နာမှုအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း, သေမှုအတွက် စိုးရိမ် ပူပန်ခြင်း အဖြစ်စိတ်ကူးမျှားစွာဖြင့် ပစ္စက္ခအရေး ကိစ္စမှ လွှန်မြောက်သော ဘဝစည်းစိမ် အမျိုးမျိုးတို့ကို စိတ်ကူးနှင့် ကြံဆ၍ ရနိုင်၏၊ ထောက်နိုင်၏၊ သုံးသပ်ခြင်းမရှိပဲ (အရူပဘဝ) စိတ်ကူးစဲ့ အဖြစ်မျှား။

(ဗုဒ္ဓဝါဒ ပြဿနာမျှားစာစောင် စာမျက်နှာ ၁၅၊ ၆)

ဤစာပိုဒ်တို့ကို ထုတ်ပြ၍ စုဒိတကတို့ရေးသားသော အဓိပ္ပာယ်သည် ဘုရားဟောအဘိဓမ္မာလာ အဓိပ္ပာယ်မဟုတ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာ, မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိးအဋ္ဌကထာတို့ကို ကိုးကား၍ "ကာမဘုံ၌ဖြစ်စေတတ်သော ကံကို လည်းကောင်း ကံကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်ကို လည်းကောင်း ကာမ(၁၁)ဘုံကိုလည်းကောင်း ထို၌ အကျုံးဝင်သော စိတ်စေတသိက် ရုပ်များကို လည်းကောင်း ကာမဘဝခေါ် ဆိုရပါသည်ဘုရား၊ ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့လည်း ထိုနည်းပင်ဖြစ်ပါ၍ အကျယ်သွင်း၍ ရှင်းမပြတော့ပါဘုရား" ဟု စောဒနာခဲ့ကြသည်။

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ သက်သေအဖြစ်တင်ပြအပ်သော စုဒိတကတို့၏စကား ရပ်တို့ကို သုတ္တ, သုတ္တာနုလောမ စသည်သို့ သက်ဝင်သည် မသက်ဝင်သည်ကို ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ သာဓကတို့ဖြင့် စိစစ်ကြပေအံ့။

ဘဝ နှစ်ပါးနှင့် အရကောက်

ဘဝသည် ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝ ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

(၁) ကမ္မဘဝ

ထို နှစ်ပါးတို့တွင် ပုညာဘိသင်္ခါရဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ကာမာဝစရကုသိုလ် စေတနာ ဂ-ပါး, ရူပါဝစရကုသိုလ် စေတနာ ၅-ပါး, အပုညာသိသင်္ခါရဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ၁၂-ပါး, အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော အရူပါဝစရကုသိုလ် စေတနာ ၄-ပါး–ဤလောကီကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာ ၂၉-ပါးသည် ကမ္မဘဝ မည်၏။

ဘုံဘဝသို့ ရောက်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ "ဘဝဂါမိကံ" ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော စေဉနာနှင့်ယှဉ်သော အဘိဇ္ဈာစသော တရားတို့သည်လည်း ကမ္မဘဝ မည်၏။

ထိုကမ္မဘဝသည် ကာမကမ္မဘဝ, ရူပကမ္မဘဝ, အရူပကမ္မဘဝဟူ၍ ၃-ပါး အပြားရှိ၏၊ ထို ၃-ပါးတို့တွင်–

(က) ကာမကုသိုလ် စေဉနာ ဂ-ပါး၊ အကုသိုလ် စေတနာ ၁၂-ပါးသည် ကာမကမ္မဘဝ မည်၏။

(ခ) ရူပကုသိုလ် စေတနာ ၅-ပါးသည် ရူပကမ္မဘဝ မည်၏။

(ဂ) အရူပကုသိုလ် စေတနာ ၄-ပါးသည် အရူပကမ္မဘဝ မည်၏။

ထို့ကြောင့်–

"ဘဝေါ ဒုဝိဓေန အတ္ထိ ကမ္မဘဝေါ၊ အတ္ထိ ဥပပတ္တိဘဝေါ။ တတ္ထ ကတမော ကမ္မဘဝေါ၊ပုညာဘိသင်္ခါရော အပုညာဘိသင်္ခါရော အာနေဉ္ဇာ-ဘိသင်္ခါရော၊ အယံ ဝုစ္စတိ ကမ္မဘဝေါ၊ သဗ္ဗမ္ပိ ဘဝဂါမိကမ္မံ ကမ္မဘဝေါ"[၁]

ဟု ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူသည်။

၁။အဘိ ၂၊ ၁၄၃။

(၂) ဥပပတ္တိဘဝ

ကံကြောင့်ဖြစ်ရသော အကျိုးဝိပါက်နာမကွန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်သည် ဥပပတ္တိဘဝ မည်၏။

ထိုဥပပတ္တိဘဝသည် (က) ကာမဘဝ (ခ) ရူပဘဝ (ဂ) အရူပဘဝ (ဃ) သညာဘဝ (င) အသညာဘဝ (စ) နေဝသညာနာသညာဘဝ (ဆ) ဧကဝေါကာရဘဝ၊ (ဇ) စတုဝေါကာရဘဝ (စျ) ပဉ္စဝေါကာရဘဝ ဟူ၍ ၉-ပါးအပြားရှိ၏။

(က) ကာမဝိပါတ်စိတ်, စေတသိက်နှင့် ကမ္မဇရုပ်ဟုဆိုအပ်သော ခန္ဓာငါးပါးသည် ကာမဥပပတ္တိဘဝ မည်၏။

(ခ) ဃာန,ဇိဝှာ, ကာယဝိညာဏ် ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရဝိပါက် စိတ် စေတသိက်နှင့် ဃာနပသာဒ, ဇိဝှာပသာဒ, ကာယပသာဒ, ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ပုမ္ဘာဝရုပ်ကြဉ်သော ကမ္မဇရုပ်ဟုဆိုအပ်သော ခန္ဓာငါးပါးသည် ရူပဥပပတ္တိဘဝ မည်၏။

(ဂ) အရူပဝိပါက် စိတ်စေတသိက်တည်းဟူသော ခန္ဓာလေးပါးသည် အရူပဥပပတ္တိဘဝ မည်၏။

(ဃ) နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါက်စိတ် ကြဉ်သော လောကီဝိပါက် စိတ် စေတသိက်နှင့် ကမ္မဇရုပ်တည်းဟူသော ခန္ဓာငါးပါးသည် အမှတ်သညာရှိသော သညာဘဝ မည်၏။

(င) အသညသတ်ဘုံ၌ဖြစ်သော ဇီဝိတနဝကကလာပ်ရုပ်တည်းဟူသော ခန္ဓာတပါးသည် (အမှတ်သညာမရှိသော) အသညာဘဝမည်၏။

(စ) နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါက် စိတ် စေတသိက်တည်းဟူသော ခန္ဓာလေးပါးသည် နေဝသညာနာသညာဘဝ မည်၏။ (ရှုန့်ရှင်းကြမ်းတမ်းသော အမှတ်သညာ မရှိခြင်းကြောင့် သညာရှိသည်ဟုလည်း မဆိုထိုက်၊ သိမ်မွေ့သော အမှတ်သညာ ရှိနေခြင်းကြောင့် သညာမရှိဟုလည်း မဆိုထိုက်သောကြောင့် နေဝသညာနာသညာဘဝဟုဆိုသည်)။

(ဆ) အသညသတ်ဘုံ၌ဖြစ်သော ဇီဝိတနဝကကလာပ်ရုပ်တည်း ဟူသော ခန္ဓာတပါးသည် ဧကဝေါကာရဘဝ မည်၏။

(၈) အရူပဝိပါက် စိတ် စေတသိက်တည်းဟူသော ခန္ဓာလေးပါးသည် စတုဝေါကာရဘဝ မည်၏။

(၈၂) ကာမဝိပါက်, ရူပဝိပါက် စိတ်စေတသိက်နှင့် ကမ္မဇရူပ်တည်းဟူသော ခန္ဓာငါးပါးသည် ပဉ္စဝေါကာရဘဝ မည်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိ-၂၊ ၂၀၆-၂၀၇။ အဘိဓ၊ ၂။ ၁၇၅) (ဝေါကာရသဒ္ဒါသည် ရောပြွမ်းသော ခန္ဓာဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ခန္ဓာတပါးရှိသောဘဝ, ခန္ဓာလေးပါးရှိသောဘဝ, ခန္ဓာငါးပါးရှိသောဘဝဟု ဆိုလိုသည်)

ထို့ကြောင့် ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်၌—

တတ္ထ ကတမော ဥပပတ္တိဘဝေါ။ ကာမဘဝေါ ရူပဘဝေါ အရူပဘဝေါ သညာဘဝေါ အသညာဘဝေါ နေဝသညာနာသညာဘဝေါ ဧကဝေါကာရဘဝေါ စတုဝေါကာရဘဝေါ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေါ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဥပပတ္တိဘဝေါ—

ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်။

ဤကား "ဥပါဒါနုပစ္စယာ ဘဝေါ"ဟူသော ဒေသနာတော်၌ လာသော ဘဝပုဒ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် အမှန်ပေတည်း။

ထို့ပြင် သုတ္တန်ပါတ်ပါဠိတော် ဂုဟဋ္ဌကသုတ်၌လာသော "အဝိတတဏှာသေဘဝါဘဝေသု" စသော ပါဌ်တို့၌ ဘဝအရကိုကား ကာမ ၁၁ ဘုံ, ရူပ ၁၆-ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံ တည်းဟူသော ဩကာသဘုံကို ယူရသည်။

ထို့ကြောင့် မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော် ယင်း၏ အဋ္ဌကထာတို့၌ အောက်ပါ အတိုင်း ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ဘဝါဘဝေသူတိ ဘဝါဘဝေ။ ပ။ ကာမဘဝေ။ပ။ ရူပဘဝေ။ပ။ အရူပဘဝေ[1]။

ဇော္ဍ စ ကာမဘဝေ ရူပဘဝေ အရူပဘဝေတို့ ဩကာသဘဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။[2]

ဆက်ဦးအံ့၊ ဤပါဠိ၌ တည်ရာဖြစ်သော ဘုံကို ရည်ရွယ်၍ ကာမဘဝေ ရူပဘဝေ အရူပဘဝေဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ထို့ပြင် စောဒကဆရာတော်များက—

ကမ္မဥ္စ ဥပပတ္တိ စ ဥဘယမေဝတမိဓ ကာမဘဝေါတိ ဝုတ္တံ၊ သေနယော ရူပါရူပဘဝေသု[3]

၁။ မဟာနိဒ္ဒေသ ၃၆။ ၂။ မဟာနိဒ္ဒေသ ၆၊ ၁၃၇။ ၃။ မ ၆ ၁၊ ၂၂၃။

"ကံကိုလည်းကောင်း ကံကြောင့် ဖြစ်သောအကျိုးကိုလည်းကောင်း ဤနှစ်ပါးစုံကို ကာမဘဝဟု ဆိုအပ်၏၊ ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့၌ ဤနည်းပင်တည်း" ဟူသော သာဓကအရ ကာမဘုံ၌ ဖြစ်စေတတ်သော ကံနှင့် အကျိုးဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်မျိုးကို ကာမဘဝဟု ခေါ်ဆိုရကြောင်း တင်ပြကြသည်။

ထိုစကားရပ်သည် ကာမကမ္မဘဝနှင့် ကာမဥပပတ္တိဘဝ နှစ်ပါးကို တပေါင်းတည်း ပြု၍ ပြဆိုသော စကားရပ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်—

သင်္ဂဟတော ပန ကမ္မဘဝံ ဥပပတ္တိဘဝဉ္စ ကတွာ ကာမုပါဒါနပစ္စယာ သဒ္ဒိ အန္တောဂဓေဟိ ကေ္လာ ကာမဘဝေါ'—

ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာနှင့် ညီညွတ်နှီးနှောမိရကား သင့်မြတ်လှပေသည်။

ကာမဘုံ၌ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် ရုပ်မျိုးကို ကာမဘဝခေါ် သည်ဟူသော စောဒက ဆရာတော်မျိုး၏ စကားရပ်သည်လည်း အဝတ္ထာဘဝကို ရည်ရွယ်သော အရာဌာန၌ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာလာ စကားရပ်များကို အချင်းချင်း ညှိ၍ ကောက်နုတ်ချက် ထုတ်ယူလိုက်သော်—

(က) ကာမဘုံ၌ ဖြစ်စေတတ်သော ကံသည်လည်းကောင်း ထိုကံကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုး ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်သည်လည်းကောင်း ကာမ ၁၁-ဘုံသည်လည်းကောင်း ကာမဘဝ မည်၏။

(ခ) ရူပဘုံ၌ ဖြစ်စေတတ်သော ကံသည်လည်းကောင်း ထိုကံကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်သည်လည်းကောင်း ရူပ ၁၆-ဘုံသည်လည်းကောင်း ရူပဘဝ မည်၏။

(ဂ) အရူပဘုံ၌ ဖြစ်စေတတ်သော ကံသည်လည်းကောင်း ထိုကံကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာသည် လည်းကောင်း အရူပ ၄-ဘုံသည် လည်းကောင်း အရူပဘဝမည်၏ ဟူသော မှန်ကန်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားစွာ သိရပေသည်။

ထို့ကြောင့်(၈)အမှတ်ပြု "၂၁-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ"စာအုပ်ပါ ရူပဘဝ အရူပဘာဝ ဖွင့်ဆိုချက် စကားရပ်သည်လည်းကောင်း၊ (၅) အမှတ်ပြု "ဗုဒ္ဓဝါဒ ပြဿနာများ" စာစောင်ပါ စကားရပ်သည်လည်းကောင်း သုတ္တ, သုတ္တာနုလောမဖြစ်သော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာသို့ မသက်ဝင်၊သုတ္တ, သုတ္တာနုလောမ

၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၂။ ၂၀၇။

နှင့် ဆန့်ကျင်သော အတ္တနောမတိ မျှသာ ဖြစ်သည်၊ ရုပ်ဝါဒအဖြစ်ဖြင့် ဖန်တီးခြင်းသာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် အဓမ္မစကားသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော်တို့ စိစစ်သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်(၁၅) ဌ-အပှတ်ပြု စကားရပ်ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၁၇။ (ဌ) ဤကိုယ်ကဲ့ယသည်ပင် ပဋ္ဌာရုံ ကာမဝါးမျိုးတို့ ဖြစ်စေသော သဘော လက္ခဏာမျှားရှိသည့်အတွက် ကာမဘုံ၊

ရုပ်ပစ္စည်းတို့အား သူ့ဌာနနှင့်သူ အချိုးအစားကိုက်ညီအောင် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကိုယ်အတွက် ရူပဘုံ၊

အသက်ဇီဝဟူသော ထွက်သက်ဝင်သက် ရှိနေသည့် အတွက် အရူပဘုံဟု အရှင်းဆုံး ကောက်ယူရန် အလွယ်ဆုံး ဖြစ်ပေသည်။
(ဗုဒ္ဓဝံပဿနာ(၁)နှာ-၆၁၊ ၆၂)

ဖော်ပြပါ စကားရပ်၌ ဆိုလိုရင်းကား လက်ရှိ ဤကိုယ်ကဲ့ယသည်ပင် ကာမဘုံ ရူပဘုံ အရူပဘုံ ဖြစ်သည်၊ (ငရဲ ပြိတ္တာနှင့် နတ်ပြဟ္မာဘုံတို့ သီးခြား မရှိ) ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်၊ ထိုစုဒိတကတို့ စကားရပ်၏ အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်လိုလျှင် ထိုစကားရပ်၏ ရှေ့နောက် စကားရပ်တို့ကိုလည်း သုံးသပ် ဆင်ခြင်ရန် လိုပေသည်၊ ထိုစကားရပ်၏နောက်၌-

(က) ထို့ထက်ပို၍ အခြားသော ကာမ ရူပ အရူပဘုံမျှား ရှိသေးသည် ဆိုက သူဟာသူ ရှိချင်ရှိ၊ မရှိချင်နေ၊ ကြိုက်သလို ယူနိုင်၏။

(ခ) မသိမမြင်နိုင်သော အရာတွေကို ပြောသံကြား ဆိုသံကြားနှင့် လိုက်နာနေက အယူမှန် အမြင်မှန် ဖြစ်ရန်မလွယ်ပေ၊ မလွယ်ရုံမက သို့လော သို့လော မတင်မကျ မပြတ်မသား ဝိုးတိုးဝါးတားဖြစ်လာက ဝိစိကိစ္ဆာပင် ဖြစ်နိုင်သည်။

(ဂ) ကိုယ် ကေန်တကယ် မသိမမြင်နိုင်သော ကိစ္စကို ယုံကြည်သည် ဆိုကတည်းက အယူမှန်မဖြစ်နိုင်၊ ဒိဋ္ဌိသဘော ထင်ရှားသက်ရောက်နေသည်။

ဟူသော စကားရပ်တို့ကို တွေ့မြင်ရလေသည်။

ထိုစကားရပ်တို့တွင် (က) အမှတ်ပြု စကားရပ်ကို မိမိ၏ မူလ ဌပနာ စကားရပ်ကို သူတပါးတို့က အပြစ်တင်လာလျှင် ဆင်ဝှေ့ ရန်ရှောင် ပြုလုပ်ရန် ရည်ရွယ်၍ ဆိုထားဟန် ရှိသည်၊ ယင်းသို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း ထိုစကားရပ်

ဖြင့်ပင် မူလဌပနာစကားရပ်၌ ပြခဲ့ပြီးသော လိုရင်းကောက်ချက်ကို ပို၍ခိုင်မြဲစေခဲ့လေသည်။

(ခ) (ဂ) အမှတ်ပြု စကားရပ်တို့ဖြင့် ဤ ကိုယ်ကာယမှတပါး အခြားကာမ ရူပ အရူပဘုံများ ရှိသေးသည်ဟုယူလျှင် ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် ဒိဋ္ဌိဖြစ်နိုင်သည်ဟု အခြားသူများကို စွပ်စွဲလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အထက် စုဒိတကစကားရပ်၌ အရေးအကြီးဆုံး စကားသည်ကား 'ကိုယ်ကောန် တကယ် မသိမမြင်နိုင်သော' ဟူသော စကားရပ်ပင် ဖြစ်သည်၊ ပကတိလူသားဖြစ်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့လို လူမျိုးက သူတို့၏ မျက်စိဖြင့် မြင်၍သိရမှ မှန်သည်၊ မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်က ဘာမျမမှန်ဟု တရားသေကိုင်ထားနှင့်သည်၊ ဤ တရားသေကိုင်ထားသော ရူပ်ဝါဒအမြင်အရ အထက်ပါ ကာမဘုံ, ရူပဘုံ, အရူပဘုံတို့ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ရူပ်ဝါဒ ခံယူချက်နှင့် ဘုရား တရားတော်များကို အနက်ဖွင့်နေကြခြင်းသာဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ဤ ကိုယ်ကာယမှတပါး အခြားသော ကာမ ရူပ အရူပဘုံများ ရှိသေးသည်ဟု ယူလျှင် ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်မဖြစ်ကို (ခ) အမှတ်ပြု စကားရပ်ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်ဖြင့်ပင် သိနိုင်လောက်ပြီဖြစ်၍ တပ်မံ စိစစ်ဖွယ်မလိုပြီ၊ "ဤ ကိုယ်ကာယသည်ပင် ကာမ ရူပ အရူပဘုံဖြစ်သည်" ဟူသော လိုရင်း စကားရပ်ကိုသာ စိစစ်သုံးသပ်ကြကုန်အံ့။

၅၀။ ထိုစကားရပ်၌ "ဤ ကိုယ်ကာယ" ဟူသည် (ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ စာအုပ်ကို ရေးသူ) သခင်မြတ်ဆိုင်၏ မျက်မြင်ဖြစ်သော ကာမဘုံ၌ ရှိသော လူသား၏ ကိုယ်ကာယကိုသာ သူ ဆိုလိုကြောင်း သိသာပေသည်။

ထိုလူသား၏ ကိုယ်ကာယသည် သခင်မြတ်ဆိုင် ပြဆိုသကဲ့သို့ ကာမ ရူပ အရူပဘုံ မဟုတ်ကြောင်းကို ဘဝပုဒ်ကို စိစစ်ခဲ့သော စကားရပ်ဖြင့်ပင် သိသာထင်ရှားလေပြီ။

ထို့ပြင်လည်း မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃၂-ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေးဦးစွာ မိဂဒါဝုန်တရားပွဲ၌—

"ယာဝကီဝဉ္စ မေ ဘိက္ခဝေ ဣမေသု စတူသု အရိယသစ္စေသု ဧဝံ။ပ။ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ' အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ"တိ ပစ္စညာသိ'ာ။
(ပဉ္စဝဂ္ဂိယ ကထာ။)

၁။ ဝိ ၃၊ ၁၆။

ရဟန်းတို့ ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရားလေးပါးတို့၌ ဤသို့ သုံးပါးသော အပြန် တဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော မှန်ကန်သော ဉာဏ်အမြင်သည် မစင်ကြယ်သေးသမျှကာလပတ်လုံး ငါဘုရားသည် နတ် မာရ်နတ် ဗြဟ္မာတို့နှင့်တကွသော နတ်လောကနှင့် သမဏ ဗြာဟ္မဏ မင်းမျိုး လူမျိုးနှင့်တကွသော လူ့လောက၌ "အတုမရှိသော အလုံးစုံသော တရားတို့ကို ကိုယ်တိုင် မှန်စွာသိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို သိပြီ" ဟူ၍ ဝန်မခံခဲ့ချေ-ဟူ၍ နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည်များ ရှိသည်ကို ဟောပြတော်မူခဲ့သည်။ (မြန်မာပြန် နှာ-၁၈)

ထို့ပြင်လည်း ဝိဘင်္ဂပါဠိ နှာ ၄၂၇-၌—

> ကာမာဝစရာနံ ဒေဝါနံ၊ ပဌမကပ္ပိကာနံ မနုဿာနံ၊ ဩပပါတိကာနံ ပေတာနံ၊ ဩပပါတိကာနံ အသုရာနံ၊ ဩပပါတိကာနံ တိရစ္ဆာနဂတာနံ၊ နေရယိကာနံ၊ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ကောဒဿာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ"

ဟူ၍ ကာမာဝစရ နတ်ဘုံ, လူ့ဘုံ, ပြိတ္တာဘုံ, အသုရကာယ်ဘုံ, တိရစ္ဆာန်ဘုံတို့ကို ဘုရားရှင် ဟောပြတော်မူသည်။

ဝိဘင်္ဂပါဠို ၄၃၇၊ ၄၃၈-တို့၌ "စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ ကိတ္တကံ အာယုပ္ပမာဏံ" အစရှိသော ပါဠိတို့ဖြင့် စတုမဟာရာဇ်, တာဝတိံသာ, ယာမာ, တုသိတာ, နိမ္မာနရတိ, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီဟု ၆-မျိုးသော ကာမာဝစရ နတ်တို့ကို သက်တမ်းနှင့်တကွ ဟောပြတော်မူသည်။

ဝိဘင်္ဂပါဠို စာမျက်နှာ ၄၃၉၊ ၄၄၀-တို့၌ "ပဌမံ ဈာနံ ပရိတ္တံ ဘာဝေတ္ဝာ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇန္တီ" အစရှိသောပါဠိတို့ဖြင့် ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ, ဗြဟ္မပုရောဟိတာ မဟာဗြဟ္မာဟူသော ပထမဈာန် ၃-ဘုံ၊ ပရိတ္တာဘာ, အပ္ပမာဏာဘာ, အာဘဿရာဘာ ဟူသော ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံ၊ ပရိတ္တသုဘာ, အပ္ပမာဏသုဘာ, သုဘကိဏှာ ဟူသော တတိယဈာန်သုံးဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖလ်ဘုံ, အသညသတ်ဘုံ, အဝိဟာဘုံ, အတပ္ပါဘုံ, သုဒဿနာဘုံ, သုဒဿီဘုံ, အကနိဋ္ဌာဘုံ ဟူသော စတုတ္ထဈာန် ၇-ဘုံ၊ ဤရူပ ၁၆-ဘုံတို့၌ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ကို သက်တမ်းနှင့်တကွ ဟောကြားတော်မူသည်။

ဝိဘင်္ဂပါဠို စာမျက်နှာ ၄၄၀၊ ၄၄၁-တို့၌ "အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ ကိတ္တကံ အာယုပ္ပမာဏံ၊ ဝိသတိကပ္ပသဟဿာနိ" အစရှိသော ပါဠိတို့ဖြင့် အာကာသနဉ္စာယတနဘုံ, ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ, အာကိဉ္စညာယတနဘုံ, နေဝသညာနာသညာယတနဘုံဟူသော အဓိရူပ ၄-ဘုံ၌ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ကို သက်တမ်းနှင့်တကွ ဟောပြတော်မူသည်။

၁။ အဘိ ၂၊ ၄၂၇။

ဤသို့ မြတ်ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်တိုင် ကာမ ၁၁-ဘုံ၊ ရူပ ၁၆-ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံတို့ကို ဟောတော်မူခဲ့ပါလျက် "ဤကိုယ်ကာယသည်ပင် ကာမ, ရူပ, အရူပဘုံဖြစ်သည်" ဟူသော ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ အမည်တပ်ထားသော စာအုပ်ပါ စကားရပ်သည် ပြဆိုခဲ့သော ဗုဒ္ဓဝိပဿနာတော်မျှားကို ပြာဟွက၀ါဒဟု စွပ်စွဲလျက် ဖျက်ဆီးပစ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသားသော အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာရေးသူသည်ရုပ်ဝါဒီ ဖြစ်သောကြောင့်သူ၏ရုပ်ဝါဒကိုလည်းပေါ် လွင်စေ ဗုဒ္ဓတရားတော်မျှားကိုလည်း ပျက်စီးစေဟူသော အလိုဆိုးဖြင့် တချက်ခုတ်နှစ်ချက်ပြတ် ရက်ရက်စက်စက် ရေးသားစော်ကားချက်သာ ဖြစ်၍ ဓမ္မန္တရာယ် စင်စစ်ဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်မျှား စီစစ်သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်စဉ် (၁၅) ဏ-အမှတ်ပြစကားရပ်ကို စီစစ်သုံးသပ်ချက်

၁၈။ (ဏ) နာမ်ဆိုသည်မှာ ရုပ်ကိုအမည်ပေးထားသော သဘောသာ ဖြစ်သည်။

(ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာ နှာ-၃၅)

ဤဖော်ပြပါ စကားရပ်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ နာမ်ဟူသည် သီးခြားမရှိ၊ ရုပ်၏ အမည်သာဖြစ်သည်ဟု သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်သနအဖွဲ့ဝင်များ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်၊ ထိုစကားကို စီစစ်ဦးအံ့။

ဘုရားရှင်သည် ဓမ္မသင်္ဂဏိပါဠိတော်၌—

တတ္ထ ကတမံ နာမံ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော။ပ။ အသင်္ခတာ စ ဓာတု။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နာမံ[1]။

ထိုနာမ်ရုပ်တို့တွင် နာမ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ခံစားမှုအစု 'ဝေဒနာက္ခန္ဓာ'၊ မှတ်သားမှုအစု 'သညာက္ခန္ဓာ'၊ ပြုပြင်မှုအစု 'သင်္ခါရက္ခန္ဓာ', အထူးသိမှု(စိတ်)အစု 'ဝိညာဏက္ခန္ဓာ' (ကံ စိတ် ဥတု အဟာရဟူသော အကြောင်းတို့က) မပြုပြင် မစီရင်အပ်သော နိဗ္ဗာန်မှတစ်သည်ရှိ၏၊ ဤတရားအပေါင်းကို နာမ်ဟူ၍ဆိုအပ်၏ဟု စိတ် ၈၉-ပါး စေတသိက် ၅၂-ပါးတည်းဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာ, သညာက္ခန္ဓာ, သင်္ခါရက္ခန္ဓာ, ဝိညာဏက္ခန္ဓာနှင့် အသင်္ခတဓာတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို 'နာမ်' ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

တတ္ထ ကတမံ ရူပံ။ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာ-နံ ဥပါဒါယ ရူပံ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ရူပံ [2]။

၁။ အဘို ၁၊ ၂၅၆။

၂။ အဘို ၁၊ ၂၅၆။

ထိုနာမ်ရုပ်ဘို့တွင် ရုပ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ မဟာဘုတ်လေးပါး, မဟာဘုတ်လေးပါးကို မှီ၍ ဖြစ်သောရုပ်- ဤတရားအပေါင်းကို ရုပ်ဟုဆိုအပ်၏ဟု မဟာဘုတ် ၄-ပါး ဥပါဒါရုပ် ၂၄-ပါးတို့ကို 'ရုပ်' ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ထိုမှတပါးလည်း ဘုရားရှင်သည် ဓမ္မသင်္ဂဏီ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍဖြင့် နာမ်ကိုကျယ်ဝန်းစွာ ဝေဖန်ပြတော်မူသည်၊ ရူပကဏ္ဍဖြင့် ရုပ်ကိုကျယ်ဝန်းစွာ ဝေဖန်ပြတော်မူသည်၊ ဤသို့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် နာမ်နှင့်ရုပ်ကို သရုပ်ထုတ်၍ ဟောတော်မူခဲ့ပါလျက် 'နာမ်ဆိုသည်မှာ ရုပ်ကိုအမည်ပေးထားသော သဘောသာဖြစ်သည်'ဟု ရေးသားဟောပြောခြင်းသည် ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာတော်နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်သည်။

ထို့ပြင် စောဒကဆရာတော်များ သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြအပ်သော ၃၁-ဘုံ ဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၁၀-၌ "အားလုံးကို ခြုံလိုက်လျှင် ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဉ် ခန္ဓာငါးပါးသည် ရုပ်ပစ္စယမျှားသာဖြစ်သည်ကို ပိုင်ပိုင်ကြီး သိအပ်ပေသည်" ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ (၁) နှာ ၆၇-၌ "ရုပ်ကားအခြားမဟုတ်၊ ဤကိုယ်ကောင် ခန္ဓာပဉ္စကရုပ် အစုအဝေးပင်ဖြစ်သည်" ဟူ၍လည်းကောင်း ခန္ဓာငါးပါးကို ရုပ်ဟုဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပြန်သည်။

ယင်းစကားရပ်များကို ပြောဟောရေးသားခြင်းသည် ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာတော်ကို ဖျက်ဆီး၍ ရုပ်ကြမ်းဝါဒထူထောင်ရန် ကြံဖန်ပြုလုပ်အားထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု လည်းကောင်း ထို့အပြင် ဘုရားတရားတော်များအပေါ် သံသယများ ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ရိုးသားသော ဘာသာဝင်တို့ အသိဉာဏ် ရှုပ်ထွေးစေရန် မိမိတို့၏ ရုပ်ဝါဒကို ဗုဒ္ဓဝါဒထဲ သွတ်သွင်းခြင်းသာဖြစ်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဝါဒကို ရုပ်ဝါဒဖြစ်လေဟန် လီဆယ်လုပ်ကြံ ရေးသားပြီး ဗုဒ္ဓဓမ္မကို စော်ကားခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ စိစစ်သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ် (၁၅) တ၊ ထ၊ ဒ၊ ဓ–အမှတ်ပြု စကားရပ်တို့ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၁၉။ (တ) စဲ့လမ်းမှဥပါဒါန် အကြောင်းကြောင့် ဘဝတခု ဖြစ်လာ၏။
(ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ=ကျောင်းသားဘဝမှ စာရေးဘဝ၊စာရေးဘဝမှ အရာရှိဘဝ၊ အိမ်ထောင်သည်ဘဝ စသည်များ)

(ထ) ဘဝဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဇာတိ=အလုပ်တခု တာဝန် တခု၌ ရောက်ခြင်း။

(၁) ဇထု=လုပ်သက်ရင့်လာခြင်း။

(၀) မရဏ=အလုပ်မှ ရပ်နားခြင်း၊ အလုပ်ထုတ်ခံရခြင်း။
(ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ ၂၊ နှာ-၁၇၆)

ဤစကားရပ်တို့ကို ထုတ်ပြ၍ ယင်း စကားရပ်များသည် "ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ"ဟူသော စာအုပ်အမည်နှင့်ပင် မလိုက်လျောအောင် ပရမ်းပတာ ဘာသာရေးပြက်လုံးများ ဖြစ်နေကြောင်းဖြင့် စောဒကဆရာတော်တို့က စောဗနာကြသည်။

ထိုစကားရပ်များသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်၌လာသော ဘဝ' ဇာတိ, ဇရာ, မရဏပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ပြသော စကားရပ်များဖြစ်ရကား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒအဖွင့် ကျမ်းဂန်အဆိုအမိန့်များဖြင့် စိစစ်ကုန်အံ့—

ဘဝသဒ္ဒါ၏ အနက်မှန်

"ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ" ဟူသော ပါဠိ၌ "ဘဝ" ၏ အရကို ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝနှစ်ပါးကို ယူရ၏၊ မှန်လှ၏၊ ဥပါဒါန်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝနှစ်ပါးတို့ ဖြစ်ကြရသည်။

ဥပါဒါန်ကြောင့် ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝနှစ်ပါး ဖြစ်ပုံ

ဤလောက၌ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည် တဆင့်ကြားဖြင့်ဖြစ်စေ, မြင်ဖူးသည်ကို အတုလိုက်သဖြင့်ဖြစ်စေ "လူ့ပြည်ဝယ် မင်းသဒ္ဒေးမျိုး စသည်တို့၌လည်းကောင်း နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌လည်းကောင်း ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ ပြည့်စုံကြွယ်ဝ၏"ဟု ကြံစည်စဉ်းစား၍ ထိုကာမဂုဏ်တို့ကို ရရှိရန် မသူတော်တို့၏ တရားကို နာယူမိခြင်း စသည်တို့က လှည့်စားအပ်သည်ဖြစ်၍ "ဤကဲ့ဖြင့် ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ ပြီးစီး ပြည့်စုံလိမ့်မည်"ဟု အောက်မေ့မှတ်ထင်ကာ ကာမုပါဒါန်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ကာယဒုစရိုက် စသည်ကိုသော်လည်း ပြုလုပ်ဝံ့၏၊ ထိုသူသည် ဒုစရိုက်ပြည့်ဝခြင်းကြောင့် အပါယ်ဘုံ၌ ဖြစ်ရလေသည်။

ထို.ပြင် မျက်မှောက် ကာမဂုဏ်တို့ကို တောင့်တ၍ဖြစ်စေ, ရပြီးကာမဂုဏ်တို့ကို မပျက်စီး မဆုတ်ယုတ်အောင် စောင့်ရှောက်ရန်ဖြစ်စေ ကာမုပါဒါန်အကြောင်းကြောင့် ကာယဒုစရိုက် စသည်တို့ကို ပြုလုပ်၏၊ ထိုသူသည် ဒုစရိုက်ပြည့်ဝခြင်းကြောင့် အပါယ်ဘုံ၌ ဖြစ်ရလေသည်။

ထိုအပါယ်ဘုံ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥပပတ္တိဘဝဖြစ်ကြောင်း ကံသည် ကမ္မဘဝမည်၏၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့သည် ဥပပတ္တိဘဝ မည်ကုန်၏၊ ဤကား ကာမုပါဒါန်ကြောင့် အကုသိုလ်ကမ္မဘဝနှင့် အပါယ်ဥပပတ္တိဘဝ ဖြစ်ပုံတည်း။

ကာမုပါဒါန်ကြောင့် ကာမကုသိုလ် ကမ္မဘဝနှင့် လူ့ပြည် နတ်ပြည်တို့၌ ဥပပတ္တိဘဝ ၂-ပါးဖြစ်ပုံ၊ ကာမုပါဒါန်ကြောင့် ရူပ-အရူပ ကုသိုလ်ကမ္မဘဝနှင့် ရူပ-အရူပ ဥပပတ္တိဘဝ ၂-ပါးဖြစ်ပုံ၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတုပါဒါန်တို့ကြောင့် ကမ္မဘဝ ဥပပတ္တိဘဝ ၂-ပါးဖြစ်ပုံတို့ကိုလည်း ဤနည်းအတူပင် သိကြရာ၏၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ ဒု၊ နှာ-၂၀၈၊ ၂၀၉။ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ ၁၇၆၊ ၁၇၈)

ဤသို့ ဥပါဒါန်ကြောင့် ကမ္မဘဝ၊ ဥပပတ္တိဘဝနှစ်ပါး ဖြစ်ခြင်းကြောင့် "ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ"ဟူသော ပါဠိ၌ "ဘဝ"၏ အရကို ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝ နှစ်မျိုးကို ယူရသည်။

"ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ"ဟူသော ပါဠိ၌ "ဘဝ"၏ အရကို ကမ္မဘဝကိုသာ ယူရသည်၊ ဥပပတ္တိဘဝကို မယူရ၊ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၌—

> ဘဝေါတိ ပနေတ္ထ ကမ္မဘဝေါ အဓိပ္ပေတော၊ သော ဟိ ဇာတိယာ ပစ္စယော၊ န ဥပပတ္တိဘဝေါ၊ သော စ ပန ကမ္မပစ္စယဥပနိဿယ-ပစ္စယဝသေန ဒ္ဝေဓာ ပစ္စယော ဟောတီတိ[1]။

ကမ္မဘဝက ဇာတိအား ကျေးဇူးပြုပုံ

ကမ္မဘဝက ဇာတိအား ကျေးဇူးပြုပုံကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်း သိနိုင်သနည်းဟူမူ သတ္တဝါတို့မှာ ပြင်ပအကြောင်းများ တူညီနေသော်လည်း ယုတ်ညံ့ခြင်း မွန်မြတ်ခြင်းစသော ထူးခြား ကဲလဲချက်ကို တွေ့မြင်နေရသောကြောင့် သိနိုင်ပေသည်၊ ခွဲပြပါဦးမည်– မိဘတို့၏ သုက်သွေး, အစာအာဟာရ စသော ပြင်ပအကြောင်းများ တူညီနေသော်လည်း အမှာညီနောင်နှစ်ဦးတို့ပင် အချင်းချင်း မတူပဲ တဦးက ယုတ်ညံ့အောက်ကျ အရုပ်ဆိုး ပညာမဲ့ဖြစ်ကာ တဦးက အထက်တန်းကျ လှပတင့်တယ် ပညာကြွယ်နေခြင်း စသော ထူးခြားချက်ကို တွေ့မြင်နေရသည်၊ ထိုထူးခြားချက်သည် အကြောင်းမဲ့ မဖြစ်နိုင်ပေ၊ အကယ်၍ အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်သည်ဆိုပါလျှင် ထိုထူးခြားချက်သည် အခါခပ်သိမ်း ဖြစ်နေရပေမည်၊ သတ္တဝါအားလုံးမှာ ဖြစ်နေရပေမည်၊ စင်စစ်မူကား ထို ယုတ်ညံ့ခြင်း မွန်မြတ်ခြင်း စသော ထူးခြားချက်သည် အခါခပ်သိမ်းလည်း ဖြစ်နေသည်မဟုတ်၊ သတ္တဝါအားလုံးမှာလည်း ဖြစ်နေသည်မဟုတ်ခဲ့၊ ထို့ကြောင့် ယုတ်ညံ့ခြင်း မွန်မြတ်ခြင်း စသော ထူးခြားချက်သည် အကြောင်းမဲ့ဖြစ်သည်မဟုတ် (ကံ့ကန်အကြောင်းရှိရမည်)၊ ထိုအကြောင်းကား အဘယ်နည်း၊ ကမ္မဘဝကြောင့် ဖြစ်ကြရသော သတ္တဝါတို့သန္တာန် ကမ္မဘဝမှတပါး အခြားအကြောင်း မရှိတော့သည့်အတွက်

၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၂၊ ၂၁၀။

အယုတ်အမြတ် စသော ထူးခြားချက်သည် ကမ္မဘဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု သိရာ၏၊ မှန်လှပေ၏—ကံသည် သတ္တဝါတို့ အယုတ်အမြတ် စသည် ဤထူးခြားကွဲလွဲရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းပေတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က–

"ကမ္မံ သတ္တေ ဝိဘဇတိ ယဒိဒံ ဟီနပ္ပဏီတတာယ" ဟု ဟောတော်မူခဲ့ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ကမ္မဘဝသည် ဇာတိ၏အကြောင်း ဖြစ်သည်ကို သိရပေသည်။

လိုရင်းအချုပ်မှာ "ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ"၌ "ဘဝ"အရကို လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ်စေတနာ ၂၉-ပါးဟူသော "ကမ္မဘဝ"နှင့် ကံကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်ဟူသော "ဥပပတ္တိဘဝ" နှစ်မျိုးကို ယူရသည်။

"ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ"ဟူ၍ "ဘဝ"အရကို လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာ ၂၉-ပါးဟူသော "ကမ္မဘဝ"ကိုသာ ယူရသည်ဟု သံသယကင်းစွာ မှတ်ယူရ၏။

ဇာတိသဒ္ဒါ၏ အနက်မှန်

ဇာတိသဒ္ဒါသည် "ဘဝ" ဟူသောအနက် "အပေါင်း"ဟူသော အနက် "သန္တတိထူးတို့၏ ဦးစွာဖြစ်မှု အမှတ်အသား"ဟူသောအနက် "ပဋိသန္ဓေခန္ဓာ"ဟူသောအနက် "မွေးဖွားခြင်း"ဟူသောအနက် "အမျိုးဇာတ်"ဟူသော အနက် "အရိယသီလ"ဟူသော အနက်တို့ကို ဟော၏။

ဤ"ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ"ဟူသော ပါဠိ၌"ဇာတိ"သဒ္ဒါသည်ကား"ပဋိသန္ဓေခန္ဓာ"ဟူသောအနက်ကို ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် အမိဝမ်း၌ ကိန်းအောင်းရသော "ဂဗ္ဘသေယျက" သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှစ၍ အမိဝမ်းမှ ဖွားမြင်ထွက်မြောက်သည့်တိုင်အောင် ဤအတွင်း၌ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့သည်လည်းကောင်း အညီ၌ (စိုးစွတ်စေးကပ်ရာ၌)ဖြစ်သော "သံသေဒဇ" သတ္တဝါနှင့် ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်သော"ဥပပတ္တိ" သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေခန္ဓာတို့သည်လည်းကောင်း "ဇာတိ"မည်၏၊ ဤကား ပရိယာယ်နည်း ဖြစ်သည်၊ မုချအားဖြင့် ထိုထို ဘုံဘဝ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ ထိုထိုခန္ဓာတို့ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်မှုသည် "ဇာတိ"မည်၏။

၁။ မ ၃၊၂၄၄။

ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၌-

"သဉ္ဇာယမိဓ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မာတုကုစ္ဆိမ္ဟာ နိက္ခမနာ၊ တာဝ ပဝတ္တော်သု ခန္ဓေသု၊ ဣတရော်သံ ပဋိသန္ဓိခန္ဓေသ်ဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အယမ်ပိ စ ပရိယာယကထာဝ။ နိပ္ပရိယာယတော ပန တတ္ထ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တမာနာနံ သတ္တာနံ ယေ ယေ ခန္ဓာ ပါတုဘဝန္တိ၊ တေသံ တေသံ ပဌမပါတုဘာဝေါ ဇာတိ နာမ"—

ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

သဓမ္မာဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ နှာ ဂဇ-၌လည်း အလားတူ အဓိပ္ပာယ်မျှားကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏၊ စကားအဆို အနည်းငယ်သာထူးသည်။

ထို့ပြင် ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်၌—

"တတ္ထ ကတမာ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ၊ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ၂ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။

မြန်မာပြန်

ထို အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာစသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ဘဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဇာတိဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ထိုထို သတ္တနိကာယ၌ အကြင်ဖြစ်ခြင်းသဘော, ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းသဘော, သက်ဆောက်ခြင်းသဘော, ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းသဘော, ခန္ဓာတို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသဘော, အာယတနတို့ကို ရခြင်းသဘောသည် ရှိ၏၊ ဤသဘောကို ဇာတိဟု ဆိုအပ်၏။

လိုရင်းအချုပ်ကား ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှစ၍ ဖွားမြင်ရာအခါတိုင်အောင် ဤအတွင်း၌ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့သည်လည်းကောင်း သံသေဒဇ ဥပပါတ်သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့သည်သည်းကောင်း ပရိယာယ်အားဖြင့် ဇာတိမည်၏၊ ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ထိုထို ဘုံဘဝ၌ ခန္ဓာတို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်ပေါ်မှုသည် မုချအားဖြင့် ဇာတိမည်၏ဟု ယုံမှားမဲ့ မှတ်ယူရာ၏။

ဇရာသဒ္ဒါ၏ အနက်မှန်

ဇရာသည်-(၁) သင်္ခါရတို့၏ ရင့်ရော်အိုမင်းခြင်း အမှတ်အသား ဖြစ်သော ဇရာ၊

၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၂၊ ၁၂၉။ ၂။ အဘိ ၂၊ ၁၄၄။

(၂) သွားကျိုးခြင်း ဆံဖြူခြင်း စသည် သမုတ်အပ်သော တဘဝ၌ အကျုံးဝင်သော ခန္ဓာတို့၏ ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြည့်ခြင်းဟူသော ဇရာ—

အားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင် သွားကျိုးခြင်း ဆံဖြူခြင်းစသည် သမုတ်အပ်သော တဘဝ၌ အကျုံးဝင်သော ခန္ဓာတို့၏ ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြည့်ခြင်းကို ဤအရာ၌ ဇရာဟု အလိုရှိအပ်၏။

ထိုဇရာသည် ခန္ဓာတို့၏ ရင့်ကျက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဒေသခြင်းသို့ ကပ်၍ ဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ အလွယ်ကောင်းခြင်းကို ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောဟု ဉာဏ်ထဲ၌ ထင်လာတတ်၏[၁]။

ဝိဘင်းပါဠိတော်၌လည်း—

> တတ္ထ ကတမာ ဇရာ၊ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမ္ဟိ တမ္ဟိ သတ္တနိကာယေ ဇရာ ဇီရဏတာ ခဏ္ဍိစ္စံ ပါလိစ္စံ ဝလိတ္တစတာ အာယုနော သံဟာနိ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဇရာ[၂]။

ထို ဇရာ့မခဏနှစ်ပါးတို့တွင် ဇရာဟူသော သဘောတရားသည် အဘယ်နည်း၊ ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ထိုထိုသတ္တနိကာယ၌ အကြင်လျော့ပါးခြင်း (အိုမင်းယုတ်လျော့ခြင်း)သဘော ရင့်ရော်ဆွေးမြည့်ကြောင်း သဘော သွားကျိုးကြောင်းသဘော ဆံပင်ဖြူကြောင်းသဘော အရေတွန့်ကြောင်းသဘောသည် ရှိ၏၊ ဤသဘောကို ဇရာဟုဆိုအပ်၏ဟု ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ထို ဇရာသည် ထင်ရှားသော ပါကဋဇရာ, ဖုံးကွယ်အပ်သော (မထင်ရှားသော) ပဋိစ္စန္နဇရာဟူ၍ ၂-မျိုးပြား၏၊ ထို ၂-မျိုးသော ဇရာတို့တွင် ဆံဖြူသွားကြေ အရေတွန့်ခြင်း စသည်တို့ကို မြင်ရခြင်းကြောင့် ရုပ်တရားတို့၌ ဖြစ်သော ဇရာသည် ထင်ရှားသော 'ပါကဋ'ဇရာမည်၏၊ နာမ်တရားတို့၌ဖြစ်သော ဇရာသည်ကား ထိုကဲ့သို့သော ဖေဂက်ပြန့်မှု ထူးခြားသောအမူအရာကို မမြင်နိုင်သောကြောင့် ဖုံးကွယ်အပ်သော(မထင်ရှားသော) ပဋိစ္စန္န ဇရာမည်၏။

သွားကျိုးခြင်း ဆံပင်ဖြူခြင်း အရေတွန့်ခြင်းတို့သည် (မျက်စိဖြင့် မြင်ရသောကြောင့်) အဆင်းရုပ်သာ ဖြစ်သည်၊ ဇရာမဟုတ်၊ ထိုသွားကျိုးခြင်း ဆံဖြူခြင်း အရေတွန့်ခြင်းတို့ကို မျက်စိဖြင့်မြင်ပြီးနောက် 'ဇရာကြောင့် ဤသွားတို့ ကျိုးရသည်၊ ဇရာကြောင့် ဤဆံပင်တို့ဖြူရသည်၊ ဇရာကြောင့်ဤအရေ

၁။ ဝိသုဒ္ဓိ ၂၊ ၁၃၂။ ၂။ အဘိ ၂၊ ၁၄၄။

တွေ့တွန့်ရသည်'ဟု မနောဒ္ဒါရဖြင့် ကြံစည်၍ ဇရာကို သိရသည်၊ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာတို့၏ အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်းသည် ဇရာမည်၏ ဟု မှတ်သိရာ၏[၁]။

မရဏသဒ္ဒါ၏ အနက်မှန်

မရဏသည်–(၁) သင်္ခတတရားတို့၏ ပျက်စီးခြင်း အမှတ်အသားဖြစ်သော မရဏ၊

(၂) တဘဝ၌ အကျုံးဝင်သော ဇီဝိတိန္ဒြေအစဉ်၏ ပြတ်စဲခြင်း မရဏဟူ၍ ၂-ပါး အပြားရှိ၏။

ထို ၂-ပါးသော မရဏတို့တွင် ဤ'မရဏမို့ ဒုက္ခံ' ဟူသောပုဒ် 'ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ'ဟူသော ပုဒ်တို့၌ တဘဝ၌အကျုံးဝင်သော ဇီဝိတိန္ဒြေအစဉ်၏ပြတ်စဲခြင်းကိုသာ 'မရဏ'ဟု ယူရသည်။

ထိုမရဏသည် ဖြစ်ဆဲဘဝမှ ရွှေ့လျောခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ကွေ့ကွင်းရခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋ္ဌကထာ၊ ဒု-နှာ-၁၃၇)

ဝိဘင်းပါဠိတော်၌လည်း—

> "တတ္ထ ကတမံ မရဏံ၊ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမ္ဟာ တမ္ဟာ သတ္တနိကာယာ စုတိ စဝနတာ ဘေဒေါ အန္တရဓာနံ မစ္စု မရဏံ ကာလကိရိယာ ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ၊ ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ ဇီဝိတိန္ဒြိ-ယဿုပစ္ဆေဒေါ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ မရဏံ"[၂]။

ထို ဇရာ မရဏနှစ်ပါးတို့တွင် မရဏဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ထိုထိုသတ္တနိကာယမှ ရွှေ့လျောခြင်းသဘော ရွှေ့လျောသည်၏ အဖြစ် ပြိုကွဲခြင်းသဘော ကွယ်ပျောက်ခြင်းသဘော မစ္စုဟုခေါ်ဆိုအပ်သော သေခြင်းသဘော အဆုံးကိုပြုခြင်းသဘော ခန္ဓာတို့၏ ပျက်စီး ပြိုကွဲခြင်းသဘော အလောင်းကောင်ကို ပစ်ချခြင်းသဘော ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ပြတ်စဲခြင်းသဘော သည် ရှိ၏၊ ဤသဘောအလုံးစုံကို မရဏဟု ဆိုအပ်၏ ဟု ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူလေသည်။

ထိုသေခြင်း 'မရဏ'သည် (၁) ခဏိကမရဏ၊ (၂) သမ္မုတိမရဏ၊ (၃) သမုစ္ဆေဒ မရဏဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင်—

၁။ သမ္မောဒ၊ ၉၃။ ၂။ အဘိ ၂၊ ၁၄၄။

(၁) ပဝတ္တိအာခါ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ပျက်စီးခြင်းသည် ခဏတိုင်း ခဏတိုင်းဖြစ်သော သေခြင်း "ခဏိကမရဏ" မည်၏။

(၂) တိသ သေပြီ ဖုသ သေပြီ မောင်ဘသေပြီ မလှသေပြီ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော သေခြင်းသည် သမုတ် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော သေခြင်း "သမ္မုတိမရဏ" မည်၏။

(၃) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ တဖန်ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းမရှိသော သေခြင်းသည် အကြွင်းမဲ့ ပြတ်စဲသောသေခြင်း "သမုစ္ဆေဒ မရဏ" မည်၏။

ဤသုံးမျိုးသောသေခြင်း 'မရဏ'တို့တွင် 'မရဏမိ ဒုက္ခံ'ဟူသော ပါဠိ'ဇာတ်'ပစ္စယာ ဇရာမရဏံ'ဟူသော ပါဠိတို့၌ 'မရဏ'၏အရ သမ္မုတိမရဏကိုသာ ယူရသည်။ (သမ္မောဟဝိနောဒနီ-၉၅)

ထို့ကြောင့် တဘဝဋ္ဌအကျုံးဝင်သော ဇီဝိတိန္ဒြေ အစဉ်၏ပြတ်စဲခြင်း 'ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒမရဏ' မောင်ဘသေပြီ မလှသေပြီ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုသမုတ်အပ်သော 'သမ္မုတိမရဏ'သည် မရဏမည်၏ဟု သိထုံ၏။

ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဘဝ, ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ ဟူသော ပုဒ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် အမှန်ကို ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဘုရားရှင်နှင့် သာဝကတို့ ဟောကြား မိန့်ဆိုထားပါလျက် ဗုဒ္ဓဝိပဿနာအမည်ရှိ စာအုပ် ဒုတိယတွဲ၌(တ၊ ထ၊ ဒ၊ ဓ) အမှတ်ပြစကားရပ်များကို ရေးသားဖော်ပြခြင်းသည် ဘုရားရှင် ဒေသနာတော်ကို ပြောင်လျောင်ပျက်ချော် သရော်သကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော် ပျက်စီးကွယ်ပျောက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်စဉ် (၁၅) န၊ ပ၊ ဖ အမှတ်ပြု စောဒနာချက်ပါ စကားရပ်ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၂၀။ (န) ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်ကား—

ပုဗ္ဗေ=ဖြောက်နှစ်ကာလ ခါသမယ။နိ=ထင်ရှားကန် အမှန်မရှိသော။ ဝါသ=တပ်မက်စွဲလမ်းခြင်း၏ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှု ခံရခြင်းတို့ကို။ ညာဏ= အမှန်ထွင်းဖောက် အသိညာဏ်ရ ရောက်ခဲ့လေပြီ။

(ပ) ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏ်ကား—

စက္ခု=မျက်စိနှစ်ကွင်းဖြင့်မြင်ခြင်းဟူသမျှတို့ကို။ဒိဗ္ဗ=ရှင်းရှင်းလင်းလင်း အစွဲကင်းပြီး။ ညာဏ်=အမှန်ထွင်းဖောက် သိမြင်ခြင်းသို့ ရရောက်ခဲ့လေပြီ။

(ဖ) အာသဝက္ခယဉာဏ်—

အာသဝ=တပ်မက်စဲ့လမ်းမှူ ဖြစ်ခြင်းဟူသမျှကို။ ခယ=ကုန်ခန်းချုပ်ငြိမ်းမှုအမှန်သို့ ရရှိခြင်းကို။ ဉာဏ်=အမှန်ထင်းဖောက် သိမြင်ခြင်းသို့ရောက်ခဲ့လေပြီ။ (အမှန်တရား သုတေသန အမှတ်(၁)စာစောင်၊ စာမျက်နှာ-၇၊ အဘိဓမ္မာဆရာစိန်)

အထက်ပါစကားရပ်တို့ကို သက်သေခံအဖြစ်ထုတ်ပြ၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ နောက်လိုက်တို့၏ ရေးသားချက်များသည် အဓမ္မများသာ ဖြစ်ကြောင်းစာဒနာကြ၏။

တဖန် ပါရာဇိကကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၊ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ ဝဏ္ဏနာဋ္ဌလာသော စကားရပ်တို့ကို သာဓကတင်၍ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိစသောပုဒ်တို့၏ အနက်အမှန်ကို စာဒကဆရာတော်တို့က ဖော်ပြပြီးလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်ဝေသော အမှန်တရားသုတေသန အမှတ်(၁) စာစောင် စာမျက်နှာ-၇-၌ လာသော အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူ၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသ စသည်ဖွင့်ဆိုချက်တို့မှာ အမှန်တရားကို ရှောင်ရှား၍ အမှားများကိုသာ သုတေသနပြုထားသော စကားများသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု စာဒကဆရာတော်တို့က တင်ပြစာဒနာကြသည်။

ယင်းစာဒနာအရ "ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ" စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်မှန်ကို ကျမ်းဂန်နှင့်ညီ၍ စိစစ်ဝေဖန်ကြကုန်အံ့၊ ယင်းသို့ဝေဖန်ရာ၌ ပရိယတ်အခြေခံမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်များ လွဲယွင်းစွာ သိနိုင်ကြရန် သာဓကပါဠိတို့ကို အောက်ခြေ၌ သီးခြားထုတ်၍ အဓိပ္ပာယ်မျှကိုသာ ဖော်ပြလျက် ဝေဖန်ကြကုန်အံ့—

(က) ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ(ပုဗ္ဗေ+နိဝါသ+အနု+သတိ+ဉာဏ)

ပုဗ္ဗေ =ရှေးအတိတ်ဘဝ၌

နိဝါသ =နေအပ်ခဲ့ဘူးသောခန္ဓာ၊ နေအပ်ခဲ့ဘူးသောတရားကို

အနု =အစဉ်လျှောက်၍(ဝါ)စိတ်ကိုညွတ်စေခြင်း၏ အခြားမဲ့၌

သတိ =အောက်မေ့နိုင်သော သတိနှင့်

ဉာဏ =(ယှဉ်သော)ဉာဏ်။

ရှေးအတိတ်ဘဝ၌ နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာ နေခဲ့ဘူးသောတရားကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်သော သတိနှင့်ယှဉ်သောဉာဏ်သည်(ဝါ)ရှေးအတိတ်

ဘဝ၌ နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာ နေခဲ့ဘူးသောတရားကို (စိတ်ကိုညွတ်စေခြင်း၏) အခြားမဲ့သာလျှင် အောက်မေ့နိုင်သော သတိနှင့်ယှဉ်သောဉာဏ်သည် "ပုဗ္ဗေ နိဝါသာနုဿတိဉာဏ်" မည်၏ဟု အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရာ၏။

ချဲ့ပြဦးအံ့၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏဟူသောပုဒ်၌ "ပုဗ္ဗေ"ဟူသော ပုဒ်၏ အရကို ယခုပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ရှေးရှေးသော ရက်-လ-နှစ်တို့ကို ယူရမည်မဟုတ်၊ ရှေးရှေးသော အတိတ်ဘဝတို့ကို ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာတို့၌ "ပုဗ္ဗေ" ကို "အတီတဇာတိသု"ဟု ဖွင့်ပြကြသည်၊ ဘုရားရှင်သည်လည်း "ပုဗ္ဗေနိဝါသ" အရကို "ဧကမ္ပိ ဇာတိ ဒ္ဝေပိ ဇာတိယော" (တဘဝ နှစ်ဘဝ) စသည်ဖြင့် ဟောပြတော်မူသည်။

"နိဝါသ"ဟူသောပုဒ်အရ နေခဲ့ဘူးသောခန္ဓာတို့ကိုယူရသည်၊နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာ ဟူသည်ကား စုံမှီ၍ နေခဲ့ဘူးကုန်သော=အဖန်ဖန် ဖြစ်ပြီးကုန်သော =မိမိသဏ္ဌာန်၌ ဖြစ်၍ချုပ်ပြီးကုန်သော အတိတ်ဘဝ ခန္ဓာများ ဖြစ်သည်။

ပုဗ္ဗေ နိဝါသောတိ ပုဗ္ဗေ အတီတဇာတိသု နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာ၊ နိဝုတ္ထာတိ အဇ္ဈာဝုတ္ထာ အနုဘူတာ အတ္တနော သန္တံ့ဘနေ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဒ္ဓါ[1]။
(ပါဠိအနေအထား အနည်းငယ်မျှ ထူးခြားသည်)

တနည်း—"နိဝါသ" ဟူသော ပုဒ်အရ နေခဲ့ဖူးသော တရားတို့ကို ယူရသည်၊ နေခဲ့ဖူးသော တရားဟူသည်ကား အာရုံပြု၍ နေဖူးသော (တွေ့ကြုံခဲ့ဖူးသော) တရားများ ဖြစ်သည်။

နိဝုတ္ထမမ္မာ ဝါ နိဝုတ္ထာ, ဂေါစရနိဝါသေန နိဝုတ္ထာ အတ္တနော ဝိညာဏေန ဝိညာတာ ပရိစ္ဆိန္နာ, ပရဝိညာဏဝိညာတာပိ ဝါ ဆိန္နဝဋ္ဋ-မကာနုဿရဏာဒီသု[2]။
(ပါဠိအနေအထား အနည်းငယ်မျှသာ ထူးခြားသည်။)

ဤသို့လျှင် ပုဗ္ဗေနိဝါသသည် စုံမှီ၍ နေခဲ့ဖူးသော=မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်၍ချုပ်ပြီးသော ခန္ဓာ (အဇ္ဈာဝုတ္ထနိဝါသ), အာရုံပြု၍ နေခဲ့ဖူးသော=တွေ့ကြုံခဲ့ဖူးသော တရား (ဂေါစရနိဝါသ) ဟူ၍ ၂-မျိုး ရှိသည်။

၁။ ဝိသုဒ္ဓိ ၂၊ ၄၀။ ဝိ ဋ္ဌ ၁၊ ၁၂၈။

ထို အာရုံပြု၍ နေခဲ့ဖူးသော တရားဟု ဆိုအပ်သော ဂေါစရနိဝါသသည်လည်း မိမိဝိညာဏ်ဖြင့် သိခဲ့ဖူးသော တရား, သူတပါးဝိညာဏ်ဖြင့် သိခဲ့ဖူးသော တရားဟု ၂-မျိုးရှိ၏။

မိမိဝိညာဏ်ဖြင့် သိခဲ့ဖူးသော တရားဟူသည် ရှေးအတိတ်ဘဝတို့၌ မိမိ ခန္ဓာနှင့် ဆက်သွယ်၍ မိမိ၏ အမည် အနွယ် အဆင်း အစာအာဟာရ သုခဒုက္ခများ မိမိ၏ မိဘဆွေမျိုး အပေါင်းအဖော် စသော သူတို့နှင့် နေရာဌာနများ စသော မိမိ ဝိညာဏ်ဖြင့် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော အာရုံများတည်း။ [စျာန် အဘိညာဉ်ကို ရသော(တိတ္ထိခေါ်သော) သာသနာပ ရသေ့များနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသာဝကတို့သည် ဤဆိုခဲ့ပြီးသော မိမိကိုယ်တွေ့ အကြောင်းအရာများကိုသာ အဘိညာဉ်ဖြင့် သိနိုင်ကြသည်။]

သူတပါးတို့ ဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်ဖူးသော တရားဟူသည် မိမိကိုယ်တွေ့ မဟုတ်ပဲ သူတပါးတို့ တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော အာရုံများ ဖြစ်သည်၊ စက္ခုပါလထေရ်၏ ဆေးသမားဘဝတုန်းက ပြုလုပ်ခဲ့သော အမှုသည် ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ထိုစဉ်က မတွေ့ကြုံခဲ့ရသော်လည်း ဘုရားဖြစ်သည့်အခါ (စက္ခုပါလ၏ ဝိညာဏ်ဖြင့် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော အာရုံ အကြောင်းအရာများကို) အဘိညာဉ်ဖြင့် ပြန်၍ သိခြင်းမျိုးတည်း။

သံသရာခရီးပြတ်ပြီးသော ဘုရား ရဟန္တာတို့ကို အောက်မေ့ရာကာလ စသည်တို့၌ ထိုဘုရား ရဟန္တာတို့၏ ဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်ခဲ့ဖူးသော မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် စသော တရားများသည် သီခါပတ္တာ=ထိပ်တန်းအကျဆုံး ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဖြစ်သည်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသော ရှေးဘုရားအဆူဆူကို အကြောင်းပြု၍ "ထို ဘုရားရှင်သည် ဤသို့ဤပုံ ဝိပဿနာ ရှုတော်မူ၏၊ ဤသို့ဤပုံ မဂ်ကို ဖြစ်စေတော်မူ၏၊ ဤသို့ဤပုံ ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတော်မူ၏၊ ဤသို့ဤပုံ ဝေနေယျတို့အား တရားဟောပြ ဆုံးမတော်မူ၏" ဟု ဤဘုရားရှင်က အဘိညာဉ်ဖြင့် သိတော်မူခြင်းမျိုးတည်း။ [ဤ သူတပါး ဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်ဖူးသော တရားကို ပြန်သိနိုင်သော အဘိညာဉ်ကား ဘုရားရှင်တို့၏ အဘိညာဉ်သာတည်း။]

တိတ္ထိယာ စ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရမာနာ အတ္တာနာ ဒိဋ္ဌကတသုတမေဝ အနုဿရန္တိ။ တထာ သာဝကာ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ။ ဗုဒ္ဓါ ပန အတ္တာနာ ဝါ ပရေဟိ ဝါ ဒိဋ္ဌကတသုတံ သဗ္ဗမေဝ အနုဿရန္တီ[1]။

ဆက်ဦးအုံ—တိတ္ထိတို့သည် ရှေးဘဝ၌ နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့ကုန်လတ်သော် ကိုယ်တိုင် မြင်အပ် ပြုအပ် ကြားအပ်

၁။ ဒီ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၃။

ဖူးသော အာရုံကိုသာလျှင် အစဉ်လျောက်၍ အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏၊ ဘုရားရှင်၏ တပည့်တို့သည်လည်းကောင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် လည်းကောင်း ထို့အတူ ကိုယ်တိုင် မြင်အပ် ပြုအပ် ကြားအပ်သော အာရုံကိုသာ အစဉ်လျောက်၍ အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏ ဟူလို။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်း ၃-နည်းတို့တွင် ပထမနည်းအလိုအားဖြင့် "ရှေးအတိတ်ဘဝ၌ နေခဲ့ဖူးသော (အဖန်ဖန် ဖြစ်ဘူးကုန်=မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ် ချုပ်ပြီးကုန်သော) ခန္ဓာတို့သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသ မည်၏။

ဒုတိယနည်းအလိုအားဖြင့် ရှေးအတိတ်ဘဝ၌ မိမိဝိညာဏ်ဖြင့် အာရုံပြု၍ နေခဲ့ဖူးသော (မိမိကိုယ်တွေ့ဖြစ်သော)မိမိခန္ဓာ, သူတပါးခန္ဓာနှင့် ပြင်ပ ဗဟိဒ္ဓ အာရုံမျှားသည် ပုဗ္ဗေနိဝါသ မည်၏။

တတိယနည်းအလိုအားဖြင့် မိမိဝိညာဏ်ဖြင့် အာရုံပြု၍ နေခဲ့ဖူးသော တရားသာမက သူတပါးတို့ ဝိညာဏ်ဖြင့် အာရုံပြု၍ နေခဲ့ဘူးသော (ကိုယ်တွေ့မဟုတ်သော) အာရုံမျှားသည်လည်း ပုဗ္ဗေနိဝါသမည်၏-ဟု ယုံမှားမဲ့ မှတ်ယူရာ၏။

"ရှေးခြောက်နှစ်ကာလ ခါသမယ၌ ထင်ရှားဧကန် အမှန်မရှိသော တပ်မက်စဲ့လမ်းခြင်း၏ နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းမှုခံရခြင်း" ဟူသော အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူ ပြန်ဆိုအပ်သော အနက်သည်ကား မည်သည့်ကျမ်းဂန်၌မျှ မရှိသော သဒ္ဒါအနက်လိုက်ဖက်တဲ့စပ်၍ လုံးဝမရသော အနက်သာဖြစ်သည်၊ ဘုရားရှင်၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်တော်ကြီးကို တဘဝအတွင်း၌သာ ဘောင်ခတ်လို၍ ရှေးခြောက်နှစ်ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊ တဘဝအတွင်း၌သာ ဘောင်ခတ်လိုခြင်းသည်လည်း ရုပ်ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် ကြိုးစားခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

အနုဿတိ၌ အနုသဒ္ဓါသည် အစဉ်လျောက်၍ဟူသော "အနုဂတ"အနက်နှင့် အခြားမဲ့ဟူသော "အနန္တရ"အနက်တို့ကို ဟောသည်။

တဘဝသိပြီးလျှင် နောက်ဘဝတို့ကိုသိ၊ ထိုနောက်ဘဝကိုသိပြီးလျှင် ထိုမှနောက်ဖြစ်သောဘဝကိုသိ စသည်ဖြင့် ဘဝအစဉ်ကိုလျောက်၍ အောက်မေ့ခြင်းသည် "အနုဂတ "အစဉ်လျောက်၍ အောက်မေ့ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ရှေးဘဝတို့၌ နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာတို့ ထင်လာအောင် အခြေခံ ဝင်စားအပ်သော ပါဒကစျာန-ဝီထိနှင့် "ရှေးဘဝ၌ နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာကိုသိအံ့"ဟု ပရိကံပြုသော ဝီထိမျှားမဖြစ်ပဲ စတုတ္ထစျာန်စိတ်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသသို့ ညွှတ်စေခြင်း၏ အခြားမဲ့၌ အောက်မေ့နိုင်ခြင်းသည် "အနန္တရ" အခြားမဲ့၌ အောက်မေ့ခြင်းသည် ထိုသတိနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် မည်၏။

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိတီ ယာယ သတိယာ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ သာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ။ ဉာဏန္တီ တာယ သတိယာ သမ္မယုတ္တဉာဏံ"။

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဟူသည်ကား၊ အကြင်သတိဖြင့် ရှေးအတိတ်ဘဝ၌ နေအပ်ခဲ့ဖူးသော ခန္ဓာကို၊ ဝါ ရှေးအတိတ်ဘဝ၌ နေအပ်ခဲ့ဖူးသော တရားကို၊ အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်၏၊ ထိုသတိသည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိမည်၏၊ ဉာဏ်ဟူသည်ကား ထိုသတိနှင့် ယှဉ်သောဉာဏ်တည်း။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော စကားရပ်တို့ဖြင့်"ရှေးအတိတ်ဘဝတို့၌ နေခဲ့ဖူးသော ခန္ဓာ, ရှေးအတိတ်ဘဝတို့၌ မိမိဝိညာဏ်သဲ့ သူတပါးတို့ဝိညာဏ်ဖြင့် အာရုံပြု၍ နေခဲ့ဖူးသော (တွေ့ကြုံခဲ့ဘူးသော) အာရုံအကြောင်းအရာတို့ကို (အစဉ် လျှောက်၍ ဖြစ်စေ, စိတ်ကိုညွတ်စေခြင်း၏ အခြားမဲ့၌ဖြစ်စေ) အောက်မေ့နိုင်သောသတိနှင့် ယှဉ်သောဉာဏ်သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်မည်၏၊ထိုဉာဏ်ကိုပင် ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဟု အတိုကောက် ခေါ်ကြသည်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကိုရစေနိုင် ဖြစ်စေနိုင်သော အကျင့်ပဋိပဒါလမ်းစဉ်ကို လည်းကောင်း ထိုလမ်းစဉ်အတိုင်း ကိုယ်တော်တိုင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူခဲ့ပုံကို လည်းကောင်း ကိုယ်တော်တိုင် ထိုဉာဏ်ကိုရရှိ ရှေးအတိတ်ဘဝများစွာ၌နေခဲ့ဘူးသော(တွေ့ကြုံခဲ့ဘူးသော) အကြောင်းအရာများကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူပုံကို လည်းကောင်း အောက်ပါအတိုင်း ဟောတော်မူခဲ့လေသည်။

အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ ဗြာဟ္မဏ ဝီရိယံ အဟောသိ။ ပ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိ"။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေ နိဝါသံ အနုဿရာမိ။ ပ။ အယံ ခေါ မေ ဗြာဟ္မဏ ပဌမာဘိနိဗ္ဗိဒါ အဟောသိ ကုက္ကုဋ္ဆစ္ဆာပကဿေဝ အဏ္ဍကောသမှာ ၂။

မြန်မာပြန်

ပုဏ္ဏား ငါသည် မဟုန်တိုသော လုံ့လကို အားထုတ်ပြီးပြီ၊ (ငါ့အား) မေ့လျော့ (ပျောက်ပျက်) ခြင်း မရှိသော သတိသည် ထင်ပြီ၊ (ငါ၏)ကိုယ်သည် ပူပန်ခြင်းမရှိ ငြိမ်းအေးပြီ၊ (ငါ၏)စိတ်သည် တခုတည်းသော အာရုံရှိသည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာတည်ပြီ၊ပုဏ္ဏား ထိုငါသည် ကာမဂုဏ်တို့မှ ဆိတ်၍သာလျှင် အကုသိုလ်တရားတို့မှဆိတ်၍သာလျှင်ကြံစည်ခြင်း'ဝိတက်'နှင့်တကွဖြစ်သောသုံးသပ်ဆင်ခြင်

၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၂၊ ၄၀။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၂၈။ ၂။ ဝိ ၁၊ ၄-၅။

ခြင်း 'ဝိစာရ' နှင့် တကွဖြစ်သော(နီဝရဏ) ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ' ချမ်းသာခြင်း' 'သုခ' ရှိသော ပထမစျာန်သို့ ရောက်၍ နေခဲ့ပြီ။

ဝိတက် ဝိစာရ ငြိမ်းခြင်းကြောင့် မိမိသန္တာန်၌ စိတ်ကို ကြည်လင်စေတတ်သော စိတ် တည်ကြည်မှု သမာဓိကို ပွားစေတတ်သော ကြံစည်မှု 'ဝိတက်' မရှိသော သုံးသပ်ဆင်ခြင်မှု 'ဝိစာရ' မရှိသော တည်ကြည်မှု 'သမာဓိ' ကြောင့် ဖြစ်သော နှစ်သိမ့်ခြင်း "ပီတိ" ချမ်းသာခြင်း 'သုခ' ရှိသော ဒုတိယစျာန်သို့ ရောက်၍ နေခဲ့ပြီ။

နှစ်သိမ့်မှု 'ပီတိ'ကိုလည်း မတပ်မက်ခြင်းကြောင့် အောက်မေ့မှု 'သတိ' ဆင်ခြင်မှု'သမ္မဇဉ်'နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ လျစ်လျူရှုလျက် နေခဲ့ပြီ၊ ချမ်းသာမှု 'သုခ'ကိုလည်း ကိုယ်ဖြင့် ခံစားခဲ့ပြီ၊ အကြင် တတိယစျာန်ကြောင့် ထိုသူကို 'လျစ်လျူရှုသူ သတိရှိသူ ချမ်းသာစွာ နေ၊လ့ရှိသူ'ဟု အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် ပြောကြားကြကုန်၏၊ ထိုဝါသည် ထိုတတိယစျာန်သို့ ရောက်၍ နေခဲ့ပြီ။

ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို ပယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ရှေးဦးကပင်လျှင် ဝမ်းသာခြင်း နှလုံးမသာခြင်းတို့၏ ချုပ်နှင့်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဆင်းရဲ ချမ်းသာမရှိသော လျစ်လျူရှုမှု'ဥပေက္ခာ'ကြောင့်ဖြစ်သော သတိ၏ စင်ကြယ် ခြင်းရှိသော စတုတ္ထစျာန်သို့ ရောက်၍ နေခဲ့ပြီ။

ဤသို့ တည်ကြည်သော စိတ်သည် စင်ကြယ်လတ်သော် ဖြူစင်လတ်သော် ညစ်ကြေးမရှိလတ်သော် ညစ်ညူးခြင်းကင်းလတ်သော် နူးညံ့လတ်သော် ပြုခြင်းဌာ အာသင်္ခဖြစ်လတ်သော် တည်တံ့လတ်သော် မတုန်လှုပ်ခြင်းသို့ ရောက်လတ်သော် ထိုဝါသည် ရှေးဦးဖြစ်ဘူးသော (နေဘူးသော)(ဘဝခန္ဓာ)ကို အောက်မေ့၍ သိသော 'ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်' အလို့ဌာ စိတ်ကို ရှေးရှုညွတ်စေခဲ့ပြီ။

(ဤစကားတော်အစဉ်ဖြင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်၏ အကျင့်ပဋိပဒါ အကျဉ်းချုပ်ကို ပြတော်မူသည်၊ အကျယ် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဒု-နှာ-၄၂)

ထိုဝါသည် များပြားသော ရှေးဦး နေခဲ့ဖူးသော ဘဝ(ခန္ဓာ)ကို အောက်မေ့နိုင်၏၊ ဤသည်တို့ကား အဘယ်နည်း။

တစ်ဘဝကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်ဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း။ပ။ ဆယ်ဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝနှစ်ဆယ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ပ။ ဘဝငါးဆယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝတရာကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝတထောင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝတသိန်းကိုလည်းကောင်း၊ များပြားသော ပျက်ကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ များပြားသော ဖြစ်ကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ များပြားသော ပျက်ကပ်ဖြစ်ကပ်

တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အောက်မေ့နိုင်ခဲ့ပြီ၊ အဘယ်ပုံ အောက်မေ့နိုင်ခဲ့သနည်း၊ ဤမည်သော ဘဝဋ္ဌ(ငါသည်)ဤသို့သော အမည်အနွယ် ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အဆင်း ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အစာအာဟာရ ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့ ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏၊ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏၊ ထိုငါသည် ထိုဘဝမှ စုတေခဲ့၍ ဤမည်သော ဘဝဋ္ဌ ဖြစ်ပြန်၏၊ ထိုဘဝဋ္ဌလည်း ဤသို့သော အမည်အနွယ် ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အစာအာဟာရ ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏၊ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏၊ ထိုငါသည် ထိုဘဝမှ စုတေခဲ့၍ ဤဘဝဋ္ဌ ဖြစ်ပြန်၏ဟု ဤသို့ အခြင်းအရာနှင့်တကွ ညွှန်ပြဖွယ်(အမည်အနွယ်)နှင့်တကွ မျှားပြားသော ရှေးဋ္ဌဖြစ်ခဲ့ဖူး (နေခဲ့ဖူး) သော ဘဝကို အောက်မေ့နိုင်ခဲ့ပြီ။

ပုဏ္ဏား ငါသည် ညဉ့်ဦးယာမ်၌ ဤပဌမဖြစ်သော အသိဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ'ကို ရခဲ့ပြီ၊ မမေ့မလျော့ ပြင်းစွာအားထုတ်လျက် စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသည် ဖြစ်၍ နေသောသူအား မသိမှု'အဝိဇ္ဇာ'ပျောက်၍ အသိဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့ ငါ့အား မသိမှု 'အဝိဇ္ဇာ'ပျောက်၍ အသိဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အမိုက်မှောင်ပျောက်၍ အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့ ငါ့အား အမိုက်မှောင် ပျောက်၍ အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ပုဏ္ဏား ဤသည်ကား ကြွက်ငယ်သည် ဥခဲ့တုံးမှ ဖောက်ခဲ့ထွက်ပေါ်လာသကဲ့သို့(အဝိဇ္ဇာဥခုံမှ) ငါ၏ ပဌမ ဖောက်ခဲ့ ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်၏။

ဤကား ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကို ရအောင် အားထုတ် ကျင့်ကြံခဲ့ပုံနှင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် အတိတ်ဘဝတို့ကို ပြန်ပြောင်း သိမြင်တော် မူပုံကို ဝေရဉ္ဇပုဏ္ဏားကြီးအား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ရှေးဋ္ဌန်တော်ထွက် စကားတော်ပေတည်း။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ရှေးခြောက်နှစ်စသည်ဖြင့် စုဒိတကတို့၏ ရေးသားချက်သည် အဓမ္မစကားရပ်မျှားသာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

(၁) ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်

စုဒိတကတို့၏ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ရေးသားချက် မှားယွင်းပုံကို စိစစ်ဦးအံ့–

၂၁။ (က) ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ(ဒိဗ္ဗ+စက္ခု+ဉာဏ)နှတ်တို့၏ ပဿဒစက္ခု=မျက်စိအကြည်ရုပ်သည် သုစရိုက်ကံကြောင့် ဖြစ်သည့်အတွက် သည်းခြေ သလိပ်သွေးဆိုးစသော အနှောက်အယှက်တို့က မနှောက်ယှက်အပ်ပဲ ညစ်ညူးကြောင်း အပြစ်တို့မှ ကင်းလွတ်ခြင်းကြောင့် အဝေးဌိတည်သော ရူပါရုံ သေးငယ်သော ရူပါရုံကိုသော်သည်း မြင်စွမ်းနိုင်သည်၊ ဝိရိယပြဋ္ဌာန်းသည့် ဘာဝနာအစွမ်း

ကြောင့်ဖြစ်သော ဤအဘိညာဉ် ဉာဏ်မျက်စိသည်လည်း ညစ်ညူးကြောင်း အပြစ်တို့မှ ကင်းလွတ်ခြင်း အဝေးဌာတည်သော ရူပါရုံ သေးငယ်သော ရူပါရုံကို သော်လည်း မြင်စွမ်းနိုင်ခြင်းအားဖြင့် နတ်မျက်စိနှင့် တူသောကြောင့် "ဒိဗ္ဗ" မည်၏။

(က) ဒိဗ္ဗေနာတိအာဒီသု ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ ဒိဗ္ဗံ။ ဒေဝတာနဉ္စိ သုစရိတကမ္မနိဗ္ဗတ္တံ ပိတ္တသေမှရုဟိရာဒီဟိ အပလိဗုဒ္ဓံ ဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တတာယ ဒူရေပိ အာရမ္မဏသမ္ပဋိစ္ဆနသမတ္ထံ ဒိဗ္ဗံ ပသာဒစက္ခု ဟောတိ၊ ဣဒဉ္စာပိ ဝိရိယဘာဝနာဗလနိဗ္ဗတ္တံ ဉာဏစက္ခု တာဒိသမေဝါတိ ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ ဒိဗ္ဗံ[1]။

(ဤဥပမာသည် ဥပမေယျဖြစ်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်အောက် ယုတ်ညံ့သောနတ်မျက်စိနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြသော ဟိနုပမာဖြစ်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကား နတ်မျက်စိထက် မယှဉ်သာအောင် သာလွန်သည်။)

(ခ) တနည်း ဖြဟ္မဉ္စုပြည်၌ စျာန်တရားတို့အဖြစ်မျှား၍ ထိုစျာန်တရားဖြင့်နေခြင်းကြောင့် ရူပါဝစရစျာန်လေးပါးသည် ဒိဗ္ဗဝိဟာရမည်၏၊ ထိုဒိဗ္ဗဝိဟာရဓံသည်သော စျာန်လေးပါး၏ အစွမ်းဖြင့် ရအပ်သောကြောင့် (အကြောင်းစျာန်အမည်ကို အကျိုးဉာဏ်မျက်စိ၌တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့်)ဉာဏ်မျက်စိသည် ဒိဗ္ဗမည်၏။

(ဂ) တနည်း အင်္ဂါရုစ်ပါးရှိသော စတုတ္ထစျာန်ကို (ပါဒက)အခြေခံပြု၍ ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဘိညာဉ်ဖြစ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဘိညာဉ်သည် ဒိဗ္ဗဝိဟာရမည်သော့ (ပါဒက)စတုတ္ထစျာန်ကိုမှီသည်ဟုဆိုရသည်၊ ဤသို့ မိမိကိုယ်တိုင် ဒိဗ္ဗဝိဟာရမည်သော (ပါဒက) အခြေခံဖြစ်သည့် စတုတ္ထစျာန်ကို မှီသောကြောင့်(အကြောင်းစျာန်၏အမည်ကို အကျိုးဉာဏ်မျက်စိ၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့်) ဉာဏ်မျက်စိသည် ဒိဗ္ဗမည်၏။

ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝသေန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ, အတ္ထနော စ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာပိ ဒိဗ္ဗံ[2]။

(ဃ) တနည်း ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဘိညာဉ်ကိုဖြစ်စေလိုသော တန်ခိုးရှင်သည် ပင်ကိုယ်က အာရောင်ရှိသော တေဇောကသိုဏ်း, ဩဒါတကသိုဏ်း, အာလောကသိုဏ်းဟူသောကသိုဏ်း သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ စတုတ္ထစျာန်ကို အခြေခံ(ပါဒက)စျာန်အဖြစ်ဖြင့် ဝင်စားရသည်၊ ဤသို့ အရောင်အလင်းကို သိမ်းယူရသည့်အတွက် ကြီးကျယ်သော အရောင်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဒိဗ္ဗမည်၏။

၁။ ဝိ ဋ္ဌ ၁၊၁၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ဒု၊ ၅၃-၅၄။

အာလောကပရိဂ္ဂဟေန မဟာဇုတိကတ္တာပိ ဒိဗ္ဗံ။

တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတဗျပဒဿနေန မဟာဂတိကတ္တာပိ ဒိဗ္ဗံ။

ဒဿနတ္ထေန စက္ခု၊ စက္ခုကိစ္စကရဏေန စက္ခုမိဝါတိပိ စက္ခု[၁]။

(၉) တနည်း နံရံတဖက်စသော အရုပ်၌ဖြစ်သော ရူပါရုံကိုမြင်နိုင်သည့်အတွက် အုံဩဖွယ်ကောင်းသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း ဒိဗ္ဗမည်၏။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဟူသောပုဒ်၌ စက္ခုသည် ပကတိကိုမျက်စိမဟော ရူပါရုံကိုမြင်တတ်သောကြောင့် စက္ခုမည်၏၊ တနည်း မျက်စိ၏ ကိစ္စကို ပြုခြင်းကြောင့် ပကတိမျက်စိနှင့် တူသည့်အတွက် စက္ခုမည်၏။

ဤသို့ဆိုခဲ့ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့် နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော ပဿာဒစက္ခုနှင့် တူသော (ဝါ) ဒိဗ္ဗဝိဟာရမည်သော ဈာန်လေးပါးအစုမ်းဖြင့် ရအပ်သော(ဝါ) ဒိဗ္ဗဝိဟာရ စတုတ္ထဈာန်ကိုမှီသော (ဝါ) ထွန်းလင်းတောက်ပသော(ဝါ) နံရံတဖက်စသော အရုပ်သို့ မငြိမကပ် သွားတတ်သော ဉာဏ်မျက်စိသည် ဒိဗ္ဗစက္ခုမည်၏ဟု ယုံမှားမဲ့မှတ်ရာ၏။

ဤဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်သည်ပင် စုတိပဋိသန္ဓေကို သိကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် 'စုတူပပါတဉာဏ်'လည်း မည်၏။ ဤဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ပုံ အကြောင်းအရာကို အောက်ပါအတိုင်း ဘုရားရှင်ဟောတော်မူခဲ့သည်။

သော ဧဝံ သမာဟိတေ ။ပ။ အာဘိန္နာမေသိ'၊ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ။ပ။ အယံ ခေါ ဧမေ ဗြာဟ္မဏ ဒုတိယာဘိနိဗ္ဗိဒါ အဟောသိ ကုက္ကုဠဿဆာပကဿေဝ အဏ္ဍကောသမ္ပါ[၂]။

မြန်မာပြန်

ဤသို့ တည်ကြည်သောစိတ်သည် စင်ကြယ်လတ်သော် ဖြူစင်လတ်သော် ညစ်ကြေးမရှိလတ်သော် ညစ်ညူးကြောင်း ကင်းလတ်သော် နူးညံ့လတ်သော် ပြုခြင်းငှာ အသင့်ဖြစ်လတ်သော် တည်တံ့လတ်သော် မတုန်လှုပ်ခြင်းသို့ ရောက်လတ်သော် ထို ငါသည် သတ္တဝါတို့၏ စုတိပဋိသန္ဓေကိုသိသော 'စုတူပပါတဉာဏ်' အလို့ငှာ စိတ်ကို ရှေးရှုညွတ်စေခဲ့ပြီ။ [ဤစကားတော်ဖြင့် အကျင့်ပဋိပဒါကို အကျဉ်း ပြသည်။]

၁။ ဝိ ဋ္ဌ၁၊ ၁၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ ဒု၊ ၅၄။ ၂။ ဝိ ဘ၊ ၅-၆။

ထိုငါသည် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော လူတို့၏ မြင့်နိုင်လောက်ရာ ဥပစာကို လွန်သော နတ်မျက်စိနှင့်တူသော 'ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် စုတိခါနီး သတ္တဝါ, ပဋိသန္ဓေနေပြီးစသတ္တဝါ,ယုတ်သောသတ္တဝါ,မြတ်သောသတ္တဝါ,အဆင်းလှသော သတ္တဝါ, အဆင်းမလှသော သတ္တဝါ, ကောင်းသောလားရာရှိသော သတ္တဝါ, မကောင်းသော လားရာရှိသော သတ္တဝါတို့ကို မြင်၏၊ ကံအားလျော်စွာဖြစ်သော သတ္တဝါတို့ကို သိ၏၊ (ဘယ်ပုံသိသနည်း) အချင်းတို့ ဤသတ္တဝါတို့သည် ကိုယ်ဖြင့် ပြုအပ်သော မကောင်းသောအကျင့် ကာယဒုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ နှုတ်ဖြင့် ပြုအပ်သော မကောင်းသောအကျင့် ဝစီဒုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ စိတ်ဖြင့် ပြုအပ်သော မကောင်းသောအကျင့် မနောဒုစရိုက် နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ အရိယာတို့ကို စွပ်စွဲကုန်၏၊ မှားသော အယူရှိကုန်၏၊ မှားသော အယူဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံရှိကုန်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည် ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှနောက် ဥမ်းသာကင်းရာ မကောင်းသော လားရာ ဖရိုဖရဲကျရောက်ရာ ငရဲဥဖြစ်ကြကုန်၏ အဓျင်းတို့ ဤသတ္တဝါတို့သည်ကား ကိုယ်ဖြင့် ပြုအပ်သော ကောင်းသော အကျင့် ကာယသုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ နှုတ်ဖြင့်ပြုအပ်သော ကောင်းသော အကျင့်ဝစီသုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ စိတ်ဖြင့် ပြုအပ်သော ကောင်းသောအကျင့် မနောသုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ အရိယာတို့ကို မစွပ်စွဲကြကုန်၊ မှန်သောအယူ ရှိကုန်၏၊ မှန်သောအယူဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံရှိကုန်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည် ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှ နောက် ဥ ကောင်းသော လားရာ လူ့ပြည် နတ်ပြည် သုဂတိဥ ဖြစ်ကြကုန်၏ ဟု သိ၏။

ဤသို့လျှင် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော လူတို့၏ မြင်နိုင်လောက်ရာ ဥပစာကို ကျော်လွန်သော နတ်မျက်စိနှင့်တူသော ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏ်ဖြင့် စုတေခါနီး သတ္တဝါ ပဋိသန္ဓေ နေပြီးစ သတ္တဝါ။ ပ။ ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်ကြရသော သတ္တဝါတို့ကို သိ၏။

ပုဏ္ဏား ငါသည် သန်းခေါင် မတ္ထိမယာမ်၌ ဤဒုတိယအသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာ ကို ရခဲ့ပြီ၊ မမေ့မလျော့ ပြင်းစွာအားထုတ်လျက် စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသည် ဖြစ်၍ နေသောသူအား မသိမှု အဝိဇ္ဇာ ပျောက်၍ အသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ပေါ် သကဲ့သို့ ငါ့အား မသိမှု အဝိဇ္ဇာ ပျောက်၍ အသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အမိုက်မှောင်ပျောက်၍ အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ပုဏ္ဏား ဤသည်ကား ကြွက်ယေ်သည် ဥခွံတွင်းမှ ဖောက်ခဲထွက်ပေါ် လဲသကဲ့သို့(အဝိဇ္ဇာဥခွံမှ)၏၏ ဒုတိယ ဖောက်ခဲထွက်ပေါ် လာခြင်း ဖြစ်၏။

ဤကား ဘုရားရှင်၏ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ကို ရအောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်အားထုတ်တော်မူခဲ့ပုံနှင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်တော်မူပုံတို့ကို ဝေရဉ္ဇပုဏ္ဏားကြီးအား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူအပ်သော ရှုန္ဒုတ်တော်ထုတ် စကားတော်မြတ်ပေတည်း။

အချုပ်ကား ဒိဗ္ဗစက္ခုဟူသည် လူတို့၏ ပကတိ မံသစက္ခုမဟုတ်၊ အဘိညာဏ် ပိုင်ရှင်တို့၏ နတ်မျက်စိကဲ့သို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မြင်နိုင်သော ဉာဏ်မျက်စိသာ ဖြစ်လေသည်။

(၈) အာသဝက္ခယဉာဏ်

၂၂။ အာသဝ=အာသဝတရား တို့ကို+ခယ=ကုန်ခန်းစေ တတ်သော+ဉာဏ=အသိဉာဏ်။

အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်တရားတို့သည် အာသဝမည်ကုန်သနည်း-

(က) အိုင်းအမာမှ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်သော သနံရည်ပြည်စေးတို့ ယိုစီးထွက်ကျသကဲ့သို့ စက္ခုစသော ခြောက်ဒွါရမှ ရွှဲပါရုံစသော အာရုံခြောက်ပါးတို့၌ ယိုစီးထွက်ကျတတ် (ဖြစ်တတ်)သောကြောင့် လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မောဟတို့သည် အာသဝမည်ကုန်၏။

> တတ္ထ အာသဝန္တီတိ အာသဝါ၊ စက္ခုတောပိ ။ပ။ မနတောပိ သဒ္ဒန္တိ ပဝတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။[၁]

(ခ) တနည်း—တရားသဘောအားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်၏ ရှေးဂါတြာဘုတိုင်အောင်, တည်ရာဘုံအားဖြင့် နေဝသညာနာသညာယတနဘုံဟုဆိုအပ်သော ဘဝင်္ဂတိုင်အောင် ဖြစ်တတ်သောကြောင့် လောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟတို့သည်အာသဝမည်ကုန်၏။

> မမွတောယာဝ ဂါတြဘုံ,ဩကာသတောယာဝ ဘဝဂ္ဂံ သဝန္တီတိ ပါ အာသဝါ၊ ဧတေ မေမွ တေဠု ဩကာသံ အန္တောကရိတ္ဝာ ပဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော[၂]။

(ဂ) တနည်း-လောကဋ္ဌ အခိုးပြင်းအောင် ကြာမြင့်စွာ စိမ်ထားအပ်ထုံသားအပ်သော စိမ်ရည်အရက်ကို အာသဝဟုခေါ်၏။ ဤလောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟဟူသော တရားဆိုးတို့သည်လည်း အစမထင် သံသရာတခွင်မှ ယနေ့တိုင်အောင် ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော အရက်အိုးဋ္ဌ ကြာမြင့်စွာ ထုံအပ်သည့်အတွက် စိမ်ရည်အရက်နှင့် တူသောကြောင့် အာသဝမည်ကုန်၏။

၁။ မ ဋ္ဌ ၁၊၆၃။ အဘိ ဋ္ဌ ၁၊၉၀။

စိရပါရိဝါသိယဇ္ဈေန မဒိရာဒယော အာသဝါ၊ အာသဝါ ဝိယာတိပိ အာသဝါ။ လေးကသို့ဝို့ စိရပါရိဝါသိကာ မဒိရာဒယော အာသဝါတိ ဝုစ္စန္တိ"။

(ဃ) တနည်း–ကောက်ပင်သည် အသီးကိုသီးသကဲ့သို့ ရှည်လျားလှစ္ဆာသော သံသရာဒုက္ခတည်းဟူသော အသီးကို သီးတတ် (ဖြစ်စေတတ်) သောကြောင့် လောဘဒိဋ္ဌိ မောဟတို့သည် အာသဝမည်ကုန်၏။

အာသတံ ဝါ သံသာရဒုက္ခံ သဝန္တီ ပသဝန္တီတိပိ အာသဝါ။"

ထို့ကြောင့် စက္ခုစသော ခြောက်ဒွါရမှ ရူပါရုံစသော အာရုံခြောက်ပါးတို့၌ ယိုစီးထွက်ကျတတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း တရားအားဖြင့် ဂေါတြဘုတို့၌အောင် တည်ရာဘုံအားဖြင့် ဘဝက်တိုင်အောင် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ကြာမြင့်စွာ စိမ်အပ် ထုံအပ်သော စိမ်ရည်အရက်နှင့်တူသောကြောင့် လည်းကောင်း ရှည်လျားလှစ္ဆာသော သံသရာဒုက္ခတည်းဟူသော အသီးကို သီးတတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း လောဘဒိဋ္ဌိ မောဟတို့သည် အာသဝမည်ကုန်၏ဟု အကျဉ်းချုပ်သိရာ၏။

[တပ်မက်စဲ့လမ်းမှုဖြစ်ခြင်း ဟူသမျှ အာသဝဟုဆိုသော အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူ၏ အနက်ကား မည်သည့်ကျမ်းဂန်၌မျှ မရှိသော အနက်ဖြစ်သည်။]

ခယသဒ္ဒါကား ကုန်ခြင်း, ကုန်ရာ, ကုန်ကြောင်း, ကုန်စေတတ်ဟူသော အနက်တို့ကို ဟော၏၊ ဤအရာ၌ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော (ဝါ) ကုန်စေတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ကို ဟော၏၊ အရဟတ္တမဂ်ဟူသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတည်း၊ ဉာဏအရကား ထိုအရဟတ္တမဂ်ဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၌ ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဟု ဆိုအပ်သော ဉာဏ်တည်း။

ထို့ကြောင့် အာသဝတရားတို့၏ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော (ဝါ) အာသဝတရားတို့ကို ကုန်စေတတ်သော အရဟတ္တမဂ်၌ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်တည်းဟူသော ဉာဏ်သည် အာသဝက္ခယဉာဏ်မည်၏ဟု တိကျမှန်ကန်သောအနက်ကို သိရာ၏။

အာသဝါနံ ခယဉာဏံဃယာတိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏတ္ထာယ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ဟိ အာသဝါ ဝိနာသနတော အာသဝါနံ ခယောတိ ဝုစ္စတိ၊ တတြ စေတံ ဉာဏံ, တပ္ပရိယာ ပန္နတ္တာတိ ၂။

၁။ မ ဋ္ဌ ၁၊ ၆၃။ အဘိ ဋ္ဌ ၁၊ ၉၀။ ၂။ မ ဋ္ဌ ၁၊ ၁၃၁။ ဝိ ဋ္ဌ ၁၊ ၁၃၆။

ထို အာသဝက္ခယဉာဏ်ကိုရရန် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူခဲ့ပုံနှင့် ထိုဉာဏ်ကို ရတော်မူပုံကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း ဘုရားရှင် ဟောတော်မူခဲ့ပေသည်။

သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ။ပ။ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိ ံ။ သော "ဣဒံ ဒုက္ခ"န္တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ ံ။ ။ပ။ အယံ ခေါ မေ ဗြာဟ္မဏ တတိယာဘိနိဗ္ဗိဒါ အဟောသိ ကုက္ကုဋ္ဌဆွာ-ပကသော အဇ္ဈကောသမ္မာ ၇။ (ပါရာဇိကကဏ္ဍ ပါဠိ)

မြန်မာပြန်

ဤသို့ တည်ကြည်သောစိတ်သည် စင်ကြယ်လတ်သော် ဖြူစင်လတ်သော် ညစ်ကြေးမရှိလတ်သော် ညစ်ညူးခြင်းကင်းလတ်သော် နူးညံ့လတ်သော် ပြုခြင်းငှာ အသင့်ဖြစ်လတ်သော် တည်တံ့လတ်သော် မတုန်လှုပ်ခြင်းသို့ ရောက်လတ်သော် ထိုငါသည် အာသဝေါတရားတို့ကို ကုန်စေတတ်သော အာသဝက္ခယဉာဏ်အလို့ငှာ စိတ်ကို ရှေးရှုညွတ်စေခဲ့ပြီ။

ငါသည် ဤကား ဆင်းရဲ ဒုက္ခ ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိခဲ့ပြီ၊ ဤကား ဆင်းရဲဖြစ်ပေါ် ခြင်း၏အကြောင်း ဒုက္ခသမုဒယ ဟုဟုတ်မှန်သောအတိုင်းသိခဲ့ပြီ၊ ဤကား ဆင်းရဲချုပ်ရာ(နိဗ္ဗာန်) နိရောဓ ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်းသိခဲ့ပြီ၊ ဤကား ဆင်းရဲချုပ်ရာ(နိဗ္ဗာန်)သို့ရောက်ကြောင်း ကျင့်စဉ် ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ-ပဋိပဒါ ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်းသိခဲ့ပြီ၊ ဤသည်ကား ယိုစီးမှု အာသဝ တို့ဟု ဟုတ်မှန်သော အတိုင်းသိခဲ့ပြီ၊ ဤကား ယိုစီးမှု အာသဝတို့ ဖြစ်ပေါ် ခြင်း၏ အကြောင်း အာသဝသမုဒယ ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်းသိခဲ့ပြီ၊ ဤကားယိုစီးမှု အာသဝ တို့ချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) အာသဝနိရောဓ ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်းသိခဲ့ပြီ၊ ဤကား ယိုစီးမှု အာသဝတို့ချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်)သို့ရောက်ကြောင်း ကျင့်စဉ် အာသဝနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ ဟု ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း သိခဲ့ပြီ၊ ဤသို့ သိမြင်သော ထိုငါ(ဘုရား)၏ စိတ်သည် ကာမာသဝမှလည်း လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီ၊ဘဝါသဝ မှလည်း လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီ၊ အဝိဇ္ဇာသဝမှလည်း လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီ၊ လွတ်မြောက်ပြီးလတ်သော် လွတ်မြောက်ခဲ့လေပြီဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်၏၊ ပဋိသန္ဓေနေမှုကုန်ပြီ၊ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊(မင်)ကိစ္စကို ပြုပြီးပြီ၊ဤမင်ကိစ္စအလို့ငှာ တပါးသောပြုဖွယ် မရှိပြီဟု သိခဲ့ပြီ။

ပုဏ္ဏား ငါသည် မိုးသောက်ပစ္ဆိမယာမ်၌ ဤတတိယဖြစ်သော အသိဉာဏ်ဝိဇ္ဇာ ကိုရခဲ့ပြီ၊ မမေ့မလျော့ ပြင်းစွာအားထုတ်လျက် (နိဗ္ဗာန်သို့)စေလွှတ်

အပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ နေသောသူအား မသိမှုအင်္ဂါ ပျောက်၍ အသိဉာဏ်ဝင်္ဂါ ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့ ငါ့အား မသိမှုအဝိဇ္ဇာ ပျောက်၍ အသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ၊ အမိုက်မှောင်ပျောက်၍ အလင်းရောင်ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့ ငါ့အား အမိုက်မှောင်ပျောက်၍ အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။

ပုဏ္ဏား ဤသည်ကား ကြက်ငယ်သည် ဥခဲ့တွင်းမှ ဖောက်ခဲ့ထွက်ပေါ်လာသကဲ့သို့ (အဝိဇ္ဇာဥခွံမှ)ငါ၏ တတိယ ဖောက်ခဲ့ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်၏။

ဤကား ဘုရားရှင် အာသဝက္ခယဉာဏ်ရရှိန် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူခဲ့ပုံနှင့် ထိုဉာဏ်ကို ရတော်မူခဲ့ပုံကို ဝေရဉ္ဇပုဏ္ဏားကြီးအား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ဧရှုတ်တော်ထွက် စကားတော်ပေတည်း။

ဤသို့လျှင် ဘုရားရှင်၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသ, ဒိဗ္ဗစက္ခု, အာသဝက္ခယဟူသော ဝိဇ္ဇာသုံးပါး ဉာဏ်တော်များ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ကျနစ္စာ ဟောကြား ဖွင့်ဆိုထားချက်များ ရှိပါလျက် အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်ဆိုသူ၏ အမှန်တရား သုတေသန အမှတ် (၁)စာစောင်၌ ရေးသားချက်များသည် ဘုရားတရားနှင့် မျှားစွာဆန့်ကျင်နေခြင်းကြောင့် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များက သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်စဉ်(၁၅) ၈– အမှတ်ပြု စကားရပ်ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၂၃။ (၈) အတ္တကိလမထာနုယောဂ— အတ္တဟူသောပုဒ်၏ သရုပ်ကား ဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်၏၊ ကိလမထ၏ အဓိပ္ပာယ်ကား ချုပ်ချယ်ထားခြင်းကို ဆို၏၊ အနုယောဂပုဒ်၏ သဘောသဘုံးကား ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း တခုခုကို အစဉ်အားဖြင့် အားထုတ်ကျင့်ကြံနေမှုကို ဆို၏။

(အမှန်တရားသုတေသန အမှတ် ၆)

ဤစကားရပ်၏ ပိဏ္ဍတ္ထကား "ဝိညာဏ်စိတ်ကို ချုပ်ချယ်၍ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း တခုခုကို အစဉ်အားဖြင့် အားထုတ်ကျင့်ကြံနေမှုသည် အတ္တကိလမထာနုယောဂဖြစ်သည်" ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်၊ ဤစကားရပ်ကို ကျမ်းဂန်နှင့် ညီမညီ စိစစ်သည်ရှိသော် အတ္တကိလမထာနုယောဂ ဟူသောပါဠိ၌ အတ္တသဒ္ဒါသည်—

(က) အတ္တသုဒန္တောပုရိသဿဇောတိ[၁] စသောပါဠိ၌ "စိတ်" ဟူသောအနက်၊

(ခ) အတ္တာနံ ဝဒိတ္ဝာ ရောဒတိ[၂] စသောပါဠိ၌ "ကိုယ်" ဟူသောအနက်

(ဂ) အတ္တဒီပါ ဘိက္ခဝေ ဝိဟရထ[၃] စသောပါဠိ၌ "လောကီလောကုတ္တရာတရား" အနက်၊

၁။ သံ ၁၊ ၁၇၁။ ၂။ ဝိ ၂၊ ၃၆၄။ ၃။ သံ ၂၊ ၃၅။

(ဃ) မစ္ဆတ္တနိယတာ ဓမ္မာ[၁] စသော ပါဠိဌ် "သဘော" ဟူသော အနက်၊

(င) အတ္တနာ ဝါ အတ္တနံ သမ္မန္နီတပ္ပံ[၂] စသော ပါဠိဌ် "မိမိ, မိမိကိုယ်" ဟူသောအနက်၊

(စ) အတ္တံ ပဟာယ အနုပါဒိယာနော[၃] စသောပါဠိဌ် "အတ္တဒိဋ္ဌိ" ဟူသော အနက်၊

(ဆ) ရူပံ အတ္တာတော သမနုပဿတိ[၄] စသောပါဠိဌ် "တိတ္ထိတို့သည် ကြံဆအပ်သော အတ္တ" ဟူသောအနက်ကို ဟော၏။

ဤ "အတ္တကိလမထာနုယောဂ" ဟူသော ပါဠိဌ်ပါသော အတ္တ– သဒ္ဒါသည်ကား "မိမိ, မိမိကိုယ်" ဟူသော အနက်ကိုဟောသည်၊ အမှန်တရား သုတေသနသမားတို့ ပြဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်စိတ်ဟူသော အနက်ကိုမဟော၊ ထို့ကြောင့် အတ္တကို "သရီရ" ဟု အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ဖွင့်ပြတော်မူကြသည်။

ကိလမထသဒ္ဒါသည် "ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်း, ပင်ပန်းဆင်းရဲစေသောအကျင့်" ဟူသော အနက်ကိုဟောသည်၊ အဘိဓမ္မာဆရာစိန် ပြဆိုသကဲ့သို့ ချုပ်ချယ်ခြင်းဟူသော အနက်ကို မဟော၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ ဒုတိယအုပ်-၌—

> အနသနကေသလုဉ္ဆနာဒိတပစရိယာယ, နဂ္ဂသီလ ဂေါသီလ ကုက္ကုရ-သီလာဒီဟိ စ အတ္တာပရိတာပနေန မောက္ခော ဟောတီတိ အတ္တကိလ မထော[၅]—

ဟု ဖွင့်ပြထားပေသည်။

"အနုယောဂ" သဒ္ဒါသည် အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းဆင်းရဲစေတတ်သော အကျင့်ကို အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းသည် "အတ္တကိလမထာနုယောဂ" မည်၏ဟု သိမှတ်ရာ၏၊ အဘိဓမ္မာဆရာစိန်တို့ ပြဆိုအပ်သော "ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း တခုခုကို အစဉ်အားဖြင့် အားထုတ်ကျင့်ကြံနေမှု" ဟူသော အနက်ကား ထေရဝါဒပိဋကတ်တို့၌ မပါမရှိသော အနက်သာ ဖြစ်၏။

"အတ္တကိလမထာနုယောဂ" ဟူသောပုဒ်ကို ထေရဝါဒပိဋကတ်တို့၌ ဤသို့ဖွင့်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရှိရ၏။

၁။ အဘိ ၁၊ ၃။ ၂။ ခု ၁၊ ၄၀၄။
၃။ အဘိ ၂၊ ၃၀၉။ ၄။ ဝိသုဒ္ဓိ ဋီ ၂၊ ၂၁၀။

အတ္တကိလမထာနုယောဂေါတိ အတ္တနော ကိလမထာနုယောဂေါ၊ သရီရဒုက္ခကရဏန္တိ အတ္ထော[၁]။

အတ္တကိလမထာနုယောဂ ဟူသည် မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်း ဆင်းရဲစေတတ်သော အကျင့်ကို အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းတည်း၊ ကိုယ်၏ဆင်းရဲမှုကိုပြုခြင်းတည်း။

အတ္တကိလမထာနုယောဂေါတိ အတ္တနော ကိလမထဿ ကဏ္ဍကသေယျာဒိ ဒုက္ခဿ အနုယောဂေါ[၂]။

အတ္တကိလမထာနုယောဂဟူသည် မိမိကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်းကို ဆူးပေါ်၌ အိပ်ခြင်း စသော ဆင်းရဲကို အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းတည်း။

ပြဆိုအပ်ခဲ့သော ပိဋကဘ်ကျမ်းဂန်တို့ကို ထောက်၍ "အစာငတ်ခံခြင်း, ဆံပင်ကိုနုတ်ခြင်း, အဝတ်မဝတ်ခြင်း, နွားခွေးစသည်တို့၏ အလေ့အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း, ဆူးပေါ်၌အိပ်ခြင်း, ရွှံနောက် ဝဲယာ မီးပုံများထား၍ နေပူနှင့်တကွ ပဉ္စာတပခေါ် အပူငါးမျိုးဖြင့် ကိုယ်ကို ညှဉ်းဆဲခြင်းစသော ခန္ဓာကိုယ်ကို ပင်ပန်း ဆင်းရဲစေတတ်သော အကျင့်ကို အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းသည် အတ္တကိလမထာနုယောဂမည်၏" ဟူသော အနက်သည်သာ မှန်ကန်သော အနက်ဖြစ်၏။

ဝိညာဏ်စိတ်ကို ချုပ်ချယ်တား၍ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း တခုခုကို အစဉ်အားထုတ်ကျင့်ကြံနေခြင်းသည် အတ္တကိလမထာနုယောဂ ဖြစ်သည်ဟူသော အမှန်တရားသုတေသနစာစောင်လာ စကားရပ်သည်ကား မှားယွင်းသော စကားရပ်သာဖြစ်သည်။

စိတ်ကို စောင့်ထိန်း သိမ်းဆည်းချုပ်တည်း၍ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရန် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်တို့ များစွာရှိပေသည်၊ အနည်းငယ်ထုတ်ပြဦးအံ့။

ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ လဟုနော၊ ယတ္ထ ကာမနိပါတိနော၊
စိတ္တဿ ဒမထော သာဓု၊ စိတ္တံ ဒန္တံ သုခါဝဟံ[၃]။

နှိမ်နင်းရန် ခဲယဉ်း၍ လျင်မြန်သော သဘောရှိသော အလိုရှိရာအာရုံ၌ ကျလေ့ရှိသော စိတ်ကို ဆုံးမခြင်းသည် ကောင်း၏၊ (ဆုံးမပြီး၍) ယဉ်ကျေးသောစိတ်သည် ချမ်းသာကို ရွက်ဆောင်တတ်၏[၄]။

၁။ သံ ဋ္ဌ ၃၊ ၁၄၅။ ၂။ ဝိမတိ ၂၊၉၀။ ၃။ ခု ၁၊၁၁။ ၄။ ခုမြန် ၁၊၁၀။

ဤဒေသနာတော်ဖြင့် စိတ်ရိုင်းကို သမထဝိပဿနာဖြင့် သိမ်းဆည်းဆုံးမပေးခြင်းသည် ကောင်းသောအကျင့်ဖြစ်ပုံ, ယင်းသို့ ဆုံးမ၍ ယဉ်ကျေးသောစိတ်သည် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်ပုံကို သိစေတော်မူသည်။

သုဒုဒ္ဒသံ သုနိပုဏာ၊ ယတ္ထ ကာမနိပါတိနံ။
စိတ္တံ ရက္ခေထ မေဓာဝီ၊ စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟံ[၁]။

အလွန်အလွန်မြင်နိုင်ခဲသော အလွန်အလွန်သိမ်မွေ့သော အလိုရှိရာ အာရုံ၌ ကျလေ့ရှိသော စိတ်ကို ပညာရှိသည် စောင့်ရှောက်ရာ၏၊ စောင့်ရှောက်ထားအပ်သောစိတ်သည် ချမ်းသာကို ရွက်ဆောင်တတ်၏[၂]။

ဤဒေသနာဖြင့်လည်း ရှေးနည်းအတူပင် သိစေတော်မူသည်၊ ဤဂါထာ၌ စောင့်ရှောက်ရမည်ဆိုသည်မှာလည်း သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်း ပွားများ အားထုတ်ခြင်းဖြင့် စောင့်ရှောက်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဒူရင်္ဂမံ ဧကစာရံ၊ အသရီရံ ဂုဟာသယံ။
ယေ စိတ္တံ သံယမေဿန္တိ၊ မောက္ခန္တိ မာရဗန္ဓနာ[၃]။

အဝေးသို့ သွားတတ်သော တဦးတည်းကျက်စားသော ကိုယ်အကောင်အထည်မရှိသော (ဟဒယဝတ္ထု)လိုဏ်ဂူ၌ မှီသောစိတ်ကို အကြင်သူတို့သည် စောင့်စည်း (ချုပ်တည်း)ကြကုန်၏၊ (ထိုသူတို့သည်) မာရ်အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်ကြကုန်လတ္တံ့[၄]။

ဤဒေသနာဖြင့်လည်း ရှေးနည်းအတူ စိတ်ကိုစောင့်စည်း ချုပ်တည်းရန် ဟောတော်မူသည်၊ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းမှုဖြင့် အားထုတ် စောင့်စည်းချုပ်တည်းရမည်ဟုမှတ်။ ဤဂါထာ၌—

ဒူရင်္ဂမံဟူသည် = အဝေးဌာနတည်သော အာရုံကို လှမ်း၍ အာရုံပြုနိုင်သည်ကို ဆိုသည်။

ဧကစာရံ ဟူသည် = စိတ် ၂-ခု၊ ၃-ခု တပြိုင်နက်မဖြစ်၊ တခုချုပ်ပြီးမှ တခုဖြစ်သည်ကို ဆိုသည်။

အသရီရံဟူသည် = ရုပ်တရားကဲ့သို့ အထည်ကိုယ် ထင်ရှားမရှိသည်ကို ဆိုသည်။

ဂုဟာသယံဟူသည် = အတွင်းကောင်းကဲ့သို့ အမြဲကိန်းဝပ်နေသည်ကို မဆိုလို၊ ဟဒယရုပ်ကို မှီ၍ဖြစ်သည်ကို ရည်ရွယ်ဆိုသည်။

၁။ ခု ၁၁၇။ ၂။ ခု မြန် ၁၁၇။ ၃။ ခု ၁၁၇။ ၄။ ခု မြန် ၁၁၇။

ဤသို့ ဘုရားရှင် အလိုတော်ကို မသိပါပဲ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့က ဤဂါထာကို ပြာဟ္မဏဟောဖြစ်လေဟန် လုပ်ကြံစွပ်စွဲခြင်းသည်ကား သာသနာတော်ကို ဖျက်ဆီးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်မှတပါး အခြားမဖြစ်နိုင်ရာဟု ဆရာတော်များ ယူဆတော်မူကြသည်။

ထို့မှတပါး မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၌လည်း "သရာဂစိတ္တံ သရာဂစိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ" စသော စိတ္တာနုပဿနာ ဒေသနာတော်ဖြင့် စိတ်ကိုရှုမှတ်ရန် ဟောတော်မူခဲ့လေသည်၊ ယင်းသို့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်သည် အထပ်ထပ် အခါခါ ကြီးမားသော မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် စိတ်ကို စောင့်စည်းချုပ်တည်းဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း နည်းလမ်းကောင်းဒေသနာ အကျင့်ပဋိပဒါကို ဟောထားတော်မူပါလျက် "ဝိညာဏ်စိတ်ကို ချုပ်ချယ်၍ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းတခုခုကို အစဉ်အားဖြင့် အားထုတ်ခြင်းသည် အတ္တကိလမထာနုယောဂဖြစ်သည်" ဟု ရေးသား ထုတ်ဝေသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်များ၏ ဝါဒသည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပရိယတ္တိဒေသနာတော်များကို အတ္တကိလမထာနုယောဂလမ်းစဉ်ဟု စွပ်စွဲဖျက်ဆီးရာ ရောက်သည်၊ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်များ၏ ကျင့်ကြံပွားများအားထုတ်မှု ပဋိပတ်ကိုလည်း တားမြစ်ပိတ်ပင်ရာရောက်သည်၊ ထို့သို့ ပရိယတ်ပဋိပတ်တို့ကို ဖျက်ဆီးပိတ်ပင်ခြင်းကြောင့် ရသင့်ရထိုက်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ပဋိဝေဓသာသနာတော်ကိုလည်း တားမြစ် ဖျက်ဆီးရာရောက်သည်ဟု ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

အမှတ်စဉ် (၁၅)ဘ-အမှတ်ပြု စောဒနာချက်ကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၂၄။ (ဘ) နတ်= နတ်ဆိုသည့် ပါဠိစကားမှာ မြန်မာလို စည်းစိမ်ခံစားခြင်းကို ခေါ်သည်၊ ဤခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှာရှိသော စက္ခု၊သောတ ဃာန ဇိဝှာ ကာယ မန-ဤ ၆–ခုတို့ဖြင့် ခံစားမှုပြုခြင်းကိုပင် စည်းစိမ်ခံစားမှု နတ်ခြောက်ဘုံဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း, ဗုဒ္ဓဟော ပါဠိများကို ခန္ဓာနည်း လက်တွေ့နည်းတို့ဖြင့် ပေါင်းစပ်ရှာဖွေပါက မိမိတို့ခန္ဓာအတွင်းရှိ ဤခြောက်ခုကိုပင် နတ်ခြောက်ဘုံဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစွာတွေ့ရပါသည်။

(နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ စာမျက်နှာ ၂၁)

ဤ စကားရပ်ကို ထုတ်ပြ၍ ထိုရေးသားချက်မှာ ကျမ်းဂန်လာမဟုတ်ပါ၊ "နာထ" ပါဠိမှ နတ်ဟူသော မြန်မာဝေါဟာရ ရသည်ဟု ဝေါဟာရဒဗဒ ပညာရှင်တို့က ဆိုပါသည်၊ "ဒိဗ္ဗ" ဟူသောပါဠိသည် ကာမဂုဏ်ငါးပါးဖြင့်ထွန်းပခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိပါသည်၊ နတ်တို့သည် ဒါနရှင် သီလရှင်ဖြစ်၍ ချမ်းသာစွာနေရ

သည်ကို ရည်ညွှန်းပါသည်ဟု သာမညအားဖြင့်လည်းကောင်း ဝိသေသအားဖြင့်လည်းကောင်း စောဒနာတင်သွင်းကြသည်။

ယင်းစကားရပ်မျာ်း၌ ကောက်နုတ်ချက်ကို ထုတ်လိုက်သော် စုဒိတက၏ စကားရပ်၌–

(၁) နတ်ဆိုသည့် စကားသည် ပါဠိစကားဖြစ်သည်။

(၂) မြန်မာလို စည်းစိမ်ခံစားခြင်းကို ခေါ်သည်။

(၃) ဗုဒ္ဓဟောပါဠိမျာ်းကို ခန္ဓာနည်း လက်တွေ့နည်းတို့ဖြင့် ပေါင်းစပ်ရှာဖွေပါက ဤခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှာရှိသော စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှာ ကာယ မန ၆-ခုတို့ဖြင့် ခံစားမှုပြုခြင်းကိုပင် နတ် ၆-ဘုံဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှာ်းစွာ တွေ့ရသည်ဟု ကောက်နုတ်ချက် ခု-ချက်ရသည်။

စောဒကဆရာတော်မျာ်း၏ စောဒနာစကားရပ်၌—

(၁) စုဒိတကတို့မြေ်းသာ်းချက်သည့် ကျမ်းဂန်လာမဟုတ်၊

(၂) "နာထ"ဟူသောပါဠိမှ "နတ်"ဟူသော မြန်မာဝေါဟာရ ရသည်ဟု ဝေါဟာရဗေဒ ပညာရှင်တို့က ဆိုကြသည်။

(၃) "ဒိဗ္ဗ"ဟူသော ပါဠိသည် "ကာမဂုဏ်ငါး ါးတို့ဖြင့် ထွန်းပခြင်း"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။

(၄) နတ်တို့သည် ဒါနရှင် သီလရှင်မျာ်းဖြစ်ကြ၍ ချမ်းသာစွာနေကြရသည်ကို ရည်ညွှန်းသည်ဟု ကောက်နုတ်ချက် ၄-ချက်ရသည်။

စုဒိတကတို့၏ စကားရပ်မျာ်း ကောက်နုတ်ချက်ကို စိစစ်ချက်

ယင်းကောက်နုတ်ချက်တို့တွင် "နတ်"ဟူသောစကားသည် ပါဠိစကားမဟုတ်၊ မြန်မာစကားလုံ်းသက်သက်ဖြစ်ကြောင်း ကလေးသူငယ်ကအစ အာ်းလုံ်းသိပြီ်းဖြစ်ခြင်းကြောင့် "နတ်ဆိုသည့် ပါဠိစကာ်းမှာ"ဟူသော စုဒိတကတို့၏ (၁) အမှတ်ပြု စကားရပ်သည် အမှာ်းသက်သက်သာ ဖြစ်သည်။

၂၅။ "မြန်မာလို စည်းစိမ်ခံစားခြင်းကို ခေါ်သည်"ဟူသော စကားရပ်သည်ကား "ဒိဗ္ဗန္တီ ကာမဂုဏာဒီဟိ ကီဠန္တီ လဠန္တီတိ ဒေဝါ" ကာမဂုဏ်စသည်တို့ဖြင့် ကစာ်းပျော်မြူ်း တတ်ကုန်သောကြောင့် "ဒေဝ"နတ်မည်ကုန်၏ဟု ဒီဝုဓာတ်၏ ကစာ်းပျော်မြူ်းခြင်း "ကီဠာ"အနက်ကိုရည်ရွယ်၍ ဆိုခြင်းကြောင့် (သဒ္ဒတ္ထ) သဒ္ဒါနက်အာ်းဖြင့် မှန်သော်လည်း ယင်းစကားရပ်သည် (၄)အမှတ်ပြု

စကားရပ်၏ အခြေခံဖြစ်၍ (၄)အမှတ်ပြု စကားရပ်နှင့် ဆက်စပ်လျက်=ပိဏ္ဍတ္ထ အပေါင်းအနက်ကို ယူရမည်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပိဏ္ဍတ္ထ=အပေါင်းအနက်အား ဖြင့် မှားယွင်းသော စကားပင်ဖြစ်သည်။

ဤခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှာရှိသော စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှာ ကာယ မန ဤ(၆)ခုတို့ဖြင့် ခံစားမှုပြုခြင်းကို စည်းစိမ်ခံစားမှု နတ်ခြောက်ဘုံဟု နီတတ္ထ= တိုက်ရိုက်ယူရသော အနက် အားဖြင့်လည်းကောင်း နေယျတ္ထ=ဆောင်၍ သိရသော (၀၊)ခန္ဓာနည်း လက်တွေ့နည်းတို့ဖြင့် ပေါင်းစပ်ရှာဖွေ၍ သိရသော အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း ဟောဖော်ညွှန်ပြထားသော ပါဠိတော် အဋ္ဌ-ကထာ ဋီကာကျမ်းလာစကား မရှိချေ။

မိဋ္ဌကကျမ်းဂန်၌ ပြဆိုအပ်သောနတ်

၂၆။ " ဒေဝ "နတ်ဟူသည်-
(က) သမ္မုတိနတ်၊
(ခ) ဥပပတ္တိနတ်၊
(ဂ) ဝိသုဒ္ဓိနတ်—

ဟူ၍ ၃-ပါး အပြားရှိ၏။

(က) ထို ၃-ပါးတို့ဘွင် (တိုင်းသူပြည်သားတို့က မိမိတို့၏ အချင်သခင်မင်း စသူဘို့ကို နတ်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုသုံးစားခြင်းဘို့ကြောင့်) မင်း မင်းသား မင်းသမီးနှင့် မိဖုရားများကို သမ္မုတိနတ်ဟု ခေါ်ဆိုသည်။

ဒေဝါတိ တယော ဒေဝါ သမ္မုတိဒေဝါ ဥပပတ္တိဒေဝါ ဝိသုဒ္ဓိ-ဒေဝါ။ ကတမေ သမ္မုတိဒေဝါ။ သမ္မုတိဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ ရာဇာနော စ ရာဇကုမာရာ စ ဒေဝိယော စ၊ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ သမ္မုတိဒေဝါ'။

(ခ) စတုမဟာရာဇ်, တာဝတိံသာ, ယာမာ, တုသိတာ, နိမ္မာနရတိ, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီဟူသော နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်နှင့် ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ စသော ၂၀-သော ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို (ဘဝဟောင်းတခုမှ ဘဝသစ်တခုသို့ ကျရောက်လာသကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ် အထင်အရှား ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်)ဥပပတ္တိနတ်ဟု ခေါ်ဆိုသည်။

ကတမေ ဥပပတ္တိဒေဝါ။ ဥပပတ္တိဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ။ပ။ ဗြဟ္မကာယိကာ ဒေဝါ။ ယေ စ ဒေဝါ တဒုတ္တရိ၊ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဥပပတ္တိဒေဝါ'။

၃။ ခု ဂ၊ ၂၂၅။

(ဂ) ဘုရားမြတ်စွာ ရဟန္တာဒနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ကို(ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်) ဝိသုဒ္ဓိနတ်ဟု ခေါ်ဆိုသည်။

ကတမေ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ တထာဂတာ တထာဂတ-သာဝကာ အရဟန္တော ဒီကာသဝါ, ယော စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ[1]။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်တို့၌ "ဒေဝ"ဟူသော ပါဠိဝေါဟာရ၏ အနက်ဖြစ်သော "နတ်"သုံးမျိုးတို့ကို သေချာဂန ပြဆိုထားလေသည်၊ "ဤခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှာ ရှိသော စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှာ ကာယ မန ဤ(၆)ခုတို့ဖြင့် ခံစားမှု ပြုခြင်းကို စည်းစိမ်ခံစားမှု နတ်ခြောက်ဘုံ ခေါ်ရကြောင်းကို ဟောကြားဖွင့်ပြခြင်း မရှိချေ၊ ထို့ကြောင့် စုဒိတကတို့၏ (၄)အမှတ်ပြု ကောက်နုတ်ချက်စကား ရပ်သည် အမှားသက်သက်သာ ဖြစ်သည်။

ယင်းသည် အမှားမျှားကို ရေးသားဖြန့်ဝေနေကြခြင်းသည် ထေရဝါဒပိဋကတော်များ၌ လာသော နတ်ပြည် ငြဟ္မာ့ပြည်တို့ ရှိသည်ဟူသော ဝါဒကို ပယ်ဖျက်လိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ယူဆတော်မူကြသည်။

စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (၁) အချက်စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

စိစစ်ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အကြောင်းများကြောင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရေးသားချက်စကားရပ်များသည် ကျမ်းဂန်နှင့် ဆန့်ကျင်သော စကားများသာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားရကား "စုဒိတကတို့၏ ရေးသားချက်သည် ကျမ်းဂန်လာမဟုတ်"ဟူသော စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (၁)အချက်စကားရပ်သည် ယထာဘူတကျသော စကားရပ် ဖြစ်သည်။

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (၂)အချက်စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

"နာထ"ဟူသော ပါဠိမှ "နတ်" ဟူသော ဝေါဟာရ ရသည်ဟု ဝေါဟာရပေဒဗညူရှင်တို့က ဆိုကြသည်ဟူသော စကားရပ်သည်ကား "ဝတ္တိစ္ဆာနုပုဗ္ဗီကာသဒ္ဒပဝတ္တိ"(သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်းသည် ပြောဆိုသူ၏ အလိုလျှင် အစဉ်ရှိ၏၊ ပြောဆိုသူ၏ အလိုအားလျော်စွာ ဖြစ်၏)ဟူသော ပရိဘာသာအရ သင့်လျော်သော ဗျုပ္ပတ်ကိုစဲ့၍ ရှေးပညာရှိတို့ တီထွင်သုံးစဲ့သော ဝေါဟာရဖြစ်၍ မသင့်ဟု ဆိုရန် မရှိပေ၊ ရကွဒ္ဒဒေဝတာကို ရကွဇီဝ=ရကွဇီး ဟူ၍လည်းကောင်း ဘုမ္မဒ္ဒ-ဒေဝတာကို ဘုမ္မဇီဝ=ဘုမ္မဇီးဟူ၍လည်းကောင်း ဝေါဟာရပေဒ ပညာရှင်တို့၏ ဝတ္တိစ္ဆာနုပုဗ္ဗီကာသဒ္ဒပဝတ္တိအရ ခေါ်ဆိုကြသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၁။ စုဠနိဒ္ဒေသ၊ ၂၂၅။

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (၃) အချက်စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

"ဒိဗ္ဗ"ဟူသော ပါဠိသည် "ကာမဂုဏ်ငါးပါးဖြင့် ထွန်းပခြင်း"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်ဟူသော စကားရပ်သည် ဒိဝုဓာတ်၏ ဇုတိ=ထွန်းပခြင်းအနက်ကိုယူ၍ ဆိုခြင်းကြောင့် မှန်ကန်သော အနက်ပင် ဖြစ်သည်။

ထိုပုဒ်နှင့် ဒိဝုဓာတ်ချင်းတူသော ဒေဝပုဒ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ၊ ပ-စာမျက်နှာ ၇၁၅ "ဒိဗ္ဗန္တိ ပုညာတိသယယောဂါနုဘာဝပ္ပတ္တာယ ဇုတိယာ ဇောတန္တီတိ ဒေဝါ" (အကြင် သတ္တဝါတို့သည် လွန်ကဲသော ကောင်းမှုနှင့် စပ်ဆိုင်သော အာနုဘော်သို့ရောက်သော အရောင်အဝါဖြင့် ထွန်းလင်းတောက်ပကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသတ္တဝါတို့သည် ဒေဝမည်ကုန်၏၊ ဝါ၊ နတ်မည်ကုန်၏) ဟုဝိဂြိုဟ်ပြုရန် ပြဆိုလေသည်။

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (၄) အချက်စကားကို စိစစ်ချက်

"နတ်တို့သည် ဒါနရှင် သီလရှင်များဖြစ်ကြ၍ ချမ်းသာစွာ နေကြရသည်ကို ရည်ညွှန်းပါသည်"ဟူသော စကားရပ်သည် ဆိုလတ္တံ့သော ဒေသနာတော်တို့နှင့် ညီညွတ်ခြင်းကြောင့် သင့်လျော်သော စကားရပ်ဖြစ်သည်။

အန္နဉ္ဆ ဒတ္ဝာ ဗဟုနော၊ ဒက္ခိဏေယျသု ဒက္ခိဏံ။
ဣတော စုတာ မနုဿတ္တာ၊ သဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တိ ဒါယကာ။

တေ စ သဂ္ဂဂတာတတ္ထ၊ မောဒန္တိ ကာမကာမိနော။
ဝိပါကံ သံဝိဘာဂဿ၊ အနုဘောန္တိ အမစ္ဆရာ[၁]။

လူမျှားစွာအား ထမင်းကိုလည်းကောင်း မြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ မြတ်သော အလှူကိုလည်းကောင်း ပေးလှူသောကြောင့် အလှူဒါယကာတို့သည် ဤလူ၏အဖြစ်မှ စုတေသည်ရှိသော် နတ်ပြည်သို့ လားရောက်ကြရကုန်၏။

နတ်ပြည်၌ ရောက်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ထိုနတ်ပြည်၌ အလိုရှိအပ်သော ကာမဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်ဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်ကြရကုန်၏။ ဝန်တိုမှု မရှိသူတို့သည် ခွဲခြမ်းဝေဖန်ခြင်းအကျိုးကို ခံစားကြရကုန်၏။[၂]

သီလံ ရက္ခေယျ မေဓာဝီ၊ ပတ္ထယာနော တယော သုခေ။
ပသံသံ ဝိတ္တလာဘဉ္စ၊ ပစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒနံ[၃]။

၁။ ခု ၁၊ ၂၀၈။ ၂။ ခု မြန် ၁၊ ၁၉၁။ ၃။ ခု ၁၊ ၂၄၁။

ချီးမွမ်းခြင်းကိုလည်းကောင်း စည်းစိမ်ဥစ္စာရခြင်း ကိုလည်းကောင်း တမလွန်ဘဝဝယ် နတ်ပြည်၌ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရခြင်းကို လည်းကောင်း ဤချမ်းသာသုံးမျိုးတို့ကို တောင့်တသော ပညာရှိသည် သီလကို စောင့်ရှောက်ထု၏။[1]

ဤသို့စသော ဒေသနာတော်များ၌ ဒါနရှင် သီလရှင်များ၏ နတ်ပြည်၌ ချမ်းသာစည်းစိမ်ကို ခံစားနေကြရခြင်းကို ပြတော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ တင်သွင်းအပ်သော စောဒနာစကားများသည် ပိဋကကျမ်းဂန်တော်နှင့် ညီညွတ်၍ စုဒိတကတို့၏ စကားရပ်များကား ပိဋကကျမ်းဂန်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်သည်ကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ တွေ့မြင်ကြရပေသည်။

အမှတ်စဉ် (၁၅) မ-အမှတ်ပြမှစ၍ ဋ္ဌ-အမှတ်ပြအထိ စောဒနာ ရှစ်ချက်ကို စိစစ်ချက်

၂၃။ (မ) သိန်းဇီဝ=ဇီဝ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ အသက်ကိုခေါ်ပါသည်၊ သိန်း၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ သေလုနီးပါးဟု ခေါ်ပါသည်၊ နှစ်ခုပေါင်းလိုက်လျှင် (သိန်းဇီဝ) အသက်သေလုနီးပါးအထိ ပူလောင်ကျမ်းမှုကြီးဖြစ်ရခြင်းဟု ပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

(ယ) ကာလသုတ်= ကြိုးနှင့် တုပ်နှောင်ထားဘိသကဲ့သို့ ရှုန်းထွက်၍ မရသလို ပူလောင်မှုဒဏ်ကို ခံနေရခြင်း။

(ရ) သဃ်ာတ=သံမီးတောင်ကြီး၏ အပူရှိန်ဖြင့် ဖိကပ်၍ထားဘိသကဲ့သို့ ပူလောင်ခံနေရခြင်း။

(လ) ရောရုဝ =အသံအော်ဟစ်လျက် မခံမရပ်နိုင်ပဲ ပူလောင်မှုဒဏ်ခံနေရခြင်း။

(ဝ) မဟာရောရုဝ =ထ၍မနိုင် ထိုင်၍မရ ဘယ်လိုနေရမှန်းမသိဖြစ်ရသည်အထိ ပူပင်လောင်ကျမ်းမှုဒဏ်ကို ခံနေရခြင်း။

(သ) တာပန္ = အသံ မထွက်နိုင်တော့ပဲ ရင်လုံးဆောင့်လျက် ပူဆွေးလောင်ကျမ်းဒဏ်ခံရခြင်း။

(ဟ) မဟာတာပန္ = အလွန်ပြင်းထန်စွာဖြင့် အသံမထွက်နိုင်တော့ပဲ သတိပင်မရ မေ့မျောကြရသည်အထိ ပူလောင်မှုဒဏ်ကို ခံရခြင်း။

၁။ ခုမြန် ၁၊ ၂၂၅။

(၄) အဝိစိ =တစဲ့ကဲ့်ကလေးမျှ မေ့ပျောက်၍ မရနိုင်လောက်အောင် အေးကွက်စပ်ကြားမဋ္ဌိပဲ ပူလောင်နေရခြင်းတည်းဟူသော ပူလောင်ကျွမ်းမှုအမျိုးမျိုး ဂ-မျိုး ဂ-ဃပ် တို့၏ နှိပ်စက်မှုဒဏ်များကို ခံနေရသူတို့ကို ငရဲကြီး(ဂ) ထပ်တွင် ကျခံနေရသူများဟု ကျမ်းဂန်၌ ပြဆိုမှုပြုခြင်း ဖြစ်သည်။
(နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ ၂၄၊ ၂၅)

ဤစကားများကိုထုတ်ပြ၍ "ယင်းစကားရပ်များသည် သာသနာတော်ကို စော်ကားသော ဘုံရှင်းတမ်း, ဘုံကမ္ဘာတိတ်ခွေများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အခြေခံမျိုးစေ့များဖြစ်ပါသည်"ဟူ၍ သာမည အားဖြင့်လည်းကောင်း ဇာဝကအဋ္ဌကထာသာဓကတို့ဖြင့် သဒ္ဓိဝစေသောပုဒ်တို့၏ အနက်မှန်ကို ဖော်ပြလျက် ဝိသေသအားဖြင့်လည်းကောင်း စောဒကဆရာတော်များက တင်ပြစောဒနာကြသည်။

ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်တို့၏ သုံးသပ်ချက်

ထိုငရဲရှစ်ထပ်ဝေါဟာရနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စောဒနာစကားရပ်ကို သုံးသပ်စိစစ်သော် စောဒကဆရာတော်များ ထုတ်ဆောင်ကိုးကားသော သာဓကစကားရပ်များသည် သေရဝါဒပိဋကအဋ္ဌကထာဌီလာသော ခိုင်လုံသည့် စကားရပ်များဖြစ်၍ သာဓကမြောက်ပြီးဖြစ်ရကား ယထာဘူတ မမွှေစောဒနာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်တို့ ယူဆတော်မူကြသည်။

၂၇။ စုဒိတ်ကတို့ဖော်ပြသော ငရဲရှစ်ထပ်ဝေါဟာရဗျူဟာသည်ကား ကြောင်းကျိုးယုတ္တိ အလျှင်းမရှိသော စကားများသာ ဖြစ်ချေသည်၊ ဤအကြောင်းယုတ္တိ အလျှင်းမရှိသည့် စကားများကို ရေးသားပြဆိုခြင်း၏ အကြောင်းရင်းအခြေအမြစ်ကို စိစစ်သုံးသပ်ရန် လိုသည်၊ ထိုစကားရပ်များကား ဤ ဝိနိစ္ဆယခုံးတော်၌ သက်သေခံအဖြစ် တင်ထားသော "နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ" စာတမ်းမှ ဖြစ်ရကား ထိုစာတမ်းပါ စကားရပ်များကို ခြုံငုံသုံးသပ်ရပေမည်၊ ထို စာတမ်းကို ရခိုင်ပြည်နယ် တောင်ကုတ်မြို့ ဦးဇဋိလပြည့် က တင်ပြ၍ အတွင်းစာမျက်နှာ၌ကား တောင်ကုတ်မြို့နယ် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ တင်ပြချက်စာတမ်းဖြစ်ဆဲဟု ပါရှိသည်။

ထိုစာတမ်းကို စိစစ်သုံးသပ်ရာ နတ် ပြဟ္မာနှင့် ငရဲအကြောင်းအရာများ ပါရှိသည့် ပိဋကတော်များကို ပယ်ရှားလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းရင်း အခြေအမြစ်ကို တွေ့မြင်သိရှိရပေသည်၊ မှန်ပါ၏–ထိုစာတမ်း စာမျက်နှာ ၅-၌ "ဤသို့လျှင် နတ်များမှာ မိခင်နတ်မ၏ ဝမ်းကြောတိုက်၌ ပဋိသန္ဓေနေရပဲ ဥပဇ္ဈာယ်နှင့် ချက်

ချင်း တခဏအဘွင်း နတ်သား နတ်သမီးများ ဖြစ်လာကြပါက မိဘဟူ၍ မရှိနိုင်၊ သားသမီး ဇနီးနှင့် ဆွေမျိုးဥာတကာဟူ၍လည်း မပေါ်ပေါက်နိုင်ပါ၊ တခုသော မင်္ဂလသုတ်တွင် ဗုဒ္ဓက သင်နတ်သားတို့ မိဘနှင့် သားသမီး ဇနီး ဆွေမျိုးဥာတကာတို့ကို လုပ်ကျွေးမွေးမြူရမည်ဟူသော မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ ပုတ္တဒါရဿသင်္ဂဟော ပုဒ်ဖြင့် ညွှန်ပြဆုံးမထားသည်ကို ထောက်ပါက ဤလူများကိုပင် အဆင့်အတန်းအလိုက် ခွဲခြားလျက် နတ်သားဟု ခေါ်ဆိုကြောင်း အထင်အရှားတွေ့ရပါသည်”ဟု ဖော်ပြထားသည်။ (ဤစကားရပ်ကား နတ်အကြောင်းအရာပါသည့် ပိဋကတော်ကိုပယ်သော စကားရပ်ဖြစ်သည်။)

ဤစကားရပ်၌ ဆိုလိုရင်းကား “နတ်များမှာ မိဘနှင့် သားသမီး ဇနီး ဆွေမျိုးမရှိ၊ ယင်းသို့မရှိပဲလျက် မိဘနှင့် သား သမီး ဇနီး ဆွေမျိုးတို့ကို လုပ်ကျွေးမွေးမြူရမည်ဟု ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် လူများကိုပင် နတ်ဟု ခေါ်ရသည်”ဟူ၍ ဖြစ်သည်၊ စုဒိတက ဦးဆွေပြည့်သည် ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာတော်ကို ယောနိသောမနသိကာရဖြင့် မကြည့်ရှု မလေ့လာပဲ ပုတ်ခတ်ပယ်ရှားလိုသော အယောနိသောမနသိကာရ ပဒုဋ္ဌစေတနာဖြင့် လေ့လာ ကြည့်ရှုမိခြင်းကြောင့်သာ ဤသို့ မှားယွင်းစွာ ယူဆမိရှာသည်။

နတ်တို့မှာ မိဘနှင့်သားသမီး ဇနီး ဆွေမျိုးများရှိသည်ကို သက္ကပဉ္ဉသုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာနှင့် သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာတို့၌ တွေ့မြင်နိုင်သည်၊ သိသာရုံ အကျဉ်းမျဖော်ပြဦးအံ့။

“မြတ်စွာဘုရား ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုရှိ၍ ငါးပါးသီလကို စောင့်ထိန်းလေ့ရှိသည့် ကပိလဝတ်ပြည်သူ ဂေါပကာမည်သော သာကီဝင်မင်းသမီးသည် မိန်းမအဖြစ်ကို စက်ဆုပ်လျက် ယောကျ်ားဖြစ်ကြောင်းကို ပွားများကာ ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည့်နောက်၌ တာဝတိံသာနတ်ပြည်ဝယ် အကျွန်ုပ်တို့၏ သား ဖြစ်လာပါ၏”ဟု သိကြားမင်းက မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားသည့် စကားသည် သားသမီးရှိကြောင်း သာဓကဖြစ်သည်[၁]။

သိကြားမင်းမှာ သူဇာ စသော မိဖုရားကြီးများရှိကြောင်း အခြား နတ်များမှာလည်း မိမိတို့၏ကြင်ယာ နတ်သမီးများရှိကြောင်းမှာ ထင်ရှား၍ သာဓကပြဖွယ်ပင် မလို၊ သိကြားမင်းသည် သက္ကပဉ္ဉသုတ်ကို ကြားနာပြီးနောက် ပဉ္စသိခနတ်သားကို ကျေးဇူးတင်လှ၍ သူရိယဝစ္ဆသာ နတ်သမီးနှင့် ထိမ်းမြားပေးကြောင်းကို ယခင်ပါဠိတော် နှာ-၂၃၀၊ မြန်မာပြန် ၂၅၇-၌ တွေ့မြင်နိုင်သည်။

၁။ ဒီ ၂၊၂၁၆။ ဒီ မြန် ၂။၂၄၂။

ဥပဓိတ်နတ်တို့မှာ အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ မနေရပဲ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း သား သမီးစသည် ရှိနိုင်သည်ကိုလည်း ယင်း မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ နှာ ၂၉၇-၌—

"ဒေဝါနံ မိတာ စ ပုတ္တာ စ အင်္ကေ နိပ္ပတ္တန္တိ"

စသည်ဖြင့် ပြဆိုလေသည်၊ အဓိပ္ပာယ်= "နတ်တို့၏ သမီးဖြစ်သော နတ်သားဖြစ်သော နတ်တို့သည် မျင်္ဂင်္၌ဖြစ်ကုန်၏၊ ခြေမျင်းအလုပ်အကျေး မယားဖြစ်သောနတ်မိန်းမတို့သည် အိပ်ရာ၌ဖြစ်ကုန်၏၊ အင်္ဂတန်ဆာ ပြုပြင်ဆင်ယင်ပေးမည့် နတ်တို့သည် အိပ်ရာကိုခြုံရုံ၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ကိစ္စကြီးငယ်ကို ပြုလုပ်သည့် နတ်တို့သည် ဗီမာန်တွင်း၌ ဖြစ်ကုန်၏၊" ဤကား ဥပပတ်နတ်တို့အတွက်ပြဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဘုမ္မစိုးနတ်တို့သည်ကား အဏ္ဏဇ, ဇလာဗုဇ, သံသေဒဇ, ဩပပါတိက ဟူသော ယောနိလေးမျိုးလုံးဖြင့် ပဋိသန္ဓေ နေနိုင်သည်ကို သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ နှာ ၁၂၃-၌—

နိရယေ ဘုမ္မဝဇ္ဇေသု၊ ဓဒဝေသု စ နာ ယောနိယော။
တိသော ပုဋိမိကာ ဟောန္တိ၊ စတသော်ပိ ဂတိတ္တယော။

စသည်ဖြင့် ပြဆိုသည်၊ အဓိပ္ပာယ်= "ငရဲ, ဘုမ္မစိုးမှ တပါးသော နတ်များနှင့် နိဂ္ဂုံးတကျိုက်ခေါ်သော မီးသရဲ ပြိတ္တာတို့မှာ အဏ္ဏဇ, ဇလာဗုဇ, သံသေဒဇ မရှိကြ၊ ဩပပါတိက တမျိုးသာ ရှိကြသည်၊ တိရစ္ဆာန်, မီးသရဲမှကြွင်းသော ပြိတ္တာ, လူ, ဘုမ္မစိုးနတ်တို့မှာ ယောနိလေးမျိုးလုံးဖြင့် ပဋိသန္ဓေ နေကြသည်" ထို့ကြောင့် နတ်တို့၌ မိဘနှင့် သား, သမီး, ဇနီး စသည်ရှိသည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။

မင်္ဂလသုတ်ဒေသနာတော်သည်လည်း နတ်တို့အကျိုးငှာသာ ဟောတော်မူသော ဒေသနာမဟုတ်၊ နတ် လူ အားလုံးတို့အကျိုးငှာ ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်ဖြစ်သည်၊ ဤသို့ နတ်တို့အား မိဘနှင့် သား, သမီး ဇနီး ဆွေမျိုးရှိခြင်း မင်္ဂလသုတ်ကိုလည်း နတ် လူ အားလုံးအကျိုးငှာ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် မင်္ဂလသုတ်ဒေသနာကို ထောက်၍ လူကိုပင် နတ်ဟု ယူခြင်းသည် (ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟ) မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သောအယူသာ ဖြစ်ပေသည်။

၂၉။ ယင်းစာတမ်း စာမျက်နှာ ၁၁-၌ "ပဋိသန္ဓေများမှာ ဇလာဗုဇ, သံသေဒဇ, အန္ဓဇ, ဂဗ္ဘသေယျက, ဥပပါတိက ဟူ၍ ငါးမျိုးဖြစ်ကြပါသည်" ဟု ပုဒ်ပါဠိအကွာရာ မှားယွင်းစွာ ပြဆိုတားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ (ဇလာဗုဇ၊ သံသေဒဇ, အဏ္ဏဇ၊ ဂဗ္ဘသေယျက, ဩပပါတိက ဟူ၍သာ အမှန် ဖြစ်သည်)၊ ပဋိသန္ဓေတော်လာ အမည်ဝေါဟာရ ပုဒ်ပါဠိ အကွာရာမျှကိုပင် မှန်ကန်စွာ မသိသူသည်

ထို ပိဋကတ်တော်၏ နက်နဲသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဝေဖန်ရာ၌ အတယ်မှာလျှင် မှန်ကန်အောင် ဝေဖန်နိုင်ခဲ့မ်ိမည်နည်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် ပဋိသန္ဓေငါးမျိုးဟု ဟောတော်မမူ၊ အဏ္ဍဇ, ဇလာဗုဇ သံသေဒဇ, ဩပပါတိကဟူ၍ ယောနိလေးမျိုးကို ဟောတော်မူသည်၊ (နောက်၌ အကျယ်ပြအံ့)၊ ထိုလေးမျိုးတို့တွင် အဏ္ဍဇနှင့် ဇလာဗုဇသည် အမိဝမ်း၌ ကိန်းအောင်းရသောကြောင့် ဂဗ္ဘသေယျကမည်၏၊ ထို့ကြောင့် ကျမ်းဂန်များ၌ အဏ္ဍဇ, ဇလာဗုဇ, သံသေဒဇ, ဩပပါတိကဟူ၍ ယောနိလေးမျိုးကိုဖြစ်စေ၊ ဂဗ္ဘသေယျက, သံသေဒဇ, ဩပပါတိကဟူ၍ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ပြားသော သတ္တဝါသုံးမျိုးကိုဖြစ်စေ ပြဆိုရိုးရှိသည်။ ပဋိသန္ဓေငါးမျိုးဟု ပြဆိုရိုးမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေငါးမျိုးဟု ရောနှောပြဆိုခြင်းသည်ပင် မှားယွင်းနေပေသည်။

ထို စာတမ်းစာမျက်နှာ-၁၂၊ ဇလာဗုဇ ပဋိသန္ဓေကို ပြရာ၌—

"ဇင်းပဋိသန္ဓေမှာ ဩကာသလောကအတွင်း၌ ရှိနေပြီးဖြစ်သော ရေစပ်, မြေစပ်, အင်းအိုင်, မြစ်ချောင်းတို့မှ ရေမို့, ရေခဲ, ရေညို, မြေညိုဟုခေါ်သော ပထဝီနှင့် အာပေါတို့ဖြစ်ကြသည့် ခဲတ်သေခဲတ်မတို့အပေါ် တဒေါနှင့် ဝါယောခေါ်သော ခဲတ်ဖိုခဲတ်ရှင်များ ဖြစ်ကြသည့် အပူငွေ့နှင့် လေတို့ညီမျှစွာ ကျရောက် ဆက်စပ်စွဲမြဲနေမှုကြောင့် ပါဋိဇကားအားဖြင့်(ကံသဓါရလောက) ၏ ပြုပြင်ပေးမှုကြောင့် ဇင်းရေညို မြေညိုများအပေါ် ဗီဇမျိုးစုံတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပြီး ဇင်းဗီဇတို့မှ သက်ဝင်လှုပ်ရှား အသိစိတ်ဝိညာဏ်နာမ်များ ဝင်ရောက်လာကာ အဆင့်ဆင့်အမျိုးမျိုးသော, ရုပ်မျိုးစုံ နာမ်မျိုးစုံတည်းဟူသော ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးရှိသော ရေသတ္တဝါများက စတင်၍ ဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့သော ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေပင်ဖြစ်သည်၊ ကမ္မာရေပြင်မှစ၍ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေပင်ဖြစ်သည်"ဟု ဆိုထား၏။

ဤစကားရပ်၏ လိုရင်းပိတ္ထဝ်ကား "ရေစပ် မြေစပ် အင်းအိုင် မြစ်ချောင်းတို့ဝယ် ရေမှော် မြေညိုစသည်တို့၌ဖြစ်သော သတ္တဝါသည် (၀၊) ကမ္မာရေပြင်မှစ၍ ဖြစ်သောသတ္တဝါသည် ဇလာဗုဇမည်၏" ဟူ၍ဖြစ်သည်။

သုံးသပ်ချက်

ရေမှော် ရေညို စသည်တို့၌ဖြစ်သော သတ္တဝါသည် သံသေဒဇသာဖြစ်သည်၊ ဇလာဗုဇမဟုတ်၊ (နောက်၌ထင်ရှားလတ္တံ့) စာတမ်းရှင် (စုဒိတက) သည် 'ဇလာ' ကိုမြင်၍ ရေပြင်မှစ၍ဖြစ်သော သတ္တဝါဟု ယူဆဟန်ရှိသည် အမှန်မှာ 'ဇလာ' သဒ္ဒါမဟုတ် "ဇလာဗု" သဒ္ဒါဖြစ်သည်၊ "သားအိမ်" ဟူသောအနက်

ကို ဟောသည် 'ဇ' သဒ္ဒါ 'ဖြစ်' ဟူသော အနက်ကို ဟော့သည်၊ အမိ၏ သား အိမ်အာတွင်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေ ဖြစ်ပွားကြသော လူ, ဆင်, မြင်း, နွား, ကျဲ စသော သတ္တဝါမျိုးကို ဇလာဗုဇဟု ခေါ်ဆိုရသည်။

၃၀။ ထိုစာတမ်း စာမျက်နှာ-၁၅ ဥပပဇ်ပဋိသန္ဓေကို ပြရာ၌—

"ဤပဋိသန္ဓေမှာ ဧိတ်၏စဲ့လမ်းရာဖြင့် နတ်, ဗြဟ္မာ, ငရဲ, တစ္ဆေ, သရဲ, သဘက် အစရှိသည့် နတ်ငရဲမျိုးကို ဖြစ်စေသည်ဟု ဆိုကြသည်၊ ဖြစ်သည့် အခါမှာလည်း တမ်နစ် တခဏအတွင်းမှာပင် ဤကိုယ်ကာယ ပကတိအတိုင်း ဖြစ်ကြသည်ဟုဆိုသည်၊ ပဋိသန္ဓေခန်း၏ အစမှပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဧိတ်ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်သည်၊ မိခင်ဝမ်းမှာတည်ရသော ပဋိသန္ဓေမဟုတ်၊ ရုပ်ပဋိသန္ဓေမဟုတ်ခြင်း ကြောင့် နတ်ငရဲမျိုး သက်တမ်းစေ့၍ ငသဆုံးသည့်အခါ အလောင်းရယ်လို လည်း သီးခြားမရှိဟုဆိုသည်၊ စိတ်ဖြင့်စဲ့၍ စိတ်မှာဖြစ်နေသော နတ်ငရဲမျိုး ဟုပင် အဓိပ္ပာယ်ထွက်နေသည်၊ ရုပ်နာမ်ဟူ၍ တသီးတခြားမရှိပဲ ဤလူသတ္တဝါ၏ အတွင်းစိတ်မှာ စဲ့မှီ၍ဖြစ်နေသော နတ်ငရဲတစ္ဆေမျိုးသာ ဖြစ်သည်ဟု တွေ့ရှိရသည်" ဟု ဆိုထား၏။

ဤစကားရပ်၏ ဆိုလိုရင်းပိတ္လာတ္ထကား "ဤဘဝမှစုတေ၍ နောက်ဘဝသစ်၌ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေနေသော နတ်ဗြဟ္မာငရဲစသည်တို့ အမှန်တကယ် ထင်ရှားရှိ ကြသည်မဟုတ်၊ ဤလူ့ခန္ဓာကိုယ် ပကတိအတိုင်း မသေမပျောက်ပဲ စိတ် ထဲမှာသာ တမိနစ် တမဏအတွင်း ဖြစ်သည်၊ စိတ်ဆင်းရဲလျှင် ငရဲကျသည် စိတ်ချမ်းသာလျှင် နတ်ပြည်ရောက်သည်၊ စိတ်သက်သက် ပဋိသန္ဓေဖြစ်သည်၊ ရုပ်နာမ်သီးခြားမရှိ" ဟူ၍ ဖြစ်သည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်သည်လည်း ထိုစာတမ်းနှာ-၁၉-၌ ဆိုထားသော 'မလိုချင်သည့် မတွေ့ချင်သည့် ဒေါသစဲ့ဖြစ်နေပါက ပရိ-ဒေဝမီး (၁၁) ပါး လောင်ကျမ်းခြင်းခံရသော ငရဲဘဝသို့ ကျနေသည်ဟုခေါ် သည်၊ လိုချင်နှစ်သက်သော လောဘစဲ့ဖြင့် ပြည့်စုံလျက် စိတ်အာရုံတွင် ကာမ ဂုဏ်ခံစားနေကြသူတို့ကို နတ်စည်းစိမ် နတ်ဘဝကိုရနေကြသည်ဟု ခေါ်သည်" ဟူသော နောက်စကားဖြင့် ထင်ရှား၏။

စုဒိတက၏ စကားရပ်၌ (တမိနစ် တဏအတွင်း) ဟူသော စကားသည် ပရမတ္ထသဘာဝနှင့် ဝေးကွာလှသော စကားဖြစ်သည်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဝယ် ရှေ့ စိတ်ချုပ်ပြီးနောက် အခြားမရှိပဲ နောက်စိတ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဘဝဟောင်း မှ စုတိစိတ်ချုပ်ပြီးနောက် အခြားမရှိပဲ ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်သည်၊ စိတ်ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းသည် အလွန်လျင်မြန်ရကား—

ယာဝဇ္ဇီဒံ ဘိက္ခဝေ ဥပမာပိ နာ သုကရာ၊ ယာဝ လဟုပရိဝတ္တံစိတ္တံ ဟူသော အဂ်ုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း ဥပမာပြရန်ပင် မလွယ်ကူချေ။

ထို့ကြောင့် ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည် တမိနစ်မဆိုထားဘိ တစက္ကန့်မျှပင် မကြာချေ၊ (ဤကိုယ်ပကတိအတိုင်း)ဟူသော စကားသည်လည်း ပိဋကတ်၌မရှိ၊ မိမိလိုရာ အဓိပ္ပာယ်ကိုဆွဲယူ၍ရအောင် တမင်သက်သက် ဖြည့်စွက်ထားသော စကားသာဖြစ်သည်၊ (ဤကိုယ်ပကတိအတိုင်း) ဆိုသည်မှာ (ဘဝဟောင်းမှ စုတေ၍ ဘဝသစ်၌ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဤလူ့ဘဝခန္ဓာကိုယ် ပကတိအတိုင်း မသေမပျောက်ပဲဖြစ်သည်)ဟု သူဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။

ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေနေသော သတ္တဝါသည် မသေမပျောက်ပဲ ဤဘဝခန္ဓာကိုယ် ပကတိအတိုင်း ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ တနေရာမှခုန်လွှားရွှေ့ အခြားတနေရာ၌ ကျရောက်လာသကဲ့သို့ ဘဝဟောင်းမှ စုတေ၍ ဘဝသစ်၌ ခန္ဓာကိုယ် အထင်အရှား ဘွားကနဲဖြစ်မြင်းရှိသော သတ္တဝါကို ဩပပါတိကဟု ခေါ်ဆိုသည်။

(စိတ်ပဋိသန္ဓေဖြစ်သည်၊ ရုပ်နာမ်ဟူ၍ သီးခြားမရှိ)ဟူသော စကားသည်လည်း အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို ပုတ်ခတ်ထားသော စကားသာဖြစ်သည်၊ ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေကို ရုပ်နာမ်ရောသော ပဋိသန္ဓေ, ရုပ်သက်သက် ပဋိသန္ဓေ, နာမ်သက်သက် ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် သုံးပါးခွဲခြား၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားမူသည်ကို ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်၊ သိသာရုံမျှ အကျဉ်းချုံး၍ ပြဦးအုံ—

"ပြည့်စုံသော အာယတနရှိကြသည့် ကာမာဝစရနတ်,ကမ္ဘာဦး၌ဖြစ်သောလူ, ဥပပတ်ဖြစ်သောပြိတ္တာ, ဥပပတ်ဖြစ်သော အသူရ, ဥပပတ်ဖြစ်သောတိရစ္ဆာန်, ငရဲသားတို့၏ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ စက္ခာယတန, ရူပါယတန, သောတာယတန, ဃာနာယတန, ဇိဝှာယတန, ကာယာယတန, ဣတ္ထာယတန, ပုရိသာယတန, ဇီဝိတာယတန, မနာယတန, ဓမ္မာယတန=ဤ(၁၁)ပါးသော အာယတနတို့ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏"ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်။ (ဝိဘင်းပါဠိတော် နှာ-၄၂၇)

ဤပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ကာမသတ္တဝါတို့၏ ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေခဏ၌ဖြစ်သော အာယတန(၁၁)ပါးတို့တွင် မနာယတနတပါးသာ စိတ်ဖြစ်သည်၊ ဓမ္မာယတနကား စေတသိက်နာမ်နှင့် အာပေါဓာတုသော ရုပ်တို့ ရောနှောသော မိဿကအာယတန ဖြစ်သည်၊ ကြွင်းသော အာယတန (၉)ပါးတို့ကား ရုပ်သက်သက်သာ ဖြစ်ကြသည်။

၁။ အံ ၁၊ ၉။

ထို့ပြင် ရူပ အရူပပဋိသန္ဓေအရာ၌-

ရူပ အရူပဓာတ်၏ ပဋိသန္ဓေ၌ အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့ကို ချန်ထား၍ ခန္ဓာငါးပါးတို့ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏[၁]။

အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့၏ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ရူပက္ခန္ဓာဟူသော ခန္ဓာတပါး ထင်ရှားဖြစ်၏[၂]။

အရူပဓာတ်၏ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ, သညာက္ခန္ဓာ, သင်္ခါရက္ခန္ဓာ, ဝိညာဏခန္ဓာ=ဤခန္ဓာလေးပါးတို့ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏[၃]။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်။

ဤဒေသနာတော်ဖြင့် ကာမ ရူပ ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေသည် ရုပ်နာမ်ရောသော မိဿကပဋိသန္ဓေဖြစ်သည်၊ အသညသတ် ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေသည် ရုပ်ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်သည်၊ အရူပ ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေသည် နာမ်ပဋိသန္ဓေဖြစ်သည်ဟု သိရာ၏။

ယောနိလေးပါး ဘုရားဟော

၃၁။ ဤအရာ၌ ယောနိလေးပါးကို ရှင်းလင်းစွာသိနိုင်ကြရန် ဘုရားဟော ဒေသနာကို အကျဉ်းချုံး၍ ပြဆိုဦးအံ့-

"သာရိပုတ္တရာ ယောနိခေါ်သော ဇာတ်တူအမျိုးတို့သည် ဤလေးမျိုးတည်း၊ အဘယ်လေးမျိုးတို့နည်းဟူမူ-ဥဒ္ဓ်ဖြစ်သော အဏ္ဍဇယောနိ, သားအိမ်၌ဖြစ်သော ဇလာဗုဇယောနိ, အညို့၌ (ဝါ) စိုစွတ်ရာအရပ်၌ဖြစ်သော သံသေဒဇယောနိ၊ ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်သော သြပပါတိကယောနိတို့တည်း၊ ဥခွံကိုဖောက်ခဲ့၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သတ္တဝါကို အဏ္ဍဇယောနိဟု ဆိုအပ်၏၊ သားအိမ်ကိုဖောက်ခဲ့၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သတ္တဝါကို ဇလာဗုဇယောနိဟု ဆိုအပ်၏၊ ငါးပုပ်-အကောင်ပုပ်-မုယောမုန့်ပုပ်-တန်စီးအိုင်-တန်စီးမြောင်းတို့၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော သတ္တဝါကို သံသေဒဇယောနိဟု ဆိုအပ်၏၊ နတ်ငရဲသားနှင့်အချို့လူ, အချို့ဝိနိပါတိကအသူရာကိုသြပပါတိကယောနိဟု ဆိုအပ်၏" (မ ၁-၁၀၅)၊(ဥဒ္ဓံစသော ဖြစ်ရာဌာနအားဖြင့် အထူးပြုအပ် ခဲ့ခြားအပ်သော ခန္ဓာတို့၏ ကိုယ့်အုပ်စုနှင့် ကိုယ်ဖြစ်နေပုံအထူးကို ယောနိဟုခေါ်သည်)ဤသို့ ယောနိလေးပါးကို ဘုရားရှင် ဟောတော်မူခဲ့သည်။

၁။ အဘိ ၂၊ ၄၃၃။ ၂။ အဘိ ၂၊၄၃၄။ ၃။ အဘိ ၂၊၄၃၅။

ထို့ကြောင့် "ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေသည် စိတ်ပဋိသန္ဓေဖြစ်သည်၊ ရုပ်နာမ်ဟူ၍ တသီးတခြားမရှိပဲ ဤလူသတ္တဝါ၏ အတွင်းစိတ်မှာ စုံမှီ၍ဖြစ်နေသော နတ်ဂရဲ့ တစ္ဆေမျှားသာ ဖြစ်သည်" ဟူသော အယူသည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာတော်မျှားနှင့် ဆန့်ကျင့်သော (ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟ) မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သော အယူသာဖြစ်သည်၊ "အတ္တနာ ဒုဂ္ဂဟိတေန အမေ့ စေဝ အဗ္ဘာစိက္ခတိ" မိမိကိုယ်တိုင် မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သောအယူဖြင့် ငါဘုရားတို့ကိုလည်း စွပ်စွဲ၏ ဟူသော ဘုရားရှင့် စကားတော်နှင့်အညီ ဒေသကဘုရားရှင်ကိုလည်း စွပ်စွဲရာရောက်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ စိစစ် သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

စာတမ်းစာမျက်နှာ–၁၆-၌ "ကျမ်းဂန်အခ္ဆိုက ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေမှာ မမြင်ရသောပဋိသန္ဓေမှ မမြင်ရသော နတ် ဂရဲ့ တစ္ဆေမျှားကို သီးခြားဖြစ်စေသည်ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တရပ်လုံးမှာ သီးခြားဟုဆိုသည့် စာတလုံးကြောင့် ယနေ့တိုင်သဘောကွဲလွဲလျက် တဦးနှင့် တဦးရှုံ့ချင်းမရပဲဖြစ်နေကြသည်၊ လူတော့သာမဟုတ် ရဟန်းတော်မျှားအချင်းချင်းပင်လျှင် ဤဥပပတ်ပဋိသန္ဓေအပေါ် အကောက်အယူကွဲလွဲနေကြရသည်" ဟု ပြဆိုထားပြန်၏။

သုံးသပ်ချက်

ထေရဝါဒပိဋကဝယ် ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေကို ပြုရာစကားရပ်၌ (သီးခြား) ဟူသော စကားလုံးအလျှင်းမပါရှိချေ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက်မျှား မှတပါး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူရှင်ရဟန်းအားလုံးပင် ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေအပေါ် ၌ အကောက်အယူသဘော ကွဲလွဲမှုလည်း အလျှင်းမရှိချေ၊ ထို့ကြောင့် ယ့ခင် စကားရပ်သည် ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းဖြစ်ပေါ်အောင် လုံ့ဆော်သော စကားရပ်သာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

စာတမ်း စာမျက်နှာ–၁၈၊ ၁၉–၌ "ဥပပတ်၏သဘောမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာမှလာသော "ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ" ဆိုသည့်ပုဒ်နှင့်အတူတူဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာလည်း ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်သည်၊ဥပါဒါန်စိတ်၏စွဲလမ်းမှုကြောင့် ချက်ချင်းတမိနစ်အတွင်း ဘဝဟုခေါ်သည့် ဤဥပါပတ်ပဋိသန္ဓေမှာလည်း ဤအတိုင်းပင်စိတ်စွဲရာ ဘဝဟုခေါ်ခြင်းကြောင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို စိတ်စွဲရာဘဝဖြစ်နေ၍ ရုပ်ဟုတသီးတခြား ဖြစ်သွားခြင်းမရှိပဲ ဤရုပ်အတွင်းမှာပင် ရှိနေသော နာမ်သက်သက်ကို ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပ ။ဥပမာ ဇာတ်သမားအဖြစ်ကို စွဲလမ်းမှု ဥပါဒ်ဖြင့် စွဲကပ်နေက ဇာတ်သမားဘဝ, သမီးတဦးအပေါ်မှာလည်း တစုံတခုသော အကြောင်းကြောင့် ပူပင်စွဲကပ်နေသော ဥပါဒ်ဖြစ်နေပါက သမီးဘဝ, သားဆယ်တန်းအောင်သည်ကို စွဲကပ်၍ ပျော်ရွှင်မှုဖြစ်နေက သားဘဝ, မိန်းမသေသည်နှင့် ကြုံတွေ့ရ၍ ပူပင်စွဲကပ်နေ မိန်းမ

ဘဝ, လိုချင်သော အာဏာတခုကို ရရှိ၍ ပျော်မွေ့မှု စွဲကပ်နေက တန်ခိုးရှိသူ ဘဝ ဤသို့ အစရှိသဖြင့် လိုချင်စဲ့ မလိုချင်စဲ့ဟူသော လောဘစဲ့ ဒေါသစဲ့မျိုး မိမိခန္ဓာအတွင်း ကိန်းအောင်းနေသည်ကို (ဘဝ) ဖြစ်၍နေသည်ဟု ခေါ်သည်" ဟု ဆိုထားပြန်၏။

သုံးသပ်ချက်

ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေနှင့် ဥပါဒါနုပစ္စယာ ဘဝေါ၏ အရတို့ကိုအသီးအသီး စိစစ်၍ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်၊ ဤဥပပတ် ပဋိသန္ဓေနှင့် ဥပါဒါနုပစ္စယာ ဘဝေါဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ တသီးတခြားစီသာဖြစ်၍ အလျှင်းမတူပေ၊ ပဋိသန္ဓေအရာနှင့် ပစ္စယာကာရ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်တို့ကား—

သစ္စံ သတ္တော ပဋိသန္ဓိ၊ ပစ္စယာကံ်ာရမေဝ စ။
ဒုဒ္ဒသာ စတုရော ဓမ္မာ၊ ဒေသေတုဥ္ဆ သုဒုက္ကရ[1]။

သစ္စာလေးပါး, သတ္တမှ ဆိတ်သုဉ်းသော သခ်ါရတို့၌ သတ္တဟူသောဝေါဟာရ ပညတ်, ပဋိသန္ဓေ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဤလေးရပ်တို့ကား မြင်လည်း မြင်နိုင်ခဲ၏၊ ဟောကြားခြင်းငှာလည်း လွန်စွာခဲယဉ်းလှ၏ဟု အဓိပတိပညာရှင်ကြီးမျှား မိန့်မှာထားခဲ့သော ခဲလေးပါးဒေသနာတွင် ပါဝင်သော အရာများဖြစ်ကြပေသည်။

ဤသို့သုဒုဒ္ဒသ အတိဂမ္ဘီရဖြစ်သော ပဋိသန္ဓိကထာနှင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်များကို ဆရာနည်းခံသင်အံကြားနာခြင်း အလျဉ်းမရှိပဲ စုဒိတကဉီးရွှေပြည့်သည် မိမိ၏ ပဒဋ္ဌစိတ်ထားဖြင့် ဘုရားရှင် ဒေသနာတော်များကို ထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်းသာ ဖြစ်၍ ယင်းစကားရပ်များသည် အဓမ္မသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၃၄။ စာတမ်း စာမျက်နှာ ၂၀—၌ "ပြဟ္မာဆိုသည်မှာလည်း ဤဥပပတ် ပဋိသန္ဓေဖြင့် ဖြစ်သောစိတ်အစဉ်ကိုပင် ခေါ်ပါသည်၊ ပြဟ္မစိုရ်တရားလက်ကိုင်ထားကြသော သက်ကြီးရွယ်ရင့်များနှင့် မိဘတို့ကို ခေါ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ခန္ဓသုတ် စာမျက်နှာ ၃၉၆-၌ ဗုဒ္ဓဟောထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်၊ အဂ်ုတ္တိရ် စတုက္ကနိပါတ် ပြဟ္မသုတ်၌လည်း ဤအတိုင်း ပင်ပါရှိပါသည်" ဟု ပြဆိုထား၏။

၁။ အဘိ ၄ ၊ ၁၂၇။

သုံးသပ်ချက်

သဇ္ဇာယတနသံယုတ်၌ ခန္ဓသုတ်မရှိ၊ စာမျက်နှာ ၃၉၆ – ၌လည်း ဤစကားမျိုးမရှိ၊ အင်္ဂုတ္တိုရ် စတုက္ကနိပါတ် ဗြဟ္မသုတ် နှာ—၃၉၆၊ တိကနိပါတ် သဗြဟ္မကသုတ် နှာ – ၁၄၇၊ ၁၄၈-တို့၌ မိဘတို့ကို ဗြဟ္မာဟုဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်များရှိသော်လည်း ထိုဒေသနာတော်များသည် မုချတ္ထဒေသနာတော်များမဟုတ်၊ မိဘတို့သည် ဗြဟ္မာနှင့်တူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် တင်စား၍ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်များသာဖြစ်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့်အင်္ဂုတ္တိုရ် တိကနိပါတ်အဋ္ဌကထာ နှာ—၉၉ ၌ "ဗြဟ္မာသည် မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ, ဥပေက္ခာဟူသော ဘာဝနာလေးပါးတို့ကို မစွန့်သကဲ့သို့ ဤအတူ မိဘတို့သည်လည်း ဘာဝနာလေးပါးတို့ကို မစွန့်ကုန်" ဟု ဥပမာအနက်ဖော်ပြလျက် ဖွင့်တော်မူသည်။

ဤသို့ ဥပစာရတ္ထဒေသနာတော်ကို မုချတ္ထယူ၍ဆိုထားသော စာတမ်းပါ စကားရပ်သည် ဘုရားရှင်အလိုတော်ကိုမသိ၊ အတ္ထနောမတိမျှဖြစ်၍ မှားယွင်းသော စကားရပ်သာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၃၅။ စာတမ်းစာမျက်နှာ – ၂၁-၌လည်း "အာကာသတဒ္ဓင်မှာ လေယာဉ်ဒုံးပျံ၊ ဂြိုဟ်တုတို့ဖြင့် နှံစပ်အောင် သွားလာနေကြပါလျက် မည်သည့်နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်ကိုမျှ မတွေ့မြင်ရကြောင်း၊ အာကာသလေဟာပြင်မှာ လေကိုရှူရသောသက်ရှိသတ္တဝါများမရှိနိုင်ကြောင်း၊နတ် ဗြဟ္မာ့များကို အာကာသသို့ ဆွဲတင်၍ရေးထားခြင်းမှာ မှုန်ကန်သောစာများ မဟုတ်နိုင်ကြောင်း သိပ္ပံသဘာဝသာလျှင် မှုန်ကန်သောအရာဖြစ်ကြောင်း" ပြဆိုထား၏။

ထို့ပြင် စာမျက်နှာ-၂၆—၌လည်း "ဤငရဲကြီး ဂ-ထပ်မှာ ဤကမ္ဘာမြေပြင်အောက် သေလာမြေနှင့် ပံသုမြေကွက်အကြားတွင် ရှိကြသည်ဟု ဓရားထားကြသော ကျမ်းစာတို့အရ မှုန်မမှုန်ကို မိမိတို့၏ ခန္ဓာဖြင့် စမ်းသပ်၍ ကြည့်ရန်မှာ မိမိ၏ နှာခေါင်းလေရှူပေါက်ကို တနာရီခန့်ပိတ်၍ ထားကြည့်ပါက မနေနိုင်ပဲ သေသွားလိမ့်မည်ကို တွေ့ခြင်းဖြင့် ဤကမ္ဘာမြေအောက်တွင် သက်ရှိသတ္တဝါတို့မှာ မသေသည့် လေကိုရှူ၍ နေနိုင်ကြမည်နည်းဟု လွယ်ကူစွာ သဘောပေါက်နိုင်ပါသည်" ဟု ပြဆိုထားပြန်၏။

သုံးသပ်ချက်

လေယာဉ်, ဒုံးပျံ, ဂြိုဟ်တုတို့ဖြင့် နှံစပ်အောင် သွားနေပါလျက် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည် တို့ကို ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်ရခြင်းကြောင့် မရှိဟုဆိုသော စကားသည် အလျှင်းပင် မသင့်သော စကားဖြစ်၏၊ အကြောင်းကား-

နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ ပကတိ အဆင်းကို လူတို့မံသစက္ခုဖြင့် မြင်ရန်ကို မဆိုထား ဗြဟ္မာ၏ ပကတိအဆင်းကို နတ်တို့က မမြင်နိုင် အထက်အထက် နတ်တို့၏ ပကတိအဆင်းကို အောက်အောက် နတ်တို့က မမြင်နိုင် ကြမ်းတမ်းသော အတ္တဘောကို ဖန်ဆင်း၍ ပြမှသာ မြင်နိုင်သောကြောင့်တည်း ။

၃၆။ နတ် ဗြဟ္မာတို့၏ ပကတိ အဆင်းကို လူတို့၏ မံသစက္ခုဖြင့် မြင်နိုင်ရန် မဆိုထား အဆင့်အတန်း ကွာခြားသည့် နတ်ဗြဟ္မာ အချင်းချင်းပင် မမြင်နိုင်ပုံကို ဟောပြသော ကဏ္ဍကတ္ထလသုတ်တော်ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပြဆိုဦးအံ့ -

အခါတပါး မြတ်စွာဘုရားသည် ဥရုဉ်မြို့ ကဏ္ဍကတ္ထလသမင်တော၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ပဿေနဒီ ကောသလမင်းကြီးလည်း တစုံတခုသော ကိစ္စဖြင့် ရောက်လာခိုက် "အရှင်ဘုရား နတ်တို့ရှိကြပါသလား" ဟု လျှောက်၏၊ မင်းကြီး (စတုမဟာရာဇ်စသော နတ်တို့ ရှိသည်ဟု သင်မသိသလော) အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့မေးသနည်း" ဟု မိန့်တော်မူရာ "အရှင်ဘုရား (နတ်များရှိကြသည်ဟု သိပါ၏) ထိုနတ်တို့သည် ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေ နေလာကြပါသေးသလား၊ မနေလာကြတော့ပြီလား" ဟု မေးလျှောက်လေသည်၊ "မင်းကြီး စေတသိက ဒုက္ခရှိသော နတ်တို့သည် ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေနေလာနိုင်ကုန်၏၊ စေတသိက ဒုက္ခမရှိသော နတ်တို့သည် ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေမနေလာကြကုန်" ဟု မိန့်တော်မူလေသည်၊ ထိုအခါ ဝိဋ္ဌဋ္ဌဘစစ်သူကြီးက "စေတသိက ဒုက္ခရှိကြသေးသဖြင့် ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေ နေလာနိုင်သော နတ်တို့က စေတသိက ဒုက္ခမရှိကြသဖြင့် ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေ မနေလာကြသည့် နတ်တို့ကို နှင်ထုတ်နိုင်ကြပါ သလား" ဟု ကြားဝင်၍ လျှောက်၏၊ ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာက "စစ်သူကြီး ပဿေနဒီကောသလ မင်းကြီးသည် တာဝတိံသာ နတ်တို့ကို နှင်ထုတ်နိုင်ပါသလား" ဟု ပြန်မေးလေရာ "အရှင်ဘုရား ပဿေနဒီ ကောသလမင်းကြီးသည် တာဝတိံသာ နတ်တို့ကို မြင်ရုံသော်မျှ မမြင်နိုင်ပါ၊ အဘယ်မှာလျှင် နှင်ထုတ်နိုင်ပါမည်နည်း" ဟု လျှောက်လေသည်၊ "စစ်သူကြီး ဤအတူပင် စေတသိက ဒုက္ခရှိကြသေးသဖြင့် ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေနေလာနိုင်သော နတ်တို့သည် စေတသိက ဒုက္ခမရှိကြသဖြင့် ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေမနေလာနိုင်သော နတ်တို့ကို မြင်ရုံသော်မျှ မမြင်နိုင်ကြကုန်၊ အဘယ်မှာလျှင် နှင်ထုတ်နိုင်ကြပါမည်နည်း" ဟု ဖြေတော်မူသည်။ ပ။ "အရှင်ဘုရား ဗြဟ္မာများ ရှိကြပါသလား" ဟု လျှောက်ပြန်၏၊ "မင်းကြီးအဘယ့်ကြောင့် ဤသို့မေးသနည်း" ဟု မိန့်တော်မူရာ "အရှင်ဘုရား ထိုဗြဟ္မာတို့သည် ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေ နေလာကြပါသေးသလား၊မနေလာကြတော့ပြီလား" ဟု မေးလျှောက်

၁။ ဒီ ၂။ ၁၇၀။ ဒီ ဋ္ဌ ၂။ ၂၃၃။

လေသည်။ "မင်းကြီး စေတသိက ဒုက္ခရှိသော ဖြဟ္မာတို့သည် ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေနေလာနိုင်ကုန်၏၊ စေတသိက ဒုက္ခမရှိသော ဖြဟ္မာတို့သည် မနေလာနိုင်ကုန်" ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။[၁]

ယင်းအဋ္ဌကထာ နှာ-၂၄၈ ၌ "စေတသိကဒုက္ခမရှိကြသည့် ကာမာဝစရနတ်တို့ကို စေတသိကဒုက္ခ ရှိကြသည့် ကာမာဝစရနတ်တို့က စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်ပင် မမြင်နိုင်ကုန်၊ ရူပဘုံဌာနမှကား ဗိမာန်တခုတည်း၌ အတူနေဖြဟ္မာများကို စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မြင်နိုင်ကြ၏၊ ထိုအဖျာပစ္စဖြဟ္မာတို့ မြင်အပ်-မှတ်အပ်-ထိုးထွင်းရှိသိအပ်သော လက္ခဏာကို မြင်ခြင်း, မှတ်ခြင်း, ထိုးထွင်းရှိ သိခြင်းငှာမစွမ်းနိုင်ကုန်၊ အထက်အထက် ဖြဟ္မာတို့ကိုမူ အောက်အောက်ဖြဟ္မာတို့က စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်ပင် မမြင်နိုင်ကုန်" ဟု ဖွင့်ပြသည်။

ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်၍ နတ်ဖြဟ္မာ အချင်းချင်းသော်မှ အဆင့်အတန်း ကွာခြားနေလျှင် မမြင်နိုင်ကြကုန်သေး၊ လူတို့သည်ကား နတ်ဖြဟ္မာတို့ကို အဘယ်မှာ မြင်နိုင်ကြလိမ့်မည်နည်း။ (ဒီ ဋ္ဌ ၂၊ ၂၃၃)

၃၇။ အာကာသလေဟာပြင်နှင့် ကမ္ဘာမြေအတွင်း၌ အသက်ရှူရန် လေမရှိ၍ နတ်ဖြဟ္မာနှင့် ငရဲများ မရှိနိုင်၊ နတ်ဖြဟ္မာများကို အာကာသသို့ ဆဲတင်၍ ရေးထားခြင်းမှာ မှန်ကန်သော စာများ မဟုတ်နိုင်၊ သိပ္ပံသဘာဝသာ မှန်ကန်သည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် သမ္မညုတဉာဏ်တော်၏ အရာကို သိပ္ပံပညာဖြင့် နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတာခြင်းသည်လည်း အလွန်နက်သည့် မဟာသမုဒ္ဒရာကို ခြင်၏ နှုတ်သီးဖြင့် တိုင်းတာသကဲ့သို့သာ ဖြစ်ချေသည်၊ သမ္မညုဘုရားရှင်သည် ယမိုက်ပါဠိတော်၌-

ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပါဒကွေ
တေသံ ဝစီသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နော စ တေသံ ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ[၂]

ဟု ဟောတော်မူသည်၊ အဓိပ္ပာယ်ကား—ထွက်သက်ဝင်သက်တို့မှကင်း၍ ဝိတက်ဝိစာရတို့ဖြစ်ဆဲခဏ၌ ထိုပဋိပက္ခလိုတို့အား ဝစီသင်္ခါရခေါ်သော ဝိတက်ဝိစာရသာဖြစ်ဆဲ၊ ကာယသင်္ခါရခေါ်သော ထွက်သက်ဝင်သက် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ဟု ဆိုလိုသည်။

ယမိုက် မူလဋီကာ နှာ ၁၄၀-၌လည်း "ကာမာဝစရာနမ်ပိ ဟိ ဂဗ္ဘဂတာဒီနံ ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထိ" အဓိဝမ်းဌ်

၁။ မ မြိန် ၂၊ ၃၃၅၊ ၃၃၇။ ၂။ အဘိ ၆၊ ၆။

ကိန်းအောင်းသူ စသော ကာမဘဝစရသတ္တဝါတို့အားလည်း ထွက်သက် ဝင်သက် တို့နှင့်ကင်းဝေး၍ ဝိတက်ဝိစာရ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်" ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏၊ ယမိုက် အနုဋ္ဌီကာ နှာ ၁၉၃-၌—

"အာဒိသဒ္ဒေန ဥဒကနိမုဂ္ဂဝိသညိဘူတာ သင်္ကိတာ၊ နု မတာစတုတ္ထ-ဈာနသမာပန္နနိရောဓသမာပန္နာ"

ဟု ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

အဓိပ္ပာယ်မှာ - ဂဗ္ဘဂတာဒိနံဝယ် အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ရေ၌ ကိန်းသော သတ္တဝါ, တွေဝေမိန်းမော မေ့မြောနေသော သတ္တဝါတို့ကို သွင်းယူရမည်၊ သေသောသူ, စတုတ္ထစျာန် ဝင်စားသူ, နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသူတို့ကို (ထွက်သက် ဝင်သက် ကင်းသော်လည်း ဝိတက်ဝိစာရ မရှိခြင်းကြောင့်) သွင်းမယူရဟု ဆိုသည်။

ဤပါဠိတော်နှင့် ဋ္ဌီကာတို့ကို ထောက်၍ ထွက်သက် ဝင်သက် ကင်းလျက် အသက်ရှင်နေသူတို့ကား ရူပ အရူပ ဗြဟ္မာများ, အမိဝမ်း၌ ကိန်းအောင်းသော သတ္တဝါ, စတုတ္ထစျာန် ဝင်စားသော ကာမသတ္တဝါ, နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသော အနာဂါမ် ရဟန္တာ စသောအားဖြင့် များစွာ ရှိပေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် လွန်စွာနက်နဲ သိမြင်နိုင်ခဲသော ငြိမ်သက်မှုန်မြတ် မကြုံစည်အပ်, မကြုံစည်နိုင်သော သိမ်မွေ့လှ၍ ပညာရှိသူတို့သာ သိနိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မြတ်ဖြင့် တပ်အပ်ထင်ထင် သိမြင်တော်မူသည့် အတိုင်း နတ်ဗြဟ္မာ ငရဲများကို ဟောကြားထားခဲ့ပါလျက် ယင်းသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မြတ်ကို သိပ်ပံပညာလောက်မျှ သက်ဝင်ယုံကြည်မှု မရှိသူတို့အတွက် ဟောတော်မူအပ်သော မဟာသီဟနာဒသုတ်လာ ပဋ္ဌဂတိကထာကို အကျဉ်းချုပ်မျှ ပြဆိုဦးမည်။

"သာရိပုတ္တရာ လားရာဂတိတို့သည် ငရဲဘုံ, တိရစ္ဆာန်ဘုံ, ပြိတ္တာဘုံ, လူ့ဘုံ, နတ်ဘုံအားဖြင့် ငါးပါးတို့တည်း၊ သာရိပုတ္တရာ ငါသည် ငရဲဘုံ ။ပ။ နတ်ဘုံတို့ကိုလည်းကောင်း ထိုဘုံတို့သို့ရောက်ကြောင်း လမ်းစဉ်အကျင့်ကိုလည်းကောင်း သိတော်မူ၏၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းစဉ်အကျင့်ကိုလည်း သိတော်မူ၏။ ပ ။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ငရဲရောက်မည့်ဒုကျင့်ကို ကျင့်၏ဟု သိ၏။ပ။ ငရဲသို့ရောက်ကာ စင်စစ် ဆင်းရဲလှစွာ ထက်မြက်ကြမ်းတမ်းသည့် ဝေဒနာကို ခံစားနေရသည်ကို မြင်ရ၏ ။ပ ။ တိရစ္ဆာန်ဘုံသို့ရောက်မည့် အကျင့်ကို ကျင့်၏ဟု သိ၏။ ပ ။ တိရစ္ဆာန်ဘုံသို့ရောက်ကာ စင်စစ် ဆင်းရဲလှစွာ ထက်မြက်ကြမ်းတမ်း သည့်ဝေဒနာကို ခံစားနေရသည်ကိုမြင်ရ၏။ပ။ ပြိတ္တာဘုံသို့ ရောက်မည့်အကျင့်ကို

၁။ အနု ဋ္ဌီ ၃၊ ၁၉၃။

ကျွင့်၏ဟုသိ၏ ။ပ။ ပြိတ္တာဘုံသို့ ရောက်ကာ စင်စစ် ဆင်းရဲလှစွာ ထက်မြက်ကြမ်းတမ်းသည့် ဝေဒနာကို ခံစားနေရသည်ကိုမြင်ရ၏ ။ပ။ လူ့ဘုံ၌ ဖြစ်မည့် အကျင့်ကို ကျင့်၏ဟုသိ၏။ပ။ လူ့ဘုံ၌ဖြစ်ကာ ချမ်းသာမျှသည့် ဝေဒနာခံစားနေရသည်ကို မြင်ရ၏။ပ။ နတ်ဘုံသို့ ရောက်မည့်အကျင့်ကို ကျင့်၏ဟု သိ၏ ။ပ။ နတ်ဘုံသို့ရောက်ကာ စင်စစ် ချမ်းသာသည့် သုခဝေဒနာ ခံစားနေရသည်ကို မြင်ရ၏။ပ။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်မည့် အကျင့်ကို ကျင့်၏ဟု သိ၏။ပ။ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ကာ စင်စစ် ချမ်းသာသည့် သုခဝေဒနာကို ခံစားနေရသည်ကို မြင်ရ၏၊ သာရိပုတ္တရာ ဤသို့မြင်သောငါ့ကို "ရဟန်းဂေါတမအား လူတို့၏ ကုသိုလ်ကမ္မပထ တရားထက် သာလွန်သော အရိယာဖြစ်ရန် စွမ်းနိုင်သော ဉာဏ်အမြင်ထူးမရှိ၊ ရဟန်းဂေါတမသည် ကြံစည်ယူဆလျက် စူးစမ်းလေ့လာကာ အလိုလို ထင်မြင်လာသောတရားကို ဟောကြား၏" ဟု ပြောဆို သူသည် ထိုအပြော ထိုစိတ်ထားကို မပယ်လျှင် ထိုအယူကိုမစွန့်လျှင် ဆောင်ယူလာသောဝန်ထုပ်ကို ပစ်ချလိုက်သကဲ့သို့ ငရဲ၌ အချခံရလတ္တံ့" ။

ဤသို့မြတ်စွာဘုရားသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် ကိုယ်တော်မြတ်မြင်သည့် အတိုင်း ဟောတော်မူခဲ့ပါလျက် မျက်စိဖြင့်မမြင်ရခြင်း သိပ်ံသဘာဝနှင့် မကိုက်ညီခြင်း စသောအကြောင်းကိုပြလျက် နတ် ဗြဟ္မာ ငရဲတို့ကို ပယ်ရှား ရေးသား ဟောပြောသော စကားများသည် ဘုရားရှင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုလည်းကောင်း ဒေသနာတော်ကို လည်းကောင်း ပယ်ရှားရာ ရောက်ခြင်းသာကြောင့် အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်ပေသည်။

၃၈။ နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ စာမျက်နှာ ၂၁-၂၂ တို့၌ "ဗုဒ္ဓလဲက်ထက်တော် အခါကလည်း ဤ နတ်ဗြဟ္မာများကို မည်သူမျှ မမြင်နိုင်ကြ မတွေ့နိုင်ကြ၍ ဗုဒ္ဓကိုပင် ဝါသေဋ္ဌ ပေါဋ္ဌပါဒ ဘာရဒ္ဝါဇ စသော ပုဏ္ဏားတို့က 'နတ်ဗြဟ္မာရှိသည်ဆိုခြင်းမှာ မှန်ပါသလား' ဟု မေးလျှောက်ကြရာ ဗုဒ္ဓက 'သင် ပုဏ္ဏားတို့ အသင်တို့၏ ဘိုးဘေးများ ခုနစ်ဆက်လောက်ကကော နတ်ဗြဟ္မာများကို မြင်ဖူးလိုက်ကြသည်ဟု ပြောမဲ့ဘူးကြသလား' ဟု ပြန်မေးရာ 'မပြောခဲ့ကြဘူးပါ' ဟု ပုဏ္ဏားတို့က ဖြေဆို၍ ဗုဒ္ဓက 'မမြင်ဘူးသူ၏ ပြောစကားကို မမြင်ရသူများက ယုံကြည်နေကြခြင်းမှာ အကန်းပြောသည့် စကားကို အကန်းက ယုံဘိသကဲ့သို့ သာဖြစ်သည်၊ ဤမမြင်ရသော နတ်ဗြဟ္မာများကို အကြောင်းပြလျက် ဟောကြခြင်းမှာ လာဘ်လာဘကို ရှာနေကြသော သမဏ ဗြာဟ္မဏ ဟိန္နျူဝါဒ၏အယူသာဖြစ်သည်' ဟု ဥပရိပဏ္ဏာသ ပဥ္စတ္တယသုတ် နှာ ၂၃-ဘုင် ဗုဒ္ဓက ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်" ဟု ဦးရွှေပြည့်က ပြဆိုထားပြန်၏။

၃။ မ မြန် ၁၊ ၁၁၉၊ ၁၁၈။

သုံးသပ်ချက်

ဤစကားများသည် ဘုရားဟောဒေသနာတော်မူရင်းကို ပျက်ယွင်းစေလျက် မိမိလိုရာ အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ လုပ်ကြံဖော်ပြထားသော စကားများဖြစ်သည်၊ ဘုရားဟော ဒေသနာတော် မူရင်း၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်ကို သိလက္ခန္ဓဝဂ် မြန်မာပြန် နှာ ၂၅၃-၂၆၀-တို့မှယူ၍ အကျဉ်းမျှ ပြဆိုဦးမည်။

အခါတပါး မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းငါးရာနှင့်အတူ ကောသလတိုင်းဌ ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူလတ်သော် မနသာကဋပုဏ္ဏားရွာသို့ရောက်၍ ရွာ၏ မြောက်ဘက် အစ်ရဝတီမြစ်ကမ်းနားရှိ သရက်တောဌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်၊ ထိုစဉ်အခါ စင်္ကီ, တာရုက္ခ, ပေါက္ခရသာတိ စသော ပုဏ္ဏားသဒ္ဓေးများ ထိုရွာဌ တည်းခိုနေကြသည်၊ ထိုအခါ အညောင်းပြေ လမ်းလျှောက်ကြစဉ် ဝါသေဋ္ဌနှင့် ဘာရဒ္ဝါဇ လုလင်တို့ ငြဟ်မူးပြည် ရောက်ကြောင်း လမ်းစဉ်နှင့် စပ်၍ အယူအဆမတူကြသဖြင့် ဘုရားရှင်ထံ လာရောက်ကာ ပေါက္ခရသာတိ-ပုဏ္ဏား, တာရုက္ခပုဏ္ဏားတို့ ဟောကြားသော ငြဟ်မူးပြည်ရောက်ကြောင်း လမ်းစဉ်သည် ဖြောင့်တန်းသော လမ်းဟုတ် မဟုတ် မေးလျှောက်ကြသည်၊ ဘုရားရှင်က "ဗေဒင်သုံးပုံဆောင် ပုဏ္ဏားတို့တွင် ငြဟ်မူကို မြင်ဖူးသောပုဏ္ဏား တဦးကယောက်မျှ ရှိသလော၊ ဗေဒင်သုံးပုံဆောင် ပုဏ္ဏားတို့၏ဆရာ, ဆရာ့ ဆရာ, ဆရာခုနစ်ဆက်တိုင်အောင် ငြဟ်မူကိုမြင်ဖူးသူ တဦးတယောက်မျှ ရှိသလော" ဟု မေးတော်မူ၍ မရှိပါဟု ဖြေကြရာ ဘုရားရှင်က သူကန်းအစဉ်အတန်းဥပမာ စသည်တို့ပြလျက် "ထိုပုဏ္ဏားတို့သည် ငြဟ်မူဖြစ်ကြောင်း လမ်းစဉ်ကို ဟောနိုင်ဖို့အကြောင်းမရှိ၊ ငြဟ်မူအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ဖို့အကြောင်းမရှိ" ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် "ငြဟ်မူဖြစ်ရန် လမ်းစဉ်ကို ဟောတော်မူပါ" ဟု ဝါသေဋ္ဌက တောင်းပန်ခြင်းကြောင့် ငြဟ်မူဖြစ်ရန် လမ်းစဉ်ကို ဘုရားရှင် ဟောတော်မူသည်။

ထိုလမ်းစဉ်ကို အကျဉ်းမျှ ပြအံ့-အမျိုးကောင်းသားသည် ဘုရားရှင် သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြု၍ သီလအကျင့်, ဣန္ဒြေကိုစောင့်စည်းမှု, အောက်မေ့မှုသတိ, ဆင်ခြင်မှု သမ္မာဉာဏ်, ရောင့်ရဲမှု သန္တောသတို့ကို ပြည့်စုံစေကာ ဆိတ်ငြိမ်ရာဝယ် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေပြီးလျှင် ကိုယ်ကိုဖြောင့်စွာထား၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ ရှေးရှု သတိကို ဖြစ်စေလျက် နေရာ၏၊ ထိုရဟန်းအား နိဝရဏကင်းသည့်အခါ ဝမ်းမြောက်မှု, နှစ်သိမ့်မှု, ငြိမ်းအေးမှု, ချမ်းသာမှု, တည်ကြည်မှုတို့ကို ရ၏၊ ထိုရဟန်းသည် မေတ္တာစိတ်ဖြင့် အရပ်ဆယ်မျက်နှာကိုဖြန့်၍ နေသော် (မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားသော်) မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ စျာန်ကို ရ၏၊ ဤစျာန်သည် ငြဟ်မူဖြစ်ရန် လမ်းစဉ်ပေတည်း၊ ကရုဏာစေတောဝိမုတ္တိ, မုဒိတာစေတောဝိမုတ္တိ, ဥပေက္ခာစေတောဝိမုတ္တိစျာန်တို့သည်လည်း ငြဟ်မူဖြစ်ရန်

လမ်းစဉ်များပေတည်း၊ စိတ်ကို အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်သော ထိုရဟန်းသည် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည့်နောက်၌ စိတ်ကို အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်သော ဗြဟ္မာ၏ အပေါင်းအဖော်ဖြစ်ရန် အကြောင်းရှိ၏ဟု ဟောတော်မူလေသည်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဗြဟ္မာရှိရုံမက ဗြဟ္မာဖြစ်ကြောင်း အကျင့်ကိုပင် ဘုရားရှင် ဟောတော်မူသည်ကို ထင်ရှားစွာ သိကြရပေသည်။

ဤမမြင်ရသော နတ်ဗြဟ္မာများကို အကြောင်းပြုလျက် ဟောကြားခြင်းမှာ လာဘ်လာဘကို ရှာနေကြသော သမဏဗြာဟ္မဏ ဟိန္ဒူဝါဒ၏ အယူသာဖြစ်သည်ဟု ဥပရိပဏ္ဏာသ ပဉ္စတ္တယသုတ် စာမျက်နှာ ၂၃-တွင် ဗုဒ္ဓကဖော်ပြထားသည်ဟူသော ဦးရွှေပြည့် ဆိုလိုသည့်အဓိပ္ပါယ်မျိုး ထိုသုတ်တွင်မပါမရှိပေ၊ ထိုသုတ်၌ "အတ္တာသည်သညာရှိ၏၊ သေသည်မှနောက် မြဲ၏" စသည်ဖြင့် အနာဂတ်ကို ကြံဆစဲယူမှု 'အပရန္တကပိုက' အယူ ၄၄-မျိုးတို့ကို ဟောပြီးသည်၏ အဆုံး၌ "ဤသို့နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ရကုန်တော့အံ့၊ ဤသို့နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ရကုန်တော့အံ့" ဟုနောက်၌ကျင်လည်ခြင်းကို ငြိကပ်လျက် ပြောဆိုကြသည့် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် "ဤအရပ်မှ ငါ့မှာ ဤမျှလောက်ယောဟု အမြတ်ငွေ ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဤကုန်ဖြင့်ဤအမြတ်ငွေကို ရလိမ့်မည်"ဟု ကြံစည်စဉ်းစားကြသည့် ကုန်သည်များနှင့်တူသည်ဟုသာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောတော်မူ ပေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ငရဲနှင့် နတ်ဗြဟ္မာများရှိသည်ကိုလည်းကောင်း ထိုငရဲနတ်ဗြဟ္မာအဖြစ်သို့ ရောက်စေတတ်သော အကျင့်တို့ကိုလည်းကောင်း အမှန်ရှိသည့်အတိုင်းသာ ဟောပြတော်မူသည်၊ ငရဲနှင့် ခြောက်၍ နတ်ဗြဟ္မာဖြင့် မြှောက်ခဲ့သည်မဟုတ်၊ နတ်ဗြဟ္မာအဖြစ်ကိုလည်း ချီးမွမ်းအားပေးတော်မူသည်မဟုတ်၊ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်မှာ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရေးပင်ဖြစ်သည်၊ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်မှစ၍ ယခုခေတ်တိုင်အောင် တပည့်သာဝကရဟန်းတော်တို့သည်လည်း ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်တို့ စွပ်စွဲသကဲ့သို့ ငရဲနှင့်ခြောက်၍ နတ်ဗြဟ္မာနှင့် မြှောက်နေကြသူများ မဟုတ်၊ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူသည့် အတိုင်း အရှိကို အရှိဟုသာ အမှန်အတိုင်းဟောပြကြ၍ ပဓာနရည်ညွှန်းချက်မှာ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ရေးပင် ဖြစ်သည်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်တိုင်း သိကြပေသည်၊ ဘုရားရှင့် တပည့်သာဝက ရဟန်းတော်များသည် ပုဗ္ဗန္တကပိုက အယူရှိကြသူများ မဟုတ်ကြရကား ပဉ္စတ္တယသုတ်၌ ဟောတော်မူသည့် ကုန်သည်နှင့်တူသော သမဏဗြာဟ္မဏများ မဟုတ်ကြပေ။

ထို့ကြောင့် နတ်နှင့်ငရဲ ဘယ်မှာလဲ စာတမ်းပါစကားရပ်များသည် မိမိတို့၏ မိစ္ဆာဝါဒကို ပြလို၍လည်းကောင်း ဒေသနာတော်အတိုင်း ဟောပြောနေကြသော ရဟန်းတော်များကို စော်ကားပုတ်ခတ်လို၍ လည်းကောင်း ဖော်ပြပါ

ဒေသနာတော်တို့ကို ယုတ်ယုတ်မာမာ ဖျက်ဆီးနေသော အာဓမ္မစကားရပ်များသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၃၉။ ထိုစာစာမ်း စာမျက်နှာ ၂၃-၌ "ဤနတ်ပြည်(၆)ထပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓဟောသော အဓိကအချက်ဖြစ်သည့် (သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် - ခဏသုတ်) စာမျက်နှာ ၃၃၄-တွင် ကြည့်ပြန်ပါကလည်း ဆဖဿဟု တွေ့ထိခံစားမှု(၆)ခု ကိုပင် ခံစားမှုနတ်ဘုံ(၆)ခုဟု ပြဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပြန်ပေသည်၊ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မနကို်ဖြင့် အဆင်း, အသံ, အနံ့, အရသာ, အတွေ့, အတွေးတို့ ဖြစ်ပေါ်တွေ့ထိတိုင်း ခံစားမှုပြုခြင်းကို ဘုံ(၆)ဘုံ၊ ဘဝ(၆) ဘဝဟုခေါ်သည် ဟုလည်းကောင်း စာမျက်နှာ ၂၅-၌ "ဗုဒ္ဓကလည်း ငရဲနှင့် နတ်ဟူသည်မှာ မိမိမလိုချင် မကြားချင် မမြင်ချင် မတွေ့ချင်သော အပျက်များဖြင့် တွေ့ကြုံရ၍ ပူဆွေးမှု ပူပန်မှုဖြစ်ရခြင်းများကို ငရဲကျသည်၊ မိမိလိုချင်မှု နှစ်သက်မှုများဖြင့် ကြုံတွေ့ရ၍ ကာမဂုဏ် အာရုံများဖြင့် ကြီးမြားစွာ ခံစားရမှုကို နတ်စည်းစိမ် နတ်ချမ်းသာများဟု သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် ခဏသုတ် စာမျက်နှာ-၃၃၄-တွင် ဟောထားခြင်းကို တွေ့ရပါသည်"ဟု လည်းကောင်း ဦးရွှေပြည့်က ပြဆိုထားပါသည်။

သုံးသပ်ချက်

ခဏသုတ်၌ "ဆဖဿာယတနိက" ငရဲနှင့်"ဆဖဿာယတနိက" နတ်ပြည်တို့ကို မဟာတော်မူသည်ကား မှန်၏၊ ထိုသုတ်သည်ကား စုဒ္ဒိတကဆိုသော အဓိပ္ပာယ်သဘောကိုမပြပေ။ထိုသုတ်၏ အကျဉ်းချုပ်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြပေအံ့။

ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် အရတော်ကြကုန်၏၊ရဟန်းတို့ သင်တို့သည်ကောင်းစွာ ရအပ်ကုန်၏၊ သင်တို့သည် အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်ခြင်းငှာ အခွင့်ကို ရအပ်ကုန်၏၊ ရဟန်းတို့ တွေ့ထိမှု၏တည်ရာ"ဖဿာယတန" ခြောက်မျိုးရှိသော"ဆဖဿာယတနိက" ငရဲတို့ကို ငါဘုရား မြင်တော်မူ၏၊ ထိုငရဲတို့၌ မျက်စိဖြင့် အဆင်းအားလုံးကိုကြည့်သော် မလိုလား မနှစ်သက်မမြတ်နိုးဖွယ်သော သဘောကိုသာ မြင်ရ၏၊ လိုလားနှစ်သက် မြတ်နိုးဖွယ်သဘောကို မမြင်ရ၊ နားဖြင့်အသံ အားလုံးကို။ပ။ နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့အားလုံးကို။ပ။ လျှာဖြင့် အရသာအားလုံးကို။ပ။ ကိုယ်ဖြင့်တွေ့ထိဖွယ်အားလုံးကို။ပ။ စိတ်ဖြင့် သဘောတရားအားလုံးကိုသိသည်ရှိသော် မလိုလား မနှစ်သက် မမြတ်နိုးဖွယ် သဘောကိုသာ သိရ၏၊ လိုလားနှစ်သက် မြတ်နိုးဖွယ်သဘောကို မသိရ။ပ။ ရဟန်းတို့ တွေ့ထိမှု၏တည်ရာ"ဖဿာယတန" ခြောက်မျိုးရှိသော "ဆဖဿာယတနိက" နတ်ပြည်တို့ကို ငါဘုရား မြင်တော်မူ၏၊ ရဟန်းတို့ ထိုနတ်တို့၌ အဆင်းအားလုံးကို ကြည့်လတ်သော် လိုလားနှစ်သက် မြတ်နိုးဖွယ်သဘောကိုသာ မြင်၏၊ မလိုလား မနှစ်သက်

မမြတ်နိုးဖွယ် သဘောကို မမြင်။ပ။ ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် အရတော်ကြပေ၏။ ပ။ သင်တို့သည် အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးဖို့ရန် အခွင့်အရေးကို ရခဲ့ကြပေ၏"။ (သဋ္ဌာယတနသံယုတ် မြန်မာပြန်-၃၃၄)

ဤသုတ်၌ ဆဖဿာယတနိက ငရဲဟူသည် အဝီစိစသော ငရဲကြီးတို့မှသီးခြားမဟုတ်၊ အဝီစိစသော ငရဲကြီး ၃၁-မျိုးလုံးပင် ခြောက်ဒွါရဖြင့် အနိဋ္ဌာရုံကို ခံစားရခြင်းကြောင့် ဆဖဿာယတနိကမည်သည်ချည်းသာ ဖြစ်သည်၊ ငရဲကြီး ၃၁-မျိုးဟူသည်မှာ အဝီစိငရဲသည် အပ္ပဋိဒ, နိရပ္ပဋိဒ,အပဗ,အဋဋ,အဟဟ,ကုမုဒ, သောဂန္ဓိက,ဥပ္ပလ,ပုဏ္ဍရိက,ပဒုမ ဟူ၍ ဆယ်ပါးပြား၏၊ သဉ္ဇီဝစသော ငရဲကြီး ၇-ထပ်တို့၌ ဖြစ်စေတတ်သော ကံ၏အထက်,အလတ်, အနုံ့ အားဖြင့် သုံးပါးပြားသည် အားလျော်စွာ အသက်တမ်း သုံးပါးပြားရကား တထပ်လျှင်သုံးမါးစီပြား၍ ၂၀-ဖြစ်၏၊ နှစ်ရပ်ပေါင်း ၃၁-မျိုးဖြစ်၏၊[1] ကာမာဝစရနတ်ပြည်အားလုံးသည်လည်း ခြောက်ဒွါရဖြင့် ဣဋ္ဌာရုံကို ခံစားရခြင်းကြောင့် ဆဖဿာယတနိကမည်သည်ချည်းပင် ဖြစ်သည်။(အဝီစိငရဲနှင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကိုရည်ရွယ်၍ ဟောသည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြထား၏။)

ဤသုတ်ဖြင့် ဘုရားရှင်ပြတော်မူလိုရင်းကား ငရဲဘုံ၌ ဆင်းရဲကိုသာခံစားနေရခြင်းကြောင့် မင်္ဂတည်းဟူသော အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးရန် မတတ်နိုင်၊ နတ်ပြည်၌လည်း ကာမဂုဏ်ချမ်းသာလွန်စွာ မျှားပြား၍ ပျော်ပါးမွေ့လျော့နေခြင်းကြောင့် မင်္ဂတည်းဟူသော အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးဖို့အရေး ကွာဝေးလှ၏၊ ဤလူ့ပြည်သည်ကား ငရဲလိုတခါ နတ်ပြဟ္မာလိုတမျိုး အဆိုးအကောင်းသောင်းပြောင်းရောရာ မျှားစွာသော သံဝေဂဝတ္ထု ပေါင်းစုပြည့်စုံနေရကား မင်္ဂတည်းဟူသော အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးရန် ကောင်းစွာခွင့်ရသည့် ကမ္မဘူမိမည်လေသည်၊ သင်တို့မှာ ဤလူ့ဘုံ လူ့ဘဝ ရကြခြင်းသည် လွန်စွာအရတော်ပေသည်၊ လူ့ဘဝကို အရတော်စွာရလာသည်အခိုက် မင်္ဂတည်းဟူသောအကျင့်မြတ်ကို အားထုတ်ကြိုးစား ပွားများကြလော့ဟု၍ ဖြစ်ပေသည်။ (သဋ္ဌာယတန ဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ-၄၄။ ယင်းဋီကာ-၃၁၄)။

ဤပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဘုရားရှင်၏အလိုတော်ကို မှန်ကန်စွာမသိပဲ ထင်မိထင်ရာ နတ်ပြဟ္မာနှင့် ငရဲကို လူ့ခန္ဓာထဲမှာသာ ဟောသည်ဟူသော အယူသည် ဘုရားရှင်၏အလိုတော်နှင့် မျှားစွာ ဆန့်ကျင်လှပေသည်၊ ရှုပ်ဝါဒအမြင်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ဤသို့သုံးသပ် ပြဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် နတ်နှင့်ငရဲဘယ်မှာလဲ စာတမ်း၌ ဖော်ပြထားသော နတ်ပြဟ္မာ ငရဲနှင့်စပ်သော အယူဝါဒသည်

၁။ သံ ဋီ ၁၊ ၁၀၄။

ဘုရားရှင်ဝါဒမဟုတ်၊ အတ္တနောမတိမျှဖြင့် ဖော်ပြရေးသားအပ်သော အဓမ္မဝါဒ သာ ဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော် မူကြသည်။

၄၁။ နတ်ပြဟ္မာဘုံနှင့် ငရဲတို့ကား ပကတိမံသစက္ခုဖြင့် ရှုမြင်ကောင်းသော အရာများ မဟုတ်ကုန်၊ အဘိညာဏ် မျက်စိဖြင့်သာ မြင်ကောင်းသော အရာ များသာ ဖြစ်ကြသည်၊ ထိုအဘိညာဏ်မျက်စိကို ရကြောင်းဖြစ်သော အကျင့် လမ်းစဉ်ကိုလည်း ဘုရားရှင် ဟောတော်မူခဲ့ပေသည်၊ ကိုယ်တိုင်မြင်လိုသူတို့သည် ထိုအဘိညာဏ်ကို ရရှိအောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်သင့်ကြပေသည်၊ မိမိ ကိုယ်တိုင် အဘိညာဏ်ရအောင် အားမထုတ်နိုင်သေးပါက "သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ပဝေဒေတိ" (ကိုယ်တိုင်ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိ၍ မျက်မှောက်ပြုကာ ဟောကြား သိစေတော်မူ၏)ဟူသော ဒေသနာအရ ဘုရားရှင်၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကြီးကို ယုံကြည်သောအားဖြင့်လည်း သိရ၏၊ လောဇဉ်မကောင်း မှု ပြုသူတို့ အပြစ်ခံစားရာ ထောင်တန်းစသည်နှင့် ကောင်းမှုပြုသူတို့ ခံစားရာ ရာထူးဌာနန္တရ စသည်ရှိသကဲ့သို့ တမလွန်ဘဝလည်း မကောင်းမှုပြုသူတို့ အပြစ် ခံရာ ကောင်းမှုပြုသူတို့ ကောင်းကျိုးခံစားရာ ဌာနများ ကောန်ရှိရမည်ဟု အနု-မာနဉာဏ်ဖြင့် မှန်းဆ၍ ယုံကြည်ကြရာကုန်၏။

(နိဗ္ဗာမတဏှိကခေါ်သော မီးသားရဲပြိတ္တာနှင့် ဖုတ်တစ္ဆေ စသည်တို့ကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ဖူးမြင်ဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း လောကဘဲ အထင်အရှားရှိ ကြကုန်၏၊ ထိုမီးသားရဲပြိတ္တာ ဖုတ်တစ္ဆေတို့ကား ပြိတ္တာအမျိုးအစား ဖြစ်ကုန်၏၊ ထိုပြိတ္တာများကို တွေ့မြင်ရခြင်းလည်း နတ်ပြဟ္မာနှင့် ငရဲစသည်တို့ကို မှန်းဆ သိနိုင်ကြပေသည်။)

အမှတ်စဉ် (၁၅) အ၊ အာ၊ ဣ အမှတ်ပြစောဒနာကို စိစစ်ချက်

၄၂။ (အ) အဟိတ်=ဒီလောဘ ဒေါသ မောဟကိုမှ မလုပ်ရ မနေနိုင်ပါ ဘူးဆိုတဲ့အမျိုးက အဟိတ်အစစ်ပဲ။

(အာ) ဒွိဟိတ်=ဒီတရား ငါလုပ်နေရတာ တကယ်တော့ သံသရာလည် တဲ့ ဝဋ်ဒုက္ခတရားတွေ ငါလုပ်နေရတာပါကလား လို့ သိသိကြီးနဲ့ မလွဲ သာလို့ လုပ်နေရရင် ဒွိဟိတ်။

(ဣ) တိဟိတ်=ဒီလောဘ ဒေါသ မောဟတရားတွေဟာ ငါ့အဖို့လဲ အကျိုးတကယ်မရှိဘူး၊ အများအဖို့လဲ ငါ့ကြောင့် စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲဖြစ်ကုန်ကြရတယ်၊ ဒါတွေ ငါမလုပ်တော့ပါဘူး လို့ ဆုံးဖြတ်တတ်ရင် တိဟိတ်ပဲ။

(အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၅၊ သစ္စာဓမ္မစာစောင် စာမျက်နှာ ၁၀)

ဤအခွက်များကို စောဒကတို့ကထုတ်ပြ၍ စောဒနာကြကုန်သည်၊ အထက်ပါ စုဒိတကတို့၏ ရေးသားချက် မှားယွင်းပုံကို အနည်းငယ် စိစစ်ပြဦးအံ့။

ထိုပုဒ်တို့တွင် (အ) အဟိတ်ဟူသော ဝေါဟာရသည် 'အဟေတုက'ဟူသော ပါဠိမှ ဆင်းသက်လာသော ပါဠိသက် မြန်မာဝေါဟာရ ဖြစ်သည်၊ အဟိတ်ဟူသည် အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ ဟိတ်မရှိသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်နှစ်ခုတည်းဟူသော ပဋိသန္ဓေနှင့် ဇီဝိတနဝကကလာပ်ရုပ်တည်းဟူသော အသညသတ်ရုပ် ပဋိသန္ဓေတို့ကို အဟိတ်ပဋိသန္ဓေခေါ်သည်၊ ထိုဟိတ်မရှိသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသော အပါယ်ဘုံသားနှင့် အချို့လူနတ်များ အသညသတ်ဗြဟ္မာများကို "အဟေတုက" အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်သည်။

(အာ) ဒွိဟိတ်ဟူသော ဝေါဟာရသည် "ဒွိဟေတုက"ဟူသော ပါဠိမှ ဆင်းသက်လာသော ပါဠိသက် မြန်မာ့ဝေါဟာရဖြစ်သည်၊ ဒွိဟိတ်ဟူသည် အလောဘဟိတ်, အဒေါသဟိတ် နှစ်ပါးရှိသော ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကာမာဝစရဝိပါက်စိတ် ၄-ပါးကို ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေခေါ်သည်၊ ထိုဟိတ်နှစ်ပါးရှိသော ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကာမာဝစရဝိပါက်စိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသော လူနတ်တို့ကို "ဒွိဟေတုက" ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်သည်။

(ဣ) တိဟိတ်ဟူသော ဝေါဟာရသည် "တိဟေတုက" ဟူသောပါဠိမှဆင်းသက်လာသော ပါဠိသက် မြန်မာဝေါဟာရဖြစ်သည်၊တိဟိတ်ဟူသည် အလောဘဟိတ်, အဒေါသဟိတ်, အမောဟဟိတ် သုံးပါးရှိသော ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရဝိပါက်စိတ် ၄-ပါး, ရူပါဝစရဝိပါက်စိတ် ၅-ပါး, အရူပါဝစရဝိပါက်စိတ် ၄-ပါး ဤ ၁၃-ပါးသော ပဋိသန္ဓေစိတ်များ ကို တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေခေါ်သည်၊ ထိုဟိတ်သုံးပါးရှိသော ပဋိသန္ဓေ ၁၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါးဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသော လူ, နတ်,ဗြဟ္မာများကို "တိဟေတုက" တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်သည်။

ဤသည်လျှင် အဟိတ်, ဒွိဟိတ်,တိဟိတ်ဟူသော ဝေါဟာရတို့၏အဓိပ္ပာယ်မှန်ဖြစ်သည်၊ အ-အာ-ဣ အမှတ်ပြု သစ္စာမမှစာစောင်၌ ဖော်ပြထားသော စကားရပ်များကား စာပေမသင်ဖူးသူတို့၏ တာဝန်မဲ့ ထင်ရာမြင်ရာ ရေးသားထားသော စကားရပ်များသာ ဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဓိရိဆရာတော်များ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

(ဤ) သံ ဆိုတာ ရှိတာ၊ ဃာ·ဆိုတာ ဖိုမ၊ အဲဒီရှိတဲ့ ဖိုမနှစ်ယောက်ကို သံဃာသို့ခေါ်တာ၊ ဒါ့ကြောင့် "သံဃံ သရဏံ ဂတ်ချာမိ"=သံ-ရှိတဲ့၊ ဃံ-ယောကျ်ား မိန်းမ နှစ်ယောက်သည်၊ သရဏံ- ပြေလည်စွာ လက်ဘဲ့ကြ၍။ ဂတ်ချာမိ၊ ကမ္ဘာ့ခရီးကို သွားနေကြလေသည်၊ ကမ္ဘာမှ ရှိတဲ့ ယောကျ်ား နှင့်မိန်းမ ဖိုမ နှစ်ယောက်တို့ ပြေပြေလည်လည် လက်ဘဲ့ပြီးတော့ ကမ္ဘာ့ခရီးသွား နေတာကို (သံဃံ သရဏံ ဂတ်ချာမိ)လို့ဆိုတယ်။

(၁၅-၄-၇၆) နေ့ မြောင်းမြဘရားပွဲ၌ ဦးဝါသဝ ဟောပြောချက်တိတ်ခွေ (အော)မျက်နှာစက ဒေါသကြီးပြင်းသည်ကား သာသနာတော်ကို သက်သက်ဖျက်ဆီးစေ-ကာသော စကားဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီဖြစ်၍ ဝိနည်းဓိုရ်ဓာရတော်များ အထူးစိစစ်တော်မမူကြကုန်။

အမှတ်စဉ် (၁၅) ဥပါဒါနဟူသော ပါဠိဧဝါဟာရနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝိသေသစောဒနာ သောဓနာ နှစ်ရပ်ကို သုံးသပ်စိစစ်ချက်

၄၄။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များက မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်, အင်္ဂ-သာလိနီ အဋ္ဌကထာ, ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ, ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နှင့် တိပိဋကပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန် ကျမ်းတို့ကို သာဓကပြု၍ ဥပါဒါနဟူသော ပါဠိဧဝါဟာရ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်အမှန်ကိုဖော်ပြပြီးလျှင် "လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အခမ္မ ဝါဒီသမား နောက်လိုက်များတို့သ ည် ဘုရား တရား သံဃာရတနာသုံးပါး နှင့်ဆက်စပ်၍ ယုံကြည်မှုများစွာကို ဥပါဒါန်ဟု အစွဲဟုချည်း အလွဲလွဲအမှားမှား အဓိပ္ပာယ်ဖော်သွားကြခြင်း၊မှာ တရုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်မှ မြစ်ဖျားခံလာ ခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ ထိုတရုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘုရားဟော ပါဠိတော် ဧဝါဟာရမုန်များကို ဖျက်ဆီးပစ်ရေးပင်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား" ဟု ဝိသေသအား ဖြင့် ကျယ်ဝန်စွာ စောဒနာကြသည်၊ ထိုဝိသေသစောဒနာချက်မှ လိုရင်းကို ကောက်နုတ်သော်-

(၁) ဥပါဒါန်ဟူသည် မစွန့်နိုင် မယ္ဒတ်နိုင် ဧိုင်ခိုင်မာမာ ဆွဲကိုင်ထားမှု ဖြစ်သည်။

(၂) ထို့ဥပါဒါန်သည် ကာမုပါဒါန်, ဒိဋ္ဌုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဟူ၍ လေးမျိုးရှိသည်။

(၃) ထိုတွင် ကာမဂုဏ်၌ စွဲလမ်းခြင်းသည် ကာမုပါဒါန်ဖြစ်သည်။

(၄) ထိုကာမုပါဒါန်ဟူသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် အကုသိုလ်လောဘမူ စိတ်ရှစ်ခု၌ယှဉ်သော 'ကာမစ္ဆန္ဒ'ခေါ် "လောဘ"စေတသိက်ဖြစ်သည်။

(၅) အာရုံကိုပြုလိုရုံမျှ လိုချင်မှုသည် "ကတ္တုကမ္မတာ ဆန္ဒစေတသိက်" သာဖြစ်သည်။ (ကာမုပါဒါန် မဟုတ်)။

(၆) နိုဗ္ဗာန်ကို လိုချင်မှုနှင့် ကောင်းသောတရားကို လိုချင်မှုသည် ကုသိုလ် ဆန္ဒသာ ဖြစ်သည်။ (ကာမုပါဒါန်မဟုတ်)

(၇) စဲ့စဲ့လမ်းလမ်း ယူထားသော အယူမှား (အယူမှားဌ္ဌိ စဲ့လမ်းခြင်း), ပေးလှူရခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံတို့၏အကျိုးဆက် အကျိုး ရင်း မရှိ ဟူယူခြင်း, တမလွန် လောကမရှိဟုယူခြင်း(၀၂)သတ္တဝါ သေပြီးနောက် ရောက်မည့်နတ်ဘုံ ငြဟ္မာဘုံ ပြိတ္တာဘုံတို့ကို မယုံကြည်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဖြစ်သည်။

(၈) အယူမှန်ဌ္ဌိ မြဲခြင်းသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်မဟုတ်။

(၉) သတ္တဝါသေပြီးနောက် ရောက်ရမည့် နောက်ဘဝ (နတ်ငြဟ္မာနှင့် ၎ရဲ့ ဘဝ)တို့ကို ယုံကြည်ခြင်းသည် ကုသိုလ်သဒ္ဓါတရားဖြစ်သည်၊ ဥပါဒါန်မဟုတ်။

(၁၀) နှား ခွေး စသည်တို့၏ အဓလ့အကျင့်ကို ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း အကျင့်ကောင်းအဖြစ်ဖြင့် ယုံကြည်ခြင်းမျိုးသည် သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ဖြစ်သည်။

(၁၁) ဒိဋ္ဌုပါဒါန် သီလဗ္ဗတုပါဒါန် အတ္တဝါဒုပါဒါန်သုံးမျိုးလုံးပင် (တရား ကိုယ်အားဖြင့်) အကုသိုလ်ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါးနှင့် တွဲယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိ စေတသိက်တမျိုးတည်းဖြစ်သည်။

(၁၂) ဘုရားရှင် ညွှန်ပြဆိုဆုံးမသည့်အတိုင်း နိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းပါရမီ ကောင်းကို စုဆောင်းခြင်း, ဒါန သီလ ဘာဝနာတို့ကို ပြုလုပ် အားထုတ်ခြင်း သည် ကုသိုလ်ပါရမီသာဖြစ်သည်။

(၁၃) လူနတ်စည်းစိမ်ကို တောင့်တ၍ ဒါနသီလပြုခြင်းကိုင်း အကုသိုလ် ဟု မဆို၊ ဝဋ္ဋနိဿိတ ကုသိုလ် (သံသရာဝင်္ကို မှီသော ကုသိုလ်)ဟုသာ ဆိုသည်။

(၁၄) သို့ပါလျက် နတ်စည်းစိမ် နတ်ဘဝ, ငြဟ္မာ့စည်းစိမ် ငြဟ္မာ့ဘဝကို မှန်းဆ၍ ကုသိုလ်ပြုခြင်းကို အကုသိုလ်ဥပါဒါန်ဖြစ်လေဟန် ဟောပြောရေးသား ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဝန်ထမ်းများအား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက လှုံ့ဒါန်း ပေးကမ်းမှုစသည် မပြုအောင် နည်းပရိယာယ်အားဖြင့် တားဆီးခြင်းဟု ဆိုနိုင် သည်။

(၁၅) ဇော်ဂကာ ဥပါဒါန်ဖြစ်နေခြင်းကား အဘိဓမ္မာ အခြေခံမဲ့သော လမ်းပေါ်ကလူများ၏ (တရားနှင့် ဆန့်ကျင်သော) စကားသာ ဖြစ်သည်ဟု ကောက်နုတ်၍ ရသည်။

၄၅။ ယင်းစောဒနာချက်ကို စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ချေပရာ၌ ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ် မဟာနိဒါနသုတ် နှာ ၅၄-တွင် ပြဆိုထားသော "ကာမဂုဏ်၌ စဲ့လမ်းခြင်း ကာမုပါဒါန်, အယူ၌ စဲ့လမ်းခြင်း ဒိဋ္ဌုပါဒါန်, အလေ့အကျင့်၌ စဲ့လမ်းခြင်း သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဟူသော ဝါဒ၌ စဲ့လမ်းခြင်း အတ္တဝါဒုပါဒါန်တို့ပေတည်း" ဟူသော စကားရပ်ကို ထောက်ထား၍ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ကို မြန်မာပြန်ဆိုရာတွင် အလေ့အကျင့်စဲ့ကိုသာ ဆိုလိုကြောင်း ဝေဖန်ပြီး ခွဲး နှား တို့၏အကျင့် ဟူ၍ မတွေ့ရကြောင်း ချေပကြသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့၏ ဝိစစ်သုံးသပ်ချက်

ယင်း ချေပချက်ကို စိစစ်သုံးသပ်သော်–

(က) ဘဂဝ အခါတပါး၌ ငါသည် ထူလုဇနပုဒ် ဥတ္တရကာမည်သော နိဂုံး၌ နေ၏၊ ဘဂဝ ထိုအခါ ငါသည် နံနက်အချိန်၌ သင်္ကန်းကို ပြင်ဝတ်၍ သပိတ်သင်္ကန်းကိုယူလျက် နောက်လိုက်ရဟန်း လိစ္ဆဝီမင်းသား သုနက္ခတ်နှင့် အတူ ဥတ္တရကာ နိဂုံးသို့ ဆွမ်းခံဝင်၏၊ ထိုအခါ အဝတ်မဝင်သော ကောရခတ္တိယ တက္ကတ္တန်းသည် ခွေးကျင့်ကျင့်၏၊ လေးဘက်ထောက်သွား၏၊ မြေ၌ချထားအပ်သော အစာကို ပါးစပ်ဖြင့်သာ ဟပ်၏၊ပါးစပ်ဖြင့်သာစား၏၊ ဘဂဝ လိစ္ဆဝီမင်းသားသုနက္ခတ်သည် ခွေးကျင့်ကျင့်လျက် လေးဘက်ထောက်သွားနေသော မြေ၌ချထားသည့်အစာကို ပါးစပ်ဖြင့်သာ ဟပ်၍ ပါးစပ်ဖြင့်သာစားနေသော အဝတ်မဝတ်သော ကောရခတ္တိယ တက္ကတ္တန်းကိုမြင်၍ ဤသို့သော အကြံသည်ဖြစ်၏။

"အချင်းတို့ လေးဘက်ထောက်လျက်သွားသော မြေ၌ချထားသည့်အစာကို ပါးစပ်ဖြင့်သာဟပ်၍ ပါးစပ်ဖြင့်သာစားသော ဤရဟန်းကား ခြိုးမှမ်းအံ့သြဖွယ် ကောင်းလေစွတကား" ဟု အကြံဖြစ်၏။[၁]

(ခ) ပုဏ္ဏ ငါသည် သင့်အား "ပုဏ္ဏ မသင့်လျော်ချေ၊ ဤပြဿနာရှိစေဦး လော့ ငါ့ကို ဤပြဿနာကို မမေးလင့်" ဟုဆိုသော်လည်း မရခဲ့၊ သို့ဖြစ်၍ သင့်အား ငါဖြေကြားတော့အံ့၊ (ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ခွေးအကျင့် ခွေးအလေ့အထ ခွေးစိတ် ခွေးအမူအရာတို့ကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မပြတ်မလပ် ပွားများ၏၊ ထိုသူသည် ခွေးကဲ့ ခွေးအလေ့အထ ခွေးစိတ် ခွေးအမူအရာတို့ကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံမပြတ်မလပ် ပွားများ၍ ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ ခွေးတို့၏ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရလေ၏၊ (ခွေးဖြစ်၏ဟုဆိုလိုသည်) ထိုသူမှာ "ငါသည် ဤအလေ့အထ ဤဝတ်, ဤအကျင့်,

---

၁။ ဒီ မြန် ၃၊ ၆။

ဤမြတ်သော အကျင့်ဖြင့် ထင်ရှားသော နတ်သော်လည်းကောင်း မထင်ရှားသော နတ်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ရအံ့"ဟု အကယ်၍ အယူစွဲရှိခြားအံ့၊ ထိုအယူစွဲသည် မှားသောအယူစွဲ ဖြစ်၏၊ ပုဏ္ဏာ မှားသော အယူစွဲရှိသူအဖို့ ငရဲသို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်မျိုးဟူသော လားရာနှစ်မျိုးတို့တွင် တမျိုးမျိုးသော လားရာကိုးဝါဆို၏။

(၇) သေနိယ (ဤလောကဌ်) အချို့ဝေါဟာသူသည် နွားကျင့် နွားအလေ့အထ, နွားစိတ်, နွားအမူအရာကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မပြတ်မလပ် ပွားများ၏။ ထိုသူသည် နွားကျင့်, နွားအလေ့အထ, နွားစိတ်, နွားအမူအရာကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မပြတ်မလပ်ပွားများ၍ ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ နွားတို့၏ အပေါင်းအဖော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရ၏၊ (နွားဖြစ်၏ဟု ဆိုလို့သည်) ထိုသူမှာ "ငါသည် ဤအလေ့အထ, ဤဝတ်, ဤအကျင့်, ဤမြတ်သော အကျင့်ဖြင့် ထင်ရှားသော နတ်သော်လည်းကောင်း မထင်ရှားသော နတ်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ရအံ့"ဟု အကယ်၍ အယူအစွဲရှိခြားအံ့၊ ထိုအယူအစွဲသည် မှားသော အယူအစွဲဖြစ်၏၊ သေနိယ မှားသော အယူအစွဲရှိသူအဖို့ ငရဲ သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်မျိုးဟူသော လားရာနှစ်မျိုးတွင် တမျိုးမျိုးသော လားရာကို ငါဆို၏။[၁]

ဤပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်များဌ် ခွေးတို့၏အလေ့အကျင့် နွားတို့၏ အလေ့အကျင့်များကို စွဲစွဲလမ်းလမ်း အမြတ်တနိုး ကျင့်နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကြောင်းအရာများကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် အထင်အရှား ဟောတော်မူခဲ့ခြင်းကြောင့် ယင်းပါဠိတော်များနှင့်အညီ အဋ္ဌကထာ ဆရာတော်များသည်လည်း "သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ"ဟူသော ပုဒ်ကို ဖွင့်ဆုဌ် အဋ္ဌကထာတို့တွင်–

"ဂေါသီလဂေါဝတာဒီနိ ဟိ ဇဝံ သုဒ္ဓိတိ အဘိနိဝေသတော သယံ မေဝ ဥပါဒါနာနိ"

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူခဲ့ကြသည်။

မြန်မာပြန်

မှန်၏၊ နွားတို့၏အလေ့ နွာ ဝတ်၏အကျင့် စသည်တို့ကို သုဒ္ဓိမဂ္ဂဟု မှားသော အားဖြင့် စွဲလမ်းသော မိစ္ဆာအယူတို့သည် ဤသို့ နွ ားတို့၏အလေ့ နွားတို့၏ အကျင့် စသည်ဖြင့် ကိလေသာမှ စင်ကြယ်၏ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဤ စွဲလမ်းချက် မိစ္ဆာအယူတို့သည် ငါ့ပါဒါန်တို့မည်ကုန်၏။

၁။ မ မြန် ၂။ ၅၅၊ ၅၆၊ ၃၇။

၂။ အဘိ ဋ္ဌ ၂၊ ၁၇၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋ္ဌ ၂။ ၂၀၃။ အဘိ ဋ္ဌ ၁၊ ၄၁၅။

သီလနှင့် ဝတ တို့၏ အထူးကိုပြရာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ၌—

"အတ္တနော ဝါ ဂဝါဒိဘာဝါဓိဋ္ဌာနံ သီလံ၊ ဂစ္ဆန္တော ဘက္ကေတိ တိဋ္ဌန္တော မုတ္တောတီတိ အာဒိနာ ဂဝါဒိကိရိယာကရဏံ ဝတံ"

ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။

မိမိ၏ နွားစသည်တို့၏အဖြစ်ကို ဆောက်တည်ခြင်းသည် သီလမည်၏၊ သွားလျက်စား၏၊ ရပ်လျက် ကျင်ငယ်စွန့်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် နွားစသည်တို့၏ အမူအရာကို ပြုခြင်းသည် ဝတမည်၏။

ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာများကိုထောက်ထား၍ နွားခွေးစသည်ဘို့၏ အလေ့အကျင့်ကို ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း အကျင့်ကောင်းအဖြစ်ဖြင့် ယုံကြည်ခြင်းမျိုးသည် သီလဗွတုပါဒါန်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသော စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စောဒနာသည် ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့နှင့်ညီညွတ်သော ဓမ္မစောဒနာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဂိုရိဆရာတော်တို့ သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

ဤအရာ၌ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့က သောခနာဆာဝယ် ခွေးနွားတို့၏ အလေ့အကျင့်ဟူ၍သာဆိုကြ၏၊ (စသည်) ဟူသော စကားလုံးမပါ၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စောဒနာစကားရပ်၌ကား (နွားခွေးစသည်တို့၏) ဟု (စသည်) ဟူသော စကားလုံးကိုထည့်၍ သုံးစွဲထားသည်ကို သတိပြုရာ၏၊ ပြခဲ့သော အဋ္ဌကထာ သုံးကျမ်းသုံးတို့၌လည်း "ဂေါဒီလ ဂေါဝတာဒီနိ" ဟု (အာဒီ) သဒ္ဒါနှင့်ဝေကွဆိုထား၏၊ ထို "အာဒိ" ဟူသော ပါဠိစကားလုံး "စသည်" ဟူသော မြန်မာစကားလုံးဖြင့် ကြွင်းကျန်သော မှားသော အလေ့အကျင့်များကို ယူရာ၏၊ တို့ကြောင့် နွား ခွေးတို့၏ အလေ့အကျင့်ကိုဖြစ်စေ, ရေငုပ်ခြင်း, မီးလှုံခြင်း, နေလှမ်းခြင်း, ဆူးပေါ်၌အိပ်ခြင်း စသော အလေ့အကျင့်ကိုဖြင့်စေ အချုပ်အားဖြင့် မှားသော အလေ့အကျင့်ဟူသမျှကို အကျင့်မှန်ဟု စွဲလမ်းသော ဒိဋ္ဌိစေတသိက် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်မည်၏ဟု စောဒနာလိုရင်းဖြစ်သည်ကို သိကြ၏။

စုဒိတကတို့က သီလဗ္ဗတုပါဒါန-သီလ+ဝတ+ဥပါဒါန-ဟူသော ပုဒ်ဝယ်(သီလ အလေ့၊ ဝတ=အကျင့်၊ ဥပါဒါန=အစဲ့၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန=အလေ့အကျင့်စဲ့ ဟု ဤမျှသာဆိုသင့်လျက် (နွား, ခွေးတို့၏) ဟူသော ဝိသေသနသမ္ဘန်ပုဒ် ထည့်သွင်းပြဆိုခြင်းကို အပိုထည့်သွင်းလေဟန် အပြစ်တင်၍ခြေ၊ ခြင်းဖြစ်သော်လည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းဂန် အတန်တန်တို့ အဆို အမိန့်အရ ထည့်သွင်းပြခြင်း ဖြစ်ရကား အပြစ်မရောက်ပဲ သီသာထင်ရှားသည့် ဂုဏ်မြောက်သော စကားသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်းဂိုရိဆရာတော်တို့ ယူဆတော်မူကြသည်။

၁။ ဝိသုဒ္ဓိ ၌ ၂၊ ၃၂။

၄၆။ ဟဖန် စုဒိတကဗုဂ္ဂိုလ်တို့က ကာမုပါဒါန်တွင်လည်း ကာမဂုဏ်ငါးပါး တို့ဌိုင်ခဲ့လမ်းခြင်းဟူ၍သာ တွေ့ရကြောင်း, ဥပါဒါန်တွင် အကုသိုလ် ကုသိုလ်ဟူ၍ မခဲ့ခြားကြောင်း, ကုသိုလ်ကို စွဲသည်ဖြစ်စေ အကုသိုလ်ကို စွဲသည်ဖြစ်စေ အစွဲ မှန်လျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍သာ ပြဆိုထားကြောင်းကို တင်ပြ၍ စောဒနာ ကောက် နုတ်ချက် (၄၊၅၊၆၊၇၊၈၊၉၊၁၁၊၁၂၊၁၃)တို့ကို ချေပကြသည်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ မြန်မာပြန် အာနဉ္ဇသပ္ပါယသုတ် နှာ ၅၅-၌လာသော—

"ပြုလုပ်ခဲ့သော ကံဟူ၍ မရှိပေ၊ ထိုကံ၏အကျိုးပြစ်သော ဤခန္ဓာပဉ္စကကို ပယ်စွန့်သော စိတ်ဖြင့်လျစ်လျူရှုမှု၌ နှစ်သက်၏၊ ကောင်း၏ဟု စွဲ၏၊ ထိုဝိညာဏ်သည် ဝပဿနာကိုမှီ၏၊ သို့သော် စွဲလမ်းမှုပင်မည်၏၊ အာနန္ဒာ စွဲလမ်းမှုဥပါဒါန် မကုန်သော ရဟန်းသည် ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုနိုင် ဟု ဟော၏၊ ဝိပဿနာကိုမှီ၍ စွဲဆောဝိညာဏ်သည် ကောင်းသော ကုသိုလ်ဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်၊ သို့ရာတွင် စွဲလမ်းလျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍ပင် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ညီတော် အာနန္ဒာအား ဟောကြားချက်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား" ဟု သာဓကနှင့်တကွ သောဓနာကြသည်။

စုဒိတကဗုဂ္ဂိုလ်ဘို့ ထုတ်ပြအပ်သော ဖော်ပြပါ သာဓကစကားရပ်သည် မူရင်းပါဠိတော် မြန်မာပြန်ကို ချုံး၍ ပြဆိုဆားရာ လိုရင်းကို ခြုံငုံမိအောင် မချုံးတတ်သဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ပျက်ယွင်းနေသည်၊ မူရင်းပါဠိတော် မြန်မာပြန် ကား အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

"အာနန္ဒာ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဤသို့ကျင့်၏၊အကယ်၍ ပြုလုပ် ခဲ့သော ကံဟူ၍ မရှိငြာ အံ့၊ ငါ့မှာ (အကျိုးဖြစ်သော ခန္ဓာပဉ္စကဟူ၍) မရှိရာ၊ ယခု ဘဝကံဟူ၍ မရှိလျှင် ငါ့မှာ(အကျိုးဖြစ်သောခန္ဓာပဉ္စကဟူ၍) မဖြစ်လတ္တံ့၊ ထင်ရှားရှိသော ဖြစ်ပေါ်နေသော ခန္ဓာပဉ္စကကို ပယ်စွန့်အံ့ဟု လျစ်လျူရှုမှုကို ရ၏၊ ထိုရဟန်းသည် ထိုလျစ်လျူရှုမှုကို နှစ်သက်၏၊ ကောင်း၏ဟူ၍ ပြောဆို ၏၊ သက်ဝင်၍တည်၏၊ ထိုလျစ်လျူရှုမှုကို နှစ်သက်ပြောဆို သက်ဝင်၍ တည် သော ထိုဗုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိညာဏ်သည် ထိုလျစ်လျူရှုမှု (ဝိပဿနုပေက္ခာ) ကိုမှီ၏၊ (ထိုလျစ်လျူရှုမှု ဝိပဿနုပေက္ခာကို စွဲလမ်း၏)၊ အာနန္ဒာ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ရှိ သော ရဟန်းသည် ပရိနိဗ္ဗာန် မပြုနိုင်" ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဤဒေသနာတော် အဓိပ္ပာယ်ကား ရှေးဘဝက ပြုလုပ်ခဲ့သော ကံ (ကမ္မဝဋ်) မရှိလျှင် ယခုဘဝ၌ဖြစ်သော ခန္ဓာပဉ္စက (ဝိပါကဝဋ်)မရှိရာ၊ ယခုဘဝ ကံ(ကမ္မ ဝဋ်)မရှိလျှင် နောင်အနာဂတ်ဘဝ၌အကျိုးဖြစ်သောခန္ဓာပဉ္စက(ဝိပါကဝဋ်)မဖြစ် လတ္တံ့၊ ယခုဘဝ ထင်ရှားရှိနေသော ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ခန္ဓာပဉ္စကကို ပယ်စွန့် အံ့ဟု အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရည်မှန်း၍ ဝိပဿနာကို အားထုတ်သော ရဟန်း

သည် လျစ်လူ့ရွှမ္ဘူ (ဝိပဿနုပေက္ခာ)ကို၎င်၏၊ ထိုရဟန်းသည် ထိုလူ့ဝင်လူ့ရွှမ္ဘူ (ဝိပဿနုပေက္ခာ)ကို နှစ်သက်စွဲလမ်းနေလျှင် ထိုဟန်း၏ ဝိညာဏ်သည် ထိုလျစ်လူ့ရွှမ္ဘူ (ဝိပဿနုပေက္ခာ)ကို တက္ကဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှီတွယ်နေ၏၊ ထိုလျစ်လူ့ရွှမ္ဘူ (ဝိပဿနုပေက္ခာ)ကို စွဲလမ်းနေ၏၊ ယင်းသို့ ဝိပဿနာကို စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ရှိနေသော ရဟန်းသည် ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုနိုင်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤဒေသနာတော်၌ ထိုရဟန်းရရှိသော လျှင်လူ့ရွှမ္ဘူ (ဝိပဿနုပေက္ခာ) သည် ကုသိုလ်ဖြစ်သော်လည်း ထိုလူ့စ်လူ့ရွှမ္ဘူ (ဝိပဿနုပေက္ခာ)ကို နှစ်သက်စွဲလမ်းသော ဝိညာဏ်သည်ကား လောဘ (တဏှာ)ဒိဋ္ဌိတို့နှင့် ယှဉ်သော အကုသိုလ်လောဘမူ ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်ကို သတိပြုခဲ့ပါ။

စုဒိတကတို့ ချေပသည့် သောခနာစကားရပ်ကို စိစစ်သုံးသပ်သည်ရှိသော် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စွဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါန်တရားနှင့် စွဲလမ်းအပ်သော (၀၊)အစွဲအလမ်းခံရသော ဥပါဒါနိယတရား နှစ်မျိုးကို ကွဲပြားခြားနားစွာ မသိကြရှာသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ထို့ကြောင့် စွဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါန်တရားနှင့် စွဲလမ်းအပ်သော (၀ါ)အစွဲအလမ်းခံရသော ဥပါဒါနိယတရားကို ကွဲပြားခြားနားစွာ သိနိုင်ကြရန် ရှင်းလင်းပြဆိုပြီးမှ သောခနာကို စိစစ်ကြကုန်အံ့။

ဥပါဒါန်

၄၇။ ဘုသံ အာဒိယန္တီတိ ဥပါဒါနာ၊ ဒဋ္ဌဂ္ဂါဟံ ဂဏှန္တီတိ အတ္ထော-ဟူသော အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာဖွင့်နှင့်အညီ မလွှတ်နိုင်ပဲ မြဲမြံ ပြင်းပြစွာ ယူတတ် စွဲလမ်းတတ်သော သဘောတရားသည် ဥပါဒါန်မည်၏။

ဥပါဒါန်လေးပါး

တတ္ထ ကတမံ ကာမုပါဒါနံ။ ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမရာဂေါ ကာမနန္ဒီ ကာမတဏှာ ကာမသိနေဟော ကာမပရိဒ္ဒါဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမဇ္ဈောသာနံ။ ဣဒံ ဥစ္စတိ ကာမုပါဒါနံ[1]။

ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်နှင့်အညီ ဝတ္ထုကာမဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော လိုချင်ဖွယ် အာရုံတို့၌ လိုလားနှစ်သက် တပ်မက်စွဲလမ်းသော တဏှာ (လောဘစေတသိက်) သည် ကာမုပါဒါန် မည်၏။

တတ္ထ[2] ကတမံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ။ နတ္ထိ ဒိန္နံ။ပ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ ဌပေတ္ဝာ သိလဗ္ဗတုပါဒါနဉ္စ အတ္တဝါဒုပါဒါနဉ္စ သဗ္ဗာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ[3]။

၁။ အဘိ ၁၊ ၂၄၁။

ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်နှင့်အညီ သီလဗွတုပါဒါန်နှင့် အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဒိဋ္ဌိ နှစ်မျိုးမှ ကင်းသော မှားသောအမြင် (မှားသောအယူ) အားလုံးသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်မည်၏၊ ဤဘုရားဟော ပါဠိတော်ဖြင့်ပင် အယူမှားကို စွဲလမ်းမှုသာ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် ဖြစ်သည်၊ အယူမှန်ကို စွဲမြဲ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုသည်ကား ဒိဋ္ဌုပါဒါန် မဟုတ်၊ သဒ္ဓါဓိမောက္ခသာ ဖြစ်သည်ဟု သိသာလှပေ၏။

တတ္ထ ကတမံ သီလဗ္ဗဟုပါဒါနံ။ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သီလေန သုဒ္ဓိ။ပ။ ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ[1]။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နှင့်အညီ နှားခွေး စသည်တို့၏ အလေ့အကျင့်ကို (ဝါ)အလေ့အကျင့်မှား ဟူသမျှကို ကိလေသာ စင်ကြယ်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း အဖြစ်ဖြင့် မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းတတ်သော အမြင်မှားမှု ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည် သီလဗ္ဗတုပါဒါန် မည်၏။

တတ္ထ ကတမံ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ။ ဣဓ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော။ပ။ မိစ္ဆတ္တံ တိတ္ထာယတနံ ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ[2]။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နှင့်အညီ ခန္ဓာငါးပါးတွင် တပါးပါးကို မပျက်မစီး အမြဲတည်နေသော အနှစ်သာရ အမာခံ သဘောတရား အတ္တဟု အမြင်မှားမှု ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည် အတ္တဝါဒုပါဒါန် မည်၏။

အတ္တဝါဒုပါဒါန် (အတ္တဒိဋ္ဌိ) နှစ်ဆယ်ဖြစ်ပုံ

၄၈။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဒေသနာတော်ဖြင့် အတ္တဝါဒုပါဒါန် (ဝါ) အတ္တဒိဋ္ဌိ(၂၀)ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူ၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် "မီးတောက်နှင့် အလင်းရောင်ကို အတူ ထင်မှတ်သကဲ့သို့" ရုပ်သည်ပင် အတ္တဟု ရုပ်နှင့်အတ္တကို အတူထင်မှတ်သော ဒိဋ္ဌိတပါး၊

နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကို အတ္တဟု စွဲယူပြီးလျှင် "သစ်ပင်၌ အရိပ်ရှိသည်ဟူသော စကားကဲ့သို့" အတ္တမှာ ရုပ်ရှိသည်ဟု ထင်မှတ်သော ဒိဋ္ဌိတပါး၊

နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကိုပင် အတ္တဟုစွဲယူပြီးလျှင် "ပန်းပွင့်၌ အနံ့ဟူသော စကားကဲ့သို့" အတ္တ၌ ရုပ်တည်ရသည်ဟု ထင်မှတ်သော ဒိဋ္ဌိတပါး၊

နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကိုပင် အတ္တဟု စွဲယူပြီးလျှင် "သေတ္တာထဲ၌ ပတ္တမြား တည်သည်ဟူသော စကားကဲ့သို့" ရုပ်၌ အတ္တကတည်နေသည်ဟု ထင်မှတ်သော ဒိဋ္ဌိတပါး၊

၁။ အဘိ ၁၊ ၂၄၁။

ဤသို့ ရုပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အတ္တဝါဒုပါဒါန် (အတ္တဒိဋ္ဌိ) လေးပါးဖြစ်သည်၊ သို့အဘူ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဟူသော နာမ်ခန္ဓာ တပါးပါးနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း အတ္တဝါဒုပါဒါန် (အတ္တဒိဋ္ဌိ)လေးပါးစီဖြစ်ရကား ခန္ဓာငါးပါး၌ အတ္တဝါဒုပါဒါန် (အတ္တဒိဋ္ဌိ) နှစ်ဆယ်ဖြစ်သည်။

ဤဒိဋ္ဌုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန် သုံးပါးတို့သည် တရားကိုယ် အားဖြင့် ဒိဋ္ဌိစေတသိက်ချည်းသာ ဖြစ်သည်၊ ဒိဋ္ဌိစေတသိက် တပါးတည်းကိုပင် စွဲလမ်းပုံအခြင်းအရာ ကဲ့ပြားသောကြောင့် အမည်သုံးမျိုးခွဲ၍ ဟောတော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါန်သည် လေးပါးပြားသော်လည်း တရားကိုယ်အားဖြင့် လောဘစေတသိက်နှင့် ဒိဋ္ဌိစေတသိက်နှစ်ပါးသာ ဖြစ်သည်။

> ကာမုပါဒါနံ အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတေသု စိတ္တုပ္ပါဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနဉ္စ သီလဗ္ဗတုပါဒါနဉ္စ အတ္တဝါဒုပါဒါနဉ္စ စတ္တာသု ဒိဋ္ဌိဂတ-သမ္ပယုတ္တေသု စိတ္တုပ္ပါဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။
>
> (ဓမ္မသင်္ဂဏီ၊ ၂၇၉)

မြန်မာပြန်

ကာမုပါဒါန်သည် လောဘသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရှစ်ပါးတို့၌ ဖြစ်၏၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် သီလဗ္ဗတုပါဒါန် အတ္တဝါဒုပါဒါန်တို့သည် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်လေးပါးတို့၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ဤဘုရားရှင် နှုတ်တော်ထွက် ဒေသနာတော်အရ လောဘစေတသိက်သည် လောဘမူစိတ်ရှစ်ပါး၌ ဖြစ်သည်၊ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည် လောဘမူ ဒိဋ္ဌိဂတ-သမ္ပယုတ်စိတ် လေးပါး၌ ဖြစ်သည်ဟုမှတ်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဒု-၂၀၅၊ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ ၁၇၃-တို့၌လည်း—

> မဟာဝိသယံ ဟိ တံ အဋ္ဌစိတ္တသမ္ပယောဂါ၊ အပ္ပဝိသယာနိ ဣတရာနိ စတုစိတ္တသမ္ပယောဂါ”

ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

မှန်၏၊ ထိုကာမုပါဒါန်သည် ရှစ်ပါးသောစိတ်တို့၌ ယှဉ်ခြင်းကြောင့် ကျယ်သောအရာရှိ၏၊ ကာမုပါဒါန်မှ တပါးသော ဒိဋ္ဌုပါဒါန် သီလဗ္ဗတုပါဒါန် အတ္တဝါဒုပါဒါန်တို့သည် လေးပါးကုန်သော စိတ်တို့၌ ယှဉ်ခြင်းကြောင့် ကျဉ်းသောအရာ ရှိကုန်၏။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ အဆိုအမိန့်ကိုထောက်၍ ဥပါဒါန် ဟူသည် စင်စစ် အကုသိုလ်သာဖြစ်သည်ဟု ယုံမှားမဲ့မှတ်ယူရာ၏၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ကို အာဘိဓမ္မာကို လေ့လာဖူးသူ သာမဏေငယ်ကလေးများပင် သိကြပေသည်။

ပဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ကာမုပါဒါန်သည် ပုထုဇဉ်လေးယောက်နှင့် သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်တို့သန္တာန်၌ ဖြစ်သည်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် သီလဗ္ဗတုပါဒါန် အတ္တဝါဒုပါဒါန်တို့သည် ပုထုဇဉ်လေးယောက်တို့ သန္တာန်၌ ဖြစ်ကြသည်။

ဥပါဒါနိယ

၄၉။ ဥပါဒါနိယ (ဥပါဒါန + ဣယ) ဤပုဒ်သည် ဥပါဒါနပုဒ်နောက် အစီးအပွား ဟိတအနက်၌ ဣယပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသော ပုဒ်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၊ နှာ-၇၅ ၌—

အာရမ္မဏဘာဝံ ဥပဂန္ဆာ ဥပါဒါနသမ္မန္နေန ဥပါဒါနာနံ ဟိတာတိ ဥပါဒါနိယာ။

ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည်၊ [အာရုံအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍ ဥပါဒါန်တို့နှင့် စပ်ခြင်းကြောင့် ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွားတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါနိယမည်ကုန်၏]။

"အာရမ္မဏဘာဝံ ဥပဂန္ဆာ=အာရုံအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍"ဟူသည် အာရုံပြုခံရခြင်းပင်ဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ အာရုံပြုခံရခြင်းကြောင့် ထို တရားများသည် ဥပါဒါန်တို့နှင့် စပ်သော တရားများ ဖြစ်ရသည်၊ ဥပမာ—လောဘ၌ လူတယောက်၏ အသုံးအဆောင်သည် ထိုလူနှင့် စပ်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

ဤအဋ္ဌကထာဖွင့်အရ အာရုံပြုခံရသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါန်တိုနှင့် စပ်နေသည့် အတွက် ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သောကြောင့် ဥပါဒါနိယမည်၏ဟုမှတ်။

(အချုပ်မှာ ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံပြုခံရသောတရားများဖြစ်သည်)

ဥပါဒါနိယမည်သော တရားများ

ကတမေ ဓမ္မာ ဥပါဒါနိယာ။ တီသု ဘူမီသု ကုသလံ အကုသလံ တီသု ဘူမီသု ဝိပါကော တီသု ဘူမီသု ကိရိယာဗျာကတံ သဗ္ဗဥ္ဉ္ဉ ရူပံ။ ဣမေ ဓမ္မာ ဥပါဒါနိယာ။[1]

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်အရ ကာမ ရူပ အရူပ ဘုံသုံးပါးတို့၌ ဖြစ်သော လောကီကုသိုလ် ၁၇၊ အကုသိုလ် ၁၂၊ လောကီဝိပါက် ၃၂၊ ဘုံသုံးပါးတို့၌ ဖြစ်သော မြို့ကာမျှဖြစ်၍ ကုသိုလ်အကုသိုလ် အဖြစ်ဖြင့် မဟဂ္ဂတ အပ်သော ကိရိယာဗျာကတ ၂၀၊ တို့ပြင် ရုပ်သည် ရှိ၏၊ ဤတရားတို့သည်

၁။ အဘိ၊ ၁။ ၂၉၀။

လောဘ ဒိဋ္ဌိဟူသော ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော ဥပါဒါနိယတရား ဖြစ်ကုန်၏။

ဤကား စဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါန်ဟူသည် အကုသိုလ် သက်သက်သာ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း အစဲအလမ်းခံရသော ဥပါဒါနိယတရားသည်ကား ကုသိုလ်, အကုသိုလ်,အဗျာကတသုံးမျိုးဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း (အဘိမွေကို မလေ့လာဖူးသူများ) သိနိုင်ရန် ရှင်းလင်းပြဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

၅၀။ ယခု စောဒနာ သောဓနာကို ပြန်လည်စိစစ်ကြကုန်အံ့၊ ဤအချက်၌ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဆိုလိုရင်းမှာ—

(၁) ဥပါဒါန်သည် အကုသိုလ်သာ ဖြစ်သည်။

(၂) ပြုလိုရုံမျှ လိုချင်မှုသည် ကတ္တုကမျှတာဆန္ဒစေတသိက်သာဖြစ်သည်။ (ဥပါဒါန်မဟုတ်)

(၃) နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်မှု ကောင်းသောတရားကို လိုချင်မှုသည် ကုသိုလ် ဆန္ဒသာ ဖြစ်သည်၊ (ဥပါဒါန်မဟုတ်)ဟု ဆိုလိုသည်။

စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဆိုလိုရင်းမှာ-

(၁) ဥပါဒါန်တွင် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဟု မခွဲခြားကြောင်း၊

(၂) ကုသိုလ်ကို စဲသည်ဖြစ်စေ, အကုသိုလ်ကို စဲသည်ဖြစ်စေ အစဲမှန်လျှင် ဥပါဒါန် ဟူ၍သာ ပြန်ဆိုထားကြောင်း၊

(၃) ဝိပဿနာကိုမှီ၍ စဲသောဝိညာဉ်သည် ကောင်းသောဝိညာဉ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်၊ သို့ရာတွင် စဲလမ်းလျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍ပင် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူကြောင်းဟု စကား သုံးရပ် ဖြစ်သည်။

ယင်းစကား သုံးရပ်တို့တွင် "(၁) ဥပါဒါန်တွင် ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ဟု မခွဲခြားကြောင်း"ဟူသော စကားရပ်၌ ကုသိုလ်, အကုသိုလ် နှစ်မျိုးရှိရာ၌သာ ကုသိုလ်, အကုသိုလ် ခွဲခြားပြရသည်၊ ကုသိုလ်ချည်းသက်သက်, အကုသိုလ်ချည်း သက်သက် ဖြစ်ရာ၌ကား ထိုသို့ခွဲခြားရန်မလို၊ ဥပါဒါန်ဟူသည် တရံတဆစ်မျှ ကုသိုလ်ဟူ၍ မရှိ၊ ကေန် အကုသိုလ်ချည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ဟု ခွဲခြားပြဆိုခြင်း မပြုဟုမှတ်။

"ကုသိုလ်ကို စဲသည်ဖြစ်စေ အကုသိုလ်ကို စဲသည်ဖြစ်စေ အစဲမှန်လျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍သာ ပြန်ဆိုထားကြောင်း" ဟူသော စကားရပ်၌ စကားအသုံး အနှုန်းကိုရှင်းပြအံ့၊ "ကုသိုလ်ကို စဲသည်ဖြစ်စေ" ဟူသော စကားမှပ်၌ 'ကုသိုလ်ကို'

ဟူသော စကားရပ်သည် အစဲ့အလမ်းခံရသော ဥပါဒါနိယတရားကို ပြသည်၊ ထိုတရားကား အမှန်ပင် ကုသိုလ်ဖြစ်သည်၊ "စဲ့သည်ဖြစ်စေ" ဟူသော စကားရပ်ကား စဲ့လမ်းတတ်သော လောဘဒိဋ္ဌိဟူသော ဥပါဒါန်တရားကို ပြသည်၊ ထိုဥပါဒါန်ကား ကေန် အကုသိုလ်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤစကားရပ်၌ အစဲ့အလမ်းခံရသောတရားက ကုသိုလ်, စဲ့လမ်းတတ်သောတရားက အကုသိုလ် ဖြစဲ့သည်။

"အကုသိုလ်ကို စဲ့သည်ဖြစ်စေ" ဟူသော စကားရပ်၌လည်း 'အကုသိုလ်ကို' ဟူသော စကားရပ်သည် အစဲ့အလမ်းခံသော ဥပါဒါနိယတရားကို ပြသည်၊ "စဲ့သည်ဖြစ်စေ" ဟူသော စကားရပ်သည် စဲ့လမ်းတတ်သော လောဘဒိဋ္ဌိ ဟူသော ဥပါဒါန်တရားကို ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤစကားရပ်၌ အစဲ့အလမ်းခံရသော တရားကလည်း အကုသိုလ်, စဲ့လမ်းတတဲသော တရားကလည်း အကုသိုလ်ပင် ဖြစ်သည်၊ ဤသို့ အစဲ့အလမ်းခံရသော တရားသည် ကုသိုလ်ပင်ဖြစ်စေ အကုသိုလ်ပင်ဖြစ်စေ စဲ့လမ်းတတ်သော တရားကား အကုသိုလ်သာ ဖြစ်ရကား ဥပါဒါန်ဟူ၍သာ ပြန်ဆိုခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ(၂)နံပါတ် သောဓနာစကားရပ်သည် စကားအသုံးအနှုန်းမျှသာ မှန်သည်။

ယင်းသို့ စကားအသုံးအနှုန်း မှန်ကန်သော်လည်း စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိုယ်တိုင် မူကား ရှင်းပြခဲ့သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အမှန်တကယ်မသိပဲ 'ကုသိုလ် ဥပါဒါန်လည်း ရှိသည်'ဟု အလွဲအမှား နှလုံးသွင်း၍ သောဓနာထားခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို (၃) နံပါတ် စကားရပ်ဖြင့်ပင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားစွာ သိနိုင်ပေသည်၊ ရှင်းပြဦးအံ့—

ဝိပဿနာကိုမှီ၍ စဲ့သော ဝိညာဏ်သည် ကောင်းသောကုသိုလ် ဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်၊ သို့ရာတွင် စဲ့လမ်းလျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍ပင် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူကြောင်းဟု ဆိုထားရာ "ဝိပဿနာကိုမှီ၍ စဲ့သော ဝိညာဏ်သည် ကောင်းသော ကုသိုလ်ဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်သည်၊ ထိုကုသိုလ်ဝိညာဏ်စိတ်ကို ဥပါဒါန်ဟု ဟောသည်" ဟု စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ယူဆကြောင်း သိသာပေသည်။

စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိုးကားသည့် အာနဉ္ဇသပ္ပါယသုတ်၌ ပြဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်သည် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ယူဆသည့် ကောင်းသော ကုသိုလ်ဝိညာဏ်စိတ် မဟုတ်၊ လောဘဒိဋ္ဌိဟူသော ဥပါဒါန်နှင့် ယှဉ်သော အကုသိုလ် လောဘမူစိတ် ဝိညာဏ်သာဖြစ်သည်၊ ရှင်းပြဦးအံ့—

"ထိုလျစ်လျူရှုမှုကို နှစ်သက်ပြောဆို သက်ဝင်၍တည်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိညာဏ်သည် ထိုလျစ်လျူရှုမှု (ဝိပဿနုပက္ခာ) ကို မှီ၏၊ ထိုလျစ်လျူရှုမှု (ဝိပဿနုပေက္ခာ)ကို စဲ့လမ်း၏။

ဤစကားရပ်၌ 'ဝိညာဏ်သည်' ဟူသော စကားရပ်ကို 'မို့၏' 'စွဲလမ်း၏' ဟူသော ကြိယာပြစကားရပ်တို့ဲ့ စပ်ရမည်၊မို့၏, စွဲလမ်း၏ဟုဆိုလျှင် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်မို့၏၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် စွဲလမ်း၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်သည် ထင်ရှားပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ၌ ထို တန္နိဿိတံ တဒုပါဒါနံပုဒ်တို့၏ အခြေခံဖြစ်သော ဒွေဝါကျရှိ 'အဘိနန္ဒတိ' စသော သုံးပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ပြရာဝယ်-

"သော တံ ဥပေက္ခံ အဘိနန္ဒတိတိ သော တံ ဝိပဿနုပေက္ခံ တဏှာဒိဋ္ဌိအဘိနန္ဒနာဒီဟိ အဘိနန္ဒတိ၊ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော"

ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။

အဓိပ္ပာယ်—သော တံ ဥပေက္ခံ အဘိနန္ဒတိ ဟူသည်ကား ထိုရဟန်းသည် ထိုဝိပဿနုပေက္ခာကို တဏှာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော နှစ်သက်ခြင်းတို့ဖြင့် နှစ်သက်၏၊ ကြွင်းသော "အဘိဝဒတိ၊ အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ" ဟူသော ပုဒ် နှစ်ခုအပေါင်းဌာလည်း ဤနည်းတည်း။

ဤစကားရပ်တွင် "ဝိညာဏ်သည်မို့၏ စွဲလမ်း၏" ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် စွဲလမ်းတတ်သည့် လောဘဒိဋ္ဌိဟူသော ဥပါဒါန်တို့နှင့် ယှဉ်သော အကုသိုလ် လောဘမူစိတ် ဝိညာဏ်ကိုပြသည်၊ "ထိုလျစ်လျူရှုမှုဝိပဿနုပေက္ခာကို" ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်သည့် (အစွဲအလမ်းခံရသည့်) ဥပါဒါနိယဖြစ်သော ဝိပဿနုပေက္ခာ ကုသိုလ်ကိုပြသည်၊ လိုရင်းအချုပ်မှာ အာရုံဖြစ်သည့် (ဝါ အစွဲအလမ်းခံရသည့်) ဝိပဿနုပေက္ခာသည် ကုသိုလ်ဖြစ်သည်၊ ထိုကုသိုလ်ဖြစ်သော ဝိပဿနုပေက္ခာကို စွဲလမ်းသော ဝိညာဏ်ကား လောဘဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သော လောဘမူအကုသိုလ် ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်ဟုမှတ်၊ အစွဲအလမ်းခံရသော အာရုံက ကုသိုလ်ဖြစ်ကာမျှဖြင့် ထိုကိုစွဲလမ်းသော ဥပါဒါန်သည် ကုသိုလ်မဖြစ်နိုင်ချေ၊ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာ၌ စွဲလမ်းငြိကပ်မှု ရှိနေသော ရဟန်းသော်မှ ငါဘုရားသာသနာတော်၌ ကိလေသာမငြိုးနိုင်သေး၊ ကျောင်း ပရိဝုဏ် အလုပ်အကျွေးဒါယကာ စသည်တို့၌ စွဲလမ်းငြိကပ်မှု ရှိနေသော ရဟန်းသည်ကား ဘယ်မှာပြောဖွယ်ရာ ရှိတော့မည်နည်း ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဘုရားရှင်ပြတော်မူသည်။

ထို့ကြောင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤအာနဉ္ဇသပ္ပါယသုတ်ကို သာကေပြု၍ (ဥပါဒါန်ဟူသည် လောဘဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော အကုသိုလ်သာ ဖြစ်သည်)ဟူသော စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စကားကို ချေပကြသော်လည်း ချေပရာမရောက်သည့်အပြင် ထောက်ခံရာပင် ရောက်ချေသည်ဟု ဝိနည်းဝိုရိဆရာတော်တို့ စိစစ်သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၅၁။ တဖန် စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က "ဓမ္မသင်္ကိတိကျမ်းအရ အကုသိုလ်ကို စွဲလျှင် ဥပါဒါန်, ကုသိုလ်ကိုစွဲလျှင် ဥပါဒါန်မဟုတ် ဖြစ်ခြင်း စောဒနာဆရာတော်များက တင်ပြချက်မှာ တပည့်တော် တွေ့ရသည့် အောက်ပါသုတ်တို့ဖြင့် ကွာခြားနေပြန်ပါသည်ဘုရားဟု စကားချီပြီးလျှင် အင်္ဂုတ္တိရ် နဝက နိပါတ် သဥပါဒိသေသသုတ် စာမျက်နှာ-၁၈၅ ၌ လာသော စကားရပ်ကို သာဓကပြုလျက် ဤအချက်၌လည်း သောတာပန်ပင်လျှင် စွဲလမ်းမှု ကျန်နေလျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍ သုံးနှုန်းထားခြင်း တွေ့ရပါသည်"ဟု ခေါ်ပ သောခနာ လေသည်။

စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်ချေပသလို စောဒနာ စကားရပ်၌ (အကုသိုလ်ကို စွဲလျှင် ဥပါဒါန်၊ ကုသိုလ်ကို စွဲလျှင် ဥပါဒါန်မဟုတ်)ဟူသော စကားရပ် ပါမပါကို သေချာစွာ စိစစ်ရာ—

(၁) ဥပါဒါန်ဟူသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် လောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိသာဖြစ်၍ လောဘမူစိတ်၌ ယှဉ်သော အကုသိုလ်သာဖြစ်သည်။

(၂) ပြုလိုခဲ့မျှလိုခြင်မူသည် ကတ္တုကမျှတာဆန္ဒစေတသိက်သာ ဖြစ်သည် (ဥပါဒါန်မဟုတ်)။

(၃) နိဗ္ဗာန်ကိုလိုချင်မှု၊ ကောင်းသော ဆရားကို လိုချင်မှုသည် ကုသိုလ်ဆန္ဒသာဖြစ်သည် (ဥပါဒါန်မဟုတ်)။

(၄) အယူမှန်၌ စွဲမြဲခြင်းသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်မဖြစ်၊ အယူမှား၌ စွဲလမ်းခြင်းသာ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဖြစ်သည်။

ဤမျှသာ တွေ့ရသည်။ (အကုသိုလ်ကိုစွဲလျှင် ဥပါဒါန်၊ ကုသိုလ်ကို စွဲလျှင် ဥပါဒါန်မဟုတ်) ဟူသော စကားမျိုးတိုက်ရိုက်သည်း မပါ၊ ထိုအဓိပ္ပာယ်မျိုးထွက်သော စကားရပ်လည်း မပါချေ၊ (၄) အမှတ်ပြု ကောက်နုတ်ချက်၌ "စွဲမြဲ"ဟူသော စကားရပ်နှင့် "စွဲလမ်း" စကားရပ် နှစ်ခုကို သုံးစွဲထားရာ "စွဲမြဲ" ဟူသော ဝေါဟာရကား "စွဲမြဲသက်ဝင် ယုံကြည်မှု=သဒ္ဓါဓိမောက္ခ" ဖြစ်၍ "စွဲလမ်း"ဟူသော ဝေါဟာရကား "စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်" ဖြစ်သည်ကို ခွဲခြားမှတ်သိခြင်းကြောင့် ချေပ သောခနာခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

သဥပါဒိသေသသုတ်ကို သာဓကပြု၍ "သောတာပန်ပင်လျှင် စွဲလမ်းမှု ကျန်နေလျှင် ဥပါဒါန်ဟူ၍ သုံးနှုန်းထားခြင်း တွေ့ရပါသည်"ဟူသော ချေပ ချက်သည်လည်း စောဒနာစကားရပ်နှင့် မည်သို့မျှ မပတ်သက်ချေ။

အလုံးစုံသော လောကီတရားတို့၏ ဝတ္ထုကာမ၏ အစွမ်းဖြင့် "ကာမ"ဟူ၍ လာခြင်းကြောင့် ရူပရာဂ အရူပရာဂသည်လည်း ကာမုပါဒါန်၌ ကျရောက်

(ပါဝင်)ရကား ဥပါဒါန်လေးပါးတို့တွင် ထိုကာမုပါဒါန်ကို စတုတ္ထအရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်က ပယ်သတ်အပ်၏၊ ကြွင်းသော ဥပါဒါန်သုံးပါးတို့ကို ပဌမသောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်က ပယ်သတ်အပ်၏"ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-ဒုတိယ-နှာ-၃၂၆-၌ မိန့်ဆိုအပ်သော စကားနှင့်အညီ သောတာပန်သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတုပါဒါန် ဇာတ္တဝါဒုပါဒါန် သုံးပါးတို့ကိုသာ ပယ်ရသေး၍ ကာမုပါဒါန် အကုသိုလ် ကြွင်းကျန်သေးသည်ကို သဥပါဒိသေသသုတ်၌ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဤသုတ်ပါ စကားရပ်သည်လည်း စောဒကဆရာတော်တို့၏ စောဒနာစကားရပ်နှင့် မည်သို့မျှ ကဲပြားခြင်းမရှိချေ။

နောက်တဖန်"အနာဂါမ်ဆိုက်သော သူတော်ကောင်းသည်ပင်လျှင် ဥပါဒါန်မကုန်ကြောင်း အောက်ပါ အထောက်အထားအရ တွေ့ရပါသည်ဘုရား"ဟု စကားချီပြီးလျှင် မဇ္ဈိမ ပဏ္ဏာသ ကိဋာဂိရိသုတ်-နှာ-၁၅၆ ၌လာသော စကားရပ်ကို သာဓက ပြုလျက် ဤအချက်၌လည်း ကုသိုလ်တရား ရှိနေသူပင်လျှင် ဥပါဒါန်ကျန်နိုင်သည်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရားဟု ချေပပြန်လေသည်။

ယင်းချေပချက်၏ ဆိုလိုရင်းကား "ကုသိုလ်တရား ရှိနေသူ အနာဂါမ်သူတော်ကောင်း သန္တာန်၌ပင် ဥပါဒါန်ကျန်သည်ဟု ဟောတော်မူသည်ကို တွေ့ရခြင်းကြောင့်'ဥပါဒါန်ဟူသည် အကုသိုလ်သာ ဖြစ်သည်'ဟူသော စောဒကဆရာတော်တို့၏ စောဒနာ စကားမသင့်"ဟု ချေပလိုရင်းဖြစ်သည်။

ဤချေပချက် သောဓနာဖြင့်ပင် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ် သခင်မြတ်ဆိုင်သည် အဘိဓမ္မာ သဘာဝကို လုံးဝမရိပ်စားမိကြောင်း ထင်ရှားနေပေသည်၊ မှန်လှ၏၊ "အနာဂါမ်သန္တာန်၌ အမြဲပင် ကုသိုလ်တရားရှိနေပေသည်၊ အနာဂါမ်သန္တာန်၌ ဖြစ်သော ဥပါဒါန်သည် ကုသိုလ်သာဖြစ်သည်"ဟု စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်ဆိုလိုသည်၊ ဤအချက်ဖြင့်ပင် အဘိဓမ္မာ သဘာဝကို လုံးဝမသိပါဟု ဝန်ခံရာရောက်ချေသည်။

စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်သည် "ပုထုဇဉ်သန္တာန်ဖြစ်စေ, သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်တို့သန္တာန်၌ ဖြစ်စေ ယောနိသော မနသိကာရအကြောင်း ရှိလျှင် ကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပွားရ၍ အယောနိသောမနသိကာရ အကြောင်းရှိလျှင် အကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပွားနေသည်" ဟူသော သဘာဝကိုလည်းမသိ၊ ပြခဲ့ပြီးသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ဒု၊ ၃၂၆ လာ စကားနှင့်အညီ "အနာဂါမ် သန္တာန်၌ ကာမရာဂကိုသာ ပယ်ရသေး၍ ရူပရာဂ အရူပရာဂတည်း ဟူသော ကာမုပါဒါန်ကျန်သေးသည်၊ ယင်းကာမုပါဒါန်သည် အကုသိုလ်သာဖြစ်သည်" ဟူသော သဘာဝကို လုံးဝမသိရှာခြင်းကြောင့်သာ ဤသို့ ချေပမိခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် စုဒိတက၏ ခေျပချက်သည် စောဒကဆရာတော်များ၏ စောဒနာစကားကို မည်သို့မျှ မလျှပ်ရှားစေနိုင်ဟု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့ စိဇ်ဝေဖန်တော်မူကြသည်။

တဖန် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့က "စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြချက်ဖြစ်သော ကာမုပါဒါန်သည် အကုသိုလ်လောဘမူစိတ်နှင့် တဲ့ယှဉ်ဖြစ်ပေါ်သည့် လောဘစေတသိက်ဟူ၍ တွေ့ရပါသည်ဘုရား"ဟု တင်ပြကြပြန်သည်။

ဈာန်တို့အား "ငါသည် ငြိမ်သက်လု၏၊ အေးငြိမ်းလု၏၊ စဲ့လမ်းမှုကင်း၏ ဟူ၍ ထင်မှတ်သော် ဤသို့ရှုသော ဥပါဒါန်ပင် မည်၏"ဟူသော ဥပရိပဿနာသမြန်မာပြန် ပဋ္ဌာန်းတယသုတ်၂၀-လာ စကားရပ်ကိုလည်း သာဓကအဖြစ် တင်ပြကြသည်၊ဤစုဒိတကတို့၏ စကားရပ်၌ အာဘယ်ကို ရှင်းလင်းခေျပသည် ဟူသော အချက်မ၂ါ၌ခေျ၊ "ကာမုပါဒါန်သည် အကုသိုလ်လောဘမူစိတ်နှင့် တဲ့ယှဉ်ဖြစ်ပေါ်သည့် လောဘစေတသိက်ဟူ၍ တွေ့ရပါသည်ဘုရား"ဟု ဇွတ်ရကြောင်းသာ ပြဆို၍ " ကာမုပါဒါန်သည် လောဘစေတသိက် မဟုတ်ပါ "ဟုလည်း ငြင်းဆိုချက်မပါ၊"အကုသိုလ်လောဘမူစိတ်နှင့် တဲ့ယှဉ်ဖြစ်ပေါ်သည် မဟုတ်"ဟုလည်း ငြင်းဆိုချက်မပါခေျ၊ အကယ်၍ ငြင်းဆိုစေဦးတော့ ရှင်းလင်းပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပါဒါန ဂေါစ္ဆကလာ ဘုရားဟောဒေသနာဖြင့်ပင် ကာမုပါဒါန်သည် အကုသိုလ်လောဘမူစိတ်၌ယှဉ်သော လောဘစေတသိက်ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပြီးဖြစ်၍ ထိုငြင်းဆိုချက်သည် အကျိုးမရှိ နိရတ္ထကသာ ဖြစ်ရော၏။

စုဒိတကတို့ ထုတ်ဆောင် တင်ပြအပ်သော သာဓကစကားရပ်၌ ပါသော ဥပါဒါန်သည်လည်း ကာမုပါဒါန်မဟုတ် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်သာဖြစ်ခြင်းကြောင့် သာဓကမမြောက်ခေျ၊ မှန်၏· စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထုတ်ဆောင်ပြအပ်သော သာဓကစကားရပ်သည်—

> ယဉ္စ ခေါ အယမာယသ္မာ "သန္တေ္ဓာဟမသ္မိ နိဗ္ဗုတော်ဟမသ္မိ အနုပါဒါနော်ဟမသ္မိ" တိ သမနုပဿတိ။ တဒပိ ဣမဿ ဘော်တော သမဏဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဥပါဒါနမေ့ဝါယတိ"။

ဟူသော ဥပရိပဿနာသပါဋိ ပဋ္ဌာန်းတယသုတ်၌လာသော်ပါဋိတော်၏ မြန်မာပြန်ဖြစ်သည်၊ ထိုပါဋိတော်၏ မြန်မာပြန်အပြည့်အစုံမှာ—

> ဤအရှင်သည် "ငါသည် ငြိမ်သက်သူဖြစ်၏၊ ငါသည် ငြိမ်းအေးသူဖြစ်၏၊ ငါသည် မစဲ့လမ်းသူဖြစ်၏"ဟူ၍ အကြင်ရှုမြင်၏၊ ဤအရှင် သမဏဗြာဟ္မဏ၏ ထိုရှုမြင်ခြင်းကိုလည်း ဥပါဒါန်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏ဟု ဖြစ်သည်။

၁။ မ ၃၊၂၆။

ဤပါဠိတော်၌ "ဥပါဒါနမက္ခာယတိ" "ဥပါဒါန်ဟု ဆိုအပ်၏"ဟူသည်မှာ "အဟမသ္မိ" "ငါဖြစ်"ဟု ယူခြင်းသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၌ အကျုံးဝင်နေသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဋ္ဌုပါဒါန်"ဟု ဘုရားရှင်ဟောတော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ၊ စာမျက်နှာ ၁၇-၌-

"ဥပါဒါနမက္ခာယတိတိ အဟမသ္မိတိ ဂဟဏဿ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပရိယာပန္နတ္တာ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ အက္ခာယတိ"ဟု ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

မြန်မာပြန်

ဥပါဒါန်ဟုဆိုအပ်၏ ဟူသည်ကား ငါဖြစ်၏ ဟု ယူခြင်း၏ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

တဖန် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့က "ဥပါဒါန်အစဲ့အလမ်း ဌိရုံမျှနှင့် အပါယ်မကျနိုင်ဟု ဟောတော်မူပါသည်ဘုရား"ဟု တင်ပြကြပြန်သည်၊ အဂံ်တို့ရှ်၊ သဥပါဒိသေသသုတ်၌လာသော စဲ့လမ်းမှုအကြွင်းအကျန်ရှိပါလျက် အပါယ်လေးပါးမလားနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ် ၉-မျိုးကို ဟောပြသော ဒေသနာတော်ကို သာဓကအဖြစ် ထုတ်ဆောင်လျက် "ဤအထဲ၌ သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် သောတာပန် စသည်တို့ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်ဘုရား"ဟု တင်ပြကြလေသည်။

ဥပါဒါန်အစဲ့အလမ်းရှိရုံမျှနှင့် အပါယ်မကျနိုင်ဟု ဟောတော်မူခြင်းသည် လည်းကောင်း စဲ့လမ်းမှု အကြွင်းအကျန်ရှိပါလျက် အပါယ်မကျနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၉-မျိုးတို့တွင် သောတာပန် သကဒါဂမ် အနာဂါမ်တို့ပါဝင်နေခြင်းသည် လည်းကောင်း စောဒနာစကားရပ်နှင့်မည်သို့မျှ မပတ်သက်ခြင်းကြောင့် ယင်း သောဓနာစကားရပ်ကိုလည်း စိစစ်သုံးသပ်ရန်မလိုဟု ဝိနည်းဋီကာဆရာတော်များ ဆန္ဒ ညီမျှတော်မူကြသည်။

၅၃။ သောဓနာနိဂုံး အဖြစ်ဖြင့်လည်း "သို့ဖြစ်ရာ ဤအခန်း (၁၅)၌ စောဒကဆရာတော်များ၏ နိဂုံးတွင် ဥပါဒါန်ဟူသည် အကုသိုလ်ဖြစ်၍ လောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိတရားသာ ဖြစ်သည်၊ အကုသိုလ်သာ ဖြစ်သည်၊ အမြင်မှားမှု ဥပါဒါန်သာ ဖြစ်သည်၊ ကုသိုလ်လိုချင်မှုမှာ ဥပါဒါန်မဟုတ်၊ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌတို့သည် ပဋ္ဌကတ်တော်၏အနက်ကိုမျှ မှန်ကန်စွာမသိ လမ်းပေါ်က လူများ၏ တရားဟု ဆိုသော အချက်ကို ယခု တိကျသောဆင္ခမူ ပဋ္ဌကတ်တော်မှ ကောက်နုတ်ရှင်းလင်းအပ်ပါသည်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားကြလေသည်။

ဤသောဓနာ နိဂုံးစကားရပ်၌လည်း "ဥပါဒါန်ဟူသည် အကုသိုလ်ဖြစ်၍ လောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိတရားသာ ဖြစ်သည်၊ အကုသိုလ်သာ ဖြစ်သည်၊ ကုသိုလ်လိုချင်မှုသည် ဥပါဒါန် မဟုတ်" ဟူသော စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စကားရပ်သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ညီညွတ်၍ မှန်ကန်သော စကားသာ

ဖြစ်သည်၊ (စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စကားတွင် အမြင်မှားမှုဥပါဒါန် ဖြစ်သည်ဟု မပါမရှိ) စွဲစွဲလမ်းလမ်း ယူထားသော အယူမှားသည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန် ဖြစ်သည်ဟု လည်းကောင်း အယူမှားကို စွဲလမ်းခြင်းသာ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် ဖြစ်သည်ဟု လည်းကောင်း ပါရှိသည်၊ ထိုစကားသည်လည်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ညီညွတ်၍ မှန်ကန်သော စကားသာ ဖြစ်သည်။

စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တို့က တိကျသော ဆဋ္ဌမ ပိဋ္ဌကတ်တော်မှ ကောက်နုတ် ရှင်းလင်းပါသည် ဆိုသော်လည်း စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကောက်နုတ်ပြအပ်သော ပိဋ္ဌကတ်တော် သာဓကများသည် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဆိုလိုသော " ဥပါဒါန်သည် အကုသိုလ်သာ မဟုတ်၊ ကုသိုလ်လည်းဖြစ်သည် " ဟူသော အနက်ကို လုံးဝ မပြနိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း ချေပ သင့်သည်ကို မချေပပဲ မချေပသင့်သည်ကိုသာ ချေပထားသောကြောင့် အချို့သာဓကတို့သည် စောဒနာချက်နှင့်လုံးဝ မပတ်သက်သောကြောင့် လည်းကောင်း သာဓက မမြောက်ချေ။

ဤမျှရှည်လျားသော စကားအစဉ်ဖြင့် လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီစသော သူတို့၏ ဘုရားဟော ပါဠိဝေါဟာရများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် အမှန်ကို ပစ်ပယ်ထား၍ မှားယွင်းသော အနက်အဓိပ္ပာယ်များကိုသာ ဖော်ပြနေကြပုံ အခြင်းအရာ သိသာထင်ရှားစေရန် စောဒက ဆရာတော်များ သက်သေခံ ထုတ်ပြအပ်သော (က) အမှတ်ပြ ပုဒ်မှစ၍ (ဤ) အကွာရာ အမှတ်ပြ ပုဒ်တိုင်အောင်သော (၃၆) ပုဒ်တို့ကို အသီးသီး ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့နှင့်ညှိနှိုင်း၍ စိစစ် ပြဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

၅၄။ ဤသို့ စိစစ်ပြဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းအရာ အချက်အလက်ပေါင်း များစွာကို သေချာစေ့ငုံ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သော် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီစသော သူတို့၏ ရှုပ်ဝါဒ အမြင်ဖြင့် ရေးသား ဟောပြောချက်များသည် ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်သောကြောင့် အဓမ္မဝါဒများသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ထိုအဓမ္မဝါဒကို ရေးသားဟောပြော နေကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့သည် အဓမ္မဝါဒီများသာ ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ အညီအညွတ် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းစိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)

စောဒနာ အမှတ်-၁၆

အရိယာနှင့် နိဗ္ဗာန်ကိုပြင်ဆင်ရေးသားခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဝိနိစ္ဆယ

အရိယာအကြောင်း စောဒနာဌ် အကျဉ်းကောက်နုတ်ချက်

၁။ (က) သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ တရားမဝင် ထုတ်ဝေသော အတွဲ(၄) အမှတ် (၈) သစ္စာဓမ္မစာစောင် စာမျက်နှာ ၉-ဌ်—

၎င်း ပဿဒ် ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကောဟူသော အနတ္တလက္ခဏသုတ် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ မျက်စိနှင့် နားရှိ၍ မြင်တတ်ကြားတတ်သော လူကို အရိယာဟု ခေါ်သည်၊ အရိယာနှင့် လူမှာ အတူတူပင်ဖြစ်သည်၊မျက်စိနား ရှိပါလျက် မမြင်တတ်မကြားတတ်သဖြင့် လူမဟုတ်သူကို အနရိယခေါ်သည်ဟု ရေးသားထားခြင်း။

(ခ) မိန်းမနှင့် ယောကျ်ား လင်မယားနှစ်ယောက်ကို အရိယာခေါ်သည်ဟု ဦးဝါသဝက ဟောပြောခြင်း။

(ဂ) ဦးဥက္ကဋ္ဌ ရေးသားထားသော ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ စာမျက်နှာ ၂၅၁-ဌ်လည်း ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး အနာထပိဏ်သဌေးကြီးတို့သည် ခင်ပွန်းသည် ဇနီး မယားတို့နှင့် အတူတက္ခ နေထိုင်ကြသော်လည်း တဏှာဥပါဒါန်မရှိပဲလင့်ကျင့်ဝတ် မယားကျင့်ဝတ်ငါးပါး ပြုရုံမှတပါး အနုပါဒါန်တရားနှင့် နေထိုင်သဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်၍ သုခတရားရနေကြ၏ဟု ရေးသားထားခြင်း။

(ဃ) အတွဲ (၁) အမှတ် ၇၊ မှောင်ခိုထုတ်သော သစ္စာစာစောင် စာမျက်နှာ ၉-ဌ်လည်း ဉာဏ်ရှိသူမျှားအဖို့ သက်သာသလိုနေ၍ ကျင့်ပါလျှင် တလှန်စ်လ အတွင်း အကြောက်နှင့် အမျော်ကင်း၍ သောတာပတ္တိမဂ်ရသည်၊ ဆက်လက် ကျင့်လျှင် စိုးရိမ်မှုနှင့် တုန်လှုပ်မှုပျောက်ကင်း၍ သကဒါဂါမိမဂ်ရသည်၊ထို့နောက် ချစ်ခြင်းမုန်းခြင်း ပျောက်ကင်း၍ အနာဂါမိမဂ်ရသည်၊ ဤအတိုင်း ဆက်လက်၍ ပွားများပါက တဏှာဥပါဒါန် အားလုံးငြိမ်း၍ အရဟတ္တမဂ်ရသည်၊ ဆက်လက် ပွားများသောအခါ အသို့မဟုတ်(ငါတည်းဟူသော) အမှတ်သညာ ငွေ့ငွေ့ကျန်ရှိ နေမှု ပျောက်ကင်းလျှင် အရဟတ္တဖိုလ် ဆိုက်ရောက်ပါပြီဟု ရေးသားထားခြင်း။

(င) ဘာသာစီးပွားရေးနဲ့ လူမှုစီးပွားရေးအမည်ရှိ စာစောင် စာမျက်နှာ ၂၀-ဌ်—

လူမိ လူဖကမွေးတဲ့ လူသားကို အရိယာဟုခေါ်သည်၊ အရိယာကို ပုဒ်ခွဲသော အခါ အရ+ကွယ+အာဟု ခွဲ၍—

အရ က = လူအမေ

ကွယ က = လူအဖေ

အာ က = လုပ်တာ

လူအမေ၊ လူအဖေတွေလုပ်လို့ဖြစ်တာလို့ ဆိုလိုတယ်ဟု ရေးသားထားခြင်း။

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သစ္စာဓမ္မစာစောင် စသည်တို့မှ အထက်ပါရေးသား ပြောဆိုချက်တို့ကို သက်သေအဖြစ် ထုတ်ပြပြီးလျှင် ယင်းသို့ ရေးသားပြောဆိုခြင်းဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ အလွန်အလေးဂရုပြုထိုက်သော အရိယာသူတော်ကောင်းတို့ကို ပုံပျက်ပန်းပျက်ဖြစ်အောင် ဖျက်ဆီးနေကြကြောင်း။

ကိလေသာနံ အာရကတ္တာ အရိယော စသည်ဖြင့် မိန့်ဆိုထားအပ်သော ထေရဝါဒ ပိဋကကျမ်းဂန်များနှင့်အညီ ကိလေသာအညစ်အကြေး ကင်းဝေး၍ ဖြူစင်မြင့်မြတ်သော တန်ဖိုးထားထိုက်သည့် သူတော်ကောင်းများကိုသာ အရိယာဟု ခေါ်ဆိုထားသည် ဖြစ်ပါလျက် ထိုအရိယာသူတော်ကောင်းတို့ကို ယုတ်ညံ့သေးသိမ်အောင် တရားလွန် စော်ကား ရေးသားထားကြောင်းဖြင့် စွဲချက်တင်ပြ စောဒနာကြသည်။

စုဒိတကတို့၏ သောဓနာဌ် အကျဉ်းကောက်နုတ်ချက်

၂။ အထက်ဖော်ပြပါ စောဒနာအကျဉ်း ကောက်နုတ်ချက် (၅)ချက်တို့တွင် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အမှတ် (ဂ)အချက်မှတပါး ကျန်အချက် (၄)ချက်ကို ပြန်လည် ချေပ သောဓနာမှုမပြုကြ၊ အမှတ်(ဂ)အချက်ကို ပြန်လည်ချေပရာ၌—

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာစာမျက်နှာ (၂၅၁)ကြောင်းရေ (၁၂)၌ "တဏှာနှင့် ဥပါဒါန်မပါကြတော့ပဲ"ဟု အတိအလင်း ပါရှိနေပါလျက် စောဒကရဟန်းတို့က "တဏှာနှင့် ဥပါဒါန် မရှိကြတော့ပဲ"ဟု အမှားသင့်ပြီး စွပ်စွဲထားကြသည်မှာ စေတနာဆိုးနှင့် ဖော်ပြရာရောက်နေပါကြောင်း၊ 'မပါ'ဟူသော စကားနှင့် 'မရှိ'ဟူသော စကားမှာ အလွန်အဓိပ္ပာယ်ခြားနားလှပါကြောင်းဖြင့် ပြန်လည်ချေပ သောဓနာ ပြုကြသည်။

ဝိနည်းဓိဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၃။ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အမှတ် (က)(ခ)(ဃ)(င) အချက်တို့ကို ပြန်လည်ချေပမှု မပြုသောကြောင့် သူတို့၏အမှားကို ဝန်ခံပြီးဖြစ်သည်၊ အမှတ်(ဂ)

အချက်ကို ပြန်လည် ချေပထာ၌ "မပါ"ဟူသောစကားနှင့် "မရှိ"ဟူသောစကား များမှာ အဓိပ္ပါယ်အလွန်ခြားနားသည်ဟု ဆိုကြသည်၊ သို့သော် ဝိသာခါနှင့် အနာထပိဏ်တို့သည် ထိုအချိန်က သောတာပန်မျှသာ ဖြစ်ကြသေးသောကြောင့် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန်တို့ကိုသာ ပယ်ကြရသေး၍ တဏှာ (လောဘ)ဟူသော ကာမုပါဒါန်ကိုကား မပယ်ကြရသေးချေ၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဝိသာခါသည် သူ၏ မြေးကလေးတယောက် သေဆုံး၍ အသုဘပို့ပြီး အပြန်တွင် ပူဆွေးဝမ်းနည်းမှု ပြေပျောက်စေလိုသည့်အတွက် တရားနာယူရန် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ ရောက်လာခဲ့သဖြင့် သောကပြေငြိမ်းကြောင်း တရားကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူရသေး၏။ (ဥဒါန်းပါဠိတော်၊ ဝိသာခါသုတ်၊ ၁၉၀)

သို့ဖြစ်ရကား သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရံခါရံခါ တဏှာဥပါဒါန်ဖြစ်လာနိုင်သေးရကား ဗုဒ္ဓအာဘိဓမ္မာ၌ "တဏှာဥပါဒါန် မပါကြတော့ပဲ"ဟု ရေးထားသည်ဖြစ်စေ "တဏှာဥပါဒါန် မရှိကြတော့ပဲ"ဟု ရေးထားသည်ဖြစ်စေ အတွေ့ယုတ်မရှိသည်သာ ဖြစ်ပေသည်၊ ရှင်းလင်းဦးအံ့—

'ပါသည်'ဟူသော မြန်မာမှု စကားလုံးသည် အာဘိဓမ္မာနည်းအရ သမ္မယုတ္တ-သဟဇာတ (တွဲယှဉ်၍ ဖြစ်သည့်, တကွဖြစ်သည့်)ဟူသော အနက်ထွက်သည်၊ 'ရှိသည်'ဟူသော စကားလုံးကား (တွဲယှဉ်၍မဖြစ်စေကာ, အတူတကွမဖြစ်စေကာ)မဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးသည်ဖြစ်၍ အနုသယကိလေသာ အနေအားဖြင့် ရှိသေးသည်ဟူသော အနက်ထွက်သည်။

ဝိသာခါ, အနာထပိဏ်ကဲ့သို့သော သောတာပန်အရိယာများ၌ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်လုံးဝမရှိသည်ကားမှန်၏၊ လောဘဟူသော ကာမုပါဒါန်ကား သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးသောကြောင့် ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာအနေဖြင့် ဥပါဒ်ဆဲဖြစ်ဆဲခဏ၌ ပါ၍နေမည်သာဖြစ်သည်၊ အနုသယကိလေသာအနေဖြင့်လည်း ရှိ၍နေမည်သာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "တဏှာဥပါဒါန်မပါပဲ လင့်ကျင့်ဝတ် မယားကျင့်ဝတ် ပြုရုံမှတပါး အနုပါဒါန်တရားနှင့် နေထိုင်ကြသဖြင့်"ဟူသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ စကားသည် အာဘိဓမ္မာတရားတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့် အတွေ့ယုတ်ကင်းမဲ့သည်ဟု သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

(က) အရိယာအများ

၄။ (က)ကောက်နုတ်ချက်၌ "ဧဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော" ဟူသော အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို သာဓကပြုပြီးလျှင် "မျက်စိ နားရှိ၍ မြင်တတ်ကြားတတ်သောလူကို အရိယာခေါ်သည်၊ အရိယာနှင့် လူမှာ အတူတူပင်ဖြစ်သည်ဟု သစ္စာဓမ္မစာစောင်၌ သာမညလူပြိန်းအတွေးဖြင့် တွေးတောကြံဆ၍

ရေးသားထားခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ထိုအနုတ္တလက္ခဏသုတ်ပါဠိတော်၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်အမှန်ကို ရှင်းလင်းပြရလျှင်—

က။ ဧဝံ ပဿံ အရိယသာဝကော=ဤသို့ ဤပုံ ရှုသော သိမြင်သော အရိယာတပည့်။

ခ။ သုတဝါ အရိယသာဝကော=သုတနှင့် ပြည့်စုံသော အရိယာတပည့်။

ဟူ၍ စကားနှစ်ရပ် ခဲ့ထားရမည်၊ ထိုစကားနှစ်ရပ်တွင် "ဧဝံ ပဿံ=ဤသို့ဤပုံ ရှုသည်၊ သိမြင်သည်"ဟု ဆိုရာ၌ အဘယ်သို့ အဘယ်ပုံ ဘယ်လိုရှုရသိမြင်ရမည် ဆိုသည့်(ရှုကြည့်သိမြင်ပုံ)နည်းစနစ်ကို"ယံကိဉ္စိ ရူပံ"အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့ပြီးဖြစ်၏၊ ယင်းသို့ ဟောတော်မူခဲ့သည့်အတိုင်း——

အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓစသည်ဖြစ်သော ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ်တည်းဟူသော ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ငါဟာ ငါဥစ္စာဟု တဏှာဖြင့် ခင်မင်တွယ်တာဖွယ်ရာမဟုတ်၊ ငါ ငါဟု မာနဖြင့် ထင်မှတ်ဖွယ်၊ အထင်ကြီးဖွယ်လည်းမဟုတ်၊ ငါ၏ ခိုင်မာသော အနှစ်သာရဖြစ်သည်၊ ငါ၏ အသက်ကောင် အတ္တကောင် ဝိညာဉ်ကောင် ဖြစ်သည်ဟု ဒိဋ္ဌိဖြင့် ယူမှားဖွယ်လည်း မဟုတ်ဟူ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်မဂ်ဖြင့် ရှုရ သိမြင်ရ၏၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုသော သိမြင်သော အရိယာတပည့်ကို "ဧဝံ ပဿံ အရိယသာဝကော=ဤသို့ ဤပုံ ရှုသော သိမြင်သော အရိယာတပည့်"ဟု ဟောတော်မူ၏။

ခ။ "သုတဝါ အရိယသာဝကော=သုတနှင့် ပြည့်စုံသော အရိယာတပည့်" ဟူသော စကားဌာန သုတသည်—

(၁) အာဂမသုတ=အကြား သုတ၊

(၂) အဓိဂမသုတ=အမြင် သုတ၊

ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏၊ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် ခန္ဓာ,အာယတန,ဓာတ်နှင့် ပတ်သက်၍ နာယူမှတ်သား ကြားနာထားအပ်သော သုံးဖြာပိဋကတ် ပရိယတ်ကျမ်းဂန်ကို "အာဂမသုတ=အကြားသုတ"ဟု ခေါ်၏၊ ဝိပဿနာဉာဏ်မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းအား ထုတ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်တိုင်ဆိုက်ရောက် မျက်မှောက်ပြု သိမြင်ထားအပ်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို "အဓိဂမသုတ=အမြင်သုတ"ဟု ခေါ်၏။

ထို့ကြောင့် ခန္ဓာ,အာယတနဆိုင်ရာ ပရိယတ်တရားတော်ကို သင်ယူမှတ်သားပြီး၍ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် အာဂမသုတ—အဓိဂမသုတတည်းဟူသော သုတနှစ်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံသော အရိယာတပည့်ကို "သုတဝါ အရိယသာဝကော"သုတနှင့်ပြည့်စုံသော အရိယာတပည့်ဟု ဆိုလို၏။

သုတဝါတိ အာဂမာဓိဂမသခ်ါတေန ဗာဟုဿစ္စေန သမန္နာဂတတ္တာ သုတဝါ။ (သာရတ္ထဋီကာ-တ-၁၈၉)

ဤအတိုင်းသာလျှင် "ဧဝံ ပဿံ" အစရှိသော ပါဠိတော်၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ် အစစ်အမှန်ဖြစ်သောကြောင့် "မျက်စိ နားရှိ၍ မြင်တတ် ကြားတတ်သောလူကို အရိယာ ခေါ်သည်ဟု အရိယာနှင့်လူ အတူတူဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့ ရေးသားထားကြသည်မှာ ရယ်စရာစကားမျှသာ ဖြစ်၍ အမှားသက်သက်သာ ဖြစ်သည်။

(ခ) (ဂ) ကောက်နုတ်ချက် လင်နှင့်မယား အရိယာ

၅။ ထို့ပြင် "ကိလေသာနံ အာရကတ္တာ အရိယော" စသည်ဖြင့် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ထုတ်ပြထားအပ်သော ပိဋကကျမ်းဂန်များနှင့်အညီ ဖော်ပြခဲ့သော အကြားအမြင်သုတနှစ်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံ၍ ကိလေသာအညစ်အကြေး ကင်းဝေးကြည်လင်ဖြူစင်မြင့်မြတ်သည့် သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်, ရဟန္တာများဖြစ်တော်မူကြသော အလွန်အလေးဂရုပြုထိုက်သည့် သူတော်စင် သူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များသာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အစစ် ဖြစ်ကြသောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့၏ မိန်းမ ယောကျ်ား လင်မယားနှစ်ယောက်ကို အရိယာခေါ်သည်ဟု ပြောဆိုထားသော (၂)အချက် စကားသည်လည်းကောင်း လူမိုက်လူဖက်မှေးသော လူသားကို အရိယာခေါ်သည်ဟု ရေးသားသော (၅)အချက် စကားသည်လည်းကောင်း ထင်ရှုမြင်ရာ ပရမ်းပတာ ပြောဆိုရေးသားထားသော အလွန်ယုတ်ညံ့သည့် စကားသိမ်, စကားဖျင်း အမနာပ သမ္မပ္ပလာပ စကားများသာဖြစ်၍ အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဂိုဏ်ဆရာတော်များ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

(ဃ) အကြောက်အမျှော်မှား၊ သောတာပန်အမှား

၆။ အကြောက်နှင့် အမျှော်ကင်းခြင်းကို သောတာပတ္တိမဂ်ဟု မှတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားထားသော စုဒိတကသမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့၏ စကားမှာ ထေရဝါဒပိဋကကျမ်းဂန်များနှင့် အလွန်ဆန့်ကျင်ပြီး မရိုးသားလွန်းသော ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် သူတို့လိုရာဆွဲ၍ ကြံစည်စဉ်းစား ရေးသားထားသော ထွင်လုံးဆင်လုံးများသာ ဖြစ်၏၊ ရုပ်ဝါဒ သောတာပန်ထူထောင်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

အကြောက်အမျှော် ကင်းသည်ဟု ဆိုသော်လည်း သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရသော့ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယာသူတော်ကောင်းပီပီ အကုသိုလ်ဒုစရိုက်ကို ကြောက်သည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အကြောက်မကင်းဟုလည်း ဆိုနိုင်၏၊ အဝိနိပါတ

ဓမ္မော နိယတော သမ္မောဓိပရာယဏော ဟူသော သီလကွန်ပါဠိတော် (၁၄၈) စသည်နှင့်အညီ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အထက်မဂ် အထက်ဖိုလ်ရရုန် သေချာနေသည်ဖြစ်ရကား အပါယ်လေးပါးတို့၌ လားရောက်တော့မည် မဟုတ်သော ကြောင့် အပါယ်ဒုဂ္ဂတိဘေးကို တွေးမြဲမကြောက်၊ အကြောက်ကင်းသည်ဟု လည်း ဆိုနိုင်၏။

"အာသဘ စ ပန မေ သန္တိဋ္ဌတိ သကဒါဂါမိတာယ[1]" ဟူသော သုတ်မဟာဝါ ဇနဝသဘသုတ်နှင့် "နိရာသော အာသံသော ဝိဂတာသော[2]" စသော အဂ်ုတ္တိုရ်ပါဠိတော် အာသံသသုတ်တို့နှင့်အညီ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အထက်မဂ်ဖိုလ်ရရုန် မျော်လင့်နေသည်သာမက ကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်မှု ကာမရာဂ အပြီးအပြတ် ကင်းရှင်းပြီး မဟုတ်သောကြောင့် သုဂတိဘဝနှင့် လူနတ်ချမ်းသာကို မျော်မှန်းတောင့်တခြင်း ကင်းပြီဟုလည်း မဆိုနိုင်ချေ။

၇။ ထိုပြင် ပြခဲ့သော သီလကွန်ပါဠိတော်နှင့် တိက စတုက္က အဂ်ုတ္တိုရ်ပါဠိတော် (၂၃၃၊ ၄၀၁)ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိတော် (၁၂၀၊ ၁၂၁)တို့၌—

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်— သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဟူသော သံယောဇဉ်သုံးမျိုး လုံးဝကင်းရှင်းအောင် ပယ်သတ်ပြီး ဖြစ်၏။

သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် — ကာမရာဂနှင့် ဒေါသဗျာပါဒ အကုသိုလ်တို့ကို လျော့နည်းသွားအောင် ပယ်သတ်၏။

အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် — ကာမရာဂ, ပဋိဃ, သီလဗ္ဗတပရာမာသ, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာဟူသော အောက်ကာမဘုံသို့ ရောက်စေတတ်သော သံယောဇဉ်ငါးမျိုးကို လုံးဝကင်းရှင်းအောင် ပယ်သတ်ပြီး ဖြစ်၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် — ရူပရာဂ, အရူပရာဂ ,မာန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဝိဇ္ဇာဟူသော အထက်ဗြဟ္မာဘုံသို့ ရောက်စေတတ်သော သံယောဇဉ် ငါးမျိုးတို့ကို အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် ပယ်သတ်ပြီးဖြစ်၏။

၈။ ဤသို့မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်ရှိပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်က ထုတ်ဝေသော သစ္စာစာစောင်၌ အကြောက်အမျော်ကင်းခြင်းကို သောတာပတ္တိမဂ်ဟုလည်းကောင်း စိုးရိမ်မှု တုန်လှုပ်မှုကင်းခြင်းကို သကဒါဂါမိမဂ်ဟုလည်းကောင်း စသည်ဖြင့်

၁။ ဒီ ၂။ ၁၆၇။ ၂။ အံ ၁။ ၁၀၆။

ရေးသားထားသောစကားမျှားမှာ သူတို့စိတ်ကူး၊ သူတို့ထင်လုံး သက်သက်မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် အလေးဂရုပြု၍ မှတ်သားထိုက်သော စကားမဟုတ်၊ စွန့်ပယ်ရမည့် အဓမ္မဝါဒစကားမျိုးသာ ဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်မျှား ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်သည့် စောဒနာဌ် အကျဉ်းကောက်နုတ်ချက်

၉။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ "ထုတ်ဝေသော ဗုဒ္ဓဝါဒအခြေခံသင်တန်းသင်တန်းအမှတ်စဉ်(၁) သင်တန်းမှတ်စု စာအုပ် စာမျက်နှာ (၄၁)၌—

(က) ဝါန=အကြောက်၊ အလို
နိ=မရှိခြင်း၊ ကင်းခြင်း
နိဝါန=နိဗ္ဗာန၊ နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုရေးသားထားခြင်း။

(ခ) ဥဝ-ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံစာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၁၄-၌—
"ဤခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော ရူပ်တရား ရူပက္ခန္ဓာတွင် ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏဟူသော အရူပက္ခန္ဓာဂုဏ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ဂုဏ်ဟူသောနှစ်မျိုးရှိလေသည်" ဟု ရေးသားထားခြင်း။

(ဂ) သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာစာအုပ်၊ ပထမတဲ့ စာမျက်နှာ ၄၅-တွင် "နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို တမင်တောင့်တခံစားလို၍ အားထုတ်ပါက ဤနိဗ္ဗာန်အလိုသည် ကာမနှင့်ယှဉ်သော အလိုသာ ဖြစ်ရပေမည်" ဟု ရေးသားထားခြင်း။

(ဃ) ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဗုဒ္ဓဓမ္မစကြာစာအုပ် စာမျက်နှာ ၅၂၊ ၅၃-၌-
"နိဗ္ဗာန်နှင့် ခန္ဓာငါးပါးဟာ တခြားစီမဟုတ်၊ ပူးတဲ့လျက်ရှိကြောင်း၊ ခန္ဓာငါးပါးဟာ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း" ရေးသားထားခြင်း။

(င) ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အိုယောဂီ သင်ဘယ်ဆီသွားမလဲ ဟူသောစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၈၆-၌ "စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်သည် နာမ်၌ထည့်ထားသောကြောင့် နာမ်သည် ရုပ်တရားတို့၏ ဂုဏ်ဖြစ်ခဲ့ပါမူ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ရုပ်တရားတို့၏ ဂုဏ်ဖြစ်ရမည်" ဟု ရေးသားထားခြင်း။

၁၀။ အထက်ပါအရေးအသားမျှားဖြင့် စုဒိတကသမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသဟဲတို့သည် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အမည်နာမဝေါဟာရစကားလုံးကို မဟုတ်မမှန်ဝေဖန်ဖျက်ဆီးထားခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို ရုပ်၏ ဂုဏ်ဟုဆိုကာ ရုပ်ဝါဒသမားတို့၏

သဘောတရား၌ ထည့်သွင်းထားခြင်း၊ အနုပါဒိဏ္ဏ် အနုပါဒါနိယာဓမ္မာဟူသော ဓမ္မသင်္ကီပါဠိတော်နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်သည် ကာမတဏှာဖြင့် အာရုံပြုတောင့်တအပ်သော တရားမဟုတ်ပါပဲလျက် "ဤနိဗ္ဗာန်အလိုသည် ကာမနှင့်ယှဉ်သော အလိုသာဖြစ်ရမည်" ဟု "သာ" ဟူသော ဧကန်စကားလုံးဖြင့် ရေးသားကာ ကာမတဏှာ၏ အာရုံနယ်ပယ်၌ ထည့်သွင်းထားခြင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါဓမ္မာဟူသော ဓမ္မသင်္ကီပါဠိတော်နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်သည် အတွင်းခန္ဓာငါးပါး အင်္ဂါတ္တတရား၌ မပါဝင်သော အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓတရားဖြစ်ပါလျက် အင်္ဂါတ္တခန္ဓာငါးပါး၌ ထည့်သွင်းထားခြင်း၊ ဤနည်းဤပုံအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့သည် နိဗ္ဗာန်၏ သဘောတရားကို မဟုတ်မမှန်လုပ်ကြံဖျက်ဆီးထားကြောင်းဖြင့် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က စွဲချက်တင်ပြ စောဒနာကြသည်။

စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သောဓနာဌ် အကျဉ်းကဲ့နှုတ်ချက်

စုဒိတကသခင်မြတ်ဆိုင်သည် သုတ္တန်ပါတ်မြန်မာ့ပြန် မာဂဏ္ဍိယသုတ် စာမျက်နှာ ၃၇၆-မှ "အင်္ဂါတ္တဌ်ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို ကိုမြင်ပြု" ဟူသော မာဂဏ္ဍိယသုတ်လာစကားကို ကိုးကားပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန်သည် ဗဟိဒ္ဓတရားမဟုတ်၊ အင်္ဂါတ္တတရားသာဖြစ်ပါကြောင်း ပြန်လည်ချေပမှု သောဓနာပြုသွားသည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝေဖန်စိစစ်ချက်

၁၂။ (က) ကောက်နုတ်ချက် (နိဗ္ဗာန်)

နိဗ္ဗာန(နိ+ဝါန)ဟူသော့စကား၏အနက်အဓိပ္ပါယ်အမှန်ကိုပြရသော်အတိတ်ဘဝဟူသောရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဟူသောရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို လည်းကောင်း ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့် အနာဂတ်ဘဝ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို လည်းကောင်း အကျိုးရုပ်နာမ်တရားနှင့် အကြောင်းကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံကိုလည်းကောင်း အဆက်မပြတ်အောင် ဖွဲ့စပ်တတ်သော တဏှာကို ဝါနဟု ခေါ်၏။

ထို ဝါန ဟု ခေါ်အပ်သော တဏှာ၏ တောင့်တရာ အာရုံ နယ်နိမိတ်နှင့် လုံးဝမဆက်မစပ် အလွတ်သတ်သတ်ဖြစ်သော ပရမတ်တရားကို နိဝါန=နိဗ္ဗာန=နိဗ္ဗာန်ဟု ခေါ်သည်။

ဝါန=တဏှာမှ
နိ = ထွက်ခွါသောတရား၊ ကင်းရှင်းသောတရား
နိဗ္ဗာန=တဏှာနှင့် မဆက်မစပ် အလွတ်သတ်သတ်ဖြစ်သောတရား။
(ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ ဒု၊ ၁၈၄။ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၊ ၅၆)

ဤအတိုင်းသာ အဓိပ္ပာယ်အာမှန် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ ချုပ်မှ ထုတ်ဝေသော နိဗ္ဗာန်ဖွင့်ဆိုရေးသားချက်များမှာ ထင်မိထင်ရာ လွဲမှားစွာ ရေးသားထားသော စကားများသာဖြစ်သည်ဟု ဝေဖန်တော်မူကြသည်။

(ခ) (ဂ) ကောက်နုတ်ချက် (နာမ်နှင့် နိဗ္ဗာန်)

၁၃။ နိဗ္ဗာန်ကို ရုပ်တရားတို့၏ဂုဏ်ဟု ဇရေးသားထားကြသည်မှာဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ ပြင်ဘက် မိစ္ဆာဝါဒီတို့၏ စကားသာဖြစ်၏၊ ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ် ဟူသော နာမ်တရားများသည် ရုပ်တရား၏ဂုဏ် မဟုတ်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ရုပ်တရား၏ဂုဏ် မဟုတ်၊ အလွန်ချောညက်သော သစ်သား ပျဉ်ပြားမှ ထွက်လာသော အရောင်သည် ထို သစ်သား၏အရောင် ဖြစ်သော်လည်း ထို ဝေဒနာ စသည်နှင့် နိဗ္ဗာန်သည်ကား ရုပ်တရားမှ ထွက်ပေါ်လာသော အရောင် အရှိန်အဝါမဟုတ်ပဲ့ ရုပ်တရားမှ သီးခြားဖြစ်သော ပရမတ် တရားမျှသာတည်း၊ ဤစကားအရ စုဒိတက ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒီတို့သည် ရုပ်ဝါဒသမား ဖြစ်ကြောင်း အတပ်သိနိုင်ကြပေသည်။

နာမ်တရားကို ရုပ်၏ဂုဏ်ဟု ဆိုကြသဖြင့် လောကဌ ရုပ်သည်သာ အခြေခံအမှန်တရားဟု ဆိုရာရောက်သည်၊ ထို့ထက်ဆိုးဝါးသည်မှာ နိဗ္ဗာန်ကိုပင် ရုပ်၏ဂုဏ်ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊ ဤသို့ဆိုခြင်းဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ ရှိသော နာမ်တရား နိဗ္ဗာန်တရားတို့ကို ရုပ်ဝါဒထဲသို့ အတင်းဆွဲသွင်းကြကြောင်း လယ်ပြင်ဆင်သွားသကဲ့သို့ ထင်ရှားလှသည်။

(ဂ) ကောက်နုတ်ချက် (နိဗ္ဗာန်လိုချင်မှု)

၁၄။ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ (၁) နှာ ၄၅-၌လာသော စကားရပ်အပြည့်အစုံမှာ—

> "နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို တမင် တောင့်တ ခံစားလို၍ အားထုတ်ပါက ဤနိဗ္ဗာန်အလိုသည် ကာမနှင့်ယှဉ်သော အလိုသာ ဖြစ်ပေမည်၊ ကာမပါလာလျှင် တဏှာဖြင့်နေ၍ ထို တောင့်တမှုမျိုးနှင့်သာ လုပ်ပါကမည်မျှ အားထုတ်အားထုတ် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဂ်ဖိုလ်နှင့် မနိုးနိုင်ပေ"ဟု ဖြစ်သည်။

ဤသို့ ရေးသားထားခြင်းဖြင့် "နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို တမင်တောင့်တ ခံစားလို၍ အားထုတ်လျှင် ကာမတဏှာ ဖြစ်သည်၊ ထို့တောင့်တမှုမျိုးဖြင့် အားထုတ်လျှင် မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်၊ ထိုတောင့်တမှုမျိုးဖြင့် အားမထုတ်ရ"ဟု ဆိုလို၏။

စောဒက ဆရာတော်တို့ကမူ—

ထို ကုသိုလ်ဆန္ဒဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ တောင့်တရမည်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို စကားနှစ်ရပ်ကို သုံးသပ်စိစစ်သည်ရှိသော် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထုတ်ပြအပ်သော မမွှသင်္ကန်ပါဠိတော်နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်သည် (တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီကံ၏ အကျိုးလည်းမဟုတ်၊ တဏှာဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော ဥပါဒါန်အာရုံလည်း မဟုတ်သော) အနုပါဒိဏ္ဏ အနုပါဒါနိယတရား ဖြစ်သော ကြောင့် ပရမတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို တဏှာလောဘဖြင့် အာရုံပြုကာ တောင့်တ၍ မဖြစ်နိုင်၊ သံမီးခဲ ရဲရဲကြီးပေါ်၌ ယင်ကောင် မကပ်နိုင် မနားနိုင် သကဲ့သို့ ထို့အတူ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ မွေ့လျော်ပျော်ပါး ကျွက်စား လေ့ရှိသော တဏှာသည် ကာမဂုဏ်ချမ်းသာ အနည်းငယ်မျှမပါသော နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာအစစ်ကို ဘယ်အခါမျှ အာရုံမပြုနိုင် မတောင့်တနိုင်၊ တဏှာလောဘ သာမက သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝိထိဝယ် သောတာပတ္တိမဂ်၏ရှေ ဂေါတြဘူစိတ်မှ လွဲ၍ ပုထုဇဉ်တို့၏ မည်သည့်စိတ်ကမျှ နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို အာရုံမပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် "နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို တမင်တောင့်တ ခံစားလို၍ အားထုတ်ပါက ဤနိဗ္ဗာန်အလို သည် ကာမနှင့်ယှဉ်သော အလိုသာ ဖြစ်ပေမည်" ဟူသော စကားရပ်သည် အလွဲအမှား သက်သက်သာ ဖြစ်ဓပသည်။

"ကာမပါလာလျှင် တဏှာဖြစ်နေ၍ ထို တောင့်တမှုမျိုးနှင့် လုပ်ပါက မည်မျှ အားထုတ်အားထုတ် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဂ်ဖိုလ်နှင့် မနီးနိုင်ပေ" ဟူသော စုဒိတက စကားရပ်ကို စေ့စပ်သေချာစွာ စိစစ်ပါမူ ပုထုဇဉ်တို့၌ နိဗ္ဗာန်ကို မှန်းဆ၍ လိုချင်တောင့်တသည့်အခါ သိမ်မွေ့သည့် ပိဟာခေါ်သောတဏှာ ဖြစ်နိုင်၏၊ထိုသိမ်မွေ့သော တဏှာသည်ကား ပရမတ္ထဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို အာရုံပြုသည် မဟုတ်ပဲ တဆင့်ကြားဖြင့် ရောဂရမ်းမှန်းဆ၍ နိဗ္ဗာန်၏ ငြိမ်းအေးပုံ အခြင်းအရာ အာကာရပညတ် (နိဗ္ဗာန်အတု)ကိုသာ အာရုံပြု တောင့်တနေ ခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို သိမ်မွေ့သော ပိဟာခေါ်သော တဏှာဖြင့် ဝဋ်မြစ်ဖြစ်သော "ဝဋ္ဋမူလိကာ" တဏှာကို ပယ်ရမည်ဟု ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်ကို (အင်္ဂုတ္တိုရ် စတုက္ကနိပါတ်၊ ၄၆၂-၄၆၃)မှ ထုတ်နုတ်၍ အနည်းငယ် ဖော်ပြလိုပေသည်။

၁။ ကထံ ပန လောကုဿရမေ့ အာရဗ္ဘ အာသာ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ နု ခေါ ပနေတံ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ နု အာရမ္မဏကရဏဝသေန တတ္ထ ပိဟာ ပဝတ္တတိ၊ အဝိသယတ္တာ ပုဂ္ဂလဿ စ အနဓိဂတဘာဝတော။ အနုဿဝုပလဒ္ဓေ ပန အနုတ္တရဝိမောက္ခေ ဥဒ္ဒိဿ ပိဟံ ဥပ္ပါဒေန္တော တတ္ထ ပိဟံ ဥပ္ပါ၊ဧဒတိ နာမ။

[စတုက္ကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ ၃၃၇]

အခါတပါးဌ် ရဟန်းမတယောက်သည် အရှင်အာနန္ဒာအပေါ် ဌ် စဲမက်သော စိတ်ဖြစ်ကာ ယောကျ်ားတယောက်ကို အရှင်အာနန္ဒာ ပင့်ပေးရန် စေခိုင်းလိုက်ရာ အရှင်အာနန္ဒာလည်း ကြွလာတော်မူသည်၊ ထို ရဟန်းမသည် အရှင်အာနန္ဒာကို မြင်လျှင် ခေါင်းမြီးခြုံ၍ အိပ်နေသည်၊ အရှင်အာနန္ဒာက ရိပ်စားမိ၍ "နှမ-ကျွန်ကိုယ်သည် အာဟာရကြောင့် ဖြစ်၏၊ အာဟာရကိုမှီ၍ အာဟာရကို ပယ်ရမည်၊ တဏှာကိုမှီ၍ တဏှာကို ပယ်ရမည်၊ မာနကိုမှီ၍ မာနကို ပယ်ရမည်၊ မေထုန်ဌ်မူကား အကြောင်းကို သတ်ရမည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏" ဟု စကားခင်း၍ အကျယ်ဟောတော်မူသည်။

တဏှာကိုမှီ၍ တဏှာကို ပယ်ရမည် ဟူသောစကားရပ်၏ အကျယ်အဓိပ္ပာယ်မှာ ရဟန်းတပါးသည် အခြားရဟန်းတပါး၏ အရဟတ္တဖိုလ် ရသွားကြောင်း သတင်းစကားကို ကြားရ၍ အဘယ်အခါဌ် ငါသည်လည်း အရဟတ္တဖိုလ်ရပါမည်နည်းဟု အကြံဖြစ်၏၊ ထိုရဟန်းသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကို တောင့်တသည့် တဏှာကိုမှီ၍ ဝဋ်မြစ်ဖြစ်သော "ဝဋ္ဋမူလိကာ" တဏှာကိုပယ်လေသည် စသည်ဖြင့် ဟောပြသည့်အခါ အရှင်အာနန္ဒာအပေါ် ဌ် စဲလမ်းသည့် ဆန္ဒရာဂကင်း၍ အရှင်အာနန္ဒာကို ကန်တော့ဝန်ချလေသည်။

ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို တောင့်တသည့်တဏှာသည် မှီဝဲထိုက်, လက်ခံထိုက်သော "သေဝိဘဗ္ဗ" တဏှာဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုမပေးနိုင်၊ ထိုသေဝိတဗ္ဗတဏှာဖြင့် နိကန္တိတဏှာကို ပယ်ရမည်ဟု ယင်းအဋ္ဌကထာ နှာ-၃၄၁ ဌ် ပြဆိုလေသည်။

တဏှာကိုမှီ၍ မဂ်ဖိုလ်တရားဖြစ်နိုင်ပုံကို ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်-ပ-နှာ ၁၄၉၊၁၅၀-ဌ်-

"ရာဂံ ဥပနိဿာယ။ ပ။ မဂ္ဂံ ဥပ္ပာဒေတိ။ ပ။ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပာဒေတိ ရာဂေါ။ ပ။ ဖလသမာပတ္တိယာ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော"—

ဟု ဟောတော်မူသည်၊ အဓိပ္ပာယ်ကား "ရာဂကိုမှီ၍ ဒါနကိုပေးလှူ၏၊ သီလကို ဆောက်တည်၏၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးမှုကိုပြု၏၊ စျာန်, ဝိပဿနာ, မဂ်, အဘိညာဉ်, သမာပတ်ကိုဖြစ်စေ၏၊ ရာဂသည် ဖလသမာပတ်အား ဥပနိဿယပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သည် ဤသို့သော ပဋ္ဌာန်းဆက်ကို နားမလည်၍ ဆိုမှားမိကြရှာ၏။

ဖော်ပြပါကျမ်းဂန်များနှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ကိုတောင့်တ၍ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွားများအားထုတ်သင့်သည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် "ကာမ ပါလာလျှင် တဏှာဖြစ်နေ၍ ထိုတောင့်တမှုမျိုးနှင့်သာ လုပ်ပါက မည်မျှအားထုတ် အားထုတ် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဂ်ဖိုလ်နှင့် မနီးနိုင်ပေ" ဟူသော အယူသည် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော အဂံတိုရ်ပါဠိတော်, ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်

တို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန်ကျင်သောကြောင့် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု ဝိနည်း-ဓိုဏ်ဆရာတော်တို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

(ဃ) (၄) ကောက်နုတ်ချက် (ဗဟိဒ္ဓနိဗ္ဗာန်)

၁၅။ ဗဟိဒ္ဓါဓမ္မာဟူသော ဓမ္မသင်္ကေတပါဠိတော်နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာငါးပါးမှ အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓတရားဖြစ်ကြောင်း စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က တင်ပြထားပေသည်၊ ယင်းသို့တင်ပြထားခြင်းသည်-

> "ဓမ္မာယတနံ အသခ်္ခတံ ခန္ဓတော ဌပေတ္ဝာ စတူဟိ ခန္ဓေဟိ။ ပ။ သင်္ဂဟိတံ။ စတ္တာရိ သစ္စာနိ အသခ်္ခတံ ခန္ဓတော ဌပေတ္ဝာ။ ပ။ သင်္ဂဟိတာနိ"

ဟူ၍ အသခ်္ခတနိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာငါးပါး၌ မပါဝင်ပဲ ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ် သီးသန့် ပရမတ်တရားဖြစ်ကြောင်း ဟောတော်မူထားသော ဓာတုကထာပါဠိတော် (၆၊ ၁၀) နှင့်ညီညွတ်၏၊ အပရိယာပန္နာ ဓမ္မာ, အသခ်္ခတာ ဓမ္မာ, ဟူသော ဓမ္မသင်္ကေတိမာတိကာ ပါဠိတော်အရ နိဗ္ဗာန်သည် သခ်္ခတနယ်ပယ်၌ မပါဝင် ပြုပြင်ဖန်တီး၍ မရသောတရားဖြစ်၍ ဗဟိဒ္ဓစင်စစ်ဖြစ်ပေသည်။

သို့ပါလျက် စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်သည် သုတ္တန်ပါတ် မာဂဏ္ဍိယသုတ်ကို သာဓကအဖြစ် ထုတ်ပြပြီးလျှင် ထိုသာဓကကို လွဲမှားစွာ အဓိပ္ပာယ် ဆက်စပ်ကောက်ယူကာ "နိဗ္ဗာန်သည် ဗဟိဒ္ဓတရားမဟုတ် အဇ္ဈတ္တတရားသာဖြစ်ပါသည်" ဟု ပြန်လည်ချေပသွား၏၊ ထိုမာဂဏ္ဍိယသုတ်၌-

> "အဇ္ဈတ္တသန္တိံ ပစိနံ အဒဿံ=အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်ကို မြင်ပြီ" ဟူသောစကားသည် သခင်မြတ်ဆိုင်၏ အရေးပါဆုံးသော သာဓကဖြစ်၏၊ ထိုစကား၌ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ခဲသော **ကိလေသာ**ဟူ၍ စကားမဆက်စပ်ပဲ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်" ဟု ခုန်ကျော်၍ စကားဆက်စပ် အဓိပ္ပာယ်ယူမိသည့်အတွက် နိဗ္ဗာန်ကို အဇ္ဈတ္တတရားဟု အယူအဆလွဲမှားသွားခြင်းဖြစ်၏၊ "အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော" ဟူသော နာမဝိသေသနစကားရပ်သည် 'ကိလေသာ' ဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုသာ အထူးပြု၍ ဆက်စပ်သည်၊ 'ကိလေသာတို့၏ငြိမ်းရာ' ဟူသော စကားသည်သာ 'နိဗ္ဗာန်' ဟူသောစကားနှင့် ဆက်စပ်၏၊ "အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော" ဟူသော စကားမပါပဲ ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုလျှင်လည်း ပြီးပြည့်စုံသည်၊ သို့သော် ကိလေသာဟူသည် တခြားကိလေသာမဟုတ် 'အဇ္ဈတ္တ၌ဖြစ်သော-ကိလေသာ' ဟု သိသာစေရန်သာ ထည့်ခြင်းဖြစ်၏။

သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့်တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနသမားတို့သည် (၎င်းတို့ ဝန်ခံဖော်ပြချက်အတိုင်း) ပထမကြိမ်, ပထမကျော်, ဓမ္မာစရိယတို့ သင်ယူရသည့်

ဓာတ်နည်း, အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနည်း, ပါဠိဿဒ္ဒါနည်းတို့ကို မသင်ဖူးကြရာသဖြင့် ယခုလို အဓိပ္ပာယ်မှန်အောင် မကောက်တတ် မယူတတ်ပဲ ချာလည်လည်နေကြခြင်းဖြစ်၏၊ ပိဋကတ်စာပေသည်ကား သဒ္ဒါအဘိဓမ္မာ အခြေခံမရှိပဲ ဝတ္ထုဖတ်သလို ဖတ်ပြီး ထပြောနေကြသမျှ မည်သည့်အခါမျှ အမှန်ရမည်မဟုတ်ချေ၊ သတိပြုကြရန် အချက်ပေတည်း၊ ထို့မဂဏ္ဍိယသုတ် စကားဝါကျ၏ အသေးစိတ် ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်မှာ—

ကိလေသာတို့သည် သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်မှ အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓတရားမဟုတ်၊ သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်၌ ပါဝင်လျက် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အတွင်းခံအင္မတ္တတရားဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗာန်ကား ထိုအတွင်းခံ အင္မတ္တကိလေသာတို့၏ ချုပ်ရာတရား, ထို့အင္မတ္တကိလေသာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းကင်းဝေးကြောင်းဖြစ်သော ဗဟိဒ္ဓတရားဖြစ်၏၊ ထိုဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရားကို ငါမြင်တော်မူပြီဟု ဆိုလိုသည်။

ဤသို့လျှင် နိဗ္ဗာန်သည် ဗဟိဒ္ဓစင်စစ်ဖြစ်ပေသည်၊ နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်၍ စုဒိတကတို့ ယူဆရေးသားထားသော အချက်အလက်များသည် ယခုပြခဲ့ပြီး စိစစ်ချက်အရ ပိဋကကျမ်းဂန်နှင့် မညီမညွတ် မှားယွင်းချတ်ချော်သော တွေးတော ကြံစည်ချက်များသာဖြစ်၍ အဓမ္မဝါဒ ဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ အညီအညွတ် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)

စောဒနာအမှတ် (၁၇)

ဓမ္မစကြာလက်သစ်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဝိနိစ္ဆယ

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့ဝင်တို့၏ သြဝါဒပေး ဆရာကြီး လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာလက်သစ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စောဒနာ သောဓနာ နှစ်ရပ်ကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့၏ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်။

၁။ အမှတ်(၁၇) စောဒနာ၌ စောဒကဆရာတော်များက တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌရေးသားသော လူသေလူဖြစ်စာအုပ်မှ ထုတ်နုတ်၍ "ဒိဋ္ဌဓမ္မော" စသော ပုဒ်တို့ကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက လွဲမှားစွာ အနက်ပြန်ဆိုထားပုံကိုလည်းကောင်း ထို "ဒိဋ္ဌဓမ္မော" စသော ပုဒ်များမှာ ဓမ္မစကြာစသည်တို့၌ပါသော ဘုရားဟောပါဠိတော် အစစ်အမှန်ဖြစ်ပါလျက် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အနက်ပြန်ဆိုပုံမှာ လူသေလူဖြစ် ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် မဟုတ်မတရား ပြန်ဆိုထားပုံကိုလည်းကောင်း "အတ္တ

ဝါဒနှင့် တာဝတိံသာ အဘိဓမ္မာ” စာအုပ်မှ ထုတ်နုတ်၍ “ဇာတိပိ ဒုက္ခာ” စသော ပုဒ်တို့ကို အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်ဆိုသူက လွဲမှားစွာ ပြန်ဆိုထားပုံကို လည်းကောင်း တင်ပြလျှောက်ထားကြသည်။

၂။ စောဒကဆရာတော်များက ဝိသေသစောဒနာကို တင်သွင်းရာ၌ “ဒိဋ္ဌ-ဓမ္မော”စသော ပုဒ်များကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအလိုတော်ကျ ပြန်ဆိုထားပုံ ဆရာတော် ဦးဗုဒ်၏ အနက်မှန်ကိုလည်းကောင်း မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပရိပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ နှာ ၆၆-နှင့်အညီ ဦးဗုဒ်ပြန်ဆိုထားပုံကိုလည်းကောင်း “ဇာတိပိ ဒုက္ခာ” စသော ပုဒ်များ၏ အနက်မှန်ကိုလည်း ဘုရားအလိုတော်ကျ ဆရာတော်ဦးဗုဒ် အနက် ပြန်ဆိုထားပုံကိုလည်းကောင်း ဆရာတော်ဦးဗုဒ် ပြန်ဆိုချက်သည် ဝိနယပိဋကသာရတ္ထဒီပနီဋီကာ မဟာခန္ဓက ပဉ္စဝဂ္ဂိယကထာ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်၏ အဖွင့်နှင့် ကိုက်ညီပုံကိုလည်းကောင်း တိတိကျကျ လျှောက်ထားကြသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဘိဓမ္မာဆရာစိန်တို့၏ ဓမ္မစကြာလက်သစ်သည် “ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်များနှင့်အညီ ဆရာစဉ်ဆက် အနက်မြန်မာပြန်ဆိုထားကြသော ဓမ္မစကြာ ဒေသနာတော်မျှားနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်နေသောကြောင့် အဓမ္မဝါဒများသာဖြစ်ကြောင်းကို အဓမ္မဝါဒများကို လိုက်နာနေကြသူတို့သည် လည်း အဓမ္မဝါဒီများသာဖြစ်ကြောင်း” စောဒနာလွှာ တင်သွင်းကြလေသည်။

၃။ ယင်းစောဒနာချက်ကို စုဒိတကဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်က ချေပရာ၌ စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြထားသော အချက်အလက်များကို ရှင်းလင်းချေပခြင်း မပြုပဲ ဦးဥက္ကဋ္ဌအနေဖြင့် ဓမ္မစကြာကို လေးစားကြောင်းမျှကိုသာ ဖော်ပြ၍ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာစာအုပ်ကို လေ့လာရန်သာ ညွှန်ပြကြလေသည်၊ ထိုချေပချက်ကား စောဒနာချက်နှင့် မစပ်ဆိုင်သဖြင့် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက လျစ်လျူရှုတော်မူကြသည်။

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်

၄။ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က ချေပရာ၌—

(က) ဒိဋ္ဌဓမ္မော=မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရားရှိသည်ဖြစ်၍ ဟူသော ဆရာတော်ဦးဗုဒ်၏ ပြန်ဆိုချက်ကို ဟုတ်မဟုတ် မချေပလိုကြောင်း၊

(ခ) ရှင်ဥက္ကဋ္ဌက ဒိဋ္ဌဓမ္မောဆိုသော စကား၏ ပင်ကိုယ်အဓိပ္ပာယ်မှာ မျက်မြင်သဘော ဖြစ်လေတော့၏ဟုဆိုကြောင်း၊

(ဂ) လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ပရမတ္ထဒီပနီအဖွင့်မှာ "မြင်အပ်သော သစ္စာတရား"ဟု တွေ့ရပါသည်၊'ပြီး'ဟူသော အတိတ်ကာလသဘော မပါ၊

(ဃ) ထိုအချိန်က အရှင်ကောဏ္ဍညသည် သောတာပန်သာဖြစ်၍ 'မြင်ပြီး' ဟု မဆိုထိုက်သေး၊ အရဟာတ္တဖိုလ် ဆိုက်ရောက်မှသာ "မြင်ပြီး"ဟု ဆိုထိုက်ကြောင်း၊

(င) ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌမမြောစသော ပုဒ်တို့၌ (ပြီးသော) ဟူသော အတိတ် စကားလုံးကို လက်မခံနိုင်ကြောင်း၊

(စ) ဓမ္မစက္ကာကို ပြန်ဆိုကြရာ၌ မူလပါဠိသက်သက်ကိုသာ စေတနာ အလျောက် ကိုယ့်ဘာသာစကားကို ကိုယ်ကျွမ်းကျင်သမျှဖြင့် ပြန်ဆို ကြခြင်းသာဖြစ်၍ အသုံးကဲ့ပြားနေကြစေကာမူ မူရင်းအဓိပ္ပာယ် ကွာခြားချက်မရှိကြောင်း၊

(ဆ) ရှင်ဥက္ကဋ္ဌပြန်ဆိုချက်သည် မူလဓမ္မစက္ကာပါ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောင်းလဲစေသည်ဟူ၍ မတွေ့ရကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓ၏ဟောချက်နှင့် ဆန့်ကျင်သည်ဟု မတွေ့ရကြောင်း–

ချေပလျှောက်ထားလေသည်။

၅။ ယင်းစောဒနာ သောဓနာ နှစ်ရပ်ကို စေ့စပ်သေချာစွာ လေ့လာသုံးသပ် သည်ရှိသော် သခင်မြတ်ဆိုင်သည် "ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ ပြန်ဆိုချက်ကို ဟုတ်မဟုတ် မချေပလိုပါ"ဟု ဆိုသော်လည်း (ဃ)(င) ကောက်နုတ်ချက် စကားရပ်တို့ဖြင့် ချေပပယ်ရှားပြီး ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မောစသည် ရှင်းလင်းချက်

၆။ "ဒိဋ္ဌ"စသောပုဒ်တို့၌ တ-ပစ္စည်းသည် အတိတ်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ ကာလသုံးပါးကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ အရှင်ကောဏ္ဍညသည် သောတာပတ္တိမဂ် အခိုက်၌ သစ္စာလေးပါးကို မြင်ဆဲဖြစ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်၏ အခြားမဲ့ဖိုလ်မှစ၍ သစ္စာလေးပါးကိုမြင်ပြီးဟု ဆိုနိုင်ရန်ကား "မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရား ရှိသည်"ဟူသော ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ ပြန်ဆိုချက်သည် အလွန်သင့်မြတ်လှ ပေသည်။

၇။ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌက ဒိဋ္ဌဓမ္မော= မျက်မြင်သဘော ဖြစ်လေတော့၏ဟု ဆိုထားရာ (ဒိဋ္ဌကို=မျက်မြင်+ဓမ္မကို=သဘော)ဟု ဆိုလို၏ "ဒိဋ္ဌဓမ္မော"၌ "ဒိဋ္ဌ" သဒ္ဒါသည် မျက်မြင်, ဉာဏ်မြင်နှစ်မျိုးကို ဟောနိုင်သော်လည်း ဤအရာ

ဥ၌ ပတ္တ=ရောက်အပ်၊ ဝိဒိတ=သိအပ်ဟူသော ပုဒ်နောက်ပုဒ်များကိုထောက်၍ မျက်မြင်ကိုမဟော၊ ဉာဏ်မြင်ကိုသာဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်အဖွင့် နှာ ၁၈၂-၌-

ဇတ္ထ စ ဒဿနံ နာမ ဉာဏဒဿနတော အညမ်ပိ၊
အတ္ထိတိ တံ နိဝတ္တနတ္ထံ ပတ္တဓမ္မော တိ ဝုတ္တံ-
ဟုဖွင့်ပြတော်မူ၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား-"ဤ ဒိဋ္ဌဓမ္မောဟူသောပုဒ်၌ မြင်ခြင်းမည်သည် ဉာဏ်မြင်ဖြစ်ရကား ဉာဏ်မြင်မှတပါး အခြားမြင်ခြင်းကို နှစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ "ပတ္တ-ဓမ္မော"ဟု ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

၈။ ဓမ္မသဒ္ဒါသည်လည်း(၁)သဘော၊ (၂)ပရိယတ်၊ (၃)ပညာ၊ (၄)အသင့်ယုတ္တိ၊ (၅)သစ္စာ၊ (၆) ပကတိ၊ (၇)ကောင်းမှု၊ (၈) ဥယျောတရားငါးပါး (၉)ကျေးဇူး၊(၁၀)အကျင့်၊ (၁၁)သမာဓိ၊ (၁၂)သတ္တဇီဝမှ ကင်းဆိတ်သည့်၏ အဖြစ်၊(၁၃)အာပတ်၊ (၁၄) အကြောင်းစသောအနက်တို့ကို ဟောနိုင်၏၊ ဤ ဒိဋ္ဌဓမ္မော စသောပုဒ်များ၌ပါသော ဓမ္မသဒ္ဒါသည် သစ္စာဟူသောအနက်ကိုသာ ဟောသည်၊ သဘောစသော အနက်တို့ကိုမဟော၊ ထို့ကြောင့် အဂ်ုတ္တရနိကာယ် အဋ္ဌကနိပါတ် အဋ္ဌကထာ နှာ ၂၁၅-၌ ဒိဋ္ဌော အရိယသစ္စဓမ္မော ဇတေ-နာတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မောဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်၊ အဓိပ္ပာယ်ကား "မြင်အပ်ပြီးသော အရိယသစ္စာတရားရှိသောကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မမည်၏"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် (ဒိဋ္ဌဓမ္မော=ဗျက်မြင်သဘောဖြစ်လေတော့၏) ဟူသော လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အနက်သည် မူလပါဠိတော်နှင့် လည်းကောင်း အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့နှင့်လည်းကောင်း အလွန်ဆန့်ကျင်သည့်ပြင် မှားယွင်းသောအနက်သာဖြစ်သည်။

၉။ သေ နယော သေသပဒေသုပိ= ကြွင်းသောပုဒ်တို့၌လည်း ဤနည်းတူပင်တည်းဟု ဖွင့်ပြသောအဋ္ဌကထာနှင့်အညီ—

ပတ္တဓမ္မော =ရောက်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရားရှိသည်ဖြစ်၍၊
ဝိဒိတဓမ္မော =သိအပ်ပြီးသော တရားရှိသည်ဖြစ်၍၊
ပရိယောဂါဠှဓမ္မော=ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရားရှိသည် ဖြစ်၍—

ဟူသော ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ အနက်ပေးနည်းသည်သာလျှင် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်နှင့် ညီညွတ်သော အနက်မှန်များ ဖြစ်ပေသည်၊ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏

ပတ္တစမ္မော =နားကြားသဘော ဖြစ်လေတော့၏။

ဝိဒိတစမ္မော=နှာခေါင်းနှင့် လျှာတို့သဘော ဖြစ်လေတော့၏။

ပရိယောဂါဠစမ္မော=ကိုယ်ကာယတခုလုံး ပျံနှံ့၍ (ဝါ) စိမ့်ထုံ၍အကျိုးရသော မနတို့ (ဝါ) ဟဒယာတို့သဘော ဖြစ်လေတော့၏—

လူသေအနက်ကား ပညာရှိတို့၏ နားဥာဏ်ကြား၍ပင် မလျော်သော အနက်များဖြစ်ပေသည်၊ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်နှင့် နှီးနှော တိုက်ဆိုင်မှုမပြုပဲ မိမိထင်သလိုပြန်ဆိုထားသောကြောင့် အလွန်ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက်နိုင်လှသော အနက်များဖြစ်ပေသည်၊ ဤသို့ဖြစ်ပါလျက် "မူလပါဠိသက်သက်ကိုသာ **စေတနာအလျောက်** ကိုယ့်ဘာသာစကားကို ကိုယ်ကျမ်းကျင်သမျှဖြင့် ပြန်ဆိုကြခြင်းသာဖြစ်၍ အသုံးကဲ့ပြားနေကြစေကာမူ မူရင်းအဓိပ္ပာယ်နှင့် ကွာခြားချက်မရှိပါ" ဟူသော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ချေပချက်သည် မိမိဆရာ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌဘက်မှ ကာကွယ်ဖာထေးရုံမျှသာဖြစ်၍ အလျှင်းယုတ္တိကင်းမဲ့ပြီး ကျမ်းဂန်မှ သွေဖီသောစကားဖြစ်ချေသည်။

၁၀။ ဤ၌၌ **စေတနာအလျောက်** ဟူသော သခင်မြတ်ဆိုင်၏စကားကိုလည်း စဉ်းစားသင့်ပေသည်၊ စေတနာဆိုတိုင်း ကောင်းသည်မဟုတ်၊ ပရမတ္ထသဘောအရ စေတနာသည် ကောင်းသော ကုသိုလ်စေတနာ,မကောင်းသော အကုသိုလ်စေတနာဟူ၍ နှစ်မျိုး နှစ်စားရှိရာ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ဆရာဖြစ်သူ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မောစသော ဓမ္မစကြာပါဠိကို အနက်ပြန်ဆိုရာ၌ လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် မကောင်းသော အကုသိုလ်စေတနာဆိုးဖြင့် အနက်ပြန်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရဖွယ် ရှိနေသည်၊ အမှန်စင်စစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏လူသေလူဖြစ်စာအုပ်၌ ဖော်ပြထားသော စာပိုဒ်များကား ပုဒ်အနက်မှားယွင်းရုံမျှသာမက မြတ်ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်ကို ကျူးကျော်စော်ကား ဖျက်ဆီးထားသော စာပိုဒ်များသာဖြစ်ပေသည်၊ မှန်၏၊ လူသေလူဖြစ်စာအုပ် နှာ ၄၊၅-၌—

"လူသားသည် လူသေလျှင်လူသာဖြစ်၏ဟူသော သဘာဝမှန်ကို သဘောပေါက်တာနှင့်တပြိုင်နက် ဒိဋ္ဌဓမ္မ=မျက်မြင်သဘော ဖြစ်လေတော့၏။ ပ ။ အပရပ္ပစ္စယော=ငရဲရှစ်ထပ်နှင့် ထက်နတ်ပြဟ္မာဆိုအပ်တဲ့ တပါးသောဘုံတွေ ဘဝတွေကို သွားဖို့ရောက်ဖို့အကြောင်းမဖြစ်တော့သည်ကို တိကျစွာသိမြင်ခြင်းသို့ ရောက်ပေလိမ့်မည်—"

ဟု ပြဆိုထား၏၊ ထိုစာပိုဒ်ဖြင့် လူသေလျှင်လူဖြစ်၏ဟူသော သဘာဝကို သဘောပေါက်လျှင် ဒိဋ္ဌ ဓမ္မစသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည့်သော်တာပန် ဖြစ်

သည်ဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌက ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်၊ အမှန်မှာ လူသေလျှင် လူသာဖြစ်၏ဟု သဘောပေါက်နေသူသည် သောတာပန်မဖြစ်ရုံမျှမက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစစ်စစ်သာဖြစ်သည်ကို စွဲဆိုချက် အမှတ် (၂) စောဒနာဌဲ့ စိစစ်ထားပြီးဖြစ်သည်။

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပလွှာကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း

၁၁။ ဤ အမှတ် (၁) စောဒနာဌဲ့ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာလက်သစ်အပေါ် စွဲဆိုချက်နှင့် ပတ်သက်၍ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်က-

"လယ်တီဆရာတော်၏ ပရမတ္ထဒီပနီအဖွင့်မှာ မြင်အပ်သော သစ္စာတရားဟု တွေ့ရပါသည်၊(ပြီးသော) ဆိုသော အတိတ်ကာလ သဒ္ဒာမပါပါဘုရား၊ (ပြီးသော) အတိတ်စကားလုံးကို လက်မခံနိုင်ကြောင်း လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဘုရား—

ဟူ၍ လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ပရမတ္ထဒီပနီကို ကိုးကား၍ ချေပထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ဤချေပချက်ကို စိစစ်ရာတွင် ကျမ်းအမည်ကစ၍ မှားယွင်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်၊ လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ ပရမတ္ထဒီပနီဆိုသည်မှာ သခင်မြတ်ဆိုင် ထင်နေသကဲ့သို့ ဓမ္မစကြာသုတ်၏ အဖွင့်ကျမ်းမဟုတ်၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟခေါ် သင်္ဂြိဟ်ကျမ်း၏ အဖွင့်ဋီကာကျမ်းသာဖြစ်သည်၊ မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော ကျမ်းလည်းမဟုတ်၊ ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်၊ ဤကဲ့သို့ ကျမ်းဂန်၏ သဘောသဘာဝကို မသိနားမလည်ပဲ ပရမတ္ထဒီပနီတွင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ရေးသားထားလေဟန် ချေပခြင်းသည် သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ပထမအမှားကို ကျူးလွန်ခြင်းသာဖြစ်သည်။

၁၂။ ဒုတိယအမှားကို ကျူးလွန်သည်မှာ "ပရမတ္ထဒီပနီအဖွင့်မှာ မြင်အပ်သော သစ္စာတရားဟုတွေ့ရပါသည်၊ ပြီးသော ဆိုသော အတိတ်ကာလသဘော မပါပါဘုရား"ဟူသော ချေပချက်ပင်ဖြစ်သည်၊ ဤချေပချက်သည် ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ အနက်ကို လယ်တီဆရာတော်၏အနက်ဖြင့် ချေပရန် ကြိုးစားထားခြင်းဖြစ်သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ယင်းသို့ချေပသော်လည်း လယ်တီဆရာတော်၏ ဓမ္မစကြာ နိဿယကိုမူ တွေ့ဖူးဟန် မတူချေ၊ ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ မူနှင့် လယ်တီဆရာတော်၏ မူများကိုပူးတဲ့၍(၁၉၅၅-ခု၊ ၁၉၅၆-ခု၊ ၁၉၅၈-ခု၊၁၉၆၁-ခု၊ ၁၉၆၂-ခု၊ ၁၉၆၅-ခု) ဆဋ္ဌမအကြိမ်အဖြစ် ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသော လယ်တီမူ ဓမ္မစကြာနိဿယဌဲ့"ဒိဋ္ဌဓမ္မော"စသောပါဠိမျှားကို ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ နိဿယ နည်းတူ (မြင်အပ်ပြီး) (ရောက်အပ်ပြီး) (သိအပ်ပြီး) ဟူ၍ အတိတ်စကားလုံးဖြင့် တိတိကျကျ သေသေချာချာ အနက်ပြန်ဆိုထားပေသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင် ချေပသကဲ့သို့ **မြင်အပ်သော သစ္စာတရား** ဟု လယ်တီဆရာတော်က

အနက်ပြန်ဆိုခြင်း အလျင်းမပြုခဲ့၊ ထို့ကြောင့် မြင်အပ်သော သစ္စာတရားဟု တွေ့ရပါသည်ဆိုသော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်သည် ဒုတိယ အမှားကို ကျူးလွန်ခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်၊ တနည်းအားဖြင့် လယ်တီဆရာတော်၏ ဉာဏ်ပညာကြီးမားမှုကို အလွဲသုံးစားပြုကျင့်ရာလည်း ရောက်ပေသည်။

၁၃။ သောတာပန်ဖြစ်လျှင် သစ္စာလေးပါးတရားကို မြင်ပြီးဟု မုချကေန် ဆိုရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ထိုအချိန်က အရှင်ကောဏ္ဍညသည် သောတာပန် သာဖြစ်၍ "မြင်ပြီး" ဟု မဆိုထိုက်သေး၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဆိုက်ရောက်မှသာ "မြင်ပြီး" ဟု ဆိုထိုက်ကြောင်း" ချေပသော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ စကားသည် တတိယအမှားကို ကျူးလွန်ရာ ရောက်ပေသည်၊ တနည်းအားဖြင့် သခင်မြတ်ဆိုင် သည် အာဘိဓမ္မာ (ပရမတ္ထ) သဘောနှင့် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်တို့၏ အဆိုအမိန့်ကို သဘောမပေါက်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားလှပေသည်။

ဓမ္မစက္ကာ မူသုံးမျိုးကို မှားမှန်ယှဉ်ပြခြင်း

၁၃။ ဒိဋ္ဌဓမ္မော စသောဓမ္မစက္ကာ ပါဠိတော်မျှားကို အနက်မြန်မာပြန်ဆို ရာ၌ ဗုဒ္ဓဝါဒီ သုတေသီတို့အဖို့ အမှားအမှန် ဝိဝါဒကွဲပြားကြစေရန် ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓ၏မူ၊ လယ်တီဆရာတော်တို့၏မူနှင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏မူတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ပူးတွဲ၍ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြလိုက်ပေသည်။

အထ ခေါ်၊ ထို ဇသာတာပန်ဖြစ်ပြီးသောအခါ၌။ အာယဿ္မာ အညာသိ-ကောဏ္ဍညော၊ အရှင်အညာသိကောဏ္ဍညသည်—

(၁) ဒိဋ္ဌဓမ္မော=မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရားရှိသည်ဖြစ်၍၊
(ဦးဗုဒ္ဓ ဓမ္မာစက္ကာ၊ အနက်မှန်)

ဒိဋ္ဌဓမ္မော=ကိုယ်တိုင်မြင်အပ်ပြီးသော တရားရှိသည်ဖြစ်၍၊
(လယ်တီဓမ္မစက္ကာ၊ အနက်မှန်)

ဒိဋ္ဌဓမ္မ =မျက်မြင်သဘော ဖြစ်လေတော့၏၊
(လူသေလူဖြစ် ဓမ္မစက္ကာ၊ အနက်မှား)

(၂) ပတ္တဓမ္မော=ရောက်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရားရှိသည်ဖြစ်၍၊
(ဦးဗုဒ္ဓ ဓမ္မစက္ကာ၊ အနက်မှန်)

ပတ္တဓမ္မော=ကိုယ်တိုင်ဆိုက်ရောက်အပ်ပြီးသော တရားရှိသည်ဖြစ်၍၊
(လယ်တီဓမ္မစက္ကာ၊ အနက်မှန်)

ပတ္တဓမ္မ =နားကြားသဘော ဖြစ်လေတော့၏၊
(လူသေလူဖြစ် ဓမ္မာစက္ကာ၊ အနက်မှား)

(၃) ဝိဒိတဓမ္မော =သိအပ်ပြီးသော သစ္စာတရားရှိသည်ဖြစ်၍၊
(ဦးဗုဒ္ဓမူ ဓမ္မစကြာ၊ အနက်မှန်)

ဝိဒိတဓမ္မော =ကိုယ်တိုင်သိအပ်ပြီးသော တရားရှိသည်ဖြစ်၍၊
(လယ်တီဓမ္မစကြာ၊ အနက်မှန်)

ဝိဒိတဓမ္မ =နှာခေါင်းနှင့် လျှာတို့သဘော ဖြစ်လေတော့၏၊
(လူသေလူဖြစ် ဓမ္မစကြာ၊ အနက်မှား)

(၄) ပရိယောဂါဠ္ဟဓမ္မော=ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်အပ်ပြီးသော သစ္စာတရား ရှိသည်ဖြစ်၍(ဦးဗုဒ္ဓဓမ္မစကြာ၊ အနက်မှန်)

ပရိယောဂါဠ္ဟဓမ္မော=ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်အပ်ပြီးသော တရား ရှိသည်ဖြစ်၍ (လယ်တီဓမ္မစကြာ၊ အနက်မှန်)

ပရိယောဂါဠ္ဟဓမ္မ =ကိုယ်ကာယတခုလုံး ပျံ့နှံ့၍၊ (ဝါ၊ စိမ့်ထုံ၍၊ အကျိုးရသော မနတွေ့ (ဝါ) ဟဒယတွေ့သဘော ဖြစ်လေတော့၏၊ (လူသေလူဖြစ် ဓမ္မစကြာ အနက်မှား)

၁၅။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဓမ္မစကြာမှု သုံးမျိုးတို့၏ အနက်ပြန်ဆိုပုံကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရှုပါလျှင် ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ အနက်နှင့် လယ်တီဆရာတော်တို့၏ အနက်မှာ ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်နှင့် ညီညွတ်၍ မူရင်းအဓိပ္ပာယ် တူသည်ကို တွေ့ရသည်၊ အရှင်ကောဏ္ဍညသည် မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာတရားကိုမြင်သည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်မှန် ထွက်ရှိပေသည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ အနက်မူကား မျက်မြင်သဘော ဖြစ်လေတော့၏ဟု ဆိုသဖြင့် ဉာဏ်ဖြင့်မြင်ခြင်းမဟုတ်၊ ရိုးရိုးလူမျှားကဲ့သို့ ပကတိမျက်လုံးဖြင့် မြင်သည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ထွက်ရှိသည်။

(က) ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓနှင့် လယ်တီဆရာတော်တို့၏ ဓမ္မစကြာက သစ္စာလေးပါးကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မြင်ခြင်း အဓိပ္ပာယ်ကို ပြဆိုသည်။

(ခ) ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစကြာက လူသေလူဖြစ်ကို မျက်စိဖြင့် မြင်ခြင်း အဓိပ္ပာယ်ကို ပြဆိုသည်။

စိန်အစစ်နှင့် ချက်ကျောက်ကဲ့သို့ အနှစ်သာရ လွှန်စွာ ခြားနားကြပေသည်၊ အမှန်စင်စစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် (စ-သ-ဃ-ဇ-က)ဟူသော မျက်မြင်, နားကြား, နှာခေါင်းတွေ့, လျှာတွေ့, ကိုယ်တွေ့ဟူသော ပသာဒရုပ် ၅-ပါးကိုသာ လက်ခံလိုသည့် ရုပ်ဝါဒီတဦး ဖြစ်သောကြောင့် ဘုရားဟော ဓမ္မစကြာကို လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် မိမိလိုရာသို့ ဆွဲ၍ မှားယွင်းစွာ အနက်ပေးထားကြောင်း ပေါ်လွင်နေပေသည်။

အဘိမွာဆရာစိန်၏ မွေစကြာအနက်ကို စိစစ်ခြင်း

၁၆။ ဘုရားဟော မမွေစကြာပါဠိတော်များကို ဦးဥက္ကဋ္ဌက လူသေလူဖြစ် ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် အနက်ပြန်ဆိုထားရာ၌ မှားယွင်းပုံ အကြောင်းကို စိစစ်သုံးသပ်ပြီးနောက် ယခုတဖန် အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူ၏ မှားမှားယွင်းယွင်း ထင်သလို အနက်ပြန်ဆိုထားပုံအကြောင်းကိုလည်း စိစစ်သုံးသပ်ပြရပေဦးမည်၊ စောဒကဆရာတော်များက သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြထားသော "အတ္ထဝါဒနှင့် တာဝတိံသာအဘိဓမ္မာ" စာအုပ်ကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက သေချာစွာ ဖတ်ရှုသုံးသပ်ကြည့်ရာတွင် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်နှင့် ဆန့်ကျင်စွာ ရေးသားထားသော အဘိဓမ္မာဆရာစိန်၏ ရေးသားချက် အမှားများကို မြောက်မြားစွာတွေ့ရပေသည်။

၁၇။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓစာပေကို ရိုးရိုးသားသား လေ့လာလိုက်စားကြသော ဗုဒ္ဓဝါဒီသုတေသီတို့အဖို့ (အမှားနှင့်အမှန်) (အတုနှင့်အစစ်) ကွဲကွဲပြားပြား ခွဲခြား၍ သိနိုင်စေရန် ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ရေးသားထားသော ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ အနက်နှင့် ကျမ်းဂန်မှ သွေဖီစွာ ရေးသားထားသော အဘိမွာဆရာစိန်၏ အနက်တို့ကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း နှိုင်းယှဉ်၍ ပြလိုက်ပေသည်။

(က) ဇာတိပိ = ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်လည်း (ဦးဗုဒ္ဓအနက်မှန်)

ဇာတိပိ = ငန်းငန်းတက် စွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်၍လာခြင်းကြောင့် (ဆရာစိန်အနက်မှား)

(ခ) ဇရာပိ = ဆိုးရွားဟောင်းမြင်း အိုမင်းရင့်မော်ရခြင်းသည် လည်း၊ (ဦးဗုဒ္ဓအနက်မှန်)

ဇရာပိ = ဆံဖြူသွားကြေ အသားရေယိုယွင်း အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်း တို့ကို စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်၍လာသော အစွဲဥပါဒါန်ကြောင့်၊ (ဆရာစိန်အနက်မှား)

(ဂ) ဗျာဓိပိ = ဖျားနာရခြင်းသည်လည်း၊ (ဦးဗုဒ္ဓအနက်မှန်)

ဗျာဓိပိ = အနာရောဂါကျင်နာကိုက်ခဲ နှုနာဝဲတို့ဖြစ်၍လာသည်တို့ကို ပူဆွေး ကြောင့်ကြခြင်း ဖြစ်၍လာသော အစွဲဥပါဒါန်ကြောင့်၊ (ဆရာစိန်အနက်မှား)

(ဃ) မရဏမ္ပိ = သေရခြင်းသည်လည်း၊ (ဦးဗုဒ္ဓအနက်မှန်)

မရဏမ္ပိ = အမိအဖ မယား သားသမီး ပစ္စည်းဥစ္စာ ရတနာဌေစင် စသည်တို့နှင့် တကွသော ဆွေညာအပေါင်းတို့အား ပယ်

ခုဉာ စွန့်ထားခဲ့၍ သေရမည့်ဘေးကို စိုးရိမ်မကင်း စွဲလမ်းခြင်း ဥပါဒါန်ကြောင့်၊ (ဆရာစိန်အနက်မှား)

(၁) အပ္ပိယေဟိ=မချစ်မနှစ်လိုအပ်သော သတ္တဝါသခါရတို့နှင့် အတူတကွ၊ သမ္ပယောဂေါ = ပေါင်းယှဉ် ရခြင်းသည်လည်း (ဦးဗုဒ္ဓ အနက်မှန်)

အပ္ပိယေဟိ =မနှစ်သက် မလိုလားအပ်ကုန်သော ဇရာဗျာဓိမရဏ စသည် ဥဿုံ ဘေးအပေါင်းစုံတို့နှင့်၊ သမ္ပယောဂေါ=လက်ငင်းဒိဋ္ဌ ယခုပက်ပင်းမှာ တွေ့ကြုံခံစားနေရလေခြင်းဟု စွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်၍နေသော ဥပါဒါန်ကြောင့်၊ (ဆရာစိန်၏ အနက်မှား)

၁၈။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရှုဝေဖန်သုံးသပ်သောအခါ ပိဋကတ်နှင့်မညီ ကျမ်းဂန်မှ သွေဖီစွာ ရေးသားထားသော ဆရာစိန်၏ အနက်တို့သည် သဒ္ဒါစည်းကမ်းလည်းမကျ အဓိပ္ပာယတ္ထလည်းမမှန်သည်ကို စိတ်ပျက်ဖွယ်ရာ တွေ့မြင်ကြရလေသည်။

၁၉။ ဇာတိ, ဇရာ, ဗျာဓိ, မရဏံ, သမ္ပယောဂေါ ပုဒ်မျိုးကို သဒ္ဒါစည်းကမ်းအရ (သည်) ဟူ၍ ကတ္တားအနက် ပြန်ဆိုခြင်းမပြုပဲ (ကြောင့်)ဟူ၍ ဟိတ်အနက် ပြန်ဆိုထားခြင်းမှာလည်း အခြေခံစာပေ မသင်ဖူးကြောင်း ထင်ရှား၍ နေပေသည်၊ တဖန် ထိုဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏဟူသော ပုဒ်တို့၏ အနက်မျိုးကို ပြန်ရိုး ပြန်စဉ် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း, အိုခြင်း, နာခြင်း, သေခြင်း ဟူ၍ မပြန်ဆိုပဲ အားလုံးဥပါဒါန်တံဆိပ်ခပ်၍ ပြန်ဆိုထားသောကြောင့် အဘိဓမ္မာဆရာစိန်အနေဖြင့် အစဉ်ဥပါဒါန်ပြင်းထန်ကြောင်းမှာ သိသာလွန်းပေသည်၊ တနည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဓမ္မစကြာကို ဥပါဒါန်ဓမ္မစကြာ ဖြစ်အောင် ဆရာစိန်က ကြိုးစားထားဟန်တူပေသည်။

၂၀။ ဇာတိ, ဇရာ, မရဏာဟူသော ပုဒ်တို့၏ အနက်မှန်ကို စဉ်ချက် (၁၅) တွင် အကျယ်တဝင့် စိစစ်သုံးသပ်ပြီးဖြစ်၍ ဤကဏ္ဍ၌ မသုံးသပ်တော့ပြီ၊ ထိုစဉ်ဆိုချက်အမှတ် (၁၅) တွင် "ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန"ဟူသော ပါဠိကို အဘိဓမ္မာဆရာစိန်ဆိုသူက လွဲလွဲမှားမှား ရမ်းရမ်းကားကား ပြန်ဆိုထားပုံအကြောင်းကိုလည်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်မျိုးက အကျယ်တဝင့် စိစစ်သုံးသပ်ပြခဲ့ပြီ၊ ယခုတဖန် အမှားတခုပြီးတခု ကျူးလွန်ထားသော ဆရာစိန်၏ အမှားမျိုးကိုပင် ဆက်၍ စိစစ်ပြရပေဦးမည်။

၂၁။ ဆရာစိန်က "သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ ဒုက္ခာ"ဟူသော ပါဠိကို—

သံခိတ္တေန=အတိုအကျဉ်းလိုရင်းကို ခြုံ၍ပြောရပါမူ၊

ပဉ္စ =မျက်စိ, နား, နှာ, လျှာ ကိုယ်တည်း ဟူသော ငါးခုတို့တွင်၊

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပိ=စွဲလမ်းခြင်း ဥပါဒါန်နှင့်တကွ ဖြစ်ရှိနေသော ကိုယ်ကာယတို့သည်လည်း၊

ဒုက္ခာ =ဆင်းရဲခြင်းအကျိုးဖြစ်၍ နေလေတော့၏—

ဟူ၍ ထင်သလို အနက်ပြန်ဆိုထားသောကြောင့် အလွန်စိတ်ပျက်ဖွယ်ရာကောင်းလှပေသည်။

ပဋ္ဌာန အရ ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီခန္ဓာငါးပါးကို အရကောက်ရမည့်အစား မျက်စိ, နား, နှာ, လျှာ, ကိုယ်ဟူသော ပသာဒရုပ်ငါးပါးကို ကောက်ယူထားသောကြောင့် ဆရာစိန်၏ အယူအဆသည် အမှားပေါ် အမှားဆင့်၍ထားသော အယူအဆအမှားသာ ဖြစ်နေတော့သည်၊ တနည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မစကြာကို ရုပ်ဝါဒ မှတ်တိုင်အဖြစ် အသုံးချထားခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

၂၂။ အဘိဓမ္မာဆရာစိန်၏ အမှားသည် ဤမျှနှင့်ပင် မရပ်သေး၊ မဂ္ဂသစ္စာတွင် လာရှိသော "အယမေဝ အရိယော အင္ဂီကော မဂ္ဂေါ"ဟူသော ဘုရားဟော ပါဠိကိုပင် အယမေဝ သော အရိယော အင္ဂီကော မဂ္ဂေါဟု အတ္ထဝါဒနှင့် တာဝတိံသာ အဘိဓမ္မာစာအုပ် နှာ ၁၀၄-တွင် (သော) တလုံး အပိုထည့်၍ ပြထားလိုက်သေးသည်၊ ပါဠိသာ မှားသည်မဟုတ်၊ အနက်ပြန်ဆိုပုံကလည်း လွဲချင်တိုင်း လွဲမှားချင်တိုင်း မှား၍ နေပေသည်၊ ဆရာစိန် မှားပြထားပုံကား ဤသို့ဖြစ်သည်။

သော =ထိုကဲ့သို့ ကြံစရာ, စည်စရာ, ပူစရာ, ပင်စရာ, ဆွေးစရာ, အေးစရာ, ချုပ်ငြိမ်းစရာ အဖြာဖြာတို့သည်၊

အယမေဝ =ယခုပစ္စက္ခ၌ လက်ငင်းဒိဋ္ဌ ကြုံတွေ့နေရသည့်အခိုက်တွင်၊

အရိယော =အစဉ်ဥပါဒါန် ချေးညှော်တို့၏ သန့်ရှင်းခြင်းကို အလိုရှိကြကုန်သော လူသားအပေါင်းတို့သည်၊

အင္ဂီကော=အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊

မဂ္ဂေါ =ကျင့်အပ်သော တရားပေတည်း။

(အတ္ထဝါဒနှင့် တာဝတိံသာ အဘိဓမ္မာ နှာ၊ ၁၀၄)

အထက်ပါ ဆရာစိန်၏လက်ရာကို ကြည့်လိုက်ပါလျှင် ဝုစ်အလွဲလွဲ ပုဒ်အလွဲလွဲ အနက်အဓိပ္ပာယ်အလွဲလွဲ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၂၃။ ဆရာစိန်၏ အထက်ပါ သူ့လက်ရာကို စစ်တမ်းထုတ်ကြည့်သောအခါ သဒ္ဒယုတ္တိ, အတ္ထယုတ္တိ နှစ်မျိုးလုံး ကင်းမဲ့လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ရှင်းဦးအံ့။

(က) သော—ဟူသော ပုဒ်ကို ကဝုစ်နက်မပေးပဲ ဇဟုဝုစ်အနက်ပေးထားခြင်း၊

(ခ) အယမေဝ—ဟူသော ပုဒ်ကို ကတ္တားအနက် ပေးရမည့်အစား နိဒ္ဓါရဏ အနက်ပေးထားခြင်း၊

(ဂ) အရိယော—ဟူသော ပုဒ်ကို လူသားအပေါင်းဟု ဘာသာပြန်ထားခြင်း၊

(ဃ) ထိုအရိယော—ဟူသော ပုဒ်ကို ဧကဝုစ်အနက်မပေးပဲ ဗဟုဝုစ်အနက် ပေးထားခြင်း—

ဟူသော အမှားလေးရပ်ကို တွေ့ရှိပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ သဒ္ဒါစည်းကမ်း မှား၍ သဒ္ဒယုဘ်ကိုကင်းမဲ့ရုံမျှမက အဓိပ္ပာယ်လွဲမှားခြင်းဟူသော အတွယုတ်တိလည်း ကင်းမဲ့၍ နေပြန်သည်၊ ဆရာစိန်ပြဆိုသော "အယမေဝ သော အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ"ဟူသော ပါဠိကို ချန်၍ သူ၏အနက်ကို ဖတ်ကြည့်လိုက်ပါလျှင်—

(က) ကြံစရာစီစရာသည်–လူသားတို့ ကျင့်အပ်သောတရား၊

(ခ) ပူစရာပင်စရာသည်–လူသားတို့ကျင့်အပ်သောတရား၊

(ဂ) ဆွေးစရာအေးစရာသည်–လူသားတို့ကျင့်အပ်သောတရား၊

(ဃ) ချုပ်ငြိမ်းစရာတို့သည်–လူသားတို့ ကျင့်အပ်သောတရား–

ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ရှိနေသောကြောင့် သဘာဝယုတ္တိအလွန်ကင်းမဲ့၍နေပေသည်၊ အရိယောဆိုသော ပုဒ်ကို လူသားဟု ပြန်ဆိုခြင်းမှာလည်း ဓမ္မဂုဏ်ကို အလွဲသုံ့စားပြုခြင်းထင်ရှားလှပေသည်၊ ဆရာစိန်ပြန်ဆိုချက်သည် မဂ္ဂသစ္စာကို ပြဆိုချက်နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်၍နေပေသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဂုဏ်းသားတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့နှင့် နီးစပ်လှသော ဓမ္မစကြာတရားတော်အပေါ် သို့စဉ်ကလောက် သစ္စာဖောက်၍ မှောက်မှောက် မှားမှားပြုလုပ်ကြခြင်းကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဒါယကာ ဒါယိကာမများနှင့် အလှမ်းကွာသော ပါဠိအဋ္ဌကထာများကိုမူ အဘယ်မျှလောက် ကမောက်ကမလုပ်ကြမည်ကို ချင့်ချိန်နိုင်ကြပေပြီ။

၂၄။ ဤအမှတ်(၁၇) စောဒနာကို ခြုံငုံ၍ သုံးသပ်ကြည့်သော် အခါ စောဒကဆရာတော်တို့၏ စွဲချက်ကို ပြေလည်အောင် မဖြေရှင်းနိုင်သော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပချက်သည်လည်းကောင်း ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဘိဓမ္မာဆရာစိန်တို့၏ အနက် ပြန်ဆိုချက်များသည်လည်းကောင်း ထေရဝါဒပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ဓမ္မစကြာ အပေါ် ထားရှိသော ၎င်းတို့၏အယူအဆများသည် အဓမ္မဝါဒစင်စစ်သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းစိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)

စောဒနာအမှတ် (၁၈)

အတ္တနောမတိဖြင့် လိမ်ညာရေးသားခြင်းနှင့်စပ်သော ဝိနိစ္ဆယ

အတ္တနောမတိ မိမိထင်ရာ ပြောဆိုသည့် လက်ဖြစ် စကားမျှားဖြင့် ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားဟောဖြစ်လေဟန် လိမ်ညာရေးသာ ပြောဟောမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စောဒနာ သောဓနာ နှစ်ရပ်ကို ဝိနည်းဝိုရဲဆရာတော်များ၏ ဝေဖန် သုံးသပ်ချက်။

၁။ **စောဒက** ဆရာတော်များက လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတေသနဝါဒီဂိုဏ်းသားတို့သည် အတ္တနောမတိ မိမိတို့ထင်ရာမြင်ရာ ပြောဆို သော လက်ဖြစ်စကား ပါဠိအမှားဖြင့် ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားဟောဖြစ် လေဟန် လိမ်ညာရေးသား ပြောဟောနေကြသဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးပါရန် စောဒနာလွှာ တင်သွင်းကြလေသည်၊ ဘုရားဟောပိဋကတ်စာပေတွင် အမှန် တကယ်မရှိသော စုဒိတကတို့၏ လုပ်ပါဠိအမှားမျှားကိုလည်း ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ရေးသားပြု ဟော ထုတ်ဝေဖြန့်ချိထားသော စာအုပ်စာတမ်းတိတ်ခွေတို့မှ ကောက်နုတ်၍ သက်သေခံအဖြစ် (က) မှ (ဌ)အထိ တင်ပြ ထားကြသည်၊ ၎င်းတို့၏ ပါဠိအတုမျှားနှင့် အနက်ကိုလည်း ပူးတွဲတင်ပြကြသည်။

၂။ **စောဒက**ဆရာတော်များက မူလ စောဒနာ၏ ရှင်းလင်းချက်အနေဖြင့် ဝိသေသစောဒနာကို တင်သွင်းရာတွင် ဘုရားဟောပါဠိတော်များသည် အစ အလယ် အဆုံး ကောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော ကလျာဏကုဏ်, သဒ္ဓါအနက်နှင့် ပြည့်စုံသော သတ္ထသဗျဉ္ဇနကုဏ်, သဒ္ဓေဝအားဖြင့် လေးနက်သော ဓမ္မဂမ္ဘီရ စသောဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် တစုံတရာဖြည့်စွက်ဖွယ် ပယ်နုတ်ဖွယ် မရှိကြောင်း၊ ဤစုဒိတကများကဲ့သို့ သာသနာသမိုင်းတွင် ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားဟောလုပ်ခဲ့သည့် သာဓကများ ရှိဖူးကြောင်း၊ အရိဋ္ဌရဟန်းဆိုးနှင့် ကဏ္ဍကသာမဏေတို့သည် ထိုကဲ့သို့ ဘုရားဟော အတုလုပ်ခဲ့ကြသောကြောင့် သာသနာတော်မှ နှင်ထုတ်ခံခဲ့ကြရကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ဘုရားဟောအတုပြုလုပ် ခြင်းမှာ အလွန်ဝန်လေးသည့် မလုပ်သင့် မလုပ်ထိုက်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်မှု တခုဖြစ်ကြောင်းကို ပါဠိ အဋ္ဌကထာ သာဓကများစွာဖြင့် ကျယ်ဝန်းစွာ လျှောက်ထား စောဒနာခဲ့ကြလေသည်။

၃။ ဤစောဒနာနှင့်ပတ်သက်၍ သခင်မြတ်ဆိုင်တဦးကသာလျှင် ပြန်လည် ချေပပြီး သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ကမူ လုံးဝချေပရှင်းလင်းခြင်းမပြုပေ၊ ငြိမ်၍ ခံယူခဲ့ကြသည်။

(က) အမှတ်ပြစောဒနာကို စိစစ်ချက်

၄။ စောဒကဆရာများက စုဒိတကတို့၏ အမှားများစွာအနက် အကြိုက်တူသော လက်လုပ်ပါဠိအမှားတခုကို (က) အမှတ်ပြအနေဖြင့် စွဲဆိုတင်ပြထားကြသည်၊ ယင်းပါဠိမှာ—

လောကသမုဒယဉ္စ အတ္ထိ၊
လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိ—

ဟူသော လုပ်ပါဠိဖြစ်ပေသည်၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များသည် စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြထားသော စွဲဆိုချက်များနှင့် ဤရုံးတော်သို့ သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြထားသော စာအုပ်စာတမ်းများကို အသေအချာ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုရာတွင် ယင်းပါဠိကို—

(က) ဦးကိုကိုလေးက (ဗုဒ္ဓဂေါတမ)ဟောထားသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(ခ) လူသေလူဖြစ်ပြဿနာဆရာက (ဘဒ္ဒေကရတ္တ) သုတ်၌ ဟောခဲ့သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(ဂ) ရခိုင်ဦးရွှေပြည့်က (သီလကွန်ပါဠိတော်) ၌ ပါရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(ဃ) သခင်မြတ်ဆိုင်က နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် (ကစ္စာနဂေါတ္တ) သုတ်၌ ပါရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(င) အဘိဓမ္မာဆရာစိန်က (နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်) ပါဠိတော်၌ ဟောထားသည်ဟူ၍လည်းကောင်း—

အသီးအသီး ရေးသားထားချက်များကို အတိအလင်း တွေ့ရှိကြရသည်။

၅။ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များသည် စောဒကဆရာတော်တို့ ထောက်ပြချက်အရ စုဒိတကတို့ရေးသားထားသော ယင်း(လောကသမုဒယဉ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိ) ဟူသောပါဠိကို ပိဋကတ်သုံးပုံ နိကာယ်ငါးရပ်တွင် လိုက်လံရှာဖွေသောအခါ ဘယ်မှာမှမတွေ့ရပေ၊ ထို့ကြောင့် "ဤပါဠိသည် ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်၌ မရှိ၊ လုပ်ပါဠိသာ ဖြစ်သည်" ဟူသော စောဒက ဆရာတော်တို့၏ ထောက်ပြချက်မှာ မှန်ကန်၍ ဦးကိုကိုလေးနှင့် လူသေလူဖြစ်ပြဿနာ ဆရာတို့၏ ရေးသားချက် မှားကြောင်းကို အစာယ်ပြူသည်၊ ထို့နည်းအတူ "ဤအဓိမ္မာယ်

သည် သီလက္ခန်ပါဠိတော်၌မပါ၊ လိမ်ထားသော စကားဖြစ်သည်” ဟူသော စောဒကဆရာတော်တို့၏ ထောက်ပြချက်မှာလည်း မှန်ကန်နေ၍ နတ်နှင့်ငရဲဘယ်မှာလဲ စာအုပ်တွင်ပါသော ဦးရွှေပြည့်၏ရေးသားချက်ကိုလည်း မှားယွင်းကြောင်း အတည်ပြုတော်မူကြသည်၊အလားတူပင် သံယုတ်ပါဠိတော်၌ ကစ္စာန-ဂေါတ္တမထေရ်ကို ဟောထားသောတရား၌ အတိအလင်း ဆိုထားချက်အရ ဟူသော သခင်မြတ်ဆိုင်၏ စကားကိုထောက်ပြသော “ဤဟောထားချက်လည်းမမှါ (အတိအလင်း) ဟု ရေးခြင်းသည် ရဲရဲကြီး လိမ်ခြင်းဖြစ်သည်” ဟူသော စောဒကဆရာတော်တို့၏ တင်ပြချက်မှာလည်း အထူးပင် မှန်ကန်နေ၍ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ရေးသားချက်လုံးဝမှားကြောင်း အတည်ပြုတော်မူကြသည်၊ အဘိဓမ္မာဆရာစိန်၏ ရေးသားချက်ကိုလည်း မှားယွင်းကြောင်းအတည်ပြုတော်မူကြသည်။

တယောက်တမျိုး အနက်ပြန်ထားခြင်း

၆။ စုဒိတကတို့ အကြိုက်ချင်းတူ၍ နေရာအနှံ့ ကိုးကားဟောပြောလေ့ရှိသော အဆိုပါ (လောကသမုဒယဉ္စ ဒေတ္တိ၊ လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိ) ဟူသော လက်ဖြစ်ပါဠိကို မြန်မာပြန်ဆိုရာ၌လည်း တဦးနှင့်တဦး မတူကြ၊ အမျိုးမျိုးကဲလဲ့နေကြောင်း တွေ့ရသည်၊ လူသေလူဖြစ်ပြဿနာစာအုပ် နှာ ၁၇-တွင် ယင်းပါဠိကို သခင်မြတ်ဆိုင်က“လောကသည် ရှိသည်ဟု စွဲယူကရှိ၏၊မဋ္ဌိဟု ပြတ်ကလည်းမရှိ” ဟု ဘာသာပြန်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ယင်းပြန်ဆိုချက်သည် ပါဠိတ၀ါခြားအနက်တမျိုးဖြစ်၍ မှားယွင်းနေပေသည်။

၇။ ယင်းပါဠိကိုပင် နတ်နှင့်ငရဲဘယ်မှာလဲ စာအုပ် နှာ ၂၂- တွင် ရခိုင် ဦးရွှေပြည့်က အောက်ပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ဖော်ထားပြန်ပေသည်၊ “နောက်တဖန် ဖြစ်သေးသည်ဟု စွဲနေယင် သင့်စိတ်မှာ ဖြစ်နေသည်၊ မစွဲယင် သင့်စိတ်မှာ ဖြစ်၍မနေ” ဦးရွှေပြည့်၏ အထက်ပါ ပြန်ဆိုချက်သည်လည်း သီလက္ခန်ပါဠိတော်၌လာသော အဓိပ္ပာယ်မဟုတ်ကြောင်း မှားယွင်းကြောင်းမှာ ထင်ရှားပေသည်။

၈။ ယင်းပါဠိကိုပင် ဗုဒ္ဓဝိပဿနာစာအုပ် ပထမတွဲ၊ နှာ ၁၄၆-၌ သခင်မြတ်ဆိုင်က “လောကကို ရှိသည်ဟု စွဲယူလျှင် ရှိသည်၊ မရှိဟု ပြတ်လျှင်လည်း မရှိ” ဟု ဘာသာပြန်ဆိုထားပေသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ယင်းဘာသာပြန်ဆိုချက်သည်လည်း ပါဠို၏ ဆိုလိုချက်နှင့်မကိုက်၊ မိမိလိုရာပြန်ဆိုထားခြင်းသာဖြစ်နေပေသည်။

၉။ ယင်းပါဠိကိုပင် "သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနနှင့် ရေနံချောင်း အရေးတော်ပုံ" အမည်ရှိ စာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၂-တွင် အာဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်ဆိုသူက အောက်ပါအတိုင်း အနက်ပြန်ဆိုထားပေသည်။

"အို ကစ္စာန ဤလောကဌ် အစဉ်ပါဒါန်ရှိသောသူသည် တမလွန်လောကရှိသည်ဟု အယူရှိ၏၊ ဤလောကဌ် အစဉ်ပါဒါန် ချုပ်ငြိမ်းသောသူသည် တပါးသော လောကမရှိဟူ၍ အယူရှိ၏"

အာဘိဓမ္မာဆရာစိန်၏ အနက်ပြန်ဆိုချက်သည်လည်း မူရင်းနိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ဒေသနာနှင့် တခြားစီဖြစ်၍ ပါဠိလည်းမမှန်၊ အနက်လည်း ချွတ်လွဲကြောင်း အတည်ပြုတော်မူကြသည်။

သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ချေပလွှာကို စိစစ်ခြင်း

၁၀။ အမှတ်(၁၈) စောဒနာတွင်ပါဝင်သော (က)အမှတ်ပြု(လောကသမုဒယဉ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိ)ဟူသောပါဠိနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စုဒိတကတဉ်းဖြစ်သူ သခင်မြတ်ဆိုင်က ချေပသည်မှာ—

"ဘုရားတပည့်တော်ဖရေးခဲ့သောဗုဒ္ဓဝိပဿနာ(၁)တွင် ဘုရားတပည့်တော်က လောကသမုဒယဉ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိဟူသော ပုဒ်ကို ရေးခဲ့သည်မှာ မှန်ပါသည်၊ ယင်းပါဠိကို နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ် ၂၄၂-မှ တိုက်ရိုက်ကူးယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ယင်းသုတ်တွင် တပည့်ခံတော် ရေးခဲ့သော အတိုင်း ကောန်ပါနေသော စကားအတိုင်း ထိုပါဠိတော်တွင် ရှာဖွေကြည့်ပါရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်ဘုရား၊ စာ၏အဓိပ္ပာယ် အဆိုမှာ "ပြတ်လျှင်မရှိ မပြတ်လျှင် ရှိ၏" ဟူသောအယူကို တင်ပြခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ယခု စောဒကဘက်မှ ဆရာတော်များက ယင်းပါဠိတော်သည် မည်သည့် ပါဠိတော်တွင်မှ ရှာဖွေ၍ မတွေ့ရသဖြင့် အတိအလင်း ရဲရဲကြီး လိမ်ညာခြင်းဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲထားပါသည်ဘုရား၊ ယခု မူလပါသော ပိဋကတ်တော်ကို သေချာစွာ ထောက်ပြလိုက်ပါသည်"

ဟု ချေပလွှာ တင်သွင်းလေသည်။

၁၁။ ဤကဲ့သို့ တရားခွင်ရှေ့မှောက်၌ စောဒကနှင့်စုဒိတကတို့ အဆိုပါ (လောကသမုဒယဉ္စအတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဉ္စ နတ္ထိ)ဟူသော ပါဠိကို ဘုရား ဟော ပိဋကတ်တွင် မရှိကြောင်း ရှိကြောင်း အငြင်းပွားချက်ကို လက်တွေ့ဖြေ

ရှင်းပေးလိုသဖြင့် စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင် ညွှန်ပြသော နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် စာအုပ်ကို သခင်မြတ်ဆိုင်အား ပေးပြီး ကစ္စာန ဂေါတ္တသုတ်တွင် ပါသည် ဆိုသော ပါဠိကို လက်တွေ့ ရှာဖွေ တင်ပြစေခဲ့သည်။

၁၂။ စုဒိတကသခင်မြတ်ဆိုင်သည် ၎င်းအား ကူညီသူများနှင့်အတူဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ ရှေ့မှောက်၌ ထိုပါဠိကို ရွာဖွေခဲ့သည်၊ ယင်းသို့ ရွာဖွေသော်လည်း မတွေ့ပဲဖြစ်နေ၍ ဝ်နည်းခိုရ် ဆရာတော်များက "ဒကာကြီးချေပ ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်တွင်အဆိုပါ(လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ)ဟူသော ပါဠိကို တွေ့မတွေ့၊ ပါမပါ လက်တွေ့ မေးမြန်းရာ သခင်မြတ်ဆိုင်က မတွေ့ကြောင်း မပါကြောင်း တပည့်တော်များ ယင်းပါကြောင်း ဝန်ခံလျှောက်ထား တင်ပြသည်ကို ဤရုံးတော်က အသံဖမ်း၍ လည်းကောင်း လက်နှိပ်စက်ရိုက်၍လည်းကောင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ ချေပမှု မှားယွင်းနေ၍ စောဒနာအမှတ်(၁၈)ကို ချေပခွင့် မပြုစေတော့ပဲ တားမြစ်လိုက်ကြသည်။

ပါဠိမှား၏အနက်ကို စိစစ်ခြင်း

၁၃။ စုဒိတကဘို့ ကိုးကား တင်ပြသော ပါဠို၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အတိအကျ အမှန်အကန် မြန်မာပြန်ကြည့်သောအခါ သာသနာတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော အဓိပ္ပာယ်သာ့ ထွက်နေကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ထို (လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ)ဟူသော ပါဠို၏ တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်မှာ—

"လောက၏ဖြစ်ကြောင်းတရာသည်လည်း ရှိ၏။
လောက၏ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်ကား မရှိ"—

ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်သည် ဘုရားသာသနာနှင့် ဆန့်ကျင်သော အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ ပါဠိရှိတိုင်း အနက်ကိုမဖော်ပြပဲ သခင်မြတ်ဆိုင်က"စာ၏ အဓိပ္ပာယ် အဆိုမှာ ပြတ်လျှင် မရှိ၊ မပြတ်လျှင်ရှိ၏ ဟူသော အယူကို တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်"ဟု ထည့်သွင်း လျှောက်ထားလေသည်၊ သို့ရာတွင် (လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ) ဟူသော ပါဠိနှင့်ပြတ်လျှင် မရှိ၊ မပြတ်လျှင်ရှိ၏ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ တခြားစီ ဖြစ်နေသောကြောင့် ပိဋကပါတံကို သေမျိုးချည်းဟု ဘာသာပြန်သော လူပျက်လူချော်တို့၏ စကားကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေတော့သည်။

၁၄။ ဤတွင် ကောက်ချက်ချသည်ရှိသော် ပါဠိကလည်း လက်ဖြစ်ပါဠိဖြစ်ခြင်း၊ အနက်ကလည်း ပါဠိနှင့်မဆီလျော်သော အနက်ဖြစ်ခြင်း၊ ဘုရားမဟော

သည်ကို ဘုရားဟောလုပ်ကာ အကြီးအကျယ် လှည့်စားထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ပါဠိတော် အနက်မှားဖြင့် လှည့်စားခံကြရရှာသူအပေါင်း မည်၍မည်မျှ ရှိနေမည်နည်းဟု တွေးတောမိ၍ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များအနေဖြင့် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ကြရပေသည်။ အနာဂတ် သာသနာတော်အတွက် ရင်လေးဖွယ်ကြီးပေတကား။

ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ်၏ အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို ဖော်ပြခြင်း

၁၅။ စုဒိတကတို့၏ အနေဖြင့် ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ်ကို အကြိုက်ညီ၍ အကိုးများကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပေပြီ၊ ထိုစုဒိတကတို့၏ ဆိုလိုချက်နှင့် မူရင်းကစ္စာနဂေါတ္တသုတ်၏ ဘုရားဟောထားပုံ အာဘော်တို့ မည်သို့မည်ပုံ ကဲလဲအံချော်နေကြောင်းကို ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ သံသယကင်း၍ ဉာဏ်အမြင်ရှင်းစေရန် ဖော်ပြလိုက်ပေသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ(အမြင်မှန်)နှင့် ပတ်သက်၍ ကစ္စာနဂေါတ္တမထေရ်က "မြတ်စွာဘုရား သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟူ၍ ဆိုအပ်၏၊ အဘယ်မျှဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ(ကောင်းသော အမြင်) ဖြစ်ပါသနည်း" ဤသို့ မေးလျှောက်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ မိန့်ကြားတော်မူ၏။

"ဒ္ဝယ နိဿိတော ဒ္ဝါယံ ကစ္စာန လောကော(ပ) ဧတ္တာဝတာ
ခေါ ကစ္စာန သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ"

မြန်မာပြန်

"ကစ္စာန-ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည် မျှားသောအားဖြင့် ရှိသည်၏အဖြစ် (သဿတဒိဋ္ဌိ) ကိုလည်းကောင်း၊ မရှိသည်၏အဖြစ် (ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ)ကို လည်းကောင်း မှီ၏။

ကစ္စာန-သခ်ါရလောက၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှန်ကန်သော ဝိပဿနာပညာမက်ပညာဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မြင်သောသူ၏ သန္တာန်၌ သခ်ါရလောက၌ မရှိသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ မဖြစ်။

ကစ္စာန-သခ်ါရလောက၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို မှန်ကန်သော ဝိပဿနာပညာမက်ပညာဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မြင်သောသူ၏ သန္တာန်၌ သခ်ါရလောက၌ ရှိသည်၏အဖြစ် တည်းဟူသော သဿတဒိဋ္ဌိ မဖြစ်။

ကစ္စာန—ကပ်ရောက်မှု(ဥပယ)ပြင်းစွာစဲလမ်းမှု (ဥပါဒါန်) နစ်မြုပ်စူးဝင်မှု (အဘိနိဝေသ) တို့သည် ဤသတ္တဝါအပေါင်းကို မျှားသောအားဖြင့် နှောင်ဖွဲ့

၁။ သံ ၁။၂၇၇။

ကုန်၏၊ ဤအရိယာတပည့်သည်ကား စိတ်၏တည်ရာ, နှစ်မြုပ်စူးဝင်ရာ ကိန်းအောင်းရာ ဖြစ်သောထိုကပ်ရောက်မှု (ဥပယ) ပြင်းစွာစဲ့လမ်းမှု (ဥပါဒါန်)ကို ငါ၏ အတ္တတည်းဟု မကပ်ရောက်၊ မစဲ့လမ်း၊ စဲ့၍မတည် ဖြစ်ခဲ့သော် (ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တည်းဟူသော) ဒုက္ခသာဖြစ်၏၊ ချုပ်ခဲ့သော် (ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတည်းဟူသော) ဒုက္ခသာ ချုပ်၏၊ ဒုက္ခမှတပါး သတ္တဝါမည်သည် မရှိဟု ယုံမှားမှုမရှိတော့းတောမှုမရှိ၊ ဤအရာ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား သူတပါးကို အားထား၍ ယုံကြည်သည်မဟုတ်၊ ကိုယ်ဘိုင်သိခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ကစ္စာန.... ဤမျှဖြင့် မှန်သောအမြင် သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။

(ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ် အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ မြန်မာပြန်ဆိုသည်)

၁၆။ ကစ္စာန ဂေါတ္တသုတ်၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်ကို အများနားလည်စေရန် ဖော်ပြရသော်—

"သတ္တဝါတို့သည် သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၂-ပါးကိုမှီ၏၊ သခ်ါရလောက၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့် မြင်လျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိမဖြစ်၊ သခ်ါရလောက၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့်မြင်လျှင် သဿတဒိဋ္ဌိမဖြစ်၊ ဤသတ္တဝါအပေါင်းကို များသောအားဖြင့် တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့က နှောင်ဖွဲ့ထား၏၊ အရိယာသာဝကသည် ထိုတဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ငါ၏အတ္တဟုမကပ်ရောက်မစဲ့လမ်း ဒုက္ခသာဖြစ်၏၊ ဒုက္ခသာချုပ်၏ဟု ယုံမှားခြင်းမရှိ၊ ကိုယ်တိုင်သိ၏၊ ကစ္စာန—ဤမျှဖြင့်သာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ(အမြင်မှန်)ဖြစ်၏။

၁၇။ ဤကစ္စာနသုတ်၏ မူရင်း ဘုရားဟော ပါဠိတော်နှင့် မြန်မာပြန် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို အစစ်အမှန်သိရခြင်းအားဖြင့် စုဒိတကတို့ ကိုးကားသော(လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ) ဟူသော လက်ဖြစ်ပါဠိ၏ ဘုရားဟောမဟုတ်ပုံကိုလည်းကောင်း စုဒိတကတို့၏ မြန်မာပြန်ဆိုချက်သည် ဘုရားဟောထားချက်နှင့် တလွဲတခြားစီ ဖြစ်နေ၍ မှားယွင်းပုံကို လည်းကောင်း သံသယကင်းစွာ သိခွင့်ရရှိကြပေပြီ၊ နောက်နောင်တွင် ဤကဲ့သို့ ပါဠိအတု အနက်မှားများဖြင့် မကြုံကြိုက်ကြရအောင် ဝိမံသ ဝိစာရဏာဉာဏ်ပညာဖြင့် အစစ်အမှန်ကို လေ့လာအားထုတ်သင့်ကြပေသည်။

(ခ) အမှတ်ပြု စောဒနာကို စိစစ်ချက်

၁၈။ (ခ)အမှတ်ပြု စောဒနာချက်၌ ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာများ စာအုပ် နှာ-၂၇-တွင် ဖော်ပြထားသော "ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပိ ဒုက္ခ၊ အနုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ နိရောဓ" ဟူသောပါဠိကို စိနည်းမှိုရ်ဆရာတော်များ စိစစ်ကြည့်ရှုရာတွင် ဘုရားဟောပါဠိုမဟုတ်ကြောင်း တွေ့ကြရပြန်သည်၊ "ပဥ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ ဒုက္ခာ"ဟူသော ဘုရား

ဟောပါဠိတော်ကို ဆင်တူရိုးမှားလုပ်၍ ထားကြောင်း တွေ့ရသည်၊ (ဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာပိ ဒုက္ခ၊ အနုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ နိရောဓ)ဟူ၍ ရေးသားထားခြင်းသည် သဒ္ဒါမမှန်၊ လိင်ဝုစ်မမှန် ပါဠိဟန်ပင်မပေါ် ပေ၊အမှန်စင်စစ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ....အနုပါဒါ-နက္ခန္ဓာဟူသော ရှေ့ပုဒ်များ၌ဝိဘတ်တူလိုက်၍ ဒုက္ခာ... နိရောဓာဟု ရှိနေပါက ဘုရားဟောမဟုတ်သော်လည်း ပါဠိစည်းကမ်းကျသော စကားရပ်ဖြစ်ရာသည်၊ ယခုမူ ပါဠိလည်းမဖြစ် ဘုရားဟောလည်း မစစ်သော ကပြားပါဠိဖြစ်လျက် ရှိကြောင်းတွေ့ရပေသည်။

(က) (ဃ) (င)အမှတ်ပြု စောဒနာများ စိစစ်ချက်

၁၉။ ဤအမှတ်ပြု စောဒနာ၌ ရွှေအာဘိဓမ္မာရခိုင်ပြည်တိတ်ခွေ ဘီ-ဘက် မျက်နှာ၌ အောက်ပါစကားရပ်များ ပါရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

(က) နိရယံ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ၊ တံ သုဏာထ ဘိက္ခဝေ နိရယံ၊ သဘာဝေ ဥပ္ပါဒေါ နိရယော၊

ဘိက္ခဝေ၊ သံသရာဘေး လာမည့်ရေးကို မျှော်တွေးထောက်ရှု အိုဘိက္ခုတို့။ နိရယံ၊ ငရဲကို။ ဒေသေဿာမိ၊ ဟောပေအံ့။ တုမ္မေ၊ သင်တို့သည်။ သုဏာထ၊ နားထောင်ကြကုန်လော့။ သဘာဝေ၊ သဘာဝလေးပါး၌။ ဥပ္ပါဒေါ၊ အလွန် အလို တဏှာတရား စွဲလမ်းခြင်းသည်။ နိရယော၊ နိရယ မည်၏။

(ဃ) အပါယံ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ၊ တံ သုဏာထ ဘိက္ခဝေ အပါယံ၊ သဘာဝေ ဥပ္ပါဒေါ အပါယော၊

(င) အဝီစိံ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ၊ တံ သုဏာထ ဘိက္ခဝေ အဝီစိံ၊ သဘာဝေ ဥပ္ပါဒေါ အဝီစိ၊

၂၀။ အထက်ပါ စကားရပ်များကို ဖတ်ရှုသူများသည် "ဘိက္ခဝေ"ဟူသော အာလုပ်ပုဒ်ကို တွေ့ရသဖြင့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်ဟုင်း မှတ်ထင်ကြလိမ့်မည် ဖြစ်သည်၊ ပိဋကတ်စာပေ မသင်ကြားဘူးသော လူပုဂ္ဂိုလ်များကို မဆိုထားဘိ စာပေပိဋကတ်ကို ပို့ချနေကြသော ရဟန်းတော်များသည်ပင်လျှင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုမဆင်ခြင်မိပါက ဘုရားဟောပါဠိတော်ဟု ထင်မှတ်ဖွယ်ရှိပေလိမ့်မည်၊ ရိုးရိုးသားသား ဗုဒ္ဓတရားကို လေ့လာလိုက်စားနေကြရှာသူများအနေဖြင့် ဤဘိက္ခဝေလက်နက်ဖြင့်ပင် အပြီးတိုင်ကျဆုံး သွားကြရှာပေလိမ့်မည်၊ ပိဋကတ်စာပေသင်ယူခဲလှလှလာနေကြသော ရဟန်းသံဃာများအနေဖြင့်လည်း အပိုအလုပ်ရှုပ်ခဲကြမည်ဖြစ်သည်၊ ဘိက္ခဝေကို လန့်သဖြင့် ဟိုဟိုဒီဒီ ဘုရားဟော စာအုပ်၌ ပါလေမည်လားဟု ထောင်းထောင်းကြအောင် ရှာမိကြမည်ဖြစ်သည်၊ အမှန်စင်စစ် ဆိုခဲ့ပါ(က) (ဃ) (င)အမှတ်ပါ ပါဠိများသည် သံဂါယနာ ၆-တန်

တင်ဆက်သည့် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ ပါရှိသော ပါဠိများမဟုတ်၊ သက်သက် ဘုရားဟော အယောင်ဆောင်ကာ ပုံမှားရိုက်ထား့သော ပါဠိအတုများပင် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

၂၁။ ယင်းပါဠိအတုများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်သည်လည်း လုံးဝ လွဲမှားလျက် ရှိပေသည်၊ ငရဲအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူထား့သော မဟာသီဟနာဒသုတ် စသော ဒေသနာတော်များကို ပြောင်လှောင် ပျက်ချော်သရော်လို၍ မိမိတို့၏ ငရဲမရှိ ရှုပ်ဝါဒကို ဘုရားဟောဟန်ဆောင်လျက် လုပ်ကြံဖန်တီး ဟောပြောချက်များသာ ဖြစ်ပေသည်၊ အလွန်တရာ မြင့်မြတ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းရှင်လူ မြန်မာနိုင်ငံတော်သူ နိုင်ငံတော်သား အားလုံးနှင့် ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာများကပါ အမြတ်တနိုး တန်ဖိုးထား၍ နှစ်ပေါင်းများစွာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လာခဲ့သော ဘုရားရှင်၏ကိုယ်စား ပိဋကတ်စာပေများကို သို့စဉ်ကလောက် ရက်မက်စက်စက် အတုအယောင်ပြု၍ ဖျက်ဆီးရဲ ဖျက်ဆီးဝံ့သည်ကို သံဝေဂကြီးစွာ ယူမိကြပေသည်။

(စ) (ဆ) (ဇ) အမှတ်ပြု စောဒနာများ စိစစ်ချက်

၂၂။ ထို့ရခိုင် ရွှေအာဘိဓမ္မာတိတ်ခွေမှပင် ထုတ်နုတ်၍ စောဒက ဆရာတော်များက တင်ပြထားသော (စ) (ဆ) (ဇ) အမှတ်ပြု ပါဠိအနက်များသည်လည်း သဒ္ဒယုတ္တိ အတ္ထယုတ္တိ လွန်စွာ ကင်းမဲ့လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

(စ) နု တေန သော ဘိက္ခု၊ ယာဝတာ ဘိက္ခဝေ ပရေ၊
ဝိသံဓမ္မံ သမာဒါယ၊ ဘိက္ခု ဟောတိ နု တာဝတာ၊

ဟူသော ဂါထာကား ပထမပါဒ၌ ချုတ်ယွင်းလွဲမှားလျက် ရှိသည်၊ စင်စစ် ရှိရမည်မှာ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၊ နှာ-ဈာ-တွင် လာရှိသည့် မူလဒေသနာအရ (နု တေန ဘိက္ခု သော ဟောတိ)သာ ဖြစ်ရပေမည်။

(ဆ) ယဿ နတ္ထိ ဂဟိတံ အယံ သဿတော (ဘုရားရှင် ဟောတယ်) ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ နတ္ထိ၊ ပင်ကိုယ်က မရှိတဲ့တရားတွေကို။ ဂဟိတံ၊ ခန္ဓာကိုယ်မှာ အရှိထင်ပြီး စွဲလမ်းခြင်းသည်။ သဿတော၊ သဿတ မည်ပေ၏။

ဟူသော ဟောပြောချက်သည်လည်း ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်နှင့် ဆန့်ကျင်သောပါဠိ အနက် ဆန့်ကျင်သော အယူအဆသာ ဖြစ်ချေသည်။

၂၃။ ထို့မှတဖန် (ဇ)အမှတ်ပြုအဖြစ် စောဒကဆရာတော်များက ထောက်ပြထားသော စုဒိတကတို့၏-

(၈) ယဿ နတ္ထိ မုဥ္ဆိတဗ္ဗံ အယံ ဥစ္ဆေဒေါ၊
ယဿ ပဂ္ဂလဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။
နတ္ထိ၊ မရှိတဲ့သဘောတရားကို။
မုဥ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ကုန်အောင်လုပ်နေတယ်၊ ထမင်း အင်တ်ခံနေတယ်၊
အညောင်းခံနေတယ်၊ အတ္တကိလမထာနုယောဂ ဥစ္ဆေဒ
လမ်းစဉ်ပဲ။

ဟူသော ဟောပြောချက်သည်လည်း အမှားစင်စစ်သာ ဖြစ်နေပေသည်၊ ပါဠိ အသံပေးပြီး ကိုယ်ထင်ရာကို ပြောထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ တနည်းအားဖြင့် ဘုရားဟောပါဠိကို လေးစားကြည်ညိုကြသော ရိုးသားသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူထုအား ပါဠိအတုန့်ခွင့် ခြောက်၍ စည်းရုံးခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ထိုပါဠိ အတု အနက် အမှားမျှားဖြင့် ဟောကြားခြင်းသည် ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော် အမှန်မျှားကို လိုက်နာ၍ ဥပုသ်စောင့်သုံးမှု၊ သမထဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်မှုတို့ကို အတ္တကိလမထ၊ ကိုယ်ကိုပင်ပန်းစေသည့်အလုပ်မျှား ဥစ္ဆေဒ လမ်းမှားမျှားဟူ၍ ကဲ့ရဲ့စဉ်စဲရန် ဖြစ်ပေသည်၊ ဤကဲ့သို့ အကျင့်မှန်ကို စဉ်စဲခြင်း ဖြင့် ဘုရားရှင်ကိုလည်း စဉ်စဲရာ ရောက်ပေသည်။

(စျ) (ည) အမှတ်ပြ စောဒနာကို စိစစ်ခြင်း

၂၄။ (စျ) နတ္ထိ ကိလေသေ ပဟာနာတိ၊
နတ္ထိ ကိလေသေ၊ ပင်ကိုယ်ကမရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကို။
ပဟာနာတိ၊ ပယ်ကြကုန်လော။

ဟူသော (စျ) အမှတ်ပြ စကားရပ်၌လည်း ပါဠိမမှန် အနက်မမှန် တွေ့ရ ပြန်သည်၊ ပင်ကိုယ်က မရှိတဲ့ ကိလေသာဟူသော စကားရပ်သည် အနုသယ ယမိုက်နှင့် ခန့်ကျင်သော ကျောက်သဘော်တို့၏ အဓမ္မဝါဒမျိုး ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ပဟာနာတိ=ပယ်ကြကုန်လော့ ဟူသော စကားရပ်သည်လည်း ပါဠိကြိယာ အသုံးမဟုတ်ချေ၊ ဤကဲ့သို့ သဒ္ဒယုတ္တိ အတ္ထယုတ္တိ ၂-မျိုးလုံး ကင်းမဲ့ ရုံမျှမက ဘုရားဟောပါဠို ဖြစ်လေဟန် လည်ဆယ် ဟောပြောချက်သာ ဖြစ်ချေသည်။

(ည) အဇာတာယေဝ နု ဇာယန္တိ၊
အဇာတာယေဝ = ပင်ကိုယ်ကမရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကို။
နု ဇာယန္တိ=မဖြစ်အောင် လုပ်ကြ။ (ပင်ကိုယ်က မရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကို မဖြစ်အောင် နေခြင်းဟာ နိဂ္ဂောဓ)

ဤစကားရပ်သည် မိမိ ထင်ရာမြင်ရာ အတ္တနောမတိဖြင့် ဆိုထားချက်မျှသာ ဖြစ်သည်၊ ပါဠိ၏ ဆိုလိုရင်းမဟုတ်ပေ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌ (တေ အဇ္ဈတ္တာ ယေဝ နု ဇာယန္တိ) ဟူသော ပါဠိရှိရာ ထိုပါဠိတော်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ-

"အရိယာမဂ်က ခန္ဓာတို့ကို ပိုင်းခြား၍ မသိအပ်သည်ရှိသော် အကြင်ကိလေသာတို့သည် ဖြစ်ရာ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခွင့်ရှိသော ကိလေသာတို့သည် အရိယာမဂ်က ခန္ဓာတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ပြီးသည့်နောက် မဖြစ်သေးပဲပင် မဖြစ်ကြတော့ကုန်၊ (ဝါ) ဖြစ်ခွင့်မရကြတော့ကုန်"

ဟု ဆိုလိုပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ရခိုင်ပြည် ရွှေအာဘိဓမ္မာ အမည်ခံ ဦးကျော်တင့်၏ ဟောပြောချက်သည် မူလပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်နှင့်လည်း ဆန့်ကျင်လျက်ရှိ၏။

၂၅။ (၄) အနိယျာနိကံ သမ္မပ္ပလာပေါ၊
အနိယျာနိကံ=သံသရာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း မဟုတ်တဲ့ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၊ ဗုဒ္ဓဝင် ဝေဿန္တရာ စသည်ကို ဟောပြောခြင်းသည်။ သမ္မပ္ပလာပေါ=သမ္မပ္ပလာပ မည်၏။

ဟူသော စုဒိတကတို့၏ အထက်ပါစကားရပ်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို စော်ကားလိုစိတ်ဖြင့် ပါဠိကို လုပ်ကြံ၍ အနက်ကို ဖန်တီးပြီး ပြောဟောရေးသားချက်သာ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဗုဒ္ဓဝင် စသည်ကို ဟောပြောခြင်းကို သမ္မပ္ပလာပ ဟု စွပ်စွဲခြင်းဖြစ်သည်၊ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ, ဗုဒ္ဓဝင်, ဝေဿန္တရာ စသည်ကို ပြောဟောခြင်းသည် စုဒိတကတို့ စွပ်စွဲသကဲ့သို့ သမ္မပ္ပလာပသဘော လုံးဝ မဟုတ်ချေ၊ ဓမ္မဒေသနာကုသိုလ်သာ ဖြစ်သည်။

သမ္မပ္ပလာပဆိုသည်မှာ ဝစီဒုစရိုက်, နှုတ် မိုက် စကားတမျိုးပင် ဖြစ်သည်၊ အဋ္ဌသာလိနီ နှာ ၁၄၃-၌ "အနတ္ထ ဝိညာပိကာ ကာယဝစီပယောဂ သမုဋ္ဌာပိကာ အကုသလစေတနာ သမ္မပ္ပလာပေါ" စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

"အကျိုးမရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံဇာတ်လမ်းများကို သူတပါးအား သိစေတတ်သော အပြုအမူ အပြောအဆိုတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကုသိုလ်စေတနာသည်သာလျှင် သမ္မပ္ပလာပ မည်ပေသည်"။

ဤအဓိပ္ပာယ်များအရ ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဟောကြားခြင်းသည် အကုသိုလ်စေတနာ မဟုတ်မူ၍ သမ္မပ္ပလာပ မဟုတ်ဓမ္မကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်၊ ထို့ပြင် ဘုရားဟောဇာတ် နိပါတ်တော်များကို ဟောကြားခြင်းသည်လည်း အကုသိုလ်စေတနာ မဟုတ် သမ္မပ္ပလာပလည်း မဟုတ်ပေ၊ စောဒကဆရာတော်တို့က သက်သေခံ

အဖြစ် တင်ပြထားသော စုဒိတကတို့၏ တိတ်ခွေတို့ဌ် ပါရှိသော ဟောပြောချက် စကားတို့သည်ကား အကျိုးမရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်မမှန် အကုသိုလ်စေတနာ အရင်းခံဖြင့် ပြောဟောထားသော စကားများ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စင်စစ် သမ္မပ္ပလာပများသာ ဖြစ်သည်ဟု ဝေဖန် သုံးသပ်တော်မူကြသည်။

၂၆။ ဤ အမှတ် (၁၈) စောဒနာကို ခြုံငုံ၍ သုံးသပ်ရသော် စုဒိတက တို့သည် ဘုရားမဟောသည်ကို ဘုရားဟော ပြုလုပ်ရေးသားခြင်း ဟောပြောဖြန့်ဝေခြင်းများ ပြုလုပ်ကြ၍ "အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒိပေန္တိ" ဟူသော ဘေဒကရဝတ္ထုနှင့် ငြိစွန်းသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ အပြုအမူ အယူအဆ သည် အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်သည်၊ ထိုဝါဒကို ရေးသား ပြောဟောကြသော သူတို့သည်လည်း အဓမ္မဝါဒီတို့သာ ဖြစ်သည်ဟု နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တို့ တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)

စောဒနာအမှတ် (၁၉)

ဗုဒ္ဓ၏ ဖြစ်တော်စဉ် ဗုဒ္ဓဝင်များကို မထိမဲ့မြင်ပြုခြင်းနှင့်စပ်သော

ဝိနိစ္ဆယ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ဖြည့်ကျင့်ခဲ့ဖူးသော ပါရမီတော်များကို လက်မခံခြင်း၊ ဗုဒ္ဓဝင်များကို ပြောင်လှောင်ပျက်ချော် သရော်ခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စောဒနာအကျဉ်းကောက် နုတ်ချက်များ

၁။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က စောဒနာရာဝယ် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသနအဖွဲ့မှ မှောင်ခို ထုတ်ဝေသော အဘွဲ့(၁) အမှတ် (၄) သစ္စာဓမ္မစာစောင်၌-

-(က) ဘုရားအလောင်းတော် သေတကေတုနတ်သားအား ဘုရားဖြစ်ရန် လူ့ပြည်သို့ သန္ဓေယူပါမည့်အကြောင်း နတ်ပြဟ္မာတို့က ဝိုင်းဝန်းတောင်းပန်ကြ သည်ဟုဆိုရာ၌ ဘုရားအလောင်း နတ်သားကိုယ်တိုင်က မသိသောကိစ္စကို နတ် ပြဟ္မာတို့က ကြိုတင်ပြီး "ဘုရားဖြစ်မည့်သူ"ဟု သိထားနှင့်သလိုလို တဆင့် တလုံးတင်စီး ထားလိုက်ကြသည်ဟု ရေးသားထားခြင်း၊

(ခ) သန္ဓေယူရန် ဝိုင်းဝန်း တောင်းပန်ကြခြင်းမှာလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေခိုင်းခြင်းပင် ဖြစ်ရကား သူတို့၏ တောင်းပန်မှုကြောင့် သေတကေတု

နတ်သားမှာ နတ်စည်းစိမ်ပင် ခံစားခွင့်မရပဲ လက်ဂတိုးကြားမှ ချွေးယိုစီးကာ မိုင်တွေလျှက် စုတေခဲ့ရသည်ဟု ရေးသားထားခြင်း၊

(ဂ) မယ်တော်မာယာ၏ဆင်ဖြူတော်အိပ်မက်ကိုရှုတ်ချရေးသားထားခြင်း၊

(ဃ) သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါ နတ်သုတ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို အစောက်ကားဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ရေးသားထားခြင်း၊

(င) "တဏှာကို ဖြတ်ပါလော" စသော ဂါထာများဖြင့် လျှောက်ထားသော တာယနနတ်သားကို မြတ်စွာဘုရားအား ဆရာလုပ်သူဟု ရှုတ်ချထားခြင်းနှင့် ယင်း ဂါထာများကို သင်ယူပို့ချစေခြင်းကိစ္စကိုလည်း အသင့်ယုတ္တိမရှိဟန် ရေးသားထားခြင်း၊

(စ) တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ တဝါတွင်းလုံး အဘိဓမ္မာတရား ဟောခဲ့တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော သန္တုဿိတ နတ်သားက တကြိမ်မျှ ဆွမ်းကျွေးသည်ကို မတွေ့ရကြောင်း ရေးသားထားခြင်း၊

(ဆ) ထိုဝါတွင်း၌ တောင်ကျွန်း, မြောက်ကျွန်း, အနောက်ကျွန်းသို့ကြွ၍ မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းခံ၍ ဘဉ်းပေးနေရသည်ကို မယ်တော်နတ်သားသည် တော်တော်ပင် ကြည့်နေနိုင်သည်ဟု ရေးသားထားခြင်း၊

၂။ ရခိုင်ပြည်မှ ရွှေအဘိဓမ္မာ ကြေငြာချက်၌လည်း—

(၈) ငါးရာ့ငါးဆယ်ဇာတ်တော်များ၌ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏ကြိုးကျယ်သော အဲ့သြဖွယ်များ ပါရှိနေပါလျက် ကျန်သေးသည်ဆိုသော အရိမေတ္တေယျဘုရားအလောင်း၏ ထိုအဲ့သြဖွယ်များမှာမူ ကမ္ဘာပေါင်း၌ ယနေ့အထိ မတွေ့ရှိရခြင်းမှာ အရိမေတ္တေယျဟူ၍ မကျန်၍လော၊ ဇာတ်တော်များကပင် ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်ဖြစ်နေ၍လော ဝေဖန်သင့်သည်ဆိုခြင်း၊

(၉) ညောင်တပင်မှာ အမည်မသိသူတဦးက ပေးလိုက်၍ မယ်တော်မာယာတွင် သိဒ္ဓတ္ထသန္ဓေရခဲ့သည်ဟု ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းစာ၌ ပါရှိသည်မှာ လွန်လွန်းသည်ဆိုခြင်း၊

(၁၀) ဗုဒ္ဓဝင်အဆိုအရ နတ်ပြဟ္မာတို့က တောင်းပန်၍ မယ်တော်မာယာဝမ်းတိုက်၌ ဘုရားအလောင်း ပဋိသန္ဓေနေရသည်မှန်ပါက သုဒ္ဓါဒနသည် ဘခင်အရင်း မဟုတ်နိုင်ဟု ရေးသားထားခြင်း၊

(၁၁) ဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်စဉ်က အကျိုး,အကန်းများ အကောင်းဖြစ်ခြင်းနှင့် နတ်ပြည် ငရဲပြည်တို့ကို ဟာလာဟင်းလင်း ဖြစ်ရခြင်းတို့မှာ ဗုဒ္ဓဝင်မှာသာပါရှိ၍ ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာ မပါရှိခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓဝင်ကို မခိုင်လုံဟန် ဝေဖန်ထားခြင်း။

၃။ သစ္စာဓမ္မ-စာဧစောင် ဧရှအာဘိဓမ္မာတို့၌ ရေးသားထားသော အထက်ပါ အကြောင်းအရာတို့ကို သက်သေသာဓကအဖြစ် ထုတ်ပြပြီးလျှင် ထိုသို့ရေးသားခြင်းဖြင့် ကံတရားပစ်ပယ်မှု၊ ၃၁-ဘုံ ပစ်ပယ်မှုတို့ကို အရင်းခံပြု၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ လေးအသခ္ခေါ်နှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ပါရမီဖြည့်ခဲ့ပုံကို လက်မခံကြသူများ ဖြစ်သည်ဟု စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က စောဒနာကြသည်။

၄။ ထို့နောက် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝိသေသစောဒနာ၌—

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အားကျဖွယ်၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းလှသော ဗုဒ္ဓဝင်အဖြစ်တော်များကို လက်မခံရုံမျှမက ပြောင်လှောင်ပျက်ချော် သရော်စော်ကားရေးသားထားကြောင်းကိုလည်းကောင်း ထိုသို့ ရေးသားခြင်းဖြင့် ကိုမိုလသုတ်ဒေသနာတော်အရ သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော သာသနာတော်ကို အရှည်မခံ့မတည်တံ့အောင် ဖျက်ဆီးရာရောက်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ထုတ်ဖော်တင်ပြစောဒနာကြသည်။

၅။ ထို့ပြင် ဘုရားတဆူ ပွင့်ထွန်းလာဖို့အရေးသည် အလွန်ကြီးမားသောကိစ္စဖြစ်၍ ဘုရားအလောင်း နတ်သားအား နတ်ပြဟ္မာတို့ကဝိုင်းဝန်း တောင်းပန်ကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းသို့ တောင်းပန်ရာ၌လည်း အသင်နတ်သား ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကြိုတင်ဟောကိန်းထုတ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပဲ ဘုရားဖြစ်ရန် လှုံ့ပြည်သို့ဆင်း၍ သန္ဓေယူပါဟုသာ တောင်းပန်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း။

ဘုရားဖြစ်မည့်အကြောင်းကို ဘုရားအလောင်းတော်က မသိပဲ နတ်ပြဟ္မာတို့က ကြိုဟောင်သိနှင့်သည်ဟု ဝေဖန်ခြင်းမှာလည်း ဗုဒ္ဓဝင်စာသားကို နားလည်အောင်မဖတ်၍သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရေးသားထားသလို သတ်သေဖို့ရန် တောင်းပန်ခြင်းမျိုးလည်းမဟုတ်ပဲ ပါရမီရင့်သန်သဖြင့် ဘုရားဖြစ်ချိန်ရောက်၍သာ သန္ဓေယူရန် တောင်းပန်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ပြန်လည်ချေပခြင်းဖြင့် စောဒနာကြသည်။

၆။ ထို့ပြင် ဧရှအာဘိဓမ္မာကြေငြာချက်၌ ယနေ့အထိ အရိမေတ္တေယျဘုရားအလောင်းတော်၏ အံ့သြဖွယ်များ မတွေ့ရဟု ဆိုထားခြင်းမှာ ဇာတ်တော်များကို ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်ဟု စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ကြောင့်သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ တဦးဦးက ထိုအံ့သြဖွယ်များ တွေ့ရှိရလျှင်လည်း အရိမေတ္တေယျ ဘုရားအလောင်းတော်၏ အံ့သြဖွယ်များဟု မည်သူမျှသိနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း။

ဩဝါဒပါတိမောက္ခ သီလဝိသုဒ္ဓိ ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)

ညောင်တပင်မှာ အမည်မသိသူတဦးက မယ်တော်မာယာအား အလောင်းတော်သဒ္ဓတ္ထ သန္ဓေရအောင် ပေးလိုက်သည်ဟု ဗုဒ္ဓဝင်မှာ ပါရှိကြောင်း ဧရှအာဘိဓမ္မာက ဆိုထားသော်လည်း မည်သည့်ကေဒါဒ ဗုဒ္ဓဝင်၌မျှ မပါရှိကြောင်း၊

ဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်စဉ်က အကျိုးအကန်းတွေ့ ပကတိအကောင်းဖြစ်ကုန်သည်၊ နတ်ပြည် ငရဲပြည်တွေ့ကို မြင်ရသည်ဟူသော ဗုဒ္ဓဝင်အဆိုမှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၂၆၀၀)က အဖြစ်အပျက်ဖြစ်၍ ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာ မှတ်တမ်းမတင်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ပြန်လည်တင်ပြ စောဒနာကြသည်။

စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သောဓနာ (ချေပလ္ခာ) အကျဉ်းချုပ်
ကောက်နုတ်ချက်များ

၇။ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ပြန်လည်ချေပချက်များအနက် သဓ်ဖြတ်ဆိုင် ပြန်လည်ချေပရာ၌–

(က) လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းစသော စကားမျိုးကို ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဟောတော်မူရုန် မဆိုထားဘိ တကမ္ဘာ၏ ကာလသက်တမ်းကိုပင် ဟောတော်မမူကြောင်း သာဓကထုတ်ပြရလျှင် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အနမတဂ္ဂသံယုတ် ပဗ္ဗတသုတ်၌ ရဟန်းတပါးက မြတ်စွာဘုရားအား ဤကမ္ဘာ၏ သက်တမ်းကို မေးလျှောက်သောအခါ ကမ္ဘာသည် အလွန်ရှည်လျားလှ၍ နှစ်ပေါင်းရာထောင် သိန်းသန်းတို့ဖြင့် ရေတွက်ခြင်းငှာ မလွယ်ကူလှကြောင်း၊

ဥပမာ အားဖြင့် အလျား အနံ တယူဇနာစီ ဒုဒယ်ရှိသော မြေစိုင်ခဲကြီးမှ အနှစ်အရာလျှင် တကြိမ်သာ မုန်ညင်းစေ့ တစေ့စာမျှယူခဲ့သော် မြေစိုင်ခဲကြီး သာကုန်သွား၍ တကမ္ဘာမှာ မကုန်နိုင်လောက်အောင် ရှည်လျားလှသော ကြောင့် တခုသော ကမ္ဘာ နှစ်ခုသော ကမ္ဘာ ဟု လည်းကောင်း ကမ္ဘာပေါင်း ဆယ် ရာ ထောင် သိန်း သန်း ဟု လည်းကောင်း မပြောဆိုအပ်ကြောင်း အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဤကမ္ဘာ၏ လည်းကောင်း ဤသံသရာ၏ လည်းကောင်း အစအဆုံးသည် မထင်နိုင် လွတ်မြောက်ခြင်းငှါသာလျှင် သင့်လှပေသတည်း ဟု မိန့်တော်မူကြောင်း။

(ခ) ထို့ပြင် အလားတူ သာသပသုတ် သာဝကသုတ် ဂင်္ဂါသုတ်စသော သာဓကများကို ထောက်၍လည်း လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း စသော စကားမျိုးမှာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ စကားမဟုတ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မေမဟာဒယဝိဘင်း၌ ပါသော နေဝသညာနာသညာယတန ဗြဟ္မာတို့၏အသက် ကမ္ဘာရှစ်သောင်းလေးထောင် ဆိုသည်မှာလည်း ဗုဒ္ဓဟောနှင့် မဆိုင်ပါကြောင်း၊ ပါရမီဖြည့်တော်မူခြင်းကိုမူ တပည့်တော်တို့ ငြင်းဆိုခြင်း မပြုပါကြောင်းဖြင့် ပြန်လည် တင်ပြချေပထားသည်။

၈။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ ချေပလှာ သောဓနာ၌မူ ဤအမှတ် (၁၉) ဗုဒ္ဓဝင်ကိစ္စကို တပည့်တော်တို့ ပြန်လည် မချေပလိုကြောင်း၊ မာပိဋ္ဌက

သမ္မဒါနေန ဂဏ်ဌိတ္ထ–ဟူ၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောမြွက်ခဲ့ပါသေးသည်၊ ဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းများတွင် ဗုဒ္ဓ၏ဂုဏ်တော်ကို ထိခိုက်စေသည့် အကြောင်းအရာ အများ အပြားပါဝင်နေသည်ကို ငြင်းဆိုနိုင်လျှင် ငြင်းဆိုဖို့အကြောင်း ပြန်လည်တင်ပြ ချေပကြသည်။

ဝိနည်းဝိုရ် ဆရာတော်တို့၏ ဇဝဖန်စိစစ်ချက်

လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ပါရမီဖြည့်တော် မူခဲ့ခြင်း

၉။ "ကံတည်းဟူသော အကြောင်းတရားသည် ရှိ၏၊ ထိုကံအကြောင်း တရားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးတရားသည် ရှိ၏" ဟူ၍ကိုယ်တော်တိုင် မှန်ကန်စွာ သိမြင်တော်မူသဖြင့် ကမ္မဝါဒီ ကိရိယဝါဒီ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားသည် လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝ, တိရစ္ဆာန်ဘဝ အစရှိသော ရွေးရွေးသော ဘဝပေါင်းများစွာက ဒါန သီလ နေက္ခမ္မ အစရှိသော အကြောင်းကံ ကုသိုလ် ပါရမီတော်တို့ကို ဖြည့်ကျင့် ဆည်းပူးတော် မူခဲ့ခြင်းကြောင့် သမ္မာသမ္ဗောဓိ တော်သခင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ဖြစ်၍ ဤသတ္တလောကဌ် တန်းတူ ရည်တူ အရည်ချင်းတူ ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ၊ မိုဃိတဉီးတည်း တဆူတည်း ပွင့်ထွန်းပေါ် ပေါက် တော်မူလာခဲ့၏။

၁၀။ ယင်းသို့ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် အဖြစ်ဖြင့် ပွင့်ထွန်းဖို့အတွက် ပါရမီတော် တို့ကို ဖြည့်ကျင့်တော် မူရာဌ်လည်း ဘဝအနည်းငယ်မျ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သည်မဟုတ်၊ ကမ္ဘာပေါင်း လေးအသင်္ချေနှင့် တသိန်း တိတိမျ ကာလကြာညောင်း ဘဝ ပေါင်းများစွာ ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့ရကြောင်းကို–

ကပ္ပေ စ သတ သဟဿေ၊ စတုရော စ အသင်္ခိယေ။
ဇတ္ထန္တရေ ယံ စရိတံ၊ သမ္မံ တံ ဗောဓိပါစနံ။

ဟူ၍ စရိယာပိဋကပါဠိတော် (နှာ ၃၇၅)၌ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော် မူခဲ့သည်။

မြန်မာပြန်

ကမ္ဘာပေါင်း လေးသင်္ချေနှင့် တသိန်းမျ ရှည်လျားလှသော ဤအချိန် ကာလအတွင်း၌ ဘဝပေါင်းများစွာ ငါဘုရား ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးတော်မူခဲ့သမျ ဒါန သီလ အစရှိသော ကုသိုလ်ကံပါရမီတော်အလုံးစုံသည် သမ္မာသမ္ဗောဓိ၏ ရင့်သန်ကြောင်း တရားအပေါင်းဖြစ်သည်၊ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်သည်၊ ပိဋကသုံးပုံ နိကာယ်ငါးရပ်ကို နှုံစပ်အောင် မဖတ်နိုင်၍ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဟောခဲ့သည်ကို မတွေ့မသိသော

ကြောင့် သူ၏ ချေပလွှာ၌ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း စကားမျိုးကို ဗုဒ္ဓရှင်တော် မဟောခဲ့ဟူ၍ ဆိုမှားမိပေသည်။

တကမ္ဘာ၏ သက်တမ်း

၁၁။ စုံဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြောသလိုမဟုတ်ပဲ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလကိုလည်းကောင်း တကမ္ဘာ၏ကာလသက်တမ်းကိုလည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်၊ ယင်းသို့ ဟောကြားတော်မူရာ၌ တကမ္ဘာသည် အလွန်အလွန်ရှည်လျားလှသောကြောင့် နှစ်ပေါင်း တရာရှိသည်၊ နှစ်ပေါင်း ထောင်သောင်းသိန်းသန်း စသည်ရှိသည်ဟူ၍ ကမ္ဘာ၏သက်တမ်းကာလကို နှစ်အရေအတွက်ဖြင့် သတ်မှတ်၍ မဖြစ်နိုင်ရကား သံယုတ်ပါဠိတော် အနမတဂ္ဂဝဂ် ပဗ္ဗတသုတ် သာသပသုတ်(သံ၊၁၊၃၈၉၊၃၉၀)တို့၌ ကျောက်တောင်ဥပမာ မုန်ညင်းစေ့ဥပမာပြု၍ သတ်မှတ်ဟောကြားတော်မူ၏။

၁၂။ ပဗ္ဗတသုတ်၌ အလျား အနံ အမြင့် တယူဇနာစီရှိပြီး အခေါင်းအပေါက် မရှိ တခဲနက်မာကျောကျစ်လျစ် သိပ်သည်းလှသော ကျောက်တောင်ကြီးကို ယောကျ်ားတယောက်သည် ကာသိတိုင်းဖြစ် နူးညံ့လှစွာသော အဝတ်အထည်ဖြင့် အနှစ်တရာတရာကြာလျှင် တကြိမ် တကြိမ်မျှသာ ပွတ်တိုက်ခဲ့သော် ကျောက်တောင်ကြီးသာလျှင် ပွန်းပဲ့ကုန်ခန်းသွားစရာရှိ၍ တကမ္ဘာဟူသော အချိန်ကာလကား မကုန်ခမ်းသေး၊ တကမ္ဘာသည် ဤမျှလောက် ကာလကြာမြင့်၏၊ ဤမျှလောက် ကာလကြာမြင့်မှ တကမ္ဘာ အချိန်ကာလကုန်ဆုံး၍ သတ္တဝါတို့ နေထိုင်ရာ စကြဝဠာ လောကဓာတ်တည်းဟူသော ဤသြကာသလောကကြီးသည် ပျက်စီးသွား၏ ဟု ဟောတော်မူသည်။

၁၃။ သာသပသုတ်၌ အလျား အနံ အမြင့် တယူဇနာစီရှိသော သံတံတိုင်းကြီးဖြင့် ကာရံထားအပ်သော မြို့ကြီးအတွင်း၌ လုံးခဲထိစပ် ပူးကပ်နေလောက်အောင် အပြည့်သိပ်ထည့်ထားအပ်သော မုန်ညင်းစေ့အပုံကြီးထဲမှ အနှစ်တရာကြားလျှင် မုန်ညင်းစေ့တစေ့တစေ့မျှ ထုတ်ယူခဲ့သော် မုန်ညင်းစေ့တို့သာ ကုန်ခန်းသွားစရာရှိ၍ တကမ္ဘာမှာ မကုန်ခန်းနိုင်သေး၊ ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူ၏။

၁၄။ သခင်မြတ်ဆိုင်သောဓနာ၌ ပဗ္ဗတသုတ်နှင့်သာသပသုတ်ပါဠိတော် နှစ်ရပ်ကိုရောစပ်ပြီး ရှုပ်ထွေးလွဲမှားစွာ မြန်မာပြန်ဆိုထား၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၏ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်အောင် ပဗ္ဗတသုတ်ကိုအကျဉ်းချုပ် မြန်မာပြန်ဆိုဦးမည်။

ရဟန်း အလျားအနုံအမြင့် တယူဇနာစီရှိပြီး အလွန်သိပ်သည်းကျစ်လစ်မာကျောလှသော ကျောက်တောင်ကြီးကို အနှစ်တရာ တရာလျှင် တကြိမ် တကြိမ်မျှသာ ကာသိတိုင်းဖြစ် အဝတ်နှု အဝတ်ပါးကလေးဖြင့် ပွတ်တိုက်ခဲ့သော် ကျောက်တောင်ကြီးသာ ကုန်ဆုံး ပျက်သုဉ်းသွားစရာရှိ၍ တကမ္ဘာဟူသော အချိန်ကာလကား မကုန်ဆုံးသေး၊ ရဟန်း တကမ္ဘာအချိန်ကာလသည် ဤမျှလောက်ရှည်လျား၏၊ (တစဉ်တတန်းကြီး အဆက်မပြတ်ဖြစ်လာခဲ့သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ သံသရာဘဝခရီးစဉ်ကြီးကား ထို့ထက်ပင် ရှည်လျားသေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဤသံသရာဘဝသည်) တကမ္ဘာအချိန်ကာလမျှ ရှည်လျားကြာမြင့်ပြီဟုလည်း ပြော၍မဖြစ်၊ ကမ္ဘာပေါင်း ရာထောင်သောင်းသိန်း ရှည်လျားကြာမြင့်ပြီဟုလည်း ပြော၍မဖြစ်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန်း ဤသံသရာဘဝမှာ အစမသို့၊ ဖြစ်စကို ရှာမရနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

အဝိဇ္ဇာအမှောင်ထုဖြင့် ပိတ်ဖုံးခံရပြီး တဏှာနှောင်ကြိုးဖြင့် ဖွဲ့ထုတ်ချည်နှောင်ခံရကာ တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြေးသွားကျင်လည် နေကြသောသတ္တဝါတို့ဘယ်တုန်းကစ၍ ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု၍ သံသရာဘဝ၏ အဦးအစ မထင်မမြင်နိုင်ပေ၊ ရဟန်းတို့ အသင်တို့သည် သို့ကလောက်ကြာမြင့်စွာ ဒုက္ခခံခဲ့ရလှပြီ၊ ဆွေမျိုးသားချင်းစသည် ပျက်စီးပေါင်းများစွာကို တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရလှပြီ၊ သုသာန်သခါးလုပ်တိုင်းမြေပုံကို ထပ်လျက် ဆင့်လျက် မြင့်တက်လာစေအပ်ပြီ၊ရဟန်းတို့ အားလုံးသော ရုပ်နာမ်သခါရတို့၌ အလွန်ပင် ငြီးငွေ့ခြင်း စက်ဆုပ်သင့်လှပြီ၊ (ထို့ရုပ်နာမ်သခါရ သံသရာဘဝမှ) အလွန်ပင်လွတ်မြောက်သင့် လွတ်မြောက်ထိုက်လှပြီ၊ ဤသို့ ဟောကြားတော်မူ၏။

၁၅။ ဤပါဠိတော်သည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ သံသရာဘဝခရီးစဉ်ကြီး ဘယ်အချိန်ကစ၍ဖြစ်ခဲ့သည်ကို မထင်မမြင်နိုင်လောက်အောင် ရှည်လျားလှပုံကို ကမ္ဘာဟူသော ရှည်လျားလှသောအချိန်ကာလဖြင့်ပင် တိုင်းတာသတ်မှတ်၍ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ်သခါရ သံသရာဘဝ၌ အလွန်ပင်ငြီးငွေ့စက်ဆုပ်သင့်ကြောင်း၊ ထိုသံသရာဘဝမှလွတ်မြောက်အောင် အားထုတ်သင့်ကြောင်း ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိတော်ဖြစ်၏၊ ဤဒိတကသခင်မြတ်ဆိုင်ထင်သလို တကမ္ဘာ၏သက်တမ်း သတ်မှတ်ချက်မရှိဟု ဟောပြသောပါဠိတော်မဟုတ်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်သည်မြန်မာစာတတ်၍ ပါဠိတော်မြန်မာပြန်ကို ဖတ်သော်လည်း ဘုရားဟောသုတ်တရားက ဘာကိုဆိုလိုသည်ဟု လိုရင်းကို မသိတတ်ရှာပေ။

အသခ်ဳိ့ယျကပ်လေးကပ်ပြည့်လျှင် တကမ္ဘာ

၁၆။ ထိုမျှလောက် ကြာမြင့်လှသော ကမ္ဘာ့ဟူသော အချိန်ကာလကို တကမ္ဘာ နှစ်ကမ္ဘာစသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ရာ၌ သတ္တဝါတို့၏တည်နေရာ စကြဝဠာကမ္ဘာ လောက(သြကာသလောက)ကြီး၏ အဖြစ်အပျက် ပြောင်းလဲမှုဖြင့် သတ်မှတ်ရ၏၊ သတ်မှတ်ပုံမှာ—

(က) သံဝဋ္ဋအသခ်ဳိ့ယျ=အလွန်အလွန်ရှည်လျားလှသော အချိန်ကာလတွေ့ ကုန်လွန်သွားသည့်အခါ ဤကမ္ဘာလောကကြီးသည် မီး-ရေ-လေ သုံးမျိုးတို့တွင် တမျိုးမျိုးဖြင့် ပျက်စီးသွားလိမ့်မည်၊ မီးလောင်၍ ပျက်စီးသွားမည့် ကမ္ဘာဖြစ်အံ့၊ ပျက်စီးခါနီးတွင် ရှေးဦးစွာ ကမ္ဘာဖျက်မိုးကြိုး ရွာသွန်း၏၊ ထို့နောက် နှစ်ပေါင်း ဤရွှဲဤမျှဟု မခန့်မှန်းနိုင်လောက်အောင် ကြာမြင့်သော အခါ မီးလောင်၏၊ ထိုသို့ အကြီးအကျယ် တောက်လောင်နေသော ကမ္ဘာဖျက် မီးကြီးသည် အဏုမြူမျှ ပြာကလေးမျှ မီးစာမကျန်သည်အထိ လောင်ကျမ်းပြီးမှ ငြိမ်းသွား၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် ကမ္ဘာဖျက်မိုး ရွာသည်မှစ၍ မီးတောက်မီးလှဲ ငြိမ်းသွားသည်တိုင်အောင် အလွန်အလွန် ကြာမြင့်လှသော အချိန်ကာလကို သံဝဋ္ဋအသခ်ဳိ့ယျကပ်ဟု ခေါ်၏။

(ခ) သံဝဋ္ဋဌာယီ အသခ်ဳိ့ယျကပ်=ထိုကမ္ဘာဖျက်မီးကြီး ငြိမ်းသွားပြီးနောက် မီးလောင်ပြင် ရွာပျက်ကြီးကဲ့သို့ ကမ္ဘာမြေထုနှင့် အဆောင်အယောင် ဘုံဌာနတွေ့ ဘာမျှမရှိသေးပဲ ဟင်းလင်းပြင် ကောင်းကင်ကြီးအနေဖြင့် ပျက်စီးသည့် ပုံစံအတိုင်း တည်နေလာခဲ့ရာ ယခင်ကအတိုင်း နှစ်အရေအတွက် မခန့်မှန်းနိုင်လောက်အောင် အချိန်တွေ့ ကုန်လွန်ပြီးမှ ကမ္ဘာပြုမိုးကြီး ရွာချလိုက်၏၊ ယင်းသို့ ကမ္ဘာဖျက်မီးကြီး ငြိမ်းသွားပြီးသည်မှစ၍ ကမ္ဘာပြုမိုးရွာသည့်အထိ အလွန်အလွန် အချိန်ကြာမြင့်စွာ ဟင်းလင်းပြင်အတိုင်း တည်နေရာ အချိန်ကာလကို သံဝဋ္ဋဌာယီအသခ်ဳိ့ယျကပ်ဟု ခေါ်၏။

(ဂ) ဝိဝဋ္ဋအသခ်ဳိ့ယျကပ်=ကမ္ဘာပြုမိုးကြီး ရွာသွန်းပြီးနောက် ကမ္ဘာ့အဆောက်အဦ ဘုံဌာနတွေ့ စုံလင်စွာဖြင့် နေလနက္ခတ်တွေ့ ပေါ်ထင်မြင်ရသည်အထိ အလွန်အလွန်ကြာမြင့်စွာ ကမ္ဘာကြီးတည်ထောင်နေခဲ့ အချိန်ကို ဝိဝဋ္ဋ-အသခ်ဳိ့ယျကပ်ဟု ခေါ်၏။

(ဃ) ဝိဝဋ္ဋဌာယီအသခ်ဳိ့ယျကပ် = နေလနက္ခတ် တွေ့ပေါ်၍ ကမ္ဘာ့အဆောက်အဦတွေ့စုံလင်သည်မှစ၍ နောက်ထပ် ကမ္ဘာဖျက်မိုးရွာသည်အထိ

ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသား၊ သတ္တဝါအမျိုး နေထိုင်ကြသည့် အလွန်အလွန် ကြာမြင့်သော ကာလကို ဝိဝဋ္ဋဌာယီအသင်္ခေယျကပ်ဟု ခေါ်၏။

၁၇။ ထိုအသင်္ခယျကပ် လေးမျိုးကို တကမ္ဘာဟု ခေါ်သည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် သတ္တဝါတို့ နေထိုင်ရာ ကမ္ဘာလောက စကြဝဠာကြီး၏ ဖြစ်ပျက်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကိုကြည့်၍ တကမ္ဘာ နှစ်ကမ္ဘာစသည်ဖြင့် ကမ္ဘာ၏သက်တမ်းကို ပိုင်းခြားကန့်သတ်ရသည်။ (အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် စတုက္ကနိပါတ်၊ ကပ္ပသုတ်၊ နှာ-၄၆၀။ သတ္တကနိပါတ်၊ သတ္တသူရိယသုတ် နှာ-၄၇၄။ ဒီဃနိကာယ်ပါဌိကဝဂ်ပါဠိတော် အဂ္ဂညသုတ်၊ နှာ-၆၉။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ဒုနှာ-၄၄)။

ဓမ္မဟဒယ ဝိဘင်းအဆိုအမိန့်

၁၈။ စုဒိတကသခင်မြတ်ဆိုင်သောခနာဌ်"ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းဠီပါသော ဇုဝ-သညာနာသညာယတန ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်ကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဟူသောစကားမှာ ဗုဒ္ဓဟောနှင့်မဆိုင်ပါ" ဟုဆိုထား၏၊ ထိုအဆိုကို စိစစ်ရသော်—

ဤ (၁၉) သောဓနာ၏ အစပိုင်းတုန်းက လေးအခေါ်နှင့် ကမ္ဘာတသိန်းစသော စကားမျိုးကို မဆိုထားဘိ၊ တကမ္ဘာ၏ ကာလသက်တမ်းကိုပင် ဗုဒ္ဓရှင်မဟောပါ"ဟူ၍ သခင်မြတ်ဆိုင်က ဆိုထားခဲ့သည့်အတိုင်း ဒကယ်၍ ကမ္ဘာ၏သက်တမ်းကို ဘုရားမဟောလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိအောင် ရှည်လျားသော ကမ္ဘာကြီးကို တစ်ကမ္ဘာ နှစ်ကမ္ဘာစသည်ဖြင့် ပိုင်းဖြတ်ရေတွက်လို့မဖြစ်နိုင်၊ သို့သော် ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိတော်၌ကား ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်းကို ကမ္ဘာပေါင်းရှစ်သောင်းလေးထောင်စသည်ဖြင့် ဟောထားခြင်းကြောင့် တစ်ကမ္ဘာ နှစ်ကမ္ဘာစသည်ဖြင့်ကမ္ဘာ၏ သက်တမ်းကိုပါ ပိုင်းဖြတ်ကန့်သတ်၍ ဟောပြီးဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် "တကမ္ဘာ၏ သက်တမ်းကို ဗုဒ္ဓရှင်မဟော" ဟူ၍ ပထမဆိုခဲ့သော မိမိစကားနှင့် မဆန့်ကျင်အောင် "ကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်"ဟူသောစကားကိုလည်း ဗုဒ္ဓဟောနှင့် မဆိုင်ဟူ၍ သခင်မြတ်ဆိုင်က ပယ်ဖျက်ကန့်ကွက်ခြင်းဖြစ်တန်ရာသည်။

သို့သော် ဗြဟ္မာတို့၏ အသက်အရေအတွက်ကို အဘိဓမ္မာပါဠိတော် ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းဠီသာမက အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော်တိကနိပါတ်အာနေဉ္ဇသုတ် နှာ-၂၇၀-ဠီ လည်းကောင်း စတုက္ကနိပါတ် ပထမနာနာကရဏသုတ် ၄၄၁-ဠီ လည်းကောင်း ဟောထားပေသည်။ ယင်းသို့ဟောထားခြင်းဖြင့်လည်း တစ်ကမ္ဘာ နှစ်ကမ္ဘာစသည်ဖြင့် ကမ္ဘာ၏ သက်တမ်းကိုပါ ပိုင်းဖြတ်ကန့်သတ်ပြီး ဖြစ်တော့သည်။ (သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ဤအာနေဉ္ဇသုတ် နာနာကရဏသုတ်တို့ကို ဖတ်ဖူးဟန်မတူပေ။)

မှတ်ချက်.။ ။ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိတော် ၄၃၇-၄၃၈ - စသည်တို့၌ လူဘုံ နတ်(၆)ဘုံ ဗြဟ္မာ့ဘုံ(၂၀)တို့၏ သက်တမ်းကို ဟောထားတော်မူ၏၊ ထိုတွင် ကုသိုလ်ကံစွမ်းအားသို့လိုက်၍ ဘုံစဉ်အတိုင်း နတ်တို့မှာ အနှစ် ၎င်းရာ အနှစ်တထောင်စသည်ဖြင့် ဆင့်ကဲ ဆင့်ကဲ အသက်ရှည်ကြ၍ ဗြဟ္မာတို့မှာမူ ကမ္ဘာနှင့်ခိုး၍ အသက်ရှည်ကြ၏၊ ထိုတွင် စျာန်သမာပတ် ရှစ်ပါးရှိသည့်အနက် အစွမ်းထက်မြက်ဆုံးစျာန်သမာပတ်၏ အရှိန်အဟုန် ကြောင့် အဆင့်အမြင့်ဆုံး နေဝသညာနာသညာယတန ဗြဟ္မာဘုံ၌ ဖြစ်ကြရသောကြောင့် ထိုဘုံသား ဗြဟ္မာတို့မှာ မဟာကပ်(ကမ္ဘာ)ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်အထိ အသက်ရှည်ကြ၍ ၎င်းတို့ထက် အသက် ရှည်သော သတ္တဝါမရှိတော့ပေ။

လေးအသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်း ရေတွက်ပုံ

၁၉။ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အလွန်ကြာမြင့်လှစွာသော တကမ္ဘာဟုခေါ် သော အချိန်ကုန်လွန်သွားတိုင်း လူတို့နေထိုင်ရာ စကြဝဠာ လောကဓာတ်ဟု ခေါ်သော ဩကာသလောကကြီးတခုတခု ပျက်စီးသွားလေရာ ယင်းသို့ ပျက် စီး ကုန်ဆုံးသွားသော ကမ္ဘာလောကအပေါင်းကို ခု,ဆယ်,ရာ ဂဏန်းချ၍ ဤရွေ့ ဤမျှဟု မသတ်မှတ်နိုင်၊ မခန့်မှန်းနိုင်လောက်အောင် ရှည်လျားသော အချိန်ကာလကို ကမ္ဘာအသင်္ချေဟု ခေါ်၏၊ ထို ကမ္ဘာအသင်္ချေကို တစ်ခု နှစ်ခု စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်သောအခါ ဘုရားတဆူနှင့် တဆူတို့၏ အကြားကာလဖြင့် တိုင်းတာသတ်မှတ်ရ၏၊ သတ်မှတ်ပုံမှာ –

(က) ငါတို့ဂေါဘမဘုရားအလောင်း သုမေဓာရသေ့ကို ကေန် ဘုရားဖြစ် လိမ့်မည်ဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူခဲ့သော ဒီပင်္ကရ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန် တော်မူပြီးသည့်နောက် ကမ္ဘာအသင်္ချေ ကုန်လွန်သွားသောအခါ သာရ မည် သော တခုသောကမ္ဘာ၌ ကောဏ္ဍညမည်သော မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော် မူလာ၏၊ ဒီပင်္ကရမြတ်စွာဘုရားနှင့် ထို ကောဏ္ဍည မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အကြား ကာလကို ကမ္ဘာအသင်္ချေတခုဟု သတ်မှတ်ရ၏။

(ခ) ထို ကောဏ္ဍညမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူပြီးနောက် ကမ္ဘာအသင်္ချေ ကုန်လွန်သွားသောအခါ သာရမဏ္ဍမည်သော ကမ္ဘာ၌ မင်္ဂလ ဘုရား, သုမနဘုရား, ရေဝတဘုရား, သောဘိတဘုရား ဟူ၍ ဘုရားလေးဆူ ပွင့်တော်မူ၏၊ ကောဏ္ဍညဘုရားနှင့် ပထမဦးဆုံး မင်္ဂလဘုရားရှင်တို့၏ အကြား ကာလကို ဒုတိယ ကမ္ဘာအသင်္ချေဟု သတ်မှတ်ရ၏။

(ဂ) ထို သာရမဏ္ဍကမ္ဘာမှ နောက်ဆုံး သောဘိတဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူပြီးနောက် ဝရ မည်သော ကမ္ဘာ၌ အနောဒမဿိဘုရား, ပဒုမ

ဘုရား, နာရဒဘုရား ဟူ၍ ဘုရားသုံးဆူ ပွင့်တော်မူ၏၊ ယခင် သောဘိတ ဘုရား ရှင်နှင့် ထို အနောမဒဿီဘုရားရှင်တို့၏ အကြားကာလကို တတိယ ကမ္ဘာ အသင်္ချေဟု သတ်မှတ်ရ၏။

(ဃ) နာရဒမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူပြီးနောက် ကမ္ဘာ အသင်္ချေ ကုန်လွန်သွားသောအခါ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူ၏၊ ထို နာရဒမြတ်စွာဘုရားနှင့် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အကြားကာလကို စတုတ္ထ ကမ္ဘာအသင်္ချေဟု သတ်မှတ်ရ၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် ကမ္ဘာအသင်္ချေ လေးခု (လေးအသင်္ချေ)ဖြစ်၏။

(င) ထို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးနောက် ကမ္ဘာ ကသိန်း ကုန်လွန်သွားသောအခါ ယခု ငါတို့၏ ဘဒ္ဒကမ္ပဿာ ကကုသန္ဓ မြတ်စွာဘုရား, ကောဏာဂမန မြတ်စွာဘုရား, ကဿပ မြတ်စွာ ဘုရား, ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား ဟူ၍ ဘုရားလေးဆူ ပွင့်ပြီးလေပြီ၊ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်ပြီးနောက် ဤ ဘဒ္ဒကမ္ပဿာ ကကုသန် မြတ်စွာ ဘုရားအထိ ထိုကုန်လွန်သွားသော ကမ္ဘာတသိန်းကို ထပ်၍ထည့်လျှင် ဂေါတမ ဘုရား ပါရမီဖြည့်ရသော လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းဖြစ်ပေတော့သည်။ [ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိ ၃၀၂-နှင့် စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ နှာ၊ ၁၅-တွင်ကြည့်ပါ]။

မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေန ဂဏှိတ္ထ၏ ဆိုလိုရင်း

၂၀။ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် "မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေန ဂဏှိတ္ထ" ဟူသော ကေသမုတ္တိသုတ် ပါဠိဝါကျကို လက်သုံးပြုပြီးလျှင်—

"ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းများတွင် ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကို ထိခိုက်သော အကြောင်းအရာ အများ အပြား ပါဝင်နေသည်ကို ငြင်းဆိုနိုင်လျှင် ငြင်းဆိုပါ" ဟု တင်ပြပြောဆိုကာ သူတို့၏ ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် မကိုက်ညီသော ဗုဒ္ဓဝင်ဒေသနာတော်ကို ထုတ်ပယ် လိုကြ၏၊ အမှန်တကယ်အားဖြင့်ကား ထိုကေသမုတ္တိသုတ် ပါဠိဝါကျ၏ ဆိုလို ရင်းမှာ-

မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေန ဂဏှိတ္ထ= ငါသည် စာပေကျမ်းဂန်တတ်မြောက်ပြီးသူ ဖြစ်သည်ဟူ၍ မိမိ၏ကျမ်းဂန် တတ်မြောက်မှုကို အားကိုးအားထားပြုပြီးလျှင် ဤစကား ဤအယူဝါဒသည် ငါသင်ယူထားသော ကျမ်းဂန်နှင့် ကိုက်ညီသည်ဟူ၍ အတည်အမြဲ စွဲမှတ်မထားကြကုန်လင့်၊ ဤသို့ဆိုလို၏။

ဗုဒ္ဓဝင်ဒေသနာ စသော တရားတော်များသည် ငါတို့ သင်ယူဖတ်ရှုထား သော ဤစာအုပ် ဤစာအုပ်များနှင့် ကိုက်ညီသည်ဟု အတည်အမြဲ စွဲမှတ် မထားကြလင့်ဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ ငါဘုရား၏ စကားကိုလည်း ယုံသင့်မှယုံကြ ထုတ်ပယ်သင့်က ထုတ်ပယ်ကြဟူ၍လည်း ဆိုလိုသည်မဟုတ်။

၂၁။ အမှန်စင်စစ် ထိုခေတ် ထိုအခါက ကေသမုတ္တိမည်သော နိဂုံးရွာကြီးသို့ ဘာသာရေး ဂိုဏ်းဆရာအမျိုးမျိုး ပဂိုလ်အမျိုးမျိုး ရောက်လာတတ်ကြ၏၊ ထိုပဂိုလ်များအနက် ကျမ်းဂန်ဆိုစပ်တတ်မြောက်သူ ဆရာတဆူဟု အထင်ကြီး ခံနေရသော ပဂိုလ်တချို့သည် သူတပါး အထင်သေးမည်စိုးသောကြောင့် မသိလျှင် မသိကြောင်း ရှင်းရှင်းဘင်းဘင်း ဝန်မခံနိုင်ကြ၊ ထိုသူတို့သည် သီလ သမာဓိ တကယ်ရှိ၍ စဉ်းလဲကောက်ကျစ်မှုကင်းသော ပညာရှိ သူတော်ကောင်း များ မဟုတ်ကြသောကြောင့် ယောင်ယောင်ဝါးဝါး တတ်ယောင်ကား လုပ်တတ်ကြ၏၊ ထိုသူတို့၏ စကားကို အားကိုးအားထားပြု၍ စွဲမြဲမှတ်သား မထားရ၊ ဝေဖန်ရမည်၊ စီစစ်ရမည်၊ လက်ခံသင့်မှ လက်ခံရမည်။

၂၂။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကာလာမအမျိုးသားတို့အား ရှေးဦးစွာ ဤကဲ့သို့ အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်စေလိုသောကြောင့် "ထေ တုမ္ဗေ ကာလာမာ မာ အနုဿ-ဝေန မာ ပရမ္ပရာယ မာ ပိဋ္ဌကသမ္ပဒါနေန" ဟူသော စကားများဖြင့် အစချီပြီး လျှင် မကောင်းကျိုးပေးသော အကုသိုလ်နှင့် ကောင်းကျိုးပေးသော ကုသိုလ် တို့ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင်သိအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရန်နှင့် ထိုသို့သိသောအခါ အကုသိုလ်ကို ပယ်စွန့်၍ ကုသိုလ်တရားကို ကြိုးစားအားထုတ် ပြုလုပ်ရန် အကျယ် တဝင့် အဆုံးအမ သြဝါဒပေးသောအားဖြင့် ဤကေသမုတ္တိသုတ်ကို ဟောကြား တော်မူခဲ့သည်။

၂၃။ ယင်းသို့သော အစီအစဉ်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ကေသမုတ္တိ သုတ်မှ "မာ ပိဋ္ဌကသမ္ပဒါနေန ဂဏှိတ္ထ" ဟူသော စကားဝါကျကို လွဲမှားစွာ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူအသုံးပြုကာ (ဝါ) လက်နက်အဖြစ် အသုံးချကာ မိမိတို့ ဆုပ်ကိုင်ထားသော ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် မကိုက်ညီတိုင်း မိမိတို့ ဉာဏ်မမီတိုင်း သံသယဝင်တိုင်း ဘယ်သုတ် ဘယ်ပါဠို ဘယ်ဂါထာသည် ယုတ္တိမရှိဘူး ဘုရား ဟော မဟုတ်ဘူးဆိုပြီး ထုတ်ပယ်ရန် အသင်းအပင်းဖွဲ့ပြီး ကြိုးစားနေကြခြင်း သည် မလုပ်သင့် မလုပ်ထိုက်သော သာသနာဖျက်သည့် လုပ်ရပ်သာဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်၌ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကို ထိခိုက်စေသော အကြောင်းအရာ အမျာ်းအပြား ပါဝင်သည်ဟု ရေးသားပြောဆိုနေကြသော်လည်း မည်သည့် အကြောင်းအရာမျာ်းသည် ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကို ထိခိုက်စေသည်ဟု အတိအကျ မချဆိုကြ၊ အမှန်တကယ်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်၌—

(က) ရှေးဘုရားရှင်တို့ အထံတော်၌ ဂေါတမဘုရားအလောင်းတော် ဗျာဒိတ်ခံယူတော်မူပုံ၊

(ခ) ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဒါန သီလ အစရှိသော ပါရမီဆယ်ပါး သူတော်ကောင်းတရားတို့ကို ဘုရားဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် စုစမ်းဆင်ခြင် သုံးသပ်တော်မူပုံ၊

(ဂ) ရှေးရှေးဘုရားရှင်တို့သည် သတ္တဝါတို့၏အကျိုးကို ဆောင်ရွက်တော်မူပုံ, သတ္တဝါတို့ကို သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ ကယ်တင်တော်မူပုံ—

ဤသို့ အစရှိသော အကြောင်းအရာများကို ဟောကြားထားပေသည်၊ ထိုဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်၌ ဘယ်အချက်မျှ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကို ထိခိုက်စေခြင်းမရှိ၊ ရိုးသားဖြူစင်သော စေတနာသဒ္ဓါတရားရှိရှိဖြင့် ဖတ်ရှု ကြားနာသူများအတွက် အလွန်ကြည်ညိုဖွယ် စိတ်နှလုံးချမ်းမြေ့ဖွယ် ပါဠိတော်ကြီးသာ ဖြစ်သည်။

စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စာအုပ်စာတမ်းများမှ (က) (ခ) စသော ကောက်နုတ်ချက် စကားရပ်များကို စိစစ်သုံးသပ်ချက်

၂၄။ (က) (ခ) စသော ဗုဒ္ဓဝင်ကို ပုတ်ခတ်သည့်စကားရပ်များသည် မိမိတို့မယုံကြည်လျှင် မယုံကြည်သလို အေးအေး ဆေးဆေး မနေကြပဲ ယုံကြည်သူတို့အား စော်ကားလျက် ရှိသေလေးစားခြင်း ကင်းမဲ့စွာဖြင့် ပြောင်လျောင်ပြက်ချော် သရော်စော်ကား ရေးသားထားသည် ဖြစ်ရကား စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့ စောဒနာသည့်အတိုင်းပင် သာသနာတော်ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း ပြောဆိုသောစကားများအမှန်ဖြစ်ပေသည်၊ ထိုစကားရပ်များတွင်—

(က) "ဘုရားအလောင်းတော် နတ်သား ကိုယ်တိုင်မသိသောကိစ္စကို နတ်ဗြဟ္မာတို့ကကြိုတင်ပြီး ဘုရားဖြစ်မည့်သူ ဟု သိထားနှင့်သလိုလို တင်စီးထားလိုက်ကြသည်" ဟူသောစကားကို စိစစ်သုံးသပ်ရသော်—

ဘုရားမပွင့်ထွန်းမီ နှစ်ပေါင်းတထောင်အချိန်ကပင် သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာတို့သည် "အချင်းတို့ အနှစ်တထောင်ကျော်လွန်လျှင် သဗ္ဗညုဘုရား ပွင့်ထွန်းပေါ်လာလိမ့်မည်၊သဗ္ဗညုဘုရား ပွင့်ထွန်းပေါ်လာလိမ့်မည်" ဟု လှည့်လည် ကြွေးကြော်နေကြခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓကောလာဟလ စကားသည် နတ်ဗြဟ္မာတို့ အချင်းချင်း တွေ့ဆုံမိက ပြောဆိုနေကျ စကားဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော် သေဘကေတု နတ်သားသည် လာမည့်ဒုတိယ ဘဝ၌ မိဖုကိုယ်ကို ဘုရားဖြစ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟု မသိနိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပေ။

ဘုရားမပွင့်ထွန်းမီ နှစ်ပေါင်းတထောင်အချိန်ကပင် သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာတို့သည် "အချင်းတို့ အနှစ်တထောင်ကျော်လွန်လျှင် သဗ္ဗညုဘုရား ပွင့်ထွန်းပေါ်လာလိမ့်မည်၊သဗ္ဗညုဘုရား ပွင့်ထွန်းပေါ်လာလိမ့်မည်" ဟု လှည့်လည် ကြွေးကြော်နေကြခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓကောလာဟလ စကားသည် နတ်ဗြဟ္မာတို့ အချင်းချင်း တွေ့ဆုံမိက ပြောဆိုနေကျ စကားဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော် သေဘကေတု နတ်သားသည် လာမည့်ဒုတိယ ဘဝ၌ မိဖုကိုယ်ကို ဘုရားဖြစ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟု မသိနိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပေ။

၂၅။ ထို့ပြင် သက်တမ်းရှည်သောနတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြသော ပါရမီမပြည့်သည့် ဘုရားအလောင်းနတ်သားတို့သည် နတ်ပြည်၌ ပါရမီဖြည့်ရန် ခဲယဉ်းလုသောကြောင့် နတ်သက်တမ်း ကုန်ဆုံးသည့်အထိ နတ်ပြည်၌မနေကြတော့ပဲ နတ်သက်ကိုချေကာ လူ့ပြည်၌ ပဋိသန္ဓေနေကြ၏၊ ဘုရားအလောင်းတော် သေတကေတု နတ်သားသည်ကား လာမည့်ဒုတိယဘဝ၌ ကောန်မုချ ဘုရားဖြစ်ရန် ပါရမီတော်များ ပြည့်စုံပြီးဖြစ်ရကား နတ်သက်တမ်း ကုန်သည်အထိ တုသိတာနတ်ပြည်၌ နေ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣဒါနိ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမိ" ဟူသော သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ ၂၁-နှင့်အညီ ဘုရားအလောင်း သေတကေတုနတ်သားမှာ "ငါသည် လာမည့် ဒုတိယဘဝ၌ ကောန်မုချဘုရားဖြစ်မည်"ဟု သိသည်သာဖြစ်သည်။(ဇာတ်အဋ္ဌကထာ ပ-၅၇၊ ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ၊ ၃၁၇။ ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ ၂၀။)

(ခ) သတ်သေခိုင်းသည်ဟူသော စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

၂၆။ (ခ) စကား၌ စကြဝဠာတသောင်းမှ နတ်ငြဟ္မာ အပေါင်းတို့က ဘုရားအလောင်း နတ်သားအား ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေခိုင်းသည်ဟု သမ္မာ-ဒိဋ္ဌိသုတေသန အဖွဲ့သား၏ ရေးသားချက်ကို အထူးစိစစ်စရာ မလို၊ ယုတ်မာလှသော စေတနာဆိုးဖြင့် မကြားကောင်း မနာသာ ရေးသားထားသည်ဟုသာ ဆိုရမတော့မည်၊ သေတကေတု နတ်သား ခမျာမှာ နတ်စည်းစိမ်ပင် ခံစားခွင့်မရတော့ပဲ လက်ကဘီးကြားမှ ချွေးယိုစီးကာ မိုင်တွေ့လျက် စုတေခဲ့ရသည်ဟု ရေးသားထားသည်မှာလည်း ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် ၂၄၇-နှင့် ယင်းအဋ္ဌကထာ ၂၄၉-တို့၏ အဆိုအမိန့်ကို တဆင့်စကား တဆင့်နားဖြင့် မပြည့်မစုံကြားဖူးထားသည်ကို အတည်ပြုကာ ပျက်ချော်ချော် ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်၏၊ အပြည့်အစုံကား ဤသို့ဖြစ်၏။

နတ်တို့စုတေခါနီး ရှေပြေးနိမိတ်ငါးမျိုး

၂၇။ နတ်တို့စုတေသေလွန်ခြင်းမပြုမီ လူတို့၏ အရေအတွက်ဖြင့် ခုနစ်ရက်လောက်ကကြိုတင်၍ သေတော့မည့် အထိမ်းအမှတ် ရှေပြေးနိမိတ်ငါးပါး အထင်အရှား ပြလာကုန်၏။

(က) နတ်ဖြစ်စက (ပဋိသန္ဓေနေစဉ်က)ပန်ဆင်လာခဲ့သော ပန်းမျိုးညှိုးနွမ်းကုန်၏။

(ခ) ဝတ်ဆင်ထားသော နတ်ဝတ်တန်ဆာများ ညစ်နွမ်းကုန်၏။

(ဂ) လက်ကတီးကြားတို့မှ ချွေးပေါက်များယိုစီးလာကုန်၏။

(ဃ) ရှေးကကဲ့သို့ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ တလက်လက် မထွက်နိုင်တော့ပဲ ရွပ်ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်လာကာ ကိုယ်ခန္ဓာ ပင်ပန်းညှိုး နွမ်းလာ၏။

(င) ထိုနတ်သည် ရှေးကကဲ့သို့ သူ၏ ဘုံဗိမာန်၌ နတ်သမီးများနှင့် ပျော်ပျော်ပါးပါး မနေနိုင်တော့ပဲ စိတ်သာယာ ချမ်းမြေ့မှုကင်း၍ ပျင်းရိငြီးငွေ့လာ၏။

ဤရွှေပြေး နိမိတ်ဒါးမျိုးသည် နတ်တိုင်းမှာ ထင်ပေါ်လာသည် မဟုတ်၊ လူ့ပြည်၌ မြေငလျင် တုန်လှုပ်ခြင်း အစရှိသော နိမိတ်တို့သည် ဘုန်းတန်ခိုးကြီးသော ဘုရင်များအတွက်သာ ထင်ပေါ်လာကုန်သကဲ့သို့ တန်ခိုးကြီးသော နတ်များမှာသာ ထိုရွှေပြေးနိမိတ်များ ထင်ရှားလာကုန်၏၊ ယင်းသို့ ထင်ပေါ်လာသောအခါ၌လည်း ငါ့အတွက် စုတေသေလွန်ဖို့ ရွှေပြေးနိမိတ်တွေ ထင်ပေါ်လာပြီ၊ မကြာမီ ငါသေတော့မည်ဟူ၍ သေဖို့ရွှေပြေး နိမိတ် ဖြစ်ကြောင်းကို နက်တိုင်း သိသည်မဟုတ်၊ လူ့ပြည်၌ နိမိတ်ဗဒ္ဓတတ်သော သူ နက္ခတ်နားလည်သူ ပညာရှင်များသာ ရွှေပြေးနိမိတ်ကို သိနိုင်သကဲ့သို့ ပညာရှိသော နတ်များသာသိနိုင်ကုန်၏။

၂၇။ ရှေးရှေးတုန်းက ပြုခဲ့သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုနည်းပါးသော နတ်များသည် ထိုနိမိတ်များကို မြင်ရသောအခါ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ကြကုန်၏၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများစွာပြုခဲ့ ဆည်းပူးခဲ့သော နတ်များမှာကား "ငါတို့မှာ ဒါန သီလ ဘာဝနာတွေ အဆင်သင့်ရှိပြီးဖြစ်၍ အထက်နတ်ပြည်မှာ ဖြစ်ရတော့မည်" ဟု သေချာစွာ သိသဖြင့် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ခြင်း မရှိကုန်၊ ဘုရားအလောင်းတော် သေတကေတု နတ်သားမှာလည်း ဒါန သီလ စသော ပါရမီတော်များ အပြည့်အစုံ ဖြည့်ကျင့်ပြီးဖြစ်ရကား ဤနတ်ဘဝက စုတေပြီးနောက် လူ့ပြည်ရောက် ဗုဒ္ဓဝင်ကောန်မုခ္ဘ ဘုရားဖြစ်တော့မည်ဟု အသေအချာ သိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း အလျှင်းမရှိပဲ စုဒေဝါနီးအချိန်၌ စိတ်ဓာတ်ကြည်သာ့လွန်စွာချမ်းမြေ့ ပျော်မွေ့တော်မူ၏။

လူ့ပြည်၌ ပဋိသန္ဓေနေရန် နတ်ဗြဟ္မာတို့ တောင်းပန်ခြင်း

၂၉။ တဆောင်းသော စကြဝဠာမှ နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် ဘုရားအလောင်းတော် နတ်သားအား ထို ရွှေပြေးနိမိတ်များ မပေါ်ထင်မီ (အချိန်မကျမီ) က ကြိုတင်၍ တောင်းပန်ကြသည်မဟုတ်ကုန်၊ ရွှေပြေးနိမိတ်များ ထင်ပေါ်ပြသမှသာလျှင် တညီတညွတ်တည်း ရောက်လာကြပြီးလျှင် အလောင်းတော် နတ်သားအား ဘုရားဖြစ်ရန် လူ့ပြည်သို့ဆင်း၍ မယ်တော်ဝမ်းတိုက်၌ ပဋိသန္ဓေနေတော်မူပါမည့်အကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း တောင်းပန်ကြကုန်၏။

ကာလော ခေါ တေ မဟာဝီရ၊ ဥပဇ္ဈ မာတုကုစ္ဆိယံ။
သဒေဝကံ တာရယန္တော၊ ဗုဇ္ဈဿု အမတံ ပဒံ ။

မြန်မာပြန်

လုံ့ လဝီရိယ ပြင်းပြကြီးမား၊တော်မူသော အို အလောင်း တော်နတ်သား ဘုရားဖြစ်ရာ ကာလအခါ၌ ကျရောက်ပါပြီ၊ မယ်တော် ဝမ်းတိုက်၌ စံပိုက် သန္ဓေတည်နေတော်မူပါ၊ နတ်နှင့်တကွသော သတ္တဝါအပေါင်းကို ကယ်တင်တော်မူကာ သေခြင်းကင်းရာ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ဉာဏ်မျက်စိတွင်း ရှင်းလင်းပေါ်ထင် သိမြင်တော်မူပါ။

ထိုအခါ ဘုရားအလောင်းတော်နတ်သားသည် ဘုရားဖြစ်ထိုက်သောအခါ၌ ဘုရားဖြစ်ရာကျန်း, ဘုရားဖြစ်ရာဒေသ, ဘုရားဖြစ်ရာအမျိုး, မယ်တော်၏အသက် အပိုင်းအခြား ဤငါးမျိုးတို့ကို ကြည့်တော်မူပြီးလျှင် တောင်းပန်လာကြသော နတ်ပြဟ္မာတို့အား ဝန်ခံချက်ပဋိညာဉ်ပေးကာ နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ မယ်တော် မာယာဒေဝီ၏ ဝမ်းတိုက်၌ ပဋိသန္ဓေနေတော်မူပေသည်။ (သုတ်မဟာဝါ မဟာ-ပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ ၂၀၊ ၂၁၊ ၂၂။)

(၈) ဆင်ဖြူတော်အိပ်မက် စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

၃၀။ မယ်တော် မဟာမာယာဒေဝီ အိပ်မက်ပေးခန်းဖွင့်ဆိုရာ၌ အဟိတ်တိရိစ္ဆာန်ကြီး အိပ်မက်ပေးရကောင်းလား၊ နတ်သားချောချောလှလှလေး အိပ်မက်မပေးရကောင်းလား ဟု သစ္စာဓမ္မစာစောင်၌ အကျိုးလိုလားသလို ရေးသားထား၏၊ အကယ်၍ နတ်သားလှလှလေး အိပ်မက်ပေးသည် ဆိုပါလျှင်လည်း ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏တပည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဆိုသူတို့သည် မယ်တော်မာယာကို နတ်သားနှင့် ဖောက်ပြန်သည်ဟု စွပ်စွဲကြမည်သာ ဖြစ်သည်၊ အမှန်စင်စစ် အယောနိသောမနသိကာရ အကုသိုလ်စိတ်ထားဖြင့် မလေးမစား ရှုတ်ချ ရေးသားနေကြခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ အဟိတ်တိရစ္ဆာန်ဆင်ကြီးဟု စုဒိဟကတို့က ရှုတ်ချထားသော်လည်း ရိုးရိုးဆင် မဟုတ်ပဲ ဆင်ဖြူတော်ရတနာကြီးအဖြစ် အိပ်မက်မြင်မက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၃၁။ ဘုရားလောင်း၏မယ်တော် မဟာမာယာဒေဝီသည် ဘုရားအလောင်းတော် ပဋိသန္ဓေနေမည့် ဝါဆိုလပြည့်နေ့တွင် နံနက်စောစော အိပ်ရာမှထ၍ နံ့သာဖြင့် ဂရချိုးပြီးကာ လေးသိန်းကုန်အလှူကြီး ပေးလှူ၏၊ ထို့နောက် အဝတ်တန်ဆာများ ဝတ်ဆင်ပြီး ကောင်းမြတ်သောဘောဇဉ်ကို စားသောက်၍ ရှစ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်လျက် ကျက်သရေဆောင်တိုက်ခန်းသို့ ဝင်ပြီး အိပ်ရာပေါ်၌ လျောင်းစက်အိပ်ပျော်နေစဉ်အခါ၌တွင် နတ်မင်းကြီး လေး

ယောက်တို့သည် မဟာမာယာဒေဝီကို အိပ်ရာခုတင်နှင့်တကွ ခွဲမ၍ ဟိမဝန္တာသို့ သယ်ဆောင်သွားပြီးလျှင် ယူဇနာ (၆၀)ရှိသော ဆေးဒန်း မြင်းသီလာ ကျောက်ဖျာပေါ် ဝယ် ခုနစ်ယူဇနာရှိသော အင်ကြင်းပင်ကြီးတမင်၏အောက်၌ ချထားပြီးနောက် မိမိတို့ကမူ သင့်လျော်လည့် နေရာ၌ ရပ်နေကြကုန်၏၊ ထိုအခါ ထိုနတ်မင်းကြီးတို့၏ နတ်သမီးတို့သည် မဟာမာယာဒေဝီကို အနော-တတ္တာအိုင်သို့ သယ်ဆောင်သွားပြီးလျှင် လူ့အညစ်အကြေး သန့်စင်ဖို့အတွက် ရေချိုးစေပြီးကာ နတ်ဝတ်တန်ဆာကို ဝတ်ဆင်လျက် နတ်တို့၏ နှံသာဖြင့် လိမ်းကျံ နတ်ပန်းကိုလည်း ပန်ဆင်စေပြီး၍ ထိုအနောတတ္တာအိုင် အနီးရှိ ဇမ္ဗောင်အတွင်းမှ ရွှေဗိမာန်၌ အရွှေသို့ ဦးခေါင်းပြုကာ နတ်အိပ်ရာကို ခင်းပေးပြီး အိပ်စေကြကုန်၏။

၃၂။ ထိုအခါ အနီးနားရှိ ရွှေတောင်မှ ဆင်ဖြူတော်ကြီးတစီး ဆင်းလာပြီးလျှင် ဇမ္ဗောင်ပေါ်သို့ တက်၍ မြောက်အရပ်မှလာပြီးကာ ဇမ္ဗပန်းကုံးနှင့်တူသော နှာမောင်းဖြင့် ပဒုမာကြာဖြူကိုယူ၍ ကိုးကြာသံပေးလျက် ရွှေဗိမာန်အတွင်း ဝင်လာပြီးလျှင် မယ်တော်မဟာမာယာဒေဝီ၏ အိပ်ရာကို သုံးကြိမ်တိတိ လက်ယာရစ် လှည့်ပတ်၍ လက်ယာဘက်နံပါးကို ဖောက်ထွင်းလျက် ဝမ်းတွင်းသို့ ဝင်လာသည့်အသွင် အိပ်မက်မြင်မက်လေသည်၊ (ဇာတ်အဋ္ဌကထာ ပ-၅၉။ အပဒါန်အဋ္ဌကထာ ပ-၆၁)။

ဤကဲ့သို့ အလွန်အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် ထူးခြားဆန်းကြယ်လှစွာ ဆင်ဖြူတော်ရတနာကြီး ဝင်လာသည့်အသွင် အိပ်မက်မြင်မက်သည်ကို မလေးမစား ရှုတ်ချရေးသားကြခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တို့သည် တာဝန်အရလည်းကောင်း ရိုးသားဖြူစင်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အနေဖြင့် အမြင်မမှားစေချင်၍လည်းကောင်း ယခုလို သုံးသပ်ရေးသားနေသော်လည်း ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သူ၏တပည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသိဆိုသူတို့၏ အလွန်အလွန် အဆင့်အတန်းနိမ့်သော ဝေဖန်ချက်ဘို့ကို သုံးသပ်ရသည်မှာ လွန်စွာ ငြီးငွေ့တော်မူကြပေသည်။

(ဃ) နတ်သုတ်စသော စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

၃၃။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌ပါသော နတ်နှင့်ဆိုင်သော သုတ်များသည် မြတ်စွာဘုရား၏ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉာဏ်တော်ကို စော်ကားသောသုတ်များဖြစ်သည်ဟု သံစွာဓမ္မစာစောင်၌ ရေးသားထား၏၊ သို့သော် ထိုသို့ရေးသားထားသည့်အတိုင်း သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉာဏ်တော်ကို စော်ကားသော သုတ်များမဟုတ်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား ဒေဝတာသံယုတ် ဒေဝပုတ္တသံယုတ်တို့၌—

(က) နတ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရားထံ လာရောက်၍ သူတို့မသိသော အကြောင်းအရာတို့ကို မေးမြန်း၍ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေဆိုဟော ကြားထားသော သုတ်များ၊

(ခ) သံဝေဂဖြစ်ဖွယ်အကြောင်းအရာနှင့် အခြားသော စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကြောင်းအရာတို့ကို သူတို့အယူအဆ သူတို့ထင်မြင်ချက်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားထံ လာရောက်လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရားက သူတို့စကားကို ပြင်သင့်သည်ကို ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်၍ ဟောကြား ထားသောသုတ်များ၊

(ဂ) ထိုကဲ့သို့ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်စရာမလိုတော့သဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ် တော်တိုင် လက်ခံအတည်ပြုထားသော သုတ်များ၊

(ဃ) အခ္ခါရဟန်းများ တရားအားမထုတ်ပဲ မေ့လျော့ ပေါ့ဆနေထိုင် ကြသည်ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် ထိုရဟန်းတို့ကို သတိပေး သောသုတ်များ—

ဤသို့စသည်ဖြင့် သုတ်ပေါင်းများစွာပါဝင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော် များကို သေချာစွာ သင်ယူလေ့လာသဖြင့် အမှန်တရားကို သဘောပေါက် သိမြင်နားလည်သော ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့သည် ဤ ဒေဝတာသံယုတ် ပါဠိတော်များကို လေးစားသည်ထက် လေးစားကြည်ညိုကြပေသည်၊ သမ္မာသတ် ဉာဏ်တော်ကို စောင်ကားသောသုတ်များဟူ၍ တရံတခါမျှ မာဃင်မြင်ကြ၊ ထိုကဲ့သို့ သိနားလည်အောင်လည်း ရိုးသားသေးစိတ်ဂရုး သဒ္ဓါတရားဖြင့် ပါဠိတော်များကို သင်ယူမှတ်သား ကြားနာဖို့လိုပေသည်။

နတ်နှင့်ဆိုင်သောသုတ်များသည် သမ္မာသတ်ဉာဏ်တော်ကို စောင်ကားသည်ဟု သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့သားတို့က ရေးသား ပြောဟောခြင်းသည် ဘုရားရှင် ကို အဆင်အမြင်သေးအောင် ဖန်တီးချက်ဖြစ်သည်၊ နတ်ကိုမယုံသော ရုပ်ဝါဒီ တို့က ဤနေရာတွင်မူ နတ်ကိုလက်ခံကြပြန်သည်။

(င) ဘုရားကို ဆရာလုပ် စသော စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

၃၄။ "တဏှာကို ပယ်ဖြတ်ပါလော၊ကိလေသာကာမ, ဝတ္ထုကာမတို့ကို ပယ် စွန့်ပါလော" စသော ဂါထာများဖြင့် တာယနနတ်သားက မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားခြင်းသည် သစ္စာဓမ္မစာစောင်၌ စုပ်စဲ့ဆားသလို ဆရာလုပ်လို၍ လျှောက်ထားခြင်းမဟုတ်၊ ထိုဂါထာများသည် ဝိရိယတရား တိုးပွားစေနိုင်သည့် အဖိုးတန် ဂါထာများ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို တိုက်ရိုက် လျှောက် ထားနေသော်လည်း အမှန်တကယ်အားဖြင့်ကား မြတ်စွာဘုရားကို ရည်ရွယ်၍

လျှောက်ထားသည်မဟုတ်ပဲ ခုရော နောင်ပါ ရဟန်းရှင်လူတို့ကို သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့်သိက္ခာတို့၌ တိုးတက်မြင့်မားအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်း နှိုးဆော် သတိပေးသည့်အနေဖြင့် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်၏။

၃၅။ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုဂါထာများကို အတည်ပြုလက်ခံပြီးနောက် ရဟန်းတို့အား ပြန်လည် ဟောကြားတော်မူသည်သာမက သင်ယူပို့ချဖို့ကိုပါ မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် "အတ္ထသံဟိတာ ဘိက္ခဝေ တာယန-ဂါထာ အာဒိဗြဟ္မစရိယိတာ= အို ရဟန်းတို့ တာယနနတ်သား၏ ဂါထာများသည် အကျိုးများသော ဂါထာများဖြစ်သည်၊ မြတ်သော အာရိယမဂ် အကျင့်တရား၏ အာဝင်မုခ်ဝ ရှေးဦးကျသည့် ပဓာနဖြစ်သော ဂါထာများ ဖြစ်သည်" ဟုပင် ချီးမွမ်းတော်မူ၏။

တာယနနတ်သား လျှောက်ထားသည့်ဂါထာများ၏မြန်မာပြန်

၃၆။ (က)အို သူတော်ကောင်း တဏှာအနှောင်အဖွဲ့ကို ကြိုးစား၍ ပယ်ဖြတ်ပါလော့၊ ဝတ္ထု ကိလေသာနှစ်ဖြာသော ကာမတို့ကို ဆွဲနုတ်ထုတ်ပယ်ပါလော့၊ ရဟန်းသည် ကာမတို့ကို မပယ်စွန့်လျှင် စျာန်တရားကို မရနိုင်ပါ။

(ခ) လုပ်ငန်းတခုကို လုံ့လစိုက်ထုတ် ပြုလုပ်သင့်ပါက ပြုလုပ်တော်မူပါ၊ ထိုလုံ့လဝီရိယကို လျော့လျော့ရဲရဲ မဟုတ်ပဲ မြဲမြဲမြံမြံ အားသန်ကြိုးကုတ် စိုက်ထုတ်သင့်ပါသည်၊ အလေးမပြု ဂရုမစိုက်၍ မခိုင်မမြဲ လျော့ရဲစွာ ခံယူကျင့်သုံးအပ်သော ရဟန်းအကျင့်သည် ကိလေသာမြူမှုန်ကို ပယ်ရှားသုတ်သင်မှု မပြုနိုင်ပဲ ရဟန်းမပြုမီ ဓရှးကသက်ပိုလွန်၍ တထောင်းထောင်းထ အုံကြွစေနိုင်ပါသည်။

(ဂ) မကောင်းမှု ဒုစရိုက်အကုသိုလ်ကို လုံးဝဥဿုံ မပြုမှသာ ကောင်းမြတ်ပါသည်၊မကောင်းသဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သောအမှုသည် နောင်တတဖန် ပူပန်စေတတ်ပါသည်၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်မှသာ ကောင်းမြတ်ပါသည်၊ ယင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ပြီးပါက နောင်တဇာတဖန် ပူပန်ကင်းကွာ ငြိမ်းချမ်းစွာ နေရပါသည်။

(ဃ) အစွန်းအနား အသွားနှစ်ဘက် ထက်မြက်သော သမန်းမြက်သည် အကိုင်မတတ်လျှင် လက်ကိုရှတတ် ရိတ်ဖြတ်တတ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ရဟန်းတရားသည်လည်း အကိုင်မတတ်၍ ကျိုးပြတ်ပျက်စီးနေပါလျှင် ငရဲသို့ပင်ဆွဲခေါ်တတ်ပါသည်။

(င) ပေါ့ဆဆ လျှော့ရဲရဲ ပြုလုပ်အပ်သော လုပ်ငန်းဟူသမျှသည် လည်းကောင်း ပစ္စည်းလာဘ်ကို မျှော်ကိုး၍ ကျင့်ခြင်းကြောင့် တဏှာလောဘ

ကိလေသာတို့ဖြင့် ညစ်ပေနေသော အကျင့်သည်လည်းကောင်း သို့လော သို့လော တွေးတောဖွယ် မယုံကြည်ဖွယ် အချက်တို့ဖြင့် ပြည့်နှက်နေသော ရဟန်းအကျင့်သည်လည်းကောင်း အကျိုးမမျှားလှပါ။

အလားတူသုတ်မျှား

၃၇။ ဤသံယုတ် ပါဠိတော်၌သာမက အခြား ပါဠိတော်မျှား၌လည်း ဤသို့သော အကြောင်းအရာမျှား ပါရှိသေး၏၊ အနည်းငယ်မျှဖော်ပြရသော် အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် ဆက္ကနိပါတ် သာမကသုတ် ၂၇၂-၃-၌–

မြတ်စွာဘုရားသည် သက္ကတိုင်းပြည်ဝယ် သာမဟုခေါ်သော ရွာအနီးရှိ ပေါက္ခရဏီယာမည်သော ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် နတ်သား တယောက်သည် ညဉ့်သန်းခေါင်အချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ လာရောက်၍ အရှင်ဘုရား ရဟန်းတော်မျှား အကျင့်သိက္ခာ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း တရားသုံးပါး ရှိပါသည်၊ ထိုသုံးပါးမှာ—

(က) ကမ္မာရာမတာ=ပရိယတ်ပဋိပတ် လုပ်ငန်းမျှားကို ပစ်ပယ်၍ ထိုထို အလုပ်ကိစ္စ၌သာ ပျော်ပိုက်နှစ်ခြိုက်ခြင်း၊

(ခ) ဘဿာရာမတာ=တရားစကား ပြောကြား ဆွေးနွေးခြင်းမဟုတ်ပဲ ရပ်ရေးရွာရေး လူမှုရေးကို စုဝေးထွေပြား စကားမျှားခြင်းဖြင့်သာ ပျော်မွေ့ကာ အချိန်ကို ကုန်စေခြင်း၊

(ဂ) နိဒ္ဒါရာမတာ=ခန္ဓာကိုယ် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သဖြင့် အပန်းဖြေအိပ်ခြင်း မဟုတ်ပဲ အချိန်ရှိသရွေ့ အိပ်လေ့ ငိုက်မျဉ်းလေ့ ရှိခြင်း။

ဤတရားသုံးပါးဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထား၏၊ ထိုနတ်သားစကားကို မြတ်စွာဘုရားသည် ကြည်ဖြူနှစ်သက်လက်ခံတော်မူ၏၊ ထို့နောက် နတ်သားသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရှိသေစွာ ရှိခိုးဦးခိုက်ပြီးကာ ထိုနေရာမှ ကွယ်ပျောက်သွား၏၊ နံနက်မိုးသောက် အလင်းရောက်လတ်သော် မြတ်စွာဘုရားသည် ညဉ့်သန်းခေါင်တုန်းက နတ်သားလျှောက်ထားသော စကားကို ရဟန်းတို့အား မိန့်ကြားတော်မူပြီးနောက်—

“ရဟန်းတို့ အသင်တို့မှာ ကုသိုလ်တရားမျှား လျှော့ပါးဆုတ်ယုတ်နေသည်ကို နတ်မျှားပင်သိနေကြပြီ၊ ထို့ကြောင့် သင်တို့မှာ ရဟန်းဘဝ ရဟန်းသီလ တည်းဟူသော လာဘ်လာဘကို အရမကော် မသင့်မလျော်ဖြစ်ကုန်ကြပြီ၊ ဤ

တရားရတနာ သာသနာတော်ကို ထိုက်ထိုက်တန်တန်ရသည် မမည်တော့ဘူး” ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဩဝါဒတရားကို ဆက်လက် ဟောကြားတော်မူသည်။

၃၈။ ယခုဖော်ပြခဲ့သော သာမကသုတ်၌လည်း နတ်က လျှောက်ထားခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရားအပေါ် ဆရာလုပ်လို၍ မဟုတ်ပဲ ရဟန်းတို့ အကျိုးကို လိုလား၍ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်၏၊ မြတ်စွာဘုရားကလည်း သာသနာတော် နှင့်လျော်၍ အရေးတယူ လက်ခံတော်မူကာ တဆင့်ဟောကြားတော်မူ၏။

ကလေးငယ်က ပြောသောစကားပင်ဖြစ်စေကာမူ “အေး မင်းပြောတာ ဟုတ်သားဘဲ”ဟု လူကြီးကလက်ခံသကဲ့သို့ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်းမိမိ ကိုယ်တိုင်ကသိပြီးသော အကြောင်းအရာမျှားပင် ဖြစ်စေကာမူ မည်သူကလာ ပြောပြော လက်ခံသင့်က လေးစားစွာ လက်ခံနာယူတော်မူ၏၊ ချီးကျူးသင့်ကလည်း ချီးကျူးတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် အရှင်သာရိပုတြာထေရ် အရှင်ဝိသာခထေရ်စသည်တို့က ဟောကြားအပ်သောတရားကို ရဟန်းများသာမက မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ပါ နာယူတော်မူပြီးလျှင် တရားပြီးဆုံးသောအခါ၌လည်း သာဓု သာဓု ကောင်းချီးပြုကာ ချီးကျူးထောမနာတော်မူပေသည်။ (ဒီဃ-နိကာယ် ပါထိကဝဂ် သင်္ဂီတိသုတ်နှာ ၁၇၅၊ အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် စတုက္ကနိပါတ် ဝိသာခသုတ် ၃၆၀။)

၃၉။ ထို့ပြင် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်တိုင်က (ဓမ္မသာမိ) တရားပိုင်ရှင်ဖြစ်ပြီးပါလျက် တရားနာယူလိုသေးသောကြောင့် ရဟန်းတပါးပါးကို တရားဟောဖို့ တိုက်တွန်းတော်မူတတ်သေး၏၊ တခါန်က ယင်းသို့တိုက်တွန်းမှုကြောင့် ရဟန်းသိက္ခာ တဝါမျှသာရသေးသော သောဏမည်သော ရဟန်းတပါးသည် မိမိသင်ယူထားပြီးသော ကမသုတ်, ဂုဟဋ္ဌကသုတ်အစရှိသော သုတ်ပေါင်း (၁၆) သုတ်ကို တဆက်တည်း ဟောကြားလေရာ တရားဟော၍အပြီးတွင် မြတ်စွာဘုရားက သာဓုခေါ်ရုံမျှမက သိလွယ်မြင်လွယ်အောင် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဟောကြားနိုင်ပါပေသည်ဟု ချီးကျူးတော်မူပေသည်။ (ဝိနည်းမဟာဝဂ်ပါဠိတော်၊ ၂၀၆)

၄၀။ ဤသို့လျှင် တရားဟောမှု တရားနာမှု၌ အလွန်အလွန် အလေးဂရုပြုတော်မူသောမြတ်စွာဘုရားသည် ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတရားမှန်ပါက နတ်က ဟောဟော, တပည့်ရဟန်းတပါးပါးက ဟောဟော လက်ခံနာယူသည်သာဖြစ်သောကြောင့် ဒေဝတာသံယုတ် ဒေဝပုတ္တသံယုတ်ပါဠိတော်တို့ကို နတ်ကဟောသည် ဘုရားကို ဆရာလုပ်ရာရောက်သည် ထို့ကြောင့် ဘုရားဟောမဟုတ်ပဲ နောက်မှထည့်ထားသောပါဠိတော်များဖြစ်သည်ဟူ၍ နတ်ကိုမယုံကြည်မှုကို အကြောင်းပြုလျက် ယုတ်မာသော အလိုဆိုးဖြင့် ပါဠိတော်များကို ရှုတ်ချ

ဝေဖန်သူတို့၏ ပြောဆိုရေးသားထားသမျှအားလုံးသည် အကုသိုလ် တိုးပွားစေသည့် အဓမ္မဝါဒစကားသာဖြစ်ကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များသုံးသပ်တော်မူကြသည်။

(စ) (ဆ) မယ်တော်နတ်သားစသော စကားရပ်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်

၄၁။ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး တရားဟောတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော သန္တုသိတနတ်သားသည် တကြိမ်တခါမျှ ဆွမ်းမကပ်၊ တောင်ကျွန်း, မြောက်ကျွန်း, အနောက်ကျွန်းသို့ မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းခံကြွ၍ ဘုဉ်းပေးရသည်ကို မယ်တော်နတ်သားသည် ကြည့်နေနိုင်ဘိ၏ဟု ရေးသားထားကြ၏။

ဤစကားမျှားကား မိမိတို့၏ ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည် ရှိသည်ကိုလည်းကောင်း နတ်ပြည်သို့ မြတ်စွာဘုရားကြွ၍ အဘိဓမ္မာတရားဟောတော်မူသည်ကိုလည်းကောင်း မယုံကြည်ခြင်းကြောင့် ကပျက်ကချော်သရော်သော စကားမျှားသာဖြစ်၍ ဝေဖန်သုံးသပ်ဖွယ် မလိုတော့ပေ။

(ဇ) ဘုရားရှင် အံ့ဖွယ်စသော စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

၄၂။ "ဇာတ်တော်များ၌ ဂေါတမဘုရားအလောင်း၏ ကြီးကျယ်သော အံ့ဖွယ်များ ပါရှိနေပါလျက် ကျွန်းသေးသည်ဆိုသော အရိမေတ္တေယျဘုရားအလောင်း၏ ထိုအံ့သြဖွယ်များမှာမူ ကမ္ဘာပေါင်း ယနေ့အထိ မတွေ့ရှိရခြင်းမှာ အရိမေတ္တေယျဟူ၍ မကျန်၍လော ဇာတ်တော်များကပင် ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်ဖြစ်နေ၍လော ဝေဖန်သင့်သည်"ဟု ရှေ့အဘိဓမ္မာကြည်ချက်၌ ရေးသားထား၏၊ ဂေါတမဘုရားအလောင်း၏ ကြီးကျယ်သော အံ့သြဖွယ်များဟုဆိုရာ၌ ဘယ်လိုအံ့သြဖွယ်မျှားဖြစ်သည်ကိုကား မဖော်ပြခဲ့၊ အမှန်တကယ်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူအပ်သော ဇာတ်တော်များ၌ ပါရှိသော အကြောင်းအရာများမှာ—

(က) မာတုဂါမတယောက်ကို အကြောင်းပြု၍ သာသနာတော်ဝယ် မပျော်ပိုက်သောရဟန်း၌ ရှေးဘဝတုန်းက ထိုမာတုဂါမကြောင့် မည်မျှလောက်ဒုက္ခရောက်ခဲ့ပုံ၊ ရှေးဇာတ်ကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းဟောကြား၍ ထိုရဟန်းမှာ တရားထူးရကာ သာသနာတော်၌ ပျော်ပိုက်လာပုံ၊

(ခ) မိဘကို ပြုစုလုပ်ကျွေးသော ရဟန်းအား ချီးမွမ်းစကား ပြောကြား တော်မူကာ ရွှေးပညာရှိ သူတော်ကောင်းများလည်း ရှေးရှေးဘဝက မည်မျှ အနှံအတာခံ၍ မိဘကို ပြုစုခဲ့ပုံ၊

(ဂ) ပညာရှိ သူတော်ကောင်းနှင့် မိဘတို့ကို ပြစ်မှားမိသောကြောင့် နောက်ဘဝအဆက်ဆက်၌ ဒုက္ခရောက်ရပုံ၊

(ဃ) လူမိုက်စကားကို နားထောင်မိ၍ နောက်လိုက်ငယ်သားများ သေကြေ ပျက်စီးမျှပုံနှင့် ပညာရှိစကား နားထောင်ခြင်းကြောင့် သေဘေးမှ လွတ်မြောက်ရပုံ၊

(င) ဘုရားအလောင်း သူတော်ကောင်းတို့ ဒါနပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ ရွှေငွေ စသည်တို့ကိုသာမက မိမိ၏မျက်စိနှင့် သွေးသားတို့ကိုပါ လှူဒါန်းခဲ့ပုံ၊

(စ) သီလပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာ၌လည်း မိမိကို တံကျင်လျှို၍ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက် သူများကိုပင် လုံးဝတုံ့ပြန်ခြင်း မပြုရုံမက အမျက်မထွက်အောင်ပင် စိတ်ချုပ်တည်း၍ အသက်ကိုပင် မငဲ့ကွက်ပဲ သီလမပျက်အောင် စောင့်ထိန်းခဲ့ပုံ။

(ဆ) ရဂျိုပြီးနှင့် ရဂျိတော့မည့် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကဲ့သို့သော ကြီးကျယ်သော စည်းစိမ်ကိုပင် အနည်းငယ်မျှ မတွယ်တာပဲ တံတွေးပေါက်ပမာ စွန့်ခွာ၍ ရသေ့ရဟန်းပြုခဲ့ပုံ၊ နေက္ခမ္မပါရမီ ဖြည့်ခဲ့ပုံ၊

(ဇ) ပညာပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာ၌လည်း ဒုက္ခရောက်တော့မည့်ဆဲဆဲ ဖြစ်နေသော သတ္တဝါတို့ကို မိမိပညာစွမ်းဖြင့် ကယ်တင်ခဲ့ပုံ၊

(စျ) ကမ်းမြင့် လမ်းမထင် သမုဒ္ဒရာကြီးကို ဇွဲလုံ့လမလျှော့ချပဲ လက်ပစ်ကူးခဲ့ခြင်း စသည်ဖြင့် ဝီရိယပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့ပုံ၊

(ည) အသတ်ခံရမည့် အရေးကိုပင် အလေးမပြု ဂရုမစိုက်ပဲ ဝန်ခံချက် ကတိပဋိညာဉ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သတ္တဝါအများကို သေဘေးမှ လွတ်မြောက်စေခဲ့ပုံ၊

(ဋ) မေတ္တာပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ သမင်, ဒရယ် အစရှိသော တိရစ္ဆာန် အားလုံးပင် ကြောက်လန့်ခြင်းမရှိ သံသယကင်းရှင်း ရဲတင်းစွာဖြင့် ဆွမျိုးသားချင်း မိတ်ဆွေရင်းပမာ ချစ်ခင်မှုအပြည့်အဝဖြင့် သွားလာ ဝင်ထွက်ဆက်ဆံနိုင်သည်အထိ မေတ္တာထားခဲ့ပုံ—

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဇာတ်တော်များ၌ ကြည်ညိုဖွယ် အတုယူဖွယ် အံ့သြဖွယ် အကြောင်းအရာ များစွာပါရှိ၏၊ ထိုအကြောင်းအရာများကို ဖတ်ရှုကြားနာရခြင်းဖြင့် စိတ်နေစိတ်ထား မြင့်မားတိုးတက်လာနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤမျှ

လောက် အဆင့်အတန်းမြင့်သော ဇာတ်တော်များကို ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်စာရင်းဌ်ဳ ထည့်သွင်းကာ အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျအောင် အယုံအကြည်ကင်းမဲ့အောင် ရေးသားပြောဆိုခြင်းသည် ပြောဆိုသူ၏ ယုတ်နိမ့်သော စေတနာကိုသာ ပေါ်လွင်စေပေသည်။

၄၃။ ထို့ပြင် ရှေအဘိဓမ္မာဌ် "အရိမေတ္တေယျဘုရား အလောင်း၏ ကြီးကျယ်သော အံ့သြဖွယ်များကို ကမ္ဘာပေါ်မှာ ယနေ့အထိ မတွေ့ရှိရသော ကြောင့် အရိမေတ္တေယျ ဘုရားအလောင်းဟူ၍ တကယ်မရှိနိုင်" ဟု ဆိုလို၏၊ စုဒိဘကာ၇ဂ်ိုလ်တဦးဖြစ်သော ရှေအဘိဓမ္မာအမည်ခံသူကဲ့သို့ ပါဠိတော်များ အပေါ် အယုံအကြည် ကင်းမဲ့သော ရှုပ်ဝါဒီများကား မည်သည့်ပါဠိတော် သာဓကဖြင့် ပြောပြော လက်ခံမည်မဟုတ်ကြ၊ သို့သော် ရတနာသုံးပါး၌ သက်ဝင်ယုံကြည်နေကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်များအား အရိမေတ္တေယျ ဘုရားအလောင်းတော်နှင့် ပတ်သက်၍ သို့လော သို့လော ယုံမှားတွေးတောမှု မရှိရအောင် အလွန်ခိုင်မာသော ပါဠိတော်ကြီးဖြင့် သက်သေထူပြပါအံ့။

၄၄။ ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ်ပါဠိတော် စက္ကဝတ္တိသုတ် ၆၃-၌—

နောင်အခါ အနှစ်ရှစ်သောင်း အသက်ရှည်သော လူတို့လက်ထက်၌ မေတ္တေ-ယျ မည်သောဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူလိမ့်မည်၊ ယခုအခါ ငါဘုရားသည် ရာပေါင်းများစွာသော ရဟန်းပရိသတ် အခြံအရံရှိသကဲ့သို့ ထိုမေတ္တေယျဘုရား မှာ သိန်းပေါင်းများစွာသော ရဟန်းပရိသတ် ခြံရံလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ သင်္ခ် မည်သော ဘုရင်မင်းသည် ရဟန်းပုဏ္ဏားနှင့် ဆင်းရဲသူဆင်းရဲသားများအား အလှူဒါနပြုပြီးလျှင် မေတ္တေယျဘုရားရှင်၏ အထံတော်၌ ရဟန်းပြုကာ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လိမ့်မည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြား တော်မူပေသည်။

(စျ) (ည) (ဋ္ဌ) ညောင်ပင်သန္ဓေ စသော စကားရပ်ကို စိစစ်ချက်

၄၅။ (စျ) "ညောင်တပင်မှာ အမည်မသိသူတဦးက ပေးလိုက်၍ ဘုရား အလောင်း မယ်တော်မှာ သိဒ္ဓတ္ထ သန္ဓေရသည်" ဟူ၍ ရေးသားထားသော ရှေ အဘိဓမ္မာ ကြေငြာချက်မှာ ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းများ၌ လုံးဝမပါပဲလျက် စည်းမစောင့်ပဲ စော်စော်ကားကား ရေးချင်ရာ ရေးထားသော အမှန်နှင့်ပ စကားသာဖြစ်သည်။

(ည) ကြေငြာချက်မှာလည်း (စျ)ကဲ့သို့ပင် ဗုဒ္ဓဝင်ကို အမှန်နှင့်ပ ရေးသား ခြင်းဖြင့် ဘုရားအလောင်းတော်နှင့် မယ်တော် ခမည်းတော်များ၏ ဂုဏ်သိက္ခာ ကို သေးသိမ် မွဲမှိန်စေရန် အားထုတ်ချက် ဖြစ်သောကြောင့် ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့ စက်ဆုပ်စရာ နားမချမ်းသာစရာ ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်းများ

သာတည်း၊ တို့ကြောင့် (စျ) (ည) အပိုဒ်တို့ကို အကျယ်တဝင့် စိစစ်ဖို့ မလို တော့ပေ။

၄၆။ "(ဋ္ဌ) ဘုရားအလောင်းတော် ဖွားမြင်သောနေ့၌ နဂိုက မျက်စိမမြင် သောသူများ မြင်ကြသည်၊ နားမကြားသူများလည်း ကြားကြသည်၊ မသွားနိုင် မလာနိုင် ဆုံ့နေသူ မသန်စွမ်းသူများလည်း သန်သန်စွမ်းစွမ်း သွားနိုင် လာနိုင် ကြသည်"ဟု သုတ်မဟာဝါ မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ ၃၂-၌ ဖော်ပြထား၏၊ ထိုအကြောင်းအရာများမှာ ကမ္ဘာ့သမိုင်း၌ မပါခြင်းကြောင့် မခိုင်လုံသည့် အနေဖြင့် ရှေးအဘိဓမ္မာ ကြေငြာချက်၌ ရေးထား၏။

၄၇။ ယင်းသို့သော အဖြစ်ဆန်းတို့ကို ကမ္ဘာ့သမိုင်းတို့၌ မပါ၍ မယုံနိုင်ဟု ဆိုခြင်းမှာ စကားကပ်ကိုး၍ သဘောတမျိုးဖြင့် ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကမ္ဘာ့သမိုင်းဟူသည်မှာ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက် တော်အထိ ရှေးကျနေပြီဖြစ်သော လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင့်ငါးရာ ကျော်ကို မဆိုထားဘိ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာနောက် နှစ် ၂၀၀-ကျော်ခန့် နောက်ကျသည့် အသောကခေတ်၏ အဖြစ်သနစ် အထူးအဆန်းတို့ကိုပင် မှတ်တမ်းမတင်နိုင်ခဲ့ ကြသေးပေ၊ အမှန်အားဖြင့် ခရစ်နှစ် (အေဒီ)အစပြုပြီးနောက်ပိုင်းမှသာ သမိုင်းမှတ်တမ်းများ အသင့်အတင့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှိလာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သဖြင့် သမိုင်းမှတ်တမ်းတို့တွင် မပါ၍ မယုံဟုဆိုရလျှင် မည်သည့် ဘာသာဝါဒကိုမျှ လက်ခံစရာ မရှိတော့ပေ၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဟုဆိုပါလျှက် ဘုရားဟော ထက် ကမ္ဘာ့သမိုင်းဆရာတို့၏ မှတ်တမ်းကိုသာ တဘက်သတ် ယုံကြည်အားထား နေကြသော မျက်စိတဘက်မြင် ပုဂ္ဂိုလ်များသည် နောင် သံသရာရေးအတွက် အလွန် သနားစရာကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည်ဟု ဝေဖန်တော်မူ ကြသည်။

သိပ္ပံပညာဖြင့် လိုက်၍မမီနိုင်သော ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်

၄၈။ မြတ်စွာဘုရားတရားတော်နှင့် သိပ္ပံပညာတို့၏ ဦးတည်ချက်မှာ ပြဒါး တလမ်း သံတလမ်းဖြစ်၍ အလွန်ပင် ကွာခြားလှ၏၊ သိပ္ပံပညာသည် ရုပ်ဝတ္ထု ဖြင်ဆိုင်ရာ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးနှင့် ဖျက်ဆီးရေးသို့ ဦးတည်နေ၏၊ အသစ် အဆန်းဖြစ်သော လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ် အသုံးအဆောင်တို့ကို ဆန်းသည် ထက် ဆန်းကြယ်အောင် တီထွင်နေခြင်းအားဖြင့် လောဘစသော ကိလေသာ စိတ်ဓာတ် တိုးပွားရေး သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ ကျယ်ပြန့်ရေးသို့ ဦးတည်နေ၏၊ မြတ်စွာ ဘုရား၏ တရားတော်သည်ကား ထိုကာမဂုဏ်အာရုံတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ထို လောဘ စသည်မဖြစ်အောင် ချုပ်တည်းရေးနှင့် လောဘစသည်ကုန်ခန်း၍ ဝဋ် ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက်သာ ဦးတည်လျက်ရှိပေသည်။

၄၉။ မြတ်စွာဘုရားသည် ယင်းသို့ဦးတည်လျက်ပင်—

(က) အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ်ကာလတို့၌ ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့သော သံသရာဝဋ်ဒုက္ခဟူခေါ်သော လူ့ဘဝ၊ နတ်ပြဟ္မာဘဝ၊ တိရစ္ဆာန်ဘဝ၊ ပြိတ္တာဘဝတို့ကိုလည်း သုခမဟုတ် ဒုက္ခအမှန်(ဒုက္ခသစ္စာ)ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

(ခ) ထိုသံသရာဝဋ်ဒုက္ခအမျိုးမျိုးကို သုခထင်ကာ ခင်မင်တွယ်တာနေသော တဏှာလောဘကို ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းအမှန် (သမုဒယသစ္စာ) ဟူ၍လည်း ဟောကြားတော်မူ၏။

(ဂ) ထိုဒုက္ခ၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ အငြိမ်းဓာတ်နိဗ္ဗာန်သည် ဧကန်ရှိ၏ဟု သိမြင် တော်မူသည့်အတိုင်း အငြိမ်းဓာတ်နိဗ္ဗာန် (နိရောဓသစ္စာ)ကိုလည်း ဟောကြားတော်မူ၏။

(ဃ) ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း အကျင့်မှန် ဝိပဿနာတရား မဂ္ဂင်တရားတည်းဟူသော မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်း ဟောကြားတော် မူ၏။

ယင်းသို့ ဟောကြားတော်မူအပ်သော သစ္စာလေးပါးတရားကိုကား အဘယ်သိပ်ပံပညာမျှ လိုက်၍မမီနိုင်၊ အဘယ်သိပ်ပံပညာနှင့်မျှ စမ်းသပ်၍ မဖြစ်နိုင်၊ ထိုသစ္စာလေးပါးကို သိမြင်သော သန့်ဦးဂ၊ အကာလိကဟူခေါ်သော အသိဉာဏ် ပညာဖြင့်သာ စမ်းသပ်နိုင်၏ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်၍ ဒုက္ခသစ္စာစာရင်း၌ ထည့်သွင်းဟောကြားအပ်သော နတ်ဘဝ ဗြဟ္မာဘဝ၊ ပြိတ္တာဘဝ သေပြီးနောက် ဖြစ်ရမည့် ဇာမလွန်ဘဝ အမျိုးမျိုးကိုလည်း ရိုးရိုးမျက်စိဖြင့်သာမက နက္ခတ်ကြည့်မှန်ပြောင်းဖြင့်လည်း ကြည့်၍မမြင်နိုင်၊ သိပ်ပံပညာဖြင့်လည်း စမ်းသပ်၍မရနိုင်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်သာ မြင်နိုင်၊ စမ်းသပ်နိုင်ပေသည်၊ ထိုကဲ့သို့ ရိုးရိုးမျက်စိဖြင့်လည်း မမြင်နိုင်၊ သိပ်ပံပညာဖြင့်လည်း စမ်းသပ်၍မရနိုင်သော ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်လာ အကြောင်းအရာမျှားကို မိမိတို့ ဉာဏ်မမီတိုင်း ယုတ္တိမရှိဟူ၍လည်းကောင်း၊ နောက်မှထည့်သောပါဠိဟူ၍လည်းကောင်း ထုတ်ပယ်ရန် ကြိုးစားခြင်းသည် မတရားမှုကို ကျူးလွန်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

နိုင်ငံခြား ဘာသာခြားတို့၏ လက်ချက်

၅၀။ ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ကိုယ်တိုင် မဟော-ဟု ဆိုကာ ဗုဒ္ဓကြောင်းရာ အတ္ထုပ္ပတ်တို့ကို အမျိုးမျိုး ပျက်ရယ်ပြုကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲဝင်တို့၏ အရေးအသား အပြောအဆိုမျှားမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒီ မဟုတ်သော အနောက်နိုင်ငံ သမိုင်း

သုတေသီတို့၏ အယူအဆ အရေးအသားများမှ မြစ်ဖျားခံသည်ကို တွေ့ရသည်။ စင်စစ် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုဘေသန အသင်းဝင်တို့သည် မိမိတို့ဘာဏ်ဖြင့် ပြောတတ်၍ ပြောကြခြင်းမဟုတ်ပေ၊ သီးခြား ဝိနည်းဓိုဏ်ဆရာတော်တို့၏ ရပ်တည်ချက်အရ ထေရဝါဒ ပိဋကပါဠိအဋ္ဌကထာ ဘောင်မဝင်သော အချက်တို့ကို ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရန် တာဝန်မရှိသော်လည်း အချို့သောဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရဟန်းရှင်လူများသဲ့သဲ့ဝင်ကာ အထင်လွဲမှားနိုင်သည့် အချက်များကို စုံဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များကတင်ပြလာသဖြင့် နိုင်ငံခြား စာပေများမှ ထုတ်နုတ်သုံးသပ်၍ ပြဦးအံ့။

၅၁။ ဗုဒ္ဓသည် အချို့သောသုတ်တို့၌ သူသည် သမဏဇာတဦးသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ တနည်းအားဖြင့် ဆရာတဆူသာဖြစ်ကြောင်းကို ပြဆို၍ ရှေးဘဝ အကြောင်းအရာများကို လည်းကောင်း ရှေးဘုရားများ အကြောင်းကို လည်းကောင်း မဖော်ပြခဲ့ပေ၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ အဦးအစပိုင်း၌ ဘုရားအဆူဆူဟူသော သီအိုရီ (အတွေးအယူ) မရှိကြောင်း၊ နောက်မှ ဗုဒ္ဓ (၇) ဆူ ဟူသော ဝါဒ ပေါ်လာကြောင်း၊ ယင်း ဗုဒ္ဓ ၆-ဆူ, ၇-ဆူ ဟူသော ဝါဒသည်ပင် အလွန် ရှေးကျလှသည် မဟုတ်ကြောင်း၊ ဟီနယာန မဟာယာန ဗုဒ္ဓဝါဒီဂိုဏ်းပေါင်းစုံ၌ အာမည်နာမချင်း တူသော်လည်း အခြင်းအရာနှင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိ မတူညီကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၌ကား ဗုဒ္ဓ ၂၇-ဆူ ဖြစ်လာကြောင်း၊ ဤတွင် အခြားဂိုဏ်းများက ဒီပင်္ကရ-ဘုရားတဆူတွင်သာ အဆိုတူ၍ အခြားဘုရားများတွင် အရေအတွက်နှင့် အမည်နာမ ကွဲပြားစွဲဆိုကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝံသကျမ်းသည် နောက်ရေးကျမ်းသာ ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်ဟု အီးဂျဲသောမတ်ဆိုသူက သူ၏ "ဗုဒ္ဓဝါဒ အတွေးအခေါ်သမိုင်း" နှာ ၁၄၇-တွင် ဆိုသည်။

၅၂။ အလားတူပင် ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂ မဟာပဒါနသုတ်ကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန်ဆိုသော စီအေအက်ရိုက်စဒေးဗစ် ဆိုသူက ယင်းသုတ်၏ နိဒါန်းတွင် ဤသို့ဆို၏-

"ဗုဒ္ဓသည် အခြားရဟန္တာ သာဝကတို့ထက် ထူးထူးခြားခြား သဗ္ဗညုတဉာဏ် အထူးထူးသော တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်သည်" ဟူသော Buddha Doctrine ဘုရား အမြတ်ဆုံးဝါဒ ပေါ်လာသည်နှင့် တပြိုင်နက် အရိယမဂ္ဂင် ဟူသော မဂ္ဂသစ္စာ အပယ်ခံရလေတော့သည်၊ ဗုဒ္ဓကို အမှန်းတင်လွန်းရာမှ ဘုရားအဆူဆူဟူသော ဝါဒဝင်လာရာ 'ကိုယ့်ဟာကိုယ်အားထုတ်၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ချုပ်တည်း' ဟူသော ရှေးအစဉ်အလာကို မေ့ပျောက်ပစ်လိုက်ကြတော့၏။ အမှန်သစ္စာထက်-ဘုရားအမြတ်ဆုံးဝါဒ တည်းဟူသော ပေါင်းမြက်ကထူ၍လာတော့သည်၊ ဘာသာဝါဒအသစ်ထူထောင်ဖို့ တူညီသောအခြေခံအချက်များအရ (ဗောဓိသတ္တ) အလောင်းလျာများသည် နှစ်ကာလ ကမ္ဘာခြားပြီးမှ ပေါ်လာ

ကြသည်ဟု အိန္ဒိယသားများ ခံယူထားကြ၏၊ ဤခံယူချက်တွင်လည်း ဗုဒ္ဓဝါဒက ရွှေတန်းမှ ပြေးနေသည်။

၅၃။ ရှေးဟောင်း ဗုဒ္ဓစာပေများတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓအာဆုဆူဝါဒ ရောနှော ဖက်စပ်ကာ ပါဝင်လာ၏၊ ဥပမာ–

(က) သုတ္တန်ပါတ် ပဗ္ဗဇ္ဇသုတ်၌ ဘုရားမဖြစ်မီ အလောင်းတော်ဘဝ၌ ရှိသေးသော ဂေါတမကို "အဂမာ ရာဇဂတံ ဗုဒ္ဓါ မဟဂဓာနံ ဂိရိဗ္ဗဇံ" [ဗုဒ္ဓသည် မဂဓတိုင်းသားတို့၏ နွားခြံပမာ တောင် ၅-လုံး ကာရံထားသော ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ဆွမ်းခံကြွလာသည်] ဟု ဗုဒ္ဓဟူသော စကားလုံးကိုသုံးကာ ဆိုထားသည်။

(ခ) "ဗုဒ္ဓံ ဝေရဘယာတီတံ မယံ ပုစ္ဆာမ ဂေါတမံ" [လောဘ ဒေါသ စသည် ဘေးရန်ကိုလွန်ပြီးသော ဂေါတမနွယ်ဖွား ဗုဒ္ဓကို ပြဿနာမေးလျှောက်အံ့] ဟူ၍ သုတ္တန်ပါတ် ဖေ.မဝတသုတ်၌ ဗုဒ္ဓကိုရည်ညွှန်းသော စကားလုံးကို ဤတိဝုတ် ပထမရာဂသုတ်၌ "ဗုဒ္ဓံ ဝေရဘယာတီတံ အာဟု သမ္ဗုဟာယိနံ" [လောဘ ဒေါသ ဘေးရန်တို့ကို လွန်ပြီးသော၊ အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ကို ပယ်ပြီးသော ရဟန်းကို 'ဗုဒ္ဓ'ဟု ဆိုကြသည်]ဟု သာမန် ရဟန္တာများအတွက် သုံးနှုန်းထား သည်ကို တွေ့ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓနှင့် သာဝကရဟန္တာ များစွာမကွာခြားလှ [ဗောဓိသတ္တကို လည်းကောင်း၊ သာမန်ရဟန္တာကို လည်းကောင်း၊ ဂေါတမကို လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓသဒ္ဒါဟောသည်ဟု ဆိုလိုသည်]။

(ဂ) ဗောဓိပင် အနီးတဝိုက်တွင် နေစဉ်နှင့် ဓမ္မစကြာ ဟောတော်မူစဉ် ဗုဒ္ဓကိုရည်ညွှန်း၍ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဟူသော စကားလုံး သုံးသည်ကို တွေ့ရပြီး၊ ယင်းနှင့်တဲ့ဖက်သော အရဟန္တဟူသော ပုဒ်မှာ အခြား တပည့်ရဟန္တာများနှင့် ဆက်ဆံလျက်ရှိသည်ကို မြင်ရသောကြောင့် လည်းကောင်း။

(ဃ) မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပရိပဏ္ဏာသ တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆဂေါတ္တသုတ်၌ ငါ့ကို "တေဝိဇ္ဇ"ဟု ဆိုလျှင် အမှန်ဆိုရာရောက်ကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် မိန့်ဆိုသော စကားအရ တေဝိဇ္ဇ (ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါးရသူ) အဖြစ်ဖြင့် အခြား သာဝကရဟန္တာတို့နှင့် ဗုဒ္ဓများစွာ မကွာခြားလှသည်ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓကို လူသားမဟုတ်သော လူသားတို့၏ သဘာဝထက် ပိုလွန်သော ဂုဏ်ပုဒ်တို့ဖြင့် အလွန်အကျွံ ဆိုကာ ဗုဒ္ဓဝါဒကို နှောင်းလူတို့ ထွင်လာကြသည်။

၅၄။ ယင်းသို့ ထွင်လာခဲ့သော ဗုဒ္ဓဂုဏ်ပုဒ်များကို လေးနက်စေရန် ဗုဒ္ဓ ဖြစ်ကြောင်း ပါရမီတို့ကို ဖန်တီးကြပြန်ကာ ဗုဒ္ဓအစဉ်အလာကို ပြရန် ဘုရား

၆-ဆူ ဝါဒကို တီထွင်ပြန်ကာ မဟာပဒါနသုတ်ကို ရေးစီ၍ ပိဋကတဲ့ ထည့်သွင်းကြသည်ဟု ဆိုလေသည်၊ ဤကား ရိုက်စ်ဒေးဗစ်၏ အဆိုတည်း။

ဤမျှမက အီးကျေသော့မတ်စ်၏ ဓမ္မသမိုင်း နှာ-၁၃၃-၌ ဤသို့ဆိုထားလေး၏။

"Here everything that we learn in the scriptures about his personal history is coloured by dogmatic views concerning the nature & destiny of a Buddha and of those acts which were essential steps in his career."

မြန်မာပြန်

သူ၏ကိုယ်ရေး ရာဇဝင်နှင့် ၎င်၍ ပိဋကစာပေများ၌ ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရသော အချက်အလက်တိုင်းသည် ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓ၏ဘုရား အဖြစ်ရောက်အောင် အားထုတ်ရာတွင် အရေးကြီးသော (ခြေလှမ်းများ) ဟု ဆိုအပ်သော အပြုအမူများ၏ သဘာဝနှင့် ပန်းတိုင်ကို အကြောင်းပြု၍ ဓမ္မစဲ့အနေဖြင့် ချယ်မှုန်းထားအပ်သော အချက်များသာဖြစ်သည်။

၅၅။ တဖန် ချားလ်စ် အီလီယော့ဆိုသူက သူ၏ 'ဟိန္ဒူဝါဒနှင့်ဗုဒ္ဓဝါဒ' ဟူသော စာအုပ်အတွဲ ၁-နှာ၊ ၃၄၂- ၌-ဓမ္မ၏ အဆက်မပြတ်တည်ရှိနေပုံနှင့် ယင်းဓမ္မကို ဟောပြောဆုံးမပုံများ ခေတ်အမျိုးမျိုး၌ တူညီပုံကို အလေးအနက်ပြုစေရန် မဟာပဒါနသုတ်ဖြင့် ဘုရား-၇ ဆူ အကြောင်းကို ဖော်ထုတ်ကြသည်ဟူ၍လည်းကောင်း တဖန် နှာ-၃၄၃-၌ "ဘုရား-၇-ဆူအပြင် အခြားဗုဒ္ဓများ ရှိကြောင်း သုတ္တန် ပါဠိတော်များ၌ ဖော်ပြခြင်း မရှိကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဝံသခေါ် နောက်ရေး ကျမ်း၌ကား ဘုရား ၂၅-ဆူ ဖော်ထုတ်ကြပြန်ကြောင်း၊ ဂျိန်း(တိတ္ထက်ရ) ဘုရားများ ၂၄-ဆူရှိခြင်းဗိသျှနု၏ အဝတာရ ဝင်စားဘုရားများလည်း အခွံုအမှတ်သားအရ ၂၄-ပါးပင်ရှိခြင်းတို့သည် တကမ္ဘာနှင့် တကမ္ဘာ၌ ရှိနိုင်သော သူတော်မြတ်တို့ကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်းအပေါ် တည်သောအရေအတွက်များ ဖြစ်ဖွယ်ရှိကြောင်း၊ ၂၅-ဆူသော ဗုဒ္ဓတို့၏ အရပ်အမြင့်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်အနှစ် အပိုင်းအခြားများသည် ပိုလွန်းသောပမာဏများ ဖြစ်ကြောင်း ဆိုထားလေသည်။

၅၆။ ယင်းစာအုပ်နှာ၊၃၄၃-၌ သည်မျှမက ဆိုထားပုံက—

"The biographies of these Buddhas are brief and monotonous. They also record how each met *gotama* in one of his previous births and prophasied his future glory. The object of these biographies is less to give imformation about previous Buddhas than to trace the career of *gotama* as a *Bodhisatva*."

"ဤဘုရားရှင်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများသည် တိုကျဉ်း၍ တပုံစံတည်းရှိကြသည်၊ အသီးသီးသော ဘုရားရှင်တို့ ဂါတမနှင့် တွေ့ဆုံ၍ နောင်ဗုဒ္ဓဖြစ်မည့်အကြောင်း

ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူပုံကို ယင်းအတ္ထုပ္ပတ္တိများက မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းသို့ ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်စဉ်များကို ထုတ်ဖော်ရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရှေးဘုရားရှင်တို့ အကြောင်းကို ပြောလိုသည်ထက် ဂေါတမဘုရားလောင်း ဘဝပါရမီဖြည့်ပုံကို ပြလိုခြင်းက ပိုလေသည် ".....ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

၅၇။ အီးဂျေသောမတ်စ်၏ ဓမ္မသမိုင်းစာမျက်နှာ ၂၇၉-၌ မြောက်ပိုင်း အပါဒါန် ကျမ်းစာ တစောင်ဖြစ်သော ဒီဗျာဝဒါနကျမ်းတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိရှင်ဂုဂ-ပါး (၃၅-မဟုတ်) ရှိကြောင်း အဆိုကို တွေ့ကြရပြန်သည်။ အထက်ပါ နိုင်ငံခြားဘာသာအခြား လူမျိုးတို့၏ ရေးသားချက် မူရင်းတို့ကို သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနသမားတို့၏ ဗုဒ္ဓဘာသာ စုပ်စုံ ပုတ်ခတ်ချက်များနှင့် နိုင်းယှဉ်ကြည့်သည်ရှိသော် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဆိုသူတို့သည် မိမိတို့ဉာဏ်စွမ်း ဉာဏ်စမရှိပဲ နိုင်ငံခြားက ဗုဒ္ဓဘာသာ ပျက်စီးရေး ဝေဖန်ချက်တို့ကို နို့သက်ခံစို့ ထားကြောင်း တွေ့ရပေလိမ့်မည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကို တိုက်ခိုက်ရာတွင် ဘာသာခြားတို့နှင့် ရှပ်ဝါဒီတို့လက်တွဲမိသော အချက်သက်သေ ပေတည်း။

နိုင်ငံခြားသားတို့၏ ရေးသားချက်ကို ရှင်းလင်းချက်

၅၈။ နိုင်ငံခြားသား ဘာသာခြားတို့၏ အထက်ပါအချက်များကို တခုစီ ရှင်းပြပါအံ့။ ဗုဒ္ဓသည် အခါအားလျော်စွာ ကိုယ်တော်မြတ် ကိုယ်တိုင်က မိမိကိုယ်ကို သတ္ထာ (ဆရာ) ဟူ၍ လည်းကောင်း သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ (အမှန်, ကိုယ်တိုင်သိသူ) ဟူ၍ လည်းကောင်း အရဟန္တ (လူနတ်ဗြဟ္မာ အားလုံးတို့၏ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်သူ) ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဟူ၍လည်း ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း မိန့်တော်မူခဲ့သည်။[၁] ယင်းကိုလည်း မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ သေလသုတ် ဗြဟ္မာယုသုတ်၌ အောက်ပါ ဂါထာများအရ သိရသည်။ ရိုက်စ်ဒေးဗစ် ရေးသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓသည် သူကိုယ်ကို ဗုဒ္ဓခေါ်ကြောင်း မပြောခဲ့ ဟူသည်မှာ မဟုတ်မှန်ပေ။

အာဘိညေယျံ အာဘိညာတံ၊ ဘာဝေတဗ္ဗံ ဘာဝိတံ၊
ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ မေ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓောသ္မိ ဗြာဟ္မဏ[၂]။

မြန်မာ

ပုဏ္ဏား၊ ငါသည် အထူးသိရမည့်တရားကို သိတော်မူပြီ၊ ပွားစေရမည့် တရားကိုလည်း ပွားများစေခဲ့ပြီ၊ ပယ်ရမည့် တရားကိုလည်း ပယ်စွန့်ခဲ့ပြီ၊ (စသဒ္ဓါအရ=နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း မျက်မှောက် ပြုတော်မူခဲ့ပြီ) ထို့ကြောင့်ငါသည် ဗုဒ္ဓဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

၁။ ဝိ ၃၁၁။ ၂။ ခု ၁၂၆ဖြစ်။ မ ၂၊ ၃၄၂-၃၅၂။

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးက 'ဗုဒ္ဓေါ ကိန္တီ ပဝုစ္စတိ' (အာဘယ်သို့၊ အာဘယ့်ကြောင့် ဗုဒ္ဓဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲ) ဟု မေးလျှောက်၍ ဗုဒ္ဓက အောက်ပါအတိုင်း ဖြေဆိုတော် မူလေသည်–

စိတ္တံ ဝိသုဒ္ဓံ ဇာနာတိ၊ မုတ္တော် ရာဂေဟိ သဗ္ဗသော၊
ပဟီန ဇာတိမရဏော၊ ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ။
ပါရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ ဗုဒ္ဓေါ တာဒိ ပဝုစ္စတိ"။

မြန်မာ

အလုံးစုံသောရာဂ(ကိလေသာ)တို့မှ လွတ်သည်ဖြစ်၍ အထူးစင်ကြယ်သော စိတ်ကိုသိသူ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း သေခြင်းကိုပယ်ပြီး အလုံးစုံသော မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ပြီးသူ၊ အလုံးစုံသော သဒ်တအသဒ်တတရားတို့၏ အဆုံးသို့ ဉာဏ်ဖြင့် ရောက်ပြီးသူကို ဗုဒ္ဓဟူ၍ ခေါ်ဆိုရလေသည်။

ဤ၌ ဗုဒ္ဓသဒ္ဒါသည် သိစရာကို သိပြီးသူ၊ နှိုးကြားပြီးသူ ဟူသောအနက်ကို ဟောသည်၊ မကြာမတင် သိတော့မည့်သူ၊ နှိုးကြားတော့မည့်သူကိုလည်း ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် ပဗ္ဗဇ္ဇာသုတ်၌ 'အဂမာ ရာဇဂတံ ဗုဒ္ဓေါ' ဟု ဗုဒ္ဓဖြစ်မည့်ဆဲဆဲ အလောင်းတော်ကို ဗုဒ္ဓဟု သုံးနှုန်းသည်မှာ သင့်မြတ်လှပေသည်။

တဖန် ဗုဒ္ဓသဒ္ဒါသည် ဂေါတမဗုဒ္ဓကို ရည်ညွှန်းသောအခါ Proper Name (ကဝိဓနာမ်) ဖြစ်သော်လည်း အခြား ရဟန္တာများကို ရည်ညွှန်းသောအခါ Adjective (နာမဝိသေသန) ဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ 'ဗုဒ္ဓံ ဝေရဘယာတီတံ' ဟူသော သုတ္တန်ပါတ် ဟေမဝတသုတ်၊ ဣတိဝုတ်ပထမရာဂသုတ် ၂-သုတ်၌လာသော ဗုဒ္ဓသဒ္ဒါသည် (in Accordance with syntacic meaning) စာအနေအထား၊ ဝါကျအနေအထားအလိုက် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရမည့် စကားလုံးမျိုး ဖြစ်ပေသည်။

အခြားမည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဗုဒ္ဓဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲသေးသနည်းဟု စိစစ်သော်၊ အခါတပါး အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလာန်၊ အရှင်ကစ္စည်း၊ အရှင်ကောဋ္ဌိက၊ အရှင်ကပ္ပိန၊ အရှင်စုန္ဒ၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၊ အရှင်ဝေတ၊ အရှင်နန္ဒ (ရဟန္တာကြီး ၉-ပါး၊ ဇတဒဂ်ဘွဲထူး ဂုဏ်ထူး အသီးသီးရှိကြသော) တပည့်ကြီးများ ဘုရားရှင်ထံတော် ရွှေရှုကြွလာကြသည်ကို မြင်တော်မူသောအခါ "ဇတေ ခေါ ဘိက္ခဝေ အာဂစ္ဆန္တိ ဇတေ ခေါ ဘိက္ခဝေ အာဂစ္ဆန္တိ" (ရဟန်းတို့ သူတို့လာနေကြသည်၊ သူတို့လာနေကြသည်)ဟု မိန့်တော်မူကာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အောက်ပါဂါထာကို ဥဒါန်းပါဋိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။

ဗာဟိတ္ထာ ပါပကေ ဓမ္မေ၊ ယေ စရန္တိ သဒါ သတာ။
ခီဏာသံယောဇနာ ဗုဒ္ဓါ၊ တေ ဝေ လောကသ္မိ ဗြာဟ္မဏာ"။

ဟု ဥဒါန်းကျူးတော်မူသည်။ [လောက၌ အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ခွါ၍ အမြဲသတိရှိကာ လှည့်လည်ကျက်စားကြသော သံယောဇဉ်ကုန်၍ နှိုးကြားပြီးသော သူတို့သည် ဗြာဟ္မဏစင်စစ်မည်ကုန်၏]

၅၉။ ဤဗုဒ္ဓဟူသော စကားလုံးနှင့် စပ်၍ အဋ္ဌကထာဆရာမျှားသည် ဗုဒ္ဓ လေးမျိုးရှိကြောင်း ထုတ်ပြကြသည်။ (၁) သဗ္ဗညုတဗုဒ္ဓ(၂) ပစ္စေကဗုဒ္ဓ(၃) စတုသစ္စဗုဒ္ဓ(၄) သုတဗုဒ္ဓဟူ၍ ဖြစ်သည်၊ ထိုတွင်(၁) သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓကား သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဟူသော သိုးသန့်ဘွဲထူးဖြင့် ထင်ရှားသော သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓပေတည်း၊ (၂)ပစ္စေကဗုဒ္ဓကား သယမ္ဘူ, သမ္မုဒ္ဒေါဟူသော ဝိသေသနဂုဏ်ပုဒ်တို့ဖြင့် အပဒါန်ပါဠိတော်၌ လာသော သိုးခြားဘုရားငယ်တည်း၊ (၃)စတုသစ္စဗုဒ္ဓကား အထက်ဥဒါန်းပါဠိတော်၌လာသော ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ခွဲးမြွှောက်၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည်၊ (၄)သုတဗုဒ္ဓဟူသည်ကား သာဝကာနာတော်ကို တင့်တယ်စေသူဟု ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဒီဃနိကာယ် ပါသာဒိကသုတ်၌ ချီးကျူးမြွှောက်စား၍ ဟောတော်မူခဲ့သော ဗဟုသုတ (စာပေပိဋကတတ်ကျွမ်းသော) ပုထုဇဉ်ရဟန်းမျိုး ဖြစ်သည်။

ဤစကားစဉ်အရ ရိုက်စ်ဒေးဗစ်အလိုအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဟူသော စကားလုံးမှာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်နှင့်သာမက သာမန် ရဟန်းများနှင့်ပါ သက်ဆိုင်နေသော စကားလုံးဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓသည် အလွန်ထူးခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး မဟုတ်နိုင်၊ လမ်းပြရွှေဆောင် ဆရာကြီးတဆူ အဖြစ်သည်သာ သမိုင်းဝင် အမှန်တရား (Historical Fact) ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏။

၆၀။ အမှန်စင်စစ်မှာကား တထာဂတ ဗာတိခယန္တဒဿီ စသော ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာကို ဆိုလိုရာတွင် သုံးနှေကျ စကားလုံးများဖြင့် ဗုဒ္ဓသည် တပည့်သာဝက တို့အား ချီးပင့်၍ ဆိုတော်မူသည်ကို အခါများစွာ တွေ့ရပေသည်၊ ဥပမာ-

(က) ယဿ ရာဂေါ စ၊ ဒေါသော စ၊ အဝိဇ္ဇာ စ ဝိရာဇိတာ။
တံ ဘာဝိတတ္တာညတရံ၊ ဗြဟ္မဘူတံ တထာဂတံ။
ဗုဒ္ဓံ ဝေရဘယာတီတံ၊ အာဟု သဗ္ဗပဟာယိနံ[၂]။

၁။ ခု ၁၊ ၁၀၁။ ၂။ ခု ၁၊ ၂၃၄။

မြန်မာ

ရာဂဒေါသ အဝိဇ္ဇာကို ကင်းစေတတ်သူ၊ ပွားစေအားပြီးသော စိတ်နှလုံးရှိသော ရဟန္တာတို့တွင် တပါးအဝင်ဖြစ်သူ၊ မြတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသူ (တထာဂတံ)ရှေးရဟန္တာများနည်းတူ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ပြီးသူကို ရန်ဘေးလွတ်မြောက်၊ ကိလေသာ အလုံးစုံကို ပယ်ဖျောက်ပြီးသော နှုံးကြားသူဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။ ဤဌ ရဟန္တာ ရိုးရိုးကို တထာဂတဟု သုံးနှုံးထားသည်။

တဖန် (ခ) တသ္မာ သဒါ စျာနရတာ သမာဟိတာ၊
အာတာပိနော ဇာတိခယန္တဒဿိနော။
မာရံ သသေနံ အဘိဘုယ္ယ ဘိက္ခဝေါ၊
ဘဝထ ဇာတိမရဏဿ ပါရဂါ[1]။

မြန်မာ

ရဟန်းတို့ ထို့ကြောင့် စျာန်၌ မွေ့လျော် သမာဓိထား လုံ့လများကြသည် ဖြစ်၍ (ဇာတိခယန္တဒဿီ) ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၏ ကုန်ရာအဆုံးကို မြင်ကြကုန်လျက် စစ်တပ်နှင့် တကွသော မာရ်နတ်ကို လွှမ်းမိုး၍ ဇာတိမရဏ၏ ကမ်းတဖက်သို့ ကူးမြောက်ကုန်လော။

ဤဌကောယနံ ဇာတိခယန္တဒဿီ-စသည်ဖြင့်(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် သတိပဋ္ဌာနသုတ်-၁၆၂)ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ရည်ညွှန်းနေကျစကားလုံးဖြင့် ရဟန်းများကို ချီးပင့်၍ ဟောထားသည်ကို တွေ့ရပေမည်၊ သို့သော် ဗုဒ္ဓဂုဏ်ပုဒ်များသည် အများအားဖြင့် ဗုဒ္ဓကိုသာဆိုလိုကြောင်းကို ပိဋကတ်တတ်ကျွမ်းသူများ နားလည်ဖြစ်ပေသည်၊ ဟိုနေရာ သည်နေရာ၌ အသုံးရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရှားရှားပါးပါး ချီးပင့်၍ဟောတော်မူခဲ့သော စကားလုံးများကို ရှာကြံထုတ်ဖော်ကာ ပြဿနာမဖန်တီးသင့်ပေ။

၆၁။ အမှန်အားဖြင့်ကား–

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို	သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ,
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို	သမ္မာဒ္ဓ,ဝါ–ပစ္စေကဗုဒ္ဓ,
ရိုးရိုးရဟန္တာကို	ဗုဒ္ဓ–ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းပုံ

(Scriptural Usage) ပါဠိပိဋကအသုံးကို ကောက်ချက်ချ၍ ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ ပြာဟွဏသုတ် နှာ ၅၃-၌ ဗုဒ္ဓါတိ စတုသစ္စသမ္ဗောဓေန ဗုဒ္ဓါ။

တေ စ ပန သာဝကဗုဒ္ဓါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါတိ တံဝိဓေ- ဟုဒ္ဒင့်ဆို ထားသည်ကို သတိပြုသင့်ပေသည်။

၆၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်သည် အခြားမည်သူနှင့်မျှ ဆက်ဆံသော ဂုဏ်မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓတဉီးတည်း၏ ဂုဏ်တော်သာဖြစ်သည်၊ သစ္စာ ၄-ပါးကိုတပါးသူ အကူအညီမရပဲ(အနည နေယျော)စောင်းဖယ်တိမ်းယိမ်းခြင်း မရှိပဲ(အဝိပရိတံ) အပြန်သုံးလီ (တိပရိဝဋ္ဋံ)ပြင်ညီ ၁၂-သွယ် (ဒွါဒသာကာရံ) အကျယ်ဖြတ်ပိုင်း အမှန်အတိုင်း သိတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တော်မှစ၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိသူသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဖြစ်တော်မူကြောင်း ဗုဒ္ဓကိုယ်တော် တိုင် မဟာဝဂ္ဂ သစ္စသံယုတ် ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်(နှာ-၃၇၀)၌ ကြေငြာတော် မူခဲ့ပေသည်၊ သစ္စာ ၄-ပါးကို သိတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို အကြောင်း ခံ၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ် ပေါ်ပေါက်လာသလို သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုအကြောင်း ပြု၍ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ပေါ်ပေါက်လာရပေသည်၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌသာလိနီ မူလဋီကာ နှာ-၄-၌—

သဗ္ဗညုတာယ ဟိ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ မဂ္ဂဉာဏံ မဂ္ဂဉာဏပဒဋ္ဌာနဉ္စ သဗ္ဗညုတဉာဏံ မဟာဗောဓိတိ ဝုစ္စတိ၊

[သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ နီးစပ်သောအကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တည်းဟူသော အကြောင်းရှိသောသဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊မဟာဗောဓိ(ဝါ-သမ္မာသမ္ဗောဓိ)ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပေသည်]

၆၃။ ထိုမှတပါး ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသုတ်နှာ ၅၄-၌—

"ရဟန်းတို့ ကိလေသာတို့မှ ကင်းဝေးတော်မူပြီးသော၊ တရားအလုံးစုံကို ကိုယ်တိုင်အမှန်အတိုင်းသိပြီးသူ ငါဘုရားကို ရုပ်ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ တို့နှင့်စပ်၍ ငြီးငွေ့ခြင်း (နိဗ္ဗိဒါ) တပ်ခြင်းကင်းမှု (ဝိရာဂ) ချုပ်ပျောက်စေခြင်း (နိရောဓ) ကြောင့် စွဲလမ်းမှုကင်းကွာ, ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်တော်မူ၍ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘွဲ့မည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်ပေသည်၊ (ငါ၏သွန်ပြ သွန်သင်ချက် ကြောင့်)ရဟန်း ၁-ပါးကို ရုပ်ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏနှင့်စပ်၍ ငြီးငွေ့ခြင်း, တပ်စွဲမှုကင်းခြင်း, ချုပ်စေခြင်းကြောင့် စွဲလမ်းမှုကင်းကွာ ကိလေ သာတို့မှ လွတ်မြောက်လျက် ပညာဝိမုတ္တ(ပညာဖြင့်လွတ်မြောက်သူ)ဟု ခေါ်ဆို နိုင်ပေသည်။

စွဲလမ်းမှုကင်းကွာ, ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သူချင်းတူလျှင် သာဝက တို့ဆက် ဘယ်အချက် ဘယ်အရာတွင် ဗုဒ္ဓကသာလွန်၍ ကူးပါသနည်းဟု မေးလျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကိုယ်ကိုင်ပင် အောက်ပါအတိုင်း အဖြေပေးတော်မူခဲ့လည်-

"တထာဂတော ဘိက္ခဝေ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပါဒေတာ, အသဉ္ဇာတဿ မဂ္ဂဿ သဉ္ဇနေတာ အနက္ခာတဿ မဂ္ဂဿ အက္ခာတာ၊ မဂ္ဂညူ မဂ္ဂဝိဒူ မဂ္ဂကောဝိဒေါ၊ မဂ္ဂါနုဂါ စ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ-သာဝကာ ဝိဟရန္တိ, ပစ္ဆာသမန္နာဂတာ။

(ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသုတ်-၅၄)

ပြန်မာအကျဉ်း

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် ကိလေသာတို့မှဝေးကွာ, ကိုယ်တိုင်သာ အာမှန်သိတော်မူပြီးသည်ဖြစ်၍ မရှိသေးသောလမ်းကို ထုတ်ဖော်သူ, မဖြစ်သေးသောလမ်းကိုဖြစ်စေသူ, သူတကာမပြောသေးသောလမ်းကို ပြောပြသူ, လမ်းကျမ်းကျင်သူဖြစ်တော်မူ၏၊ ယခုအခါ တပည့်ရဟန်းတို့ကား ငါညွှန်သောလမ်းကို လိုက်ကြ၍ နောက်မှပြည့်စုံသူ [နောက်မှလမ်းမှန်ရောက်သူ] များဖြစ်၍ နေကြလေသည်။]

၆၄။ အနောက်တိုင်း သမိုင်းသုတေသီတို့သည် ဗုဒ္ဓဝါဒီများမဟုတ်ကြ၊ ထာဝရဘုရား၏ဖန်ဆင်းမှုကို ယုံကြည်သော၊ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝ မရှိသော ဖန်ဆင်းရှင်၏လောင်းရိပ်၌ ကြီးပြင်းလာသူများဖြစ်ကြ၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အစွမ်းအားကို သဘောမပေါက်နိုင်, လက်မခံနိုင်ကြ၊ လမ်းကို ညွှန်ပြနိုင်ဖို့ အာဘယ်မျှလောက် ကြိုးစားရသည်ကို နားမလည်နိုင်ကြချေ၊ အတိတ်ဘဝပိုင်းကို လက်မခံနိုင်သောကြောင့် အတိတ်ကာလတို့၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရကြောင်း ဖြစ်သောပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးတော်မူခဲ့ရခြင်းကို သူတို့ဉာဏ်မမီကြပေ၊ ထို့ကြောင့် ကံကိုပယ်ကြသည်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ပယ်ကြသည်၊ ပါရမီကိုပယ်ကြသည်၊ အတိတ်ဘဝကိုပယ်ကြသည်။

ဤနေရာ၌ "BUDDHIST THOUGHT IN INDIA" အိန္ဒိယပြည်ရှိ ဗုဒ္ဓအတွေးအခေါ် 'စာအုပ်ရေးသူ အက်ဒွတ်ကွန်ဇ ဆိုသူ၏ မှတ်ချက်ကလေးကို ထုတ်ပြသင့်သည်။

Mrs. Rhys Davids purges Buddhism of the Doctrine of Not-sous and of monesticism and H.J. Jenings, in cold blood, removes all references to reincarnation from the scriptures and claims thereby to have restored their original meaning. Dr. P. Dahlke ignores all the magic and mythology with which traditional Buddhism is replete and reduces the doctrine of the Buddha to quite reasonable agnostic theory.

မြန်မာ

"မစ်ရှိုက်စ်ဒေးဗစ်သည် ဗုဒ္ဓဝါဒထဲမှ အနတ္တသဘောတရားနှင့် ရဟန်းကျင့်စဉ်ကို ထုတ်ပယ်ပစ်၍ အိတ်-ဂျေ-ဂျင်းနင်းကား ဗုဒ္ဓစာပေတွေထဲမှ တမလွန်ဝါဒနှင့် စပ်သမျှကို စိတ်ရှည်ရှည်နှင့် နုတ်ပယ်ပစ်ကာ (အကြွင်းမျှကို) မူလကျမ်းရင်းအဓိပ္ပာယ်ဟု ဆိုသည်၊ ဒေါက်တာ ပီဒါလဂေ-မူကား အစဉ်အလာဗုဒ္ဓဝါဒထဲတွင် ပြည့်နှက်နေသော တန်ခိုးပြာဋိဟာနှင့် ဇာတ်နိပါတ်များကို လျစ်လျူရှုကာ ဗုဒ္ဓဝါဒကို ခုခ-ဘုံ လက်မခံဝါဒ"အဖြစ် ယူဆ၏။

ဤသို့ဆိုပြီး ဆက်လက်၍ "Theirs is not the Buddhism of the Buddhist;" [သူတို့၏ အယူအဆများကား ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ လက်ခံထားကြသော ဗုဒ္ဓဝါဒ မဟုတ်ချေ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒဟု သူတို့ဘာသာ တံဆိပ်တပ်ကာ ရေးသားဟောပြောသည့် သူတို့အဆို သက်သက်သာဖြစ်ကြောင်း] ဟု အက်ဒ္ဒပ်ကွန်ဇေက မှတ်ချက်ချထားလေသည်။

၆၅။ ဆိုသင့်လှပေစ၊ အထက်ဆိုခဲ့ပြီး သမ္မာသမ္မုဒ္ဓသုတ်ကို အပေါ်ယံမျှ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူ၍ ဗုဒ္ဓနှင့် အခြား ရဟန္တာများ အလွန်ကြီး ; မကွာလှ၊ ဗုဒ္ဓကလမ်းပြ အခြားသာဝကများက နောက်လိုက်မျှသာ ထူးခြားသည်ဟု သာမန်ခေါင်းဆောင်ကြီးတယောက် အနေဖြင့်သာ သမိုင်းသုတေသီတို့ မြင်ကြရေးကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ အမှန်ကား သာမန်ခေါင်းဆောင်မျှမဟုတ်၊ နတ်လူတို့ကို ခေါင်းဆောင်နိုင်ရန် သူမတူတန် ဆည်းပူးအားထုတ်တော်မူခဲ့သော ဆရာမြတ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေသည်။

မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ဒုတိယသူရိယသုတ်-နှာ-၁၀၇-၌—

"ရဟန်းတို့....လောကဌ် လ·နေတို့ မဖြစ်ပေါ်သေးသမျှ ကြီးစွာသော အရောင်အလင်းဟူ၍ မရှိသေး၊ တခဲနက် ပိတ်ပိတ်သားမှောင်သော အမှောင်ထုသာ ရှိ၏၊ နေ့,ည, လ, ဥတု, နှစ်အပိုင်းအခြားဟူ၍ မရှိ၊ ဤနည်းအတိုင်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပေါ်ပေါက်မလာသေးသမျှ ကြီးစွာသောဉာဏ် အရောင်အလင်း မဖြစ်နိုင်၊ (အဝိဇ္ဇာ) အမှောင်ထုသာ ကျိတ်ခဲသိပ်သဲ၍ နေ၏၊ သစ္စာလေးပါးကို ဟောပြောပြသခြင်း, ထင်စွာပြခြင်း, ရှင်းလင်းထုတ်ဖော်ခြင်း မရှိနိုင်၊ သမ္မာ·သမ္မုဒ္ဓ အမည်ရသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် ဘုရားသခင် ပေါ်ထွန်းလာသောအခါ ကြီးစွာသောဉာဏ် အလင်းရောင် ပေါ်လာသည်၊ အဝိဇ္ဇာအမှောင်ထု မရှိဟော့

ချေ၊ သစ္စာ ၄-ပါးကို ဟောပြောခြင်း, ထင်စွာပြခြင်း, ရှင်းလင်းထုတ်ဖော်ခြင်း ရှိနိုင်လေသည်။"

ဤသုတ်တော်အရ ရှေးကမထုတ်ဆောင် မပြုရသေးသောလမ်းကို ထုတ်ဆောင်ရာတွင် ကမ္ဘာဦးက နေ-လ တို့ပမာ မည်မျှခဲယဉ်းကြောင်း သိသာလှပေတော့သည်။

၆၆။ ယခုအခါ ဘုရား ၇-ဆူနှင့် ဘုရား ၂၅-ဆူ မတူထူးခြား ကဲပြားစွာ ဟောတော်မူခြင်း အကြောင်းကို ရှင်းပြပေအံ့–

မဟာပဒါနသုတ်၌ ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်တကွ ဗုဒ္ဓ ၇-ဆူမျှကို ဟောတော်မူ၏၊ အဘယ်ကြောင့် ၇-ဆူမျှသာ ဟောတော်မူသနည်း၊ ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်၌ကဲ့သို့ အဘယ်ကြောင့် ၂၅-ဆူ ဟောတော်မမူသနည်း၊ အဖြေကား ရှင်းလှပေသည်၊ ငါတို့ဘုရားရှင် နိယတဗျာဒိတ်ခံယူခဲ့ရာ ဗုဒ္ဓတို့ကို ပြဖို့ရန် ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်၌ ၂၅-ဆူ ဟောတော်မူပေသည်၊ မဟာပဒါနသုတ်၌ကား ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ဆောက်ရှိနေကြသော လူ့ပြည်၌ ဖြစ်နေစဉ် တချိန်က ထိုဘုဏ်းရှင်တို့၏ ထံတော်မျှား၌ တရားကျင့်ခဲ့ကြသော ဗြဟ္မာတို့ကို ချီးမြှောက်တော်မူရန် ထို ၇-ဆူမျှသော ဗုဒ္ဓတို့ကို ဟောတော်မူပေသည်၊ အချုပ်မှာ တရားနာ သတ္တဝါတို့၏ အလိုသို့လိုက်၍ ဝေနေယျဇ္ဈာသယအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်၍ ၂၅ ဆူလုံး မလိုပဲ ၇-ဆူမျှ ဤသုတ်၌ ဟောတော်မူကြောင်း သုတ်မဟာဝါဠိကာ နှာ-၁၄-၌ ဋီကာဆရာ ရှင်းပြထားပေသည်။

၆၇။ တဖန် အပါဒန်ပါဠိတော်၌ အဘယ်ကြောင့် ၃၅-ဆူ သို့မဟုတ် ၃၈-ဆူ ဖြစ်လာရသနည်းဟု မေးငြားအံ့၊ အမှန်မှာ ၃၅-ဆူလည်း မဟုတ်၊ ၃၈-ဆူလည်း မဟုတ်ပေ၊ ငါတို့ ဘုရားရှင် ဗျာဒိတ်တော်ခံယူရာ ၂၄-ဆူနှင့် အစောဆုံး ဆုပန်ဆင်ရာ ဒီပင်္ကရာ ဘုရားပွင့်တော်မူသော ကမ္ဘာ၌ အခြား တဏှင်္ကရ, မေဓင်္ကရ, သရဏင်္ကရ ဘုရား ၃-ဆူလည်း ပွင့်တော်မူသွားကြပြီဖြစ်၍ ယင်း ဘုရား ၃-ဆူကိုပါ ထည့်သွင်း၍ ၂၇-ဆူမျှ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်၊ ကြွင်း အဇ္ဇုန, အနောမ စသော အမည်နာမများနှင့်လာသော သမ္မုဒ္ဓ ၁၉-ဆူတို့ကား ဗုဒ္ဓမျှားမဟုတ်ပဲ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါမျှား ဖြစ်ကြလေသည်၊ ဤမျှအထိ နိုင်ငံခြားစာရေးဆရာတို့ မသိကြခေ။

ယင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို စာရင်းချ၍ ကောက်ယူလိုက်သော် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။

အရေအတွက်	ဘဲအမည်တော်	ပုဇ္ဈပကမ္ဘာနှင့် ပါဠိတော်စာမျက်နှာ
၁	အင်္ဂုန်	၃၁-က မဟာဃတ် ပထမအုပ်နှာ-၃၄၅
၂	အနောမ	″ ″ ″ ၃၃၂
၃	သုဒဿန	″ ″ ″ ၃၂၁
၄- ၅	သမ္ဘဝ, ကကုဓ	″ ″ ဒုတိယအုပ်နှာ-၁၀၀၊ ၉၄
၆	သုမန	″ ″ ″ ၃၃
၇	ကကုဓ	၃၂ ″ ပထမ ၂၅၄၊
၈- ၉	သမ္ဘဝ, အာနန္ဒ	၉၁ ″ ″ ၃၂၂၊၂၅၆
၁၀	သတရံသီ	၃၂ ″ ″ ၃၄၁၊
၁၁-၁၂	ဥပတိဿ, ရောမသ	၉၄ ″ ″ ၃၂၂၊၂၆၀
၁၃	သုမင်္ဂလ	၉၄ ″ ″ ၂၂၄၊
၁၄-၁၅	သတရံသီ, ရောသိတ	၉၄ ″ ဒုတိယ ၄၁၊ ၄၀
၁၆-၁၇	သုစိန္တိတ, အင်္ဂုန်	၉၄ ″ ″ ၃၃၊ ၉၀
၁၈	သုမန	ကမ္ဘာတသိန်း ပထမ ၃၃၃
၁၉	အနုရုဒ္ဓ	ကမ္ဘာအရေအကွက်မဆို ″ ၄၁၀

၆၈။ မဟာယာနကျမ်း စာဒိဗျာဝဒါန၌လာသော ၄၈-ဆူဟူသည်ကား ဤ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားစရာမလိုပေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဆိုသူတို့သည် မိမိတို့ထေရဝါဒ ကျမ်းစာများကို နှံ့စပ်စွာ မလေ့လာ မသုံးသပ်ကြပဲ အစဉ်အလာအားဖြင့် မှတ်သားလာသော Buddhist-Tradition ဟု ခေါ်သည့် အဋ္ဌကထာ ဋီကာများ၏ အဆိုအမိန့်အမှတ်အသား များကိုလည်း အလေးပြုရမှန်းမသိကြပဲ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သော အနောက်တိုင်းသုတေသီတို့ ၏ Hypothesis ခေါ်သည့် ခေတ္တယာယိမျှ မှတ်တမ်းတင်ထားချက်များကို အခိုင်အမာယူဆကြပြီး ပိဋကတ်ကို ခြေကန်သူများဖြစ်ကြ၍ အဓမ္မဝါဒီများဟုဆိုရန်မှတပါး အခြားဆိုရန်မရှိတော့ချေ။

၆၉။ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓကို ပဋိုလ်စဲကြည်ညိုမှုဖြင့် ဘုရားအမြတ်ဆုံးပါဒကို ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ တီးဆင့်ကြသည်ဟူသော ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သည့် ပညာရှင်တို့အဆိုကို စဉ်းစားဦးအုံ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တဝါအစားစားကို နာနာဓာတုဝိနိဗ္ဘောဂ ဉာဏ်တော် ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိ ဉာဏ်တော်တို့ဖြင့် မြင်တော်မူ,သိတော်မူသည် အချို့မှာ သဒ္ဓါ သတိစသော ဣန္ဒြေနှစ်၍ အချို့မှာကား ရင့်ကျက်ကြသည်၊ အချို့မှာ မနုဗ်ရင့် သင့်တင့်ရုံမျှရှိသည်၊ သက်ရှိလူသတ္တဝါများသာမဟုတ်၊ သက်မဲ့အရာဝတ္ထုတိုင်းဌ်လည်း အနုအရင့် အသင့်အတင့်ဟူ၍ ၃-မျိုးရှိရာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ယင်းတို့ကိုလည်း အနေကဓါတု ဝိနိဂဗ္ဘောဂဉာဏ်, နာနာဓာတု-

ဝိနိဇ္ဈာဝကာဇာဏ်, ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိ ဉာဏ်တော်တို့ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ သိတော်မူသည်၊ သိတုံ်းမပြောဟောသော်လည်း ပြောဟောတိုင်း မှန်သည်ချည်း သာဖြစ်သည်။

၇၀။ ယင်းသို့လူနှင့်တကွ သတ္တဝါအားလုံးတွင် အနုဆုံးအမျိုးအစားကို သူနှင့်တန်ရုံအနုဆုံး၊ တနည်း အညံ့ဆုံးဖြစ်သော အဆင့်မျှ ပြည့်နှန်သွန်သင်တော်မူသည်၊ အလယ်အလတ်သမားမျှားအား မနိမ့်လွန်း မမြင့်လွန်းသော ဒေသနာကို ဟောပြတော်မူသည်၊ အမြင့်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါသည် အဆင့်နိမ့်ကိုသာ ခံယူကျင့်သုံးနေပါက ခြိမ်းခြောက်ငေါက်ငန်း၍ပင် မြွှင့်တင်ပေးသွားတော်မူပေသည်၊ သမိုင်းဆရာတို့ ညွှန်ပြလေ့ရှိကြသော ဝက္ကလိသည် ယခုဘဝတွင် ထိပ်ဆုံးအဆင့်မြင့်မားသော အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ကိုရမည့်သူဖြစ်သည်၊ ဘာမဟုတ်သည့် ရူပပွမာဏ(ရုပ်ပုံတော်ကို ကြည်ညိုမှု)ဖြင့် နေထိုင်သွားလျှင် နိဗ္ဗာန်နှင့် ဝေး၍ နတ်ပြည်လောက်မျှ၌ သောင်တင်နေပေလိမ့်ဦးမည်၊ ထို့ကြောင့် ဝက္ကလိငါ့ကိုယ်တော်ကြီးကို ကြည့်နေရုံဖြင့် ဘယ်အကျိုးရှိမည်နည်း၊ ငါ့အနားမှ ရှောင်ဖယ်ထွက်ခွါသွားလော့” ဟု မောင်းမဲတော်မူသည်။

၇၁။ မှန်လှ၏၊ နှုလွန်းသောပုဂ္ဂိုလ်မျှားအား ခက်ခဲသောအကျင့်၊ မြွှင့်သောတရားမျှားကို ပြ၍မဖြစ်၊ အောက်ထစ်ဆုံး ကာမဘဝစရကုသိုလ်မျှ ဖြစ်ပါစေ-ဟူသော သဘောဖြင့် ဗုဒ္ဓါဒိစ္စမဂ္ဂင်္ဂကုသိုလ်၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အစရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေးတော်မူလိုက်သော် ယခုဘဝ၌လည်း စိတ်ချမ်းသာ၍ ရောဂါကင်းပျောက်ကြီးပွါးခြင်းသို့ရောက်မည်၊ နတ်ပြည်သုဂတိသို့လည်း ရောက်မည်ဒကန်ဖြစ်သည်။

၇၂။ ထို့ကြောင့် ဣတိဝုတ်၊ တိက၊ အဂ္ဂပသာဒသုတ် နှာ ၂၅၄-၌

“ရဟန်းတို့ အခြေမရှိသော သတ္တဝါ, အခြေ ၂-ချောင်း, အခြေ ၄-ချောင်းရှိသောသတ္တဝါ၊ အခြေများသောသတ္တဝါ၊ ခြေရှိသောသတ္တဝါ ခြေမရှိသောသတ္တဝါတို့တွင် ကိုလေသာတို့မှ ကင်းဝေး၍အမှန်တရားကို ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်တော်မူသော်ငါဘုရားကို အမြတ်ဆုံးဟုဆိုအပ်၊ ဆိုနိုင်၏၊ ဘုရား၌ကြည်ညိုလျှင် အမြတ်ဆုံး၌ ကြည်ညိုသူမည်၍ အမြတ်ဆုံးသော အကျိုးကို ရပေ၏” ဟု ဟောတော်မူ၏။

၇၃။ ဗုဒ္ဓကို ကြည်ညိုမှသာမဟုတ် သံဃာကို ကြည်ညိုလျှင်လည်းကောင်း၊ သီလရှိသော ရဟန်းကို ကြည်ညိုလျှင်လည်းကောင်း၊ အယုတ်ဆုံး မျက်စိဖြင့် ကြည်လင်စွာ ဖူးမျှော်ရုံမျှပင် အကျိုးကြီးလှကြောင်းကို ဣတိဝုတ် စတုက္က သီလသမ္ပန္နသုတ် နှာ ၂၆၇-၌—

"ရဟန်းတို့ သီလနှင့်ပြည့်စုံ၊ သမာဓိ, ပညာနှင့်ပြည့်စုံ၊ ဝိမုတ္တိ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနနှင့် ပြည့်စုံ၍ ဆုံးမသွန်သင်တတ် သူတော်ကောင်းတရားကို ပြောဟောတတ်သော ရဟန်းတို့ကို ဖူးမြင်ခြင်းမျှပင် လွန်စွာအကျိုးကြီး၏ဟု ငါဘုရားဟောတော်မူ၏" စသည်ဖြင့် ဟော်တော်မူသည်။

၃၄။ ဗုဒ္ဓကိုကြည်ညိုး၍ ဗုဒ္ဓသာသနာ၌ တရားကျင့်ကာ အဝိဟာဘုံသို့ရောက်နေသူ ဟတ္ထကမည်သော အဝိဟာဗြဟ္မာတဦးသည် ဗုဒ္ဓခြေတော်ရင်း၌ ပေါ်လာ၍—

"ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ တပည့်တော်သည် ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြော်ရခြင်း၌ တရံတခါမျှ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်းမရခဲ့ပါ၊ သံဃာတော်ကို လုပ်ကျေးရခြင်း၊ တရားနာခြင်း၌လည်း ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်းမရခဲ့ပါ၊ အဓိသီလသိက္ခာကို ကျင့်သုံးလျက် တရားနာခြင်း၌ မွေ့လျော်ကာ (အထက်ပါ)အချက် ၃-ချက်၌ရောင့်ရဲမှုမရခဲ့သော တပည့်တော် ဟတ္ထကသည်အဝိဟာဗြဟ္မာဘုံသို့ ရောက်နေခဲ့ပါသည်ဘုရား" ဟု လျှောက်ဘူးလေသည်။

၃၅။ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဤအချက်တို့ကိုထောက်ဆ၍ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ လာသောဘုရားရှင်၏ ဓာတ်တော်မွေတော်တို့ကို လမ်းဆုံလမ်းမ၌ဌာပနာ၍စေတီတည်ထားလျှင် နတ်လူဗြဟ္မာတို့အဖို့ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ ၂-ဖြာသော အကျိုးရလိမ့်မည်" ဟူသောစကားကိုလည်းကောင်း၊ ဘုရားလောင်းဖွားတော်မူရာ လုမ္ဗိနီ၊ ဘုရားဖြစ်ရာ မဟာဗောဓိ၊ တရားဦးဟောရာမိဂဒါဝုန်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာကုသိနာရုံဟူသော သံဝေဂပွားရာဖြစ်သော သံဝေဇနီယဌာန ၄-ချက်တို့ကို ပြက်ပြက်ထင်ထင် ဟောပြ၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရတော်မူရာ အရပ်စသည်သို့ သွားရောက်ဖူးဇော်၊ သံဝေဂယူဖို့ရန် တိုက်တွန်းဝော် မူချက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့ကြောင်း ယုံမှားမရှိရာ၊ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကိုမယုံကြည် မကြည်ညိုတတ်သော နိုင်ငံခြားသား၊ ဘာသာခြားတို့စကားကို အစုံစမ်းမရှိ၊ အရမ်းယုံအကန်းယုံ ယုံကာ၊ ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒအစဉ်အလာကို ပျက်ရယ်ပြု၍ မှိုချိုးမျှစ်ချိုးပက်ပက်စက်စက် ဆိုမိဆိုရာ ဆိုတတ်ကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့သည် ဓမ္မဝါဒီမျှားမဟုတ်၊ အဓမ္မဝါဒီမျှားသာဖြစ်ကြောင်း အမှတ်-၂၊ နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရိဆရာတော်များ အညီအညွတ် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

(ဤအမှတ်-၁၉၊ ဧစာဒနာဒ်၌ ကြွင်းသောအချက်တို့ကို အမှတ်-၆၊ စောဒနာဒ်၌ စိစစ်ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်သည်။)

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဝိုဂ် အဖွဲ့ အမှတ် (၂)

စောဒနာ အမှတ်-၂၁

ဘုဂ္ဂးဟော ပါဠိတော်မျှားထုတ် ပယ်ဖျက်ဆိုးခြင်းနှင့်စပ်သော ဝိနိစ္ဆယ သံဂါယနာ ခြောက်တန်တင်ပြီး ဘုရားဟော ပါဠိတော်အမှန်အမျှားကို လူသေလူဖြစ် ဝါဒနှင့် မကိုက်ညီပါက ဘုရားဟောမဟုတ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဟိန္ဒူ ပြုပြင်ထားဝါဒဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အမြင်မှားအောင် လှည့်စား လိမ်ညာ ဝါဒဖြန့်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော စောဒနာ သောဓနာ ၂-ရပ်ကို စိစစ် သုံးသပ်ချက်။

၁။ စောဒကဆရာတော်များက လူသေလူဖြစ် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုသေသနတို့၏ နိကာယ်၏ နိကာယ် စသော စာအုပ်စာတမ်းများမှ အဓမ္မဝါဒများဟု ထုတ်နုတ်တင်ပြ စောဒနာဆွဲ၍ ၂၁-ချက်မြောက် ဖြစ်သော သံဂါယနာ ၆-တန်တင် ဘုရားဟောပါဠိတော်များကို လူဇာသလူဖြစ်ဝါဒနှင့် မကိုက်ညီပါက ဘုရားဟော မဟုတ်၊ ဟိန္ဒူပြောဟွမ်ဝါဒ ဖြစ်ကြောင်း သမုတ်ကာ ထုတ်ပယ်ခဲ့ပုံကို ပုံဖော် သာဓက တင်ပြဆုတ်ဆောင်၍ စောဒနာကြလေသည်။

၂။ စောဒက ဆရာတော်တို့၏ စောဒနာချက်၌ က-ခ ဂ-ဃ-င-စ-ဆ-ဇ-ဈ နှင့် ည အထိ ပါရိုရာ ယင်းတို့တွင် ဗုဒ္ဓဘာသိက ပါဠိတော်များကို မည်သို့မည်ပုံ နုတ်ပယ်ထုတ်ပစ်ထား၍ ပုံပျက်ပန်းပျက် ပြုမူထားကြပုံတို့ကို သိသာအောင် တင်ပြထားပေသည်။

(က) အမှတ်ပြ အပိုဒ်ဟုင် ဒီဃနိကာယ် ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှ မုသာဝါဒ သိက္ခာပုဒ်နှင့် ဖရုသဝါစာသိက္ခာပုဒ်တို့ကို ဖြုတ်ပယ်ထားခဲ့ပုံကို စာမျက်နှာနှင့် တကွ တွဲဖက်တင်ပြ၍ (ခ) အမှတ်ပြ အပိုဒ်တွင် ယင်း ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှ ဧကသစ္စသဿတဝါဒ ဆိုင်ရာ ပါဠိတော်ကို ဖျက်ဆီးထုတ်ပယ်ထားပုံကို တင်ပြထားပေသည်၊ (ဂ) အမှတ်ပြအပိုဒ်တွင် ဒီဃနိကာယ် သာမညဖလသုတ်လာ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးဆိုင်ရာ ပါဠိတော်များမှ မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်, ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ် ဒိဗ္ဗ-သောတဉာဏ်, စေတောပရိယဉာဏ် ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်နှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တို့ကို ဖွင့်ဆို ဟောပြတော်မူထားသည့် ပါဠိတော်များ (ပါဠိတော် စာမျက်နှာ ၆ မျက်နှာတိတိ)ကို ဖြုတ်ပယ်ထားသည်ကို တင်ပြပြီးလျှင် (ဃ) အမှတ်ပြ အပိုဒ်တွင်သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂ ကေဝဋ္ဋသုတ်မှ စာပိုဒ်တပိုဒ်ကို ထုတ်၍ အဓိပ္ပာယ် တမျိုး တမည် ဖြစ်သွားစေပုံကို ထုတ်ဖော်ဝင်ပြထားပေသည်။

ထို့အတူ (င)အမှတ်ပြ အပိုဒ်တွင် ကေဝဋ္ဋသုတ်လာ ဘူတနိရောဓသက ဘိက္ခု ဝတ္ထုတပုဒ်လုံး ထုတ်ပစ်ပုံကို ဖော်ထုတ်တင်ပြ၍ (စ)အမှတ်ပြ အပိုဒ်တွင်

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် တိကနိပါတ် ကေသမုတ္တိသုတ်မှ ဗြဟ္မစိုရ်တရား လေးပါးဆိုင်ရာ ပါဠိတော်များကို ထုတ်ပစ်ခဲ့ကြောင်း ထောက်ပြ တင်သွင်းထားခဲ့ပေသည်၊ ထို့နောက် (ဆ-ဇ-စု-ည) အမှတ်ပြု စာပိုဒ်တို့ဖြင့် ဘုရားဟော ပိဋကတ်တော်များမှ အခွဲ့ပို ပိဋကတ်တော်တို့ကို ဘုရားဟော မဟုတ်၊ ရမ်းရမ်းကားကား ပြောကြား ရေးသားထားပုံတို့ကို အာမည်နာမနှင့်တကွ တင်ပြ စောဒနာ ထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်၊ စုဒိတက ဦးဆန္ဒာဓိက၏ ချေဆိုချက်ဖြစ်သော သံဂါယနာနှင့် စပ်သည့်စကားကို စောဒနာ အမှတ် (ဖ နှင့် ၂၀) ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌ ဗိစစ် ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သည်။

၃။ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များသည် စောဒကတို့ တင်ပြထားသော စောနာ ချက်များကို ဆိုင်ရာပိဋကတ်တော်များနှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးကြည့်ရှုကြသည်၊ ယင်း ပါဠိဘော်တို့ကို အတိအလင်း ထုတ်ပယ်ထားခဲသော နိကယ်၏ နိကာယ် အမည်ရှိ စာအုပ်ကိုလည်း စစ်ဆေးကြည့်ရှုကြသည်၊ ထိုသို့ စစ်ဆေးကြည့်ရှုကြ သောအခါ စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြထားသည့်အတိုင်းပင် ဒီဃနိကာယ် သီလက္ခန်ပါဠိတော်ဋ္ဌလည်းကောင်း အင်္ဂုတ္တရနိကာယဲ တိကနိပါတ ကေသမုတ္တိ သုတ်ဋ္ဌလည်းကောင်း အရေးကြီးသော ဘုရားဟောပါဠိတော်များကို ထုတ်ပယ် သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၄။ နိကာယ်၏ နိကာယ်စာအုပ်တွင် ဗောဒကဆရာတော်များ ထောက်ပြ ထားသော အချက်များမှတပါး မဇ္ဈိမနိကာယ် စသော နိကာယ်များမှ ပါဠိတော် များကို ထုတ်ပစ်ထားချက်များကိုလည်း တွေ့ရပြန်သည်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလ-ပရိယာယသုတ်ဋ္ဌ" ဤသုတ်နောက်ပိုင်းဌ္ဌ ပါသော ဘူတဒေဝစသောအကြောင်း တရားများကား မမှခန္ဓာ ရှင်သောင်း လေးထောင် ဟူသော အရေအတွက် ပြည့်မီရေးမှအပ အကျိုးမရှိပေ"ဟူ၍ လည်းကောင်း ဓမ္မဒါယာဒသုတ်ဋ္ဌ "သုတ်တိုလွန်းနေသဖြင့် မဇ္ဈိမနိကာယ်ဋ္ဌ သွတ်သွင်းနှိုင်ရေးအတွက် နောက်မှ ဖြည့်စွက်ထားသော စကားရပ်များသာ ဖြစ်သည်" ဟူ၍လည်းကောင်း မှတ်ချက်ရေးသွင်းထားပေ၏။

၅။ ထို့နည်းတူ သခင်မြတ်ဆိုင်၏ ပိဋကတ်တော် ကောက်နုတ်ချက်များ စာအုပ်နိဒါန်းဌ္ဌ "ယင်း အခြေခံတရားစစ် တရားမှန်ကို မျက်ကွယ်ပြုကာ သံဂါ-ယနာတင် အကြိမ်ကြိမ် ပြုကြရာဌ္ဌ ပြာဟွဏဝါဒတို့၏ တရားများကို ဗုဒ္ဓတရား လုပ်ကာ ပပဉ္စတရားသာလျှင် ဖြစ်သော သံသရာနယ် ၃၁-ဘုံ ဝဲယြဖက်ကြီးကို ထိုးသွင်းခဲ့ကြလေသည်"ဟု ယခု ပိဋကတ်တော်များရှိ အချို့ ပါဠိစတော်များဌ္ဌ ဘုရားဟောပါဠိတော် အစစ်မဟုတ်၊ နောက်မှ ထည့်သွင်းချင်တိုင်း ထည့်သွင်း

ထားလေဟန်ဖြင့် အရှင်မဟာကဿပ စသော သံဂါယနာတင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများကို ပြစ်တင်ရွတ်ချတားလေသည်။

ဤမျှသာမက "မိုးပေါ် လက်ညှိုးထိုး၍မြွောက် မြေကြီး လက်ညှိုးထိုး၍ ခြောက် စသော သုတ်များကို အကုန်လုံးမီးလောင်၍ကုန်ကုန် တသုတ်တလေ မျပင်မကျန်ကျန်" စသောစကားလုံးတို့ကို သုံးဝံ့သူများဖြစ်သည့်အတိုင်း တာဝန် ရှိပုဂ္ဂိုလ်များက အချိန်မီမတားဆီးလျှင် ရှေ့သို့လည်း မည်မျှ ဗုဒ္ဓတရားတော်များကို လက်ရဲဇက်ရဲ ပြစ်တင်ထိုးနှက် ချဖျက် ထုတ်ပယ်၍ နေဦးမည် မသိချေ။

ဤနေရာတွင် စုဒိတကတို့အခန္ဓာဖြင့် ကဿပဘုရားရှင် သာသနာတော် နောက်ပိုင်း ဘုရားရှင်သာသနာတော်ကို အမြန်ကွယ်ပျောက်အောင် ဇဆောင်ရွက် အားထုတ်သဖြင့် သေပြီးနောက် အဝီစိငရဲသို့ ရောက်ကြရသည့် ကပိလရဟန်း အမိ သာဓနီ နှမတာပနာတို့၏ ဝတ္ထုကြောင်းကို ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်သင့်ပေသည်။ (သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ ဒု၊ နှာ-၄၂၂)

၆။ စောဒနာ (၂၁) ချက်တို့တွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌမှစ၍ သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်များသည် ရုပ်ဝါဒီများဖြစ်ကြောင်း အကြိမ်ကြိမ် သုံးသပ်ခဲ့ပေသည်၊ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် (စ-သ-ဃ-ဇ-က) ဟူသော ပဿာဒရှုပ်ငါးပါးကိုသာ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှု၏ အခြေခံအဖြစ် ထားကြရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည့်အတိုင်း သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဆိုသူတို့ကလည်း တသဝေမတိမ်း လိုက်နာခဲ့ကြပေသည် ထို့ကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့တည်ထောင်သည့်ဈာတမ်းဌ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဆိုသည်မှာ မည်သို့သောသူများဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထုတ်ဝေ "ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ သွန်သင်ချက်အတိုင်း ပဿာဒရှုပ်ငါးပါးကိုသာ မူသေကိုင်ပြီး အမှန်တရားရှာသူများဖြစ်ကြောင်း" ဖွင့်ပြခဲ့ပေသည်။

ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်, တပည့်ကြီးသခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ နာယကဥက္ကဋ္ဌ အမှုဆောင်အသင်းသားတို့သည် ပဿာဒရှုပ်ငါးပါးတို့ကိုသာ ဆုပ်ကိုင်ထားသော (ပါ) ပကတိ မျက်စိ, နား, နှာခေါင်း, လျှာ, ကိုယ်ဟူသော ရုပ်တရားငါးပါးဖြင့် မြင် ကြား နံလျက် ထိတွေ့၍ရမှသာအမှန် သို့မဟုတ်က မမှန်ဟု တရားသေကိုင်ထားသူ ရုပ်ဝါဒီများဖြစ်ကြသည့်အလျောက် မနေးဝိညာဏ်ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍကို လုံးဝပယ်ထားကြသည်။

၇။ ဤကဲ့သို့ ရုပ်ဝါဒအမြင် အခြေခံဖြင့် သံဂါယနာ ၆-တန်တင် ပိဋကတ်တရားတော်များကို တိုင်းတာကြည့်သောအခါ မကိုက်ညီပဲ တွေ့ရသောကြောင့် ရုပ်ဝါဒအခြေခံနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပါဠိတော်အမှန်များကို ဖြုတ်ပယ်ခြင်း, ဖြာဟွဏဝါဒများဟု စွပ်စွဲခြင်း, ပါဠိတော်လက်သစ်များကို ဖန်တီးခြင်း, ပါဠို

တော်မှန်ကို ရှုပ်ဝါဒ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်လာအောင် ဆွဲယူအနက်ပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ကြခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်၍ သံဂါယနာ-၆ တန်တင် ပါဠိတော်များကို ဖြုတ်ပယ် ထုတ်နုတ်ပစ်ခြင်း, လူသေသူဖြစ် ရှုပ်ဝါဒနှင့်ကိုက်ညီအောင် ပါဠိတော်အမှန်များကို လိုသလို ဆွဲယူအနက်ပေးခြင်း, ပါဠိလက်သစ်များကို တီထွင်ဖန်တီးခြင်း ပြုလုပ်၍ ဟောကြားရေးသားနေကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့၏ အယူအဆများသည် သံဂါယနာ-၆ တန်တင် ဓမ္မဝါဒမဟုတ်မှု၍ ထေရဝါဒ ပိဋကကျမ်းဂန်နှင့် ဆန့်ကျင်နေသောကြောင့် အဓမ္မဝါဒများသာ ဖြစ်ပေသည်။

၈။ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူသည်မှစ၍ ယနေ့အထိ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-ကျော်မျှ တည်ရှိလာသော သံဂါယနာ ၆-တန်တင် ဗုဒ္ဓပိဋကတ်တော်များကို ရှုပ်ဝါဒီ ဦးဥက္ကဋ္ဌခေါင်းဆောင်သော အယူသီး ဘာသာရေး သောင်းကျန်းဂိုဏ်းက ဖြုတ်ထုတ်သတ်လုပ်နေကြပေသည်၊ ဒေးဒရဲ ဦးဥဇ္ဇောတိက ကျောင်းဝိုင်းအတွင်း၌ ပါဠိတော်များကို ဖြုတ်ထုတ်သတ်ပြီး မြုပ်နှံထားသည့် သင်္ချိုင်းအထိမ်းအမှတ် ကျောက်တိုင်စိုက်ထူထားလျက် ရှိပေသည်။

၉။ လောကကောင်းကျိုးအလို့ငှာ ဘုရားရှင်ထားရစ်တော်မူခဲ့သော ပါဠိတော်များ မကွယ်မပစေရန် မိမိတို့၏ဘဝကို သာသနာ့ပူဇော်အဖြစ်ပြု၍ စာပေပရိယတ်ကို သင်ကြားပို့ချနေကြသော တသိန်းကျော် သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့အား စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသနဆိုသူ လူတစုက တဆိတ်ကလေးမျှ အားမနာပဲ ရန်သူလိုမြင်ကြပြီး ပက်ပက်စက်စက် ပုတ်ခတ်ရှုတ်ချ ရေးသားဟောပြောနေကြသဖြင့် နိုင်ငံတော်အတွင်း၌ သူတို့ကြောင့် ပဋိပက္ခတွေပေါ်လာပြီး စည်းရုံးရေး ပြဿနာလျက်ရှိနေခြင်းသည် "အရင်းစစ်အမြစ်မြေက" ဆိုသကဲ့သို့ သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသနဆိုသူတို့၏ ပါဠိတော် ဖြုတ်ထုတ်သတ် လမ်းစဉ်ကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၁၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသနအမည်ခံ တယူသန် ဦးဥက္ကဋ္ဌဂိုဏ်းသားတို့၏ ဗုဒ္ဓဘာသာထဲဝင်ပြီး ပါဠိတော် ဖြုတ်ထုတ်သတ်လမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးနေကြခြင်းသည် နေမြင့်လေ အရှုးရင့်လေဖြစ်လာပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းရှင်လူတို့၏ သည်းခံနိုင်မှု အတိုင်းအတာကို ကျော်လွန်စေသည့် အဆင့်သို့ ဓရာက်သောအခါ ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်အတွင်း၌ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားလာကြမည် ဧကန်ဖြစ်သည်။

၁၁။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မိမိတို့ထင်လျှင် ထင်သလို မထင်လျှင် မထင်သလို ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်များကို အဓမ္မအကြမ်းဖက်၍ ဖြုတ်ထုတ်သတ်ပြုလုပ်နေကြခြင်းသည် စင်စစ် အယူဝါဒ အဓမ္မလမ်းစဉ်

ကိုသာလျှင် ထူထောင်နေကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဆရာတော်များက တညီတညွတ်တည်း လေးလေးနက်နက် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယနှင့်စပ်လျဉ်း၍
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)၏
ပေါင်းရုံးသုံးသပ်ချက် (ကောက်ချက်)

၁။ ၁၃၄၃-ခု၊ နယုန်လပြည့်ကျော် (၁၃) ရက် (၃၀-၆-၈၁) နေ့တွင် ဤနိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) ရုံးတော်သို့ မိတ္ထိလာမြို့ ဓမ္မာစရိယ ကျောင်းတိုက်မှ ဆရာတော် ဦးစန္ဒိမာနှင့်တကွ စောဒကဆရာတော် လေးပါးတို့က လူသေလူဖြစ်ဝါဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒီနှင့် ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒီတို့ ဟောပြောရေးသား ဖြန့်ဝေနေကြသော စာအုပ်စာတမ်း စာစောင်စာရွက် အမျိုးအစား ပေါင်း (၃၄) မျိုး၊ အရေအတွက် (၆၇) မျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဂုဏ်းသားအချို့ ဟောပြောထားသော တိတ်ခွေများအနက်မှ တိတ်ခွေ(၁၁)မျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း သက်သေခံပစ္စည်းအဖြစ် တင်ပြကြလျက် ယင်းစာအုပ်စာတမ်းများနှင့် တိတ်ခွေများ၌ပါရှိသော ထိုလူတစုတို့၏ ဟောပြောရေးသားချက်များသည် ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်နှင့် မည်ညွတ်ရုံမျှမက သံဂါယနာ (၆)တန်တင် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကသုံးပုံတို့ကို ပျက်စီးအောင် မူရင်းပါဠိတော်များကို ဖျက်ဆီးခြင်း, အနက်အမှားများ ဖော်ထုတ်ခြင်း, ပါဠိတော်အတုများ ဖန်တီးထည့်သွင်းခြင်း, ပါဠိတော်အစစ်အမှန်များကို ထုတ်ပယ်ခြင်း, ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃအပေါ် ပုတ်ခတ်ဝေဖန်ခြင်း, ပြက်ရယ်ပြုခြင်း, ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် ဒုပုတ်ချခြင်း, အေးချမ်းစွာ ကျင့်သုံးနေထိုင်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းရှင်လူတို့အတွက် အချင်းချင်း အထင်မှား အမြင်မှားဖြစ်စေလျက် ပဋိပက္ခများ ဖန်တီးခြင်းများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွင်း၌ ဓမ္မ အဓမ္မ အငြင်းပွားမှုများ ဆိုးဝါးစွာ ပေါ် ပေါက်လာခဲ့ရကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်ကို လက်တွေ့ လိုက်နာကျင့်သုံးနေကြသော သန်းပေါင်းများစွာသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အား စိတ်နှလုံး မချမ်းမြေ့ဖြစ်စေခဲ့ကြောင်း၊ စာချစာသင် သာသနာဝင် ဝါသီနိုးကျော်တို့အား မကျေမနပ် အထူးဖြစ်စေခဲ့ကြောင်း လျှောက်ထား တင်သွင်းခဲ့ကြသည်။

၂။ ၁၃၄၃-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း (၃) ရက် (၄-၇-၈၁) နေ့တွင် စောဒက ဆရာတော်များက ဤရုံးတော်သို့ သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြထားသော ထို

လူတစုံ၏ လက်ရာဖြစ်သော စာအုပ်စာတမ်း တိတ်ခွေတို့၌ပါရှိသော ဟောပြောရေးသားချက်များကို ပိဋကကျမ်းဂန် အာဂမယုတ္တိ သဘာဝယုတ္တိတို့ဖြင့် ထပ်ဆင့်စောဒနာကြသည်။ စောဒကဆရာတော်များက ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့၏ သာသနာဖျက်လုပ်ငန်းဖြစ်သော အဆိုပါ စာအုပ်စာတမ်း တိတ်ခွေတို့ကို လေ့လာဆန်းစစ် ကြည့်ကြရာတွင် ဘုရားရှင်ကိုယ်စား ထားရစ်သော စာပေပရိယတ် ကျမ်းဂန်များနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်လျက် ရှိကြသည့်အပြင် သိမ်မွေ့နက်နဲသော ဗုဒ္ဓဘာသာရေး သဘောတရားနှင့် မတွန်လောက်အောင်ပင် ပက်ပက်စက်စက် ရေးသားပုတ်ခတ်ချက်များ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရကြောင်း၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ ၎င်း၏ နောက်လိုက်နောက်ပါသက်နှံးဝတ်နှင့် လူဝတ်ကြောင်တို့၏ ရှေးဆွေးဟောပြော ထွင်းထုထားချက်များသည် အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအဓမ္မဝါဒကို ရေးသားပြောဟောဖြန့်ဝေကြသော သာသနာ့ အတွင်းရန်သူများသည်လည်း အဓမ္မဝါဒီများပင်ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းတို့ ရေးသားဟောပြော ထုတ်ဝေထားသော စာအုပ်စာတမ်းကျောက်စာစသည်တို့သည်လည်း အဓမ္မဝါဒကို ဖော်ပြသော ပစ္စည်းများသာဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးများက ထိုဝါဒ လိုပုဂ္ဂိုလ် ထိုပစ္စည်းများကို အဓမ္မဝါဒ အဓမ္မဝါဒီ အဓမ္မပစ္စည်းများအဖြစ် ဓမ္မဝိနယနှင့်အညီလည်းကောင်း ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုခင်းများဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီလည်းကောင်း အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူကြပါရန် လျှောက်ထားတင်သွင်းခဲ့ကြပေသည်။

၃။ ဖော်ပြပါ စောဒနာချက်ကို နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်များက ဗီစစ်သုံးသပ်ရာတွင် စောဒနာအင်္ဂါလက္ခဏာများနှင့် ပြည့်စုံညီညွတ်သော ဓမ္မစောဒနာ ယထာဘူတစောဒနာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရ၍ ဤရုံးတော်က ဤအမှုကို လက်ခံခဲ့ပေသည်၊ စောဒကဆရာတော်များက သက်သေခံပစ္စည်းအဖြစ် တင်ပြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်း တိတ်ခွေစသည်တို့ကို အသေးစိတ် ဖတ်ရှုနားထောင် စိစစ်ကြည့်ရာ စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြလျှောက်ထားသည့်အတိုင်း (၁၉) မျိုးသာလျှင် စာပေစိစစ်ရေး မပေါ်ခင်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေဝင့်ဖြင့် ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ ထုတ်ဝေသော စာအုပ်စာတမ်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပြီး ကျန် (၄၈) မျိုးမှာ ဥပဒေမဲ့ဖြန့်ဝေထားသော စာအုပ်စာတမ်းများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

၄။ ဤသို့ ဥပဒေမဲ့ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြခြင်းသည် လူ့ယဉ်ကျေးမှုတွင် အထက်တန်းအကျဆုံးဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာရေး တရားဓမ္မကိစ္စ၌ လုံးဝမလုပ်သင့် မလုပ်ထိုက်သော အလုပ်မျိုးဖြစ်သည်၊ ဤသို့ မလုပ်သင့် မလုပ်ထိုက်သည်ကို လုပ်ခဲ့ကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့သည် ဘာသာ

သာသနာနှင့် မတန်သောအလုပ် သူတော်ကောင်းတို့ မလုပ်ထိုက်သော အလုပ်မျိုးကို လုပ်ခဲ့ကြသူများဖြစ်ကြောင်း၊ ဤသို့ အစိုးရဥပဒေကိုပင် မထီလေးစားပြုလုပ်သူများသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် တရပ်လုံးကို ပို၍ပင် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံမှုများ ပြုလုပ်ကြမည့်သူများ ဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံ ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဤရုံးတော်က ကောက်ချက်ချခဲ့ပေသည်။

၅။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က အဓမ္မဝါဒ သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြသော စာအုပ်စာတမ်း တိတ်ခွေများနှင့် ပတ်သက်၍ မူလရေးသား ဟောပြောသူများ ဖြစ်ကြသော တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် အတွင်းရေးမှူး ဦးကိုကိုလေးတို့သည် ကွယ်လွန်ခဲ့ကြပြီ ဖြစ်သည်၊ သက်သေခံပစ္စည်းစာရင်းပါ လူသေလူဖြစ်စာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးသူ ဦးဥက္ကဋ္ဌ အသက်ရှိစဉ်က ကိုးကားပေါင်းစုံ ဓမ္မဝါဒီသံဃာတော်များက စိစစ်၍ လူသေလူဖြစ်စာအုပ်ပါ ရေးသားချက်များသည် ဗုဒ္ဓဝါဒမဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မမဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် လုံးဝ မသက်ဆိုင်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့ကြသည်ကို ယခု သီးခြားဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များက အသိအမှတ်ပြုတော်မူကြပေသည်၊ ထို့ပြင် ဘာသာသာသနာကို စော်ကားသည့်အတွက် ဦးဥက္ကဋ္ဌအား ရုံးတင်တရားစွဲဆိုခဲ့သည်ကိုလည်း ဤရုံးတော်က ဂုဏ်းစွာ အမှတ်လွှားလျက်ရှိပေသည်။

၅။ ယင်းသို့ဗုဒ္ဓဝါဒမဟုတ်သော လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ရေးသားသူ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဤရုံးတော်၌ အခိုက တရားခံဖြစ်ရပေမည်၊ သို့သော်လည်း ဝါဒသည်သာ အဓိကကိစ္စဖြစ်၍ ၎င်းမရှိသော်လည်း ၎င်း၏ဝါဒကို ဤရုံးတော်က စိစစ်ဆုံးဖြတ်ရမည်သာဖြစ်သည်၊ ထို့ပြင် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒနောက်သို့ မျက်စိစုံမှိတ်ပြီး လိုက်နေကြသော တပည့်လက်သားအချို့ဖြစ်ကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ရေးသားဟောပြောချက်များသည်လည်း သည်ပုတ်ထဲက သည်ပဲ ဆိုသကဲ့သို့ ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒနောက်ဆက်တွဲများ (အနုဝါဒများ) ဖြစ်ကြသဖြင့် ထိုအနုဝါဒတို့ကိုလည်း တပေါင်းတည်း စောဒကဆရာတော်များ တင်ပြသည့်အတိုင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက စိစစ်ဆုံးဖြတ်ကြမည်ဖြစ်ပေသည်။

၆။ ဤသို့ လူသေလူဖြစ်ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒနှင့် အတုလိုက် အနုဝါဒတို့ကို သီးခြားဝိနိစ္ဆယရုံးတော်သို့ တင်၍ ဆုံးဖြတ်မည့်ကိစ္စတွင် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဂိုဏ်းသားများဘက်မှ တစုံတရာ ချေပပြောဆိုလိုပါက ပြောဆိုနိုင်စေရန် သတ်သတ်ထားကြီးစွာထား၍ အခွင့်အရေးပေးသည့်အနေဖြင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များကို ဤရုံးတော်က လက်ခံခဲ့ပေသည်၊ ၎င်းဖြစ်၍ ဦးဇဝန (နေရှင်နယ်)၊ ဦးဇဝန (ငါးဆင့်)၊ ဦးဥဋ္ဌောတိက (ဒေးဇရဲ)၊ ဦးဓန္ဒာဓိက (နတ်မို့နှင့် သခင်မြတ်ဆိုင်, ဦးခင်ဟန် (သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်) ဦးဥပြည့်တို့သည် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ်ဖြင့် ဤ

ရုံးတော်၌ သောဓနာ ချေပလွှာတင်သွင်းနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ရရှိခဲ့ကြပေသည်။

၇။ စောဒကဆရာတော်များက သက်သေခံပစ္စည်းအဖြစ် တင်ပြသော စာအုပ်စာတမ်း စာစောင် တိတ်ခွေ စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ စုဒိတကာရဟန်း ၄-ပါးနှင့် လူ ၃-ဦးတို့က မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်များကို မိမိတို့ပေးပြောရေးသား ထုတ်ဝေချက်များဖြစ်ကြောင်း ဤရုံးတော်၌ ဝန်ခံဖြောင့်ချက်ပေးခဲ့ကြပေသည်၊ ဥပဒေမဲ့ ထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်စာစောင်များနှင့် ပတ်သက်၍ ငြင်းကွယ်ရန် ကြိုးစားကြသော်လည်း သစ္စာဓမ္မစာစောင်စသည်တို့၏ အတွင်းစာသားများ၌ ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ ဘောင်အတွင်း၌သာ ရေးသားချက်များဖြစ်ခြင်း, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် တည်ထောလိပ်စာ, အဖွဲ့ချုပ်သို့ဖိတ်ခေါ်ချက်, အဖွဲ့ချုပ်သို့ လကြေးနှစ်ကြေးပေးရန် နှိုးဆော်ချက် စသည်တို့ကို တွေ့ရှိရခြင်း တို့ကြောင့် ၎င်းတို့နှင့် မပတ်သက်ဟူ၍ ဤရုံးတော်က မယူဆနိုင်ပေ၊ သို့ဖြစ်၍ သက်သေခံပစ္စည်း အားလုံးသည် စောဒကဆရာတော်များ စောဒနာသည့် အတိုင်းပင် သက်သေခံမြောက်သော ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်း ဤရုံးတော်က ကောက်ချက်ချအပ်ပေသည်။

၈။ စောဒကဆရာတော်များ တင်သွင်းသော သာမညစောဒနာနှင့် ဝိသေသစောဒနာနှစ်ရပ်အပေါ် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက ဤသို့ကောက်ချက်ချတော်မူကြသည်။

(က) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဗုဒ္ဓဝါဒီမဟုတ်၊ ရုပ်ဝါဒီတဦးသာ ဖြစ်သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့်တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့ချုပ်မှ လူများသည် ဗုဒ္ဓဝါဒီမဟုတ်၊ ရုပ်ဝါဒီများသာ ဖြစ်ကြသည်၊ ဦးရွှေပြည့်သည်လည်း ဗုဒ္ဓဝါဒီမဟုတ်၊ ရုပ်ဝါဒီတဦးသာ ဖြစ်သည်၊ ဤကဲ့သို့ ရုပ်ဝါဒီများ ရေးသားဟောပြောသော ဝါဒသည်လည်း ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် လုံးဝ ဆန့်ကျင်သော အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်းကို စောဒကဆရာတော်တို့က သက်သေခံ စာအုပ် စာတမ်း တိတ်ခွေအထောက်အထား အကောင်အထည်နှင့်တကွ တင်ပြချက်များသည် ခိုင်လုံသည်။

(ခ) စောဒနာ အမှတ် (၁) မှ (၂၁) အထိ စောဒနာချက်များသည်လည်း ယုတ္တိအာဂမသဘာဝကျ၍ စောဒက အင်္ဂါ ငါးဖြာနှင့်အညီ တင်သွင်းသော ဓမ္မစောဒနာသာ ဖြစ်သည်။

(ဂ) စောဒကဆရာတော်တို့က စုဒိဝါကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စာအုပ် စာတမ်း တိတ်ခွေစသည်တို့မှ ဟောပြောရေးသားချက်များကို ထုတ်နုတ်၍ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့နှင့် မညီညွတ်ကြောင်း တင်ပြချက်များသည်လည်း သာဓကမြောက်သည်။

၉။ စောဒကဆရာတော်တို့ စွဲချက်တင်သောအချက် (၂၁) ချက်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ စုဒိတက (၇)ဦးထဲက မည်သူမဆို မည်သည့် စောဒနာချက်ကိုမဆို ချေပ သောဓနာနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ရုံးတော်က စုဒိတကမျှားအား အပြည့်အဝ ပေးအပ်ထားပေသည်၊သို့ရာတွင် စုဒိတက ဦးဥဇ္ဇောတိက(ဒေးဒရဲ) ဦးဇဝန (နေရှင်နယ်)၊ ဦးဇဝနု (ငါးဆင့်) သုံးပါးတို့က လုံးဝ ချေပလျှောက်ထား သောဓနာခြင်းမပြုကြပဲ စောဒကဆရာတော်များ စောဒနာထား၊သည့် အတိုင်းပင် အမှန်အကန် ဖြစ်ပါကြောင်း ဤရုံးတော်၌ ဝန်ခံခဲ့ကြသည်၊ ရခိုင် ပြည်နယ်မှ ဦးရွှေပြည့်သည်လည်း ချေပခြင်းမပြုပဲ တဲဖက်စုဒိတကတဦး ဖြစ်သူ သခင်မြတ်ဆိုင်အား လွှဲခဲ့ပေသည်။

၁၀။ ကျန်စုဒိတကသုံးဦးတို့သည် ၁၃၄၃-ခု ဝါဆိုလဆန်း(၇)ရက် (၈-၇-၈၁) နေ့တွင် ရုံးတော်က ခွင့်ပြုသည့်အတိုင်း ချေပ သောဓနာလွှာများကို တင်သွင်းကြသည်၊ (၃၀-၆-၈၁)မှ (၈-၇-၈၁)အထိ ချေပချက် ပြင်ဆင်ရန်အချိန် (၇) ရက်ရခဲ့ကြသည်၊ သို့သော် စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးအနက် ဦးဆန္ဒာဓိကသည် စောဒနာ အမှတ် (၅) (၁၁) (၁၄) (၂၁) အားဖြင့် စောဒနာ(၄) ချက်ကိုသာ အနည်းငယ်စီ ဖြေရှင်းလျှောက်ထားသည်၊ ကျန် စောဒနာ (၁၇)ချက်ကို ဦးဆန္ဒာဓိကအနေဖြင့် စောဒက ဆရာတော်များ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဝန်ခံပေသည်။

၁၁။ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်သည် စောဒနာ အမှတ် (၈) (၂၀) (၂၁) တို့ကို လုံးဝချေပ သောဓနာခြင်း မပြုပဲ၊ ကျန်စောဒနာတို့ကိုသာ အနည်းငယ်စီ ချေပလျှောက်ထားခဲ့သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ ဦးခင်ဟန်သည် စောဒနာ (၂) (၄) (၇) (၁၁) (၁၂) (၁၅) (၁၈) (၂၀) (၂၁) ဟူသော စောဒနာ(၉)မျိုး တို့ကို လုံးဝ ချေပခြင်းမပြုပဲ စောဒနာ (၁၁)မျိုးကိုသာ ချေပလျှောက်ထားခဲ့သည်၊ မချေပသော စောဒနာများသည်လည်း ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒနှင့် သက်ဆိုင်သော စောဒနာများသာဖြစ်၍ မိမိတို့၏ မဟာသမဏကြီး၏ လက်ချက်များကို ချေပနိုင်သော အခွင့်အရေးရှိပါလျက် မချေပပဲထားခြင်းအားဖြင့် ဝန်ခံရာရောက်ပေသည်။

၁၂။ စုဒိတကတို့၏ ချေပလွှာများကို ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက လေ့လာသုံးသပ်တော်မူရာတွင် ဤသို့တွေ့ရပေသည်၊ ဦးဆန္ဒာဓိက၏ ချေပချက်သည် မဖြစ်စလောက် အရာမရောက်သည်ကို တွေ့ရသည်၊ ၎င်း ကိုးကားသော အဆောက်အဆာများသည်လည်း စောဒနာချက်များကို လုပ်ချောက်ချား နိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

၁၃။ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်သည် ပါဠိစကားလုံးများကိုပင် ကောင်းစွာ မဖတ်တတ်ရှာသူ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်၊ ၎င်း ကိုးကားလျှောက်ထားသောပါဠိတော် မြန်မာပြန်များကိုလည်း ကောင်းစွာနားမလည်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်၊ အကျဉ်းချုံးဖော်ပြရာ၌လည်း အဓိပ္ပာယ်မမှန်ကန်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ပါဠိတော် ပုဒ်ရေးများလျှင် ပြီးစတမ်းဆိုပြီး ဝါဒဖြန့်အားထားမျိုးဖြင့် စောဒနာနှင့် မသက်ဆိုင်သော မြန်မာပြန်များကို ကိုးကားလျှောက်ထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။

၁၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ တင်သွင်းသော ခေျပသေးခနာလွှာကို သုံးသပ်ရာတွင် အချက်သုံးချက်ကို တွေ့ရသည်၊ ပထမအချက်မှာ ဤ သီးခြား ဝိနည်းဓိဂ၏ ခုံရုံးကို ဝါဒဖြန့်စင်မြင့်အဖြစ် အားသုံးချရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စောဒနာမှုမျှားနှင့် လုံးဝ မသက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာတို့ကို ထည့်သွင်းရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ဥပမာ-သူတို့အား နှုတ်ဖြင့် ခေါ်ဆုံးမလိုက်လျှင် ပြီးနိုင်ပါလျက် သီးခြား ဝိနိစ္ဆယဖွဲ့ပေးပြီး ဝိုင်းသိပြည်သိ စစ်ဆေးရကောင်းလားဟု နှိုင်းငံးတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့အပေါ် အပြစ်ပုံချရေးသားမှု, ၎င်းတို့၏ ဆရာ (သမဏောဂရု)ဖြစ်ခဿ ဦးဥက္ကဋ္ဌအား ချီးကျူးခန်းဖွင့်၍ အသားလွှတ် ချီးကျူး ဝါဒဖြန့်ရေးသားမှုမျိုးဖြစ်သည်၊ ဒုတိယအချက်မှာ စောဒနာချက်ကို ချေပရာ၌ ချေပရာ မရောက်သော စကားပုံများပါရှိခြင်းဖြစ်သည်၊ တတိယအချက်မှာ—စောဒနာချက်ကို ချေပသော စကားရပ်များ ဖြစ်သည်၊ အထက်ပါ သုံးရပ်တို့တွင် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့အား အပြစ်တင်မှုဥဒ္ဒိဋ္ဌအား အထောက်မတန် ချီးမွမ်းမှုမျိုးကို ရုံးတော်သို့ ဖတ်ကြားတင်သွင်းခွင့် လုံးဝ မပြုပဲ ပယ်ချခဲ့သည်၊ ဒုတိယအချက်ဖြစ်သော စောဒနာနှင့် မသက်ဆိုင်သည့် စကားပုံများကို ဖတ်လိုက ဖတ်နိုင်ကြောင်း၊ သို့သော် ရုံးတော်က ဝိနိစ္ဆယကိစ္စ၌ ထည့်သွင်း စဉ်းစားမည် မဟုတ်ကြောင်း သတိပေးခွက်ဖြင့် ဖတ်လျှောက်ခွင့်ပြုခဲ့သည်။

၁၅။ စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်အနေဖြင့် ရုံးတော်သို့ ခေျပလွှာ တင်သွင်းရာတွင် ရုံးတော်က လိုအပ်သောအချက်များကို မေးမြန်းစီစစ်ခဲ့သည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်က "လောကသမုဒယဥ္စ ဘက္ခဝေ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ" ဟူသော ပါဠိသည် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် ကစ္စာနဂေါတ္တသုတ် စာမျက်နှာ(၂၄၂)၌ အမှန်တကယ်ပါရှိကြောင်း အခိုင်အမာ လျှောက်ထားသဖြင့် တရားခွင်၌ပင် သခင်မြတ်ဆိုင်အား နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ စာအုပ်ကို ပေးပြီး ထိုပါဠိကို ရွာဖိုင်းခဲ့ရာ သခင်မြတ်ဆိုင်သည် မိမိကိုယ်တိုင်လည်းကောင်း မိမိအကူအညီလူများနှင့် အတူလည်းကောင်း အပြန်ပြန်အလှန်လှန် ရှာကြသော်လည်း ပရိယေသနာပြစ်နေသည်၊ ရုံးတော်က မေးရာတွင်လည်း ထိုပါဠိသည် ပါဠိတော်စာအုပ်

များဌ်ပါဒိုသည်မဟုတ်ပါကြောင်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဧရေမှာက်၌ ဝန်ခံလျှောက်ထားသွားခဲ့သည်ကို ဤရုံးတော်က မှတ်တမ်းတင် ထားခဲ့သည်၊ ထို့ပြင်လည်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များကမေးမြန်းသဖြင့် မိမိပါဋိကျမ်းဂန်များကိုလည်း မတတ်ပါကြောင်း၊ ပိဋကတ် ကျမ်းဂန်များကိုလည်း မနှံစပ်ပါကြောင်း၊ဦးဥက္ကဋ္ဌ စာပေများကိုသာ လေ့လာ ဖတ်ရှုပူးပါကြောင်း၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌမှတပါးနိုင်ငံတော်၌ ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာတတ်ပေတတ်သူတော်ကောင်း ဆရာတော်ကြီးများကိုလည်း မဆည်းကပ်ဖူးပါကြောင်း ပြောဆိုဖြေကြားသည့် ကိုကိုလည်း ရုံးတော်က မှတ်သားထားခဲ့ပေသည်။

၁၆။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲချုပ် (ဇဟို)မှ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးခင်ဟန်တဦးကိုသာ စုဒိတကစာရင်းထဲထည့်ထားသော်လည်း ဧရေပလ္ဘာတင်ရာ၌ ဦးမြဒင်,ဦးမြင့်ဆွေ, ဦးကျော်ထင်, ဦးညီဇော်သိုင်း, ဦးစိန်အေး, ဦးလွန်းမောင် ဆိုသူတို့က ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ၎င်းတို့၏ ခေျပလွှာ၌ မိမိတို့သည် ပါဋိဘာသာ စာပေကျမ်းဂန်ကို လုံးဝ မတတ်မသိကြကြောင်း၊ပထမကြိမ် ပထမကျော် ဓမ္မာစရိယ ပုဂ္ဂိုလ်များ သင်ယူရသည့် ပိဋကတ်တော်၏ အခြေခံဖြစ်သော သဒ္ဒါ သဒ္ဒိုဟ် အလင်္ကာ အဘိဓမ္မာစသော ကျမ်းတစုံတရာကိုမျှ မသင်ကြား မဒေလ့ လာဖူး ကြကြောင်း၊ ပညာရှိလက္ခဏာဖြစ်သော သဒ္ဒါကျမ်း, အဘိဓာန်ကျမ်း, အလင်္ကာကျမ်း, ဆန်းကျမ်းတို့၏ အနားကိုမျှ မသိမကပ် နိုင်ကြကြောင်း ဝန်ခံလျှောက်ထားကြသည်ကို ဧရေပေသည်၊ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့ခေျပလွှာ၌ "ပကာ:ရေန ဉာဏော" စသော ပါဋိပျက် ပါဋိအတုမျိုးဖြင့် ဝံဝံစားစား တင်ပြလျှောက်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ရုံးတော်က မေးမြန်းသဖြင့် ၎င်းတို့လူစုသည် ပါဋိဘာသာ ပါဋိကျမ်းဂန်များကို မတတ်မသိရုံမျှမက အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ ဟာအုပ်စာတမ်းများကိုပင် ကိုယ်တိုင် မဖတ်မရှုဖူးကြကြောင်း ဝန်ခံထွက်ဆိုထားကြသည်ကို ရုံးတော်က မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ပေသည်၊ ထို့ပြင် တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌမှတပါး မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာတတ်ပေတတ် ပရိယတ်ပဋိပတ် စုယ်စုံ မည်သည့် ဆရာကောင်း သမားကောင်းကိုမျှ မဆည်းကပ်ခဲ့ကြဖူးကြောင်း ထွက်ဆိုချက်ကိုလည်း ရုံးတော်က မှတ်တမ်းတင်တားခဲ့ပေသည်။

၁၇။ ဤကဲ့သို့ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြုအမူ အပြောအဆို အတင်အပြတို့အပေါ် အလေးအနက်သုံးသပ်၍ အောက်ပါ အတိုင်း ကောက်ချက်ချတော်မူကြသည်။

(က) ဘာသာရေး သောင်းကျန်းသူ ဓါဠိဆောင်ဖြစ်သော ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ငယ်စဉ်က မည်သို့ဖြစ်ခဲ့သည်ဆိုစေ, ၎င်းသည် ဗုဒ္ဓ ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်စာပေများနှင့် ဒုရုံး ရဟန္တာ အင်္ဂကထာဆရာ ဋီကာဆရာတို့ထက် နိုင်ငံခြား လူမျိုး

ခြား ဘာသာခြား စာဓရေးဆရာတို့နှင့် ၎င်းတို့၏ စာပေကို ပို၍အထင်ကြီးသူ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(ခ) ဦးဥက္ကဋ္ဌ ရေသားပြောဆိုချက်များအရ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ပဋိကတ်ကျမ်းစာတို့ကို ကောင်းစွာမဟတ်ကြောင်း နှံစပ်မှု လည်း မရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

(ဂ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ တာဝန်မဲ့ ပြောလွယ် ဆိုလွယ် ပြုလုပ်လွယ်သူ ဖြစ်၏၊ သူတော်ကောင်းဟိုဠ် ရှိရမည့် လင်္ဂဏ်ကုဏ်ကင်းမဲ့သူဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(ဃ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် စ,သ,ဃ,ဇ,က ဟူသော ပသာဒနျပ်ငါးပါး(၀ါ)မျက်မြင် နားကြား, နှာခေါင်းနံ, လျာလျက်, ကိုယ် အတွေ့အထိဟူသော ရုပ်တရား ပါးမျိုးကိုသာလျှင် လက်ခံပြီး မနောဝိညာဏ်နာမ်ကို ပဋ်ပယ်သော ရုပ်ဝါဒီ တဦးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(င) ဤကဲ့သို့ ပသာဒရုပ် ငါးပါးကိုသာ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှု ဖာင်ခြင် သုံးသပ်မှုကို အခြေခံထားပြီး ရုပ်သည် ဒီးပိုတရား နှစ်စုတရား၊ နာမ်သည် ရုပ်မှ ဖြစ်လာသော အဖြစ်တရား အနိစ္စတရားဟု ယူသဖြင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ မြတ်စွာ ဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (၆၂) မျိုးတို့တွင် တမျိုးအပါအဝင် ဖြစ်သည့် ဧက စ္စသဿတဒိဋ္ဌိ (အချို့မြဲသည် အချို့မမြဲ) ဟု ယူဇသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(စ) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ဒါဝင် ဝါဒအခြေခံဖြင့် "လူသေလူဖြစ်ဝါဒ" ကို တူထောင်ခဲ့သည်၊ ဇာတပိဋကတ်တော်များကို ရုပ်ဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြုပြင် ရန် အကြံကြီးကြံခဲ့သည်၊ တဘက်က ရုပ်ဝါဒအခြင်ဖြင့် ပကိုက်ညီသော အတ်တ် ဘဝ, အနာဂတ်ဘဝ, တနဲခိုး အဘိညာဏ် စသည်တို့ကို ကိုယ်စုံင် တွင်တွင်ကြီး ဝေဖန်ပုတ်ခတ်ပြီး တပည့်တွေ့မေးမှု၌ တဘဝစာ (ရုပ်ဝါဒ) သာသနာပြန့်ပွားရေးကို ဆက်လက်လုပ်စေခဲ့သည်၊ စင်စစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ခေတ်ဟောင်းလူတို့ ပစ်ပယ်ခဲ့သော မကွလိဂေါသာလ စသည့် တိတ္ထိဂရုကြီး (၆) ဦးတို့၏ မိစ္ဆာ ဝါဒကို ရောကြိုပြီး ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ရန် ကြိုးစားသူသာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရ ပေသည်။

(ဆ) သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့်တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ၎င်းတို့၏ ရေးသားပြောဟောချက် အထောက်အထားများဌာန ရုပ်ကို အရှိ တရား နိစ္စတရား၊ မနောဝိညာဏ်နာမ်ကိုမူကား ရုပ်၏ဂုဏ်မျှသာ ဖြစ်သော အဖြစ်တရား အနိစ္စတရားဟု ဦးဥက္ကဋ္ဌနည်းတူ ဓာဂ်လက်ခံယူကြောင်း တွေ့ရ

သည်၊ ထို့ကြောင့် သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့်တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပြဟ္မဇာလသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားဟောထားသော ကေစ္စသဿတ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူ ရှိသူများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(၈) သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့်တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ကံ-ကံ၏ ဒါကျိုး, အတိတ်ဘဝ, အနာဂတ်ဘဝ ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏမရှိဟု ယူသောပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က အဇိတဒကသကမ္ဗလ တိတ္ထိတက္ကတွန်း ယူသော အယူများကို ဆက်လက်၍ ယူသူများဖြစ်ခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ဆရာ ဦးဥက္ကဋ္ဌကဲ့သို့ပင် နတ္ထိက-ဒိဋ္ဌိ, အကိရိယဒိဋ္ဌိ, အဟေတုကဒိဋ္ဌိအယူ ရှိသူများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(၉) ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ တပည့်နောက်လိုက်များ ဖြစ်ကြသော သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ကေစ္စသဿတ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသော ရုပ်ဝါဒီများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် လည်းကောင်း အဇိတကေသကမ္ဗလ စသောတိတ္ထိကြီးများကဲ့သို့ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ အကိရိယ-ဒိဋ္ဌိ အဟေတုကဒိဋ္ဌိအယူရှိသူများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် လည်းကောင်း မိမိတို့၏ ရုပ်ဝါဒအမြင်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသော ပိဋကတ်တော်များကို ဗြာဟ္မဏ-ဝါဒ စသည်ဖြင့် စွပ်စွဲခြင်း, ဘုရားမဟောသည်ကို အဟော, ဘုရားဟောသည်ကို မဟောဟု လိမ်ဆယ်ခြင်း, အနက်မှားများပေးပြီး ပါဠိအတုများကိုထည့်လျက် ပါဠိအစစ်အမှန်များကို ဖြုတ်ခြင်း, ပါဠိတော်ကို ထောက်ခံဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာများကို ပုတ်ခတ်ခြင်း, ဘုရားဟောပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများကို ထိန်းသိမ်း၍ သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ပြန့်ပွားအောင် ပြုလုပ်နေသော သံဃာတော်များကို အစွမ်းကုန်တိုက်ခိုက်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။

(၁၀) စုဒိတကများဖြစ်ကြသော ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ အပေါင်းပါတို့သည် သာသနာတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော အယူရှိသူများပီပီ အမှန်တရားနှင့် ဆန့်ကျင်သော လူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ထူထောင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ထိုလူသေလူဖြစ်ဝါဒကို ကျားကန်ပေးရန်အတွက် ဥဒ-ဘုံကို ပယ်ရှားကြသည်၊ ယင်းသို့ ပယ်ရာ၌ မိမိတို့ ယုံကြည်ချက်အနေဖြင့် ရိုးရိုးသားသား ပယ်ရှားခြင်း မပြုကြပဲ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက ဥဒ-ဘုံကို လက်မခံကြောင်းစသည်ဖြင့် ရိုးသား သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ အသိဉာဏ်ကို ရှုပ်ထွေးစေလျက် မြတ်စွာ ဘုရားအပေါ် ၌-သက်ငယ်ယုံကြည်ကြသူများအား စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်စေခဲ့ ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(၌) ဦးဥက္ကဋ္ဌတို့သည် ရှုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် ကံ ကံ၏ အကျိုးတရားကို ပယ်ခြင်း, ဗုဒ္ဓဝါဒကို ပစ္စုပ္ပန်ဝါဒဖြစ်သယောင် ဗုဒ္ဓအဘိမွှာကို ဘုရားဟောမဟုတ် လေဟန် ဘာသာခြား လူမျိုးခြားတို့၏ တရားလွန်ဝေဖန်မှုများကို အားယူ၍ ဗုဒ္ဓဆာသနာတော် အတွင်း၌ အခြေအနေ ရှုပ်ထွေးအောင် ဖန်တီးသူများ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(၎) ဘုရားဟော ပါဠိတော်များ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို ထိန်ချန်လျက် မမှန်သော အကိုးအကားများဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိပါးပုတ်ခတ်ကြခြင်းအားဖြင့် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ သင်္ဃမြတ်ဆိုင်, သမ္မာဒိဋ္ဌိ အဖွဲ့ချုပ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အများ၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို ထိပါး စော်ကားကြောင်း တွေ့ရသည်။

(၍) ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် စုဒိတကတို့သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွင်း၌ အေးငြိမ်းချမ်းသာစွာ ဝိပဿနာတရား ကြိုးစား အားထုတ်နေကြသော သူတို့အား အမျိုးမျိုး ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင်ပြုခြင်းအားဖြင့် ရဟန်းရှင်လူတို့၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(၏) ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ၎င်း၏ရေးသား ပြောဟောချက်များအရ ဘုရားရှင် ပညတ်တော်မူခဲ့သော ဝိနည်းကျင့်ဝတ် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို မိမိကိုယ်တိုင်ကျင့်သုံးခြင်း မပြုပဲ အပြားကျင့်သုံးနေကြသော ရဟန်းကောင်း ရှင်ကောင်းတို့အား ပက်ပက်စက်စက် ဝေဖန်ပုတ်ခတ်ခြင်း ပြုခဲ့သည်၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် အရှေ့ဟတ္ထဓေ သက်နှံးတော်ကို ဝတ်ဆင်ထားပါလျက် သက်နှံးဝတ်ရဟန်းတော်များ လိုက်နာကျင့်ကြံရမည့် ဝိနည်းကျင့်ဝတ် သိက္ခာပုဒ်များကို မကျင့်သုံးသည့်အတွက် အယောင်ဆောင်သာသနာဖျက်တဦး ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ထိုသို့ သက်နှံးတော် အရေခြုံပြီး သက်နှံး၏ အခွင့်အရေးကို ခံယူနေခြင်းသည် ပါရာဇိက ကျပြီးပါလျက် ရဟန်းဟု ဝန်ခံကာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဒါယကာ ဒါယိကာမများအပေါ် လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှု မကရားအခွင့်အရေးကို ရယူနေသော ပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(၈) သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့်တကွ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါများ ကြံရာပါများ ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ၎င်းတို့၏ ရေးသားဟောပြောချက်များအရ ဗုဒ္ဓဥပါသကာများ (ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ)မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ သို့ဖြစ်လျက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အယောင်ဆောင်၍ သာသနာတော်ကို ဖျက်နေသူများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

(တ) စုဒိတက ဖြစ်ကြသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီ ဆိုသူတို့သည် "စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှာ ကာယတို့ဖြင့် မြင်,ကြား,နံ,လျက်, ထိတွေ့သမျှတို့ကို အခါ

မလင့် အမြဲတမ်း အသင့်ရှိသူ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီ (၀၀) အယူမှန် အမြင်မှန်ကို ရှာဖွေနေသူ လူသားဖြစ်၍ မိမိမျက်စိဖြင့် တိုက်ရိုက်မမြင်အပ်သော နားနှင့် ဆတ်ဆတ်မကြားရသော ကိုယ်နှင့် တိုက်ရိုက်ထိတွေ့၍ မရသော ရှုပါရုံ သဒ္ဒါရုံတို့ကို တကယ်အဟုတ် မြေကြီးလက်ဝါးပုတ် ရှိပါသည်ဟူသော ယုံကြည်မှု မျိုးကို ဆန့်ကျင်သည်၊ ပစ်ပယ်သည်၊ ပဋ္ဌာန်း လက်တွေ့ကို ဝေဖန် သုံးသပ်ရာ၌ မိမိ၏ ဝိမံသ ဝိစာရဏာဉာဏ်ကို အပြည့်အဝအသုံးချသူဖြစ်ကြောင်း ကြွေးကြော်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည့်အားလျော်စွာ ၎င်းတို့သည် ပဋ္ဌပသာဒ ပဋ္ဌာန်ရပ်အတွေ့ ရပ်အမြင်မျှားကိုသာ ဆုပ်ကိုင်ထားကြပြီး ပြဿနာတိုင်း၌ ရပ်အပေါ်၌သာမူတည်၍ စဉ်းစားသုံးသပ်ဖြေသော်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က မဟာဘုတ်ရုပ်တရားကိုသာ အနှန်တရားအဖြစ် လက်ခံသော အဇိတကေသကမ္မလကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓသာသနာနှင့် ဆန့်ကျင်သော ဒဿုရှိသူများ ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရသည်။

(ထ) သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဆိုသူတို့သည် တရားမကပ် တရားမတော်သော် လည်း စကားသင်္ကေတများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ၎င်းတို့ပြောသော စကား များကို ဆန့်ကျင်ဘက် အနက်ယူမှု မှန်းနှောင်းကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ဗုဒ္ဓကို ကြည်ညိုသူ အချင်းချင်း ကိုယ့်အမြင်နှင့်ကိုယ် နေခဲ့ကြသည်ဟု သူတို့ပြော သော်လည်း လက်တွေ့အားဖြင့်မူ ကိုယ့်အမြင်နှင့် ကိုယ်မနေပဲ အခြားသူများ၏ အမြင်ကို စော်ကားခဲ့ကြသည်၊ "ရှင်ဥက္ကဋ္ဌဝါဒမရှိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ မရှိ၊ သူတို့ပြောသမျှသည် ဗုဒ္ဓဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း" ပြောခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓကို ဦးစွဲရာ ရောက်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ သူတို့သည် မည်သည့်စာပေမျှမတတ်၊ ဘာသာရေးကို လေ့လာချိန်လည်းမျှားမျှားမရဟု ဆိုပါလျက် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဟော ပြောချက်မျှားသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဖေဿနာတော်နှင့် ညီညွတ်သည်ဟု ကြားဝင် ဆုံးဖြတ် ထောက်ခံနေသည်ကို တွေ့ရသည်၊ အလုနယုတ်တိမဲ့သော စကား ဖြစ်ပေ သည်၊ လူသေလူဖြစ်သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ အဘိဓမ္မာမဟုတ်ဟု ရှောင်လိုသော်လည်း လူသေလူဖြစ်ဆရာ ဦးဥက္ကဋ္ဌကိုမူလုံးဝထောက်ခံ ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ခြင်းကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် လူသေလူဖြစ်သည်လည်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သုတေသနအဖွဲ့အတွက် အကျိုးဝင်ပြီး ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်၊ ကွယ်လွန်သူ ဦးကိုကိုလေးနှင့် ၎င်းတို့ သက်ဆိုင်ခြင်းမဲ့လေဟန် "ထမင်းရေပူလာ လျှာလှဲ" လုပ်ကြသော်လည်း ဦးကိုကိုလေးသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်၏ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ဖြစ်ခဲ့၍ ၎င်းတို့အဖွဲ့ အနေဖြင့် မည်သို့မျှ ရှောင်လွှဲ၍မရ ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ဘာသာဝင်အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်ရန် စွပ်စွဲပုတ်ခတ် ရန်နှလုံသွင်းမရှိပါဟု လူကြားကောင်းအောင် ပြောသော စကားသည် ယုတ် ယုတ်မာမာ ဆဲရေးပြီးမှ ဆဲချင်၍မဟုတ်ပါ ဆိုသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေသည်။

(၁) စုဒိတက သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီဆိုသူတို့က ၎င်းတို့ တရားရှာသည်မှာ ဓမ္မ အာဒမ္မအဋ္ဌင်းပွားရန်မဟုတ် ဒုက္ခငြိမ်းရေးကိုသာ ရှာခြင်းဖြစ်သည်ဟူသော စကားသည် ပြောင်းပြန်နားလည်ရမည့် စကားသာဖြစ်သည်၊ ရိုးရိုးသားသား တရားရှာနေသူများသည် မည်သူမျှ ဝိနိစ္ဆယရုံးတော်သို့ မရောက်ကြချေ၊ တိုင်းသိပြည်သိ ဘုရားကိုပုတ်ခတ်, ပိဋကတ်ဘော်ကို စော်ကား, ရဟန်းသံဃာများကို တိုက်ခိုက်, ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ အစဉ်အလာ ဓလေ့တို့ကို ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင် ပြုလုပ်ခဲ့သူ, ပြုလုပ်နေသူတို့က အေးငြိမ်းဇာ တရားရှာနေကြပါသည် ဟူသော စကားသည် ဆင်သေကို ဆိတ်ရေနှင့် ပုံးသကဲ့သို့သာ ဖြစ်ချေသည်။

(၈) စုဒိတက သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီတို့သည် ဓမ္မစက္ကာ အနတ္တလက္ခဏာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ်တရားတော်ကို အခြေခံထားကြသည်ဟု တစာစာ ကြွေးကြော်ကြသော်လည်း ၎င်းတို့၏ ဓမ္မစက္ကာ, ၎င်းတို့၏ အနတ္တလက္ခဏာ, ၎င်းတို့၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ်တို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဓမ္မစက္ကာ အနတ္တလက္ခဏာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ်တို့ မဟုတ်ပဲ ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် တီထွင်ဖန်တီးလှည့်စားထားသော ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ ဓမ္မစက္ကာ အနတ္တလက္ခဏာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ်များသ. ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

(၎) စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုဟေသီဆိုသူတို့သည် ကေသ-မုတ္တိသုတ္တန်ကို အားကို တခုပြုပြီး ကေသမုတ္တိသုတ္တန်က ပေးထားသော အခွင့် အရေးအရ ဝေဖန်ဘင်ပြကြသယောင် ဟန်ဆောင်ကြသည်၊ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သည် ထိုကေသမုတ္တိသုတ္တန်ကိုပင်လျှင် ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုသူများ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကေသမုတ္တိသုတ္တန်၌ 'မာ သမဏော နော ဂရု=ငါတို့၏ဆရာ အရှင်ရဟန်းစကား ဟူ၍လည်း မယူကုန် လင့်ဦး'ဟု ဆိုထားရာ ဤအချက်ကို မလိုက်နာပဲ ၎င်းတို့၏ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌကို ၎င်းတို့၏ တဆူတည်းသော ကိုးကွယ်ရာဆရာအဖြစ် တင်မြှောက်လျက် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဟောသော ပြောသော ပါဠိတော်မှအမှန်, အခြားသော ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင် တိပိဋကဓရ ဆရာတော်များ ဟောကြားသော ပါဠိတော်သည်ပင်လျှင် မမှန်ဟု တယူသန် ဓရားသား ပြောဟောနေကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ကေသမုတ္တိသုတ္တန်ကို အကာအကွယ်ယူသော်လည်း ဝေဖန်ဆန်းစစ် ကြည့်ရှုတတ်သော ပညာရှင်များအမြင်၌ ၎င်းတို့၏ မရိုးသားမှုသည် ဘွားဘွားကြီး ပေါ်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

(ပ) မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားသည် ဝိဘဇ္ဇဝါဒဖြစ်၍ ၎င်းတို့၏ ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် ဝေဖန်ချက်များကို တရားသည် ဟု ပြောလိုကြသော်လည်း သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်မရှိ, အဘိဓမ္မာ ဘုရားဟောမဟုတ်, (၃၁)ဘုံမရှိ, က်- က်၏ အကျိုးတန်ခိုး အာဘိဉာဏ်

မရှိဟု ပြောခြင်းမျှသည် ဝိဘင်္ဂဝါဒမဟုတ်ပဲ ဗုဒ္ဓသာသနာဖျက်ဆီးရေးဝါဒသာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။

(ဖ) အားလုံးကိုခြုံ၍ အကျဉ်းချုပ်သုံးသပ်ရသော် ဦးဉာက္ကဋ္ဌသည် ရုပ်ဝါဒီ, သဓင်မြတ်ဆိုင်သည် ရုပ်ဝါဒီ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲဝင်တို့သည် ရုပ်ဝါဒီများသာဖြစ်ကြောင်း၊ ရုပ်ဝါဒကိုသာ တယူသန် အယူသည်း လက်ခံထားသူများဖြစ်သောကြောင့် မည်သည့်ဘာသာမျှမရှိသော ဘာသင်္ခမဲ့များသာဖြစ်ကြောင်း၊ ဤသို့ ဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒီများဖြစ်ကြပါလျက် မိမိတို့ဝါဒကို ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် လွှတ်လွှတ်ကင်းကင်း ထူထောင်ခြင်းမပြုပဲ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာနှင့်ဝင်၍ ပူးကာ အတွင်းမှဝင်၍ ဖျက်နေသူများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ဦးဉာက္ကဋ္ဌသည် ငယ်စဉ်က ရှင်ရဟန်းဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ရုပ်ဝါဒကိုလက်ခံ၍ ဗုဒ္ဓဝါဒမှ ရုပ်ဝါဒသို့ ကူးပြောင်းသွားသောအခါ၌ အသင်မပြောင်းပဲ ဘုရားအရောကို ဆက်လက်ခြုံထားသော အရေခြုံသာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ "ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော် ဘုရားကြီး ရှင်ဉာက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်သားများ ပီသစွာ"ဟု စုဒိတကတို့က ဆိုသည့်အတိုင်း ဦးဉာက္ကဋ္ဌ၏ တပည့်ပီသလှသော သဓင်မြတ်ဆိုင်နှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိဗဟိုအဖွဲမှ ဘာသာမဲ့ ရုပ်ဝါဒီများသည်လည်း ဘာသာရေး အရေခြုံများသာဖြစ်ကြောင်း၊ ဘာသာရေးကို အရေခြုံပြီး အတွင်းကဝင်၍ ဖျက်နေသူများ ဓမ္မန္တရာယ်စစ်စစ်များသာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

၁၈။ နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းစိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) ဆရာတော်များသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွက် သေရေးရှင်ရေးတမျှ အရေးကြီးသော ကိစ္စဖြစ်၍ လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒ ဝိနိစ္ဆယနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များ၏ တင်ပြ လျှောက်ထားချက်များကိုလည်းကောင်း ထိုတင်ပြချက်များအပြင် တောင်တွင်းကြီး ဦးဉာက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်နောက်ပါများ၏ လက်ရုံးများကိုလည်းကောင်း တရားခွင်၌ စုဒိတကတို့ တင်ပြချက်များကိုလည်းကောင်း ပိဋကသုံးပုံပါဋ္ဌိ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကိုလည်းကောင်း လေးလခန့် အချိန်ယူ၍ နေ့မနားညမအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှုထောင့်စုံစုံ ဆင်ခြင်သုံးသပ်သည့်အတိုင်း အထက်ပါ ကောက်ချက်များကို ချမှတ်ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သာသနာ့ အတွင်းရန်သူများကြောင့် သာသနာအကျိုးယုတ်ပုံများ

၁။ သာသနာတော်နှစ် (၂၁၀)နှစ်တွင် အာဘိသိက်ခံယူသော ပါဋ္ဌလိပုတ်ပြည့်ရှင် အသောကဘုရင် နန်းမတက်မီနှင့် နန်းတက်စ ကာလတို့၌ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွင်းသို့ သာသနာ့အရေခြုံကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသော တိတ္ထိတို့ ဝင်ရောက်

ခိုအောင်းခဲ့ပေသည်၊ ထိုသက်နှံးဝတ် တိတ္ထိတို့သည် မိမိတို့၏ မိစ္ဆာဝါဒများကို ဖြန့်ဖြူးရာ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို ဗဟိုမဏ္ဍိုင်ထား၍ သူတို့ပါဒမှသာ ဘုရားပေါ ဝါဒ အစစ်အမှန်ဖြစ်ကြောင်း အလုအယက် စည်းရုံးသိမ်းသွင်းခဲ့ကြသည်၊ ထို ဆန့်ကျင်ဘက် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သူယုတ်မာ အပြုအမူ အမျိုးမျိုးဖြင့် တက်တက် ကြွကြွ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသဖြင့် နေရာတကာတွင် သူတို့က ဇီးမိလာကြ သည်၊ သံဃာ့ကိစ္စများကိုသာမက အသောကမင်းမှတပါး အာဏာရှိ မှူးမတ် များကိုပင် သူတို့အား ထောက်ခံသူများအဖြစ် စည်းရုံး သိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့ကြလေ သည်။

၂။ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာအမှန်ကို လိုက်နာကျင့်သုံး ကြသောရှင် ကောင်းရဟန်းကောင်းများသည် သူတို့ကိုမယှဉ်နိုင်ပဲ နေရာတိုင်းတွင်သူတော် ကောင်းပီပီ ရှောင်လွဲနေခဲ့ကြရသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဥပုသ်ကဲ့ ကိစ္စများကို သင်္ကန်း ဝတ် တိတ္ထိများ တဦးစီ ပြုလုပ်ကြသောအခါ ရဟန်းကောင်းများက ဗုဒ္ဓဝါဒမှ တပါးသော အယူဝါဒရှိသူများနှင့် အတူတကွ ဥပုသ်မပြုနိုင်သောကြောင့် ရှောင်ဖယ် နေခဲ့ကြသည်၊ ဤကဲ့သို့ ရဟန်းတုများနှင့်အတူ ဥပုသ်မပြုကြသည့် အတွက် ၇-နှစ်တိုင်တိုင် သံဃာ့ညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားလျက် ရှိခဲ့သည်။

၃။ အသောကမင်းကြီးသည် စည်းလုံးညီညွတ်မှုရှိစေရန် နိုင်ငံရေးအမြင်ဖြင့် ကြည့်ပြီး ရဟန်းအားလုံး တညီတညွတ်တည်း ဥပုသ်ပြုစေရန်အတွက် အမတ် တဦးအား တာဝန်ပေး စေခိုင်းခဲ့လေသည်၊ ထိုအမတ်သည် တိတ္ထိတို့၏ဘက်သား ဖြစ်သဖြင့် ဥပုသ်မပြုသော ဘုရားရှင် သားတော်စစ် သံဃာတော် အမြောက် အများကို သေးချောင်းစီးအောင် သတ်ဖြတ်ခဲ့လေသည်၊ ကံအားလျော်စွာ သူတော်ကောင်း သံဃာများထဲတွင် အသောကမင်းကြီး၏ ညီတော် တိဿ သည် ရဟန်းဘဝဖြင့် ပါဝင်လျက် ရှိနေသောကြောင့် ထိုအမတ်မိုက်၏ ရက်စက် ပုံကြီးကို ဟန့်တားနိုင်ခဲ့လေသည်။

၄။ ဤကဲ့သို့ သာသနာ့သမိုင်းတွင် ကြွေကွဲ ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းသော အမဲကွက်ကြီး စွန်းထင်း ပေါ်ခဲ့ရပြီးကာမှ အသောကမင်းကြီးသည် ဗုဒ္ဓသာသ နာ အမှန်ကို ဟောပြောနိုင်မည့် ဆရာကောင်းကို ရှာဖွေရာတွင် ရှင်မဟာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်ကိုတွေ့၍ မထေရ်ထံမှ ဗုဒ္ဓသာသနာအမှန်ကို သင်ယူ ပြီးသင်္ကန်းဝတ်တိတ္ထိတို့ကို ရှင်းလင်းသုတ်သင် နိုင်ခဲ့လေသည်။

၅။ အထက်ပါ အဖြစ်အပျက်ကို သုံးသပ်ကြည့်သည်ရှိသော် ဗုဒ္ဓသာသနာ မှကပါး အခြားဇသော အယူရှိသူများမှာ သာသနာတော်တွင်းသို့ ခေါင်းမြီးခြုံ ဝင်ရောက်ပြီး အတွင်းကနေ၍ ဖျက်ဆီးသည့်အချက်ကို ကွေ့ကြရပေသည်၊ ဤသို့ မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်က ဝါဒတပါးရှိနေသူများဖြစ်ပါလျက် မိမိတို့ဝါဒသာလျှင် ဗုဒ္ဓါ-

ဝါဒဖြစ်ကြောင်း ဝင်ရောက်ငြင်းခုံတိုက်ခိုက်ခြင်းသည်'ယော ဟောတိ ဝိဝါဒေါ ဗဟုဇနာ ဟိတာယ ဗဟုဇနဒု သုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အနတ္ထာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာနံ'ဟူသောအဂုံတို့ရှိပါဦးတော် ဆက္ကနိပါတ်-၂၉၄-၌ ဟော ကြားတော်မူသည့်နှင့်အညီ ရဟန်းရှင်လူပြည်သူအများ၏ အကျိုးစီးပွားမဲ့မှု၊ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်မှုတို့သာဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားလေသည်။

၆။ ဤသို့ သာသနာတော်ထဲဝင်ပြီး သာသနာ့အရေခြုံကာ ဘုရားဟော တရားတော်မမှုကို ဘုရားဟောမဟုတ် အဓမ္မဟုလည်းကောင်း ဘုရား မဟော သော ပါဠိအနက်အတုများကို ဘုရားဟောသော ဓမ္မဟု၍လည်းကောင်း ငြင်းခုံပြောဆိုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝိနယပစ္စတ္ထိက=ဝိနည်းသာသနာတော် မြတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူများသာ ဖြစ်ကြသည်၊ သုတ္တန္တပစ္စတ္ထိက=သုတ္တန် သာသနာတော်မြတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူများသာ ဖြစ်ကြသည်၊ အဘိဓမ္မာ ပစ္စတ္ထိက=အဘိဓမ္မာတရားတော်မြတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူများသာ ဖြစ် ကြသည်။

၇။ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်မြတ်ကို ဘုရားဟောမဟုတ်ဟူ၍ ဆန့်ကျင်ဘက် စွပ်စွဲပြောဆိုကြသူတို့သည် 'အဘိဓမ္မံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေန္တော ဣမသ္မိံ ဝိနယဂ္ဂေ ပဟာရံ ဒေတိ'ဟု အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာနှာ ၃၀-၌ မိန့်မှာတော်မူသည့်နှင့် အညီ ဘုရားရှင်သာသနာတော်မြတ်ကို ထိပါးပုတ်ခတ်စော်ကားသူများပင် ဖြစ် ကြသည်၊ ထို့မျှသာမက 'သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ'ဟူသည့်နှင့်အညီမြတ်စွာ ဘုရား၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကိုပင် တားမြစ်ပိတ်ပင်သူများ ဖြစ်ကြသည်၊ ထို့မျှမက 'သောတုကာမံ ပရိသံ ဝိသံဝါဒေတိ'ဟူသည့်နှင့် အညီ သံသရာမှထွက် မြောက်ရန် အကြောင်းဖြစ်သော နိယျာနိက ဘုရားသာသနာတော်အမှန်ကို လေ့လာသင်ယူ ကျင့်ကြံသူတို့အား လေ့လာသင်ယူကျင့်ကြံလိုစိတ် မရှိအောင် ဖန်တီးကြသော သာသနာဖျက် ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ဖြစ်ကြသည်။

၈။ ထို့ကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဝါဒမှ သွေဖီသော မိမိတို့ ဝါဒလက်ကိုင် တရုခုဖြင့် ဗုဒ္ဓ-သာသနာကို ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးသူများသည် "ဒုပ္ပဋိပန္နော ဟိ သာသနံ ဘိန္ဒန္တော သတ္ထု ဓမ္မသရီရေ ပဟာရံ ဒေတိ"ဟု ဥဒါန်း အဋ္ဌကထာ၊ နှာ ၇၇-၌ မိန့်ဆိုသည့်အတိုင်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကိုယ်ကာယတော်ကိုပင် ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ် ထိုးခုတ်သူများ ဖြစ်ပေသည်။

၉။ ဤသို့ သာသနာ့အရေခြုံကာ သာသနာတော်တွင်းဝင်၍ အကြောင်း အမျိုးမျိုးပြုကာ ဓမ္မကို အဓမ္မ, အဓမ္မကို ဓမ္မ, ဘုရား မဟောသည်ကို အဟော, ဘုရားဟောသည်ကိုမဟော စသည်ဖြင့် ဝင်ရောက်ပူးသတ်ပြီး ဝိဝါဒါအဓိကရဏ်း များ ဖြစ်အောင် ဖန်တီးမှုသည် တိုတိုနှင့် မငြိမ်းအေးပါလျှင် နေမြင့်လေ အရှုး

ရင့်လေ ဆိုဘိသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတွင်းဝယ် ရဟန်းရှင်လူများထဲ၌ သာသန-ဓမ္မအပေါ် အထင်မှား အမြင်မှားမှုများ ဖြစ်လာပြီး သာသနာတော်နှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှုများ ပဋိပက္ခဖြစ်မှုများ ပို၍ ကြီးတွား လာနိုင်ပုံကို ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ ဆရာက ကြိုတင် သတိပေးထားခဲ့လေသည်။

၁၀။ မြန်မာနိုင်ငံတော်၌ သာသနာ ၂၅၀၀-ခေတ်တွင် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ တင်ခြင်း ပိဋကသုံးပုံကို အုံဖွယ်သရဲ အာဂုံဆောင်နိုင်သော သာသနာ့ အာဇာနည်များ ပေါ်ထွန်းခြင်း အရိယာရဟန္တာဟု ကျော်ကြားလောက်အောင် အကျင့်သိက္ခာ လွန်စွာကောင်းလှသော ရဟန်းကောင်းများ ပေါ်ထွန်းခြင်းတို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အခြေသည် တိုးတက်လာသည်ဟု တဖက်တွင် ဆိုရန် ရှိသည်။

၁၁။ သို့ရာတွင် အကောင်းရှိလျှင် အဆိုးရှိသော လောကဓမ္မတာအတိုင်း အခြားတဖက်တွင်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အမှန်ကို ဖျက်လိုဖျက်ဆီး ပြုလုပ်ကြသော အန္တရာယ်ဆိုးသည်လည်း ယခု သာသနာနှစ် ၂၅၀၀-ခေတ်တွင် သိသိသာသာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်၊ ဤသို့ ပေါ်ပေါက်လာသော ဓမ္မန္တရယ်များ အနက် တောင်တွင်းကြီးဦးဥက္ကဋ္ဌခေါင်းဆောင်သော သာသနာ့အရေခြုံ ရုပ်ဝါဒကိုဏ်း၏ ထိုးနှက်ချက်မှာ သာသနာတော်အား များစွာပင် အထိနာစေခဲ့သည်၊ တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ငယ်စဉ်က ရှင်ရဟန်းဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ပင်ကိုယ်စရိုက်အားဖြင့် သာသနာတော်အပေါ် ၌ သဒ္ဓါတရား အလွန်နည်းပြီး အယူသည်း ခေါင်းမာသူဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များကိုလည်း ယထာဘူတကျအောင် မတွေတ်မသိ မကျွံမကြဲ အလွန်ညံ့သော ကိုယ်ခံဖြင့် ကိုလိုနီ နယ်ချဲ့သမားတို့၏ စစ်ကြောင်းတရပ် ဖြစ်သော သာသနာဖျက်စာပေစစ်ကြောင်းနှင့်အတွေ့တွင် လုံးဝကျဆုံးသွားပြီး ကမ္ဘာအနှံ့အရှိန်အဟုန်ပြင်းစွာ ထိုးနှက်လာသောရုပ်ဝါဒ၏ လှုပ်မိုးမှုကို လုံးဝခံသွားရရှာသူဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဆရာစဉ်ဆက် ကျင့်သုံးခဲ့သော ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဝါဒအမှန်ကို တော်လှန်ပြီး ရုပ်ဝါဒသို့ ကူးပြောင်းကာ သာသနာ့အတွင်း ရန်သူဖြစ်လာခဲ့ပေသည်။

၁၂။ ဤသို့ သာသနာ့အရေခြုံသက်နှံးဝတ် ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးပုံများကို ရစရာ မရှိအောင် ဝေဖန် ပုတ်ခတ်လာခြင်း၊ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်သော လူသေလူဖြစ်ဝါးကို ရေးသားလာခြင်း၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုများကို ဝေဖန် ပုတ်ခတ်လာခြင်း၊ သာသနာစောင့် မဟာထေရ်များ ကျောက်ထီးတန္တ၊ အလေးပြုအပ်သော သံဃာတော်အားလုံးကို သိမ်းကျုံးပုတ်ခတ်လာခြင်း စသည်ဖြင့်ကို သူ၏ ဂုဏ်ရှ

သော ကလောင်သွား ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော ဝက်နှဲ့ဉာဏ်တို့ဖြင့် အဆက်မပြတ် ပြုလုပ်ခဲ့ပေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ဦးဥက္ကဋ္ဌတရား လွန်လာသောအခါ ဓမ္မဝါဒီ သံဃာတော်များက ပကာသနိယကံပြု၍လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဒါယကာများက အပွသာဒ-ပဝေဒနီယ ကံပြု၍လည်းကောင်း တားမြစ်ခဲ့ကြသေးသည်၊ သို့ရာတွင် ကောင်းစွာ အရာမရောက်ခဲ့ပေ။

၁၃။ အာဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မြန်မာပြည်တွင်းသို့ ထွင်းဖောက်ဝင်ရောက်လာသော ခေတ်သစ်ရုပ်ဝါဒကို လက်ခံယုံကြည်ကြသည့် လူဝတ်ကြောင်တို့သည် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏နောက်သို့ ကောက်ကောက်ပါ လိုက်ခဲ့ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်၊ ထိုဦးဥက္ကဋ္ဌ၏နောက်လိုက် ရုပ်ဝါဒီတို့သည်လည်း ဦးဥက္ကဋ္ဌ နည်းတူ သာသနာတော်သို့ ချဉ်းကပ်ကာ မိမိတို့သားလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာစစ်မှန်သူများအဖြစ် ကြွေးကြော်ကြလျက် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို အတွင်းကဝင်၍ တက်တက်ကြွကြွ ဖျက်ဆီးကြလေတော့သည်၊ ထိုသူတို့ကား အခြားမဟုတ် ယခု ရုံးတော်သို့ စုဒိတက အဖြစ်ဖြင့် ရောက်နေကြသော သခင်မြတ်ဆိုင်နှင့်တကွ သာမဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်မှ ဦးခင်ဟန်စသော ပဂ္ဂိုလ်တို့ဖြစ်ပေသည်။

၁၄။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဗုဒ္ဓသာသနာမှတပါး အခြားသော ရုပ်ဝါဒအယူရှိကြသောသူတို့အား ဓမ္မစက် အာဏာစက်တို့ဖြင့် တိတိကျကျ အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုပါက ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သာမက သာသနာတော်ကို ငြိမ်းချမ်းစွာ လိုက်နာကျင့်သုံးနေကြသော ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူတို့၏အတွင်း၌ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားကာ ဘေးဒုက္ခအန္တရာယ်အမျိုးမျိုး ကျရောက်လာလိမ့်မည်ဖြစ်ပေသည်၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌစခဲ့သော ရုပ်ဝါဒကို အခြေခံသည့် လူသေလူဖြစ်ဝါဒ၊ ထိုလူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် တန္ဒယ်ငင်တစင်ပါ ဆက်စပ်လျက်ရှိသော အနုဝါဒများကို အဓိကရုဏ်းငြိမ်းအေးစေရန် ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူအများ ချမ်းသာစေရန် နိုင်ငံတော်၏ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ခိုင်မြဲတိုးတက်စေရန် သာသနာတော် သန့်ရှင်း၊ တည်တံ့ပြန့်ပွားစေရန် ရည်သန်တော်မူကြလျက် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ခိုင်ခန့်သော ဘုရားဥပဒေတော်ကြီးနှင့်အညီ ဝိနိစ္ဆယ ချမှတ်ကြပေကုန်အံ့—

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ ပြန်မာနိုင်ငံတော်၊
နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က ဝိနည်းဝမ္မကံ အဓိကရုဏ်း မူဝင်းများ
ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ ယင်းဥပဒေ၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ
ဖွဲ့စည်းအပ်သော နိုင်ငံတော် ဗဟိုသံဃဝန်ဆောင် ဆရာတော်များသာ
ပါဝင်သော နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)၏
လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒ ဝိနိစ္ဆယ ခုမှတ်ချက်။
(လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အပိုဒ် ၄၂)
နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)
၁၃၄၃-ခု၊ မွေ အဓမွ မူဝင်း အမှတ်-၁

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များ

၁။ ဦးစန္ဒိမာ၊ မိတ္ထိလာမြို့၊ ဓမ္မာစရိယကျောင်းတိုက်၊
၂။ ဦးပညာသီဟ၊ မေမြို့၊ ရတနာမာရ်အောင်ကျောင်းတိုက်၊
၃။ ဦးဝိသုဒ္ဓ၊ မန္တလေးမြို့၊ လောကမှန်ကင်းကျောင်းတိုက်၊
၄။ ဦးပညာသာမိ၊ သာစည်မြို့၊ ရေလည်ကျောင်းတိုက်၊

စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ

၁။ ဦးဥဇ္ဇောတိက၊ ဒေးဒရဲမြို့၊
၂။ ဦးဇဝန (နေရှင်နယ်) တောင်ကွင်းကြီးမြို့၊
၃။ ဦးဇဝန (ငါးဆင့်) တောင်တွင်းကြီးမြို့၊
၄။ ဦးဆန္ဒာဓိက (နတ်မြို့) တောင်တွင်းကြီးမြို့၊
၅။ သခင်မြတ်ဆိုင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊
၆။ ဦးခင်ဟန် (သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်) ရန်ကုန်မြို့၊
၇။ ဦးရွှေပြည့်၊ တောင်ကုတ်မြို့၊

တောင်တွင်းကြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌစဝင်ခဲ့သော လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် တန္ဒယ်ငင်
တစင်ပါ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနစသော ဆန်ကျင်ဘက်ဝါဒတို့ ရောက်ရှိရာမြို့/နယ်
ရပ်ကွက်/ကျေးရွာတို့၌ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော ဓမ္မ အဓမ္မ အငြင်းပွားမှု၊ ဝိနယ
အဝိနယ အငြင်းပွားမှုစသော ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်းမှုကို ပြေငြိမ်းစေရန် ဒေါ်လှိုင်ဝ
ပြည်သူလွှတ်တော်က တည်ဆဲတည်တံ့ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသော ဝိနည်းဓမ္မကံ
အဝိကရုဏ်းမှုခင်းများ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်

မျှားနှင့်အညီ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းပေးထား သည့် နိုင်ငံတော် ဗဟိုသံဃဝန်ဆောင် ဆရာတော်ကြီးမျှားသာ ပါဝင်သော နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်မျှား ကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ ဓမ္မဝိနယနှင့်အညီ လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိ-စ္ဆယကို ချမှတ်ပေးတော်မူလိုက်သည်။

ဝိနိစ္ဆယ ချမှတ်ချက် ✓

၁။ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဓပါင်းပါတို့သည် ဘာသာမဲ့ရုပ်ဝါဒီမျှား ဖြစ်ကြောင်း စောဒနာချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မြတ်စ္စာဘုရား၏ဝါဒသည် စိတ် စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန် ပရမတ္ထတရား လေးပါးကို အခြေခံ၍ ဝတ္ထုရုပ်ခြောက်ပါး အာရုံခြောက် ပါး ဝိညာဏ် ၆-ပါးတို့ကို ၂၄-ပစ္စည်းဥဒ္ဒါသုဒ်း၍ ရှင်းလင်းသော ဝါဒ ဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်ဂုဏ်း၏နောက်လိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသီဆိုသူတို့၏ဝါဒသည် ပသာဒ ရုပ်ဂါးပါး၊ ရုပ်အာရုံဂါးပါးကိုသာ ကုက်၍ယူပြီး ယင်းရုပ်ကို အရှိတရား နိစ္စတရား အဖြစ် မူသေကိုင်ပြီး နာမ်တရားကိုမူ အဖြစ်တရား လက်အောက်ခံတရားအဖြစ် ထားရှိသော ကေစ္စသဿတ ရုပ်ဝါဒမျိုး ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့သည် ထိုရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့်သာ အရာရာကို သုံးသပ်ရှုမြင်ပြီး ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃာ အမြတ်ဆုံးရတနာတို့ကို ပုတ်ခတ်ပယ်ဖျက်ခြင်းအားဖြင့် သရဏဂုံ မရှိသော ဘာသာ သာသနာမဲ့အဖြစ်ဘွင်သာ ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း။

၂။ မြတ်စ္စာဘုရား၏ဝါဒသည် လူသေသောအခါ ဒေဝဂတိ မနုဿဂတိ တိရစ္ဆာနဂတိ ပေတဂတိ နိရယဂတိ(နတ်,လူ,တိရစ္ဆာန်,ပြိတ္တာ,ငရဲ)ဟူသော ဂတိ ဂါးပါးကို မိမိတို့ပြုလုပ်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကံ အားလျော်စွာ လားရောက် ရသော ဝါဒဖြစ်ပြီး တောင်တွင်းကြီးဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒအမြင်အတိုင်း လူသေလျှင် နောက်ထပ်ဖြစ်ရန်မလို အကယ်၍ ဖြစ်ဦးမည်ဆိုလျှင် လူမှုတပါး အခြားသောလားဖွယ်ဂတိ မရှိ၊လူသာလျှင်ဖြစ်ရုံမည်ဟု ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိကို ယူသောအားဖြင့်ဗုဒ္ဓဝါဒကိုဆန့်ကျင်သော ဝါဒဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။

၃။ မြတ်စ္စာဘုရား၏ ဝါဒသည် သြကာသလောကဖြစ်သော ၃၁-ဘုံ၏ ပင်ကိုယ်အားဖြင့် တည်ရှိနေသည်ကို လက်ခံပြီး ထို ၃၁-ဘုံ၌ဖြစ်ရန် အကြောင်း တရားများ၊ထို ၃၁-ဘုံမှထွက်မြောက်ရန်နည်းလမ်းများကိုညွှန်ပြသော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ တပည့်နောက်လိုက်တို့သည် ၎င်းတို့၏မျက်စိဖြင့် မြင်သော လူ့ဘုံနှင့် တိရစ္ဆာန်ဘုံကိုသာ လက်ခံ၍ ၃၁-ဘုံကို လက်မခံသော ဝါဒရှိသူများ ဖြစ်သည့်အပြင် မြတ်စ္စာဘုရားကိုပင် ၃၁-ဘုံဝါဒ လက်မခံလေဟန် စွပ်စွဲထား သောကြောင့် လည်းကောင်း။

၄။ မြတ်စ္စာဘုရား၏ဝါဒသည် ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ စျာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဝိပဿနာ သမ္မာပိဋ္ဌိ၊မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါသမ္မာဒိဋ္ဌိ အားဖြင့်

စစ်မှန်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ (၆)မျိုးကို အခြေခံသည့် အတိုင်း ကံ ကံ၏ အကျိုးတရားကို သက်ဝင် ယုံကြည်မှု၊ ကမ္မဿကတ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို အခြေခံကစ၍ လက်ံခံသော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏တပည့်နောက်လိုက်များ၏ ဝါဒသည် အလှူပေးခြင်း၊ ဥပုသ်စောင့်ခြင်း၊ ဘာဝနာအားထုတ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ကံ ကံ၏ အကျိုးတရားဆိုင်ရာကိစ္စများကို အဇိတကေသကမ္ဗလ တိတ္ထိတက္ကတွန်း ကဲ့သို့ ပယ်သောဝါဒ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။

၅။ မြတ်စွာဘုရား၏ဝါဒသည် မြတ်စွာဘုရား ရရှိတော်မူသော ဝိဇ္ဇာသုံးပါး ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး ဉာဏ်တော်ဆယ်ပါးတို့အရ ရှေးအဖြစ်ကိုမြင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်၊ နောင်လာမည့်အနာဂတ်အဖြစ်ကိုမြင်သော အနာဂတံသ ဉာဏ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ရှုရန်ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ် စသည်တို့ဖြင့် အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ကာလသုံးပါးကို သူ့နေရာနှင့်သူ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ံခံသောဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သခင်မြတ်ဆိုင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသီဆိုသူတို့၏ဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒ အမြင်ဖြင့် ပုခက်နှင့်ခေါင်းကြားဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာယူသည့် အလွန် ကျဉ်းမြောင်းသောဝါဒဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။

၆။ မြတ်စွာဘုရား၏ဝါဒသည် အလွန်လေးနက် ကျယ်ပြန့်လှသောအဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် စတင်ဟောကြားပြီးပညာတေဇာဓာတ် ရင့်ရော လက်ျာရုံ ရှင်သာရိပုတ္တရာမှတဆင့် လူ့လောကဌ ဖြန့်ဝေခဲ့သောဒေသနာဖြစ်သည့်အပြင် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဝိနည်းပညတ်ချက်များဌ လည်းကောင်း သံယုတ်ပါဠိတော်စသော သုတ်တရားတော်များဌ လည်းကောင်း အဘိဓမ္မာတရားသဘောများကို အများအပြားထည့်သွင်း ဟောကြားထားသည်ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာသည် အခြေခံအားဖြင့် ဘုရားဟောမင်စစ်ဖြစ်ကြောင်း မှန်ကန်စွာ လက်ံခံကျင့်သုံးရသော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့၏ ဝါဒသည် အဘိဓမ္မာတရားတော်ဌ ကျယ်ပြန့်လေးနက်သော တရားဓမ္မပိုင်းကို မသုံးသပ် မရှုမြင်နိုင်ကြပဲ ဘာသာခြား လူမျိုးခြားတို့၏ စာပေစစ်ကြောင်းမှ ပေါ် ပေါက်လာသော အပေါ်ရုံအပယီကဖြစ်သည့် သမိုင်းကြောင်း အမြင်ဖြင့် အဘိဓမ္မာ ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု တာဝန်မဲ့ ရေးသားမှုများကို အဟုတ်မှတ်ကာ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု အမှန်ကရားနှင့်ဆန့်ကျင်ပြီး ယူသောဝါဒဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။

၇။ မြတ်စွာဘုရား၏ဝါဒသည် သုမေဓာ ရှင်ရသေ့ဘဝမှစ၍ 'သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတ္ဝာ သန္တာရေသိ သဒေဝကံ' သဗ္ဗညုတဘုရားရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်သော အခါ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ကို ကယ်တင်အံ့ဟူသော ရည်ရွယ်မျှော်မှန်းချက်ကြီးသည် မဟာသက္ကရာဇ်(၁၀၃)ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့ မဟာဗောဓိပင်ရင်းဌ ပြည့်မြောက်တော်မူပြီး အဟုမရှိသောဘုရားရှင်ဖြစ်ကာ သဗ္ဗညုတ

ဉာဏ်ကို အမှန်စင်စစ်ရတော်မူခြင်း၊ ယနေ့လက်ရှိ သံဃိယနာ ခြောက်တန်တင် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော်အုပ်ရေ(၄၀)ခန့်ကိုဟောနိုင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် မျိုးသည် အလုံးစုံသော ဉာဏ်အမြင်ရှိသည့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်အရှင်သာလျှင်ဖြစ်ရမည်ဟူသော အထောက်အထားအရ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် အမှန်စင်စစ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိသူဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် ထိုကဲ့သို့သော သက်သေအထောက်အထားတို့ကို မျက်ကွယ်ပြုလျက် ရပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိပါးပုတ်ခတ် စော်ကားကြသောကြောင့် လည်းကောင်း။

၈။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော သမထလမ်းစဉ်နှင့် လောကုတ္တရာ၏ အခြေဖြစ်သော ဝိပဿနာလမ်းစဉ်တို့ကို အခိုင်အမာ တည်ဆောက်၍ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့အား ဘဝသံသရာမှ ထွက်မြောက်ရေးအတွက် စီစဉ်ညွှန်ကြားသော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် စုဒိတက သခင်မြတ်ဆိုင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ လူမျှားသည် ရပ်ဝါဒအမြင်အရ သံသရာနှင့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်မှုကို လက်သင့်မခံသူမျှားပီပီ ဘဝသံသရာ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော သမထ, ဝိပဿနာလမ်းစဉ်တို့ကို ဖျက်ဆီးသော ဝါဒ ရှိကြသောကြောင့် လည်းကောင်း။

၉။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် ဝိနည်းကျင့်ဝတ် သိက္ခာပုဒ်တော်များကို ရဟန်းတို့၏ အသက်၊ သာသနာတော်၏ အသက်အဖြစ် အလေးအနက်ထားကာ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒက အသေးအဖွဲ သိက္ခာပုဒ်များပါမကျန် အလေးဂရပြု၍ ကျင့်သုံးလိုက်နာသည့် ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့၏ ဝါဒသည် ဝိနည်းကျင့်ဝတ်များကို ဥပါဒါန်အစဲ့အလမ်းများဟု သမုတ်ကာ ဝိနည်းကျင့်ဝတ်ကို မျက်ကွယ်ပြုသော အဝိနယဝါဒ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။

၁၀။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် မြတ်စွာဘုရား ပညတ်တော်မူသော ဝိနည်းကျင့်ဝတ် သိက္ခာပုဒ်များကို ကိုယ်ဝယ်ဆင်မြန်း၍ လိုက်နာကျင့်သုံးသော ရဟန်းကောင်း ရှင်ကောင်း သံဃာတော်ကောင်းတို့ကို ချီးမွမ်းထောမနာ သြဘာပြုသော ဝါဒဖြစ်ပြီး လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပည့်ကြီး သခင်မြတ်ဆိုင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့မှ လူဘိုသည် ဝိနည်းတရားတော်နှင့် အညီကျင့်ကြံနေထိုင်ကြသော အာဘိဓမ္မဟာရဋ္ဌဂုရု၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက အစရှိသော ကျောက်ထီးတန်တို့ အလေးပြုအပ်သော သူတော်ကောင်း ရဟန်းသံဃာတော်များကို အချောင်သမားတွေ့စသည်ဖြင့် ပက်ပက်စက်စက် ဆဲရေးပုတ်ခတ်သော မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, ဖရုသဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပဟူသော ဝစီဒုစရိုက်လေးပါး အခြေခံပြီး သံဃာအားဆဲရေးသော သံဃအက္ကောသဝါဒ ရှိသူများ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။

၁၁။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် မေတ္တာ သစ္စာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားကို အခြေခံသော ရုတနသုတ်၊ မေတ္တာသုတ်ဧသော သုတ်တရားမျိုးကို အဖန်ဖန် ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ခြင်းအားဖြင့် ကုသိုလ်တရား တိုးပွားစေပြီး ဘေးအန္တရာယ်တို့ကို ဝေးဆီးကာကွယ်သည့် ပရိတ်ဒေသနာတော်များ အဖြစ် ခွင့်ပြုသော (ဝါ) ပရိတ်ရွတ်ကောင်းသော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် ဗြာဟ္မဏတို့၏ မန္တန်ရွတ်ပုံ မဟာယာနတို့၏ ပရိတ်ရွတ်ပုံ၊ ဝိဇ္ဇာဓိုရ်တို့ ဂါထာစုတ်ပုံ၊ လက်ရှိဗုဒ္ဓဘာသာတို့ ပရိတ်ရွတ်ပုံတို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာများ မတူကွဲပြားခြားနားမှုကို လုံးဝနားမလည်ကြပဲ အသံတူကာမျှဖြင့် သဘောတူမှတ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ပရိတ်ရွတ်ခြင်းစသော အစဉ်အလာကောင်းများကို ဖျက်ဆီးသော ဝါဒရှိသူများ ဖြစ်ကြလေသောကြောင့် လည်းကောင်း။

၁၂။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်တော်မွေတော်များ စေတီတော် ပုထိုးတော်များ၊ ဆင်းတုတော်များ၊ ဆံတော် ဓာတ်တော်များ စသည်တို့ကို မြတ်စွာဘုရား၏ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြု၍ ရှိခိုးပူဇော်ကိုးကွယ်သမျှပြုရန် ခွင့်ပြုသော ဝါဒဖြစ်ပြီး၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် ထိုကဲ့သို့သော ဓာတ်တော်မွေတော် စေတီတော် ဆင်းတုတော်စသည်တို့ကို ကိုးကွယ်ပူဇော်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်သောဝါဒ ဖြစ်ရုံမျှမက ဦးဥက္ကဋ္ဌသည် မိမိရပ်ဝါဒီတဦးဖြစ်ကြောင်းကို အခိုင်အမာ ပြသရာရောက်စေသည့် ရပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် အရဟတ္တဓဇသင်္ကန်းတော်ကို မိန်းမထမီနှင့် လည်းကောင်း သုံးလောကထွဋ်ထား သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဆံတော်ဓာတ်မြတ်ကို မြင်းမြီးနှင့် လည်းကောင်း ယုတ်ယုတ်မာမာ ခိုင်းနှိုင်းပြီး သင်္ကန်းနှင့်ဆံတော်ကို ထမီနှင့် မြင်းမြီးလောက်မျှ အသုံးမကျသည့် ဘဝသို့ရောက်အောင် ရှက်ဖွယ်လိလိ ရေးသားထုတ်ဝေသော အရှက်မဲ့ အလဇ္ဇီဝါဒ ရှိသူ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

၁၃။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို အခြေခံသည့်အားလျော်စွာ ဘုရား, တရား, သံဃာ, ဆရာမိဘတို့အား ရှိခိုးပူဇော်ခြင်း ဂုဏ်တော်ပွားများခြင်း စသော အမှုတို့ကို ကုသိုလ်ရသောဒုလုပ်များအဖြစ် သတ်မှတ်၍ အားပေးသော ဝါဒဖြစ်ပြီး၊ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်ကဲ့သည် ရပ်ဝါဒီများပီပီ ရပ်မျက်လုံးဖြင့် ကုသိုလ်ရသည်ဆိုသည်ကို မမြင်ရသောကြောင့် လက်မခံပဲ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ ဓလေ့ကောင်းဖြစ်သော ဘုရားရှိခိုးခြင်း၊ ဆီမီးပူဇော်ခြင်း၊ ဆွမ်းတော်ကပ်ခြင်း စသော ဘာသာ သာသနာရေး လုပ်ငန်းတို့ကို ဖျက်ဆီးသောဝါဒ ရှိသူများ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

၁၄။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကိုလည်းကောင်း ဘဝသံသရာမှ ထွက်မြောက်မှုတို့ကိုလည်းကောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံသော

ဝါဒဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ကောင်းသောဖက်၌ သီလခံယူခြင်း ပြုလုပ်သည့် ကုသိုလ်အကျိုးကြောင့် ရရှိနိုင်သည့်အချက်များကို ညွှန်ပြပြောကြားခြင်းဟုဆို အပ်သော ဆုပေးခြင်း ကုသိုလ်ရှင်၏ ဆန္ဒပြင်းပြမှုကို မြှက်ဆိုသော ဆုတောင်းခြင်း လူသေသောအခါ သေသူ ရှင်သူ နှစ်ဦးလုံးအတွက် အကျိုး ရှိနိုင်သော သပိတ်သွတ်ခြင်း စသောအမှုတို့ကို ကုသိုလ် ကောင်းမှုအဖြစ် သတ်မှတ်၍ အားပေးသော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် သခင်မြတ်ဆိုင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သုတေသီဆိုသော သူတို့သည် ထိုအမှုကိစ္စတို့ကို ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် သုံးသပ်၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှုဆိုင်ရာ သာသနာမှု ဓလေ့ကောင်းတို့ကို ပယ်သော ဝါဒ ရှိသူများ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

၁၅။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် အင်္ဂုတ္တိ၊ရ်ပါဠိတော် သဒ္ဓမ္မသမ္မောသ-သုတ်၌ ဟောကြားထားသည့်အတိုင်း သူတော်ကောင်း တရားတော်၌ မတွေ့ဝေစေရန် သူတော်ကောင်းတရားတော် မကွယ်ပစေရန် အက္ခရာပုဒ်ဗျည်းတို့ကို ကောင်းစွာ ထားရမည် အနက်ကိုလည်း ကောင်းစွာ ဆောင်ရမည်ဟု 'အက္ခရာတလုံး ဘုရား တဆူ'ကဲ့သို့ တန်ဖိုးထားသော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏နောက်လိုက် ရုပ်ဝါဒီများ၏ ဝါဒသည် ပါဠိကို အဘိဓာန်တွင် ဖော်ပြသော ရင်းမြစ် အနက် လောက်ကိုပင် မှန်မှန်မယူပဲ ၎င်းတို့၏ ရုပ်ဝါဒ အခြေခံအမြင်နှင့် ကိုက်ညီအောင် ပါဠိစကားလုံးများကို ထင်သလို အနက်ပေးကြပြီး သာသနဓမ္မ အမှန်တရား ဟူသမျှကို ဥပါဒါန်ပုဒ်မ-တပ်ကာ ဖျက်ဆီးပစ်ရန် ကြိုးစားသော သာသန-ပစ္စတ္ထိကဝါဒ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

၁၆။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် လူတို့၌ရှိသော ကိလေသာ(၁၀)ပါးတို့ကို အဆင့်လိုက် အဆင့်လိုက် အမှန်တကယ် ဒုံပြီးအပြတ် ပယ်သတ်နိုင်သူမျိုးကိုသာ အရိယာဟု သတ်မှတ်ပြီး ထိုသို့ ကိလေသာ ပယ်သတ်ရာ၌ အဆင့်လိုက် ဖြစ်ပေါ်သော နိဗ္ဗုတမောတ်ကို လည်းကောင်း နောက်ဆုံးတွင် အကြောင်း တရာ ခုံ့ပြင်မြိမ်း၍ အကျိုးရုပ်နာမ် အားလုံး ချုပ်ငြိမ်းသည့် သန္တိသုခ အမတ မောတ်ကိုလည်းကောင်း အစစ်အမှန် နိဗ္ဗာန်အဖြစ် သတ်မှတ်သော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အပေါင်းပါတို့၏ ဝါဒသည် အရိယာနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို အထက်ပါ ဘုရားဟောအခိပ္ပဿယ်များနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် ဖော်ပြထားကြသဖြင့် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်နှင့် မကိုက်ညီ မန္ဒီးနှောမိသော ဝါဒဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

၁၇။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် သံဂါယနာ ခြောက်တန်တင် ပိဋကတ်သုံးပုံ၌ ပါရှိသော ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်အတိုင်း သစ္စာလေးပါး၊ အပြန်သုံးပါး၊ ခြောင်းရာ ဆယ့်နှစ်ပါးရှိသော သစ္စာလမ်းကြောင်းကို ဖော်ပြသည့် ဝါဒဖြစ်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် ဤကဲ့သို့ လေးနက်သည့် ဓမ္မစကြာ တရားတော်

ကြီးကိုပင်လျှင် အရှက်မဲ့,ဖျက်ဆီးကာ လူသေလူဖြစ် ဓမ္မစကြာအဖြစ် ဖော်ပြ ဝံ့သော သာသနာသွေဖီရေးဝါဒ ရှိသူများဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

၁၈။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် လိမ်လည်ခြင်း၊လှည့်ပတ်ခြင်း၊ကောက်ကျစ်ခြင်းတို့ကို အလွန် စက်ဆုပ်သည့်အားလျော်စွာ စကားမှန် တရားမှန်ကိုသာ ဟောကြားပြောဆိုသော သစ္စာဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့်တကွ ဦးကိုကိုလေး၊ သခင်မြတ်ဆိုင်၊ အဘိဓမ္မာ ဆရာစိန်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌသုတေသီ စသော သူတို့သည် ၎င်းတို့၏သန္တာန်၌ တည်ကိန်းနေသော ရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် ဆိုခဲ့သည့် လိမ်လည်ခြင်း, လှည့်ဖြားခြင်း, ကောက်ကျစ်ခြင်းတို့ကို အပြစ်ဟူ၍မမြင်ပဲ ဘုရားမဟောသော 'လောကသမုဒယဥ္စ အတ္ထိ၊ လောကနိရောဓဥ္စ နတ္ထိ-ဟူသော လက်ဖြစ်ပါဋိဩအတုမျိုးကို ဗုဒ္ဓဘုရားဟောပါဋိဩအဖြစ် ပြောင်ပြောင် တင်းတင်းကြီး လိမ်လည်လှည့်ဖြား ဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် ဘုရားမဟောသည်ကို အဟော လုပ်ကာ သာသနာတော်၌ အဓိကရဏ်းများဖြစ်အောင် ဖန်တီးသော အဖျက်သမားများသာ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

၁၉။ မြတ်စွာဘုရား၏ဝါဒသည် ဘုရားဆုကို တောင်းသည်မှစ၍ ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ် စွန့်ခြင်းကြီး ငါးပါး စရိယသုံးပါးတို့ကို လေးအသင်္ချနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး ဖြည့်ဆည်းပူးတော်မူခဲ့ပြီး နောက်ဆုံး ဘုရားဖြစ်မည့်ဘဝ၌ မယ်တော်ဝမ်း၌ သန္ဓေယူခြင်း၊ ဖွားမြင်တော်မူခြင်း၊ တောထွက်တော်မူခြင်း၊ ဒုက္ကစရိယကျင့်တော်မူခြင်း၊ ဗောဓိပလ္လင်၌ ဘုရားဖြစ်တော်မူခြင်းတို့ကို အတုယူဖွယ် အားကျဖွယ်ဖြစ်အောင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဖော်ပြထားသော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက် ရုပ်ဝါဒသမားတို့၏ ဝါဒသည် ဗုဒ္ဓဝင်ကို ရုပ်အမြင်နှင့် ယှဉ်ကြည့်ပြီး မတန်မရာ မထီလေးစား စော်ကားသော ယုတ်ညံ့သည့် ဝါဒရှိသူများသာဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။

၂၀။ မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ တပည့်သားသံဃာတို့၏ ဝါဒသည် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောခဲ့သော ပါဋိတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တပည့်သားတို့ဟောသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ အတည်ပြုချက် ရရှိခဲ့သော ပါဋိတော်တို့ကို လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရား အကျဉ်းချုပ် ဟောခဲ့သော မာတိကာကို အကျယ်ခွဲထားသည့် ပါဋိတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့်အညီ ဆွေးနွေးဟောပြောထားသော ပါဋိတော်တို့ကို လည်းကောင်း၊ သာသနာ့ အန္တရာယ် အသွယ်သွယ်မှ ကာကွယ်ရန်အလို့ငှာ ခေတ်အလိုက် သင်္ဂါယနာ ခြောက်တန် တင်၍ သန့်စင်ခဲ့ခြင်းအမှုသည် အလွန်ခိုင်မာသော သာသနာ့မှတ်တိုင်ကြီးများအဖြစ် ခံယူထားကြသော ဝါဒဖြစ်ပြီး ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် နောက်လိုက်တို့၏ဝါဒသည် လူမျိုးခြား ဘာသာခြားတို့၏ စာပေစည်းရုံးမှုနောက်သို့ လိုက်ပါကာ သင်္ဂါယနာ

ခြောက်တန်၏ ခိုင်မာမှုကို ပေါ့ပျက် သေးသိမ်အောင် လုပ်သော သာသနာဖျက် ဝါဒဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

၂၁။ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တပည့်သား သံဃာတို့၏ ဝါဒသည် သံဂါယနာ ခြောက်တန်တင် ပါဠိတော်များမှာ အနှစ်သာရအားဖြင့် မည်သည့်ဘာသာ အယူဝါဒနှင့်မျှ ရောယှက်ခြင်းမရှိ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒစစ်စစ်ကိုသာ ဖော်ပြသော ပါဠိတော် များအဖြစ် သင်အံလေ့ကျက် စီစစ်သုံးသပ် ကျင့်ကြံချက်မှုားဖြင့် အတည်ပြုပြီး လက်ခံထားသောဝါဒဖြစ်၍ ဦးဥက္ကဋ္ဌနှင့် ၎င်း၏ နောက်လိုက်တို့၏ ဝါဒသည် မိမိတို့၏ ရုပ်ဝါဒအမြင်နှင့် မကိုက်ညီသော ပါဠိတော်များကို ဘုရားဟော မဟုတ် ဟူ၍လည်းကောင်း ဟိန္ဒူ ဗြာဟ္မဏဝါဒတွေဟူ၍ လည်းကောင်း သမုတ်ပြီး ဘာသာ သာသနာကို ရိုးသားစွာ ကျင့်ကြံ အားထုတ်လျက်ရှိသော ပဂ္ဂိုလ်များအား အမြင်မှား အထင်မှားဖြစ်အောင် လှည့်ဖြားလိမ်ညာပြီး ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို ဖြုတ် ထုတ် သတ်သော ဝါဒဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

ယင်း လူသေလူဖြစ်ဝါဒါနုဝါဒ (လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ၊ ၎င်း၏ နောက်လိုက်ဖြစ်သော သခင်မြတ်ဆိုင်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီ စသူတို့၏ ဝါဒ)သည် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်လာ သာသနဓမ္မ အာဂမယုတ္တိများနှင့် လည်းကောင်း လေးနက်ကျယ်ပြန့်သော သဘာဝယုတ္တိများနှင့်လည်းကောင်း မလျော်ကန်အောင် ဖောက်ပြန်ယှင်းကွက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အဓမ္မဝါဒသာဖြစ်သည်ဟု နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ အားလုံးက တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ရုံးတော်သို့ သက်သေခံ တင်ပြသော လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်း စာစောင် တိတ်ခွေများနှင့်တကွ ဤရုံးတော်သို့ သက်သေခံပစ္စည်းအဖြစ် ရောက်မလာသော ထိုဝါဒဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်း စာစောင် တိတ်ခွေနှင့် ကျောက်စာ စသည်၌ ပါရှိသော ရေးသားချက်များသည်လည်း ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်လာ သာသနဓမ္မနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်များဖြစ်၍ ထိုစာအုပ်စာတမ်း စာစောင် တိတ်ခွေ ကျောက်စာ စသည်တို့သည် အဓမ္မဝါဒကို ဖော်ပြရာဖြစ်သောကြောင့် အဓမ္မ ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ အားလုံးက တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

ထိုလူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒ (လူသေလူဖြစ်ဝါဒ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီတို့၏ ဝါဒ စသည်)ကို ရေးသား ဟောပြော ဖြန့်ဝေကြသော သက်နိုးဝတ်နှင့် လူဝတ်

ကြောင် တို့သည်လည်းကောင်း ထိုလူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒကို လိုက်နာ၍ ပြုလုပ်ကြသော သင်္ကန်းဝတ်နှင့် လူဝတ်ကြောင်တို့သည်လည်းကောင်း ထို လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒကို လိုလားနှစ်သက်စွာ ထောက်ခံအားပေးကြသူ သင်္ကန်းဝတ်နှင့် လူဝတ်ကြောင်တို့သည် လည်းကောင်း အဓမ္မဝါဒီတို့သာ ဖြစ်ကြကုန်၏ ဟူ၍ နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ကြီးများ အားလုံးက တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော် မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်ကြီးများ

စဉ် ဘွဲ့တော်နှင့် ကျောင်းတိုက် လက်မှတ်

၁။ ဘဒ္ဒန္တဃောသိကာဘိဝံသ
(သဘာပတိ)
ဃောသိတာရာမကျောင်းတိုက်၊
ထားဝယ်မြို့။

၂။ ဘဒ္ဒန္တ ဇဝနာဘိဝံသ (အဖွဲ့ဝင်)
ဇဝနာဘိဝံသာရုံကျောင်းတိုက်
ကြိုပင်ကောက်မြို့။

၃။ ဘဒ္ဒန္တဓမ္မာဘိဝရ (အဖွဲ့ဝင်)
ကံတုင်း ဆုတောင်းပြည့်ကျောင်း၊
ပြည်မြို့။

၄။ ဘဒ္ဒန္တကုမာရ (အဖွဲ့ဝင်)
မဟာဝိဇုတာရုံမတိုက်၊ မကွေးမြို့။

၅။ ဘဒ္ဒန္တ ဉာနိက (အဖွဲ့ဝင်)
ပဇ္ဇောတာရုံကျောင်းတိုက်၊
မြောင်းမြမြို့။

နေ့စွဲ၊ ၁၃၄၁-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း (၂) ရက်။
၁၉၇၁-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၉) ရက်။
ကြာသပတေးနေ့

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ ချမှတ်ပြီးနောက် နိုင်ငတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) သဘာပတိ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက စုဒိတကတို့အား မိန့်ကြားတော်မူသော သုဝါဒကထာ

တောင်တွင်းကြီးမြို့ နတ်မှိုတောရ ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒနှင့် ထိုဝါဒမှ ဆက်နွယ်ပေါ်ပေါက်လာသည့် (အတုလိုက်) အနုဝါဒများ၏ ဓမ္မ အဓမ္မအဖြစ်ကို စိစစ်ဆုံးဖြတ်ရန် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့၏ တာဝန်ပေးအပ်ချက်အရ နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက တိမ်းစောင်းမှားယွင်းခြင်း မရှိရအောင် လေးလခန့်မျှ အချိန်ယူပြီး စောဒနာ သောဓနာ ၂-ရပ်နှင့် ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးဖြာ ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ဂန္ထန္တရ အဝဝတို့ကို ကျနစွေစပ် သုံးသပ်ဝေဖန်ကာ ကရဏာတရား ရွှေထားလျက် အဂတိလေးပါး မလိုက်စားပဲ ခိုင်မြဲထက်သန်သည့် ဝီရိယ သတိ သမာဓိ ပညာတို့ဖြင့် အဖန်ဖန် နှိုင်းချိန်ပြီးမှ ဗုဒ္ဓသာသနာနွယ်ဝင် ပညာရှင်အများ လက်ခံနိုင်လောက်သည့် ပရိသုဒ္ဓ ပရိပုဏ္ဏ ဝိနိစ္ဆယကို ချမှတ်တော်မူခဲ့ကြပါတယ်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက မည်မျှပင် ယထာဓမ္မ တရားလမ်းမှန်အောင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြပါသော်လဲ ပုထုဇဉ်များ ဖြစ်ကြသည့်အလျောက် စိတ်ထား နှုသူ အချို့ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက မိမိတို့ဖြစ်စေချင်တဲ့အတိုင်း မဖြစ်လာတဲ့အခါ မကျေမနပ် ဖြစ်တတ်ကြပါတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ခြင်းဟာလဲ ပုထုဇဉ်တို့ရဲ့သဘောထံတွာ ဓမ္မတာပါပဲ။

ပုထုဇဉ်များ လိုက်နာပြုကျင့်ရန် ခဲယဉ်းတဲ့ ခဲကြီး ၅-ရပ် ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ ခဲကြီး ၅-ရပ်က ဘာတွေလဲဆိုတော့—

(၁) ဤကားအမှား ဤကားအမှန်လို့ ဝေဖန်စီစစ်ရန် ခဲယဉ်းတယ်၊ ဝေဖန်စီစစ်မှုမပြုပဲ အမှတ်တမဲ့ပဲ နေတတ်ကြတယ်။

(၂) အမှား အမှန်ကို ဝေဖန်စီစစ်ပြန်တော့လဲ ဤကားအမှား ဤကားအမှန်လို့ မိမိဉာဏ်ဖြင့် သိနိုင်ရန် ခဲယဉ်းတယ်။

(၃) အမှား အမှန်ကို သိပြန်တော့လဲ အမှားကို အမှားလို့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် ခဲယဉ်းတယ်၊ မုန်းမှာကြောက်လို့ နှုတ်ပိတ်ရေငုံလုပ်နေတတ်တယ်။

(၄) မိမိ အယူမှားနေလျှင်လဲ ကိုယ့်အမှားကို ကိုယ်ဝန်ခံရန် ခဲယဉ်းတယ်၊ မှားပါတယ်လို့ ဝန်ခံရမှာကို ရှက်ကြောက်နေတတ်တယ်။

(၅) ကိုယ့်အမှားကို မှားပါတယ်လို့ ဝန်ခံစေကာမူ အမှားကို ပယ်လှန်ပြီး အမှန်ကို ကျင့်ကြံလိုက်နာဖို့ ခဲယဉ်းတယ်၊ လူကြားကောင်းရုံလောက် ဝန်ခံပြီး အမှားကိုမပယ်လှန် အမှန်ကို မလိုက်နာပဲ နေတတ်ကြတယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ပုထုဇဉ်တွေဟာ "သန္နိဋ္ဌိပရာမာသီ" မိမိ အယူသာ အမှန်ဟု ဖေါက်ပြန်မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်တတ်ကြတယ် "အာခာ-နဂ္ဂါဟီ" မြဲမြံစွာ ယူလေ့ရှိတတ်ကြတယ်၊ "ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ" စွန့်လွှတ်နိုင်ခဲကြတယ် (စွန့်လွှတ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းနေတတ်ကြတယ်) လို့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီလို အမှားကို သုံးသပ်ပြီး မစွန့်လွှတ်နိုင်ပဲ မြဲမြံစွာ ယူနေတတ်သူကို အယူသည်း သူလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ယေ အတ္တာနော ဥပ္ပန္နံ ဒိဋ္ဌိ ဣဒမေဝ သစ္စန္တိ ဒဋ္ဌံ ဂဏှိတ္ဝာ အဝိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ကာရဏံ ဒဿေတ္ဝာ ဝုစ္စမာနာ န ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ ။

အယူသည်းတဲ့သူမျိုးဟာ သူတို့ယူမိတဲ့ အယူကို မစွန့်လွှတ်တော့ပဲ ဇွတ်မှိတ်ပြီး အတင်းဆုပ်ကိုင်ထားတတ်ကြတယ်၊ ဘုရားအစရှိတဲ့ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့က အကြောင်းပြပြီး ဟောပြောပေမဲ့ မစွန့်လွှတ်ပဲ ယူမြဲယူနေတတ်ကြတယ်။

အဲဒီ အယူသည်းမှုဟာ လောကရေးရာဘက်က အယူသည်းမှုလဲရှိတယ်၊ အကျင့်တရားဘက်က အယူသည်းမှုလဲရှိတယ်၊ လောကရေးရာဘက်က အယူသည်းတာကတော့ သဂ္ဂန္ဆရယ်·မဂ္ဂန္ဆရယ် မဖြစ်တဲ့အတွက် သိပ်အရေးမကြီးလှဘူး (ဥပမာ) မြေကြီး မြင့်မိုရ်တောင် နေလ နက္ခတ်တည်နေပုံ စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်တဲ့ အယူအဆ ကဲလွဲမှုမျိုးတွေပါပဲ၊ ဒါတွေက သိလအကျင့် သမာဓိ အကျင့် ပညာအကျင့်တို့နှင့် မဆိုင်တဲ့အတွက် အရေးမကြီးလှဘူး။

အကျင့်တရားနှင့် ပတ်သက်ပြီး အလဲအမှားကို အမှန်ထင်ကာ မစွန့်လွှတ်နိုင်အောင် အယူသည်းနေလျှင်တော့ မဂ္ဂန္ဆရယ် ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီ အယူသည်းမှုက အလွန်အရေးကြီးတယ်၊ ဒီဝိနိစ္ဆယစာတမ်းမှာ ဖေါ်ပြထားတဲ့ အလှူ၏ အကျိုးမရှိစသော ဒသဝတ္ထုက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အယူတွေကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ပဲ မြဲမြံစွာ အယူသည်းနေလျှင် သဂ္ဂန္ဆရယ် မဂ္ဂန္ဆရယ် ၂-မျိုးလုံး ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဒီလို အယူသည်းနေလျှင် ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်ကို လိုက်နာရာမရောက်တော့ဘူး၊ ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်ကို မလိုက်နာလျှင်—

ယေန ကာဟန္တိ သြဝါဒံ၊ နရာ ပုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
ဗျသနန္တေ ဂမိဿန္တိ၊ ရက္ခသီဟိဝ ဝါကိဇာ၂။

ဤဘုရားဟော ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကြရလိမ့်မည်၊ ဒါ့ကြောင့် သဂ္ဂန္ဆရယ် မဂ္ဂန္ဆရယ် မဖြစ်ကြရလေအောင် ဆုံးရှုံး

၁။ မ ၆ ၁၊ ၁၉၄။ ၂။ ဇာ၊ ၁၊ ၅၁။

ပျက်စီးခြင်းသို့ မရောက်ကြရလေအောင် ဒီဆုံးဖြတ်ချက် ဝိနိစ္ဆယစာတမ်းကို သဘောခံပါက်နားလည်ရန် ယောနိသော မနသိကာရဖြင့် ကျက်မှန သေသေချာချာ သုံးသပ်ကြစေလိုတယ်၊ မိမိတို့ဉာဏ်မမီတဲ့ အရာဌာနများကိုလဲ ပညာရှိဆရာတော် သံဃာတော်များထံ မေးမြန်းပြီး သိနားလည်ရန် ကြိုးစားကြစေလိုဘယ်၊ အဲဒီလို သဘောပေါက် နားလည်ကာ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့၏ ရှေမျှောက်မှာ လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး အဓမ္မဝါဒ အယူသည်းမှုဟူသမျှတို့ကို စွန့်လွှတ်လိုက်ကြစေလိုတယ်၊ စွန့်လွှတ်ပြီးတဲ့နောက်လဲ မှန်ကန်သည့် တရားနည်းလမ်းအတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြစေလိုတယ်။

အပ္ပံဝတ ဇီဝိတံ ဣဒံ၊ ဩရံဝဿသတာပိ မိယျတိ။ သုတ္တာနိပါတ် ဇရာသုတ်နှင့်အညီ လူတို့ရဲ့အသက်ဟာ အလွန်တိုတောင်းလှပါဘယ်၊ ဒီလိုတိုတောင်းလှတဲ့ အချိန်ကာက အတွင်းမှာ အမှားမှား အယွင်းယွင်းနဲ့ သေသွားကြလျှင် မိမိတို့ရဲ့ အဖိုးတန်ဘဝကြီးဟာ ဘာမျှ အကျိုးမပြုးပဲ ဒုဆျည်းနှီး ဖြစ်သွားပါလိမ့်မည်၊ ယခုလို အချိန်ရှိခိုက်က မပြုပြင်မိလျှင် သေရာညောင်စောင်း လျောင်းအိပ်ရာကျတဲ့ အခါကျတော့ နောင်တ ကြီးစွာရနေတတ်ပါဘယ်၊ ဒါ့ကြောင့် အချိန်မီပြုပြင်ကြရန် တိုက်တွန်းပါဘယ်။

အမှားကို အမှားမှန်းသိလို့ ပြုပြင်တာဟာ အလွန်ပညာရှိ သူတော်ကောင်း ပီသပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားကောင်းများ ပီပီ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်ကို လိုက်နာရာလဲ ရောက်ပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးမတော်ကို လိုက်နာကြလျှင်-

> ယေ စ ကာဟန္တိ သြဝါဒံ၊ နရာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
> သောတ္ထိံ ပါရုံ ဂမိဿန္တိ၊ ဝလာဟေနေဝ ဝါဏိဇာ[၁]။

ဤဘုရားဟော ဒေသနာတော်နှင့် အညီ ချမ်းချမ်းသာသာဖြင့် သံသရာဟိဘက်ကမ်းဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်နန်းသို့ ဖြောင့်ဖြောင့် တန်းတန်းကြီး ရောက်ရပေလိမ့်မယ်။

ဒါ့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဇွယ်ဝင် သူတော်စင်တို့၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်နန်းသို့ ဖြောင့်တန်းစွာ ရောက်ကြရလေအောင်-

> " ပရေ သန္ဒိဋ္ဌပရာမာသီ အာဓာနဂ္ဂါဟီ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ ဘဝိဿန္တိ၊
> မယမေတ္ထ အသန္ဒိဋ္ဌပရာမာသီ အနာဓာနဂ္ဂါဟီ သုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ
> ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခါ ကရဏီယော[၂]။

ဤ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ဓဒသနာနှင့် အညီ " အခြားသူတွေက ကိုယ့်အယူကိုသာ အမှန်ထားပြီး မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်လျက် မစွန့်လွှတ်နိုင်ပဲ

၁။ ဇာ ၁၊ ၅၁။ ၂။ မ ၁၊ ၅၂။

မြဲမြံစွာယူနေကြပေ အယူသည်းနေကြပေမဲ့ သူများတွေမှားယွင်းစွာသုံးသပ်ပြီး အယူသည်းနေကြမည့် အရာမှာ ငါတို့ကတော့ အယူမသည်းပဲ စွန့်လွှတ်လိုက်ကြမယ်" လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ကိလေသာခေါင်းပါးစေနိုင်တဲ့ သလ္လေခအကျင့်တရားမှန်ကို ကျင့်ကြံပွားများအားထုတ်ကြပါလို့ မေတ္တာကရုဏာ ရွှေထားပြီး သုဝါဒစကား မိန့်ကြားလိုက်ပါတယ်။

ဝိနိစ္ဆယချမှတ်ပြီးနောက် စုဒိတကများအား ရွှေဆက်လက်၍မည်သို့ နေထိုင်ကျင့်ပြီး လုပ်ဆောင်ရမည့် အကြောင်းကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ရှင်းလင်းပြောကြားချက်

သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) မှ သဘာပတိ ထားဝယ်မြို့ ဃောသိတာရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးကို အမှူးတား၍ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ, စောဒက ဆရာတော်များ, စုဒိတက ဆရာတော်များနှင့် ကြွရောက်လာကြသော ဝိနိစ္ဆယ တရားနာပရိသတ်များ သိအောင် အနည်းငယ်လျှောက်ထားလိုပါသည်၊ ခွင့်ပြုတော် မူပါ ဘုရား။

ယခုအချိန်မှာဆိုယင် နိုင်ငံတော်က ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရုဏ်း မူခင်း ဖြေရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ (၃)အရ ဓမ္မ-အဓမ္မအမှုအငြင်းပွားမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့မှ ဖွဲ့စည်းပေးထားသော နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ် အဖွဲ့ အမှတ် (၂)၏ အဆုံးအဖြတ် ကိစ္စ ပြီးဆုံးပါပြီ၊ ဒီဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ ရွှေလုပ်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ယခုလျှောက်ထားပါမယ်၊ဝိနိစ္ဆယဥာဒေ ပုဒ်မ(၁၃) မှာ ပါရှိတဲ့အတိုင်း နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယအဖွဲ့မှ အဆုံးအဖြတ်များကို ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနက လိုအပ်သလို ဆက်လက် အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည် ဆိုသော ဥပဒေပုဒ်မအရ တပည့်တော် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော်များ ယခုဆုံးဖြတ်ပြီးတဲ့အခါမှာ ဝိနိစ္ဆယ ဥပဒေအရ ဆရာတော်များတို့ အဆုံးအဖြတ်ကို နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ရွှေမှာက်မှာ ပေးအပ်ရန် ရှိပါတယ်၊ ဒါဲဒီလို ပေးအပ်တဲ့အခါမှာ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့အနေနဲ့ ဒီ အဆုံးအဖြတ်ကို ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနကို ပို့ပါ့မယ်၊ ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒေနဲ့ သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ (၂)က ဆုံးဖြတ်ထားသော ဆုံးဖြတ်ချက်များအတိုင်း တနိုင်ငံလုံးမှာရှိတဲ့ နိုင်ငံတော်သူ နိုင်ငံတော်သားအားလုံး လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ဖို့ဆိုပြီး အပ်နှံထုတ်ပါတယ်။

ဥပမာ နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ "ဒီ တရားသည် အဓမ္မဝါဒဖြစ်တဲ့အတွက် ဟောပြောခြင်းမပြုရ၊ စာအုပ်စာတမ်း ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဝေခြင်း ထုတ်ဝေခြင်းမပြုရ၊ အသံသွင်း ကက်ဆက်ခွေများ ဖြန့်ဝေခြင်း မပြုရလို့" ပါရှိပါတယ်၊ အဲဒီလို ပါရှိတဲ့အတိုင်း အားလုံး လိုက်နာပြီးတော့ ဆောင်ရွက်ဖို့ဆိုပြီး အမိန့်ထုတ်ပါတယ်၊ယခင်ကျောက်သင်္ဘော ဝါဒတုန်းကလည်း ဒီလိုပဲ အမိန့်ထုတ်ခဲ့ပါတယ်၊ ဒါ နိုင်ငံတော်က ချမှတ်တဲ့ ဥပဒေနှင့်အညီ တပည့်တော်တို့ ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာန အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်မဲ့ အပိုင်းကို လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီကိစ္စမှာ တိုက်ရိုက်ပတ်သက် အကြုံးဝင်နေတဲ့ စုဒိတက ရဟန်းတော်များနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များကို လျှောက်ထား ပြောကြားရန်ရှိပါတယ်၊ အထူးသဖြင့် စုဒိတက ရဟန်းတော်များနှင့် ပတ်သက်တဲ့အကြောင်းကို လျှောက်ထားပါမယ်၊ ရဟန်းတော်များ သိတဲ့အတိုင်းပဲ နိုင်ငံတော်မှာ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ကြီးက အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်း ထားတဲ့ နိုင်ငံတော် သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အခြေခံစည်းမျဉ်းဆိုတာ ရှိပါတယ်၊ အဲဒီစည်းမျဉ်းအရ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းက အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းမျှသာလဲရှိပါတယ်၊ အဲဒီ စည်းမျဉ်း အဲဒီလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရဆိုလျှင် ဆရာတော်များသည် အကယ်၍ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းတွင် နေထိုင်လိုပါက သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တသွေမတိမ်း လိုက်နာပြီးတော့ မှားယွင်းနေသော အယူဝါဒကို စွန့်လွှတ်ပါမယ်လို့ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကဆရာတော်များ၏ရှေ့မှောက်မှာ မိမိအမှားကို ဝန်ချတောင်းပန်ပြီး ကတိပြုမယ်ဆိုလျှင် သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ ဆက်လက်ပြီးတော့ ပါဝင်နိုင်ခွင့်ကို နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က သနားသက်ညှာစွာ စဉ်းစားမည် ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို မပြုလုပ်လျှင် ဆရာတော်များ အနေနဲ့ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ ပါဝင် နိုင်ခွင့် မရှိတော့ပါဘူး၊ ဒီ အခွင့်အရေးမှာ ဆရာတော်တို့အဖို့ ဆုံးရှုံးမည်ဖြစ်ပါတယ်၊သံဃာ့အဖွဲ့စည်းအခြေခံစည်းမျဉ်းအရ ဂိုဏ်းတပါးပါးမှာဖြစ်ဖြစ် ပါဝင်ရမည်၊သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အဆင့်ဆင့် အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာဖြစ်ဖြစ် ရှိရမည်၊မိမိဘာသာ သီးခြားကင်းလွတ်ပြီး နေနိုင်ခွင့်မရှိပါဘူး၊ဆရာတော်များသည် သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ရှေ့မှောက်မှာ မိမိတို့အမှားကို ဝန်ချတောင်းပန်ပြီးတော့ ဆက်လက်နေခွင့်ပြုဖို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်ရန် အစီအစဉ်များကိုလည်း တပည့်တော်များက ဆောင်ရွက်ပေးပါမယ်၊ အဲဒီလို ဆောင်ရွက်တာကို စုဒိတက ဆရာတော်များက သဘောပေါက်ပြီးတော့ လိုက်နာကြလိမ့်မယ်လို့ တပည့်တော်များက မျှော်လင့်ထားကြပါတယ်။

စုဒိတက လူပုဂ္ဂိုလ်မျှားကိုလဲ မေတ္တာရပ်ခံချင်တာ ရှိပါတယ်၊ ဘာလဲဆိုယင် ဝိနိစ္ဆယ မချမှတ်မီမှာရော ချမှတ်သည့်နေရာမှာရော ကျွန်တော် ဒီကိစ္စကို ရှင်းပြပြီးဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါက နိုင်ငံတော်က လုပ်ထားတဲ့ ဥပဒေ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီ တရားရုံးသည်လည်း နိုင်ငံတော်၏ တရားရုံးတော် ဖြစ်ပါတယ်၊ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့အစည်းမှာ ဆိုယင်လဲ အမြင့်ဆုံးသော တရားရုံးလဲ ဖြစ်ပါတယ်၊နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့မှာ ပါဝင်တဲ့ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ ဆိုရင်လည်း ဗဟိုဝန်ဆောင် သံဃာတော် အပါး (၃၀၀)ထဲမှ သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့က ဒီ ဝိနည်းဓိုရ် ၅-ပါးကို သီးခြား ရွေးထုတ်ပြီးတော့ ဖွဲ့စည်းပေးထားတဲ့ အမြင့်ဆုံးတရားရုံးလဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သေသေချာချာ လေးလေးစားစား စဉ်းစားမယ်ဆိုယင် ပြီးခဲ့တဲ့ ၁၃၄၂-နှစ် တုန်းကဗမာပြည်မှာရှိတဲ့သံဃာတသိန်းကျော်ရဲ့သမ္မုတိဆန္ဒပေးလိုက်တဲ့သမ္မုတိရသံဃာ့ကိုယ်စားလှယ် တထောင်တို့ မဟာပါသာဏလိုဏ်ဂူတော်ကြီးမှာ နိုင်ငံတော် ဗဟိုဝန်ဆောင် သံဃာ(၃၀၀)ကို ရွေးချယ်ခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီ ရွေးချယ်တဲ့ နိုင်ငံတော် ဗဟိုဝန်ဆောင် သံဃာ (၃၀၀)သည် တနိုင်ငံလုံးရှိ သံဃာတသိန်းကျော်တို့၏ ဆန္ဒမဲဖြင့် တင်မြှောက်ထားသောကြောင့် ယနေ့ချမှတ်သည့် ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်ချက်သည်လည်း ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် ၅-ပါးက ချမှတ်သော ဝိနိစ္ဆယဟုသာ မဆိုမူ၍ သံဃာတသိန်းကျော်တို့က ချမှတ်လိုက်တဲ့ ဝိနိစ္ဆယပဲလို့ သဘောပေါက်စေချင်ပါတယ်၊ဒီ ဝိနိစ္ဆယကို ဒို့တတွေ့ မလွဲမသွေ့ လိုက်နာသင့်တဲ့ ဝိနိစ္ဆယပဲလို့ ခံယူစေချင်ပါတယ်၊ ဥပဒေအရလဲ လိုက်နာရမဲ့ ဝတ္တရားရှိပါတယ်၊ မလိုက်နာလျှင် နိုင်ငံတော်ကို ဆန့်ကျင်တဲ့ သဘောလဲ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ နိုင်ငံတော် ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့က ချမှတ်ထားတဲ့ ဝိနိစ္ဆယကို မလိုက်နာခြင်းသည်လည်း သံဃာတသိန်းကျော်တို့ကို ဆန့်ကျင်ရာလဲရောက်ပါတယ်။

ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်း မှုခင်းမျှား ဖြေရှင်းရေးဆိုင်ရာ ဝိနိစ္ဆယဥပဒေက ဖြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် မတူပါဘူး၊ ဝိနည်းဓမ္မကံကိစ္စသည် မြတ်စွာဘုရား တရားတော်နှင့် ဆက်စပ်တဲ့ကိစ္စဖြစ်တဲ့အတွက် အေးချမ်းတဲ့ သဘောရှိပါတယ်၊ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အဓိကရဏ်းကို ပြေငြိမ်းအောင် နည်းလမ်းရှာပြီး အမှန်တရားကို ရှာဖွေတဲ့ကိစ္စဖြစ်ပါတယ်၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေမှာတော့ မိမိကျူးလွန်ထားတဲ့ ပြစ်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီးတော့ အထိုက်အလျောက် အပြစ်ခံရမဲ့သဘော ရှိပါတယ်၊ ဒီမှာတော့ မြတ်စွာဘုရား တရားတော်နှင့်ပတ်သက်ပြီးတော့ မိမိအမှားကို မှားကြောင်း ဝန်ခံကြောင်းပန်လို့ရှိလျှင် ဒီအမှားက ပြေပျောက်ပြီးတော့ နောင် အကျိုးအတွက်လဲ ကုသိုလ်တရား ပွားရပွားကြောင်း ဖြစ်တယ်လို့ သဘာပတိ ဆရာတော်ကလဲ မိန့်ကြားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒါကြောင့် စုဒိတက လူပုဂ္ဂိုလ်မျှားအတွက်လဲ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာ-နာယကအဖွဲ့ရှေမှောက်မှာ သြဝါဒကို ခံယူပြီးတော့ ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဒီအမှားကိုဝန်ခံပြီးတော့ ရှေကို မြတ်စွာဘုရားသာသနာစက်ရိပ်အောက်မှာ အကျိုးရှိရှိနေနိုင်အောင် ကျွန်တော်တို့ စီစဉ်ထားပါတယ်၊ အဲဒီအစီအစဉ် အတိုင်း ဇမ္ဗုဒီပကျောင်းဆောင်မှာသွားပြီး နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) ဆရာတော်ကြီးများကလဲ ဝိနိစ္ဆယစာမူကို ပေးအပ်ပါမယ်၊ ကျန်တဲ့ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တွေရော စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တွေရော နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက ဆရာတော်ကြီးများ၏ သြဝါဒကို ခံယူပြီးတော့ အေးအေးချမ်းချမ်းနဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်အတိုင်း ကျွန်တော်တို့အားလုံး ကုသိုလ်တရားကို ရှာကြံနိုင်အောင် အစီအစဉ်လုပ်ထားကြောင်း ပြောကြားအပ်ပါတယ်။

ဘုဂ္ဂ-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၂-ရက်

၁၉၈၁-ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၉-ရက်နေ့တွင်

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ၊ ဇမ္ဗုဒီပကျောင်းဆောင်၌

ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သော အဓမ္မဝါဒစွန့်လွှတ်ပွဲ

အခမ်းအနား အစီအစဉ်များ

၁။ လူသေလူဖြစ်ဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန, ရှေ့အဘိဓမ္မာဝါဒတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) သဘာပတိ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက သံဃမဟာနာယက ဆရာတော်များကို ရှင်းလင်းလျှောက်ထားရန်၊

၂။ သဘာပတိဆရာတော်ဘုရားကြီးက လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ စာမူကို နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ အလှည့်ကျဥက္ကဋ္ဌ ဗာရာဏသီဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ အပ်နှံရန်၊

၃။ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ အလှည့်ကျ ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဓမ္မ အဓမ္မ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း ပြေငြိမ်းအောင် ဆောင်ရွက်ပုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သြဝါဒစကားကို မိန့်ကြားရန်၊

၄။ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ အကျိုးတော်ဆောင် ဆရာတော် ဦးခမာဝုဓက ဝိနိစ္ဆယအကျဉ်းချုပ် သုံးသပ်ချက်ကို မိန့်ကြားပြီး စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ နှုတ်သွင်းဖွယ် သြဝါဒ မိန့်ကြားရန်၊

၅။ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို စုဒိတကအားလုံးတို့က သံဃမဟာနာယက ဆရာတော်ကြီးများ၏ရှေမှောက်တွင် ကျိုအဓမ္မဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးရန်၊

၆။ အကျိုးတော်ဆောင် ဆရာစောက အမမ္မဝါဒ စွန့်လွှတ်ပြီးသော ဆရာတော် ၄-ပါးတို့ကို သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရှေ့ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည့် အစီအစဉ်ကို မိန့်ကြားရန်၊

၇။ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းမြို့နယ်များမှ လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒတို့နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး လောကကြောင်းအရ လည်းကောင်း ဓမ္မကြောင်းအရ လည်းကောင်း အပြစ်ရှိသူများအနေနှင့် မိမိတို့၏ဝါဒများကို အမှားဝန်ခံ၍ စွန့်လွှတ်ကြရန်အတွက် မြို့နယ်သံဃနာယကများ ထံသို့ ဆက်လက်ပြီး ညွှန်ကြားမည့်အကြောင်း အကျိုးတော်ဆောင် ဆရာတော်က မိန့်ကြားရန်။

အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွှန့်ဆောင်ရွက်သည်။

ဝိနိစ္ဆယစာမူကို နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကဂိုလက်သို့ အပ်နှံရာ၌ သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) သဘာပတိ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ရှင်းလင်း လျှောက်ထားလွှာ

ရက်စွဲ။ ၁၃၄၃ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၂-ရက်။
၁၉၈၁ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၉-ရက်(ကြာသပတေးနေ့)။

ဉီး

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့၊
ဇမ္ဗုဒီပကျောင်းဆောင်၊
ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ၊ ရန်ကုန်မြို့။

အကြောင်းအရာ။ ။နိုင်ငံတော်သီး ခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)၏ ဓမ္မ အဓမ္မ မှုခင်းအမှတ်(၂) ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဆက်ကပ်ခြင်းကိစ္စပါ ဘုရား—

ရည်ညွှန်းချက်။ ။၁၃၄၃ခု၊ နယုန်လဆုတ် ၉-ရက်၊ ၁၉၈၁ခု၊ ဇွန်လ ၂၆-ရက် ဓနုစွဲပါ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့မှ ရွှေးချယ်သည့် နိုင်ငံတော် ဗဟိုသံဃာ့ဝန်ဆောင် ဆရာတော်များ သာပါဝင်သော သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)ဖွဲ့စည်းခြင်း အမိန့်စာကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

ရှိသေစွာ လျှောက်ထားအပ်ပါသည် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်များဘုရား—

အထက်ဖော်ပြပါအမိန့်အရ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအပိုဒ် ၂၅-၂၆-၃၅ တို့နှင့်အညီ သဘာပတိဆရာတော် ရွှေးချယ်ပြီးလျှင် ပုံစံ ၅-ဖြင့် စောဒက စုဒိတက ဆရာတော်များနှင့် စုဒိတကလူပုဂ္ဂိုလ်များကို ဆင့်ခေါ်၍ ၁၃၄၃ခု၊ နယုန်လ ဆုတ် ၁၃-ရက် ၁၉၈၁ခု၊ ဇွန်လ (၃၀) ရက်နေ့၊ နံနက် (၈)နာရီအချိန်မှစ၍ ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ အပရဂေါယာနကျောင်းဆောင် အထက်ထပ် သီးခြား ဝိနိစ္ဆယရုံးခန်းဦး စောဒကဆရာတော်များ၏ ပထမတင်သွင်းသော စောဒနာကို ကြားနာခဲ့ကြပါသည်ဘုရား၊ ၁၃၄၃ ခု ဝါဆိုလဆန်း (၃)ရက်၊ ၁၉၈၁ခု၊ ဇူလိုင်လ ၄-ရက်နေ့ နံနက်(၈)နာရီအချိန်မှစ၍ စောဒကဆရာတော်များ နောက်ဆုံးတင်သွင်းသော ဝိသေသစောဒနာကို ကြားနာခဲ့ကြပါသည်ဘုရား။

၁၃၄၃ ခု ဝါဆိုလဆန်း (၇)ရက် (၈)ရက်၊ ၁၉၈၁ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၈)ရက် (၉)ရက်နေ့များတွင် နံနက်(၈)နာရီမှစ၍ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့ တင်သွင်းသော သောဓနာချေပလွှာများကို ကြားနာခဲ့ကြပါသည်ဘုရား၊ စောဒက စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တင်သွင်းလွှာများကို စာမူဖြင့်တင်သွင်းစေခဲ့ပါသည်၊ ယင်းစောဒနာ သောဓနာစာမူများနှင့်တကွ သက်သေခံအဖြစ်တင်ပြထားသော လူသေလူဖြစ် ဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ, ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်း တိတ်ခွေ စာတ်ပုံများကို ၁၃၄၃ခု၊ ဝါဆိုလဆန်း (၈)ရက်နေ့ညနေမှစ၍ နေ့စဉ် နေ့တိုင်း ကြည့်ရှုနားထောင်သုံးသပ်ကြလျက် ဂန္ထဋ္ဌရများအပါအဝင် ဆိုင်ရာ ပိဋကတ်တော်များနှင့် ညီနှိုင်းတိုက်ဆိုင်၍ ဤ ဝိနိစ္ဆယစာတမ်းကို ရေးသားခဲ့ကြပါသည်။

ယင်းသို့ ရေးသားကြပြီးနောက် ၁၃၄၃-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁၁-ရက်၊ ၁၂-ရက်၊ ၁၃ ရက်၊ ၁၄-ရက်နှင့် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁-ရက်၊ ၂-ရက်နေ့တို့၌ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ အစုံအညီ ကြွရောက်တော်မူကြ၍ စောဒက စုဒိတကတို့၏ ရွှေမှောက်၌ ဤဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဖတ်ကြားချမှတ်ခဲ့ကြပါသည်ဘုရား၊ တပည့်တော်များ၏ နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂)၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ဝိနိစ္ဆယစာတမ်း စာမူကို ယခုစာနှင့်အတူ ပူးတွဲဆက်ကပ်ပါသည်ဘုရား။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဆရာတော်များ

၁။ ဘဒ္ဒန္တဃောသိတာဘိဝံသ — ဃောသိတာရုံကျောင်းတိုက်၊ ထားဝယ်မြို့။

၂။ ဘဒ္ဒန္တဇဝနာဘိဝံသ — ဇဝနာဘိဝံသာရုံကျောင်းတိုက်၊ ကြိုပင်ကောက်မြို့။

၃။ ဘဒ္ဒန္တဓမ္မဘီဝရ — ကန်တွင်းဆုတောင်းပြည့်ကျောင်း၊ ပြည်မြို့။

၄။ ဘဒ္ဒန္တကုမာရ — မဟာဝိသုတာရာမတိုက်၊ မကွေးမြို့။

၅။ ဘဒ္ဒန္တဉာနိက — ပဇ္ဇောတာရုံကျောင်းတိုက်၊ မြောင်းမြမြို့။

လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယ အပ်နှံပဲ့ဌ်
နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက အလှည့်ကျ အဖဲ့ခဲ့ဥက္ကဋ္ဌ
ဗာရာဏသီ ဆရာတော်၏ ဩဝါဒကထာ

၁။ သာသနာဝင် ရုဇဝင်တွေကို ရှည်လျားစွာမပြောတော့ပဲ "အောင်ကျော်ချမ်းအေး မန္တလေး" ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အရ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၂၁-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့တော်ကို တည်ထောင်တော်မူ၍ သူမတူအောင် သာသနာပြုသွားသည့် မင်းတုန်း ဘုရင်သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်ကြီး၏ တိုးတက်စည်ပင်ရေးကို ရှေးရှု၍ အလွန် သာသနာပြုတော်မူသည်၊ ကျောင်းတိုက်ကြီးပေါင်း မြောက်မြားစွာ တည်ဆောက်၍ တံဆိပ်ခတ် ရ-မရ ဆရာတော်များအား လစဉ် ဆွမ်းဆန်တော်များ ထောက်ပံ့လှူဒါန်းလေသည်၊ ရဟန်းဝိနည်း သိက္ခာပုဒ် မပျက်ပြားစေရန် အတွက် မဟာဒါန်ဝန်များ ခန့်ထားတော်မူလျက် အဘက်ဘက်မှ မလိုရအောင် ဆောင်ရွက်တော်မူသည်၊ ပါဠိတော် ပိဋကကျမ်းစာများကို ကျောက်ဖြူပြား၌ ရေးသားစေ၍ သေလက္ခဏာရုဋ္ဌ ပဉ္စမသံဂါယနာဒါယကာ ခံယူတော်မူသွားလေသည်။

၂။ သို့ကလောက် သာသနာတော် ထွန်းကားနေသည့် အချိန်မှာပင် ဓာတ်ဆရာ ဦးပိုသည် သာသနာ ၅၀၀၀-ကိုစွန့်၍ စပ်လျဉ်းပြီး မျှတသော အမျှားဝါဒကို ဆန့်ကျင်လျက် ရတနာသုံးပါးကို စော်ကားခဲ့သည်၊ ထို့အခါ သာသနာပြု မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ငပိုကို ခေါ်ယူ ကိုယ်တိုင်စစ်မေးပြီး သမာနဝါဒ မျှတညီညွတ်သော အယူကိုယူဖို့နှင့် အမျှားကို မပုတ်ခတ်ဖို့ ဖျောင်းဖျတော်မူခဲ့သည်၊ သို့သော် ဦးပိုသည် တယူသန် အယူသည်း ခေါင်းမာသူဖြစ်၍ သူ၏ အယူကို မစွန့်သည့်အတွက် ကွပ်မျက်ခံခဲ့ရလေသည်၊ ဤကိစ္စတွင် ဦးပိုသည် သတ္တိပြောင်သော သူရဲကောင်းမဖြစ်ပဲ တပင်ရွေထီးမင်း လက်ထက်က လက်မထိပ်၌ အပ်ရိုက် လူရွေးပွဲတွင် အရွေးမခံရ၍ ရှက်ရမ်းရမ်းပြီး မိမိဗိုက်ကိုခွဲ အူထုတ်ပြီး အသေခံသွားသော ဗလမင်းထင်ကဲ့သို့ မိုက်ရူးရဲတဉီးအဖြစ်သာ အဖတ်တင်ခဲ့လေသည်။

၃။ ထို့နောက် သားတော် သီပေါမင်းလက်ထက် ၁၂၄၇-ခုနှစ်တွင် ထီးကျိုးစည်ပေါက်၍ မြန်မာနိုင်ငံတရပ်လုံး နယ်ချဲ့လက်သို့ ကျရောက်သွားသောအခါ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မြတ်သည်လည်း မင်းစိုးရာဇာတို့၏ အစောင့်အရှောက်ကင်းကွာသွားပြီး တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ လက်တင်းခ် ဘာကွပ်မရှိသော ကြမ်းကဲ့သို့ ပရမ်းပတာ ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

၄။ လွန်ခဲ့သော ၁၃၀၉-ခုနှစ်က မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးပြန်ရလာသော အခါတွင်မှ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ပြန်လည်ထူထောင်ခဲ့ကြရသည်၊ သို့သော် ယခင် မြန်မာဘုရင်များခေတ်ကနှင့် မတူတော့ပဲ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌ ဘာသာပေါင်းစုံ ဝါဒပေါင်းစုံ ဝင်ရောက်နေနှင့်ပြီး ဖြစ်နေပေသည်၊ ပိဋကကျမ်းဂန် အမျိုးမျိုးမှာလည်း ဘာသာခြား စီးပွားရေးသမားတို့က ဖြစ်သလို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသောကြသဖြင့် မန္တလေး ပဋ္ဌမသံဂါယနာတင် ကျောက်စာတော်မူနှင့် ညီပြီး ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်ခဲ့ကြလေသည်။

၅။ သို့ရာတွင် ဓမ္မစက်ကို သူတော်ကောင်းတို့ကသာ လိုက်နာကြ၍ မသူတော်တို့က ဓမ္မစက်ကို မလိုက်နာကြချေ၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး၌ အတွင်းအပြင် မသန့်ရှင်းမှုများ ရှိလာသဖြင့် လွန်ခဲ့သော နယုန်လက ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီးကျင်းပပြီး သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အခြေခံစည်းမျဉ်း၊ ဝိနည်းဓမ္မကံ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းစသည်တို့ကို ရေးဆွဲ၍ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြရ၏၊ ဤကဲ့သို့ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာတော်များ၏၊ ဆုံးဖြတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ဤနိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ကြီးနှင့်တကွ ပြည်နယ်/တိုင်း၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းဟာဆင့်ဆင့် ပေါ် ပေါက်လာခဲ့ရသည်။ နိုင်ငံတော် အစိုးရကလည်း ဓမ္မစက်ကို မလိုက်နာသူများအတွက် ဆုံးမနိုင်သော ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရုဏ်းမှုခင်းများ ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။

၆။ သို့ဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ တသိန်းကျော်သံဃာတော်များ၏ ကိုယ်စား သာသနာရေး သာသနာ့ကိစ္စအရပ်ရပ်ကို တာဝန်ခံ၍ ဆောင်ရွက်ရသော နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့သည် နိုင်ငံတော်အတွင်း၌ ဓမ္မရေးရာပြဿနာဖြစ်သော ဝိပါဒါဓိကရုဏ်းကိစ္စရပ်များကို အေးငြိမ်းစေရန်အလို့ငှာ ဓမ္မဝိနယနှင့်လည်းကောင်း အစိုးရဥပဒေနှင့် လည်းကောင်း နှစ်ဘက်နှစ်လမ်း အကျုံးဝင်သော နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ပေသည်။

ထိုဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့များအနက် အမှတ် (၁) အဖွဲ့က ကျောက်သဘော်ဝါဒကို ဆုံးဖြတ်ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်၏၊ ယခု အမှတ် (၂) ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့က လူသေလူဖြစ်ဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တသနဝါဒ, ဧရာဘိမ္မာဝါဒဆိုသည်တို့ကို စီရင်ဆုံးဖြတ် ဝိနိစ္ဆယချမှတ်ပေးခဲ့ပေသည်။

၈။ ဤကိစ္စနှင့်စပ်၍ အနည်းငယ်ပြောကြားလိုသည်မှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့က သူတို့ကို ဝိနည်းဓိုရ်ရုံးမတင်ပါနှင့်၊ မဟာနာယက ဆရာတော်များကပဲ ဆုံးမပါ၊ နာခံပါ့မယ်ဆိုတဲ့ စာကိုလာတင်ခဲ့ဖူးပေသည်၊ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာတော်တို့ လေးလေးနက်နက်စဉ်းစားမဲ့ကြသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ အရင်းအမြစ်နှင့်တကွ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းဖြစ်အောင် ဖန်တီးနေပုံကိုပါ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးသပ်ခဲ့ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ သုံးသပ်သောအခါ အောက်ပါအချက်နှစ်ရပ်ကို တွေ့ရပေသည်—

(က) **တစ် အချက်က** နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့အနေဖြင့် မိမိစိတ်ဆန္ဒရှိရာ သဘောအတိုင်း လုပ်ခွင့်မရှိ၊စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းတို့နှင့်အညီသာလျှင် လုပ်ငှင်ခွင့်ရှိသည်ဟူသော အချက်ဖြစ်၏။

(ခ) **နှစ် အချက်က** သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့သည် အလွန်အခြေခံခိုင်သည်၊ ဘုရားသာသနာနှင့် မဆိုင်ဟူ၍ ပကာသနိယကံပြုထားသော ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့က မကြည်ညိုနိုင်ဟု အပ္ပသာဒပဝေဒနီယကံ ပြုထားတော့ သာသနာ့ဆန့်ကျင်ဘက်တောင်တွင်းကြီး ဦးဥကွဋ်ကိုမှ ရွေးပြီး ဆရာတင်ထားကြသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအဖွဲ့ဝင်တို့၏ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်မှာလည်း သွေးမြှုးသားရိုး ဘာသာသာသနာကို အေးချမ်းစွာ ကျင့်ကြံသူတို့၏ လုပ်ရပ်မျိုးမဟုတ်ပဲ သူတပါးတို့အား ပုတ်ခတ်ပြီး မိမိမဲရအောင် ဖန်တီးကြသော ရွေးကောက် နိုင်ငံရေးသမားတို့၏ နိုင်ငံရေးလုပ်နည်းလုပ်ဟန်မျိုးဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရသည်၊ ထိုကြောင့် ယခုလို စာတင်ခြင်းသည် "မီးကြီးငြမ်းခို၊ ထမင်းရေပူလျှာလဲ" ဆိုသကဲ့သို့ အခြေအနေအရ ပျားရေနှင့် ဝမ်းလာချခြင်းသာဖြစ်သည်၊ တကယ်လိုက်နာမည်ဟု ယုံကြည်ရန်ခက်သည်။

၉။ ဤကဲ့သို့သုံးသပ်တော်မူကြသဖြင့် ဆရာတော်များ၏ ပုဂ္ဂလိကဆန္ဒအနေဖြင့် သနားကရုဏာငဲ့ညှာလိုလှုပါသော်လည်း နှစ်ဘက်အခြေအနေအရ ယခုလို ဝိနည်းဓိုရ်ရုံးဖွဲ့၍ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်စေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ အကယ်တန်း သံဃမဟာနာယကထံ တင်လာသော စာထဲမှာ ပါသကဲ့သို့ ဆရာတော်ကြီးများဆုံးမရာကို နာခံမည်ဆိုသည့်အတိုင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့ဝင် လူကြီးများမှာ ရိုးသားဖြူစင်သော စိတ်ထားရှိရိုးမှန်လျှင် ယခု ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်ကြီးများက ပညာရှေ့သွား မေတ္တာထား၍ ရေးသားဆုံးဖြတ်ဆုံးမအပ်သည်တို့ကို ရှေ့တွင်တမျိုး ကွယ်ရာတမျိုးမလုပ်ပဲ အမှန်တကယ်လိုက်နာကြလိမ့်မည်ဟု ဆရာတော်တို့ မျှော်လင့်ပေသည်၊ အထက်က ဆရာတော် ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဓမ္မစက်ကို

သူတော်ကောင်းတို့ကသာ လိုက်နာသည်၊ အာဏာစက်ကိုမူ မသူတော်တို့လည်း မလိုက်နာမနေရ လိုက်နာကြရပေလိမ့်မည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဤသီးခြား ဝိနိစ္ဆယ-ရုံးတော်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် သူတော်ကောင်းကို ပိုကောင်းစေပြီး သူယုတ်မာကို သူတော်ကောင်းဖြစ်လာစေမည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်ပေသည်။

၁၀။ ဤလူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယသည် အဂတိတရားလေးပါးကင်း ပေသည်၊ ကင်းပုံမှာ ဓမ္မရေးရာပြဿနာဖြစ်၍ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမျှ ချစ်ခင် ငဲ့ညှာစရာမလိုသဖြင့် ဆန္ဒာဂတိကင်းပေသည်၊ သခင်မြတ်ဆိုင်က ဝိနည်းဓိုရ်ရုံး ပျက်စေရန်နှင့် ၂၅၀၀ သာသနာနှင့် ရဟန်းသံဃာတော်များအပေါ် အာဃာတ ကြီးလှစွာဖြင့် ဟိုစာတင် ဒီစာဖြန့် လုပ်ခြင်းသည် ဆရာတော်ကြီးများ၏ သမာဓိကို မတုန်လှုပ်စေနိုင်သဖြင့် ဒေါသာဂတိလည်း ကင်းပေသည်၊ ဆရာ တော်ကြီးများ၏ဘဝသည် မည်သူ့ကိုမျှ ကြောက်စရာမလိုသည့် အနေအထား တွင်ရှိ၍ ဘယာဂတိလည်း ကင်းပေသည်၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်ကြီးများသည် ဘာသန္တရနှင့်တကွ ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်စုံမ်းသန်ဝေါ်မူရုံမျှမက မပြတ်လေ့လာ ဆည်းပူးလျက်ရှိသည့်အပြင် ယခုဝိနိစ္ဆယကို လေးလတာမျှ အချိန်လုံလုံလောက် လောက်ယူပြီး ကျကျနနရေးသားစီရင်တော်မူသည့်အတွက်ကြောင့် မောဟာ-ဂတိလည်းကင်းပေသည်။

၁၁။ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကာ ဆရာတော်ကြီးများနှင့် ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ကြီးများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်သည် နိဂ္ဂဟေ နိဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ=နှိပ်ထိုက်သူကို နှိပ်ရမည်၊ပဂ္ဂဟေ ပဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ=မြှင့်ထိုက်သူကို မြှင့်ရမည် ဟူသော သာသနာတော်-နှင့် အညီသာဖြစ်သည် ထို့ပြင် အဘူတံ အဘူတတော နိမ္မေဋ္ဌေတဗ္ဗံ=မဟုတ်မမှန် သည်ကို မဟုတ်မမှန်သည့်အကြောင်း ဖြေရှင်းကြရမည် ဟူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရား၏ သြဝါဒ ညွှန်ကြားချက်နှင့်လည်း အညီသာဖြစ်ပေသည်။

၁၂။ ယခုလို ရဟန်း, ရှင်, လူ ပြည်သူတို့အကျိုးငှာ ဗုဒ္ဓသာသနာ (ဘုရား အဆုံးအမတော်ကြီး) သန့်ရှင်း တည်တံ့ပြန့်ပွားရေးအတွက် ဓမ္မစက် အာဏာ စက်တို့ဖြင့် ထက်ထက်မြက်မြက် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရအောင် မိမိ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှု ကို ပဓာနမထားပဲ ဤကမ္ဘာအေးမှာ ဝါဆို၍ လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဝိနိစ္ဆယကို ရေးသားပြုစု ဆုံးဖြတ် ချမှတ်တော်မူကြသော ထားဝယ်မြို့ ဃောသိတာရုံ ကျောင်းတိုက် ဆရာတော်ဘုရားကြီး အမှူးရှိသော သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာ တော် ၅-ပါးတို့၏ စေတနာ ဆန္ဒ ဇဲ့လုံ့လ ပညာဉာဏ် ပဋိဘာန်တို့ကိုလည်း ချီးကျူးပါသည်၊ ထို့ပြင် ဤဝိနိစ္ဆယ အောင်မြင်ရေးအတွက် အဘက်ဘက်က ကူညီခဲ့ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ကိုယ်စား ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

၁၃။ အထူးသဖြင့် ဤနိုင်ငံတော်၌ မပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးသေးသော သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အဆင့်ဆင့် စနစ်တကျ ပေါ်ပေါက်စေပြီး မဆုံးဖြတ်ခဲ့ဖူးသေးသော ယခုလို သာသနာတော်ဘရပ်လုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဓမ္မရေးရာ အဆုံးအဖြတ်များ ချမှတ်နိုင်အောင် အာဏာစက် အကူအညီပေးပေသော နိုင်ငံတော် အစိုးရအားလည်း တသိန်းကျော် သံဃာတော်တို့၏ကိုယ်စား နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့၏ကိုယ်စား ကျေးဇူးဥပကာရ အထူးတင်လျက် အစဉ် မေတ္တာပို့သလျက်ရှိကြောင်း နိဂုံးချုပ် မိန့်ကြားလိုက်ပါသည်။

ဘဒ္ဒန္တအာနန္ဒပဏ္ဍိတ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)
ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်
နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့
(ဒုတိယအဖွဲ့ခွဲ)

၁၃၄၁-ခုနှစ်၊တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း (၂)ရက်၊
၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၉)ရက်။

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ အလှည့်ကျ အကျိုးဆောင် ဆရာတော် ဦးဓမ္မာဝုဓ၏ ဝိနိစ္ဆယအကျဉ်းချုပ် သုံးသပ်ချက်နှင့် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ နှလုံးသွင်းဖွယ် ဩဝါဒ

ဝိနိစ္ဆယ အကျဉ်းချုပ်ကို မိန့်ကြားရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိနိစ္ဆယ နိဂုံးသုံးသပ်ချက်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပါနေပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ယင်း လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒ (လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ၏ဝါဒ၊ ၎င်း၏ နောက်လိုက်ဖြစ်သော သခင်မြတ်ဆိုင်, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသီ စသူတို့၏ ဝါဒ)သည် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်လာ သာသနဓမ္မ အာဂမယုတ္တိများနှင့် လည်းကောင်း လေးနက်ကျယ်ပြန့်သော သဘာဝယုတ္တိများနှင့် လည်းကောင်း မလျော်ကန်အောင် ဖောက်ပြန်ယွင်းကွက်ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေသော အဓမ္မဝါဒသာ ဖြစ်သည်ဟု နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတော်များ အားလုံးက တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) ရုံးတော်သို့ သက်သေခံ တင်ပြသော လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းစာစောင် တိတ်ဒွဲများနှင့်တကွ ဤရုံးတော်သို့ သက်သေခံပစ္စည်းအဖြစ်

ရောက်မလာသော ထို ဝါဒဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်း စာစောင် တိတ်ခွေ နှင့် ကျောက်စာ စသည်၌ ပါရှိသော ရေးသားချက် (ပြောဟောချက်) များသည်လည်း ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်လာ သာသနာမမူနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်များဖြစ်၍ ထို စာအုပ်စာတမ်း စာစောင် တိတ်ခွေ ကျောက်စာ စသည်တို့သည် အဓမ္မဝါဒကို ဖော်ပြရာ ဖြစ်သောကြောင့် အဓမ္မပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂) ဝိနည်းဓိုရ်ဓာရာတော်များ အားလုံးက တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော် မူကြသည်။

ထိုလူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒ (လူသေလူဖြစ်ဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတသီတို့၏ ဝါဒ စသည်)ကို ရေးသားဟောပြော ဖြန့်ဝေကြသော သင်္ဃနာယက ဝတ်နှင့် လူဝတ်ကြောင်တို့သည်လည်းကောင်း ထိုလူသေလူဖြစ် ဝါဒါနု-ဝါဒကို လိုက်နာ၍ပြုလုပ်ကြသော သင်္ဃနာယက ဝတ်နှင့် လူဝတ်ကြောင်တို့ သည်လည်းကောင်း ထိုလူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒကို လိုလားနှစ်သက်စွာ ထောက်ခံအားပေးကြသူ သင်္ဃနာယက ဝတ်နှင့် လူဝတ်ကြောင်တို့သည်လည်း ကောင်း အဓမ္မဝါဒီတို့သာ ဖြစ်ကြကုန်၏ဟူ၍ နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ကြီးများအားလုံးက တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်—

ဟု တွေ့ရှိရပါတယ်၊ ဒီတော့ စုဒိတက ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော ရဟန်းတော်များနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ နှလုံးသွင်းဖွယ်ရာဖြစ်တဲ့ ဩဝါဒစကားကို မိန့်ကြား ပေးပါမယ်။

ယခုအစည်းအဝေးမှာ ရောက်လာကြတဲ့ သံဃာတော်များနှင့်တကွသက်ဆိုင်ရာ ဒကာ ဒကာမများ ဧည့်စာရေးစရာက ဒီပဲ့ဟာ ဘာပဲ့လဲ၊ လုပ်ဆောင်ရမဲ့ကိစ္စကို အခြေခံကျကျ စီစဉ်ပြောပြရလျှင် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က သံဃာ တသိန်းကျော်တို့၏ ဆန္ဒအရ ရေးဆွဲပေးထားတဲ့ ဥပဒေနှင့်အညီ သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ပါတယ်၊ ဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်ကြီး၏ မိန့်ကြား ချက်မှာ ပါတဲ့အတိုင်း သခင်မြတ်ဆိုင်တို့က ဒီဝါဒဟာ ဒါလောက် ခုံရုံး တော်ရောက်ဖို့ မလိုပါဘူးတဲ့၊ သက်သက်သာသာနဲ့ ဆုံးမသြဝါဒစကား ပြောလိုက် ယင် ပြီးမှာပဲလို့ လွယ်လွယ်ပဲ သူတို့ပြောလိုက်ကြတာပါပဲ၊ ဒါပေမဲ့ ဤနေရာမှာ ဥပဒေအတွင်းက လုပ်နေကြရတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီနိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့ကလဲ ဒီဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ပြီး ကျင့်သုံးလို့မဖြစ်ပါဘူး၊ ဘယ်လိုပဲ မေတ္တာထားထား, ဘယ်လိုပဲစေတနာထားထား, ဒီဥပဒေကို ချိုးဖောက်ပြီး တော့ နိုင်ငံတော်-သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က ကျင့်သုံးလို့မဖြစ်ပါဘူး၊ ဒီလိုမဖြစ်တဲ့ အတွက် ဒီအခြေ ဒီအနေမျိုးကို ရောက်လာကြရပါတယ်ဆိုတာ ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာ-

တော်ကြီး မိန့်ကြားတဲ့အထဲမှာ ပါဝင်ပြီးဖြစ်သွားပါပြီ၊ ဒါကြောင့် မိမိတို့ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ ဘုန်းကြီး ဘုန်းကြီး လူ လူ အသိဉာဏ်မှီကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှန်သမျှ ရှေးဆရာသမားများ ဆုံးမသွားတဲ့—

"ကျိုးမဲ့ပြုလွယ်၊ ကျိုးရှိပြုခက်၊ ဤနှစ်ချက်၊ မပျက်သတိထား" – ဆိုတဲ့သြဝါဒကို သတိပြုဆင်ခြင်ဖို့ကောင်းပါတယ်၊အကျိုးမဲ့ကိုပြုလွယ်သလောက် အကျိုးရှိတာကို ပြုနိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းတတ်ပါတယ်၊ ရှေးဆရာသမားများက ဒီဆုံးမသြဝါဒစကားကို ဘာကြောင့် ပေးသွားပါသလဲလို့ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်တဲ့အခါ—

သုကရံ သာဓုနာ သာဓု၊ သာဓု ပါပေန ဒုက္ကရံ။
ပါပံ ပါပေန သုကရံ၊ ပါပမရိယေဟိ ဒုက္ကရံ။

ဆိုတဲ့ ဥဒါန်းပါဠိတော်မှာပါတဲ့ ဘုရားဟောဂါထာကို သွားတွေ့ပါတယ်၊ "ကျိုးမဲ့ပြုလွယ်, ကျိုးရှိပြုခက်" ဆိုတဲ့ မြန်မာလက်ဝဲ စာပိုဒ်ကလေးက သာဓု ပါပေန ဒုက္ကရံနှင့် ပါပံ ပါပေန သုကရံဆိုတဲ့ ဒုတိယပါဒ တတိယပါဒတို့နှင့် တထပ်တည်း တူညီနေပါတယ်၊ ဒီတော့ မိမိတို့ရဲ့ ကိုယ်အမူအရာနဲ့ လုပ်တဲ့ကိစ္စ နှုတ်အမူအရာနဲ့ ပြောတဲ့ကိစ္စ,စိတ်အမူအရာနဲ့ ကြံတဲ့ကိစ္စတွေမှာ ကာယကံမှု,ဝစီကံမှု, မနောကံမှု ပြုတိုင်းပြုတိုင်း ပြောတိုင်း ဆိုတိုင်း လှုပ်ရှားတိုင်း ကြံစည်တိုင်း ကျိုးမဲ့ပြုလွယ် ကျိုးရှိပြုခက်တွေ ဖြစ်တတ်ကြပါတယ်၊ အဲဒီအချက်ကို ပုဂ္ဂိုလ် သဘာဝတိုင်း သတိထားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျိုးမဲ့ပြုလွယ် ဆိုတဲ့အတိုင်း အကျိုးမဲ့တဲ့အမူကို လွယ်လွယ်ပဲ ပြုတတ်ကြပါတယ်၊ ပါးစပ်ကပြောရမှာလဲမကြောက် ကိုယ်အမူအရာနဲ့ပြုရမှာလဲမကြောက် နှုတ်အမူအရာနဲ့ ပြောရမှာလဲမကြောက် လွယ်လွယ်ပဲပြော လွယ်လွယ်ပဲအပြစ်တင်တတ်ကြပါတယ်၊ အဲဒီအမူတွေမှန်သမျှ အမဲစက်ထင်သွားပြီ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီအမဲစက်ကို ဖြူစင်သန့်ရှင်းသွားအောင် တဖန် ပြန်အားထုတ်ဖို့ရာ သိပ်လွယ်ကူလှတဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဘယ်နေရာ ဘယ်ကိစ္စမျိုးမဆို "ကျိုးမဲ့ပြုလွယ်၊ ကျိုးရှိပြုခက်၊ ဤနှစ်ချက်၊ မပျက်သတိထား" ဆိုတဲ့ သြဝါဒကို နှလုံသွင်းစေချင်ပါတယ်။

နောက်တချက်က မိမိတို့ထက် သိလဂုဏ်, သမာဓိဂုဏ်, ပညာဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးမားတော်မူကြတဲ့ ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညိုကြ မြတ်နိုးကြ အားကိုးကြတဲ့နေရာမှာ သတိထားဖို့ အထူးအရေးကြီးပါတယ်၊ သတိထားဖို့ဆိုရာမှာလဲ ကိုယ်နှစ်သက်ရာ ကိုယ်မြတ်နိုးရာ ကိုယ်အားကိုးရာဖြစ်တဲ့ အထည်ဖြပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းမှာ–

(က) ကြည်ညိုတတ်တဲ့ ကြည်ညိုမဲ့ပုဂ္ဂိုလ်

(ခ) အကြည်ညိုခံရမဲ့ ဝတ္ထု ဒြပ် နှစ်မျိုးကဲ့သ့ဲးပါတယ်၊

ဒီတော့ ကြည်ညိုတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နေရာက ဘုန်းကြီးဝေဖန်ပြချင်တာပါ၊ ကြည်ညိုတတ်တဲ့နေရာမှာ သုံးမျိုး သုံးစားရှိကြောင်း ထေရဝါဒပိဋကတ် သုတ်မဟာဝါ-အဋ္ဌကထာ နှာ (၃၇၇)မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

(က) ဗလဝသဒ္ဓါ ဟိ မန္ဒပညော မုဓပ္ပသန္နော ဟောတိ၊ အဝတ္ထုသ္မိံ ပသီဒတိ။

(ခ) ဗလဝပညော မန္ဒသဒ္ဓါ ကေရာဋိကပက္ခံ ဘဇတိ၊ ဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိ-တော ဝိယ ရောဂေါ အဓေကိစ္ဆော ဟောတိ။

(ဂ) ဥဘိန္နံ သမတာယ ဝတ္ထုသ္မိံ ယေဝ ပသီဒတိ။

၁။ ယုံကြည်မှုအားကောင်းပြီး အသိဉာဏ်ပညာ အားနည်းသူ၏ ကြည်ညိုခြင်းမျိုး (အားကိုးခြင်းမျိုး) သည် အချည်းနှီးသော ယုံကြည်မှုဖြစ်သည်၊ မကြည်ညိုထိုက် မမြတ်နိုးထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဆရာတင်၍ ကြည်ညိုတတ်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို သဒ္ဓါအားကောင်းပြီး ဉာဏ်ပညာ အသိတရား မပါသောကြောင့် အချည်းနှီးကိုးကွယ်သူဟု ခေါ်ဆိုရသည်။

၂။ ဒုတိယအမျိုးအစားပုဂ္ဂိုလ်က—

ဗလဝပညော=တွေးတတ်ခေါ်တတ် ကြံစည်တတ်တဲ့ အသိဉာဏ်တွေကတော့ အားကောင်းပါ၏။

မန္ဒသဒ္ဓါ=ယုံကြည်မှုကတော့ အလွန်အားနည်း၏ အတွေးအခေါ်တွေ ကြံစည်မှုတွေ ဝေဖန်မှုတွေ သိပ်မျှားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားကျတော့ သူမှာ အင်အားမရှိပါဘူး၊ သဘောတရားရေးဆရာကြီးလို အမည်ခံပေမဲ့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟာ ကေရာဋိကပက္ခံ ဘဇတိ=ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော အဖို့အစုသို့ ရောက်တတ်ပါတယ်။

လောက ဥပမာအားဖြင့် ပြောရလျှင်-

ဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော=ဆေးကြောင့်ဖြစ်သော၊
ရောဂေါ ဝိယ=ရောဂါကဲ့သို့၊
အဓေကိစ္ဆော=ဆေးကုရမလွယ်ပါဘူး။

ယခုခေတ်ကြီးမှာ နေရာတကာ ဝေဖန်ရေးဆရာတွေက သိပ်ပေါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဝေဖန်မှုတခုသာရှိပြီး ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားမပါလျှင် ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လို ခေါ်ဆိုရပါတယ်၊ ဆေးကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဆေးလွန်နာ အကုရခက်သလို ဒီလူစားမျိုးက ပြောရ ဟောရ ခက်တယ်၊ မိစ္ဆာသဘောတရားတွေကိန်းနေတတ်တယ်။

၃။ တတိယပုဂ္ဂိုလ်မျိုးက ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါတရားလဲ အားကောင်းတယ်၊ ချင့်ချိန်ဝေဖန်မှု အသိဉာဏ်ပညာလဲ ကြွယ်ဝတယ်၊ အဲဒီလို သဒ္ဓါ, ပညာ နှစ်ဖြာမျှတတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

သတ္တလောကကြီးအတွင်းမှာ သတ္တဝါရယ်လို့ဖြစ်လာယင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကိုယ်က မှီရတာလဲရှိတယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင် အဝိုင်းအဝိုင်းက ကိုယ့်ကိုပြန်ပြီး မှီခိုရတာလဲ ရှိတယ်၊ သူများက ကိုယ့်ကို မှီခိုတဲ့အခါမှာ ကိုယ်က မှီအပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မှီသင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မှီထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်ဖို့ ပိုပြီး ကိုယ်ကျင့်တရားမြဲဖို့ အရေးကြီးပါတယ်၊ ကိုယ်က သူတပါးကို မှီရတဲ့အခါမှာလဲ ကိုယ်မှီနေတဲ့ဆရာ ဖြစ်သူသည် ဘုရားဟောဝါဒ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ညီမျှသူ ဟုတ်ရဲ့လား၊ ဒါကို ပထမစဉ်းစားရမယ်၊ အတွေးအခေါ်တတ်ရုံ ပညာရှိရုံနဲ့ ဆရာကောင်းလို့ မဆိုနိုင်သေးဘူး၊ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းဖို့ကလဲ အရေးကြီးသေးတယ်။

ဘယ်နေရာမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဝေဖန်တယ်၊ စိစစ်တယ်၊ ဝေဖန်စိစစ်ပြီးမှ ဒို့က လက်ခံတယ်လို့ ကိုယ့်ဘက်ကထင်နေပေမဲ့ မိစ္ဆာ သမ္မာမကဲ့ယင် အချည်းနှီးပဲ၊ ကျမ်းဂန်တွေမှာ ပြဆိုထားတာက ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိတို့သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အသိတရား မှန်သမျှကို အားလုံးပညိန္ဒြေချည်း ထင်နေတတ်တယ်တဲ့၊ အသိတရားတိုင်း ပညာမဟုတ်ဘူး၊ အသိက မိစ္ဆာသို့, သမ္မာသို နှစ်မျိုးရှိတယ်၊ သိတာတွေမှန်သမျှ ကိုယ်က သမ္မာသိချည်းဆုံးဖြတ်ထားလို့ မရနိုင်တဲ့အကြောင်းကို—

> မိစ္ဆာညာဏေတိ ဧတ္ထ မိစ္ဆာညာဏန္တိ ပါပကိရိယာသု ဥပါယစိန္တာဝဓသေန သုကတံ ကမ္မံ ဣတိ ပစ္စဝေက္ခဏာကာရေန ဥပ္ပန္နော မောဟော ဝေဒိတဗ္ဗော—

လို့ အဋ္ဌကထာဆရာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

မိစ္ဆာညာဏ်ဟူသည် ဘာလဲ(=အမှားသိဆိုတာ ဘာလဲ)၊မဟုတ်တာ လုပ်မယ်၊ မကောင်းတာကြံစည်မယ်၊မကောင်းတာပြောမယ်၊တလွဲတစောင်းအားထုတ်မယ် ဆိုယင် အဲဒီနေရာမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အသိဉာဏ်ဟူသမျှ မိစ္ဆာဉာဏ်ပဲ၊ အရကောက်တော့ မောဟပဲ၊ ဒီ မောဟက ပုထုဇဉ်တွေကို ပညိန္ဒြေယောင်ယောင်

နဲ့ ဟန်ဆောင်တတ်တယ်၊ဒါကြောင့် မသိမှု အဝိဇ္ဇာမောဟ ဦးစီးမှုကြောင့် မိမိတို့ သိထားတဲ့ အသိတရားမှန်သမျှကို ပညိန္ဒြေချည်းလို့ မအောက်မေ့ပါရန် ဘုန်းကြီးက သတိပေးပါတယ်။

နောက်တချက်က မြတ်စွာဘုရားသခင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူပြီး သာသနာသက္ကရာဇ် (၂၁၀)နှစ်မြောက်လောက်မှာ သာသနာ့အရေခြုံတွေ သာသနာထဲဝင်ပြီး မွေ့နှောက်ချောက်ချားခဲ့လို့ သာသနာ့အရေးအခင်းကြီး ကြုံခဲ့ရပုံ အကြောင်းကို ဝိနိစ္ဆယ ချမှတ်တဲ့အထဲမှာ ဘုန်းကြီးများ ကြားလိုက်ရပါတယ်၊ အလွန် သံဝေဂဖြစ်ဖွယ် ကောင်းပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဘုရားလက်ထက်ကပင် ဘုရားနဲ့ အယူအဆ မတူမျှတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိခဲ့ဖူးတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းကို ဘုန်းကြီးက သာဓက ကလေးတခု ထုတ်ပြချင်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသခင် သာကေတမြို့ အဉ္ဇနဝန အမည်ရတဲ့ မိဂဒါဝုန်တောမှာ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူစဉ် ကုဏ္ဍလိယအမည်ရှိတဲ့ ပရိဗိုဇ်တဦး ရောက်လာပါတယ်၊ ဒီပရိဗိုဇ်ဟာ အရုံတခုမှ အရုံတခုသို့ ဥယျာဉ်တခုမှ ဥယျာဉ်တခုသို့ တလမ်းမှ တလမ်းသို့ ရပ်ကွက်တခုမှ ရပ်ကွက်တခုသို့ လှည့်လည်ပြီး သူ့အယူဝါဒတွေကို ဟောပြောလေ့ရှိပါတယ်၊ သူတပါး အယူဝါဒကိုနှိမ်၍ မိမိအယူအဆမှန်ကန်ကြောင်းပြဖို့ နေ့စဉ် လှည့်လည်ပါတယ်၊ သူ၏ တပည့်များကိုလည်း—

"သူများက ဒီလိုမေးယင် မင်းတို့က ဟောဒီလို ပြန်ဖြေပါ၊ သူများက ဒီလို ယူဆရင် မင်းတို့က ဒီလို ပြန်ဖြေရှင်းပါ"စသည်ဖြင့် သဘောတရားတွေ ပေးလေ့ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ ကုဏ္ဍလိယ ပရိဗိုဇ်ဟာ တနေ့သောအခါ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်သွားပြီး ဒီလို မေးပါတယ်။

ကုဏ္ဍလိယ—အရှင်ဂေါတမသည် အဘယ်အကျိုးရှိ၍ နေပါသနည်း။

ဘုရား —အသိဉာဏ်ဝိဇ္ဇာ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်မှု ဝိမုတ္တိဟူသော အကျိုးအာနိသင် ရှိ၍သာ နေ၏။

ကုဏ္ဍလိယ—အဘယ်တရားကို ပွားများလျှင် ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။

ဘုရား —ပေါင်္ခ ခုနစ်ပါး တရားကို ပွားများလျှင် ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ ဖြစ်နိုင်၏။

ကုဏ္ဍလိယ—ပေါင်္ခ ခုနစ်ပါး ဖြစ်ပေါ်အောင် အဘယ်တရားကို ပွားများရပါမည်နည်း။

ဘုရား —ပေါင်္ခတရားဖြစ်ပေါ်အောင် သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများရပါမည်။

ကုဏ္ဍလိယ— သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများနိုင်အောင် အဘယ်တရားကို လေ့လာကျင့်သုံးရပါမည်နည်း။

ဘုရား — သုစရိုက်တရား (၃) ပါးကို လေ့လာကျင့်သုံးရမည်။

ကုဏ္ဍလိယ— သုစရိုက်တရား ဖြစ်ပေါ်အောင် အဘယ်တရားကို စောင့်ရှောက်ရမည်နည်း။

ဘုရား — မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်-ဟူသောတံခါး ၆-ပေါက် လုံအောင်ပိတ်ခြင်း ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကို စောင့်ရှောက်ရပါမည်။

ဒေသနာကို အပြန်ကောက်ယူလိုက်သော် ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးကို မဖြစ်အောင် ထိန်းသိမ်းလျှင် သုစရိုက်တရား ဖြစ်၏၊ သုစရိုက်တရားဖြစ်လျှင် သတိပဋ္ဌာန် ပွားများရာ ရောက်၏၊ သတိပဋ္ဌာန်ပွားများလျှင် ဗောဇ္ဈင် (၇)ပါး ဖြစ်၏၊ ဗောဇ္ဈင် (၇)ပါး ပွားများလျှင် ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖြစ်၏ ဟူလို။

ဒီတရားကို ကြားလိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ခရီးစဉ်တလျှောက်လုံး မြတ်စွာဘုရား၏ အယူဝါဒကို တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်လာခဲ့တဲ့ ကုဏ္ဍလိယ ပရိဗိုဇ်ဟာ အသိတရားဝင်ပြီး သူ၏ မှားယွင်းနေသော အယူအဆဟောင်းကို တခါထဲ စွန့်လိုက်ပါတယ်၊ ဥပါသကာလို့ မှတ်တော်မူပါ၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃာကို အသက်ထက်ဆုံး ဆည်းကပ်သူအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုတော်မူပါလို့ လျှောက်ထားပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။

အခုလဲပဲ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်မျှားအနေဖြင့် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)၏ အဆုံးအဖြတ်ကို နာခံပြီး မိမိတို့၏ အယူအဆ အတွေးအခေါ် အလေ့အလာစသည်တို့ကို စွန့်လွှတ်ကြပြီးတော့ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာကို ကြည်ညိုတတ်တဲ့ မြတ်နိုးတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအဖြစ်သို့ ရောက်ကြပါစေလို့ ဘုန်းကြီးက သြဝါဒစကား မိန့်ကြားလိုက်ပါတယ်။

သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု

အဓမ္မဝါဒီ စွန့်လွှတ်ပြီးသော ဆရာတော်များ
သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍
အကျိုးတော်ဆောင် ဆရာတော်၏ ရှင်းလင်း မိန့်ကြားချက်

သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အခြေခံစည်းမျဉ်း အခန်း (၂) အပိုဒ် (၅)မှာ—

> "ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် တဝန်းလုံးရှိ ထေရဝါဒ သံဃာ့ဂိုဏ်းအသီးသီးမှ ရဟန်းသံဃာ ဟူသမျှသည် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်း၌ အလိုအလျောက်ပါဝင်ပြီး ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်"

လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီလိုဆိုထားတော့ မူလက အရှင်ဘုရားများနှင့်တကွ လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌဝါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒ, ကျောက်သင်္ဘောဝါဒ, ကြောင်ပန်းဝါဒ အစရှိတဲ့ အယူဝါဒတွေကဲ့လဲ့နေကြတဲ့ သံဃာတော်များကို ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေစည်းမျဉ်းအရ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းမှာ မထည့်သွင်းပဲ ချန်ထားခဲ့ပါတယ်၊အဲဒီလိုချန်ထားခဲ့ရခြင်းဟာလဲ သံဃာတသိန်းကျော်၏ ဆန္ဒအရ ဥပဒေစည်းကမ်း၏ ခိုင်းစေချက်ကြောင့် ချန်ထားခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အခြေခံစည်းမျဉ်း၊ အခန်း (၂) အပိုဒ် (၁၁)တွင်—

> "ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း သီတင်းသုံးနေထိုင်သော သံဃာတော်ဟူသမျှသည် မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော ဂိုဏ်းများတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ဤအခြေခံစည်းမျဉ်းအရ ဖွဲ့စည်းထားသော နာယကအဖွဲ့ ကဖွဲ့ဖွဲ့နှင့်သော်လည်းကောင်း သက်ဆိုင်အကျုံးဝင် စေရမည်၊ သီးခြားကင်းလွတ်၍ သီတင်းသုံးနေထိုင်ခွင့်မရှိ"

လို့ အတိအလင်း ဆိုထားပါတယ်၊ ဒီစည်းမျဉ်းအရ ယခု စုဒီတကများအဖို့ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းတခုခုမှာ ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း ဓမ္မ အဓမ္မ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း စစ်ဆေးဖျန် ရှိနေ၍ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းထဲမှ မသွင်းပဲ ချန်ထားခဲ့ရပါတယ်၊ အခုတော့ မိမိတို့အယူဝါဒမှားကို စွန့်လွှတ်ပြီး နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက ဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ဝတ္တ အားလုံးသံဃာတော်များ၏ ရှေမှောက်တွင် အယူဝါဒ စွန့်လွှတ်ကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် တပည့်တော်တို့ ညွှန်ကြားလွှာ အမှတ် (၇) အပိုဒ် (၄)မှာ—

> "အဆိုပါ ခေတ္တာချန်လှပ်ထားသော ရဟန်းတော်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က စိစစ်ဆုံးဖြတ်ပြီးမှသာ မည်သို့ မည်ပုံဆောင်ရွက်ရမည်ကို ထပ်မံ၍ ညွှန်ကြားရန်"

ဟု အပိုဒ်(၄)မှာ ညွှန်ကြားထားပါတယ်။

နောက်တခါ ညွှန်ကြားလွှာ အမှတ် (၇) အပိုဒ် (၁)နှင့် (၂)တွင်လည်း—

"နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ပထမအကြိမ် အထူးအစည်း အဝေးက သတ်မှတ်ရွေးချယ် ဖွဲ့စည်းပြုလုပ်ရာ၌ ကျဉ်ဖယ်ထားသည့် ရဟန်းတော်များကို ခေတ္တချန်လှပ်ထားရန် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်"

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယင်းကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ဖြစ်သောကြောင့်—

"တောင်တွင်းကြီး နတ်မှိ အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ အယူဝါဒကို လက်ခံယုံကြည်နေကြသော ရဟန်းတော်များ ကျောက်သဘော်ဆရာတော်၏ အယူဝါဒကို လက်ခံယုံကြည်နေကြသော ရဟန်းတော်များနှင့် သံဃာတော်များက ကျဉ်ဖယ်ထားသော အလားတူ ရဟန်းတော်များကို ခေတ္တချန်လှပ်၍ ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းတော်မူကြရန်"

ဟူ၍ လည်းကောင်း ညွှန်ကြားထားပါတယ်၊ ဤညွှန်ကြားချက်များအရ ယခင်ကာလများ၌ အရှင်ဘုရားတို့အား ချန်လှပ်ပြီးထားခဲ့ရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အခုတော့ မိမိတို့၏အယူဝါဒများကို နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယက ဆရာတော်များ၏ ရှေမှောက်၌ စွန့်လွှတ်ပါကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က အရှင်ဘုရားများကို မိမိတို့နေထိုင်ရာ ဒေသရှိ ဤသံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အသင်းအပင်းကြီး လက်အောက်သို့ ရောက်သွားပါကြောင်း၊ ရောက်သွားပြီဖြစ်ကြောင်း တပည့်တော်တို့က အသိအမှတ်ပြုသည့်အပြင် သက်ဆိုင်ရာအရှင်ဘုရားတို့၏ မြို့နယ်သံဃနာယက တိုင်းသံဃနာယကများထံသို့ တပည့်တော်တို့ကတဆင့် ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဘယ်နေ့ ဘယ်ရက် ဘယ်အချိန်က နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယက ရှေမှောက်တွင် ဝါဒများကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း လက်မှတ်ဒရေးထိုးပြီးဖြစ်၍ ထေရဝါဒဂိုဏ်းက လက်ခံပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ဒါ့ကြောင့် အရှင်ဘုရားများ မြို့နယ် ဒေသမှာ ရှိကြသော သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီး ဤအရှင်မြတ်များကို ရေတွက်ကြပါရန် တပည့်တော်တို့က ညွှန်ကြားပေးပါမယ်။

နောက်တခုက အရှင်ဘုရားများမှ တဆင့်သော်လည်းကောင်း မိမိတို့နေရာဌာနမှာရှိကြသော သံဃာ့ပရိသတ်ဖြစ်ဖြစ် လူပရိသတ်ဖြစ်ဖြစ် မိမိတို့၏တပည့်များကို ဒီအယူဝါဒကို စွန့်လွှတ်ကြရန် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် သံဃနာယကထံမှာ လက်မှတ်ရေးထိုးပေးတော်မူကြပါလို့ တိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်၊ လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးတဲ့အကြောင်းကိုလဲ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်သံဃနာယကများမှ တဆင့် တပည့်တော်တို့ သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့သို့ အစီရင်ခံကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါဖြင့်လို့ ကျင့်သုံးတော်မူကြရသဖြင့် အရှင်ဘုရားတို့လဲ ချမ်းသာ, တပည့်တော်တို့လဲ

ချမ်းသာ, သာသနာမှာ တစည်းတလုံး တညီတညွတ်တည်း အညီအညွတ် စည်း စည်းလုံးလုံးနဲ့ သာသနာရေးအတွက် လက်တွဲဆောင်ရွက်ကြဖို့ အချိန်သာ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

အရှင်ဘုရားများအဖို့လဲ ရပ်ကွက်/မြို့နယ်၊ တိုင်း ပဟိုစသည့်အဖွဲ့အစည်း များတွင် နာယကဖြစ်စေ ဝန်ဆောင်ဖြစ်စေ ဝိနည်းဓိုရ်ဖြစ်စေ သင့်လျော် သလို ပါဝင်ပြီး အရှေးခံနိုင်ခွင့် ရှိပါလိမ့်မယ်၊ အခု ၅-နှစ်ပိုင်းမှာ မရသေးလျှင် လာမည့် ၅-နှစ်ပိုင်းမှာ ရနိုင်စရာရှိပါတယ်၊ အဖွဲ့ဝင်ကတော့ ဖြစ်သွားတာ သေချာသွားပါပြီ၊ ဒီသံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်းသို့ အရှင်ဘုရားများ ရောက် သွားပြီဆိုတာ တပည့်တော်တို့က အသိပေးလိုက်ပါတယ်။

နေ့စဲ့၊ ၁၃၄၃-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၂-ရက်၊
ဇမ္ဗုဒီပကျောင်းဆောင်

အဓမ္မဝါဒ စွန့်လွှတ်ကြောင်း ပဋိညာဉ်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း

နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)က လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒ,သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒနှင့် ဇရအာဘိဓမ္မာဝါဒတို့ကို အဓမ္မဝါဒဟူ၍ ဝိနိစ္ဆယ ချမှတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ မိမိတို့၏ ဝါဒများကို မစိစစ်မီက ပဋိညာဉ် ပြုခဲ့သည့်အတိုင်း—

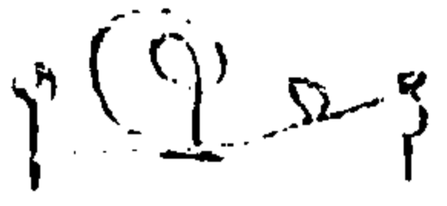
(က) အဓမ္မ ဝါဒများကို စွန့်လွှတ်ပါကြောင်း။

(ခ) နောင် အနာဂတ် ကာလ၌လည်း ယင်းအဓမ္မဝါဒများကို ဟောပြော ခြင်း ရေးသားခြင်း ဆွေးနွေးခြင်း တိတ်ခွေဖွင့်ခြင်းစသည်အမှု တို့ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ပြုလုပ်ကြမည် မဟုတ်သည့်အပြင် တပည့်ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့အား လည်း မပြုလုပ်ကြစေရန် တားမြစ် ဆုံးမသြဝါဒပေးမည် ဖြစ်ပါကြောင်း။

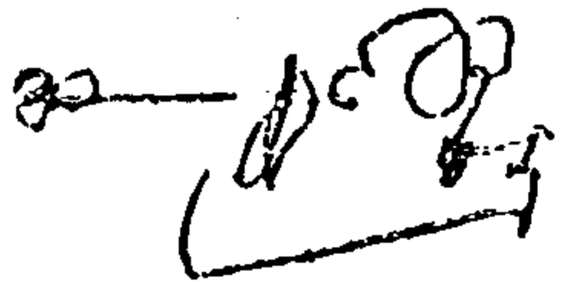
(ဂ) မိမိတို့ ဝါဒဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများ တိတ်ခွေများ အထိမ်း အမှတ်များစသည်တို့ကိုပါ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ အပ်နှံခြင်းများကို ပြုလုပ် မည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့၏ ရှေ့မှောက်၌ ကိုယ်တိုင် ပဋိညာဉ် လက်မှတ်ရေးထိုး ကြပါသည်။

စဉ်။ ဘွဲ့ သီကွာ အသက် နေရပ်လိပ်စာ ကိုယ်တိုင်လက်မှတ်

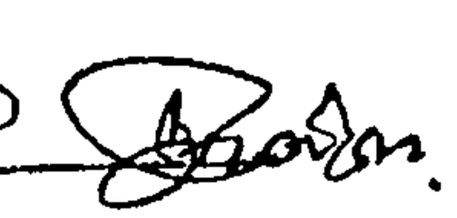
၁။ ဦးဇဝနာ ၆၄၊ ၈၃ နေရှင်နယ်ကျောင်း၊
တောင်တွင်းကြီး၊

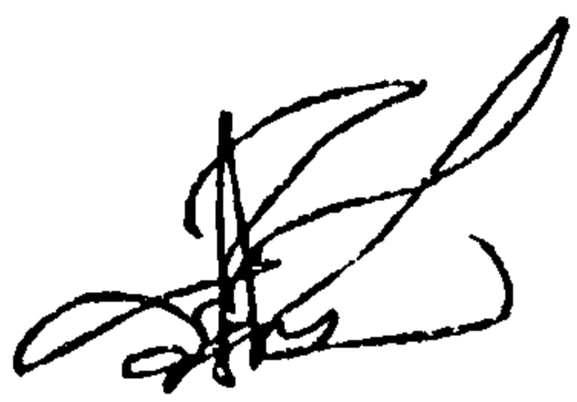
၂။ ဦးဇဝနာ ၅၅၊ ၇၅ငါးဆင့်အနောက်ကျောင်း၊
တောင်တွင်းကြီး၊

၃။ ဦးဥဇ္ဇောတိက ၄၉၊ ၆၈
ကွင်းကျောင်း၊ဒေးဒုရဲ၊

၄။ ဦးဆန္ဒာဓိက ၂၀၊ ၃၉ နတ်မှိုတောရကျောင်း၊
တောင်တွင်းကြီး၊

အဓမ္မဝါဒ စွန့်လွှတ်ကြောင်း ပဋိညာဉ်ပြု
လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း

နိုင်ငံတော် သီခြား ဝိနည်းဓိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်(၂)က လူသေလူဖြစ် ဦးဥက္ကဋ္ဌ ဝါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနဝါဒနှင့် ရှေ့အဘိဓမ္မာဝါဒတို့ကို အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း ဝိနိစ္ဆယချမှတ်တော်မူခဲ့သည်ကို လိုက်နာ၍ အောက်တွင် ကိုယ်တိုင်လက်မှတ်ရေးထိုးသူ စုဒိတကတို့နှင့်တကွ သက်ဆိုင်သူများက-

(က) ထိုအဓမ္မဝါဒများကို လုံးဝစွန့်လွှတ်ကြပါကြောင်း။

(ခ) ယခု အချိန်မှစ၍ ဖြေသိုဆက်လက်ပြီး ယင်းအဓမ္မဝါဒများကို ဟော ပြောခြင်း ရေးသားခြင်း ဆွေးနွေးခြင်း တိတ်ခွေဖွင့်ခြင်း သင် တန်းပေးခြင်းစသည့် အပြုအမူအားလုံးကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း မပြုမလုပ်ကြပါ၊ မိမိတို့နှင့် ပတ်သက်သူများအား လည်း ပြုလုပ် စေကြမည်မဟုတ်ပါကြောင်း၊

(ဂ) အထက်ပါ အဓမ္မဝါဒဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်း တိတ်ခွေ အထိမ်း အမှတ် စသည်တို့ကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ အပ်နှံခြင်းများကိုလည်း ပြု လုပ်ကြမည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

(ဃ) ယခင်က ထိုအဓမ္မဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ သုံးစွဲခဲ့သော အသင်းအဖွဲ့ အမည်များ၊ အသင်းအဖွဲ့များစသည်တို့ကိုလည်း လုံးဝတာဝန်ယူ၍ ဖျက်သိမ်းကြမည်၊ ဖျက်သိမ်းစေကြမည် ဖြစ်ပါကြောင်းကို.....

နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့၏ ရှေ့မှောက်၌ ကိုယ်တိုင် ပဋိညာဉ် ပြုလျက် လက်မှတ်ရေးထိုးကြပါသည်။

စဉ်။ အမည် အသက် နေရပ်လိပ်စာ လက်မှတ်

၁။ သခင်မြတ်ဆိုင် ၇၃-နှစ်(လူသေလူဖြစ်)
စီအီး-၀၉၁ ၂၁၃၊ အမှတ် ၄၊ စိန်ချယ်
လမ်း၊ ကျိုက္ကစံရပ်ကွက်၊
ပဟန်း၊ ရန်ကုန်

၂။ ဦးခင်ဟန် ၇၃၊ဥက္ကဋ္ဌ၊သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသန
စီဒီ-၀၂၀၄၃၅ အဖွဲ့၊အမှတ်-၃၁၃၊သွင်ရုံအနီး၊
ဗိုလ်ချုပ်လမ်း၊ ရန်ကုန်

၃။ ဦးရွှေပြည့် ၆၁ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ရွှေအာဘိဓမ္မာအဖွဲ့၊
တောင်ကုတ်မြို့၊ ရခိုင်ပြည်နယ်

၄။ ဦးဉာဏ်သိုင်း ၅၇၊ (နာယကအဖွဲ့ဝင်)ဧရာဝ၊
အော အော၊၀၀၁၇၈၉၊ မေခလာခန်းမ၊ ၁၆/၁၊
ရတနာလမ်း၊ သဃ်န်းကျွန်း

၅။ ဦးလွန်းမောင် ၇၄၊ (နာယကအဖွဲ့ဝင်)ဥဂဂ၊
စီအိပ်ချို၊၀၀၄၁၇၅၊ အခန်း၊၁၀၊ အနောက်
ရန်ကင်း၊ ရန်ကုန်၊

၆။ ဦးဇင်နန္ဒအား ၆၁၊ (နာယကအဖွဲ့ဝင်) ၂၆၀၊
စီအင်န်၊ ၀၀၀၇၁၇။ အောင်သစ္စာလမ်း၊
အောင်ဇေယျရပ်ကွက်၊ဒေါပုံမြို့နယ်

၇။ ဦးမြဒင် ၆၅၊ (အဖွဲ့ချုပ်-ဒု/ဥက္ကဋ္ဌ)၄၁၂၊
သိမ်ဖြူလမ်း၊ ကန်တော်
ကလေးစာတိုက်၊ ရန်ကုန်

၈။ ဦးမြင့်ဆွေ ၃၆၊ အဖွဲ့ချုပ်၊ အထွေထွေ
အတွင်းရေးမှူး၊၃၂၇၇၊အရွှေဝါယာ
လက်၊၃-လမ်း၊ကမ္ဘာအေးစာတိုက်၊ရန်ကုန်

၉။ ဦးကျော်တင့် ၆၁၊ (အဖွဲ့ခုံပြ တွဲဖက်
အတွင်းရေးမှူး) အမှတ်-၀၆၀၊
စားဂလမ်း၊၄-ရပ်ကွက်၊တောင်ဥက္ကလာ

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာန
အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ်၊ ၂/၈၁
၁၃၄၃-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၃-ရက်။
(၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၀-ရက်)

၁။ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့၏ ၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ မေလ ၁၃-ရက်စွဲပါ စာအမှတ် ၂၀၈/၁/သာ-မဟန ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည့် နိုင်ငံတော် သီးခြား ဝိနည်းမိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် (၂) က ၁၉၈၁-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၉-ရက်နေ့တွင် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ ဝါဒနှင့် ရွှေအာဘိ-ဓမ္မာဝါဒတို့ကို ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်လာ သာသနဓမ္မမျှားနှင့် မလျော်ကန်အောင် ဖောက်ပြန်ယွင်းကွက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသော အဓမ္မဝါဒဟု ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။

၂။ အပိုဒ် ၁-တွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အကြောင်းပြု၍ ဝိနည်းဓမ္မကံ အဓိကရဏ်းမှုခင်းမျှား ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃-အရ လည်းကောင်း ၁၉၆၂-ခုနှစ် ပုံနှိပ်သူမျှားနှင့် ထုတ်ဝေသူများ မှတ်ပုံတင် ဥပဒေပုဒ်မ ၆-အရ လည်းကောင်း၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၈-အရ လည်းကောင်း၊ တော်သွင်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ခွင့်အမိန့် အပိုဒ် ၁၃-နှင့် ၁၄-တို့အရ လည်းကောင်း ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ လူဝသလူဖြစ်ဝါဒ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ ဝါဒ သို့မဟုတ် ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒကို ဟောပြောခြင်း သင်ကြားပို့ချခြင်း စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချီခြင်း ကူးယူဖြန့်ချီခြင်းနှင့် အသံဖမ်းတိတ်ခွေများဖြင့် အသံသွင်းခြင်း ဖြန့်ချီခြင်းတို့ကို တားမြစ်ပိတ်ပင်လိုက်သည်။

၃။ ၁၉၆၄-ခုနှစ်၊ အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေပုဒ်မ ၅-အရ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ လူသေလူဖြစ်ဝါဒ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတေသနအဖွဲ့၏ ဝါဒ

သို့မဟုတ် ရွှေအာဘိဓမ္မာဝါဒ ပြန့်ပွားရေးအတွက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အသင်းအဖွဲ့အစည်းမျှားကို ဖျက်သိမ်းလိုက်သည်၊ ထိုကဲ့သို့သော အသင်းအဖွဲ့အစည်းမျှားသည် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌရုံး၏ ၁၉၆၄-ခုနှစ်၊ မေလ ၃-ရက်စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၆၄-၏ အပိုဒ် ၁-အရ ကင်းလွတ်ခွင့် မရှိစေရ။

စိန်လွင်

ဝန်ကြီး၊ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာန

ပမ-သစ—၁၉၂—၂၀-၁၂၀၁—၁၀,၀၀၀-အုပ်။

သာသနာရေးဦးစီးဌာန
စာကြည့်တိုက်

အဓိကရကံး ငြိမ်းစေးနည်း

"တေဟာနဒ္ဒ ဘိက္ခဝေ့ဟိ သပ္ပေဟေ့ဝ သမဂ္ဂေဟိ သန္နိပတိတဗ္ဗံ သန္နိပတိတ္ဝာ ပမ္မနေတ္တိ သမနုမဇ္ဇိတဗ္ဗာ၊

ဓမ္မနေတ္တိံ သမနုမဇ္ဇိတ္ဝာ ယထာ တတ္ထ သမေတိ၊ တထာ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ"။

(မ ၃၊ ၃၅)

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ သပ္ပေဟေ့ဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတဟိ ဘိက္ခဝေ့ဟိ၊ ထိုအငြင်းပွားမှုတွင် ပါဝင်ကြသော ရဟန်းတို့သည်။ သမဂ္ဂေဟိ၊ အစုံအညီ တက်ရောက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ သန္နိပတိတ္ဝာ၊ စည်းဝေးပြီး၍။ ဓမ္မနေတ္တိ၊ သဘောမှန်အတိုင်း ဆောင်တတ်သော (စည်းကမ်း) တမျဉ်းကြိုးကို။ သမနုမဇ္ဇိတဗ္ဗာ၊ သုံးသပ်ဆင်ခြင် (သတ်မှတ်) ရမည်။

ဓမ္မနေတ္တိံ၊ သဘောမှန်အတိုင်း ဆောင်တတ်သော (စည်းကမ်း) တမျဉ်းကြိုးကို။ သမနုမဇ္ဇိတ္ဝာ၊ သုံးသပ်ပြီး၍။ တတ္ထ၊ ထို အငြင်းပွားမှု၌။ ယထာ၊ အကြောင်နည်းဖြင့် ပြီးငြိမ်းစေသည်ရှိသော်။ သမေတိ၊ နှစ်သက်ညီညွတ်၏။ တထာ၊ ထိုသို့ ညီညွတ်နိုင်သောနည်းဖြင့်။ တံ အဓိကရဏံ၊ ထို အဓိကရဏ်း မှုခင်းကို။ ဝူပသမေတဗ္ဗံ၊ ငြိမ်းစေရမည်။